

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

14942

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK GENT

900000184892

8.5.01

33

14942

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK GENT

900000184892

8-3-691

33

14942

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK GENT

900000184892

8-3-691

33

14942

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK GENT

900000184892

8.3.621

33

SCALIGER
D E
EMENDATIONE
TEMPORVM:

JOSEPHI SCALIGERI
IVLI CÆSARIS F.
OPVS
DE
EMENDATIONE
TEMPORVM:

Hac postrema Editione, ex Auctoris ipsius manuscripto,
emendatius, magnaque accessione
auctius.

ADDITA VETERVM GRÆCORVM
Fragmenta selecta,

*Quibus loci aliquot obscurissimi Chronologiae sacrae, & Bibliorum illustrantur:
Cum Notis eiusdem Scaligeri.*

COLONIAE ALLOBROGV M,
Typis ROVERIANIS.

M. DC. XXIX.

*Cum Privilegio Sacre Cesaree Maiestatis,
Et Illusterrimorum Ordinum federati Belgij:*

Nobilissimo atque Amplissimo viro,
DOMINO
ACHILLI HARLÆO
EQVITI,
AMPLISSIMI SENATVS
PARISIENSIS PRINCIPI,
IOSEPHVS SCALIGER
IVL. CÆS. F.

s. d.

PVS nostrum de Emendatione
Temporum , Vir clarissime , cui
primum sub nomine tuo lucem
videre contigit , nunc iterum ad
te redit , postquam ei melior pri-
stino cultus accessit. Atque ut il-
lud tibi debetur , quia aliquando fuit tuum , ita
hoc potius fuerit vetus reddere , quam nouum
dedicare. Antea nihil attulerat , quo se tibi com-
mendaret , præter singulare ac summum in te
studium meum. Nunc fortasse tanto gratius ti-
bi fuerit a noua hac editione , quantum antea
commendari potuit ab amore nostro. Tibi acce-
ptum fore confidimus : posteris ut sit , optamus
quod quidem meretur non ingenio , sed labore.
Est vero argumenti nobilis , atque ardui , quod
antiquitus tractari debuit , non in hoc sæculum
differri,

differri, cui nihil displicet, nisi quod bonum est: aut certe ab alio, quam a me, occupari, vt minus inuidia haberet. Negare non possumus primo a nobis tentatum, non vt ederemus, sed vt curiositatⁱ nostræ satisfaceremus. Postquam iacta alea est, & hunc partum edidimus, visum est præstare tollere, quam exponere: quanquam, si iudiciis huius ævi stemus, melius erat, ne natum quidem fuisse, insignem ad deformitatem puerum. Sed cum bona horum Aristarchorum gratia dixerim, eos, quid a nobis præstitum fuit, aut non intellexisse, aut fateri noluisse. vtrum concedant, in altero iudicium, in altero ingenuitatem sibi defuisse negare non possunt. Sed fastidia & contemptum horum exponere, hoc esset cauissam dicere, non librum dedicare. Ob^{lig}ter dicimus priorem, illam editionem huius ævi ingeniorum examen fuisse, ex qua non minus quid non possent, quam quid nollent scire, perspici potuit. Non possunt ostendere, quis recentiorum ante nos hæc tractauerit, vt negent nos primos hoc argumentum invasisse: neque e quibus veteribus scriptoribus illa hauserimus, ne nostrum inuentum esse videatur: aut ipsi se hausuros putant, ne ad hoc opera nostra indigeant. Non possunt ostendere, & tamen malunt nescire, quam a nobis discere: cum ipsi nihil aliud soleant, quam aliorum minuta errata ventilare, & quicquid ignorant, hoc errorem vocare: quicquid supra eorum captum est,

est, suspectum habere. Sed apologiam non instituimus, & de istis vitilitigatoribus erit alias dicendi locus, quos meminisse nullius operæ est, præterire, maximæ humanitatis. quibus pro suis infestationibus & odio nostri ac veritatis, bonam mentem optamus, non solum ut nostris laboribus æquiores sint, sed etiam ut eos intelligere velint. Neque enim valde moramur hos latratus, & meminimus nos apud te verba facere, Vir amplissime, cuius occupationibus interuenire, est in rem publicam peccare, cum tu eo loco positus sis, ut nullum tempus excipere possis, quod gravioribus negotiis surreptum non videatur. Non alienum erat huic loco dicere de tua summa prudentia, atque opera egregie per tot annos erga Regem & patriam nauata in excelso hoc rerum culmine, præsertim superioribus annis in illis funestissimis ciuilis tempestatis fluctibus, nisi proprij operis, & largioris otij argumentum esset: & præterea non deerunt, qui cum tuam laudem cum patriæ gloria coniunctam esse sciant, nunquam in scriptis, aut sermonibus suis de salute patriæ meminerint, quin de tua virtute, tuisque erga patriam meritis prædicaturi sint. Mea vero laudatione non eget, quod in ore omnium positum est, quod publico omnium consensu testatum: ut interea meminerim tuis occupationibus parcere, neque tua tempora morari. Accipe igitur, Vir summe, opus hoc nostrum, quod &

a , propter

propter eximiam virtutem tuam , & propter veterem tuum in me amorem tibi olim dicatum , item cum omni caussa sua reddimus . Et virtus & amicitia ius suum habent , sed amicitia in hac re præcipuum . Illa a me hoc expressit : hæc ad hoc inuitauit . Præclare mecum agi puto , si quantum virtutem tuam admirari , tantum amicitia tua gloriari possim . Vale . Lugduni Batauorum . i i i Eidus Ianuarias Julianas , anno Christi Dionysiano millesimo quingentesimo nonagesimo octavo , qui erat a vero natali Messiae millesimus sexcentesimus .

Q. SEPT.

Q. S E P T . F L O R E N S C H R I S T I A N V S
D E I O S E P H I S C A L I G E R I C O M P V T O .
Æthiopico , & libro de Emendatione
Temporum.

GENTILI ascendit quondam super aethera scala,
Admīsus Iouis arcanis Diuum genus iste
SCALIGER , & magni dispexit lumina mundi,
Et sedes superum & mortalibus inuia regna :
Atque ibi Principibus mixtum se vidit auitis,
Qui Veronam olim imperio rexere , tenentes
Subdita Benaco late oppida : denique versis
Nunc fatis cali medium ; noua sidera facti ,
Indigetes celebrant , qua Sirius ore latranti
Fulgerat , & fidi custodis nomina seruat.
Forte inculpatos quum tempore Iuppiter illo
Viseret Æthiopas , qua sol occasus in altum
Oceanum vergit , superum de nomine dictum
Conscendens currum , reliquis caelestibus addit
Scaligerum comitem , & merito dignatur honore.
Quinetiam ad Meroen pergens , longumque trahentes
Æuum homines , mensa dedit illum accumbere solis ,
Nascentesque illic vesci diuinitus escas.
Mox tellus Arabum , atque omnis Phœnicia , & omnis
Visitur Ægyptus , Tropicoque amtermina Cancri
Acclines umbras consummatura Syene.
Scilicet has faciunt primas ab origine gentes.
Primi iustitiam Æthiopes docuisse feruntur ,
Et primi coluisse deos , ritusque sacrorum ,
Et castus cautusque pios didicisse . & honestis
Artibus instrauisse viam , primique per astra
Solentes hominum viderunt fata , notarunt
Tempora , & errores Luna , solisque perenne
Lustrum vertentem statuere ex mensibus annum .
Fontibus ex illis hausit Linus , Orpheus hausit ,
Et mundi indefessus Atlas tibicen , & ille
Bœotus metarum anni descriptor Orion ,
Tum proles Iouis Herculeus , tum rupe Prometheus
Caucasea pendens , & Cadmus Agenoris , inde
Eudoxusque , Platoque , & quo te nomine dicam

Pythagora Libycis olim doctoribus usus?
Omnia qua a primis inuenta auctoribus, omnis
Gracia, deinde suos Romana potentia in usus
Paulatim deriuauit: variat tamen ordo
Et ratio annorum, ipsa fides persepe laborat
Historia: usque adeo fuit hoc caligine tectum.
Quamuis digna fuit Romano Principe sancti
Cura Kalendarj, frustra tamen omnibus istud
Tentatum: neque constabat sibi computus anni,
Augustus qualem dederat, vel Iulius ante.
Curia nec nodum potuit soluisse Calabra.
Quem nunc Cesarei soboles doctissima patris
Scaliger omnem aperit, priscisque indicta, nouisque
Ignorata auctor nobis miracula diues
Promit, descriptis iamdudum nobilis astris
Astrologus, nuper columnen fulmentaque spherae
Barbarica: obscuri lux inuidiosa Manilij.
Tempora qui melius post sidera digerit anni
Atque dies inter designat rite calares.
Propterea Aethiopum linguas atque induit ora
Phoenicum, Phoenix venerandus et unicus ales
Scaliger, et fastos illinc et tempora quaque
Ordinat, ut quod nunc totus bene computat orbis,
Scaligero gratus posthac totum imputet uni.

TOR

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ Φ. ΧΡ.

ΕΤΡΑΠΕΝ ἐς γαῖς φέντα κλίματα, καὶ πόλων αὐτῶν
οἱ Σκαλαπὸν κλῆσιν κλιμάκεσσαν ἔχων,
αἰδίοπων δὲ αγαῖών διπόν κλίματος ἐχάτε τὰ ἥματα
ώγυγίας ἥμην δεῖξεν ἐφημεείδας,
δισφρείτα γλωσσιν ἵχνων δύσφατον οἶμον,
καὶ σέλας αἱμαφαφόων καὶ σαφὲς ἀλλὰ θεόν.
Μέμνονθε αἰδίοπθε ροδοδάκτυλος ὡς ποτε μήποτε
ἴπτω ἐφεζούμην χρῆστον διπεζώ,
ὡς ὅρφις Σκαλαπὸν νυκτὸς τὸ ἐλατῆρε λυγαῖς,
τίνοχον φαεθε, Πηγασοῖδων τε πεόμον,
τὸς ἴπτων ἔχει; τὸν Ιάσονπτων καλέδ πᾶς
ἔνδικε, τὸν κλάδην εἴνεχ' ἴστησεσίν.
ῳχεις ἱδὲ χρόνοισι λόγον πόρε, διώκεν διειθμόν,
τοῦτο δὲτοις πεῖν ἔλει πάλιν διειθμός.
παῖτ' αἰών δύναται), Σκαλαπὸν διωσατώτερος ἐστιν;
παῖσα φέρετο χρόνος, οἱ Σκαλαπὸν δὲ χρόνας.

Stoico

Stoicorum.

Χερόνθος έπειτα επισκόπωσις ταχαγμάτων καὶ πύρων.

Tatianus.

Παρ' οἷς ἀστυαρτητός έπειτα ή τὴν χρόνων αἰαγραφή, τοῖς τόποις θέσῃ
Καὶ τῆς ισορίας αἱληθῶν δύναται

Diuinum Socratis oraculum ad defensionem auctoris,
apud Xenoph. Διπομηθμον. β. 441.34.

Οὐ ποὺν γε ῥάβδιὸν έπειτα δίρειν ἔργαν, ἐφ' ᾧ οὐκ αἴτης αἴτιαν ἔχει. χα-
λεπὸν γένος τὸ ποιῆσαν, ὡςε μηδὲν ἀλλήτειν, χαλεπὸν γένεται αἴ-
τητῶς τὸ ποιήσαντας μη ἀγνώμονι χριτῇ φεύγειν. Scitum ve-
rißimum.

Eueni.

Πολλοῖς αἰνιλέγειν μὲν ἔδος ταῦτα πολὺς ὄμοις,
ὅρθας δη̄ αἰνιλέγειν, σκέπη τοῦτον δὲ ἔθει.

Polybij, ex Eclogis libri xxiiii.

Καὶ μοι δοκεῖ μεγίστῳ Θεὸν τοῖς αἰδερόποις ή φύσις διποδεῖξα τὰς ἀ-
ληθῖδας, καὶ μεγίστῳ αὐτῇ ταχαγμάτων δύναμιν. πάντων γάντιν αὐτοὺς
καταγωνίζομένων, εἰσιτε καὶ πασῶν τὴν πιθανοτήτων μὲν τῷ τοῦ Τύμβους
παπιομένων, οὐκ οἶδη ὅπως αὐτὴν δι' αὐτῆς εἰς τὰς φυχὰς εἰσδύνεται
τὴν αἰδερόποιν. Καὶ ποτε μὲν ταῦτα γεγένητα δείκνεος τὰς αὐτῆς δύ-
ναμιν, ποτὲ δὲ πολὺ χρόνον ὑποκοπιθεῖσα, τέλος αὐτὴν δι' αὐτῆς
ὑπεκρατεῖ, καὶ καταγωνίζεται τῷ τοῦ Τύμβου. Ita de nobis cum Deo
speramus.

Σὲ τὸ παθόντες τὰς Χεριογράφων φήμες
Εξησεν εἰς τὸ κάλλιον χάρτης ὄδε:
Σὺ δὲ **Ⓐ** δὸς αὐτὶς αἴσιη χρέον, Χερία
Ιούις αὔμείς ; σῶμα **Ⓑ** σώσαντα σοι

PROLEGOMENA
IN
LIBROS
DE
EMENDATIONE
TEMPORVM.

Ad candidum Lectorem.

VINTVS DE CIVIS hic annus agitur, can-
dide Lector, postquam opus nostrum de
Emendatione Temporum emisimus. Persua-
seram mihi, homines studiosos aliquam no-
bis gratiam habituros tot rerum, quas & sci-
tu dignas, & a nobis primum indicatas nega-
re non poterant. Sed longe aliter animatos ex-
perti sumus: atque adeo rem potius inuidio-
sam atque obtrectationi opportunam, quam illis gratam me suscep-
isse intellexi. Denique nihil aliud quam significarunt, quiduis po-
tius se ignorare malle, quam a nobis aliquid discere. In quibusdam
candorem, in aliis studium, in omnibus sensum bonarum rerum de-
sideravi. Nos vero, qui nihil unquam prius habuimus, quam ut ho-
rum orationes sinamus praeterfluere, modo verum eruere, & inimi-
cos nostros etiam iuuare possimus, opus nostrum iterum in
manus sumptum auximus, illustrauimus, emendauius, ut, quanvis
idem sit, aliud tamen a noua cultura videri possit. Quæ huic editioni
accesserunt, haud promptum est dicere. Sed in quibus a priore de-
mutat, postea intelliges, siquidem instituti nostri rationem aperuero.
Subiectum operis nostri est ratio Temporum ciuilium, & eorum,
quæ in vetustatis cognitione versantur: finis, Emendatio: quod qui-
dem, metacente, & Titulus ipse promittit. Ciuilium temporum co-
gnitio, eorumque historia, vertitur in multiplice diuersorum anno-
rum forma, & eorum methodis vulgaribus, quos Computos poste-
rior ætas vocauit. Tæ isogæsphæ, ciuilium temporum habes in primo-
ribus tribus libris, & maiore parte quarti: methodum autem in se-
ptimo. At emendationis duæ partes sunt. Prior versatur circa epo-
charum inuestigationem, posterior circa verum annum tropicum,

β

& pe-

& periodos Lunares : quam materiam posterior pars libri quarti, item toti quintus & sextus sibi vindicant. Jam quemadmodum Epochæ sunt notationes , & tituli temporum, ita ipsarum epocharum quædam debent esse propria γνωστικα & characteres : quorum characterum alij sunt naturales, alij ciuiles. Naturales quidem a rationibus vtriusque sideris, vnde nati cycli Solaris, & Lunaris: ciuiles ab instituto, cuiusmodi indictiones & anni Sabbatici: sine quibus in harum rerum tractatione omnis conatus irritus. Rursus & eorum quoque fallax vsus est, nisi quædam annorum ex illis periodus instituatur. Sed eæ sunt totidem, quot aut formæ annorum, aut ciuilia initia: Nam in anno Ægyptiaco Nabonassari alia opus est, ac in anno Solari, quia diuersa forma : item in anno Aetiaco siue Diocletiano alia, ac in Iuliano, propter diuersa initia. In anno Ægyptiaco vago naturales characteres sunt εἰκοσπέντετης Lunaris, & ἑπταετης Solaris: ciuilis autem character est quadriennium, quem canicularē annum minorem vocabant Ægyptij. Hi tres characteres in se ducti producunt periodum magnam annorum 700 Ægyptiacorum: quæ vtidebet disputator temporum, siquidem rationes suas ad annos Nabonassari, Armeniorum, aut Persarum exigit. At qui anno Iuliano, quæ omnium formarum temporibus est conuenientissima, vti volet, is cyclo vtriusque sideris quindecies ducto componet elegansissimam periodum annorum 7980, cuius initium in cyclo Solari, & Indictione Romana, a Kal. Ianuarij, in cyclo Lunari a Martio, in anno Sabbatico ab autumno. Itaque non minus vtilis, quam necefaria est. Sinc eanihil agit Chronologus: cum ea tempori & saeculis imperat. Quam enim lubricum sit retro ab aliqua epocha notare tempora, quod maior pars doctorum virorū facit, satis nos vsus docuit. His ita positis, ad singula huius operis membra venio. Libro primo præter diuisionem temporum, & iucundissimam mensium, & annorum historiam, de antiquissima anni forma disputatur, quæ in menses æquabiles annum describit, qua pleraque omnis Græcia usus est, & ab ea omnis ratio Olympiadum pendet: nisi potius eam c ratione Olympiadum propagata dicas: quod sine cognitione Olympiadum numquam tam eximum vetustatis & temporum monumentum in lucem eruissemus. Extanta autem Græcorū scriptorum copia vnicus Pindarus nobis facē alluxit, qui solus nos docuit tempus ludicri Olympici. Alter, quæ paucitas est bonorum scriptorum, nulla erat via ad hæc interiora perueniendi. Huius anni Græci formæ doctrina tanto acceptior esse debet, quanto obscurior eius rei apud maiores nostros scientia fuit: cum ante hos mille quadringtonitos plus minus annos eius rei neque volam, neque vestigium vetustas retinuerit. Nam falso veteres multi, ac post eos infimæ antiquita-

tiquitatis scriptores, Macrobius ac Solinus, atque praeauorum memoria summus vir Theodorus Gaza, annum Græcorum statim ab initio merum Lunarem fuisse prodiderunt. Quamuis enim in Panegyribus suis, ac nobilioribus sacris, quæ certo annorum circuitu redibant, vnius Lunæ rationem habebant, tamen, ut uno verbo dicam, eorum anni forma Lunaris non erat. Olympicum enim ludicrum ipsa Lunæ plena lampade celebrabatur, ut solus veterum nos docet Pindarus. Præterea Lacoribus ante plenilunium, aut nouilunium aliquid incipere religio erat. Vnde Λακωνικὰς σελήνας vici-norum proverbio iactatas, & contra Arcadibus proverbiali conui-cione neglectum religionis obiectum legimus. Quod enim ante nouilunium, aut plenilunium ut plurimum bella aut alia seriora aggredentur, ob eam rem a finitimiis nationibus πεσσέλιων vocabatur: quæ conuicij caussa ab ipsis Arcadibus interpretatione elusa est, probrum in laudem conuersum ad vetustatem originis suæ referen-tibus, & antiquorem fidere gētem suam gloriantibus. Quod igitur nouilunij ac plenilunij tempora Panegyricis ludicris deligebant, propterea sacra trieterica instituta: cuiusmodi erant orgia Bacchi, Nemea, Isthmia, alia. Ea enim est anni Græcanici forma, ut si, verbi gratia, nouilunium in neomeniam Gamelionis incurrat, plenilu-nium in candem neomeniam incidat anno tertio redeunte. Itaque cum in Tetraeteride orgia Bacchi trieterica celebrabantur, tertio anno redibant in eum situm Lunæ, qui priorum orgiorum situi op-positus erat. Quare elegantissime Statius trieterida vocat alternam: quia alternis in nouilunium, & plenilunium incurreret. At sacra, quæ necessario eodem Lunæ tempore obibantur, ea semper erant tetraeterica: ut in Attica Panathenaica maiuscula, in Elide Olym-pias, ut iam tetigimus, plenilunio. quod sane fieri non poterat, nisi ab-soluta Tetraeteride, & Pentaeteride inceunte. Atq; ita Tetraeterides in idem χρῆμα Lunæ, non utiq; in idem tempus Solis redibant. Ut enim in orbem Solis & Lunæ redirent, non aliter putabant fieri, quam octaeteride confecta, eneaeteride inceunte. Ex quo quædam eneaeterica sacra eo nomine instituta: cuiusmodi ab initio Pythia fuerunt: & quidem merito. Apollini enim, quem eundem cum Sole faciebant, erant attributa. Hinc colligimus, non solum Olympiadis interuallum annis quatuor solidis explicatum fuisse, sed etiam pue-riliter peccare eos, qui annorum quinque solidorum fuisse putant. Neq; vero quibusdam recētioribus succensendum, qui ita censem, ita scribunt, sed & Ausonium nostratem culpa liberat Ouidius, scri-ptor lōge antiquior, & nobilior, qui æratem suam quinquaginta an-norum decem Olympiadibus definit: quo magis mirum Pausaniam hominem Græcum in ea hæresi fuisse, ut suo loco a nobis relatum

est. Nam minus mirandum de Solino, qui cap. x 111 Isthmia vocat quinquennalia, quæ erant tantum triennalia: quod certamen a Cypselo tyrano intermissum, anno primo Olympiadis 49 instauratum fuisse dicit. Horum igitur omnium caussæ ad typum anni Græci referendæ sunt. In quo argumento nihil eorum prætermisimus, quæ ei rei illustrandæ faciebant, quanquam penè omnibus præsidiis destituti. Et quidem primum in genere, quod semper solemus, deinde priuatim multarum Græciæ nationum periodos proposuimus, quæ quidem non anni forma, sed situ & capite inter se differunt: in qua tractatione diu nobis res fuit cum præstantissimo viro Theodo-ro Gaza, vel potius cum eius sequacibus, a quibus extorqueri non potest doctrina & situs mensium, ab illo primum proditus. quæ quidem velitatio nobilioribus ingeniis, & ab omni inuidia remotis, ut spero, iucunda erit. Quid enim est toto libro primo, cuius vel minima pars, nō dicam istis querulis, qui nihil sciunt, sed etiam doctrinibus, hoc sæculo, & ante multa retro sæcula oboluerit? Quid dicam πέπλοι ξενεσίμων ἡμερῶν? quis illarū caussas, & usum sciebat? quis locum nobilem de illis in Verrina Ciceronis intelligebat? quis locum ξενεσίων in secunda Boedromionis? quis Posideonem intercalarem mensem fuisse? Huic materiæ accessit ἐποχὴ κέντρον populare, quod nomine τετράποδον Aristoteles, Theophrastus, Plutarchus, & omnes veteres intelligunt, non autem ipsum verum Solstitium: quæ rei pulcherrimæ notatio nobis viam ad illustriora præiuit. Quod Solstitionum, & Äquinoctiorum puncta κέντρα ventur, satis sciunt, qui veterum Græcorum libros legerunt. Columella cardines vocavit. In præstantissimo Parapegmate, quod falso Ptolemæo attribuitur (est enim antiquius Ptolémæo) ad viii Kal. Julij (quod est Solstitium Sosigenis) annotatum est: *Æstiuus cardo, ἐς momentanea aeris perturbatio*. In Græco (utinam haberemus) si- nce dubio fuit: Θερινὸν κέντρον, ή σημαῖα δέξθερη. Igitur κέντρον τετράποδον nihil aliud, quam τετράποδον εἶναι. Cur viii dies Julij erat epocha æstiuia in usu ciuilis anni, non semel caussam reddidimus. Adiecta etiam pernecessaria neomeniarū Atticarum Tabula: quæ non solum priori editioni, sed etiam doctrinæ anni Attici deerat. Liber secundus anno Lunari dicatus est ideo, quia is annus ex illo Græco æquabili manasse videtur. Ibi aperitur omnis antiquitas ἐτες πεντετελεῖς, Octaeteridum Cleostrati, Harpali, & Eudoxi: quæ omnia hodie nomine tenus nota erant. Eudoxea Octaeteris numquam in usu ciuiles admissa est. Anni vero πεντετελεῖς in vetustissimis Psephismatibus Atheniensium primo quidem ex Cleostratea, deinde, illa abrogata, ex Harpalea petitæ sunt. Sequitur magnus annus Metonicus

nicus ambarum, & Calippicus Metonici castigator. Et quidem hi ambo nomine noti tantum: caussarum autem, & omnium, quæ ad illa pertinent, mira ignoratio hactenus fuit. Accesserunt huic editioni Tabulæ operosissimæ dispensationum neomeniarum Metonicarum, & Calippicarum: cuiusmodi etiam in Harpalea Octaeteride exhibuimus. Quod de Eudoxea Octaeteride diximus, idem de periodo Chaldaeorum dicendum, eam nunquam ad ciuilia tempora, sed ad Genethliacorum themata usurpatam fuisse. Id quod tum multa argumenta, tum vnicum certissimum illud est, quod eorum menses appellationibus Macedonicis, non vero Chaldaicis fuerunt. Propterea recte cum illius anni diatriba doctrinam dodecaeteridis Chaldaicæ Genethliacorum coniunximus, cuius nomen quidem solum notum erat ex Censorino: cognitio autem nobis ex Arabum, & Orientalium usus repetenda fuit. An aliquis Græcorum ἀωδεῖαι μέλος Χαλδαιῶν meminerit, haud promptum est dicere. Vnum tantum Orpheum siue Onomacritum eius meminisse scimus. ἀρ-

Φάσι ταῖς ἀωδεῖαι μέλοις:

Ἐσαι ἀωδὸς αἰώνε, οὐ καίρεινθε, οὐ πέργεινθε,
οὐ βασιλεὺς, οὐ τῆμα οὐ πέργενθε) αἴτιοι.

Est apotelesma cuiusdam Genethliaci consulti super alicuius genesis, de quo ipse respondit, cum fore magnum regem aut Dynastam, &c. Citat Tzetzes. Hæc multum illustrant doctrinam Dodecaeteridos genethliacæ parum antehac noræ. Itaque quemadmodum τελεῖται ita etiam ἀωδεῖαι μέλα scripsérat Onomacritus sub nomine Orphæi. Qualis fucrit Iudæorum annus sub Seleucidis, quibus parebant, multis exemplis testatum reliquimus: in quibus etiam translationis feriarum in capite anni antiquitatem asseruimus aduersus homines nostrorum temporum, qui nugantur commentum nuperum Iudæorum esse. In illis Doctor Theologus ingenti commentario suo in Euangelium secundum Iohannem exultabundus ait illam translationem confutari ex loco Iosephi, in quo scribit, quo anno Hyrcanus fœdus icit cum Antiocho Sidete, Pentecosten fuisse feria prima. Hunc locū Iosephi nos olim in priore editione produximus, vnde is, aut qui illi indicauit, accepit. En, inquit, duo Sabbata continua. Si propter continuationem duorum Sabbatorum, feria transfertur, ergo ubi sunt duo continua Sabbata, non transfertur. In quibus aperte ostendit se ignorare causam feriæ transferendæ, quæ fiebat propter solum Tisri, non autem propter alios menses; propterea quod ille mensis multa solennia habet, adeo ut si non habeatur ratio translationis, aliquando non solum duo, sed etiam tria continua sabbata concurrere necesse sit. Si enim a feria sexta inciperet nomen Tisri, omnino tria sabbata continuarentur, nomen,

sive clangor tubæ , sabbatum ordinarium , & ieunium Godoliæ . Continuantur autem sæpenumero in aliquo reliquorum mensium duo Sabbata : idque fit, quando solenne est aut feria prima, aut feria sexta. quorum alterutrum quotannis incidere, nisi quando Tisri incipit feria tertia, Doctor ignorauit. In primam feriam incident hæc solennia, x x v Casleu, & x Tebeth in anno defectuo tam cōmuni, quam embolimæo, quotiescunq; Tisri incipit feria secunda: vi Sivvan; quando Nisan incipit feria septima: x v Nisan, x vi i Tamuz, i x Ab, quando Nisan incipit feria prima. In feriā autem sextā conuenit solenne x x v Casleu, & x Tebeth, quādo Tisri est feria septima in anno tā communi, quā embolimæo. x iiii Adar, quando Nisan sequens est feria prima: vi Sivvan, quādo Nisan feria quinta: Vides, quot Sabbata quotānis, nisi quādo Tisri incipit feria tertia, Iudæi continuent in aliquo mensium, præterquam in solo Tisri, cuius vnius gratia illa cautio instituta Itaq; doctor tā frustra, quam ridicule Iosephi testimonium adduxit de sexta Sivvan, id est, Pentecoste feria prima; cum illo anno neomenia Nisan fuerit Sabbatum. Atqui nihil superesse putauit , quam vt Vaticani montis imago reddebet *in παγίᾳ*. Sed ipse valde ignarus est harum rerum, vt reliqui omnes, qui contendunt nouitium esse Iudæorum commentum. Nos validissime demonstrauimus, & sæculo Christi, & retro sub Seleucidis, translationes in vsu fuisse. & sane res peruetusta est. quæ tamen non minus ignorata , quam periodus Calippica, qua Seleucidæ , & Seleucidarum edito Iudæi vñi. quod non solum ex Nisan anni excidij Hierosolymorum a nobis demonstratum est, sed etiam patet ex definitione Rabbi Adda. Is annum definit dierum c c c l x v, horarum 5, $\frac{22}{120} \frac{48}{76}$. Quid hac definitione aliud vult, quam periodum Iudaicam fuisse annorum 76? Cum Meto definit annum dierum 365. hor. 5. $\frac{1}{12}$ ex eo coniiciendum relinquat, se vt periodo annorum 19. Vt ebantur igitur periodo 76 annorum, id est, Calippica: & tamen in omnibus neomeniis Lunæ φάσιν obseruabant , non quod eam ex præscripto periodi non indicerent, sed ideo, vt eam sanctificarent. nam & hodie quoque obseruant φάσιν, non vt ex ea neomeniam indicant, sed vt eam sanctificant. Itaque Luna statim visa dicunt: *λέπτη θεού τὸν ιερὸν καὶ τὸν θεόν*. *αγαθὸν τέρψις ἡμῶν καὶ πάντων Ιερανήλ*. Idem faciunt & Muhammedani, quamuis neomenias ex scripto indicere soleant. Neque aliud intellexit fabulosus quidem, sed tamen vetus auctor *περὶ οὐρανοῦ Πέρης Διοσόλης* apud Clementem: *μηδὲ καὶ Ιεράρχες Σεβαστεῖς (τὸν Θεόν.) Καὶ γὰρ ἐκεῖνοι μάνοι οἰόμφροι τὸν Θεόν γνωσθεῖν, τούτον επιστεῖν) λατεραῖοις αὐτέλοις καὶ διέχαγμέλοις, μελιὶ καὶ Σελήνην. Καὶ ἐδὺ μὴ οὐ σελήνην φανῇ, Καλλαῖον τούτον αἴγαστον Τὸν λεγόμενον πέρων, δοῦ οὐρανίαν αἴγαστον, οὔτε αἴγαστα, οὔτε εορταῖον, οὔτε μεγάλου οὐρανού*. Praeclaras

clara quidem ista: sed nescit, quid dicit. Nam in Iudeorum potestate nunquam fuit, ut expectarent φασιν: quia raro Luna se ostendit, nisi secundo post coitum die. Quod si expectandum ipsis esset, res ridicula accideret, ut Elul, qui semper est cauus mensis, non solum plenus, sed etiam aliquando vnius & triginta dierum esset. Sinc dubio translationem feriae intelligit, cuius causam ignorat. πέμπτην
 Καθαρην vocat תְּבִשׁ שָׁנָה caput anni. Nam Sabbatum vocat, quia Festus dies, καὶ ἀρχής. Ita etiam vocatur Leuitici x xiiii, 24. ἑορτὴν intellege καὶ ἔξοχην τὸν πεντηκόντα: quod ita Hebraice vocetur, nēpe תְּבִשׁ. Vide in Computo Iudaico. At μεγάλην ἡμέραν vocat τὸν σκιωματικὸν, καὶ ἔξοχην quoq; id est γ. Nam aliæ erant μεγάλαι ἡμέραι, proinde ut & שָׁנָה. Sic Tertullianus magnos dies dixit, quos Hebrei שָׁנָה vel שְׁנַיִם. Eius verba sunt ex v in Marcionem: *Dies obseruatis, εἰ menses, εἰ tempora, εἰ annos, εἰ Sabbata, ut opinor, εἰ cenas puras, εἰ ieiunia, εἰ dies magnos.* Sed quid Tertullianum aduoco? Ecce Biblia Græca ita vertunt ex primo cap. Isaiae: τὰς τριμηνιας ὑπῆρχε, καὶ τὴν Καθαρην, καὶ ἡμέραν μεγάλην τοῦ αἱέχοματ. Quod Hebraice est תְּבִשׁ, vertunt μεγάλην ἡμέραν, quod idem est quod γ: & quidem manifesto Sabbathata distinguntur a magnis diebus. Quare perperam quidam μεγάλην ἡμέραν interpretantur. Sabbathum apud Iohannem, λύτρον μεγάλην ἡμέραν Καθαρην ἐκεῖνη. de quo infra. Quin & Tertullianus ipse παρασκευὰς, quas cenas puras vocat, a diebus magnis, & a ieiuniis, & a Sabbathis distinguit. De Cena pura, præter id quod diximus ad Festum, ita reperi in veteri & peroptimo Glossario Latinoarabico: *Parasceue, cena pura, id est, preparatio, que fit pro-sabbato.* Conditor Annalium Ecclesiasticorum turbat de cena pura, & negat esse parasceuens, quia cena pura apud Festum habeat offam suillam. Sed ipse, (pace docti viri dixerim) non aduertit Puram dici, non quia careat carnibus, sed quia religionis & dicis causa fit. Nam & parasceuæ Iudaicæ habent carnes, & nihilominus dicuntur cenæ puræ, quod dicis causa coquebantur, coquunturque hodie profabbato, quia in Sabbatho coqui non liceat. Non negabis, candide Lector, hæc vulgo non intelligi. Itaque locus ille est nobilissimus. Tamen quisque est ex tot Lectoribus, qui non hæc aut præteribit, aut calumniabitur? Sequuntur periodi magnæ Hagarenorum, ex quibus ratio anni soluti Indorum, & Muhammadanorum tota penderet. Omnia nunc primum ex Arabum scriptis prodeunt: atque adeo omnis tractatio nostris hominibus noua est. Excipit hanc doctrina anni Iudaici hodierni, res, quod saepè diximus, artificiosissima, ideoque eximia, quia melior

anni Lunaris forma constitui non potest. Docemus præterea, vnde natus sit ille annorum computus, quo vtuntur hodie, a vii Octobris: quem inepte putant a conditu rerum. Post multarum Periodorum, Cyclorum, Octaeteridum, Paschalium historias, in locum ultimum τὸν ἰσοργίην τῶν veteris anni Romanorum coniecimus, ideo quod ea forma proxime abesset a Lunari: ubi de saeculo Romano, & capite veteris anni Romani, temporibus ultimis C. Iulij Cæsaris, multa accuratissime disputata. Itaque ex singulis rebus singula capita confecimus, cum potius singuli libri & quidem ingentes confiri possent, si, quæ hominum hodiernorum est ambitio, eadem nobis incessisset. Tertio libro opportune annus æquabilis datus est, cum annus Solaris Ægyptiacus, ad scitis diebus quinque, ex Græco propagatus sit: (quemadmodum annus Lunaris ex eodem Græco manauit, abiectis ab eo totidem diebus cum horis x v, paulo amplius) quod, metacente, Plutarchus docuit in libro Περὶ Ιανουαρίου Οἰκουμένης. Adeo inter se libri nostri mutuo conspirant, neq; ab eis ratio, methodus, & ordo abest. In eo libro de Neuruz antiqui Persarum periodo annorum cxx, deq; cognominibus dierum Persicorum, de translatione τῶν ἐπαγγελμάτων in enthronismis nouorum Regum, item de caussis anni Iezdegird, de annis Armeniorum, & eorum mensibus, omnianoua protulimus. Sed hæc non exercefacient animos hominum, nisi forte ad obtrectandum. Quartus liber est emendatio tertij, vt secundus primo erat subsidiarius: qua methodo imperfectus Lunaris Græcus libro primo disputatur, vt perfectus secundo. Sic etiam perfectus Solaris, & si qui alij naturam perfecti imitantur, supplent id, quod æquabilis Ægyptiaco, Persico, & Armeniaco vetustas detraxerat. Itaq; in quatuor partes tribuendus fuit. In prima continentur anni, quibus quarto anno exente dies ex quatuor quadrantibus conflatus accrescit. Ex illis nobiliores selegimus, Julianum, Aetiacum, Antiochenum, Samaritanum, & alios. Nam & alios quoq; eius formæ habebamus, vt Tyriorum, quorum menses à appellationib. Macedonicis, diuersa initia a Julianis habent. Sic etiā Gazensium annus mere Aetiacus fuit, appellationibus mensibus Macedonicis, mensibus tricenariis. Marcus Ecclesiæ Gazensis Diaconus, in actis Porphyrij Gazensis Episcopi vocat Δῖον Nouembrem Απελλαῖον Decembrem quæ nomina habent a Macedonibus. Sed idem scribit Gazenses celebrasse Theophaniorum diem vndecima Audynæi, quæ est sexta Ianuarij Juliani, sc autē redisse Constantiopolis, Xanthici vicesima tertia, quam ait fuisse decimam octauam Aprilis secundum Romanos: quibus ostēdit formam illius anni mere Aetiacam fuisse, mensibus tricenariis, appellationibus Macedonicis. Secunda pars annos emendatos, corumque emendandorum rationem

rationem complectitur: tertia periodos multiplices, quarum finis conciliatio anni ciuilis cum Solari, cui dies quinto quoque anno ineunte accrescit. Quarta pars agit de vera emendatione anni, & de anno cælesti instituendo, qui pertinet ad methodum epochæ mundi. Quemadmodum autem nulla Lunaris anni ciuilis ratio recta iniri potest, præter eam, qua Iudæi vtuntur: ita nullus annus cælestis Tropicus recte institui potest, nisi ex forma, quam edidimus, quam nemo vituperabit, nisi qui ignorauerit omnis laudabit, qui intellexerit. Alioquin scio & malignos & obtrectatores non defuturos. Annus tam noster, quam Iudaicus ciuilis quidem, sed naturalis, vterq; ad motum quisq; sui sideris descriptus. Ideo eius saltem in scriptis vsus esse debet, qualis olim Philadelphi Dionysianus, Chaldaeorū Calippicus, hodie Persarum Gelaleus. Tres igitur libri primi, & prima pars quarti pertinent ad *ἰσογένυμα* temporum ciuium cum septimo. At reliquæ tres partes quarti cum duobus libris sequentibus pertinent ad ipsam emendationem temporum. Atque ut a mundi primordiis omnes res deducuntur, ita mundi epocham, primā ordine posuimus: qua in re quam pueriliter hallucinati sint omnes, nō sine admiratione tam imperitiæ quam pertinaciæ eorum dicere possum. Non loquor de iis, qui sæculo uno, aut pluribus altius originem rei repetunt. Nam quemadmodum iij nullam rationem sibi proposuerunt, quam sequerentur, ita nullos lectores nancisci possunt, nisi imperitos. Qui intra sæculum maiorem mundi epocham faciunt, eoruñ duo genera reperio. Prius genus est eorum, qui solutionem captiuitatis in primum annum Olympiadis L V conferunt: alterum corum, qui tempus illud x v i i i aut x i x annis ante L x i i i i Olympiadem definiunt. In priori hæresi fuerunt & quidam veterum Ecclesiasticorum, vt alicubi indicauimus. Aiunt Cyrus cæpisse imperare primo anno Olympiadis L V, hoc est 217 anno Iphiti, quod verū est: de quibus deductis septuaginta, relinquitur annus excidiij Hierosolymorū, & casus Sedekiæ 147 a primo ludicro Olympico. Sed puerilis sentētia multis absurditatibus eluditur. Primo computatione non recta annorum L x x a capto Sedekia. Deinde quod Cyrus statim initio regni sui Regem Mediæ, Persidos, Susidos, Assyriæ, Babyloniam, totius Asiæ minoris, Indiæ, totius Syriæ constituant, qui vnius Persidos Rex fuerit aliquot annis ante casum Astyagis, & post illud tempus pauculis annis ante obitum Babylone potitus sit. Hæc sola absurditas facit, vt non solum eorum, nulla ratio habeatur, sed vt ludibriū quoq; debeat. Tertio 147 annus Iphiti est 118 Nabonassari: qui erat annus quintus ante initiū Nabolassari patris Nabuchodonosori. Ergo Nabuchodonosor anno decimonono regni sui templum & Hierosolyma cuerit annis quinq;

ante

ante quam pater ipsius, cui ipse successit, regnaret. Digna profecto talibus doctoribus sententia. Tamen tantum abest, ut hac tam insigni absurditate a sententia desistant, ut animos ab eiusmodi portentis opinionum sumant. Postremo ignorant diuersa esse initia Regum, ut ipsius Nabuchodonosori, cum patre, & solius: Alexandri, ab excessu Philippi patris, & ab initio Seleuci: Diocletiani, ab æra martyrum, & a primo anno imperij. Sic etiam Cyri, apud Græcos, ab initio regni Persidis: apud Babylonios, vel a subacto toto Babyloniam imperio, vel ab aliquo insigni facto, quodcunque illud fuerit, siue ex edicto ipsius Cyri, siue translatione τῷ ἐπαγόμενῳ, ut solebat fieri. Qui tantam inscitiam sequi noluerunt, non tamen rectam viam institerunt, quia quindecim aut amplius annis ante xlv i Olympiadem casum Sedekiæ coniiciunt. Nos ante annum quartum illius Olympiadis id non potuisse accidere ita demonstramus. Ezekias Rex Iuda, postquam singulari Dei beneficio ab ancipiti morbo convaluisset, anno xiiii regni sui, accepit Legatos & Κυρίου, a Merodach Rege Chaldæorum. Ponamus xiiii annum Ezekiae in primo anno Merodach, hoc est, in xxvii Nabonassari. Nam is est annus primus Merodach apud Ptolemæum ex Chaldaicis observationibus. Hoc modo annus primus Ezekiae conuenerit in annum xiiii Nabonassari. Ab initio Ezekiae, ad excidium templi, anni sunt absoluti 138. Hoce est, annus ipsius excidij est 139 labens ab initio Ezekiae. quod ita demonstramus. Annus primus Sedekiæ est quartus Hebdomadis, teste Ieremia, initio cap. xxvii: & proinde vndecimus, qui & ultimus, est Sabbaticus. de quo extat testimonium apud Ieremiam, & nemo dubitat. Rursus annus tertius decimus Ezekiae erat Sabbaticus. auctor Isaias xxvii, 30. ex quibus manifesto colligitur, xiiii Ezekiae esse primū Hebdomadis, & primum Ezekiae esse sextum Hebdomadis. Ergo annis ab initio Ezekiae vñitas addenda, ad methodum anni Sabbatici. Addita vñitate annis 139, numerus erit septenarius. Quare annus labens 139 est verus annus ab initio Ezekiae. Quibus additis 13 annis Nabonassari præteritis (quia posuimus 14 Nabonassari primum Ezekiae) componitur annus Nabonassari 152, in quo casus Sedekiæ ex hac hypothesi locatus est, hoc est, in anno periodi Julianæ 4118: de quibus deductis 907 absolutis ab Exodo, remanet annus Exodi 321 in periodo Julianæ. Porro Nisan Exodi cœpit feria quinta, ut toties diximus, & ex Mose rectissime ante nos Iudei docuerūt. At in anno periodi Julianæ 321 Nisan nō cœpit feria quinta, sed feria tertia, Martij xi, cyclo tā Solis, quā Lunæ xix. Ergo annus proximus, quo Nisan cœpit feria quinta, is debuit sältē esse annus Exodi: atq; adeo is fuerit annus periodi Julianæ 3214: in quo sane Nisan cœpit feria quinta, Aprilis vi, cyclo

cyclo Solis xxii, Lunæ IIII. Additis 907 annis absolutis ab Exodo, annus 4121 periodi Iulianæ fuerit is, in quo excidium templi contingit: qui est quartus Olympiadis 46, ut erat propositum. Sed & post Olympiadem 46 ponendum esse casum Sedekiae ita probabimus. Amasis rex Ægypti, postquam regnasset annos 55, obiit circiter annum 7 Cambysis, anno ante excessum ipsius Cambysis, hoc est, anno 225 Nabonassari. Necho imperfectus est a Nabuchodonosoro anno quarto Ioiakim regis Iuda. Ieremias XLV 1, 2. Post eum regnauit Psammitichus annos VI. Cui Aprias, cuius meminit Ieremias XLIIII, 30, succedit. Is post XXV annos relinquit regnum Amasi. Summa annorum a cæde Nechoe ad obitum Amasis, anni 86, qui deducti de 225, relinquunt annum Nabonassari 139, quartum Ioiakim Regis Iudæ, primum Nabuchodonosori. Ergo Sedekias captus anno 158 Nabonassari, qui erat tertius 47 Olympiadis. Idque verum esse postea validissime demonstrabimus. Diodorus Siculus, auctor omnium Græcorum certissimus, attribuit, LV annos Amasidi. reliquos Apriæ & Psammatici habemus ex Herodoto. Temere igitur, & imperite faciunt, qui casum Sedekiae antiquiorem illo tempore constituunt: neque his cassibus sese explicare poterunt, quantumuis sua commoueant sacra, ut Plautus loquitur. His valide demonstratis, & licentia chronologorum intra aliquos fines summota, quos amplius migrare non possunt, ad origines ipsas penetremus. Sed prius ut in Mathematicis cōcessa quædam, aut quæ negari non possunt, assumentur, ita & nobis quoque faciendum. Tempora & initia Regum Babylonie a Chaldaeis notata in obseruacionibus eclipticis, quæ reiicere & damnare extremæ impudentiæ & inscitiæ est: item, eorundem regum initia & tempora a Beroſo Chaldaeo, qui minus quam tribus saeculis post illos vixit, & qui quæ Actis ac fastis Babyloniorum publicis continebantur, ignorare non potuit; hæc, inquam, non tantum tāquam vera haberi postulamus, sed etiā, qui aliter putant, tanquam indignos censeri, qui aut audiri a nobis mereantur, aut yllas literas attingant, aut aliquem locum inter doctos habeant. Tricesimum annum, cuius initio Prophetæ suæ meminit Ezekiel, qui capti Iechoniæ quintus erat, Iudæi incepti deducunt a libro legis reperto, anno XVIII Iosiae Regis. Quis unquam a libro reperto yllam æram, aut edicto Iosiae institutam, aut a Prophetis usurpatam legit? Si tanti erat illa temporis nota, quare eam non usurpat Ieremias, qui tā accurate annos Regum Iuda Iosiae, Ioiakim, Iechoniæ, Sedekiae notare solet? Capite XXV, quare dicit anno quarto Ioiakim, cum dicendū esset vicesimo secundo a libro inuenito? Esto, cur Ezekiel dixit tricesimo, non tricesimo a libro inuenito? qui tamen dixit anno quinto deportationis Regis Ioachin.

Certe

Certe mos est vti epocha, quæ omnibus & nota & in vsu fit. Quare igitur epocham producit, neque plebi notam, neque in vsu positam? Sed quid ea epocha opus in Babylonia, inter deportatos? Nugæ Iudæorum, nugæ sunt istæ, & hallucinationes doctorum, qui eos sequuntur. Quare eruditiores Iudæorum, huius absurditatis & nugatoriarum causæ conscij, his ineptiis explosis, dicunt, illum annum non a libro inuento, sed Iubilei fuisse tricesimum. At hoc est litem lite decidere. Nam, quomodo Iudæi annos a Iubileo putarent, qui Iubilea numquam usurparunt? Annos quidem Hebdomadis notant, vt initio **x x i i i** Ieremiæ nientio anni quarti septimanæ : *Initio regni sedekiae, anno quarto.* Rursus mentio anni primi, & secundi in annis **x i i i i**, & **x v** Ezekiae, apud Isaiam **x x x v i i**, 30. Sed notationem per Iubilea, imo ne Iubilei quidem mentionem, nusquam, nisi in lege, reperies. Præcepta fuit tantum, non recepta Iubilei observatione. Sed quæ hæc plumbea Iudæorum sententia a **x v i i i** Iosiae Iubileum putare? Iubilea putantura primo anno hebdomadis, non a septimo. At **x v i i i** Iosiae fuit septimus septimanæ, non primus. Quare, si a Iubileis annos putare mos esset, fuerit hic annus non utique tricesimus, sed vndetricesimus Iubilei, a **x v i i i i**, non a **x v i i i** Iosiae. Denique is erat annus **862** ab excessu Mosis, **855** a diuisione terræ siue **γεωγριας**. Ergo fuit vicesimus secundus, non vndetricesimus Iubilei. Enquot errores locus præpostere sumptus nobis peperit. Cum igitur neque a libro legis inuento, quod est absurdissimum, neque a Iubileo, quod est falsum dupliciter, ille tricesimus annus putandus sit; sequitur, quod negari non potest, a quodam rege tunc imperante putandum esse. Nam deportati & captivi inter victores, qua epocha vti possunt, nisi victoris? In Palæstina, cum aliqua esset Iudæorum Respublica, & Ecclesia bene constituta, Iudæi cogebantur vti anno Alexandreo dominorum Seleucidarum: quanto magis Chaldaeorum, in media Chaldaea, nullis legibus, nulla Respublica, nulla Ecclesia. Nehemias initio libri sui ita scribit: *Accidit mense Casleu, anno vicesimo, cum eßem in castro Susan.* Si alibi non expressisset se de vicesimo anno Artaxerxis loqui, haud dubie aliquod Iubileum hic commenti essent inepti Iudæi, & inepti quidam hominum nostrorum sequuti essent. Eodem quoq; modo loquitur Ezekiel *anno tricesimo*, non adiecto regis nomine. *Quid enim opus erat in Chaldaea?* Duo ergo Reges simul imperabant, Nabuchodonosor, & ille, qui iam tricesimum annum currentem imperabat. Quisnam Rex, obsecro, potuit tricesimum annum in regno agere, cum iam Nabuchodonosor tertium decimum regnaret? Non alius igitur fuerit, præter Nabopolassarum patrem Nabuchodonosori, quod verum est. Nam **x x i x** solidos annos imperauit,

teste

testē Beroſo. Quod si filius eius anno x x x patris iam duodecimum
absoluerat, profecto imperare cāperit anno patris decimoctauo,
qui erat Nabonassari 140. Nam primus Nabopollassari est 123 Na-
bonassari, testibus Chaldæis apud Ptolemæum, ex defectibus Lu-
naribus obſeruatis. Et proinde Sedekias captus fuit anno 158 Na-
bonassari, tertio autem Olympiadis 47. Vide locū Beroſi apud Io-
ſephum. Nabopollassarus audita rebellione Ægypti misit filium eo
cum regio imperio, & regio exercitu: a quo tempore consurgit ini-
tium Nabuchodonosori cum patre regnatis. Moſ erat Regum Baby-
loniæ & Persidis, vt aut profecturi in expeditionem, filios reges de-
clararent, aut in expeditionem mitterent cum regio nomine, tan-
quam designatos, si contigisset ipsum patrem mori, absente filio, ne
vllus de rege futuro tumultus oriretur. Exemplum habemus apud
Herodotum de Cyro Cambyſen in ſolium ſuum collocante in ex-
peditione in Scythaſ. Hinc Ctesias Cambyſi attribuit annos 18,
cum tamen ſolus regnarit octo annos, testibus omnibus veteribus
Græcis, & Chaldæis iplis apud Ptolemæum. Dario vero Notho an-
nos idem attribuit 35, cum tantum 19 ſolus imperarit. Rurſus Bero-
ſus x x x x 111 annos ait Nabuchodonosorum imperasse, com-
prehensis nimirum 13 annis, quos cum patre communicauit, cum
illis quos ſolus in imperio tranſegit. Quare Nabuchodonosori re-
gnū dixit non Satrapian, tanquam a patre non vt Satrapes, ſed Rex
& ſocius imperij in rebelles miſſus. Verba eius ſunt hæc: Συμμίχας
ἢ Ναβοχοδονόρεցς τῷ Διπολάτῃ ἐπέγραψαμεν, αὐτὸς τε ἀνυέλασεν, καὶ
τινῶν χωρῶν εἴς δέχας τῷ τινὶ αὐτῷ βασιλεῖαν ἐποίησεν. Victo rebelli, eius
regionem regno ſuo ſubiecit. Mox ſubiicit, Nabopollassari patris morte
audita, qui xxix annos ſolidos regnauerat, iplum Babylonem ſe
contuliffe: quod accidit proculdubio aliquot diebus poſt illud tē-
pus ab Ezekiele deſignatum. Obiit enim Nabopollassarus anno re-
gni ſui x x x. τῷ τε πατρὶ αὐτὸς οὐώσῃ Ναβολαοτάξωντι Τόν τὸν καμερὸν
αἱρεσίσαντι ἢ τῇ Βαβυλωνίᾳ πόλις μεταλλάξαι τὸν βίον, ἔτη βεβασιλεύκοπ
εἰκοσ ἡμέρα. Pulcherrima hæc eſt obſeruatio, quam Beroſo vernaculo
Babylonicarū rerum ſcriptori debemus. Eadem verba repetit Eufe-
bius De præparatione euangelica, vbi plane Ναβοπολλαῖον, quem-
admodum eſt apud Ptolemæum, nominat, νῦν Ναβολαοτάξην, vt per-
peram eſt editū in Iosepho: ex quo in eptus quidā duos eſſe coniecit
Nabulassarum & Nabopollassarum; cum tamen eadē verba ſint, ne
vna quidem ſyllaba minus, præter illud nomen. Rurſus apud Iofe-
phum lib. x ca. ii. eadem verba Beroſi repetuntur. Sed vbi hic eſt Να-
βολαοτάξης, ibi eſt bis ναβοχοδονόρεցς, vt robiue male pro ναβοπολ-
λαῖον. Quā bene hæc diuinis ſcripturis conueniunt? Vnde etiam

sequitur, mortuo Nabopolassaro, non tricesimum annum Nabuchodonosori dici cæptum in Chaldæa, sed primum. quæ res observatione digna. Iudæi primum annum putarunt ab eo tempore, quo cum imperio missus est. Sed in Chaldæa primus eius annus consurgit ab obitu patris. Itaque Danielis 11, annus secundus Nabuchodonosori est sine dubio secundus ab obitu Nabopolassari, trigesimus primus ab initio eiusdem, 152 ab initio Nabonassari, sextus Sedekiæ. Vnde indubitata eruitur temporis nota illius Capitis secundi apud Danielem, qui erat quartusdecimus annus capti Danielis, & socrorum cum rege Ioiakim, sextus autem regni Sedekiæ. Proinde annus ille erat xiiii Nabuchodonosori in Syria, secundus autem in Babylonia: non autem x xv, vt coniicit Hieronymus ex quadam victoria Nabuchodonosori de Syria, & Arabia, cuius meminerit Berosus. At Berosus loquitur tantum usque ad obitum Nabopolassari, qui erat xiiii Nabuchodonosori eius filij. His tam illustribus demonstrationibus sua somnia præferant, quibus antiquius est somniare, quam vera dicere, aut nosse. Nos ad reliqua pergamus. Annus capti Sedekiæ est 158 Nabonassari, 4124 in periodo Iuliana. Deductis annis 907 solidis, relinquitur annus 3217 Exodi, quiescit 2264 Iudaici Computi: in quo sane Neomenia Nisan habuit characterem feriam quintam, secunda Aprilis, Cyclo Solis x xv, Lunæ vi. Sed quadragesimus annus, & quadragesimus septimus, hoc est 2303, & 2310 Iudaicus fuit sabbaticus. Iosuæ xiiii, 7, 10. Iudæi dicunt septenarios annorum Computi siue æræ suæ esse Sabbaticos. Atqui 2303, & 2310 sunt septenarij. Ergo recte Sabbaticos annos putant Iudæi; vt apud illos post legem nihil hac observatione vetustius sit; res profecto, quæ firmissimum munimentum futura sit harum rerum inuestigatoribus. Neomenia Nisan Exodi conueniebat cum neomenia Krionos. Ita vere naturalis fuit illa neomenia. Præterea quadragesimus septimus annus conuenit sabbatico Iudaico: 902 autem annus est trigesimus Nabopolassari conueniens cum testimonio Ezekielis. Deniq; anni 86 a septimo Cambysæ retro putati desinunt in anno cædis Nechoi Ægyptij, eodemque 139 Nabonassari: quod conuenit eidem computationi. Negari igitur non potest, hanc esse veram Exodi epocham, quam & verbum diuinum, & usus anni Sabbatici, & historiæ fides penes eximium scriptorem Chaldæum Berosum, & naturales neomeniæ utriusq; sideris in unum conuenientes confirmant. Quid postulamus præterea? An vt tam certis, tam egregiis, tam firmis argumentis somnia Corybantum anteponamus? Quis vñquam ita hæc demonstrauit? Quid demonstrauit?

Quis

Quis aliter potest demonstrare? Iam a conditu rerum, ad exodus, anni sunt absoluti 2452 cum mensibus sex ab autumno, anni vero absoluti 2453 a vere. Sed ante Exodus initium anni putabatur ab autumno, & eodem initio in tempus veris translato, tekupha tamen, hoc est, finis anni Solaris mansit in autumno, circa quam tekupham Deus τέλος οὐλωπηγίας celebrari præcepit. Igitur ubi initium anni ab ultima antiquitate fuit, inde & rerum quoque initium repetendum. quod quidem a nobis factum, damnata priori sententia, quæ initium rerum statuebat in vere. Reliqua pete ex capite de conditu rerum. Præterea, quibus annus Lunaris in vsu est, illis commodius initium, & rationibus Tropicis conuenientius ab autumno, quam a vere, ut Iudæis propter οὐλωπηγίδιον, & Pascha. Nam si annum nostrum cælestem admitterent, & hoc unum cauerent, ut οὐλωπηγία citima sit in secunda Zygones, semper citimum Pascha esset in neomenia Krionos. quia interuallum a neomenia Zygones, ad neomeniam Krionos, est semper 178 dierum, uno die plus, quam a sceneopedia ad Pascha. Anni Sabbatici caussas iam reddidimus, & verum annum sabbaticum a Iudæis hactenus obseruari demonstrauimus, initio hebdomadum sumpto, non utique a defectu Mannæ, quod fanatici quidam, & veritatis hostes faciunt, sed a 48 anno Exodi, ex capite xiiii Iosue, & rationibus doctorum Hebræorum, qui dicunt septem annos שׁוֹבֵת, id est, subiugationis terræ, septem πεντηκοστήσια fuisse, id est, diuisionis. quod rectissimum est: ideoque hebdomadem primam diuisionis, non subiugationis procedere in numerum. An potuit annus sabbaticus esse ante agrorum culturam? Furor est aliter putare. Tamen non desunt, non deerunt, qui solo contradicendi studio, ut sapere videantur, aliter statuent: quibus per me non solum hoc facere, sed etiam nos irridere licet; quandoquidem veritas apud illos nullo in precio est. Vnde nata sit diuersitas epochæ excidij Ilij, cum alij 407 annis, alij 405, eum casum antiquiorem prima Olympiade statuant, aperiimus ex doctrina anni Attici, cui acceptum referimus quicquid eximium ex alta obliuione eruimus. Veram sententiam Eratosthenis esse deprehendimus, quæ illam cladem conicit in annum 407 ante caput primæ Olympiadis: ciusque veram diem in anno Iuliando ostendimus. Primam autem Olympiadem ex doctrina itidem anni Græci x xiii die Julij celebratam fuisse ante nos aperuerat nemo. Et tamen quidam Simioli tanquam rem vulgatam in suis vanidicis Chronologiis retulerunt: cuius rei cognitionem unus Pindarus, quem illi neque viderunt, neque norunt, nos docuit. Quemadmodum autem Olympia, ita etiam Karnia plenilunio celebrata fuisse, libro primo, capite de periodo Laconum

ostendimus. neque solum plenilunio, sed etiam eodem anno, quo Olympia. Itaq; Herodotus libro viii Olympia & Karnia anno primo Olympiadis 75 celebrata fuisse scribit, pag. 307 editionis Henrici Stephani nostri. Cum multi eruditissimi viri, & quidem in iis Onufrius Panuinius Pater historiæ, multa accurate de Palilibus Vrbis differuerint, vt ei doctrinæ nihil ad perfectionem deesse videatur, tamen & plura deesse ex nostris disputationibus colligi potest. Monere vero debent Annalium & Fastorum scriptores, qui tempora sua ad annos Vrbis dirigunt, vtra Palilia sequantur, Varroniana, an Catoniana. Nam certe Onufrius noster, tametsi Catonem sequitur, tamen in quibusdam imprudens ad Varronem transfugit. Nisi hæc distinctio adhibeatur, ridicula multa consequi necesse est. Exemplum habemus in annis Christi per annos Vrbis eruendis, quod hactenus ab omnibus factitatum. Christus in annis Varronianis uno anno maior est apud aliquem, quam in Catonianis apud alium. Quare, vt dixi, ridicula sunt. In sequentibus epochis quanuis non ea occurrit obscuritas, quæ in prioribus: tamen semper aliquid noue demonstratur, præter superiorum scriptorum consuetudinem: in quibus sunt quædam de verodie & anno natalis Alexandri, eiusque obitus: de Encæniis Machabæi, de initio Simonis Iudæorum Ethnarchæ, quem Iudæi Iohannem vocant, de æra Hispanica. De quibus omnibus pluria noua differuntur, quam trita & vulgaria. Iam excessum Herodis ad suum verum annum ex Iosepho retulimus, qui ad epocham Actiacam illud tempus diligenter exigit, & præterea notationem, cui contradici non possit, adducit, defectum Lunarem, qui contigit ix Ianuarij, anno 45 Juliano ineunte, in cuius anni sequenti Decembri Dionysius Exiguus imperite statuit natalem Christi, nouem solidis mensibus scilicet post excessum Herodis. Itaq; diligentissimus ίφιλαληθεστος omnium scriptorum Iosephus recte ait deceisse xxxv anno labente regni eius a captis a Sosio Hierosolymis. in quo tamen interpretatio adhibenda. Nam reuera Herodes obiit anno tricesimo sexto ex diebus æstiuis noni anni Juliani. Ergo tricesimus sextus annus Herodis iniuit ex diebus æstiuis anni Juliani x LIII. Obiit autem initio Nisan. Igitur sine dubio decepsit anno Juliano x L v, qui erat tricesimus sextus iniens ex diebus æstiuis, vt diximus. Sed ex computatione ciuili Iudæorum, nondum xxxvi annus iniuerat. Iosephus enim, & Iudæi eosæculo putabant omnia tempora a x xiiii Ijar, vt alibi ostendimus: cuius consuetudinis ignoratio multos decepit. Ab Ijar igitur Hyrcani, siue, vt Iudæi vocant, Iohannis Hasmunai, tricesimus sextus annus Herodis inibat, qui tamen iam nouem mensibus ante ex consuetudine Romana iniuiisset.

uisset. Itaq; eius decessus confirmatur primum accurata putatione diligentissimi scriptoris, deinde notatione eclipsis, quæ omnem contradictionem excludit. At ex epilogismis Eusebij Herodes obierit anno Juliano LII, septem annis solidis post illum defectum. qui stupor non meret castigationem, cum tanquam forex indicio suo perierit. Nam statim ab eius decessu tetrarchiam suam Archelaus eius filius iniuit: quod quidem, si huic oraculo Eusebiano credimus, contigerit anno Christi Dionysiano septimo labente. Ergo Christus fuit annorum septem, cum ex Ægypto monitu Angeli retrouocatus est. Quod est ridiculum. Rursus anno decimo regni, aut tetrarchiæ suæ Archelaus ab Augusto relegatus est Viennam Allobrogum. Secundum tempus ab Eusebio determinatum, hoc contigerit anno Juliano LXI, qui erat annus Tiberij tertius currens, biennio absoluto post excessum Augusti. Hoc modo anno tertio excessus sui Augustus Archelaum relegauerit. Vides & *Contra*. Atqui innumeros videoas, quibus hoc somnium placet. Nam sane omnes fere Chronologæ & Annales hoc stigmate inusta sunt. Atque utinam in illis hominibus non esset vir eximia doctrina prædictus Dominus Cæsar Baroniis, Annalium Ecclesiasticorum scriptor, cuius operis copia nobis facta est ab amicis, cum hæc περὶ Ἰωσήφῳ scriberemus. Is eruditissimus vir ex hoc loco Eusebij Iosephum exagitat, tanquam imperium temporum: cum Eusebius potius ex Iosepho castigadus fuisset. Nam absque Iosepho esset, quid certi de Herode haberemus? Quis hæc tractauit, præter illum? Qui fieri potuit, ut scriptor, cuius diligentia & fides in notatione temporum spectatissima, in iis peccaverit, quæ sine illo Eusebius & alij ignorassent? Sed ipse doctus Annalium conditor potest iam videre, ut fides de hac re habenda, Iosepho, cuius ratiocinia cum motibus cælestibus congruunt, an Eusebio, cuius sententia & historiæ, & rationi aduersatur? Sed de Iosepho nos hoc audacter dicimus, non solunī in rebus Iudaicis, sed etiam in externis tutius illi credi, quam omnibus Græcis, & Latinis. Itaque definat mirari doctus vir, cur tot eruditi, & nos quoq; qui non in illis eruditis, sed in huius scriptoris lectione peregrini non sumus, tantum illi deferamus, cuius fides & eruditio in omnibus elucet. Cæterum de Eusebij anilibus hallucinationibus, præter hanc, quam modo protulimus, satis libro sexto differuimus. Sed ad Epochas nostras venio: quarum omnium rationem reddere longum esset. De Epochâ Martyrum Diocletianæ non possumus tacere, eam hactenus etiam doctissimis imposuisse, quod eam ab initio Diocletiani incipere omnes credunt. Hinc prodigijs errores, & magna Consuljum confusio in Annales & Fastos deriuata sunt, præsertim in an-

nis. Nam initio Diocletiani perperam sumpto, perperam quoque persecutionis Epocha initur. Ea semper antiquitus a solis Ægyptiis Christianis hactenus usurpata fuit. Itaque Historici & Chronologi, qui temporibus Caroli Magni dicunt cæptum putari ab annis Christi, cum antea mos esset annis Diocletiani vti, errant. Nam nullis nationibus in vsu fuit. Vnica autem Ecclesia duntaxat Alexandrina, & quæ illi subditæ sunt, hac Epocha vfa est semper, utiturque hactenus, & vocatur ab Ægyptiis, qui Elkupt dicuntur,

تاریخ السالہار للطاهیرین *Æra Martyrum sanctorum.*

Nam hallucinatus est ille, qui nuper تاریخ Captivitatem vertit in literis Alexandrinæ Ecclesiæ Romam missis, anno Martyrum 1310, qui erat Christi 1593. Epocha igitur Martyrum iniuit xxix Augusti, id est, neomenia Thoth Actiaci, vel Mascarā Habasseni, anno Christi Dionysiano 284. Initium autem imperij Diocletiani a Palilibus anni 287. Differentia anni duo, menses octo. Perturbatio, quæ est in Consulibus a temporibus Maximinorum, vsq; ad filios Constantini, ea vtique ab antiquo est. Sed & non minor confusio in annis persecutionis : vbi magnæ sunt ἀπολογίαι apud Eusebium : quanuis recte sentit de initio Diocletiani, & primo anno persecutionis. Tamē omnium Chronologorum fides hac in parte nutat. Nam edictū Diocletiani de tradendis codicibus prius est Ecclesiarum cuersione, cuersio Ecclesiarum prior cæde Martyrum. Felix Africanus Episcopus & socij eius suppicio in Campania affecti ideo, quod codices Deificos, id est, sacram scripturam tradere noluissent. Itaque in Actis illorum scriptū fuit: *Et ductus est ad passionis locum, cum etiam ipsa Luna in sanguinem conuersa est, die tertio Kalen. Sept.* De Eclipsi Lunari loqui manifestum est, cuius is color fuerit, quem sanguineum astrologi vocant: cuiusmodi proculdubio accidit anno Christi 301, cyclo lunæ 17, annis quatuor solidis ante edictum de cuertendis Ecclesiis, idque 111 Nonas Septembbris, non autem 111 Kal. Sept. diebus quatuor post passionem Martyrum. Itaq; perturbatus est ordo verborum. Legendum enim videtur: *Et ductus est ad passionis locum, die tertio Kal. Sept. cum etiam ipsa Luna in sanguinem conuersa est.* id est, quo tempore Luna defecit, proximo nimirum nouilunio. Nam cum constet passos 111 Kal. Sebtembris, & ita habeat Kalendarium, non videtur esse error in notatione temporis. At Dominus Baronius hæc gesta confert in annum 302, tribus annis ante persecutionem: & tamen putat eum esse secundum annum persecutionis, qui erat decimus nonus Ærae Martyrum, decimus autem septimus currens ab imperio Diocletiani. Sed αιαχεωντοι illorum

rum Annalium propagati sunt partim ex erroribus aliorum Chronologorum, quos auctor sequitur, partim ex annis Christi male ad suam & veram epocham reductis. Vnde factum, vt ab initio operis, ad tempora Nicenæ synodi, ne vñus quidem annus Christi veræ epochæ suæ redditus sit. Itaque triennio aliquando, aliquando quadriennio, vt plurimum autem biennio erratum est. Exempli gratia : Excidium Hierosolymorum contigit anno Christi Dionysiano LXX, quo neomenia Nisan conueniebat cum neomenia Xanthici , teste Iosepho. In Annalibus refertur ad annum 72 : qui est error Eusebij , sed alibi ab eodem castigatus. Certum est, Fructuosum Episcopum, Christi Martyrem, cum sociis passum anno antequam pax & interspiratio data esset Ecclesiis sub Marco Aurelio Antonino, & L. Ælio Vero. quod tempus Eusebius confert in annum quartum Olympiadis CCXXXIIII, id est Christi Dionysianum 160. Ergo passus est Fructuosus anno Christi 159. Hoc aliter demonstrabimus. In Actis agonis Fructuosi & sociorum legitur : *Producti sunt duodecimo Kalend. Februarii, feria sexta.* Ergo litera Dominicalis erat B. Proinde hoc accidit anno 159, triennio citius, quam notatum in Annalibus. In Actis Andreæ militis & sociorum scriptum extat, eos necatos fuisse decimoquarto Kalendas Septembbris , Dominico die , hora secunda. Igitur litera Dominicalis erat G. Hoc necessario contigit anno 305, qui erat primus persecutionis a Pascha illius anni antecedente, post eiusdem Ecclesias : quod quidem Pascha celebratum 25 Martij, ipso die termini. At in Annalibus hoc refertur in annum 301, quadriennio ante rem gestam. Rursus in Epistola Vigiliij Episcopi Tridentini de Passione Sanctorum Sisinnij, Martyrij, & Alexandri, ita legitur : *Die passionis Sanctorum, quarto Kalendas Iunias, feria sexta, nascente luce.* Passi ergo sunt anno 403, cyclo Solis XX, quando XXIX Maij erat feria VI. At in Annalibus dicitur scripta anno 400 Christi. Scripta ergo fuisset triennio ante cædem ipsorum Martyrum. Cui absurditati ipse non adscribet, certo scio. In iisdem Annalibus ex codice Antonij Augustini mentio fit Homiliae Cyrilli Episcopi dictæ in nativitate Ioannis Baptistæ, Pharmuthi vicissima octaua , indictione prima, sub Theodosio iuniore & Valentiniano. Ergo dicta fuit Homilia anno Christi 433, April. vicesimateria. At in Annalibus refertur in annum 432, April. 29. S. Benedictus Monachorum Occidentis Pater, obiit XI Kal. Aprilis, Sabato sancto, vt refert Aimoinus monachus ex Actis S. Mauri ipsius Benedicti discipuli. Toto illo saeculo hoc non potuit contingere, nisi anno 536. Tamē in Annalibus Ecclesiasticis obitus Benedicti cōfer-

tur in annum 542, sex annis serius. Multa igitur peccari necesse est in Gestis Benedicti, quæ in illis Annalibus referuntur. In Encyclica epistola Vigilij Papæ scriptum fuit: *Piissimus atque clementissimus Imperator Dominico die, id est, Kalendis Februario, glorioſos Iudices suos ad nos destinare dignatus est.* Anno 554 Kalendis Februarij fuit dies Dominica. At in Annalibus hoc confertur in annum 552, duobus annis citius. Anno 546 turbatio facta in Pascha, ut ex Cedreno docuimus, capite de periodo Dionysiana, libro IIII. In Annalibus refertur sub anno 545. Martinus Episcopus Turonensis obiit anno 395, ut accurate a nobis disputatum est. Auctor Annalium Sigeber-
tum sequutus coniicit in annum 402. Ex eo errore multū peccatum est in temporibus Regum Francorum. de quibus consulatur ultima diatriba libri sexti huius operis nostri. Non semel monuimus magna perturbationem esse in initiis Imperatorum, a Maximinis ad Valentinianum. Ut alios taceam, Constantini initium ab aliis in 305, ab aliis in 306 annum coniicitur. At Constantinus iniuit imperium post obitum patris sui Chlori. Obiit autem Chlorus in Britannia anno primo Olympiadis 271, ut inquit Socrates. Nos ostendimus, apud Socratem, Hieronymi Supplementū, Ausonium, & alios, semper Olympiadem sumi pro lustro Iuliano, non pro lustro Olympico Elidensium, idq; lustrum Iulianum biennio posterius esse Elenensi, cum incipiat ab anno Iuliano bisextili. Itaq; is fuit annus bisextilis, quo obiit Chlorus, & imperium iniuit Constantinus. Sed duæ cautiones adhibendæ. Priorest, ut scias annum Constantinopolitum, siue Nicenum hic intelligi, qui incipiebat a XXIIII Septembris. Altera, ut prolepsis usurpata intelligatur in anno mortis Chlori. Nam obiit XXV Julij, LXI diebus ante XXIIII Septembris, & tamen obitus eius ad eundem annum refertur quo iniuit imperium eius filius, πέρηπτος, ut dixi. Omnino igitur iniuit imperium anno 303, aut 307. Nam primus annus Olympiadis Julianæ incipit semper diebus 153 ante bisextum. Sed nemo concedet Chlorum obiisse anno 303. Obiit ergo 307. Et proinde anno 307 iniuit imperium Constantinus, ex ante diem VIIC Kal. Octobr. eiusdem anni 307. In his prouocamus a docto Annalium scriptore, & rem absurdissimam prodidisse nos dicit, Constantini imperium iniisse ex anno 308, cum, ut inquit ipse, iniuerit anno primo Olympiadis 271, Christi vero 306. Nos vero negamus ullam culpam aut absurditatem in nobis admissam. Nam annus Christi 308 Constantinopolitanus incipit a Septembri anni 307, ut iam dictum est. Et proinde ipsum, & alios errare, qui annum Christi 306 a Kalendis Ianuarij dicunt esse annum labentem Constantini. Hoc enim volunt,

cum

cum putant primum 271 Olympiadis Elidensis annum esse primum Constantini. Olympias enim illa Iphitea cœpit ex diebus æstius anni 305, qui fuit annus primus persecutionis. Quare in annis Constantini, ut in aliis, insigniter peccatum est a viro docto. His positis, quinquennalia Constantini data sunt anno 312: vicennalia autem anno 327. Interuallum inter illas duas celebritates intericetum haud dubie vocatur Indictio, iniens a datis quinquennalibus, desinens in vicennalibus, quibus concilium Nicenum dimissum. Sed neq; hoc placet Domino Baronio: neque caussam appellatio-
nis Indictionum admittit. At nos dicimus, non minus iniuste nos hic, quam in initio imperij Constantiniani reprehendi. An negat Indictiones in quinquennia indici, & in quinquennalibus Princi-
pum panegyribus remitti? Si non credit, legat & quæ priore, & quæ
hac editione ad eam rem collegimus. Quinquennalia illa dicuntur ἐπιτεμίας, hoc est ad verbum, sparsiones, largitiones, profusiones, in
quibus liberalitas Principis ad remissionem vsq; tributorum, & in-
dictionum, editiones munerum & spectaculorum, congiaria, & do-
natiua extendebatur. Inde ἐπιτεμίας non solum pro illa largitione
sumitur, sed & pro ipsa indictionis temporalis nota. Nam quod La-
tini dicunt, Indictione prima, secunda, tertia hoc factum est, Græci
dicunt, ἐπὶ τὴν ἐπιτεμίαν πρώτην, δεύτερην, τρίτην. Non ergo nos, sed ipse
fallitur. Quid si initium Constantini a nobis ignoraretur, tamē quin-
quennalia eius nos manu ad illud deducerent. Itaque ignorari n
potest. Neq; minus errat, cum cladem Maxentij coniicit in annum
312. Quot modis enim hoc refelli potest? Sed de eo suo loco. Nam
Maxentius anno 313, non 312 extinctus est, vt recte Panuinius notat,
sed male inde Indictionum initia & caussas repetit: quod a nobis
olim diligenter discussum fuit. Sextus liber continet residuum Epo-
charū, in quo nobiliores quæstiones de Natali dic, & Passione Chri-
sti, de Hebdomadibus Danielis, quæ breuibus diatribis explicari
non possunt, persequimur. Ne autem aut rudiores, aut refractarij au-
ctoritate veterum scriptorum nobis præscribere possent, pauca de
Eusebij erroribus in antecessum delibauimus, in quibus, præter fre-
quentes αἰαχζοντες, puerile illud deliramentū de Essenis confuta-
uimus, quos Christianos fuisse hoc vnicō argumento probat, quod
δοκῆλαι essent, & solitarie viuerent, & monasteria haberent: quasi Bon-
zios Iapanensiū Christianos esse censeamus, quia & cœnobitæ sunt;
& Psalmos quosdam instar monachorum Europæorum alternis mo-
dulantur, & horas Canonicales eorum exemplo habent. Eorum Ef-
senorum alij κονοβῖοι, alij μονάχοι fuerunt. Sed horum non vide-
tur seeta diuturna fuisse. Ast τῷ κονοβίῳ, aut eorum non dissimi-
lium

lium synagogæ fuerunt ad tempora Iustiniani. Sunt enim ij, qui Cælicolæ vocantur. Nam & nomen id indicat. Cælicolæ enim sunt Angeli. Ita volebant, propter sanctum, & cælestes, ut ipsis videbatur, vitæ institutum. In peruerteri Glossario Latinoarabico *Cælicola* .id est, Angelus. Præterea quia erant ἡμεροβαπτισα, noui baptismi auctores Donatistis fuerunt. Princeps eorum vocatur Maior, ut & aliorum Iudæorum. Hoc enim est ιω. Philo dubitans quare Esseni illi dicti sint ἀρρεπαλαι, vtrum quia medicinam profitarentur, an quia Deum colerent, ex eo coniiciendum relinquunt, eos non dictos esse quasi οντας αρχας, vt volebat quidam Lunaticus literarum Hebraicarum professor, sed quia ιερες vocat, eo ostendit οντα dictos, hoc est, ιλασας, ιερες. Quod Christiani non essent, sed mere Esseni, statim initio libri ostendit Philo. sed & Sabbati summus cultus, & reliqua, quæ a Philone de ipsis narrantur, satis leuitatis damnant Eusebium, & reliquos veteres, qui Eusebium sequuti, idem hariolati sunt. Sed in Annalium tomo primo tacite perstringitur sententia nostra ab auctore, qui tamen fatetur veros Essenos Iudæos fuisse. Miratus sumus, quomodo ille putauit in vnum hæc bene conuenire posse, Judaismum & Christianismum. Ut hoc probet, ait veteres patres idem scribere, quod Eusebium. Atqui ex Eusebio hoc desumpserunt, & eius auctoritate contenti Philonem non consuluerunt. quem si legissent, nunquam tam ridiculæ sententiæ assensum accommodassent. Hæc vero puerilia sunt. Venio nunc ad natalem Christi, quem vetustas Christianismi ad x x viii annum Actiacum retulit, recte. Nam Christus iniens annum vnum a tricesimo ætatis suæ accessit ad baptismum, ut omnes vetustissimi Patres ex Luca retulerunt, & post eos eruditus Annalium scriptor. Baptizatus est anno xv Tiberij, duobus Geminis c o s s . anno Iuliano 74. Ergo x x v Decembris anni 73 illi inibat annus primus a tricesimo. Deductis 30 annis absolutis de 73, remanet annus Julianus 43, in cuius x x v Decembris natus fuerit Dominus, cyclo Lunæ x viii, anno Actiaco x x viii, ut illi vetustissimi patres crediderunt, duobus annis solidis ante epocham hodiernam Dionysianam, anno solidum cum diebus aliquot ante excessum Herodis. Hoc proculdubio verum est. Sed in Annalibus peccatur ab auctore in anno x v Tiberij. Quem enim putat x v, is est x vii, & magno errore illi attribuit Consules duos Geminos, quibus Consulibus annus x vi Tiberij iniit ex xix Augusti, cyclo Lunæ vndecimo, anno Iuliano 74. Nisan igitur is, qui proxime secutus est baptismum Christi, Consulibus duobus Geminis, antecessit annum x vi Tiberij in cunctem, mensibus quinque. At scriptor Annalium putat duos Geminos

minos Consulatum gessisse cyclo Lunæ xvi: in quo ne sic quidem sibi constat. Nam is fuerit annus 75 Julianus iniens. Hoc modo Decembri anni 74 Christus inuerit annum primum a tricesimo: & deductis 30 absolutis, remanebit annus 44 Julianus, in quo natus Christus fuerit, tribus circiter mensibus ante excessum Herodis, anno solido ante epocham Dionysianam, qua hodie Ecclesia vtitur. quæ sane multorum veterum, inque illis Eusebij sunt opinio. Sed Christus baptizatus anno 74 Juliano: passus 78. Differentia, anni quatuor solidi, paschata quinque. Quorum nullum vestigium in illis Annalibus extat. Quinetiam auctor, quando numerus annorum non succedit ex voto, culpam in Iosephum reiicit, mendacem multis modis arguens: inter alia, quod scripsit Δοῦραφ'ω' factam post Archelai relegationem, cum, inquit, ea Δοῦραφ' Christo nascente contigerit, & aperte Eusebius id indicauerit. Nos hallucinationem Eusebij loco suo confutauimus, in quo descriptionem patrimonij Archelai cum descriptione totius orbis Romani confundit more suo, neq; meminit verbis illis, αὐτῷ δοῦραφί περί, designari non vnicam fuisse illam descriptionem, cum τὸ περί mientio fiat. Quare idem Euangelistes quemadmodum prioris meminit in Euangeliō, ita alterius mentionē facit in Actis. ut nō sit audiendus doctus Annalium scriptor, qui non solum hac in parte Eusebij auctoritatem Iosepho opponit, sed etiam adiicit descriptionem illam eandem esse, de qua Æthicus statim initio libri sui loquitur: cum tamen neque tempus, neque res conueniat descriptioni nascente Christo factæ. Nam descriptio, de qua intelligit Æthicus, cœpit ab anno cœdis Cæsaris, desuit in anno xxxiiii, qui erat tricesimus quartus a primis Kalendis Ianuariis Julianis, decem annis absolutis ante verum natalem Christi, duodecim ante epocham Christi hodiernam Dionysianam. Res autem eadem non est, imo longe diuersa: atq; adeo tantum differt descriptio, de qua Æthicus loquitur, a descriptione, quæ facta Christo nascente, quantum decempeda, & tabulæ censuales. Nam illa descriptio Æthici mandata est agrimensoribus, & Geometris, hæc Rationalibus. Illa orbis mensura, σαδασμοὶ, ἐβηματισμοὶ, hac census & facultates in Tabulas relatæ. Sed neq; recte concludit, Iosephum hallucinatum, quod paulo ante initia belli Iudaici auditam ex adytis templi vocem scripsit, quæ diceret **HINC
MIGREMVS:** cum, inquit, Eusebius id in passionis Dominicæ tempus referat. Quomodo Eusebius melius scire potuit ea, quæ contigerunt Christi & belli Iudaici tempore, quam Iosephus? aut unde, quam ex Iosepho? de illis dico, quæ non pertinent ad historiam euangelicam. Sed tam fruolum argumentum eluditur iis, quæ aduersus hanc

hanc Eusebij hallucinationem libro sexto dicimus. Denique iniuste
vbiique Iosephum reprehendit, omnium scriptorum veracissimum
& religiosissimum, quod quidem ipsius scripta loquuntur. quem
auctorem si non tam contempsisset, nunquam eos ~~αιαχεωτης~~ com-
misisset, quibus totus contextus temporum primi tomī perturbatus
est. Sed antequam ex hac velitatione facestis, qua & nos & co-
gnominem nostrum scriptorem ab animaduersione docti viri vin-
dicamus, nos homines Aquitani expostulamus cum eo, quod a no-
bis tres summos viros abdixit, Paulinum, Phœbadium, & Sulpitium Seuerum: qui cum fuerint natione, & domo Aquitani, tamen
Paulinum & Sulpitium Romæ natos scribit, Phœbadium in Hispania. Quis illum docuit Paulinum non esse natum Burdigalæ, vbi
antiquitus Paulina gens, hodieque quædam regio vrbis Burdigalensis Paulino cognominis est? Phœbadium autem Aginni Nitio-
brigum Episcopum quare in Hispania natum dicit, aut quo aucto-
re? Apud Hieronymum male excusum est Soebadius, qui error ir-
repsit ex Sophronio, vbi legitur Σοεβαδιος. Sed liber manu scriptus
Sanctæ Mariæ de Granateria liquido habet Febadium. Apud Sul-
pitium Seuerum deprauatum quoq; est, vbi legitur Fegadius, pro
Febadius, vt quidem librarij scribunt. nam orthographia est φοι-
βαδιος, Phœbadius: satis hodie notus erudita sua in Arrianos Episto-
la, quæ ante xix v annos primum edita. Mei municipes Fiarium vo-
cant, cuius memoriam bis quotannis instaurant, ineunte iciunio
quadragesimæ, & die Marci Euangelistæ, mense Aprili, si bene
memini. Huic successit Gaudius in episcopatu. Sulpitium Seuerum
nemo haec tenus Aquitanum fuisse dubitauit: sed patria ignoratur,
cum tamen ipse Nitiobrigem sese manifesto prodat, cum Seruatio-
nem Tungrorum, Phœbadium autem suum Episcopum fuisse scri-
bit. Phœbadius autem erat Nitiobrigum Episcopus. Iste Sulpitius
Ecclesiasticorum purissimus scriptor, post transitum Martini rece-
pie sese Elusionem, quo tempore ad eum scribebat Paulinus. Id op-
pidum est cum arce veteri in finibus Nitiobrigum, qua amni Dra-
guto a Petrocoriis diuiduntur. Vulgo *Lausun*. Sed de hoc satis. Mei
Nitiobriges pro Sulpitio Supplicium dicunt, quomodo & Bituri-
ges suum illum vocant, quem eundem cum hoc faciunt perperam,
cum inter transitum Martini, cuius noster Sulpitius discipulus fuit,
& ordinationem Sulpitij Episcopi Bituricensis sub Guntchramno
Rege, intercedant plus minus anni 190. Non iniuriam facimus
docto viro, si cum bona eius venia doctissimos viros Aquitanos,
& Christianissimos originibus suis vindicamus. Sed quemad-
modum tribus viris Aquitaniam orbauerat, ita eandem duabus
alienis

alienis ciuitatibus donauit, Reiensi, & Vafensi. Prosperum non uno loco dicit Regiensium in Aquitania fuisse Episcopum, cum dicendum fuerit, Prosperum Aquitanum fuisse Episcopum Reiensium, aut Regiensium in secunda prouincia Narbonensi. Hodie *Ries* vocatur. Nugantur qui eum Regij Lepidi Episcopum & scripsierunt, & in fronte eius sacrorum poematum apponi curarunt: quasi Reienses, in secunda prouincia Narbonensi, iidem sint cum Regio Lepidi in Aemilia. Vafense autem concilium idiotismus illorum temporum vocauit, quod potius Vafionense dicendum erat. Vasio Vocontiorum hodie *Vaison* dicitur. Est Episcopatus Auenioni metropoli attributus. Imperite quidam cum foro Vocontiorum confundunt. Itaque Vafense, vel Vafionense, in Vafatense mutandum non erat. quemadmodum in anno Christi 552 perperam Firminum Vticensem mutat in Vencensem. Vticenses, vulgo dicuntur *Vetz*. Est Episcopatus in prima Narbonensi. Dicuntur etiam Vcetenses, & Vcetiæ Episcopus. Apud Gregorium Turonensem libro vi, mentio est Ferreoli Episcopi Vcetensis: ubi vulgo male Vcecenfis. Sed tam imperite vulgus Vticenses deprauauit in Vcetenses, quam Arausio in Aurasio: Vafensis dixit, pro Vafionensis. At ciuitas siue Episcopatus Vencensis, est in secunda Narbonensi. Vulgo S. Paulus de Venciis. Scribendum vero per t. Ventiensis, γέννησις enim dicitur Ptolemæo. Fuitque Nerisiorum in Alpibus Graiis Metropolis. Sequuntur in sexto libro illa quinque Paschata a baptismo ad resurrectionem, suis temporibus, Consulibus, & cyclis notata. In tertio Paschate quid sit Καθηβατηρ. Διάτεργόπετηρ, explicamus, quæ verissima interpretatio adhuc assensum vel mereri, vel exprimere a doctis hominibus non potuit: quod valde miror, cum absurdissima sit ea, quam sequuntur ipsi. Omnes igitur uno ore putant διάτεργόπετηρ, pro διάτεργη πετηρί dictum esse. Id ad verbum Hebraice esset שְׁמָרָתָה: aliter שְׁמָרָה πετηρί, Latine Præposterum. quo nihil præposteriorus dici potuit. Nam quid est præpostorum Sabbatum? Non pudet iocularis interpretationis? Sed ita est. Alius fortasse assensum extorsisset. Sed quia a nobis, ideo minus acceptum. Theophylactus post Epiphanius, & alios veteres, interpretatur οὐ διάτεργη ὅν, πετηρή παραπλήσιος αἱλιος ἐοῖτης καὶ Καθηβατηρ. Itaque verum est, quod diximus, omnes tam veteres, quam recentiores διάτεργόπετηρ interpretari διάτεργη πετηρί, id est ψευδη πετηρί, præposterum. Ut illud probet, idem Theophylactus subiicit: πολλάκις αἰπεῖν οὐ ἐοῖτης ἀν τη παραπλήσιον. quod falsum est, propter translationes, quas imperiti negant sæculo Christi usurpatas, cum tamen longe ante Christum in usu fuisse demonstrauerimus,

mus, ut locus non sit pertinaciæ. Sed valeant Sabbata præposta-
ra. Igitur *Καθητὴρ δὲ τερτιῶν πεντηκοσίων*, non quod *δὲ τερτιῶν πεντηκοσίων*, sed
quod *λόγος τὸ δὲ τερτιῶν πεντηκοσίων*. Nam λόγος τὸ δὲ τερτιῶν πεντηκοσίων οὐ παρέχει inibat
computus τὸ πεντηκόσιον. Hebræi etiam hodie vocant *τηγάρην ησάρην τηγάρην*
Καθητὴρ πεντηκοσίων λόγος δὲ τερτιῶν πεντηκοσίων: id est, Sabbatum, quod est primum a
xvi Nisan, quæ est δὲ τερτιῶν πεντηκοσίων. Vera, & recta interpretatio
sine vlla præposteritate. De quinto Paschate verbum non addidis-
sem, nisi cum hæc commentarer, incidisset in Commentarios quo-
rundam, qui Christum passum volunt ipso solenni Paschatis, xv
Nisan, feria sexta, nempe parasceue Sabbati. Quanuis auctoritas
Euangelistarum, ratio ipsa, doctrina veteris anni Iudaici, omnia
denique contra illos faciant, tamen potius etiam Euangelistas ipsos
valere iubebunt, quam vt sententiam mutent. Causa pertinaciæ
verba Euangelistarum, ἦν ἃ ὃ πεντηκόσιον τῷ αζύμῳ. Contra obiicitur:
ἦν ἃ τελεοῦσαν πεντηκοσίων παρέχει. Iohann. xix, 14. Hic miseram latebram qua-
runt, & strenuo mendacio iustum declinant. Aiunt τελεοῦσαν tantum
dici de Sabbato. Acuti homines! Quare dicit τελεοῦσαν πεντηκοσίων πα-
ρέχει, nisi πέντε διασολῶν, quasi & sit τελεοῦσαν alius rei, quam πεντηκοσίων πα-
ρέχει? quod quidem verum est. Nam τελεοῦσαν est genus, cuius spe-
cies πεντηκοσίων, καὶ πεντεσέπτου. Vtrumque uno verbo Hebræis est
αριγ. Itaque τὰ πέντε διασολῶν τελεοῦσαν παρέχει. siue πεντεσέπτου dicitur,
πέντε διασολῶν, quod sunt aliæ τελεοῦσαν, siue πεντεσέπτου, quæ a festis
suis appellationem sortiuntur. τὸ πέντε διασολῶν τελεοῦσαν πεντηκοσίων παρέχει.
τὸ πέντε διασολῶν τελεοῦσαν πεντηκοσίων τῷ εβδομάδῳ, πεντεσέπτου τὸ πεν-
τηκόσιον. Itaque ei parasceue, in qua Christus passus, accidit tum
vt ex consuetudine esset πεντηκοσίων, id est, τελεοῦσαν παρέχει. Sabbatum c-
nim illud erat in ἑορτῇ τῷ αζύμῳ. quæ propterea dicitur μεγάλη ἡμέρα ab Euangeliſta. λέγει γάρ μεγάλη ἡμέρα παρέχει. τὸ πέντε διασολῶν τελεοῦσαν παρέχει, quod
& ipsum quoque πέντε διασολῶν dictum, tanquam sit quædam *Καθητὴρ* ἡμέρα, quæ non sit μεγάλη. Nam quod Hebraice dicitur αριγ,
id est, Solenne, id ἐλληνιστὶ Iudæi, & Apostolus vocant μεγάλην
ἡμέραν. Vnde κατ' ἔλληνας siue αἰγαλομασικῶς solenne *χιλιοπηγία*
dicitur μεγάλη ἡμέρα, vt supra ἡμέρα τὸ πέντε διασολῶν πέντε citauimūs, ni-
mirum exemplo Iudeorum, & Samaritarum, qui τὴν *χιλιοπηγίαν* vocant αἰγαλομασικῶς. Tria autem proprie Hebraice vocan-
tūr *σαββάτον*, aliter *σαββάτη*, quas ἐλληνιστὶ quoque vocarunt μεγάλας
ἡμέρας, xv Nisan, id est, ἑορτὴ τῷ αζύμῳ, cum xxii Nisan. vi Si-
vvan, id est, Πεντηκόσιον. xv Tifri, id est, *χιλιοπηγία*, cum xxii Tif-
ri. Acron quidem in illud — *hodie tricesima sabbata* scholio isto
qua *Neomenias* esse dicunt: quoniam per sabbata Iudei numeros Lu-
nares

nares accipiunt. Et sabbatum magnum in renouatione Luna a Iudeis hodie celebratur : videtur omnes neomenias nomine sabbati magni indigetare : sed, quid sit sabbatum magnum, ignorat. At sabbatum ordinarium nunquam dicitur μεγάλη ἡμέρα, non magis, quam ἡ. Sic Philo libro περὶ θεοποιίας τῷ Εαρῶν βίᾳ dixit τὸν προεόπτον τὸ μεγίστης ἡμέρης, loquens de pentecoste. At ordinarium sabbatum nunquam dicitur μεγίστη ἡμέρη, aut ἡμέρη. Temere igitur doctor theologus Commentario in Iohannem ait ὅτι τὸν ταῦτα tantum dictam de feria sexta, & omne sabbatum dici posse μεγάλην ἡμέραν. Ecquæ Grammatica hæc est, vt παραπομὴ τὸ πάχα non sit παραπομὴ τὸ πάχα? Quid potest dici absurdius? Ac propterea longe iocularius dicit eodem modo dictum μεγάλην ἡμέραν τὸ Καθεδράς ἔκθετο, vt Ioh. vii. 37. ἐπειδὴ τῇ ἐχαρτῇ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῇ ἡμέρᾳ ἔκθετο. Nam verum est eodem modo dictum, sed contra animi eius sententiam : quod nimirum dicta sit μεγάλη, quia octaua tabernaculorum, non quia sabbatum. quæ quidem octaua fuit eo anno feria quinta, non sabbatum, i.e. 9 diebus ante passionem. Itaque dum hoc effugium parat, suo se gladio iugulat. Quis vñquam tam obstinatos aduersus veritatem animos credidisset? Illam autem obiectionem quam argute cludunt! οὐ μὴ μαρτύρων, αλλ' οὐ φάγων τὸ πάχα. Aiant φαγεῖν τὸ πάχα, hic non esse agnum Paschalem comedere, sed alia sacrificia Paschalia. Argute, docte, eleganter, vt nihil supra : quasi in parafœcœ comedere Pascha aliud sit, quam agnum Paschalem comedere. Imo nos negamus, οὐκ οὐ φαγεῖν τὸ πάχα, aliud esse, quam agnum Paschalem immolare, aut manducare. Exodi xii, 21. Neque ullus paulo doctior illud sine risu audire potest. Sed quid ex tot mendaciis consequuntur? Quid, quam vt se deridendos propinent? Si quintadecima Nisan, quando Christus passus, fuit feria sexta : ergo pentecoste illius anni fuit sabbatum. Nam pentecoste est feria secunda quintædecimæ Nisan, vt diximus ad Computum Iudeorum. Fallitur ergo Ecclesia, & omnis Christianitas, quæ ab ultima usq; antiquitate creditit illam pentecosten fuisse diem dominicam, non sabbatum. Quid igitur? Quid? - *Dic aliquem, dic, Quintiliane, colorēm.* Itaque Doctori theologo non bene procedit commentum. Rursus urgetur absurditate. Deus die magno Azymorum districte verat opus facere. Exodi xii, 16. Leuitici x xiii, 7. Hinc quoque aliquo insigni facinore elabendum erit. Adducit locum ex libro Iudaico, cui titulus πρᾶγμα τῆς ἡμέρας id est, ligatio Isaaci, vt probetur etiam sabbato licuisse opus facere: in quo is, qui locū vertit, imposuit homini quæstionum, quam Hebraismi peritiori. Nam qui interrogat,

an Sol occasus sit, item, an sit Sabbatum, eandem rem duabus interrogationibus significat. Si enim Sol nondum occidit, est Sabbatum, in quo non auderet mittere falcem in messem. Oportet igitur, ut Sol occiderit prius, & consequenter non erit amplius Sabbatum, id est, iam præterierit quindecima Nisan, quæ quacunque feria inciderit, dicitur Sabbatum, Leuitici xiiii, 15. Igitur interroganti, an Sol occidit, respondetur, occidisse. Rursus, an sit Sabbatum, id est, an ἡ ἑορτὴ τῆς ἀγέρματος nondum præterierit, si respondetur adhuc esse, nihil agitur: si respondetur non esse Sabbatum, tunc confidenter immittit falcem in messem. Hæc profecto est mens illius loci, quamquam libri copia non est. Sed qui vertit illi hæc verba, dicit responderi esse Sabbatum. Ergo hoc modo oportebat omnem xvi Nisan esse Sabbatum, omni anno. Quod quis non miretur a Doctore Theologo non animaduersum? Atque adeo illi commentum placet. Deniq; tot lapides mouit, vt tandem concluderetur, Ecclesiam falso putare diem Pentecostes, quando Spiritus sanctus super Apostolos descendit, fuisse Dominicam, cum fuerit sabbatum, ex hypothesis Doctoris. Concludimus igitur, quod nemo sani capit negauerit, Christum Pascha comedisse tertia decima Nisan civilis, quartadecima Luna. Vnde recte Euangelistæ: Λύτων τῆς ἀγέρματος, nempe καὶ Κεληνίων. Nam sane quoties fit translatio feriarum, tunc duplex est neomenia, prior quidem καὶ σεληνίων, posterior vero πολιπηνή. Sed, inquiet, alius Euangelistes dicit, εἰ οὐ οὐδὲ θύσια. Ergo omnes θύσια. Non sequitur: quare aliis interpretatur, εἰ οὐ οὐδὲ θύσια. Christus θύσια εἰ οὐ οὐδὲ. Christus immolauit Pascha in qua die oportebat, nempe quartadecima Luna. Iudæi postridie εἰ οὐ οὐδὲ θύσια, in qua non oportebat, nempe quintadecima Luna. Et ita quoque hunc nodum soluerunt Monachus Veronensis Hilario, & Paulus Episcopus Burgensis ex Iudæo Christianus. Neque melior solutione dari potest. Neque vero illi duo viri docti tam vacui capitum fuerunt, vt crederent eo anno τὸ θέριον τὸ Πάσχα fuisse feriam sextam. Sed Doctor melius Latine intelligens, quam Græce, vulgatam translationem sequitur: *In qua necessarium erat immolare.* Nos negamus οὐδὲ bene traductum, *necessarium erat.* Atq; adeo intererat Logici scire, quatenus *Oportere*, & *Necessarium esse* differunt. Absurde igitur, imperite, & aduersus Euangelistarum mentem, dicitur Christum crucifixum ipsa die solennis Paschatis. Nos vero & hic mutauimus sententiam, cum huic stultæ interpretationi hæremus priore editione: quemadmodū cum Christum cyclo xvi crucifixum asserebamus, sequuti Dionysium Exiguum, & alios veteres. Nam Christus passus cyclo x v Lunæ, xiii Solis, tertia Aprilis,

anno

anno quarto absolute a baptismo, quando Sol extra ordinem caligauit, cuius casus etiam meminit Phlegon, feria sexta, quando post verum agnum immolatum, immolatus est & typicus, qui tum primum perperam immolari ceptus, usque ad 70 annum Christi Dionysianum, quando inclusis in urbem die primo Azymorum contigit Pascha ultimum immolare. Atque hactenus quidem de priore parte sexti libri. Venio ad alteram, cuius subiectum quo nobilis, eo plures tractatores habuit: ut nullus non ex plebe scriptorum ex hoc mustaceo lauream sibi quæsiuerit. Ac quanquam sine summa doctrina externæ historiæ, & peritia bonarum literarum ad ista arcana penetrari non potest, tamen quo quisque imparatior ab omni copia humaniorum doctrinarum, eo audacius ad hanc tractationem se contulit. Quin etiam tantum abest, ut præsidia, sine quibus hic labor irritus est, isti adhibuerint, ut eos insanire putent, qui per illa viam sibi ad hæc indaganda muniuerunt. Minima quæque persequi esset horas perdere. Tria præcipua attingere satis pro tempore erit, nempe de septuaginta annis captiuitatis, de Regibus Persicis & Babylonis, de epilogismo Hebdomadum Danielis. Septuaginta annorum caput a capto Iechonia sumendum esse, auctor Ieremias scribens ad eos, quos cum Iechonia Babylonem Rex Nabuchodonosor deportauerat, cap. xxix, post alia: *Quia Dominus ita dicit: Quando septuaginta anni Babylonis completi fuerint, ego visitabo vos, & verbum meum bonum super vos suscitabo, ut vos huc reducam.* Quid clarius hoc commate? Vos, quos cum Iechonia captiuos Babylonem traduxit Rex, ego huc reducam, postquam septuaginta anni completi fuerint Babylonis, quæ vos captiuos detinet. At contra hos 70 annos acuti homines ineunt a capto Sedekia. Ergo septuaginta anni sunt octaginta. Mirum vero Ieremiam nescisse septuaginta esse septuaginta. Quemadmodum igitur negando parasceuen Pascha esse parasceuen Pascha, res noua & inaudita concluditur, Spiritum sanctum in Apostolos descendisse Sabbato; non die Dominico: ita etiam negando septuaginta annos esse septuaginta annos, haud dubie aliquid ἀρχιδοξον, & ἀπογεγραυσθωμένον parturitur. Audiamus causam tam inopinatae interpretationis. Scriptum est, inquit, urbem Hierosolymam per septuaginta annos sua sabbata requieturam. Locus, quem designant, est in fine posterioris Chronicorum: *Ad complendum verbum Dei in ore Ieremia, donec terra acquiescat sabbatis suis. omnes dies desolationis sabbatizavit, usque ad complendum septuaginta annos.* Clare loquitur, omni ambage remota, terram, quamdiu desolata fuit, sabbatizasse, id est, incultam cessasse, donec

complerentur anni septuaginta ab Ieremia determinati. Quod proculdubio verum est. Nam finis desolationis est septuagesimus annus: initium vero intra illos, non ab illis. Nam tametsi terra septem tantum annos, aut unum annum cessasset, tamen sequeretur, quod hic dicitur, quandiu desolata fuerit, cessasse: & quidem cessasse, usque ad septuagesimum annum ab Ieremia determinatum. Quid verius, quid simplicius, quid clarius hac interpretatione? Sane ex his non colligitur, cessasse septuaginta annos, sed cessasse, quandiu desolatio durauit: durauit autem usq; ad tempus ab Ieremia definitum, cuius temporis initium aliud est ab initio desolationis. Huic simile, imo prorsus idem genus loquendi extat eodem capite, cōmate 10. Ioiachin cognomento Iechonias regnauit menses tres, dies decem. Tamen ibi dicitur: *Anno vertente, Rex Nabuchodonosor misit, & deportatus fuit Babylonem.* Decimum diem mensis quarti vocat annum vertentem. Nimirum ille annus aliud habet initium ab initio regni Iechoniae, cum tamen & anni & Regis Iechoniae idem finis sit. Sic initium septuaginta annorum aliud ab initio desolationis, cum finis septuagesimi anni, & desolationis idem sit. Neque sane ullus alias sensus hinc elici potest. Et ita in eodem capite duo loci similes alter alteri praelucet: quae locorum duorum collatio mirifice sophisticam obiectionem retundit. Sed isti boni interpretes verbum diuinum pro pila habent. & profecto aliquid noui, ut dixi, pariet tam portentosum commentum. Audite ergo καὶ ἈΦημέτε. Annus capti Iechoniae est xxvi Nabopolassari, ut supra demonstratum est. Annus igitur excidij Hierosolymorum & euersionis templi, est 36 Nabopolassari, qui erat 158 a Thoth Nabonassari. Ergo septuagesimus annus ab excidio templi erit 237 ab eodem Thoth Nabonassari: qui est secundus Darij filij Hystaspis, testibus observationibus Babyloniorum eclipticis apud Ptolemæum, nonus autem a decessu Cyri. Quare hoc modo Cyri annus primus, quo soluta captiuitas, conuenit in annum nonum post eius obitum, ut volunt acuti homines, præstantissimi interpretum, & sacrorum Bibliorum hierophantæ, qui septuaginta dicunt esse octaginta. Tantæ molis erat ostendere septuaginta annos esse octaginta, ut aliquis Rex nono anno post obitum suum edicta faceret. Non igitur septuaginta anni a desolatione incundi, sed a seruitute, & ex quo tempore Iudæi tributarij Chaldæis facti. Itaque recte atque his conuenienter apud Ieremiam xxv, ii. *Omnis terra erit desolata, & vasta: atque omnes illæ gentes seruient regi Babylonis septuaginta annos.* In his non Iudæos tantum comprehendit, sed etiam omnem Syriam. Nam Iudei

dæi non vocantur ~~mihi~~, sed omnes alij extra Iudæos. Itaq; non solum habitantes Hierosolyma, sed etiam omnes finitimas nationes desolatum iri dicit, commate antecedente, vsque ad septuaginta annos: quorum initium a tempore subiugatæ Palæstinae, & capti Ierachoniarum, ut etiam clare extat apud Berosum: a cuius fragmento hinc magna lux affulget. Sequuntur Reges Babyloniarum, & Persicis. Quis narrauerit somnia, hallucinationes, mendacia hominum in horum Regum Chronologia? quid dicam odium, ζηλευτιδι & κακονδες eorum in nos, quod præter eorum expectationem eos Reges non in ~~κεφαλοχορυγίᾳ~~ Aristophanis, sed apud custodes priscarum Originum Berosum Chaldaeum, Megasthenem, Herodotum inuenimus? quod eos ipsos in Danieli, Zacharia, Esdra, & Nehemia sine vlla mutatione extare indicauerimus? quod ex duobus Regibus Assuero, & Artaxerxe vnum Regem bicorporem non fecerimus? Berosi igitur, & Megasthenis eximiae illæ reliquiae apud Iosephum nobis veritatis fontes recluserunt. Earum beneficio habemus Reges Chaldaeorum a Nabuchodonosoro, ad captam a Cyro Babylonem. Ex quo captæ Babylonis tempus iniri potest, cum is fuerit annus LXXXV a Nabopolassaro patre Nabuchodonosori, ducentesimus tricesimus sextus Iphiti, XXI imperij Cyri. Lib. vi, cap. de duabus quæst. Danielis V II annis minus diximus. Quare corrigatur numerus. Sed prius quā ad reges Nabuchodonosori successores aggrediamur, discutiamus opiniones interpretum Danielis, & Chronologorum. Maxima pars horum hominum septuaginta annos a Ieremia determinatos, a capto Sedekia deducunt, in primo anno Darij Medi terminant, hoc vno argumento moti, quod Daniel primo anno huius Darij mentionem facit vaticinij Ieremiæ de septuaginta annis, idcoque finem eorum annorum tunc accidisse dicunt. Sed hæc tam acuta sententia facile retunditur. Nam eodem modo a primo anno huius Darij ineundæ essent Hebdomades, quia eodem capite carum præcipua mentio fit, imo est unicum subiectum illius capititis. Ita sane pueri solent argumentari. Verba Danielis: *Ego Daniel intellexi in literis numerum annorum, &c.* Ego, inquit, interlegendum, animaduerti septuaginta annos definitos captiuitatis. Non sequitur, illum fuisse septuagesimum captiuitatis. Rursum hunc Darium volunt esse Astyagem Regem Mediæ, filium Cyaxaris, quem Daniel vocauerit Assuerum. At quis vñquam veterum classorum auctorum scripsit Medos Babylone imperasse? Quis non illorum dixit Astyagem a Cyro victum, & imperio exutum? Nam Xenophonem tam constat historiam noluisse scribere, sed exemplum bene educti principis proponere, quam certum est, nihil in tota Cyri-

pædia verum esse, præter sola nomina, & nudam mentionem duorum, aut trium casuum, vt Babylonis captæ, Croesi victi. sed tempora, series gestarum rerum, anni imperij Cyri septem, vt ab illo scriptore ponuntur, omnia, inquam, illa vera sunt, si vera sunt Æthiopica Heliodori. Neq; tam stultus fuit Xenophon, vt crederet se Græcis hæc persuadere posse. Præsto enim illi scriptis suis pudorem imposuissent Castor Reginus, qui sub Cambyse scripsit: Herodotus, qui tempore Xerxis, & Artaxerxis Longimani floruit: Ctesias, qui in aula Artaxerxis Memoris consenuit. Sed fecit, quod *Cœsau* æquales suorum temporum faciebant. Deligebant personas ex medio præcæ historiæ, quas his coloribus pingebant, quibus putabant se animos lectorum ad virtutem excitare. Quare stulte faciunt, ne dicam imperite, qui ex Xenophonte historiae Persicæ veritatem petunt. Qui ita faciunt, eo nomine solum indigni sunt, qui audiantur. Atquin isti Regem Mediæ hunc Darium faciunt, quem Græci Astyagem vocarent, proprio autem nomine Darius diceretur. Obscuratos, docti interpres, vnde didicistis, Darium hunc regem fuisse? Quis illius meminit præter Danielem? Consulendus igitur Daniel. Initio vi capitinis ita legimus: *Darius Medus accepit regnum.* & initio xi: *Primo autem anno Darij Medi.* Dicite nobis, viri doctissimi, itane Medus est Rex Mediæ? Quod hoc nouum & insolens genus loquendi, vt Medus sit Rex Mediæ? Si Medus omnis est Rex Mediæ, igitur quot Medi, tot erunt Reges Mediæ. Quare non dicitur Iosias Iudæus, pro rege Iuda? Ioiakim Iudæus? Redite ad vos. Videte, quid designatis. Non pudet argumenti? Ostendite locum in toto Daniele, in quo aut Nabuchodonosor & Balsasar Babylonius, aut Cyrus Persa, pro Rege Babylonis, & Rege Persarum dicti sint sine mentione regni: vt vi, 28. Ibi enim dicitur regnum Cyri Persæ. Quare cum piguit dicere, *Darius Rex Media accepit Regnum?* Atqui maxime intererat tantam rem non taceri. Iudæis siquidem scribit, quorum nemo ignorabat Ioiakim Regem fuisse Iuda. Quare igitur initio primi capitinis rem notissimam Iudæis proponit, Ioiakim Regem Iuda, externum autem regem regis nomine appellare non dignatur? Quid? Dicite aliquid. Si aliud argumentum non habetis, quo nobis persuadeatis, iam tempus est aut mutare sententiam, aut tacere. Nam profecto iste Darius homo priuatus ad regnum Babylonis accessit. Scriptum enim initio Capitis ix. *Primo anno Darij filij Aþueri, de semine Media.* Latine ita concipiendum erat: *Primo anno Darij filij Oxyaris, oriundi ex Media.* Non dicetis vnde oriundi sumus, ibi nos natos esse, sed ibi potius, vnde genus deducimus. Exemplum dandum non erat rei, de qua non dubitatur. Sed dabimus tamen. Stilicho erat

erat Wandalus, natus in media Wandalia: filius eius Eucherius natus Romæ erat ex semine Wandaliæ, ut verbis Danielis vtar, non autem Wandalus natione, quanquam ita vocari potuit, si περὶ Δαρεῖων ita dictus fuisset eius pater: quemadmodum accidit huic nostro Dario, qui Medus vocabatur, non quia in Media natus, sed quia pater eius & Medus erat, & ita vocabatur, ut ab aliis ciuibus Babyloniis homo inquiline distingueretur. Nam & ipse Assuerus, siue Oxyares, quisquis is fuit, pater huius Darij, unus, ut appareat, ex Megistanibus & proceribus Mediæ, Babylonem immigravit, siue κατασαιοδεῖς, id est, seditione aliorum procerum agitatus, siue proditionis suspectus apud Regem Mediæ. quæcunque fuerit illa causa patriam deserendi, certe homo priuatus, non rex (quod non tacuisset Daniel) Babylone habitauit. Huius filius Darius, cognomento Medes, aut Medus, cum aliis proceribus Babylonis coniuratione in Balsafarem nepotem Nabuchodonosori Regem Babylonis inita, signifer coniuratorum, Rege interfecto, ipse in eius locum populi suffragiis vocatus est. Ita enim Daniel: *Primo anno Darij filij Oxyaris ex Media oriundi, qui rex supra Chaldeos constitutus est.* At volunt hunc Darium esse Astyagem, qui cum Cyro obsederit Babylonem, & regem Balsafarem interficerit: cuius rei ne minima quidem suspicio extat in Daniele, sed manifesto ibi dicitur noctu in conuiuio Balsafarem oppressum fuisse. *Qui* cum mille proceribus tam otiose epularetur, proculdubio necesse est eum in secura urbe, non autem obessa fuisse: quanquam simile nescio quid narrat Herodotus. Quid certius colligitur ex verbis Danielis, quam ex condito, in summa securitate, procul ab omni metu hostium, interfactum fuisse? Rex igitur iste Medes creatus est, ut aperte declarat Daniel verbo δέσποτης, quo significatur regem creatum esse. Itaque initio capituli vi, statim post cædem Balsafari, adiicitur: *Darius autem Medes accepit Regnum.* Verbum, quo hic vtitur Daniel δέσποτης significat non simpliciter sumere, sed alio tradente accipere. Neque unquam aliter usurpatur. Vnde doctrina, quam non ex scripto, sed sola traditione percipimus, dicitur δέσποτης. Si hoc considerassent, qui Darium, & eius patrem Reges Mediæ faciunt, & verba Hebraica Danielis perpendissent, nunquam quæ a nobis libro vi huius operis tam accurate de hac re demonstrata sunt, reprehendendo, imperitiam suam & κακοθεῖον aperuissent. Vides igitur Darium origine Medium, domo Babylonie, filium Oxyaris Medi, hominis priuati, suffragiis populi regem creatum, teste ipso Daniele. Apud Berorum igitur, Nabuchodonosoro post annum regni sui quadragesimum tertium mortuo, filius

lius eius Hevvilmerodach, anno tertio regni, a Neriglissororo, sororis suæ viro, interficitur. Neriglissororus cum quatuor annos regnasset, filio suo Laborofoarchodo, Nabuchodonosori ex filia nepoti regnum reliquit: quo interfecto post menses nouem, regnum Nabonido cuidam, vni ex interfectoribus ipsius, communis consensu populi traditum est. Hæc Berosus. Quæ omnia sacræ scripturæ conueniunt, si modo adiuuentur interpretatione. Nam profecto nihil discrepant. Interfecto enim Hevvilmerodacho, non est dubium Neriglissorum populo persuasisse, se filio suo Nabuchodonosori ex filia nepoti regnum conseruare, donec adolesceret: ut si quod desiderium populo esset Hevvilmerodachi propter Nabuchodonosori memoriam, id omne leniretur, cum viderent ex stirpe Nabuchodonosori adhuc superesse, qui in eius folio fuderent. Neque dubium est, quanuis re ipsa rex esset, nomine tamen filij regnum administrasse. Sane Ieremias cap. xx vii, 7, dixit omnes gentes subiectas fore imperio Nabuchodonosori, filio eius, & filio filij. Quanuis ex filia esset nepos, tamen filiorum nomine etiam filiæ comprehenduntur. Nam ut Latini liberorum nomine, sic Hebræi nomine p̄ vtrumque sexum comprehendunt. Laborofoarchodus igitur est Balsasar. cui succedit Nabonidus, qui cum annos x v ii regnasset, deditio facta exutus regno, Carmaniam relegatus est a Cyro, ut ait Berosus. Megasthenes autem eximius scriptor ita scribit de Nabuchodonosoro: ὁ δὲ ἡ παῖς Ευλυμαδέρεως ἐβασίλευσε. τὸν δὲ κινδεῖν δύτοκείνας Νεεγλιασθέντας λέπτεν παῖδα Λαβανοφρεσκον. τάττε δὲ δύτοκουντός βασικού μόρεω, Ναβονιδόχον δύτοκυντός βασιλέα πεσσίκοντός ἡ δέ. τῷ δὲ Κρέος ἐλὼν βασιλῶνα Καρμανίον τηγεμονίων διερέστα. in quo utriusque scriptori conuenit. Sed paulo antea idem Megasthenes quendam Medem nomine ciues Cyro dedidisse dicit, id est, Babylonem diripiendam Cyro propinasse, sibi autem fuga salutem perisse, cum in munitissimam Borsippenorum arcem se recepisset. Berosus hoc attribuit Nabonido. Nabonidus igitur vocatus erat Medes, ultimus Rex Babylonis, suffragiis populi rex creatus. Apud Danielem ultimus rex vocatur Medes, & creatus est suffragiis populi. Darius igitur Medes est Nabonidus. Hunc Cyrus anno x vii ipsius Darij, prælio victum, in arcem Borsippenam compulit. Interea ipse Cyrus Babylone potitus anno imperij sui xix, aliquod tempus rebus componendis dedit, & omnia urbis munimenta, quæ longa obsidione, & summo labore ceperat, disturbauit, ut scribit Berosus. His ita gestis, ad Borsippum expugnandam animum conuertit. Sed Nabonidus, arcis deditio facta, & vita & prouincia Carmania donatus est. Interea reliquias belli perse-
quens.

quens Cyrus ad fines usque Indiæ profectus est, ubi Capissam urbem ad Indum fluuium sitam diruit, ut scribit Solinus. Itaque pacatis Orientis partibus Babylonem rediens, Susianam omnem iugum detrectantem, imperio iam olim Babyloniæ attributam, non sine magno molimine debellauit, ut ex Strabone patet: quanquam errat Strabo, dum ait Susianam a Cyro Medis ademptam. Nam potius Medis adempta, Chaldæis adiuncta est: Danielis v 11, 2. Æschylus enim in Persis arcem Susa a Cyaxare vastatam, ab Astyage instauratam scribit. Astyages autem a Cyro debellatus fuit. Quare sub Astyage Susiana imperio Chaldæorum adiecta, utique post Nabonassarum, ut puto, &c, si locus coniecturæ est, ab illo Assuero Medo prodita, cum eius fortasse Satrapes esset. Reliqua, quæ retulimus, non a nobis, ut solent facere interpretes Danielis, & Chronologi, sed a Daniele, Berozo, Megasthene accepimus. Reuersus igitur Babylonem victor Cyrus, omnibus imperio suo subactis, tunc iure potuit dicere: *Dominus Deus celi dedit mihi omnia regna terra*: quod quidem accidit anno imperij eius undetrigesimo, a Babylonie capta nono, a capto Iechonia septuagesimo: ut olim prædictum erat ab Ieremia; qui scripsit septuagesimum annum captiuitatis Iudaicæ finem imperio Chaldæorum impositum. cap. xxv, 12. xxvi 1, 7. xxix, 10. Hoc non potuit contingere, nisi omni Assyria, & Babylonie subacta: quod tempus, ut diximus, consurgit ex anno undetrigesimo Cyri, qui est primus annus imperij Babylonici, 11 Paralip. xxvi, 22. Esdræ 1, 1. v 1, 3. & tertij anni mentio est Danielis x, 1: qui ei fuit ultimus & vitæ & imperij. Obiit enim anno uno & trigesimo imperij sui. Annus primus Cyri cœpit Olympiadis 55 primo, quæ concurrit cum anno Nabonassari 188. Annus primus Cambysis, 219 Nabonassari. Differentia initij Cyri, & Cambysis, anni solidi 30. a Thoth 189 Nabonassari. Obiit igitur anno xxxi labente imperij sui Persici, tertio autem imperij Babylonici, secundo & septuagesimo a Iechoniæ transportatione. At isti somniant necessario Darium Medicum fuisse regem Persarum & Medorum, propterea quod cap. v, 28 dicitur: *Regnum tuum diuisum est, et datum Medis et Persis.* Itaque ex illa diuisione coniiciunt, duos Reges designari, alterum Mediæ, alterum Persarum, & proinde necessario Astyagem, & Cyrum fuisse. Sed Astyages, ultimus Medorum Rex, ante multos annos interfactus fuerat anno quarto Cyri. Solus Cyrus Media & Perside tunc potiebatur. Præterea diuersis temporibus regnarunt, non coniunctim, Darius Medus, & Cyrus. vi, 28. Itaque neque duo tunc Reges erant, neque ex verbis Danielis colligitur ylla diuisio,

uifio. פָּרָס enim verbum, quo vtitur Daniel, nihil aliud est, quam κλᾶσαι, vt recte Iosephus interpretatur; id est, frangere: quo tantum significatur mutatio regni. Quandiu enim regnum a patribus ad liberos iure successorio transfertur, tunc integrum vocari potest: cum ad exterros transfertur, tunc frangitur. Sic accipiendum i. Reg. x1, 31. *Ecce, ego scindo regnum de manu solomonis.* Nos negamus vllam διανέμονα eo significari. Translatum igitur imperium a Balsafaro, ad hominem Medi sanguinis, Nabonidum: a Nabonido Medo, ad Cyrum Persam. Itaque recte dicitur: Fractum est imperium tuum, & datum Mediæ, & Persidi. ἀπλάσθη βασιλεία Κύρου, & ἐπέδιδη τῇ Μαδίᾳ καὶ τῇ Περσίᾳ. Hebraismus, vel Chaldaismus מִדְיָן וּבֶרֶסֶת, Mediæ, & Persidi, id est, hominibus Mediæ & Persidis, Satis enim est significari, imperiū ad exterros transferri. Itaq; his conuenienter dixit Megasthenes, Ναβονίδος όχον διπολικόν βασιλέα πεστήκωντα ὁ οὐλέας. Nabonnidum, aut Nabonnidochum creant regem, qui nullo iure originis aut sanguinis attingebat Balsafarum, vt pote qui oriundus esset ex Medis. & διπολικόν βασιλέα, מִלְכֵי-בְּסָטָן. quo verbo vtitur Daniel קָרְבָּלָה απεδειχθη βασιλεὺς, creatus est Rex. Non dixit יְמִלְחָמָה σειλαδυν. Huic obiectioni non possunt obluctari. Sed nondum finis velitationum. Qui suffragiis populi ad regnum adscitus est, populum suis legibus viuere sinit, neque nouum ius sancire potest. Ecce vero Darius legibus Persarum & Medorum edictum facit: cap. vii, 8. Ergo Darius erat Rex Persarum, & Medorum. Perpendamus mentem Danielis. Omnes proceres imperij Darij conuenerunt in vnum, vt legem sancirent, ne intra triginta dies vlli Deo, aut homini, præterquam Regi Dario, supplicaretur. Est plane Senatusconsultum, cui nisi auctor fiat Rex, est, tantum auctoritas perscripta. Aditur igitur Rex, vt id confirmet lege Persica & Medica. Commate 8. Nos negamus hinc colligi Darium regem Persarum, & Medorum fuisse. Hoc enim ibi actum est, vbi Daniel erat, nempe in præfectura ipsius Susiana, cuius erat Satrapes. ca. viii, 2. Qui enim vnuis ex tribus Megistanibus regni esset, vt est v i, 2, non habitasset Sufis sine imperio. In Susiana igitur hoc contingit, quæ profecto nullis legibus Babylonicas tenebatur, sed suis tantum, id est, Persicis. Persis enim Susianam ademit Astyages, vt diximus ex Strabone. Ea autem videtur sponte, aut aliquo alio casu, potius quam belli fortuna Babyloniorum imperio accessisse. Darius igitur, & superiores Reges Babyloniaz, in Sufide nihil poterant sancire nisi iure Persico: quod & hodie in omnibus regnis usurpari videmus. Cum enim vni regi multa parent regna; non est concludendum, illa omnia temperari eisdem legibus. Imo multa eiusmodi

cemodi regna sub vno Principe contrariis legibus videmus regi. Nostros vero disputatores fugit res pulcherrima, hæc contigisse Susis, non Babylone: Babylonem autem Chaldaico iure, Susianam Persico seu Medico, quod idem est, vsam fuisse, vbi proceres Susiani non Babylonij iudicabant. Neque locus ullus altercationi. Nam actum prorsus est de illorum Dario Astyage, cum Astyages diu ante cæsus fuerit: neque meliore conditione in societatem regni cum Dario diuisi Cyrus vocant, cum & Astyages captus sit a Cyro, & Darius Medus ante Cyrus aliquot annis imperarit, vt ex vi, 28. non colligitur tantum, sed & conuincitur. *Daniel iste prospere egit in regno Darij, & in regno Cyri Persæ.* Omnino vero tota Susiana a Daniele regebatur. Sed & arcem munitissimam, quam βασιλεὺς Græci vocant, Ecbatanis Mediæ miro opere a Daniele construētam fuisse testatur Iosephus, eamque tempore ipsius Iosephi ad eo integrum mansisse, vt recens videretur, cui semper Iudeum præfici ex genere sacerdotum, morem fuisse scribit. Sed Ecbatana nunquam Babylonii paruerunt ante tempus Cyri, hoc est, antequam Cyrus Babylone potitus est. Nam ipse erat Rex Mediæ & Persidis. Daniel vero sub Cyro adhuc præfectus erat Susidis. x, 4. Fluuius enim Tigris, cuius ibi mentio fit, est terminus Susidis ab Occidente. Fabulam vero Iosephi Iudaicam reiicimus de illa arce Ecbataniorum. Nam Daniel octagesimo anno captiuitatis suæ scripsit caput x, & nondum ea arx condita erat. Hæc igitur nos ex antiquissimis, & accuratissimis scriptoribus Beroſo, & Megasthene eruimus, quorum fragmenta, quæ extant apud Iosephum, omnia obscura in Daniele de Regibus illustrant. Quis enim satis ea laudare possit? Triā verba ex ipsis tot commentariorum moles, tot somnia interpretationum eludunt. Si cui sacræ historiæ studioſo & veritatis amanti vacat eas reliquias apud Iosephum, & Eusebium sparsas colligere, earumque mirum cum sacris libris consensum indicare, habebit satis, vnde & egregium opus instruat, & posteris aliam viam muniat Chronogiam sacram inuestigandi, quam hactenus ab ullo veterum aut recentiorum factum sit. In Megasthenis eximio fragmento non solum ultimum Regem, qui ciues τῷ ἡμίσου, id est Cyro prodiderit, Medem vocatum fuisse animaduertet, quem Babylonij mutato nomine נָבָע Nebonit, Herodotus Lebonit, aut Labynitum vocauerit, sed etiam aliquid, quasi per caliginem de Nabuchodonosoro indicari, eum intellectu alienato in deserta sepe abdidisse, vt patet cap. 111.. Apud Beroſum autem, præter regum Babyloniarum successionem, inueniet etiam Babylonem mœniibus miro opere, non a Semiramide, vt nugantur Græci, sed a Nabu-

chodo-

chodonosoro circumdatam fuisse, vt testatur Daniel 111, 27. & multa præterea, in quibus illustrandis labor iucundus est, fructus autem vberrimus. Sed & non minor vtilitas colligitur ex fragmen-to Menandi Ephesij apud eundem Iosephum, qui ab Hiram, siue Iromo Rege, qui ligna cedrina Solomoni suppeditauit, ad Pygma-lionem fratrem Didonis, omnes Reges Sidoniorum & Tyrio-rum recenset. Primus est אַבְנָתָרֶל, חִרְמָס filius אַבְנָתָרֶל regnauit annos septem. Secundus filius Iromi בָּאֵלָעָדָר, בָּעֵל־עֹז regnauit annos nouem. quo a filiis nutri-cis imperfecto, maximus natu filiorum nutricis אַבְנָתָרֶל regnauit biennium. Post hunc אַסָּרֶת ḥַדְשָׁתָה דָּלִי עַשְׂתָּרָת regnauit annos duodecim. Huic succedens frater אַסָּרֶת, חִרְמָס annos nouem. quo imperfecto a fratre Phelete, ipse פְּלִיחָס, מְלִיחָס, menses o-cto. Hoc imperfecto אַבְנָתָרֶל Sacerdos Astartes triginta duos. Huius successor בָּאֵלָעָדָר, בָּעֵל־עֹז annos sex. Huius filius מָתָגָיָה, יְהוּנָה nouem. Successit פְּרָנָס־עַלְיוֹן, פְּתִינָס, qui re-gnauit annos quadraginta septem. In his videmus Iromum, qui, vt diximus, cedros Solomoni subministravit, item Ithobaalum, cu-ius filiam Iezabelam vxorem duxit Omri Rex Samariæ. Reg. x vi, 31. Ab Iromi obitu, quem duodecimo anno, quo templum ædi-ficatum est, decessisse scribit Iosephus, ad septimum annum Py-gmalionis, quo Dido Carthaginem condidit, annos fluxisse Iose-phus scribit 155, menses octo. Sed fugit eum ratio. Comprehen-dit enim duodecim annos Hiromi, qui excluduntur per hypothesin, & præterea totos 47 Pygmalionis, cum quadraginta & vnu-s excipiendi sint. Ita ab obitu Iromi, ad Carthaginis condi-tum fuerint anni tantum 103. Sed de his omnibus Regibus, & eorum annis, & quis fructus ex huius fragmenti lectione colligi possit, alibi plenius dicemus in libello Fragmentorum. Apud Ter-tullianum Apologetico, cap. xix. *Hieronymus Phœnix Rex Tyri. Lege Hiromus Phœnix.* Sed tamen interea aliquid de Carthagi-ne dicendum. Carthago deleta est anno ab vrbe condita 606, periodi Julianæ 4567, annis 737, postquam a Didone con-dita, auctore Solino. Deductis 737 de 4567, relinquitur an-nus septimus Ithobaalis 3830 in Periodo Julianæ. Omri Rex Sa-mariæ gener Ithobaalis cœpit regnare anno 578 ab Exodo, id est 3795 periodi Julianæ. Ab initio Ithobaalis, ad annum Py-gmalionis septimum, anni sunt absoluti 53. quibus deductis de 3830, remanet annus 3777, in periodo Julianæ, primus regni Ithobaalis. Iniuit igitur regnum xvi 11 annis ante quam gener eius Omri in Samaria regnaret. Quanquam igitur hæc non sufficiunt

ad sta-

ad stabiliendam regum Samariæ epocham, quia in scriptura mentio non fit quanto anno regni sui Ithobaal filiam suam Regi Omri sponsauerit, neque quanto anno regni sui illam Omri duxerit uxorem: tamen certissimum tempus Omri hinc collectum eludit temperitatem eorum, qui tempora regum Samariæ longius summouent immani interuallo. Præterea hinc colligitur interuallum ab Ilij excidio, ad conditum Carthaginis, nimirum anni 299. Tot annis Æneas Didonem antecessit. Qui reges Tyriorum & Sidoniorum postea regnarint, Iosephus recenset ex Annalibus Phœnicum: quorum primus אֶת־בָּעֵל^{אַת־בָּעֵל} cum descivisset a Babylonis, expugnata Tyro a Nabuchodonosoro, imperfectus est. Reliqui reges, qui postea Tyriis, & Sidoniis imperarunt, tributarij Chaldæis facti: quod nec tacuit Ieremias xxv, 11. Primus tributariorum בָּאָל^{בָּאָל} regnauit annos decem. Post hunc Iudex אֲנִיבָּאָל^{אֲנִיבָּאָל} בָּאָסָלָאָחָז^{בָּאָסָלָאָחָז} menses duos. אֶלְעָזָר^{אֶלְעָזָר} אֶת־בָּעֵל^{אֶת־בָּעֵל} שְׁלִיח^{שְׁלִיח} menses decem. אֶלְעָזָר^{אֶלְעָזָר} אֶת־בָּעֵל^{אֶת־בָּעֵל} three. μύτυον^{μύτυον} פָּט^{פָּט} נָאָן^{נָאָן} וְגַרְגַּשְׁתָּרָת^{וְגַרְגַּשְׁתָּרָת} בְּנֵי עֲבֹרִי^{בְּנֵי עֲבֹרִי} אַלְמָם^{אַלְמָם} חַטּוּטִים^{חַטּוּטִים} אַלְמָם^{אַלְמָם} annos sex. Sed inter illos duos fratres regnauit בָּאָלָאָצָע^{בָּאָלָאָצָע} annum unum. μέρְכָּבָה^{μέρְכָּבָה} arcessitus Babylone מִרְכָּבָה^{מִרְכָּבָה} annos quatuor. Frater huius אֶלְעָזָר^{אֶלְעָזָר} annos viginti. Huius anno xiii incipit regnare Cyrus, referente eodem Iosepho ex iisdem annalibus Phœnicum, & septimo anno regni Ithobaal, Nabuchodonosor cœpit oppugnare Tyrum. auctor idem Iosephus ex iisdem annalibus. Summa annorum ab initio oppugnationis Tyri, ad xiii Iromi, anni 35, menses tres. Annus primus Cyri est 18⁷ Nabonassari. Deductis 35 absolutis, remanet annus captæ Tyri 15² Nabonassari, qui erat tertiusdecimus Nabuchodonosori, ultimus Nabopollassari. Tot igitur annos impedit oppugnandæ munitissimæ vrbi. quæ omnia conueniunt cum illis, quæ Berossus de Syria domita circa captum Iechoniam, & 30 annum Nabopollassari scribit. Quam bene hæc confirmant de Nabopollassaro patre Nabuchodonosori, & de 30 annis Nabopollassari apud Ezekielē? Hæc Tyri expugnatio ab Ieremia prædicta fuerat cap. L v 11, 4. Sed iterum Tyrus rebellavit, & capta ab eodem Nabuchodonosoro post excidium Templi. Ezekiel xxvi. cuius annum ignoramus. Apud Iosephum mendose colliguntur ab initio Baal, ad xiii Iromi, anni 54, vt ex dinumeratione constat. Est error librariorum. Nam ab expugnata Tyro, ad initium Cyri, ex hac dinumeratione anni tantum 35, menses 3 colliguntur. Bearunt nos & hoc Annalium Phœnicum, & reliqua fragmenta veterum scriptorum apud Iosephum, quæ valde frenant Chronologorum licentiam. Apposimus Hebraica

nomina, vt videant studiosi, Sidoniorum, & Tyriorum linguam Hebraicam fuisse. Nam & Dido דִּוֹדָה est ρωσοεισικὸν, quo nutrices infantibus blandiuntur, cuius masculinum est Dauid דָּוִיד. Elifam vero תְּלִיָּה satis constat Hebræum esse. Præterea Iosephus refert ex Theophrasto πέπι νόμων, Tyriis & Sidoniis nunquam licuisse iurare nisi παρέγγειλος, inter quos ponit Κορβάν, id est, inquit Iosephus, δωρεὴ θεῶν. Mediocriter periti Hebraismi sciunt קרבן esse donum sacrum. Hoc plane demonstrat, Tyriorum & Sidoniorum dialectum Hebraicam fuisse. Et sane mirum est illis sanctissimum fuisse iusurandum Korban, vt Iudæis קַרְבָּן vel קְרַבָּן. Chiala, vel Chaiadonai. Sed tempore Martialis pronunciabant Chiala. *iura verpe, per Anchialum.* Quia Iudæos audiebat Chiala iurare: propterea putauit esse Anchialum, quod vox Anchialus sit notior, quam Chiala. Tempore autem Plauti, multum Carthaginenses a puro Tyriorum sermone descivierant, vt patet ex Poeno-lo: cuius verba Punica maiori ex parte recte reddere possumus. quæ proprius absunt ab Hebraismo, quam a Syriaismo. Tamen si Solinum audimus, Karthago dicta est ab ipsis Poenis Carthada, קַרְבָּן. quod Syriace esset קְרַבָּן חֲרַבָּן. Ita opera in istis fragmentis bene collocatur. quæ si prius considerassent qui nos reprehendunt, ij tam iniuste nos reprehendi, quam se turpiter hallucinari sensissent. Alios omitto, quos ne nominatos quidem velim. Vnum Bened. Pererium conuenio, qui in suo in Danielem commentario, & alios & me in primis reprehendit, quod absurditates omnes, quas supra confutauimus, quasque nemo sanæ mentis probauerit, non sequor. Ipse vero postquam omnium adductis sententiis, pessimas quasque & maxime ridiculas sequitur, quibus verbis castigandus est! Is est, qui septuaginta annos a capto Sedekia deducit, & in primo anno imperij Persici Cyri, id est, in primo anno Olympiadis L v terminat. Quod quantum absurdum sit, ex illis, quæ supra a nobis disputata sunt, satis docuimus. Denique nihil tam absurdum ab aliis in hac re excogitatum est, quod ipse melioribus non prætulerit. Quare in Chronologia Danielis plane puer est. Prius discere, quam alios reprehendere debebat. Quantus liber institui posset in eius erroribus confutandis! Si mihi excidissent ea, quæ ille scribit, non inultum tulisse, quæ est Aristarchorum meorum insania, & procacitas. Evidem horum reprehensorum, qui me doctiorem non reddunt, iudicia non pluris facio, quam ipsi veritatem, quam eis aperuimus: eam autem illi aut propter imperitiam non agnoscent, aut propter malitiam dissimulant. Sed ad alia propero. Et hæc quidem de Regibus Babylonis.

De

De Persarum Regibus, quomodo illi ex Daniele, & Esdra erui possint, satis libro v i docemus. Quod Xerxes Assuerus sit apud Esdram 1111, 6. satis ex contextu sermonis colligitur. Omni tempore Cyri, & Darij Regis Persarum, opus templi interpellatum est. 1111, 5. Post Darium initio regni Assueri instituerunt accusationem in Iudæos. Commate 6. Postea imperante Artaxerxe, Mithridates, & alij hostes Iudæorum Artaxerxi scribunt in Iudæos. Commate 7. adeo ut ab Artaxerxe illo, ad tempora Darij alias, ædificatio impedita fuerit. Commate 24. Anno illius Darij Haggæus Prophetæ & Zacharias exhortantur Iudæos ad opus continuandum. v, i. Post hunc Darium sequitur Artaxerxes, qui Esdram septimo anno imperij sui in Palæstinam misit. Iam vero Darius nullus est post Cyrum, præter Darium filium Hyrcanum. Hoc ne ipsi quidem negant. Ecce opus disturbatum a primo anno Cyri, ad finem Darij. Ergo sub quatuor Regibus disturbatum, Cyro, Smerdi, Cambyse, Dario. Inter Darium Hyrcanum, & Artaxerxem, quis esse potest, præter Xerxem? Assuerus est medius inter Darium & Artaxerxem. Ergo Assuerus, siue, ut pronunciari debet, Oxyares, est Xerxes, ditissimus regum Persicis. Daniel xi, 2. & eius opibus ac potentiae historiæ Græcorum fidem faciunt. At maritus Ester vocatur Assuerus, & præterea ditissimus, & latissime imperans, ut est in libro Ester. Ergo Assuerus Esdræ & maritus Ester unus idemque est. Rursus Assuerus Esdræ est Xerxes. Ergo maritus Ester est Xerxes. Quid? quod Xerxes vxor vocatur Amistris, Persice Am-Ester. Quid multa alia? Et tamen en ~~ανθρώπων~~, en succū loliginis. Quid obiciunt? Audire, atq; togam iubeo cōponere. Si, inquit, Assuerus est Xerxes, Mardochæus, qua gratia valebat apud Regem, non siuisset opus templi impediri. Quot modis hæc confutari possunt, si tanti essent! Aduersus tot ἐναργῆ argumenta quem locum habet tam ludicra obiectio? Quid si orauit regem Mardochæus, & per Satrapas stetit, quo minus edicto Regis pareretur, ut sub Cyro contigit? Nam si Cyro viuente, eius edictum flocci fecerunt hostes Iudæorum, quanto magis gratiam Mardochæi? Quid si ne Iudæi quidē curarunt ea de re Mardochæum compellare, ut non Mardochæi, sed ipsorum Iudæorum culpa fuerit? Ecce xxxvii annis post emissum a Dario Notho editum de reficiendis muris Hierosolymorum, Nehemias accipit nūcium, non solum non refectos muros esse, sed neminiē de reficiendis quidem curare. Hæc negligentia nonne potuit incessere Iudæis sub Xerxe, quo imperante accusatio in Iudæos instituta est, cum sub Artaxerxe Memore, qui Iudæis fauebat, tanta socordia in illis fuerit? Quare, ut quidam loquitur, hoc telum stringit, non perforat. Quibus

tot argumenta satis non sunt ad verum persuadendum , furor est cum illis rem habere. A Cyri anno primo, ad ultimum Darij, opus templi disturbatum. Esdræ 111, 5. A principio Assueri , qui est Xerxes, toto tempore ipsius Assueri , & Artaxerxis, usque ad secundum annum Darij, non iam moras obiciendo, sed calumniis apud reges Xerxes , & Artaxerxes Iudeos incessando, inimici eorum non solum opus impediuerunt, sed Iudeos in discrimen maximum adduxerunt. Esdræ 111, 6, 7, 11, 12, 13, & sequentibus. Qua de re anno secundo Darij apud Zachariam conqueritur Angelus : *Domine Deus exercituum, quousque non miscerabis Hierosolyma, et orbis Iuda, quibus iratus es, iam hic agitur septuagesimus annus?* En disturbatio septuaginta annorum. cui loco hostes veritatis contradicere non possunt. An dicent illum Darium esse filium Hystaspis? Annus secundus Darij in periodo Iuliana 4194. Deductis septuaginta relinquitur annus 4124, id est, tertius Olympiadis 47, quo captus Sedekias. Quod est absurdum. Ergo Darius, sub quo prophetabat Zacharias , est alius a filio Hystaspis. Est igitur Darius Nothus. Esdras habet a Xerxe, ad secundum annum Darij. 111, 24. Et post illum Darium, Artaxerxes alium. vii, 1. Quis est ille Artaxerxes post Xerxes , præter Artaxerxes Longimanum? Quis Darius post illum Artaxerxes, & ante alium Artaxerxes, præter Darium Nothum medium inter duos Artaxerxes , Longimanum, & Memorem ? Prius confutanda sunt verba Esdræ, antequam mea sententia oppugnetur. Prius Esdras mendacij conuincendus est, quam ego. Aut si ego mendax , cum Esdra ergo mentior. Negent hæc ita extare apud Esdram. Manus dabo. Quam inepiti sunt, quam maligni , qui hæc negant ! quanto odio veritatis hoc faciunt ! Oportebat Pererium negare apud Esdram extare, opus disturbatum fuisse a primo anno Cyri, ad ultimum Darij : post Darium toto tempore Assueri , & Artaxerxis, Iudeos apud Reges Persidis accusatos, usque ad secundum annum Darij , quo quidem anno Darij secundo templum ædificari cæptum , & post illum Darium, anno septimo aliis Artaxerxis , Esdras in Palæstinam missus. Si hoc potest negare, tunc audacter & nos vera dixisse negato. Sed profecto in istis confutandis tantum æstuabit , quantum in suo Belo & Dracone , & in suo Astyage rege Babylonis, iam tum cum Daniel esset puer : & in aliis, quorum me pudet : in quibus satis ostendit, quam bene de vera Chronologia meritus est. Certe, qui tantum in illis probandis laborat, non mirum si tam confidenter alia negat, ut tandem Cyrum nono anno post obitum suum edicta facientem inducat. Miratur, quod ex Berozo successionem regum Babylonis, & ex He-

ex Herodoto petamus. Maluisset, vt ex Isidoro populari suo illos reges emendicassem. Sed satis eum refellunt quæ superius, & libro v i huius operis a nobis dicta sunt. Darius igitur iste inter duos Artaxerxes positus, is est Darius Nothus, qui edictum fecit de Hierosolymis instaurandis. At a relaxata captiuitate, inquiunt, ad secundum Darij Nothi, anni sunt c v: & adhuc viuunt Iosedek, & Zerubabel. Valde senes igitur eos oportet fuisse: quod non videtur. Quare non videtur? Quare mirum, illos duos accessisse ad ætatem Leui, Caath, & Amram, imo ad eam ætatem, quam quotidie videmus in multis? Hoc argumentum satis suo loco confutatum. Sed valde hallucinantur, cum Nehemiam, Esdræ ii, 2, eundem faciunt cum illo Nehemia, qui muros Hierosolymorum instaurauit. quod & ipsum alibi confutauimus. Nam Nehemias Hierosolymorum instaurator peruenit ad tempora Darij Codomanni, cuius ipse mentionem facit manifesto Cap. xii. 22. tempore Iadduæ, qui sub Alexandro Magno vixit, & Sannaballetis Samaritani, qui ad Alexandrum in oppugnatione Tyri cum auxiliariis copiis venit, & ab eo, vt sibi liceret templum in monte Garizin construere, impetravit. Hoc argumentum pertinaciæ iugulum petit: in quo ictu declinando valde laborant. Postremo eo impudentiæ venerunt, vt dixerint caput xii Nehemiæ insitum esse. Quid? expecto, vt dicant, Esdram, & Nehemiam aut mentitos esse, aut sua tempora ignorasse. Sed quid exspectandum est? An aliud volunt, cum impudentissime omnia, quæ ab Esdra, & Nehemia dicta sunt, negant? Cum igitur Nehemias dinumerat a Iosue, ad suum sæculum, generationes quinque; ipse Nehemias non potest esse is, qui cum Iosue venit Hierosolyma. Ecce sex summi Pontifices a soluta captiuitate, ad tempora Nehemiæ: Iosue filius Iosedec, Ioiakim filius eius, Eliasib nepos, Ioiada pronepos, Ionathan abnepos, Iadua adnepos sub Alejandro, adhuc viuente Nehemia. Istius Iaduæ patruus duxerat uxorem filiam Sannaballetis Samaritæ. Nehem. xiii. 28. Ille vocabatur Manasses, illa Nicaso. Ioseph. x i, 7. Certe aduersus hæc nihil potest Sophistice. Supersunt septuaginta Hebdomades, quarum, vt omnium fere prophetiarum suarum, interpres ipse est Daniel. Nam & principium, & finem digito indicauit: principium ab edicto de instaurandis Hierosolymis, finem in desolatione Hierosolymorum: quod sane rationi conuenientissimum est, vt scilicet ex Hebdomades ad initium & finem eiusdem subiecti, nempe Hierosolymorum, pertineant. *Septuaginta hebdomades determinatae sunt super populo tuo, & sancta ciuitate tua.* An non circumscribit eas

excidio vrbis? Quid enim volunt illa? *Populus Principis destruet ciuitatem, & Sanctuarium?* Item: *Desolatio erit usque ad consummationem.* Quis tam cæcus, vt in tanta luce nihil videat? quis tam ferrea fronte, vt aduersus hæc hiscere audeat? En Hebdomades Danielis Passionem Christi, & Hierosolymorum euersionem complectuntur. & tamen alij excidium Hierosolymorum, alij etiam Passionem hinc excludunt. Non igitur obscurum est, vnde deducantur hæc septimanæ, quandoquidem vbi desinunt, ipsemet Daniel ostendit. Sed & initium ostendit: 1 x, 25. quod quidem initium, quia controuersum est, propter hominum summum in veritatem odium: tamen septuaginta septimanis a 70 anno Christi Dionysiano, in quo excidium incidit, retro putatis, peruenietur ad initia earum. Sed dimidia septimana, cuius mentio fit commate ultimo, & nostros & omnium oculos effugerat. Putant enim, vt & nos aliquando putauimus, esse partem vnius ex septuaginta. Atqui ex vsu Hebraïsmi nos tandem percepimus esse extra illas septuaginta: neque esse dimidium vnius ex septuaginta, sed tantum illos tres annos cum dimidio supra 490 intelligendos esse. Quæ quidem animaduersio vt notabilis, ita in ea non parua pars huius negotij vertitur. Summa igitur horum aniorum 493, cum dimidio. Annus captorum Hierosolymorum in periodo Iuliana 4783. De quibus deductis 493 absolutis, relinquitur annus 4290 in periodo Iuliana, initium septuaginta Hebdomadum: qui profecto est annus secundus Darij Nothi, illius, inquam, qui anno secundo regni sui edictum emisit de non impediendo templi ædificio. Esdræ vi. Vidimus ex iis, quæ supra ex Esdra adduximus, toto tempore Assueri, & Artaxerxis, usque ad secundum annum Darij, propter literas ad Artaxerxem a Iudæorum hostibus scriptas, ædificationem interpellatam. Et tamen extiterunt, qui a vicesimo anno Artaxerxis, hebdomadum initium deducant. In quo primum peccant, quod a temporibus illius regis deducunt, cuius toto tempore cessavit ædificatio. quod plane est dicere, Esdram falli, aut mentiri. deinde ostendant quodnam edictum missum est anno vicesimo Artaxerxis. Dicant mihi, quare Nehemias non solum miratur, sed etiam dolet, mœnia Hierosolymorum adhuc diruta iacere, nisi quia putabat iam instaurata esse? Si putabat, ergo ex aliquo edicto. quodnam aliud edictum fuerit, præter edictum Darij? Tractorias tantum Regis impetrauit Nehemias ad Præfectos trans euphratensis Satrapiae, vt liber accessus ei permitteretur in Palæstinam, item literas ad Asaph saltuarium, id est, filuæ regiæ custodem, vt materia sibi subministraretur ex filua regia, ad portas

portas reficiendas. Nehemiac 7, 8, 9. Ex edicto, quod vicesimum annum Artaxerxis antecessit, mœnia, quæ a Iudæis negligēta iacebant, ex literis autem ad Asaph saltuarium, portas refecit. Atqui ex edicto reficiendorum Hierosolymorum manifesto deducuntur hebdomades. Daniel 9, 25. Ergo non a xx anno Artaxerxis. Pererius postquam Lectorem ingenti mole confutatum obruit, longa exspectatione suspendit, omnes denique, qui de hac re scripsierunt, pueros ostendit, tandem concludit, a vicesimo anno Artaxerxis putandas esse Septimanas. Annus Artaxerxis Longimani vicesimus est 4268 in periodo Julianus. Adiectis 490, componitur annus 4758 in periodo Julianus. Deducta Christi hodierna epocha 4713, remanet annus Christi 45, annis solidis duodecim post Passionem. Itaque tertius decimus annus currens a Passione, quintus autem imperij Claudij, est finis Hebdomadum. Homo eruditus inuidit nobis huius mysterij expositionem, quemadmodum multa alia de Belo, & Dracone, de verbis χιζειν δοθεῖχιταις, πειστειν δοθεῖχιταις, & similibus, quæ ille profanis aperire noluit. Quodnam mysterium censet esse in quinto anno Claudij Cæsarist? Cum hoc apparatu Chronologij reprehendit alios, qui rectam temporum rationem docent. Reiecta hac anili & ridicula sententia, supereft illa, non vtique vera, sed tamen tolerabilis, quæ a septimo anno eiusdem Artaxerxis Longimani initium facit. Annus septimus Artaxerxis Longimani 4255 compositus cum 490 desinit in anno 4745: qui est annus 32 Christi, vt hodie putamus, a quo ad Passionem, intercedit annus solidus duntaxat. Sed ponamus definere in anno Passionis. Si Pererio displicuit nostra & Sulpitij Seueri sententia, saltem omissa illa asinina, quæ a xx anno Artaxerxis initium instituit, secutus fuisset istam. Peccasset quidem, sed cum ratione quadam. Peccasset humanitus, non autem se traduxisset. Nam v 11 anno missus Esdras in Palæstinam. Sed nullum edictum ab Artaxerxe factum. Tantum sub eo continua-
tum, quod edicto Darij permisum, Esdræ vi, 14. At Darius solus permisit Hierosolyma instaurari. Nam anno secundo Darij Iudæi incipiunt iacere mœnium vrbis fundamenta, quod interpellandi literas Artaxerxi mittunt Iudæorum hostes, quibus Regi indicant ciuitatem rebellem instaurari, eiusque mœnia refici. Esdræ IIII, 12, 13. Rex reperto vetustissimo Cyri edicto, permittit face-
re, quod hostes interpellare conabantur. An hæc negabunt? Negabunt, scio, & scientes prudentesque mentientur. Nobis vero sa-
tis est absurditates eorum ostendisse. De illis triumphare, vt ipsi de aliis solent, neque nostri moris est, neque præsentis instituti. Itaq;

Lector

Lector vi librum nostrum amplius consulat. Si nostras cum horum rationibus contulerit, satis mirari non poterit, qui factum sit, ut rem facillimam, quam ipse Daniel interpretatur, contra mentem Danielis, & obscurissimam, & inexplicabilem fecerint. Si Porphyrius viueret, non aliis argumentis magis religionis Christianæ initia oppugnare potuisset, quam horum hominum velitationibus: quos, quæ erat eius eruditio, ex ratione temporum, cuius peritissimus erat, satis refellere potuisset, & veram Chronologiam Danielis eos docere. Nam totam interpretationem obscurissimi capititis x i. illi debemus, ut testis est Hieronymus. Itaque absque Porphyrio foret, tota illius capititis historia hactenus alta silentij obliuione abdita, ridiculas a multis tam veteribus, quam huius saeculi scriptoribus conjecturas expressisset. Sed ad Hebdomadas redeo, quarum initium a secundo Darij Nothi, finis excidium Hierosolymorum. Vtriusque termini auctor Daniel, quem sequimur. Inuidos, zelotypos, *κακοίθες*, cum suis paradoxis valere iubemus. Daniel ita distribuit septimanas, dimidiam, unam, septem, sexaginta duas. Summa, septimanæ septuaginta cum semisse: anni 493 $\frac{1}{2}$. Quæ quidem distributio non plus habet mysterij, quam partitio minæ apud Ezekielem x l v, 12. *Viginti sicli, vigintiquinq[ue] sicli, quindecim sicli vabis erunt Mina.* Itaque frustra laborant, qui ea interualla aliquas epochas continere putant, & propterea illis explicandis multa coguntur aduersus Danielis, & quod peius est, animi sui sententiam dicere. Supererant & aliæ epochæ, quas prudentes studiosis reliquimus. Primordia tantum imperij Francorum discussimus, & Gregorio Turonensi, propter anachronismos & hallucinationes intricatissimo scriptori, aliquam lucem attulimus. quæ omnia historiæ Francorum studiosis grata esse optimus. Optamus, inquam. Nam in tanta inuidia & odio literarum vix sperare audemus. Libro septimo in Computo Romano, & alibi rationem reddidimus; quare dies septimanæ feriæ vocentur: sed & libro primo quare cognomines Planetarum. Nam ea appellatio longe antiquior horis. quare non ab horis planetariis nomina diebus septimanæ imposita, sed potius superstitione appellationis dierum in horas deriuata. Quod autem vetustissima sit appellatio dierum a planetis etiam apud Græcos, demonstratur vetustissimo oraculo apud Porphyrium:

Κλητὸν Ερμιλῶ, ἵδη τέλιον καὶ Ταύται

Ημέρην τέλιον μίνιον δι' ὅτε τῆστε παρεῖν

Ημέρην, η Ἰακώπον, ἵδη ἐξεῖντος Αφροδίτης,

Κλήσεων αὐθεγυνῶν, ἀς δύετο Μάγων ὁ χ' αἴεις

Ths

Τῆς ἐφελαφρούγης βασιλεῖς, ὃν πάντες ἴστων,
Καὶ (Φόρβα καὶ καθ' ἔκαστον αἱ τεοὺν ἐπίλαχι φάντα).

Βασιλεὺς τὸ ἐπίλαφρούγη, (vt id quoque explicem) est Ostanes rex Babylonis. Βασιλῶν enim est ἐπίλαφρον, hoc est, septem literarum. Vulgus autem credebat Planetas apparere die suo: nempe omni die Martis, ipsum planetam sui videndi potestatem facere. Idque plane Orpheus designauit τῷ Εὐρυτῷ τὸ ἡμέραν.

Περὶ μὲν εἰ περὶ τῷ ἡμέρᾳ φάντα) Αἴγας,
Μήν δὲ τὸ Αἴγας ἐπίλαλε), ἵχεο δὲ τὸ ἡμέραν.

Nam diserte intelligit, si neomenia καὶ Κελήνια inciderit in diem Martis, id est, feriam tertiam, abstinendum ab opere. In reliquorum Computorum doctrina multa accesserunt præter superiorem editionem, multa castigata sunt, præsertim in Computo Iudaico. Nam caussas Iudaici anni Solaris hodierni docemus, a nobis antea prætermisas, quia cum omnibus eas ignorabamus. Præterea damnauimus sententiam nostram de Tekupharum sede, quas in prisca mundi epocha collocabamus: vnde fiebat, vt aliquando annum embolimum pro communi acciperemus, qui tamen non uno loco professi sumus nos non nescire, quæ forma anni hodierni esset, & quis situs embolismorum. imo sine doctrina mea ille sciolus, qui epistolam Chronologicam scripsit, nunquam scisset, quid esset annus Iudaicus hodiernus. Et tamen quærerit fatuos, quibus persuadeat, nos ingens flagitium admisisse, qui ita de embolismis Iudaicis pronunciauimus. Ego huius non meminisse, nisi scirem hominibus magis placere, quæ veritatem destruunt, quam quæ illam docent. Et rari sunt, quos non magis delectet maledica garrulitas, quam veritas elinguis. Longum esset narrare, candide Lector, quot Marrucinos non solum inscitiæ portentosæ, sed & morum improbissimorum editio prior commouerit: vt quis futurus sit furior eorum ex ista, hinc facile coniicere liceat. Ecce adhuc prius opus erat sub prælo. Extitit quidam, non homo, nam ita vocare esset hominibus iniuriam facere, sed cœnum, & barathrum, qui librum scripsit in me Gallice, conductus frusto panis a postremo bipedum, clamans se solum peritum Chronologiæ, me autem omnia, quæ in opere meo scripserim, a se furatum. Iste nunquam viderat librum meum, & tamen fures nos clamauit. Nouo genere & longe ab aliis diuerso nos aggrediebatur. Nam alij nos oderunt, quia in nostris libris nihil vident, quod nouum non sit: & hæc vna causa est odij, quod præter exspectationem vident, quæ in se potius, quam in nobis amarent. Quod si fures essemus alienorum scriptorum, nullus esset locus inuidiæ. Quid? Nonne anno superiore prodiit Chronologia

nologia τεχνῶδης, in qua auctor præter infinita errorum monstrat in ratione temporum, sententias nostras, ipsa verba quoque cauillatur, tacito nomine nostro, ut ciuiliter facere videatur? Iste bonus Chronologus, septuaginta annis seniorem facit Tara, cum Abraham genuit, quam Moses scribit: annos autem mundi 74 maiores, quam patiuntur vera ratiocinia. Nunquam illi verum excidit, nisi forte in iis, quæ a nobis habet, ut in epocha primæ Olympiadis in xxiiii Iulij, quod quidem primi omnium docuimus, & a solo Pindaro, quem iste nunquam vidit, didicimus: & in eclipsi ante mortem Herodis, quam primi indicauimus. Nam simius noster est, & tamen obtrectator. Opus tam egregium claudit pulcherrima coronide, nempe forma anni cælestis. Nam id quoque nos feceramus. Sed

*Torquatus nitidas vario de marmore Thermas
Extruxit. cucumam fecit Otacilius.*

Iubet igitur post annos 160 vnum bisextum tollere, ut in octingentis annis bisexta ipse quinq; tantum perimat, Alfonsini sex. Itaque propter tam subtile epichirema δότε κρότου, & μῆ χεργῶν κτυπήσαλε. Sed de illius stultitia, & aliorum furiis libro singulari dicemus. Nam non istum solum, quem nunquam læsimus, non vlla priuata iniuria, sed feritas quædam animi ad maledicendum impulit. Sunt alij fanatici, quos idem morbus & rabies exagitat. Itaque si cui a rebus seriis vacat, adeat eam Chronologiam. Habebit & quod indigneretur, & quod rideat. Quid dicemus de illo seuero Censore, qui priorrem editionem nostram nunquam vidit: & tamen de ea edicit basilica edita? Non vidit, & si vidisset, non intellexisset. Ex aliorum opinione nostra iudicat. Hæc præcisa confidentia non solum in me, sed in alios quoque distringitur. Habet eclogarios, qui illi centones farciunt; Locos ex auctoribus excerptos illi subministrant apposito nomine & cognomine auctoris, sed nomine singulari litera designato. Hinc fit, ut Martinum vocet, qui est Matthæus, Petrum, qui est Philippus. Me quoque Iohannem vocasset, nisi notior illi essem de nomine, quam de scriptis, quæ ex alieno indicio iudicat. Nam ne ipse quidem Eclogarius nostra intellexit satis bene, πέπι μετεμβίωσεως καὶ περιεμβίωσεως, quæ sunt doctrinæ nostræ. Ipse profert tanquam vulgaria: quemadmodum ille Chronologus, de quo iam verba fecimus, putauit rem vulgatam esse, primam Olympiadem celebratam xxiiii Iulij: quæ res totius anni Græci arcana complectitur. De isto igitur seuero Censore, & aliis erit alias dicendi locus: quos nolim in hoc opere nominatos. Nimium enim abutor æquanimitate tua & patientia, benigne Lector, quite ingrato otio detinemus

neam, cum has horas melius collocare posses, non tantum horum hominum caussa, quos melius erat præterire, quam ut tibi totius instituti nostri rationem aperirem. Nos hoc opus non vlla ambitione moti suscepimus, sed ut Chronologiam a scolorum deliriis & tyrannde sophistarum vindicaremus; & nobiliora ingenia ad maiora excitaremus. Nam magnæ huius messis & magna spicilegia sunt. Ideoque plures libri adhuc confici poterant. Nos, qui a veteribus didicimus μέγα Βιβλίον μέγα εἶναι χαράκην, octo priores libros in septem contraximus, octauis libri censu toto in superiores erogato. Utinam brevioribus nobis esse per difficultatem rei licuisset! Nam septem hos alij in viginti, alij in plures procudissent. Ex nostris igitur disputationibus videmus, quomodo Chronicæ absolutissimum confici possit. Quis erit & ab humaniori doctrina paratus, & ab omni inhumana inuidia liber, qui rem sibi gloriosam, ac posteritati fructuosam aggredietur? Qui laborem adeo laudabilem non grauabitur, primum anno Iuliano tanquam stabili fundamento opus suum superstruat: periodum Julianam verum temporum elenchum adhibeat. Nam, ut initio diximus, contextus temporum sine anno Iuliano, annus sine periodo Julianæ, est ut nauis sine velis, remis, & armamentis. Itaque potest ad annos periodi Julianæ Fastos suos digerere, si prius in limine operis omnes epochas præmisserit ad ipsius periodi annos designatas, ut in libro quinto fecimus. Ita una periodus Julianæ vicem omnium fuerit. Nam in Fastis computus multarum epocharum animos lectorum distrahit, Mundi, Olympiadum, Palilium Vrbis, Nabonassari, Christi, quæ omnia fere semper onerant margines Fastorum: cum una periodus Julianæ omnia complectatur. Non tamen veto omnes epocharum computos adiicere, si cui ita videtur. Prius tamen admonere debet, vtra Palilia sequitur, Varronis, an Catonis. qua in parte Chronologorum prudentiam desidero. Periculosem est enim ad epocham controversam annos suos exigere: ut ad Palilia Vrbis, ad annos imperij Augusti, ad quos cum haec tenus omnes Historiarum & Anna- lium scriptores tempus natalis Christi dirigunt, incertiores amittunt lectors, quam antea. His ita constitutis, nullam diem saltem sine notatione annorum cælestium vtriusque sideris, nostri Solaris, & Iudæorum Lunaris apponat: atque adeo, vbi res postulabit, ne grauetur etiam diem Nabonassari Ægyptiacam, Hegiræ Muhammedanam, Iezdegird Persicam adhibere, & præsertim Atticam cum mensibus tam popularibus, quam Prytanias: ita tamen, ut Harpalieis mensibus ante Metonem, Metonicis ante Calippum, Calippicis usque ad editionem anni Juliani vtatur. Quare quemadmodum nobiliores epochæ, ita etiam omnes Tabulæ neomeniarum Atticarum, & Prytanias,

canias, Iudaicarum, & Muhammedanarum, & harmonia annorum in limine operis erunt præponendæ : ne imparatus Lector ad Fastorum aut Annalium contextum accedat. Vbi deerunt characteres, tunc appositione annorum, & interuallis vtendum erit, quod est ultimum subsidium. Verbi gratia : cum regum Iudæ & Samariæ nullo charactere apposito annorum series tantum contexitur, contenti esse debemus adiectione sola annorum, quia aliter fieri non potest. Sed ad interualla certa anni dirigendi. Ut ab Exodo, cuius character certissimus est feria quinta, ad casum Sedekiæ, cuius character est annus Sabbaticus, anni sunt absoluti 907.a conditi templi, cuius index certus a Scriptura determinatus in anno Exodi 480, ad casum Sedekiæ, videndum, ne adiectio annorum fraudi sit, propter annos absolutos, si pro labentibus accipientur, aut contra. Ad interualla igitur semper operatio erit exigenda. Exemplum anni absoluti pro labente habes initio Danielis, annum tertium Ioiakim, qui erat quartus labens Ieremiæ xxv, 1. Apud Gregorium Turonensem eiusmodi exempla multa extant, & apud Iosephum, & Plutarchum, & Xenophontem. Hoc enim fit, quando excluditur alteruter terminus. Plutarchus aliquando vtrumque terminum excludit. Exemplum : Sabbathum posterius est octauus dies a priore sabbato. Interuallum septem dies. At Plutarchus dixisset sex dies. Nimirum excluso utroque sabbato. Hic non est error auctorum, sed idiotismus usurpatum modum vulgi consuetum. Sic Matthæi xvii, i. Marci ix, 9. sex dies dicuntur excluso utroque termino, qui Lucæ ix, 28 sunt octo, utroque termino inclusi. Nullam diem in historiis suo charactere notatam omittat, etiam si rem certam teneat. Exemplum : Ex Consulum serie, scimus annum Christi 364 esse primum Valentianum. At quia Marcellinus anno bisextili creatum, & postridie bisexti imperium iniisse scribit, ille character omnino non est. Ita fiet, ut hoc initio certo ad finem certum alias interualli, vbi destituent signa, hac tanquam Helice in illo mari tuto nauigare possis. Idem dico de eclipsibus, inductionibus, annis Sabbaticis, æra Hispanica, celebrationibus Paschatis, passim apud historicos Christianos : atque illa omnia ad cyclos suos reuocet, quorum doctrina ut magnis erroribus occurrit, ita magnos & multos patefacit. Sed ne temere scriptoribus de defectibus siderum assentiatur, sine Tabularum astronomicarum examine. Fallunt enim auctores non raro, cum defectus lumen, qui nunquam fuerunt, referunt : vt Dio, & Seruius in cæde Cæsar, Aurelius Victor vulgaris in obitu Neruæ, Zosimus in memorabili pugna Theodosij, & Eugenij tyranni : Tarrutius celeberrimus Mathematicus in conceptu Romuli, & Palilibus Vrbis.

Aliqua-

Aliquando etiam caliginem Solis defectum putant: qualis cælo vt plu-
rimum sereno, toto anno cædis Cæsar is fuit, & triduo integrō, me pue-
ro, sed pallida: at horrenda, & atra in articulo Passionis Dominicæ
per aliquot horas: in anno autem Christi 798 per 18 dies ita atra, vt
naues in mari aberrarent: sub Commodo Kal. Ianuarii repentina ca-
ligo, ac tenebræ in circu obortæ, teste Lampridio. Trebellius Pollio in
Gallienis: Gallieno & Faustino c o s s . inter tot bellicas clades etiam ter-
ra motus fuit, & tenebrae per multos dies anno autem 393, aut 394, cir-
ea dies Pentecostes adeo obscuratus est Sol, vt mundi interitus immi-
nere crederetur. Hieronymus ad Pammachium: *Nos scindimus Ec-
clesiam, qui ante paucos menses, circa dies Pentecostes, cum, obscurato
sole, omnis mundus iam iamque venturum Iudicem formidaret,* &c.
Pentecoste Iudaica est semper sexta Sivvan, hoc est, sexta a nouilunio:
Iaq; Sol nunquam potest deficere in Pentecoste Iudaica: multo minus
deficere potest in Christiana, quæ semper Iudaica posterior est, nisi
quando neomenia Nisan est Sabbatum. Tunc enim Pentecoste Iudai-
ca incidit in diem Dominicam, & consequenter in Pentecosten Chri-
stianam, vt anno Passionis Dominicæ contigit, contra votum Sophi-
starum, qui eo anno Pascha in Parasceuen conferunt. Igitur horribi-
lis illa Solis caligo apud Hieronymum non potuit accidere sexta Si-
vvan, aut post sextam Sivvan, secundum naturalem caussam defe-
ctionum Solarium, id est, καὶ ἐπιστολὴν τὸ σελήνης; cum tale non possit
accidere, nisi νεομήνια καὶ σελήνη. Sed neq; potuit Sol deficere nouilunio
Sivvan annis 390, 391, 392, 393, 394, 395, anomalia Lunaris latitu-
dinis aduersante. Fuit igitur caligo extra ordinem. Quare memorabi-
lis est ille locus Hieronymi, ita tamen, vt ad characterem adsumi non
possit. Similis quoq; caligo apud Tertullianum ad Scapulam: *Nam &
Sol ille in conuentu Uticensi, extincto pene lumine, adeo portentum fuit, vt
non potuerit ex ordinario deliquio hoc pati. positus in suo hypsomate,* &
domicilio. Hæc Tertullianus. quanquam quod dicit de hypsomate So-
lis & domicilio, ego non intelligo. Scimus quidem quid sint hypso-
mata Planetarum & domicilia, sed Solis hypsoma impedit, quo mi-
nus deficiat, ingenue fateor me ignorare. Rursus consideret Chrono-
logus, initia Imperatorum Romanorum, post tempora Antoninorum,
vsque ad Consulatum Ausonij, confusionis, & tenebrarum plena esse:
eaq; ex methodo nostra, quantum poterit, castiganda esse. Nam ex dis-
putationibus nostris, initium Diocletiani male ad initium æræ Mar-
tyrum referri, & ex illo errore infinitos in Fastis propagatos esse, satis
constat, præsertim in historia persecutionis. Si qua Eclipsium diagno-
mata, aut disputationem longam alicuius epochæ controversæ pro-
ponere velit, caueat eam in contextum Fastorum recipere. Hoc enim

ζ 2 plane

plane est non solum rerum seriem interrumpere , sed etiam animum Lectoris in diuersa distraherc. Olympiadem quanque signet sua die, nempe quintadecima mensis Hyperberetæi Olympici , cum ipsa die Iuliana , item die mensis Attici , qui nunquam cum mense Olympicō congruit: & quemadmodum in omnibus mensis Cælestis apponendus est, ita nunquam mensis Cælestis usurpandus , nisi prius præmisso charactere Zygōnos , & die Iuliana , cui neomenia Zygōnos competit. Hæc enim omnia naturalia sunt, priscorum ciuilium temporum, non autem ficta , neq; arbitrij nostri. Nunquam mensem popularem Atheniensium sine mense prytanias Metonicō , aut Calippico producat. Cum feriam ab auctoribus notatam referet, diligenter examinet, an error sit in notatione siue ab auctore, siue a librario. Quemadmodum enim falso defectus lumen annotant , vt supra diximus ; ita etiam per *ἀλγεσίαν*, falsum characterem dici aliquando apponunt ; quod contingit in lapide Romæ Christiano , in quo vii Kal. Nouembris dicitur esse feria sexta Consulatu secundo Stilichonis. ex quo sequeretur, Consulatum secundum Stilichonis fuisse anno Dominico 406 , non 405 , contra seriem Consulum , & Chronicon Consulare Marcellini Comitis. Consulatu Stilichonis primo , 26 Octobris fuit dies Veneris, non Consulatu secundo. Cum illi saxo fidem haberem , annum primi Toletani Concilij dixi fuisse post Consulatum primum Stilichonis. quod falsum est: & locus corrigendus in capite de Æra Hispanica. Eiusmodi falsas annotationes feriarum confutauimus in fragmēto persecutionis Diocletianæ , quod Eusebio assutum est, cum tamen Eusebij non sit. Reliqua per se conditor Annalium, aut Fastorum animaduertere potest. Neque enim iudiciis eruditioribus diffidimus. Tabulæ nostræ , & methodi omnem labore minuent. Parumne est tam parabili labore tantum gratiæ a posteritate inire ? Huiusmodi opus quid aliud erit , quam , vt Plinius loquitur, aliquod veluti templum augustum totius antiquitatis Fastos & memoriam complexum? Quod si mallet ab alio , quam a nobis hæc didicisse, cum bona nostra gratia nomen nostrum dissimulare illi licet, neque vereatur , ne plagij, aut furti a nobis postuletur. Vnum sibi proponat tantum , de posteritate sine labore suo bene mereri. Quare reformidat ? quare piget tam præclari incepti ? Plusne apud eum poterit *ζηλοτυπία* , malitia , quam amor veri ? Adeone hoc sæculum ab omni humanitate & morum & literarum exaruit ? Quisquis igitur hoc onus non detrectabis , scito , ex illo posteritati maximum emolumentum , tibi autem a posteritate maximam gloriam propositam esse. Vale candide Lector. Lugduni Batauorum.

CON-

CONSPECTVS OMNIVM CAPITVM

QVÆ HIS LIBRIS
CONTINENTVR.

PRIMVS LIBER,

QVI EST

DE ANNO ÆQVABILI MINORE.

<i>De Horis & partibus diei reliquis.</i>	4	<i>De Periodo Macedonum Alexandria autunuali.</i>	48
<i>De Diebus.</i>	6	<i>De Periodo Bithynorum.</i>	50
<i>De Mensibus.</i>	9	<i>De Periodo Delphorum Pythica.</i>	51
<i>De Anno.</i>	12	<i>De Periodo Thebana.</i>	54
<i>De Anno æquabili minore Gracorum.</i>	22	<i>De Periodo Syracusana.</i>	56
<i>De Octaeteride.</i>	28	<i>De Periodo Laconum.</i>	57
<i>De Mensibus Atticis.</i>	ibid.	<i>De Periodo Samiorum & aliarum Græciae ciuitatum.</i>	58
<i>De Periodo Olympica.</i>	36	<i>De anno commentatio Herodoti.</i>	59
<i>De Periodo Attica.</i>	41		
<i>De Periodo Macedonica æstiva.</i>	47		

SECUNDVS LIBER,

QVI EST

DE ANNO LVNARI.

<i>De Octaeteride Cleofrati.</i>	64	<i>De Anno Hegiræ.</i>	135
<i>De Octaeteride Harpalii.</i>	66	<i>De Cyclo Iudeorum Karram.</i>	147
<i>De Octaeteride Eudoxi.</i>	69	<i>De Cyclo Tessareskædecaetitarum, & veterissimorum Asie Christianorum.</i>	150
<i>Elenchus Octaeteridis.</i>	71	<i>De Octaeteride, & Tessareskædecaeteride Paschali.</i>	151
<i>De Anno magno Metonis, siue Enneadecateride.</i>	72	<i>De Hekkædecaeteride Hippolyti Episc.</i>	152
<i>De cyclo Metonis Philippeo.</i>	83	<i>De Cyclo Paschali Alexandrinorum.</i>	154
<i>De Periodo Calippi Attica Solstitiali.</i>	84	<i>De Cyclo Paschali Occidentalium, siue Latinorum.</i>	156
<i>De Periodo Lunari Calippica ab autumno.</i>	91		
<i>De Periodo Syromacedonum Alexandri.</i>	92	<i>De Periodis Paschalibus Theophili, Cyrilli, Victorini, Victoris, Dionysij Exigui.</i>	157
<i>De Periodo Chaldaeorum Alexandria.</i>	97	<i>De falso Cyclo Paschali.</i>	163
<i>De Periodo Iudeorum Alexandria.</i>	102	<i>De Periodo Philolai Pythagorei.</i>	166
<i>De Periodo Hipparchi & vero anno Lunari.</i>	108	<i>De magno Anno Democriti.</i>	167
<i>De Periodo Arabum Hagarenorum.</i>	110	<i>De magno Anno Oenopidae Chij Astronomi.</i>	168
<i>De Periodo Samaritanorum.</i>	114		
<i>De Anno Arabico soluto epochæ Julianæ.</i>	118	<i>De Cyclo Lunari veterum Saxonum.</i>	169
<i>De Anno Iudeorum nouitio.</i>	121	<i>De veterum Gallorum Anno.</i>	172
<i>De Anno veterum Hebraeorum autumnali.</i>		<i>De veteri Anno Romanorum.</i>	ibid.

LIBER TERTIVS,
QVI EST

DE ANNO AEQUABILI MAIORE.

<i>De Anno Aegyptiaco.</i>	194	<i>De Anno Armeniorum.</i>	214
<i>De Annis Nabonassari Aegyptiacis.</i>	198	<i>De Anno Priscorum Hebreorum Abra-</i>	
<i>De Neuruz periodico veterū Persarū.</i>	206	<i>bameo.</i>	220
<i>De Anno vago Iezdegird.</i>	210	<i>De nonarum Indiarum Anno.</i>	224

LIBER QVARTVS,
QVI EST

DE ANNO SOLARI, TRIBVTVS
IN PARTES QVATVOR.

PARS PRIMA.

<i>De Anno Romanorum Iuliano.</i>	227
<i>De anno Aegyptiorum Attiaco.</i>	236
<i>De anno Syrogræcorum & Antiochenorum Iuliano.</i>	240
<i>De anno Iuliano Atheniensium.</i>	242
<i>De anno Samaritanorum Iuliano.</i>	243
<i>De anno Damascenorū priscorū Solari.</i>	244
<i>De anno Iul. Damascenor. recentiorum.</i>	245
<i>De anno Gazeonium.</i>	ibid.
<i>De anno Iuliano Hispanorum.</i>	ibid.
<i>De anno Iudeorum Solari.</i>	ibid.
<i>De anno Cœlesti.</i>	261
<i>De Parapegmate Attico.</i>	262
<i>De Parapegmate Chaldaico.</i>	267
<i>De Parapeg. Philadelphi Dionysiano.</i>	268
<i>De anno cœlesti Muhammedanorum.</i>	270
<i>Parapegma Calicutiensium.</i>	353

SECUNDA PARS.

<i>De annis emendatis.</i>	272
<i>De anno προεμπτώσεως οὐρανοειδεῖς τηλεκτημάτων.</i>	273
<i>De anno Rabbi Adda.</i>	278

LIBER QVINTVS,

QVI EST

PRIOR DE EPOCHIS TEMPORVM.

<i>De Periodo Iuliana.</i>	359
<i>De Epochā Iudaica artificiali, sive de primo Tifri Iudaico</i>	361
<i>De Epochā artificiali Constantinopolitana Paschali.</i>	363
<i>Lunari</i>	364
<i>De conditū Mundi.</i>	366
<i>De Diluvio.</i>	371
<i>De Exodus Hebreorum.</i>	372
<i>De primo anno Sabbatico.</i>	374

<i>De anno Sabbatico Samaritarum commen-</i>	
<i>tatio.</i>	376
<i>De Illy excidio.</i>	ibid.
<i>De conditū Templi Solomonici.</i>	380
<i>De Encænius templi.</i>	381
<i>De initio Olympiadū & primo anno Iphiti. ib.</i>	
<i>De primis Palilibus Vrbis.</i>	385
<i>De primo Thoth Nabonassari.</i>	391
<i>De initio Merodach, sive Mardokenpad.</i>	394
<i>De excessu Romuli.</i>	395
<i>De initio</i>	

De initio Nabopolassari Regis Chald.	397	De initio Cesaris Augnstr.	443
De anno capti Iechonie Regis Iude.	399	De Æra Hispanica.	445
De initio Nabuchodonosori Regis Babylo-		De initio Herodis Magni.	450
nus	400	De Cyclo Lunari Romano.	452
De anno excidij Tépli & casu Sedekiae. ib.		De Actiaca victoria.	453
De anno primo Hevvilmerodach.	401	De primo Thoth Augustorū siue Actiaco.	454
De initio Cyri.	401	De primo anno Augustorum Romano.	455
De initio Cambysæ Cyri F. Regis Persa-		De primo agone Actiaco.	456
rwm.	402	De Bisexto ab Augusto correcto.	459
De initio Darij filij Hystaspis, Regis Per-		De excessu Herodis.	462
sarum,	403	De excessu Augusti & initio Tiberij.	464
De anno Consulatus Iunij Bruti, & Regi-		De initio Caligulae.	466
fugij.	ibid.	De initio Claudij Cæsaris.	ibid.
De clade Persarum Marathonia.	406	De initio Neronis.	468
De initio Xerxis.	ibid.	De primo agone Neroniano.	469
De transitu Xerxis.	407	De Roma a Nerone incensa & persecutio-	
De cæde Xerxis & initio Artaxerxis		ne Christianorum.	470
Longimani.	408	De initio Vespasiani.	472
De Solstitio Metonis, & primo anno En-		De Hierosolymorum & Templi secundi ex-	
neadecaeteridos eiusdem.	409	cidio.	474
De initio belli Peloponnesiaci.	410	De initio Titi Vespasiani.	475
De excessu Artaxerxis Longimani, & i-		De initio Domitiani.	ibid.
nitio Darij Nothi.	412	De primo Agone Capitolino, & aliis Ago-	
De initio Artaxerxis Memoris	413	nibus.	476
De Cyri minoris expeditione.	ibid.	De ludis Jæcularibus Domitiani.	486
De pugna Aliensi.	ibid.	De initio Nervæ.	487
De Leuctrica pugna.	415	De initio Traiani.	ibid.
De initio Alexandri Magni.	416	De Triumpho Dacico Traiani.	488
De memorabili clade Carthaginensium in		De initio Hadriani.	ibid.
Sicilia.	417	De initio Antonini Pij.	489
De clade ad Cheroneam.	ibid.	De ludis sacerularibus imperatoris Seueri.	491
De eversis ab Alexandro Thebis Bæotiis. ib.		De initio Imp. Seueri Alexandri.	ibid.
De pugna ad Arbela & initio imperij Afia-		De initio Gordiani.	492
tici Alexandri.	420	De ludis sacerularib. Philipporum Impp.	ibid.
De periodo Calippi.	421	De initio Imp. Probi.	493
De primo Thoth annorum Philippi & mor-		De epocha Ægyptiorum Diocletianeæ.	494
tis Alexandri.	423	De initio Diocletiani.	497
De primo Hyperberetæo Alexandro.	424	De persecutione Diocletianeæ.	498
De anno Alexandro Iudeorum.	429	De initio Constantini Magni.	500
De primo anno Chaldaeorum	431	De Indictione prima Constantiniana.	501
De initio Ptolemai Philadelphi & eius æra		De Maxætio a Constantino Magno deuicto.	506
cælesti.	433	De Concessu Niceno	507
De initio Ptolemai Philometoris.	435	De Encæniis urbis Constantinopoleos nouæ	
De Encænius Macabæi.	ibid.	Romæ.	508
De initio Simonis Iudeorū Ethnarchæ.	436	De excessu Constantini, & anno primo Con-	
De epocha Tyriorum	437	stantij eius filij.	510
De primis Kalendis Ianuarij Juliani.	438	De excessu Imp. Constantij & initio Juliani	
De anno cædis Cæsaris.	441	F. w. De Gætræ.	512

De initio

De initio Valentiniāni.	512	De primo Phrurdin Iezdegird Persæ, vel potius Othmen Arabis Caliphæ Baby-
De Consulatu Ausonij.	513	lonis.
De morte Valentiniāni Iunioris.	ibid.	522
De secundo Consulatu Stilichonis.	514	De anno primo Constantini Copronymi. 525
De vi Consulatu Honorij.	516	De initio Æra Calecutiensis. ibid.
De Roma ab Alarico capta.	517	De primo Phrurdin Gelali. 526
De primo Sahami Armeniorum.	ibid.	De anno Constantinopoleos a Muhammedo
De primo Muharram Hegiræ.	518	Turca captæ. 529

LIBER SEXTVS,
QVI EST
POSTERIOR DE EPOCHIS TEMPORVM,
IN DVAS PARTES TRIBVTVS.
PRIOR PARS. ALTERA PARS DE DVABVS
QUESTIONIBVS DANIELIS.

De anno Natalis Domini.	541	De Regibus Babylonis, & solutione capti-
De quinque Paschatibus a baptismo, ad re-		uitatis. 574
surrectionem.	551	Reliquum Danielis de temporibus Antiochi
Primum Pascha.	553	Epiphanis. 584
Secundum Pascha.	555	De Hebdomadibus Danielis. 585
Tertium Pascha.	557	Epochæ XIII Adar Mardochæi, & instau-
Quartum Pascha.	558	rationis Templi ac Hierosolymorum. 596
Quintum Pascha.	561	Epilogismus Hebdomadum Danielis. 599
Veterum velitationes de die Paßionis Do-		Residua temporum, & de primordiis prisci
minicæ.	562	Francorum imperij. 609
Quæ obiciunt Iudei.	566	Reges Francorum, quorūq; gesta x lib. Greg.
Residua Paßionis Dominicæ.	567	Episcopi Turonensis comprehenduntur. 624

SEPTIMVS LIBER,
QVI EST
DE COMPVTIS ANNALIBVS NATIONVM.

COMPVTVS annalis Iudeorum hodiernus		Computus anni Arabici Hegiræ Muhamm-
Hebraice & Latine. cum Notis.	626	dane. cum Notis. 761
Typus anni Samaritani cum eorum Chro-		Computus annalis Persarum & Armenio-
nologia Hebraice characteribus Samari-		rum Arabicæ. 767
tanis. cum Notis.	657	Computus Persarum Gelalæus. 770
Computus annalis Ecclesiæ Habaffenæ sue		Cōputus nouus annalis Ecclesiæ Romanae. 775
Æthiopicæ lingua Habaffenæ, & La-		De Cyclo Solis & Epactis solaribus sue
tina. cum Notis.	670	concurrentibus. ibid.
Computus annalis Ecclesiæ Elkupti, ex A-		De regularibus dierum. 777
rabico.	705	Methodus Epactarum Lunarium. 778
Computus annalis Arabicus Ecclesiæ Antio-		De residuo Epactarum. 779
chene. cum Notis.	707	De Methodo Terminorū Paschalium. ibid.
Canon Paschalis Hippolyti Episcopi Græ-		Catholica temporum. 780
ce. cum Notis.	721	Epochæ a conditu mundi. ibid.
Excerpta ex Computo annali magno Maxi-		De Iubileis. 782
mi monachi Græce. cum Notis.	736	De Indictionibus. 783

JOSEPHI

JOSEPHI
SCALIGERI
IVLII CAESARIS F.

DE
EMENDATIONE
TEMPORVM
LIBER PRIMVS.

A **I** VERVM est, quod sciscit Stoicorum schola, Tempus esse normam rerum, & custodiam, quia veritatis index atque examen est, & rerum gestarum memoriam, ac diuturnitatem posteritati tuetur: ij non vulgari laude digni sunt, qui temporum rationes conscribere, atque fugitiuam antiquitatem retrahere conantur. Qua in re cum tam priscis scriptoribus, quam æqualibus temporum nostrorum opera egregie nauata sit, dolendum tamen, aut serius, quam oportebat, antiquos sele ad id studium contulisse, aut pauciora ea de re monumenta, quam ab ipsis auctoribus relicta sunt, ad nos peruenisse. Nam vt omnia extent veterum Græcorum scripta, ea tamen paucorum temporum interuallum complectebantur. Græcis enim ante initia Olympiadum suarum nihil plane exploratum est: &, quod dolendum est, de illorum scriptis, quæ ad Chronologiam spectabant, nihil nobis præter desiderium relictum est. Nam quæ Eusebij existant, quamuis è Græcorum monumentis hausta sunt, & multa egregia ac cognitu digna nobis conseruarunt: tamen dissimulandum non est, multa in illis reperiri, quæ castigatoribus iudiciis non satisfaciant. C **Q**uod si Thalli, Castoris, Phlegontis, Eratosthenis canones exstant, perparua, aut nulla potius ratio haberetur librorum quorundam, qui hodie in penuria meliorum nobis in pretio sunt. Apud Romanos vero, ea scriptio infeliciter cessit, quod eam cognitionem serius amplexi sint. Nam ante Consulatum Bruti nihil certi apud illos: omnia fabulosa: &, si rem proprius spectemus, ne ipsius quidem Bruti Consulatum, ac tempus Regifugij satis exploratum habent. quamuis, vt prodidit Censorinus, Varro collatis diuersarum ciuitatum temporibus, & interualla re-

A

texens,

texens, verum in lucem protulerit, & viam repererit, qua certus annorum Vrbis conditae numerus iniri posset. Sed, ut suo loco disputabitur, non magis constabat Varroni de initiis Vrbis, quam Græcis de anno excidij Troiæ. Nam ea demum est vera demonstratio, quæ cogit, non quæ persuadet. Soli sacri libri supersunt, ex quorum fontibus certa temporum ratio hauriri possit. Sed omnis temporum cognitio inutilis est, nisi certa epocha in illis deprehendatur, ad quam omnium temporum contextus, tam antecedentium, quam consequentium referri possit. Nam, ut præclare dixit vetus inter Christianos scriptor Tatianus, apud quos temporum notatio non cohæret, apud illos neque veritatis & fidei historicæ ratio vlla constare potest. Quod si aliquis sacræ historiæ peritissimus, hoc est, qui interualla rerum gestarum B nobilissima certissimis ratiociniis ex Mose, & reliquis sacris Bibliis explorata habeat, nihil tamen ex illis ad certam epocham historiæ Græcæ, aut Romanæ referre possit: quodnam adiumentum is ex eiusmodi diligentia adferre potest aut sibi, aut studiosis rerum antiquarum? Nam omnis cognitionis finis ad usum aliquem spectat, quem si ex medio literarum sustuleris, ingratuus est omnis labor & opera, quæcunque in omne studium impeditur. Eiusmodi est Iudæorum scientia, qui in ratiociniis quidem facrorum temporum colligendis tantum studio & diligentia consecuti sunt, ut proxime à veritate abesse dici possint: sed dum nullam aut saltem depravatam rerum exterarum cognitionem tenent, multum errant, quod sine externa historia sacram tractare ag- C grediuntur. Venio ad nos, recentiores dico, qui hodie summo cum fructu, sacræ, Græcæ, & Romanæ historiæ tempora digesserunt. Ij'heroica virtute chronologiam negligentia & contemtu maiorum intermortuam ac sepultam, è tenebris & obliuionis silentio quotidiane eruere conantur. Certe meum semper iudicium fuit, eam rem maiore cum laude ab illis restitutam, quam ab antiquis proditam fuisse. Nam non solum pleraque in ratione temporum pristinæ integritati reddiderunt, sed & longe meliora effecerunt. In multis tamen iudicium, in quibusdam etiam diligentiam requiro. neq; enim dum verum adepti sunt. Argumento fuerint omnium, quotquot de his rebus tractarunt, dissensiones: ut inter tot millia Chronologorum vix inter duos de eadem re D conueniat. Quanta adhuc contentionē de Septimanis Danielis, de initio, medio, & fine earum velitantur? Tamen nihil plane eorum, quæ volunt, assecuti sunt. Ab eorum lectione incertior atque indoctior sum, quam dudum. Quis vñquam eorum veram epocham Exodi Hebræorum; quis, quod pudendum est, verum annum natalis Dominici odoratus est? Ecce trita, obvia, vulgaria, ut nobis videtur, ignoramus, & remotionum ac reconditionum indicium promittimus! Quis eorum Danielis Heb-

A lis Hebdomadas interpretandas suscepit, qui inscitiæ suæ latebram non quæsuerit, & reges Persidis, qui nunquam in rerum natura fuerunt, non commentus sit? Quod si Danielem accuratissime legissent, eis ad negotium explicandum non aliis regibus Persidis opus fuisset, quam iis, quos Herodotus, Diodorus, & omnis Græcorum antiquitas nouit. Sed quo non progressa est *diuina*? Berosos, Metasthenes, & nescio quos Catones, ac Philones consulunt, qui ante hos centum annos ex officina nescio cuius indocti & impudentis prodierunt. Et sese Criticos in temporum notatione profitentur, quibus tam facili genere, tam pueriliter vñus homo otiosus in tanta luce literarū quotidie impo-

B nit. Cuius hominis inscitiā si nihil aliud, certe illud arguere possit, quod Metasthenem pro Megasthene posuit. Si Josephum Græce, aut Strabonem, aut Athenæum legisset, is Megasthenem vocari deprehendisset, quem Metasthenem vocat. Si Græce scisset, nunquam μεγάλην in illa lingua reperiri, neque hanc compositionem in eadem probari intellexisset. Ut igitur ij resipiscant, qui & nouos reges in Perseide crearunt, & Assuersos Priscos, Assuersos Longimanos, Assuersos Pios, duos Cyros, & nescio quæ alia somnia Annij Viterbiensis in medium producunt, primum vno verbo indicabo fontem erroris eorum: deinde qui medicina huic morbo fieri possit, docebo. Quod igitur in veri inuestigatione

C eos ratio fugerit, duas summas causas reperio: vnam, quod veterum tempora ciuilia, annorum, mensium formas, status, ac genera ignorabant: alteram, quod characterem, & notationem ei anno, quem sibi proposuerant, non adhibuerunt. Ex vtraque quidem causa temporum confusio manauit, sed diuerso genere. Ex priore causa ignoratus est annus, mensis & dies multarum nobilium epocharum. Huius enim rei cognitio pertinet ad tempus ciuale nationum. Ex altera causa Palilia vrbis Romæ nunc tertio anno Olympiadis, nunc quarto attribuuntur. Item Consulatus Bruti nunc in hunc, nunc in illum annum Olympiadis confertur. Ut igitur nouam rationem emendationis temporum ineamus, duo illa præcipue nobis discutienda sunt: sed prius

D de omnium nationum temporibus ciuilibus: quam assequi perdifficile est, nisi prius tempore in sua principia, hoc est ab annis, periodis, mensibus in ultimum terminum, dies, horas, ac scrupula resoluto. Nam qui ante nos hanc prouinciam aggressi sunt, si modo hanc nostram, non aliam aggressi sunt, ij satis de tempore, & eius natura disputatione. Sed hanc disputationem melius interpres φυσικῶν ἀρχαίων sibi vindicasset. Neque vero nos id agimus, vt definiamus tempus esse hoc secundum Peripateticos, aut illud secundum Stoicos, aut Academicos. Qui istis definitionibus diu immorati sunt, & hac sola scientia Chronologię scribendę modum terminarunt, illi satis

A , verborum

verborum quidem, sed rerum nihil definiuerunt. Nequid tamen **A** ducetod' & transfigatur, decreui singularum, vel minimarum temporis partium prius conspectum aliquem dare, quam ad descriptionem **isoeclis'** temporum ciuilium, & eorum methodum aggrediar. Incipiam igitur ab ultimo termino, a die scilicet, & eius partibus, hoc est hora, & scrupulis. Ab hora igitur, si libet, principium esto.

DE HORIS ET PARTIBVS DIEI RELIQVIS.

VETERIBVS statim ab initio has diei partes, quas **HORAS** vocamus, in vsu non fuisse, argumento fuerint priscæ locutio-
Bnes, quibus dies non in partes secatur, sed actionibus quotidiani distinguitur: vt cum βελυτὸν vesperam vocabant, nimirum, vt poëta inquit, *Demeret emeritis cum iuga Phœbus equis.* Item quod tempus antemeridianum designantes dicebant πανθόν vel πανθέον αγορᾶς, conuenientibus scilicet eo tempore in Comitium viris: vt Hesiodus di-
cit, ἀπὸ αἰλανθέων λαοὶ κείνοις αγωνι. Quod tamen longe aliter in-
terpretes Græci illius poëtæ exponunt. Aiunt enim Hesiódum intelle-
xisse de tricesima mensis Lunaris: & sensum loci Hesiodei esse perinde
ac si dixisset, *Quando homines veram τριακοδα Lunarem agunt, &*
non secundum usum politicum, sed secundum motum Lunæ. Quod **C**
tamen nobis valde coactum videtur: & mentem Hesiodi hanc fuisse di-
cimus: τριακοδα esse valde idoneam rebus gerendis ea hora, qua ho-
mines ad ius in forum conueniunt. Homerus Odyss. μ.

—H̄μος δὲ ἐπὶ δόρπον αἵμε αγορῆσεν διέση
Κείνων νείκεα πολλὰ δικαιοδίων αἰγάλων.

Quæ sane interpretatio melior vulgari. Sic etiam paulo post dicit, ἥματος ἐν πλείσ, loquens de vndecima: cuius partem designat, cum di-
cit ἥματος ἐν πλείσ. Quod nos interpretamur iam adulto die. Sic Ho-
merus meridiem designat, ὁ τοιοῦτον αἵμε δόρπον ὅπλισατ. Porro neq;
hoc verbum ὡρε id, quod nunc, valebat. Sed tempus actuum quoti-
dianorum illo notabatur: vt cum dicebant ὡρε δόρπον, ὡρα δέκα. Latini
vero Tempestas dicebatur. In Legibus Decemuirum Atticis fuit:
SOL OCCASVS SVPREMA TEMPESTAS ESTO. Neque recte
quidam hinc expungunt **TEMPESTAS**. quod **SVPREM A** absolute
diceretur, vt apud Plautum. Nam plane in legibus Solonis, vnde illud
caput traductum, scriptum fuit, οὐλός ἐπὶ τῷ δέκατῳ ὡρε ἔτω. Stoic-
cus scriptor apud Stobæum loquens de Socratis iudicio capitali: Εἰ
τείνω ήμερῶν αὐτῷ δοθέσθω, τῇ πεντη ἔπει, καὶ τὸ πεσεύδεν τῷ τείτη ήμερος τῷ.
ΕΣΧΑΤΗΝ ΩΡΑΝ τελεῖται, εἰ ἐπὶ ΗΛΙΟΣ ΕΠΙ ΤΩΝ
ΟΡΩΝ, αλλ' οὐταρσῷς τῇ πεντη. Idem censeas de veteribus Hebræis,
qui

A qui diei nullas alias partes, quam mane, meridiem, & vesperam norant. & ita dies diuiditur Psalmo L V, commate XVIII. Sic Homero, ἡμέρα, ἡ δέλη, ἡ μέση ἡ μαρ. Sed hic dies intelligitur Lux, exclusa nocte. Nam totum νυχτίμερον Hebraei in quatuor partes diuidebant, quas vigilias vocabant. Prima vigilia erat à vespere: secunda à media nocte: tertia à mane: quarta à meridie. Alioqui nomen hoc τέταρτη quo hodie horam designant, ne notum quidem illis erat: atque apud Danielēm aliud significat. Posterorum inuentum est Horologium, & ἡλιοτρόπια, quibus dies per lineas, & interualla umbrarum distinguebatur. Vnde prodiit locutio ἐνδεκάπτες ημέρα, pro hora cœnæ. vel ἐνδεκάπτην σοὶ.

B χεῖον: quia notis literarum singularium horæ distinguebantur. Testatur & Epigrammatum de Horologio:

Ἐξ ὧν μόχθοις ικανώτερον αἴ τοι μετ' αὐτῶν

γράμματος δικτύων πολὺς Ζ Η Θ Ι λέγεται βροτός. Nam ante

Z, H, Θ, I, erat A, B, Γ, Δ, E, Σ. Arabibus, Persis, & reliquis Orientis

gentibus non horologiis, sed naturalibus matutini, meridiani, & vespertini temporis interuallis diem notare, etiam hodie consuetudo manet. Astronomis propria

C est diuisio diei in sexagesimas primas, secundas, tertias, & sic deinceps. Artificibus computi annalis in horas, puncta, ostenta, minuta, partes. Hora est punctorum 4. minutorum 40. partium 480. momentorum 1760. ostenta autem sunt arbitraria, quibuslibet aliarum diuisionum in illa resolutis.

D Orientalibus vero Computatoribus compendiosa horarum resolutio est. Non enim in sexagesimas assem diuidunt, sed in 1080 partes, ita ut 18 particulæ vni minuto horario respondeant. Hac diuisione hodie Iudei, Samaritani, Arabes, Persæ,

TABVLA CON-
VERTENDI OSTEN-
TA in sexagesimas.

Ostenta.	Sexag.	Sexag.	Sexag.	Sexag.
1	0'	3"	20""	
2	0'	6"	40""	
3	0'	10"	0""	
4	0'	13"	20""	
5	0'	16"	40""	
6	0'	20"	0""	
7	0'	23"	20""	
8	0'	26"	40""	
9	0'	30"	0""	
10	0'	33"	20""	
20	1'	6"	40""	
30	1'	40"	0""	
40	2'	13"	20""	
50	2'	46"	40""	
60	3'	20"	0""	
70	3'	53"	20""	
80	4'	26"	40""	
90	5'	0"	0""	
100	5'	33"	20""	
200	11'	6"	40""	
300	16	40"	0""	
400	22'	13"	20""	
500	27'	46"	40""	
600	33'	20"	0""	
700	38'	53"	20""	
800	44'	26"	40""	
900	50'	0"	0""	
1000	55'	33"	20""	

TABVLA CON-
VERTENDI SEXAGE-
SIMAS IN OSTENTA.

Sexag.	Sexag.	Ostenta.	Ostenta.
0'	1"	0'	324"
0'	2"	0'	648"
0'	3"	0'	972"
0'	4"	1'	210"
0'	5"	1'	540"
0'	6"	1'	864"
0'	7"	2'	108"
0'	8"	2'	432"
0'	9"	2'	756"
0'	10"	3'	0"
0'	11"	6'	0"
0'	12"	9'	0"
0'	13"	12'	0"
0'	14"	15'	0"
0'	15"	18'	0"
0'	16"	36'	0"
0'	17"	54'	0"
0'	18"	72'	0"
0'	19"	90'	0"
0'	20"	108'	0"
0'	21"	136'	0"
0'	22"	144'	0"
0'	23"	162'	0"
0'	24"	180'	d'
0'	25"	360'	0"
0'	26"	540'	0"
0'	27"	720'	0"
0'	28"	900'	0"
0'	29"	1080'	0"

& aliæ Orientis nationes vtuntur. Quorum in sexagesimas , & A contra, sexagesimarum in hæc conuentendarum , Tabellas duas posuius.

D E D I E B V S.

TO *ωχθίμερον*, quod est spatium viginti quatuor horarum, Daniel eleganter vocat *בְּרַעַב* quasi dicas *όψικεων*, initio diei ciuilis sumto Iudaice ab eo tempore, quod proxime Solem occasum sequitur. Nam illud interuallum, quatenus vigintiquatuor horarum est, naturale est: quatenus aliud atque aliud initium habet, dicitur ciuile, Atticis & Iudæis ab occasu Solis: Ægyptiis & Romanis à media nocte: Chaldæis Genethliacis ab ortu Solis: Vmbris à meridie initium suum mentibus. Dierum notationes duplices: aut secundum numerum, & ordinem: vt prima, secunda, tertia mensis. aut secundum *ἐπωνύμιον*, qua dies alicui rei cognomines. vt dies mensis Persici sunt cognomines regum priscorum: & dies mensis Mexicanorum, animalium, aut aliarum rerum: & *ἐπαγόμδην* Ægyptiorum nominibus singulorum Deorum vocatæ. & dies festi, vt quinquaginta, *ηράνια*, *θαργάλια*, Quirinalia. & ab euentu, dies Alliensis, Regifugium. à stellis, dies Septimanæ. Ecclesia Romana vocat ferias. quia veteris anni Ecclesiastici initium à Pascha. Et Pascha dicebatur annus nouus, vt etiam hodie ab Ecclesia Antiochena: à Constantinopolitana autem *διακανίσματα* *ἡβδομάδας*, ab eadem mente. Illius autem Hebdomadis dies omnes septem erant feriati, vt testis est Hieronymus, & alij veteres. Hinc obtinuit, vt reliquarum hebdomadum dies etiam Feriæ vocatione, præcipuo quodam principis septimanæ Paschalis auspicio & omni. Solon autem primus omnium *τὸν τετράδα ἑβδομάδαν* *νέαν* vocauit, cum antea *ἔτη* esset prima mensis. Hesiodus: Πρῶτην *ἔτην* τετράδας τε καὶ *ἡβδόμην* *ἰερὴν* *ἡμέραν*. Diei diuisio summa ab actibus quotidianis, in fastos, nefastos, atros, religiosos, intercisos, iustos: vt Græcis *ἐνεγγῆς*, *ηγεγγῆς*, vel, vt alij, *εὐεργέτες* *ημέρας* *ηγεγγῆς*, *ηγεγγῆς*, *ηγεγγῆς*. aut ab æquatione anni temporis, Solaris, & Lunaris, in *περιστολὰς* *ημέρας*, *ηπαχτὰς*, *ηγεγεσίματα*, *ηπεράτας*, *ημερολίματα*, *ηπαγόμδης*, *ηπειράτας*. *Περιστολὰς* *ημέρας* Computatoribus Græcis dicuntur, quæ Latinis Regulares, quæ cum Concurrentibus, id est Epactis Solaribus compositæ dant characterem Kalendarum, aut alias diei mensis. *ηπαχτὰς* sunt duplicitis generis, Solares, & Lunares. Solares fiunt abiectis septenariis ex cyclo Solari, addito præterea die bisextili. Lunares producuntur, excessu Solis, qui est xi dierum, in numerum aureum ducto, abiectis tricenariis. Præterea vtrumque Epactarum sua methodus: Solarium ad characterem dierum: Lunarium ad ætatem Lunæ, vt Computatores Latini loquuntur, vt *Græci*

A Græci autem, *εἰς ποσιαῖδην σελήνην*. Εξαιρέσιμοι sunt, quæ eximuntur de mensis, dupli ex causa: aut ut rationes Solis cum Lunaribus congruant, ut in anno veteri Græcorum: & in enneadecaeteride Paschali Saltus Lunæ Latinis dictus, Græcis ὑπερμήνη σελήνης. aut ut solennia festa cum feria Septimanæ, ut in anno Judaico. Υπέρθεται, vel ὑπέρβαται, sunt, quæ ex causa religionis transferuntur, & dissimulantur per speciem comperenditionis, ut in anno Judaico, & olim in prisco Romano. In Judaico enim ὑπέρθεται & comperenditiones institutæ, ne feria secunda, quarta, sexta in caput anni incurrat. in Romano prisco comperendinabantur Nundinæ, ut à religiosis diebus summouerentur, auctore Macrobio. Εμβόλιμοι sunt, ut notio verbi declarat, insititij dies: & erant naturales, aut ciuiles. Naturales, qui ex scrupulis, & horis appendicibus colliguntur, ut quarto quoque anno exeunte unus dies ex quadrantibus anni Juliani, quod BISEXTVM vocatur: item in periodo Arabica vndecies unus dies intercalatur in fine Dulhagjathi, qui est ultimus mensis anni Hagareni Muhamedici. Ciuitates sunt, qui præter naturalem anni rationem & modum inferuntur, ut unus dies in fine Marcheschivan Judaici, anno, qui dicitur superfluous, aut abundans. Επαγόμενοι, quæ explendis spatiis anni adiiciuntur potius, quam inferuntur, ut quinque, quæ anno æquabili extra ordinem mensium adiectæ Ægyptiis dicuntur NISI, Persis, & Armeniis MVENTRATA: item duæ, quæ extra modum anni Attici in calce Posideonis appensæ, αὐταρχαι ἡμέραι dicebantur, aut ὑπερβάται, aut διερχαιμέσιαι. At πέριται ἡμέραι locum habent in anno mobili. Est autem intervalum inter epocham & caput anni, utroque termino excluso. Hoc constat semper in annis, quorum caput nunquam epocham anteuerterebat. Ut in anno Attico caput Hecatombæonis nunquam ante Solsticij veterem epocham statuebatur. Itaque quod inter Solsticium, & propositum Hecatombæonem interiacet spatij, utroque termino excluso, dicebantur πέριται ἡμέραι. Idem obseruabatur in annis magnis Metonis & Calippi. Rursus Romanorum sacri dies Kalendæ, Nonæ, Eidus: Græcorum autem ἔη, τετράς, ἑδρόμην. Quod ex versu Hesiodi à nobis adducto constat. Sunt præterea nomina imposita diebus mensium singulis, ut suo loco referetur. Sunt & secundum hebdomadas. ut infra subiecimus.

DIES HEBDOMADIS ALITER PERSICE. A
PERSICÆ.

וּבְשַׁנְבָּהּ;	ز يكشنه	1 Ruz iache
דוֹשְׁנְבָּהּ;	ب دوشنه	2 Ruz duiem
סְהַשְׁנְבָּהּ;	ج سهشنه	3 Ruz sumi
גְּהַרְשְׁנְבָּהּ;	د جهرشنه	4 Ruz tzeharmi
בְּנֵגְשְׁנְבָּהּ;	ه بنج شنه	5 Ruz pengemin
אֲדִינָהּ;	ו لادينه	6 Ruz schesmin
שְׁנָבָּהּ;	ز شنه	7 Ruz haphthemi.

B

TVRCICÆ HEBDOMADIS
D I E S.

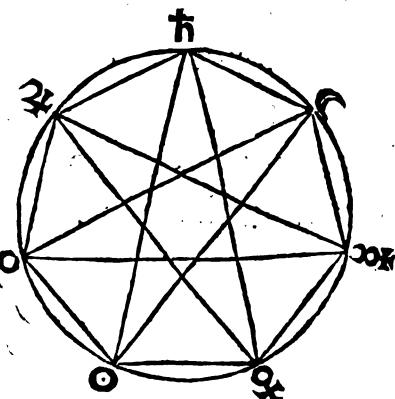
גָּמָעָה;	جمع
גָּמָעָה אֶרְתָּמִי	جمع ارثمي
בָּזָר כּוֹתָה;	بزر كوهه
בָּזָר אֶרְתָּמִי	بزر ارتمي
צָלִי	صلبي
גָּהָר שְׁנָבָּהּ;	جهر شنه
בְּנֵגְשְׁנָבָּהּ;	بنج شنه

SECUNDVM PLANETAS.

א رוע زحل	رو و محل
ב روز مشتري	روز مشتري
ג روز مریخ	روز مریخ
ד רوز אפתאב	روز افتاب
ה רוז זهر	روز زهر
ו רוז עטראד	روز عطرايد
ז רוז מלה	روز ماه

C

Cur autem dies cognomines Planetarum non sequuntur ordinem & situm siderum, quorum cognomines sunt, vt scilicet post diem Saturni non sequatur dies Louis, sed dies Solis, hæc cauſa est. Septem Planetae per circulum secundum ordinem suum dispositæ, æquabili interuallo constituunt septem Triangula isoscele ad peripheriā, quorum bases sunt latera Heptagoni circulo inscripti, vt habes in circulo proposito, ad cuius peripheriam septem errantes sunt secundum seriē suam sitæ, constituentes triangula isoscele هـ، بـ، جـ، دـ، تـ، فـ، ضـ. In quibus Triangulis dexter angulus ad basim est prima stella Trianguli, secunda in angulo ad verticem, tertia angulus sinister ad basim : ita vt omnis stella anguli dextri habeat oppositam

D

A positam stellam anguli in vertice, stella autem anguli à vertice stellæ anguli sinistri ad basim sit opposita. Sequentur igitur sese omnes septem Planetæ non per seriem suam, sed per interualla laterum, quæ veræ sunt oppositiones. Sit igitur Triangulum ☽♂ primum ordine. ☽ in angulo basis dextro præbit. sequetur Luna ei opposita in vertice, eam oppositus Mars in angulo sinistro basis. qui quidem Mars cum in Triangulo ☽♂, sinistrum angulum basis occupet, in triangulo ☽♀ occupabit dextrum basis angulum, habens oppositum Mercurium, Mercurius autem oppositum Iouem in angulo sinistro. qui Iuppiter faciet angulum dextrum in Triangulo ☽♀, habens oppositam in vertice Venerem, vt ea opposita est Saturno in angulo sinistro. Sed angulus ille rursus erit dexter in Triangulo ☽♀. Et sic erogati sunt septem planetæ in totidem dies, quas Ecclesia Romana vocat ferias. Hæc est vera harum appellationum ratio.

DE MENSIBVS.

EX diebus fiunt συνηματες και συστασεις, quæ notationes & epochas temporum constituunt. Primum συνημα ex diebus dicitur Septimana, res omnibus quidem Orientis populis ab ultima usque antiquitate usitata, nobis autem Europæis vix tandem post Christianismum recepta. De ea iam dictum est. Tum Romanorum ογδοας : cui successit hebdomas nostra. Nam nono quoque die Nundinæ erant. & spatium illud in Kalendario vetere Romano notatum est literis ab A ad H, vt in nostro Kalendario Hebdomas notata est ab A ad G, inclusive, vt loquuntur. Mexicanorum τεικαυδεκας sequitur. Quod enim spatium nobis septenis diebus, illis finitur ternis denis. Ita Iudæorum est επτάημερον, veterum Romanorum ὥκταίμερον, Mexicanorum τεικαυδεκαήμερον. Proximum ab hoc σύνημα dierum est Mensis: qui & naturaliter, & ciuiliter sumitur. Naturalis mensis & ipse duplex. Aut enim Lunaris, aut Solaris. Rursus Lunaris triplicis generis: aut quatenus Luna ab eodem puncto Zodiaci profecta, ad idem reuertitur: qui dicitur πεντατες, item πεντεστησεληνης. quod interuallum minus est, quam viginti octo dierum: maius quam viginti septem. Secundum genus est eiusdem sideris à Sole profecti ad eundem reditus. Hæc dicitur ειναδησεληνης. Tertiij generis mensis est secundus dies Δηλ τησιωδης, quæ dicitur φετος, φενδελον, & Δηλοχεσοις Σεληνης. Secundum & tertium genus in temporibus ciuilibus locum habent. Nam Athenienses Δηλ τησιωδης neomenias suas putabant: hodie vero Hagareni Δηλ τησιωδης φασεως. Græcorum enim neomenias ab ipso iugo Lunæ purari solitas testis Vitruvius ex Aristarcho Samio, his verbis, loquens

loquens de Luna : *Quot mensibus sub rotam solis radiosque primo die A antequam praterit, latens obscuratur. & cum est sub sole, noua vocatur. Postero autem die, quo numeratur secunda, prateriens à sole, visitationem facit tenuem extremæ rotundationis.* Vbi etiam dixit visitationem extremæ rotundationis, quam ille Samius sine ullo dubio φάσιν μενοεδην vocabat. Sed & Onomacritus, qui sub nomine Orphei τελετὰς scripsit, in opere, quod ἡμέρας vocavit, mensem Lunarem à iugo Lunæ incipit. Cuius versus apposui:

B

Πάντ' ἐδίδις Μαγοῖς θεοφρεδές. εἰδέ σ' αἰώνι
δημός ἐπωνυμίας μόνης καὶ μοῖραν αἰχθόσα,
ρεῖσα Τις Κύρεω, (νύ δὲ ἐν φέρει βαλλεο σῆσιν,
οἷς τεξιν ἔχονται κυρεῖ. μαίλα γὰρ χρέους ἐστιν
τοῦ μηδεμιας, αἱς αὐτὴ παρέχει κλέθρον αἴτιον μενός.
πεντάκει μὴν εἰ πεντάτῳ ὅπῃ ἡματι φαίνεται) αἴεντο,
μόνην δὲ ἐστιν αἴεντο ἐπιτέλλεται), ἵζετο δὲ ἐξεγενετο
τὸν δὲ παρεξαντοσασα φύσιν δίκερων αἰσθανεται.
αὐτῷ δὲ ἐπὶ τοῖσιν ἥμιδε διπόπεδον πελίον
πᾶσιν ἐπιχθονίοισι φύσισσος αὐτὸν οὐλκῆς.
τετέσσι δὲ αἰξομήν πολυφενέα λαμπαδα τείνει.

Sed Neomenia Arabica, excedit modum φασεως ut plurimum. ita vt ciuiles neomeniae mensium Lunarium sint non vnius generis : Atticæ C δηπτὸν τὸ σωμάτιον : Iudaicæ sæpe δηπτὸν τὸ διπολεργίστων. Arabicæ semper δηπτὸν τὸ μενοεδῆς φύματος , à tertia, inquam , die. Mensis Solis naturalis est , qui naturalibus circuli cœlestis segmentis definitur , qualis est transitus Solis à signo ad signum. Hi, & Lunares, sunt vere cœlestes menses. Mensis ciuilis Solis est , qui non naturali modo , sed æqualiter tributus est. vt in anno Ægyptiaco & Græco omnes æqualiter sunt πειακονθήμεροι : & in Lunari alternis pleni, & caui. in anno Mexicano εἰκοσαήμεροι, cum ex x viii. mensibus eorum annus constituatur. Apud Al-
banos Martius erat sex & triginta dierum , Maius viginti duum , Sex-
tilis duodeviginti , September sedecim. Tusculanorum Quintilis ha- D
buit triginta sex , October triginta duos , Aricinorum October trigin-
tanouem. At rationes Lunæ non patiuntur , vt menses sint alternis
perpetuo pleni, & caui. sed hoc ad methodum ciuilis temporis institu-
tum. Sunt & alij menses ex superfluis diebus collecti , qui Embolimi
dicuntur : iique aut naturales , aut ciuiles : ambo autem ad æquatio-
nem Solis directi. Naturales embolimi sunt , qui ex Solis excessu col-
lecti ad spatia Lunæ complenda adhibentur. cuiusmodi est Iudaicus
Adar prior , & Samaritanus Adar alter. isque mensis est semper tric-
num dierum. Ciuilis embolimus , qui ex diebus Solis superfluis con-
surgens fulciendo anno cauo adiicitur. Eiusmodi erat Merkedonius
prisci

A prisci anni Romani alternis binum & vicenum, item trinum & vice-num dierum. Eiusmodi & Posideon Atticus. Neque enim Posideon naturalis esse potest, quamvis triginta dierum, cum neque Lunaris esset, quod eius neomenia longe à lunari discederet: neque Solaris, quod pars esset illius anni, qui ad Solis cursum descriptus non esset. Idem de Merkedonio dicas, qui neque ad Solarem annum, neque ad Lunarem pertineret, neque modum eum haberet, qui iusto mensi competit, cum esset tantum xxii, aut ad summum xxiii dierum. Mensis diuisio Atticis in δεκαδας. prima δεκας dicebatur μελισσηρος, secunda μελισσηρος, tertia μελισσηρος. Idque factum, quia illorum menses omnes erant τριακοντημεροι. Persae vero in πεμπταδας,

B non solum, quia eorum menses omnes τριακοντημεροι, sed etiam, quia totus annus constat ex quinariis tribus & septuaginta. In mense Ιανουαριου Athenienses pro δεκαδας isapulix dicebant τριμηνοις. Quamvis enim mensem uno die mutilabant, tamen cum tertia mensis pro secunda dicebant, non videbantur mensem mutilare, cuius τριακοντα numerabant. Meton vero & Calippus eam diem eximunt, quæ post duas syzygias & dies quatuor succedebat. Mensium nomina in antiqua Hebraici anni forma nulla fuerunt, neque in hodier-na Sinarum, Iaponensium, & Indorum. Menses enim illis ab ordine primi, secundi, tertij dicuntur. In anno Romano mistæ sunt appella-tiones, ex cognominibus, & ordine numerario. Quidam etiam co-

C gnomines imperatorum Romanorum, ut Cypriis Καυστραιος, Σεβαστος, Αυτοκρατορος. Romanis ipsis Iulius, Augustus: & temporibus Domi-tiani Germanicus pro Septembri, Domitianus pro Octobri. Martialis:

*Dum Ianus hiemes, Domitianus M. A V R. A V G. L I B.
autumnos, &c. Sed Statius omnes A G I L I O. S E P T E N T R I O
Kalendas vindicat Domitiano, N I. P A N T O M I M O. S V I
præter Iulium, & Augustum, T E M P O R I S. P R I M O. S A C E R D O
— Nondum omnis honorem T I. S Y N H O D I. A P O L L I N I S. P A
Annus habet, cupiuntq; decem tua R A S I T O. A L V M N O. F A V S T I N A E
nomina menses. Insania quoque A V G. P R O D V C T O. A B. I M P. M.
Commodi idem cōsecuta esset, si A V R E L. C C M: M: O: D: A N T O N I
D longior vita mōstro illi data fuif- N O. P I O. F E L I C E. A V G V S T O
set. Augustum enim Cōmodum, ORNAMENTIS. D E C V R I O N A T
Septembrem Herculeum, Octo-brem Inuictum, Nouembrem DECRETO. ORDINIS. EXORNATO
Exuperatorium, Decembrem ET. A L L E C T O. I N T E R. I V V E N E S
Amazonium vocari edicit. Extat S. P. Q. L A N I V I N V S
quoq; lapis Lauinij, in quo men-tio Iduum Commodarum. vbi & A laterc dextro faxi.*

I D V S. C O M M O D A S
E L I A N O. C O S.
nomen

nomen Commodi Senatusconsulto prius deraſum , postea alia ma- A
nu incifum.

Quædam nationes etiam geminos menses cognomines habent. Annus Syrochaldaicus habet geminum Tisrin , item geminum Co- num. Annus Hagarenus geminum Regiab , & geminum Giu- di. Annus Saxonicus geminum Giuli , & geminum Lida. Sed in anno embolimæo Lida est tergeminus. Et tunc annus ille dicebatur Trilida. Item, diuersarum nationum iidem menses communes. Nam Panemus in anno Macedonico fuit , item Corinthiaco , & Thebano. Artemisius communis fuit Laconum , & Macedonum : Carneus Sy- racusanis , & Cyrenensibus vſitatus. Sed differebant ſitu anni & tem- pore : vt ſuo loco diſputabitur. Sic Martius primus erat Romano- B
rum : tertius Albanorum , Aricinorum , Formianorum : quartus Fo- rensium , Pelignorum , Sabinorum : quintus Faliscorum , Lauren- tum : ſextus Hernicorum : decimus Æquicolorum. Hæc in gene- re de mensibus.

D E A N N O.

MA X I M V M Cū ſημα dierum annus , ſed qui multipliciter di-
ctus ſit. Tot enim conſtitui poſſunt , quoſ ſunt ſiderum erran-
tium periodi. Eſt enim annus circuitus eius periodi , cuius co-
gnominis ipſe eſt. Vt annus Solaris eſt cognominis circuitus eius ſide- C
ris , qui quidem circuitus dupliciter ſumitur , aut à Solſtitio ad Solſti-
tium , à bruma ad brumam : & eſt minor anno Iuliano. aut à puncto Zo-
diaci , ad idem punctum Zodiaci . qui eſt maior anno Iuliano. hoc eſt
maior 365 $\frac{1}{4}$ diei. quo ad id punctum Zodiaci redit , vnde profeſtum
erat. Eadem ſere quantitas quæ & Soli , attribuitur Veneri & Mercurio.
Saturni periodus eſt dierum 10747.18'.59".13"". Hoc eſt annorum
Ægyptiorum 29. dierum 162. Iouis annus dierum 4330. hora-
rum 17.14'. Id eſt annorum Ægyptiorum 11.315. Martis annus die-
rum 686.horarum 22.24'.annorum Ægyptiorum 1.321 dierum. Lu-
næ,dierum 29.31'.50".8"". Obtinuit tamen vulgo , vt duorum ſiderum ,
Solis & Lunæ , labentem cœlo qui ducunt annum , ratio in temporis- D
bus ciuilibus haberetur. Et Lunæ quidem primum vnuſ circuitus
pro anno habebatur ; vt apud Ægyptios. deinde tres , vt apud eosdem
Ægyptios & Arcades. Tandem duodecim periodi Lunares annum
ciuilem conſtituerunt dierum 354 cum triente , & paulo plus quam
duum trientum horariorum. Duodecim quoque ſegmenta Zodiaci
componunt annum Solarem tantum , quantum diximus. Sed igno-
ratio motuum vtriusque ſideris alias atque alias anni formas veteribus
peperit:

A peperit: quarum vetustissima est ea, quæ annum quidem ad cursum Lunæ describebat: sed incertis neomeniis, quæ non prodeunt ex observatione motus Lunæ, quales vulgus rusticorum obseruare solet, & quæ proprie ciuilem mensem constituere non possunt. Cum igitur hoc modo incertæ essent neomeniæ, conuenit primum, ut menses omnes tricenis diebus explicarent, annumque dierum sexaginta & trecentum constituerent. quod genus longe desciscet à modo anni Lunaris. Hæc diu seruata fuit apud Græcos anni forma. In Oriente septuagesima secunda pars illius anni, hoc est quinq; dies, accesserunt anno Græco: ut anni modus fuerit dierum trecentorum sexaginta quin-

B que: qua ratione ab anno solari se minimum discedere arbitrati sunt. Vnde duo præcipua genera anni apud veteres fuerunt neque Lunaria, neque Solaria, sed ambigi inter utrumque generis. Prior forma in Græcia resedit: altera in Oriente. Græci vero non vna via ad emendationem suæ aggressi sunt. Difficile erat menses plenos omnes ad Lunæ rationes exigere: & tamen in quibusdam actibus ciuilibus opus habebant motu Lunæ. Nam semper Olympias plenilunio, & x v die mensis celebrabatur. Ut igitur annus Græcus æquabilis Olympiadem deprehenderet in x v mensis, hoc difficile non erat. Ut autem x v mensis in x v Lunæ incidat in mensibus æquabilibus, hoc fieri non potest, nisi post singula quadriennia, adiectis vnicuique anno singulis

C biduis, quas *αιδεχτοι ιμέρες* vocabant. Hæc Tetraeteris Elidensibus vocata est Olympias, Delphis Pythias. eiusque mensis primus dunat erat Lunaris: reliquorum ratio claudicabat. Primus Cleostratus cum annum in Lunarem modum reformare conatus est, excogitata octaeteride dierum 2922, cuius menses alternis pleni & caui: anni vero singuli communes 354 dierum: embolimæi 384. communes quidem quinque, embolimæi tres. Syzygiæ autem nouem & nonaginta. Octaeteridum vitio deprehenso, Meton enneadecaeterida excogitauit dierum solidorum 6940. Cui castigandæ periodus Calippica successit dierum 27759, sine ullis scrupulis appendicibus, anno ab editione Metonica centesimo tertio. Hanc exceptit ultimus, tanquam secutor quidam,

D Hipparchus, annis circiter centum octoginta octo ab epocha Calippica, periodo publicata dierum 111035: quæ minor est Calippicis rationibus die uno, Metonicis autem quinq;. Quare duæ castigationes adhibitæ anno æquabili Græco. Altera est coniugatio alterna vel interrupta mensium plenorū & cauorum, ut cum ipsa Luna congruerent, quod annus Græcus maior esset Lunari. altera est embolismus mensium, ut cum sole æquaretur, quod annus Lunaris minor est Solari. Sed alternatio plenorū & cauorum mensium aliquando variat: idque fit aut naturaliter, aut ciuiliter. Naturalis varietas committitur propter embolismum

bolismum aut mensis, aut diei. Vtque enim modo duo menses pleni A
 continuantur. Vt in anno Iudaico cum intercalatur mensis Adar, tunc
 Schebat, & Adar embolimus ambo sunt pleni. In anno vero Arabico
 cum accedit dies mensi vltimo, qui Dulhagiāthi dicitur, tunc & ipse
 Dulhagiathi, & antecedens Dulkaadathi ambo fiunt tricenum dierum.
 Sed in Samaritano s̄epe continuantur tricenarij menses, & in antiquo
 Iudaico, vt ex Talmud & Iad Mosis cognoscimus: & menses Harpali,
 Metonis, & Calippi non semper alternis continuati sunt. sed s̄epe bini
 pleni continuati, nunquam autem bini caui. Quin etiam cum dies ac-
 cedit vltimo mensi Arabico, tres continui menses sunt pleni, Dulkaa-
 dathi, Dulhagiathi, & Muhamram sequētis anni. Isque annus ab Arabi- B
 bus dicitur ἔπος τοῦ μηνὸς. hoc est embolimæus. Sic etiam anno Iudaico ple-
 no tres menses continui sunt pleni, Tisri, Marchesvvan, Casleu. Ciuilis
 varietas accidit anno Iudaico tantū, accrescente mensi Marcheschvvan
 die vno: & Marcheschvvan excauo fit plenus. Rursus & in embolismo
 mensium differentia situ, & tempore. Situ, si aut in medio, aut in calce
 intercalatio fiat. vt in anno Attico vltimus mensis intercalabatur, qui
 dicebatur παστελλει περιστερος. In Iudaico sextus mensis intercalatur, &
 dicitur Adar prior. In anno Hagareno mensis embolimus erat desultor,
 qui omnes menses anni percurrebat in annis 228, quæ sunt enneade-
 caeterides duodecim. qua intercalatione memoria proauorum no-
 strorum vtebantur Turcæ Cilices, donec annum Hegiræ simplicem C
 Muhamedicum usurpare cœperunt. At in anno prisco Romanorum
 situs embolismi longe diuersus ab aliis. non enim is inter duos
 menses interiiciebatur, vt alias solet: sed in mensim ipsum, tanquam
 surculus in truncum infindebatur. Inter xxiiii enim, aut xxviii, i,
 aut inter xxii, & xxiiii Februarij inserebatur. neque vero sine cauſa.
 Hoc enim semper obseruabant, vt mēsis proximus Martio semper esset
 dierum xxviii. eratque Februarius ordinarius. at inter uallum inter exi-
 tum Ianuarij, & Kalendas Februarij ordinarij imputabatur Merkedo-
 nio. & Kalendæ Februarij ordinarij in anno embolimæo nunc in Re-
 gifugium, nunc in Terminalia, incurrebant. Neque enim semper in-
 ter Terminalia, & Regifugium intercalabatur, vt vult Censorinus. D
 quia hoc paēto Februarius ordinarius nunc viginti octo; nunc vnde-
 tricenum dierum fuisse. Quod tamen falsum ex Yarrone conuincit-
 tur. Tempore differt intercalatio, quatenus Iudæi nunquam interca-
 lant, priusquam οὐαρχὴ ιανουαρίου, qui sunt dies decem cum horis paulo
 magis quam una & viginti, eo rationes Solis deduxerint, vt commode
 mensis Lunaris conflari possit. Quod spatium nunquam maius est
 triennio, nunquam minus biennio: & in xix. annis semper septies fit.
 At in Calippico & Metonico anno aliquando citius, aliquando serius
 inter-

A intercalabatur, quam ratiocinia ὑπέροχης ἡλιακῆς postulare videntur. quandoquidem hoc vnum cauent præcipue Athenienses, ne Hecatombæonis neomenia Solsticij priscam epocham anteuerat: cum in anno Iudaico vt plurimum neomenia Tisri æquinoctium autumna-le, neomenia vero Nisan æquinoctium veris antiquum, si ratio Juliani anni habeatur, anteuerat. Anni Lunaris non vnum genus est: sed summa diuisio in duo fastigia discedit: in annos periodicos, & simplices. Anni periodici dicuntur, qui certo annorum orbe, interuen-tu embolismorum, recurrunt. Huius interualli modum veteres certo definire non potuerunt. quippe Cleostratus dierum 2922, Harpalus

B 2924, Eudoxus plusquam 2922, minus quam 2924: Meton aliter: & ab omnibus diuerse Calippus, & deniq; ab eo discedens Hipparchus. Cuius sententia, sed cælestibus rationibus leuiter castigata, enneadeca-eterida Lunarem minorem Julianam statuit, hora vna cum scrup. paulo plus quam viginti septem. Simplices anni & ipsi quidem sine remedio intercalationis in pristinam epocham recurrunt, sed longo interuallo, annorum scilicet Julianorum 228, qui sunt anni simplices Arabici 235, scrupuli diurni quinquaginta. Sunt & in annis Lunaribus caui, su-perflui, æquabiles. Annus cauus is est, cui competit ἔξαιρετος ἥμερος. Ideo à nobis ἔξαιρετος ἥμερος vocabitur. ex eo enim eximitur dies vel propter ciuile institutum, cuiusmodi est annus Iudaicus, quem de-

C fechtium Computatores Iudeorum vocant. (in eo quippe Casleu, qui natura est plenus, instituto fit cauus.) vel naturali de cauſa: vt anno decimonono Cycli Paschalis Dionysius diem vnum eximit, quem vocavit Saltum Lunæ: Græci vero Computatores ἄστρον τὸ Ζελήνης. quamquam inepte annum ultimum enneadecaeteridis constituit die-rum duntaxat 353, cum eiusmodi annus natura nullus sit. Superfluus annus vocetur à nobis ἔτος ὑπέρημερος. Accedit enim illi ἥμερος ἐμβόλι-μον tam ex cauſa ciuili, vt in anno Iudaico Marcheschyan naturali-ter cauus, ciuiliter fit plenus: quam ex cauſa naturali: vt vndecim anni in Triacontaeteride Arabica augentur singulis diebus ex ratiociniis Lunæ collectis. Annus æquabilis vocetur ἔτος ὁμολόγου. Iudæis compu-

D tatoribus dicitur annus ordinarius. Is est, cui nihil accedit, nihil dece-dit. Huc vsque ad annum Lunarem deduxit nos æquabilis minoris disputatio. Nunc dealtero æquabili maiore disputandum, quo Ægyptij, Persæ, & Armenij, Mexicanii, & Perusiani vsi. Hic antiquitus Orientis nationibus vnum idemque fuit: præter quam si quando ἐπα-γόμφου quinque in aliud locum traductæ, diuersum anni caput con-stituebant. qua ἐπαγόμφων tralatione vtebantur ij, qui post annos 120 æquabiles mensem solidum intercalabant, vt Persæ: qui quidem ἐπα-γόμφias suas in æquinoctium vernum semper reiiciebant. Terminum

B 2 autem

autem vocabant N E V R V Z. & habebant mensem desultorem A
 ἐμβόλιμον, omnes menses anni perugantem, donec in primum
 mensem recurreret. qui orbis non redibat, nisi anno æquabili 1461
 vertente, qui sunt anni Iuliani perfecti 1460. Hic est magnus annus,
 cuius menses sunt annorum æquabilium tricenum, quot dierum sim-
 plex mensis. ἐπαγόμφου autem sunt quinques quatuor annorum, ut
 illæ simplices quinque dierum. Quod autem illa anni forma retenta
 sit, in cauſa fuit non tam ignoratio anni solaris, quam facilis, & tra-
 ētabilis, ac vere popularis eius uſus. Alioqui nulla fere natio fuit, quæ
 quadrantem anni Solaris ignorarit: sed modum illius dispensandi
 nesciebant. præterea à mensibus superfluis, qui sunt maiores tricensis
 diebus, refugiebant, quos necesse est retincri, quadrante illo retento. B
 Ægyptij singulis quadrienniis exactis diem intercalabant in ortu Ca-
 niculæ, & quadriennium illud exactum ἔτος ἡλιακὸν, ἔτος θεοῦ, ἔτος
 κυκλικὸν, vocabant. Attici diem quarto quoque anno exacto interca-
 labant inter septimum & octauum diem Ianuarij. Elidenses inter
 octauum, & nonum Iulij. Syromacedones, Chaldæi, & Iudæi inter
 septimum & octauum Octobris. Eamque diei intercalationem à Se-
 leucidarum temporibus usque ad imperium Constantini & infra reti-
 nuerunt Iudæi: quam vtique simul cum anni Calippici forma à victo-
 ribus Syromacedonibus acceperant. Romani Atticos secuti brumæ
 fidere confecto intercalabant; quæ ipsis Olympiadum mysteria voca-
 bantur. Nam & Attici & reliqui omnes Græci annum Solarem in C
 quatuor quadrantes diuidebant, quæ κέντρα vocabant, singulis dies 91.
 hor. 7 $\frac{1}{2}$ attribuentis. quod à temporibus Seleucidarum, ad hanc usq;
 diem, Iudæi constanter obseruant. Itaque VIII Iulij erant ἥσπαται Σεπτεμ-
 βερι, VII Octobris ἰοπεσεῖα ὀπώρων: VII Ianuarij ἥσπαται χαμεσεβαῖ, VIII
 Aprilis ἰοπεσεῖα ἑαερί. Quare cum legis ἥσπαται Σεπτεμβρί, & χαμεσεβαῖ,
 nullas alias intellige, præter has. quod & τέτη ἰοπεσεῖων quoque intel-
 ligendum. Hæc κέντρα Iudæi Tekuphoth vocant. Germani, Celtæ,
 Saxones, inter XXV & XXVI Decembribus intercalabant: quam noctem
 vocabant M V D R A N E C H T. Tartari hodie inter ultimam Ianuarij,
 & Kalendas Februarij. quas Kalendas patrio sermone Festum Albo-
 rum vocant. quia albis vestibus eam diem colunt. Denique quanuis D
 Lunari anno, aut alio longe diuerso à Solari uferentur, tamen tacita
 quadam obseruatione post dies 1460 vnum diem intercalandum esse
 sentiebant. Neque enim aliter Hebræi quatuor Tekuphas suas tueri
 potuissent, nisi quadrante post quartū quemq; annum rationibus ac-
 cedente. Et sane vnaquæq; Tekupha est dierū 91, horarum 7 $\frac{1}{2}$. Vnde
 quatuor tantæ Tekuphæ fiunt dies 365 $\frac{1}{4}$. Displicuit tamen hæc qua-
 drantis obseruatio Græcis Astronomis, propter causam admodum fu-
 tilem

Atilem & puerilem, qua Solis quantitatem ad Lunæ ratiocinia exigeant, & cum vtriusque sideris exactum motum adhuc non tenerent, ex Lunæ comparatione Solares rationes eliciebant. Itaque tantam censuerunt Solis quantitatem, quantam summam dies periodi in annos periodi distributæ relinquebant. Metonis periodus est dierum 6940. Diuisa per 19 annos relinquit quantitatem anni Solaris Mettonici dierum 365. scrup. diurnorum 15 $\frac{1}{2}$. Calippi periodus dierum 27759 per 76 annos diuisa relinquit modum anni Calippici Solaris dierum 365 $\frac{1}{4}$. qualis est annus noster Julianus. Periodus Hipparchi est dierum 111035, annorum 304. Sed neglectis illis 4, trecentesima pars diei detrahitur de quantitate anni Calippici Solaris, vt fiat annus Solaris Hipparcheus dierum 365. hor. 5. 55. $\frac{1}{2}$

Detractis ex quadrante hor. 0. 4. 44. $\frac{1}{2}$ quæ etiam fuit sententia Ptolemæi. Itaque ex sententia Hipparchi & Ptolemæi annus Tropicus, est annus Julianus, vel Calippicus nonadecima parte differentiæ enneadecaeteridis Lunaris & Julianæ diminutus: qui est verus annus Rabbi Ada: de quo alibi. Philolai Pythagorei magnus annus dierum 21505 $\frac{1}{2}$ per 59 annos diuisus constituit modum Solarem dierum 365. Oenopidæ annus magnus dierum 21557 itidem per 59 annos diuisus dat modum anni Solaris dierum 365 cum parte dierum duum & viginti vndesexagesima. Harpali octaeteride per 8 annos diuisa remanet modus anni Solaris dierum 365 $\frac{1}{2}$. Annus ma-

Cgnus Democriti dierum 29950 $\frac{1}{2}$ per 82 annos diuisus relinquit annum Solarem dierum 365, cum quadrante & centesima sexagesima quarta parte vnius diei. Denique nullus veterum non putauit rationes Solis ad Lunam exigendas esse. Et quotiescumque ex certa collectione dierum vtriusq; sideris rationes congruerent, dies illi per tot annos diuisi, quot ex illa summa dierum constitui poterant, visi sunt illis certam anni Solaris quantitatem definire posse. Sapientiores vero, quanuis incomprehensibilem illam existimaret, tamen pro vero quod proximum putabant amplexi sunt, dies trecentos sexaginta quinque cum quadrante, qui est modus anni Juliani. cui singulis quadrienniis exactis vñus dies accrescit. sed hic annus comparatione Ägyptiaci est Solaris: comparatione autem Tropici est æquabilis. Maior enim est vera anni ratione scrup. horariis 11. 6. 40. secundum Gelalæam formam, aut 10. 48. fere, vt Alfonsini docent. Neque Prutenicæ tabulæ multum abludunt, quæ constituunt motum æqualem Solis ab æquinoctio dierum 365. Hor. 5. 49. 15. 46.

Itaque hinc nasci possunt aliquot genera anni Solaris. Äquabilis, vt Julianus. Tropicus, vt Persarum Gelalæus. Rursus Tropicus aut æquabilis, aut cælestis. Äquabilis Tropicus, cuius quantitas

Tropica est, partes autem, hoc est menscs, æquales & ciuiles: ut is, A quæ modò dixi, Gelalæus. Descriptus est enim mensibus æqualibus, omnibus tricenum dierum, cum epagomenis appendicibus, quæ in communi anno sunt quinque, in embolimæo sex. Cælestis Tropicus, cuius partes in naturalia Zodiaci segmenta tributæ sunt. Rursus & annus Solis æquabilis in ciuilem & cælestem diuidi potest. Ciuilis, ut Julianus Romanorum, Syrogræcorum, Græcorum Elkupti. Cælestis, ut Dionysianus Ptolemæi Philadelphi. Nam & is quoque quadrantem Canicularem quadriennio exacto accipiebat. Finis vero omnis periodi is est, ut caput recurrat & reuoluatur in idem principium, quam ἐποχὴν Græci vocant: quæ quidem pessum iuerit tandem, non seruata veri anni Tropici mensura. & quia annus Julianus B suam tueri non potuit, manifestum est Kalendas Ianuarias ab parte Capricorni, in qua statuerat eas Cæsar, in vicesimam primam fere traductas esse hodie. Sed nihilo commodius epocha in enneadecaeteride seruari potest. Nam enneadecaeteris Tropica est velocior Lunari horis plusquam duabus. Contra enneadecaeteris Julianæ maior Lunari hora vna, & scrup. plusquam 26. Cum vero peccatur utraque ratione, Tropica & Julianæ, Luna, cuius rationes mediæ sunt inter illas duas, fines epochæ suæ tueri non potest: ut in cyclo Dionysij Paschali accidit, cuius neque rationes ad enneadecaeterida Lunæ collectæ sunt, neque epocha ad Solis motum castigata: sed eius forma potius tota mere Calippica est. ita ut eius statum post trecentos C 4. annos variare necesse sit. Quare ut epochas suas seruarent illi veteres, immanes periodos excogitauerunt, quales illæ Calippi, Philolai, Democriti, Oenopidæ. Sunt etiam periodi, quæ omnem modum exce-debant. Et cum in omnibus illis orbibus annorum præcipuam vtriusque sideris rationem haberent, tamen nescio quæ confidens eos incessebat opinio, non solum vtriusque sideris, sed etiam omnium αἰώνων διπλατάσαι illo circuitu fieri. Sic Harpalus & Eudoxus putarunt in sua Octaeteride omnes αἰώνας & δύος in orbem redire. Idem etiam censet fieri Aratus in Metonica enneadecaeteride, Eudoxum suum secutus, qui in fabrica Sphæræ suæ eam planetarum & inerrantium harmoniam in eorum orbibus ostendit esse, ut sequente D. restituzione vtriusque sideris, necessario & omnium inerrantium redditum contingere concluderet. Propterea tot Sphæræ αἰώνων commentus est, quot narrat Aristoteles libro XI τὸ μὲν τὸ φυσικὸν quem consulat licet. Quin etiam Calippus alios orbes præter Eudoxum addidit, ea ratione, ut διπλατάσαι τὸ φαινομένων adstrueret, τὸ φαινόμενον εἰ μέλλοι περ διπλῶν, ut Aristoteles de ea re scribens pronunciauit. Itaque τὸ φαινομένων nomine intelligentum ortus, & occasus τὸ αἰώνων

A dīndūdū, non autem τὸν πλανῆμα τὰς ἐποκαιρίας, hoc est significations eorum: quas in orbem redire cum Luna & Sole in enneadecaeteride Meto quidem, Calippus, & Hipparchus putarunt, & aliis persuaserunt, donec deprehenso vero anni Tropici modulo vitium harum periodorum castigatum est. Cicero quoque apud Macrobius, sexto de republica, annum illum immanem, quem ex tot milibus annorum simplicium componit, non aliter in orbem redditum cum omnibus errantibus & inerrantibus censet, quam si eadem defectio Solis in eodem loco, eodem tempore fiat: quanuis defectiones cyclo enneadecaeterico recurrent non raro. Et tamen ea eclipsi putat non tantum Solis & Lunæ, sed etiam quinque errantium ad eandem

B inter se comparationem, consecutis omnium spatiis, redditum fieri, quo eadem cæli positio, siderumque, quæ ab initio maxime fuit, rursus existit. Quare eclipses ad eam rem notabant veteres, ut etiam ἀναπτυξιαὶ περιόδους excogitarint. Σύζηληγματα vocabant. Eorum vetustissimus fuit dierum $658\frac{1}{3}$, qui sunt anni Arabici 18, syzygiæ 7. in genere vero sunt syzygiæ 223: Quamobrem in secundo libro Plinij perperam legitur siue culpa ipsius Plinij, siue librarij, defectus lumen ducentis viginti duabus mensibus redire. Hipparchus alium Σύζηληγματα longe maiorem excogitauit dierum 126007, syzygiarum 4267, annorum Arabicorum 355 cum syzygiis 7: annorum Julianorum 344 cum diebus 361. Quæ sunt tolerabiles periodi. Nam à caussis naturalibus,

C nempe à defectiōnibus lumen profiscuntur. quemadmodum etiam enneadecaeteris Lunaris, & Cyclus Solis: quorum illa Lunam Soli restituit, hic Solem Septimanæ. & præterea periodus Mexicanorum constans annis LII, quæ restituit τὴν τετρακοσιάν μερηγη, quæ est ipsis vicem nostræ Hebdomadis. Neque alia fuit periodus magna Persarum veterū, quam Salchodai vocabant. Sunt & aliæ, sed ciuiles, & Indictio; Aliæ inanibus coniecturis insistunt, ut Dodecaeteris Chaldaicæ Genethliacorum, item Heracliti, Lini, Orphei, Dionis, & Magorum: quorum periodus ad motum octauæ sphæræ composita est annorum 360000 à conditu Mundi, ut ipsi putant. quorum annorum hic est centies octagies quater millesimus, sexentesimus nonagesimus quartus.

D tus. Sed longe illa Sinarum prodigiosior, iuxta quam hic annus Christi 1594 est à conditu rerum octingenties octagies quater millesimus, septingentesimus septuagesimus tertius. Bonziorum vero Iaponensis periodus annorum 470 desuit cum anno Christi 1561. & 1562 cœpit sequens. eiusque hic est vicesimus currens. Ea vertente scelera extirpatum iri: reliquum tempus omnia pacata fore credunt. Taceo diuersas Christianorum, Iudeorum, Samaritanorum de conditu rerum opiniones: item Romanorum lustrum quinque annorum, sæcu-

lum centum & decem. Sunt & periodi Computatorum : vt Iudæa A annorum 6916, quæ constat cyclis Lunaribus 364, Solaribus 247, periodis magnis Dionysianis 13. Habetque tot cyclorum septimanas, quot dierum septimanæ sunt in anno Solari : tot periodos Dionysianas, quot menses annus embolimæus : tot cyclos Solares, quot cyclos Lunares magnus cyclus Iudaicus. Itaque elegantissima est, & artificiosissima. eiusq; hic agitur annus 5354, anno Christi vulgari 1594. Et inibit 1595 annus eiusdem proximo autumno, vnde omnes epilogistæ neomeniarum Iudaicarum. Periodus Dionysiana & ipsa ad annalem computum pertinet, annis constans 532, dueto in sece utroque cyclo. Veræ quidem periodi magnæ caput incurrit in annum primum utriusque cycli, pertinetque ad methodum Lunæ & Solis. & B locum habet dumtaxat in anno Iuliano, hoc est in eo, cui præter 365 dies quadrans attribuitur. Itaque eius initium est à Kal. Ianuariis in anno Romano : in anno Constantinopolitano à Kal. Septembris. in Antiocheno à Kal. Octobris. in Alexandrino & Samaritano ab a. d. 1111. Kal. Septemb. Periodus vero Dionysij pertinet ad methodum neomeniæ Paschalis, initio sumto ab anno primo natalis Christi, vt ipse quidem putabat : item ab anno decimo cycli Solis Iuliani, & ab ea neomenia, cuius quartadecima dies proxime post xxii, aut in xxii Martij conficeretur. Hactenus à minimis initiiis ad summa temporum incrementa, quam ὀμαδα χρόνων Græci vocant, Chronologum perduximus, & eum in conspectu totius antiquitatis collocauimus. C Supereft nunc, vt quæ carptim & obiter perstrinximus, ea vberius suis locis explicitur. Resumamus igitur eos annos, ex quibus tanquam elementis, ad tot tamque diuersa genera annorum progressus factus est. Ex anno Græco, qui est æquabilis minor, omnes anni Lunaris formas propagatas esse vidimus: vt ex Ægyptiaco, qui est æquabilis maior, omnes Solares. Non igitur confuse, & per saturam hæc tractanda, sed suo quæque & loco & ordine. Quatuor igitur libris quatuor genera anni summa explicare decreuimus. Primus erit de anno æquabili minore. Eo enim omnis Græcia vfa tam diuersis generibus, quam multæ fuerunt eius terræ nationes, & πολιτεῖαι. Itaque ea erit reliqua pars huius libri. Secundum locum sibi vindicat annus D Lunaris, quia ex illo priore deriuatus. Tertius liber complectetur anni æquabilis maioris formas, ὑδρίας, & differentias. Quartus illius anni traduces & propagines persequetur, diuersa nempe anni Solaris genera, & mutationes. Hæc est pars prior, quam initio huius diatribæ Chronologo promisimus, de annorum & temporum Ciuilium generibus. Altera pars est de charactere, qui necessarius est notandis temporum interuallis, quæ sequentibus libris tractabimus, item diuersis computis

A computis nationum annalibus, de quibus librum singularem ad calcem operis adiiciemus, non tanquam appendicem, sed partem vnam operis nostri. Quis igitur sit usus characteris temporum, docet nos Dionysius ex Ephoro, qui cum annum excidij Troiae ex Olympiadum epocha notare non posset, cum is casus aliquot seculis antiquior sit prima Olympiade, dixit id accidisse eo anno Attico, quo viginti $\pi\acute{\eta}\eta\mu\acute{\epsilon}\gamma\alpha\iota\eta\mu\acute{\epsilon}\gamma\alpha\iota$ annum explebant. Statim peritis anni Attici subolebat, quo anno id accidere potuerit. Sciebant enim quoties in quanto interuallo annorum id fieri posset. Exemplum Ephori aut Dionysij erit nobis character excogitandus, quo animus anceps in triuio constitutus quæsitum ad fontem manu deducatur. Erit igitur primum

B totius instituti nostri fundamentum annus Julianus, quem fingimus ante multa millia annorum fuisse. Characteres vero illi duos dabis, cyclum Lunæ Dionysianum, cuius hic est annus XVIII. & cyclum Solis Julianum, cuius hodie annus VII currit. Tertium etiam, ubi ratio temporum patietur, Indictiones non aspernabimur. Nam qui his characteribus semel uti institerint, illi, quæ sit constantia, & fides illius methodi pulcherrimæ in ratione temporum, experientur. Si quis hoc anno Christi 1594 incertus, quot annos natus sit, tamen & maiorem se quadraginta nouem annorum, & minorem quinquaginta sex sciat, is imitatqr imperitiam Chronologorum Græcorum, qui circiter illius, & illius regis tempora illud, & illud accidisse dicunt, an-

C num vero certum non definiunt. Sed cum idem adiicit natum se Nonis Augusti, feria quinta, is addit characterem certum & indubitatum, quales sunt viginti $\pi\acute{\eta}\eta\mu\acute{\epsilon}\gamma\alpha\iota\eta\mu\acute{\epsilon}\gamma\alpha\iota$ Ephori. Nam feria quinta non potuit incurrire in Nonas Augusti, nisi cum litera Dominicalis est C. Ante 49 autem annos id accedit anno Domini 1540, cyclo Solis nono. Itaque hoc characterismo constantissime affirmamus eo anno hominem natum, & proximis Nonis Augusti Julianis illi quinquagesimum quintum natalem initurum. Idem usus cycli Lunaris, adhibita castigatione, ut à prima Olympiade, ad annum Domini 1400, tot dies neomeniis adhibeas, quoties 304 annos reperies. Exemplum. hic est annus à prima Olympiade 2370. In quibus annis septies re-

D peritur numerus 304. septem igitur dies neomeniis hodiernis adiiciendi. Verbi gratia. anno primo cycli epactæ sunt XI. nouilunium Martij VIII. additis VII. diebus, nouilunium, vel potius coniunctio luminarium erat in XXV. Martij anno quarto ante primam Olympiadem, aut quintodecimo post eandem primam Olympiadem, & deinceps ad 304 annos. Sed ab hoc saeculo nostro post 150 annos minuendæ erunt neomeniæ totidem diebus, quoties 304 anni reperiensur post annum Christi 1700. & fortasse citius. Sed quia nullam epocham

cham veterem certiorem Olympiadum capite habemus: illud autem A cum vetustate comparatum nouitium esse videtur: inutiles erunt characteres cyclorum & Indictionis, nisi à quadam remotissima epo-cha initium temporum instituamus. Excogitemus igitur periodum, quæ & vtrunque cyclum, & Indictionem contineat: quod fiet, si pe-riodum Dionysij Exigui quindecies multiplicemus: qui fient anni 7980. Ita periodus illa incipiet ab anno primo tum vtriusque cycli, tum Indictionis: & proinde eiusdem ultimus annus definit in ultimis vtriusque cycli, & Indictionis. Sed annus Christi, vt vulgo putamus, 3267 desinet in ultimum vtriusque cycli, & Indictionis. Ergo deducetis 3267 de 7980 annis, relinquetur epocha anni ante vulgarem B Christi, nempe 4713. Ita vt 4714 sit primus annus Christi vulgaris cy-clo Solis x, Lunæ 2, Indictionis 4, à Kal. Ianuarij: quamuis & Indictio autumno proxime antecedenti, Cyclus autem Lunæ Martio sequenti cæperit. Quare annus iste, qui ex errore vulgi putatur 1594, est 6307. periodi huius, quam Julianam vocamus, quod ad Julianam anni for-mam accommodata sit. Ideo 6307 diuisis per 28, per 19, per 15, habe-bimus huius anni 6307 periodi Julianæ, vel vulgaris Christi 1594, cy-clum Solis septimum à Kal. Ianuarij: Lunæ decimumoctauum à Martio sequente: Indictionis septimum Cæsarianæ quidem ab ante d. 1111 Kal. Octobris antecedentis anni 6306: Pontificiæ vero à Kalen-dis Ianuarij anni propositi 6307. Non prædicabo laudes huiuscce pe-riodi: Chronologi & astrologi, qui omnia ἐπισημονικῶς disputare vo-lunt, non poterunt eam satis laudare. Qui igitur eclipses ex Tabulis Prutenicis putare volent, ex anno periodi Julianæ auferant 2408. & cum residuo toto excerptant tempora epochæ diluuij. Exemplum: Ecli-psis Lunaris accidit in Septembri anno Olympiadico 446, qui est an-nus periodi Julianæ 4383. Deductis 2408, remanent 1975. Excerpto primum 1900 ex epocha Diluuij: deinde 75, ex filo annorum expanso-rum. Postremo menses usque ad Septembrem. Et reliqua vt ex me-thodo Prutenica. Qui omne dubium ex temporum ratione tollere volet, vti debet hac periodo, sine qua nihil unquam certi in notatio-D ne temporum adferre poterit.

D E A N N O Æ Q V A B I L I M I N O R E G RÆC ORVM.

CV M quidam veterum, vt Macrobius & Solinus, annum Græco-rum merum Lunarem fuisse prodiderint: neque solum in ea hæresi fuerit vir eruditissimus Theodorus Gaza, sed & vetustissimum scriptorem Herodotum opinionis suæ testem adhibeat: equidem non temere

A temere ab eius auctoritate discedendum esse censuisse, nisi hominem clarissimum, atque utriusque linguae vindicem, in re manifesta pueriliter errasse deprehendisse. Is igitur ut probet menses Græcorum Lunares, & alternis plenos & cauos fuisse, hæc verba ex Herodoto producit: ἐς γῳ ἑδομένονται ἔτεα δύον τῷ ζόνι αἱθρώπῳ πεσοῦθηνται. δύον σὸντες ἀνατολῇ ἑδομένονται παρέχονται) ἡμέρας διηκοσίας καὶ πεντακοσίας καὶ δισμυετας, ἐμβολίμενος μὲν γνωμής. Videamus, an vera sit summi viri sententia: & dies vicesies quinquies mille ac ducentos per septuaginta annos partiamur. Prodit modus unius anni, dies trecenti sexaginta. Perperam igitur Lunarem annum definit, cuius menses om-

Bnes fuerunt solidi. Duodecim enim menses omnes τειαχον ιημέρες annum habuisse, prodit Herodotus, non, vt ipse vult, alternis plenos & cauos. Sed cum ea fuerit Gazæ sententia, mirum, non contentum fuisse hominem, vnum Herodoti testimonium contra se produxisse, nisi & Aristotelis altero ex libris ζωων ισοειας loco magnam iniuriam existimationi suæ fecisset. Scribit enim Aristoteles eo, quem ipse Gaza adducit, loco, ἔπαι τῷ μὲν καταγόν τικτευτ πέμπτον μέρης ἀνατολής, οὐδὲν δέ τι μέρης εἰσθομένην ταῦτα καταγόν. Sed in iisdem libris idem Aristoteles: καταγόν τη μὲν Λακωνικὴ ἐκτον μέρης ἀνατολής. Εποδέ εἶναι μέρης εἰς οὐδένα. En quinque-
Lx xii dies est annus solidus Græcorum, hoc est totidem dierum, quòd iam posuimus ex Herodoto, nempe ccclx. Idem etiam Cleo-
Cbuli ænigma canit, quod ex ipso Gaza confessionem expresserit. Id eiusmodi est:

Εἰς ὁ πατίνε. παιδεῖς ἐ μυθίσκα. τῷ δὲ ἐκάστῳ
Παιδεῖς τριήκοντα διαδίχα εἶσθι οὐχι γοινοί.
Αἱ μὲν λόγους ἔστων ιδεῖν. αἱ δὲ αὐτές μέλαγκα.
Αὐθαίρετοι δέ τις θύσαι δύποφθινθότου ἄπασαι.

Ænigma quidem: sed eiusmodi, ut ex eo vel pueri diuinent, annum
Græcorum habuisse menses ἀριθμέας omnes. Sed clarus Pli-
nius, ac sine ullo ænigmate: **N**ulli, inquit, arbitror plures statuas di-
catas, quam Demetrio Phalereo Athenis. **S**iquidem ccclx statue-
re, quas mox lacerauerunt, nondum anno hunc numerum dierum exce-

Dense. Cuius loci Pliniani Varronem interpretem dare possumus, qui apud Nonium scribit Demetrium Phalereum tot statuas adeptum fuisse, quot luces habet annus absolutus. Quare modus anni Græci fuit dierum ccclx. Non igitur fuit Lunaris. Laërtius de Solone scribit: ἡξιστέ τε τὰς Αθηναῖς τὰς ἡμέρας καὶ σελήνων αὐγῆν. Ergo temporibus Solonis nondum Græcorum annus erat Lunaris. Diodorus Siculus libro xiii. 331. ἔφησεν εἰς οἰκόδομα μετέκειπτο πνὸς ἐωραγχέναι τῇ νυμφείᾳ περὶ μέσας νύκτας ειπούσας. Et infra. ἔφησε πέρι τὸ σελήνης φῶς ἐωραγχέναι. Quomodo poterat esse νυμφεία, & media nocte luna lucere? Ergo mens non

ses non erant Lunares. Alioqui si annus Lunaris fuisset, quomodo constaret id, quod scribit Plutarchus, scilicet defectionem Lunarem, quæ præcessit cladem Persarum ad Gaugamela, incidisse in noctem mysteriorum Atticorum, hoc est εἰκασία Βοηδρομιάνος? Nam si vicesima Boedromionis confectum est plenilunium, sanc sexta, hoc est ἔκτη Σεπτεμβρίου, fuit nouilunium. Non igitur Lunaris fuit ille Boedromion. Idem Plutarchus in Camillo scribit, victoriam Atheniensium ad Naxum, duce Chabria, contigisse Βοηδρομιάνος πέμπτη φεγγός, ἡ πανσελήνη. Ergo duodecima Boedromionis fuit nouilunium. Thucydides ait eclipsim Solis contigisse νεφελώσια καὶ σελήνη. Ergo fuit quædam νεφελώσια μὴ καὶ σελήνη. Diodorus Siculus libro xii scribit Metonem astronomum B primum nouilunium enneadecaeteridis suæ statuisse Σεπτεμβρίου πεντηκοστήν, vt manifesto neomenia illius Scirrhophorionis non fuerit Lunaris. Annus igitur Græcorum Lunaribus mensibus descriptus non fuit, quod putauit Gaza, neque ccccli diebus, vt annus verus Lunaris, sed cccclx finiebatur, vt iam probauimus. Minor autem fuit anni illius modus Solaris diebus quinque solidis cum quadrante, maior Lunari diebus itidem quinque cum triente fere. Certis tamen temporum epochis alligatos fuisse, neque temere in anteriora euagari solitos, argumento est, quod iidem menses semper propemodum æstui fuerunt, vt Hecatombæon, Metagitnion, Boedromion: iidem etiam semper verni, Munychion, Thargelion, Scirrhophorion. Idem de aliis censendum. Ex Aristotele quoque & Theophrasto discimus certis mensibus suas conuersiones anni attributas fuisse, vt ζεπτὰς Ἡετῶν Hecatombæoni: χθυζεπτὰς Posideoni. Quod non fieret, nisi unico intercalationis præsidio, & præterea certis annorum periodis. Periodum enim eam in hoc negotio vocamus, per quam rationes Solis & Lunæ pariant, & quæ, vt ita dicam, vtramque paginam facit: vt in periodo Calippica rationes Solis cum Lunaribus æquantur. Aut sanc periodus ea est, quæ nihil reliquum de ratiuncula facit: vt in ratione bisexti fit. Nam tum nihil de quadrantibus diei relinquitur. Propterea quadriennium bisexti Iuliani est periodus rationis Solaris. Quæ vero, & cuiusmodi fuerit Græcorum periodus, & quot annorum, D operæ pretium fuerit scire, si quidem veram huius præstantissimæ rei doctrinam consequi volumus. Et sane si qua fuit periodus, quæ anni Græci fines tueretur, vt quidem aliquam fuisse necessario statuendum est, aut Tetraeteris fuit, qualis Olympica, aut nulla. Quæ enim ratio fuerit Olympici quadriennij, si in ea nulla temporum διπλατάσαι fieret, non video; præsertim, cum annus ille Græcorum Solaris non esset, neque in quadriennij legem cogeretur, nisi ita ratione periodici temporis postulante. Sed initium & caput Olympiadis consideremus.

Facile

A Facile finem assequemur. Eius mensis primus habebat nouilunium verum: & in quindecima eiusdem, confecto plenilunio, Olympicum ludi cum peragebatur. Hoc nos docet Pindarus in Olympionicis:

— ἥδη γέ αὖτος
Πατεῖ μὲν Βαμβρός ἀγιαστῶν
Διχόμενος ὅλον χειράρματος
Επέργεις ὁ φθαλμὸν αἰτέφλεξε μίνα.

Ibi scholion vetus: ἐπεὶ δὲ τῇ πάντεστιν ὁ ὀλυμπιακὸς δύων ἀγετός, καὶ τῇ ἑκατοντατῇ τῇ (ελάντις ἀγετός) κείονται. & in eodem opere: εἰ δέ ἐπειδὴ τὸ φλεξεῖν σώματος (ελαῖας ἀγετὸν φῶς. Manifesto declarat caput primi mensis Olympiadici in verum nouilunium incurrere, & ex omnibus mensibus, quos τειχονθημένουs fuisse iam docuimus, vnicum primum merum Lunarem fuisse. Reliquos Lunares esse nō potuisse, palam est, cum illi quidem pleni omnes fuerint: Lunares vero sint alternis pleni & caui. Inuestiganda igitur ratio & methodus, qua XLVIII mensibus vertentibus, qui omnes pleni essent, caput quadragesimi noni in nouilunium incideret. vt hoc clarius intelligatur, ita proponemus exemplum familiare Computi nostri, vt vulgus loquitur. Hoc sāculo, in anno Juliano nouilunium conficitur in XIX Iulij, anno cycli Lunaris sexto. Anno vero eiusdem cycli X, nouilunium confit in quinta Iulij, post quatuor nempe annos exactos à priore illo nouilunio. Et quia annus Græcus constabat 360 diebus tantummodo, anni quatuor erunt tantum 1440.

C dierum. Incipiat igitur primus annus à nouilunio, quod incidit in XIX Iulij, feria prima, cyclo Solis, exempli gratia, XXV, cum litera dominicalis est D. Sane quintus annus incipiet à XVIII Iunij, feria sexta, cyclo Solis primo, cum litera dominicalis est F. Nam 1440 dies per VII diuisi, relinquunt feriam quintam, quæ cum feria prima primi anni composita faciet feriam sextam, characterem anni quinti, vt diximus, in XXVIII Iunij. A qua die ad V Iulij, vbi est nouilunium posterius, interuallum est dies VII: qui sane adiiciendi sunt ad 1440 dies: & ita Tetraeteris Græca, siue Olympiaca, erit dierum 1447. Quid igitur fiet illis septem diebus otiosis? an in exitu Tetraeteridis intercalabuntur? Minime. Sed conditor Tetraeteridis Græcae duos dies in fine annorum singulorum appen-

D dices reliquit, qui in quatuor annis octo facti extra numerum mensium erant, & tetraeteridem cum Lunæ rationibus conciliabant. Sed tamen illi dies adiectitij in tetraeteride Attica otiosi non erant. Decem enim tribus Attica habebat, quæ φυλαὶ dicuntur: ex quibus ④ πεντακόσιοι quotannis creabantur, quinquaginta nempe ex una quaque tribu. Singuli vero quinquaginta ex illis Quingentis per circuitum diem unum imperabant, ita ut summa res ad eos deferretur. Sic fiebat, ut singuli quinquaginta anno vertente XXXVI dies imperarent. Hi dies dice-

bantur πεντεκαιδεκά illius, & illius Tribus, siue φυλῶς. Harpocratio: ἔτι δὲ αὐτὸς οἱ μερῶν οἱ πεντεκαιδεκά εἴησαν τοις τετράκοντα εἴξη, οἱ τετράκοντα πέντε. καὶ ἐκάστη φυλὴ πεντεκαιδέκα. διείλεχτος δὲ πέντε ταῦτων Αεριστέλης ὅν τῷ Αθηναϊκῷ πολιτεᾷ. Quod vero ait etiam xxxv dies dici πεντεκαιδεκά, id infra explicatur. Quot igitur erant φυλαὶ, toties xxxvi imperabant. Ammonius vetustiss. & eruditiss. Grammaticus. Πεντεκαιδεκά δὲ Ἰηλυκῶν, οἱ χερόντες διηγεῖται γὰρ παρ Αθηναϊκοῖς οἱ σπουδαῖοι εἰς δέκα πεντεκαιδεκάς, οἵσαι καὶ φυλαὶ πέντε καὶ ἐπευρυδύσειν ἐκάστη φυλὴ κατ' ἀπομενοὺς αὐτοῖς οἴθεν καὶ τὰς μιαδός, τὰς δὲ καὶ τὰς πεντεκαιδεκάς καὶ μῆνας ἐτέλοισαν. Erant autem decem. Ergo decies triginta sex dies imperabant, qui est modus anni terrae Atticæ, atque adeo totius Græciæ. Illæ vero dies duæ in calcem anni reiectæ dicebātur ὑπερβαίνεσσαι, vel ὑπερβαλλούσαι οἱ μέραι: in quas etiam comitia creandorum magistratuum diffrerantur. Itaque eo nomine illud biduum vocabatur δεκαγενεῖαι, vel αὐτοῖς οἱ μέραι: quia scilicet per illud biduum Attica esset sine legitimis magistratibus. Atqui videmur nostri oblii. Binos enim dies contulimus in exitum anni, qui in fine Tetraeteridis fiunt octo: cum tamen dixerimus excessum Lunæ supra annum Atticum fuisse dierum septem dumtaxat. Vnus igitur dies abundat non quidem Lunæ supra annum, sed anni supra Lunam. Huic rei remedium excogitatum esse respondeamus τὸν δέκατον, quæ quidem non fiebat in illis bidui appendicibus, quos dies Comitiales vocatos esse diximus, sed in alio mense. Propterea dies, quæ eximebatur, vocata ἐξαιρέσιμος οἱ μέραι. Cicero in Verrem: *Est consuetudo Sicularum, ceterorumque Gracorum, quod suos dies menses C que congruere volunt cum Solis Lunæq; rationibus, ut nonnunquam, si quid discrepet, eximant unum aliquem diem, aut summum, biduum ex mense, quos illi exaresimos dies nominant. item nonnunquam uno die longiorem mensem faciunt, aut biduo.* Hæc Marcus Tullius. quæ tum demum locum habent, si ἐξαιρέσις fit in mense eodem, qui habet biduum illud adiectitium. Nam si mensis idem habet αὐτοῖς οἱ μέραι, & in eodem fiat ἐξαιρέσις, in omni Tetraeteride mensis vltimus quarti anni habebit vnum & triginta dies tantum: cum tamen in aliis annis idem mensis haberit triginta & duos. Sed cum fit ἐξαιρέσις, habet tantum xxxi. Atqui in anno Attico alij mensi competebat ἐξαιρέσις, alij αὐτοῖς οἱ μέραι, ut postea suo loco declarabitur. Videmus tamen Ciceronem velle in Tetrae. D teride Syracusana vltimo mensi competere καὶ τὸν δέκατον, καὶ τὰς αὐτοῖς οἱ μέραι. Ultimo enim mensi deputabantur illæ ὑπερβαλλούσαι οἱ μέραι, ut auctor est apud Macrobium Glaucippus, qui de sacris Atheniensium scriperat. Ex hac exemptione contingebat annum quartum Tetraeteridis esse tantum dierum CCCCLIX, præter αὐτοῖς οἱ μέραι. Itaque in anno ἐξαιρεσιμαίω vna tribus xxxv tantum dies imperabat. Hoc plane est, quod dixit Harpocratio, πεντεκαιδεκά esse tantum dierum triginta sex, aut triginta

A triginta quinque. Hoc modo siebat, ut quanto quoque anno exacto nouilunium in caput anni quinti præcise incideret: quod necessario obseruabatur in Tetraeteride Elidensium, quam pleraque omnis Græcia, & Latium Olympiadem vocarunt. Quid est Tetraeteris Græca? Est interuallum quatuor annorum Græcorum inter duas coniunctiones siue syzygias Lunares interiectum. Nam primus tantum mensis Lunaris erat, & secundi περισταλθυς habebat merum nouilunium. in reliquis claudicabat ratio Lunæ, quod priorem epocham Luna anteuenteret diei semisse, & aliquot scrupulis præterea. Considerandæ igitur sunt variantiæ nouiluniorum in mensibus solidis. Ex his primum colligitur syzygiam Græcorum, esse dierum xxix. hor. xii. scrup. x x x. annum

B vero Lunarem dierum 354. horarum 6. Et quatuor tales annos dierum 1417. & cum embolimo Lunari, dierum 1447. Deductis igitur diebus 29, horis 12, 30' de mense solido, hoc est de diebus xxx. supersunt dies 5. hor. 11. scrup. 30'. Porro prior annus excedit sequentem biduo propter αἰδεχγες, siue υπέβαλλστας ιμερεγες. Verbi gratia: duodecimus mensis anni primi habet terminum nouilunij in xxvi die. qui cum habeat appendices τὰς υπέβαλλστας δύο, aufert à primo mense secundi anni biduum præter semissim diei, quo nouilunium mensis sequentis anteuertit nouilunium prioris. Itaque mensis primus secudi anni propter υπέβαλλστας proxime καὶ αμέσως præcedentes, & vnum fere diem, quo nouilunia priora à sequentibus anteuertuntur, ha-

C bebit nouilunium triduo citius, quam duodecimus mensis prioris anni. Et sic duodecimus secundi detrahit biduum primo tertij, & duodecimus tertij primo quarti. Quo nomine confecimus tibi Tabellam, ut quota die mensis nouilunium fieret, possis citra laborem assequi. Quia igitur in diebus 1417. sunt 48 syzygiæ, necessario vltima erit triginta dierum. Rursus quia annus Græcus maior est Lunari octo diebus, necessario in primo anno erunt tredecim neomeniæ. Nam præter 354 dies, qui continent duodecim menses alternis plenos & cauos, octo dies supersunt, ita ut in primo die oporteat fieri nouilunium. Quia ve-

D rò illi dies distributi sunt per totos menses, omnino secundus habebit duas neomenias, in ipsa scilicet νεομηνίᾳ, & in τετάρτῳ: quæ vere si qua alia, εἰν καὶ νέα vocari potest: vt vides in Tabella, ex qua patet nouilunium committi ἐν περισταλθυς primi anni, ἐν ἑγδόνῃ φετινῷ secundi, ἐν πέμπτῃ μεσογεως tertij, ἐν ἑβδόμῃ περισταλθυς quarti, & rursus ἐν περι-

NOVILVNIA IN
MENSIBVS TE-
traeteridis Græcae.

Linea: mensium.	Anus. primus.	Anus. secundus.	Anus. tertius.	Anus. quartus.
1	I.	23	15	7
2	1.30	22	14	6
3	30	22	14	6
4	29	21	13	5
5	29	21	13	5
6	28	20	12	4
7	28	20	12	4
8	27	19	11	3
9	27	19	11	3
10	26	18	10	2
11	26	18	10	2
12	25	17	9	2

Quod ne veteres quidem explicarunt. Nam qui Olympiadem meram A Lunarem constituunt, fortasse venia digni sunt, cum Censorinus ob diem ex quadra^{ht}tibus quarto quoque anno excrescentem, quod Romani bisextum vocant eam institutam scribat: quasi vero Olympias, quam ex duabus Trieteridibus Lunaribus constare facit, etiam Solaris fuerit. quod perspicue falsum est. Nam vna Olympias sola nunquam cum Solis rationibus congruit, sed potius duæ: quæ quidem iunctæ Octaeterida constituunt. de qua nunc dicendum.

DE OCTAETERIDE.

Qui primus Tetraeterida instituit, hoc vnum duntaxat spe-^B
ctauit, vt primus eius mensis incideret in verum mensem Luna-
rem, propter Olympicum agonem, qui semper fiebat in x v.
mensis plenilunio. Sed hoc illi ad perfectionem deerat, nempe vt etiam
cum Sole congrueret. Atqui id intra Tetraeterida contingere non po-
test, vt quæ dierum sit duntaxat 1447: accedente nimirum mense em-
bolimo: Solaris vero Tetraeteris sit dierum 1461. Differentia dies xiiii.
Esto nouilunium in xx Martij, quando epactæ sunt xi. Post quartum
annum epactæ erunt xxv. Nouilunium vi Martij. Differentia
utriusque nouilunij, dies xiiii. vt autem duæ Tetraeterides ad pristi-
nam epocham reuocentur, opus est intercalatione. Nam si, vt iam
statuimus, primi anni epactæ fuerint xi, noni anni epactæ erunt ix,
quæ conuenient vicesimæ secundæ Martij. Ita interuentu embolismi
annus summouebitur in pristinum situm. Nam absque embolismo
foret, neomenia noni anni deprehenderetur in xix Februarij; Ita fe-
re semper mensem ciuilem plenum alternis Tetraeteridibus interca-
labant. quod interuallum nos quidem Octaeterida vocauimus. Nam
certum est, nullam eiusmodi æquabilium annorum Octaeterida in-
stitutam ante Cleostratum, qui primus omnium æquabilem Octaete-
rida cum Lunari comparauit: & postea Calippus decem & nouem
Tetraeteridas, quæ quidem sunt anni 76, cum totidem annis Lu-
naribus, quorum viginti octo erant embolimæ, comparauit: idque
tempus iustum anni & Lunæ periodum esse iudicauit, vt suo loco di-^C
cetur.^D

DE MENSIBVS ATTICIS.

ANTE QVAM annorum Græcorum, præsertim Attici, metho-
dum aperiamus, quam ne in somnis quidem odoratus est Gaza,
illud

A illud merito in dubium vocari possit, an recte habeat ordo mensium Atticorum ita, vt ab ipso doctissimo Gaza proditus est. Primum enim illud omnino falsum est, quod ipse multum æstuans nobis persuadere conatur, Anthesterionem secundum mensem Autumni fuisse, vt Mæmacterionem primum eiusdem quadrantis autumnalis. vtrumque enim falsum conuincit priscorum scriptorum auctoritas, & quod Anthesterion secundus autumnalis quadrantis fuerit, & quod Mæmacterion primus. Nam de Anthesterione multa aduersantur. Sed antequam de Anthesterione loquiamur, locus postulat, vt quot Διονύσια Athenis fuerint, dicamus: quia ad hanc rem non nihil faciunt, & lectori imperito imponere possunt. Trina igitur fuere Liberalia Athenis. Prima mense Posideone, quæ dicta Διονύσια κατ' αὐρηλίαν, aliter Λίμανα. Secunda διονύσια τὰ κατ' αἴσυν, mense Elaphebolione. Hesychius: Διονύσια ἐοεπὶ Αθήναις, ή Διονύσων πηγές τὰ μέρη κατ' αὐρηλίαν μελώς Ποσφόδεων (τὸ δὲ πάλαι Λιωνίδεων) τὰ δὲ ἐν αἴσυν, μελώς Ελαφιβολίδεων. Scribit enim Thucydides αὗται αἱ αἰτονδαι ἐγένοντο τελεστῆμεν τῷ χριστῷ, αἱ μετὰ τοῦτον, ἐν Διονυσίᾳν διάθετοι αἴσικάν, αἱ τοδεκατέτηρι διελθόντων, τοῖς ἡμερῶν ὁλίγῳ παρεγγέχοσῶν Πλάκουλα Σπάρτης ἐφορεύοντος, Αζερωτίς τετράδι φθίνοντος, Αλκαίος δὲ Αθηνῶν αἱ εχοντος, ἐλαφιβολίδεων ἔκτη φθίνοντος.

De his manifesto sentit Seneca his Anapæstis:

C
*Nos Cadmeis orgia ferre
Tecum solita condita cistis,
Cum iam pulso sidere bruma
Tertia soles euocat astas:
Et spicifera concepsa Dea
Attica Mytas claudit Eleusin.*

Quibus notatur tempus fuisse circa finem hiemis, & præterea tempora exiā fuisse: quæ & dicebantur minora mysteria. Nam maiora mysteria erant Pentacterica: de quibus idem Seneca Hercule Furens:

D
*Quantus Eleum coit ad Tonantem,
Quinta cum sacrum reuocauit astas;
Quanta, cum longa redit hora noctis,
Crescere s̄ somnos cupiens quietos
Libra Phœbeos senet aqua currus,
Turba secretam Cererem frequentat,
Et citi tectis properant relicti
Attici noctem celebrare Myta.*

In Hippolyto.

*Iam quarta Eleusin dona Triptolemi fecerat,
Paremque toties libra composuit diem.*

E

Nimi-

Nimirum fiebant τῇ εἰκασίᾳ Βονδρομιῶν^Θ, post confectum sidus æquinoctialis autumnalis, quinto anno redeunte. Galenus loquens περὶ τὸν ἔλατον αὐξάνετος: ὅπου καρπὸς ἐν Ράμη μὲν ὁ καλέμην^Θ μὲν Σεπτέμβριος ἐστιν, ἐν Περγάμῳ δὲ παρὰ ἡμῖν Υπέρβεβεται^Θ, Αθίναιος δὲ Μυστία. Philostr. v. 56. de Bætica prouincia: γεωργίας τε πάσις μεσίτιον εἶναι, τὸν δὲ ὀρεών, οἷον τὸ Αἴθιον αἱ μελίπωρει τε καὶ μυστεύοντες. μυστεύοντας ὦρας vocat autumnale tempus. Idem libro. 111. 46. ἐστὶ τὸν Πλευραῖς ἐσπλάσας περὶ Μυστήρων ὥραν αὔτε Αἰθενέαίοις πολυνότροποῖσα Ελάτων περιήσαται, &c. Postea ὁνδροί μὲν δέ μεν ὁ δέκατος (περούνας χειρόμην^Θ, ἐστὸν μετ' ἀκείνον ιεροφαντίου, ὁ δὲ μὲν τεττάρης ἐτη^Θ ιερᾶς περιέστη.) Infra eodem anno, sequente vere: ἐπιπλῆξαι δὲ λέγεται περὶ Διονύσιων αἴθιναιοις, αἱ ποιεῖται σφίσιν ἐν ὥρᾳ τοῦ Αἰθενέων^Θ. Tertia δὲ Διονύσια dicebantur αἴθενέα. de quibus prouerbium: Νίραζε Κάρης. Οὐκ ἔτι Αἰθενέα. Hesychius, Αἰθενέα, Διονύσια. Hæc sunt, quæ ad rem pertinent; nimirum ita dicta, quod Anthesterione instaurarentur: & dicebantur Διονύσια τὰ δέχαται, item Διονύσια τὰ ἐν Λίμναις. Thucydides libro II. τὰ γὰρ ιερὰ ἐν αὐτῇ τῇ δικρηπόλει καὶ ἄλλων θεῶν ἐστιν, τὸ τὰ δέχαται μέρος τοῦ πόλεως μάλλον ιδεῖν), τοῦτο τε τὸ Διονύσιον Ολυμπία, τὸ δὲ Πύδιον, καὶ τὸ Γῆς, καὶ τὸ Λίμναις Διονύσιον, τῷ τὰ δέχαται τοῦ δωδεκάτη ποιεῖται ἐν μὲν Αἰθενέων. Fuisse autem annua docet Demosthenes καὶ Νεαίρετος; Καὶ διὰ τοῦτο ἐν τῷ δέχασται τῷ ιερῷ τὸ Διονύσιον ἐνησταν, μηδὲ μὴ πολλοὶ εἰδῶσι τὰ δέχαται γεγραμμένα. αἴπαξ γὰρ τὸ σκοτεῖον εἶδος αἰσίγετο), τῷ δωδεκάτῃ τοῦ Αἰθενέων^Θ μένος. Hunc igitur Anthesterionem, qui ab Καὶ Anthesteriis Dionysii dictus, aio fuisse alienum ab Autumno, ubi eum collocat Gaza. Neque est, cur adeo Philostrato iniquus sit, quod Anthesterionem videatur in tempus veris reiicere. Neque enim solus Philostratus hoc scripsit. Scribit idem & Appianus, cum dicit Cæsarēm dictatorem μένος Αἰθενέων^Θ à coniuratorum factione in senatu oppressum & cæsum fuisse. Sed & Plutarchus grauissimus scriptor illi obiiciendus, qui Athenas à Sulla captas prodit mense Martio, cumque mensem αἴθενέων^Θ Athenis dici. Idem etiam scriptor in Symposiacis ita clare loquitur, ut per illum Gazæ muto esse liceat. Καὶ μὲν οὐδέν γε νεον ὁ περιστατεῖται πίνοντες Αἰθενέων. πίνοντες μὲν μὲν χρυσέα. Καὶ τοιούτοις ἡμεῖς μὲν αὐτοῖς δαίμονος, Αθίναιος δὲ Πιθογίαν καλέσοι. Mensem Αἰθενέωνα μὲν χρυσέα collocat, non ante hiemem, ut Gaza. Cum igitur alterum mensem à Posideone Gamelionem Gaza ita, ut debuit, collocauerit, sane tertius à Posideone erit Anthesterion. proinde octauus ab Hecatombæone. Harpocratio: Αἰθενέων ὁ γάδος μένος οὖτε παρὰ Αθίναιοις, ιερὸς Διονύσιος. Ιερὸς δὲ τοῦ Τούτου τοῦ σωματογνήτος κεκληθεὶς φησιν αὐτὸν διὰ τὸ πλεῖστα τοῦτο γῆς αἰθεῖν τόπον. Ne Gaza quidem, si reuiuiscat, dubitare possit, Anthesterionem mensem vernalem fuisse. Demosthenes

A πέρι τε φθόνων. ἐπὶ ιερέως Κλιναγόρεος ἀρχίπολις Πυλαῖος ἔδοξε Τοῖς Πυλαγόραις. Subiicit Demosthenes : Λέγεται δὲ χρόνος, τὸν οὐκ θεωρεῖται. Χρήσιμος. Αὐτοῖς Μηνοθείδης, μὲν οὐκ Αἰθεστελλόντος ἔκτη ἐπὶ Δεκατητῇ. Vides ἀδειάν τολαιάν μηνεῖ Anthesterione. quod non fieret, nisi Anthesterion fuisset ἀδειάν μὲν. Vnum locum producam, qui omnium instar esse poterat. Anno Nabonassari 465, Athyr die 29, αἰτησηνθετὸν δόν, qui est Calippicus Anthesterion, Timocharis obseruauit medium partem Lunæ in medium Pleiadum inductam. Tempus congruit Ianuarij vicesimæ nonæ. Itaque neomenia Anthesterionis Calippici illius anni incidit in xxii i Ianuarij, & sequenti anno post embolismum eadem neomenia incurrit in x Februarij. Et quid tergiuersamur? Annus ille erat quadraginta annus.

B simus septimus primæ periodi Calippicæ, cuius Hecatombæon cœpit trigesima Iunij, cyclo lunæ tertio. A quo capite ad 23 Ianuarij sunt dies 206 præcise, quæ sunt syzygiæ septem. Ergo Anthesterion est octaua syzygia ab Hecatombæone. & proinde secundus mensis hibernus. Athenæus libro VIII Αἴθεστελλά, καὶ Ελαφηβολιῶνα coniungit. Κατὰ δὲ τὸν Αἴθεστελλά, καὶ Ελαφηβολιῶνα λέγοντος ἐπιχθύνοι, ὅτι διαπέμπει Βολὸν τὸν Απόπυργον Ολισθῶ. Expungatur igitur Anthesterion ex Autumno, quod illum traduxit Gaza, vir alioqui maximus. De Mæmacterione peno persuaserat mihi, post Boedromionem locandum esse. Gazæ enim quartus ab Hecatombæone est Mæmacterion, quintus Pyanepsiō, sextus Anthesterion. Sed ut hoc penitus negem, facit primum Plutarchus,

C qui in Cæsare scribit Posideonem esse Ianuarium, quod confirmatur verbis Anacreontis apud Eustathium:

Μετὸς μὲν δὴ Ποσειδῶνος ἔσπειρε.
Νεφέλαι δὲ ὑδαπί βαριεῖσιν).
Αὔρας δὲ χρύσης παραγγόσι.

Eiusmodi tempestates in Græcia non occurunt, nisi confecto brumæ fidere. Idem Plutarchus πέρι τοῦτον αfferit Pyanepsiōnem esse Athyr Augustalem, hoc est Nouembrem. Et in Demosthene hos menses continuat Μεταγενιῶνα, Βοδρομιῶνα, Πυδνεψιῶνα, & μὲν, inquit, ἐπὶ πολὺν χρόνον ἀπέλαυσε τὸ πατέριθνον κατελθόντα αλλαζόντος εἰλικρινῶν παγμάτων σωτείρεντων, μεταγενιῶνθεν μὲν οὐ πέρι Κερενῶνα μάχη συνέπεσε, Βοδρομιῶνθεν

D δὲ παρῆλθεν εἰς Μανιχίαν οὐ φρεσόι. Πυδνεψιῶνθεν δὲ Δημοσθέους απέβασε. Quod si Posideon est Ianuarius, (vt sane omnino verum est, cum Posideon semper post brumam inciperet,) Pyanepsiōn autem est Nouember; sane Decembri quis mensis congruere debeat, præter Mæmacterionem, non video. Nam inter Πυδνεψιῶνα, καὶ τοποτες χρυσείων, id est, inter Πυδνεψιῶνα, καὶ Ποσειδεῶνα, spatium aliquod interesse innuit Theophrastus πέρι κοκκυμηλέας Αἰγυπτίας differens: vt scias continuatos non fuisse. Αρχεῖ) δὲ διδεῖν μὲν οὐκ Πυδνεψιῶνθεν, τὸν δὲ καὶ πεπάντη πέρι τοποτες χρυσείων.

ειράς. Sane inter αὐδησιν καὶ πέπαυον, mensem interesse omnes concident, id est, inter Pyanepsonem, & Posideonem. Et quis mensis intercedet, præter Mæmacterionem? Præterea idem Plutarchus vocat Pyanepsonem πυρίμου μῆνα, & circa Vergiliarum occasum collocat, cui adstipulatur interpres Aristophanis, qui ait rusticos in Attica τὼ πεντέστον θυσίαν eo mense immolare solitos. Quod si ante arationem & sationem incipit Pyanepson, manifestum est, cum mensem à Decembri absuisse, & in Nouembre conuenisse. Diodorus Siculus libro III continuat hos duos menses, Mæmacterionem & Posideonem. Δότο γέ μὲν διονύσιον, ὃν καλέσσιν Αθηναῖς Μαιμακτεῖωνα, τὸν ἐπὶ τῷ καὶ τῷ τὼ πεντέστον αἰσέων σύνταχτον φεστιν ὄρθρος μέχει τὸ πεντέστον Φυλακῆς. τῷ δὲ Ποστθεῶν μέχει διατέρας. Et dubitamus adhuc? Harpocratio ita scribit: μαιμακτεῖων ὁ πέμπτη μὲν πατέρα Αθηναῖον. Si Boedromion est tertius ab Hecatombæone, Posideon autem sextus, quartus inter Boedromionem & Mæmacterionem erit Pyanepson. Ac ne quis errorem librarij putet apud Harpocrationem, subiicit: ἀνόμασαι δὲ δότο διὸς μαιμακτεῖου. μαιμακτης δὲ εἴναι οἱ οὐδετοιδότες οἱ Ταργεινίδες, οἵ φησι Λυσιμαχίδες εἰ τῷ πέμπτῳ τῷ Αθηναῖον μὲν δέχεται δὲ λαμπετοῦ οὐδὲ χρυσοῦ τὸ τέταρτον μὲν, οὐ διπέρας Ταργεινίδες οἱ μεταβολεῖς ἔχει. Autumno præcipitato sub ipsum initium hiemis ponit Mæmacterionem, quem in locum Pyanepsonem confert Gaza. Item Demosthenes Olynth. 111: τότε Κίννη μὲν λευκή Μαιμακτεῖων. Vlpianus in eum locum: χρυσεῖς δέοντες δὲ μὲν, &c. Sed propter nomen & auctoritatem viri vix ab hominibus etiam doctis expressero, vt Gazam hic errasse fateantur, nisi illis testem locupletissimum obiecero. Timocharis igitur apud Ptolémæum anno Nabonassari 466, qui erat 48 Calippi, Thoth VII, πυρετώντων τελετὴς, obseruavit Lunam coniunctam Spicæ Virginis. Quod tempus conuenit diei octauæ Nouembris. Proinde Neomenia Pyanepsonis Calippici xvi Octobris. Hecatombæon autem illius anni cœpit x viiiii Iulij. A x viiiii Iulij, ad xvi Octobris, sunt dies nonaginta: qui constituunt menses Lunares Calippi tres præteritos, & neomeniam quarti ineuntis. Nam 89 dies sunt menses tres Lunares, quibus si adieceris neomeniam quarti mensis, fiunt dies 90. Ergo neomenia Pyanepsonis erat quarta à neomenia Hecatombæonis Antecedit igitur Mæmacterionem Pyanepso, & Posideonem Mæmacterio: Gamelionem Posideo, & Anthesterionem Gamelio. Reliquorum mensium ordo recte seruatur à Gaza., quod non operosum erat: cum uno aut altero prisorum Græcorum testimonio id colligi possit. Quare per quadrantes anni ita, vt tempora putabant Attici, digerendi sunt menses hoc modo. Male igitur menses

autumnas

A autumnales & hiberni à Gaza digesti erant. quod in hoc mensium Laterculo perspicere potes.

Partibus anni explicatis, superest, ut ad totum ipsum, hoc est, ad annum veniamus. Duo autem summa in eo disputanda sunt. Æquatio & caput periodi. Æquationem hoc in negotio Græci περισταφαιρέσεων vocant, verbo ἐπί τὸ περισταφαιρέσεως καὶ φαιρέσεως composito; quod elegantissimum verbum dissimulatum est apud Aristotelem Oeon.

I. διόπτης δὲ πολεῖδος σκέψιν, καὶ διανέμειν τε, καὶ απέ-

Βαν κατ' αἴξιν ἔκαστα καὶ τεοφέων καὶ θεῶν, καὶ δέσμου καὶ κολάσεως, λόγῳ καὶ ἔργῳ μημεμένης τῷ εἰσιτούσῃ σταθμῷ στοῦ φρεμάκης λόγῳ, περισταφαιρέσεως. Omnino enim legendum περισταφαιρέσεως, non περισταφαιρέσεως. Igitur περισταφαιρέσεως fit in anno Attico aut dierum, aut mensis. Dierum, ut earum, quas ὑπερβαλλάσσεις καὶ ανάρχεις dictas fuisse iam monimus. Mensis, quem ἐμβόλιμον vocabant. Φαιρέσεως vero fit aut unius diei, in anno quarto Tetraeteridis, aut ad summum bi-

C dui, ut Cicero docet. Diodorus Siculus ἐμβολισμὸς καὶ φαιρέσεως Græcorum, quæ sunt duæ partes æquationis anni Græcanici, ita meminit de Thebanis Ægypti loquens: ἐμβολίμος δὲ μῆνας δύο καὶ γενον, δοι ἡμέρας ὑφαιρέσεις καθάπτεις ④ πλεῖστοι τοῦ Ἑλλήνων. ὑφαιρέσεις ἡμέρας sunt partes æquationis temporis ciuilis Græcorum. Æquationis igitur partes sunt tres, ὑπερβαλλάσσεις, siue αὐτορχοι ἡμέραι, ἐμβόλιμος μὲν & ἔξαιρεσις. Quod αἱ ὑπερβαλλάσσεις in exitum anni reūcerentur, & ratio ipsa postulat, & Glaucippus priscus scriptor apud Macrobius docet, quod supra strictim tetigimus. Sed Macrobius te-

D stem suum, quem producit, non intellexit, nec quæ essent illæ ὑπερβαλλάσσεις, καὶ ὑπερβαίνεις ἡμέραι. Deprehenso autem periodi Atticæ initio, facile quis esset exitus anni, & in quod tempus conferendus sit, suo loco tractabitur. Supersunt duo, περὶ ἐμβολισμὸς καὶ ἔξαιρεσεως. An scilicet eidem mensi embolismus & exæresis attributa. an vero utriusque rei diuersi fuerint menses. Tria verba sunt, quæ vulgaris confundit, ἐμβόλιμος, ἐμβολιμαῖος, ἐμβολισμός. Mensis, aut dies, qui intercalatur, ἐμβόλιμος, ut apud nos Bisextum est ἐμβόλιμος.

Laterculum mensium Atticorum secundum anni quadrantes.

ΘΕΡΙΝΟΙ ΜΗΝΕΣ.
Ἐκατόνταριών.

Μεταγεντιών.

Βονδρομιών.

ΟΠΩΡΙΝΟΙ ΜΗΝΕΣ:

Πυριεψιών.

Μαινακτησιών.

Ποσιδονίων.

**ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΙ
ΜΗΝΕΣ.**

Γαμηλιών.

Ανθεπειών.

Ελαφηολιών.

ΕΑΡΙΝΟΙ ΜΗΝΕΣ:

Μενιχέων.

Θαργηλιών.

Σκυρροφορεών.

Ita ἐμβολισμὸς μῆνος, & ὑφαιρέσεις ἡμέραι sunt partes æquationis temporis ciuilis Græcorum. Æquationis igitur partes sunt tres, ὑπερβαλλάσσεις, siue αὐτορχοι ἡμέραι, ἐμβόλιμος μὲν & ἔξαιρεσις. Quod αἱ ὑπερβαλλάσσεις in exitum anni reūcerentur, & ratio ipsa postulat, & Glaucippus priscus scriptor apud Macrobius docet, quod supra strictim tetigimus. Sed Macrobius te-

μος ἡμέρᾳ. Annus, cui competit intercalatio, ἐμβολιμαῖος. Res ipsa, & Actus, ἐμβολισμός. Εμβόλιμος μὲν Ἀtheniensium erat Posideon. Id nos docet Ptolemæus, qui anno Nabonassari C C C L X V I I , θω̄ το̄, ᾱεχοντος Αθηνῶν Εὐαίσθος, μὲν Ποστδεῶν πεζοὺς Lunam defecisse scribit. Ergo ἐμβολισμός incidit in illum annum, qui ab eo dicitur ἡ τος ἐμβολιμαῖον, & mensis ἐμβολιμῷ Posideon Metonicus prior. Nam in omni iusta ac legitima intercalatione, ex duabus cognominibus mensibus is est ἐμβολιμῷ, qui prior est. Ut apud Hebræos, anno embolimæo ex duobus Adarin, is Adar est ordinarius, qui secundus est, in quo & īeiunium Ester obseruatur. Quod si Posideon Metonicus intercalatur, ergo & Tetraetericus. Subiecimus vero mensium Atticorum laterculum cum neomeniis Lunaribus comparatorium. Quod πῇ ἐμβολισμῷ, ἐμβολίῳ, ἐμβολιμῷ diximus, idem censendum πῇ ἔξαιρεσεως, ἔξαιρεσίῳ, ἔξαιρεσιμῳ. Εξαιρέσιμῳ ἡμέρᾳ est dies, qui eximitur. Εξαιρεσιμῷ μὲν, mensis, in quem incidit ἔξαιρεσις ipsa. Mensis igitur Atheniensium ἔξαιρεσιμῷ est Boedromion. Plutarchus συμποσιακῶν, segmento VI: καὶ οἱ Υλας ὥστε τὸν ἡμέραν γρύομενῷ. ἀκεῖνο δέ τε, εἴπεν, ὁ Μειέφυλλε, λέληθεν, οὐ πέρ τινα δύστεραν Βοδρομιῶν ἡμέραν ἔξηγήσαμεν, τὸ πέρ τινα Σελήνεων, ἀλλ' οὐ πέρ τινην δύστεραν ἔξησαν πῇ τοῦ χωρας τοῦ δεοντος. Sed causa ἔξαιρεσις, quam ille reddit, tam ridicula, quam falsum, quod subiicit, eam diem ἔξαιρεσιν non Lunæ caussa, hoc est eo nomine, ut annus cum Lunæ rationibus congruat, sed ob mythologiam. Quod sane verum fuerit, si & fabulæ veræ. Præterea & falsum, quod idem de cadē re loquens τὸν πῇ φιλαδελφίας ait: τινα δύστεραν τὸ Βοδρομιῶν δεῖ ἔξαιρεσιν. Nam non δεῖ, sed semel in Tetraeteride. Verba eius hæc sunt: αὐτῶν διὰ τὸν πῇ τοῦ δεοντοῦ τοῦ δεοντοῦ μεθον, αὐτόπις πλαστικτες, ἐπανόρθωμα τοῦ αὐτοῖς τοῦ φαινον ἀντιτίθεται. τινα γάρ δύστεραν ἔξαιρεσιν δεῖ τὸ Βοδρομιῶν, οὐ διὰ τοῦ Ποστδεῶν πέρ τινα Αθωνοῦ γρύομεν τοῦ διαφορῆς. In sequentibus ob id censet ἔξαιρεσιμον fuisse, quod esset μία Δ τοῦ διαφορῆς. Quod & ipsum vero aduersatur. Beauit tamen nos, cuius indicio mensem ἔξαιρεσιμον cognoscimus. Quare anno quarto Tetraeteridis pro δύστερη Βοδρομιῶν dicebant, τοιμήσαμεν. quomodo & computatores nostri in ratione Lunæ vnum diem dissimulare præcipiunt: quem ipsi vocant Saltum Lunæ, Græcus computus τοῦ τοῦ σελήνης. At quare ultimam mensis potius non eximebant? Quia menses Attici, cum omnes fuerint τριακοντήμεροι, iij in tres δεκαδας diuidebantur

LATERCULVM NEO-MENIARVM LUNARIVM
in mensibus Atticis.

1. I.	23	15	7	ἐπετομησαν.
2. I. 30	22	14	6	μεταπειτεῖστι.
3. 30	22	14	6	Βοδρομιῶν.
4. 29	21	13	5	παναγίαν.
5. 29	21	13	5	μεταπειτεῖστι.
6. 28	20	12	4	ποντικῶν.
7. 26	18	10	3	γαμαλίαν.
8. 25	17	9	3	αἰδοσηιάν.
9. 25	17	9	2	ἔπειταν.
10. 24	16	8	2	μεταπολιτεία.
11. 24	16	8	1	Ξεργηλίαν.
12. 23	15	7	1	σκύρροφοιαν.

B

A debantur. & tertiae decadis dies retro κατ' ἔξαιρεσον numerabantur, δεκάτη, δεκάτη, ογδόη, εβδόμητη, ἕκτη τελευτήμενης. Quod si ultima exemta fuisset, quomodo xx i dies vocari potuisset δεκάτη φεύγοντος? Adde, quod ἐπική νίκη erat sacra. Propterea etiam neque πεντάκις isapulps eximebant, quod omnes Kalendæ καὶ ισεργολογίαι sacræ essent. Itaque cum pro secunda die tertiam dicebant, nihil videbatur de mense decedere. Nam si mensis est triginta dierum, is demum videtur esse integer, cui η τριακόσιας & ἑπτακοσίας νίκη non deest. Cur Boedromione mense potius, quam alio, ἔξαιρεσον fieret, equidem cum Plutarcho puto in causa fuisse mythologiam illam contentionis Mineruæ cum Neptuno de Atticæ vindicatione. Sed ἔξαιρεσον illam propter Lunam non fieri, id vero constanter

B nego, atq; adeo pernego. At Plutarchus harum rerum vbique sese imperitissimum prodit. Nam, vt diximus, in vna Tetraeteride, hoc est in diebus 1448, vel, si embolismus incideret, in diebus 1478, vna dies detrahenda erat, vt annus sequens rediret in gratiam cum Luna, quod primus dies Tetraeteridis semper deberet incurrere in interlunium. Sed in 76 annis necesse erat, vt ex vna Tetraeteride non dies unus, vt solet, sed biduum eximeretur, idq; quater in illis 76 annis fieri solebat. Quod iam ostendimus, & locus Ciceronis ex Verrinis id clare testatur. Sed puto Plutarchum sentire, quando fit ἔξαιρεσος, eam semper τῇ διάλεξῃ Bondyōmianū fieri, non alio mense. fiebat enim anno quarto Tetraeteridos. Itaque Plutarchus pugnam Platæensem, quam certum est conti-

C gisse in anno quarto Tetraeteridos Atticæ, vt alibi ostendetur, confert in quartam Boedromionis in Aristide, in Camillo autem, in tertiam: utrumque vere: quia πολιτικῶς erat τερψάς, re vera τέττην, propter τὸν ἔξαιρεσον. Alia vero erat ratio ἔξαιρεσίμων ἡμερῶν in anno Lunari. Nam in quatuor annis Tetraeteridos siebat vna, aut ad summum duæ ἔξαιρεσος: In anno autem Lunari semper sex. Nam cum menses Lunares alternis pleni essent, & caui, omnes tamen τριακόσια habebant. Et propterea alternis unus dies eximebatur, vt secunda secundi mensis non διάλεξε, sed τέττην vocaretur. & ita in reliquis. Aristoteles Oeconomicorum secundo, de Mnemone Rhadio tyranno Lampsaci: τῷ τε σεγέλουμβρῳ παρηγέτη τὰς (τερψίας, καὶ οὖτι μετὰς ἔξι ἡμερῶν ἐπὶ τοῖς, φάσκων τεττάκις)

D. Τοῖς ἡμέροις ὅτε φυλακῶν αὐτῶν ἀδεμίαν, ὅτε πορείαν, ὅτε δαπάνω ποιεῖσθαι, τὰς ΕΞΑΙΡΕΣΙΜΟΥΣ λέγων. Lampsacenorum igitur annus mense Lunaris erat: cuius pares menses, quanuis caui essent, tamen τριακοθήμεροι putabantur: hoc est τριακόσια habebant. Milites autem quot mensibus stipendum accipiebant ratione triginta dierum etiam mense cauo. At vafer tyrannus mensibus cauis rationē habebat τὴν ἔξαιρεσον. Quod & sequentia declarant. τόντε πεντάκις χρόνον διδόται τοῖς σεγέλουμβροις τῇ διάλεξῃ τὴν τερψίας τὰ μέτρα πεντάκις μετρία παρέβη τοῖς ημέροις,

μέρος, τῷ δὲ ἔχομένῳ πέντε. Τότε δὲ πρόποντα πεσοῦται, ὡς εἰς τὸν πειραταῖς Αἴγαθη. Prius, inquit, solebat postridie Kalendarum dare. Cum vero esset ἔξαιρετος, in qua pro secunda mensis tertiam putabant, 29 dies tantum ad secundam sequentis putabat. Deinde, ut illiberalius ficeret, aliud institutum tenuit. Nam primo mense 27 dierum metiebatur annonam: secundo 25, & ita deinceps hoc modo. 27. 25. 22. 20. 17. 15. 12. 10. 7. 5. 2. 0. Sic integrum mensem lucrabatur. Luculentus est hic locus Aristotelis.

DE PERIODO OLYMPICA.

VETVSTISSIMA res est apud Græcos quadrantis diei supra B CCC LXV dies obseruatio. Græcis consultantibus quomodo rite sacra obirent, responsum ab oraculo, ut καὶ πάτεια sacrificarent. Cum quærerent, quid esset καὶ πάτεια θύη, iterum responsum, καὶ τεία. A peritis interpretatum, θύη καὶ πάτεια, & καὶ τεία, esse θύειν κατ' ἀμετόπη, καὶ μῆνας, καθ' ἡμέρας. Si igitur annus Solaris tantum obseruaretur, non per omnia satisficeret oraculo. Nam κατ' ἀμετόπης quidem sacrificaretur, sed non καὶ μῆνας, οὐ καθ' ἡμέρας. Annus enim Solis tantum est, menses Lunæ, dies utriusque sideris. Vifum igitur illis peritis, ut optimæ maximæ Panegyrides, quales erant Olympiades, & Pythiades, mense mero Lunari celebrarentur, & ex certis circuitibus in orbem redirent, & metas Solis consequerentur: quod vno C remedio embolismorum fit. Itaque statuerunt annum duodecim plenorum mensium, cui appendices dies duos annexebant, quorum annorum quatuor iustum periodum conficere visi sunt ad neomeniam Lunæ adipiscendam, detracto uno die de illis appendicibus. Hoc tempus Tetraeterida vocarunt. Ita Olympias, quæ debebat celebrari plenilunio, præcise incidit in quintam decimam primi mensis. Et sic καὶ μῆνα sacrificatur, quia καὶ Σελήνη. Rursus quia interuentu embolimi mensis secunda Tetraeteridis consequitur curriculum Solis, sic κατ' ἀμετόπην videbantur sacrificare, & proinde καθ' ἡμέρας, quia οὐ καὶ σελήνη οὐ καθ' ὥλην. Sed aliquanto post deprehensum aliquot Octaeteridas, quæ ex duabus Tetraeteridibus componuntur, abundare diebus singulis supra D rationes Solis. Itaque cum omnibus Tetraeteridibus singuli dies detraherentur, oportebat aliquando binos detrahi. Isque annus, in quo hoc accidebat, vocatur à nobis Δισεξαιρεσιμοῦ. Cui enim mensi competebat ἔξαιρετος vnius diei, eidem & bidui ἔξαιρετος congruebat, ut disertenos docuit Cicero. Cum igitur peritissime ab astrologis & Hierophantis illa bidui exemptio fieret, primus omnium Calippus animaduertit in nouemdecim Tetraeteridibus, qui sunt anni 76, quater biduum exigendum.

Amendum. Vedit enim iniuste quadrantem diei à Metone relictum, & 27760 dies, qui Metoni essent septuaginta sex anni, excedere annos totidem Solares uno die: ut veri 76 anni Solares sint dierum 27759: Sed xix Tetraeterides Græcæ, cum nouem mensibus plenis intercalaribus fiunt dies 27763: de quibus si detrahantur 27759 dies, relinquentur dies quatuor eximendi ultra xix ἔξαιρεσιμας ordinarios. Iam 76 anni Græci sunt dies 27360, quibus si adieceris 270 dies nouem mensium intercalarium, fient omnes dies 27630: qui detracti de 27759 diebus, relinquunt dies αἰδέχες, quos appendices vocauimus, 129. Illis 129. in 76 annos distributis, omnes xix Tetraeterides quidem erunt ἔξαιρεσιμα, sed quatuor inter illas διστέξαιρεσιμα erunt istæ;

B prima, quinta, decima, quinta decima, hoc est annus quartus, vicesimus, quadragesimus, sexagesimus erunt διστέξαιρεσιμα, ita ut nouilunia primi mensis Tetraeteridum mire quadrent: & sane elegantissima sit hæc forma in tanta ignoratione motus Lunaris. quod & quiuis apprehendere possit, qui volet periculum facere. Calippus quidem nihil in ea re innouauit, sed, ut diximus, ostendit tantum in nouemdecim Tetraeteridibus quatuor ἔξαιρεσις fieri supra xix ordinarias, quomodo 23 ἔξαιρεσις totidem Tetraeteridibus competant. Ideo iustum periodum 76 annorum confecit, cui anniorum ἔξαιρεσιμων διστέξαιρεσιμων notas apposuit. Eamque periodum non solum Athenienses, sed & aliæ Græcæ nationes amplexæ sunt. Antiquissima vero omnium Tetraete-

Cridum est Olympia. Ideo periodus Olympia ante omnes, & primo loco ponenda: præsertim cum reliquæ omnes ab hac deriuatae sint, ut suis locis ostendetur. Merito igitur familiam ducet. Eius initium à diebus æstivis, teste Censorino, & Statio, qui Solstitium vocat annum Pisæum — *domus improba frangit*

Frigora; Pisæumque domus non astuat annunt.

Id est: Ea domus non percipitur solstitiali sidere. Mensis enim primus Olympicus, in cuius quintamdecimam incidebat ludicrum Olympicum, incipiebat proxime post viii Iulij, ut citima neomenia esset in ix Iulij, remotissima in vi Augusti. Primum enim certamen Olympicum cōmissum anno periodi Julianæ 3938, cyclo Lunæ quinto, Solis xviii,

D Neomenia Ab Iudaici 2985 feria tertia, Iulij ix. Character enim fuit 3.3.905. Ideo nunquam citra illos fines inibat mensis Olympiadis, sed serius. Et tunc fere cardines mundi, hoc est τοποτά, καὶ ιοπεσία conficiebantur in octauis partibus signorum. Nam viii Iulij πλανώς tunc erat in octaua parte Cancri. Primus igitur agon Olympicus celebratus xxiii Iulij. Et omnes Græci τοπάς θεῶν collocant in viii aut ix Iulij. Imo Ephorus apud Dionysium Halicarnassensem, ix Iulij vocat τοπάς θεῶν: male, ut videbimus. Nam primi mensis Eludensis, siue

D Olym-

Olympici, neomenia est in ix Iulij post Solstitium, quod statuebatur A in viii, ita vt ix sit prima & citima neomenia, non autem Solstitium. Construatur igitur Tabula primi mensis Elidensis in annis totius periodi expansionis. Primus ordo habeat numerum annorum periodi expan-

T A B V L A N E O M E N I A R V M
P R I M I M E N S I S E L I D E N S I S
I N A N N I S P E R I O D I O L Y M P I C A E.

Anni p. riodi.	Cycles Lun.	Dies collecti.	Neome- nia 1. mensis.	7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40	7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40
1	5	3 9 2	9 Iulij.	0	epoca.
2	6	7 5 4	5 Aug.	27	
3	7	1 1 1 6	2 Aug.	24	
4	8	1 4 7 6	29 Iul.	20	
5	9	1 8 3 8	24 Iul.	15	
6	10	2 2 0 0	21 Iul.	12	
7	11	2 5 6 2	18 Iul.	9	
8	12	2 9 2 3	14 Iul.	5	
9	13	3 3 1 5	10 Iul.	1	epoca.
10	14	3 6 7 7	6 Aug.	28	
11	15	4 0 3 9	3 Aug.	25	
12	16	4 4 0 0	30 Iul.	21	
13	17	4 7 6 2	26 Iul.	17	
14	18	5 1 2 4	23 Iul.	14	
15	19	5 4 8 6	20 Iul.	11	
16	1	5 8 4 6	16 Iul.	7	
17	2	6 2 0 8	12 Iul.	3	
18	3	6 6 0 0	9 Iul.	0	epoca.
19	4	6 9 6 2	5 Aug.	27	
20	5	7 3 2 2	1 Aug.	23	
21	6	7 6 8 6	27 Iul.	18	
22	7	8 0 4 7	24 Iul.	15	
23	8	8 4 0 9	21 Iul.	12	
24	9	8 7 7 0	17 Iul.	8	
25	10	9 1 3 3	13 Iul.	4	
26	11	9 5 2 4	10 Iul.	1	epoca.
27	12	9 8 8 6	6 Aug.	28	
28	13	1 0 2 4 7	2 Aug.	24	
29	14	1 0 6 0 9	29 Iul.	20	
30	15	1 0 9 7 1	26 Iul.	17	
31	16	1 1 3 3 3	23 Iul.	14	
32	17	1 1 6 9 4	19 Iul.	10	
33	18	1 2 0 5 6	15 Iul.	6	
34	19	1 2 4 1 8	12 Iul.	3	
35	1	1 2 8 1 0	9 Iul.	0	epoca.
36	2	1 3 1 7 1	4 Aug.	26	
37	3	1 3 5 3 3	31 Iul.	22	
38	4	1 3 8 9 5	28 Iul.	19	
39	5	1 4 2 5 7	25 Iul.	16	
40	6	1 4 6 1 7	21 Iul.	12	

Anni p. riodi.	Cycles Lun.	Dies collecti.	Neome- nia 1. mensis.	7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40	7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40
41	7	1 4 9 7 9	16 Iul.	7	
42	8	1 5 3 4 1	13 Iul.	4	
43	9	1 5 7 3 3	10 Iul.	1	epoca.
44	10	1 6 0 9 4	5 Aug.	27	
45	11	1 6 4 5 6	1 Aug.	23	
46	12	1 6 8 1 8	29 Iul.	20	
47	13	1 7 1 8 0	26 Iul.	17	
48	14	1 7 5 4 1	22 Iul.	13	
49	15	1 7 9 0 3	18 Iul.	9	
50	16	1 8 2 6 5	15 Iul.	6	
51	17	1 8 6 2 7	12 Iul.	3	epoca.
52	18	1 9 0 1 7	7 Aug.	29	
53	19	1 9 3 7 9	3 Aug.	25	
54	1	1 9 7 4 1	31 Iul.	22	
55	2	2 0 1 0 3	28 Iul.	19	
56	3	2 0 4 6 4	24 Iul.	14	
57	4	2 0 8 2 6	20 Iul.	11	
58	5	2 1 1 8 8	17 Iul.	8	
59	6	2 1 5 5 0	14 Iul.	5	
60	7	2 1 9 4 0	10 Iul.	1	epoca.
61	8	2 2 3 0 2	4 Aug.	26	
62	9	2 2 6 6 4	1 Aug.	23	
63	10	2 3 0 2 6	29 Iul.	20	
64	11	2 3 3 8 8	25 Iul.	16	
65	12	2 3 7 5 0	21 Iul.	12	
66	13	2 4 1 1 2	18 Iul.	9	
67	14	2 4 4 7 4	15 Iul.	6	
68	15	2 4 8 6 5	11 Iul.	2	epoca.
69	16	2 5 2 2 7	6 Aug.	28	
70	17	2 5 5 8 9	3 Aug.	25	
71	18	2 5 9 5 1	31 Iul.	22	
72	19	2 6 3 1 2	27 Iul.	18	
73	1	2 6 6 7 4	23 Iul.	14	
74	2	2 7 0 3 6	20 Iul.	11	
75	3	2 7 3 9 8	17 Iul.	8	
76	4	2 7 7 5 9	13 Iul.	4	

forum

A forum: secundus cyclum Lunæ: tertius dies annorum Græcorum collectos: quartus locum neomeniæ in mensibus Julianis. quintus & ultimus πέμπτης ἡμέρας in mense Juliano. πέμπτης ἡμέρα in anno Juliano est interuallum inter viii Iulij, & neomeniam sequentis Hecatombæonis Attici, aut primi mensis Elidensis, siue Olympici, cuius nomen ignoramus. Itaque deprehenso capite Hecatombæonis, quo πέμπτης ἡμέραι supersint de Scirrhophorione in anno Juliano, nobis quidem deprehendere facile est, qui rationem tantum habemus anni nostri Juliani. Sed Elidenses Hierophantæ, quos Βασίλειοι vocabant, intercalabant diem inter viii & ix Iulij, fine quarti anni Solaris, diebus 400 ante bisextum Julianum. Ideo quartus annus Olympicus Solaris incipiebat 122 die post bisextum Julianum, & quintus quadrinquentis diebus. Quare in anno quarto ipsi ponebant 21 πέμπτης, cum in anno Juliano sint tantum 20, propter bisextum Julianum. Annus igitur primus Olympiadicus est embolimæus, dierum 392, de quibus detracto anno Solari, nempe 365 diebus, remanent πέμπτης ἡμέραι 27. Itaque Scirrhophorion primus anteuertit Hecatombæonem primum diebus tribus. Annus sequens cum 392 facit dies 754. qui de duobus annis Solaribus detracti relinquunt πέμπτης ἡμέρας 24. Scirrhophorion ergo secundus anteuertit primi Hecatombæonis neomeniam sex diebus. Rursus tertius annus cum 754 diebus compositus facit dies 1116: qui de tribus annis Solaribus detracti relinquunt 21 πέμπτης. cum tamen in

C Tabula sint tantum 20, propter bisextum Julianum. quatuor vero anni Juliani, hoc est 1461 dies, de 1477 diebus detracti relinquenter 16 πέμπτης. Sed quia ille annus est δισεξαγεσιμαῖος, hoc est, duo dies de eo perimuntur, relinquet 15 πέμπτης: ut est in Tabula. Quod autem prima Tetraeteris sit δισεξαγεσιμαῖος ita demonstratur. Supra diximus 129 αὐδεχτούς ἡμέρας tantum esse debere in 76 annis Græcis. quæ si in ipsos annos distribuantur, habebis $1\frac{9}{16}$ diei in singulos annos. Ita primus annus habebit vnum diem cum $\frac{9}{16}$ diei: secundus 2 dies cum $\frac{10}{16}$. tertius item duos cum $\frac{7}{16}$. quartus vnum cum $\frac{6}{16}$. Itaque primus, & quartus habent singulas αὐδεχτούς ἡμέρας: & proinde tota Tetraeteris est δισεξαγεσιμαῖος. Sic progressus diei $1\frac{9}{16}$ ostendet tibi quintam Tetracte-

D rida, decimam, quintamdecimam esse δισεξαγεσιμαῖas. Quod autem primus annus primæ Tetraeteridis non mutilaretur statim vno die, sed biduum in quarto anno perimeretur, docet nos, vt diximus, Cicero, qui ex eodem mense extra ordinem vnum diem eximi solere scribit, ex quo ordinarius dies eximeretur. Ita habes elegantissimam periodum, cuius neomeniæ primæ omnium Tetraeteridum sunt exactissime Lunares. Nam primo nouilunio deprehenso, reliqua sequentur, tanquam catena quædam. Propter incertas autem epochas annorū in nationibus

Græcis, & diuersa principia tam mensium, quam annorum, Olympici ludi à præconibus denunciabantur. Pindarus Isthmico secundo : ὅντες καὶ κάρυκες ὥραῖν αὐτέγνων σπουδοφόροι Κερνίδα Ζεὺς Αἰλεά Scholion : οἱ κάρυκες οἱ τὰς ὥρας καὶ τὸν καιρὸν Σὲ ὀλυμπιακὸς ἀγῶνος ἐκάπισσον, καθ' ἃς ἐτελεῖτο. Ita ut verissima hæc sit periodus, ad quam cæteræ omnes Græcæ periodi directæ sunt, tanquam ad certam regulam, idque reuerentia cultus Olympici, mutatis tantum Tetraeteridibus, non autem nouiluniis. Nam omnes omnium periodorum anni conueniunt in cyclo Lunæ, non autem in tempore. Exemplum. Periodus Attica fingitur antiquior Olympia annis 38, qui sunt duo cycli. Itaque conueniet Attica cum Olympia cyclo, non tempore: quod ad methodum Attica fingitur antiquior, Olympia posterior, & annus B primus Tetraeteridis Atticæ sit tertius Olympicæ. Scholiares Pindari Olympico ix. 91. καὶ μίδι ἡμέρας οἱ δύο ἔτηκτας. οἱ μῆνες Εὐφράτεος, Ολύμπια. οἱ δὲ Λαμπτόμαχος, Ιατρικα. Semper celebrabantur eadem die eiusdem mensis. Celebrabantur autem Kal. Hyperberetæi æstui. Ergo prioris tetraeteridis Festum cadebat in nouilunium: posterioris in plenilunium, quod incidebat in neomeniam mensis Isthmiaci, & xv mensis Elidensis. Idem tamen est situs annorum, eadem neomeniae, ut alibi videbitur. Quare omnes periodi inter se differunt 19, aut 57, aut 38 annis, uno, tribus, aut duobus cyclis. Si periodus quædam differt ab Olympia uno cyclo, vicesimus alterutrius annus erit primus alterius, & ita quartus annus alterutrius Tetraeteridis erit primus alterius. Si dif- C ferant duobus cyclis, tertius annus alterutrius Tetraeteridis erit primus alterius tetraeteridis. Si denique differant tribus cyclis, annus secundus alterutrius Tetraeteridis erit primus alterius. Sæpenumero Tetraeteris est dierum 1476. ut prima periodi. qui sunt omnino Lunares menses quinquaginta, quum tamen Tetraeteris Lunaris sit tantum mensium undequinquaginta: Itaq; primo anno cycli Iudaici Ab mensis Olympicus habebit neomeniam in xi Iulij, cyclo Paschali quarto. quinto anno neomenia Ab erit in 28 Iunij. At mensis Olympicus erit non iā Ab, ut in priore Tetraeteride, sed in 28 Iulij, cyclo Paschali octauo. quare inter utramque neomeniam sunt menses absoluti Lunares quinquaginta. Hoc est, quod voluit interpres Pindari in tertium Olympicum D γίρε) δὲ διαγώνιοι μῆνες διὰ τεσσαρεξικούς ἔτηκτα μηνῶν. Ποτὲ δὲ διὰ πεντήκοντα. οὔτε δὲ ποτὲ τῷ Απολλωνίῳ μηνὶ, ποτὲ δὲ, τῷ Παρθενίῳ ἐπιτελεῖται. Hoc vult, aliquando celebratur τῷ ἑκατομβαιων πεντεκείας, ποτὲ δὲ τῷ μετετηνων πεντεκείας. At mensis, quo celebrabatur, apud vulgus semper idem erat, puta Hecatombæon popularis, sed non semper Hecatombæon πεντεκείας. Ab undecima autem mensis ad xvi per quinque dies certamen celebrabatur. Vnde πενταμέσης αμιλλας dixit Pindarus

A rus Olympico v. Hoc etiam exemplo probatur nunquam anticipari κέντεον. Mensium vero Elidensium nonum Ελαφιον tantum reperi apud Pausaniam ἡλιαχῶν ἀ κατ' ἔτος ἐκάστου φυλάξσοντος ④ μαίτης τὸν ὄντα τὸν ἐπὶ δέκα ἁ Ελαφία μηνὸς κομίζοντον σχετικόν πενθενεῖς τὸν τέφρον. In ΑΕ-quinoctium vernum cum incidere ait idem ἡλιαχῶν β. Επὶ δὲ τὸν ὅρον τῆς καρυφῆς θύεον ④ Βασίλαι καλέσθροι τῷ Κεφιῳ κατὰ ιοπεσίαν τὸν στόλον Ελαφίω μίαν τελέσθη Ηλείας. Ergo idem erat cum Elaphebolione, & proinde nonius à primo solstitiali. Meminerunt etiam Scholia Pindari τὸν Απολλωνίαν καὶ τὸν Παρθενίαν μηνὸς. Ode III Olymp. Γινεται δι' οὐδεὶς ποτὲ μὴ διὰ τασσαράκοντας καὶ μίαν μήναν, ποτὲ διὰ πεντήκοντας. οὐθεὶς καὶ ποτὲ μὴ πέντε Απολλωνίω μηνὶ, ποτὲ δὲ τῷ Παρθενίῳ ἐπιλεῖται.

B DE PERIODO ATTICA.

PROXIMVM à periodo Olympica locum occupet Attica. sine cuius cognitione omne studium inutile est in ratione temporis Græci. Cum igitur de Anno Attico disputaremus, τὸν λαό δυο partes fecimus, τὸν πενθενεῖαν αφαιρεστον, & caput periodi: quod duplē interpretationem postulat. Nam videndum & a quo tempore, & aquo cyclo Lunæ deducendum. Cum autem naturalis ratio postulet, ut intercalatio in finem anni reiiciatur, recte illum anni mensem ultimum dicemus, qui intercalationi attributus est. Is vero est Posideon, ut antea demonstrauimus. Ergo Posideon est ultimus mensis, & Gamelion, qui proxime sequitur, princeps mensium. Quare initium Canni Attici incurrit in tempus brumæ. Cui rei adstipulatur Terentius, qui in palliata Apollodori ita loquitur: *Aruspex vetuit ante brumam aliquid noui Incipere.* -- quia scilicet priscus annus Atticus à bruma incipiebat. eamque Comœdiām sine dubio Apollodorus docuit Διονοσίος κατὰ αὐτὸς, mense Posideone, qui proxime antecedit mensem brumalem. Atqui, inquires, Hecatombæon est mensis Olympiadicus, à quo Græci propter Olympiadem putant sua tempora. Fateor. Tamen nihilominus quod dixi, verum est. Nam contextus veteris anni Attici deducitur à bruma. Vulgus vero cœpit putare tempora ab Hecatombæone, propter Olympiadicum agōnem, qui proximo post solstitium plenilunio celebrabatur. Itaque cum re

Dvera nullum sit anni principium φύσις, sed potius θεσμός, ut in circulo: tamen liceat nobis principium naturale vocare id, vnde putantur anni ratiocinia. Nam quod de circulo proposuimus, id omnino dissimile est in Græca periodo, quæ principium naturale habet, ut in Laterculo nouiluniorum Tetraeteridis supra posito videre potuisti. Nam primum prima Tetraeteris consideranda in periodo: deinde primus annus in Tetraeteride: quæcum quatuor annis constet, omnes diuersa habent nouilunia, & principium eiusdem Tetraeteridis constituitur

in eo nouilunio, vnde cætera nouilunia, quasi quædam Fati Chrysip- A
pei catena, deducuntur. Illud igitur tale principium nos naturale vo-
camus: alterum autem ab Hecatombæone, Populare dicatur. de quo
principio Plato de Legibus sexto : ἐπόντας μέλλοντας νέοντας μέλλειν
τεσσάρας περὶ ἑπτάμηνος μετὰ γρεάτος. Quin etiam Dionysius ex Ephoro
populariter Hecatombæonem constituit mensium principem in ra-
tione temporum. Scribit enim Ilion captum τελευτὴν δὲ τὸ έδεικτον,
ἰππακαιδεῖα ἡμέρας περὶ τερψινοῦ τελευτῆς τεσσάρης, ὅγδοη φθινοπώντος μετωπὸς
Θαργητικοῦ, ως Αθωνίοις σὺν χρόνος αὐγεστού. Sic duplex initium anni
Iudaici : naturale ab autumno. quia ab eo deducitur anni ratioci-
nium: alterum ciuile & Ecclesiasticum à Nisan. De naturali igitur
principio loquimur, quod quidem, ut diximus, in bruma statuendum B
esse non solum rationes supra adductæ argumento sunt, sed & is, quem
modo nominauimus, Dionysius. Is ait Ilion captum xvi i diebus
ante Solstitium, vicefima tertia Thargelionis. Ergo Solstitium fuit
decima Scirrhophorionis. Post decimam Scirrhophorionis scribit su-
perfuisse viginti dies anno complendo. πέντε δὲ διατάξεις ἔτοντος τοῦ ἔτους
ἕκατον καπληγέσσαι μέτρον τέλος εἴκοσι ἡμέρας. Si igitur post finem
Scirrhophorionis secutum est proxime caput anni alterius: sane Scir-
rhophorion non habuit appendices αἰδεχέας ἡμέρας. Ergo Tetraete-
ris antiqua non instituebatur ab Hecatombæone. Nam, ut docebat
Glaucippus, ὑπέβαλλονται ἡμέρας conferebantur in calcem anni. Scir-
rhophorion eas dies non habet apud Dionysium: ergo Scirrhophorion C
non est ultimus mensis anni. proinde neque Hecatombæon erit pri-
mus. Sequitur igitur eum mensem τὰς ὑπέβαλλόντας habuissse, qui
erat ultimus in ratione periodi. Is autem est Posideon. quod cognoui-
mus iam ex loco intercalationis. Ergo Posideon habuit τὰς αἰδεχέας, &
conseqenter Gamelion proximus ab eo fuit mensis primus in ratione
Tetraeteridis priscae. Cum igitur Posideon habuerit τὰς αἰδεχέας ἡμέ-
ρας, quibus olim magistratus creabatur: non dubium est, quin, quan-
diu obtinuit, ut ante νεφελίαν γαμηλιῶν magistratus crearetur, Ga-
melion ipse esset caput anni. Sed postea reverentia Olympici ludicri,
Hecatombæon cæpit esse caput anni. His animaduersis, videndum,
eui anno Olympicō competat caput periodi Atticæ. Plutarchus scri- D
bit pugnam Chabriæ circa Naxum contigisse Βοεδρομικοῦ πέμπτην
φθινοπώντος, πέντε τέλος πεντετέλεων. Hoc tempus confertur in annum pri-
mum Olympiadis centesimæ primæ apud Eusebiū, hoc est, in annum
Iphiti 401. Quod si plenilunium contigit vicesima sexta Boedromionis:
Ergo nouilunium fuit quartadecima aut tertiadecima mensis. Et qui-
dem Boedromion est tertius mensis. Ut autem nouilunium incidat in
xiiii aut xiii mensis, id vero non potest contingere, nisi anno Te-
traeteridis

A tracteridis tertio, & proinde annus primus Olympiadis est tertius Tracteridis Atticæ. Ergo, secundum ea, quæ in fine diatribæ de periodo Olympica demonstrauimus, periodus Attica differt ab Olympica duobus cyclis. Et ad methodum Atticæ periodi, 38 anni de periodo Olympica detrahendi erunt. Construximus igitur Tabulam eiusdem periodi instar Olympicæ, quam auximus omnibus neomeniis, & carum epochis in mensibus Julianis: quare nulla magis necessaria

TABVLA N E O M E N I A R V M A T T I C A R V M I N M E N S I B V S I V L I A N I S.

Anni periodi	Aug. Capit.	Sept. m. r. m. n.	Oct. d. p. m. s.	Nov. v. a. v.	Dec. p. g. a.	Jan. t. c.	Febr. p. a. m.	Mart. d. s. e. s.	April. d. a. s.	May. p. a. m.	Junij. v. a. v.	Julij. d. p. m. s.	Aug. Capit.
1	9 Iulij	8 Aug.	7 Sept.	7 Octo.	6 Nou.	6 Dec.	5 Ian.	6 Febr.	8 Mart.	7 April.	7 Mai.	6 Junij	6 Iulij
2	5 Aug.	4 Sept.	4 Octo.	3 Nou.	3 Dec.	2 Ian.	○	3 Febr.	5 Mart.	4 April.	4 Maij.	3 Junij	3 Iulij
3	2 Aug.	1 Sept.	1 Octo.	31 Oct.	30 No.	30 Dec.	○	31 Ian.	1 Mart.	31 Mar.	30 Apr.	30 Maij.	29 Junij
4	29 Iulij	28 Aug.	27 Sept.	25 Oct.	24 No.	24 Dec.	○	25 Ian.	24 Feb.	26 Mar.	25 Apr.	25 Maij.	24 Junij
5	24 Iulij	23 Aug.	22 Sept.	22 Oct.	21 No.	21 Dec.	○	22 Ian.	21 Feb.	23 Mar.	22 Apr.	22 Maij.	21 Junij
6	21 Iulij	20 Aug.	19 Sept.	19 Oct.	18 Nou.	18 Dec.	○	17 Ian.	16 Feb.	18 Mar.	17 Apr.	17 Maij.	16 Junij
7	18 Iulij	17 Aug.	16 Sept.	16 Oct.	15 Nou.	15 Dec.	○	16 Ian.	15 Feb.	16 Mar.	15 Apr.	15 Maij.	14 Junij
8	14 Iulij	13 Aug.	12 Sept.	11 Oct.	10 Nou.	10 Dec.	○	11 Ian.	10 Feb.	12 Mar.	11 Apr.	11 Maij.	10 Junij
9	10 Iulij	9 Aug.	8 Sept.	8 Oct.	7 Nou.	7 Dec.	6 Ian.	5 Febr.	7 Mart.	6 April.	6 Maij.	5 Junij	5 Iulij
10	4 Aug.	3 Sept.	3 Octo.	2 Nou.	2 Dec.	5 Ian.	○	2 Feb.	3 Mart.	2 April.	2 Maij.	1 Junij	1 Iulij
11	31 Iulij	30 Aug.	29 Sept.	29 Oct.	28 Nou.	28 Dec.	○	1 Febr.	2 Mart.	1 April.	1 Maij.	31 Junij	30 Junij
12	30 Iulij	29 Aug.	28 Sept.	27 Oct.	26 No.	26 Dec.	○	27 Ian.	26 Feb.	28 Mar.	27 Apr.	27 Maij.	26 Jun.
13	26 Iulij	25 Aug.	24 Sept.	24 Oct.	23 Nou.	23 Dec.	○	24 Ian.	23 Feb.	25 Mar.	24 Apr.	24 Maij.	23 Jun.
14	23 Iulij	22 Aug.	21 Sept.	21 Oct.	20 Nou.	20 Dec.	○	21 Ian.	20 Feb.	22 Mar.	21 Apr.	21 Maij.	20 Jun.
15	20 Iulij	19 Aug.	18 Sept.	18 Oct.	17 Nou.	17 Dec.	○	18 Ian.	17 Feb.	18 Mar.	17 Apr.	17 Maij.	16 Jun.
16	16 Iulij	15 Aug.	14 Sept.	13 Oct.	12 Nou.	12 Dec.	○	13 Ian.	12 Feb.	14 Mar.	13 Apr.	13 Maij.	12 Jun.
17	12 Iulij	11 Aug.	10 Sept.	10 Oct.	9 Nou.	9 Dec.	○	10 Ian.	9 Feb.	11 Mar.	10 Apr.	10 Maij.	9 Junij
18	9 Iulij	8 Aug.	7 Sept.	7 Oct.	6 Nou.	6 Dec.	5 Ian.	6 Febr.	8 Mart.	7 April.	7 Maij.	6 Junij	6 Iulij
19	5 Aug.	4 Sept.	4 Octo.	3 Nou.	3 Dec.	2 Ian.	○	3 Febr.	4 Mart.	3 April.	3 Maij.	2 Junij	2 Iulij
20	1 Aug.	31 Aug.	30 Sept.	28 Oct.	27 Nou.	27 Dec.	○	28 Ian.	27 Feb.	29 Mar.	28 Apr.	28 Maij.	27 Jun.
21	27 Iulij	26 Aug.	25 Sept.	25 Oct.	24 No.	24 Dec.	○	25 Ian.	24 Feb.	26 Mar.	25 Apr.	25 Maij.	24 Jun.
22	24 Iuli.	23 Aug.	22 Sept.	22 Oct.	21 No.	21 Dec.	○	22 Ian.	21 Feb.	23 Mar.	22 Apr.	22 Maij.	21 Jun.
23	21 Iuli.	20 Aug.	19 Sept.	19 Oct.	18 Nou.	18 Dec.	○	19 Ian.	18 Feb.	19 Mar.	18 Apr.	18 Maij.	17 Jun.
24	17 Iuli.	16 Aug.	15 Sept.	14 Oct.	13 Nou.	13 Dec.	○	14 Ian.	13 Feb.	15 Mar.	14 Apr.	14 Maij.	13 Jun.
25	13 Iuli.	12 Aug.	11 Sept.	11 Oct.	10 Nou.	10 Dec.	○	11 Ian.	10 Feb.	12 Mar.	11 Apr.	11 Maij.	10 Jun.
26	10 Iuli.	9 Aug.	8 Sept.	8 Octo.	7 Nou.	7 Dec.	6 Ian.	7 Febr.	9 Mart.	8 April.	8 Maij.	7 Junij	7 Iulij
27	6 Aug.	5 Sept.	5 Octo.	4 Nou.	4 Dec.	3 Ian.	○	4 Febr.	5 Mart.	4 April.	4 Maij.	3 Junij	3 Iulij
28	2 Aug.	1 Sept.	1 Octo.	30 Oct.	29 No.	29 Dec.	○	30 Ian.	1 Mart.	21 Mar.	30 Apr.	30 Maij.	29 Jun.
29	29 Iulij	28 Aug.	27 Sept.	27 Oct.	26 No.	26 Dec.	○	27 Ian.	26 Feb.	28 Mar.	27 Apr.	27 Maij.	26 Jun.
30	26 Iulij	25 Aug.	24 Sept.	24 Oct.	23 No.	23 Dec.	○	24 Ian.	23 Feb.	25 Mar.	24 Apr.	24 Maij.	23 Jun.
31	23 Iuli.	22 Aug.	21 Sept.	21 Oct.	20 No.	20 Dec.	○	21 Ian.	20 Feb.	21 Mar.	20 Apr.	20 Maij.	19 Jun.
32	19 Iuli.	18 Aug.	17 Sept.	16 Oct.	15 No.	15 Dec.	○	16 Ian.	15 Feb.	17 Mar.	16 Apr.	16 Maij.	15 Jun.
33	15 Iuli.	14 Aug.	13 Sept.	13 Oct.	12 No.	12 Dec.	○	13 Ian.	12 Feb.	14 Mar.	13 Apr.	13 Maij.	12 Jun.
34	12 Iuli.	11 Aug.	10 Sept.	10 Oct.	9 Nou.	9 Dec.	○	10 Ian.	9 Febr.	11 Mar.	10 Apr.	10 Maij.	9 Jun.
35	9 Iuli.	8 Aug.	7 Sept.	7 Oct.	6 Nou.	6 Dec.	5 Ian.	6 Febr.	7 Mart.	6 April.	6 Maij.	5 Junij	5 Iulij
36	4 Aug.	3 Sept.	3 Octo.	1 Nou.	1 Dec.	31 Dec.	○	1 Febr.	3 Mart.	2 April.	2 Maij.	1 Junij	1 Iulij
37	31 Iulij	30 Aug.	29 Sept.	29 Oct.	28 No.	28 Dec.	○	29 Ian.	28 Feb.	30 Mar.	29 Apr.	29 Maij.	28 Jun.
38	28 Iulij.	27 Aug.	26 Sept.	26 Oct.	25 No.	25 Dec.	○	26 Ian.	25 Feb.	27 Mar.	26 Apr.	26 Maij.	25 Jun.

in ratione temporum Atticorum. Adiecimus etiam ~~πεντάς~~ ~~ημέρας~~: A quæ semper differunt, ut diximus, unitate ab Olympicis in anno quarto, propter bisextum Iulianum, & bisextum Olympicum. Nunc eius fidem periclitemur. Repetatur exemplum proximum à nobis adductum. Annus 401 Iphiti, abiectis 76, quantum fieri potest, est 21 periodi Olympicæ sextæ. de quibus si accommodata integra periodo, (ut fieri oportet; quoties maior numerus est, qui detrahitur, quam un-

RESIDVVM TABVLÆ NEOMENIARVM
ATTICARVM IN MENSIBVS IVLIANIS.

de detra-

A de detrahitur) deducantur anni 38, relinquetur annus 59 periodi Atticæ in Tabula periodi. E regione annorum 59, in area Boedromionis, occurrit neomenia Boedromionis in 12 Septembribus. Ergo vi-cesima sexta fuit in v 11 Octobris: quam non solum necessario fuisse plenilunium docet laterculus neomeniarum, sed etiam Tifri Iudaicus anni 3386. Cuius character 5. 14. 55. Septembribus x x i i i, feria quin- ta, Cyclo Solis 26. Ideo plenilunium v 11 Octobris, feria quinta, ut erat propositum. Rursus annus ab Ilio capto erat 408 ante initium primæ Olympiadis. Deductis omnibus 76, remanent 28 anni. qui de 76 detracti relinquunt 48 annos absolutos periodi Olympicæ, quam fingimus tunc fuisse. Ergo 49 anno periodi Olympicæ captum

B est Ilion. Detractis ex methodo perpetua 38 annis, relinquitur an-nus vndecimus periodi Atticæ, in quo anno captum fuerit Ilion. Eum annum dicit Dionysius habuisse πέντε καὶ μέρης εἴκοσι. Sed sine dubio aut ille fallitur, aut codex est mendosus, ubi est εἴκοσιν ἡμέραι, pro εἴκοσι μία ἡμέραι. Sane is est annus quem intelligebat Dionysius ex Ephoro. Ilion igitur captum Θάργειλιον οὐδόν φαῖνοντες. Neome-nia Thargelionis 31 Mai. Ideo x x i i i Thargelionis congruebat vi-cesimæ secundæ Junij, à qua ad ix Iulij, non xvii, ut vult Dionysius, sed xvi tantum dies erant. nisi forte ipse ix non autem viii Iulij πεντακοσίας θερινὰς vocet. quod fieri potest. Tunc conueniet: & 20 fue-rint πέντε καὶ μέρης. Quomodo cumque res habet, vides & illum esse

C annum, quem habebat in animo Ephorus, & ad methodum perpe-tuam de periodo Olympia semper 38 deducenda, ut habeas annum periodi Atticæ. Anno secundo Olympiadis 75, id est, anno 298 Iphi-ti, Athenienses sextamdecimam Munychionis Dianæ consecrarunt, quod plena lampade, hoc est plenilunio, pugnatum est eo die illius anni nauali certamine ad Salamina. Deductis 76, quantum potest, de annis Iphiti 298, remanet annus 70 tertiae periodi Olympicæ. Abiectis igitur ex perpetua methodo 38, remanet annus 32 perio-di Atticæ, cuius Munychion 16 Aprilis. qui, propterea quod est ul-timus Tetraeteridis, fere Lunaris est, ut ex Laterculo neomeniarum Lunarium perspici potest. Congruit ea neomenia Ijar Iudaico 3283,

D cuius character 5. 8. 124. decima septima Aprilis. Ergo Kalendis Mai plenilunium, in quas Kalendas incidit xvi Munychionis. Vide quam pulchre hæc respondent methodo. Plutarchi verba de ea re: τὴν δὲ ἔκτην ἐπὶ δέκα Μαυρικίῳ Αετέμιδι καθίσσωσθε, ὅτι οὐδὲ Ελλοι πέντε Σαλαμῖνα νικῶσιν ἐπέλαμψεν οὐδέος. Illud autem tempus Eu-sebius recte confert in secundum annum Olympiadis 75. Quod si non fecisset, aut si omnes Chronologi tacuissent, tamen ex me-thodo id diuinari poterat. Quod autem Diodorus scribit Meto-

nem ob-

nem obseruasse nouilunium primi sui Hecatombæonis enneadecaete- A
rici σκιρρόφοειών τείτη ἐπὶ δέκα, anno quarto definente Olympiadis 86,
scito, vt suo loco declarabitur, libro secundo, Metonem nouilunium
anticipasse. Nullus enim σκιρρόφοειών potest habere nouilunium in
xiii, vt cognoscis ex laterculo neomeniarum Lunarium Attica-
rum. Sed in xv aut xiiii Scirrophorionis potest nouilunium com-
mitti. Annus quartus Olympiadis 86, erat 344 ab Iphito: & pro-
inde 40 periodi quintæ Olympicæ. Deductis 38, remanet annus
secundus periodi Atticæ. Scirrophorion 111 Iulij. Ab Iudaicus
erat in xvi Iulij. At neomenia primi Hecatombæonis Metonici
die xv. Itaque vno die anticipatum. In omnibus igitur mire constat
methodus: quam studiosi Lectores in multis aliis exemplis pericli- B
tari possunt. Sed caueant, ne illis imponat Plutarchus, qui, vt alibi
diximus, non raro in his rebus hallucinatur. Vno exemplo pruden-
tior fieri potest Lector. Plenilunium eclipticum, quod contigit an-
no Iphiti 446, Dario ad Gaugamela profligato, Plutarchus con-
fert in μυστεῖον tempus, hoc est, vt ipse alibi interpretatur, εἰς τὸν εἰκά-
δα Σεπτεμβριῶν. Abiectis 76 omnibus ex 446, remanet annus 66
sextæ periodi Olympicæ. Deductis 38, remanet annus 28 periodi At-
ticæ. Boedromion Kal. Octobris. Metagitnion Kal. Septembris. In cu-
jus vicesimam, sequente vicesima prima, incidit illud plenilunium.
Ergo non τῇ εἰκάδῃ Σεπτεμβριῶν, aut μυστεῖοις, vt vult Plutarchus, sed τῇ
εἰκάδῃ Μελαγετιῶν contigit defectus Lunaris. Plutarchus autem ha- C
bebat in animo Boedromionem Julianum, cum hæc scribebat. Non
enim raro ille confundit menses Julianos cum antiquis vagis: vt in an-
no Actiaco ostendemus. Hæc satis fuerint de periodo Attica. Su-
perest, vt reddamus rationem, quare quartum Boedromionem Te-
traeteridis Atticæ ἔξαιρεσμαῖς fecimus, & non secundum, aut ter-
tium. Sane si nihil aliud, ratio ipsa docet in ultimo anno æqua-
tionem omnem fieri debere. Sed & id exemplis confirmatur. Plu-
tarchus Platæensem pugnam contigisse ait Σεπτεμβριῶν ισαμψά
τετράδι: eandem vero pugnam in Camillo scribit τείτη Σεπτεμ-
βριῶν ισαμψά contigisse. Erat annus secundus Olympiadis 75, teste
Eusebio: proinde septuagesimus quartæ periodi Olympicæ, 32 D
autem Atticæ. Ergo Boedromion ille incidit in quartum annum
Tetraeteridis Atticæ. Et quia Plutarchus tertiam vocat, quam
antea quartam Boedromionis, non est dubium, quin Boedro-
mion quartus fuerit ἔξαιρεσμαῖς.

DE

A DE PERIODO MACEDONICA

Æ S T I V A .

OMNES ciuitates Græciæ periodum Olympiadicam ab initio complexæ sunt religionis caussa, mutato alias contextu, alias initio, cum aliæ ciuitates ab aliis mensibus anni, quam æstiuis, aliæ ab alio anno, quam a primo Tetraeteridis, initium sumerent. Ideo fiebat, vt apud diuersas ciuitates idem mensis easdem *αιδεχτοις ημέραις* siue *τετραετοῖς* retineret. De hac varia initij capiendi licentia ac prope lafciuia ita scribit Plutarchus in Aristide: *τὼν δὲ τῷημέραιναικομαλίου & θαυμασσόν, ὅπερ καὶ νεῦ δικαιεωμένων τῷη σὺ αἰρεθούσια μᾶλλον;*

Bα' οὐδὲν τὸν μήνας δέχεται εἰ τελετῶν αἴγαστον. Athenienses a diebus quidem æstiuis incipiebant. sed eorum menses cum Elidenium mensibus raro congruebant: imo nunquam neomeniæ mensium periodorum congruebant, quatenus Atheniensium Tetraeteris incipiebat a tertio anno Olympiadicæ Tetraeteridis. Sic nunquam conuenient. Quia primus mensis vniuersusque Tetraeteridis tantum est Lunaris. At prisci Macedones nihil immutarunt in situ & contextu periodi Olympicæ. Atque, vt uno verbo dicam, eadem fuit Macedonica cum Olympicæ. Id docemur ex Decreto Atheniensium, quod in gratiam Hyrcani Iudæorum Pontificis Maximi emissum est. Ex quo hæc, quæ ad rem facere sunt visa, depropmsimus. Επὶ πεντάνεας, καὶ ιερέως

CΔιονύσου Ασκληπίαδος, μήνας Πανέμος πέμπτη απόντος, ἐπειδὴν τοῖς σεργατοῖς ψήφισμα Αθλωμάν, ἐπὶ Αγαθοκλέους αἰρεχοντος. Ευκλῆς Μενενδρός Αλμυστοῦ ἐγράμματος, Μυνυχίωντος ἐνθεάτη τῆς πεντάνεας. Munychion iste, quia est mensis πεντάνεας, vt verbis decreti expressum est, erat Calippicus, & Lunaris: Panemus autem Macedonicus. A Macedonibus enim subacti Athenienses, annum eorum, vt & iugum, accipere coacti sunt. Quia igitur vicesima sexta Panemii periodici erat undecima mensis Lunaris: Ergo nouilunium inciderat in sextam decimalm Panemii. In Laterculo mensium Lunarium Tetraeteridos Atticæ, Munychion periodicus, qui est Panemus Macedonicus, habet nouilunium in sextadecima, in anno secundo Tetraeteridos Atticæ. Igitur anno secundo Tetraeteridis emissum est illud Psaphisma. Demonstretur ex ratione temporum, in quæ conferendum est decretum. Erat enim, vt scribit Iosephus, annus nonus sacerdotij Hyrcani, quod ipse, eodem auctore, iniuerat anno primo Olympiadis 177. Fuit igitur anno 714 Iphiti ad veris tempus decurrente; & proinde decimalæ periodi Olympicæ tricesimo. Sed, vt diximus, Munychion incidit in annum secundum Tetraeteridis. Fuit igitur Tetraeteris illa Olympicæ, non Attica. & propterea tota periodus Macedonica mera Olympicæ,

pica, neque situ neque contextu mutato. cum enim Tetraeteris Attica A incipiat à tertio anno Tetraeteridis Olympicæ, vt iam dictum est, semper annus secundus Atticus erit quartus Olympicus, & contra. Hinc sequitur omnino omnes Græcos, aut saltem maiorem eorum partem, in eodem mense τας ὑπερβαλλόστας ἡμέρας habuisse, hoc est in eo mense, qui sextus esset a Tropico æstiuo, vt ipsi loquebantur. Cum vero Philippus Rex Macedoniæ Amyntæ filius, Alexandri Magni pater, menses Metonicos in periodum Macedonicam recepisset, periti Macedonum in eius gratiam periodum nouam orsi sunt a diebus verni sideris, cuius initium caderet in annum septuagesimum secundum periodi Olympicæ, initio sumpto a Dæsio Macedonico, siue Munychione Attico, tam Metonis, quam Tetraeterico. Conuene-B runt enim in vnum neomenia periodica & Metonica: & fuit verus Nisan anni Iudaici 3437. Cuius character 7. 21. 68. feria prima, Martij vicesima sexta, cyclo Lunæ primo, Solis 22, anno periodi Julianæ 4390. Et Hyperberetus sequentis Olympiadis 114 cœpit in 24 Julij. Quare, vt diximus, antecedens Panemus conuenit in 26 Martij. Hæc est periodus, quam Philippeam vocarunt ab ipso Philippo, qui tamen eius initium non vidit, vt neque filius eius Alexander autunalem, quam illi instituerant Syromacedones. Nam vidit quidem finem, sed initium, quod eius cognomine fuit, non vidit. Menses periodi veteris Macedonicæ cum Atticis comparatos infra subiecimus.

MENSES Macedonum.	MENSES Atheniensium.
φεβρουάριος θερινός.	ἐπομβαῖον καπετητίον βαρδομάντιον.
πεπτῶντος τοπικός.	παναγίαν μαρκαντούσιον ποστιλάριον.
ἀπριλίας σεπτεμβερίου λατονός.	χαρινάριον αιδονειάν όλαριβολάριον.
πεντημερίου λοχιού γερανίου.	μανιχάν δεργαλάν συρραφειάν.

C

P E R I O D V S M A C E D O N V M A L E X A N D R E A A V T U M N A L I S.

HACTENVS Macedones integra periodo Olympicæ usi sunt: do- nec Syromacedones aliam in gratiam Alexandri constituerunt, quam ipse, vt iam à nobis indicatum est, non vidit, cum eius ini- D tium incidat in annum Iphiteum 465. Calippus Cyzicenus, vt iam diximus, cum ἐμβολισμοὶ καὶ δισεξαρτοῦ in nouem octaeteridibus, & semisse, hoc est in xix Tetraeteridibus fieri animaduertisset, anno 445 Iphiteo deprehendit Lunæ coitum cum Sole conuenire in epocham veterem Olympiadis, hoc est, in 10 Julij, anno sexagesimo quinto pe- riodi Olympicæ, vicesimo septimo periodi Atticæ. Fuit enim Ab Iu- daici anni 3430. cuius character 6. 13. 21. 7. feria sexta, cyclo Solis x v., Luna

A Lunæ xiiii. Iulij nona. Igitur statuit Hecatombæonem tam periodicum siue Tetraetericum, quam Lunarem in ix Iulij, & retexuit veterem fidum Olympiadicæ, & Atticæ periodi. Nam pro sexagesimo sexto periodi sextæ Olympiadicæ, & vigesimo octauo Atticæ primum annum instituit periodi suæ. Restituit igitur hoc modo in priscam epocham Olympicam neomeniam Lunarem: sed non propterea hinc exorsus est periodum, sed à Pyanepsione proximo, qui cœpit vii Octobris propter pugnam ad Arbela, quæ in id tempus incidit: eoque nomine periodum suam Alexandream vocavit. Et quidem verisimile est ipsum non tacuisse, quasi diuinitus Lunæ οὐνοδὸν in veterem epocham Olympicam incurrisse eo anno, quo Darium Alexander vicerit. Quod

B enim ab Autumno eam instituerit, docet nos Ptolemæus. Nam apud eum eclipsis Lunæ obseruatur, Sole in Virgine posito, anno quinquagesimo quarto secundæ periodi Calippicæ. Post menses sex altera est obseruata, anno quinquagesimo quinto, Sole Pisces obtinente. Enim mutatio anni a Virgine ad Pisces. Rursus eodem anno quinquagesimo quinto, tertia Eclipse in Virgine facta. A Piscibus ad Virginem non est facta anni mutatio. Non igitur cœpit a Solstitio. A Virgine ad Pisces fit mutatio. Ergo ab Autumno. Quod autem a Cyclo Lunæ xiii cœperit, ita demonstrabitur. Eclipse trium prima incidit in xxii Septembris, anno 1111 desinente, qui erat decimus cycli Lunaris. Ergo quinquagesimus quintus cœpit ab eodem cyclo decimo;

C & propterea primus cœpit a cyclo xiii: & consequenter xii ad epocham Calippi autumnalem addenda, ut habeas cyclum Lunarem. Incipit igitur ab eodem Autumno, quo memorabilis clades Persarum ad Arbela contigit. Atque ita quidem Calippus. Sed non tam ideo obtinuit, ut statim nomine Alexandri procederet. Cyclo enim Lunari vertente cœpta est putari, annis duodecim post mortem Alexandri, ideo, ut primus annus Tetraeteridis Alexandreæ cum primo Tetraeteridis Olympicæ concurreret: & pro anno nono periodi Iphiteæ diceretur primus Alexandreæ. Neque vero tantummodo in hoc mutatio facta, sed etiam in mensibus. Tunc enim Hyperberetæus a diebus æstiuis ad autumnales traductus est, & ut olim Olympia-

D dici, ita postea Andrei anni caput factus. Antiochus Magnus in rescripto quodam de Iudeis, ut extat apud Iosephum, annuas pensiones remittit illi genti in triennium, usque ad Hyperberetæum mensum: ut omnino mensis, qui annum claudit, sit is, qui Hyperberetæum antecedit: ἵνα δέ, inquit, θάθον ἡ πόλις κατεκυρῶ, δίδωμι τοῖς τε νῦν, καὶ καλελαθύμοις, ἐώς Υπέεργελαις μήνος, ἀπελεῖς εἶναι μέχει τοιῶν ἐτῶν. Quod autem Antiochus Epiphanes Samaritanis scribens ita tempus notarit: ἔκατον μήνον τοιῶν, equidem ingenue fateor me non in-

E intelli-

telligere: Nisi, quod credo, fuerit is ἡκατοβαῖον Calippicus Lunaris. & sane non dubito, quin verum sit. Porro hanc epocham Syri tenuerunt ad hunc usque diem a mense Octobri Iuliano, propter veterem Hyperberetæum: camque epocham Aliscandria vocant, id est Alexandream. Sed Arabes, & quædam aliæ nationes diu usurparunt ab Elul, id est Septembri, propter Indictionem Constantinianam. Eaq; epoche vocata est illis **تاريخ ذي القعدين**.

Terich dilkarnain, hoc est ἐποχὴ τὸ δικέρωτος. Alexandrum enim vocant δικέρωτα, ut infra dicetur. Quod autem Plutarchus in Alexandro scribit λῶν Macedonicum mensem esse eundem cum Hecatombæone, hoc verum fuerit, si λῶς Tetraetericus, Hecatombæon vero Lunaris, & Calippicus intelligatur. Nam secundo anno periodi Alexandreæ Hecatombæon Lunaris vel Calippicus occupabat Iulium, λῶς vero inuadebat Augustum. Nam menses Tetraeterici sunt tardiores Lunaribus in annis secundo, tertio, quarto Tetraeteridos.

MENSES PERIODI ALEXANDREÆ Syromacedonum.	
ἀπερθετῆτος	πανεψίου
διῆς	μαιματησίου
ἀπελαῖτος.	ποσειδεών.
αὐδωνίτος	γαυμητού
τείποτος	αἰδεσητού
διῆροτος.	ἐλασθολιτού.
ξενικός	μανυχίου
αρτεμιστος	θερμητού
διάνοτος.	σκύρροφοειδού.
πανεμοτος	ἐπαπομβατού
λῶς	μεταγειτυσίου
γερπαῖτος.	βανδρομιού.

B

D E P E R I O D O . B I T H Y - N O R V M .

C

ANNO a Nabonassaro 840, Tybi ii absoluto, Agrippa astrolagus in Bithynia obseruauit Lunam iunctam cum australi succedente Vergiliarum, qui erat annus XII Domitiani, Metroi secundum Bithynos die VII. Tempus, XXIX Nouembris, anno Christi vulgari 92: Ergo neomenia Μητρέως congruebat vicesimæ tertiaræ Nouembris: & proinde mensis æstiuus 26 Iulij. Erat annus Iphiteus 868, & periodi duodecimæ Olympiacæ 32. In qua mensis æstiuus ter competit vicesimæ sextæ Iulij, in annis 13, 30, 47. Sed cum annus propositus esset quartus Olympiadis, annum quoque Bithynicum aut quartum fuisse oportet Tetraeteridis Bithynicæ, aut secundum: quod aliter anni Olympici non usurpatur in aliis periodis. Sed nullus quartus Olympiadicæ Tetraeteridis habet initium in 26 Iulij. Erit igitur annus 32 Olympiadicæ periodi, 30 autem

MENSES Bithyniorum.	MENSES Atheniensium.
ἀφεδεῖτος	ἐπαπομβατού
μητρέως	μεταγειτυσίου
ἡραῖτος.	βανδρομιού.
ἔρμεῖτος	πανεψίου
μητρέως.	μαιματησίου
διονίτος.	ποσειδεών.
πρακτῆτος	γαυμητού
διῆς	αἰδεσητού
βανδρομιού.	ἐλασθολιτού.
στρατῖος	μανυχίου
αἴρετος	θερμητού
τείπειτος.	σκύρροφοειδού.

D

Bithynicæ.

A Bithynicæ. Et propterea duo anni de Olympica periodo detrahendi ad methodum periodi Bithynicæ. Non dubium est, quin periodus hæc in gratiam Regum Bithyniæ constructa sit cum mensibus Calippicis. Nos autem subiecimus Laterculum mensium Bithynicorum, ut in manuscripto Græco reperi, eosque cum Atticis comparauiimus:

D E P E R I O D O D E L P H O R V M P Y T H I C A :

B PER octaeteridas tempora sua periodica transegisse Græcos, puto iam satis docilia ingenia capere posse. Sed ὀμεθοδοσιας gratia nos circuitum embolismorum, quæ est vera Διπλασιας temporum, orbe annorum 76 peragimus. quo interuallo comprehenduntur octaeterides nouem cum dimidia, embolismi etiam nouem, quot scilicet sunt Octaeterides. Sane, vt Censorinus scribit, hunc circuitum vere annum magnum esse pleraque Græcia existimauit, quod ex annis octo vertentibus solidis eum constare existimarent. Adiicit idem scriptor, ob hoc multas in Græcia religiones hoc interuallo temporis summa cæremonia coli. Delphis quoque ludos, qui vocantur Pythia; post annum octauum olim instaurari solita. Verum quidem est de interuallo antiquorum Pythiorum. sed fallitur, cum existimat eam octaeterida meram Lunarem fuisse, quæ habuit τριακονθημέρους menses omnes, vt iam declaratum a nobis. Nam Pythiorum vetus institutio, octaeteridis autem Lunaris recentissima, si quidem cum illorum ludorum origine comparetur. Fallitur præterea interpres Pindari, qui inter duo Pythia antiqua ponit interuallum annos solidos Solares nouem. Nam octaeteris dicta est etiam ἑκατημερίς, quod nono quoque anno recurrat. Itaque caput dicitur ἑκατημερίς: interuallum, ὀκταετημερίς: quemadmodum interuallum duarum Olympiadum, τετραετημερίς: caput vero unius, πενταετημερίς. Quare & Olympias ipsa aliquando etiam Tetrapentacteris dicta, vt est in Censorino Fr. Pithoei. Est enim initium quinti anni. quomodo etiam dicitur ab oraculo πενταετημερίς.

D Τινὶ αὐτῷ δύεται πάτερ, πολέμις δὲ απέχεται,
Κονδίκε φίλιας τηγάνιοις Ελλήνεσιν,
Εσ' αὐτὸν πενταετημερίς ἐλθῃ φιλόφεων ἔποιος.

Delphi igitur tres ἑκατημερίδας continuas celebabant. Prima vocabatur Κεπτέρεον, altera ἡγεῖς, tertia χαεῖλα, vt scribit Plutarchus, quæ nunquam mutatae fuerunt. Quarta ἑκατημερίς erat τοῦ πυθίου, quæ postea in τετραετημερία redacta, vt Olympicus agon, anno, vt scribit

E 2 Pausa-

Pausanias, Olympiadis 48 tertio. quo Amphictyones fidicinæ artis, ut A antiquitus, præmia constituerunt, adiectis etiam artis tibicinæ. Nam non satis consulte Sophocles in Electra Pythicum agona dicit fuisse tempore Orestis, in eoq; Oresten curru deiectum periisse fingit. Sequenti Tetraeteride, qui erat annus Olympiadis 49 tertius, αγων ille τεφανίτης factus, ut Olympicus, vnde prima Pythias putari solet. Quare recte apud Eusebium anno IIII Olympiadis 49 prima Pythias attribuitur. Cui adstipulatur Scholia festi Pindari in Pythionicarum IIII, καθιστάται, inquit, οἱ λέγοντες βασιλεὺς καὶ τῶν ἐδόμηκοτες ἔκτης Ολυμπιάδα τὸ εἰκοσῆς ὥρον Πυθιάδα τὴν περιεμβόλην Ολυμπιάδοι συγχρόνια γόντες. Si ab anno Iphiti 195 putatur Pythias, & annus primus 28 Pythiadis est annus 109 à prima Pythiade instituta, idem annus Pythicus erit 303 Iphiti. qui est annus tertius propositæ Olympiadis 76. Rursus idem Scholia festi XII Olympico: Εγγόνελης Κέρας μὲν τῷ γένει, πόλεως Κυρωτή, οἱς τηγανίστατες ἐδόμηκοτες ἐδόμηλες ολυμπιάδα, καὶ τῶν ἑξῆς Πυθιάδα εἰκοσίτης ἀντίτην. Ergo Pythias celebrata 49. Olymp. Idem Scholia festi Pythionicarum XIV. γέραπλα μὲν ἡ ἀρχὴ Αρχεσιλαῷ Πολυμήτῃ παιδὶ Κυρωταῖος Τέλῳ τὸ Λίβυς (vide num melius Τέλῳ Φύσι τὸ Λίβυς) νικήσαντι τῶν τειχοτες περιττῶν Πυθιάδα. ἔνοις δὲ τῶν ὥροντος ολυμπιάδα. Άλλ' οὐχ ἔραψεν εἰς τῶν Ολυμπιάδων αὐτὸς νίκην, καὶ ταῦτα τῶν Πυθιάδων φρουρήσας. Ait tricesimam primam Πυθιάδα esse priorem octagesima Olympiade. Nam tricesima prima Pythias celebrata est anno Iphiti 315, qui erat tertius Olympiadis septuagesimæ nonæ. C Ab annis igitur Iphiti aufer 194. Habebis annos Pythicos. Cœpit enim, ut diximus, primus αγων Pythiorum τεφανίτης anno Iphiti Olympiadico 195, periodi Julianæ 4132, cyclo Lunæ decimo, Solis septimo decimo, sexta mensis, qui apud illos Βύσιον, apud Athenienses Thargelion dicitur. Nam τῇ ἔκτῃ Φεβρουαρίᾳ Apollinem natum volunt. quamuis Θαργηλια Athenis τῇ ἐδόμητι Φεβρουαρίᾳ celebrari solita scribit Plutarchus libro Symposiacon octauo, capite primo: vnde Apollo dictus sit ἐδόμητος. Pythiadum periodus ab initio Olympiadum contexta potest ab eo anno incipere, a quo Attica, hoc est a tertio Iphiti, cyclo Lunæ VII, Solis XX, tempore veris præcipitati. Pindarus Olympionicarum XIII. Πυθοῖτε ἔχετε σαδίς πυμὰν, διαύλαχθε αλιώ D αμφ' ἐνι. Μέλωστε τε ητούς κεραναῖς ἐν Αθηναῖσι. Manifesto innuit eodem mense Panathenæa & Pythia instaurari solita. Quod si verum est, ergo Panathenæa Thargelione, non autem Hecatombæone celebabantur: nisi forte dicamus aliud solenne Atticum hic intelligi. Et cur non hic aliud ludicum a Panathenæis intelligamus, cum constet ex oratione καὶ Τιμοχρεῖοις Panathenæa celebrari solita τῇ δωδεκάτῃ Εκατομβαῖον, quemadmodum Olympiadem δωδεκάτην Υπέβε-
εσται

A geras Macedonici? Vtrumque autem ludicrum tam Panathenaicum, quam Olympicum quatuor diebus transigebatur. Ultima dies ludicri x v mensis, plenilunio. Atque haec quidem dies ynica erat prisco solenni dedicata. Sed postquam proposita fuerunt præmia saltus, disci, pugilatus, Pancratij, & luctæ, triduum priscæ solennitati præpositum est. Itaque iam a duodecima die mensis incipiebant, desinebant in x v, quæ, vt diximus, erat plenilunium. Postridie autem, hoc est, τῇ ἔκτῃ ἐπὶ δέκα, erat κείος. Proinde η δωδεκάτη erat ἱερομελία πεντηκοντάριον Παναθηναϊών, quæ etiam dicebatur Κερκία, vt extat in eadem oratione. Quintadecima erat magna ἱερομελία. In Psephismate Timocratis Panathenæa coniiciuntur in δωδεκάτη πενταετίας: hoc est, in **B** duodecimam diem mensis Lunaris: nempe quia mensis primus Tetraeteridis erat Lunaris merus, & conueniebat cum mense Prytanias. Tamen vtvt haec intelligamus, videtur ex his quoque colligi posse Atticam periodum a tertio anno Tetraeteridis Olympiacæ cœpisse: vt supra a nobis demonstratum est. An vero idem caput ea periodus cum Attica habuerit, nimirum a Bruma, an a Solstitio, id vero nobis haec tenus incompertum est. Sed cum veteres scribant Apollinem τῇ ἔκτῃ τὸ Ζελίνιον, vt Herculem τῇ τετραδὶ natum, verisimile est periodum cœpisse a vere adulto: hoc est a mense secundo verno, eumque mensem, vt omnes primos Tetraeteridis, mere Lunarem fuisse. Sed proprius vero est, Apollinem natum septima Thargelionis in anno **C** quarto Tetraeteridis Pythicæ, quo tempore nouilunium est secunda Thargelionis. Quæ proculdubio vera est sententia. Nam Apollo dicitur natus τῇ ἔκτῃ μηνὸς καὶ σελήνης, vt fere omnes veteres prodiderunt. Et tamen dicitur ἐβδομαχήσις. Si natus est τῇ ἔκτῃ, quomodo igitur ἐβδομαχήσις dicitur? Iam caussam aperiuius. Natus est τῇ ἔκτῃ καὶ σελήνης, sed τῇ ἐβδομάδι Θεργυλιῶν ἵσαρμός: nempe τῇ ἔκτῃ τὸ πενταετίας, τῇ ἐβδομάδι Θεργυλιῶν ἵσαρμός. anni secundi Olympiadis: Pythia autem diebus æstiuis tertij sequentis. Pythiorum ætate sua celebratorum meminit Plutarchus εἰ τῷ πεντηκοντάριον χρηστεῖων. Nemea autem & Isthmia erant trieterica, non pentaeterica, vt auctor est Scholiafestes **D** Pindari. Quare fallitur Ausonius, qui Agonas quatuor omnes pentatericos constituit.

*Hac quoque temporibus quinquennia sacra notandis
Isthmia Neptuno data sunt, & Pythia Phœbo.*

Aliud vero est quinquennium, aliud tempus quinquennale. Quinquennium est interuallum quinque annorum solidorum: quinquennale est, quod quinto anno incipit. In eundem lapidem offendit Ouidius, qui Olympiada ex solidis quinque annis constare dicit, vt

E 3 alibi

alibi ostendimus. Sed quare Latinis succenfemus, cum Pausanias scribat Olympicum agonem ob id ab Hercule διὰ πέμπτης ἔτοις celebrari constitutum fuisse, quod ipse cum fratribus, essent numero quinque? Hoc verum poterat esse, si interuallum vnius Olympiadis essent anni quinque. Et Græci dicunt τέλον ὀλυμπιαδὸν διὰ πέντε ἔτης αὐγεῖς, non autem μῆνας πέντε ἔτη. Quare non solum errauit Ausonius, quod Isthmia & Nemea post totidem annos cum Olympiade instaurari putat, sed etiam quod Olympiada vocat quinquennium.

D E P E R I O D O T H E B A N A.

VE T V S T I S S I M O R V M Bœotiorum annus cœpit a Vergiliarum Bortu matutino, in Thargelione Attico. Hesiodus:

Πλησίδων ατλαρχέων αἰσθελλομένων
αἴρχεσθ' αἱμάτης, διρότεο οὐδὲ μαρτυρῶσιν.
αἱ δύο τοι νύκτες τε (εἰ μαζά τεσταρχονται
κεκένφατ). αὐτής οὐδὲ πέπιπλομένης σπασθ
Φαίνον) —.

Dies viginti ante, quam Sol Taurum ingrediatur, & totidem post, assignat occultationi Pleiadum, & postea incipere dicit annum Thebanum: quamuis neque Proclus, neque eius Mastix Tzetzes mecum faciant. Sed clarius idem poëta alibi:

Ταῦτα φυλασσόμενοι τελεσμένον εἰς σπαστὸν
ιστάδης νύκτας τε (εἰ μαζά, εἰσόχει αὐτής
γῆ πατών μάτης καρπὸν (ύμητον σπείκη,
σύτ' αὐτὸν ἐξήκοντε μῆτρας πελάσιο
χριστεῖ σπαστὸν ζεύς μαζά. —

Manifesto vocat τελεσμένον σπαστὸν ver adultum, nimirum δύστη τὸ τέλος Πλησίδων ἐπιτελῆς: vt omnino videatur idem annus Hesiodeus cum Pythio Delphorum fuisse, nempe a Thargelione. Quare Virgilius præceptorem Hesiodeum, vt in agricultura, ita in anni principio instituendo, sequitur:

Candidus auratis aperit cum cornibus annum

Taurus. —

Neque enim hæc interpretes Virgiliani magis assequuntur, quam illa Hesiodea Proclus, & Tzetzes. Sed hæc ante tempora Olympica, siquidem Hesiodus vetustior prima Olympiade. Nunc loquendum de anno periodico Thebanorum, florentibus rebus Athenienfum, Laconum, & ipsorum Thebanorum. Is igitur capiebat initium μῆνας χριστεῖας. Arbitror igitur duodecimum, qui erat idem cum Posidone, τὰς αἰδεῖχτες ιμερέας habuisse: quod fine anni magistratus crearetur

A crearetur. Plutarchus Pelopida : καὶ τοι χαιμῆσθε πότεν αἱ πέντε πρώτας ἀκμαῖ. μὲνὸς δὲ οὐ τελευταῖς φθίνοντο οὐλίγαι πέντεα ημέραι, καὶ τὴν διεχόνταν ἔδει κανέλαμβάνειν ἐπέργιος δῆθος ισαρμύς οὐ πέντεν μὲνὸς, η διώκειν οὖν μὴ κανέλαμβάνειν. Quare, ut dixi, ibi erant αἱ θεοβάλλουσαι ημέραι, ut Athenis fine Posideonis. Cur enim alibi, si mensis sequens est initium anni? Primus mensis dicebatur Βεκάπιον, respondens Gamelioni Attico. Plutarchus ibidem : οὐ νόμος καλεσθέντος εἰς τὸ πέντε μὲνὸν κανέλαμβάνειν τοιούτοις Βοιωτοῖς οὐλίγαις, διὸ Βεκάπιον οὐομάζεται. Hunc autem eundem, quem Hesiodus λιωνίδα vocat, esse putat Plutarchus. Hesychius, Λιωνίδης. Οὐδένα μὴ τῷ μὲν Βοιωτίῳ στοιχεῖται, εἶκαί τοιούτοις Πλαταίνης Βεκάπιον. καὶ γὰρ Ψυχρός εἴσιν, &c. Secundus mensis erat Ερμαῖον.

Sequitur apud Hesychium : ἵνα δὲ τὸν Ερμαῖον, οὗ μῆτρα τὸν Βεκάπιον εἴσι. Καὶ γὰρ Αθηναῖοι τὴν τοῦ Λιωνίδου οὐλίγην εἰς αὐτῷ αἴγασι. Septimus mensis Ιπποδρόμιον, si Plutarcho homini Bœotio creditimus : qui ait pugnam Leuctricam contigisse, Bœotiis Ιπποδρόμοις μὲνὸς, Atheniensibus Εκάτημβανθοῖς ισαρμύς τῇ πέμπτῃ. Nonus Πανεμονίον respondens Boedromioni. Decimus Δαμάστειον idem cum Pyanepstone. Undecimus Αλαλκομύον idem cum Μαμαετερione. Reliquos menses nondum reperi. Caput autem & situm huius periodi difficile est inuestigare, propter penuriam exemplorum. Plutarchus in Aristide de pugna Platæensi : Τούτου τοιούτου μάχης ἐμαχήσθη τῇ τετράδι οὐ πονθομάνθοις ισαρμύς καὶ Αθηναῖος, καὶ δὲ Βοιωτοῦ τετράδι οὐ πονθεμένος φθίνοντος.

Erat annus secundus Olympiadis LXXV, & proinde 298 Iphiteus, periodi Atticæ 32: cuius Boedromion x vii Septembris, vtique ἐξαιρετικῶν. ac propterea quarta Boedromionis politica erat vera tertia: quod & ipse Plutarchus, tanquam interpres nos docet in Camillo : Πέρσαι μὲνὸς Βονθομάνος ἔκτη μῆνος Μαρτίου, τείτη δὲ οὐ πλαταιᾶς αἵμα καὶ πέντε Μυκαλίου ημέρας. Hic τείτην vocat, quam in Aristide τετράδα, nimirum propter ἐξαιρέσιν. Boedromion illius anni x vii Septembris, & propterea η τετράς, habita ratione τοῦ ἐξαιρέσεως, hoc est, η τείτη, xix Septembris. Ergo, cum xix Septembris fuerit xxvii Panemi Thebani, Neomenia Panemini congruit vicesimæ quartæ Augosti. & proinde xxv Iulij fuerit

Dneomenia mensis primi æstiui, quem Plutarchus dicit Hippodromion a Thebanis nominari. Sed bis tantum mensis æstiui caput in periodo Olympica incidit in xxv Iulij, nempe anno trigesimo nono, & sexagesimo quarto. Annis igitur periodi Atticæ addenda sunt 32, ut habeas annos periodi Thebanæ : aut de annis Olympiacis deducendi sunt anni 6. & sic falsum fuerit, Panemum verum esse Boedromionem, sed medium inter Metagitnionem & Boedromionem. Rursus idem Plutarchus de pugna Leuctrica, quæ coniicitur in tem-

pus secundi anni Olympiadis 102 ita scribit : Τοῦ μὲν σωέθη Βαστῶς Αἰπερθρούς μὲνος , ὡς δὲ Αὐλεῖαι καλέσον , Εκάτημβανθριότασις πέμπτη . Manifestum enim , ut Εκάτημβανθριότασις , ita etiam , Ιπερθρούς ισαμβρίς intelligi . Sed quia non apposuit τινὶ ποταῖς οὐκ Ιπερθρούς , nihil possumus statuere .

D E

PERIODO SYRACUSANA.

ANNO quarto Olympiadis 91 , qui erat decimus nonus ab initio belli Peloponesiaci , Demosthene & Nicia Atheniensium du- cibus bellum in Sicilia administrantibus , defecit Luna , no- cte , quæ secuta est vicesimam septimam Augusti , anno periodi Iu- lianæ 4301. Et statim nocte altera Nicias inhoneste sese reci- piens ex superstitione defectus , hostibus sc̄e cum toto fere exercitu in- terficiendum obiecit . Polybius Excerptis libri i x. Καὶ μὲν Νικίας εἴ τῷ Αὐλεῖαιν σεργητὸς διωρίθμῳ Σώζειν τὸ πέμπτον τὰς Συρεγκέστας σεργήθυ- μα , καὶ λαβὼν τῆς πολιτὸς αἵρεσις ζητεῖται καμερὸν εἰς τὸ λαθεῖν οὖν πολεμίους , διποχωέντας εἰς ασφαλὲς , καὶ πείσα τῆς Σελήνης ἐκλιπόντας , ὡς πίστιν πεισθεῖσαν , ἐπέχε τινὶ αἰαζυγίῳ , &c. Hæc autem eclipsiis con- fertur a Plutarcho in Κλεοντίου μὲν τετάρτην φεύγοντα . & postea Carneum eundem cum Metagitnione facit . Erat annus periodi O-lympicæ 60 , ac propterea Atticæ vicesimus secundus : cuius He- catombæon 25 Iulij : Metagitnion 24 Augusti . Contigit igitur eclipsiis nocte , quæ secuta est quartam diem Metagitnionis . hoc est , τετάρτη μετεγεντινότασις ισαμβρίς . Iccirco neomenia Καρνεῖς inci- dit in Kalendas Augusti . Fuit igitur Καρνεῖς illius anni aliquan- tum particeps Metagitnionis . sed ipse re vera est Hecatombæon Atticus . Ut autem neomenia Hecatombæonis incidat in 10 Iulij , hoc non potest contingere , nisi in anno periodi Olympicæ 60 . At- qui is annus erat sexagesimus periodi Olympiacæ . Ergo indubita- te periodus Syracusana eadem fuit cum Olympica . quam postea Archimedes mensibus Calippicis illustravit , edito de ea re libro D cum fabrica Sphæræ , exemplo Eudoxi , & Calippi , quorum al- ter in sua Octaeteride , alter in sua periodo 76 annorum aliquot circulos excogitauit , vt illis τὰς διποχατεστατές τῷ φαινομένῳ ob ocu- los proponeret . In hoc nihil de suo attulit , præter fortasse maiorem , aut minorem numerum circulorum , vt facile est ab aliis inuenta ex- polire . Huius Sphæræ , præter vetustissimos , meminit & Claudia- nus lu-

Anus luculento epigrammate. Et sane falluntur, qui scribunt, sphæram siue *σφερὴν*, siue *κεκυρωτίων*, ab Archimede inuentam: quo nihil falsius excogitari potuit. Propter utilitatem periodi & sphæræ περιόδου, in memoriam tanti beneficij, Syracusani tumulo Archimedis a Romanis militibus interficti Sphæram insculpi curarunt: quo indicio deprehensus eius tumulus a Cicerone quæstore, cum iam non solum neglectus, sed & ignoratus ciuibus suis esset. Meminit periodi Archimedæ & Virgilius:

*In medio duo signa, Conon, Ο quis fuit alter,
Descripsit totum radio qui gentibus orbem,
Tempora quæ meßor, quæ curuus arator haberet?*

B

Nam Archimedes descripsit Fastos, quos adiunxit fabricæ Sphæræ, exemplo familiaris sui Cononis Samij, quem cum ipso Archimedes coniunxit Virgilius. Orbis enim hic significat periodum, ut Manilio de Metone loquenti Orbis est περίοδος ἡ κύκλῳ εκπεμπή:

— *Celumque nouum versabit in orbem.*

Interpretes non bene asssecuti sunt mentem Virgilianam. Pappus ultimo libro scribit, ab Archimede in mechanicis nihil scriptum præter opus de Sphæra. At quanuis eum librum nobis eripuerit vetustas, tamen scimus, in eo opere non solum de fabricanda Sphæra periodica tractatum fuisse, sed etiam fastos annorum septuaginta sex illo libro complexum fuisse, nimirum Tempora, quæ messor, quæ curuus arator haberet: quod parapegma vocari alibi docemus. Porro Agragantinis erat idem mensis Καρνέτος cum Syracusanis communis, &c, vt puto, geminus, vt Posideon Athenis. Nam, ni fallor, δίηλος Καρνάτος eo nomine intelligitur in veteri inscriptione Græcā, EKTAZ. ΔΙΜΗΝΟΥ. ΚΑΠΝΕΙΟΥ. ΕΞΗΚΟΝΤΟΖ. hoc est, sexta bimenis Carnei desinentis. τὸ ἔκπτος διμήνος Καρνέτος φεύγοντος.

DE PERIODO LACONVM.

DANNO tertio Olympiadis octagesimæ nonæ sub finem hiemis, vere ineunte, fœdus annorum quinquaginta inter Athenienses & Lacedæmonios ictum est, quod tempus ita designat Thucydides; scribens τὰς αὐτοῦ ἀπεντηκοντάρτιδες initas fuisse, Πλάτονα Σπερτίος ἐφορεύοντος, Αρέμαστα τετράδι φεύγοντος, Αλκαίος ἐν Αθηναῖς ἐχοντος, Ελαφηβολιώνος ἔκπτη φεύγοντος. Erat annus LI periodi Olympiae, XIII Atticæ. A periodo Olympia aufer 12. Erat enim annus 39 periodi Laconicæ. Elaphebolion xxv Martij. Ergo Artemisius Laconicus xxiii Martij. In periodo Olympia hoc non accidit, nisi annis, 38, 63. Sed non cōgruit

gruit cum 38, quia is annus est secundus Tetraeteridis, hic vero est A tertius. Ergo annus Tetraeteridis Laconicæ idem fuit cum anno Olympicæ: ac proinde 12 addenda annis periodi Olympicæ, ut habeas annum Laconicum. Sed non propterea congruerit cyclo. Quare hæc ignota sunt nobis. Studiosi possunt menses Laconum ex veteribus scriptoribus colligere. Nam mihi quidem nullus succurrit, præter Phliasion. Stephanus in *Φλιάς*. Ωνόμασαγ ὁ τῆς Φλεῖν, ὁ εἰν αἴκαρπαιν. Λακεδαιμόνιοι δὲ τῷ μὲν ἔνα Φλιάσιον καλῶσιν, ἐν τῷ δὲ γῆς καρπὸς αἴκαρποι συμβέβηκεν. Sed & Κάρεντ^Ω videtur esse mensis primus, in cuius πανσέλινω celebrabantur οἱ Κάρενται. Euripides Alcestide:

Πολλάσε μαστοπόλει
Μέλψοι, καθ' ἐπιστολον τὸ ὄρείδην
Χέλις, ἐν τῷ αἰλύρεις κλείσιλες ὑμνοις,
Σπάεια κυκλᾶς αἴνικα Καρνεις
Πεσενίατ^Ω ὥρει
Μιωὸς, αἰερομήρας
Πικρύχ^Ω Σελωνίας.

B

Vulgo male editum κύκλος pro κυκλᾶς. Hic τὼ ωραι κυκλᾶδα intel ligit τὸ τετραεποδία, qua vertente recurrebat ἡ πανσέλινω in eandem diem eiusdem mensis. Poteris & aliarum nationum periodos conferre cum Olympia, quæ est certissima & exactissima omnium reliquarum regula.

C

P E R I O D V S S A M I O R V M, E T A L I A R V M G R A E C I A E C I V I T A T I V M.

SAMII suis periodum instituit primus omnium Aristarchus, anno quinquagesimo periodi primæ Calippicæ, octo cyclis Metonicis post obseruationem solstitij a Metone & Eutemone factam, anno Iphiteo currente 496. Et propterea cum fuerit ultimus Olympiadis 124, & post mensem incipere debuerit Olympia 125, non est dubium, quin periodus Samiorum Aristarchea inde cæperit, hoc est, ut annus 41 periodi Olympicæ sit primus Samiæ. Accommodauit igitur illi menses Calippicos καὶ Σελίνω, & ita ciuibus suis proposuit, do nec quinquaginta septem post annis Conon popularis Aristarchi Fastos edidit, & parapiegma, hoc est, φαινομένων διπλαζεσθος, illi periodo apposuit. Quod non obscure innuit Virgilius, *In medio duo signa, Conon, &c.* Sed clarius de Fastis & phænomenis Catullus ex Callimacho: *Qui stellarum ortus comperit atque obitus.* Porro & ad hoc exemplum reliquæ omnes ciuitates suas periodos habuerunt, & omnes τὰς αἰώρχυς ἡμέρας mensi ultimo autumnali anno cœbant. Ne que v-

A que vero impedit, quod legimus, magistratus alios aliis temporibus creari solitos. Nam iij menses erant Lunares τὸν μεσοῖς. Sic Polybius de Aetolis lib. IIII. τὰς γὰρ διαχαιρεσίας Αἰωλοὶ μὴ εποίουσι μηδὲ τὸν φθινοπωμενὸν ιονικεῖdu ἀπέστειος. Αχαιοὶ δὲ τότε πέντε τελῶν πλειάδος επιτελοῦν. Nota illud τότε. Hoc enim designat non semper eo tempore creari solitos, sed sine dubio ante brumam, εὐτοῖς τοις ὑπερβαλλόσταις οὐμέγαις δύο. Sed & idem in v. manifeste id docet: τὸ μὴ οὐδὲ καὶ τελῶν Αργεῖον τὸν μεσοῖς σερπητήτας εἴτε επίγχοντες διεληλυθός πέντε τελῶν τὸν πλειάδος επιτελοῦν. γάρ τω γὰρ τοῦ ξενόντος τὸν Αχαιῶν εἴθος.

DE ANNO COMMENTATIO

HERODOTI.

B

Non mirum, si docti ætatis nostræ viri, propter & librorum bonorum penuriam, & immania temporum interualla, aliquando pro veris & compertis rebus ridicula commenta, & coniecturarum somnia afferunt, cum etiam veteres de re præsenti aliquando verba facientes, non solum mendacium loqui, sed etiam consulto mentiri videantur. Eiusmodi est, quod historiæ Græcæ pater Herodus de anno Græco scribit, in illo scilicet post biennium confectum intercalari solitum, ita ut secundus annus Græcorum semper haberet dies 390, & omne biennium, 750. Primum enim cum scripsisset annum Græcorum esse dierum 360, & 70 annos constare diebus 25200, si intercalatio non interueniat, subiicit, si quis velit eos annos secundum intercalationis Græcæ consuetudinem accipere; ex 70 annis 35 fore embolimæos, & 35 menses τριακοντημέρους, qui fiunt dies 1050. quos ad illos priores adiectos constituere summam annorum 70, dierum 26250. Addit præterea hoc solere fieri à Græcis, ἵνα αἱ ὥραι οὐμέραιντος τρισεπτημέρους εἰσίν. & libro secundo: ἔλλων, inquit, διὰ τοῦτο εἴτεος ἐμβόλιμον ἐπεμβάλλεται τῷ μὲν αρχέων εἰνεκεν. Locum plane intercalationis vtrobique designat, nempe alternis bienniis vertentibus. Quod eiusmodi est, ut non solum propter absurditatem explodendum sit, sed etiam tanquam temere pronuntiatum, prætereundum. Primum αρχέων εἰνεκεν non opus erat tertio quoque anno ineunte intercalare. Nam ad Solis curriculum assequendum, biennio Græco desunt dies decem cum semisse tantum, hic vero vndeuiiginti cum semisse superfluit, interuentu embolismi. Quare in duobus bienniis excurrent supra Solis ratiocinia dies solidi 39. & intra octo annos caput anni solstitialis traductum erit in autumnum, & in 31 annis iterum accedet ad solstitium, non tamen eadem die, qua antea, sed longo adhuc interuallo. Deinde ponamus hoc Græcos factitasse, (vt non negamus potuisse

tuisse fieri) non igitur ὠρέων εἶνεκεν. Si non ὠρέων εἶνεκεν: ergo non fiebat omnino. Nam omnis intercalatio fit ὠρέων εἶνεκεν. Quod si quis obiiciat Trieteridas Græcorum: ego respondeo, eas nihil ad formam anni, sed ad religiones tantum pertinuisse. Quare Nemeacus agon, Isthmiacus, Orgia Thebanorum, Dionysia ἢ Λίμναι anno tertio Tetraeteridis celerabantur, non autem ipsa peculiarem periodi Trietericas formam constituebant: sed bis in iusta & legitima Tetracteride obseruabantur. Quod igitur Herodotum mouerit, ut tam absurdam anni formam Græcis attribuerit, puto; quia quanuis annus esset dierum 354, tamen 360 dierum putabatur, cum omnes menses habent ῥηακάδα, quanuis non omnes essent ῥηακοιθήμεροι: quia ἑξαήετοι alternis interueniebat. Quod cum Herodotus non consideraret, putauit reuera annum non 354, sed 360 dierum fuisse. Sed tamen non nego antiquitus eam anni formam in usu fuisse, præsertim cum Geminus accuratissimus scriptor idem testetur, ὃ μὴ δὲ δέχαιοι, inquiens, οὐδὲ μῆνας ῥηακοιθημέρους ἔχοι, οὐδὲ δι' ἐμβολίμονα παρ' ἀποστολον. Postea subiicit ab hac anni forma destitisse viatos veritate rei, & absurditate instituti. Nam apud illum παρ' ἀποστολον est, quod apud Herodotum διὰ τριτετεροῦ. Supersunt fortasse & plura, & maiora de anno Græco, quam ea, quæ in præsentem Diatribam coniecimus. Sed mihi plura hactenus aut meliora non succurrebant. Evidem ab æquis Lectoribus tantum, ut hæc boni consulant, non etiam ut laudent, exspecto.

JOSEPHI

I O S E P H I
S C A L I G E R I
I V L I I C A E S A R I S F.
D E
E M E N D A T I O N E
T E M P O R V M
L I B E R S E C V N D V S.

A NVM Græcum antiquitus Lunarem fuisse, vt alia temporum & mensium descrip^{tio} in Græcia non fuerit, quam quæ Lunæ rationibus congrueret, non solum recentiores homines scriperunt, sed non paucos veterum idem in literas retulisse tam compertum esse puto, quam falso eos sensisse conuincit ratio Tetraeteridum a nobis libro proximo disputata. Præterea ex eadem disputatione nostra satis constat naturale anni principium antiquitus non ab Hecatombæone, sed a Gamelione, & ex diebus brumalibus duci solitum. Quandiu igitur Athenienses Gamelionem & temporibus auspicandis & rerum actibus principem mensem habuerunt, tunc semper Comitia magistratibus creandis in calcem Posideonis reiiciebant, vbi erant ἀνδρεῖοι ἡμέραι δύο, extra ordinem mensium tricenariorum positæ, ita vt annus esset dierum non solum 360, propter menses τριακοντημέρους, sed & 362, propter illas appendices ὑπερβαλλόστας, quæ, quia per illud biduum omnes magistratus anni abdicabantur, propterea dicebantur αὐτοῖς ἡμέραι. præterea quod in illis Comitia nouorum magistratum creandorum habebantur, ideo ἀγεστοῖς, etiam dicebantur. Atque hoc fuit quidem magistratibus creandis dicatum biduum, donec anni Lunaris formam Astronomi illorum temporum publicarunt. Tunc pro bruma, solstitium: pro Gamelione, Hecatombæonem vulgus principium anni cœpit statuere. & menses, in quibus singulis Comitia terna agebantur, quas κυκλωσίας vocabant, pro Tetraetericis, Lunares: pro solidis, alternis cui usurpari cœpti. Quod vt platius intelligatur, sciendum Athenis duos summos senatus fuisse, alterum, τὸ δεκαγωνιτὸν, qui erant iudices ut plurimum rerum capitalium & quidem magni momenti: alterum

F

autem

autem ordinariarum, ciuilium & bellicarum, & summæ denique rei- A
publicæ. Sed Areopagitarum confessus perpetuus erat. hic Sena-
tus quotannis sorte creabatur, olim vtique ἐν τῷ θεραπευταῖς ἡμέ-
ραις, postea anno Lunari admisso, in vltimis quatuor diebus an-
ni Lunaris, hoc est in illis quatuor, qui sunt supra 350. Decem
enim Tribus Attica habuit, quales Roma XXXV . Ex singulis Tri-
bubus quīnquaginta magistratus sorte creati rebus gerendis admitte-
bantur. Ita ex decem Tribubus quinquageni Senatum Quingento-
rum constituebant, qui ab eo ὁ πεντακόσιοι dicebantur, item ἡ βελὴ
τῶν πεντακοσίων. Porro vnaquæque tribus sorte vnum diem sum-
mam rem gerebat & imperabat. Ita cum per 354 dies, quot ni-
mirum habet annus Lunaris, singuli quinquaginta diem suam per B
orbem imperassent, fiebat, vt 35 dies ex toto anno vnaquæque Tri-
bus rerum potiretur: &, quia decem erant Tribus, sequitur, vt trecen-
tos quinquaginta dies simul omnes imperarent. Reliquæ sunt ex anno
Lunari αὐτῶν ἡμέραι quatuor. Hæ igitur quatuor dies vicem illarum
τῷ θεραπευταῖς magistratibus creandis referuatæ. Hoc ita esse, testis VI-
pianus Rhetor, vetus Demosthenis interpres ὁ τῷ καὶ Αὐθονίῳ. ἔχει
γοῦν, inquit, ὃ εἰπεῖς καὶ τὸν Κελευσανὸν σύμμον, τειχοτοίχα τέσ-
σαρες ἡμέρας. οὐ τὰς μὲν ἡ ἡμέρας ἀκάλους ὁ Αθηναῖοι δέχαντο. ὁ
αὖς δὲ αὐτῷ ἡ Αθηνὴ ἦν. ὁν Ταῦτα πέσεβαι λογοῦσιν αἴτιοις. ἡγέροντες
ὁ πεντακόσιοι τὰς τειχοτοίχας πεντήκοντα ἡμέρας. Trecenos igitur &
quinquaginta dies simul imperabant, qui in decem Tribus diuisi dant C
vnicuiq; dies triginta quinque. Nam, exempli gratia, heri ἡ αὔριος φυλὴ
imperabat, hodie ἡ κερατίς, cras ἡ αἰκαρδυτής. & sic deinceps vnaquæq;
suam ἐφῆμεσίν imperabat, prout sorte ducta erat. Neque sanc quin-
quaginta simul imperabant, sed ex singulis Tribubus singuli sorte
ducti viri, qui dicebantur πεσεῖται. Illi enim Comitiis habendis præsi-
debant. Nam quingenti simul dicebatur ἡ τῶν πεντακοσίων βελὴ, Tri-
bubus illis decem in vnum corpus confusis. Quinquaginta autem
per Tribus distincti dicebantur πεσεῖται. Decem vero vocabantur
πεσεῖται, qui erant principes quadraginta nouem reliquorum, singuli
scilicet in sua Tribu. Nam vetus πεσεῖται erat quinquagesimus sui
corporis τῶν πεντακοσίων: vt in castris Romanis Decurio erat decimus D
illius decuriæ, cuius ipse caput erat. Menses igitur Lunares proprij
erant horum & omnium denique magistratum, & dicebantur πεν-
τακοσίαι, ἐπὶ τὸν πεσεῖται πεντακοσίαι τῇ ἑνδεκάτῃ. Hoc est vndecima mensis
primi Lunaris, id est, Hecatombætonis Metonici. Dicebatur etiam,
ἐπὶ αἴτιοις Μηνοφίλαι, Εκατομβætoni. ἐπὶ οὐ νέα, φυλῆς πεντακοσίαι
Πεντακοσίαι. Neque enim est aliud Hecatombæton, quam Lunaris, & eo
die

A dic iⁿ δέχη pertinebat ad Tribum πανδοιδία. Hoc est, is dies erat ἐφημερία τ^o πανδοιδίων φυλῶν. & τρεῖς ἐκκλησίαι κύρεαι in omni prytania, siue mense Lunari, agebantur ter stata die mensis, τῇ ἑνδεκάτῃ, τῇ εἰκάδῃ, τῇ ἔπη κύρεᾳ. Quare hæc anni forma tantum ad magistratus pertinebat. neq; ea vñquam populus vsus est, a quo menses πειακούμεροι, & Tetraeterides extorqueri nunquam potuerunt, ne tunc quidem, cum annus Lunaris ab Hipparcho emendatior editus esset. Primus itaq; mensis Hecatombæon fuit a solstitio. & quia per vndecim dies Hecatombæon huius anni anteuertebat caput præteriti, inde fiebat, vt sæpe Hecatombæon in Scirrhophorionē Tetraeteridis incideret, in quo sæpe πειατὰς & αἴγαχοις magistratum inibant. Demosthenes πέδος Τιμόθεου καὶ τοῖς

B ④ χρόνοις πέταν πέδι Θεργυλιώνα μῆνα ἐπ' Ασείας αἴγαχοις. πόλις δὲ οὐδέποτε ἀφικομένη Φιλάνθρωπος, &c. Si Thargelion Tetraeteridis erat vltimus mensis anni πειακείας, ergo υπερέγει illud τοῖς incipiebat a Scirrhophorione, in quem incurrebat mensis Metonicus. Et reuera Scirrhophorion Metonicus illius anni, qui erat 62 periodi Atticæ, incidebat in 13 Thargelionis Metonici. Hecatombæon autem in 12 Scirrhophorionis. Idem Orator εὐ πόλις Μεδίας τὸν τελεταῖδην τὸ Θεργυλιώνων ait fuisse in negotio διαποτήρω, vltimam anni, scilicet πειακείας. Φυλαξέας, inquit, τὸν τελεταῖδην ημέραν τῷ διαποτήρῳ, τὸν τὸ Θεργυλιώνων ή τὸ Σκιρροφορεῖον γνωμένων, &c. Quem locum non assequitur interpres. Nam orator diserte indicat, Metonicum mensem πειακείας nunc in Scirrhophorion-

C nem popularēm, nunc in Thargelionem incidere, ac consequenter Hecatombæonem Metonicum nunc in Scirrhophorionem Tetraeteridis, nunc in ipsum Hecatombæonem. Thucydides: Αἰώνοις εὐ Σπάρτη ἐφόρει, καὶ Πυθαρέου ἐπ' δύο μῆνας αἴγαχον Αἴγιων, μέτρον τὸν τελεταῖδην μαχίου, μεταὶ ἔκτῳ καὶ αὐταῖς δέχομένων, &c. Ab initio statim Veris, hoc est, a Munychione, ait duos adhuc tantum superfluisse menses magistrati Pythodori. Desinebat igitur ille annus πειακείας in Scirrhophorione, & fere conueniebat anno Tetraeterico. Porro nomena illæ dicebantur νεμείας καὶ σελήνης, ad differentiam πειακούμερων. Τοὺς δὲ αὐτὸς θέρητος, inquit Thucydides, νεμείας καὶ Κελήνης, ὡσπρὶ καὶ μόνον δοκεῖ γένεσθαι σελήνη, οὐ διαλίπτει μέτρον μεταμεβείας. Alibi

D τὸ δὲ ἐπιχιονέμην θέρητος, διδύνει τε διαλίπτει μέτρον μεταμεβείας. Νεμεία hic intelliguntur Metonicæ, & πειακείας. Cum autem menses Lunares alternis pleni & caui sint, semper pro διαλίπτεια isæmbris dicebant πειακείας, & quæ in illis mensibus cauis vocabatur ἑνδεκάτη πειακείας, ea re vera erat η διεξόδιος. Huius rei rationem reddidimus in Boedromione ἐξαιρεσιμών, item in exemplo Oeconomicorum Aristotelis supra a nobis producto de Mnemone tyranno Lampsaceno. in quo diserte ostendit sex dies de 360 alter-

nis eximi solitos, item τὸν τετράκιον ἵσταμεν πρὸ τῶν διατάξεων alternis mensibus dici solitum fuisse. Quare hic repetenda non sunt. Sic Moschopulus eis ἡμέρας Hesiodi 177. Αἴθιοι τὸν τετρακοσίον φασιν ἔνδιτον καὶ εἰκόσιον. Iudæi primum diem mensis caui dicunt secundum. Esto exemplum de mense Elul. Ita scribunt ἡμέρας ἀπό της ἡμέρας πρώτης τοῦ μηνὸς. Ita de omnibus cauis mensibus pronunciant. Dies, inquit, primus mensis caui compensat defectum eius. Quia quum pro primo ponimus secundum, ultimus erit tricesimus, non xxix. Et ita omnes menses Iudeorum habent τετρακοσία, quemadmodum & Græcorum. Diu autem mensibus Lunaribus vni sunt Græci, adeo ut Theon Arati interpres dicat suis temporibus etiamnum aliquot nationes Græcorum eam anni formam retinuisse. τέταρτη δὲ τῷ μετὰ ἐγχειρίδιον περὶ τὸν τέλον πολυπλοκὸν μερῶν Βασιλεὺν, καὶ νεῶν ἐπιχειρίων πολλοὶ τέλοι ἐλάττων.

DE OCTAETERIDE CLEOSTRATI.

PRIMVS Solon auctor fuit Atheniensibus τὰς ἡμέρας καὶ ζελῶν παγῆν, ut scribit Laertius. Quod tamen frustra proposuit, cum Atheniensibus menses omnes pleni, καὶ τετρακοσίημεραι agerentur. Tandem Cleostratus Tenedius Octaeteride Lunari edita, ab Atheniensibus scripto expressit, quod Solon eloquentia impetrare non potuerat. Cum enim iam omnibus persuasum esset, annum Lunarem esse dierum trecentorum quinquaginta quatuor, Solarem vero Lunari maiorem esse diebus vndecim præcise cum quadrante, Cleostratus animaduertit Cœlo Lunares annos cum totidem excessibus Solaribus confidere syzygias nonaginta nouem, id est dies 2922: quot scilicet diebus octo anni Solares constant. Ergo in octo annis Solaribus totidem syzygias præcise transigi existimauit: quarum syzygiarum quadraginta octo sint caue, reliqua plenæ καὶ τετρακοσίημεραι. Atque hoc interuallo dierum & syzygiarum putauit τέλον φαινομένων διπολαρίστων fieri, & Lunam cum Sole, itemque omnium φαινομένων ortus & occasus ad idem punctum redire, a quo cœperint primum. Iste autem Cleostratus (alibi Leostratum inuenio, sed male, ut puto) primus Græcorum, & signorum partes in Zodiaco notauit, & initia Arietis ac Sagittarij, ut ex Plinio & Hygeno colligimus: idque circa Olympiadem L X I. Instituit Dautem caput Octaeteridis a brumalibus diebus necessario, tum quia eius castigator Harpalus postea idem tempus seruauit, tum quia ποστδέσιον διερεψε ostendit Gamelionem hactenus fuisse mensem primum anni Attici, cum omnis intercalatio debeatur fini anni, Posideon autem διερεψε sit intercalaris. Sed Brumam intelligendum est non αὐτοκακῶς, sed πολυπλοκῶς, quomodo dies ciuiles agebant Attici. Sæculo enim Iphiti, qui primam Olympiada instaurauit, æquinoctium verum

A num conficiebatur in XXIX Martij: Solstitium Kalend. Iulij. Sed neomenia primi mensis Olympici incidit in IX Iulij, hoc est, in VIII, aut IX gradum Cancri. neque vñquam illam epocham anteuerterebat. Quare primus omnium Cleostratus ostendit Græcis popularibus suis cardines mundi esse in VIII partibus Signorum: idque omnis posteritas credidit adeo, vt Sosigenes idem Cæsari, Cæsar posteritati persuaserit. Quod si octauus gradus Cancri in VIII Iulij, ergo octauus gradus Capricorni in sexta Ianuarij, cum interuallum sit dierum 18 2, cum dimidio. Quod si primus annus Olympiadicus non fuisset intercalaris, neomenia mensis brumalis, qui est Gamelion Atticus, conuenisset in VII Ianuarij, statim post octauum gradum Capricorni. Nam a capite Hecatombæonis ad caput Gamelionis, sunt præcise sex menses, & duæ præterea αὐτῆς ἡμέραι: qui fiunt dies 18 2, quot scilicet ab VIII gradu Cancri ad VIII Capricorni. Ergo citima neomenia mensis brumalis est in VII Ianuarij, quos fines nunquam superabit; sed embolismi interuentu in Februarium summouebitur. Omnes igitur menses alternis sunt pleni & caui: Ποσδεῶν etiam δέκα plenus. Scripta est autem Octaeteris, vt diximus, anno secundo Olympiadis sexagesimæ primæ, annis decem post obseruatam ab Anaximandro obliquitatem Zodiaci. Erat cyclus Lunæ xix, Solis VIII. anno Iudaico 3227, cuius Schiebat 4.i. 76. Ianuarij VIII, anno periodi Atticæ quinquagesimo secundo, ποσδεῶν ἔη τέλος. Hæc Octaeteris primum fuit initium annorum & mensium Lunarium πεντετελεῖας: quam ipse cum Canone stellarum Orientium & Occidentium & earum significationibus publicauit. Eum Canonem veteres Græci

ῳδόπτυχα vocant. Geminus: αἱ δὲ γνόμωναι περίποδες τῷ ἐποιησασθν ἦν Τοῖς ὠδοπτύχαισσον ὅπκι διπόνων ὠδοπτύχαιματων γίνονται. Hic ὠδοπτύχαι vocat τὰς περίποδες τῷ ἐποιησασθν, Tempora que meſor, que curuus arator haberet. Vitruvius libro nono: Quorum inuenta fecuti, siderum ortus, occasus, tem-

D pestatumque significatus Eudoxus, Euclæmon, Calippus, Meto, Philippus, Hipparchus, Aratus, inueniérunt, ceterique ex astrologia, parapégmatorum disciplinas inueniérunt, eas posteris explicatas reliquerunt. Quorum scientie sunt hominibus suspicenda, quod tanta cura fuerunt, ut etiam videantur diuina mente tem-

OCTAETERIS CLEOSTRATI.

Ephor.	Annus octaeteris.	Cycles Lunæ.	Littera Dicitur.			Dies collecti.
				8 Ianua.	3 Febr.	
1	18		E			384
2	19		DC	27 Ian.		738
3	1		B	15 Ian.		1122
4	2		A	3 Febr.		1476
5	3		G	23 Ian.		1830
6	4		FE	12 Ian.		2214
7	5		D	30 Ian.		2568
8	6		C	19 Ian.		2922

pestatum significatus postfuturos ante pronunciare. Satis clare innuit, A quid , sit *ωδημυρα*. In vulgatis editionibus Vitruuij legitur Eu-dæmon Callistus, Mclo; pro quo correxi mus Euctemon, Calippus, Meto.

DE OCTAETERIDE HARPALI.

OCETAETERIDIS Cleostrateæ vitium cito deprehensum est, quod duæ Tetraeterides Olympicæ cum mense embolimo sint dierum solidorum 2924, Octaeteris autem Cleostrati dierum totidem, duobus minus. Atqui neomeniæ primæ Tetraeteridos, & tertiae ineuntium incident in nouilunia, ut vberrime a nobis libro priore disputatum est. Quare neomenia Octaeteridis secundæ Cleostrateæ B incidunt in diem penultimum Tetraeteridis secundæ, anticipabit nouilunium biduo solido. Vitiosa igitur est Octaeteris Cleostrati. Cum igitur interuallum duarum Tetraeteridum inter duo nouilunia interiectum sit, non dubitauit Harpalus, quin illud sit ex iustis syzygiis compositum. Omne enim interuallum in idem punctum Lunæ desinens, a quo cæperat, est mere Lunare, hoc est meris mensibus Lunaribus constans. Nam nisi veteres Græci mensem Lunarem censuissent esse dierum 29, horarum 12 $\frac{1}{2}$. nunquam spatio dierum 2924 iustas syzygias Lunares fieri posse existimassent. Hoc modo annus Lunaris est dierum 354 horarum 12. qui dies & horæ octies multiplicata dant dies absolutos 2834. qui de 2924 detracti relinquunt 90 dies, qui sunt C menses tres pleni embolimi. Quod si dies 2924 per 59 dies diuidantur, habebimus in duabus Tetraeteridibus quadraginta nouem paria mensium alternis plenorū & cauorum, cum diebus præterea triginta tribus, hoc est, quinquaginta menses plenos, vnde quinquaginta cauos, & tres dies insuper. Igitur in Octaeteride, quæ constat duabus Tetraeteridibus Olympicis, sunt syzygiæ Lunares nonaginta nouem: quæ si essent omnes plenæ, fierent omnes dies 2970: de quibus detractis 2924 diebus duarum Tetraeteridum remanent 46, differentia cauorum & plenorū mensium. Quadraginta igitur & sex menses caui sunt in Octaeteride: & proinde quinquaginta tres erunt pleni. quæ œconomia mensium immane quantum discrepat a Cleo- D stratea. Nam in illa sunt menses alternis pleni, & caui: in hac tertius fere mensis est cauus, & aliquando quartus. Diuisis enim 99 per 46, remanent 2 $\frac{1}{4}$ id est duæ syzygiæ plenæ, cum $\frac{1}{4}$ vnius syzygiæ. Igitur tertius mensis duntaxat est cauus, idque donec ex $\frac{1}{4}$ consurgat integra syzygia. tunc enim non iam tertius, sed quartus mensis est cauus, ut & docet progressus arithmeticus, & potes ex subiecta tabella animaduertere.

MHNES

A

ΜΗΝΕΣ ΚΟΙΛΟΙ.

έμβολ.	α	έλαφιοι.	Σεργιλ.	έκπομπ.	Βονδροί.	μαιμάκτ.	ποσειδ.	β.
β	έλαφιβ.	Σεργιλ.	έκπομπ.	Βονδροί.	μαιμάκτ.	ποσειδ.	β.	
έμβολ.	γ	χαμιλ.	έλαφιβ.	σκύρροφ.	μετεγέτην.	πιαντή.	ποσειδ.	α.
	δ	χαμιλ.	έλαφιβ.	σκύρροφ.	Βονδροί.	μαιμάκτ.		
	ε	αἴθεστηρ.	μωνιχ.	σκύρροφ.	Βονδροί.	μαιμάκτ.		
έμβολ.	γ	χαμιλ.	έλαφιοι.	Σεργιλ.	έκπομπ.	Βονδροί.	ποσειδ.	α.
	ζ	χαμιλ.	έλαφιοι.	Σεργιλ.	έκπομπ.	Βονδροί.	ποσειδ.	
	η	αἴθεστηρ.	μωνιχ.	σκύρροφ.	μετεγέτην.	πιαντή.	ποσειδ.	

ΝΕΟΜΗΝΙΑΙ ΤΗΣ ΟΚΤΑΕΤΗΡΙΔΟΣ

ΚΑΘ' ΕΚΑΣΤΟΝ ΕΤΟΣ.

ΜΗΝΕΣ έτος πρώτου.	Έτος βι.	Έτος γ.	Έτος δ.	Έτος ε.	Έτος σι.	Έτος ζ.	Έτος η.
χτιστικόν.	α χαμιλ.	κε ποσειδ.	η ποσειδ.	η χαμιλ.	α χαμιλ.	ης ποσειδ.	ης χαμιλ.
αἴθεστηριόν.	α αἴθεστη.	κη χαμιλ.	η χαμιλ.	η αἴθεστη.	α αἴθεστη.	κη χαμιλ.	η αἴθεστη.
έλαφιβολιόν.	α έλαφη.	κη αἴθεστη.	η αἴθεστη.	η έλαφη.	λ αἴθεστη.	κη αἴθεστη.	η έλαφη.
μωνιχόν.	λ έλαφη.	κη έλαφη.	η έλαφη.	ζ μωνιχ.	λ έλαφη.	κη έλαφη.	ζ μωνιχ.
Σεργιλόν.	λ μωνιχ.	κη μωνιχ.	η μωνιχ.	ηδ μωνιχ.	λ μωνιχ.	κη μωνιχ.	ηδ μωνιχ.
σκύρροφοιόν.	ηδ Σεργιλ.	κη Σεργιλ.	η Σεργιλ.	ηδ σκύρρ.	ηδ Σεργιλ.	κη Σεργιλ.	ηδ σκύρρ.
έκπομποιόν.	ηδ σκύρροφ.	κε σκύρ.	ηδ σκύρ.	ηγ έκπατ.	ηδ σκύρρ.	κε σκύρρ.	ηγ έκπατ.
μετεγέτηνόν.	κη έκπομπ.	η έκπατ.	ηδ μεταγ.	κη έκπατ.	κη έκπατ.	ηδ μεταγ.	ε έκπατ.
Βονδροίμανόν.	κη μεταγάτ.	η μεταγ.	ηδ μεταγ.	ηδ μεταγ.	κη μεταγ.	ηδ μεταγ.	δ βονδρ.
πυανεψιάν.	κηδ βονδρ.	ηδ βονδρ.	ηδ βονδρ.	ηδ πυαν.	κηδ βονδρ.	ηδ πυαν.	δ πυαν.
μαιμάκτηριόν.	κηδ πυαν.	ηδ πυαν.	ηδ πυαν.	ηδ μαιμ.	κηδ πυαν.	ηδ μαιμ.	γ μαιμ.
ποσειδέων α	κηδ μαιμ.	ηδ μαιμ.	ηδ μαιμ.	ηδ ποσειδ.	κηδ μαιμ.	ηδ ποσειδ.	η ποσειδ.
ποσειδέων β	κηδ ποσειδ.	ηδ ποσειδ.	ηδ ποσειδ.	ηδ ποσειδ.	κηδ ποσειδ.	ηδ ποσειδ.	η ποσειδ.

Subiecimus præter ea Tabulam neomeniatum Lunarium secundum menses anni politici æquabilis, id est secundum menses Tetraetericos. Hæc enim est vera Harpalæ Octaeteridis *Ψηφοφορία*: quippe quæ nihil aliud est, quam mensium Lunarium cum æquabilibus **D**ecoratio. Ideo neomeniam Lunaris Gamelionis cum neomenia Gamelionis æquabilis in primo anno composuimus: non quod ita fecerit Harpalus: (Nullus enim Gamelion æquabilis eo seculo Lunaris fuit:) sed quia deprehenso anno primo Octaeteridis Harpalii, non operosum erit diuinare quotæ diei Gamelionis æquabilis competat neomenia Gamelionis Lunaris. Nam si, verbi gratia, neomenia primi Gamelionis Lunaris Harpalei incidit in tertiam diem Gamelionis æquabilis, reliquæ omnes neomeniæ eundem pro-

F 4 gressum

gressum seruabunt: puta per triduum omnes neomeniæ promouendæ A
erunt. Sed non magis scimus epocham capitî illius Octaeteridis,
quam patriam ipsius Harpali. Constat tamen initium fecisse a bruma,
vt est testis Festus Auienus in Arateis:

*Non ego nunclongo redeuntia sidera motu
In prisca memorem sedes. Habet ista priorum
Pagina, & incerta rerum ratione feruntur.
Nam quæ solem hiberna nouem putat aethere volvi,
Ut Luna spatum redeat, vetus Harpalus, ipsa
Ocius in sedes, momentaque præsa reducit.*

Ex quibus cognoscimus & a bruma incepisse, & cœreætempsæ quoque vocasse, non quod annis nouem solidis constaret, vt hallucinatur Festus, sed quia nono quoque anno in orbem rediret: quemadmodum pentaeteris & trieteris dictæ sunt, non a numero annorum, quibus constabant, sed eorum, quibus ineuntibus Διπολασσος fiebat: quemadmodum quartanam febrem dicimus, non quod interualla habeat quaternum dierum, sed quod quarto quoque die in orbem redeat. Igitur Harpali Octaeteris admissa fuit cum parapegmate & significationibus stellarum, & hæc est periodus secunda πενταετίας, qua Athenienses vñi sunt. Plinius quoque significationes siderum & tempestatum πενταετίας ex Harpalo citat in indice libri x viii: quæ non aliunde petitæ, quam ex eius parapegmate. Cum autem hæc Octaeteris sit C dierum 2924: ipsi dies per octo diuisi dant quantitatem anni secundum Harpalum, dierum 365 $\frac{1}{2}$ siue horarum æquinoctialium 12. Quare manifestum mendum est in Censorino, vbi differitur de anni Solaris quantitate secundum Harpalum. Nam ibi legimus Harpalum definisse annum Solis dierum trecentorum sexaginta quinque, & tredecim horarum præterea æquinoctialium. Omnino enim legendum duodecim horarum. Et ne quis dubitet, idem error est infra apud eundem, vbi dicit Arminon regem Ægypti annum ad tredecim menses & quinque dies perduxisse. Annus Ægyptius non est tredecim, sed duodecim mensium. Alioquin Octaeteridi Harpalæ superessent horæ octo supra 2924. Atqui ita nulla fieret æquatio. Siquidem D omnis æquationis lex iubet nihil reliquum fieri de ratione horaria, aut scrupularia. Imo tantum abest, vt illarum octo horarum accessione rationes Solis cum Lunaribus parient, vt etiam sine illis iusto longior sit Octaeteris, vt alibi demonstratur. Hanc Octaeterida exclusit Enneadecaeteris Euclæmonis, & Metonis: De qua proxime dicendum erat, nisi Eudoxi Octaeteris nos reuocaret, quæ Metonis quidem periodo posterior est; propter cognitionem autem materiæ in continentि

A continentis reliquis Octaeteridibus subiiciendam esse arbitrii sumus:
De ea igitur prius dicendum.

DE OCTAETERIDE

EVDOXI.

EUDOXVS Cnidius, vir suo saeculo eruditissimus, & Mathematicorum princeps, in Aegyptum profectus, ibi annum & menses præterea integros quatuor, sacerdotibus & astrologis operam dedit, & Octaeterida suam conscripsit, vt docet nos Laertius: καὶ τὴν διεγένετον περὶ τὸν ἀστέρα τοῦ οὐρανοῦ τὸν αὐτόν την τοῦ πυρός περί τοῦ οὐρανοῦ περί τοῦ πυρός τοῦ πυρός (lego τοῦ πυροῦ) καὶ ὁ φεγγάριος, τὸν ὁκταετεῖδα καὶ τὰς τοιχογεγένεταις. Is igitur cum in Aegypto esset anno tertio Olympiadis cccc, & eclipsium interualla, quas in monumentis suis notatas habebant Aegyptij, inter se compararet, apprehendit syzygiam secundum Harpalum proprius abesse a vero, quam syzygiam secundum Octaeterida Cleostratam. Nam syzygia secundum Harpalum est dierum 29, horarum æquinoctialium $12\frac{2}{3}$. At secundum Cleostratum totidem quidem dierum & horarum, sed & $\frac{1}{3}$ duntaxat vnius horæ. Ratio igitur differentiæ Harpaleæ ad rationem differentiæ Cleostrateæ est dupla quadripartiens tricesimas tertias. Quare cum maiuscula sit Harpalea, quam vera sit syzygia; putauit Eudoxus $\frac{1}{3}$ vnius horæ esse excessum Harpaleæ syzygiæ supra veram syzygiam Lunarem, quam definiuit 29 dierum, $12\frac{2}{3}$ horarum, $\frac{1}{3}$, vel, quod idem est, $\frac{1}{3}$ vnius horæ. Ideoque ratio differentiæ veræ syzygiæ, ad rationem Cleostrateæ differentiæ, est dupla. Cum igitur in Octaeteride sint syzygiæ nonaginta nouem, si in 29 dies $12\frac{2}{3}$ horæ ducantur, habebis modum vnius veræ Octaeteridis dies 29 23, horas 12, qui est dimidiis dies. Ideoque in duabus Octaeteridibus tres dies supererunt supra rationes Solis: & consequenter in viginti Octaeteridibus, quæ sunt ex auctoritate decem, superabunt dies triginta, qui est mensis integrer. Quare Eudoxi periodus magna constat ex Octaeteridibus viginti, vel Heckædecaeteridibus decem, quarum ultima deminuenda sic diebus triginta. Et proinde tota periodus Eudoxi est dierum 58440, qui sunt præcise anni Iuliani 160. In annis igitur 160 melius putauit D mensem omitti posse, quam diem in xix annis Metonicis. Quod tamen ineptum est. & tam inconsulte ausus est introducere octaeterida post enneadecaeterida Metonicam, quam iuste Enneadecaeteris mendosa Metonis omni Octaeteridi prælata est. Cum igitur scripserit anno III Olympiadis cccc, cyclo Lunæ decimo sexto, Solis octauo, instituerit vero initium Octaeteridis a solenni Aegyptiaco, quod vocabant Iose, vel Ioseph, quæ tunc incidebant in tempus sideris brumæ consecutæ, ut odoramus ex Gemino, non difficile erit diuinare, quis dies Julianus

Iulianus illi tempori competitat, si consideremus, cui diei mensis αγρι. A
 Eudoxus in parapegmate suo assignauit diem brumæ. Nam cum
 Meto & Eu&temon incipiunt annum suum cælestem a xxvi i Junij,
 Brumæ autem diem centesimum octagesimum secundum numerent
 a Solstitio, Eudoxus quartum diem a bruma Eu&temonis dixit esse ve-
 rum diem brumæ, vt notatum est in Parapegmate Attico, cui congruit
 dies 28 Decembris. Si igitur Ioræ tunc cadebant in brumam, ea ne-
 cessse est incidisse in 28 Decembris, quamvis verus dies brumæ incidis-
 set in 27. Erat annus Nabonassari 383. Neomenia Toth 23 Nouem-
 bris, feria prima. Neomenia Paophi 23 Decembris. Ergo Ioræ in vi
 Paophi. Sed duo aduersantur. quorum alterum est, quod non in men-
 se Paophi videntur fuisse Ioræ, sed in mense Athyr: qui, posteaquam B
 fixus fuit, incidit in Nouembrem Julianum. Atqui in Nouembrem
 Julianum conferuntur Isia a veteri poeta in descriptione mensium, quam
 reperies in Catale&tis nostris. Ibi enim de Nouembri ita scriptum est:

*Carbaseo post hunc artus indutus amictu
 Memphidos antiqua sacra, Deamque colit.
 A quo vix audius sistro compescitur anser.
 Deuotusque sacris incola Memphis.*

Manifesto Isia sunt in Athyr, non in Paophi. Alterum est, quod Geminus reprehendens sui sæculi errorem, qui semper assignabat brumam Isiis in anno vago Nabonassari, ait ante 120 annos brumam in-
 cidisse in Isia. Ergo à tempore Eudoxi ad tempus illud, quo suum li- C
 brum scribebat Geminus, intersunt anni tantum 120. Proinde ille
 annus a Nabonassaro fuerit 503. Ita Geminus fuerit longe antiquior
 Hipparcho. quod non puto. longe enim posterior videtur. Ad prior-
 rem quidem dubitationem respondere possumus, solenne Memphis-
 ticum Nouembbris non esse Ioræ, sed Ἀρεων Οστεων. Nam αφδισ-
 μος Οστεων celebrabatur xvii Athyr, teste Plutarcho, hoc est
 xiiii Nouembbris: item Ἀρεων Οστεων codem mense celebra-
 batur, vt constat ex Kalendario rustico, quod exstat Romæ, in quo
 in mense Nouembri cui Athyr respondet, festum EVRESIS no-
 tatum est. Tis & p̄s Rutilius Numatianus meminit in suo Itinerario:

*Et tum forte hilares per compita rustica pagi
 Mulcebant sacrâ pectora feſa iocis.
 Illo quippe die tandem renouatus Osiris
 Excitat in fruges semina lata nouas.* D

Paulo ante indicauerat se soluisse post ortum Pleiados. Aperte no-
 tec illam Ἀρεων celebrari mense Nouembri. Et præterea erant alia
 solennia Isidis: vt ISIDIS NAVIGIVM mense Martio apud idem Ka-
 lendarium & Lactant. & Apul. lib. x i. item SACRVM PHARAS,

A ET SARAPIA mense Aprili. Ad alteram autem dubitationem nihil quod respondeamus, habemus. Sed vtcunque hæc fuerint, Eudoxus summis initium Octaeteridis suæ a proximo nouilunio post 28 Decembris, hoc est a Scebat Iudaici anni 3396, cuius character 3. 23. 726, feria quarta, Decembris xxxi, cum iam tamen neomenia Posideonis embolimi Metonici moraretur priscam epocham die uno, & tunc esset in Kal. Ianuarij. Igitur inde Octaeterida suam incepit, Ποσδεωνικὸς ὀκταῆτης εἰς τὸν Καποδιστρίου: cuius caput post annos Julianos 161 præcipitatur usque in 30 Ianuarij. Sed εξαιρετικά triginta dierum iterum in ultimam Decembris redditur: & ita rationes Solis cum Lunaribus æquantur.

B E L E N C H V S O C T A E T E R I D I S.

NE HOC quidem modo constant rationes Lunares. Proxime quidem abest a vero ἐνναδεκαετεῖος Eudoxi. Nam vera ἐνναδεκαετεῖος Iudaicæ est dierum 5847, ut & Eudoxea, & præterea horæ i. 414, quo excessu superat Eudoxeam. Sed syzygia non est præcise accepta dierum 29, horarum 12, $\frac{8}{11}$: vel, quod idem est, dierum 29 $\frac{1}{2}$ & $\frac{2}{3}$. (Nam tam dies 29 hor. 12 $\frac{1}{2}$, quam dies 29 $\frac{1}{2}$ $\frac{2}{3}$; Octaeteridis syzygiam consummant. Error autem est in Geminò $\frac{1}{2}$ pro $\frac{1}{3}$, ut hoc obiter moneam.) Syzygia enim præcise est dierum 29, hor. 12 $\frac{793}{1080}$. Quare vera ὡρογραφία Solaris anni supra Lunarem erit dierum 10, horarum 21.

C 204. quæ omnia si octies multiplicentur, fient dies 87, horæ 2. 472. qui quidem dies non consummant menses tres Lunares. Ideo in octo annis non possunt intercalari menses tres: quod ex enneadecaeteride probatur. Nam in octo enneadecaeteridibus fiunt intercalationes quinquaginta sex: in xix autem Octaeteridibus fiunt quinquaginta septem. Vnus igitur mensis abundat post annos 152; non autem, ut voluit Eudoxus, post annos 160. Et cur illi displicuit Enneadecaeteris Metonis, non possum cōminisci: nisi quia semper sincerum volumus vas incrassare, & potius reprehendere, quam discere. Octaeterida autem Eudoxi Dositheus Archimedis familiaris correxit, & iterum cum parapegmate castigatiore edidit. Vnde quoties veteres ἐπομέας dīas τῷ φαρούλῳ Dositheum testem producunt, scito esse ex Eudoxi quidem Octaeteride & parapegmate, sed a Dositheo correctis. Parapegma cum Octaeteride Lucanus vocat fastos, vel, ut ipse loquitur, fastus. **Nec meus Eudoxi vincetur fastibus annus.** Geminus postquam ex Dosithei parapegmate quædam produxit, statim subiicit etiam testimonium ex Eudoxo. Sed vtrumque est Eudoxi; prius quidem ex posteriore editione Dosithei, posterius autem ex priore Eudoxi. Quare multi veterum octaeterida Eudoxi Dositheo attribuunt, teste Censorino.

sorino. Illustrauit etiam eandem Octaeterida commentario & expositione Eratosthenes Cyrenæus. Porro de Octaeteride ita legitur apud Censorinum: *Hunc quoque circuitum vere annum magnum esse plerique Græcia existimauit, quod ex annis vertentibus solidis constaret, ut proprie in anno magno fieri par est. Nam dies sunt solidi uno minus centum, annique vertentes solidi octo.* Hæc a librariis mutilata ita sunt supplenda: *Nam dies sunt solidi ducenti noningenti viginti duo, menses uno minus centum,* &c. Plinius vero de Octaeteride intelligit, cum scribit libro xviii, xxv cap. *Indicandum est quod illud, tempestates ipsas ardores suos habere quadrinis annis, easdem non magna differentia reuerti ratione solis: octonis vero augeri easdem, centesima reuoluente se Luna, &c.* Hoc enim ex parapegmatis Eudoxi & Dosithei hausit, quæ quidem erant edita una cum octaeteride Eudoxea.

DE ANNO MAGNO METONIS,
SIVE ENNEADCAETERIDE.

Quis status anni Lunaris Atheniensium esse potuerit, cum ad Canonas Octaeteridis describeretur, ex comparatione vtriusque octaeteridis Tetraetericæ & Lunaris Harpalicæ, scire posuisti. Quamvis enim initia & tempus institutæ Octaeteridis πενταετίας Harpalicæ ignoramus, tamen in quadraginta annis magnam turbationem nouiluniorum necessario consecutam esse, potes ex eadem comparatione colligere. Itaque Aristophanes Olympiade 88, Amynia prætore, Nephelas docens inducit Lunam cum Atheniæ sibus ex postulantem, quod menses ad Lunam non describerent, sed δύο τε καὶ ξεῖνοι οὐδοιδοπάνι ait. Nam putantes se solennes cultus & ferias ex Lunæ & Octaeteridis obseruatione obire, eas alieno tempore anni imprudenter celebrabant. Quod plane anomalia octaeteridis congruit: donec Metonis anno succedente ea penitus desita est. Theophrastus πέντε σπουδαίων ὑδάτων καὶ πνευμάτων. διὸ καὶ αὐτοὶ γεγράψαντες πενταετίας διεργούμοις ἔνοι, οἷον Ματρικέταις ἐν Μηδίᾳ δύο διετέπεμψαν, Κλεόσρετος ἐν Τερέδῳ δύο τε Ιδης, Φαενὸς Αθίνην δύο διετέπεμψαν Λυκάμβῃ τε πέντε τὰς τρισ. παρὰ δέ Μέτων δικότας τὸν δύο εἰς δέσμοντα εἴ καστι σπουδαῖον συντελεῖται δὲ οὐ μὴ Φαενὸς μέτων Αθίνην δὲ Μέτων Αθίλων. Meton igitur Pausaniæ filius, ut tunc captus erat Græcorum, insignis Mathematicus floruit in eunte bello Peloponnesiaco, vir non solum peritia motuum cœlestium, sed & aquiliciis, & librationibus nobilis. Itaque & fontes induxit Athenis, ut auctor est Phrynicus Comicus μονοτρόπων.

Tis ἐστιν οὐ μέτων Σωτῆς Φρυνίππων;

Mētōn

A Μέτων ὁ Λευκονούδης, ὁ δὲ ὁ τὰς κενίας αὐγῶν.

Quare huc alludens Manilius noster in Apotelesmatis, sub Aquario Aquilices & Astronomos ait nasci:

*Ille quoque, inflexa fontem qui proicit urna,
Cognatas tribuit iuuenilis Aquarius artes
Cernere sub terris; undas inducere tectis. &c.
Quippe etiam mundi faciem, sedesque mouebit
Sidereas, cælumque nouum versabit in orbem.*

B Non est locus nobilior in totó Manilio, quamuis olim cum non satis capiebamus. Veteres, quæ fuit eorum hac in re imperitia, puta-

bant omnium motuum coelestium & mundi ipsius integrum con-
uersionem fieri, quando Sol & Luna in idem tempus recurre-
bant, in quo antea deprehendebantur, & quamdiu Octaeteridis
fides suspecta non fuit, eam esse mensuram Διπλαζόσεως Επιπλός
non solum vulgus, sed & docti credebant. Itaque Festus Auienus ex
Græcorum libris dixit:

*Non ego nunc longo redeuntia sidera motu
In prisca memorem sedes.—*

C Innuit, vt vides, de ortu & occasu τῆς μοεφώσεως annuo. Nam si qua
est varietas, eius Διπλαζάσεως, quantocunque tempore illa redditura
sit; omittit dicere. Subiicit:

*--Habet ista priorum
Pagina, εἰς incerta rerum ratione feruntur.*

Diuersa de istis scriptorum & Astronomorum iudicia, & libros ex-
stare dicit:

*Nam quæ Solem hiberna nouem putat aethere volui,
Ut spatum Lunæ redeat, vetus Harpalus, ipsam
Ocius in sedes, momentaque prisca reducit.*

D Putat Διπλαζάσεως incarrantium fieri, ita vt sidera, vt ipse loquitur, in
prisca sedes longo motu redeant. Putat, inquam, hoc accidere, quan-
docunque spatium Lunæ redit. Ipse interpretatur mentem suam:
Quando, inquit, Luna in sedes & momenta prisca reducitur. Quod
interuallum, inquit, Harpalus annorum nouem esse decreuit, sed
male, cum ocior sit iusto ista periodus. Aperte igitur censet, con-
uersionem cœli vniuersalem fieri, quando neomenia redit in eandem
dicim, & horam, in qua antea fuit. Subiicit Festus Auienus, hanc pè-

G riodum

riodum ob breuitatem fallere, ideoque ei decennium additum a A
Metone. & veram δημοκρίτεων τῷ φαινομένῳ intra ὀκταδεκαετεῖ-
δα fieri. De hallucinatione Festi super nomine Enneaeteridos, su-
pra dictum est. Aratus quoque volens ostendere omnium incerran-
tium ἐποχῶν Solem ipsum esse, absurde quidem, sed tamen eius
rei causam confert ad cyclum Metonis. quo interuallo, δύσεων καὶ δια-
τλῶν τῷ φαινομένῳ fiat restitutio, orbis, & conuersio quædam
mundi vniuersalis. Ita enim canit elegantius, quam verius:

Γιγάντες τάδε καὶ οὐ. Ταὶ γὰρ συνακόδει ποτὲ
Επεικαίδεκα κύκλα φαεινοὶ πελίοιο.

Quem locum summum virum Theonem ex toto assicutum non B
esse mirum non est, cum Hipparchus, & post eum Astronomia
Apollo Ptolemæus, quantitatem anni Tropici ex neomeniarum
restitutione collegerint, quam restitutionem Hipparchus recte
censet post annos 304 statim fieri. Sed de his libro quarto am-
plius. Apertius vero Diodorus Siculus docet illos veteres, Ταὶ φαινό-
μενα, δημοκρίτεως illis nouemdecim annis vertentibus, putasse. Li-
bro enim duodecimo de illis nouemdecim annis loquens ita scribit;
Ἐν δὲ τοῖς εἰρημένοις ἔτεσι τὰ αἴσρεα τηνὸν δημοκρίτεων ποιῶσι, καὶ καθάπε-
τεν πνὸς μεγάλου τὸν αἰακυχλισμὸν λαμβάνει. διὸ καὶ τοις αὐτὸν Μέ-
τωντος ὄνομαδέσιοι δοκεῖ δὲ ὁ αἴσρεας διότι ἐν τῇ περιόρφων καὶ περιγραφῇ
Ταῦτη θαυμαστὸς ἐπιτέλυχεναι. Ταὶ γὰρ αἴσρεα τηνὸν ταὶ κίνητοι, καὶ τὰς ἐποι- C
μασίας ποιεῖται συμφώνεις τῇ γραφῇ. διὸ μέχεται τῷ καθῆμασι χρόνον Καπλα-
σοῖ τῷ ἑλλήνων γέωμεροι τῇ ὀκταδεκαετεῖδι & διεψεύσθων) τῷ αληθεῖας.
Quid melius potuit versus Arateos interpretari? Sed fallitur Dio-
dorus. Nam ὀκταδεκαετεῖδις, quæ illius temporibus obtinebat, e-
rat Calippica, non autem Metonica: cum Metonica plus quam
quinque diebus, Calippica uno fere die illo saeculo iam anteuer-
tisset, quo hæc scribebat Diodorus. Idem scriptor libro secundo
eadem repetit, loquens de enneadecaeteride gentium Hyperborea-
rum: λαγῆς δὲ καὶ τὸν Θεὸν (Apollinem) διὰ τὸν ὀκτακαίδεκα κατα-
τάνεις τηνὸν μῆναν, ἐν διέδειπτοι τῷ αἴσρεων δημοκρίτεως ἐπὶ τελῷ αἴσρεων. καὶ
διατί τὸν ὀκτακαίδεκατῆνα χρόνον τὸν τῷ ἑλλήνων μέγαν ὀκτώτον ὄνο- D
μαζεῖσθαι. Huius meminit & Aelianus libro decimo. Nunc quid
velit Manilius per te ipse potes intelligere. Ait Metonem cœlum
versasse in nouum orbem, hoc est, conuersionem mundi καὶ δημο-
κρίτεων nouo orbe & noua periodo τῷ ὀκταδεκαετεῖδι definiuisse, cum
orbis vetus Harpali mendosus, & fallax tempore comprehensus sit.
Hoc est, quod dicit, versare cœlum in nouum orbem. Et nouum
orbem

A orbem periodum Metonicam intelligit, comparatione veteris, quam Octaeterida Harpali esse ostendit Festus Auienus. Enneadecaeteris igitur Metonis celeberrima multis quidem nominibus commendatur: sed eam parum hactenus notam fuisse, argumento sunt iij, qui candem penitus cum cyclo Paschali, & nostro vulgari, quem numerum aureum vocamus, definunt. Tantum enim septem embolismos, & nouemdecim annos cum nostro numero aureo communes habet, in reliquis immane quantum differt. Nam neque idem situs embolismorum, neque eadem anni Solaris quantitas: cum Cyclus Metonis sit absolute dierum 6940, discedens à iusta periodo horis 7. 26. 56. 40." Vnde in annis 76 moratur Lunæ curriculum die uno, horis 5. 47. 46. 40." In annis denique 304 Luna anteuertit primam epocham Metonicam diebus solidis quinque. Annos autem embolimæos septem aut eorum situm, scire non possumus priusquam epocham cycli ipsius & caput indagemus. Veteres Græci à bruma, ut cognoscimus ex octaeteridibus Cleostrati & Harpali, tempora sua ordiebantur, & eos secuti Romani, quod facilius a decrementis umbræ horas obseruarent, brumæ confecto dic, quam ab incrementis, solstitio. Quare omnia horologia Græcorum semper ad rationes brumæ referebantur, ut & Romana: donec primus omnium Meton noster à capite anni populari, aut potius ab eius

Cepocha, horologium describere instituit, hoc est à solstitio. Vnde ipsum organon ἡλιοτρόπιον vocarunt Græci, a solsticij obseruatione. Quod instrumentum nobilissimum, atque priscorum hominum obseruationes longe subtilitate vincens, ipse in Comitio Athenarum dicauit, ut testis est priscus scriptor Philochorus apud interpretem Aristophanis ὀρθίων, instar ἡλιοτρόπιος Pherecydis, quod in Scyro insula patria sua auctor dedicauit. Itaque videtur non solum a solstitio caput Enneadecaeteridis suæ deduxisse, sed etiam ab eo tempore, quo Heliotropium suum dicauit. Idem Scholiares Aristophanis assentitur quidem Philochoro de Heliotropij positu: sed de tempore refragatur. Philochorus enim

Dcensebat Metonem ante Pythodorum Archontem Heliotropium posuisse. ipse post Pythodori magistratum aut saltem in magistratu ipso, non autem ante magistratum, positum contendit. Verba Grammatici de Metone hæc sunt: οὐδὲ Φιλέχος οὐ κολωνῶ μὴν αὐτὸν ξεῖν λέγει θεῖαν, ψαυθεὶς δὲ πέρι Πυθοδώρου ἡλιοτρόπιον τὸ τῆς ποιητικῆς σκηνοτοιχίαν, περὶ τοῦ τείχεος τὸ τῆς ποιητικῆς. Lege: ξεῖν λέγει θεῖαν. εἰπεν Αψεύδος. δὲ τὸ πέρι Πυθοδώρου. Sane verum est adhuc

sub magistratu Apseudis illud Heliotropium dedicasse, & solstitium A obseruasse 27 Iunij, diebus 36 ante neomeniam sequentis Hecatombæonis Tetraeterici. Itaque adhuc erat in magistratu Apseudes: cui in sequenti anno successit Pythodorus. Parum igitur abest, quin & a Solstitio cyclum suum incepisse, & circa tempora Pythodori Heliotropium statuisse credamus, optimi scriptoris auctoritate moti. Sed de Solstitio cur dubitem, cum auctorem locupletem habeam Festum Auienum? qui post eos versiculos a nobis paulo ante adductos subiicit, loquens de Harpaloo:

*Illi⁹ ad numeros prolix⁹ decennia rursum
Adieciſe Meton Cecropea dicitur arte,
Inſeditque animis. Tenuit rem Gracia ſclers
Protinus, & longos inuentam misit in annos.
Sed prima⁹ Meton exordia ſumpſit ab anno,
Torret rutilo cum Phœbus fidere Cancrum:
Cingula cum veheret pelagus procul Orionis,
Et cum caruleo flagraret Sirius astro.*

B

A solstitio igitur duxit citimum nouilunium. Remotissimum vero statuit ad æstus maximos Caniculæ. Iam igitur conſtat de exordio periodi Metonicae. De tempore, hoc est anno obſeruati a Metone solstij, item de tempore & epocha ipſius Solstij, habemus plene apud Ptolemaeum, libro III, qui ait diserte Solstij a Metone & Euclē-C mone obſeruatum anno Nabonassari 316, Phamenoth XXI, manc. Tempus congruit XXVII Iunij, cyclo Lunæ VII, cyclo Solis XXVI, feria prima, anno quarto Olympiadis 86 definente, præfecto Athenis Apſeude, T. Verginio, Proculo Geganio Macerino coss. qui erat tertius annus periodi Atticæ. Scirrhophorion III Iulij. Ergo Neomenia Hecatombæonis Metonici σκιρροφοεινΘ τείτη ἐπὶ δέκα. Diodorus libro duodecimo: ὃ δὲ ταῦς Αθήναις Μέτων ὁ Πανσκούς μὴ γός, δεδοξασμένος δὲ ὃ δεργλογήτα ἐξέποκε τινὸς οἰομαχούμενος ἐπειδεῖδα; τινὸς δέχθει ποιοτάτημέν δέπο μετός ὃν Αθήναις σκιρροφοεινΘ τεισθεῖστος. Proinde ΘδεγηλιώνΘ πέμπτη φεβρουάριΘ obſeruatum Solstij a Metone. & proximo πεντακοειδεῖσθαι Hecatombæone Pythodo-D rus iniuit magistratum, nouem mensibus ante initia belli Peloponnesiaci. Hæc igitur est Epochæ cycli Metonici, non autem IX Iulij, vt solebant vetustiores: neque octaua pars Cancri, vt Cleostratus. Quare mirari satis non possum, cur Columella dixerit, se, au-tore Metone, solstij in octaua parte Cancri, sicut alia καὶ τὰ in octauis partibus signorum suorum, statuerit, cum res ipsa cum satis

A satis refellat. Cur enim potius Columellæ de Metone , quam Metoni ipsi credam ? De modo Enneadecaeteridis Metonicæ scribit Censorinus : *Præterea sunt anni magni complures : ut Metonicus , quem Meton Atheniensis ex annis undeviginti constituit. eoque Enneadecaeteris appellatur : Et intercalatur septies : in eoque anno sunt dierum sex millia , Et quadringenti quadraginta. Legendum : in eoque anno sunt dierum sex millia Et noningenti quadraginta.* Nam ex notis vulgaribus fluxit error , dierum sex millia , & cccc x l. Deest enim id nota quingentorum. Cum 5940 dies comprehendenderet Enneadecaeteris Metonica , ea nullo modo potuit congruere cum vera enneadecaeteride Lunari , vt infra demon-

B strabitur. Seruata epocha in xxvii Iunij , facile embolismorum situs & tempora deprehendemus. Nulla enim Neomenia Hecatombæonis Solstitium anteuertebat. Quocirca secundus , quintus , octauus , decimus , tertiusdecimus , sextusdecimus , decimus octauus anni erant embolimæi ; contra quam censem docti homines nostri temporis. Cum autem periodus ipsa 6940 diebus præcise explicaretur , in illis erant anni Lunares xix , menses ~~triacontidosi~~ septem dies quatuor , scrupula nulla. Quare propter illos quatuor dies abundantes , quatuor quoque anni erant ~~vigesimoprimi~~ , dierum scilicet 355 , vt postea videbimus. Anni autem Lunaris modus , secundum Metonem , est dierum 354 $\frac{1}{3}$, aut $\frac{1}{6}$. Neomenia prima Hecatombæonis Metonici fuit Iulij xv. Quare cyclus Metonis constat non ex enneaeteride & decade , vt voluit Festus Auienus , sed ex Octaeteride & Hendecaeteride. Nam nullæ aliæ partes sunt , enneadecaeteridis , quæ propius absint a modulo anni Solaris : nec quæ melius in se cohærent. Quod enim Octaeteridi superest supra rationes Solis , id deest Hendecaeteridi , & contra. Sed cum Meto videret accurata obseruatione septimam diem Hecatombæonis vicesimi Tetraeterici semper in nouilinium concurrere ; (verbi gratia , incipiat primus Hecatombæon ix. Iulij , vt in principio periodi Atticæ; vicesimus incipiet in Kal. Augusti , & in vii mensis erit nouilenum ; id quod me tacente indicat laterculus mensium Tetractericorum antea a nobis propositus) cum igitur hoc videret Meto , animaduertit in hoc intervallo contineri duas Octaeteridas Harpalii. id quod & puerò proclive : item dies 1092. Sed iij dies est triennium Harpaleum , vel Cleostrateum , hoc est tres anni Lunares cum uno mense intercalari pleno. Duæ autem Octaeterides siue Harpalæ , siue Tetractericæ sunt dies 5848. quibus si adieceris 1092 , consurget summa dierum 6940. Igitur iustum periodum confici posse ex duabus ,

Harpali Octaeteridibus & triennio Lunari existimauit. Rursus in Aduabus Octaeteridibus , sex sunt embolismi ; in triennio unus. Ergo septem embolismi transigentur in ea periodo : & fient omnes syzygiæ 235 : quia in duabus Octaeteridibus sunt 198, & in triennio Lunari 37. atque adeo decennouem annis tota periodus explicabitur. Vnde eam ~~etradexaemeidæ~~ vocavit. Si igitur omnes menses 235 huius periodi essent ~~regulare~~ pleni, & pleni, ij fierent dies 7050. De quibus si detrahantur dies 6940, quantitas nempe huius periodi , relinquuntur menses caui 110 , qui debentur huic periodo : & proinde reliqui 125 erunt pleni. Longe igitur maior erit numerus plenorum, quam cauorum : neque erunt alternis pleni & caui, vt nec in Harpalii Octaeteride erant alter- B nis pleni & caui. Si igitur 235 in 110 distribuantur, habebimus syzygias 2. dies $4\frac{1}{2}$. Ex enim in 110 multiplicatæ faciunt 235 syzygias præcise : quas intelligimus omnes plenas. Itaque post duas syzygias & dies $4\frac{1}{2}$, vtendum erit $\xi\alpha\mu\sigma\tau$, vt pro 4 mensis , dicatur quinta. Item eodem modo post quatuor syzygias, pro quin- ta syzygiæ octaua dicetur nona. & ita progrediendo erogabis om- nes $\xi\alpha\mu\sigma\tau$, donec ultima syzygia sit caua, & pro eius tricesima , dicatur prima Hecatombæonis primi secundæ periodi. Id quod in conspectu tibi dedimus in duabus sequentibus Tabulis : in quarum priore omnes syzygiæ cum characteribus suis notatae sunt. Nam Cella, quæ habet tres numeros, ea indicat mensem cauum. C Puta in primo anno , tertio mense , in cella habes $\xi\alpha\mu\sigma\tau$. Duo priores numeri significant pro 4 mensis, dicendum 5: vel, vt Græci loquuntur pro τετάρτῳ ισαρθρῷ , πέμπτῳ ισαρθρῷ. Ideo mensis est cauus. Inferior autem numerus est feria , vel character neomeniæ. Quæcunque autem neomeniæ habent unum numerum, ea sunt plenorū mensium. Reliqua facilia sunt. Ex quibus vides $\xi\alpha\mu\sigma\tau$ non fieri in uno die, sed propter coniugatio duarum syzygiarum postulat. Post binas enim syzygias fit $\xi\alpha\mu\sigma\tau$, donec nu- merus ex $\frac{1}{2}$ accrescens addat diem prioribus diebus quatuor. Quare in omni undecima syzygia accrescit dies unus. Insigniter autem fallitur Geminus , priscus & eruditus auctor , qui scribit Me- D tonem diuisisse 6940 dies per 110 syzygias : & quia 110 in 6940 continentur sexagesies ter , propterea censet Metonem statim post 63 dies $\xi\alpha\mu\sigma\tau$ τῷ ιμερῷ fecisse. Hoc enim ratio ipsa con- futat. Nam 63 dies sunt syzygiæ 2, & dies præterea 3. quæ omnia in 110 ducta producunt syzygias, 220, dies 330. hoc est syzygias undecim , quæ cum 220 syzygiis compositæ dant tantum 231 syzygias

A TABVLA CHARACTERISMI
NEOMENIARVM ENNEADECAE-
TERIDIS METONICÆ.

ΑΙΓΑΙΟΝ. Σειρά.	ΜΕΤΑΓΡ. νούσ.	ΒΟΝΔΡΟ- μούσ.	ΠΛΑΝ. ψιών.	ΜΕΤΑ- ΧΤΙΚΟΥ.	ΠΛΑΝ- ΘΕΩΝ α. διάτ.	ΠΛΑΝ- ΘΕΩΝ β. διάτ.	ΤΑΞΗ- ΛΙΟΥ.	ΑΙΓΑΙΗ- Σειρά.	ΕΛΑΦΙΝ- ΗΛΙΟΥ.	ΜΕΤΑ- ΧΤΙΚΟΥ.	ΘΕΡΙ- ΗΛΙΟΥ.	ΟΠΙΓΡ- ΦΟΣ ΚΩΝ.	Dies collecti.	ΣΥΓΓΡ. ειλικρ.	ΣΥΓΓΡ. ειλικρ.	
I 7	2	4. 5		8. 9			12. 13	4	16. 17		20. 21		355	I. 2	5	
24. 25	5	28. 29			2. 3	6	6. 7	10. 11	5	15. 16						
μηβ. 2.	6	1	2	4		7	2	3	6	1	2	3	739	25	11	
19. 20		23. 24		27. 28.				1. 2		5. 6		9. 10				
3 4	5	7	1	3	4		0	6	1	2	4	5	7	109	337	
4	1	13. 14		17. 18		21. 22	0		25. 26	30. I						
μηβ. 5.	3	4	6	7	2		3	5	6	1	2	4	144	849	22	
4. 5	6	8. 9		12. 13	6	1	2	4	5	7	1	3	183	162	29	
6	7	2	3	5				10. 11		15. 16		19. 20				
4	6	1	2	4	5	0		7	1	3	4	6	7	218	674	34
23. 24		27. 28			1. 2	0			5. 6	9. 10		13. 14		256	8640	
7 2	3	5	6	1	3			4	6	7	2	3	5	256	8640	
μηβ. 8.	6	1	2	4	5	7	1		30. I	4. 5		8. 9	292	499	46	
12. 13		16. 17		20. 21			0		24. 25	28. 29						
9 5	7	1	3	4	6			7	2	3	5	6	1	3279	11151	
2. 3		6. 7		10. 11		15. 16			19. 20	23. 24		27. 28		3662	13458	
μηβ. 10.	3	4	6	7	2	3	5	6	1	2	4	5	7			
11	1	5	6	1	2		0	9. 10		13. 14	1. 3	4		4017	13663	
21. 22		25. 26		30. I			0		4. 5	8. 9		12. 13		437	114869	
12 6	7	2	3	2	6			1	3	4	6	7	2			
16. 17		20. 21		24. 25			5	7	1	3	5	6	1	4755	16175	
μηβ. 13.	3	5	6	1	2	4			28. 29		2. 3					
10. 11		15. 16		19. 20		0			23. 24	27. 28				5110	17380	
14 2	4	5	7	1	3			4	6	7	2	3	5			
1. 2		5. 6		9. 10			0	13. 14		17. 18		21. 22		5464	18586	
μηβ. 15.	7	1	3	4	6	7		2	3	5	6	1	2			
25. 26		30. I	1		4. 5	6	1	2	4	5	7	1		5848	19892	
4	5	7		3	5	6			8. 9	12. 13		16. 17				
20. 21		24. 25		28. 29			0		2. 3	6. 7		10. 11		620	221098	
17 3	4	6	7	2	3			5	7	1	3	4	5			
μηβ. 18.	7	2	3	5	6	1	2	4	5	7	1	3	5	6586	223104	
9. 10		13. 14		17. 18		0			21. 22	25. 26		30. I		6940	235110	
19 6	1	2	4	5	7			1	3	4	6	7	2			

TABELLA

Characterismi
periodorum.

Enneade- caeterides.	Character Enneadec.
I	5
II	19
III	38
IV	57
V	76
VI	95
VII	114

D syzygias plenas. Itaque calculus definet in ducentesima prima syzygia. Reliquæ igitur quatuor erunt continue plenæ, & duæ primæ sequentis anni erunt & ipsæ plenæ. Ita fient sex continue plenæ syzygiæ. Quod est absurdum. Porro adiunximus Tabellam characterismi periodorum, qui chara-

T A B V L A N E O M E N I A R V M M E-
TONICARVM IN MENSIBVS
I V L I A N I S .

Annus seceda- etridis.	Cal. Lun.	Littera Domini	Ex anno Bapt.	Ex anno M. C.												
1	7	C	15	Iul.	4 Aug.	13 Sept.	12 Oct.	11 Nou.	10 Dec.	2	9 Ian.	7 Feb.	9 Mar.	7 April.	7 Mai.	5 Iunij.
2	8	B	5	Iul.	3 Aug.	2 Sept.	1 Oct.	31 Oct.	30 No.	29 Dec.	28 Ian.	26 Febr.	28 Mar.	26 Apr.	26 Mai.	24 Iun.
3	9	A	24	Iul.	22 Aug.	21 Sept.	20 Oct.	19 Nou.	18 Dec.	0	17 Ian.	16 Febr.	16 Mar.	15 Apr.	14 Mai.	13 Iun.
4	10	G F	12	Iul.	11 Aug.	9 Sept.	9 Oct.	7 Nou.	7 Dec.	0	5 Ianu.	4 Febr.	5 Mart.	4 April.	3 Mai.	2 Iun.
5	11	E	2	Iulij.	31 Iulij.	30 Aug.	28 Sept.	28 Oct.	26 No.	26 Dec.	24 Ian.	23 Febr.	24 Mar.	23 Apr.	23 Maij.	21 Iup.
6	12	D	20	Iul.	19 Aug.	18 Sept.	17 Oct.	16 Nou.	15 Dec.	0	14 Ian.	12 Febr.	14 Mar.	13 Apr.	12 Mai.	10 Iun.
7	13	C	10	Iul.	8 Augu.	7 Sept.	6 Oct.	5 Nou.	5 Dec.	0	3 Ian.	2 Febr.	2 Mar.	3 April.	30 Apr.	30 Mai.
8	14	B A	28	Iun.	28 Iulij.	26 Aug.	25 Sept.	25 Oct.	23 No.	22 Dec.	21 Ian.	20 Feb.	21 Mar.	20 Apr.	19 Mai.	18 Iun.
9	15	G	17	Iul.	6 Aug.	4 Sept.	4 Oct.	12 Nou.	12 Dec.	0	10 Ian.	9 Febr.	10 Mar.	9 Apr.	8 Maij.	7 Iun.
10	16	F	7	Iul.	5 Aug.	4 Sep.	3 Octo.	2 Nou.	1 Dec.	31 Dec.	19 Ian.	28 Febr.	29 Mar.	28 Apr.	27 Maij.	26 Iun.
11	17	E	25	Iul.	24 Aug.	23 Sept.	22 Oct.	21 Nou.	20 Dec.	0	19 Ian.	17 Febr.	18 Mar.	16 Apr.	16 Maij.	14 Iun.
12	18	DC	14	Iul.	13 Aug.	11 Sep.	10 Oct.	9 Nou.	8 Dec.	0	7 Ian.	6 Febr.	7 Mart.	6 April.	5 Maij.	4 Iun.
13	19	B	3	Iulij.	2 Aug.	31 Aug.	30 Sep.	29 Oct.	28 No.	27 Dec.	26 Ian.	24 Feb.	26 Mar.	25 Apr.	24 Maij.	23 Iun.
14	1	A	22	Iul.	21 Aug.	19 Sept.	19 Oct.	17 Nou.	17 Dec.	0	15 Ian.	14 Febr.	15 Mar.	14 Apr.	13 Maij.	12 Iun.
15	2	G	12	Iul.	10 Aug.	9 Sept.	8 Oct.	7 Nou.	6 Dec.	0	5 Ian.	3 Febr.	4 Mar.	2 April.	2 Maij.	31 Mai.
16	3	F E	30	Iun.	29 Iulij.	28 Aug.	26 Sep.	26 Oct.	25 No.	24 Dec.	23 Ian.	21 Febr.	23 Mar.	21 Apr.	21 Maij.	19 Iun.
17	4	D	19	Iul.	17 Aug.	16 Sep.	16 Oct.	14 Nou.	13 Dec.	0	12 Ian.	11 Febr.	12 Mar.	11 Apr.	10 Maij.	8 Iun.
18	5	C	8	Iul.	7 Aug.	5 Sept.	5 Oct.	3 Nou.	3 Dec.	1 Ianu.	31 Ian.	1 Mar.	31 Mar.	30 Apr.	29 Maij.	28 Iun.
19	6	B	27	Iul.	26 Aug.	24 Sept.	24 Oct.	22 Nou.	22 Dec.	0	20 Ian.	19 Febr.	20 Mar.	19 Apr.	18 Maij.	17 Iun.

Characterismus cum charactere neomeniae compositus dabit feriam Neomeniae. Exempli gratia. Volo scire feriam neomeniae Metagitnionis Metonici in anno decimo periodi quintae. In Tabella characterismi enneadecaeteridis, siue periodi quintae, habes 3. Ille character seruit toti periodo, & cum 4 charactere Metagitnionis anni decimi, abiectis septenariis, ubi opus erit, dat feriam secundam neomeniae Metagitnionis. Adicimus praeterea Tabulam neomeniarum Metonicarum in mensibus Julianis, ut etira laborem eas inuenire queas. Exemplum: Anno Nabonassari 366, Θωρακισ, secundum Athenienses autem Φανος εγέτερον αρχοντος, μηνος Ποσειδεωνος, defecit Luna. Tempus xxii Decembri, sequente xiii, feria secunda, sequente tertia, cyclo Solis xix, Lunæ xviii, anno periodi Julianæ 4331. Erat annus Iphiti 394. Abiectis ex methodo perpetua annis 344, remanet annus quinquagesimus Metonis, id est duodecimus tertiarum periodi, cuius periodi tertiarum character 4 cum 6 charactere Posideonis anni xii compositus, abiectis 7, dat feriam 3.

In Ta-

A In Tabula neomeniarum in annis Julianis, Posideonis neomenia viii Decembris, feria secunda. Ergo quintadecima Posideonis, sequente sextadecima, contigit Deliquum. Eodem anno tam Nabonassari, quam Metonis, defecit idem sidus φαμβωθ και, sequente και, μιλως Σκιρροφοεινθ. Tempus xviij Iunij, sequente xix, feria quinta, sequente sexta. Character 4 periodi tertiae cum charactere 2 Scirrhophorionis in anno 12, dat feriam vi characterem neomeniae Scirrhophorionis : quae cum ex altera tabula sit in 4 Iunij, feria quinta, cyclo Solis xx, Eclipse contigit rursus xv mensis, sequente xvi. Denique anno sequente Nabonassari, & tertiodicimo tertiae periodi Metonicæ idem sidus defecit Θωθ και, sequente

B ζ, secundum Athenienses Ευανδρος αεχονθ, μιλως Ποσδεινθ περιηγε. Tempus xii Decembris, feria septima, sequente prima. Regularis 4 cum 4 compositus, abieeto septenatio, dat feriam primam neomeniae Ποσδεινθ περιηγε. Ergo Luna defecit xiiii mensis, sequente xv. &c. Rursus anno secundo primi Metonici cycli, ineunte bello Peloponnesiaco, diebus æstiuis, νεμεινται και Κεληνε, ut loquitur Thucydides, defecit Sol. Hæc eclipse contigit anno Iphiti 346, periodi Julianæ 4283, Augusti tertia die, feria quarta, cyclo Solis 27, Lunæ 8, anno Nabonassari 317, Pachon viii, anno vno, & diebus 37, post obseruatum a Metone Solstitium. In Tabula neomeniarum habes in secundo anno Metonis νεμεινται μετεγνηνθ iiiii Augusti. Quod

C conuenit cum Thucydide, qui vocavit νεμεινται και Κεληνε. neque de alia neomenia intelligit, quam Metonica. quæ etiam erat neomenia Elul Iudaici anni 3330: cuius character 4. 17. 609, eadem feria, ut vides. Rursus annus erat 42 periodi quintæ Olympiacæ, & ideo quartus Atticæ. Cuius Hecatombaon cœpit 29 Iulij. Ergo defecit Sol εκαινουμενθ τη εκτη isæmbr. Rursus Thucydides scribit de anno octauo belli Peloponnesiaci: Τοι επιγνωμης θέρις δύνατος, Τετραήλιος ελληνες πολεμεινται νεμεινται, και αυτος μιλως isæmbr. εστοσε. Contigit ille defectus Solaris Augusti xvi, feria quinta, anno periodi Julianæ 4290. Erat annus Iphiteus 353, quadragesimus nonus periodi quintæ Olympiacæ, ideo undecimus Atticæ. Hecatombaon 111 Augusti. Ergo xiiii contigit nouilunium. Rursus erat nonus annus Metonicus. Metagittion xvi Augusti. Conuenit ergo. Elul quoque Iudaicus 338 non aduersatur. Fuit enim 4. 21. 580. feria quinta. Quod autem supra diximus, quando in cella caui mensis scriptum est 4. 5, id significare pro quarta mensis, dicendum esse, quinta mensis, noli putare ita a vulgo usurpari solitum. Nam πολιπηκις omnis mensis caui διδούεται dicebatur τεττην. Sed intelligendum est Metonem tantum dixisse quartam pro quinta, methodi caussa, ut hoc modo non ad arbitrium, sed

ad pro-

D tigit nouilunium. Rursus erat nonus annus Metonicus. Metagittion xvi Augusti. Conuenit ergo. Elul quoque Iudaicus 338 non aduersatur. Fuit enim 4. 21. 580. feria quinta. Quod autem supra diximus, quando in cella caui mensis scriptum est 4. 5, id significare pro quarta mensis, dicendum esse, quinta mensis, noli putare ita a vulgo usurpari solitum. Nam πολιπηκις omnis mensis caui διδούεται dicebatur τεττην. Sed intelligendum est Metonem tantum dixisse quartam pro quinta, methodi caussa, ut hoc modo non ad arbitrium, sed

ad progressum numerorum syzygias erogaret. Statim autem post obseruationem Solstitij Metonici hic magnus annus receptus non fuit. Nam quarto anno ab eius editione Aristophanes docuit *κέφελας, αὐτοχούς Αυγίς*, cum adhuc Athenienses Octaeterida suam mordicus retinentes τὰς ἡμέρας σὸν ἥμον καὶ τὸν Κελίνον, αλλα τοῦτο κατω ἐκδύσιπλων. Sed non multo post receptum fuisse testatur Auenus.

— *Tenuit rem Graecia solers*

Protinus, εὖ longos inuentam misit in annos,

Inseditque animis.

& celebritatem eius ignorare utique non possumus, Arato canente,

— *Τὰ γῷ σωματίδες) ἤδη*

Ενεσκαύδεια κύκλα φαίνεται πελίοιο.

B

Neomeniae vero Metonicæ, & Calippicæ aliquando neomenias Tracteridum antcuertunt mense integro, ut ex Demosthene supra annotauimus: aliquando paucioribus diebus. Præterea omnes πεντετελεῖα apud Oratores Græcos sunt Metonicæ, præterquam si quæ sunt veterum legum & sanctionum. Nam illæ sunt Octaetericæ, cuiusmodi quædam extant ἐν τῷ καὶ Τιμοχρόνῳ, quas non dubito esse Harpaleas. Deprehenso igitur apud Demosthenem anno Iphiti, qui incurrit in annum propositum πεντετελεῖα, abiice annos Iphiti 344 pro perpetua methodo, ut iam diximus. Residuum sunt anni Metonis. Deinde vide quotus annus ille sit a Solstitij Metonici obseruatione: & confer illum in lineam μετενθέσεως, in numerum annorum scilicet collectorum præcisum, si fieri potest; sin aliter in proxime minorem. Columella, siue versus Dierum ostendet, quot dies accreuerunt epochæ Metonis. quos dies μετενθέσεως adiice neomeniae priscæ Metonis. Habebis diem neomeniae Metonicæ in anno proposito. Exemplum. Anno Christi vulgari 1582, æstiuis diebus iniit annus Iphiti Olympiadicus 2358. Abiectis 344, resident anni Iuliani a Solstitio Metonis, 2014. Proxime minor numerus annorum collectorum in linea μετενθέσεως, 1824. & e regione dies μετενθέσεως 30. Deductis 1824, de 2014, remanet 190. E regione eorum, in proposita linea μετενθέσεως, sunt dies 3.7'. 38: Qui cum triginta illis dant μετενθέσεως Metonicæ dies 33.7'.38. Annus propositus Metonis, est, ut vides, ultimus cycli, in quo neomenia Hecatombæonis à Metone constituta fuit

LINEA μετενθέσεως Metonicæ.		
Anni collecti.	Dies.	Scru. Momet. diar. et.
19	0 18	57
38	0 37	38
57	0 56	19
76	1 15	0
95	1 33	57
114	1 52	38
133	2 11	19
152	2 30	0
171	2 49	57
190	3 7	38
209	3 26	19
228	2 45	0
247	4 3	57
266	4 22	38
285	4 41	19
304	5 0	0
608	10 0	9
1216	20 0	0
1824	30 0	0
2432	40 0	0
2736	45 0	0

Iulij

A Iulij xxvii. Adiice ergo 33 metonicas ad xxvii Iulij. Peruenitur ad xix Augusti, feria quarta. Tanta labes rationum Metonicarum facta est ab initio huius cycli ad nostra tempora. Ex his vides, qua via insistendum sit in neomeniis Metonis apud Demosthenem, & alios priscos Rhetores inuestigandis. Annus enim Solis Metonicus, praeter 365 dies cum quadrante, habet $\frac{1}{2}$, ut autem Hipparchus dicit, $\frac{1}{7}$. Verba Hipparchi apud Ptolemæum, ex eo libro, quem πέτι ἀπολογία γράψει scripserat: οἱ ἀπολογίαι καὶ τῶν πέτι Μέτων, καὶ Εὐκλήπτου πέτιοι ἡμέρες τέσσερες, καὶ ταῦτα ἡμέρες, &c. Nam si in 76 annis Julianis accrescit unus dies Metoni, annus ergo Metonis habuerit $\frac{1}{7}$ diei praeter 365 $\frac{1}{7}$ diei. Huic consentanea scribit Censorinus Fr. Pithoei, annum Metonis Solarem fuisse dierum cccclxv, & praeterea dierum quinque partis vnde uicesimæ. Item Geminus de periodo Metonis: ἐν δὲ τῇ πέτιοδῳ Σεπτεμβρίῳ δέκατῃ ὁ μὲν μῆνος καλὸς εἰληφθαῖ, ἐν δὲ τῷ ἑμιβόλιῳ συμφώνως Τοῖς φανομένοις διατετάχθαῖ. ὅδ' ἀπολογίᾳ γράπτῳ ἐκ πλειστῶν ἐπειδὴ περιπλέκεται συμπεφώνηκεν, ὅπερ εἰπεῖν ἡμερῶν τέσσερες, ἀποκαλεσθεῖται. Hac ratione in annis xix Metonis Solaribus intercalatur bis sextum quinquies: quarto, octauo, duodecimo, sextodecimo, decimonono. & nihil relinquitur de ratiocinio scrupulario. Quare ut cyclus Solis Julianus propter quadriennia æquabilia, quater septem annorum duntaxat est: sic Metonicus cyclus Solis propter inæqualitatem inter uallorum bisexti, nouemdecies septem annorum est. neque ferias restituuntur ante exitum anni iiii. Si quæ de hoc magno anno Metonis a nobis ignorata vel omissa sunt, ea studiosis colligenda relinquimus. Tamen ea; quæ diximus, satis esse puto & ad doctrinam anni Metonici explicandam, & ad eorum iudicia castiganda, qui a nostro Lunari differre non putant.

DE CYCLO METONIS PHILIPPEO.

PAVCIS ante excessum Philippi annis ; qui contigit Olympiadæ
cxi, instituta est periodus in gratiam Philippi ; cuius initium in-
cidit anno tertiodecimo ab eius morte, qui erat mortis Alexandri
Deius filij primus: ita ut hoc initium neque ipse , necq; eius filius viderint.
Admissi iam erant eo viuente menses Metonici , qui & ab omnibus
Græcis miro consensu recepti sunt, vt docet Festus Auenius:
—tenuit rem Gracia solers

--tenuit rem *Gracia solers*

Protinus, & longos inuentam misit in annos.

Neque solum hæc noua periodus in gratiam Philippi instituta, sed & menses Lunares sua serie luxati. Pro Dæsio enim nonus mensis Peritius sumptus, adeo ut neomenia Lunaris Peritij conueniret in Dæsium

Tetraetericum. Huius mutationis mentionem facit Rex ipse epistola ad Peloponnesios: quae ἐν τῷ πεζῷ σεφθέντες extat.

MENSES Tetraeterici.	MENSES METONICI.
Διατομή. μεταβολή. Βασιρομάν.	Διάποτος επίσημος λαός.
πυγμαν. μακριαν. ποσιδιαν.	γραμμίς νέφελητος δίς.
χαμαλία αἰδεσηρ. ελαφρολία.	επιλλαῖος αὐδισαιος τείπος.
μανυχέα δεργαλ. ρυγρόφ.	δίπος ξενάκης φρέγιος.
MACEDONICI	
PHILIPPEI	
ATTICI	

LINES Menses	CYCLVS ME TONIS PHILIPPEVS.	A
1	26 Martij	ἔμβολ.
2	13 Aprilis	
3	3 Aprilis	ἔμβολ.
4	21 Aprilis	
5	10 Aprilis	
6	31 Martij	ἔμβολ.
7	18 Aprilis	
8	7 Aprilis	
9	28 Martij	ἔμβολ.
10	15 Aprilis	
11	5 Aprilis	ἔμβολ.
12	23 Aprilis	
13	12 Aprilis	
14	2 Aprilis	ἔμβολ.
15	20 Aprilis	
16	9 Aprilis	
17	30 Martij	ἔμβολ.
18	17 Aprilis	
19	6 Aprilis	ἔμβολ.

B

inquit, μῆτ' τῷ ὅπλῳ εἰς τὸν Φωκίδα, ἔχοντες ἑπταπτυμούς ἡμερῶν τετρα-
εγίκοντα, οἱ ἀπεισθόσ μηνὸς Λώτ, οἱ ἡμέτις ἀγορύφ, οἱ δὲ Αθηναῖοι, Βο-
στρομάνοι, οἱ δὲ Κορίνθιοι Πληνέμε. Eo nomine posuimus menses Te-
traetericos Macedonicos comparatos cum Philippeis Lunaribus, siue
Metonicis, & Metonicos Macēdonicos cum Metonicis Atticis. Sub-
iecimus etiam filum cycli Metonis Philippei cum epochis nomenia-
gum in mensibus Iulianis.

C

D E P E R I O D O C A L I P P I A T T I C A S O L S T I T I A L I .

ANTIQVISSIMA fuit sere apud omnes nationes opinio de modo anni Solaris, quod scilicet trecentis sexaginta quinque diebus cum quadrante explicaretur, ne quis forte putet nostrum annum non solum a C. Iulio Cæsare publicatum, sed etiam excogitatum esse. Is cam anni formam, quam omnes sciebant quidem, sed quam in ciui-
les usus admiserat haec tenus nemo, indixit. Ita ut usum eius edicto Cæ-
saris, scientiam autem antiquorum, qui eam conseruarunt, monumen- **D**
tis debeamus. Hinc nonnulli veterum prodidere, Olympiadem illius
diei gratia institutam, qui quarto quoque anno vertente intercalabatur.
Nam cum annum dierum tantum 360 haberent, singulorum biennio-
rum exitu alternis x & xi dies intercalabant, ut annus ad princi-
pia sua rediret. Itaque biennium Tetraetericis sacris, quadriennium vero
Olympicis cludebant. Atque hoc tandem obtinuit, donec Tetra-
eteridum principia in nouilunia conferrentur, quomodo libro proxi-
mo de-

A mo demonstrauimus. Nam antiquorem esse anni Solaris cognitionem apud Græcos, quam putauit Strabo; facile conuincit Romanorum consuetudo, qui propter quadrantem anni prius intercalationem instituerunt, quam vllus Græculus in Aegyptum peregrinaretur. Verba eius optimi scriptoris huc propterea adduximus, quia ad rem valde pertinere videntur. Ita enim libro x vii de Aegyptiis loquitur:

Ζεὶς ἐπιτρέχοντα τὸν ημέρας καὶ τὸν νυκτὸν μόνα τοὺς τελεοῖς εἰδόντα πάντας ημέρας εἰς τὸν ὄκτηνόν τον ἀναστάσις χρόνον παρέδοσθαι. οὐλακοῖς τέως οἱ ἀναστάσις τοῦτο ζεὺς Ἑλληνος, οὐδὲ αὐλακοῖς πλείω, ἔως ἡμέρας αὔριον παρέλαβον τοῦτο τὸν ἑρμηνεύονταν εἰς τὸν Ἑλληνικὸν ζεὺς τὸν ιερέων ταύτην μαζαῖς, οὐδὲ τοῦτον τοῦτον ζεύς αὐτὸν ἀνείνειν, οὐδούσις οὐτε τὸν χαλδαῖον.

Ab Aegyptiis & Chaldæis accepisse quidem fateor; sed χθες δὲ περίσσει, ut vult Strabo: id vero non ego, sed consuetudo ipsa Græcorum refellit. Nam qui certo die τεσσαράς sciebant designare, quomodo id poterant sine 365 dierum numero, & quadrantis præterea accessione? Quare vetustissima est hæc αἴρεσθαι τὴν παραγόνθεδον de anni Solaris quantitate doctrina Calippus igitur, siue Callippus (vtrumque reperio) Cyzicenus Mathematicus, cuius Aristoteles in libris primæ Philosophiæ meminit, cum videret quadrantem integrum Metoni supra rationes Solis abundare in exitu Enneadecaeteridis, atque hinc progressu temporis magnam turbationem in anni statu consequi, animum ad anni emendationem appulit, rem pulcherrimam aggressus. ut non minor illi

C laus ex castigatione, quam Metoni ex inuentione accesserit. Sciunt enim omnes studiosi, quanto in pretio eius periodus fuerit, saltem quibus Ptolemæus notus sit. Sed non meliore iudicio de periodo Calippi, quam de Metonis Enneadecaeteride, pronuntiare solent. Quia, inquiunt, in quatuor annis unus dies de ratiociniis Solis resultat ex quatuor diei quadrantibus consurgens, præterea cyclus Lunaris quadruplicandus, ut Solis ψηφισμοὶ cum illis Lunæ congruant: cum hoc interuallo tam Solis, quam Lunæ motus emendationem, qua vix exactior haberi possit, sortiantur. Nihil magis a vero alienum legere memini. Quid est æquatio Lunæ cum Sole? Est eo epilogismos Lunæ deducere, ut nulli scrupuli, si fieri possit; sin aliter, ut saltem quam

D paucissimi Lunari ratiocinio reliqui fiant. Quo pauciores igitur Lunæ relinquuntur scrupuli, eo præcisior erit æquatio. Contra, quo maior summa scrupularia, eo longius æquatio abscedit a vero. Maxime præcisa æquatio Lunæ cum Sole fit in nouemdecim annis Solaribus Julianis. Et tunc minor est Lunæ epilogismus Solari hora 1. 2 6. 56. 40. Hic est excessus Solis supra Lunam in diebus 6939, horis 18: qui sunt anni nouemdecim Juliani. In quatuor itaque cyclis excessus Solis supra Lunam erit horarum 5. 47. 46. 40. Non igitur præcisior

H est ratio

est ratio quatuor cyclorum, quam vnius : imo ἵπσοχὴ longe maior. A
 Qui talia scribunt, nunc primum poterunt discere quid sit periodus Calippica. Periodus igitur Calippica, est orbis annorum sex & septuaginta, quo absoluto Calippus putauit nihil reliquum fieri de scrupulis Lunæ cum rationibus Solis: ita ut fini dierum 27759, nulla supersit ἵπσοχὴ ἡλιακὴ supra Lunam. Nam annus Solaris censebatur 365 dierum cum quadrante, qui quadrans a Metone neglectus anteuerterebat epochas anni Metonici in 76 annis die uno. Quare Calippus de anno Metonis detraxit quadrantem, & ex quatuor periodis Metonicis, de quibus singuli quadrantes diurni detracti sunt, composuit periodum suum. Quatuor periodi Metonicæ sunt dierum 27760. Detractis quatuor quadrantibus, erit tota periodus dierum 27759: qui B fiunt anni Ägyptiaci 76, dies 19: hoc est anni Juliani 76. Et quia quatuor periodis Metonicis constat, uno die minus, in vna autem periodo Metonica sunt syzygiæ 235, necessario in quatuor erunt 940. quæ si essent omnes plenæ, καὶ τελεοῦντις εργα, essent dies 28200: de quibus si detrahantur dies 27759: remanebit excessus syzygiarum plenarum, nempe 441. Totidem enim syzygiæ cauæ erunt: quas ita in totam periodum dispensauit. Vedit in Cyclo Metonis 110 cauas syzygias esse. Quæ quia, ut vidimus, erogatæ sunt per binas syzygias, & dies quaternos: hoc si fiat in quatuor cyclis, erunt syzygiæ 880, dies 1760. qui dies in menses plenos redacti, & cum 880 mensibus compositi faciunt syzygias 938, dies 20. qui quidem dies viginti C rursus in 440 cauos menses erogati dant $\frac{1}{2}$. Itaque si post 22 coniugationes Lunares & toties 4 dies, detrahatur unus dies, erunt 938 syzygiæ, ita ut duæ supersint, quarum altera plena erit, altera caua: & ita, ut in Metonis cyclo, facile colligetur, qui menses caui, qui pleni erunt. Construximus igitur Tabulam Neomeniarum omnium totius periodi, cum characteribus suis. Si enim meministi quæ in Metonica periodo annotauimus, non opus habes iterum monitore. Cellæ enim hic, ut apud Metonem, quæ tres numeros habent, eæ indicant menses cauos. Superiores bini numeri excedentes sese vnitate indicant pro priore numero dierum mensis, posteriore sumendum. Si enim inuenis 24. 25. intelligis nimirum, pro vicesima quarta mensis dicendum vicesimam quintam. Inferior numerus notat characterem neomeniæ, siue regularem, qui cum regulari periodi currentis compostus, abiectis septem, ubi opus erit, dabit characterem siue feriam neomeniæ. Denique methodus hic, ut in Metonica periodo, eadem est. Orsus est autem periodum suam ab octauo Hecatombæone Metonico periodi sextæ, 28 Iunij, qui est dies proximus post Solstitium a Metone & Eutemone obseruatum. Quod enim a Solstitio cæperit, fidem

A fidem fecerit primum institutum ipsius Calippi, qui ea mente prouinciam aggressus est, vt Metonis annum iam labantem fulciret: & propterea sumpsit proximam post solstitium neomeniam, quæ tum opportune statim post confectum solstitium contigit: quanquam ea neomenia anticipata sit, cum vera neomenia Tamuz Iudaici 3431, cuius character 3.22.13. sequenti dic iniuerit, feria quartæ. Sed annus octauus cycli Metonis orditur Hecatombæonem a 28 Iunij: quod Calippus rectum esse putauit: & facile potuit notare quadrantem diei a Metone neglectum, cum intercalatio diei ex quadrântibus consurgentis fieret inter 27, & 28 Iunij. Deinde Ptolemæus aperte scribit, obseruationem solstitij ab Aristarcho factam incurrere annum Calippi quin-

B quagesimum iam desinentem. Ita enim libro tertio de Hipparcho scribit: συγκείνας τὸν ὕπορθον Αετοδέκατην τετρημηνόν τετράτελον τοπίῳ τὸν λίγον τὸ περιώνυμον καὶ Καλυπτόν περιόδον. Primus igitur annus periodi Calippicæ est embolimæus. Alioqui secundi anni neomenia anteuerteret epocham Solstitij diebus vndecim. Quod ne fieret, religiose cauebant Attici. Nullius enim Hecatombæonis neomenia apud eos anteuertebat sedem solstitij. Embolismi autem Calippici locum in Posideone non fuisset, patet ex xxvi anno periodi, qui est embolimæus; cuius neomenia apud Ptolemæum circiter finē Nouembris cadit, non autem circiter finem Decembris, quod quidem contingere debebat, si Posideon alter intercalatus fuisset: & , quod magis ad coniectu-

C ram facit, neomenia Elaphebolionis illius anni, caput Februarij 22, non autem Martij 23: quod locum habebat, si Posideon intercalatus fuisset. Rursus 47 anno embolimæo periodi, Anthesterionis neomenia competebat diei 2 Ianuarij: anno autem sequente, nempe 48, Pyanepsonis neomenia contigit xvi Octobris. Interuallum dies 266: qui sunt præcise menses nouem Lunares. Pyanepson igitur fuit decimus ab Anthesterione. Atqui est nonus. Intercalatum igitur fuit inter Anthesterionem, & Pyanepsonem. At cui mensi magis competit intercalatio, quam Scirrhophorioni, qui est terminus anni solstitialis Atheniensium, & πεντετελεῖας?

Intercalatus igitur fuit Scirrhophorion alter in fine anni.

D ni. Adiecumus etiam laterculum characteris periodorum Calippi. Characteres vocamus regulares, qui cum regulari, siue charactere neomeniarum compositi dant seriam neomeniæ. Sienim vis habere feriā neomeniæ Pyanepsonis in anno quadragesimo nono periodi tertiaz, acceptum regularem 4, respondentem tertiaz periodo in Laterculo, compone cum 4 charactere Pyanepsonis. Is compositus e regione anni 49 in Tabula

L A T E R C U L U M	
characteris periodorum.	
Periodi.	Character periodi.
I	3
II	7
III	4
IV	1
V	5
VI	2
VII	6

neomeniarum, in areae communi angulo sub Pyanepfione, dabit feriam primam neomeniae ipsius Pyanepfionis. Sed experiamur ex Ptolemæo. Anno Nabonassari 466, Timocharis obseruauit Lunam cum spica Virginis coniunctam, Θωθ ξ, anno primæ periodi Calippicæ 48, Πυανεψιονθ Φδιοντος. Tempus Iulianum huic congruens, Nouembris VIII, feria vi. Ergo neomenia Pyanepfionis feria tertia, Octobris quindecima. Periclitare in Tabula. Compone Regularem, respondentem primæ periodo in Laterculo cum et charactere Pyanepfionis, è regione 48 anni. Habebis 3 feriam, ut propositum erat. Conuenit igitur. Et character Marchesvan Iudaici 3 479 idem præstat. Fuit enim 3. 7. 598. Rursus anno Nabonassari antecedente 465, Ανθεσηλωνθ, idem Timocharis obseruauit B medium partem Lunæ in medium Pleiadum inductam. Tempus Iulianum, Ianuarij XXIX, feria tertia, cyclo Solis VII. Regularis primæ periodi, nempe 3 cum et charactere Anthesterionis in anno 47 compositus dat feriam tertiam, ut proposuit Timocharis: & conuenit cum charactere Scebat Iudaici 3 478. Fuit enim 3. 13. 22. Ianuarij XII. Anno Nabonassari 454, Τυλι: exacto, sequente η, Periodi Calippicæ 36, ἐλαφηβολιωνθ, idem Timocharis obseruauit coniunctionem Lunæ cum Spica. Tempus Iulianum, Martij IX, feria septima. Ergo neomenia Elaphebolionis XIII Februarij, feria septima. Regularis 3 primæ periodi cum 4 regulari Elaphebolionis in anno 36 compositus dabit propositam feriam septimam: qui tamen non conuenit C cum charactere I. IO. 599 Adar Iudaici 3 467, feria prima, 24 Februarij. Denique eodem anno antea idem Timocharis obseruauit Lunam tangentem Septentrionalem earum stellarum, quæ sunt in fronte Tauri, Paophi XV, Posideonis XIII, feria quinta. Tempus XX Decembris. Ergo XXVIII Nouembris neomenia Posideonis, feria quarta. Quod falsum est. Nam hoc modo interuallum a Neomenia Posideonis, ad neomeniam Elaphebolionis, hoc est a 28 Nouembris, ad 23 Februarij, fuerit dierum duntaxat 87 qui sunt minores tribus syzygiis saltem uno die. Error igitur est in Codice Ptolemæi, quamquam cum charactere Iudaici Casleu 3 467 conuenit: qui fuit 3. 20. 380, feria quarta. Sed in Calippi methodo fuerit feria secunda, Nouembris 26. Nam 3 character periodi primæ cum 6 regulari Posideonis in anno 36 compositus, abiecto septenario, dederit feriam secundam. Necesse igitur omnino erratum fuisse.

TABVLA

A TABVLA NEOMENIARVM PERIODI
CALIPPICÆ.

RESIDVVM TABVLÆ NEOMENIARVM
PERIODI CALIPPICÆ.

D E

A DE PERIODO LUNARI

CALIPPICA AB AVTVMNO.

CALIPPVM periodum suam in gratiam Alexandri instituisse; satis libro priore demonstratum. Exorsus enim fuit a neomenia ποδεψιῶν; quæ incidit in vi Octobris. Nam eo anno Hecatombæon Calippicus erat in ix Iulij, feria vi. Est enim ultimus annus Periodi Calippicæ æstiuæ, siquidem fingamus illam periodum multis sæculis ante obtinuisse. In Tabula Neomeniarum Hecatombæonis, annus ultimus periodi incipit in 9 Iulij, cyclo Lunæ 13. Atqui ea est vera epocha Olympica; vt alibi disputatum est. Hoc mouit Calippum, vt totam periodum Olympicam retexeret. Et præterea Boedromion Calippicus cœpit sexta Septembribus, feria secunda: in cuius medio defecit Luna, eadem feria & postea copiæ Persarum ab Alexandro victæ. Incipit igitur illa periodus Lunaris a Pyanepsiōne, vi Octobris, quæ erat ἐν καὶ νέᾳ Boedromionis Tetraeterici noui, siue Calippici, quinta autem veteris Boedromionis Attici Tetraeterici, & vicesima Apellæi periodi Macedonicæ antiquæ. In quâ nihil puto innouatum præter mensis Macedonum, cum pro Audynæo autumnali Hyperberetæus antea solstitialis in eius locum successit: quod in honorem Alexandri factum. Præterea neque locus mensis intercalaris mutatus; cum is mēnsis Macedonicus, qui ab Hyperberetæo putatus respondet Scirrhophorioni Attico, fuerit sedes embolismi, vt in periodo Attica. Anno 54 secundæ periodi fuit Eclipsis Lunæ, Nabonassari 547, Mesori 16, feria vi, Sole in Virgine sito. Tempus 22 Septembribus, cyclo Lunæ 10, cyclo Solis 5. Anno 55 periodi secundæ, Nabonassari 548, Mēchir 9, feria 2, iterum Luna defecit, Sole in Piscibus collocato. Tempus, 19 Martij, cyclo Lunæ 11, Solis vi. Denique eodem anno 55, eodem etiam Nabonassari, Mesori 5, feria 8, Luna tertium defecit, Sole xv, Virginis obtainente. Tempus xi Septembribus. Videntur hic à Virginem ad Pisces mutationem anni factam, à Piscibus ad Virginem non factam. Ergo annus cœpit ab Autumno: & proinde periodi annus primus a cyclo Lunæ XIII, non a XIV, vt annus primus periodi Atticæ. Sed quare Ptolemæus menses subtituit, qui alibi tam curiose illos citare solet? Sane vera & indubitate

MENSES MACEDONICI.	MENSES ATTICI.
παρθενός.	παρθενός
δίσ.	μητροπολίας
ἀπολαύσ.	ποντίας.
ἀυγούστος	ταῦρος
σεπτ.	ἀρτεμισίας
οκτ.	βαρσηλίας.
εποχή.	μαρτιχόν
εποχή.	ταργηλίας
εποχή.	οὐρρόφορειας οὔτε τεττ.
εποχή.	οὐρρόφορειας δέ τεττ.
παύεμ.	εἰατομίαν
λού.	μεταγενετικά
γερμαῖ.	βανδοφορεῖ.

tata caussa est, quod metuit, ne si menses Macedonici, ita ut a Calippo A transpositi fuerant, citarentur, hoc confusionem lectori pareret. Quod sane euitari non poterat. Sed nos reddamus his Eclipsibus menses suos. Anno 54 periodi Calippi Atticæ, Hecatombæon fuit 12 Iulij, in litera D. Fuit ergo feria 14, cyclo Solis 5. quæ cum characterismo Boedromionis composita dat feriam VII neomeniæ Boedromionis, die IX Septembbris. Incidit ergo Eclipse in XIII Boedromionis Atheniensibus, Macedonibus autem noui Gorpiæi. Rursus quarta feria cū quinta characterismi Elaphebolionis composita, abiecto septenario, dat feriam secundam Elaphebolionis, vel noui Dystri Macedonici in V Martij. Ingitur Neomenia Elaphebolionis, aut Dystri fuit in V Martij, & proinde Eclipse XV Elaphebolionis, aut Dystri in anno 54 Attico, 55 B Macedonico. Deniq; Hecatōbæon 55 anni Attici & Macedonici Kalendæ Iulij, feria prima: quæ cum 3 charactere Boedromionis componit feriam 4 neomeniæ Boedromionis Attici, Gorpiæi autem noui in 29 Augusti. Ergo Eclipse 14 Boedromionis, aut Gorpiæi. Rursus anno 37 tertiaræ periodi defecit Luna 607 Nabonassari, Tybi die 2, sequente 3, feria 3, anno periodi Julianæ 4573. Tempus 27 Ianuarij. Initium illius anni cyclo Solis 8. Neomenia Hecatombæonis 20 Iulij, feria secunda. quæ composita cū 2 charactere Gamelionis, dat feriam quartam neomeniæ Gamelionis in 14 Ianuarij, cum litera Dominicalis esset DC. Ergo Eclipse incidit in 14 Gamelionis vel Audynæi noui. Quod autem notauiimus de mensibus Tetractericis apud Macedonas C obseruatis, id est, quod Syromacedones dupli anno vterentur, mensium τετρακοντημέρων & Lunarium, vt solebant Attici, præter alia, quæ firmandæ opinionis adducere poteramus, fidem fecerit locuples testis Iosephus, qui ita scribit ὑπέγειταις τῇ δεκάτῃ καὶ Κελίνῳ ωντάσσοι. Dixit Hyperberetæum καὶ Κελίνῳ, quia erat ὑπέγειται τετραετηρίδος τετρακοντήμερος μὴ καὶ Κελίνῳ. Ita etiam Thucydides dixit ωρούντῳ καὶ Κελίνῳ, quia scilicet alia erat ωροντα μὴ καὶ Κελίνῳ, vt pote tetracterica mensis τετρακοντημέρων. Ex quibus etiam verbis Iosephi manifestum est ipsis Iudæis mensium Macedonicorum appellationem in usu fuisse in contrariis scilicet, in quibus vtebantur æra Macedonica.

D E P E R I O D O S Y R O M A C E D O N V M A L E X A N D R E A.

D

BENE quidem Calippus, qui excessum viii dies in 76 annis Metonicis primus deprehendit, indicauit, & emendauit. Sed ad œconomiam cauoru[m] mensium instituendā, tantisper sustinere, donec 64 dies transfigantur, hoc vero est vim ipsi motui sideris facere. Nam hoc pacto duo menses pleni statim in capite anni continuantur: cum tamen ab initio cuiuscunque periodi Lunaris duo menses primi minores sint, quam sexa-

A quam sexaginta dies, scrupulis diurnis 56 fere, qui proxime absunt a magnitudine iusti diei. Atqui alternatio plenorum & cauorum mensium magis & motui sideris, & vsui politico, & captui plebis accommodata est: quamquam non semper continuari potest illa alternatio, cum longe plures sint pleni menses in periodo ista, quam caui. Nam 499 sunt pleni, 441 autem caui. Ad quos cauos menses dispensandos non erunt expectandi dies 64, vt in periodo Calippica, & Metonica; quandoquidem hoc alienum est a motu sideris, & vsu politico: sed alia potius via tentanda. In Periodo Calippica sunt dies 27759, syzygiæ 940: quas si in dies periodi distribueris, erit interuallum vnius syzygiæ, dies 29, $\frac{22}{24}$ vnius diei. Si igitur primum mensem anni plenum, vti ratio

B postulat, instituamus, secundum autem cauum, alternatio æquabiliter procedet, donec ex excessu scrupulorum 940 supra diem vnum, componatur dies solidus, qui faciat annum communem ὁμοίωσις, hoc est dierum 355, embolimæum autem dierum 385, ita tamen, vt tametsi ille excessus vnius diei incidat in medium annum aut mensem, reiiciatur in calcem tam mensis, quam anni. His ita animaduersis repetenda sunt, quæ libro priore diximus de anno populari Græcorum: Annus popularis omnium Græcorum constabat mensibus omnibus plenis, cum appendice bidui, quas αἰδεχτὶς ἡμέρας vocabant. & cum primi Hecatombæonis neomenia incideret semper in nouilunium, neomenia item quinti conueniebat rursus in nouilunium. Hoc spa-

C tum Tetraeterida vocabant. Itaque quoties de illo populari anno Græcorum loquemur, vocabimus annum æquabilem, vel menses Tetraetericos. Erat autem & aliis annus mere Lunaris, quem πεντεκατετηρίας vocabant, ab auctoribus primum Octaeteridum institutus, deinde ab Enneadecaeteridibus Metonicis, Calippicis, & Hipparchicis reformatus. Primus omnium Calippus vidit in 76 annis æquabilibus, 940 syzygias comprehendendi præcise, vt putauit. ideoq; periodū totidem annorum instituit, Atticam quidem a Solstitio, Alexandream vero ab Autumno. Iam alibi diximus Hyperberetæum æquabilem traductum a Macedonibus a ix Iulij, ad vii Octobris: hoc est ex Audynæo factum Hyperberetæum. Græci enim in Macedonia hanc periodum re-

D nouarunt, quam annis xix solidis antea instituerat Calippus. Itaque cum ipsorum annus inciperet a mense Olympiaco, cuius citima epo-cha erat in ix Iulij, ibi statuerunt neomeniam Hyperberetæi periodici in coitu luminarium neomeniæ. Ab Iudaici 3449, cuius character 2: 5. 812, feria secunda, ix Iulij, cyclo Solis vi, Lunæ xiii. Conuenerunt igitur ambæ neomeniæ tam æquabiles, quam Lunares mensis Hyperberetæi, idq; xix annis vertentibus post cladem ad Arbela. Itaque visum Syromacedonibus Audynæum in Hyperberetæum mutare, atq; hinc

hinc periodum æquabilem auspicari, quam Græci Macedones in Ma- A
cedonia tribus mensibus antea incipiebant. Fuit enim mere Olympica,
vt toties diximus. Quare Hyperberetæus æquabilis primus periodi in-
cidit in viii Octobris. quod est $\kappa\epsilon\pi\tau\zeta\sigma\omega\eta$ veterum Græco-
rum; Hyperberetæus autem Lunaris in Septembrem: quomodo primus
Hecatombæon Calippi æquabilis incidebat in 16 Iulij, Lunaris autem
in 28 Iunij. Itaq; finis anni Solaris Syromacedonum incidebat in vi
Octobris, ibique intercalatio fiebat. Eorumque annus popularis nun-
quam hos fines anteuerterebat. Quo factum, vt anno Iuliano recepto,
Syromacedones, & reliqui Syri incipient annum suum ab Octobri ad
hanc usque diem, propter diem vii Octob. in qua erat $\kappa\epsilon\pi\tau\zeta\sigma\omega\eta$ μετωπι-
 $\omega\eta$: Iudæi quoque anni illius Solaris vestigia seruent. Sed hæc ita fuerint, B
siquidem Calippi annum Tetraetericum reformatum sequamur. Alio-
quin Hyperberetæus Olympicus cœpit viii, non vii Octob. vt lib. iv
explicatur. Duplex igitur periodus Macedonum fuit, æquabilis, &
Lunaris, qualis erat periodus πεντακοσίας Athenis: & proinde du-
plex Hyperberetæus, æquabilis in Octobri, Lunaris in Septembri,
cuius neomenia in primo anno periodi incidit in neomeniam Boe-
dromionis anni xix primæ periodi Calippicæ, feria quinta, Se-
ptembris v i. Hinc consurgit initium cœleberrimæ huius periodi,
qua mera Lunari Syromacedones, Chaldaei, Iudæi, Hagareni, &
reliqui Arabes usq; sunt. Annus primus est embolimæus, quartus, se-
ptimus, nonus, duodecimus, quintusdecimus, decimus septimus, C
& ita deinceps in reliquis tribus cyclis. ὑπέρμεγι autem anni sunt in
tota periodo quindecim. Septuaginta sex enim anni Lunares simpli-
ces fiunt dies 26904. qui de diebus totius periodi 27759 detracti
relinquent dies 855. qui sunt viginti octo menses pleni embolimæi,
& quindecim dies præterea: qui quidem dies annos totidem ὑπέρμε-
ges faciunt: qui ex progressu syzygiarum, id est ex compositione die-
rum 29²²₄₀ consurgententes faciunt hos annos periodi ὑπέρμεges, 3, 10,
14, 19, 24, 30, 35, 40, 44, 51, 56, 60, 65, 70, 76. Nunc videamus, vbi
sedes embolismi, & cui mensis attributa fuit. Lysias præfectus Syriæ libro
secundo Macabæorum anno 148 Seleucidarum (qui tamen vere 150
erat) scribit Iudæis se desideria eorum a Rege impetraturum. Episto- D
lium, quod scribit, datum est mense Dioscuro. Is mensis non est inter
menses Macedonum ordinarios. Fuit igitur embolimus. Nam &
annus ille est embolimæus, nempe septuagesimus quartus periodi: &
ratio nominis valde rei accommoda, vt mensis geminus dicatur Dios-
curos, quemadmodum Castores siue Διόπερι Gemini dicuntur.
Postquam igitur Lysias impetravit a Rege Iudæorum postulata; re-
scribit Rex cum ipsi Lysias, cum Iudæis, mense Xanthico. En interca-
latum

Alatum inter autumnum & Xanthicum, & quidem longe ante Xanthicum. Non enim tam repento ea impetrari potuerunt. Retinuerunt igitur Syromacedones veterem situm embolismi in mense brumali, qui respondet Posideoni Attico, & Scebat Syriaco. Moses Meredinæus sacerdos Syrus, inquit Andreas Masius, dixit illum mensem geminum Teboch vocatum. De quo cum scripsisset venerabili & doctissimo viro Ignatio Patriarchæ Antiocheno, mirum quanto risu exceperit tum nomen Mosis Meredinæi, tum eius sententiam. Masius vero mirifice hallucinatur, cum putat menses Syrorum Christianorum mere Lunares esse. Ait se reperisse scriptum in libris Syrorum, Bar Cepha decessisse anno Alexandri 1224, die xiiii Scebat, Sabbatho. Sanc is erat annus Christi vulgaris 913, cuius xiiii Februarij erat Sabbatum. Masius tamen putat & illum annum Christi 914, & Scebat illum Lunarem esse. Vtrumque vero falsum. Hæc igitur est epocha Alexandri, quam annos Alexandri Syri Christiani, Arabes vero nunc Terich Aleſandriæ, nunc Terich dilkarnain vocant, id est ἡποχὴ τὸ δικάναιον. Alexandrum enim ἡρέων vocant: quod ita sculperetur in nummis Cyrenæorum. Porro alibi notamus Syros quidem Christianos hanc epocham ab Octobri incipere, propter situm antiqui Hyperberetæi æquabilis, id est propter καρποὺς μελιτεῖς in vii Octobris fixum. Arabas autem a Septembri, propter inductiones Constantinianas: nisi maiis propter annos Diocletiani, quorum caput a 29

C Augusti, ita ut September totum pene Thoth Diocletiani vindicet sibi. utrosque autem nomine Alexandri, quamuis duodecim annis solidis a morte Alexandri cæperit.

MENSES SYRORVM.	
لَيْلَةُ الْمُهْرَجَةِ	Tisrin prior
لَيْلَةُ الْمُنْتَادِ	Tisrin posterior
لَيْلَةُ الْمُهْرَجَةِ	Canun prior
لَيْلَةُ الْمُنْتَادِ	Canun posterior
لَيْلَةُ الْمُنْتَادِ	Schebat
MENSIS EMBOLIMVS.	
جَانِبُ الْأَدَارِ	Adar
نِسَانُ الْأَدَارِ	Nisan
إِلْيَارُ الْأَدَارِ	Ilijar
حَذِيرَانُ الْأَدَارِ	Haziran
تَمْوَزُ الْأَدَارِ	Tamuz
أَبُ الْأَدَارِ	Ab
لَيْلَةُ الْمُهْرَجَةِ	Ilul.

LATENTIVI characteristici periodorum Syriacorum:	
Periodi	Regulares
I	5
II	2
III	6
IV	3
V	7
VI	4
VII	1

TABVLA PERIODI SYRORVM

ALEXANDREÆ.

A

	Anni periodi	Cycles Luna	Chaldaea anni	Cycles Solis		
ēμελ.	1	13	5	G	6 Sept.	31
	2	14	4	F	25 Sept.	12
	3	15	1	E	14 Sept.	23
ēμελ.	4	16	6	D C	3 Sept.	34
	5	17	5	B	22 Sept.	15
ēμελ.	6	18	2	A	11 Sept.	26
	7	19	6	G	31 Aug.	37
ēμελ.	8	1	5	F	18 Sept.	19
	9	2	2	D	8 Sept.	29
ēμελ.	10	3	1	C	26 Sept.	11
	11	4	6	B	16 Sept.	21
ēμελ.	12	5	3	A G	4 Sept.	33
	13	6	2	F	23 Sept.	14
ēμελ.	14	7	6	E	12 Sept.	25
	15	8	4	D	2 Sept.	35
ēμελ.	16	9	3	C B	20 Sept.	17
	17	10	7	A	9 Sept.	28
ēμελ.	18	11	6	G	28 Sept.	9
	19	12	3	F	17 Sept.	20
ēμελ.	20	13	1	E D	6 Sept.	32
	21	14	7	C	25 Sept.	12
ēμελ.	22	15	4	B	14 Sept.	23
	23	16	1	A	3 Sept.	34
ēμελ.	24	17	7	G F	21 Sept.	16
	25	18	5	E	11 Sept.	26
ēμελ.	26	19	2	D	31 Aug.	37
	27	1	1	C	19 Sept.	18
ēμελ.	28	2	5	B A	7 Sept.	30
	29	3	4	G	26 Sept.	11
ēμελ.	30	4	1	F	16 Sept.	21
	31	5	6	E	5 Sept.	32
ēμελ.	32	6	5	D C	23 Sept.	14
	33	7	2	B	12 Sept.	25
ēμελ.	34	8	6	A	2 Sept.	35
	35	9	5	G	20 Sept.	17
ēμελ.	36	10	3	F E	9 Sept.	28
	37	11	2	D	28 Sept.	9
ēμελ.	38	12	6	C	17 Sept.	20

	Anni periodi	Cycles Luna	Chaldaea anni	Cycles Solis		
ēμελ.	39	13	3	B	6 Sept.	31
	40	14	2	A G	24 Sept.	13
ēμελ.	41	15	7	F	14 Sept.	12
	42	16	4	E	3 Sept.	34
ēμελ.	43	17	3	D	22 Sep.	15
	44	18	7	C B	10 Sep.	27
ēμελ.	45	19	5	A	31 Aug.	37
	46	1	4	G	19 Sep.	18
ēμελ.	47	2	1	F	8 Sept.	29
	48	3	7	E D	26 Sep.	11
ēμελ.	49	4	4	C	15 Sep.	22
	50	5	1	B	5 Sept.	32
ēμελ.	51	6	7	A	23 Sept.	14
	52	7	5	G F	12 Sept.	25
ēμελ.	53	8	2	E	1 Sept.	36
	54	9	1	D	20 Sept.	17
ēμελ.	55	10	5	C	9 Sept.	28
	56	11	4	B A	27 Sept.	10
ēμελ.	57	12	2	G	17 Sept.	20
	58	13	6	F	6 Sept.	32
ēμελ.	59	14	5	E	25 Sep.	12
	60	15	2	D C	13 Sept.	24
ēμελ.	61	16	7	B	3 Sept.	34
	62	17	6	A	22 Sept.	15
ēμελ.	63	18	3	G	11 Sept.	26
	64	19	7	F E	30 Aug.	38
ēμελ.	65	1	6	D	18 Sept.	19
	66	2	4	C	8 Sept.	29
ēμελ.	67	3	3	B	27 Sept.	10
	68	4	7	A G	15 Sept.	22
ēμελ.	69	5	4	F	4 Sept.	23
	70	6	3	E	23 Sept.	14
ēμελ.	71	7	1	D	13 Sept.	24
	72	8	5	C B	1 Sept.	36
ēμελ.	73	9	4	A	20 Sept.	17
	74	10	1	G	9 Sept.	28
ēμελ.	75	11	7	F	28 Sept.	9
	76	12	4	E D	16 Sept.	21

C

D

En Tabulam periodi Syromacedonum, quæ etiam Chaldaeis, & Iudeis communis fuit cum parapegmate φαινομένων, quod veteres ἀρχηγόνυμα ονόματα vocauerunt. In Tabula sunt sex ordines, primus annorum

Annorum periodi, secundus cycli Lunaris, tertius characterisni neomeniæ primi mensis, quartus cycli Solis, quintus epochæ neomeniarum primi mensis in anno Iuliano ; sextus πέμπτην ἡμερῶν ; quæ sunt dies inter neomeniam primi mensis & κύριον μετωπεύοντα interiectæ : κύριον autem μετωπεύοντα alibi monuimus esse VII Octobris : quæ fuit sedes bisexti Antiochenis, Chaldæis, & Iudæis.

DE PERIODO CHALDAEORVM ALEXANDREA.

BETVS est opinio , quicquid Græci in Mathematicis præstiterunt , id totum Chaldæis & Ægyptiis accepto referendum : Quod partim verum, partim falsum. Græci priscas obseruationes eclipsiū a Chaldæis, figuræ Geometricas ab Ægyptiis acceperunt . Sed eos neque astrologiam Chaldæi, neque Geometriam Ægyptij docuerunt. Quæcunque enim Thales & Pythagoras ab Ægyptiis *αἰδοῦσιν* didicerunt, ea Plato , & post Platonem alij demonstrarunt. Idem de astrologia dicas licet. Nam quæ Timocharis a Chaldæis obseruata accepit, ille popularibus suis Græcis Geometricè demonstrauit. quæ autem ipse inchoata reliquit , ea Hipparchus expoliuit. Quæ denique Hipparcho ignorata , ea nouissimus veterum Ptolemæus in lucem protulit. Hæc incrementa, hi gradus in melius proficien-

Cdi ostendunt Græcos nihil perfectum ab exteris accepisse : sed eos illa ita excoluisse , vt non amplius Græci ἐν Σφίᾳ πάντες essent, quod ille Ægyptius exprobrat apud Herodotum, sed potius magistros suos anteirent sapientia. Notum ex iis, quæ hoc, & superiore libro disputata sunt , quantum Græci illi veteres hallucinati sint in motu Lunæ deprehendendo , & quam diu frustra rem tentarint, dum non inueniunt modum curriculi Lunaris spatia finiendi , donec Tetraeterida Octaeteris , Octaeterida Enneadecaeteris, illam periodus Calippica, Calippicam postremo Hipparchea emendauit , vt vltima ita omnium optima , & verissima. Hæc manifesto declarant gradatim quidem mathematica animis Græcorum insinuasse , nullo Chal-

Ddæo , nullo Ægyptio præeunte : ipsos vero Chaldæos duntaxat memoriam defectuum Solarium & Lunarium monumentis literarum conseruasse , quorum caussas Græci quæsuerint , quas ab ipsis Chaldæis discere non potuerint, cum eas ipsi ignorarent. Cum igitur ipsi Chaldæi antiquitus mensibus mere Lunaribus vterentur, nulla peritia motus sideris hoc faciebant , sed tantum obseruationes τροπῶν, cum longo rei vsu didicissent Lunam curriculum in vndetriginta, aut ad summum, triginta diebus conficere solere: neque prius

I neome-

neomeniam in usum politicum ederent, quam φασιν obseruassent. A Quod adeo verum est, ut etiam hodie omnes Muhamedani, quamquam habent periodum annorum, & characterismos mensium in Almenichiis suis descriptos, tamen non prius neomeniam admitti volunt, quam, siquidem fieri possit, Lunam nascentem contemplati sint: qua conspecta statim neomeniam indicunt. Idem faciebant & veteres Iudæi, ut alibi demonstrabitur. Idem denique, quod iam tetigimus, factabant Chaldæi, qui ex obseruatione φασεως duos menses nunc cauos, nunc plenos continuabant. Itaque satis erat incerta apud illos neomeniarum ratio, donec a Græcis periodum Calippicam, & cyclos enneadecaetericos didicerunt, anno decimonono post epocham Calippi, hoc est vicesimo anno primæ periodi Calippicæ, & secundo periodi B Alexandriæ, cyclo Solis septimo, Lunæ quarto decimo, anno periodi Julianæ 4403, proxime ante epocham æquinoctij autumnalis. Neomenia Tisri Iudaici 3451. 4. 4. 827. Septembris 25. PyanepSION Callippicus anni 20, feria quarta, x xv Septemb. Itaq; conuenit cum Iudaico. quæ causa fuit, ut eo anno potius periodum suam ordirentur, quam superiore, in quo neomenia remotissima fuit ab æquinoctio. Præterea annus Lunaris commodius incipere visus est Orientalibus veteribus ab autumno, quam aliunde, quia dimidium anni Lunaris sunt dies 177. ab autumnali autem æquinoctio, ad vernum, sunt dies 178. Itaque si a die sequente æquinoctium cœpit prima neomenia, septima incident in æquinoctium vernum. Et sine dubio hanc commoditatem spectarunt veteres illi in capite anni instituendo. Igitur prima neomenia primi Hyperberetæi Chaldaici conuenit in neomeniam Hyperberetæi secundi Seleucidarum. Denique nihil differt hæc periodus a Syromacedonica, neque situ embolismorum, neque epocha neomeniarum, sed numero annorum duntaxat, & mensis embolimæi ordine. Nam hæc periodus incipit a secundo anno Seleucidarum. hoc est Hyperberetæus primus Chaldæorum est Hyperberetæus secundus Syroinacedonum. Embolimus autem mensis non sextus a Solstitiali mense, ut in periodo Syromacedonica, sed ultimus anni, hoc est proximus ante Hyperberetæum. Anno enim 82 Chaldæorum, Xanthici neomenia cœpit quatuor diebus ante Kal. Martias, anno D Juliano bisextili. Est autem Xanthicus septimus mensis. Erat autem annus vii secundæ periodi Syromacedonum, vtique embolimæus. Septimo mense aut sexto non est intercalatum. Ergo fine anni intercalatum est. Hæc periodus Chaldaica celeberrima apud Græcos & Romanos fuit: quia proposita fuit cum doctrina ortuum & occasuum τοῦ φαρουρίου, & eorundem significationibus. quod Ἀπόμυνα vocatum fuisse supra diximus. Itaque cum in significationibus stelliarum

A larum Columella, & Plinius producunt testes Chaldaeos, aut Assyrios.

1	١	Tisri	تِسْرِي	०
2	٢	Marcheswan	مَارْجِشْوَان	२
3	٣	Caslew	كَسْلَو	३
4	٤	Tebeth	تِبَّعِي	५
5	٥	Scebat	سَبَّات	६
6	٦	Adar	أَدَار	१
B	٧	Nisan	نِيسَان	२
8	٨	Siwan	سِيْوَان	४
9	٩	Iijar.	إِيْجَار	५
10	١٠	Thamuz	ثَمُوز	७
11	١١	Ab	أَب	१
12	١٢	Elul	إِلُول	३
		Elul alter.	إِلُولُ الْآخِر	५

aut dicunt eam stellam oriri, occidere mane aut vespere in Chaldaea,
aut Assyria, noli dubitare ea omnia ex parapegmate huius periodi
desumpta esse; & Syromacedonas quidem utroque anno, æqua-
bili scilicet & mere Græco, item Lunari usos fuisse, exemplo Athe-
Cnienium, Macedonum, & reliquorum Græcorum, qui duplii an-
no uterantur, ut diximus, vulgus quidem populari æquabili, magi-
stratus vero Lunari, quem Attici ἔτος καὶ ζελίνιον, item ἔτος πεντα-
velas vocabant. Sed Chaldaeos usos non dubito unico tantum Lu-
nari, ut fecerunt etiam Iudæi, qui tum primum scriptum annum
habere cœperunt, cum antea usurparent ex obseruatione aut alio
modo. Utique tamen tam Iudæi, quam Chaldaei hac periodo re-
tentia retinuerunt epocham anni Solaris ineuntis quidem Δηκτή καὶ
πέντε μετωπευσθ, in vii Octobris, desinentis vero in vi. Itaque ean-
dem epocham hactenus retinent Iudæi, ut sequenti capite dicetur.
Nunc periclitemur fidem periodi Chaldaicæ, ex iis, quæ legimus
Dapud Ptolemæum. Anno Nabonassari 512, Thoth ix, Chaldaeorum
vero 75, dii 8, Sol deprehensus in 5. 10' Scorpij. Tempus, annus
periodi Julianæ 4477, Octobris 29, feria quinta, cyclo Solis 25.
Ergo neomenia Dij fuit feria sexta. Annus 75 Chaldaeorum, ut iam
didicisti, est 76, & ultimus periodi primæ Syromacedonum. Hyper-
beretus 16 Septembris, feria quarta. Ergo in Tabula periodi e re-
gione 76 anni 4 composita cum charactere Δι 2, posito in Tabula
mensium dabit feriam vi, ut propositum fuit cui conuenit Marche-
swan

Syvan Iudaicus anni 3525. cuius character 6.5.375. Rutsus anno Nabonassari 519. Tybi 14. Chaldaeorum vero 82. Σαρδικής A. Sol obtinebat 6.10' Piscium. Tempus annus periodi Julianē 4485. Kalendæ Martię, feria quarta. Ergo neomenia Xanthici fuit feria septima. Annus 82, abiectis 76, est sextus secundæ periodi Chaldaicæ, & proinde septimus secundæ Syromacedonicæ. Hyperberetæus 31 Augusti, feria tertia, cyclo Solis 111. quæ composita cum regulari Xanthici 2 in Tabula mensium, dabit feriam quintam in neomenia Xanthici. Erratum igitur biduo: & proinde apud Ptolemæum legendum Σαρδικής Z, non autem Σαρδικής E. de quo dubitari non debet. Conueniet etiam cum Adar gemino anni 3532: cuius character 5.12.178. Postremo anno Nabonassari 504. Thoth 27, secundum Chaldaeos 67, απελλαγή B. Sol erat in 24. 50' Scorpij. Tempus annus periodi Julianæ 4469. Nouembris 18, feria prima, cyclo Solis 17. Ergo neomenia Apellæi 14 Nouembris, feria quarta. Hyperberetæus autem anni 68 Syromacedonici 15 Septembris feria septima. Ergo neomenia Apellæi feria tertia, non quarta: cui conuenit character Casleu anni 3517. Fuit enim 3.5.421. Itaque error est in Codice Ptolemæi, pro s. Hactenus quæ habuimus de anno Chaldaico. Quod autem apud Censorinum de Chaldaica Dodecaeteride scriptum extat, quanuis ad hanc rem nihil pertinet, tamen, quia res scitu dignissima visa est, eam nolui præterire. Verba Censorini: Proxime hanc magnitudinem, quæ vocatur Dodecaeteris, ex annis vertentibus duodecim. Huic anno Chaldaico nomen est: quem C Genethliaci non ad solis Lunæque cursus, sed ad observationes alias habent accommodatum: quod in eo dicunt tempestates frugumque prouentus, ac sterilitates, item morbos salubritatesq; circumire. Hec vetus scriptor Censorinus. Intelligit autem Dodecaeterida, quam etiamnum retinent Chaldaei, Persæ, Sinę, Indi, Chataij, Turcæ, Syri, Arabes, Totari, siue Tartari. Ea vocatur شادکون Schaichun. Putant re vera sterilitates, morbos, prouentus cum ea redire, ut scripsit Censorin. Ideo singulos annos Dodecaeteridis animalium nominibus appellant, quæ affectum eius anni indicent. puta annum pestilentem vocant annum Serpentis. annum fertilitatis, Leporem. annum bellicorum tumultum, Equum. annum felicis agricolationis, Taurum. annum famis, Murem. Non solum autem Censor. declarat Genethliacorum propriam fuisse dodecaeterida, sed etiam Marcus Polus Venetus l. 2. c. 25. Sciendum vero æram Tartarorum per Dodecaeteridas procedere. Primus annus Leonis titulo notatur; secundus Bouis: tertius Draconis; quartus Canis; & ita deinceps, donec duodecim anni explicitur. Quare aliquis interrogatus à Genethliaco de anno natali, respondet se natum, verbi gratia, anno Leonis, illa dic, nocte, & hora, & momento. Idq; diligenter a patribus

A patribus notatur edito in lucem puer, & in libro aliquo scribitur. Explicito animali duodecimo, hoc est, anno duodecimo, rursus ad primum signum, hoc est, Leonem redditur. Hæc diserte Polus Venetus. Ex quibus non solum docetur usus Dodecaeteridos, sed etiam appareat non per omnia illas nationes in nominibus animalium conuenire. Nam Bos siue Taurus, est quidem secundus annus tam in Tartarica, quam in nostra Dodecaeteride. Sed Draco est tertius Tartaricæ, cum sit quintus nostræ. Canis est penultimus nostræ, & quartus Tartaricæ. Leo vero est primus Tartaricæ, qui in nostra nusquam locum habet. Ignatius Patriarcha Antiochenus, vir perfectissimus, neque enim alter cum vocare possum, cum fuerit doctrinæ, virtutumque omnium B absolutissimum exemplar, is igitur summus vir ad me scribens anno Christi 1581, monebat eum annum esse sextum illius Dodecaeteridis, & cognominem Serpentis. Adducerem etiam eius verba, nisi vererer ea deterere culpa ingenij. Neque enim Latine assequar, quæ ille elegantissime idiomate suo Arabico prosecutus est. Subiiciam tamen Diagramma illius periodi dodecaetericæ, quinque linguis primum ab illo perscriptum, & Latinè a nobis deinde redditum.

NOMINA ANNORVM SCHAICHVN
SIVE DODECAETERIDOS CHALDAICÆ.

Latini.		Syri	Arabes	Turcæ	Perse	Chatai & Leguræ.
MVS	I	مَوْسَى	فَار	سِيَحَان	مُوش	ڦ
TAVRVS	II	بَوْز	صَفَر	بَقْر	كَاو	جَيْو
PARDVS	III	دَكَنْ	پَارس	نَهْر	دُون	ڌم
LEPVVS	IV	أَذْدَنْ	طَاوْشَان	لَرْنَبْ	سَاو	حَرْكُوسْ
DRACO	V	جَدَنْ	لَوْ	نَمْسَاج	نَهْنَك	جن
SERPENS	VI	عَوْنَمْ	بَمِيلَان	خَيَّة	صَار	صر
EQVVS	VII	لَمَامَ	فَرْس	لَتْ	لَسَب	وَوْ
D OVIS	VIII	دَنْ	غَمْ	وَوْنَ	كَوْسَغَنْد	وي
SIMIA	IX	مَكَنْ	سِيمُون	قرْد	حَمْلُونَه	شن
GALLINA	X	جَنْدَلْ	دَلْقُوف	دَجَاجَة	صَرْع	دَوْو
CANIS	XI	دَكَنْ	كَلْب	لَيْت	سَكْ	سو
PORCVS.	XII	مَدَنْبَرْ	خَزْرَنْ	طَغُور	خَوْس	چَادِي

Gauisi itaque sumus ea quæ legeramus de hac Dodecaeteride apud A Censorinum, Polum Venetum, & alios, per omnia conuenire descrip-
tioni Ignatij Patriarchæ. Sed non possum me continere, quin pro-
feram in medium suspicionem meam de anno Chaldaico & hac Do-
decaeteride. Arbitror enim antiquos Chaldæos primum annum
Calippicæ suæ periodi a primo illius Dodecaeteridis incepisse: &, nisi
me fallit conjectura, propterea distulisse computum suum in secun-
dum annum periodi Syrorum, quia videtur ille annus periodi secun-
dus, primus fuisse Dodecaeteridos. Neque dubito, quin verum sit. Ita
annus Christi 1581, qui erat 1892 Syrorum, 1891 Chaldaeorum, erat
non sextus, sed septimus illius periodi. Et noli dubitare de hac re. Nam
certo certius Chaldæos in Thematibus genethliacis nulla alia epocha B
annorum usus, quam Syromacedonica, de qua locuti sumus. Et po-
test fieri annum septimum Dodecaeteridos incepisse in medio anno
Christi 1581, Ignatum autem tunc ad me scripsisse eodem anno, ante
quam sextus ad finem decurisset.

D E P E R I O D O I V D A E O R V M ALEXANDREA.

Dicit non potest, quantum inter se velitentur veteres Magistri Hebræorum, cum ad illum locum Exodi xii peruererunt: Hic mensis erit vobis initium mensium. Nemo eorum est, C quotquot in illum locum scripserunt (sunt autem infiniti) qui non an-
sam arripiat de veterum Hebræorum anno disputandi. Omnium consensus unus, Lunarem cum fuisse. Et sane verum dicunt. sed mira dissensio in neomeniis determinandis, cum alij ex obseruatione, alij ex scripto, quod vocant γενεσις, in indici solitas prodant. & rursus utrum δέκα τρία φάσεως, an δέκα τρία συνώδεις, instituerentur, dubitant. In hoc opinionum biuio, quis intendet digitum? Confugiendum ad ve-
tustiora eius gentis monumenta. In Pandecte Digestorum Thal-
mudicorum, Capite Ros haschana, omnino scriptum est, antiqui-
tus neomenias δέκα τρία φάσεως indici solitas: ad eamque rem testes &
speculatorum idoneos delegatos, scelerum & vitiorum puros, non D
ebriosos, non aleones, non nocturnos præmiatores: de quarum perso-
narum delectu longas diatribas instituunt. Cum igitur reuersi renun-
ciarent se Lunam nascentem vidisse, tum a iudicibus succlamabatur Σεπτεμβρία, Sanctificata est, Sanctificata est Neomenia. Subaudien-
dum enim Σεπτεμβρία eoque nomine etiam hodie in Ritualibus Iudæorum extat carmen Lunæ visæ sanctificandæ. Lunam visam Arabes
vocant حلال, Halil: a qua omnes Mahumedani neomenias insti-
tuunt,

Atuunt, non δύο τὸν οὐρόν vox vel Luna est ἔξαγασμός. لجتماع
est σύνοδος. vocant etiam τὴν φεύγαντα رواجا Renunciata Lunæ visione;

(ita loquitur Vitruvius) statim neomenia tubæ clangore indicebatur.

Qui igitur ab obseruatione neomenia instituebatur, propterea non raro accidebat, ut duo menses nunc caui, nunc solidi, continuarentur, proportione τὸν φθάσεως, aut τὸν υπερέσεως τὸν φάσεως: ut non immerito propter hanc anomalian dictum sit de Luna בְּאַרְכָּת פְּעַם גְּזִירָה. τότε μή ωλεψομέν, τότε δὲ ωφθάνεσσα. Hoc verisimile est locum habuisse in vetustissimis Hebræis, quibus adhuc ratio motus & curriculi Lunaris ignota erat. Non enim poterant, nisi ex obseruatione, suas neomenias in vulgus publicare. Sed puto hoc magis inter Iudices ipsos

B quam apud populum obtinuisse, & potius Ecclesiasticas, quam politicas neomenias fuisse. Alioqui quomodo tot millia Iudeorum tantis locorum interuallis dissita, in vallibus depressis, in locis Septentrionalibus, in quibus raro nascens Luna oculis hominum potestatem suæ speciei facit propter interuentum nubilorum, Lunam nascentem intueri, aut a Iudea nuncium exspectare potuissent? Oportet igitur eis aliquid præscripsisse, quod sequentur in neomenia statuenda, cum Lunam nascentem videre aut tempestates, aut familiaria regionum nubila impedirent. Quare concludimus, eos longe ante tempora Messiae designatam in libris anni formam habuisse: ut & hodie non solum ipsi Iudei, sed etiam Samaritæ habent: quam utriusque וְבוֹר vo-

Cant, hoc est, ἐμβολισμός. Qui fit, ut Samaritani, qui ab hinc plusquam bis mille annis nihil commune cum Iudeis nec diuini, neque humani habent, habeant tamen idem nomen Hebreum, quo eandem rem notent? Sane hoc non fieret, nisi res vetustissima esset. וְבוֹר igitur proprie est ἐμβολισμός. Sed, ut dixi, anni ratio in libros redacta & scripto concepta, ita ab utraque natione vocatur. Cui rei etiam fidem facit, quod in eodem capite Rosch haschana scriptum extat, Iudices, cum de neomenia speculatum homines delegarent, ipsos inante חֲלֵבָה צוֹרָת habuisse, id est figuram Lunæ, quod intelligo Ψηφοφορίου Σεληνιακῶν οὐρόδων; ad quam nimirum confugerent, quoties nubila, aut imbres visionem Lunæ oculis inuiderent. Sane magna me huius rei incessit

Dadmiratio, quomodo hoc fieri posset omni tempore. Nam Luna pauculis horis a coitu videri potest, quanquam raro, idq; potius cum est in Ariete quam alias. Sequentis neomeniæ φάσεως sæpenumero secundo die a coitu apparebit. Ita mensis instituendus foret unius & triginta dierum. quod est absurdum in anno Lunari. Sed textus Thalmud eodem capite dicit, ubi trigesima prima nocte Luna se videndam negaret, tunc neomeniam definiri solitam. quod sene alias computus ex scripto promittere poterat. Igitur מִתְחַדֵּשׁ, hoc est collegium vel

consistorium iudicium solum neomenias indicendi ius habebat : ad A quod etiam pertinebat ius ἐμβολισμός, hoc est , menses intercalandi. Quamuis enim status ex scripto esset situs embolismi, tamen propter quasdam caussas insuper habebatur. vt nos docuit summus Magister Moses filius Maimon in sua Iad , capite in Kiddusch Haccodesch: ערך טליתת טמונין טעבryan את חנינה על מתקופת ועל חביב ועל פירות ראלין. Propterea tres casus intercalabant in anno , propter epocham anni solaris, propter fruges maturas , & propter fructus arborum. Subiicit: אם ראו נך שערין לא חניע חביב אלא עירין אף הוא ולא צמח פירות ראלין שידך לאטח בזמנן חפסח סופכין על שני סיטני אלו ומעברין את חנינה : ואבעלפי שתקופת קורכת לשנת עשר בנים תרי חן טעבryan כי שיחות חביב פצוי לתקניב ספכו עומר וחגופה בקשורה עשר בנים וכרי שיחות הפרות אומתין בדרכ נול maturas esse fruges, sed adhuc serotinas esse, neque fructus arborum, quibus mos est tempore Paschali florere: illis duobus argumentis nitebantur, & intercalabant in anno. Ac quanquam epocha anni anteuerterebat sextam decimam mensis Nisan , tamen intercalabant, vt frumentum maturum esset , ex quo offerretur manipulus in xvi Nisan , & vt fructus florarent more omnium. Sed ad hanc rem faciebat epistolium a Iudicibus ad Galilæos & Transiordanianos missum, quod cum multis aliis vetustatis monumentis in hanc materiam congesseramus. quæ omnia in Gallia reliquimus. neque nobiscum huc villa studiorum præsidia attulimus. In illa epistola redditur ratio, quare ex Nisan Adar secundum facere deberent : nimirum propter fruges nondum maturas, & eas caussas, quas supra adduximus. Pene iisdem verbis reperias apud eundem Mosem : בית דין פוחשין ויזען אם חנינה בשנה עשר בנים או אחר זמן זה מעברין אותה חנינה ויעשו אותו ניסן אדר שני כי שיחות חפסח בזמנן חביב ועל סיטן זה סופכין ופעברין אין חוששין לסתון אחר Iudices computo initio sciebant si Tekupha Nisan esset in sextadecima Nisan , aut post : & intercalabant in eo anno, mutato Nisan in Adar geminum, nimirum vt Pesach incideret in tempus frugum maturarum : & cum huic signo inniterentur, ita intercalabant, neque alias vlli signi rationem habebant. Eadem haec omnia reperies in Thalmud. Ex quibus manifestum est, fieri posse, vt duo anni deinceps intercalarentur : quod in Thalmud de Rabbi Akiba scriptum legimus, qui duos continuos annos intercalavit. Nam supra dictum est, D etiamsi sextadecima Nisan peruenisset ad Tekupham , tamen intercalari solitum. Si Tekupha Nisan erat in viii Aprilis; cum cyclus esset ix , eo anno Tekupha incidebat in Pascha , & tamen ille mensis vocabatur Adar posterior , & Nisan incipiebat in 23 , aut 24 Aprilis. Sed paragrapho tertio adducuntur aliæ necessitates intercalandi, propter ἐπχειμασίδιον, propter tempestates, propter pontes eversos, propter diluvia, & pluuias, quando scilicet populus Hierosolyma conuenire

A conuenire non poterat: item propter fornaces, quæ agno assando construebantur, dirutas: & propter alia, quæ prudens linquo iis, quod illa ex Mose filio Maimon, aut ex Thalmud petere possunt in capite Pesach. Iudæi igitur simul cum iugo Seleucidarum eorum annum & epocham acceperunt, non tamen ἀπὸ τοῦ φεστεως, vt hodie Hagareni, & vt ipsimet Iudæi sæpe antea potuerunt facere, ex obseruatione τοῦ φεστεως καὶ τοῦ φεγγαρίου, sed ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ: vt habes supra in periodo Syromacedonum. Est enim eadem periodus Syromacedonica, Chaldaica, Iudaica, vt diximus: cui additæ sunt πέντε ημέραι, vt sciatur interuallum, quod est a neomenia Tisri, ad καίνην μεταπώλειον, id est, Tekupham, nempe ad γεννητήν Octobris, quod erat principium periodi Seleucidarum, siue Syromacedonum, vt toties demonstratum est. Nam quatuor quadrantum diei maximam rationem habebant Iudæi, habentque hodie, vt suo loco ostendetur in Computo Iudaico.

Quare Tekupha Tisri erat in septima Octobris: Tekupha Tebeth in septima Ianuarij: Tekupha Nisan in octaua Aprilis: Tekupha Thāmuž in octaua Julij: omnes in litera G. Præterea adiecimus hic laterculum characterismi mensium Iudaicorum tam in anno communis, quam embolimæo: Sed in utraque differentia anni sunt ternæ præterea differentiæ. Nam annus, siue communis sit, siue embolimæus, est aut ordinarius, aut abundans, aut defectius: Ordinarius communis 354 dierum, embolimæus 384. Abundans & defectius vocantur, prout unus dies accessit, aut decessit. Sedes autem τοῦ φεστεως est semper in Caslevy: Nam cum Caslevy sit ordinarie plenus, extra ordinem sic cauus, & locus προθέσεως est in Marchevvan, qui ordinate est cauus,

Cextra ordinem plenus. Differentiæ haec nascuntur ex superstitione characterismorum Tisri & Nisan. Nam characterismus Tisri nunquam potest esse aut feria prima, aut quarta, aut sexta. Characterismus Nisan nunquam potest esse feria secunda, neque quarta, neque sexta. Hinc colligitur tantum hos characterismos competere neomeniæ quidem Tisri, ferias 2, 3, 5, 7: Neomeniæ Nisan, 1, 3, 5, 7. Hinc rursus colligitur, cum character Tisri est feria quinta, nunquam annum communem esse defectuum, nunquam Embolimæum ordinatum. Cum est feria

tertia

TABVLA CHARACTERISMMENSIVM IVDAICORVM.

	Communis.			Embolimæus.		
TISRI.	0	0	0	0	0	0
MARCHESWAN.	2	2	2	2	2	2
CHASLEV.	3	3	4	3	3	4
TEBETH.	4	5	6	4	5	6
SCHEBAT.	5	6	7	5	6	7
ADAR PRIOR.	0	0	0	7	1	2
ADAR POSTE.	7	1	2	2	3	4
NISAN.	1	2	3	3	4	5
IIAR.	3	4	5	5	6	7
SIWAN.	4	5	6	6	7	1
THAMVZ.	6	7	1	1	2	3
AB.	7	1	2	2	3	4
ELVZ.	2	3	4	4	5	6
	Defectius.	Ordinarius.	Abundans.	Defectius.	Ordinarius.	Abundans.

tertia, neq; communis, neque Embolimæus vnquam est defectiuus, A neque communis vnquam abundans. Cum feria est secunda, nunquam communis aut embolimæus est ordinarius, vt neque cum feria est septima. Alioqui Nisan incurret in ferias, 2, 4, 6. Hæc periodus quam proposuimus, cum loqueremur de anno Syromacedonico, non solum vtilis est ad annos Iudaicos notandos, sed etiam sine illa nunquam illos deprehendere poteris. Hac Iudæi vsque ad tempora Constantini Magni & infra illa tempora vsi sunt, cum iam Luna biduum veterem epocham antecuertisset. Et hanc quidem epochen vocant æram contractum, vel ניראש גנומ. Nunc tempus est, vt eius fidem pericitemur. Primum igitur de translatione characterismi Tisri, quod quidam Rabbini dicunt post Thalmuldis editionem excogitatum esse, B & quidam ex nostris sibi persuaferunt, omnino vtrosque ratio fugit. Antiquitus enim & sub Seleucidis usurpatum. Anno passionis Dominicæ Neomenia Nisan incidit in Sabbatum : cum tamen eius character ex hodierno epilogismo sit 5.19. 95, feria sexta. Sed id demonstrandum ex fide nostræ periodi Seleucidarum. Erat annus Contractum, siue Alexandreus 344: & proinde quadragesimus annus periodi quintæ Tisri 24 Septembbris, feria quarta: quæ mutata in quintam in anno communi ordinario dat feriam septimam neomeniæ Nisan. Rursus anno Christi vulgari 70 neomenia Nisan fuit Kal. Aprilis, teste Iosepho. Nam quartadecima Nisan conueniebat cum quartadecima mensis Iuliani. Erat annus primus sextæ periodi Contractum, Tisri C 6 Septemb. feria quarta, cyclo Solis 22. Ergo mutata in quintam cum characterismo feriæ Nisan composita in anno Embolimæo deficiuo dabit feriam primam Neomeniæ Nisan in Kal. Aprilis, Cyclo Solis 23. In utroque igitur exemplo translatio feriæ fuit politica. Imo nunquam ex epilogismo hodierno illam neomeniam reperire possis. Nam vt Iudæi hodie putant, fuerit Neomeniæ Nisan characterismus 6.19. 409, Sabbato, ultima Martij. Quo epilogismo si vsi fuissent illis temporibus, neomenia Nisan, vt vides, fuisset in feria septima, non, vt Iosephus vere scribit, in feria prima. Sed & fidem huius excellentissimæ periodi pluribus argumentis muniamus. Iosephus scribit, ante initia belli Iudaici, hoc est, circa annum Christi vulgarem 67 plus minus, multa portenta visa: inter quæ narrat de fanatico quodam mira; quæ ex illo petas licet: idque accidisse, quo tempore Pascha, hoc est, quartadecima Nisan, conueniebat cum 8 Aprilis. Hoc non potuit accidere, nisi cum cyclus Lunæ esset 9, anno Christi 65, biennio ante initia belli Iudaici, quod mirifice menti Iosephi conuenit. Erat annus contractum 376. & consequenter 72 periodi. Tisri Kal. Septembbris, Sabbato, cyclo Solis 17. Quare Neomenia Nisan in anno embolimæo

A bolimæo, feria tertia, Martij xxvi. at *η περιτημα της αγουπην* VIII Aprilis, vel Xanthici Iuliani, vt propositum est apud Iosephum. Hoc etiam conuenit epilogismo hodierno. Nam character Nisan fuisse 2, 21, 7, 231 feria tertia, vt iam dictum est, anno Iudaico vulgari 3825. Vides, quam certa sit fides methodi. Sed nihil agimus, nisi porro confirmemus. Idem Iosephus ait M. Tullio Cicerone, C. Antonio coss: Hierosolyma capta a Pompeio fuisse *ἐν τῷ μετελέ*, hoc est x vii Thamuz. Dion narrans hunc casum ait eam diem Sabbathum fuisse: neque more Gentium quodus solenne Iudaicum Sabbathum vocat: sed adeo Sabbathum fuisse dicit, vt hinc disputandi occasionem auctor pet, quare a Planetis nomena diebus indita sint. Tempus a Iosepho

B designatur, cum ait vicesimum septimum annum fuisse ante consulatum M. Vipsanij Agrippæ, & L. Caninij Galli. Illud par Consulum confertur in annum nonum Julianum. Fuit ergo cyclus Lunæ tertius. Sed falsum est, interfuisse xxvii annos a captis Hierosolymis a Pompeio, ad eadem a Sosio captæ. uno enim anno plus dicit, cum vicesimum septimum annum pro viginti sex annis dicit: vt contra Gregorius Turonensis semper dicit vicesimum sextum annum, pro eo qui vicesimus septimus erat. Annus captorum Hierosolymorum a Pompeio in periodo Julianæ 4651. Rursus annus captorum Hierosolymorum a Sosio 4677. Differentia, anni xxvi solidi, non utique xxvii, vt voluit Iosephus. Erat annus xxii periodi quartæ

C Contractuum, ordinarius communis. Tifri xxvi Septembris, feria v, cyclo Solis ii. quæ quidem feria cum charactere Thamuz coniuncta dat feriam quintam. Ergo x vii fuit Sabbathum, vt voluit Dio. Sed quid magis periodo nostræ fauet, quam exemplum apud Iosephum illustre sane, & quod sine piaculo præteriri non potest? Refert igitur illé optimus scriptor ex Nicolao Damasceno, ea, quæ contigerunt Iudeis & eorum Ethnarchæ Hyrcano, initio imperij Antiochi eius, qui *αδίκος* dictus est. Antiochus igitur *αδίκος* obsedit Hyrcanum, anno primo eius sacerdotij. Fœdus deinde icit cum eo post *πλευρησμάτων*. Hyrcanus secutus est Regem Antiochum in expeditionem in Parthos. Forte incidit festum Iudaicum, quo Hyrcano obiecta est religio iter facere.

D Adit Regem: contendit abeo, ne eo die expeditio suscipiatur, aut exeat: quod sibi homini Iudeo non liceret patrio festo aliquid sacere, aut iter suscipere. Iudeorum enim *ἱερὰς αἰκεναὶ μητέρας*, *καὶ αἰεῖ οὐδὲλοις εἶναι*. Imperat a Rege. Verba Damasceni: *τρόπαιον ἡ σύνας Αντίοχος ἐπὶ τῷ Λύκῳ ποτίσμῳ, πακίσας Ινδαῖς τὸν Παρθῶν σρατηγὸν, αὐτὸν ἔμεινεν ημέρας δύο, δεκτέντος τοῦ Ιαδαῖον, διά πινα *ἱερὸν πάτριον*, ὃν ἦν Τῆς Ιαδαίων οὐκ ἦν νόμιμον εξοδός εἰναι. Ecce duo continua solennia, aut saltem duo continui feriati dies, propter quos abstinetur ab opere. Iosephus interpretans*

terpretans verba Damasceni subiicit: Ταῦτα μὲν & ψεύδεται λέγων. ἔτεστο γάρ Α
ν πεντηκοστὴ ἡμέρη μετὰ τὸ Καθβατήρ. Duo igitur festiui dies, Sabbathum &
Pentecoste. Sexta Sivvan est semper Pentecoste. Quod si Pentecoste
secuta est Sabbathum, id est, si quinta Sivvan fuit Sabbathum, ergo neo-
menia Sivvan fuit feria tertia. Nunc inuestigandum est tempus. Hyr-
canus anno primo sacerdotij sui obsessus fuit ab Antiocho statim post
cædem patris Simonis. Simon autem imperfectus fuit mense Adar, an-
no contractuum 177, Anno Sabbatico. Igitur 177 annus Antioche-
nus erat Sabbaticus, anno Iudaico hodierno 3626. Anno autem se-
quente 178, Antiochus fœdus iniuit cum eo, solenni σχιστοπυχίᾳ. Se-
quenti æstate, ut diximus, neomenia Sivvan incidit in feriam tertiam.
Videamus, an periodus nostra hoc promittat. Annus 178 contractuum B
est 26 periodi Tifri, 31 Augusti, feria 3. Erat annus embolimæus or-
dinarius. Ex laterculo characterismi mensium habes feriam tertiam in
neomenia Sivvan. quod erat propositum. Ψηφοφορίᾳ hodierna Iudai-
ca hoc præstare non posset post annos Christi, quia una periodus Hip-
parchea a Seleucidarum epocha iam præterierat, & Luna in anterio-
ra vnum diem solidum enīsa erat. Quid opus est pluribus hanc pe-
riodum commendare? Iam tuto potest Lector omnia gesta Macha-
bæorum ad suas epochas & verum diem referre, si diligenter metho-
dum nostram tenuerit, ac comperenditiones neomeniæ Tifri ob-
seruauerit.

C

DE PERIODO HIPPARCHI ET VERO ANNO LVNARI.

HIPPARCHVS, quem & δόδων φιλαλέην Ptolemaeus, & Plinius
consiliorum naturæ participem vocant, non solum multa emen-
davit in motuum cœlestium doctrina, sed etiam ex Chaldaicis
obseruationibus & Calippicis rationibus, cum veris & mediis syzygiis
collatis, primus ex Græcis deprehendit μεταπλωσιν cursus Lunaris intra
quatuor periodos Calippicas fieri. Quod illi facile fuit, cum eo tem-
pore menses Calippici in usu essent. Obseruauit enim non raro
Lunam duobus trientibus diei sæculo suo priscas Calippi neome- D
nias anteuertere. Vixit autem ille, & floruit etiam post cc annum
Calippi. Vnde si intra cc annos μεταπλωσιν duorum trientium fieri
solet, in ccc igitur fiet unius solidi diei. Quatuor autem periodi Ca-
lippicæ cccii anni explicantur. Quare si intra illud interuallum
quatuor periodorum τετραλογία fit, resoluendum erit illam quan-
titatem temporis in tot syzygias, quot constant xvi cycli ἀναδεκατ-
ευσι, qui constituunt quatuor periodos Calippicas. Quatuor periodi
Calip-

A Calippicæ sunt dierum 111036. quos dies, uno minus, si distribueris in 3760 syzygias; fiet una syzygia dierum 29 $\frac{39}{732}$. Quæ sunt, præter dies 29, scrupuladie plusquam 31. 51. 42. 7. hoc est, horæ 12. 44. 41. 6. Cyclus autem Hipparchi erit dierum 6939 $\frac{11}{16}$. Comparatione igitur cyclorum xvi Metonis, Calippi & Hipparchi facta, non magnus labor est differentiam eorum constituere. Scribit igitur Hipparchus ēn τῷ πεδίῳ ἀναστοις χρόνος. Ήμέis δὲ μῆνας μὴ ὅλας σείσκομψ, περιχορίους ēn τοῖς 12 ἔτεσιν, ὅτις κακεῖνος (intelligit Metonem & Calippum) τὸν δὲ ἀναστὸν ἐπιλαμβάνοντες μάλιστα μέρος μῆνας ἡμέρας. οἷς ēn τοῖς τέτεσιν ἐλείπουν πάρεργα μῆνας.

B ergo μὴ τὸν Μέτωνα ἡμέρας πέντε, τῶν δὲ τὸν Καλίπτου ἡμέραν μίαν. Malim legere ēn τῷ ἔτεσιν, potius quam ēn τέτεσιν. Neque aliter scripsit Hipparchus. Sed in ratione μεταπτώσεως ἀναστοῖς ipse & Ptolemæus contenti sunt ccc annis. Hoc potes ex collatione ipsa trium magnarum periodorum colligere. Magna periodus Hipparchi dierum 111035. Cui respondent Metonis dies 111040. Differentia v dies. Rursus differentia

C 111035 Hipparchi, & 111036 Calippi, dies unus. Quin etiam codex Censorini manuscriptus ait annum Metonis Solarem fuisse dierum 365, & dierum item quinque partis undeūicesimæ. Quinque dies fiunt horæ 120. Resolutæ in 19 dant horas $6\frac{6}{19}$. Duc igitur dies 365, horas $6\frac{6}{19}$. in 304. Habebis dies 111040. Periodus igitur Hipparchea constat quatuor periodis Calippicis, uno die minus; quemadmodum periodus Calippica quatuor Metonicis; uno item die minus. In periodo Calippica, præter annos quadraginta octo communes, & 28 embolimæos, sunt etiam, vt dixi, quindecim ὥσημεροι, id est, quorum σκιρρόφορεων est plenus, vel uterque Scirrhophorion est plenus, si est annus

D embolimæus. Annus autem ultimus, siue 76, est ὥσημερος. Igitur cum periodus Hipparchea constet ex quatuor periodis Calippicis, debet habere quater quindecim annos ὥσημερος. Sed ultimus annus, hoc est trecentesimus quartus, non erit ὥσημερος. Et ita in periodo Hipparchea sunt anni ὥσημεροι vnde sexaginta. Cum igitur prima neomenia periodi Calippicæ cæperit in 29 Iunij, prima neomenia quintæ periodi ascendet in 28 Iunij, quod annus ultimus quartæ periodi Calippicæ non fuerit ὥσημερος, vt in prioribus tribus, sed die-

CYCLI Hipparchi.	CYCLI Calippi.	CYCLI Metonis.
Dies col-Scrub. lecti.	Dies col-Scrub. lecti.	Dies col- lecti.
6939 11	6939 45	6940
13879 6	13879 30	13880
20819 1	20819 15	20820
27758 12	27759 0	27760
34698 7	34698 45	34700
41638 2	41638 30	41640
41577 13	48578 15	48580
55517 8	55518 0	55320
62457 3	62457 45	62460
69396 14	69397 30	69400
76336 9	76337 15	76340
83276 4	83277 0	83280
90215 15	90216 45	90220
97155 10	97156 30	97160
104095 5	104096 15	104100
111035 0	111036 0	111040

rum duntaxat 354. incipit autem hæc nobilissima periodus anno A Nabonassari 606, neomenia Thoth, cum Tifri anni 3619 esset 6.18. 601. in vltima Epagomenon, sequente neomenia Thoth, feria sexta, sequente septima, 28 Septembbris. Æquinoctium autem tunc erat in 26 Septembbris, ex obseruatione ipsius Hipparchi, eodem anno. Hoc est verum caput periodi Hipparchæ. in qua neomenia Pyanepsionis Calippici, aut Hyperberetæi noui in vnum conuenerunt cum neomenia Thoth Nabonassari, 36 anno tertiae periodi Calippicæ, cuius Hecatombæon Kal. Iulij, feria secunda, quæ cum charactere Pyanepsionis composita dat feriam septimam neomeniæ Hyperberetæi, aut Pyanepsionis in ipsa neomenia Thoth, biduo post æquinoctium autumnale. Ab obseruatione Timocharidis, qua coniunctio Lunæ cum Spica Virginis deprehensa est, ad obseruationem Hipparchi, qua non solum Lunæ coniunctionem cum Spica, sed etiam æquinoctium autumnale indagauit, anni sunt 152, quæ sunt periodi Calippicæ absolute duæ, cum Timocharidis obseruatio in 36 annum primæ periodi, Hipparchea autem in 36 secundæ inciderit. Hinc facile fuit obseruare μελάπιων Pyanepsionis Metonici, Calippici, & veri. Edidit & ipse Hipparchus hanc periodum cum parapegmate, ex quo Plinius, & Columella ἐποικιασίας τῷ Φαιρουρίῳ non raro producunt.

DE PERIODO ARABVM HAGARE NORVM.

QUEMADMODVM ex periodo Olympica omnium Græcia populorum periodos propagatas fuisse priore libro vidimus, ita ex periodo Hagarena omnium Arabiæ populorum annos & epochas profectas fuisse, iisdem argumentis probari potest, quibus & de Græcorum annis a nobis disputatum est. Latissime enim patet Arabum appellatio, quorum vnum nomen, cognomina autem infinita. Sed præcipui sunt Hāgareni, & Saraceni. Hāgareni etiam ab

٠	ربع الاول	Rabiū prior
٢	ربع الآخر	Rabiū posterior
٣	جمادى الاول	Giūmedījū prior
٥	جمادى الآخر	Giūmedījū posterior
٦	رجب	Regebu
٨	شعبان	Saabenu
٩	رمضان	Ramadhanu
٤	شوال	Schevvalus
٥	ذوالقعدة	Dulkaidathi
٧	ذوالحجّة	Dulhagiathi
١	محرم	Muharramu
٣	صفر	Tzepharu

Hebreis

A Hebræis dicuntur מִצְרַיִם ab ancilla Saræ vxoris Abrahami, & ab Arabibus ipsis عَرَبٌ لِّجَارٍ Erabelhagiari. Dicuntur etiam مُجَرَّدَةٌ Elmagarin. & fortasse inde Græcis recentioribus μαγαρίζειν pro μαρμετίζειν, & μαγαρεύειν pro μαρμηπομός. Sed dubitari potest. Nam μαγαρεύειν hodie in idiotismo Græco est Macula, οὐλός. At aliud Magar lingua Turcica. Hoc enim nomine Hungaros omnes comprehendunt. Et quidem scriptores recte Hagarenos ab Hagar, sed in epte Saracenos a Sara. Neque enim etymon, neque historia conuenit. Nam verum esset Saracenos ab illa dictos, siquidem ipsa Saraca, non Sara dicta fuisset. Sed neque vlla historia illorum iudiciis fauet. Cur enim ab ea Arabes dicti Saraceni, quibus nunquam imperauit, quos

B non genuit? Saraceni igitur etiam hodie a vicinis dicuntur السُّرْكُ.

Essarak, hoc est ἀπερχοὶ καὶ νομαδικοὶ, vt vere sunt. In 37 Genesios in Targum Hierosolymitano שָׁרָק pro Arabibus. Hagareni igitur ciuiliores reliquis fuerunt: quorum arx munitissima Petra: omnesque eorum principes siue φύλαρχοι Aretæ dicti, vt Ægyptiorum Ptolemæi. Vsi sunt anno Seleucidarum, vt mihi videtur, accuratissimo, cum neomeniæ mensium cum rationibus Lunæ congruerent. Mensium principes, sine dubio, fuit Rabiū prior, vt Syrorum Tisri prior. Sed Syrorum initium ab æquinoctio autumni, horum a verno: quod non tacuit Simplicius. Mensem geminum intercalarem non habebant. sed in prima intercalatione mensis secunduserat primus mensis; in secunda

C intercalatione mensis tertius itidem erat primus anni: quæ quidem desultoria intercalatio redibat in orbem post tres periodos Calippicas; qui sunt anni absoluti 228, cycli Metohici duodecim. Exemplum: Incipiat annus a Ramadhan. Proxima intercalatione Ramadhan, qui annum ducebat, erit anni vltimus & tertius decimus. sequens vero annus incipiet a sequenti mense, puta a Sceval. & hic Sceval erit tantisper caput anni, donec altera intercalatione fiat tertius decimus anni, sequenti mensi; nempe ipsi Dulkaidathi transcripto munere suo annum ducendi. Ita omnes menses tanquam lampada decursu sibi tradent, donec post 84 embolismos, Ramadhan redeat in caput anni, & in eandem epocham Solarem. Nam Ramadhan

D quidem alias redabit in caput anni, sed non in eandem epocham, siue in eundem cyclum Lunæ, nisi post 228 annos Solares. Construximus igitur tabulam periodi Hagarenæ, vt esset exemplum reliquarum Arabicarum periodorum, quemadmodum Olympica erat Canon reliquarum Græciæ:

TABVLA PERIODI MAGNÆ A

HAGARENORVM.

	Annis per iodi.	Cyclus Lunæ.	Charactri annis.	Cyclus Solis.	PERIODVS prima.	PERIODVS secunda.	PERIODVS tertia.
	1	14	1	F	31 Martij	Sephar	Giumadi posterior
	2	15	5	E	20 Martij	Sephar.	Scewal
εμελ.	3	16	3	D C	9 Martij	Sephar	Giumadi posterior
	4	17	2	B	28 Martij	Rabie prior	Scewal
	5	18	6	A	17 Martij	Rabie prior	Regeb
εμελ.	6	19	3	G	6 Martij	Rabie prior	Dulkaidathi
	7	1	2	F E	24 Martij	Rabie posterior	Regeb
εμελ.	8	2	6	D	13 Martij	Rabie posterior	Dulkaidathi
	9	3	5	C	1 April.	Giumadi prior	Dulchagiathi
εμελ.	10	4	3	B	22 Martij	Giumadi prior	Muharam
	11	5	7	A G	10 Martij	Giumadi prior	Ramadhan
	12	6	6	F	29 Martij	Giumadi posterior	Ramadhan
εμελ.	13	7	3	E	18 Martij	Giumadi posterior	Scewal
εμελ.	14	8	1	D	8 Martij	Giumadi posterior	Sephar
	15	9	7	C B	26 Martij	Regeb	Dulkaidathi
εμελ.	16	10	4	A	15 Martij	Regeb	Rabie prior
	17	11	3	G	3 April.	Sahaben	Dulkaidathi
	18	12	7	F	23 Martij	Sahaben	Dulchagiathi
εμελ.	19	13	5	E D	12 Martij	Sahaben	Rabie posterior
	20	14	4	C	31 Martij	Ramadhan	Muharam
	21	15	1	B	20 Martij	Ramadhan	Giumadi prior
εμελ.	22	16	5	A	9 Martij	Ramadhan	Giumadi prior
	23	17	4	G F	27 Martij	Scewal	Scewal
	24	18	2	E	17 Martij	Scewal	Scewal
εμελ.	25	19	6	D	6 Martij	Scewal	Scewal
	26	1	5	C	25 Martij	Dulkaidathi	Rabie prior
εμελ.	27	2	2	B A	13 Martij	Dulkaidathi	Regeb
	28	3	1	G	1 April.	Dulchagiathi	Rabie posterior
	29	4	5	F	21 Martij	Dulchagiathi	Sahaben
εμελ.	30	5	3	E	11 Martij	Dulchagiathi	Rabie posterior
	31	6	2	D C	29 Martij	Muharam	Giumadi prior
	32	7	6	B	18 Martij	Muharam	Ramadhan
εμελ.	33	8	3	A	7 Martij	Muharam	Giumadi prior
	34	9	3	G	27 Martij	Sephar	Ramadhan
εμελ.	35	10	7	F E	15 Martij	Sephar	Giumadi posterior
	36	11	6	D	2 April.	Rabie prior	Scewal
	37	12	3	C	23 Martij	Rabie prior	Regeb
εμελ.	38	13	7	B	12 Martij	Rabie prior	Dulkaidathi

B

C

D

RESI

**A RESIDVVM TABVLÆ MAGNÆ PERIODI
HAGARENORVM.**

Anni p. iodi.	Cylus Lunæ.	Chancæ sani.	Cylus Solæ.	PERIODVS		PERIODVS secunda.	PERIODVS tertia.
				prima.	secunda.		
39	14	6	A G	30 Martij	Rabie posterior	Sahaben	Dulchagiathi
40	15	4	F	20 Martij	Rabie posterior	Sahaben	Dulchagiathi
41	16	1	E	9 Martij	Rabie posterior	Sahaben	Dulchagiathi
42	17	7	D	28 Martij	Giumadi prior	Ramadhan	Muharam
43	18	4	C B	16 Martij	Giumadi prior	Ramadhan	Muharam
B	19	2	A	6 Martij	Giumadi prior	Ramadhan	Muharam
	1	1	G	25 Martij	Giumadi posterior	Scewal	Sephar
B	2	5	F	14 Martij	Giumadi posterior	Scewal	Sephar
	3	4	E D	1 April.	Regeb	Dulkaidathi	Rabie prior
B	4	1	C	21 Martij	Regeb	Dulkaidathi	Rabie prior
	5	5	B	10 Martij	Regeb	Dulkaidathi	Rabie prior
B	6	4	A	29 Martij	Sahaben	Dulchagiathi	Rabie posterior
	7	2	G F	18 Martij	Sahaben	Dulchagiathi	Rabie posterior
B	8	6	E	7 Martij	Sahaben	Dulchagiathi	Rabie posterior
	9	5	D	26 Martij	Ramadhan	Muharam	Giumadi prior
B	10	2	C	15 Martij	Ramadhan	Muharam	Giumadi prior
	11	1	B A	2 April.	Scewal	Sephar	Giumadi posterior
B	12	6	G	23 Martij	Scewal	Sephar	Giumadi posterior
	13	3	F	12 Martij	Scewal	Sephar	Giumadi posterior
B	14	2	E	31 Martij	Dulkaidathi	Rabie prior	Regeb
	15	6	D C	19 Martij	Dulkaidathi	Rabie prior	Regeb
C	16	4	B	9 Martij	Dulkaidathi	Rabie prior	Regeb
	17	3	A	28 Martij	Dulchagiathi	Rabie posterior	Sahaben
C	18	7	G	17 Martij	Dulchagiathi	Rabie posterior	Sahaben
	19	4	F E	5 Martij	Dulchagiathi	Rabie posterior	Sahaben
C	1	3	D	24 Martij	Muharam	Giumadi prior	Ramadhan
	2	1	C	14 Martij	Muharam	Giumadi prior	Ramadhan
C	3	7	B	2 April.	Sephar	Giumadi posterior	Scewal
	4	4	A G	21 Martij	Sephar	Giumadi posterior	Scewal
C	5	1	F	10 Martij	Sephar	Giumadi posterior	Scewal
	6	7	E	29 Martij	Rabie prior	Regeb	Dulkaidathi
C	7	5	D	18 Martij	Rabie prior	Regeb	Dulkaidathi
	8	2	C B	7 Martij	Rabie prior	Regeb	Dulkaidathi
D	9	1	A	26 Martij	Rabie posterior	Sahaben	Dulchagiathi
	10	5	G	15 Martij	Rabie posterior	Sahaben	Dulchagiathi
D	11	4	F	3 April.	Giumadi prior	Ramadhan	Muharam
	12	1	E D	22 Martij	Giumadi prior	Ramadhan	Muharam
D	13	5	C	11 Martij	Giumadi prior	Ramadhan	Muharam

Vtilitates huius magnæ periodi Hagarenæ passim in doctrina Hegiræ patebunt. Sed vnam de multis proponemus. Volo scire, mensi Iuliano proposito quotus mensis Hegiræ competit, aut contra. Anno Christi Dionysiano currenti adde semper 311. Abiectis omni-

K 3 bus

bus 228, relinquuntur anni periodi: qui, si excedent 76, pertinent ad A secundam periodum Calippicam; qualium tres constituunt totam periodum Hagarenam: si excedant 152, reliqui pertinent ad tertiam Calippicam periodum, ut alibi quoque ostendetur. Propositus est annus Christi 1597, in quo volo scire cui mensis Iuliano congruat Muharram Hegiræ. Adiectis 311, ut præceptum est, & abiectis octo periodis magnis, relinquuntur anni 84, hoc est, annus octauus periodi secundæ Calippicæ. Sub Titulo secundæ periodi, & lateralí anno octauo, occurrit mensis vernalis Hagarenus Sahaben XIII Martij. Muharram est sextus a Sahaben. Ergo sextus mensis Julianus a Martio, hoc est, Augustus, vindicat mensem Muharram. Proinde Muharram anni Christi 1597 incipiet mense Augusto Iuliano, conueniens in Elul Iudaicum. B

D E P E R I O D O S A M A R I T A- N O R V M.

PERIODVS, cuius antea exemplum dedimus, potest deduci ab anno primo Seleucidarum, nimirum a vere sequente, quanquam neomeniæ anticiparint vnum diem. Sed dedita opera hoc fecimus, ut ratio annorum cum reliquis nationibus conueniret. Prima, ut puto, aut celeberrima mutatio incidit in initium Herodis Magni, hominis Idumæi. qui cum regnum a Romanis accepisset, eorum quoque annum amplexus Iudæis edicto publicauit, annis 38 C ante epocham Christi vulgarem, cyclo Lunæ primo, anno Iuliano septimo, periodi Hagarenæ quadragesimo quinto. E cuius regione neomenia Giumadi posterioris incidit in 25 Martij, vbi æquinoctium statuerat Cæsar. Quanquam vero minime dubium est, multis nationibus in vsu periodum Hagarenam fuisse: earum tamen duæ præcipuae sunt, quarum ratio nobis habenda, Samaritana, & Indica. Quod igitur Samaritani periodo Hagarena vsi sint, fidem secerit appellatio Arabica mensium Lunarium, manifestum veteris anni Hagareni argumentum, & præterea periodus 210 annorum Arabicorum, qua vtuntur. Duplex illis annus est: Ciuilis Solaris Julianus a 29 Augusti incipiens, quod est caput anni Ægyptiaci: Item Ecclesiasticus D Lunaris a syzygia verna. Menses prorsus ad numerum dierum Iulianæ formæ descripti, cum appellatione veterum mensium Iudaicorum: quorum primus Elul, a 29 Augusti, ut dixi, triginta dierum, ut September noster. secundus Tisri a 28 Septembris vnius & triginta dierum, ut October Julianus: & ita deinceps. Mensis primus Ciuilis vernus Adar a 26 Februarij: cuius mensis Lunaris semper dicitur Dulcha-

A Dulchagiathi, ut secundus Muhamarram incens in mensem Paschalem. Subiecimus igitur tibi exemplum anni Samaritani, qui conueniebat in annum Christi 1584, ut mihi a Samaritanis Aegyptiensibus in Galliam transmissum fuit.

COMPVTVS ANNI SAMARITANI

CONVENTENTIS IN ANNVM CHRISTI

cl. Ie. LXXXIII, QVI ERAT SEXTVS CVRRENS

Hebdomadis Samaritanæ.

COMPVTVS ANNI טרנ.

B

Nouilunium EL HAGIA THI supra x. hor. & dimidium, & decimam partem, a die II, III in VI. ADAR. V. XXXII.

Nouilunium M V H A R R A M supra III hor. & dimidium, & decimam partem a nocte IIII in PESACH IIII NISAN I. XXX

Nouilunium TZEPHAR supra VI hor. trientem & decimam partem a nocte in IIII IIAR V. XXXII

Nouilunium RABIE supra X hor. & tricesimam partem decimæ, a nocte VII, I, in III SEBIN VI. XXX

Nouilunium RABIE supra XI hor. & tricesimam partem quintæ, a nocte II in II THAMVZ. I. XXXI

C Nouilunium GIVMADI supra XI hor. & dimidiæ & tricesimam quintæ a die III, IIII AB. IIII. XXXII.

NEOMENIAE SEPTIMI(anni) IN SEMITA. תסוכת

Nouilunium GIVMADI supra IX hor. & tricesimam partem, a nocte V, in XXX AB IIII. XXXI

Nouilunium REGEB supra VIII hor. & trientem & tricesimam partem quintæ, a die VI, VII in solenni (*oxlwooxnyas*) XXIX ILVL. VII. XXX

D Nouilunium SAHABEN supra V hor. & tricesimam quintæ, a nocte in XXVII TISRI II. XXXI

Nouilunium RAMADHN supra quinque hor. & tricesimam decimæ, a die II in XXVI MARSCHBAN. V. XXX

Nouilunium SCEWAL supra V hor. & tricesimam decimæ a nocte IIII, in XXVI CASLIM VII. XXXI

Nouilunium EL KAIDATHI, supra III hor. & tricesimam partem, a nocte V, in XXVII TIBETH IIII. XXXI.

K 4 ILVL.

ILVL. TISRI. MARC HESCHBAN
 CASLIM. TEBITH. SCEBAT.
 ADAR. NISAN. IIAR.
 SEBIN. THAMVZ. AB.
 ADAR POSTERIOR.

Ita verius ex Samaritanorum schedio. Sciendum vero hunc annum, qui incidebat in 1584 Christi, notari ab illis 210 periodi hebdomadicæ Lunaris Hagarenorum, qui anni Lunares putantur ab editione anni Iuliani. Sed multa a nobis ignorantur, & nisi ipsi Samariani docuerint, perpetuo ignorabimus. Primum nescimus hunc B computum Lunarem. Deinde non satis confidimus nos fideliter istam ψηφοφελας expressisse. Quod potuimus, præstitimus. Expectamus aut meliore ingenio, qui haec nobis interpretentur, aut meliore fato, qui plura a Samaritis habere poterunt. Cur in octauo mense, & in Titulo secundo sit תְּבוֹעָה scio, vt inquit ille, iuxta cum ignarissimis. Nam תְּבוֹעָה quidem, id est οὐκωπηγιας, esse scio. Sed quare in titulo? Nam quod Succoth positum in secundo mense, causa in promptu est: quia videlicet οὐκωπηγια nunc in Ilul, nunc in Tisri incidit. vt in illo anno 1584 Christi οὐκωπηγια serius celebrarunt, quam Iudæi, vno mense, secuti veterem cyclum Christianorum. Nam proprius mensis Tabernaculorum est Tisri; C ideo a Samaritanis ille mensis dicitur עַתָּה, id est, solenne οὐκωπηγιας, quemadmodum Nisan dicitur Πάσχα quod ille mensis proprius est Paschalis solennitatis, non autem Adar, quanquam in ipsum Adar aliquando Pascha incidat. In hoc etiam diagrammate habes numerum dierum vniuersique mensis Iuliani. vt, verbi gratia, in Adar appositi sunt numeri 1. xxxi. quia Adar est xxxi dierum, nempe Martius. sed vntas, quæ præcedit, sunt concurrentes, siue regulares mensium, vt puto. & ita in reliquis. Subiecimus etiam Tabellam nouiluniorum, vt in uno conspectu omnia habeas, cum momentis suis. Horam fecimus momentorum 1800, vel 300, quia Iudaica momenta 1080 non admittebant omnes diuisiones. Itaque in primo nouilunio cum in Diagrammate superiore notatum sit esse dimidium horæ, & decimam partem horæ supra x horas: hoc plane exprimitur per $\frac{1}{30}$. & ita in reliquis. D

TABEL.

A TABELLA NOVILVNIORVM SAMARITANORVM IN ANNO CHRISTI
CIC. IO. LXXXIII.

Menses Lunares.	Feria.	Scru- Horæ. pulas. 1800	Menses Samaritani. Juliani.		Menses Iuliani Samarit.	Neomenia in mensibus Iul.	Feria Neomeniarum.
Dulchagia	2. 3	10. 180	D Adar 6	3 Martij	Adar	26 Feb.	5
Muharram	4	3. 180	N Pesah Nisan 4	1 April.	Nisan	29 Martij	1
Sephar	6	6. 130	N Iiar 4	1 Maij	Ijar	28 April.	3
Rabie prior	7. 1	10. 1	D 3 Siban.	31 Maij	Siban	29 Maij	6
Rabie posterior	2	11. 2	N Tamuz 2	29 Iunij	Tamuz	28 Iunij	1
Giumedi prior	3. 4	11. 152	D Ab 1	28 Julij	Ab	29 Julij	4
Giumedi posterior	5	9. 10	N Ab 30	27 Aug.	Ilul	29 Aug.	7
Regeb	6. 7	8. 152	D Hag Ilul 29	26 Sept.	Tisri	28 Septem.	2
Sahaben	1	5. 2	N Tisri 28	25 Octobr.	Marchesban	29 Octobr.	5
Ramadhan	2	5. 1	D Marchesban 28	23 Nouemb.	Caftlm	28 Nou.	7
Schevvval	4	5. 1	N Caftlm 26	23 Decem.	Tebith	29 Decem.	3
Dulkaida	5	3. 10	D Teibeth 24	21 Ianuarij	Scebat	29 Ian.	6

In prima columna habes menses Lunares Samaritarum: in secunda feriam, horas, & momenta horaria neomeniæ. Vbi autem est duplex feria, significat transferri a priore ad secundam. vt in prima neomenia, feria transfertur a secunda ad tertiam: quia dies ciuilis putatur a principio noctis. Quare vbi calculus peruenit ad 18 horas, tunc præterierit meridies, & transfertur neomeniæ feria in sequentem. Sic in mense primo horæ 10 cum horis noctis fiunt 22 horæ. Quare feria a secunda ad tertiam transfertur. In quo conuenit illis cum Iudæis. Istam autem Ψηφοφορία Lunæ penitus ignoro, cum omni ratione astronomica careat. Sequuntur literæ D. N: quarum prior significat Diem, altera Noctem. Itaque prima neomenia fuit feria secunda, sequente tertia, horis diei 10, momentis 180. secunda neomenia fuit feria quarta, hora tertia noctis, momentis 180: & ita in aliis. Sequuntur epochæ neomeniarum in mensibus solaribus Samaritanorum, & Julianis. Sexto loco indicatur neomenia mensis Solaris Samaritani, cui diei mensis Iuliani congruit. In postrema columella sunt feriæ, quibus notatae sunt neomeniæ mensis Samaritani. Verbi gratia, neomenia Adar Solaris Samaritani cœpit 26 Februarij, feria quinta, in litera A, quandoquidem litera Dominicalis Romana erat D, cyclo Solis 25. Hic manifesto animaduertimus Pascha semper in Solari Nisan, Seneopian in Solari Tisri celebrari. Ideo in toto cyclo disceditur a Iudæa consuetudine saltem septies. Præterea notandum, eos non curare translationes Iudaicas. Nam cum Pascha incurrat semper in Muharram Lu-

ram Lunari, hoc anno neomenia Muharram cœpit a feria quarta, quæ A tamen in mense Paschali reicula est in ratione Iudaica. Rursus pleni & caui menses non alternant. Nam Muharram & Sephar pleni, uterque autem Rabie est cauus continuo, vt ambo Giumedi sunt & ipsi continenter pleni: Regeb autem & Sahaben caui. Reliqua de hoc anno alibi dicentur.

D E A N N O A R A B I C O S O L V T O E P O C H A E I V L I A N A E.

QVINTVS Curtius de Indis loquens libro viii ita scribit: Menses in quinosdenos descripserunt dies. Anni plena spatia seruantur. Lunæ cursu notant tempora, non, vt plerique, cum orbem sidus impleuit, sed cum se curuare cœpit in cornua: & iccirco breuiores habent menses, qui spatium eorum ad hunc Lunæ motum dirigunt. Hæc Curtius. Sane verum est breuiores menses esse, quam aliorum, cum quinidenis tantum diebus constent. Sed quomodo a Luna corniculata, si non etiam a plenilunio alternatim? & si a plenilunio, quomodo constant ea, quæ dicit, non ab eo tempore putari, cum implevit orbem sidus? quid enim aliud est; quam a plenilunio? Rursus, si quinideni dies mensi attribuuntur, quomodo constanter seruabitur ille numerus, vt tandem rationes Lunæ non labascant, siquidem Lunares menses alternis pleni & caui? De his rebus ita temere etiam doctissimi veterum pronunciare solent. Si igitur semper a Luna corniculata, ergo menses non quinidis diebus, vt perperam scribit auctor aliquin facundissimus, sed tricenis & vndetricenis alternatim constabant. Et sanc^o μαχδέρις Ignatius Patriarcha Antiochenus, vir eximia doctrinæ & probitatis, scribebat olim mihi Indos & Sinas annum ad Lunæ cursum describere, corumque neomenias putari ﴿ج‌ل‌ل‌﴾ , id est, Δηπτὸς φεγγαρία. Augustiniani Monachi, qui primi omnium Europæorum annis superioribus certa de regno Sinarum reportarunt, scribunt Sinis (quos ineptissime omnes Hispani Chinas vocant) omnes neomenias festiuas esse, in eisque exercitum semper recenseri & lustrari: initium vero anni esse a neomenia Martij; item eo anno, quo ipsi fuerunt in Sinarum regno, qui putabatur a Christo 1575, neomeniam fuisse in iii Septembbris. Denique plenilunia illis omnia sacra esse, in eisque epulas publicas celebrari. Itaque eodem anno 1575, xx Augusti se splendidissimo epulo acceptos, quod ea dies sacrata esset plenilunio. At non solum Sinæ, sed & reliqui omnes tam Indi, quam supra Indiam, mensibus Lunaribus tempora sua describunt, vt Iaponenses, de quibus Aloisius Froes Iesuita anno

A anno 1565 in quadam epistola sua ex insula Iapan ita scribit : Incidit meus aduentus in ipsum noui anni initium : quod hac hieme Iaponij a Kal. Februariis annum auspicati sunt. Varius est enim in his regionibus anni cursus : longe alia, quam apud nos ratio temporum, atque descriptio. Vetus est autem gentis mos, vt anno ineunte, ab die nono Lunæ, ad usque vicesimum, Regni proceres & Bonziorum principes ad regem quisque suum salutandum non sine donis accedat. Ex his, & Augustinianorum verbis, constat omnes tractus Orientales anno Lunari vti, sed & Iaponensium annum vagum esse, vt Arabum : præterea plenilunia ybique obseruari, & tempus rerum agendarum esse a nona Luna crescente, ad tertium quadrantem. Sane

B neomenia Augusti conuenit cum neomenia Giuemedi prioris anni Arabici 983, feria septima, Augusti vi. propterea xx Augusti fuit plenilunium : vt fieri potuerit, quod ipsi Augustiniani subiiciunt, neomeniam sequentem fuisse 3 Septembris : cum a xxii Augusti ad eam diem, sint 14 dies. Sed ciuiliter neomenia Giuemedi posterioris fuit Septembris v, feria secunda. Non solum hæc, quæ iam adduximus, probant Indorum annum Lunarem esse, sed & Polus Venetus id quoque testatum reliquit, de prouincia Tangut ita loquens: Totum anni circulum per Lunationes computant : nec alios habent menses, aut hebdomadas, quam Lunares. Sed si neomeniæ Sinarum cum Arabicis congruunt, non videntur tamen Iaponensium cum illis.

C paria facere. Nam neomenia Februarij anni 1565, quæ incidit in Kalendas, feria v, præcessit feriam Regeb Arabici die uno, in anno Hegiræ 972. Nicolaus Contius Venetus in Itinerario suo scribit æram Indorum ab Octauio Cæsare deduci : & quo anno illa scribebat, qui erat Christi 1400, eum fuisse dicit secundum Indos 1490. Sane anno 1400 cœpit annus Hegiræ 803, Augusti xxii, feria prima. Differentia igitur Hegiræ, & annorum Indorum, 687: qui anni simplices Lunares, cum octo syzygiis, quæ a fine Decembris anni præteriti, ad Augustum mensem fluxerunt, conficiunt annos absolutos Julianos 666. Annus primus Hegiræ est 622 currens Christi. Aufer annos 621 præteritos ab annis 666. Remanent anni 45: quæ est differentia primi Ianuarij

D Juliani, & Ianuarij annorum Christi. Ergo Indi non ab Octauio Cæsare, sed a Julio Cæsare annos suos putant. Annus confusionis incidit in annum periodi Julianæ 4668, cyclo Solis 20, Lunæ 13. Erat annus Seleucidarum 268, a Septembri, & proinde 38 periodi secundæ magnæ Hagarenorum (quæ constat tribus periodis Calipicis:) idque a Martio. Rabie prior. 12 Martij, feria quinta. Mu-harram, undecimus a Rabie priore, fuit feria vi, Kal. Ianuarij primis, cyclo Solis 21, litera dominicali priore C. Hagareni vero antiquitus feriam

feriam sextam sacram habent, propter Venerem, quam impense A colebant, C H O B A R vocantes. Inde orsi sunt annum suum, qui in diem sacrum, & caput annorum Iulij Cæsar is inciderit. Atque hæc est, sine dubio epoche Indorum ab Hagarenis accepta, vt appareat annum solutum Arabicum antiquiorem esse, quam ab Hegira. Nam tum primum non cyclis decemnouennalibus, sed annis simplicibus Lunaribus cæptum est tempora describere. Est autem eorum annorum triginta periodus iusta, quantum ad Lunæ ratiocinia: quantum ad feriarum orbem, septies triginta annorum: vt tota magna periodus continet 210 annis Arabicis. Tunc enim feria redit in orbem. & neomenia Muharram anni 211 incipit ab eadem feria, aqua neomenia primi anni de annis 210 cæperat. Quod si ab illa neomenia, id est a feria B sexta, hodie Indi annos suos solutos putant, multum a veris ratiociniis medij motus Lunaris eos desciscere necesse est, propter caussas non paucas, sed propter duas præcipuas. Prior est, quod nouilunium Muharram Kalendarum Julianarum fuit secundum Iudæos 7. i. 940. Erat enim Schebat anni 3716. Ergo non fuit feria vi, sed vii. Et propterea uno die medias coniunctiones anteuertunt. Altera cauſsa est, quod post annos 210 2 Arabicos nouilunia anticipabunt unum diem: quod annus tricesimus relinquit momenta 360, quæ in annis 210 2 confurgunt in horas 24. Itaq; hodie illa epocha anteuertit nouilunia biduo. Iam enim agitur annus Indorum 1690: qui aufert diem fere: siquidem post annos 12 conflatus erit dies integer. Cum igitur C magna periodus Indorum incipiatur a feria vi, vt & periodus Muhamedanorum, eadem sunt utriusq; ratiocinia in feriarum doctrina. Experiāmur igitur. Annus primus Hegiræ, vt diximus, est 688 Indorum: & proinde est 58 magnæ periodi, cuius character est feria 3. At medium nouilunium Ab Iudaici anni 4382 fuit 4. 7, 112, Iulij 14. cum tamen prima neomenia Hegiræ sit feria vi. Rursus anno hoc Christi 1594, quo hæc scribebamus, cœpit annus Hegiræ 1003, Septembris 6, feria sexta. Tisri Iudaicus anni 5355, est 5, 3, 904. erat annus Indicus 1690, & propterea 10 periodi magnæ, feria 3. Ergo biduum anticipauit, propter scrupula, quæ anno tricesimo negliguntur. Sed de his alibi plenius in anno Muhamedico. Nunc quomodo annis Julianis datis Arabici D fiant, & contra, quomodo dati Arabici in Julianos conuertantur, apetiam. Sunto anni dati Juliani 666, a Kalendis Julianis primis. Volo eos in Arabicos redigere. In linea cylorum Julianorum præcise non inuenio. Accipio proxime minorem numerum 456. quo de 666 deducto, remanent 210. Proximo minore 209 deducto, remanet annus unus. Ita tres numeri sunt, qui datam summam conficiunt 456, 209, i.e. quibus respondent anni Arabici 470, 215, cum mensibus quatuor,

A quatuor, & annus unus simplex. Summa: anni Arabici 686, & menses 5 iam lapsi de anno 687 inchoato. Conuersa doctrina vtendum, si dati anni Arabici in Julianos conuertendi sint. Rursus esto datus annus Indorum 1690, cuius Mucharram ostendendus sit in mensibus Julianis. Anni Arabici 1690 sunt anni Juliani 1639 cum 9 mensibus Arabicis, vtique putandi a Kalendis primis Julianis. Tabula periodi Hagarenorum incipit ab epocha Seleucidarum. Interuallum ab ea epocha ad primas

B Kalendas Julianas, anni 265, cum quatuor ferre mensibus. Neglectis mensibus, iungantur anni 265 cum 1639. Fiunt omnes anni 1904. a Seleucidarum epocha: de quibus si deduxeris 1824, nempe octo periodos magnas annorum 228, remanebunt 80 anni periodi nonae id est, annus quartus periodi secundæ, cuius neomenia mensis Martio in Regeb. A Regeb Muhamram est mensis septimus. Ideo Muhamram anni propositi 1690 incidet in mensem septimum a Martio, hoc est in Septembrem. Sed de hoc plenius alias in anno Muhammadico, & in Computo Samaritano:

C

DE ANNO IVDÆORVM NOVITIO.

IAM manifesta erat bidui πέμπτη μηνός, in periodo Seleucidarum Iudaica, cum post imperium Constantini Cæsar, Romani ab Indictionibus Constantinianis, idque a 24 Septembribus, tempora sua putare instituissent. Tunc enim plusquam duæ periodi Hipparcheæ a Seleucidarum initio fluxerant, & propterea duos dies Luna anteuerterat pristinam sedem. Anno enim Christi 344, qui erat Seleucidarum 656, & quadragesimus octauus post duas periodos Hipparcheas, Tisri Iudæorum Alexandreus erat in 26 Septembribus, feria 4: cum tamen ex c-
D pilogismo hodierno neomeniæ character 2, 4, 204 statueret caput mensis in 24 Septembribus. En labes bidui. Nondum enim rationem Calippicam de sede solicitoruerant Iudæi, sed eam adhuc incolorem seruauerant. Sero tandem cognito errore periodi Calippicæ ratiocinia abdicarunt, & ad tutiora præsidia confugerunt, adhibita in auxilium astrologia, ad cuius examen rationes mensium exigentes deprehenderunt labem, quæ ex cyclorum enneadecaetericorum successione fit. Nam cum mensis Lunaris constet diebus 29, horis 12, scrupulis

L

793.

Cycli Juliani.	Anni Arabi.	Menses Arabi-Arabi- ci.	Nu- merus cyclo- rum.
19	19.	7	1
38	39.	2	2
57	58.	9	3
76	78.	4	4
95	97.	11	5
114	117.	6	6
133	137.	1	7
152	156.	8	8
171	176.	3	9
190	195.	10	10
209	215.	5	11
228	235.	0	12
456	470.	0	24
684	705.	0	36
912	940.	0	48
1140	1175.	0	60
1368	1410.	0	72
1596	1645.	0	84
1824	1880.	0	96
2052	2115.	0	98
2280	2350.	0	105
4560	4700.	0	112

793, qualium tota hora est 1080, cyclus autem componatur ex 235 A. syzygiis, manifestum est cyclum integrum dierum 6939, hor. 16, scrup. 595 esse. Enneadecaeteris autem Iuliana est dierum 6939, horarum 18, o. de quibus deducta Lunari Enneadecaeteride, remanet $\frac{1}{12}$ ex 6939 Solaris supra Lunam dierum 0, 1, 485. sexdecim vero $\frac{1}{12}$ ex 6939 sunt dierum 0, 23, 200. hoc est diei vnius, scrupulis 880 minus. Post 16 igitur cyclos, Lunæ fiet περιστροφή in anno Iuliano, hoc est a VII Octobris, in qua erat κέντρον μετωπευόν. Quare cum in anno 48 periodi Calippicæ a neomenia Hyperberetæi Seleucidarum, ad Tifri, vndecim dies πέμπται putarentur, duodecimi πέμπται putandæ fuerint: & post alteros sexdecim cyclos tredecim πέμπται. & ita deinceps in omnibus primis mensibus totius periodi. B Dolendum igitur erat non solum quod pauciores dies, quam opus erat, a neomenia Hyperberetæi, ad neomenias Tifri putabantur, sed etiam quod alias Tekuphas ab Alexandro, alias a Cæsare haberent: & cum quatuor Tekuphis annus explicetur, octo numerarent. Castigatio igitur eiusmodi adhibita. Tekupha Tifri Iuliana xxiiii Sept. Neomenia Hyperberetæi Andrei vel κέντρον μετωπευόν, VII Octobris. Interuallum, 13 dies. Tot dies eximendi sunt de anno Solari, ut respondeat æquinoctio Iuliano. Iam diximus excessum enneadecaeteridis Iulianæ supra Lunarem esse hor. 1, 485. Ergo ducentarum sexdecim excessus erit dierum 13 hor. 1. Qui sunt anni 4104, quo interuallo Luna anteuerit pristinam Seleucidarum epo- C chiam septimæ Oct. cyclo Lunæ 3. Ut igitur idem cyclus Lunæ in eundem Solis redeat, opus est periodo annorum 532, ducto scilicet cyclo annorum 28 in cyclum annorum 19. ut autem feriæ neomeniarum in orbem redeant, hoc vero non continget, nisi post 13 cyclos. Ductis igitur annis 532, in 13, fiet magna periodus annorum 6916. Quia igitur diuisis annis 4104 per 19, remanet nihil, per 28, remanet 16, per 247, qui sunt cycli 13, remanent 148, per 7, supersunt 2: manifestum est annum 4105 ineuntem fore primum cycli Lunæ, 17 Solis, 149 periodi terdenariæ, tertium Sabbatum. Hæc vniuersa simul non competit, nisi anno Christi 344. Itaque cum annus Christi 344 sit 4105 iniens a Tifri periodi maximæ annorum 6916, ergo D annus natalis Christi, ut vulgus putat, fuerit 3760 eiusdem periodi, & annus Seleucidarum 3450. Iam nouilunij sedem tenuimus, abiectis 13 diebus περιστροφῶν de 37, qui a Kalend. putandi sunt. Remanent enim 24 a Kalendis, quæ erat sedes æquinoctij autumnalis Cæsariani. Cyclus Lunæ, ut diximus, erat 3, Solis 1. Erat igitur feria secunda. Nouilunium a meridie 23, horis 10, 204, Hierosolymis, quanquam ex epilogismis Prutenicis fuerit a me- dia no-

A dia nocte, 22 die exacta, horis 22. 2. 39." Hoc est post meridiem diei 23. horis 10.⁴⁷. Maior igitur calculus Iudæorum scrupularius Prutenico momentis 157. Sed Iudæi, qui anno Lunari vtuntur, eius initium protinus capiunt ab ineunte nocte. Itaq; nouilunium fuit hora 4, 20 4, ab initio noctis. Porro cyclorum 216, per quos Luna dies 13 anticipavit, character est 6, 23, 0. hoc est feria 6, horæ 23. scrupula, seu momenta nulla. Atqui nouilunium incidit die 23, sequente 24, feria 2, horis 4, scrup. 20 4. Ergo ad characterem, 6, 23, 0, apponendus character epochæ 2, 5, 204. Et ita fiet character 2, 4, 20 4 nouilunij Tifri, in anno Christi 345 ineunte. Igitur 2, 5, 20 4 erit perpetuus character epochæ Iudaicæ: ita vt ante 410 4 annos nouilunium contige-

B rit in vii Octobris; quod est κέντρον μετωπευόν Seleucidarum, feria 2, cyclo Solis primo, Lunæ tertio, anno periodi Julianæ 953. Quamuis vero epocha huius noui Computi incidit in annum Christi 344, tamē fieri potest, vt aliquot annis posterius institutus sit. Neq; magis necesse, vt anno Christi 344 cæperit, quam annis ante 410 4, cum ex anno periodi Julianæ 953 initium capiat. Hunc Computum Iudæi vocant רבע, id est, ἐμβολισμόν. Rabbi Moses filius Maimon in præclaro suo opere I A D, capite de mense sanctificando: חנוך טהרת היזקיה מברך Computus, quo hodie computamus, is est, quem E M B O L I S M V M vocamus. Neque vero solum ille Rabbinus, sed & omnes deinceps asserunt, institutum post editionem Talmud.

C ab illis temporibus, & fortasse ante Christum, putarunt, putantque hodie, diem vii Octobris fuisse primum mundi conditi: coque nomine Computus iste vocatur: חנוך טהרת היזקיה מברך Computus a conditu mundi. In quo ridiculi sunt, cum hic annorum epilogismus minor sit iusto annis paulo minus ducentis. Præterea quomodo poterit esse prima dies a conditu rerum, cum ea fuerit prima feria? at huius computi prima dies est feria secunda. Viden' manifestam repugnantiam? Sed maiorem risum tollunt, cum primum mensem diluuij statuunt in eadem vii Octobris, secundum autem in vi Nouembbris: & in xvii mensis, quæ incidebat in xxii Decembris, volunt diluum cæpisse, vt habetur Genesios vii, ii. ac propterea institu-

D tam fuisse זיון: vnde vides quanta rerum ignoratione laborabant iam tum ipsi, quia Græcorum, & Gentilium, vt ipsi vocant, literas contemnerent: quas si legissent, nunquam neomeniam Hyperberetæi Syromacedonum diem primum mundi esse existimassent. Cum igitur Iudæi a septima hora æquinoctiali meridiana potent dies suos, necesse est in reliquis mensibus horas esse inæquales, & minimas quidem totius anni in Tebeth, longissimas in Tamuz. Constat tamen computus astronomicus, si epilogismo Iudaico sex horæ

addantur. Tunc enim horæ æquales in totum annum putabuntur A a meridie , quæ est epocha ἐν πνευμοῖς Ψυφισμοῖς veterum astronomorum vñstatissima , & omnium tutissima. Cyclus vero eorum a prisco Alexandre non differt , nisi capite aut initio , quatenus cyclus Alexandreus incipit a tertiodecimo , hodiernus autem a tertio. In embolismis vero conueniunt, ita vt citimus Tisri sit in cyclo 19, & proxime citimus in octauo. Quare in illis Pascha anteueniebat epocham vernam tam sub Seleucidis , quamdiu vñi sunt periodo Calippi Alexandria, quam in hoc Computo. Propterea contingebat eos, in cyclis octauo, & decimo nono , Pascha bis in eodem anno celebrare. Id quod tangit Imperator Constantinus apud Eusebium in quadam ad episcopos epistola : & repetitur in veteribus Canonibus. εἰ πέρεστος Β βύτερος , ή διάκονος τὸν αγίαν ΕΠαρχαὶ ιμέρερην περὶ τὸν ἑδεῖντον ιονικεῖας μῆνα Ιαδαῖων ἐπίλελέσθαι, καθαυγεῖσθαι. Non enim hoc semper fiebat, sed bis in annis xix, & viii. imo & de viii cyclo dubitari potest temporibus Nicenii concilij, cum æquinoctium statueretur in xxii Martij. Tunc enim poterat Pascha in ipsam xxii incidere. Quod autem diximus horas inæquales intelligi πολιπνῶς in hoc computo , cum tamen ἀσημομηνῶς sint æquinoctiales , hoc etiam ad ipsas Tekuphas extenditur , quæ putantur per duodenas horas , a principio noctis , aut diei , quamvis ipsarum ratiocinia putentur per horas æquales. Et quemadmodum ratiocinia neomeniarum incipiunt a Tisri , ita etiam ratiocinia Tekupharum a Nisan , vbi bisextum collocatur inter 25, & 26 Martij. Nam initium anni Solaris Iuliani ipsis est semper a 26 Martij in litera A, in hodierno computo. Intercalant autem anno integro post bisextum nostrum. Anno Christi 1592, qui erat Iudaici computi 5352, intercalatum est in anno Iuliano. Erat enim annus bisextilis. Anno sequenti, Iudaico autem 5353, intercalatum est inter 25, & 26 Martij. Itaque annis Iudaicis per quatuor diuisis, si vñitas remanserit, scito in eo anno intercalatum esse. Et sane cum annus primus huius Computi fuerit primus cycli Solis in anno 935 periodi Julianæ, sequenti anno periodi Julianæ, nimirum 954, intercalatum esse intelligendum est καὶ πέραληψις ante 26 Martij. Et quia ipsa vicesima sexta dies est caput anni Solaris, Tekupha incipiet a principio noctis, sequenti anno a media nocte, tertio a Sole oriente, quarto a meridie, quinto, in anno bisextili Iudaico , iterum a principio noctis. At Tekupha Tisri semper progreditur per horas 9, aut 3. Itaque semper ante bisextum Iudaicum Tekupha Tisri est nouem horarum nocturnarum : vt erat anno correctionis 4105. Anticipationis enim dies , vt diximus , conflati erant 13 , cum hora : qui erant demendi a Kalendis Septembris ad Tekupham Hyperberetæi : hoc est, a Kalendis Septembris , ad Tekupham Hyperberetæi , erant dies 37, cum

A hora, vel 36 dies cum 25 horis. Nunc, ut inueniam nouem horas Tekuphae Constantinianae, hoc est in 24 Septembribus, oportet necessario, ut præter 24 dies Septembribus, relinquantur horæ 4, 876, quæ cum epocha neomenia anni 4105 horarum 4, 204, faciat 9 horas Tekuphae. Igitur, ut hoc possit fieri, de diebus 36, horis 25 demendi erunt dies 12, horæ 20, momenta 204, ut relinquantur de diebus Septembribus, dies 24, horæ 4, momenta 876. quæ cum horis & scrupulis neomenia anni 4105, nempe cum 4, 204, componant horas 9 Tekuphae Tifri nocturnas. Hinc vides, quare a computo reiiciendi sint dies 12, 20, 204, quoties inuestiganda est Tekupha. Quod tamen Iudæi ignorant, ut alia multa, quæ illorum

B intererat eos potius scire, quam nos. Et mirum est, Iacob filium Affer in libro magno, cui titulum fecit Via Vitæ, capite 428, scribere, ad inuestigationem Tekuphae Tifri, de cyclis Tekupharum deducendos dies 10, horas 21, momenta 204. cum dies 12, non autem 10, horas item 20, non autem 21 sint deducenda. Atqui dies 10, horæ 21, scrupula 204 est excessus Solis supra annum Lunarem. Quod si dies illi 12 cum horis 20, 204 non essent deducendi, alia via ad inuestigationem Tekupharum aggrediendū esset. Nam 3 horæ, momenta 876 tantum addenda forent ad nouilunium, non autem dies detrahendi. Primum nouilunium Computi est 2, 5, 204. Additis horis 3, 876, fiunt horæ 9 Tekuphae primi Tifri. Secundum nouilunium accidit horis 14, 0.

C Quibus adde excessum vnius anni. Fiunt dies 11, 11, 204. Postremo adiice horas 3, 876. Fiunt horæ 15. Id est hora tertia diei, Tekupha nempe secundi Tifri. Nunc ad methodum aggrediamur. Syzygia Lunaris est dierum 29, horarum 12, momentorum 793. De quibus diebus 29, deductis omnibus septenariis, remanet character vnius mensis 1, 12, 793. id est feria prima, horæ 12, momenta $\frac{793}{1080}$. Quare si semper hæc componas ita, ut ex momentis horas facias, quando excedent 1080, ex horis dies, cum excesserint 24, ex diebus autem semper abiicias septenarios omnes, inuenies anni communis characterem 4, 8, 876. embolimeti autem 5, 21, 589. Quare character cycli vnius erit 2, 16, 595, nempe coniunctis yna 12 annis communibus, & septem embolimeti. His ita in infinitum propagatis, si vis scire nouilunium Tifri, videndum quot cycli & quot anni de reliquo cyclo currente præterierunt. His omnibus aggerendus est character primi Tifri, 2, 5, 204. Et prodibit neomenia Tifri. Quod ut facilius assequare, duas Tabulas construximus. In priore continentur anni 114 expansi, qui sunt sex cycli, incipientes a primo nouilunio Tifri. Secundus annus ergo compositus ex charactere vnius anni communis, & charactere primi Tifri, hoc est ex 2, 5, 204, & 4, 8, 876, dabit characterem

D His ita in infinitum propagatis, si vis scire nouilunium Tifri, videndum quot cycli & quot anni de reliquo cyclo currente præterierunt. His omnibus aggerendus est character primi Tifri, 2, 5, 204. Et prodibit neomenia Tifri. Quod ut facilius assequare, duas Tabulas construximus. In priore continentur anni 114 expansi, qui sunt sex cycli, incipientes a primo nouilunio Tifri. Secundus annus ergo compositus ex charactere vnius anni communis, & charactere primi Tifri, hoc est ex 2, 5, 204, & 4, 8, 876, dabit characterem

6. 14. o. cui si iterum adiicias characterem anni communis, componet characterem Tifri tertij, 3, 22, 876. Huic si adieceris 5, 21, 589, characterem anni embolimæi, conflabitur character Tifri quarti, 20, 385. Hoc continue procudendo, propagabitur tota Tabula annorum expansorum. In altera Tabula continentur anni collecti per senos cyclos sine charactere, ut appareat: hoc est sine nouilu-
nio primi Tifri. Cum igitur voles scire neomeniam Tifri proposi-
ti, si numerus annorum maior fuerit, quam 114, accipe proxime
minorem in Tabula annorum collectorum, & characterem ei
respondentem compone cum charactere respondenti annis reli-
quis in Tabula annorum expansorum. Exemplum: Annus Iu-
daicus 5355 cœpit hoc Septembri Iuliano. Volo scire characte-
rem neomeniæ eius Tifri. Accipe proxime minorem in tabula an-
norum collectorum, nempe 5244. Cuius character est 7, 8, 60.
Reliquos hi quære in Tabula annorum expansorum. E quorum
regione character 4, 19, 844 cum 7, 8, 60 compositus dabit cha-
racterem Tifri anni 5355 ineuntis, 5, 3, 904, hoc est feriam quin-
tam, horas 3, 904, post Solem occasum. Sed si horæ fuerint 18, aut
amplius, tunc transfertur feria. ut si fuerint 7, 18, 304, tunc prosep-
tima feria accipe primam. Cum enim Iudæi putent a principio no-
ctis, hora decima octaua perueniet ad meridiem. Ita ut ille dies
iam cœnatur transisse. vi enim horæ duntaxat supersunt ad princi-
pium noctis. Sed non satis est characterem Tifri adipisci, nisi epo-
cha ipsius in mense Iuliano deprehenditur. Eius rei gratia epactas
ynicuique anno expanso congruentes apposuimus, ut earum officio
citra villam molestiam locum neomeniæ Tifri in mense Iuliano
inuenire possis. Coniunge epactas annorum 5244, & 111, simul: id
est, 15, 22, 925, & 16. 15, 1020. Componuntur dies 32, horæ 14,
momenta 865. Et quia numerus hic excedit Syzygiam integrum,
nempe dies 29, 12, 793, deductis illis, remanebunt epactæ Tifri
anni dati dies 3, 2, 72. In Tabella Epactarum Tifri inuenio eпа-
ctam 3 bis, nempe e regione quartæ Octobris, & e regione quin-
tæ Septembri. Sed nullus Tifri hodie incipit ab Octobri. Ergo
erit in Septembri. Sed quia epactæ vno die serius aut citius noui-
lunium indicare sœpe solent, vide quæ sit feria Tifri. Est autem
propositi anni neomeniæ feria quinta. Diuide annum Iudaicum
per 28. Reliquum est annus Cycli Solis Julianus. Itaque anni 5355
cyclus Solis est Septimus. ideo litera dominicalis F. Igitur Tifri in-
cidit in literam C. quæ cum sit e regione epactæ, quæ congruit an-
no proposito, sine dubio Tifri anni huius 1594, qui est Iudaici 5355,
cœpit in quinta Septembri. Hæc methodus elegantissima est: quæ
nunquam

A TABVLA NOVILVNIO RVM TISRI
IN ANNIS EXPANSIS CYCLO-
RVM VI.

Nodilunium
Tisri EPACTÆ TISRI

	Annæ expansæ	Cycles Lunæ	Scru- Feria Horæ pulæ 1080.	Dies Horæ pulæ 1080.	Scru- Feria Horæ pulæ 1080.
	1	3	2. 5. 204	0. 0. 0	
Emb.	2	4	6. 14. 0	10. 21. 204	
	3	5	3. 22. 876	21. 18. 408	
	4	6	2. 20. 385	34. 2. 899	
B	5	7	7. 5. 181	14. 0. 23	
Emb.	6	8	4. 13. 1057	24. 21. 227	
	7	9	3. 11. 566	6. 5. 718	
Emb.	8	10	1. 20. 362	17. 2. 922	
	9	11	6. 17. 951	28. 0. 46	
Emb.	10	12	4. 2. 747	9. 8. 537	
	11	13	1. 11. 543	20. 5. 741	
	12	14	7. 9. 52	1. 17. 152	
	13	15	4. 17. 928	12. 11. 356	
Emb.	14	16	2. 2. 724	23. 8. 560	
	15	17	1. 0. 233	4. 16. 1051	
	16	18	5. 9. 29	15. 14. 175	
Emb.	17	19	2. 17. 905	26. 11. 379	
	18	1	1. 15. 414	7. 19. 870	
Emb.	19	2	6. 0. 210	18. 16. 1074	
	20	3	4. 21. 799	0. 1. 485	
C	Emb.	21	4	2. 6. 595	10. 22. 689
	22	5	6. 15. 391	21. 19. 893	
	23	6	5. 12. 980	3. 4. 304	
Emb.	24	7	2. 21. 776	14. 1. 508	
	25	8	7. 6. 572	24. 22. 712	
	26	9	6. 4. 81	6. 7. 123	
Emb.	27	10	4. 12. 957	17. 4. 327	
	28	11	5. 10. 466	28. 1. 531	
	29	12	6. 19. 262	9. 9. 1022	
Emb.	30	13	4. 4. 58	20. 7. 146	
	31	14	3. 1. 647	1. 18. 637	
	32	15	7. 10. 443	12. 12. 841	
Emb.	33	16	4. 19. 239	23. 9. 1045	
	34	17	3. 16. 828	4. 18. 456	
	35	18	1. 1. 624	15. 15. 661	
Emb.	36	19	5. 10. 410	26. 12. 864	
	37	1	4. 7. 1009	7. 21. 275	
Emb.	38	2	1. 16. 805	18. 18. 479	
	39	3	7. 14. 314	0. 2. 970	
Emb.	40	4	4. 23. 110	11. 0. 94	
	41	5	2. 7. 986	21. 21. 298	
	42	6	1. 5. 495	3. 5. 781	

Nouilunium
Tisri EPACTÆ TISRI

	Annæ expansæ	Cycles Lunæ	Scru- Feria Horæ pulæ 1080.	Dies Horæ pulæ 1080.	Scru- Feria Horæ pulæ 1080.
Emb.	43	7	5. 14. 291	14. 2. 993	
	44	8	2. 23. 87	25. 0. 117	
	45	9	1. 20. 676	6. 8. 608	
Emb.	46	10	6. 5. 472	17. 5. 812	
	47	11	5. 2. 1061	28. 2. 1016	
	48	12	2. 11. 857	9. 11. 427	
Emb.	49	13	6. 20. 653	20. 8. 651	
	50	14	5. 18. 162	1. 20. 42	
	51	15	3. 2. 1034	12. 14. 246	
Emb.	52	16	7. 11. 834	23. 11. 450	
	53	17	6. 9. 343	4. 19. 941	
	54	18	3. 18. 139	15. 17. 65	
Emb.	55	19	1. 2. 1015	26. 14. 269	
	56	1	7. 0. 524	7. 22. 760	
Emb.	57	2	4. 9. 320	18. 19. 964	
	58	3	3. 6. 909	0. 4. 375	
	59	4	7. 15. 705	11. 1. 579	
Emb.	60	5	5. 0. 501	21. 22. 783	
	61	6	3. 22. 10	3. 7. 194	
	62	7	1. 6. 886	14. 4. 398	
Emb.	63	8	5. 15. 682	25. 1. 602	
	64	9	4. 13. 191	6. 10. 13	
Emb.	65	10	1. 21. 1067	17. 7. 217	
	66	11	7. 19. 576	28. 4. 421	
	67	12	5. 4. 372	9. 12. 912	
Emb.	68	13	2. 13. 168	20. 10. 36	
	69	14	1. 10. 757	1. 21. 527	
	70	15	5. 19. 553	12. 15. 735	
Emb.	71	16	3. 4. 349	23. 12. 935	
	72	17	2. 1. 938	4. 21. 346	
	73	18	6. 10. 734	15. 18. 550	
Emb.	74	19	3. 19. 530	26. 15. 754	
	75	1	2. 17. 39	8. 0. 165	
Emb.	76	2	7. 1. 915	18. 21. 369	
	77	3	5. 23. 424	0. 5. 860	
	78	4	3. 8. 220	11. 2. 1064	
Emb.	79	5	7. 17. 12	22. 0. 188	
	80	6	6. 14. 205	3. 8. 679	
	81	7	3. 23. 401	14. 5. 883	
Emb.	82	8	1. 8. 193	25. 3. 7	
	83	9	7. 5. 786	6. 11. 498	
Emb.	84	10	4. 14. 582	17. 8. 702	

L . 4 . RESL

RESIDVVM TABVLÆ NOVILVNIO RVM
TISRI IN ANNIS EXPANSIS PER
SENOS CYCLOS.

Nouilunium				Nouilunium							
		Tisri				Tisri					
Annus	expansus	Cyclo	Luna	Scru-	Feria	Horæ	pula	Scru-	Feria	Horæ	pula
Emb.	85	11	3.	12.	91	28.	9.	906	6.	15.	996
	86	12	7.	20.	967	9.	14.	17	4.	2.	792
	87	13	5.	5.	763	20.	11.	521	2.	22.	401
	88	14	4.	3.	272	1.	22.	1012	17.	10.	107
	89	15	1.	12.	68	12.	17.	136	10.	4.	492
	90	16	5.	20.	944	23.	14.	340	10.	5.	983
Emb.	91	17	4.	18.	453	4.	22.	111	5.	4.	686
	92	18	2.	3.	249	15.	19.	1039	12.	1.	311
	93	19	6.	12.	45	26.	17.	159	10.	6.	1006
	94	1	5.	9.	634	8.	1.	650	10.	7.	417
	95	2	2.	18.	430	18.	22.	854	10.	8.	663
	96	3	1.	15.	1019	0.	7.	265	1.	13.	459
Emb.	97	4	6.	0.	815	11.	4.	469	7.	10.	1048
	98	5	3.	9.	611	22.	1.	673	4.	19.	844
	99	6	2.	7.	120	3.	10.	84	2.	4.	644
									1.	2.	149
									5.	10.	1025
									19.	9.	259

nunquam tibi imponet, modo rite, & ordine præscripto feceris. Sed non deterior est altera, quam afferemus. Epactas, quas collegisti, C aufer a diebus 36, 23, 1080. Reliqui erunt dies a Kalendis Septembbris. Ergo epactas, quas collegisti, nempe 32, 13, 380, aufer a 36, 23, 1080. Remanent dies 4, 10, 700. Itaque nouilunium Tisri anni 5355 accedit post 4 diem a Kal. Septembbris: & quia est feria quinta, erit ergo in v. Septembbris. Hæc methodus meo iudicio melior est altera: quia expeditior. Superest doctrina Tekupharum, quam nobis promptum est scire, qui Iuliana forma utimur: modo neomeniæ Tisri sedem in mense Iuliano statuere sciamus. Semper enim Tekupha Tisri est 24 Septembbris. Sed ne quid doctrinæ Computi Iudaici desit, id quoque nobis tractandum. Quod facilius erit ex his duabus Tabulis, quam ex aliis Computis Iudaicis. Annorum 5254, & III. epactæ simul compositæ, ut iam vidimus, conflant dies 31, 37, 380. ex illis semper abiice dies 12, 20, 204. supererunt dies 19, horæ 17, 176. quibus adiice horas & scrupula nouilunij Tisri. Confiunt dies 19, 21. Igitur Tekupha Tisri anni 5355 incidit in diem 20, hora 21, ab initio noctis, id est, hora 9 diei. Nunc de translationibus feriarum in neomenia Tisri dicendum. Translatio feriæ triplex est, aut Lunaris, aut politica, aut mixta. Lunaris, quando epilogismus attigit

TABVLA ANNORVM COLLECTORVM

A

PER SENOS CYCLOS.

CHARACTER annorum collec- torum.				EPACTÆ TISRI				CHARACTER annorum collec- torum.				EPACTÆ TISRI			
Anni collecti.	Feria	Scru- pula 1080.	Scru- pula 1080.	Dies	Horæ	Scru- pula 1080.	Scru- pula 1080.	collecti.	Feria	Horæ	Scru- pula 1080.	Dies	Horæ	Scru- pula 1080.	
114	2.	3.	330	8.	750	353	43.	6.	510	II.	5.	570			
228	4.	6.	660	17.	420	364	85.	9.	840	II.	14.	240			
342	6.	9.	990	1.	2.	90	370	27.	13.	90	II.	22.	990		
456	1.	13.	240	10.	840	387	66.	2.	16.	420	II.	7.	660		
570	3.	16.	570	19.	510	399	04.	19.	750	II.	16.	330			
684	5.	19.	900	2.	4	180	410	46.	23.	0	I.	1.	0		
798	7.	23.	150	2.	12.	930	421	82.	2.	330	I.	9.	750		
912	3.	2.	480	2.	21.	600	433	24.	5.	660	I.	18.	420		
1026	5.	5.	810	3.	6	270	444	66.	8.	990	I.	3.	90		
1140	7.	9.	60	3.	14.	1020	4560	I.	12.	240	I.	11.	840		
1254	2.	12.	390	3.	23.	690	467	43.	15.	570	I.	20.	510		
1368	4.	15.	720	4.	8.	360	478	85.	18.	900	I.	5.	180		
1482	6.	18.	1050	4.	17.	30	490	27.	22.	150	I.	13.	930		
1596	1.	22.	300	5.	1.	780	501	63.	1.	480	I.	22.	600		
1710	4.	1.	630	5.	10.	450	513	05.	4	810	I.	7.	270		
1824	6.	4.	960	5.	19.	120	524	47.	8.	60	I.	15.	1020		
1938	1.	8.	210	6.	3.	870	535	82.	III.	390	I.	0.	690		
2052	3.	11.	540	6.	12.	540	547	24.	14.	720	I.	9.	360		
2166	5.	14.	870	6.	21.	210	558	66.	17.	1050	I.	18.	30		
2280	7.	18.	120	7.	5.	960	5700	I.	21.	300	I.	2.	780		
2394	2.	21.	450	7.	14.	630	581	44.	0.	630	I.	14.	450		
2508	5.	8.	780	7.	23.	300	592	80.	3.	960	I.	20.	120		
2622	7.	4.	30	8.	7.	1050	604	21.	7.	210	I.	4.	870		
2736	2.	7.	360	8.	16.	720	615	63.	10.	540	I.	13.	540		
2850	4.	10.	690	9.	16.	390	627	05.	13.	870	I.	22.	210		
2964	6.	13.	1020	9.	10.	60	638	47.	17.	120	I.	6.	960		
3078	1.	17.	270	9.	18.	810	649	82.	20.	450	I.	15.	630		
3192	3.	20.	600	10.	3.	480	661	22.	23.	780	I.	0.	300		
3306	5.	23.	930	10.	12.	150	672	67.	3.	30	I.	8.	1050		
3420	1.	3.	180	10.	20.	900	684	02.	6.	360	I.	17.	720		

TABELLA EPACTARVM
TISRI.

Dies Septembri.	Littera Dominic. in Septembri.	Epactæ Septem.	Dies Octobri.	Littera Dominic. in Octobri.	Epactæ Octobri.
1 F		7	1 A	6	
2 G		6	2 B	5	
3 A		5	3 C	4	
4 B		4	4 D	3	
5 C		3	5 E	2	
6 D		2	6 F	1	
7 E		1	7 G	0	
8 F		290			
9 G		28			
10 A		27			
11 B		26			
12 C		25			
13 D		24			
14 E		23			
15 F		22			
16 G		21			
17 A		20			
18 B		19			
19 C		18			
20 D		17			
21 E		16			
22 F		15			
23 G		14			
24 A		13			
25 B		12			
26 C		11			
27 D		10			
28 E		9			
29 F		8			
30 G		7			

attigit horas 18. Nam omnes Orientales nationes, Indi, Sinæ, Chataij, veteres Assyrij, Syri, Chaldaei, Arabes, Damasceni, calculum Lunæ a meridie instituunt: diem ciuilem autem a Sole occaso.

D Eo pacto nunquam variat neomenia Lunaris, quacunque cœli inclinatione habitas. Nam tuus meridianus est semper idem, cum ortus & occasus diuersi diuersa constituant diei civilis initia & exitus, & inæquales horas ciuiles faciant. Nam æstate longiores sunt dies, breuiores noctes. in bruma, aliter. Meridiani vero tui punctum idem est in tua habitatione: cum meridies cuiuscunq; diei sit dimidium, & sexta

Dies Augusti.	Littera Dominic. in Augusto.	Epactæ Augusti.	Dies Septembris.	Littera Dominic. in Septembris.	Epactæ Septembris.
1 2	C	7	12	1	E
2 3	D	1	6	2	F
3 4	E	1	5	3	G
4 5	F	1	4	2	A
5 6	G	1	3	1	B
6 7	A	1	2	0	C
7 8	B	1	1	2	D
8 9	C	1	0	1	E
9 10	D	2	9	0	F
10 11	E	8	8	3	G

hora

hora secundum veteres. Quare ab epocha constante & fixa ducitur A epilogismus astronomicus ; ab inconstanti autem, dies ciuilis. Vnde inter calculi astronomici , & diei ciuilis initia sunt semper interiectæ horæ sex inæquales. Quare in fine horæ sextæ a meridie tu putas initium primæ dici ciuilis, cum de calculo Lunæ astronomico iam sex exactæ sint. quas quidem sex horas ipsi non numerant, vt supra diserte explicatum est. Esto , exempli gratia , nouilunium Iudaicum 6.7. 804 , principium horarum septem , momentorum 804, capiendum non a meridie , sed ab occasu. A meridie enim esset 6.13.804, vt pote cum sex horis minus putent. Ideo cum calculus peruenit ad 18 horas, tum vtique ἀσεορυκάς 24 horæ sunt absolutæ , cum tantum 18 πολιτικάς putentur. Porro ὁ νυχτίμεσης Hebræorum diuiditur in duas partes : in ערב , vesperam : & in בוקר , mane. Præterea neomeniam politicam putant ab initio noctis. Quare necesse est, vt calculus Lunaris semper incidat in eam partem, quæ dicitur ערב , quæ est ab occaso Sole , ad orientem. Atqui 18 hora a meridie putata definit in ortum Solis , & initium בוקר . Non igitur potest attribui ערב præterito. Ergo transfertur in ערב sequens. Translatio politica fit , ne duo dies feriati simul continuentur , vt plenius infra dicetur. Annus Lunaris communis diuiditur in duos semisses æquales, singulos dierum 177. Nam in anno æquabili a Tisri ad Nisan sunt 177 , totidem a Nisan ad Tisri. In anno intercalari, a Tisri ad Nisan 207. Nam intercalatur solidus Adar prior. A Nisan, C ad Tisri 177. Sed non semper a Tisri ad Nisan sunt 177 dies in anno communi, neque in anno embolimæo 207. Sed in anno communi etiam aliquando aut 176, aut 177. in anno embolimæo aut 206, aut 208. Cum annus communis habet 176, aut embolimæus 206, dicitur annus defectiuus. cum habet 177, aut 207, dicitur annus ordinarius. cum habet 178, aut 208, annus superfluens, aut abundans. Ita fiunt anni communis tria genera : totidem anni embolimæi. Anni communis trium generum characteres sunt, 3, 4, 5. Hoc est: Anni communis differentia sunt dies 3 defectiui : aut 4, æquabilis : aut 5, abundantis. Embolimæi characteres sunt 5, 6, 7. Exempl. Anno Iudaico 5340 neomenia Tisri cœpit feria secunda. Neomenia sequentis anni 5341 D cœpit feria 7. Differentia, dies v. Ergo dictus annus 5340 est communis abundans. Vterque enim est communis, cum alter sit primus cycli, alter secundus. Porro primus abundans est, quia habet differentiam, v dies : quæ est longissima differentia anni communis. Proinde ille annus habuit dies 355. Vnde ὑπέρημες vocari potest. Rursus annus 5342, est tertius cycli, & consequenter Embolimæus. Eius neomenia incepit feria tertia. Sequentis anni, qui erat quartus cycli, erat feria secun-

Aria secunda. Differentia, dies vi. Est igitur annus æquabilis embolizmæus. Sic in aliis. Quare autem aliis annis decedat dies, aliis accedit, alij anni æquabiles sint, hæc causa est: quod nimirum nunquam voluerint neomeniam Tisri statui in prima, quarta & sexta feria: neque neomeniam Nisan in prima, quarta, sexta, ne duæ festiuitates simul concurrant, vt in computo explicabitur. Si igitur, verbi gratia, nouilunium Tisri fuerit, i, 5, 570, quamvis nullus est excessus horarum 18, vt propter illum Astronomica translatio fieri debeat: tamen, quia Tisri nunquam incipit feria prima, transfertur, & fit ἡμέρας ιμερη, traducenda in feriam secundam. Annus vero ille, cui hoc accidit, iam non 354 dicrum erit, sed 353 duntaxat. In anno igitur defectuo, sicut apud Athenienses ἔξαιρετος fiebat mense Boedromione, ita apud Iudeos, eadem ἔξαιρετος fit in Casleu: qui, cum sit solidus mensis, tunc fit cauus. Contra, anno abundante, πένθιμος fit in Marchesvvan: qui cum sit natura cauus, tunc extra ordinem fit solidus: Hoc modo in anno defectiuo, tres continui menses caui sunt, Marchesvvan, Casleu & Tebeth. In anno abundante item continui solidi tres: Tisri, Marchesvvan, Casleu. Quis est annus defectiuus? qui habet Casleu cauum. Quis annus abundans? qui habet Marcheschvvan solidum. Quis æquabilis? qui habet Marchesvvan cauum; Casleu solidum. Translationes igitur, καὶ υπόστασις ιμερῶν sunt causa ἔξαιρετων, aut πένθιμων. Politica ὑπέρβασις, de qua nunc loquimur, & secunda est ordine, fit propter ferias reiiculas, & non idoneas capitum anni & neomeniæ Nisan. Ferias reiiculas Tisri Hebræi notant his tribus numeris י'נ, Aleph est prima feria; Daleth quarta, וau sexta. Feriae reiiculae Nisan, י'ב, Badu: feria secunda, quarta; sexta. Mixta translatio est, quæ ex utroque genere composita est, ex astronomica & politica. Exemplum: Anno primo cycli, qui erat 5340, nouilunium Tisri fuit, i, 23, 10 79. Hæc neomenia non solum πολιτικῶς transferenda propter Adu, (quod scilicet habet vnam ex feriis Adu. Habet enim feriam primam) sed etiam ἀστρονομικῶς propter excessum horarum. In hoc enim nouilunio excessus 18 horarum est. Rursus Translatio aut in sequentem diem fit, aut in perendinum. Quod accidit, cum translatio astronomica incurrit in vnam ex Adu, aut Badu. Exemplum: Esto neomenia proposita 3, 19, 453. Propter nouilunium vetus, quod excedit 18, est transfetenda in sequentem. Sed sequens est feria quarta, & non idonea. Itaque comperendinetur, & pro quarta statuatur quinta. Propter hanc comperendinationem, neomenia Iudaica absit a coniunctione media triduo solido. Politica translatio est vnius generis. Nam feria transfertur, aut comperendinatur πολιτικῶς tantum in Tisri quidem propter A D v, in Nisan autem propter B A D v.

Astrono-

Astronomicæ vero translationis caussa triplicis generis est. Prima est, ASTRIA H, hoc est, 18 horæ. de qua satis iam dictum. Secunda ἡμέρα, GATRAD, in anno communi. Cum enim in anno communi nouilunium fuerit 3, 9, 204; hoc vocant ἡμέρα, GATRAD. Si enim illud nouilunium retineatur in anno communi, pro anno sequenti epactis anni communis, nempe 4, 8, 876, ad 3, 9, 204 adiecit, consurget nouilunium anni sequentis 7, 18, 0. Quod cum ἀσεγνομακῶς transferendum sit propter ἥμηρον, igitur transferetur in feriam primam. Sed illa feria reprobata & reicula est, propter ADV. Comperendinetur igitur, & statuatur in feria secunda. Quoties igitur incidit nouilunium 3, 9, 204 aut maius eo, pro feria tertia comperendinetur caput anni in feriam quintam. Tertia caussa ὑπερβολῆς ἀσεγνομακῆς, οὐάρτης τέταρτης, BATV BTAKPHAT post embolismum. cum scilicet annus, qui proxime embolismum sequitur, habuerit neomeniam 2, 15, 589. nam ita posito nouilunio, annus antecedens habuerit nouilunium 3, 18, 0. quod scilicet cognoscet, charaktere anni embolimati 5, 21, 589, de 2, 15, 589 deducto. At iam dictum est 3, 18, 0, esse reiculum tum ἀσεγνομακῶς, tum πολυτικῶς. Quoties igitur aut in anno communi 3, 18, 0, aut post annum embolizatum, secuta fuerit neomenia 2, 15, 589, in utroque casu tertia feria in quintam erit comperendinanda, & tunc in utroque casu annus erit defectius; ne annus embolizatus sit 386 dierum, communis autem 356. Hactenus de Translationibus. Sed quamuis expeditissimum neomeniarum computum instituerimus, aliam tamen methodum excogitauiimus. Sciāt igitur studiosi adolescentes, in 247 annis, hoc est, cyclis XIII, omnes neomenias in easdem ferias recurrere. Nam periodus Iudaica est annorum 6916, qui per 28 diuisi dant 247 annos, in quibus fit orbis neomeniarum & feriarum, sicut feriarum tantum in 28 annis Se-

INDEX CHARACTERVM
TISRI ET QVALITATVM ANNL

Anni Cycli Iudaici.													
	o.	19.	38.	57.	76.	95.	114.	133.	152.	171.	190.	209.	228.
1	1	2	3	1	2	4	2	3	1	2	3	5	6
2	6	1	2	3	1	2	4	2	6	1	2	3	5
3	5	6	4	7	3	1	8	4	5	6	1	8	3
4	1	2	3	5	6	1	2	3	1	2	4	2	3
5	3	1	2	3	5	6	1	2	3	1	2	4	2
6	7	6	1	8	3	5	6	4	7	3	1	8	4
7	5	8	4	2	3	1	2	3	5	6	1	2	3
8	3	5	8	4	7	6	1	8	3	5	6	4	7
9	6	1	2	3	5	8	4	2	3	1	2	3	5
10	5	6	1	2	3	5	8	4	2	3	1	2	3
11	3	5	6	4	8	3	5	8	4	7	6	1	8
12	3	1	2	3	2	3	1	2	3	5	8	4	2
13	2	3	1	2	4	2	6	1	2	3	5	8	4
14	4	7	6	1	8	4	5	6	1	8	3	5	8
15	3	5	8	4	2	3	1	2	4	2	3	1	2
16	2	3	5	8	1	2	3	1	2	4	2	6	1
17	1	8	3	5	6	4	7	6	1	8	4	5	6
18	4	2	6	1	2	3	5	8	1	2	3	1	2
19	8	4	5	6	1	8	3	5	6	4	7	3	1

laribus.

LATERCVLV M NEOMENIÆ MENSIV M
EX QVALITATE ANNI.

Char- acteris- tas an- ni.	Quali- tas an- ni	Tifri.	Mar- ches- vvan.	Chaf- lev.	Teb- eth.	Sche- bath.	Adar	Adar ordi- nat.	Nisan.	Iyar.	Sivvan.	Tha- muz.	Ab.	Eyl.
COMMV- NES AN- NI.	1 A	2	4	6	1	2		4	5	7	1	3	4	6
	2 O	5	7	1	3	4		6	7	2	3	5	6	1
	3 A	7	2	4	6	7		2	3	5	6	1	2	4
	4 D	2	4	5	6	7		4	3	5	6	1	2	4
	5 O	3	5	6	1	2		4	5	7	1	3	4	6
	6 D	7	2	3	4	5		7	1	3	4	6	7	2
	8 A	5	7	2	4	5		7	1	3	4	6	7	2
B EMBOLI- MÆI ANNI.	1 A	2	4	6	1	2	4	6	7	2	3	5	6	1
	3 A	7	2	4	6	7	2	4	5	7	1	3	4	6
	4 D	2	4	5	6	7	2	4	5	7	1	3	4	6
	5 O	3	5	6	1	2	4	6	7	2	3	5	6	1
	6 D	7	2	3	4	5	7	2	3	5	6	1	2	4
	2 A	3	5	7	2	3	5	7	1	3	4	6	7	2
	8 A	5	7	2	4	5	7	2	3	5	6	1	2	4

laribus. Abiice igitur ab annis Iudaicis omnia 247, donec aut 247 tantum supersint, aut minus. Coniice annos in frontem Indicis sequentis. Et si quidem præcise fuerint, is est annus vltimus cycli, non in eo versu, cui prænotatus est, sed in præcedenti. Exemplum: Abiectis omnibus 247 de annis Iudaicis propositis, relinquuntur 114. Is est annus vltimus versus noti vtique septimi, cui prænotatus est, sed sexti, ubi est 95. Eiusque character in calce eiusdem versus sexti est 8. Est enim annus cycli vltimus. Sic si præcise remanent 19, eius character est in calce primi versiculi e regione anni 19. Estque is character 8. Vel breuius. Tametsi præcise numerus inuenitur, tamen aufer proxime minorem. Ita 95 de 114 demiti relinquunt 19 sub columna 95. Quod si numerum præcise non inuenis, accipe proxime minorem. Residuum sume in latere Indieis; in annis cycli Iudaici. Exemplum: Abiectis 247 omnibus de annis propositis 5334 periodi Iudaicæ, relinquuntur, verbi gratia, 147. Numerus proxime minor est 133. Residuum 14 anni. Quos à latere Indicis persequens peruenio ad versum, cui D prænotatus est numerus proxime minor 133. Vbi in cella communis offert sece 6 character anni 147 propositi. Annus est embolimæus, ut non solum scis ex Indice, sed etiam, quia est quartusdecimus cycli. Confer in Laterculum mensium annorum Embolimæorum. In versu primo characterum anni reperis primum characterem 6. in secundo versu literam D. quæ significat annum illum esse defectuum. Sequuntur deinde omnes neomeniæ mensum. Puta Tifri illius anni incipit feria 7. Marchesvyan feria 2. & cætera. Rursus

M propo-

proponatur annus Iudaicus præsens, quem Iudæi ipsi notant esse ordinariū. Abiectis omnibus 247, relinquuntur 168. Numerus proxime minor in fronte Indicis 152. quo de 168 abiecto, remanent 16. Est ergo annus cycli sextusdecimus : qui est annus communis, vt ex Indice scis, & ex cyclo ipso. In Indice e regione anni 16, in cella communī sub numero 152, quem abieci ex æra proposita, offertur character 2, qui in Laterculo annorum communium dat literam O. quæ notat annum esse ordinarium, & sequentem feriam Tifri quintam, vt supra notatum est. Est enim character illius Tifri 5, 3, 904. Eandem constantiam methodi in quoquis anno proposito experieris. Nihil est breuius & expeditius hoc compendio: quod quidem in gratiam bonorum adolescentum excogitauimus. Sane hoc possumus B constanter affirmare, non vulgari diligentia, & industria indicem & Laterculum constructum fuisse. Cum dico neomeniarum ferias in orbem redire periodo 247 annorum, intelligo feriam, non autem horas. Nam in decem millibus aut amplius annorum, nunquam reperies duas neomenias, feria, horis, & scrupulis inter se conuenientes.

DE ANNO VETERVM HEBRAEORVM AUTVMNALI.

DISERTE expressum est Exodi xii, autumnale fuisse caput anni Hebræorum, quia ex autumnali mutari in vernum præcipitur: C item xxiii capite, solenne Scenopegiæ confertur in finem anni. Annus igitur incipiebat ab autumno, siquidem exitus anni est in autumno. Igitur fine anni, vt solet, intercalabatur mensis. Ideo euenicbat, vt primus mensis nunc in Tifri hodiernum, nunc in Marcheswan incideret. Coniecumus igitur in vnum cyclum caput primi mensis autumnalis, cum hodiernis nominibus: cuius cycli initium a mundo deduci debebat; sed nos à primo anno Iudaico ordimur illum, cuius primus annus incidit in tertium cycli Lunaris, vt ex antecedenti capite cognoscere licet. Hic igitur cyclus locum habet a primo anno Iudaico ad tempus Exodi, quod incidit in annum Iudaicum 2264, anno cycli Iudaici tertio: ac propterea primus mensis congruebat Marcheswan hodierno. Proxime minor numerus in Tabula annorum Iudaicorum collectorum est 2166, & reliqui sunt expansi 98, quibus

C Y C L U S V E T E R V M Hebræorum.	
Anni cycli. Iudaici.	
1	Tifri
2	Tifri
3	Marcheswan
4	Tifri
5	Marcheswan
6	Marcheswan
7	Tifri
8	Marcheswan
9	Tifri
10	Marcheswan
11	Marcheswan
12	Tifri
13	Marcheswan
14	Marcheswan
15	Tifri
16	Marcheswan
17	Marcheswan
18	Tifri
19	Marcheswan

D
competit

A competit neomenia Tifri 2, 0, 401. epactæ autem 28, 22, 882. cyclus Solis erat 24. Ergo neomenia Tifri incidit in literam g. Epactæ vero 28, in Tabella Epactarum Tifri congruunt diei nonæ Septembris. Sed primus mensis erat Marchesvan, ut patet ex cyclo hic proposito. Si igitur characterem vnius mensis 1, 12, 876 cum 2, 0, 401 composueris, habebis primum mensem Hebræorum illius anni, nempe 3, 13, 114, Octobris viii: qui erat proximus a die æquinoctij. Ergo addito charactere sex mensium, habebis septimum mensem, hoc est Nisan hodiernum illius anni, 5, 17, 552. Aprilis secunda. Ex quo tempore mensis septimus cæptus est putari primus, & post eum instutum intercalari. Hoc est, vetus mensis sextus, duodecimus fuit, & inter decimum, & vndecimum mansit sedes embolismi in hunc usque diem.

Satis autem constat ex iis, quæ supra a nobis demonstrata sunt, inuentum Græcorum esse cyclum Lunarem. Auctor enim eius Meto. Ideo veteres Hebræi non poterant ex scripto neomenias notare, aut ex computo: sed ex obseruatione. Quin ne horarum quidem vlla apud eos mentio. Nam diem, id est, τὸν χθόνεον, in xxiiii horas partiri & Græcorum est commentum, & longe post tempora Solonis in Heliotropiis Græcorum notatum, & tandem sub Romanorum imperio ad Iudæos a Romanis translatum. Itaque antiquior, vt mea fert opinio, feriarum appellatio a planetis, quam vt ab horis, quæ singulæ Planetam suum sibi vindicant, nominatae sint. Ideo libro primo huius operis aliam eius rei causam proposuimus. quæ si morosis non placet, sequantur per me licet tritam & vulgarem horarum planatarum appellationem. Nam scio, quam difficile sit tot Aristarchis satisfacere. Porro ab Exodus, ad tempora Sedekiae ultimi Regis, potestudo æra Iudaica vti. Neque vñquam errabis.

DE ANNO HEGIRÆ.

Ex iis, quæ anteā a nobis accurate de anno Hagarenō inuestigata sunt, satis constat, quæ fuerit ratio embolismi in mensibus desulteriis, cum Hagareni mensem geminum non intercalarent, vt Iudæi geminum Adar, Athenienses ποσδελνα δέτερη: sed is, qui primus anni fuerat, in embolismo fiebat postremus anni: ita vt idem mensis annum aperiret & clauderet, quasi quidam Janus Patulcius, & Clusius. Et contra qui secundus fuerat, is erat caput anni post embolismum. Satis de hac re suo loco supra dictum est. Hoc anno Cilices siue Caramanni, & quædam aliæ Muhammedicæ nationes ad memoriam proauorum nostrorum vñ sunt: cuius rei vestigia non solum in libris Mussulmanorum, sed & apud quosdam Turcas hodie sus-

M 2 persunt;

persunt, qui mera periodo Hagarena Calippi vtuntur, cum tamen A
 interea constet illis ratio anni Hegiræ, non minus, quam aliis Mussul-
 manis. Quemadmodum vero Muharram primarum Kalendarum Iu-
 lianarum apud Orientales periodi Hagarenæ nexibus solutus est: ita
 etiam idem Muharram apud Petræos Hagarenos cœpit annum vagum
 ducere, quo tempore Muhammedes pseudopropheta, ridicula lege
 sua publicata, coactus est fugam sibi consciscere, ut sit in nouis rebus,
 præsertim in illis, quæ ad Ḥijāz pertinet. Quo nomine Epochæ
 Muhammedis vocatur Hegirathi, hoc est διωγμὸς ḫιज़ाز Ḥijāz. Hoc
 enim significat حِجَّةُ, a verbo حَجَّ، hoc est ḥajjāz ḫajjāz ḫijāz.
 quod verbum frequentissimum occurrit in Alcorano. Et Arabes ipsi
 scribunt hanc قَارِبَةً مُحَمَّدًا مِنْ مَكَّةً B
 a fuga Muhammedis ex Mecha. Quia vero Muhammedes simia Chri-
 stianorum est in multis, is principium æræ suæ eadem appellatione no-
 rauit, qua Christiani suam a Diocletiano. Ut enim æra Diocletiani
 dicta est ÆRA MARTYRII, ita etiam Æra Muhammedis dicta est He-
 gira. quod nihil aliud est, quam martyrium, aut διωγμὸς ḫι�़َةُ Ḥijāz.
 Incidit autem tempus illius auspiciatissimæ fugæ in xvi Iulij,
 anno Christi 622, feria vi: anno autem Alexandro 933, & proinde
 vicesimo primo periodi quintæ Hagarenæ. Caput anni erat Rama-
 dhan, 20 Martij, feria septima, cyclo Solis x v. Ergo Muharram quin-
 tus a Ramadhan cœpit in feria vi, Iulij xvi, ut diximus: cum ta- C
 men Ab Iudaicus anni 4382 biduo integro anteuerterit neomeniam
 Hagarenam, feria quarta, Iulij xiiii. Character eius 4, 7, 112.
 Quod autem ineunte Hegira cœpta est retexi vetus periodus Hagarena
 228 annorum, illustre exemplum habemus in natali impuri Muham-
 medis. Natus est enim xii die Rabie prioris, feria secunda. Obiit vero
 eadem die eiusdem mensis, anno Hegiræ x, auctore Chronologo Sar-
 raceno ad calcem Alcorani addito, ut taceam consensum omnium
 Muhammedanorum. Vixit annos LXIII Arabicos solidos, auctore
 eodem Chronologo. Obiit igitur anno Christi 631, circa xvi, aut
 xviij Junij. Anni illi LXIII Arabici ab anno Christi 631 in anteriora
 retexti, desinunt in anno Christi 570. Erat annus Seleucidarum 881, D
 & proinde 197 quartæ magnæ periodi Hagarenæ, hoc est, 45 annus
 tertiaræ periodi Calippicæ, cuiusmodi tribus constat tota Periodus. In
 Tabula periodi Hagarenæ, sub titulo tertiaræ periodi, & lateralí anno
 45, occurrit mensis vernalis Hagarenorum Sephar xxv Martij, feria
 iii, cyclo Solis xix. Ergo neomenia Rabie prioris, feria v, Aprilis
 xxiiii: & consequenter xii Rabie feria secunda; v. Mai. Natus
 ergo Planus ille quinta Mai, anno Christi 570. At in anno soluto
 hoc nullo modo contingere potest. Ut enim neomenia Rabie prioris
 in an-

A in anno soluto incidat in feriam quintam necesse est, vt neomenia Muharram sit feria secunda. A x anno Hegiræ 63 annis Arabicis retro retextis, occurret annus 158 periodi hebdomadicæ annorum 210, de qua suo loco dicetur. Atqui si fingamus annum Arabicum semper solutum fuisse, Muharram non cœpit feria secunda, nisi anno 154, aut 162 periodi Hebdomadicæ: quod valde recedit ab interuallo vitæ Muhammedis 63 annorum. Quare manifesto sequitur ineunte Muhammedismo, periodum Hagarenam solutam fuisse. Diximus anno x Hegiræ illum obiisse, teste eodem Chronologo, & recepta antiquitus Muhammedanorum opinione, feria secunda, XII Rabie prioris: vt omnino ex eo colligatur 63 annos Arabicos vixisse. Oportebat igitur

B neomeniam Muharram incipere feria secunda, vt supra ostensum est. Atqui cœpit feria III, Aprilis 1x, cyclo Solis 24. Proinde non xii, sed XI Rabie prioris fuit feria secunda. Obiit igitur vespere diei x i, sequente xii, nempe xvi Iunij, sequente xvii, anno Christi 631. Qui scribunt Muhammedem natum xx Septembribus, anno Christi 571, Sahaben xii, feria secunda; vnde expiscati sint, ipsi viderint: quandoquidem XII Sahaben eo anno in periodo Hagarena fuerit Septembribus xviii, feria vi. Valde itaque hallucinati sunt. Neque vero consultius faciunt, cum in annum 632 mortem Muhammedis conferunt, XII Rabie prioris, feria secunda, Iunij viii, anno xi Hegiræ, cum idem Chronologus Sarracenus non semel anno decimo Hegiræ

Currente mortuum dicat: Muharram autem anni vndecimi iniuerit 27 Martij, feria vii. Ex quo consequens est, XII Rabie prioris fuisse feriam vii, non, vt ipsi produnt, secundam. Iam Muhammedem natum fuisse XII Rabie prioris, non autem XII Sahaben, præter Chronicon vetus, & consensum omnium Muhammedanorum, auctor est Io. Leo in sua Africa. vbi scribit Gazzulos gentem Libyæ nundinas suas inire a natali Muhammedis, nempe XII Rabie prioris: cui celebritati se quoque interfuisse, anno Hegiræ 920, Christi 1511: cum tamen Muharram 920 iniuerit feria prima, xxvi Februarij, anno Christi 1514. Triennio igitur minus dixit. Quotiescunque autem in illo suo eximio opere annos Christi cum annis Hegiræ comparat (com-

Dparat autem sæpiissime) nunquam ne semel quidem verum dicit: quod studiosos harum rerum monere volui. Idque mirum est in eo viro, qui & natione Muhammedanus, & rerum, quæ ad Muhammedismum pertinent, peritissimus fuerit. Hæc est sola ratio, cur Musulmani eo tempore tam sero neomeniam suam orsi sint: quod nimirum hoc ex præscripto periodi fecerunt. Luna enim iam corniculata erat, quod Arabice vocari supra diximus. Vnde sine dubio hodie omnes Muhammedistæ in fastigiis summis turriū illarum, e quibus Lunam nascentem speculantur, imponunt Lunam corniculatam

pro insigni, quemadmodum Christiani crucem. Tunc enim nulla neomenia Muharram fuit, in qua non esset φάσις, ut pote cum biduo serius inciperet, quam neomenia Iudaica. Sed hodie non ita: & post aliquot annorum centurias conueniet in neomeniam Iudaicam, & post alias anticipabit illam, ut infra aperietur. Quod Mucharram Hegiræ cæperit a feria sexta, ideo eam diem sacram illis dicunt ab eo tempore. Ego scio antiquorem superstitionem esse, propter Venerem, quam C H O B A R vocabant, & summa superstitione antiquitus venerabantur. Cæterum feria sexta illis dicitur حمادی hoc est σύναξις, ἡμέρα λητοία, ὥμερος προτοτυπία: quæ ea reuerentia illis est, qua Iudæis Sabbatum, Christianis Dies Solis. Postquam τὸ ισορθόδοξον huius anni tradidimus, supereft, ut methodum eius, & ratiocinium quoddam instituamus. Veteres Arabes, qui proprius ab ætate illius nebulonis abfuerunt, periodum quandam huius anni vagi constituere volentes, nullam rationem aliame eius inire potuerunt, quam si vnum scrupulum de ratiocinio mensis Lunaris deducerent; qui, præter dies vndetriginta, & semissem, cum 793 scrupulos insuper habeat, semper relinquit aut horas aut scrupula in annis collectis. ita ut nulla periodus ex annis communibus Arabum inde constitui præcise possit.

Itaque ex 793 scrupulis vnum detraxerunt. Quare annus Arabicus habet dies 354, horas 8, momenta, siue ostenta Chaldaica, 864. Deficit enim tot scrupulis ab anno Chaldaico siue Iudaico, quot menses sunt in anno. Ea ostenta Chaldaica 864 sunt sexagesimæ horariæ 48' præcise. Porro horæ 8, scrup. 48, si ad rationem scrupulorum diurnorum redigantur, ij fiunt scrupuli diurni 22: vel quantitas ostensorum diurnorum 396. Secundus annus est dierum 355, scrupulorum diurnorum 44. Itaq; annus est ὑπερήμερος. accessit enim illi dies, ut bisextum solet quarto quoque anno exacto in forma Iuliana. Hunc annum

MENSES HEGIRÆ MUHAMMEDICÆ
SOLVTO CYCLO HAGAREN.

Chatter
menium.

محرّم	Mucharramu.	O
صفر	Tzepharu.	2
رميّع الاول	Rabie prior.	3
رميّع الآخر	Rabie posterior.	5
جمادى الاول	Giumadiun prior.	6
جمادى الآخر	Giumadiun poster.	1
رجاب	Regiabu.	2
شعبان	sahabenu.	4
رمضان	Ramadhanu.	5
شوّال	Schervalu.	7
ذوالقعده	Dulkaidathi.	1
ذوالحجّة	Dulchagiathi.	3

B

C

D

A

LINEA PERIODI ARABICA.				LINEA CHARACTERISMI PERIODI.		
ANNI ARAB.	DIES ENBOMI LIMI.	SERAGEMMAZ DIURNIS.	CHARACTERIS ANNI.	TRIACONTAET ERICENES.	ANNI ARABICCI COLLECTATI.	REGULARIS PERIODI.
1	0	22	4	1	0	2
2	0	44	1	2	30	0
3	1	66		3	60	5
4	1	28	3	4	90	3
5	1	50	7	5	120	1
6	2	12	5	6	150	6
7	2	34	2	7	180	4
8	2	56	6			
9	3	18	4			
10	3	40	1			
11	4	25				
12	4	24	3			
13	4	46	7			
14	5	85				
15	5	30	2			
16	5	52	6			
17	6	14	4			
18	6	36	1			
19	6	58	5			
20	7	20	3			
21	7	42	7			
22	8	45				
23	8	26	2			
24	8	48	6			
25	9	10	4			
26	9	32	1			
27	9	54	5			
28	10	16	3			
29	10	38	7			
30	11	0	4			

C

anno desint duodecim scrupuli : in triginta, 360. qui reperiuntur in annis communibus Chaldaicis, siue Iudaicis. Anni igitur ۲۷۵۰ sunt hi in Triacade Arabica, ۲, ۵, ۸, ۱۰, ۱۳, ۱۶, ۱۹, ۲۱, ۲۴, ۲۷ & ۲۹, natura quidem est ۲۷۵۰, cum sequens annus debeat habere v pro charactere, non quatuor. Sed ۲۷۵۰ dilata est in tricesimum, vt fiat præcisa æquatio totius ratiocinij Lunaris. Quod mira solertia ab ipsis factum esse animaduertimus. Alioqui in paucis annis characteres præuertissent nouilunia. Exemplum. Esto annus Arabicus ab Hegira ۹۹۰. Est, vt appareat, ultimus ۲۷۵۰ tricesimæteria. Regularis periodi currentis est unitas, quæ adiecta characteri ultimi anni periodi, dedit quintam feriam anni, ۲۵ Ian. anno Christi ۱۵۸۲. Annus vero ille constitutus est ۲۷۵۰, & reliquit tertiam feriam characterem anni primi ۲۷۵۰ sequentis. Quod si, vt ratio scrupulorum postulabat, character anni ultimi fuisse v, annus vero ipse ultimus æquabilis, tunc reliquisset tantum feriam secundam characterem sequentis anni, & in fine periodi idem character moraretur nouilunium uno die. Nam relinqueret septimam feriam pro prima. & consequenter hoc modo neomenia primi Muharram Muhammedici non cœpisset a feria sexta, sed quinta. Oportet igitur, vt annus ۲۷۵۰ ultimus

D habeat eandem feriam, quam primus. Annos igitur Hegiræ diuide per ۲۱۰. Residuo aufer semper numerum proxime minorem, quem habes in linea characterismorum periodi, tametsi præcise eum reperis. Exemplum. Anno, qui putabatur a Christo ۱۵۸۲, caput, vt diximus, ۹۹۰ annus Hegiræ, die ۲۵ Ianuarij. Abiice primum omnia ۲۱۰. Remanent ۱۵۰, qui numerus præcise reperitur in linea characteris. Abiice itaque proxime minorem ۱۲۰. Remanent ۳۰. Accipe regularem e regione ۱۲۰, nempe unitatem. Eum coniice in characterem anni ۳۰ Triacontaeteridos. Fit feria quinta. Itaque annus proposi-

tus 990 Hegiræ cœpit litera D, cyclo Solis 23, in 25 Ianuarij. Omnis A enim ratio scrupulorum Lunarium æquatur in anno vltimo τελεακαδος, vt iam diximus, & omnis varietas feriarū in septies triginta annis Arabicis circuit: qui fiunt anni 210. Contumacissimus vero hic annus est, neq; facile redit in gratiā cum anno Iuliano. Tricesimus tertius proprius abest a Sole. Nam 33 anni Hegiræ dant 32 annos Julianos, & dies præterea VI, scrup. totidem. Contra anni Juliani 65 dant Arabicos 66. dies 354. scrupulos 6. hoc est, annos Arabicos 67, minus 16 scrupulis. Sed hæc iustum, & emendatam periodum efficere non possunt. Anni quidem 33 Hegiræ peragrat totū contextum anni Juliani, sed non redeunt in orbem. Supersunt enim dies 6. scrup. 6. vt iam dictum est. Nam, exempli gratia, annus primus Hegiræ cœpit die 16 Julij, cyclo Lunæ x v. Tricesimus quartus incepit sexto die post: hoc est 22 Julij, cyclo Lunæ ix. Quod verissimum est. Quare nulla methodus hinc cōfici potest. Tutior magna periodus, quam excogitauimus annorum 228, enneadecateridum duodecim. Sequamur igitur huius periodi compendium in annis Christi, de quibus deductis omnibus 228, vnitate præterea adiecta, vt solet fieri in numero aureo inuestigando, si residuum præcise in fronte Laterculi reperiatur, abiice ab eo proxime minorem. Vt, si reperis 152; abiice 133 proxime minorem, & residuum 19 quære in latere laterculi sub dictis 133. Communis angulus offeret mensem Lunarem Kalendarij Juliani. Vt in exemplo proposito, angulus communis offert 10. Muharram igitur incipiet ab ea Luna, quæ est decima a Martio, nempe a mense Decembri. Si autem præcise non inuenis, tamen secundum propositam doctrinam aufer semper proxime minorem. Proponatur annus Christi 1582. Adiecta vnitate, vt iubet methodus aurei numeri, & abiectis omnibus 228, remanent 215. Abiicio 209 proxime minorem: remanent 6. A si- D nistro latere quæro 6, & ingrediens dextra usque ad communem angulum sub numero 209, reperio 11. Aio igitur anno Christi 1582 proposito, Muharram Hegiræ anni 990 cœpisse Luna undecima a Martio, hoc est Ianuarij 25. Nihil est expeditius hoc Canone. Quia vero nouilunia Arabicæ φασεως non conueniunt cum ipsis synodis Lunaribus, vel potius epactis nostris, habes Methodum inuestigandæ feriæ supra in exemplo Triacontaeteridis. Nam ipsa indicat diem in anno Iuliano. hic vero Laterculus docet mensem. Porro huic

LATERCVLVM NEOMENIAE														
M U H A R R A M														
5.	4.	3.	0.	19.	38.	57.	76.	95.	114.	133.	152.	171.	190.	209.
7.	6.	5.	5.	10.	3.	8.	1.	6.	11.	4.	9.	2.	7.	12.
10.	9.	8.	4.	9.	2.	7.	12.	5.	10.	3.	8.	1.	6.	11.
13.	12.	11.	2.	7.	12.	5.	10.	3.	8.	1.	6.	11.	4.	9.
16.	15.	14.	1.	6.	11.	4.	9.	2.	7.	12.	5.	10.	3.	8.
18.	17.	16.	12.	5.	10.	3.	8.	1.	6.	11.	4.	9.	2.	7.
2.	1.	19.	11.	4.	9.	2.	7.	12.	5.	10.	3.	8.	1.	6.

C

manent 215. Abiicio 209 proxime minorem: remanent 6. A si- nistro latere quæro 6, & ingrediens dextra usque ad communem angulum sub numero 209, reperio 11. Aio igitur anno Christi 1582 proposito, Muharram Hegiræ anni 990 cœpisse Luna undecima a Martio, hoc est Ianuarij 25. Nihil est expeditius hoc Canone. Quia vero nouilunia Arabicæ φασεως non conueniunt cum ipsis synodis Lunaribus, vel potius epactis nostris, habes Methodum inuestigandæ feriæ supra in exemplo Triacontaeteridis. Nam ipsa indicat diem in anno Iuliano. hic vero Laterculus docet mensem. Porro huic

Año huic anno Christi 1594, adiecta vnitate, & deductis omnibus 228, relinquuntur 227. Deducto proxime minore 209 de fronte Tabulæ, relinquitur annus cycli Dionysiani 18, qui a latere sub 209 in communi cella ostendit septimum mensem a Martio. Itaque hoc anno Christi 1594, annus Hegiræ cœpit cum anno Iudaico in mense Septembri. Rursus, anno Christi 622 cœpit primus Muharram Hegiræ, xvi Iulij, quæ est quinta Lunatio, vt Computatores nostri loquuntur. Adiecta vnitate annis Christi, deductis omnibus 228, remanent 167. Abiecto numero proxime minori 152, remanent xv. qui sinistro latere sub dicto numero 152, deducunt te ad angulum communem. in quo habes v. Ergo quinta Luna a Martio cœpit primus Muharram Muhammedicus. Aliter. Proponatur annus Christi Dionysianus 1446. Abiice ab eo numerum proxime minorem in subiecta Tabula, sub numeris Julianis, nempe 1368. Remanent anni Juliani 78. A quibus abiicio numerum Julianum proxime minorem, 76. Relinquuntur 2 anni Juliani, qui dant annos Arabicos totidem, & dies 22 insuper ex Tabula annorum expansorum.

CNunc collige numeros Arabicos Julianis respondentes, nempe, 1410 annos, dies 6, item annos 78, dies 118. quibus adiice duos annos cum diebus 22, conflantur anni Arabici 1490, dies 146.

Quare a Kal. Ianuarij primi anni Christi Dionysiani, ad exitum anni 1446,

Dfluxerunt anni Arabici, & diestotidem. Nunc volo scire quotus ille sit annus Hegiræ. Abiice annos Arabicos 640, dies 220, a 1490. 146. Et quia non

potes, accommodata integritate, vt solet, aufer 500: a 1489. Relinquuntur anni Arabicæ Hegiræ 849, dies 280. Itaque anno Christi 1446 neomenia Muharram incidit in neomeniam Lunæ Martij.

TABELLA REDIGENDI ANNOS
Arabicos, in Julianos, &c. con-
tra.

Ennea-deca- terides.	Anni Ju- lianii.	Anni Arabici	Dies. Scru- pul. diei.
1	19	19. 207. 0	
2	38	39. 59. 0	
3	57	58. 266. 0	
4	76	78. 118. 0	
5	95	97. 325. 0	
6	114	117. 177. 0	
7	133	137. 30. 0	
8	152	156. 236. 0	
9	171	176. 89. 0	
10	190	195. 295. 0	
11	209	215. 148. 0	
12	228	235. 0. 50	
234	456	470. 1. 40	
36	684	705. 2. 30	
48	912	940. 3. 20	
60	1140	1175. 4. 10	
72	1368	1410. 5. 0	
84	1596	1645. 5. 50	
96	1824	1880. 6. 40	
108	2052	2115. 7. 30	
120	2280	2350. 8. 20	
132	2508	2585. 9. 10	
144	2736	2820. 10. 0	

TABVLA
ANNORVM
Expanso-
rum.

Anni Ju- lianii.	Dies.	Horz.	Scru- pul.
1	10.	21.	204
2	21.	18.	408
3	32.	15.	612
4	43.	12.	816
5	54.	9.	1020
6	65.	7.	144
7	76.	4.	348
8	87.	1.	552
9	97.	22.	756
10	108.	19.	960
11	119.	17.	84
12	130.	14.	288
13	141.	11.	492
14	152.	8.	696
15	163.	5.	900
16	174.	3.	24
17	185.	0.	228
18	195.	21.	432
19	206.	18.	636

Martij. Nam 280 dies retro retexti de anno Iuliano desinunt in nono A
uilunio Martij. Isque erat annus Hegiræ 850 iniens. Abiectis qua-
ter 210, remanent 10. qui est annus 10 periodi quintæ. Regularis
primæ Triacontaeteridis est 2. qui additus decimi anni characteri
componit feriam tertiam. Itaque 29 Martij fuit neomenia Muhar-
ram 850. Contra conuertamus annos Arabicos in annos Christi.
In eodem exemplo 849 anni Arabici absoluti, cum diebus 280,
deducto numero proxime minori 705, relinquunt annos Ara-
bicos 144, dies 277, scrupul. 30. Rursum numerus proxi-
me minor annorum Arabicorum 137, cum diebus 30 relinqu-
quit annos 7 Arabicos, cum diebus 247. Anni septem Ara-
bici sunt minores Iulianis totidem, diebus 76, ex Tabula anno-B
rum expansorum. qui deducti de 247 relinquunt dies 170. 30'.
Accipe numeros Iulianos congruentes Arabicis, nempe pro
705 Arabicis, 684 Iulianos: pro 137 Arabicis, 133 Iulianos.
quibus adiice septem illos, quos æquasti cum Iulianis. Fiunt
anni Iuliani 824, cum illis residuis diebus 170, 30'. Ita-
que a primo Muhamarram Muhammedico, ad exitum anni
Christi 1446, tot annos & dies fluxisse certum est. Quibus ad-
de radicem, annos 621, dies 195. Conflantur anni Iuliani a Chri-
sto, 1446, cum 30' scrupul. diei, ut antea. Memineris tamen in La-
terculi Muhamarram methodo, cum Lunatio Martij fuerit ante
duodecimam Martij, tunc a Luna Martij, ad calcem C
anni, vndecim neomenias esse: ne forte mensem Decembrem
pro vna Lunatione accipias, cum possint duæ in eodem men-
se contingere: ut in cyclo v, cum epacta est 25. Quod in
annis Christi & cy-
clo Dionysiano ex-
pertus es, idem po-
tes in annis & cy-
clo Iudaico, cum hac
Tabula, quam tibi
proponimus, eamq;
vocamus Tabulam
conferendi neome-
niam Tifri cum men-
sibus Arabicis. An-
nus hic agitur Christi
1594, Iudaicus 5355,
ab hoc Septembri, in quo hæc scribebam. Volo scire, cui neomenia
mensium Hegiræ conuenit Tifri anni 5355 propositi. Abiectis omni-
bus

TABVLA CONFERENDI
NEOMENIAM TISRI
Iudaici cum mensibus
Hegiræ.

Anni cycli Iudaici.	0	19	38	57	76	95	114	133	152	171	190	209
3. 2. 1	9	4	11	6	1	8	3	10	5	12	7	2
6. 5. 4	10	5	12	7	2	9	4	11	6	1	8	3
8. 7	11	6	1	8	3	10	5	12	7	2	9	4
11. 10. 9	12	7	2	9	4	11	6	1	8	3	10	5
14. 13. 12	1	8	3	10	5	12	7	2	9	4	11	6
17. 16. 15	2	9	4	11	6	1	8	3	10	5	12	7
19. 18	3	10	5	12	7	2	9	4	11	6	1	8

D

A bus 228, remanent anni III: de quibus deductis proxime minoribus 95 in fronte Tabulæ propositæ, remanet annus 16 cycli Iudaici, qui a latere in aream Tabulæ, sub frontali numero 95, in communi cella, ostendit tibi mensem primum Arabum, id est Muharram, conuenientem mensi Tifri. Hæc, quia facilia sunt, pluribus exemplis non confirmabo. Itaq; dices Muharram 1003 Hegiræ, hoc anno Christi 1594, conuenire in Tifri 5355. Sed Iudaicus Tifri cæpit feria quinta, Muharram feria sexta. Abiectis omnibus 210 de 1003, remanent 163. de quibus rursus deductis proxime minoribus 150 ex Tabula characterismi periodi, remanet annus 13 Triacontaeteridos. Character numeri 150 est 6, qui cum charactere anni 13 compositus, hoc est cum 7, dat 36 feriam. Ergo Muharrā 1003 cæpit secunda Tifri. Hac expeditissima methodo recte neomeniam Arabicam cum Iudaica conferes. Sed & aliud exemplum adferamus, in quod omnes has methodos coniicimus. Erasmus Osvvaldus, post cuius excessum publicatum est eius opus de septem Kalendarjis, scribit se vidisse commentarium Aben-Rascht in Hebraicum sermonem conuersum, in cuius calce ita scriptum reliquerat Paraphrastes Iudæus בְּחִיתָה הַשְׁלֹמוֹתִי בְּשִׁירֵת הַבְּיאָר חֲזִירָה — סְמִינָה תְּחִשְׁבָּנָה לְחַשְׁבָּנָה תְּחִשְׁבָּנָה לְחַשְׁבָּנָה Absolui: hoc opus enarrationis huius die Sabbathi, neomenia Regeb, anni ærae Ismaëlitarum I.C. Lxv. In libro Osvvaldi est, הַסְּמִינָה non הַסְּפִינָה. quæ menda magnas tenebras mihi offudit in priore editione. Experiamur igitur in nostra methodo: Ex Tabula redigendi annos Arabicos in Julianos, detrahe annos Arabicos proxime minores 470, diem vnum, de annis Arabicis 564 præteritis. Remanent anni Arabici 93, dies 353, de quibus rursus demptis annis Arabicis proxime minoribus 78, diebus 118, remanent anni Arabici 15, dies 235. Iam ex Tabula annorum expansorum, 15 anni Juliani sunt totidem anni Arabici cum diebus 163. Deductis 163 de 235, remanent dies 72 cum annis 15 Julianis. quos si iungas cum annis 456, 76, qui competit omnibus annis Arabicis, fient anni Juliani 547, dies 72. Quibus adde radicem Hegiræ ab annis Christi, annos nempe 621, dies 195. Fiunt anni Juliani a Christo absoluti 1168, & dies præterea 267 de anno D 1169. Dies 267 a Kalend. Ian. desinunt in 24 Sept. Ergo 25 Sept. cæpit annus Hegiræ 565, feria quinta. Abiectis de 565 omnibus 210, remanent anni 145. Numerus proxime minor 120 ex Tabula characterismi periodi habet characterem 1. qui cum charactere 25 anni Triacontaeteridis compositus, nempe cum 4 dat feriam quintam Muharram 565, vt propositum erat. Ergo ille annus cæpit cum Tifri Iudaico. Quod si Muharram cæpit feria quinta, ergo

Regeb

Regeb fuit Sabbatum. Nam character Regeb in Tabula mensium A Hegiræ est 2: qui cum charactere Muharram compositus facit feriam septimam. Fuit igitur Regeb Nisan Iudaicus anni 4930. Abiectis omnibus 228, remanent anni Iudaici 142. Abiecto denique proxime minore numero 133 de fronte Tabulæ conferendi Tisri cum mensibus Iudaicis, remanet annus nonus cycli Iudaici, qui a latere inuenitus in angulo communi sub 133, dat primum mensem Hegiræ, id est Muharram conuenientem in Tisri Iudaicum, ut iam dictum est. Character illius Tisri 3, 8, 616, feria tertia, Septembbris 23. Anteuenit ergo neomeniam Muharram biduo. Nisan Iudaicus anno Christi sequente 1170 fuit 19 Martij, feria quinta, cyclo Solis 3. Ergo tercia die Nisan absolutus fuit liber Paraphraſtæ illius. Sed aliquot exemplis methodum Triacontacteridos Arabicæ illustremus. Nam qui ex Tabulis Alfonsinis veram neomeniam mensium Arabicorum se haurire posse arbitrantur, tam frustra sunt, quam qui annos Arabicos sine charactere neomeniae inuestigant; ut mittam errorem Alfonsinorum, qui notam vel characterem primi Muharram Hegiræ ponunt feriam v, quæ fuit vi, quamuis ita sit in codice Albateni. Anno Domini Dionysiano 1548, Nouembris 3, celebratum est Pascha Mæhammedicum, anno Hegiræ 955. Priusquam hoc exemplo methodum nostram examinemus, sciendum est duplex Pascha ab illo nebulae institutum. Pascha maiusculum, quod ipse Behiram elkabir vocat; & Pascha minusculum, quod Behiram elzaguer dicitur. Prius C celebratur semper neomenia Schevval: alterum autem in x Dulchagia mensis vltimi. Interuallum, menses duo solidi, dies x. Et sanc amici nostri, qui hoc Constantinopoli obseruarunt, tantum interuallum inter vtrumque Pascha notarunt. quod & nos aliunde scimus. Porro Pascha minusculum vulgus illius ridiculæ & impuræ sectæ, vocat etiam Behiram Arraphoth. Is est mons non multum distans ab oppido Mecha, apud quem peregrinantes vota suscipiunt solemnii illius minusculi Paschatis. Vnde etiam illud Pascha eo nomine Cazilar Behiram a Turcis vocatur. Quia Cazi Turcica lingua dicuntur peregrinantes homines & voti rei. Puto autem ab illo Plano Behiram institutum imitatione Christianorum: quod Christianorum D Quadragesima semper maiore ex parte in Martium incurrit, cui Ramadhan Damascenus eo anno respondebat, quo cœpit Hegira. propterea ille nebulo reliquit Paschale solenne in neomenia illius mensis, qui Ramadhan proxime sequitur, quamquam iam soluto cyclo Hagarreno vetere, & habenis anno vaganti laxatis. Alterum vero Pascha imitamentum της μεσας αγιων Δρασσολων instituit, quæ μεσαι hodie in Ecclesiis, Constantinopolitana, Antiochena, & Alexandrina seruatur.

Redea-

A Redeamus nunc ad Turcas nostros , quos diximus iam, anno Hegiræ 955 , Christi autem 1548 , Nouembris die tertia , feria septima , cyclo solis 17 , Pascha maiusculum celebrasse , neomenia Schevval. Abiectis omnibus 210 de 955 , remanet annus 25 , periodi 90 , cuius Regularis 3 characteri 4 anni 25 Triacontacteridis adiectus dat neomeniæ Muharram characterem , feriam 7 . Schevval autem semper incipit ab eadem feria , qua Muharram. Itaque certa est methodus. Rursus anno sequente 23 Octobris idem Pascha Constantinopoli celebratum , feria quarta , cyclo Solis 18. Adde 3 regulares vnitati anni 26. Redditur feria quarta neomeniæ Muharram. Ergo neomenia Schevval feria quarta. Sequenti anno Pascha tertio celebra-

B tum , Octobris 12. feria prima , cyclo Solis 19. character anni 27 est 5 qui cum regularibus 3 , abiecto septenario , reddit feriam primam in neomenia Muharram , & Schevval. Denique anno Christi 1560 , Iunij 25 , feria tertia , cyclo Solis primo , anno Hegiræ 967 , idem Pascha celebratum. Erat annus 7 periodi 120. Regularis , vnitatis character anni 7 , binarius. Ergo neomeniæ mensium Muharram , & Schevval , feria tertia. Nicolaus Glenardus , vir ad linguarum cognitionem & instaurationem natus ; scribit ex Africa in quadam epistola sua , anno Dominico 1540 , die Sabbathi , quod eo anno in 17 Aprilis incurrebat , fuisse Pascha Muhammedistarum. Videamus , quotus annus Hegiræ fuerit ; deinde vtrum Pascha , maiusculum , an minuscu-

C lum. Anni Christi præteriti 1539. De quibus deducta radice 621,195 , remanent anni Juliani 917 , dies 170. De quibus rursus deduco proxime minores Julianos 912. Quibus respondent anni Arabici 940 , dies 3. Relinquuntur anni Juliani 5 , dies 170. Ij anni sunt maiores Arabicis totidem , diebus 54 , & ad 170 additi , constituunt annos Arabicos quinque , dies 224. Quibus iunge annos 940 , dies 3. confit summa annorum Arabicorum Hegiræ præteriorum , 945 , dierum 227. Erat ergo annus currens Hegiræ 946 , cuius neomenia Muharram incidit in Lunam Maij , cyclo Lunæ primo : & fuit Pascha minusculum. Præterea erat annus sextus decimus periodi 90 , cuius regulares 3 appositi characteri 6 anni sextidecimi , relinquunt feriam se-

D cundam neomeniæ Muharram , in 18 Maij. Et sane 227 de 365 deductis , remanent dies 138. qui respondent 18 Maij. Rursus secunda feria Muharram apposita characteri Dulchagia dat feriam v neomeniæ , octaua Aprilis , cyclo Solis nono. Quare xvii Aprilis fuit decima Dulchagia , & proinde Pascha minusculum , & feria septima. Ita satis probauimus fidem modi nostræ. Rursus in Chronico Arabico legitur primum certamen Muhammedi fuisse cum hostibus suis , qui legem eius reliiebant , ad urbem Mecham ; Ramadhan 13 , feria 6.

N

Ergo

Ergo cœpit eius neomenia feria prima. Proinde annus ille cœpit a A feria 3. Itaque fuit secundus Hegiræ, qui re vera cœpit a feria tertia; & in eo anno contigit pugna illa. Aliter potes annos Arabicos præteritos per 354 multiplicare, & quot Triacontaeterides fluxerint, toties vndeциm dies addere, & reliquos quoque periodi $\omega\epsilon\eta\mu\epsilon\gamma\sigma$. Deinde congeriem illam per annos Iulianos diuidere, & quadrantes annorum Iulianorum de summa Arabica dierum, aut annorum detrahere. Exemplum: Dentur anni absoluti Hegiræ 989. Qui per 354 multiplicati producunt dies 350106. Rursus sunt Triacontaeterides 32. quæ vndeclies ductæ faciunt 352. deinde supersunt anni 29, in quibus sunt $\mu\epsilon\gamma\alpha\mu\pi\eta\alpha$ $\pi\pi\eta\alpha$ decem annorum scilicet $\omega\epsilon\eta\mu\epsilon\gamma\omega$. Summa, dies $\pi\epsilon\pi\alpha\mu\pi\alpha$ 362. Qui cum reliquis conficiunt summam dierum a Muharam Muhamedico, 350468. Rursus ij per 365 diuisi, dant annos Ægyptiacos 959, dies 433. Qui anni in Iulianos reducendi, pariunt de quadrante diurno dies 239, hor. 18. qui dies, neglectis horis, de 433 detraciti, relinquunt annos Iulianos absolutos 959, dies 194. Adiecta Radice annorum 621, dierum 195, fiunt anni Iuliani a Christo 1581, dies 24 absoluti. Aio ergo ultimū diem anni 989 Hegiræ desiuisse in 24 Ianuarij, & 25 eiusdem Ianuarij esse neomeniam Muharram anni 990 ineuntis. quod verum est. Iam si vis scire feriam Muharram 990, abiice omnes septenarios a summa dierum 350468. Remanent 6. quibus adiice radicem, feriam 6. Fiunt 12. Abiecto septenario, vt semper fit in methodo feriæ, relinquitur character Muharram, feria 5, Ianuarij 25 anni C M. D. LXXXII. Nam quod in hac methodo annorum Hegiræ absolutorum Muhammedes Albateni Aractensis præcipit 5 tantum, non autem 6, adiicere, equidem non capio: cum certissimum sit, primum diem primi Muharram incurrisse in feriam 6, eamque diem antiquitus Arabibus omnibus sacram esse. Alioqui si mendum nō est in interuallo Terich Hegiræ, & Terich Iezdagird, nempe dies 3655, primus mensis Hegiræ fuerit non Muharram, sed Dulchagia, feria 5, vt ipse vult, 17 Iunij. Sed puto mendum esse 3655, pro 3625. Nam & Abdalla auctor Alkabitij habet 3624. Neque vero dubitandum est de veritate lectio- nis. Nam Albumasar ait Iezdagird interfectum anno XI Elhegiræ, die 22 Rabie prioris, feria tertia. Regularis periodi o est 2. Addi- tus characteri anni x i dat feriam septimam. Proinde neomenia Rabie prioris, feria tertia. Et 22 Rabie itidem feria tertia, qua interfec- tus est Iezdagird rex Persarum. Atque hæc est historia & methodus annorum Hegiræ, quorum neomeniæ cum cœperint biduo integro post coitum, hoc est tertio die a coitu, oportet illas multum ab ipso coitu vtriusque sideris ab initio absuisse: Sed quia, vt inueniretur quædam præcisa methodus, vñus scrupulus exemptus est de 793 scrupu- lis men-

Alis mensis : fit , vt in anno pro 876 , tantum 864 putentur : quod iam antea tetigimus . Quot igitur anni erunt , toties duodecim scrupulis anteuerteret neomenia motus medij . Atque adeo in 90 annis vna hora Lunæ motus medius in anteriora enitetur : & cum hodie v i Septembris Iuliani anno Dominico 1594 cæperit annus Hegiræ 1003 : non dubium est , quin quot anni Arabici præterierunt , tot duodenariis scrupulorum Luna priscam epocham neomeniarum anteuerterit , nempe horis 10. ¹¹⁴ 1000 . Hoc videntes studiosi Mussulmanorum conficiunt sibi tabulas Triacontaeteridis Arabicæ secundum medium motum , hoc est , vt anni character sit 4 ; 8 , 876 : non autem 4 , 8 ; 864 . Deinde collectarum Tria-

Contaeteridum aliam Tabulam conficiunt . Quarum ambarum Tabularum hæc methodus . vollo scire nouilunium Muharram anni 1003 in hoc anno Christi 1594 : quem Muharram supra ostendimus incurrere in Tifri Iudaicum 5355 , cuius Tifri characterem supra exhibuimus 5 , 3 , 904 . In Tabula annorum

Dollectorum accipe numerum proxime minorem , quam 1002 anni præteriti : hoc est numerum 840 . quo de 1002 deducto , supersunt 162 . de quibus iterum deductis proxime minoribus 150 , supersunt anni 12 præteriti expansi . Iam collige characteres annorum 840 , 150 , 12 . hoc est 7 , 9 , 360 . 4 , 1 , 720 . 3 , 9 , 792 . qui compositi simul fiunt 7 , 20 , 792 . His aggere characterem Radicis Hegiræ 4 , 7 , 112 . Consurgit neomenia Tifri 5 , 3 , 904 : cum tamen , vt diximus , Muharram uno die serius secutus sit . Sed si vis ratiociniorum Arabicorum ~~περιμέτρων~~ perspicere , hoc potes ita . Hoc anno Chri-

TABVLA C HARACTERISMI
NEOMENIARVM MUHARRAM
à coniunctionibus
mediis.

Anni explic.	Feria.	Horz.	Scrup. 100.	Feria.	Horz.	Scrup. 100.	Anni collecti.
1	4.	8.	876	5.	0.	360	30
2	1.	17.	672	3.	0.	720	69
3	6.	2.	468	1.	1.	0	90
4	3.	11.	264	6.	1.	368	120
5	7.	20.	60	4.	1.	720	150
6	5.	4.	936	2.	2.	0	180
7	2.	13.	732	7.	2.	360	210
8	6.	22.	528	7.	4.	720	420
9	4.	7.	324	7.	7.	0	630
10	1.	16.	120	7.	9.	360	840
11	6.	0.	996	7.	11.	720	1050
12	3.	9.	792	7.	14.	0	1260
13	7.	18.	588	7.	16.	360	1470
14	5.	3.	384	7.	18.	720	1680
15	2.	12.	180	7.	21.	0	1890
16	6.	10.	1056	7.	23.	360	2100
17	4.	5.	852	1.	1.	720	2310
18	1.	14.	648	1.	4.	0	2520
19	5.	23.	444	1.	6.	360	2730
20	3.	8.	240	1.	8.	720	2940
21	7.	17.	36	Radix Hegiræ.			
22	5.	1.	912	4.	7.	112	
23	2.	10.	708	Radix Muharram in- dorum & Iulij Cæfaris.			
24	6.	19.	504	7.	1.	940	
25	4.	4.	300				
26	1.	13.	96				
27	5.	21.	972				
28	3.	6.	768				
29	7.	15.	564				
30	5.	0.	360				

In centum annis ex crescere supra rationem Arabicam Hor. 1. 3'. 33". 20". secundum Calculum Prutenicum. Itaque in annis 2400. erit ~~ορθολογία~~ Diei. 1. hor. 0. 7'. 6". 4".

sti 1594 syzygiæ Septembris congruit neomenia prima anni Indorum A 1690. Ex epilogismo Arabico debebat esse feria vi in vi Septembris. ex epilogismo autem superioris Tabulæ, siue Iudaico, qui idem est, debuit contingere feria v, Septembris quinta. Sed primus Mu-harram Indicus incidit in feriam vi, Kal. ipsis Julianis, vtique citius uno die, quam æquum erat. Igitur eandem periodum esse oportet annorum Indicorum & Arabicorum : siquidem amborum eadem feria sexta est initium. Abiectis omnibus 210 de 1690, remanet decimus annus, cuius charactere vñitas cum 2 charactere primæ Triacontaeteridis compositus dabit feriam tertiam anni Indorum propositi 1690, Septembris 3. Sed quia coniunctio primi Mu-harram Juliani incidit in Sabbatum, propterea addatur vñitas. Tunc esset B neomenia anni 1690 in quarta Septembris uno die citius, quam Tifri Iudaicus. Caussa est, quod in annis Arabicis 1690, tot $\frac{11}{12}$ omit-tuntur de rationibus Lunæ, quot anni præterierunt. Ductis igitur annis præteritis 1689 in 12, fiunt horæ 18, 8 28. hoc est fere 19 horæ. Proemptosis igitur fere vnius diei facta est in periodis Arabicis, a Kal. Ianuarij Julianis, ad hanc vsq[ue] diem. In 2160 enim annis Arabicis, iusta vnius diei fit περιστολή. Propterea, vt dixi, studiosiores Muhammedani, siue Mussulmanin vtuntur epilogismis iis, quos habes in Tabula proposita, vt manifesto extant in meo Kalendario Persico : in quo menses duodecim positi sunt primo ordine; sed cum epocha. Nam primi mensis character est 4, 1, 8 6. Reliqui vndecim C per adiectionem 1, 12, 793. hoc est vnius syzygiæ compositi sunt. Secundo ordine sunt viginti anni expansi. Sed primi character est 1, 2, 160. Deinde reliqui 19 per adiectionem 4, 8, 8 76, qui est character vnius anni, crescunt. Tertio ordine sunt anni collecti per 3, 8, 240 crescentes, qui est character viginti annorum Arabicorum. Sed primi anni character est 5, 14, 586. Ita & menses & anni tam expansi, quam collecti habent Radicem suam. Quod sane mirum est : cum vna epocha, siue, vt vocant, Radix, satis sit cuiuis annorum collec-tioni quantumvis immani. Hæc ego non intelligo, quemadmodum multa alia, quæ sunt in eo calendario. vt neque id, quod magis miror, nempe quod in Calendario anni semper digesti sunt per 19, isque D annorum numerus vocatur لَهْلَسْ, hoc est periodus Lunaris. Sed anni illi, quorum primi character est, 5, 14, 586, qui per adiectionem viginti annorum crescunt, vocantur quoque لَهْلَسْ. quasi tam x x anni, quam xix sint periodus Lunæ. Hæc ego illis, qui meliore inge-nio sunt, inuestiganda relinquo. Est autem Kalendarium illud impe-ditissimis characteribus exaratum, vt non nisi peritissimos admittant.

DE

A DE CYCLO IVDÆORVM KARRAIM.

HEBRÆORVM, & Mosicolarum summa καὶ σλογεῖς diuisio est in eos, qui πατέονται οὖτις διδυτερώτες obseruant, & eos, qui ab eis alieni sunt. διδυτερώτες sunt scita & traditiones Magistrorum. Qui sanctiones Magistrorum sequuntur, eorum duo genera extant in Ægypto in numerosam plebem diffusa: eaque inter se neque cultu numinis, neque fide diuersa, sed rituum tantum aliquot, & lectionum annuarum œconomia. Alteri eorum dicuntur Arabice داماسقين , Damasceni siue Syri. Alteri لا عرب يهود ،

BGræci. Sed & vtrique appellationibus etiam Hebraicis distinguntur. Nam Damasceni Ισραηλῖται id est, Israelitæ, vel Hebræi dicuntur. Græci autem Βαβυλονιοί, Babylonij: qui antiquitus a Ptolemæo Lago in Ægyptum traducti sunt, & sub Philadelpho Biblia tantum Græca in Synagogis cæperunt legere, quæ iussu Ptolemæi coacti sunt vertere: adeo ut pauci inter illos Hebraice scirent. quod non inuitus crediderit, qui Philonem eximium Iudæum ex ipsiusmet scriptis Hebraice nescisse cognouerit. Græci vero vel Ἕλλησις cur dicuntur, nunc ignorare non potest, qui sciuerit eos Græce tantum Biblia legere solitos. Babylonij autem, sunt cognominati, quod sint ex reliquiis eorum, quos ex Chaldæa in patriam reduxit Esdras: tametsi nihilominus Babylonenses erant etiam alteri, sed cognomine Hebræorum siue Israelitarum distincti, quod semper Hebraicis lectionibus operam dederunt. Syros cognominarunt, quod ex Syria recenter post excidium Hierosolymorum sub Romanis Imperatoribus in Ægyptum sponte, an vi immigrarunt. In Actis Apostolorum non semel vtrumque genus distinguitur Ἑβραιῶν καὶ Ἕλλησιν appellatione. Isti meri Iudæi sunt, neque inter se vlla capitalia odia exercent, eorumque unus est computus anni, quamvis in lectionibus & precibus immane quantum discrepent. Alterius generis Hebræorum, qui Magistrorum scita auersantur, alij legem tantum amplectuntur, nempe Samaritæ, alij præter legem, reliqua etiam Biblia. quæ cum

Cvno nomine dicantur קראים id est lectio, vel textus: propterea ex illis alteri dicti sunt קראין, id est Lectionarij, Scripturarij, Textuarij, vt alteri, qui scripta Rabbinorum non minore reverentia, quam Legem ipsam sequuntur, dicti sunt רבנן Rabbinistæ, Magistrales. Arabice alteri ab alteris ita vocantur الربانيون & القراؤون. Sed pauci sunt Karraim, pro portione Rabbanijm, qui per totam Europam diffusi sunt. Isti, quamvis meri Iudæi sunt, tamen inexplicabilia odia inter se exercent, neque ab alterutris exprimas, vt alteros saltem alloquan-

tur. Et sunt isti Karraim de reliquiis veterum Saddukæorum. Quia A
igitur vtrique nullum inter se commercium, nihil commune ha-
bent, præter Bibliorum textum, isti Karraim, ne cum Iudæis facere
videantur, rationem neomeniarum diuersam a Iudæis habent, cum
Iudæi a coitu luminarium, illi ἀπὸ τῆς φύσεως neomenias putent.
Quare eorum neomeniæ puræ putæ Arabicæ sunt, mensium nomini-
bus tantum cum Iudæis conuenientes. Qui igitur Arabicas neome-
nias tenet, is tenet & neomenias Karraim: & ex Laterculo neomeniæ
Muharram, mensem Paschalem Karraim cum Lunatione Diony-
siana comparare potest. Quare id docere, hoc esset actum agere.
Porro horum Karraim synagoga etiam hodie est Constantinopoli.
Aliæ sunt in Palæstina. B

B

DE CYCLO TESSARESKÆDECATITARVM

ET VETVSTISIMORVM ASIAE

CHRISTIANORVM.

In primordiis Ecclesiæ tum Apostoli, tum qui eos centum annis postea sequuti sunt, Pascha semper Iudaice celebrarunt, ut testantur Eusebius, & historia vetus Ecclesiastica, & post omnes Nicephorus Callistus. Sed sub Commodo ij, qui Iudaice Pascha celebabant, damnati sunt hæreseos à Victore Romano Episcopo, & aliis, quos ipse in synodum conuocauerat. Differentia autem huius celebrationis duplex est. Aut enim in ratione Lunæ, aut in ritu. Rationis Lunæ item duplex differentia est. Aut enim in neomenia, quatenus neomeniæ tripliciter usurpatæ sunt à veteribus, ut in anno Græco disputauimus: aut in embolismo. Neomeniæ enim aut κατὰ οὐνοδὸν, quales priscorum Atticorum, aut κατὰ ἔξαυγασμὸν, quales veterum Chaldæorum, aut κατὰ χῆμα μεωρίδες putantur, quales sunt Arabum. Embolismi differunt pro ratione capitum cyclorum: quandoquidem alij aliunde cyclos suos ordiuntur. ut Iudaici cycli annus primus est tertius nostri in Tifri, & quartus in Nisan. Hoc modo Christianorum mensis Paschalis aliquando incurrit in Ijar Iudaicum, idque in cyclo 8, & 19. Ritus autem τεσταρεοκαθεαπτόν differebat interdum solo tempore a ritu Europæorum: quod Europæi Dominica die πάσχα αιαστομον celebrandum censerent, τεσταρεοκαθεαπτον autem πάσχα σωματομον x i i i Luna celebrabant: Interdum Lunationibus, in cyclis 8, 19, vt diximus. Quis autem, aut cuiusmodi fuerit cyclus iste τεσταρεοκαθεαπτόν, etiam me tacentे sciunt, qui Eusebium, & auctores Ecclesiasticæ historiæ legerunt. Nam qui per omnia Apostolos hac in re imitarentur, & permulti ex illis ex Iudaismo ad Christianismum transiſſent, non obscurum est.

Arum est, eorum cyclum merum Iudaicum fuisse, & de periodo Alexandria Iudæorum peti solitum. Porro perperam scribit Epiphanius, τεστηματας gloriari solitos se compertum habere ex Actis Pilati, Christum passum fuisse VIII Kalend. Aprilis, cuius opinionis fuit Augustinus. Sed qui hoc potuit? cum neomenia Nisan incidat in 12 Martij, quoties 25. Martij est 14 Nisan. Atqui aeo illo hoc non potuit contingere nisi cyclo 13, idque in anno Hagareno, in annis 19, 38, 57, periodi. Atqui tunc Iudæorum neomeniae vno die tardiores erant propter περιπλωσιν. Non igitur potuit accidere. Quod si cyclo 13 passus esset Christus, duos tantum annos prædicasset: quod est absurdum, quamvis id multi Patrum crediderint, & B scriptis prodiderint. Eiusmodi plura extant apud illum eruditum Patrem, & alios veteres, præsertim Eusebium: quæ sane cum delebentur sunt legenda.

DE OCTAETERIDE

ET

TESSARES DECAETERIDE PASCHALI.

ERRORES in celebratione Paschatis, item dissensiones, quæ ex hoc fonte in Ecclesiis deriuatae sunt, non ex solis Quartadecimannis propagati sunt, sed a diuersis cyclis Lunæ. Nam fuerunt, C qui Octaeteridem usurparent ex syzygiis Philolai, quæ fuerunt undetricenum dierum cum semisse. annus autem Lunaris ex illis constitutus erat dierum 354 præcise sine ullis appendicibus horarum, aut scrupulorum. Octo huiusmodi anni communes erant dierum 2832. Quibus accedebant embolimi menses tres περιπλωσιοι. Summa dierum Octaeteridis Paschalis 2922. Iam octo anni Iuliani cum quadrantibus totidem dies efficiunt. Hinc putarunt præcisam Διπλατάσσω fieri. Sed hæc Octaeteris solido biduo deficit a vera Lunari: Est autem mera Octaeteris Cleostrati, ut supra demonstratum est. Quare non mirum, si propter errores, qui hinc sequebantur, factum, ut saepe rixæ & tumultus suborirentur. Meminit huius D Octaeteridis Ecclesiastica historia, item Epiphanius contra Audianos. Sed non melior Tessaresdecaeteris, quam non solum, ut probam & legitimam adducit idem Epiphanius, sed Iudæos non aliam rationem in anno Lunari sequi vult, quam illius Methodum. Verba eius de Iudeis hæc sunt: πεστθέασι γω τῷ Κελυαῖνῳ φόρῳ μη τὰς πειραιάς πεντήκοντα τέσσαρες ἡμέρες καὶ ἀπλας κατ' ἔτος τέσσαρες ὥρας, ὡς εἴναι εἰς τὰς τρεῖς ἡμέρας μίδων. Manifesto intelligit horas, quantarum duodecim est τὸν ωχθήμερον. At falsum erit

vnam tantum diem post triennium accrescere, cum relinquantur post A triennium dies duo, horæ 18, quantarum 24 est totum; aut 9, quantarum 12. Adiicit: διὸ παρ' αὐτοῖς πέντε μῆνες τελέσῃ ἐμβόλιμοι εἰς ἑταῖρον οὐρανογεγένηται. Quatuordecim ergo annis cyclum Iudaicum definit, cum in illo interuallo ὁ οὐρανός Solaris sit dierum quatuor, hor. 16, 1051. Sed neque illa præcisa ratio ita confici ex illa Tessaresdecaeteride potest. Quatuordecimi anni Iuliani fiunt dies 5113, horæ 12. Anni Lunares totidem simplices 4956. Differentia dies 157, 12. De quibus intercalentur τριακούδιμεογι menses v. Remanent dies 7 $\frac{1}{2}$. Deinde quatuor horæ quatuordecies constituunt dies quatuor, horas 8. quæ summa de diebus 7 $\frac{1}{2}$ detracta relinquunt differentiam veræ Tessaresdecaeteridis; & falsæ, dies 2 $\frac{3}{4}$. En ratio præcisa. Tamen & in Palæstina, & B inter Iudæos & Samaritanos adeo illum ex eius scriptis versatum patet, ut ex illis scire potuerit, quisnam eorum anni ciuilis status & forma esset. Sed omnes veteres scriptores hac in parte negligentia culpa liberare non possum.

DE HEC CÆDECATERIDE HIPPOLYTI EPISCOPI.

OC TAETERIDA primam fuisse institutam ante omnes alias periodos Lunares, ex iis, quæ supra strictim demonstrauimus, constare potest. Dionysius quoque Alexandrinus etiam C post alios Octaeterida instituit: in qua ostendit Pascha ante xxii Martij rite celebrari non posse, in epistola, quam ad Domitium & Didymum scripsit, & Canoni Octaeteridos suæ præfixit. In qua, ut inquit Eusebius, η κανόνας ἀκτέσθιτος ὀκτωτετράτος, ὅπ μὴ αλλοτε, η μὲν τὸ εἰαρίνειον ιονυσεῖδι προστίκη πάχα εορτῶν ἐπτελεῖν παριστέμενος. Producebat enim, ut puto, vetustissimum Canonem, εἴ τις περιβύτεο, η διάκονος τὸν εγιαντὸν Πάχα ιημέραν πέδη τὸ εἰαρίνειον ιονυσεῖας μὲν Ιεδαιών ἐπτελέσθε, καθουσείαθ. Correxit igitur annum quendam Octaeteridis, quem ex communi embolimæum fecit, ut manifesto ostendit Epistola; ne Pascha ante xxii Martij celebraretur. An post hunc Dionysium, an vero ante, periodum suam D xvi annorum scripsit Hippolytus, hoc vero diuinare est. Id vnum exploratum habemus, hunc nostrum Hippolytum nihil noui ad hanc rem attulisse; vt aliquid in embolismis, aut neomeniis innouauerit. Sed vidit ille in duabus Octaeteridibus aliquam seriem feriarum esse, vt semper xvii annus incipiat a feria proxime antecedente illam, a qua primus annus cæperat. Exemplum. Incipiat primus annus a feria prima. Annus decimusseptimus incipiet a feria proxime

A xime antecedenti, nempe a Sabbato; deinde anhus tricesimus tertius a feria sexta: quadragesimus nonus a feria quinta: & ita per orbem, donec compleantur xiii octaeterides, quæ sunt septem ex-audexaetmēdēs. Etiam hoc habet insigne hæc periodus, quod annus vltimus incipiat ab eadem feria, a qua primus. Quæ omnia potes videre in subiecta Tabula Canonis. Hoc modo & capite & calce sibi tota similis est periodus ex-audexaetmēdēs. Nam series feriarum capit is Z, S, E, Δ, Γ, B, A, occurrit eadem serie immutabili in limbo. Hæc ratio fuit, quare ex-audexaetmēdēs, potius, quam ex-aetmēdēs, amplexus sit. Quæ omnino puerilis est, vt suo loco demonstrabitur, & vitia huius periodi declarabuntur.

B

HECCÆDECAETERIS PASCHALIS

HIPPOLYTI EPISCOPI.

ab anno primo Imperatoris

Alexandri.

EMBOL.	EIDIE. APRIL.	G	F	E	D	C	B	A	I
	III. NON. APRIL.	D	G	B	C	B	A	G	II
BISSEX.	XII. XIX. KAL. APRIL.	A	G	F	E	D	C	B	III
EMBOL.	V. EID. APRIL.	G	F	E	D	C	B	A	III
	III. KAL. APRIL.	D	C	B	A	G	F	E	V
	XV. KAL. APRIL.	A	G	F	E	D	C	B	VI
EMBOL. BISSEX.	NON. APRIL.	G	F	E	D	C	B	A	VII
	VIII. KAL. APRIL.	D	C	B	A	G	F	E	VIII
EMBOL.	EIDIB. APRIL.	C	B	A	G	F	E	D	IX
	III. NON. APRIL.	G	F	E	D	C	B	A	X
BISSEX.	XII. XIX. KAL. APRIL.	D	C	B	A	G	F	E	XI
EMBOL.	V. EID. APRIL.	C	B	A	G	F	E	D	XII
	III. KAL. APRIL.	G	F	E	D	C	B	A	XIII
	XV. KAL. APRIL.	D	C	B	A	G	F	E	XIII
EMBOL. BISSEX.	NON. APRIL.	C	B	A	G	F	E	D	XV
	VIII. KAL. APRIL.	G	F	E	D	C	B	A	XVI

DE

QVANTVM antiquitus in Ecclesia turbatum sit propter Paschalis cultus obseruationem, & ij sciunt, qui historiam Ecclesiasticam legerunt, & nos quædam paulo ante delibauimus, cum ostendimus in hac celebratione dissensum fuisse dupliciter: in die, & in mense. In die, cum Tessarescædecatitæ omni plenilunio, reliqui dominica proxima post plenilunium Pascha celebrarent. In mense, cum alij plenilunio proximo post æquinoctium vernum, alij plenilunio ante æquinoctium. Quæ diuersitas contingebat ex embolismis, cum aliis gentibus idem annus embolimæus esset, qui aliis communis. Diuersitas vero embolismorum nata ex eo, quod alij Octaeteridas amplecterentur, alij Tessarescædecæteridas, alij Heccædecæteridas. Hoc videntes periti Alexandrinæ Ecclesiæ, ita tumultus & turbas in Ecclesia componi posse putarunt, si ratio & modus periodorum Lunarium, quibus hactenus vtebatur Ecclesia, mutaretur. Itaque ad veterum Græcorum, atque adeo Iudæorum epilogismos confugerunt, præsertim cum quotidie Iudæi Christianis merito exprobrarent Paschatis celebrandi nullam aliam rationem iniri posse, quam eam, quæ inter ipsos vstita erat. **Q**uam Iudæorum ostentationem stomachabundus castigat Imperator Constantinus epistola ad Ecclesias de Actis Concilij, εἰς γένος, inquit, ὡς ἀληθεῖς, ἀτοπῶτες ἐκτίνεις αὐχεῖν, ὡς ἀργε παρεκτὸς τὸ αὐτὸῦ διδασκαλίας ταῦτα φυλάσσειν οὐκ ἥμερον ικανοί. Sed Iudæi recte Christianorum supinittatem arguebant, inter quos hactenus nemo extitisset, qui rem Iudæis, Chaldaeis, Syris, Hagarenis, Samaritanis, Græcis tritissimam ignorarent, Lunæ Δημητόσας in xix annis Julianis fieri. Non tulerunt igitur hoc Ecclesiæ Aegypti, & abrogatis Octaeteridibus, Heccædecæteridibus, & aliis ineptis periodis, Enneadecaeterida construxerunt, cuius primus annus incidit in 314 Actiacæ victoriæ, cyclo Dionysiano xix, cyclo Solis xiii. Neomenia Lunaris & Thoth conueniebant in ynum, feria vi. Neomenia hodierna Tifri 4045 translata fuisset in secundā Thoth propter Adu. Ab hoc principio cæptum ab Aegyptiis putare initia imperij

Dies Thoth.	Cyclo Lunz.	Dies Paophi.	Cyclo Lunz.
1		1	
2		2	
3		3	
4		4	xvii
5		5	v
6		6	
7		7	xiii
8		8	ii
9		9	
10		10	x
11		11	viii
12		12	xviii
13		13	vii
14		14	
15	xv	15	
16	iiii	16	
17		17	
18	xii	18	
19	i	19	
20		20	
21	ix	21	
22		22	
23	xvii	23	
24	vii	24	
25		25	
26	xiiii	26	
27	iii	27	
28		28	
29	xii	29	
30	xix	30	

A imperij Diocletiani, eoq; ad hanc vsque diem vtuntur Ecclesiæ tam Ægypti, quam Æthiopiæ in epilogismo Paschali, propter cyclum Thoth Diocletiani. Adeoque Ecclesiis omnibus hæc ratio placuit, vt non solum ipsæ cyclos sibi similes instituerint, sed & si quando controuersia de solenni Paschatis incurreret, ea de re ad Alexandrinam Ecclesiam referretur: quod alibi tetigimus. Imo cura denunciandæ solennitatis Paschalis Romano Episcopo delegata fuit Alexandrino antistiti per Imperatorem, vt luculentissime traditur a Beda, xlii cap. de ratione temporum. Huius cycli plerique veterum meminerunt: sed & inter alios Ambrosius epistola lxxxiii, lib. x, in hæc verba: *Anno lxxx, ex die imperij Diocletiani. cum xiiii Luna eſet ix Kalend. Aprilis, nos celebrauimus Pascha prid. Kalend. Aprilis. Alexandri quoque & Ægyptij, ut ipsi scripferunt, cum incidiſet xiiii Luna xxviii die Pharmuthi mensis, celebrarunt Pascha quinta die Pharmuthi mensis, qua est pridie Kal. Aprilis. & sic conuenere nobiscum.* Hoc accidere non potuit, nisi anno Christi 373. Tunc enim terminus Paschalis fuit 24 Martij, cyclo Lunæ 13, litera dominicali F, cyclo Solis 18. Quare error est lxxx ex die imperij Diocletiani, pro lxxxix: item xxviii die Pharmuthi, pro Phamenuthi. Quare corrigatur locus optimi & Christianissimi scriptoris. Primi igitur omnium Christianorum Alexandrini & cyclum decennouennalem instituerunt, & epactas docuerunt, quæ in primo, aut secundo mense, hoc est in Thoth, aut Paophi, nouilunium indicarent.

C Annus enim Lunaris duodecim mensium alternis plenorum & cauorum est: excessus autem Solis supra illum, dies xi: qui detracti de mense relinquunt xix epocham nouilunij. Secundo anno excessus erit bis x i. qui detractus de mense relinquit epocham nouilunij in viii mensis. Tertio anno ter xi dies sunt maiores mense. Detracto mense, relinquuntur iii dies excessus, qui de mense deducti relinquunt epocham neomeniæ in xxvii mensis. Ita semper proceditur per incrementum x i, & subtractionem mensis Lunaris, vbi opus est. Hæ dies ὑπεροχῆς ἡλιακῆς vocatæ sunt ab Alexandrinis ἐπακταὶ: quæ cum subtractæ fuerint de mense, reliquum vocatur ἀντίσημη a Græcis,

D voce Geometrica, vt usurpatur ab Euclide proposit. lxxiiii libri x. Arabes vocant طلوع. ἐπακταὶ dictæ ideo, quod vt Luna Sollem consequatur, adiiciendæ sunt: quasi ascititas dicas. Hæc fuit prima origo Epactarum, quæ temporibus Diocletiani antiquior non est: cum tamen hodie quidam acuti eas a Cæfare simul cum anno Solari excogitatas dicant. Imo ne vsus quidem earum statim in vulgus. Longe enim posterior illæs, quam cyclus. Sed & Eusebius alium

alium postea cyclum Græcis instituit, qui nihil aliud est, quam Ale- A
xandrinus. Non enim vllum commentus est: sed Alexandrinum Græ-
cis publicauit: quod ex **xlii** capite Bedæ de ratione temporum
constat. Itaque ex Ambrosio cognoscimus semper Græcis cum Ale-
xandrinis de celebratione Pascha conuenisse, Occidentales autem ab
ipsis discrepasse in cyclo **8**, & **19**. De quorum Occidentalium cyclo
dicendum. Vsus Epactæ & Apotomes hic est. Detracta Epacta de
diebus mensis, reliquum dicitur Apotome, eique apponitur cyclus.
Exemplum. Quando cyclus est **iii**, Epacta est **14**, quæ detracta de
30 diebus mensis relinquit **16** diem mensis apotomen, cui apponitur
iii nota cycli. Sic cum cyclus est **xvii**, Epacta **7** de **30** diebus de-
tracta relinquit apotomen **23** diem mensis: cui apponitur **xvii**, cyclus B
nempe illius anni. Apotomæ igitur notant nouilunia in diebus men-
sis. Et hoc per totum annum, ac deinceps singulæ notæ per totum
cyclum.

DE CYCLO PASCHALI OCCIDENTALIVM SIVE LATINORVM.

MIRVM Victorem Episcopum Romanum expostulasse cum
Asianis, quod nullum aliud Pascha agnoscerent, præter **xviii**
Nisan Iudaici, cum ipse interea nullo certo Canone ad Pas-
chalem neomeniam deprehendendam vteretur: siquidem octaeteri- C
de & heccædecaeteride rem explicabant: quo consequebantur, vt eo
nomine a Tessarescædecatis riderentur, qui neomeniis pure Iudaicis
vtebantur. Quin postea quem cyclum admirerunt, is merus erat Iudai-
cus, & non alias, quam Tessarescædecatita-
rum: cuius exemplum infra subiecimus. In
omnibus igitur conueniebat inter utrosque,
præterquam in cyclis **8**, & **19** Alexandri-
num. Nam cum ij sint Embolimæi, in Occi-
entalium cyclo erant communes, vtpote
cum octauus Alexandrinus sit quintus Occi-
dentalis, **19** autem Alexandrinus sit sextusde-
cimus Occidentalis. Ita Occidentales Itali,
Hispani, & Galli Pascha in Nisan Iudaico ce-
lebrabant, Alexandrini autem & Græci in
Ijar Iudaico. Quare annis Christi **330**, **349**,
387, in quibus currebat cyclus Alexandri-
num octauus, item in annis **341**, **379**, qui in-
ciderunt in annum **19** eiusdem cycli Alexan- drini,

	Ale xandrinus	Cyclo Occidentalium	
Emb.	1	17	Emb.
	2	18	
Emb.	3	19	Emb.
	4	1	
Emb.	5	2	
	6	3	Emb.
Emb.	7	4	
	8	5	
Emb.	9	6	Emb.
	10	7	
Emb.	11	8	Emb.
	12	9	
Emb.	13	10	
	14	11	Emb.
Emb.	15	12	
	16	13	
Emb.	17	14	Emb.
	18	15	
Emb.	19	16	

A drini, Latini Pascha in Nisan, Alexandrini, & Græci in Ijar celebrarunt. Victorinus in prologo suæ magnæ periodi ita scribebat: *Latini a. IIII Nonarum Martiarum, ad IIII Nonas Apriles, diebus scilicet XXIX, obseruandum maxime censuerunt, ut quocunque eorum die Luna fuerit nata, efficiat primi mensis initium, cuius Luna decima quarta si feria sexta prouenerit, subsequens Dominicus, id est Luna decima sexta, festiuitati Paschali sine ambiguo deputetur.* Sin autem die Sabbati plenilunium esse contigerit, *& consequenti Dominico Luna decimaquinta reperiri, eadem Hebdomada transmisâ, in alterum diem Dominicum, id est, Lunam vicesimam secundam, transferri debere Pascha dixerunt: ne minus eiusdem Dominici peragendo B mysterio destinarent, quam sextamdecimam: nec amplius, quam vicesimam secundam Lunam aliquando reciperent, eligentes potius in Lunam vicesimam secundam diem festi Paschalis extendi, quam dominicam Passionem ante Lunam quartamdecimam ullatenus inchoari.* Quartasdecimas porro Lunas mensis eiusdem a XV Kalendarum Aprilium usque in XVI Kalendas Maias asserunt esse seruandas. Hactenus Victorinus. Vbi vides manifesto quartamdecimam vocari plenilunium: quia neomeniæ Christianorum Paschales sunt $\Delta\pi\tau\phi\alpha\sigma\epsilon\omega\varsigma$. Porro multa sunt in verbis Victorini, quæ merito reprehendas, si ad examen conferantur.

**C DE PERIODIS PASCHALIBVS THEOPHIL^S, CYRILLI, VICTORINI, VICTORIS,
DIONYSII EXIGVI.**

QVAM VIS de Paschatis prisco ritu apud Christianos aliquid superiore capite tetigimus, tamen locus hic postulat, ut de ea re amplius dicamus. Omnes veteres Christiani Pascha ad annum Lunarem dirigeabant, hoc solo ad eam rem καυστρημα utentes, atque eo putantes se vestigiis Mosis & Iudæorum insistere. Sed duplex erat differentia. Altera est, quod alij citius, alij serius aliis mensis intercalabant. Nam Asiani, qui Ioannis Euangelistæ, & aliorum, qui Apostolorum æquales fuerunt, vestigia sequebantur, mero anno Iudaico vtebantur. Europæi vero cyclum suum ad æquinoctium componebant, & proximo post æquinoctium plenilunio Pascha celebrabant. Hæc erat differentia in mensibus. Altera differentia erat in die: quod alij videlicet Iudaice in XIII Nisan, alij proxima post quartamdecimam Lunam die Dominica, solemnitatem Paschalem indicebant. Imo aliud tertium genus erat hominum, qui priuatum & proprium morem haberent. Nam quia veteribus persuasum erat

O Christum

Christum passum viii Kal. Aprilis. Gallicanæ Ecclesiæ , quacunq; die A viii Kal. Aprilis fuissent, in ea die Pascha celerabant. Auctor Beda de Temporum ratione , cap. xl. iiii. Hinc contentiones ortæ a temporibus vsque Victoris Episcopi Romani hactenus Ecclesiam agitarunt, donec utriusque malo per patres Nicenos occurreretur. Hi differentiam primam, quæ erat in embolismis, ita composuerunt, vt Paschalem quartamdecimam eam statuerent, quæ proxime æquinoctium sequeretur , quod tunc deprehendebatur in xxii Martij. Alteram differentiam, propter quam capitalia odia in Ecclesiis succreuerant, nihilominus sustulerunt, indicta celebritate Paschatis in eam Dominicam, quæ xiiii diem paschalem sequeretur. Ita duo sublata à confessu Niceno, diuersitas embolismorum, & diuersitas diei. Nam antea non conueniebat inter Ecclesias Orientis, & Occidentis. Europæi πάσχας αιασαιούς rationem habebant : Asiani πάσχας σωρούς : quod Christiani πάσχα νομικὸν & πάσχα ιεροῖς vocant. Huic generi hominum nomen factum αἴγεος τελετεοκαθεκατός , vt iam diximus. Neque tamen statim post Nicenam synodum a dissensionibus temperatum. Iam sexcenta millia cyclorum , Octaeteridum, Tessaeskædecaeteridum ab omnibus otiosis edita nihil aliud quam inscitiam auctorum detegebant. Cyclus quidem Lunaris ostendebat epochas quartarum decimarum Paschalium; quos Terminos Paschales Computatores vocant. Sed quotiescumque ipsi termini in dominicam incidebant, maxima pars Ecclesiarum in ipsa quarta decima C πάσχα διαστούς celebrabant : reliqui autem in dominicam proxime sequentem transferebant. Ita nullus finis erat dissentendi. Tandem Computatoribus visum non aliter has lites componi posse, quam si ut Terminorum Paschalium, ita feriarum quædam periodus, aut cyclus institueretur, quo vertente, omnis ratio feriarum & terminorum Paschalium in orbem rediret. Primus omnium, quod quidem sciamus, eam rem aggressus est Cyrilus Alexandriae Episcopus , excogitata annorum nonaginta quinque periodo, quam ob id ἡμέραν τετρακοσία vocavit, eamque additis festiuitatis Paschalis rationibus Ecclesiis publicauit : cuius periodi initium consurgebat ex anno Diocletiani nonagesimo septimo, Christi vulgari 381, Postumio Syagrio v. c.

EL ENCHVS PERIODI THEOPHILI ET CYRILLI.

Cyclas Solis.	Littera Domin.	Cyclus Solis.	Littera Domin.
1 2	G	2 0	D
2 3	G	3	D
6	G	1 4	D
1 7	A G	2 5	E D
2 8	A	8	E
1 1	A	1 9	E
2 2	A	2	E
5	B A	1 3	F E
1 6	B	2 4	F
2 7	B	7	F
1 0	B	1 8	F
2 1	C B	1	G F
4	C		
1 5	C		
2 6	C		
9	D C		

Fl. An-

D

A Fl. Annio Eucherio coss. cum anno antecedente cæpisset dictus annus Diocletiani. Sed eam rursus castigauit Theophilus eiusdem vrbis Episcopus, edita totidem annorum, sed castigatiore, vt ipsi videbatur, sumpto initio ab anno Christi 437, qui erat Diocletiani 153, Fl. Sigeulte v. c, Fl. Aetio v. c, Mag. vtr. milit. coss. Dionysius Abbas cognomine μητρος scribit periodū ipsius Cyrilli cæpisse ab anno Diocletiani 153, vt quidem a nobis positum est. Sed quidam Chronologi contrarium in suis indicibus temporum annotarunt: inter quos Florentius Wigorniensis monachus ait Theophilum orsum periodum suam anno Diocletiani 153 (xcviii) Christi 380, Cyrrillum autem suam anno Christi 437. Nos melioribus

B auctoribus, Dionysio & Gennadio, contrarium secuti sumus: quorum alter, vt diximus, ait eam periodum inire ab anno Christi 380, id est Diocletiani 153 (xcvii) alter vero ait Theophilum eam obtulisse Theodosio seniori. Id vero plane conuenit anno Christi 380. Sed hæc omnia a veteribus perturbationis plena producuntur. Res ita habet. Theophilus Alexandrinus Episcopus instituit periodum magnam quinque cyclorum: quo nomine eam ἡμερονοτονομασεις vocat, initio eius ducto a prisca epocha Diocletianea, cuius magna periodi ultimus annus erat Consulatus Ausonij, anno Christi 379. Anno autem 380, qui erat primus Theodosij senioris, itemque primus cycli Paschalis, inibat secunda periodus. Anno vero 437, qui

C erat quinquagesimus octauus periodi secundæ, Cyrillus Alexandrinae sedis Episcopus aliam totidem annorum instituit, additis, vt Theophilus fecerat, solennitatibus. Itaque Gennadius de Theophilo ita scribit: *Paschalem etiam recursum; quem apud Nicenam synodum, post nonaginta & quinque annos agi in tempore & die & Luna secundum suum statum inuenierat, additis quibusdam festiuitatis rationibus, & expositionibus Theodosio principi obtulit.* Cum hæc ita sint, mirum, cur Leo Papa in Epistola ad Marcianum Augustum scribat, eam periodum non 95, sed 100 annorum fuisse. Vnde periodum illam centenariam vocat, item centenariam supputationem. In epistola quoque lxxxiii ad Eudoxiam Augustam ita ait: *Sancta D memoria Theophilus ad Augustum Theodosium senorem scribens, per centum annos a primo predicti principis Consulatu digesit ordinem diei festi, cuius instructionis septuagesimus quartus nunc annus evoluitur Oplione consule.*

Quis vñquam credat 95 annos esse 100? Sigebertus quoque hunc auctorem sequutus ridicula de hac periodo scribit. Vide locum. Ac sane non solum vñtiosa, sed ridicula est hæc periodus. Nam 84 annis, qui sunt tres cycli Solares, detractis de 95 annis, remanet annus cycli vndecimus. Itaque si anno xii cycli, a quo

O 2 proxime

proxime sequitur bisextum, perpetuo addantur vndeclim, primus annus primæ periodi, secundæ, tertiæ, & quartæ incipiet a litera G. annus vero primus quintæ, sextæ, septimæ, octauæ inibit a litera proxime sequente, nempe ab A. & sic deinceps, ut habes in Tabella superiori. quod potes periclitari in annis Christi. Anno Christi 535, cyclus Solis XII, litera Dominicalis G, Terminus 2 Aprilis; feria secunda. Hoc continuatur annis sequentibus 630, 725, 820, cyclis Solis 23, 6, 17. Sed annis sequentibus 915, 1010, 1105, 1200, erit feria prima, cyclis Solis 28, 11, 22, 5. Reliqua per te potes experiri. Hac Theophili & Cyrilli hallucinatione deprimens, Victorinus (Victorius dicitur Bedæ, & aliis) natione Aquitanus, inuitatus ab Hilario Sardo Romæ Episcopo, commentus est periodum satis ele- B gantem, ductis annis cycli Solaris in annos cycli Lunaris, qui fiunt omnes anni 532, quorum orbe feriæ, & Termini Paschales ad initium suum recurrunt. Quod sane prudenter ab eo factum, siquidem neomeniæ vni diei affixæ essent in Kalendario, neque uno die in anteriora per 304 annos eniterentur. Initium huic magnæ periodo a Kalend. Ianuraj anno, in quem contulit baptismum Christi, qui erat, vt ipse putauit, xv Tiberij, consulatu duorum Geminorum, cylo Solis vndeclimo, Lunæ duodecimo; anno periodi Julianæ 4743. Eamque periodum continuauit circiter usque ad tempora sua appositis a latere paribus Consulum, vt vidimus in peruestita magni illius Cuiacij membrana, maiusculis literis, quas capitales vocant, perscripta. Sed fœdissimi errores erant, tam in Consulum nonnibus, culpa librariorum; quam in Terminis Paschalibus & dominicis resurrectionis, negligentia ipsius Victorini. Neque melior est codex, quem penes nos habemus. In utroque codice nomen Victorini, non Victorij præferebatur. His erroribus tam Paschalium Terminorum, quam τῷ κελαῖῳ αἰαστίμῳ manum admouit Victor Capuae Episcopus, qui huius periodi elenchum scripsit anno Christi 550, qui erat nonus post Consulatum Basiliij Iunioris. Hoc enim colligimus ex verbis ipsius Victoris. *cum, inquit, Paschalis veneranda solennitas quanam die potissimum proueniret, per anni presentis Indictionem tertiamdecimam. a nobis solicite quereretur, ergo D iuxta Patrum venerabilia Constituta octavo Kalendarum Maiorum diceremus resurrectionem Domini proculdubio celebrandam: aliquibus minime rationabilis visa est nostra responsio: eo quod Victorius quidam in circulo Paschali, quem edidit, aliter diem dominicae resurrectionis affixerit, licet ergo hunc designauerit, quem nos celebrandum pariter profitemur.* Post: *Sed nunc, inquam, ordo expetit, ut cyclorum, quos Victorius edidit, patefaciam evidenter errores, dum nescit legitimum diem.*

A diem definire Paschalem: ut cum in præteritis ostensus hoc modo fuerit deliquisse, in præsentibus ac futuris, & auctoritate careat, & occasionem præua & persuasionis amittat. Hæc omnia igitur non potuere concurrere, nisi in annum Christi 550, nempe ut indictione tertia+ decima Pascha αιασδομον conueniret in xxiiii Aprilis. Igitur scripsit, post tempora Iustiniani, & quidem post Dionysium μηνον. Miserum igitur, cur Dionysij nullam fecerit mentionem, si Dionysius Victorini, siue Victorij periodum emendauit. Hæc igitur Victoriana, siue Victorianus periodus interpolata est a Dionysio, non solum in Terminis Paschalibus & Dominicis resurrectionis, sed etiam in capite, quod quidem non a baptismo, ut Victorinus, sed a prima

B Paschali quartadecima dederit, in mense Martio. Itaque periodi auctor Victorinus, emendator autem Dionysius, qui hac interpolatione precium eius accedit, & dignitatem illi commendatione sua quæsiuit: adeo ut apud posteritatem non Victoriana ab auctore, sed Dionysiana a recensitore dici meruerit. Sero tamen in Ecclesiis Galliæ locum habuit, quæ adhuc Victorini priorem editionem retinebant, ut constat ex Gregorio Turonensi, Aimoino monacho, & Adone Viennensi. Itaque nescio, an apud illos Victoris cyclus perperam aut Victorij, pro Victorini. Nam scio nunc Victorinum, nunc Victorium vocari, non autem Victorem. Victor enim Victorinum emendauit, ut iam vidimus. Scripsit igitur cy-

C clum suum Dionysius anno Christi 526, ut ipsem testatur his verbis: *Præsentis anni monstramus exemplum. Indictio quippe quarta est & Lunaris cyclus undecimus, & decennouennalis quartus decimus.* Et quia Hendecadis est sextus annus, eum ευβολιμον esse necesse est. A quintadecima itaque Luna præteriti festi, usque ad quartamdecimam præsentis, quot dies sunt, diligentius inquiramus, & inueniemus proculdubio, quando Pascha celebrare debemus. Transacto anno per Indictionem tertiam, Pascha quartamdecimam Lunam, nono die Kalendarum Aprilis, id est vicesimaquarta die mensis Martii, fuisse, quis dubitat? Anno igitur Christi quingentesimo vicesimo sexto cyclum Victorini recensebat Dionysius, incipiens suum cyclum ab

D anno ultimo illius, id est ab anno quingentesimo tricesimo secundo. Præcipit enim annis Domini unitatem addere, reliquum in xix parti: quod scilicet annus primus cycli secundum Alexandrinos, est is, cuius neomenia incidit in 22 diem Martij. Cum autem ecclesia admiserit natalem Christi in xxv Decembris, Dionysius putauit eum natalem incidisse in annum, cuius xxii Martij habuit neomeniam, & proinde fuisse primum cycli. Itaque sequens Martius, qui competit primo anno Christi currenti, habuit cyclum secundum.

De quo postea satis loco suo. Magnus igitur iste cyclus constat enneadecaeteridibus XXVIII, aut cyclis Solis XIX: Enneadecaeteris vero diebus 6935, & quatuor præterea diebus, quæ in quatuor bisextis intercalantur. Nam horæ 18 appendices ex tribus quadrantibus diei conflatae eximuntur fine cycli: quod Græci vocant ὥστημα σελήνης, nostri Computatores saltum Lunæ. Alioquin absque illa succisione esset, dies ultima cycli pessum iret in XXIII Martij: a qua potius incipere debet cyclus. Terminorum epochas coniecimus in laterculum, quas iam Luna diem unum a temporibus Nicenæ synodi, bidentalium autem a Christo anteuerterat: id quod ipse Dionysius indicat, cum alium cyclum Lunarem, alium Paschalem instituat. Ad methodum cycli Lunaris sæculo Dionysiano conuenientis tria detrahenda sunt de cyclo Paschali. Proinde anno Christi 526, cyclus Paschalis erat quartus decimus, Lunaris undecimus. Manifestum est autem, ubi periodus Cyrilli ēνεργειας desinit, inde Dionysianam incipere.

Annus primus ēνεργειας Cyrillianæ est annus Christi C 437. Ergo nonagesimus quintus est 532 Christi. Hoc etiam monet ipse Dionysius: *Hoc monemus, inquit, quod cyclus iste nonaginta quinque annorum, quem fecimus, non per omnia in se ipsum reuertitur. Et ideo post expletionem nonaginta quinque annorum, non ad quintum cyclum sancti Cyrilli, qui incepit cyclos suos ab anno centesimo quinquagesimo tertio Diocletiani, quorum quintum cyclum necessario nobis proposuimus, sed ad nostrum primum cyclum, quem nos ab anno ducentesimo quadragesimo octauo eiusdem Diocletiani incepimus, lector adcurrat.* Continuauit autem totam periodum ad annum 1063, ut ait Beda. Hinc ipse Beda ad annum 1596. Sed ineptissimum tres periodos continuare, cum una sufficiat, si D quidem in una omnes feriae & Termini Paschales recurrent. Sed ipse Dionysius, qui nihil aliud, quam Victorianam periodum recognit, ne ipse quidem per omnia se tutum a reprehensione præsttit. Ecce in illis verbis, quæ supra adduximus, ait anno Christi 525, in dictione tertia, terminum Paschalem incidisse in XXIIII Martij, cum tamen esset in XXIII. Dicit enim nono Kalendarum Martiarum, cum vere fuerit decimo Kalendarum; & vicesima quarta, cum fuerit vi- cesima

LATERCULVM	
TERMINORVM	
Paschalium in cyclo Dionysiano.	
Linea annorum cycli Dionysiani:	TERMINI Paschales.
1	v. Aprilis
2	xxv. Martij
3	xxii. Aprilis
4	ii. Aprilis
5	xxii. Martij
6	x. Aprilis
7	xxx. Martij
8	xxviii. Aprilis
9	vii. Aprilis
10	xxvii. Martij
11	xv. Aprilis
12	iiii. Aprilis
13	xxiiii. Martij
14	xii. Aprilis
15	Kal. Aprilis
16	xxi. Martij
17	ix. Aprilis
18	xxix. Martij
19	xxxi. Aprilis.

A

B

Acesima tertia. Neque vero putas errorem librariorum. Plura enim & talia & maioris momenti peccata sunt ab eo. Ecce in eius cyclo primus annus a Christo habet, vt debet, terminum Paschalem v Aprilis: e regione vero literam dominicalem E, hoc est cyclum Solis VIII. Atqui eo tempore primus annus cycli Lunaris respondebat nono Solari; secundus, qui est primus annus Christi vulgaris, conueniebat in decimum, non in octauum, vt vult Dionysius. Rursus primus annus secundæ periodi est 532 Christi. Recte notatur Terminus in v Aprilis, & litera dominicalis B item recte. cur non in priore codem modo? Sed & inepte unitatem adiiciendam præcipit ad methodum cycli. Nam in omni æra primus annus potest esse B primus cycli tam Lunæ, quam Solis. Anno primo Nabonassari cycclus Lunæ erat xv. Itaque qui in ratione Paschæ est quintusdecimus, in ratione annorum Nabonassari est primus. Quod enim dicitur primus cyclus Lunæ, non magis potest esse primus, quam principium esse in circulo. Omne principium in circulo est θ̄σει, non φύσει. Sed quia prima enneadecaeteris Christiana cœpit ab initio Dicletiani, propterea is annus est primus cycli Christiani. De hallucinatione autem in computatione annorum Christi, alibi fusiſus dicitur. Nam male meritus est de posteritate Christiana, qui primus omnium æram Christi uno anno mutilauit. Porro periodus hæc, quia a natali Christi initium capit, propterea periodus annorum gratiæ vocata est. Æthiopes vocant annos gratiæ. Ea, vt diximus, ante tempora Caroli Magni in Galliis locum non habuit, cyclo Victoriano regnum in Ecclesiis Gallicis obtinente.

DE FALSO CYCLO PASCHALI

ERAT genus hominum, cui nomen impositum nullum memini. Tantum eorum methodum, qua vtebantur in cyclo suo Paschali, Maximus Monachus vocat ἑξαπλωσιν καὶ πενταπλωσιν, quod uno verbo poterat dicere ἑνδεκαπλωσιν, vel ἑνδεκαπλωσισμόν. Nam primum aliquid sexies, deinde idem quinquies multiplicare, aut diuidere, tandem est, ac semel vndecies id facere. Ijigitur homines, vt ait Maximus, primo annum suum Lunarem supra 354 dies, quinque etiam scrupulorum diurnorum æstimabant. Deinde quot dies a Kal. Ian. putantur, ad terminum Paschalem Eusebianum, hoc est, ad terminum in omnibus Ecclesiis receptum, tot scrupulos dierum colligebant. Denique singulis annis cycli vndenos dies imputabant. Tandem a congerie illorum vndecim dierum, scrupulorum, & dierum a Kal. Ianuarij collectorum, abiectis omnibus tricenariis, reliquum propter-

mino Paschali accipiebant. Hoc modo aliquando xiii Luna exi- A
bat , aliquando xv , & xvi. Quod si abiectis 30 , reliquum esset
xvi Luna , & in secundam feriam incideret, πάσχα αναστάσιμον in præ-
cedenti celebrabant , quæ erat feria prima. Nam, inquietabant, si xvi
Luna incurrit in secundam feriam , xiii incidit in vii. Sequenti
igitur , quæ est feria prima, licet per Canonem Nicenum Pascha απλαί-
σως celebrare. Sed merito illos reprehendit Maximus Monachus.
Quia quæ nobis est xiii Luna, illorum epilogismus eam aliquan-
do xv, aliquando etiam xvi constituebat. Quare cum feria secun-
da incidebat in xvi , quæ nobis est xiii, tantum abest , vt contra
Canonem non peccarent, qui σωμέμπλωσιν interdicit, vt etiam καὶ περόμ-
πλωσιν Pascha ante xiii Lunam celebrarent. Multum de hoc gene- B
re hominum disputat idem Maximus, & quidem ita obscure & intri-
cate , vt vix & a doctis ipsis in-
telligi possit. Nos expeditius &
planius explicare conabimur , si
prius primi cycli eorum magnæ
periodi Tabellam proposueri-
mus. In cuius versu primo po-
suimus filum cycli Paschalis Dionysiani , siue Eusebiani: in secun-
do cyclum horum hominum,
quibus nullum nomen fecit anti-
quitas , tantum eos vocans εἰς α-
πλεύσεις καὶ πεντεπλεύσεις. Tertius ver-
sus continet dies collectos ex So-
lis supra Lunam excessu , quos
quidam epactas anni Solaris vo-
cant , vt re vera sunt. Quartus
scrupulos collectos , quos dixi-
mus quinos anno Lunari attribui , supra dies 354. Quinto continen-
tur dies a Kalen. Ianuarij , ad terminum Paschalem visitatum collecti.
Sextus complectitur terminos Paschales illius cycli. Septimus & ultimus
cyclum Solis. In annis igitur cycli sui, 1, 2, 3, 4, 18, quartamdecimam col- D
ligunt ex ratiociniis suis. In quibus annis dumtaxat cum termino vis-
tato conueniunt: in reliquis vero annis cycli, neutiquam. Nam in xvi,
pro 14 Luna 16 colligunt: in cæteris xv. Eorum primus annus con-
gruit cum quarto cycli Dionysiani. Proponatur igitur exemplum ex
xvi anno magnæ illorum periodi, hoc est, quando annus xvi Lunæ
& Solis concurrunt , quod semel accidit in 532 annis. Is annus xvi
est 19 cycli Dionysiani. Terminus Paschalis 17 Aprilis. Ponamus
esse

Cyclus Dio- nystratus.	Cyclus vi- tiosus.	Epactæ anni So- laris.	Scrupuli diurni.	Dies a Kalen. Ia- nuarij collecti.	Termini Paschalis cyclo vi- tiosi.	Cyclus Solis.
4	1	11	5	92	14	F E
5	2	22	10	81	14	D
6	3	33	15	100	14	C
7	4	44	20	89	14	B
8	5	55	25	108	15	A G
9	6	66	30	97	15	F
10	7	77	35	86	15	E
11	8	88	40	105	15	D
12	9	99	45	94	15	C B
13	10	110	50	83	15	A
14	11	121	55	102	15	G
15	12	133	0	91	15	F
16	13	144	5	80	15	E D
17	14	155	10	99	15	C
18	15	166	15	88	15	B
19	16	177	20	107	16	A
1	17	188	25	95	15	G F
2	18	199	30	84	14	E
3	19	210	35	103	15	D

C

A esse feriam secundam, ut revera est, secundum illorum periodum magnam. Ecclesiæ, quæ ex decreto Patrum Pascha celebrauerint, solennitatem *αιαστοίμις πάχατος* in proximam Dominicam conferent, hoc est in **xxiiii Aprilis**. Quid illi faciant, vide. Ex vndecies sedecim colliguntur **177** dies. A Kalend. Ianuarij, ad **17 Aprilis**, summa dierum collectorum **107**. Summa in genere **284**. Rursus quot dies putantur a Kalend. Ian. ad **17 Aprilis**, tot scrupulos assume. Summa scrupulorum **127**. qui sunt dies duo, scrup. **7**. Summa igitur dierum omnium **286**, neglectis residuis septem scrupulis. Divisi per **30** relinquunt Lunam **16**, feria secunda. Nam iam constat esse feriam secundam. Quare **15** præcedens est Dominica, in qua ri-

B te licet Pascha celebrare, quandoquidem sequitur **xiv Luna**, quæ ex hoc epilogismo incidit in Sabbathum. Hæc eorum methodus. Sed merus est stupor. Nam quam illi **16** Lunam ex ratiociniis suis colligunt, ea est **14** Dionysiana. Et consequenter quam ipsi **15** putant, ea est **13**. Vnde ante terminum usitatum Pascha celebrant. Quod si **16** fuerit Dominica, tunc transferunt in Dominicam sequentem: ut Pascha celebretur **23** Luna secundum eos. Quod perabsurdum est. Canon enim Nicenus vicesima prima tenus iubet diem septimanæ promouere. Ultra non licet. Ipsi, ut vides, etiam extra **22** extendunt. Sed cum hæc *υπέρβασις* fit, non peccant in Canonem Nicenum.

C Nam quoties hæc translatio fit in eorum cyclo, fit & in Dionysiano termino, qui cum sit semper **14** Luna, illis fit **16** Luna in anno cycli sui **16**. Et cum adduntur **7** dies *υπέρβασεως*, peruenitur ad **24 Aprilis**, in qua omnibus Ecclesiis fas est celebrare Pascha *αιαστοίμον*. Quare in hoc non peccant contra Canonem Nicenum. sed quatenus **24 Aprilis** tunc est **23** eorum mensis Paschalis, tunc peccant in Canones suos. Quia ridiculum est a **14** Luna ad **23** usque diem septimanæ extendere, cum maxima extensio sit tantum ad **21** Lunam. Quare quemadmodum in priore exemplo celebrantes *πάχα αιαστοίμον* ante Pascha Iudaicum, committunt in legem Nicenam *τὴν περιεμπλόσιαν*: ita etiam in hoc exemplo extenderentes septimanam ad **23** usque Lunam, peccant in leges cycli sui *τὴν παρεκβάσιην*, quanquam

D concurrunt in solennitatis cultu cum cæteris Ecclesiis. Anno **403** iuxta Theophili magnam periodum, **24 Martij** fuit Luna **xiiii**, aureus numerus **v**: Litera Dominicalis **D**. Ideo Pascha statuendum in **29 Martij**. Sed Innocentius Episcopus Romanus eandem Lunam **xvi** esse censebat, ideoque Pascha rite celebrari posse **22 Martij**. In quo vides eum secutum fuisse hanc ridiculam *ξεπλόσιν καὶ περιπλόσιαν*, aut aliquam methodum proximam: quod & videtur fecisse Leo Papa scribens ad Julianum Episcopum, qui eo nomine reprehendit

prehendit Theophilum, quod in 76 anno secundi magni cycli sui, A. qui erat Christi 455, terminum Paschalem posuerit in 17 Aprilis, Dominicam resurrectionis in 24. Nam Pascha celebrari debuisse eadem die, qua posuit terminum. Ergo censuit illam fuisse quintamdecimam Lunam, non quartamdecimam. Videtur igitur nescio quid simile huic methodo imitatus fuisse. Hæc clarius & breuius a nobis explicata sunt, & Tabella cycli illustrata, quæ Maximus implicatissime tradit in libro suo, qui nondum editus est. Ac quamquam horum hominum inepta erat ratio, tamen propter antiquitatem omittenda non erat.

DE PERIODO PHILOLAI PYTHAGOREI.

B

Quale fuerit Philolai Pythagorici magna periodus, declarat Censorinus his verbis: *Est ē Philolai Pythagorici annus ex annis quinquaginta nouem: in quo sunt menses intercalares viginti ē unus.* Philolaus igitur, & omnes æquales eius putarunt mensē Lunarem esse tantum vndetriginta dierum cum semisse, quomodo & Christiani quidam postea suos menses Paschales eiusmodi definiuerunt. Hoc modo duo menses Lunares erant dierum 59 præcise. Totidem annorum periodum excogitauit Philolaus, hoc est dierum 21505, horarum 12. quæ sunt syzygiæ 729, ex quibus 21 intercalantur. Nam posita quantitate mensis Lunaris dierum 29, cum semisse, annus Lunaris erit dierum 354 præcise. Multiplicantur 354 per 59. Producuntur dies 20886. Intercalationes sunt 21. Multiplicantur dies 29, horæ 12 semel & vicesies. Fiunt dies 619, horæ 12. Quæ quantitas cum 20886 conficit summam prius propositam dierum 21505, hor. 12. Hoc pacto annus Solaris Philolai erit dierum 364 $\frac{1}{2}$. Quod experiere verum, si 21505 $\frac{1}{2}$ dies per 59 annos partiaris. Prodibit enim quantitas anni 364 $\frac{1}{2}$, vt propositum erat. Deficit hic epilogismus a veris syzygiis & 21 embolismis, diebus 22, horis 0, 793. Nam 21505 $\frac{1}{2}$ dies sunt anni Lunares dumtaxat 60 Arabici, menses 8, dies 7: anni vero Iuliani 58, dies 325 D $\frac{1}{2}$. Et sane Philolaum annum Solarem definiuisse dierum 364 $\frac{1}{2}$ testis est Censorinus, qui de modo anni Solaris verba faciens ita scribit: *Hoc tempus quot dierum eſet, ad certum nondum Astrologi reperi- re potuerunt. Philolaus annum naturalem dies habere prodidit trecen- tos sexaginta quatuor ē dimidiatum.* Ergo constant sibi rationcinia nostra. Vides illos veteres, vbi cumque illis videbatur quodam tempus præcisum, eam statim iudicabant esse motus Solis, aut alio-

A aut aliorum siderum δημοκαλίσαον. Nam si constat mensis Lunaris modum esse dierum $29\frac{1}{2}$, eam iudicarunt iustum esse δημοκαλίσαον, quæ ex talibus syzygiis composita proxime abesset a 365 diebus Sola-ribus. Non dubium est recte a nobis huius periodi rationem initam esse. Philolai vitam habes apud Diogenem Laertium. De hac pe-riodo intellexit Plutarchus in Placitis Philosophorum : τὸν δὲ μέγαν ἀναυλὸν οἱ μῆνες τῷ ὀκτωβρίῳ τίτλον, οἱ δὲ τῷ ἀναδεκαπτούντι, οἱ δὲ τῷ ἔξηκτον τὸν δέκατον. Nam undesexaginta annorum periodus est hæc Philolai.

DE MAGNO ANNO DEMOCRITI.

B

IN T E R libros Democriti Abderitæ Diogenes Laertius ponit opus cui titulum fecerat auctor, μέγας ἀναυλὸς, ή αἰσχρούμιν, Παράπηγμα. Qualis autem & quantus fuerit annus ille, docet Censorinus: *Est ergo Philolai Pythagorici annus ex annis quinquaginta nouem. Mox: Et Democriti, ex annis octuaginta duobus, cum intercalares sint duodecim. Democritus igitur sine ullo dubio existimauit annum Lunarem esse dierum 355, ut multi alij veterum, ita ut ex eorum sententia, vna syzygia sit dierum 29, horarum 14. vel, quod idem est, scrupulorum diurnorum 35. Neque alia fuit veterum Romanorum opinio. Annus igitur Democriti Solaris fuit merus Iulianus, qualis apud Græcos eo tempore, & Romanos etiam censebatur, dierum nempe $365\frac{1}{4}$. Qui dies per 82 multiplicati fiunt 29950, cum horis 12. Porro syzygiæ τριακοντήμεροι 28. hoc est, dies 840, de 29950 deducti relinquunt 29110. qui per 82 diuisi dant 355 dies præcise. Sed illas 12 horas insuper habuit & neglexit Democritus. Quod si triginta intercalationes fuissent, quæ naturali ex causa tot annis competunt ad spatia Lunæ explenda, annus Lunaris Democriti merus Arabicus, aut sane proximus Arabicus fuisse. Nam 29950 dies cum horis 12 fiunt anni Arabici solidi 84. syzygiæ 6. dies 6. scrup. 48. Non longe a vero absuit epilogismus ille. Et sane Democritus tantus vir fuit, ut etiam in quibus fallitur, ingenij tamen eius magnitudo elucescat. Tantum abest, ut in hoc præclaro inuento, quo veteres supererant, non candem vim iudicij admirari debeamus. Quanto enim melior hæc, quam Philolai periodus, quæ neque Solis, neque Lunæ rationibus congruebat? Edidit autem annum hunc Democritus duobus libris: Prior, ut cognoscimus ex Laertio, vocabatur μέγας ἀναυλὸς, aut αἰσχρούμιν, in quo scilicet rationibus astronomicis demonstrabatur modus illius periodi magnæ, quam μέγας ἀναυλὸν vocavit. Altero libro continebatur descriptio stellarum*

stellarum ἀπαντῶν, cum ortibus, occasibus, & significationibus A suis, quod Ἀστρικά vocari supra monuimus in Octaeteride Cleostrati. Et sane Geminus, Plinius, & alij quædam annotantes ex Democrito ad ἐπομένων τῷ φαινομένῳ, non ex alio libro, quam ἡ Στροφή ματῶς Δημοκρίτου deponserunt.

DE MAGNO ANNO OENOPIDÆ CHII ASTRONOMI.

IN Collectaneis Stobæi Physicis, quæ ex Bibliotheca clarissimi viri Sambuci prodierunt, capite de Tempore, hæc confarcinata partim ex Plutarcho περὶ δέσμοντων τοῖς φιλοσόφοις leguntur. τὸν δὲ μέγαν ἔτοντον οἱ μὴν τῇ ὀχτητετράδι τίθενται, οἱ δὲ τῇ ἑπτετραδεκαετετράδι οἱ δὲ τῇ τοῖς τετραπλασίοις ἔτεσιν οἱ δὲ τῇ τοῖς εἶναι καὶ οἷς οὐνοπόδης καὶ πιθαγόρεις. Hæc mutila apud Plutarchum leguntur: quorum partem supra adduximus, in periodo Philolai. At falsum est illam εἶναι τετετράδα fuisse annorum solidorum 60, sed 59. sexagesimo autem vertente inire alteram periodum. quomodo & Olympias quatuor annis constans dicta πεντετετράδι. Sed non dubium legendum esse, οἱ δὲ τὸ τοῖς εἶναι εἴοντες, τὸ οὖς. Nam εἴοντες, & τὸ οὖς sunt fere similia. Manifesto periodum Pythagoræ attribuit, quam Philolai Pythagorei fuisse probavimus. At Oenopides Chius 59 quidem annos attribuit suæ periodo, sed non eadem ratione. Annum enim Solarem definit dierum 365, Cum parte dierum duum & viginti vndesexagesima. Vndesexaginta igitur annis constat periodus Oenopidæ, ut illa Philolai. Vndesexagies 365 dies, fiunt 21535. quibus adde 22. Confiunt dies omnes 21557. qui sunt anni Arabici 60 syzygiæ 10. Itaque in illa periodo cum sint syzygiæ 730, intercalatur bis & vicesies. Censorinus Francisci Pithoei: *Philolaus annum naturalem dies habere prodidit trecentos sexaginta quatuor, et dimidiatum. Aphrodisius trecentos sexaginta quinque, et partem diei octauam. Calippus autem CCCLXIII*, et Aristarchus Samius tantundem, et præterea diei partem mille DCXXIII. Meton vero CCCLXV, et dierum duum et viginti D partem vndesexaginam. Ex illis igitur verbis Censorini quantitas anni Solaris indagata secundum Oenopidem eiusdem Oenopidæ periodum aperit. Itaque annus Solaris, secundum Oenopidem, præter 365 dies, habuerit præterea horas 8ⁱⁱ. Hæc periodus maior est 59 annis Julianis, diebus 7, hor. 6. De hac Ælianus lib. x ποιίλης. ubi non solum scribit hanc periodum annorum quinquaginta nouem fuisse, sed etiam Olympiis ludis publice in Tabula propositam. Oenopidēs, in-*

A dñs, inquit, ὁ Χίρος ἀσεργλέγθω αἰνέπτεται Ολυμπίοις τὸ χαλκῆν γραμματῶν, ἐμερόψας εὐ αὐτῷ τὴν ἀσεργλεγήταν τῷ ἐνὸς δεόντων ἐξηκονταὶ ἑταῖροι, φύσεις τὸν μέγιστον ἀνατέλλειν εἶναι τὸν. Per ἀσεργλεγήτα manifeste intelligit τὸ Φαινόμενον, καὶ τὸ πρόσδιπτον, ut de anno Democriti diximus.

DE CYCLO LVNARI VETERVM SAXONVM.

VETERVM Gallorum, & Germanorum annum Lunarem fuisse ex Cæsare & Cor. Tacito cognoscimus. De Germanis ita scripsit Tacitus: *Cœunt, nisi quid fortuitum & subitum inciderit, certis diebus, cum aut inchoatur Luna, aut impletur. Nam agendis rebus hoc auspiciatissimum initium credunt.* Quin Germani non pugnabant decrescente Luna, auctore Iul. Frontino lib. II. At veterum Saxonum & Danorum mira anni ordinatio fuit ex affectibus Oceani, cuius littora accolabant illi. Notissimum ad eius sideris incrementa & decrementa Oceani quoque vices recurrere. Sed in pleniluniis amborum æquinoctiorum duæ fiunt ingentes πλημμύρæ, ad quarum obseruationem annum suum digesserunt. Eas πλημμύρæ maiores Malinas; Minores autem Ledunas, vel Lidunas vocabant. Nulla est natio, quæ, quamvis anno Lunari vteretur, tamen & So-

M E N S E S M E N S E S V E T E R V M P R I S C O R V M Danorum.		
<i>Fischemeaanet</i>	S E P T E M B E R .	<i>Halegmonath.</i>
<i>Seemaanet</i>	O C T O B E R .	<i>Wintyrfullith.</i>
<i>Slactmaanet</i>	N O V E M B E R .	<i>Bloshmonath.</i>
<i>Christmaanet</i>	D E C E M B E R .	<i>Giuli prior.</i>
<i>Glugmaanet</i>	I A N V A R I V S .	<i>Giuli posterior.</i>
<i>Bludemaaonet</i>	F E B R V A R I V S .	<i>Solmonath.</i>
<i>Aoormaaonet</i>	M A R T I V S .	<i>Rethmonath.</i>
<i>Faaremaanet</i>	A P R I L I S .	<i>Chosturmonath.</i>
<i>Maimaaonet</i>	M A I V S .	<i>Trimilchi.</i>
<i>Hoemaanet</i>	I V N I V S .	<i>Lida prior.</i>
<i>Ornumaaonet</i>	I V L I V S .	<i>Lida posterior.</i>
<i>EMBOLIMVS</i>	O O	<i>Lida embolimus.</i>
<i>Hooftmaanet.</i>	A V G V S T V S .	<i>Weidenmonath.</i>

laris anni progressus interea non obseruaret. Hoc illi facientes, A principium anni ciuile semper a xxv Decembris capiebant, idq; a nocte, quæ sequitur xxiiii, in qua antiquitus Christiani, hodieque, perwigilia natalitia faciebant. Eam noctem Modranect vocabant, quasi dixeris νυχτικήν, & quasi illa esset parens & princeps omnium reliquarum noctium: utpote a qua caput anni ciuilis sumeretur. (Nam, vt apparet, non dies, sed noctes numerabant; vt de Gallis scribit Cæsar) Principium vero naturale cycli a Malina Autumni, & plenilunio instituebatur: quia, inquit Plinius lib. II. 97, autumnali magis æquinoctio tumescunt fluctus. Annum enim in duas Malinas diuidebant, autumnalem, & vernalem. quintus vero mensis huius & alterius semicirculi erat cognominis antecedenti: ita B, vt quartus & quintus Malinæ autumnalis vnum nomen & communne haberent, Giuli, id est τεσσαρά: quod Sol tunc in autumnum flecteret: eodemque modo, quartus & quintus cognomines essent, vocarenturque Lida. quia vero is erat exitus anni Lunaris, annis embolimæis tertius Lida penultimo loco intercalabatur. vnde annum embolimæum hoc nomine Trilida vocabant. Significat autem Lida tranquillum, vt Beda docet. Proprie est, quod Græci πλωμόν dicunt. Est enim de mari dictum, cum ridet blandi pellacia Ponti, vt loquitur Lucretius. Inde etiam minores æstu maris Lidunas vocabant, quod tunc æstu, & fluctus molliores essent. Nomina mensium Saxoniconrum Bedæ accepta referimus, qui, vt Saxo genere, de illis satis multa, & cognitu digna retulit. Reliqua inde haurias licet. Videtur hæc anni ordinatio pulcherrima fuisse, quæ non ad Solarium & Heliotropion Metonis umbras Gnomonis sequeretur, sed ipsas admirabiles Oceani αὐξομεωσεις. Sane mirum, quod Beda tradit alibi, de æstu Oceani loquens, periodum ἑνεαδεκαεπεντεκατετοντος in illis ab accolis Oceani obseruari. Nam id quidem potius ab illis hominibus obseruatum miror, quam hoc ita accidere. Si enim Oceani mutationes secundum Lunam; Lunæ autem progressus secundum ἑνεαδεκαεπεντεδα: . proculdubio & Oceani mutationes sequuntur ἑνεαδεκαεπεντεδα ipsam. Diodorus Siculus de Enneadecaeteride illarum nationum ita scribit libro secundo: Εκαταῦθ, καὶ πνες ἔτερη φασὶν ἐν Δ. Τοῖς αἰππέργεν τὸ Κελπίκης τόποις καὶ τὸν ωκεανὸν εἶναι μῆναν σύκην ἐλάτινα τὸ σκελίας, &c. Ali quanto post: φασὶ δὲ καὶ τινὲς Σελήνης ἐν Ζεύτης τὸ μῆνα φανερῶς πανελάως ὀλίγον ἀπέχεσθαι τὸ γῆς, καὶ πνας ἐξοχὰς γεώδης ἔχεσθαι φανερός. λέγετο δὲ καὶ τὸν Θεὸν διὰ ἐτῶν ἑνεαδεκαεπεντεκατετοντος τοῖς τινέσσι τὸν αἴσθητον διπλοκαταστάσις ἐπὶ τέλος αὐγοῦ). καὶ διὰ τοῦ τὸν ἑνεαδεκαεπεντεκατετοντος τῶν ἐλλήνων μέγdui ὄντων οὐρανούς ζεῖσθαι. καὶ δὲ τινὲς ἐπιφανέστεροι τὸν Θεὸν καταρίζειν τε τὸν χρόνον συνεχῶς τὰς νύκτας διπλὸν ἵππον εἰσεν,

A eis, ἐως πλάσαντο διατάξην ἐπὶ τοῖς ιδίαις ὀμηρεύμασι τετράγρῳ. Hæc ultima declarant tempus semicirculi a mense Rethmonath vsque ad mensem Halegmonath. Non miraris, gentem Romanam orbis victricem & dominam, ineptissimam anni forma ad tempora vsque Iulij Cæsaris vsam; eam vero, quæ Romanis videbatur barbara, non solum annum Lunæ ad naturæ regulam, Oceanum dico, direxisse, sed etiam anni Solaris cursum tenuisse? Quomodo enim Capricorni initia, & xxv noctem Decembris tam exacte notassent, nisi quadrante diei, 365 diebus Solis apposito? Nam quod ab autumno incipiebant, sciebant arcum illum a principio Libræ ad principium Arietis, respondere semissi anni Lunarum, ut in Chaldaico anno diximus. Quare non omnis sapientia penes Chaldaeos & Orientem fuit. Etiam Occidentis aut Septentrionis homines fuerunt λογικαὶ γῶναι. In veteribus Codicibus Bedæ mensium appellations leuiter immutatae leguntur. Solmonath, Hredmonath, Esturmonath, Drimilchi, Lida, Lida, Veodmonath, Halegmonath, Vintirfillit, Blotmonath, Giuli. Peruani, quorum Metropolis Cusco, vtebantur mensibus Lunaribus, quos vt cum Solaribus componerent, duodecim pilas, aut columnas in templo illius urbis statuerant, in quibus incisi erant dies, quibus Solis conuersiones designabantur, secundum quas ignorare non poterant tempora, quæ messor, quæ curuus arator haberet. Eas pilas vocabant s v c a n g a. Initium anni statuebant in Decembri a bruma, cuius instituti auctor Inga quidam, cui ab ea re cognomen fuit Pachacuto, id est, Reformator temporum.

MENSSES PERVANORVM.

	I RAYME.	Tebeth Iudaic.
D	2 CAMAY.	schebat.
	3	Adar.
	4	Nisan.
	5	Ijar.
	6 HATVNCVZQVI AYMORAY.	Sivwan.
	7 AVCA YCVZQVI INTIRAYMI.	Tamuz.
	8 CHAHVA HVARQVI.	Ab.
	9 YAPAQVIS.	Elul.
	10 CORAYME.	Tifri.
	11 IHOMARAYMI PVNCHAIQVIS.	Marcheswan.
	12 AYAMARA.	Casleu.

VETERES Galli in ratione temporum nondies, sed noctes putare solebant, ita ut noctem semper dies sequeretur, inquit Cæsar. Neque mirum. Eorum enim annus mere Lunaris erat, ut Saxonum & Germanorum. Sed Saxonum anni Lunares ad Solis regulam reuocabantur embolismis, & periodo decennouennali. Gallorum vero anni sine embolismis erant, & mere Arabici, utpote quorum sæculum triginta annis Lunaribus finiretur. Nulla enim periodus Lunaris triginta annorum finiri potest, nisi cum embolismi ratio non habetur, ut apud Muhammedanos. Nam si triginta annorum est sæculum, & in illis triginta annis intercalatur, ea **B** periodus constaret ex enneadecaeteride & hendecaeteride. Sed illæ neque Lunæ, neque Solis iustum periodum efficere possunt. Ergo sæculum Gallicum mera *τρισεκατομμετρία* Arabica fuit. Plinius xvi libro de visco : *Petitur ante omnia sexta Luna, que principia mensium annorumque iis facit, 69 seculi, post tricesimum annum.* Sed quod dicit a sexta Luna eos neomenias ordiri solitos, non verisimile est, sed eos a sexta Luna opera auspicari, ut Sinæ hodie, & olim Lacones & Germani a plena.

DE VETERI ANNO.

ROMANORVM.

C

ANNVM veterum Romanorum ante ordinationem Julianam a Numa institutum fuisse, omnes fere prisci Romani persuasum habebant, qui omnes ritus & alia eiusmodi ad Numam referre solent. M. quoque Varro, & alij annum ante ordinationem Pompilianam non solum decimestrem fuisse, sed a Romulo cum ipsa Roma conditum prodiderunt. Caussam afferebant suspicionis suæ, cur decimestrem fuisse crederent: quod nimirum Martius antiquitus fuerit primus, de quo nemo vñquam dubitauerit, decimus autem ab illo est December. qui cum à numero & ordine ita appellatus sit, nullus autem post eum a numero cognominetur: ex eo sequi, nullum mensem post Decembrem fuisse. Plutarchus etiam hanc suspicionis illius caussam scribit, his verbis : ἐξ οὐδὲν τὸ παρέπειν θεῖν αἰσθάξει λέγειν, οὐδὲν διώδεια μηνόν, ἀλλὰ δέκα συνεπλήρων οἱ τότε Ρωμαῖοι τὸν έπειταντόν. Sed hanc futilem & puerilem coniecturam refellit primum ratio. quia si inde sequitur, nullum mensem post Decemb. fuisse, quia nullus post Decembrem notatus sit a numero: sequitur & Martium, Aprilem, Majum, & Iunium antea non fuisse, quia Martius non

Atius non dicitur primus, Aprilis secundus, Maius tertius, Iunius quartilis. Deinde optimi, & vetustissimi scriptores, Fenestella, & Licinius Macer hanc opinionem vt antiquitati aduersantem confutauunt. Contendunt enim annum Romanorum veterem statim ab initio XII mensum fuisse, & a Latinis petitum, apud quos totidem mensibus, iisdem appellationibus, eodemque situ annus ante Vibem conditam in vsu fuerit, & ad ultima usque tempora Reip. Rom. durauerit. Si quid ex veteri consuetudine petitum huic opinioni fauere potest, ego nihil aliud video, quam quod Saturnalia virorum mense Decembri erant: matronalia vero Saturnalia Kal. Martiis. vt propterea in illos duos menses utraque Saturnalia coniecta esse videarentur, quod continui essent. Deinde quod Laurentes omnibus Kalendis a Martio ad Decembrem Iunoni sacrificabant, quia omnes Kalendæ dicatae essent Iunoni, vt nemo nescit. Quod si duodecim menses fuissent, duodenis Kalendis, non denis antiquitus sacrificassent. Fauere etiam huic sententiæ videntur veteres Critici Graeci, qui diuinant annum veteribus Aeolibus decimestrem fuisse; freti testimonio Homeri, quem Aeolem fuisse volunt. Apud eum enim Neptunus Nympham a se compressam ita adfatur: *χαῖες γυναι φιλότης, πέπλομψ δὲ ἔμως Τέξεις αὐλαὶ τίκνα*— Nam si, inquit, a compressu ad partum est *πέπλόμψ δὲ ἔμως*, ergo annus tot mensium est, quot menses uterum gestat mulier: & propterea Romulus, vt scribit Ouidius, *Quod satis est, utero matris dum prodeat infans, Hoc anno statuit temporis esse satis.* Ausonius quoque mensium decem annum veteri Aeolidi fuisse testatur: *Aut ter ut Aeolidi menses tenet ignicomus sol.* Sed haec friuola sunt. Quia igitur exploso illo decimestri anno ad omnia & per omnia inutilissimo, præterea exhibilata sententia, quæ Romulum ex Pastore & rustico Metonem, & Calippum constituebat, ad veras rationes configendum est, nos veram & antiquitati consentaneam viam insistemus, quæ conuincit, annum ab initio non solum duodecim mensibus, sed & iis ad Lunæ cursum descriptis constitutum fuisse. Testis appellatio Nonarum, Eiduum & Kalendarum. Nam Nonæ dies dictæ, quæ antecedebant Eidus, siue plenilunium. Quippe δύο δὲ μήνες χίμαλος, eis τὼ πανσέλιων, octo dies interiecti sunt solidi, ita vt dies primus τὸ διχομίνος sit nonus retro ab Eidibus. δύο τὸ πανσέλινος, hoc est ab Eidibus, ad intermenstruum tempus, sunt nunc XVI, nunc XV dies. Ab intermenstruo, ad Nonas, siue τὼ διχόμελων, nunc septem, nunc sex. Haec satis aperiunt veterem anni descriptionem Lunarem. Præterea cur Romani a media nocte diem ordirentur, nisi Lunam nocturni temporis ducem in dierum ciuilium diuisione sequerentur?

Hinc natæ illæ locutiones : A. D. III. EID. **Hoc** est , Ante diem **A** quartum Eidus. item EX A.D. IIII, Ex ante diem IIII. Eidus. Nam dies vulgariter est tempus inter ortum & occasum Solis interiectum. Locutio autem illa , **ANTE DIEM** , comprehendit etiam tempus proximum ante ortum , imo a media nocte ad ortum. Ergo **ANTE DIEM KALENDAS** : quia nimurum a media nocte principium diei. Cuius moris eruditissimum interpretem dabimus Ausonium nostratem. Is igitur ad Paulinum scribens primum hos versus apponit:

*Transcabant Idus. medius supra December
Tempora venturo properabat iungere Ianu.
Et nonas decimas ab se nox longa Kalendas
Iupiter acciri celebranda ad festa iubebat.*

B

Deinde illos versus ita interpretatur. *Iam prima nox erat ante diem nonumdecimum Kalendarum Ianuariarum, cum redditæ sunt mihi litteræ tuae oppido quam literata.* Vides manifesto quid sit ante diem Kalendarum , aut Kalendas : a nocte scilicet. Præterea anno Romano deprauato , opus fuit Lunæ dies populo per Pontificem callari, quos ante depravationem ex ordine mensium etiam rustici ipsi tenebant. Nam anno in menses imparis numeri dierum redacto , Pontifex in Curia Calabra , si Nonæ septimanæ futuræ erant , hoc significabat populo, septies dicto, **KALO IANA NOVELLA**. si autem quintanæ essent , quinquies dicto , **KALO IANA NOVELLA**. Apage apage **IVNO COVELLA** , quod in veteribus tam scriptis, **C** quam excusis Varronis libris legitur. Nam tametsi Kalendæ Iunoni erant dicatae , tamen Nonæ nulli Deo erant dicatae , de quibus agitur. De Luna quippe, non de Kalendis hic sermo. Præterea illud **COVELLA** , quod pro cælesti accipiunt , qui hanc lectionem defendunt , quam ridicule faciunt ? **c o v v m** quidem veteribus erat **cælum** , non autem cælesti. Nam si Couus a veteribus usurpatum esset pro cælesti, tunc fortasse **COVELLVS** posset deriuari. Sed , vt dixi, viri docti hic non sunt audiendi. De Luna igitur est sermo, non de Iunone. **IANAM** enim Lunam vocabant. Varro in libris Rerum rusticarum : *Nunquam rure audisti, OCTAVO IANAM CRESCENTEM, ♂ contra SENESCENTEM? ♂ qua crescente, ♂ qua D* senescente fieri oporteret ? **♂ tamen quadam melius fieri POST OCTAVO IANAM quam ante?** Vbique semper in Varronianis editionibus appositum est glossema, **L V N A**, & in textum irrepit. Nam **IANA** est Luna : & adiecto **D E A** , facta **DEIANA** : & cum **DEIVA** erat **DEIVIANA** . Vnde Varro Diuianam potius, quod diuia Luna, in latitudinem, & altitudinem, quam quod Deiua Iana. Sed norunt studiosi omnes , quis & quanti pretij sit Varro in Etymologiis. Eodem modo

A dem modo IANVS erat Sol. qui, vt illa DEIVA IANA; sic DEIVOS IANOS in carmine Saliari vocabatur: DVONOS MANOS CERVSES DEIVOS IANOS VENET. Non dubium igitur, veterem annum Romanum Lunarem fuisse, quatenus illorum temporum ingenia motum Lunæ medium deprehendere quieverunt. Quid? modus dierum illius anni Romani, cuius generis annum proprius referre videtur? Lunarem, an Solarem? Lunarem profecto, si quid in his rebus videmus. Annus Lunaris verus est dierum 354 cum triente, & paulo plus quam duorum horæ trientium. Modus anni Romani est maior vero anno Lunari horis 15, 16'. non admodum magna differentia, saltem quæ possit diuersum genus constituere anni Romani

B & Lunaris, inter illos veteres rupices, & Asyli incolas. Quisquis igitur annum Latinum, vnde Romanus propagatus est, 355 dierum constituit, is eum Lunarem facere in animo habebat; quem vtique putauit esse dierum 355, quemadmodum tribus saeculis postea Democritus totidem dierum definiuit, vt supra disputatum est. Quare mensis Lunaris, secundum Democritum & conditorem anni veteris Romani, erit dierum 29, horarum 14. Ad eum modum menses prius dispositi erant. Primus, secundus, tertius, quartus, quintus, sextus alternis caui, & pleni: septimus, octauus, nonus, decimus, vndecimus alternis pleni, & caui. Februarius ultimus plenus, ita postulante hora-

C rum ratione, vt vides in Diagrammate, in cuius prima columna Martius est dierum 29, cum 14 horis. Hic numerus duplicatus constituit secundum mensem triginta dierum cum quatuor horis appendicibus. Atque hoc modo adhibita modica æquæta Lunarem cursum

D assequi poterant. Nam in triginta annis, 19 dies eximendi erant, quemadmodum in totidem Arabicis vndecim sunt addendi. Postea siue Pompilius Numa, siue quis alias superstitione imparis numeri omnes pares numeros ex illis mensibus sustulit, aliis in alios menses in uicem traductis. Nam semper pro 29, posuit 31: & contra 29, pro 30, vsque ad Decembrem, qui cum esset 29 dierum, non potuit fieri 31, quia iam plures 31 dierum fieri non poterant. Itaque

MENSES ROMANI.	Dies collecti.	Horæ.	Dies mensum priorum.	Dies mensum Romanorum.
Martius.	29	14	29	31
Aprilis.	59	4	30	29
Maius.	88	18	29	31
Iunius.	118	8.	30	29
Quintilis.	147	22	29	31
Sextilis.	177	12	30	29
September.	207	2	30	29
October.	236	16	29	31
Nouember.	266	6	30	29
Decembet.	295	20	29	29
Ianuarius.	325	10	30	29
Februarius.	355	0	30	28

mansit 29. At 30 Ianuarij itidem, vt in aliis, facti sunt 29. De Februario necessario eximendi fuerunt duo. quia alioquin annus fuisse 357 dierum. Hæc profecto est ratio, quam secutus est emendator ille anni Romani supersticiosus, quisquis tandem is fuit. Nam ex hac positura mensium antiquorum videmus, cur Martius, Maius, Quintilis, interiectis singulis cauis, pleni manserint: solus autem October binis vtrinque cauis lateronibus stipatus plenus ipse relictus sit. Cuius rei rationem sine diagrammate proposito nemo reddere posset. Nam ad omnes impares menses efficiendos, ex 29 facti sunt 31, ex 30 autem 29, præterquam in Decembri. quia hactenus nullus mensis fieri potuit 31 dierum. Si hoc considerasset Varro, vt debuit, & veriora de hoc anno protulisset, & fortasse quædam hodie nobis ignota ex antiquitate depromsisset. Hic situs & status fuit veterum mensium Romanorum. Nunc intercalationis modum consideramus. Macrobius, & alij eius notæ scriptores, aiunt Romanos a Græcis didicisse modum alternis bienniis mensem intercalandi, nunc ~~xxii~~, nunc ~~xxiii~~ dierum: quia excessus Solis supra Lunam est dierum ~~xii~~, cum quadrante. Undecim autem dies post biennium fiunt viginti duo cum semisse. Post quadriennium fiunt viginti tres dies solidi. Sed siue Macrobius legit Græcos eiusmodi intercalatione usos; siue hoc finxit ipse, vt veterum scriptorum alter fucus Solinus: qui ambo hac in re multum mentiti sunt, multum hallucinati, præsertim in iis, quæ de Græcorum intercalatione scribunt: si, ut ipsi scribunt, Græcorum annus merus Lunaris fuit, quid opus fuit ~~22~~ & ~~23~~ dies alternis bienniis intercalare, vt Lunæ rationes cum Solaribus componerentur? Nam si illa intercalatione Solis cursum assequebantur, ergo ille annus Lunaris non fuit. nunquam enim facies, vt intercalatis ~~22~~, aut ~~23~~ diebus post unum biennium Arabicum, annus Lunæ cum Solari in gratiam redeat, nisi anno 19 exacto. Romani igitur mensem alternis bienniis viginti duum & viginti trium dierum intercalabant: quem mensem Plutarchus a Numa institutum & ab eodem MERKEDONIVM vocatum scribit in Numa. Νύμας δὲ τὸ μερκέλαγμα τὸ αἰωνιότατον ἡμερῶν ἐνδέκα λογίζομενθ, ὡς τὸ μὴ σεληνιακὸν τελαικοῖς πεντίκοντα τέσσαρες ἡμέρας ἔχοντες, τὸ δὲ Δηλιακὸν τελαικοῖς εἴκοντα πέντε, τὰς ἐνδέκα τελέας ἡμέρας διπλασιάζων, ἐπιγάγε πάρ τοι τῷ Φεβρουαρίῳ μῆνα τὸν ἐμβόλιμον τὸν Ρωμαίων ΜΕΡΚΕΔΙΝΟΝ καλέμενον εἶχον καὶ δύοις ἡμερῶν ὕστε. In Cæfare vocat Μερκεδόνον. οἱ δὲ ιερεῖς, inquit, μόνοι τὸν καιρὸν εἰδότες, ἐξαίφυτον καὶ πεντημήνα μηδενὸς, τὸν ἐμβόλιμον πεσσέγραφον (παρεσέγραφον) μῆνα, ΜΕΡΚΗΔΩΝΙΟΝ ὄνομαζούσες, ὃν Νύμας ὁ βασιλὺς πέποιτο ἐμβαλεῖν λέγει). Mirum hoc nomen apud unum Græcum scriptorem

A scriptorem rerum Romanarum existare : apud ipsos Romanos huius.
ne vestigium quidem apparere, nisi nescio quid apud Festum : quod
quidem eiusmodi est, vt huic loco nullam lucem afferat. Scribitur
autem antiquitus Merkedonius, & Merkedinus per κ. Neque men-
sem tantum Merkedonium, aut Merkedinum, sed & dies Mer-
kedinos fuisse constat ex Festo. Ij dies in veteri Kalendario Ro-
mano signati sunt, MERK : vt prid. Eid. Iulij, & aliquot sequentibus
diebus : item XII Kal. Octob. & sequentibus. Denique XIII Kal.
Decemb. & sequenti biduo. Dicti a dea MERKEDONA, quæ
præterat mercedibus, & pensionibus soluendis : vt appareat in men-
se Julio, in quo inquilini Τὸν ἔρωτα πεντεβάνται, & migrabant ex ædi-
bus in alias. Similiter in Teutonismo Zinstag, dies Mercedonius,
dies census. In veteribus Glossis : Mercedonius, qui soluit mercedem.
Intercalabant autem post Terminalia, hoc est post vicesimum ter-
tium diem Februarij. Varro : TERMINALIA : quod is dies anni
extremus constitutus. Duodecimus enim fuit mensis Februarius, &
cum intercalatur, inferiores quinque dies demuntur mense. Ex qui-
bus verbis constat primum post Terminalia intercalari : deinde
Terminalia esse XXIII diem Februarij : quia quinque dies de vigin-
ti octo relinquunt viginti tres. Postremo, qui mensis Merkedonius
Plutarcho, is in his verbis Varronis dicitur Februarius, qui ta-
men proprie est intercalaris. Anno igitur embolimæo, de XIII
mensibus, is, qui propior erat mensi Martio, hoc est, tertiusdeci-
mus, is, inquam, mensis dicebatur intercalaris, siquidem ve-
rum dicit Varro, anno intercalario mensem duodecimum fuisse
Februarium, quamuis mutilum, & nunc XXII, nunc XXIII
dierum. Quod sane verum est. Nam Asconius Pedianus in illa
pro Milone scribit Pompeium c o s. IIII creatum ab interrege
Ser. Sulpitio, v Kalend. Martias, mense intercalario. Legimus
in veteribus monumentis, P. Scipionem Asiaticum anno D L X I V
triumphasse, mense intercalari, Prid. Kalend. Martias. Item P.
Cornelium Lentulum Caudinum, anno D X V I I de Ligurib.
Eidib. interc. anno v. c. D X V. Denique C. Duillium c o s. pri-
mum triumphum naualem de Siculis, & classe Pœnica egisse
anno C D X C I I I. κ. interkalar. Idus intercalares accipio, quæ an-
te Martium proxime erant, in XIII mense. Et vetustiss. Iuriscon-
sultus Cato de Verb. Signif. etiam testatur, cum ait, mensem inter-
calarem constare ex diebus XXVIII. Quæ verba si intellexisset Tri-
bonianus, non ea in suo Pandecte posuisset, cum illa locum non ha-
beant hodie in Kalendario Juliano. Cicero ad Leptam, lib. vi Episto-
larum, manifesto Kal. priores intercalares, diem primum Merkedonij
vocat,

vocat, tanquam vterque mensis intercalaris diceretur. *Cum*, inquit, A
ad vi Kalend. intercalares priores rogatu fratum tuorum venissem.
 Ea epistola scripta fuit anno Confusionis, in quem intercalatio Mer-
 kedonij ex consuetudine inciderat, teste Suetonio. Sane anno em-
 bolimæo dies Merkedonij mensis putabantur ex ante diem Termi-
 nalia. Cicero ad Atticum lib. vi, statim initio: *Accepi literas tuas*
A. D. quintum Terminalia, Laodicea. Scribit enim Cicero tanquam
 eo anno intercalatum esset. Quare eadem epistola ita scribit: *Quin-*
to togam puram Liberalibus cogitabam dare. mandauit enim pater.
Ea sic obseruabo, quasi intercalatum non sit. Dubitabat autem Cice-
 ro, Romæ intercalatumne esset eo anno. Nam in illa, quam ante
 hanc scripsit, rogat Atticum, certiorem se faciat, intercalatum sit, B
 necne. Ex verbis Varronis cognoscimus, mensem tertiumdecimum
 fuisse iustum Februarium, hoc est, xxviii dierum. Quare non semper
 Terminalia erant dies xxiii Februarij. Cum enim Merkedonius erat
 xxii dierum duntaxat, tunc Terminalia erant in xxii, & Regifugium
 semper erant Kalenda mensis xiii, quemadmodum Terminalia erat
 ultimus dies Merkedonij. Quando autem Romæ primum interca-
 latum sit, ne Varro quidem ipse sciebat, qui scripsit mentionem in-
 tercalationis fieri in quadam ænea tabula sub coss. L. Pinario &
 Furio, anno A. V. C. ducentesimo primo. Cicero Numam eius
 rei autorem facit, quemadmodum ea omnia, quæ propter vetusta-
 tem ignorantur, ad auctorem Numam referri solent, etiam quæ ante, C
 aut post, facta sunt. Scribit enim Cicero in libris de Legibus, dili-
 genter habendam rationem intercalandi. idque institutum perite a
 Numa posteriorum Pontificum negligentia dissolutum esse. Hacte-
 nus de intercalatione Romana. Omnes autem illæ veteres nationes,
 quanuis anno Solari non vterentur in tributione temporum ciuilium,
 tamen annum illum in arcanis obseruabant, & $365 \frac{1}{4}$ diebus consta-
 re sciebant. Testes Græci, qui modum intercalationis ad Epocham
 Solstitij temperabant. Quomodo autem Solstitij diem tenere potuif-
 sent illo numero dierum non obseruato? Sane & anno Solis dies
 CCCLXV attribuebant, & quarto quoque anno exacto diem inter-
 calabant post CCCLXV illos dies. cumque obseruabant Hierophan- D
 tæ Athenis, Pontifices Romæ, eodem anno, quo Merkedonius xxiii
 dierum intercalabatur, ante initium anni primi Olympiadis. Quod
 enim diem intercalarent Romani extra Merkedonios suos, testis Ma-
 crobius, qui scribit a quibusdam veteribus scriptoribus non solum
 mensem apud Romanos, sed etiam diem intercalatum fuisse. quan-
 quam Macrobius ea non intelligit. Quod autem Olympiadibus
 intercalaretur, & ratio postulat, propter quadriennium Solare, cui ac-
 crescit.

A crescit dies: & quia a Græcis id accepisse videntur. Sed Cicero diserte ac clare ita expressit, vt dubitandum amplius non sit. Eius verba apponam ex libro x v ad Atticum: *De meo itinere varia sententiae.*

PERIODVS PRIOR.				PERIODVS ALTERA.			
	ANNI RO- MANI.	DIES SO- LARES.		ANNI RO- MANI.	DIES SO- LARES.		
B	An- ni.	Dies col- lecti.	Dies su- perflui. rx.	Dies col- lecti.	Ho- rx.	Dies col- lecti.	Dies su- perflui. rx.
Emb.	1	355	11 6	365	6	355	11 18
	2	732	0 12	730	12	733	0 0
	3	1087	11 18	1095	18	1088	11 6
Emb.	4	1465	0 0	1461	0	1466	0 12
	5	1820	11 6	1826	6	1821	11 18
Emb.	6	2197	0 12	2191	12	2198	0 0
	7	2552	11 18	2556	18	2553	11 6
Emb.	8	2930	0 0	2922	0	2931	0 12
	9	3285	11 6	3287	6	3286	11 18
Emb.	10	3662	0 12	3652	12	3663	0 0
	11	4017	11 18	4017	18	4018	11 6
Emb.	12	4395	0 0	4383	0	4396	0 12
	13	4750	11 6	4748	6	4751	11 18
Emb.	14	5127	0 12	5113	12	5128	0 0
	15	5482	11 18	5478	18	5483	11 6
Emb.	16	5860	0 0	5844	0	5861	0 12
	17	6215	11 6	6209	6	6216	11 18
Emb.	18	6592	0 12	6574	12	6593	0 0
	19	6947	11 18	6939	18	6948	11 6
Emb.	20	7325	0 0	7305	0	7326	0 12
	21	7680	11 6	7670	6	7681	11 18
	22	8035	0 12	8035	12	8036	0 0

Multi enim ad me. Sed tu incumbe, quæso, in eam curam. Magna res est. An probas, si A. D. Kalend. Ian. cogitamus? Meus animus D est æquus: sic tamen, ut si nihil offendionis sit. Et tu etiam scito, qua die Olympiadum mysteria. Ilicet, ut ut res sit, casus consilium nostri itineris iudicabit. Dubitemus igitur. Est enim hiberna nauigatio odiosa. eoq; ex te quæsieram mysteriorum diem. Meminimus nos dixisse diem ex quadrantibus consurgentem a Basiliis ante ix Iulij intercalari solitum. Cuius sententiæ minime nos pœnitet. sed cum Cicero diem insitum, quem Romæ, brumæ tempore, in anno Solari intercalabant, vocet Olympiadum mysteria, eo labimur, vt credamus, quemadmodum

dum Athenis, ita etiam in Elide. mense Posideone, intercalari solitum. Cum enim periodus omnium Græcarum nationum penderet ab una Olympica, imo annus Solaris omnium Græcorum idem esset, qui Olympicus, totidem dierum, nempe $365 \frac{1}{4}$, consonantem rationi est, eodem tempore intercalari solitum. Cicero prosectorus, non audet itineri accingere se ante quam dies Olympiadum intercalatus esset. quod omnis intercalationis dies religiosus, nefastus, & infaustus haberetur: vt patet ex Macrobio, & Ammiano. Ideo cum dies Olympiadum, hoc est dies ex quadrantibus horæ conflatus, intercalaretur, quædam mysteria fiebant, ante quæ nefas esset aliquid suscipere. Idem Cicero ad Atticum libro v. *Cum scies Romæ intercalatum, velim ad me scribas certum, quo die mysteria futura sint.* Et lib. vi. *Sed ut tibi placebit. Faciesque me, in quem diem Romana incident mysteria, certiore, & quomodo hiemaris.* Indicat post brumam cum diem intercalari solitum, vt Athenis fiebat ante Gamelionem. Alibi ipse Cicero vocat Olympia, propria notione. Ita enim scribit lib. xvi. *Pisonem ferebat in cœlum: se autem letari, quod effugissem duas maximas vituperationes. Vnam, quam itinere faciendo me intelligebant suscipere, desperationis, ac derelictionis Reip. Paulo post: Alteram, de qua Brutus, & qui vna erant, latabantur: quod eam vituperationem effugissem, me existimari a. d. Olympia.* Hæc ille. Si Cicero migrasset ante diem Olympia, quod is dies ~~a. d. Olympia~~ sit, & peregrinationi non idoneus, difficile fuisset ipsum Ciceronem effugere vituperationem populi religionem illi obiciens. Quia vero iam effugisset, propterea Brutum, & qui vna erant, latari. Nihil est manifestius, quam ea mysteria Olympiadum, quæ Romæ obibantur post intercalationem, vt ex Cicerone declarauimus, & ante quæ nefas esset iter suscipere, fuisse quadriennia arcana a Pontificibus tam Romanis, quam Atticis obseruata, quibus exactis diem intercalabant, vt anni Solaris cursum, Solstitij, æquinoctiorum, & brumæ metas tuerentur. Romani igitur ad annum Solarem suum ciuilem exigebant, vt ex illius excessu Merkedonios suos colligerent. Habebat enim annus Romanus menses XII, dies XI, horas VI. Sed illi appendices dies, & horæ cum alteris totidem, biennio desinente, intercalabantur. & annus præter duodecim menses, habebat dies XXII, horas XII. Ex viginti duobus diebus mensis fiebat, quem vocabant Merkedonium. XII vero horæ reseruabantur. Itaque sequenti biennio exeunte, bis XI dies, & bis XI horæ fiebant dies XXIII, hoc est Merkedonius secundus. & sic deinceps, vt in Tabula superiore annotatum est. Hoc modo singulis bienniis, quibus mensis intercalabatur, duo dies supra rationes Solis succrescebant. Exemplum.

Ponamus

A Ponamus ab ordinatione huius anni sex biennia fluxisse. Colliguntur dies 4395. Duodecim anni Iuliani sunt dies 4383. Differentia, 12 dies; tot nempe, quot sunt anni. Quod si semper continuentur intercalationes per singula biennia: breui fiet, ut menses brumales traducantur in sedes æquinoctiorum, & sic vicissim reliqui menses non competent temporibus anni definitis. Hoc ita temperatum. Exspectarunt, donec iustus Merkedonius ex illis diebus accresceret, quem omitterent. Nam si plus, aut minus intercalarent, quam iustus Merkedonij modus postulat, hoc esset semper actum agere. Diximus singulis annis diem succrescere. Undecim ergo biennia producent dies xxii, qui est iustus modus Merkedonij.

Hic omittetur intercalatio iusti Merkedonij, dierum xxii. Retinentur xii horæ, quæ in sequenti biennio cum diebus xxii, horis xii, producent Merkedonium xxiii dierum. Quare legitimus locus omissiæ intercalationis competit fini anni xxii, ubi annus Romanus exæquatur cum Sole. Quia vero xii horæ Soli supersunt supra dies anni, nunquam exæquabuntur, nisi alteris xxii annis, post quos nihil relinquitur. Itaque periodus Romana fuit annorum xxii. Liuius de Numa: *Atque omnium primum ad cursum Lunæ in duodecim mensibus describit annum. Quem, quia tricenos dies singulis mensibus Luna non explet, defunctor dies solida anno, qui Solstitiali circumagitur orbe, intercalares menses interponendo, ita dispensauit, ut vicesimoquarto quoque anno ad metam eandem Solis, unde orsi essent, plenis annorum omnium spatiis dies congruerent.*

Plena spatia vocat intercalationes Merkedonij, quibus inania spatia anni Romani explentur, ut cum Solstitiali cursu æquentur. Vult autem interuentu intercalationis vicesimi quarti anni, &c., ut ipse loquitur, omnibus spatiis anni ad finem usque vicesimi quarti expletis, annum Romanum ad metas Solis redire. Quod falsissimum est. Nam non omissa intercalatione vicesima quarta, tot dies superant, quot sunt anni, ut iam explicatum est. Sane ipse diserte ait, plenis omnium annorum spatiis vicesimo quarto æquationem fieri.

Quod si verum est, quod quidam interpretantes hunc locum, anno-

Datarunt, hic intelligi omissam esse intercalationem vicesimi quarti anni: quomodo hoc fiat non video. Nam omittebatur Merkedonius: qui cum xxiii dies nunquam excedat, minor est dierum xxiiii. Ita unus dies abundaret, aut duo, si in xxiiii annum incidet Merkedonius xxii dierum. Atqui, ut dixi, Romani tot annos sustinebant, donec iustus Merkedonius omitti posset. Id autem fiebat xxii anno. Ergo vicesimus secundus annus fuit periodus Romano-rum, in qua decem erant biennia ἐμβόλια, & unum sine embo-

Q

lismo:

lismo. Hoc modo fiebat, vt ex XII horis residuis anni XXII, Mer- A kedonius primus secundæ periodi esset XXIII dierum, cum Merke- donius primæ fuisset tantum dierum XXII, horarum XII. Atque ita deinceps Merkedonij dispensabantur, vt ex anni Solaris ratione nihil reliquum esset, quod Merkedonij paris & imparis com- mutatione non compensaretur. Quia vero lustrum Romanum erat minor periodus, vt Olympias Græcorum: periodus, quæ aliunde incipiebat, quam a primo anno lustri, erat imperfecta. Prima pe- riodus incipiebat ab anno primo lustri: secunda a tertio: tertia a quinto: quarta a secundo: quinta a quarto. In sexta Lustrum redibat in orbem suum. Atque hoc tempus Romani vocabant **SÆCVLVM:** quod erat lustrorum XXII, periodorum quinque, annorum cen- B tum, & decem. Horatius in Carmine Sæculari:

*Certus vndenos decies per annos
Orbis ut cantus referatque Ludos.*

Ob eam enim causam anno centesimo decimo vertente, incun- centesimo vndecimo, ludi Sæculares instituti, quo tempore annus in Solem, lustrum in annum, periodus in lustrum conueniret. Quam rationem verissimam & a nulla fabularum affectatarum origine pe- titam, neque Varro, neque omnis Senatus Criticorum intellexit. Nam interuallum illud centum & decem annorum summa vene- ratione a veteribus Romanis obseruatum fuisse constat, cum eo C confecto ex Quindecimuirum commentariis ludi instaurarentur. Ab illis enim ludis, quos libri Quindecimuirales primos celebra- tos prodiderunt, anno CCCVIII, M. Valerio, Sp. Verginio coss. ad alteros, qui anno CCCCVIII repetiti sunt, M. Valerio Coruino, C. Poetelio coss. anni præcise interiecti sunt cx. Totidem anni ab istis, ad tertios, P. Cludio Pulchro, L. Iunio Pullo coss. anno A. V. C. quingentesimo decimooctauo. A tertiiis ad quartos sub coss. Aimilio Lepido, L. Aurelio Oreste, vt Quindecimuirum libri annotarunt, teste Censorino, anno A. V. C. sexcentesimo vice- simo nono, idem interuallum est annorum c x. Totidem anni ab his, ad illos, quos Augustus Cæsar edidit, anno Vrbis DCXXXVII, D C. Furnio, Pub. Iunio Silano coss. Octauos autem ludos sæcula- res celebrarunt Impp. Septimius, & M. Aurelius, Chilone & Libo- ne coss. auctoriibus Nummis, & Censorino. Horum mentio est in hac veteri inscriptione agri Casinatis.

M E-

A

MEMORIÆ.

SEX. VIGELLI. A QVINAT. QVI
 ANN. ATTIGIT. CENTENS
 SET. ALTERVM ET NONAGENS
 PERPET. INOFFENSA. VALETVD.
 EXEGIT. RELIQVOS. SEPTEMET. DIES. XIIX.
 DECVBVIT. ET. OCCVBVIT.
 NAT. LVD. SÆCVL. VII. OBIIT. SEQVENT.

Hactenus Sæculi Romani interuallum recte a Romanis obseruatum:
B Qui secuti sunt Principes, Sæculi modum libidine sua finiuerunt. Pri-
 mi Sæculares ludi editi , anno Vrbis c x c viii. De quibus deducto
 vnius Sæculi interuallo, relinquitur annus Vrbis c l x x x v i i , qui
 erat annus Serul Tulli Regis decimus. quo tempore non dubitamus,
 primum lustrum ab eo conditum. Nam quod scriptum exstat apud
 Censorinum , a lustro primo ad ultimum , quod conditum est an-
 no Vrbis d c c c v i , Imperatore Vespasiano Patre quintum , Filio
 tertium c o s s . an-
 nos interfuisse paulo-
 minus sexcētos quin-
 quaginta : id potius li-

C brarij, quam Censo-
 rini error est. Nam
 hoc modo Seruius
 Tullius initio regni
 sui lustrum condidis-
 set. quod falsum esse
 omnes mihi conces-
 dent. Nos omni asse-
 ueratione contendim-
 us, non solum pri-
 mum lustrum condi-

D tum anno Tullij deci-
 mo , sed etiam hinc
 repetendam esse ori-
 ginem ludorum Sæ-
 cularium. Quod enim
 origo ludorum Sæcu-
 larium huc referenda
 sit, quid melius pro-

SERIES SÆCVLI ROMANI,
 IN ANNIS, ET LVSTRIS SVIS.

Anni Sæculi.	Anni Lutri.	Lutri.									
1	1	1	2 3	3	4 5	5	6 7	2	89	4	
2	2	2	2 4	4	4 6	1 10	6 8	3	90	5	
3	3	3	2 5	5	4 7	2	6 9	4	91	1	19
4	4	4	2 6	1	4 8	3	7 0	5	92	2	
5	5	5	2 7	2	4 9	4	7 1	1 15	93	3	
6	1	2	2 8	3	5 0	5	7 2	2	94	4	
7	2	2	2 9	4	5 1	1 11	7 3	3	95	5	
8	3	3	3 0	5	5 2	2	7 4	4	96	1	20
9	4	4	3 1	1	7 5 3	3	7 5	5	97	2	
10	5	5	3 2	2	5 4	4	7 6	1 16	98	3	
11	1	1	3 3	3	5 5	5	7 7	2	99	4	
12	2	2	3 4	4	5 6	1 12	7 8	3	100	5	
13	3	3	3 5	5	5 7	2	7 9	4	101	1	21
14	4	4	3 6	1	8 5 8	3	8 0	5	102	2	
15	5	5	3 7	2	5 9	4	8 1	1 17	103	3	
16	1	4	3 8	3	6 0	5	8 2	2	104	4	
17	2	2	3 9	4	6 1	1 13	8 3	3	105	5	
18	3	3	4 0	5	6 2	2	8 4	4	106	1	22
19	4	4	4 1	1	6 3	3	8 5	5	107	2	
20	5	5	4 2	2	6 4	4	8 6	1 18	108	3	
21	1	1	5 4 3	3	6 5	5	8 7	2	109	4	
22	2	2	4 4	4	6 6	1 14	8 8	3	110	5	

bauerit, quam tempus præcisum, & interuallum Sæculi definitum a A primo lustro ad primos ludos Sæculares? Lustrum autem primum eo anno, quo diximus, conditum, patet ex monumentis Fastorum Capitolinorum. Nam in illis, anno A.V. C D L I I I I Lustrum x l v i conditum; & D L X X I I I I , Lustrum quinquagesimum. Quinquaginta Lustra fiunt anni 250: qui ab annis 574 abiecti relinquunt 324. Rursus abiice 189 annos Vrbis, post quod tempus proxime censemus primum lustrum conditum. Remanent anni 135. Quæ sunt lustra 27 intermissa, post primum illud Seruanum. Vnde colligimus, lustra, quæ ab Augusto condita sunt, longe differre ab illis Seruanis. Quippe in instaurandis lustris nullam rationem habuit lustrorum Seruanorum, sed annorum Vrbis. Nam, verbi gratia, lustrum B Augustus condidit, C. Martio Censorino, C. Asinio Gallo c o s s. cum octo ante annis ludos Sæculares edidisset. Quod non conuenit instituto Seruij Regis, quem constat primo lustro periodi censum egisse. Disputatis embolismi & periodi Romanæ rationibus, nunc spectandum caput anni. Et quidem a bruma cœpisse tum Ouidius testis est, tum etiam Cæsar ipse, qui vetus initium anni Romani obseruauit in ordinatione sua. Præterea & alia exstant huius rei argumenta non leuia. vt fidus Palilitium. quod dictum, quia Palilia in eius ortum incidebant, qui temporibus Iulianis incurrebat circiter xxii diem Aprilis. Quare non dubium, quin Cæsar veterem anni epocham in nouo condendo obseruauerit. Accedit ad hæc veterum C Criticorum, in his etiam Varronis de etymo Aprilis sententia. Qui cum censeant ab aperiendo dictum, manifesto indicant, Aprilem vernum mensem fuisse, qualem etiam Cæsar statuerit. Sed & obseruatio fabæ refriuæ non parum hæc illustrare videtur. Nam fabam è frugibus domum referre mos erat auspicij causa. Hoc autem fiebat Kal. Iuniis. quo nomine dictæ Kalendæ fabariæ; quod hoc mense fabæ adultæ diuinis rebus adhibebantur. Quod non fieret, nisi Ianuarius in brumæ tempus incideret. Denique Vinalia, quæ & alter Veneralia, mense Sextili redeuntia, quæ ob pendentem vindemiâ celebrabantur, satis arguunt Sextilem mensem in tempus pendentis vindemiæ incurrere non potuisse, nisi Ianuarius a bruma incepisset. Non dubium igitur, si rite intercalationem obibant, quin Merkedonij interuentu annus in caput suum recurreret. Sed eam non rite obiri solitam, testis M. Tullius in iis, quæ ex libris de Legibus supra produximus: nempe intercalationem recte a Numa institutam, vitio Pontificum depravatam fuisse. Quo tandem modo? Suetonius, Censorinus, Macrobius scribunt, Pontifices, ad quos intercalandi, atque annum corrigendi cura traducta erat, ob odium,

vel inui-

A vel inuidiam, quo quis magistratu citius abiret, aut fungeretur, aut quo publici redemptores in lucro damnove essent, dum plus minusve ex libidine sua intercalant, rem sibi mandatam vitiouse trastasse. Itaque ingens turbatio inde consecuta est in anno Romano, adeo, ut neq; messium feriae æstati, neq; vendemiarum autumno competerent. Nam ex hac licentia omittendæ aut celebrandæ ex libidine intercalationis, nunquam anni Romani ratio constabat. Ideo Ciceron scribens Attico saepe rogat, ne intercalando sibi prorogetur imperium in annum sequentem. *Per fortunas, inquit, quoniam Romæ manes, primum illud præfulci, atque præmuni, quæso, ut simus annui: ne intercaletur quidem.* Alibi : *Memento curare per te, & per omnes*

Bnostros, in primis per Hortensium, ut annus noster maneat suo statu, nequid noni decernatur. *Hoc tibi ita mando, ut dubitem, an etiam te rogem, ut pugnes, ne intercaletur.* Cælius Ciceroni : *Leuisime Curio: quia de intercalando non obtinuerat, transfugit ad populum, & pro Caſare loqui cœpit.* Si igitur ita impune intercalabant Pontifices, ut intercalandi fines non tempus ipsum, sed voluntatem suam statuerent, vix aliter fuerit, quam vt anni caput prisca epocha luxatum in contraria tempora pessum ierit, neque feriae messium æstati, neque vendemiarum autumno competerent, quod iam ex Suetonio dicebamus. Atque hoc quidem verum est. Anno primo Olympiadis

x c v i . i i Roma a Gallis capta, referente Dionysio Halicarnassensi,

Cxv Kal. Sextilis, auctore Liuio, plenilunio circiter Solstitium immidente, teste Plutarcho. Iam ea Olympias erat tertia periodi. Si plenilunio Solstitiali primi anni Olympiadis casus hic contigit : ergo capta fuit ipso die ludicri Olympici. Neomenia mensis Olympici xi Iulij. Ergo xxv Iulij sine dubio capta fuit Vrbs. ut vanum & futile sit, quod ait Plutarchus, plenilunium in Solstitium incidisse. Nam Solstitium Græcia vocabat viii Iulij, id est, Τὸν κέντρον τετραγώνου, ut constat ex iis, quæ libro primo, capite de periodo Olympica diximus. Nam cum omnis neomenia Olympica, & aliarum Græciæ ciuitatum post viii Iulij inciperet, nunquam efficietur, ut plenilunium Solstitialie in Solstitium incurrat. Sed quanta fides, & quatenus

DPlutarcho in istis adhibenda, alibi docuimus. Alij dicunt mense ultimo anni quarti Olympiadis 97 captam. Ergo xv Scirrophorianis, quæ incidebat in xxv Iunij non longe a loco Solstitij. Sed Plutarchus nullum aliud Solstitium norat præter Olympicum. Fortasse, (quod verisimile est) cum quidam retulissent tempus captæ vrbis competere diei xxv Iunij Iuliani, in quo Cæsar statuit Solstitium, propterea Plutarchus dixerit circa Solstitium captam vrbem. Ab ante diem x v. Kal. Sextiles in anno vetere, ad exitum anni, dies

160. A plenilunio illo , id est a xxv Iulij in anno Juliano , ad exi- A
 sum anni , dies 159. Differentia dies vnus. Vno die igitur tantum
 luxatus erat annus. Et fortasse ne vno quidem die. Nam hoc potuit
 in xxiii Iulij accidere , iam plenilunio prope confecto. Apud Ca-
 tonem quoque lex vini pendentis huiusmodi extat : *Locus vinis ex*
A. D. Kal. Octob. primas dabitur. Si non ante exportauerit, dominus
vino, quod volet facito. En vindemiam pendentem Kal. Octobris,
 tempore Catonis, quæ antiquitus Veneralibus pendebat , & Volca-
 nalibus calcabatur. Item Lex vino in dolis apud eundem Catonem.
Vinum accipito ante Kal. Ianuar. primas. Si non ante acceperit, domi-
nus vinum admetiatur. Ex his cognoscimus eo saeculo Octobrem
 Romanum in Septembrem Julianum , & Ianuarium in Decembrem B
 conuenisse. Anno A.V.C.D.LXI, Manio Acilio Glabrone, Publio Cor-
 nelio Scipione Nasica cos.s.defecit Sol a.d.v Eid.Quintil.anno periodi
 Julianæ 4524, xiiii Martij, feria vi. Ex a.d.Eid.Quint.ad exitum anni,
 sunt dies C LXIII, qui a xiiii Martij putati desinunt in xxiv Augusti.
 Ergo Ianuarius sequens cœpit xxv Augusti Juliani. Rursus anno A.V.
 C. D LXXXIII, L. Aimilio Paulo II, C. Licinio Crasso coss. defecit
 Luna pridie Nonas Septembbris , anno periodi Julianæ 4546 , Junij
 xxI , feria tertia. A prid. Non. Sept. ad exitum anni Romani , dies
 CXIII : qui a xxI Junij putati desinunt in XII Octobris Juliani. Er-
 go Ianuarius vetus tunc cœpit IIII Octobris Juliani. Temporibus
 Ciceronis , cum Iulius emendationem suam aggressus est , sine dubio C
 idem fuit caput Ianuarij, nempe circiter xiii, aut xiiii Octob. Qua-
 re lib. II. ad Quintum fratrem ita scribit : *Cura, mi Frater, ut valeas.*
Ego, quanquam est hiems, tamen Sardiniam istam eße cogites. Scribebat
 xv Kal. Martias. Sequenti Epistola scribens post IIII Eid. Mart. Spe-
 ro, inquit, nos ante hiemem contubernales fore. Si Martius est hibernus,
 Ianuarius fuit autumnalis. Attico scribens post Martium : *Infero ma-*
ri nobis, incerto cursu, hieme maxima nauigandum est. Ecce hiems
 maxima post Martium. Eodem libro : *Non eße nobis faciles ex Italia*
exitus, cum ea tota armis praefidiisque teneatur, hieme præfertim. Scri-
 psit hanc post illam superiorem. Libro sequenti ait milites in hiberna
 deduci mense Aprili. Et libro v , a Sextili incipit putare menses æsti- D
 uos. Tanto interuallo absuit finis anni Romani a priscis metis brumæ.
 Postremo idem scribens ex a. d. x v ii Kal. Iun. ait se æquinoctium
 moratum esse , quod valde perturbatum erat. Ut appareat illis
 temporibus , Ianuarium Romanum in Octobrem Julianum incur-
 risse. Sed verba sunt apponenda : *Nunc quidem æquinoctium nos*
moratur, quod valde perturbatum erat. Id si cras erit. Utinam idem
maneat Hortensius, si quidem adhuc erat. Liberalius eße nihil potest.

Scribe:

A Scribe : *Nunc quidem aequinoctium nos moratur, quod valde perturbatum erat Id. Si cras erit, vtinam idem maneat. Hortensio (siquidem adbuc erat,) liberalius esse nihil potest. Quo anno scribebat hæc Cicero, intercalatum fuerat. Ait Idib. Mais æquinoctium fuisse. Idus vero Maiæ, quo tempore intercalabatur, a Kalendis Ianuarij putatae desinunt in diem 154. Æquinoctium Julianum xxv Martij. Aufer a diebus 154 dies 84, nempe a Kal. Ianuarij, ad xxv Martij, super sunt dies 70. qui deducti de 366 diebus anni bisextilis (erat enim cycli Solaris annus xvii) relinquunt dies 296, hoc est diem 23 Octobris. Ergo cum intercalabatur, annus Romanus desinebat in 23 Octobris Iuliani; & sine intercalatione in 13. Annus primus Iulianus est quintus ab eo, quo hæc scribebat Cicero. Annus Confusonis habuit dies 444. Anni duo Iuliani sunt 730 dies : de quib.*

444 deducti relinquunt 286, nempe diem 13 Octob. Iuliani. Quare in Commentario de bello Africano scribitur, post Ianuarium confectum sidus Vergiliarum fuisse, & ingentem grandinis nimbum ingruiisse. Quod autem in exemplo a nobis adducto Cicero dixit, SCRAS ERIT, hoc idem est cumeo Catulliano:

*Nam si luxerit, ad librariorum
Curram scrinia.—*

item cum Virgiliano : *Craftina si radiis Aurora retexerit, orbem.*
Quæ interpretatio loci Ciceroniani mirifice confirmatur tempore

Cscriptionis. Data enim fuit epistola xvii Kal. Junij. Hæc est mens Ciceronis. Si cras erit, vtinam idem maneat. Id est, vtinam sudum sit, vt quidem nunc est. Atque is erat anni Romani status, cum C. Cæsar ei manum admouit : qui ex Lunari non malo in pessimum a Numa, aut alio rupice, & rustico deprauatus, vitio intercalationis, veteres fines suos tamen tueri non potuit. Ut non semel miratus sim, orbis terrarum dominam gentem, quæ generi humano leges dabat, sibi vnam legem anni ordinati statuerè non potuisse. vt post hominum memoriam nulla gens in terris ineptiore anni forma vfa sit. Si tamen vitio Pontificum intercalatio deprauata non fuisset, facile erat tempora, & Fastos Romanos ex illius anni obseruatione propagare.

DCum igitur ex iis, quæ supra disputata sunt, pateat Ianuarium priscum in Octobrem Julianum temporibus ultimis conuenisse: miraberis tamen Ciceronem Tironi scribentem mense Nouembri hibernam nauigationem eo tempore timere, atque adeo ipsi Tironi interdicere, Nouembri hiberno mense, nauigare. Quod quid cuiusve modi sit, quærendum relinquimus.

I O S E P H I
 S C A L I G E R I
 I V L I I C A E S A R I S F.
 D E
 E M E N D A T I O N E
 T E M P O R V M
 L I B E R T E R T I V S.

N Astronomicis ὥμαλαι κυνός vocantur A
 cæ, quibus ex Anomaliarum Canonibus
 competentes περιστροφαῖς adhibitæ non
 sunt. Ideo illis motibus aut deest semper,
 aut superest aliquid. Sic in ratione anni
 eum annum æquabilem vocamus, cui pro-
 pter commodiorem usum aut abest, aut su-
 perest aliquid. Exempli gratia: Persico an-
 no quadrans de Solis ratiociniis deest. At
Græco supra Lunæ ratiocinia dies fere sex supersunt. Utique hoc con-
 tigit propter & commodiorem mensium in triginta dies tributionem,
 & æquabilem dierum descriptionem: qua quidem æquabilitate men-
 sium Græci volebant Lunæ motum assequi. Sed hoc erat ultra fines
 iaculum expedire. Plus enim dierum ad eam rem assumebatur, quam
 modus anni postulabat. Contraria ratione Orientis nationes, cum
 eodem anno antea uterentur, atque ad vitandum tardum embolif-
 morum eum castigare vellent, primum illum a Solis proprius, quam
 a Lunæ rationibus abesse animaduerterunt: quod videlicet popu-
 lares temporum errores magis in Luna, propter illius sideris ce-
 leritatem, deprehenduntur, quam in Sole: deinde conuenit in-
 ter eos, ut ex modulo anni sui, qui 360 dierum tantum erat,
 partem 72 deciperent, atque eam anno appenderent. Diuisa ita-
 que anni quantitate in 72, excerptæ sunt dies v, & in calcem an-
 ni post 360 dies reiectæ: quas ἐπαγούλης Græci vocant, Ægyptij
 prisca lingua N E S I : Persæ & Arabes مُسْتَرَاكَاث. C
 Æthiopes corrupto Græco vocabulo etiamnum hodie P A G O M E N
 appellant. Cum ita annum 365 dierum constituisserent, non dubita-
 runt eum Solarem appellare: cum tamen non ignorarent, illi anno ad
 perfectio-

A perfectionem quadrantem diurni temporis deesse. quo neglecto in 120 annis per mensem integrum recedit caput anni ab epocha Solari. Verbi gratia: Caput anni, quod hodie fuerit in Kal. Mai Juliani, id post 120 annos, incidet in Kal. Apr. Quare duodecim magnis mensibus vertentibus disceditur a prima epocha, dies 360. quod tempus est annorum duodecies 120, hoc est, 1440. Post viginti annos receditur dies 365. Et summa annorum fit 1460 anni æquabiles. quo interuallo caput anni huius totam ordinationis Julianæ seriem peruvagatur. Id spatium annum magnum vocabant. Constat enim ex duodecim magnis mensibus, qui singuli sunt annorum 120, vel decies duodecim, & quinque magnis ἵπαγομέναις, vel quinquies quater annis.

B Sed quod Censorinus huiusmodi magnum annum καιωκὸν vocari ait, id verum est, si species neomeniam Thoth. Quoties enim neomenia Thoth in ortum caniculæ incidit, is dicitur recte καιωκὸς θούστος. Idque iterum ut accidat, non paucis annorum centuriis opus est. Sed quod illud interuallum, quo Thoth redit ad ortum Caniculæ, unde profectus erat initio, constet annis 1460, id vero perabsurdum est. Nam quem Thoth Canicularē dicit fuisse, Vlpio & Brutio Præsente coss. is post 1460 annos Canicularis esse non poterit, nimirum anno Christi 1599. qui erit annus æquabilis 1460 absolutus ab illo Thoth Caniculari Censorini. Ut enim Solstitia & æquinoctia intra illud tempus antetuerunt circiter dies xi, ita ortus

C siderum tardius oriuntur: quia annus sidereus, ut vulgus astronomorum loquitur, tardior est anno Julianō, Julianus anno Tropico. Quare si circa annum Christi 138 Caniculæ ortus incidit in xx Iulij, anno Christi 1598 incidet in xxix Iulij, si quidem Thebithio anni siderei auctori credimus. Sed, inquies, nondum veteres illi τὸν αλιθεῖαν ἔγνωσαν. Itaque magnus illorum annus, qui constabat ex 1460 Julianis, erat potius magnus orbis anni Ægyptiaci æquabilis, in epocham Julianam restituti, quam Caniculæ ad Thoth vagum rediuntis. Sed & Dio Cassius, hunc magnum annum in animo habens, iniecta mentione intercalationis Bisexti Juliani, pueriliter admordum de ea re pronuntiauit. Putat in illo interuallo 1460 annorum,

D vnum diem adiiciendum esse, præter illum ordinarium, quod BISEXTVM dicitur. Quod tantum abest, ut verum sit, ut in totidem annis Julianis vndecim potius dies excreuerint, quam ut unus desit. Verba Dionis: τὸν μῆνα μίδην τὸν ἕκ τῷ τελετμορεῖν συμπληγμένον διὰ τεσσάρων καὶ αὐτὸς ἐτῷ εἰσήγει, ω̄στε μηδὲν ἐπ τὰς ω̄ρας αὐτῷ, πλὴν ἐλαχίστη, τῶναλλάθειν. οὐ γουῶ χρίσις ἡ τετρακοσίαις, καὶ ἔνκοντα, καὶ ἐν ἑτα μιᾶς αὐλῆς ἡμέρας ἐμβολίμως δέονται). Vide quot errores. Ait διὰ τεσσάρων ἐτῷ embolismum bisexti fieri. Quod Græca proprie

proprie est, tertio anno exacto. Sic Herodotus significans Græcos singulis bienniis exactis intercalare, dicit, ἐλλήνες διὰ τοῦτο οὐδέπολιμον ἐπεμβάλλουσι. Hoc est inter secundum annum exactum, & tertium ineuntem. Deinde arbitratur præter quadrantem diei aliquid superesse. Postremo post annos mille quadringentos sexaginta unum, celebrandam vnius diei intercalationem. Nam si id, quod ille male intellexit, verum erat, unus annus supra 1460, ad intercalationem non pertinet. Sed post 1460 Iulianos exactos, anno proxime ineunte, Thoth Aegyptiacus redit iterum in eam diem mensis Iuliani, in qua ante 1461 annos æquabiles fuerat. Præterea anni æquabiles 1461 sunt 1460 absoluti Iuliani. Ego sane in hoc loco Dionis immorandum amplius esse non censuissim, nisi is locus magnum virum Gazam in eundem ertorem impulisset: qui eum, quamquam non iisdem verbis, in suum libellum de Mensibus traduxit. Cuius verba necessario apponenda esse iudicauit. Δοκεῖσθαι Αἰγύπτιοι περὶ τοῦ γένος ταῦτα καθ' ἡλιον τελαχοντημέροις διώδεκα, καὶ πέντε ημέρας ἐπαγγεῖν κατ' ἀνταντὸν ἔκαστον, τό, τε ἐπιτέλεχον μόνον τὴν ημέρας εἰς ἀνταντῶν τὸ ὄλον ἀνταντὸν τῆς περιοδῶν ἐτῷ διπλαβόντες συνθέασι μίδυ ημέραν. Aperte ex Dione expiscatus est, ut vides. Et περὶ οὐ πλειόνων ἐτῷ intelligit mille quadringentos sexaginta annos. Error sane in Philosopho potius, quam historico castigandus. Non ergo μίαν ημέραν συνθέασι, sed δύο. Sed quid Julio Firmico facias, qui ita in proœmio operis sui scribit? *Quantis etiam conuersationibus maior ille, quem ferunt, perficeretur annus, qui quinque has stellas, Lunam etiam, ac Solem locis suis, originibusque restituit, qui mille quadringentorum, et sexaginta unius annorum circuitu terminatur.* An non plane διπλαβόντων omnium planetarum illo circuitu anni Canicularis fieri putat? Quid imperitus potuit dici? Hæc sunt, quæ de anno æquabili Aegyptiaco homines eruditæ tradiderunt. Supereft nunc, ut methodum Lunæ in hoc anno reperiamus, si qua periodus proxime cursum eius sideris cum anno Aegyptiaco exæquare possit. Quæ sane deprehensa est esse viginti quinque annorum, ut quemadmodum enneadecaeteris in anno Iuliano, ita εἰκοστεντεμεῖς in anno æquabili proxime ad præcisam æquationem accedat. Enneadecaeteris Iuliana maiuscula est Lunari D hor. 1, 48 5. εἰκοστεντεμεῖς autem Aegyptiaca relinquit supra ratione Lunæ, hor. 1, 12 3. Tanto præcisor est εἰκοστεντεμεῖς Enneadecaeteride. Modus anni Aegyptiaci, siue æquabilis, dies 365. Annus Lunaris 354, 8, 876. Differentia, dies 10, 15, 204. Duc igitur vicesies quinques hanc ἵστοριαν. Prodeunt dies 265, hor. 19, scr. 780. Mensis Lunaris 29, 12, 793. quos multiplica nouies. quia tot embolismi sunt in hac periodo. Producuntur dies 265, 18, 657. Deducantur de illo excessu

Acessu anni Ægyptiaci. Remanent dies 0, 1, 123. Nunc videamus, quomodo & quando intercalandum. Tres $\tau\omega\sigma\varphi\chi\alpha\iota$ anni Ægyptiaci fiunt dies 31, 21, 612. Deducto mense Lunari, remanent epactæ anni tertij, 2, 8, 899. quæ cum triplicato iterum excessu, abieicto mense Lunari, relinquunt epactas anni sexti, 4, 17, 718. Tertio triplicatur excessus: qui cum epactis anni sexti, deducto mense Lunari, relinquit epactas anni noni, 7, 2, 537. Quas si cum triplicato excessu iunxero, deducto mense Lunari, epactæ, quæ hinc prodibunt, nimium quantum excedent. Contenti simus igitur duplicato excessu, 21, 6, 408. Cum epactis proxime præcedentis embolismi fiunt dies 28, 8, 945. En Lunæ rationes maiores anno Ægyptiaco.

BNam mensis Lunaris excedit illam summam, vt scis. Deducatur igitur nunc summa anni Ægyptiaci, de summa Lunari. Relinquuntur epactæ vndecimi embolismi. Item triplicetur excessus, neque iungatur superioribus epactis: quia iam non anni Ægyptiaci excessus est, sed Lunaris. Ex triplicato excessu Solis prodeunt epactæ 2, 8, 899. Et quia hæ epactæ anni Ægyptiaci maiores sunt, proximis epactis Lunaribus, aufer Lunares 1, 3, 928, ab Ægyptiacis 2, 8, 899. Exeunt 1, 4, 1051, epactæ 14 embolismi. Triplica iterum excessum. Iunge epactas proximas. Abiice mensem Lunarem. Habes 3, 13, 870, epactas anni 17. Triplica excessum. Iunge epactas. Abiice mensem. Prodeunt epactæ vicesimi embolismi, 5, 22, 689. Iunge triplicato excessui. Abieicto mense Lunari, remanent epactæ vicesimi tertij embolismi, 8, 7, 508. quæ cum duplicato excessu, deducta syzygiæ vnius quantitate, relinquunt in vicesimo quinto anno differentiam anni Ægyptiaci, & Lunaris, dies 0, 1, 123. Nouies igitur intercalatur: Ternis quidem annis, tertio, sexto, nono, quartodecimo, decimo septimo, vicesimo, vicesimo tertio: Binis autem, vndecimo, & vltimo. Rursus quemadmodum ex Solis excessu supra Lunam in cyclo enneadecaeterico epactæ formantur ad indicandam ætatem Lunæ: ita etiam in hac periodo ex anni Ægyptiaci excessu Epactæ produci possunt. Epactæ igitur primi anni erit excessus ipse anni Ægyptiaci, 10, 15, 204. Secundi anni, duplum illarum 21, 6, 408.

DTertij triplum. Et sic deinceps. Hæ epactæ in anno Ægyptiaco eum vsum habent, quem illæ nostræ in anno Juliano ad ætatem Lunæ, vt Computatores nostri loquuntur, ad ποσιάων, vt Græci, indicandam nempe vt Kalendarum Regulares cum die proposita mensis, & cum epactis simul, abiectis tricenariis, cum opus erit, ostendant ποσιάδων τελίνης. Sed hoc differunt Regulares Ægyptiaci a regularibus Julianis: quod omnium Kalendarum Regulares Juliani in methodo epactarum adhibeantur: vt, verbi gratia, in Februario, qui est duodecimus men-

mus mensis Paschalis, cum inuestigatur ætas Lunæ, duodecim regulares mensium adhibentur: tot nimirum, quot sunt Kalendæ a Martio. At in anno æquabili alterni regulares adiiciuntur. Nam omnium mensium paris numeri nulli sunt regulares. Sed illorum vicem antecedentium mensium regulares funguntur. Exempli gratia: Paophi est secundus mensis, ideo paris numeri. Proinde regularis vnum erit Thoth præcedentis, & Paophi sequentis. Volo nouilunium illi competens inuestigare in anno, in quo epactæ Lunares erunt v. Non binos Regulares, quod binæ Kalendæ fluxerint, sed vnos tantum assumo: & inuenio nouilunium in x x i i i Paophi. Ratio huius hæc est: Nouilunium in mensibus $\tau\gamma\alpha\chi\omega\vartheta\eta\mu\epsilon\varphi\gamma\iota\varsigma$ binis in eadem die semper deprehenditur, quamquam semisse die prius præuertitur a sequenti. Primus itaque & secundus mensis habent nouilunium in eadem die: tertius item & quartus. Et sic deinceps bini menses in eodem die conficiunt nouilunia. quod non $\alpha\chi\epsilon\beta\omega\delta\varsigma$, sed $\pi\alpha\pi\kappa\omega\delta$ dictum velim, quatenus patitur popularium Epactarum ratio. Nam hac in re in anno Iuliano peccatur. Sunto epactæ Lunares 25. x x i x dies Aprilis erit x x vi Lunæ. Et xxx dies eiusdem erit x x vii Lunæ. Quare Kal. Mai Luna erit xxviii, vt docent Epactæ. At assumptis regularibus trinarum Kalendarum, prima dies Mai erit xxix. Fallit ergo regula epactarum in mensibus illis, quos præcedunt menses $\tau\gamma\alpha\chi\omega\vartheta\eta\mu\epsilon\varphi\gamma\iota\varsigma$. Propter regulares igitur fit $\tau\omega\epsilon\beta\alpha\zeta\varsigma$ vna dies. Cui errori occurendum est. Nam antecedente mense tricenario non videbantur assumendi regulares sequentis. In anno igitur Ægyptiaco menses, qui sunt pari numero, nullos regulares habent. In mensibus vero imparibus, quot neomeniæ fluxerint imparium, tot regulares assumendi. ita vt numerus mensium dimidiandus sit, & produceturum sint Regulares. Hic est vsus epactarum, quarum diagramma infra subiecimus. Cuius duplex vsus. Nam epactæ eatenus nomen hoc retinent quandiu descendunt. Ascendentes autem sunt termini nouiluniorum. Exemplum: Epactæ primi anni $\epsilon\chi\alpha\sigma\pi\tau\tau\vartheta\alpha\mu\delta\omega\delta\varsigma$ in annis Nabonassari sunt, 5, 22, 689. quas reperies in 20 anno diagrammatis. Sequentis anni epactæ sunt in 21 anno diagrammatis, nempe, 1613, 893, & ita deinceps. Contra terminus nouiluniorum primi anni Nabonassari est in eo anno, qui ascendens proxime præcedit annum primum Epactarum, nempe in anno 19 Diagrammatis: in quo notatus est terminus 24, 20, 198. Dies igitur v Epactarum, cum uno regulari Thoth constituit nouilunium in 24 die Thoth, qui est Terminus nouilunij. Eadem methodus in aliis. Quæ facilima est, dummodo Epactas scias descendere, Terminos autem ascendere: item proximum annum ascendentem a primis Epactis, esse proximum

A mūm Terminorum. Hæc ratio expedita erat, si epactæ præcise essent dierum certorum, neque horas & scrupulos appendices haberent. Quo fit, ut dies tantū terminorum, exclusis hōris, & scrupulis progressu temporis nouilunij fines non attingant. Nam in 23 periodis Luna anteuerit cyclum anni æquabilis die uno. Itaque castigatio adhibenda, quoties summa annorum Ægyptiorum, aut Armeniorum, aut Persicorum excedit 500 annos, aut paulo amplius. Melius igitur

B TABELLA MENSIVM.

	PARS PRIOR.			PARS POSTER.			
Dies col- lecti.	Feria.	Hor.	Scrup.	Dies.	Hor.	Scrup.	
1	29	1	12	793	0	11	287
2	59	3	1	506	0	22	574
3	88	4	14	219	1	9	861
4	118	6	2	1012	1	21	68
5	147	7	15	725	2	8	355
6	177	2	4	438	2	19	642
7	206	3	17	151	3	6	929
8	236	5	5	944	3	18	136
9	265	6	18	657	4	5	423
10	295	1	7	370	4	16	710
11	324	2	20	83	5	3	997
12	354	4	8	876	5	15	204
13	383	5	21	589	6	2	491

C TABELLA ANNORVM
EXPANSORVM.

Anni collecti.	EPACTÆ.			NOVILVNIA.		
	Epact.	Hor.	Scrup.	Feria.	Hor.	Scrup.
1	10	15	204	4	8	876
2	21	6	408	1	17	672
3	2	8	899	7	15	181
4	13	0	23	4	23	1057
5	23	15	227	2	8	853
6	4	17	718	1	6	362
7	15	8	922	5	15	158
8	26	0	46	2	23	1034
9	7	2	537	1	21	543
10	17	17	741	6	6	339
11	28	8	945	5	3	928
12	9	11	356	2	12	724
13	20	2	560	6	21	520
14	1	4	1051	5	19	29
15	11	20	175	3	3	905
16	22	11	379	7	12	701
17	3	13	870	6	10	210
18	14	4	1074	3	19	6
19	24	20	198	1	3	882
20	5	22	689	7	1	391
21	16	13	893	4	10	187
22	27	5	17	1	18	1063
23	8	7	508	7	16	572
24	18	22	712	5	1	368
25	0	1	123	3	22	957

C TABELLA ANNORVM.
COLLECTORVM.

Anni collecti.	Dics.	Hor.	Scrup.	Feria. Hor. Scrup.		
				Feria.	Hor.	Scrup.
25	0	1	123	3	22	957
50	0	2	246	7	21	834
75	0	3	369	4	20	711
100	0	4	492	1	19	588
125	0	5	615	5	18	465
150	0	6	738	2	17	342
175	0	7	861	6	16	219
200	0	8	984	3	15	96
225	0	10	27	7	13	1053
250	0	11	150	4	12	930
500	0	22	300	2	1	780
750	1	9	450	6	14	630
1000	1	20	600	4	3	480
1250	2	7	750	1	16	330
1500	2	18	900	6	5	180
1750	3	5	1050	3	18	30
2000	3	17	120	1	6	960
2250	4	4	270	5	19	810
2500	4	15	420	3	8	660
5000	5	2	570	6	17	240

per characterem & feriam diei methodum Lunæ tractabis. Cuius rei gratia Tabulas duplices tibi confecimus in mensibus, annis expansionis & collectis per periodos suas. Cuius usus duplex, ut & ipsa duplex. Aut enim per partem anteriorem, aut per posteriorem, ope-

R rari

rari potes. Et pars quidem anterior, cum collecta fuerit, auferenda A est de 30 diebus, ut suo loco dicetur. Residuum erit exactissimum nouilunium, in horis, & scrupulis: ut Abacus Astronomicus certius datus non sit. Contraria methodus in posteriore parte. Nam per adiectionem, non per detractionem res tractatur. Quod suo quidque loco explicandum relinquimus.

DE ANNO AEGYPTIA CO.

ANTIQVISSIMA, & simplicissima anni forma, ac popularibus temporibus accommodatissima, est ea, quæ in tricenarios numeros tribuitur. Nam sane antiquitus, præsertim apud Ægyptios, annus constabat tantum diebus trecentis sexaginta. qui numerus propter æquabilitatem diuisionis est aptissimus. Ægyptij vero Hierophantæ, cum scirent anno populari ad perfectionem deesse dies integrlos quinque ac quadrantem, cum annum perfectum siquando significare vellent, Serpentem in orbem ac circulum conuolutum, cauda ore admorsa pingebant in suis Hieroglyphicis monumentis, tanquam Sol perfectum & absolutum Zodiaci curriculum non conficiat, si quinque illæ dies appendices desint. (Aliter apud Eusebium libro primo περὶ Ἀντικυθῆς; ἐπὶ μὲν οἱ Αἰγύπτιοι δύο τὸν αὐτὸν ἔτοις τὸν κόσμον γράφοιτε, περὶ φεγγὸν κύκλου σεργίδην καὶ πυρωπὸν χαράσσοτε, καὶ μέσον τετραγώνον ὄφιν, ιεροχόμορφον. καὶ ἐπὶ τὸν γῆμα αἰς τὸν παρ᾽ ἡμῖν Θῆτα. τὸν μὴ κύκλον, κόσμον μετανοίτε. τὸν δὲ μέσον ὄφιν (Σωκράτεον Τύτον, σχεδὸν C διάμονα (Πυρανοίτε.) Eum Serpentem νεισὶ vocabant: quomodo hodie Coptitæ, & Ægyptij vetustissimi Christiani τὰς ἐπαγγελματας vocare solent lingua prisca AEgyptiaça, qua sacros utriusque Testamenti libros conscriptos habent, & sacra itidem in templis obecunt. Inuenio enim illas dies سَيْسَ ab illis, Arabice denotari. Nam Horus Apollo Serpentem illum κοσμοδῶς ἐχημαπομψίον, quo annum, mundum, Regem, & alia significabant, scribit vocari Meis. Sed mendum esse librarij puto. Nam, ut dixi, finem anni Solaris etiamnum hodie Ægyptij Christiani Nesi vocant. Eum autem N E S I siue N I S I his elegantissimis versibus describit Claudianus Panegyrico II in Stiliconem.

D

*Est ignota procul, nostraque imperuia menti
Vix adeunda Deis, annorum squalida mater,
Immensi spelunca ævi, que tempora vasto
Suppeditat, reuocatque sinu. Complectitur antrum,
Omnia qui placido consumit numine SERPENS:
Perpetuumque viret squamis, caudamque reducto
Ore vorat, tacito relegens exordia lapsu.*

Porro

A Porro nomen ἐπαγορύφων dictum est καὶ σέγων, tanquam olim annus 360 dierum simpliciter fuisset. Quod, vt dixi, Hierophantæ ipsi non solum in libris suis scriptum habebant, sed & fabulam origini & causæ τοῦ ἐπαγορύφων adiiciebant: Mercurium scilicet alea cum Luna ludentem viciisse, & septuagesimam secundam partem anni ab ea extorsisse, quam postea 360 diebus, qui erat modus anni prisci, adiecerit. Plutarchus ita rem narrat: Τῆς Ρέας, φασί, καὶ φατὶ Κρόνω συγενομύκης, αὐτὸύρων ἐπερχόσθατς τὸν Ηλιον αἴτη, μήτε μηδὲ, μήτε ἀμαρτὰ τεκτῆ. ἐξωντες δὲ τὸν Ερμῆ τὸ θεῖον σωελθεῖν. εἶτα παιξαντα πέντια πέρος τινες Σελήνην, καὶ αὐτολόγους τῷ φώτῳ ἐκάτε ύβριον κοκκοντοντεργον, ἐκ παιώνων ἡμέρας πέντε σωελεῖν, καὶ ταῖς ἔξηκοντες καὶ τειακοσταῖς ἐπαγαγεῖν, ἃς νῦν ἐπαγορύφας Αἰγύπτιοι καλεῖσθαι; Καὶ τοῦ Θεῶν γενεθλίας αὔγεται. Ergo ab initio ἐπαγορύφων nullæ erant. & solo verbo indicatur priuatio earum antiquitus. quod nimurum antea non fuisse videantur, eo quod adiectæ sint. ἐπαγορύφων autem Ἀ̄gyptiacarum hæc cognomina erant, vt infra subiecta sunt: Annus ergo Ἀ̄gyptiacus fuit diērum trecentum sexaginta quinque, sine quadrantis adiectione. Cuius Thoth primus necessario cœpit ab ortu Caniculæ, Sole in Leonem transente, nouilunio. Quia obseruatio anni & temporum in Caniculæ ortu ab Ἀ̄gyptiis statuebatur: eaque erat ipsis cursus Solaris epocha. Et quamuis eorum Thoth laxis habenis in anteriora fugeret, tamen quarto quoque anno diem intercalabant, vt testatur Diodorus Siculus libro primo, cum de Thebanis Ἀ̄gypti loquitur: τὰς γὰς ἡμέρας, inquit, οὐκ αὔγεται καὶ σελήνη, αλλὰ καὶ τὸν ἥλιον, τειακονθημέρας μὴ παθέμενοι τὰς μῆνας, πέντε δὲ ἡμέρας, Καὶ τέλεστον τοῖς διδόνεται μηνὸν ἐπαγγεῖσθαι. καὶ τέτω τῷ τεσσάρῳ τὸν ἀμβούσιον κύκλον αἰαπληγέσθων. Id autem fiebat hoc modo: Esto neomenia Thoth, Kalendis Augusti, Canicula oriente: post quartum annum Thoth superatis Kal. Augusti ascendet in xxxi Iulij. Quare AEgyptiorum Hierophantæ quinto anno ineunte, annum suum ierogylaphicō a secunda die Thoth auspicabantur, & spatium illud quadriennij καιωκὸν ἀμαρτὸν vocabant, item ἡλιακὸν ἔτος, item ἔτος Θεῶν, id est Solis. Sic secundo quadriennio exacto, noni anni principium a tertia Thoth putabant. & quot quadriennia præterierant, tot ἀμαρτῶν καιωκῶν putabant; quadriennium quidem exactum ἔτος Θεῶν vocantes, annum autem æquabilem labentem, QVADRANTEM. Verbi gratia: Proponatur vicissima sexta dies Paophi, qui est secundus

B

ΕΠΑΓΟΜΕΝΑΙ ήτοι
ΝΕΙΚΙ.

Πρώτη, Ο C I P I C. Frater Isidis.

Δευτέρη ΑΡΟΤΗΡΙC. Putamus esse Anubim.
Τρίτη ΤΤΦΩΕΤC, vir Isidis.

Τετάρτη ICIC.

Πέμπτη ΝΕΦΘΗ, ήτοι ΑΠΟΦΡΑC.
Firmico de errore profanarum religionum dicuntur ΝΕΦΘΟΤΝΗ, Soror Isidis.

παγόρφων nullæ erant. & solo verbo indicatur priuatio earum antiquitus. quod nimurum antea non fuisse videantur, eo quod adiectæ sint. ἐπαγορύφων

autem Ἀ̄gyptiacarum hæc cognomina erant, vt infra subiecta sunt: Annus ergo Ἀ̄gyptiacus fuit diērum trecentum sexaginta quinque, sine quadrantis adiectione. Cuius Thoth primus necessario cœpit ab ortu Caniculæ, Sole in Leonem transente, nouilunio. Quia obseruatio anni & temporum in Caniculæ ortu ab Ἀ̄gyptiis statuebatur: eaque erat ipsis cursus Solaris epocha. Et quamuis eorum Thoth laxis habenis in anteriora fugeret, tamen quarto quoque anno diem intercalabant, vt testatur Diodorus Siculus libro primo, cum de Thebanis Ἀ̄gypti loquitur: τὰς γὰς ἡμέρας, inquit, οὐκ αὔγεται καὶ σελήνη, αλλὰ καὶ τὸν ἥλιον, τειακονθημέρας μὴ παθέμενοι τὰς μῆνας, πέντε δὲ ἡμέρας, Καὶ τέλεστον τοῖς διδόνεται μηνὸν ἐπαγγεῖσθαι. καὶ τέτω τῷ τεσσάρῳ τὸν ἀμβούσιον κύκλον αἰαπληγέσθων. Id autem fiebat hoc modo: Esto neomenia Thoth, Kalendis Augusti, Canicula oriente: post quartum annum Thoth superatis Kal. Augusti ascendet in xxxi Iulij. Quare AEgyptiorum Hierophantæ quinto anno ineunte, annum suum ierogylaphicō a secunda die Thoth auspicabantur, & spatium illud quadriennij καιωκὸν ἀμαρτὸν vocabant, item ἡλιακὸν ἔτος, item ἔτος Θεῶν, id est Solis. Sic secundo quadriennio exacto, noni anni principium a tertia Thoth putabant. & quot quadriennia præterierant, tot ἀμαρτῶν καιωκῶν putabant; quadriennium quidem exactum ἔτος Θεῶν vocantes, annum autem æquabilem labentem, QVADRANTEM. Verbi gratia:

Proponatur vicissima sexta dies Paophi, qui est secundus R 2 mensis;

mensis. A Neomenia Thoth , ad vicesimam sextam Paophi , flu- A
xerunt dies quinquaginta quinque solidi. qui per quatuor diuisi
dant tredecim ἔκαστος θεῶν cum tribus quadrantibus , & vicesima
sexta dies est quartus quadrans anni XIIII Canicularis. Itaque hoc
modo in literis subsignabant , & sacris libris : A C T U M A N N I
D E I Q V A R T I D E C I M I Q V A D R A N T E Q V A R T O . Et quia
annum, ut dixi, æquabilem vocabant QVADRANTEM , propterea
illum ἑργηλυφικῶς designare volentes , quartam partem modi ar-
ualis , seu iugeri pingebant. Horus Apollo : ἔτος. Τὸν ἐνισάριθμον γρά-
φωντες , τέταρτον δέκαρχον γράφουσιν. οὗτος δὲ μέτρον γῆς οὐδὲ γενερε , πηχῶν
ἔκαπον. Βαλόμενοι τε ἔτος εἰπεῖν , T E T A P T O N λέγουσιν. εἴπε-
δήν , φασι , καὶ τινὲς αἰατόλικον δέκαρχον τὸ Σώματος , μέτρον τὸ δέκαρχον
τοῦλον , τέταρτον ἡμέρων προστίθετο , ως εἶναι Τὸν ἔτος δέκαρχον ΘΕΟΥ τηιακο-
σίων ἐξήκοντες πέντε ἡμερῶν. οὕτως καὶ διὰ τετραετείδος πέντε ἡμέρων δι-
ειπμένων Αἰγυπτίοις. Τούτῳ γὰρ τέταρχος τέταρτος ἡμέρων διπάρτιζε. Idem lib.
II. LXXXIX. Τὸν δὲ ἔτος κατ' Αἰγυπτίους τετράρχων ἔκαπτον. Dilucide &
plane non solum ex quadriennio AEgyptiaco , & quadrante και-
κὸν ἔκαπτον constare dicit , sed etiam simplicem annum QV A-
D R A N T E M vocari. Sed minus proprie , imo falso dixit , διὰ
τετραετείδος πέντε ἡμέρων numerare , imo διὰ πενταετείδος , hoc
est anno quarto absoluto , quinto ineunte. Videntur vero manca scri-
ptoris Græci verba , & legendum , ως εἶναι Τὸν ἔτος δέκαρχον τηιακοσίων
ἐξήκοντες πέντε ἡμερῶν , καὶ ἐπὶ πέρι τετραετημοεῖς. Quare errat Censori- C
nus dupliciter , cum de hoc anno loquitur : primum , quod καικὸν
ἔκαπτον vocari tantum dicit , eum qui ex multis centuriis annorum
constet. sed etiam , qui putet 1460 anno Iuliano vertente Thoth in
eundem Solis reuolui locum , vnde ante tot annos profectus fuerat.
Nam vt paulo ante disputauimus , Thoth profectus ab ortu Caniculæ
Kal. Augusti , post 1460 annos aberit ab ipso ortu Caniculæ in conse-
quentia diebus plus minus nouem. Quod autem quarto quoque
anno diem intercalarent AEgyptij , & in ipso ortu Caniculæ , satis
constat ex obseruatione Eudoxi , qui periodos & ambitus tempesta-
tum putabat confici quarto quoque anno. eoque fine ille lustrum
suum circumscripsit , anno intercalari. Plinius libro II: Omnia D
quidem. si libeat obseruare minimos ambitus , redire easdem vices quadri-
ennio exacto Eudoxus putat , non ventorum modo , verum & reliquarum
tempestatum magna ex parte. Est principium lustri eius semper interca-
lari anno , Canicula ortu. Hactenus Plinius. qui & libro X VIII ait tem-
pestates ipsas quadrinbis annis suos ardores habere , & easdem non magna
differentia reuerti ratione Solis : octonis vero augeri easdem , centesi-
ma reuoluente Luna. quod nihil aliud est , quam quatuor annis Iu-
lianis

Alianis fieri διπολασαν τῷ ἐπομένῳ, eamque geminari bis totidem annis. Non solum autem in Ægyptum profectum fuisse Eudoxum ex Laertio & aliis constat, sed etiam diei quarto quoque anno exacto intercalandi methodum Græcis prodidisse auctor est Strabo. quanquam multo antea Græcis usurpatam scio. Quomodo enim epocham primi mensis Iphitei seruare potuissent? Quare vel hinc clarum est, lustrum Eudoxi nihil aliud, quam quadriennium Caniculare AEgyptiorum fuisse. idque ipsum Eudoxum a sacerdotibus AEgyptiis didicisse, cum eorum gratia in AEgyptum profectus esset, ibique suam Octaeterida conscripsisset. Sed omne dubium tollit Canicularis ortus adiecta mentio. Vt autem maximus annus Caniculae

Breuertatur, fateor equidem, opus esse, vt Thoth in ortum Caniculae incurrat, non autem, vt anni AEgyptiaci solidi 1460 elabantur. Hoc accidisse Vlpio, & Brutio Præsente coss. testis est idem Censorinus. quo tempore Thoth incidit in xx Julij, Sole in Leonem transitum faciente, & Caniculae ortu iam imminente, anno à Nabonassaro 886, Christi 138. Verus igitur ἡμέρας ΘΕΟΥ, siue κυκλῶν, constat quatuor annis AEgyptiacis, & die ex quatuor quadrantibus diurni temporis conflato. Magna autem periodus, quem κυκλῶν frustra vocat ab ortu Caniculae Censorinus, constat annis Canicularibus solidis 365, quot nempe dies sunt in anno æquabilis. Et hic est vere annus magnus Canicularis, dictus quia ex tot Caniculae annis constet, quot dies habet æquabilis annus absolutus: non autem quod eius Thoth incidat in ortum Caniculae. Nam vnde libuerit, Periodum illam magnam constituere potes. Triplex igitur fuerit annus Canicularis. Magnus constans quatuor annis & quadrante: ita dictus, quod quadrans eius obseruatus sit in ortu Caniculae. Item maior Canicularis ex 365 magnis compositus. Et maximus, mense Thoth in ortum Caniculae incidente. Quod si annus ille, qui incidit in Consulatum Vlpiae, & Brutie Præsentis, fuisset verus annus vertens periodi magnæ Canicularis, iam nihil obstareret nobis, quominus possemus caput veræ periodi AEgyptiæ inuestigare. Nunc cum Censorinus referat caussam anni Canicularis

Dmagni ad ortum Caniculae, in quem Thoth forte eo anno incidenterat, manifestum est, eam non esse periodum, quam ipse intellicit. quamuis non dubium est, primum Thoth ab ortu Σωτῆρος siue Caniculae, repetendum esse. Apud Herodotum in Euterpe, de anni AEgyptiaci antiquitate hæc exstant: Temporibus ipsius Herodoti, AEgyptios a mundi conditu putare annos 11340. eosque dicere intra illud tempus Solem bis ortum, & occasum mutasse. Quod quamvis prima fronte fabulosum videtur, habet tamen implicitam speciem

veri. Nam in vna magna periodo Sol mutat sedem semel in mensibus AEgyptiacis, vt qui principio in Thoth Solstitium ingrederetur, post 730 annos in brumam incideret in aliqua parte eius mensis. Sed hoc non fuerit occasum & orientem mutari. Missa igitur illa mendacia & somnia AEgyptiorum faciamus. Necesse est periodum illorum desinere in eundem diem Julianum, vnde profecta erat, non autem in ortum Caniculae. & contra principium periodi fuisse ab ortu Caniculae, quandoquidem quadrantes in ortu Caniculae intercalabantur, & ab eodem ortu putabantur. quamuis, vt diximus, anni siderei ratio hoc non patitur. Ex his apparet, in illa magna periodo quatuor annos prouta die maximi anni Canicularis accipi, & triginta eiusmodi dies, siue annos Caniculares, esse mensem illius maximi anni, qui constaret annis æquabilibus 120. Sed de his amplius in anno Persico disputabitur. Menses autem AEgyptiorum, cum characteribus suis in hunc laterculum coniccimus.

M E N S E S Æ G Y P T I O R U M .	Dies men- suum colle- ctui.	Char- acter men- suum.
Θεοῦ.	30	0
παπρι.	60	2
ἀρτ.	90	4
χοραν.	120	6
πετ.	150	1
μηχετ.	180	3
ραβινθ.	210	5
ραρινθ.	240	7
πεχετ.	270	2
μεττ.	300	4
δηπι.	330	6
μωνει.	390	1
επαγγελμα.	365	3

B

DE ANNIS NABONASSARI ÆGYPTIACIS.

C

VETERES AEgyptij innouarunt interualla annorum suorum, quoties a nouis regibus & victoribus legem accipiebant. Itaque eos id saepe factitasse dubium non est. Antiquissimæ eorum epochæ, quæ quidem ad memoriam nostram peruerterunt, sunt haec: Nabonassari, Philippi, vel mortis Alexandri, & Philadelphia. Mox anno vago fixo accepta est epocha Augusti Actiaca: & postrema omnium Diocletiani, quam etiamnum hodie retinent AEgyptij Christiani لـلـعـبـطـةـ Elkupt. Primus Thoth Nabonassari feria quarta, Februarij 26, anno periodi Julianæ 3967. Ideo cum D annos & dies Julianos in AEgyptiacos Nabonassari rediges, semper aufer 56 de diebus, & bisextis Julianis. Exemplum: Annus vulgaris Christi, scilicet a natali, est 4713 periodi Julianæ. Deductis 3967 de 4713, remanent 747 anni Juliani, a fine Decembris anni 3967, ad finem Decembris anni 4713: sed ratione epochæ Nabonassari, a 26 Februarij 3967, ad 26 Februarij 4713. Detraheatis igitur 56 diebus, remanent anni solidi Juliani 746, dies 309 Bisexta

A Bisexta Iuliana annorum 746, id est dies 186, componantur cum diebus 309. Fiunt dies 495, id est annus vñus Ægyptiacus cum diebus 130. Ergo a primo Thoth Nabonassari, ad finem anni 4713 periodi Julianæ, sunt anni AEgyptiaci absoluti 747: diesque 130 præterea de anno 748 inchoato. Deduc 130 de 365, nempe de anno integro. Remanent dies 235 a Kal. Ianuarij desinentes in 23 Augusti inclusiue. Ergo Thoth 748 Nabonassari incidit in illud tempus. Semper adiice 3 ad annos propositos Nabonassari. Habebis feriam Thoth, abiectis scilicet omnibus septenariis. Ergo Thoth 748 cœpit feria secunda, cyclo Solis ix, Augusti 23. Proinde a Thoth Nabonassari, ad finem Decembris anni 4713 periodi Julianæ, anni

B sunt AEgyptiaci, vt diximus, absoluti 747, dies 130: qui fiunt simul dies 272786, vt volunt quoque Alfonsini. Rursus vt annos AEgyptiacos in Julianos conuertas, bisexta, quæ tot annis Julianis competunt, quot anni AEgyptiaci propositi sunt, deducantur de annis & diebus propositis. Reliquum erunt anni & dies Juliani. Exemplum: Proponantur anni AEgyptiaci 747 absoluti, dies 130, in annos Julianos & dies redigendi. Bisexta, quæ competit annis 747, id est dies 186, deducantur de annis AEgyptiacis 747, diebus 130: vel de annis 746, diebus 495. Remanent anni Juliani absoluti 746, dies 309, vt antea. Rursus, cum solos annos Nabonassari inuestigas, vt locum Thoth in anno Juliano inuenias, quadrantem annorum

C Nabonassari abiice a 56, siquidem quadrans minor sit. Reliquum sunt dies Juliani a Kal. Ianuarij. Volo scire locum neomeniæ Thoth in anno Nabonassari 120. Quadrans 30 deductus de 56 relinquit 27 Ianuarij, diem vltimam anni 119. Ergo 27 Ianuarij erit neomenia Thoth. Si quadrans excesserit 56, aufer 56 a quadrante. Reliquum sunt dies retro numerandi ab vltima Decembris: vel, quod idem est, deducendi de quantitate anni Juliani 365. Relinquetur vltima dies anni præteriti. Alexander decepsit anno Nabonassari 425. Nam a Thoth Nabonassari, ad Thoth Philippi, siue mortis Alexandri, Ptolemæus ponit interuallum, annos 424 præcisos. Quadrans 106, deductione facta, relinquit 50. Ea porro 50 a 365

D diebus Julianis detracta relinquunt vltimam diem anni 424 in xi Nouembris. Itaque Thoth annorum Philippi debetur duodecimæ Nouembris, feria prima. Rursus annis Nabonassari adiice 18. siquidem non excesserint 228. Reliquum per 28 diuisum relinquit cyclum Solis Julianum. Si excedunt 228, adiice 17. Denique si excedunt 1688, adiice 16. Sed nequis error incautis iuuenibus obrepatur, præstat Laterculum characteris omnium mensium in annis Nabonassari proponere cum cyclo Solis

A
**LATERCVLVS CHARACTERIS MENSIVM
IN ANNIS NABONASSARI, PER CYCLVM
Solis Julianum.**

Cyclo Solis. Nabonassari.	Θεο.	Πλανή.	Αργ.	Χρον.	Τυπ.	Μεζη.	Φαναρι.	Φαναρι.	Πλανή.	Εποί.	Μεση.	Επαρχ.	Character cycli Solis Julianus 228.	Cyclo Solis Julianus intra 1688.	Cyclo Solis Julianus intra 1688.	Cyclo Solis Julianus intra 3148.	
1	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	E	19	18	17
2	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	D	20	19	18
3	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	CB	21	20	19
4	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	A	22	21	20
5	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	G	23	22	21
6	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	F	24	23	22
7	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	ED	25	24	23
8	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	C	26	25	24
9	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	B	27	26	25
10	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	A	28	27	26
11	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	GF	1	28	27
12	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	E	2	1	28
13	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	D	3	2	1
14	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	C	4	3	2
15	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	BA	5	4	3
16	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	G	6	5	4
17	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	F	7	6	5
18	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	E	8	7	6
19	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	DC	9	8	7
20	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	B	10	9	8
21	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	A	11	10	9
22	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	G	12	11	10
23	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	FE	13	12	11
24	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	D	14	13	12
25	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	C	15	14	13
26	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	B	16	15	14
27	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	AG	17	16	15
28	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	F	18	17	16

Iuliano. Eius Laterculi exemplar infra subiecimus. Diuisis annis Nabonassari per septem, adiectis tribus, diximus relinqu characterem Thoth Nabonassari qui characteri sequentium mensium adiectus, quos in capite de anno AEgyptiaco posuimus, indicabit feriam omnium mensium illius anni. Sed si vis characterem illum cum cyclo D Solis Iuliano comparare, tunc ingressus faciendus in hunc laterculum. Itaque considerabis, an summa annorum propositorum sit intra 228, an vero excedat, & cyclum Solis Julianum ei congruentem pro neomenia Thoth assumes. Annos igitur Nabonassari per 28 diuide. Reliquum est annus cycli Solis Nabonassari in latere sinistro. E regione illius habes omnes characteres omnium mensium anni propositi: & a latere dextro cyclum Solis Julianum ei congruentem.

Exemplum.

A Exemplum. Volo scire characterem Thoth anni 120 a Nabonassaro, & cyclum Romanum illi competentem. Abiectis 28, remanent 8, qui est octauus annus cycli Solis Nabonassari. A latere sinistro habes 8 annum cycli Nabonassari, feriam Thoth 4, Paophi 6, &c. Et quia anni 120 sunt intra 228, in latere dextro cyclus Iulianus ei respondens est 26. Litera dominicalis C. Feria ergo 4 erit F. proinde Thoth cœpit litera F, 27 Ianuarij, vt antea explicauimus. Dici non potest, quam tutus & expeditus sit usus huius Laterculi illis, qui Ptolemæum legunt.

Quod si numerus annorum Nabonassari excesserit 228, tunc secunda columna cycli Iuliani assumenda est, vt eius titulus indicat.

Verbi gratia: in anno 232 erit idem cyclus Nabonassari VIII. In se-

Bcunda columna ei respondet cyclus 25 Iulianus. Propterea litera Dominicalis erit E D. Feria quarta, quæ in anno 120 erat in litera F, tunc erit in litera G, Decembris 30. Sed quia reliqui menses Nabonassari pertinent ad cyclum Solis Iulianum 26, diligenter cauere debent adolescentes, ne putent semper eundem cyclum per totum annum usurpari. Hoc tantum accidit in quatuor annis, nempe 224, 225, 226, 227, in prima columna. In secunda, in annis 1684, 1685, 1686, 1687. In tertia columna, in annis 3144, 3145, 3146, 3147. In omnibus reliquis annis semper bini cycli Iuliani vindicant sibi annum Nabonassari. Quare is cyclus Iulianus, qui e regione cycli Nabonassari respondet, is, inquam, est cyclus Thoth, & si qui sunt alij menses, intra illum an-

Cnum cycli. Nam constat non totum annum Nabonassari uno cyclo Iuliani attribui. Censorinus scribebat aureolum libellum suum de die Natali anno Christi Dionysiano 238, cyclo Solis x xiiii, Lunæ xi: quod cognoscimus ex anno Iphiti 1014, quo ineunte a diebus æstiuis ea scribebat eximius ille & doctissimus temporum & antiquitatis vindex. Is igitur scribit, eo anno Thoth Nabonassari non ingentesimum octagesimum sextum incurrisse in a. d. vii Kalen. Iulias: hoc est in xxv Junij. Abiectis 28 de 986, remanet annus cycli Solis Nabonassari sextus. In secunda columna sinistra est cyclus Solis 23, vt proposuimus. Feria Thoth secunda. Litera Dominicalis cycli 23, est G. Ergo secunda feria A. qui est character xxv Junij. Præ-

Dtere quadrans annorum 986, nempe 246, deductis 56, relinquit 190. Quæ & ipsa de anni Iuliani quantitate deducta relinquunt 175, ultimam diem anni 985 in 24 Junij. Ergo Thoth 986 in 25. Quod autem scribitur apud eundem Censorinum, Vlpio & Brutio Præsente coss. anno Nabonassari 886, neomeniā Thoth incurrisse in xii Kal. Augusti, mendum est librarij, non error Censorini. Centum enim quadrates Ægyptij dant annos Caniculares xxv. hoc est, dies xxv. Additis 25 ad 25 Junij, incidis in 20 Julij. Periclitemur ex methodo nostra. Quadrans

drans annorum 886 est 165, detractis 56. Rursus 165 de 365 detracta A relinquunt 200, nempe 19 Iulij, ultimam diem anni 885. Quare Thoth 886 cœpit die Iulij 20. Abiectis 28 de 886 relinquitur cyclus Solis Nabonassari 18. qui in latere sinistro indicat feriam Thoth 7: in latere dextro, secunda columnna cyclum Solis Julianum VII. Feria igitur septima E, qui est character xx Iulij. Sed expeditius, & dicto citius, addita tria ad annum Nabonassari dabunt feriam neomeniæ Thoth, abiectis omnibus septenariis. Nunc ad methodum Lunæ in mensibus Nabonassari veniamus. Cui rei maiori ex parte satisfecimus, cum generaliter $\epsilon\kappa\alpha\sigma\pi\tau\epsilon\lambda\epsilon\mu\eta\delta\alpha$ anni æquabilis explicauimus. Ptolemæus libro v statuit nouilunium primi Thoth Nabonassari 28. μδ'. ζ'. hoc est, Thoth XXIIII. scrupulis diurnis 44', 17", quæ ad B rationem Chaldaicam redacta fiunt 24 dies Thoth, horæ 17, 770. Terminus igitur Thoth primi anni $\epsilon\kappa\alpha\sigma\pi\tau\epsilon\lambda\epsilon\mu\eta\delta\alpha$ Nabonassari est XXIIII. Iam diximus initio, epactas descendere; contra Terminos ascendere. Si XXIIII est primi anni Terminus, XIIIII, qui proxime antecedit, erit Terminus secundi, & sic deinceps ascendendo. Quibus terminis per ordinem & contextum suum digestis, facile situs embolismi in periodo annorum Nabonassari deprehendetur. Is enim annus est ἡμέραιμαū, quem sequitur Terminus maior. Ut, verbi gratia, annus tertius habet III pro Termino, quem sequitur XXII, Terminus nempe maior antecedente. Ergo III est ἡμέραιμαū. Quibus animaduersis, periodus Nabonassari, & eius embolismi nihil differt ab ordine, situ & progressu enneadecaeteridis: quatenus septem priores embolismi sunt in annis tertio, sexto, octauo, vndecimo, quartodecimo, decimo-septimo, & nonodecimo, vt in Enneadecaeteride. reliqui duo sunt principium Enneadecaeteridis. Nam embolismus vicesimus secundus est primus embolismus enneadecaeteridis in anno tertio. Embolismus autem ultimus, est secundus in anno sexto enneadecaeteridis. Quare noua periodus instituenda fuit, cuius annus primus habet προχλω' primi nouilunij Nabonassari. Reliqui anni sunt vere Chaldaici, quandoquidem pertinent ad enneadecaeterida Chaldaicam: neque alio differunt, nisi quod epochen Nabonassari implicitam habent. Tabulam autem $\epsilon\kappa\alpha\sigma\pi\tau\epsilon\lambda\epsilon\mu\eta\delta\alpha$ duplum fecimus, vt pugillar bipatens, quod vocat Aufonius. Prior pars continet, vt diximus, annos periodi, quorum primus est mera epocha Nabonassari, reliqui sunt anni communes, aut embolimæi, vt ordo postulat, cum ipsa epocha impliciti. Posterior pars, quæ & dextra, habet illos annos inuersos, quo nomine posteriore partem vocauimus. Deducta enim priore parte 24, 17, 770, relinquitur posterior pars, 5, 6, 310. Porro prior pars indicat feriam nouilunij, posterior diem mensis.

A

**ANNI PER CYCLOS
COLLECTI.**

Pars anterior.

Pars posterior.

 Anni per
cyclos Feria. Hor. Scrup.
collecti.

253	22	957
507	21	834
754	20	711
1001	19	588
1255	18	465
1502	17	342
1756	16	219
2003	15	96
2257	13	1053
2504	12	930
2751	11	807
3005	10	684
3252	9	561
3506	8	438
3753	7	315
4007	6	192
4254	5	69
4501	3	1026
4755	2	903
5002	1	780
5256	0	657
5502	23	534
5756	22	411
6003	21	288
6251	20	165
6504	19	42
6751	17	999
7005	16	876
7252	15	753
7506	14	630
7753	13	507
8007	12	384
8254	11	261
8501	10	138
8755	9	15
9002	7	972
9256	6	849
9503	5	726
9757	4	603
10004	3	480
20001	6	960
30005	10	360

B

**TABELLA OPPOSITIONIS LVMINARIVM
per menses.**

Pars anterior.

Pars posterior.

 Men- Dies
ses. men- feria. Hor. Scrup. Dies Hor. Scrup.

1	14	7	18	396	15	5	684
2	44	2	7	109	15	16	971
3	73	3	19	902	16	4	178
4	103	5	8	615	16	15	465
5	132	6	21	328	17	2	752
6	162	1	10	41	17	13	1039
7	191	2	22	834	18	1	246
8	221	4	11	547	18	12	533
9	251	6	0	260	18	23	820
10	280	7	12	1053	19	11	27
11	310	2	1	766	19	22	314
12	339	3	14	479	20	9	601

C

D

mensis. Vtraque horas, & scrupulos. Hanc periodum antecedit Tabella oppositionum in mensib. Nabonassari. quam in gratiam eorum consecimus; qui Ptolemæum legunt: vt sine magno negotio & labore, deliquia Lunaria ab antiquis obseruata, quæ exstant apud illum scriptorem, reperiant. Coniunctiones autem luminalium petendæ sunt ex Tabella mensium, quam initio huius libri posuimus, vbi methodum anni æquabilis tradimus. Postremo anteposita est Tabula per periodos expansas collecta, quam ad 3000 annos extendimus. Hoc quoque studiosorum laborem leuabit in noui-

luniis, & oppositionibus colligendis. Methodi summa hæc est: Ab annis Nabonassari propositis abiice semper minorem numerum annorum in sinistro latere Tabulæ maioris, etiam si præcise inueniuntur.

Vt si

CYCLVS NABONASSARI PER
ANNOS EXPANSOS.

Pars anterior.					Pars posterior.										
Anni	Ter-	Feria.	Hor.	Scrap.	Dies.	Hor.	Scrap.		Anni	Feria.	Hor.	Scrap.	Dies.	Thoth.	Epagtz.
Nabo.	mini	nouil.							Nabo.						
1	2	4	6	17	770	5	6	310		1	7.	12.	538	25	V
2	1	4	4	2	566	15	21	514		2	4.	21.	334	15	XV
3	3	1	11	3	62	26	12	718	Emb.	3	2.	6.	130	4	XXV
4	2	2	7	8	951	7	15	129		4	1.	3.	719	23	VII
5	1	1	4	17	747	18	6	333		5	5.	12.	815	12	XVIII
6	1	2	2	2	543	28	21	537	Emb.	6	2.	21.	311	2	XXVIII
7	2	0	1	0	52	9	23	1028		7	1.	18.	896	21	IX
8	9	5	8	9	28	20	15	152	Emb.	8	6.	3.	692	10	XX
9	2	8	4	5	437	1	17	643		9	5.	1.	201	29	I
10	1	7	1	15	233	12	8	847		10	2.	9.	1077	18	XII
11	7	6	0	2	29	22	23	1051	Emb.	11	6.	18.	873	8	XXII
12	2	5	4	21	618	4	2	462		12	5.	16.	382	26	III
13	1	5	2	6	414	14	17	666		13	5.	1.	178	16	XIII
14	4	6	15	210	25	8	870	Emb.	14	7.	9.	1074	5	XXV	
15	2	3	5	12	799	6	11	281		15	6.	7.	563	24	VI
16	1	2	2	21	595	17	2	485		16	3.	16.	359	13	XVII
17	2	7	6	3	91	27	17	689	Emb.	17	1.	1.	155	3	XXVIII
18	2	1	6	3	980	8	20	100		18	6.	22.	744	22	XVIII
19	1	0	3	12	776	19	11	304	Emb.	19	4.	7.	540	11	XIX
20	2	9	2	10	285	0	13	795		20	3.	5.	49	30	X
21	1	8	6	19	81	1	4	999		21	7.	13.	925	19	XI
22	8	4	3	9	57	21	20	123	Emb.	22	4.	22.	721	9	XXI
23	2	7	3	1	466	2	22	614		23	3.	20.	750	28	II
24	1	6	7	10	262	1	3	13	818	24	1.	5.	26	17	XIII
25	5	4	19	5	8	24	4	1022	Emb.	25	5.	13.	898	6	XXIV

Vt si propositus sit annus Nabonassari 225 : quamuis is numerus præcise in latere Tabellæ inuenitur, tamen proxime minor 200 abiicitur. Reliqui 25 petendi ex Tabula annorum expansorum. Si vis igitur scire nouilunium Thoth illius anni Nabonassari , accipe numeros partis anterioris annorum 200, quos a 225 abiecisti. nempe 3, 15, 96. item numeros anni 25 in Tabula annorum expansorum, 4, 19, 58. Compone simul. prodit nouilunium Thoth 1, 10, 154. Adde tria D annis Nabonassari. Abiice 7 omnia. Reliqua est feria 4, neomeniæ Thoth. Terminus nouilunij v, e regione anni 25, indicat nouilunium confici in dicta die quinta Thoth , quæ est feria prima , vt recte collectum est. Quod si terminus non indicaret , tamen numeri partis posterioris rem explicassent. Numerus partis posterioris annorum 200, est 0, 8, 984. Item numerus eiusdem partis e regione anni 25, est 24, 4, 1022. Compone. Prodeunt 24, 13, 926. Abiice illa a 30. Relinquun-

A Relinquuntur 5, 10, 154. dies nempe quinta Thoth, hora 10 post meridiem, scrup. Chald. 154. Memineris autem, scrupulos a 1080 abiici, horas a 24, feriam a 7, dies a 30. Et cum colliguntur dies partis posterioris, semper triginta abiiciuntur in excessu tricenarij. Ut exploratius tibi constet de fide methodi, periclitare, an eclipsin Lunæ, quæ codem anno 215 contigit, deprehendere possis. Ea confecta est hora 10, 100 post meridiem, 17 Phamenoth, hor. 1, 280 post medium oppositionem. Ergo media oppositio fuit hora 8, 988. Dies 17 Phamenoth est 197 dies a neomenia Thoth. Ausfer igitur Terminum, hoc est v, a 197. Relinquuntur 192. Sume oppositionem numeri proxime minoris 191. Numerus anterior 2, 22, 834.

B Iunge cum nouilunio Thoth 1, 10, 154. Prodit oppositio Phamenoth, 4, 8, 988, vt propositum fuit. Annus cœpit feria quarta. Adde characterem anni characteri Phamenoth ex laterculo mensium Ægyptiacorum. Neomenia Phamenoth fuit feria 2. eadem feria in xv. Ergo xvii Phamenoth feria 4, vt indicat epilogismus. Quod si ne- scirem feriam, tamen per numeros posteriores id collegissem. Num- rus posterior oppositionis 191, est 18, 1, 246. Iunge cum 24, 13, 926 nouilunij Thoth. Abiice 30, (quod semper faciendum, si opus est) Execunt, 12, 15, 92. Deducta de 30, relinquunt dies 17, 8, 988. Er- go die 17 Phamenoth, feria 4, hora 8, scrup. 988, fuit media op- positio luminarium. Quare si Termini iidem semper esse possent, non

C opus fuisse methodo posterioris & inuersæ partis. Sed in 500 annis ij mutantur. Anteuerit enim eos Luna horis 22. Quare confugendum ad numeros vniuersos. Exemplum : Anno Nabonassari 547 defecit Luna , Mesori 16 , circiter hor. 7 , post meridiem, horis duodecim ante medianam oppositionem. Ergo media coniunctio non absuit ab hora 19 post meridiem. Colligo primum numeros 525 annorum proxime minorum , scilicet , 6 , 0 , 657. & in Tabula annorum expansorum e regione anni 22 , numeros 4 , 3 , 957. Conficitur nouilunium Thoth, 3 , 4 , 534. Iam 16 Mesori est 346 dies a neomenia Thoth. Terminus anni 22 , nempe 8, deductus de 346, relinquit oppositionem 338 in mense 12. Cuius mensis numerus anterior, 3 , 14 ,

D 479, cum neomenia Thoth constituit oppositionem Mesori 6, 18, 1013. Fuit igitur nouilunium feria sexta, Neomenia Thoth feria quarta. quæ characteri Mesori adiecta constituit eius neomeniam, & 15 eiusdem mensis, feriam 5. Ergo 16 Mesori fuit oppositio media circiter 19 horam, ut propositum erat. Iam si secutus fuisset Terminus, superrassem fines oppositionis die solido. Nam terminus 8 ad 339 appositus conficeret 347. quæ est 17 dies Mesori, non 16. Itaque in annis 547 Termini excedunt fines Lunæ die uno. At per numeros posteriores

utissima est methodus. Numeri posteriores anno^m 525, & 22 ad A*ieci*ti fiunt 22, 19, 546. Quibus adiiciantur numeri oppositionis 339 ex parte posteriori, nempe 20, 9, 601. Conflantur 13, 5, 67. Deducti de 30, relinquent 16, 18, 1013, verum diem oppositionis Mesori. Fac periculum omnium defectionum Lunarium, quæcumque existant apud Ptolemæum. Semper eandem constantiam experieris. Vnum tantum excipio, quod inuitus epocham Nabonassari a Ptolemæo præscriptam apposui, ne viderer aut arrogans, qui eam contempsit, aut supinus, qui non animaduertit, ut ingenia horum temporum nihil non in bonis mentiuntur. Nam ex vero eclipsium illarum epilogismo epocha primi nouilunij Nabonassari, fuit 24, 18, 423. Differentia illius, & Ptolemaicæ epochæ scrup. Chald. 733. quæ in ratione defectionum non est contemnenda. Itaque si quis illa adiiciat epilogismo Lunari, perueniet semper ad fines mediarum coniunctionum, à quibus tot scrupulis aberit, duce epocha Ptolemæi. Hæc interea admonere volui. Cætera palam est a nobis recte tradita fuisse.

D E N E V R V Z P E R I O D I C O V E T E R V M P E R S A R V M .

OMNIBVS nationibus, quæ anno æquabili usq; sunt, ab initio idem caput anni fuit. Itaque easdem neomenias mensium habebant, hoc vno excepto, si quid mutatione επαγομένων variabat. Nam illæ quinque appendices dies aliis aliam sedem habebant. Chaldæi, Persæ, Armenij, Ægyptij, vnum, eundemque annum norant. Sed collocatio quinque extremarum dierum nonnihil statum illorum anni inter se dissimilem faciebat. Persarum antiquitus idem annus fuit, qui hodie, tricenariorum mensium duodecim, & quinque appendiculum dierum. Q. Curtius libro tertio: *Magi proximi patrium carmen canebant. Magos trecenti & sexaginta quinque iuvenes sequebantur, puniceis amiculis velati, diebus totius anni parres numero.* Hæc Curtius. Quemadmodum igitur Ægyptij annum suum Canicularēm vocabant, qui ex quatuor annis simplicibus & die aduentitio constabat: ita etiam Persæ veteres suum quadriennium DNEVRVZ vocabant. نوروز enim illis est initium veris; quod ad verbum est, NOVVS DIES, quasi diceres νεοειδη. Nam vt Ægyptij ortum caniculæ, propter quem Nili incrementa fiebant, obseruarunt: ita etiam Persæ ad hanc usque diem, principium veris non solum temporum ciuilium epocham & titulum statuunt, sed etiam epulis, & pompa prosequuntur. Sane Fernandus Lopez Castagneda libro Indicarum rerum sexto, Cap. x l. v. i, scribit Lusitanorum

A

نماه روز اهن ماه	روزهای ماهی
اورمزد	ا
بیهمن	ب
ادریجهشت	ج
شهریور	د
اسفند ارمز	ه
خرداد	و
مرداد	ز
دیگان	ح
اذرابان	ط
خورماه	ی
ثیرخوش	پا
دهمه	پیش
مهرسروش	پچ
رس	پل
فروردین	په
بهرام	پو
رام	پن
باد	پیچ
دیدین	پیط
دین ازاد	ک
شناد	کا
اسمان	کب
رامیاد	کچ
مارسغید	کد
انیران	که
اهنود	کو
اشنوو	کر
اسفند و مه	کچ
و دهشت	کط
هشتوش	ل

DIES
MENSIVM.I
II
III
III
V
VI
VII
VIII
IX
X
XI
XII
XIII
XIII
XV
XVI
XVII
XVIII
XIX
XX
XXI
XXII
XXIII
XXIII
XXV
XXVI
XXVII
XXVIII
XXIX
XXXNOMINA
DIERV MENSIS.Oromazda
Behemen
Adarpaheschth
Schahariuz
Asphandaramaz
Chardad
Mardad
Dibadar
Adhar aban
Choramah
Thirchusch
Dehamhar
Maharscruscht
Rasch
Phururdin
Behiram
Ram
Bad
Debidin
Dinarad
Aschnad
Asman
Ramiad
Marasphid
Aniran
Ahmud
Aschnud
Aspandemad
Wahesch
Haschnusch

B

C

D

norum legatum Baltazarem Personam a præfecto Xeque Ismaelis A Regis in quodam oppido Persidis detentum, quod Rex celebraturus esset solenne festum, quod lingua Persica NEVRVZ vocari dicit, idque significare solenne verni temporis. *Baltazarem Personam detinuerat Praefectus*, ut omnem apparatum solennitatis NEVRVZ, ejus pompam regiam videret. Hæc ille. Legimus etiam apud antiquos scriptores, Persis matrimonia legitima non videri, nisi quæ tempore verno contracta essent. Hodie illud nomen NEVRVZ non solum apud Persas plurimum est in ore, sed etiam apud alias nationes, adeo ut Turcæ annum Solarem Neuruz vocent : & cum ætatem alicuius indicare volunt, tot Neuruz dicunt eum habere, quot annos natus est. Persæ igitur annum suum Neuruz vocabant, ut Ægyptij B Canicularem. Quin etiam ut Ægyptij چوتوں ؓ، sic illi جلس ودای Sal Chodai, annum DEI, hoc est Solis. Vnde periodum annorum Solarium in ἀφεπκοῖς vitæ humanæ Astrologi vocant SALCHODAI. In Kalendario meo Persico Enneadecaeteris vocatur چلس Salmea. hoc est periodus Lunaris. Sed hoc differebant Ægyptij a Persis & Chaldæis. quod illi suo Thoth habendas permetterent, neque intercalatione intra suos fines coicerent. Nam quot erant dies a neomenia Thoth primi, tot quadriennia & annos Caniculares, siue چوالیس ؓ putabant. Chaldæi vero & Persæ, quia singuli dies vnius mensis appellationibus Heroum, aut regum cognominabantur, primum quadriennium nomine diei primi vocabant: secundum quadriennium, nomine secundi. Exemplum: Primi anni magnæ periodi, siue SAL CHODAI, caput in NEVRVZ, hoc est, æquinoctio statuebatur. Quatuor primi anni vocabantur Oromazda. quia ita vocatur dies primus mensis. Secundum quadriennium appellabant Behemen. Is est secundus dies mensis. Idque faciebant addito nomine mensis. Ut si diceretur: factum est in Behemen Phrurdin mensis, intelligebant eum esse secundum quadriennium, quod inciderat in Phrurdin mensem. Sciebant deinde quotus esset mensis Phrurdin, & a neomenia primi mensis, ad secundam ipsius Phrurdin, quot dies sunt, tot quadriennia præterisse non ignorabant. Sed post annos 120, mensem integrum intercalabant: quia in tot annis, 30 diebus caput periodi anteuerit priscam epocham. Nam si Thoth Ægyptius hoc anno cœpit incurrere in Kal. Mai, post 120 annos confessos ipse Thoth deprehendetur in Kal. Aprilis. Ut igitur caput periodi in antiquas sedes summoueretur, vnum چلس ماهه bezurg, hoc est, magnum mensem fluxisse notabant, qui esset annorum

A 120. & vt labem ac spatum inane replerent, quadrantem eius, hoc est, 30 dies, intercalabant, hoc modo: Post 120 annos, qui est mensis magnus Persarum, primus mensis intercalabatur, puta Adar. & anno intercalationis duo Adar erant. Secundo magno mense exacto, hoc est, post 240 annos, secundus mensis intercalabatur, puta Di. tunc Di siebat geminus. Post tertium magnum mensem, hoc est, annos 360, tertius mensis intercalabatur, & annus xiiii mensium habebat geminum Behemen. Sic omni magno mense absoluto intercalabantur ordine omnes menses, donec periodo exacta ad primum mensem rediretur. Musteraka autem, hoc est *πτεράγώματα*, non in calcem anni reiiciebantur, sed in finem eius mensis, qui intercala-

B^tus erat. Quare annus magnus Dei , siue S A L C H O D A I Persicus, constabat annis Julianis absolutis 1440, vt annus magnus Canicularis Ægyptiorum 1460. Apposuimus igitur lineam nominum diem mensis Persici , qui sunt indices quadrantum. Resumantur , quæ diximus, tametsi inuiti Νέστωτος επειν adigimur. Cum caput Sal chodai instituendum esset iterum , statuebant illud in die æquinoctij; quod ab ipsis دُوروز dici iam monuimus , ab Arabibus نوروز Elinthidal. Per quatuor annos integros vocabant illud Neuruz Ormazda. quia illud erat quadriennium primum, quod cœpit a primo die mensis. Secundus dies mensis vocatur Behemen. Quadriennium secundum erit illi cognomine , quia eius caput incidit in Behemen.

C secundum erit illi cognomine , quia eius caput incidit in Behemen mensis. A quinto anno igitur , ad exitum octaui , Behemen vindicat sibi secundum quadriennium. Mox annus æquabilis anteuertit vnum diem , & nonus annus reperiebatur in Adarpahascht ipsius mensis , vsq; ad exitum duodecimi. Dehinc tertiusdecimus annus incipiebat a Schehariuz vsque ad exitum sextidecimi. Hoc fiebat , donec ad Haschnusch perueniretur , quæ est tricesima dies mensis , & conseruenter tricesimum quadriennium. Quo exacto mensis integer Persicus in anteriora euagatus erat. Nam qui , exempli gratia , fuisset in Kal. Martij initio quadriennij Oromazda , post finem quadriennij Haschnusch reperiebatur in Kalen. Aprilis. Ponamus illam mensem fuisse Adar , qui a Kal. Mai , ad Kal. Aprilis per 120 annos transiit fe-

Dicitur : alter Adar eo anno intercalandus erit. Nam a Kal. Aprilis, ad Kal. Maii, is erit Adar prior, & Musteraka applicabuntur illi in fine. Annus vero sequens, Adar nimirum posterior, erit primus mensis anni, donec 120 annis iterum exactis Musteraka applicentur Di mensi priori, & Di alter incipiat annum sequentem. Hinc fiebat, ut ex loco Musteraka sciretur quot magni menses transierant de periodo. Verbi gratia : Si Musteraka erat in fine quarti mensis, hoc indicabat quatuor magnos menses fluxisse, hoc est, quater annos

120. Itaque non opus erat indicare, quotus magnus mensis est. A set ille. Hoc satis ordo Musteraka indicabat. Rursus cum dicebant: Scriptus est hic liber anno tertio Neuruz Asphandaramaz: quia Asphandaramaz est quinta dies mensis, ex eo intelligebant de magno mense currente quatuor quadriennia fluxisse, & eum esse tertium annum æquabilem Quadriennij quinti. Id melius ex sequenti Diagrammate asséqueris. Nam temporibus Iezdegird Musteraka a fine Aban mensis, ad finem Adar traducta sunt.

M V S T E R A K A .		TABVLA EMBOLISM <small>I</small> NBVRVZ PERSICI ANTIQVI.	
Ann <i>i</i>	magai Neutuz.	Ann <i>i</i>	magai Neutuz.
28 Martij	23 Martij	I	Adar.
27 Aprilis	22 April.	12 I	Di.
27 Mai.	22 Mai.	24 I	Bebemen.
26 Iuni	21 Iuni.	36 I	Asphandar.
26 Iuli	21 Iuli.	48 I	Pkrurdin.
25 Aug.	20 Aug.	60 I	Adarpahascht.
24 Septembrit	19 Sept.	72 I	Chardad.
24 Octobris	19 Octob.	84 I	Tir.
23 Nouembrit	18 Nou.	96 I	Mardad.
23 Decembrit	18 Decemb.	108 I	Scheheriz.
22 Ian.	17 Ian.	132 I	Mehar.
21 Febr.	16 Febr.	144 I	Aban.

VVabac siue Epagomena antiqua
xxi Februarij.
VVabac noua in xxvi mensis
Persici.

ban, & definit in Aban, habetque xiii menses, vtique vndecim interceptos inter duos Aban. qui orbis seruatur usque ad exitum anni 1440.

DE ANNO VAGO IEZDEGIRD.

HA C T E N Vs in columnis manserat status veteris periodi magni Neuruz, donec Othman, filius Ophan, Amiran Scenitarum Arabum, Calipha Babel, Regem Persarum prælio victum interfecit. Ei regi Persarum nomen erat IEZDEGIRD, qui ita vocatur ab Arabibus : *هزدجرد بن شهريار بن سري* Iezdegird eben Schehriar ben Cusrui. hoc est, filius Sirois, filij Cosrois. Nam quem Persæ Schahriar, eum historiæ nostræ vocant Siroen : item Cosroen, quem illi Cusrui. Sed Haiton Armenius vocat Cossorassath. Sed corruptus est codex. vnius literæ mutatione legendum Cossorassach.

Vides in Tabula Embolismi proposita annum incipere ab Adar, xxviii Martij. Wahak, siue Epagomenarum antiquarum neomenia est in xxii Februarij: cuius neomeniæ vicem in fine 120 anni sumitur neomenia Adar vltimi. Neomenia autem Epagomeno nouarum traducitur in xxiii Martij. Ita ille annus incipit ab A-

C

annus incipit ab A-

B

A rassach. السُّخْ كَسْرِي id est, Rex Cosroes. Persæ ita nominant: Iezdegird pasar Schehariaj pasari Cusrui. Hunc Iezdegirden Haiton nominat Ascaiorth, eumq; victum scribit anno Dominico D C X X I I I, ad oppidum, cui nomen Marga. Quod verum est. Sed quare illi nomen mutauit, nescio. Eo igitur victo, & imperfecto, Saraceno vi- ctori Othmano, filio Ophan, cessit imperium Persicum, eo ipso anno, quem scribit Haiton, 632, Iunij die xvi, cyclo Solis xxv, Lunæ vi. Is erat annus secundus imperij Iezdegird. Mustera- ka erant in fine Aban mensis, cum is Iezdegird accessit ad impe- rium, vt scripsit mihi Ignatius Patriarcha Antiochenus, vir lin- guæ Persicæ peritissimus. Ipse transtulit ipsa in xxi Martij,

B vt Adar incideret in 18 Martij, in quo die conficiebatur illo tem- pore æquinoctij sidus: & hinc inciperet magna periodus N E V- R v z Iezdegirdici. Sed Muhamedici soluerunt illam periodum, quod annis decem antea fecerant in cyclo Arabico. Quare Mustera- ka translata in finem Asphandar, vt neomenia Phurardin esset pri- mus dies anni,

quia is fuit pri-
mus imperij Sar-
acenici in Perside.
Improprie igitur
vocatur annus
Iezdegird, qui po-
tius est annus
Othman Caliphæ primus, &
Hegiræ vndeci-
mus, Rabie prio-
ris die xxi. vt
in anno Hagare-
no adnotauimus.
Ab eo tempore
semper anno so-
lutiore, quam an-
tea, vtuntur Per-
sæ. Nam illorum
annus, vt Ægy-
ptiacus, libere
vagatur, & post
1460 annos Iu-

فُورَدِين ماه	Phurardin Mensis	0
أَدَارْ بَاهْشَهْ ماه	Adar Pahschth Mensis	2
خَرْدَاد ماه	Chardad Mensis	4
تَيْر ماه	Thir Mensis	6
مَرْدَد ماه	Marded Mensis	1
شَهْرِيزْ ماه	Schehariz Mensis	3
مَهْر ماه	Mehar Mensis	5
ابَان ماه	Aben Mensis	7
آدَار ماه	Adar Mensis	2
دِي ماه	Di Mensis	4
بَهْمَن ماه	Behemen Mensis	6
اسْفَندْ ماه	Asphandar Mensis	1
مُسْتَرَكَهْ	Mustera-ka, ἡπαγόμενη.	3

lianos reuertetur neomenia Phrurdin in 16 Iunij. Diximus Chaldæos, A Persas, Armenios, Ægyptios eodem anno, iisdemque neomeniis vsos fuisse. quod verissimum esse annus Persicus docet. Nam quando Iezdegird interfactus fuit, eadem neomenia Di Persici & Thoth Ægyptiaci fuit. Thoth enim 1380 Nabonassari cœpit 18 Martij, feria quarta. Item neomenia Di Persici in illam diem incurrebat translati propter æquinoctium epagomenis a fine Aban, ad finem Adar. Itaque si quid variabat textus anni apud eas gentes, quæ anno æquabili vtebantur, hoc fiebat tantum ratione τὸ επαγούμενον: quod alias alium finem anni sibi statueret. Itaque vbi inter se differebant, ea differentia erat dierum quinque duntaxat: vt antiquitus vna eademque series mensium omnibus communis necessario fuerit. Explicatis iis, quæ ad ἵστημα pertinebant, non ma-

NOVILVNIA PHRVRDIN
IEZDEGIRD IN ICOSIPEN-
teride Alexandriæ.

PARS ANTERIOR				PARS POSTER.				
Anni cycli	Fe- ria.	No- xx.	Seru- pul.		Fe- ria.	No- xx.	Seru- pul.	
Emb. 1	7	2	19	98		22	4	982
	2	26	1	16	687	3	7	393
	3	16	6	1	483	13	22	597
Emb. 4	5	3	10	279		24	14	801
	5	24	2	7	868	5	16	132
	6	13	6	16	664	16	7	416
Emb. 7	3	4	1	460		26	22	620
	8	21	2	22	1040	8	1	31
Emb. 9	1	1	7	7	845	18	16	235
	10	30	6	5	354	29	18	726
	11	19	3	14	150	10	9	930
Emb. 12	8	7	22	1026		21	1	54
	13	27	6	20	535	2	3	545
	14	17	4	5	331	12	18	749
Emb. 15	6	1	14	127		23	9	953
	16	25	7	11	716	4	12	364
	17	14	4	20	512	15	3	568
Emb. 18	4	2	5	308		25	18	772
	19	23	1	2	897	6	21	183
	20	12	5	11	593	17	12	487
Emb. 21	1	2	20	489		28	3	591
	22	20	1	17	1078	9	6	2
Emb. 23	10	6	2	874		19	21	206
	24	29	5	0	383	0	23	697
	25	18	2	9	179	11	14	901

C

D

gnum opus est reliquam methodum tradere, cum similis, imo eadem sit cum illa annorum Nabonassari. Differentia tantum est in utroque cyclo Solis & Lunæ. Sed cyclum Solis in Armeniorum annum distuli-

A distulimus : quia idem est Cyclus Lunæ , hoc est *εικοστεντημένος*, differt a cyclo Nabonassari, situ embolismorum. Nam primus Terminus Phrurdin Persici est 7. Quare primus annus embolimæus est. Reliqui , quomodo digesti sint , ex forma , quam subiecimus, discere potes. Primus annus *εικοστεντημένος* Iezdegirdicæ est noulunium ipsum , feria secunda , hor. 19 , 98 , Alexandriæ , vii Phrurdin. Ab annis Nabonassari abiiciendum annos 1379, dies 90. Relinquitur neomenia Phrurdin. Nam , vt diximus, neomenia Di Persici , & Thoth Nabonassari conueniebant. Sed imperfecto Iezdegird, Musteraka siue Wahak a xxiii Martij, ad xi Junij translata. Itaque xxvi χούρα est neomenia ἵπαγομόρων Iezdegird. Sed recta B methodus , vt ab annis Christi perfectis abiificantur anni 631, dies 166. & quadrans annorum reliquorum adiiciatur diebus, si qui residui sunt. Esto annus Christi Dionysianus 1582. Abiice ab annis 1581 iam præteritis Radicem a nobis propositam. Remanent anni Juliani 949 , dies 199. Quadrans 237 diebus adiectus conficit dies 436. de quibus abiecta quantitate anni æquabilis , & numero annorum addito , prodeunt anni Iezdegirdici 950 , dies 71. qui dies de 365 detracti relinquunt 21 Octobris, ultimum nempe diem anni 950. Itaque neomenia anni 951 cœpit 22 Octobris , feria prima. Adde duo ad 951. abiice septena. Relinquitur feria prima. Præterea annus Nabonassari 2330 cœpit 24 Julij. Differen-
C tia , dies 90. Ad conuertendos annos Iezdegird in annos Christi, conuertendus & Canon est. Quadrantem annorum præteritorum Iezdegird abiice a diebus residuis Iezdegird , accommodata integritate anni , cum opus erit. Habebis tot annos Julianos , quot fluxerunt a morte Iezdegird. Quibus adiice radicem , annos Julianos 631, dies 166. Proponantur igitur anni Iezdegird 950, dies 71 conuertendi in annos Christi. Quadrans 237 non potest detrahi de 71. Accommodo integritatem 365. Itaque abiectis 237 de annis 949 , diebus 436 , relinquuntur anni Juliani absoluti 949, dies 199. Quibus adiicio Radicem , annos Julianos 631, dies 166. Prodeunt anni Christi absoluti 1581. Mensium nomina , quæ interpres Muhamedis Albatenij insigniter deprauauit, nec meliora Alfonsini ediderunt, ea nos ita , vt Persæ scribunt , iisdem literis , eademque forma concepta in laterculum conieccimus. Solent autem Persæ nominibus mensium adiucere γλ. quod eorum lingua mensem significat , vt nomina mensium a nominibus dierum mensis distinguant. Nam duodecim mensium nomina pertinent ad aliquem ex diebus mensium. Phrurdin , verbi

gratia

gratia, nomen mensis primi in anno hodierno est cognominis quin- A
tædecimæ diei mensis. Cum voce $\gamma\lambda\omega$ accipitur pro mense. sine illâ
est dies xv mensis. Rursus Adarpahashchh est secundus mensis Iez-
degird. Eius cognominis est dies tertia mensis. Sic denique omnium
mensium nomina eadem sunt & dierum mensis notæ. Ea autem nomi-
na sunt Heroum, aut veterum Regum Persicis. Ut primus dies mensis
Oromazda est nomen proprium, quod Græcis effertur ὥρμισδας, vel,
vt in quibusdam inuenio, ὥρμαζδης. Quo nomine etiam Solem ap-
pellabant, vt ipsi Græci prodiderunt. Neque secus de aliis nomini-
bus dierum mensis iudicandum. Eæ appellations dierum etiam
hodie apud illam gentem in vsu sunt. In editione Latina Albateni
mire detorta sunt nomina Persica, vt iam diximus. Ibi Iezdegird ^B
vocatur filius Kiste. Interpres tamen scripsérat Kisre. $\kappa\mu\kappa\mu\kappa$ quod
Chusrui efferendum, χοσεγης. Infra tamen editum est KISRE. Rursus
illa mendosa: *Et dies, in qua finietur, erit prima dies Efrodmeh, que
est dies Eueirur. Lege, erit prima dies Efrordin meh, que est dies Euelruz.*
 لول روز Perfice est prima dies. Interpres nesciebat Persice. Efror-
din meh pronuntiatur pro Elfrordin meh cum articulo Arabico
 $\mathfrak{لـفـرـدـيـنـ مـاـزـ}$ Nam ante quasdam literas L articuli est $\alpha\kappa\kappa\phi\omega\pi\tau\sigma$,
in quibus tamen Phe non est. Sunt alia apud eundem auctorem, quæ
ita deformata sunt a typographis, vt sine Codice Arabico agnisci C
non possint.

DE ANNO ARMENIORVM, QVI HODIE IN VNIVERSVM OMNES CHIVLFALINI A Persis & à Turcis Kiulfalini vocantur.

DI XIMVS non solum antiquissimam anni formam Persarum,
Chaldæorum, Ægyptiorum in duodecim menses æquabiles,
& quinque appendices dies sine vllis scrupulis descriptam fuisse,
sed etiam aut parum, aut etiam nihil inter se neomenias mensium
discrepasse. Nam aut penitus easdem neomenias fuisse, aut, si dis-
creparent, id transpositu quinque appendiculum dierum contigisse.
Quod Armeniorum etiam obseruauit antiqua consuetudo. Nam D
eorum mensis primi, quem SAHAMI vocant: neomenia incurre-
bat in vi $\chi\alpha\alpha\chi$. quia Musteraka incipiebant a neomenia Chiac.
Harvvatsis vero, Navvasari, & Huri, hoc est decimus, vndecimus,
& duodecimus mensis, concurrebant cum Thoth, Paophi, & Athyr,
nulla plane differentia. Hunc anni cursum integrum conferua-
runt, quamdiu intercalationem Persici Neuruz, & Salchodai re-
tinuerunt. Tandem anno Nabonassari 1300, periodi suæ statum
turbarunt.

A turbarunt. Nam cum corum Musteraka, ut ordo postulabat, a neomenia Chiac incepissent, neomeniae Sahami locus congruebat vi eiusdem Chiac. Ipsi vero in quarta Musteraka neomeniam Sahami locarunt, & annum illum biduo mutilum habuerunt. Cur hoc facere illis in mentem venerit, nondum expiscari potui, illorum historiis, & monumentis destitutus. Hoc tantum scimus, illum fuisse annum Nabonassari 1300. Cuius neomenia Thoth, Aprilis viii, feria prima. Neomenia vero Sahami Armeniaci, Chiac 4. Differentia annorum Nabonassari, & Armeniorum, anni æquabiles 1299, menses 3, dies 4. hoc est, dies 94. Rursus differentia annorum Armeniorum, & Iezdegird, anni æquabiles 79, dies 3. Primi Sahami neomenia, feria 3, B Iulij 9, cyclo Solis primo: anno Christi Dionysiano 552, anno Iudaico 4312, neomenia Ab Φεων. An φεων ελυόν eos hinc annum suum auspicari, & biduum tempori suffurari coegerit, equidem nescio: quamuis eo inclinat animus, vt eam causam innouationis unicum fuisse credam. Methodum conuersionis annorum Armeniorum in annos Christi Dionysianos, C & contra, iam ignorare non potes, qui hoc facere in annis Iezdegird didicisti. Detracta igitur Radice Armeniaca 551, 190, ab annis Christi, exempli gratia, 1581, remanent anni Iuliani 1029, 175. Quorum quadrans diebus refi- D duis appositus constituit annos æquabiles epochæ Armeniacæ præteritos 1030; dies 67, anni 1031 labentis. Qui dies de quantitate anni Iuliana detracti relinquunt 25

MENSIVM ARMENIORVM NOMINA.

	ساهامي	sahami	30
II	ترى	Theri	60
III	كغوتش	Cagutsch	90
IV	اراتس	Arats	120
V	ماهيك	Mahich.	150
VI	اريک	Arich	180
VII	اهلى	Ahili	210
VIII	ماردي	Maridi	240
IX.	ماركادس	Marchas	270
X	هزولتسيس	Haruvatis	30
XI	ذواواساري	Nauvasari	330
XII	هوري	Huri	360
	مسترقة	Musterakath.	365

Octo-

Octobris anni Christi 1581. Anno Armeniaco incunti 1031 adde 2. A
 Abiice septenarios. Remanet feria quarta anni propositi Armeniaci
 1031, in 25 Octobris, cyclo Solis 22, in litera D. Hinc manifestam
 differentiam vnius tridui vides inter annos Armeniacos, & Iezdegir-
 dicos. Ut ex anno Armeniaco Persicum constituas, detrahe 3. Ut
 ex Persico Armeniacus fiat, adde 3. Sed hoc non semper occurrit. La-
 terculum neomeniarum mensium Persicorum, & Armenianorum v-
 num fecimus: quia conueniunt in charactere; discrepant in cyclo So-
 lis Iuliano.

LATERCULVM NEOMENIAE
 OMNIVM MENSIVM IN ANNIS
 Armenianorum & Iezdegird.

Annis cycli Solis Armen. & Pers.												Cycles Solis Armen. in aera 760 in cyclo Iul.		Cycles Solis Armen. in aera 224 in cyclo Iul.		Cycles Solis Iezdegird. in aera 668 in cyclo Iul.		Cycles Solis Iezdegird. in aera 288 in cyclo Iul.	
Bhrudia.	Sabami.	Theri.	Cagutz.	Arats.	Mahich.	Schakaziz.	Aitchi.	Abeli.	Matiri.	Marchave.	Harvafis.	Navafari.	Huzi.	Musenka.					
1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	28	25	24	
2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	1	26	25	25	
3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	2	27	26	26	
4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	3	3	28	27	27	
5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	4	1	1	28	28	
6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	5	2	2	1	
7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	6	6	3	2	
8	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	7	4	3	3	
9	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	9	8	5	5	4	
10	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	10	9	6	6	5	
11	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	11	10	7	7	6	
12	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	12	11	8	7	7	
13	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	13	12	9	8	8	
14	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	14	13	10	9	9	
15	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	15	14	11	10	10	
16	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	16	15	12	11	11	
17	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	17	16	13	12	12	
18	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	18	17	14	13	13	
19	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	19	18	15	14	14	
20	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	20	19	16	15	15	
21	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	21	20	17	16	16	
22	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	22	21	18	17	17	
23	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	23	22	19	18	18	
24	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	24	23	20	19	19	
25	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	25	24	21	20	20	
26	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	26	25	22	21	21	
27	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	27	26	23	22	22	
28	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	28	27	24	23	23	

Cum

A Cum igitur anni propositi Iezdegird aut Armeniorum, & mensium eiusdem anni characterem scire volueris, accurate caue, ne excedas numerum annorum, qui cyclo Iuliano superscriptus est in annis Persicis & Armeniacis. Esto, verbi gratia, annus Armeniacus currens 1031. Abiectis 28, remanet annus cycli Solis Armeniorum 23. Quia igitur numerus 1031 excedit numerum annorum primæ columnæ 760, transeo ad secundam columnam, in cuius fronte superscriptus exstat numerus 2224. Intra quem annus propositus est. E regione anni 22 sinistri lateris, columna dextra annorum 2224 dat annum cycli Iuliani 22. Ita in annis Iezdegird operaberis. Postremo ~~εινοτητεν ταυτην ηδα~~ Armeniorum adieccimus: quæ embolismos omnes naturales habet,

B ut exigit υπεργχη anni æquabilis supra Lunarem. Radix nouilunij Armeniorum 2,16,72, in Armenia superiore. Periclitare exemplū vnum in nouilunio Octobris 27, in eunte anno Armeniaco 1031. Numerus anterior annorum 1000, & 25, & 6, est, 6,3,202, feria sexta, ut vides. Ergo 27 Octobris. Numerus posterior eorumdem annorum 3,3,202. Abiiciatur autem a Sahami primo mense Armeniorum. Relinquitur dies Sahami 3,3,202, in 27 Octobris. Iam methodum exacte in annis Nabonassari, & Iezdegird tradidimus, ut titubare non possis. Menses autem Armenios, ita

C ut Arabice scriptos inuenimus, hic adposuimus. Nam si sciremus quomodo Armeniacis characteribus describendi essent, non commissemus, ut in hoc diligentia nostra desideraretur. Sed Armenij hodierni prorsus ignorant ea nomina mensium, cum me.

D ro anno Iuliano vtantur, mensiumque Iuliana descriptione & nominibus. Non dubito autem, quin hæc æra Armenica ab eo tempore incipiat, cum primum Christo nomen dedit Armenia cum Regge suo.

EIKOΣΙΠΕΝΤΑΕΤΗΡΙΣ ARMENIACA.

Annus Armeniaca	Termini nouilunij annorum	Feria.	Hora.	Scrup.		Dies.	Hora.	Scrup.
1	28	2	16	72		1	7	1008
2	18	7	0	948		11	23	132
3	7	4	9	744		22	14	336
4	26	3	7	253		3	16	827
5	15	7	16	49		14	7	1031
6	5	5	0	925		24	23	155
7	24	3	22	434		5	1	646
8	13	1	7	230		16	22	850
9	2	5	16	26		27	7	1054
10	21	4	13	615		8	10	465
11	10	1	22	411		19	1	669
12	29	7	19	1000		0	4	80
13	18	5	4	796		11	19	284
14	8	2	13	592		21	10	488
15	27	1	11	101		2	12	979
16	16	5	19	977		13	4	103
17	6	3	4	773		23	19	307
18	25	2	2	282		4	21	798
19	14	6	11	78		15	12	1002
20	3	3	19	954		26	4	126
21	22	2	17	463		7	6	617
22	12	7	2	259		17	21	821
23	1	4	11	55		28	12	1025
24	2	3	8	644		9	21	436
25	9	7	17	440		20	8	640

T

A

LATERCVLVM CHARACTERISMI
MENSIVM.

1 Thoth	Sahami	Phrurdin	30	7	1	2	3	4	5	6
2 Paophi	Theri	Adarpahafcht	60	2	3	4	5	6	7	1
3 Athyr	Cagutz	Chardad	90	4	5	6	7	1	2	3
4 Choiac	Arats	Thir	120	6	7	1	2	3	4	5
5 Tybi	Mahich	Mardad	150	1	2	3	4	5	6	7
6 Mechir	Arichi	Schariz	180	3	4	5	6	7	1	2
7 Phamenoth	Abeli	Mehar	210	5	6	7	1	2	3	4
8 Pharmuthi	Mariri	Aban	240	7	1	2	3	4	5	6
9 Pachon	Marchath	Adar	270	2	3	4	5	6	7	1
10 Payni	Harvuvatfis	Di	300	4	5	6	7	1	2	3
11 Epiphi	Navvasari	Behemen	330	6	7	1	2	3	4	5
12 Mesori	Huri	Aphandar	360	1	2	3	4	5	6	7
13 Epagomene	Musteraka	VVuhak.	365	3	4	5	6	7	1	2

B

T A B V L A G E N E R A L I S N O V I L V-
N I O R V M M E D I O R V M T H O T H N A B O-
N A S S A R I , S A H A M I A R M E N I O R V M ,
Phrurdin , Iezdegird. idque
Alexandriæ.

Anni I. oī pen- atellidos.	Dies Thoth.	Nouilunium Thoth.			Dies Sahami.	Nouilunium Sahami.			Dies Phrurdin.	Nouilunium Phrurdin.			
		6	18	187		3	28	2	13	694	3	7	2
4	1 24	6	18	187	4	17	6	22	490	4	26	1 16	687
5	2 14	4	2	1063	5	7	4	7	286	5	16	6	1 483
6	3 3	1	11	859	6	26	3	4	875	6	5	3 10	279
7	4 22	7	9	368	7	15	7	13	671	7	24	2 7	868
1	5 11	4	18	164	1	4	4	22	467	1	13	6	16 664
2	6 1	2	2	1040	2	23	3	19	1056	2	3	4	1 460
3	7 20	1	0	549	3	13	1	4	852	3	21	3 22	1049
4	8 9	5	9	345	4	2	5	13	648	4	11	7	7 845
5	9 28	4	6	934	5	21	4	11	157	5	30	6	5 354
6	10 17	1	15	730	6	10	1	19	1053	6	19	3 14	150
7	11 7	6	0	526	7	29	7	17	542	7	8	7 22	1026
1	12 25	4	22	35	1	19	5	2	338	1	27	6	20 535
2	13 15	2	6	911	2	8	2	11	134	2	17	4	5 331
3	14 4	6	15	707	3	27	1	8	723	3	6	1 14	127
4	15 23	5	13	216	4	16	5	17	519	4	25	7 11	716
5	16 12	2	22	12	5	3	2	315	5	14	4 20	512	
6	17 2	7	6	888	6	24	1	23	904	6	4	2 5	308
7	18 21	6	4	397	7	14	6	8	700	7	23	1 2	897
1	19 10	3	13	193	1	3	3	17	496	1	12	5 11	593
2	20 29	2	10	782	2	22	2	15	5	2	11	2 20	489
3	21 19	6	19	578	3	11	6	23	881	3	20	1 17	1078
4	22 8	4	4	374	4	1	4	8	677	4	10	6	2 874
5	23 27	3	1	963	5	20	3	6	186	5	29	5 0	383
6	24 16	7	10	759	6	9	7	14	1062	6	18	2 9	179
7	25 6	4	19	555	6								

C

D

Quia exactiore & expeditiore methodum nouiluniorum in annis æquabilibus Ægyptiorum , Armeniorum & Periarum aliquis deside-

A desiderare posset, eius rei gratia Tabulam hanc construximus, vt paruo dispendio temporis studiosus Lector nouilunia in illis mensibus hancisci possit. Cuius Tabulæ usum laudabunt, qui Ptolemæum legunt & libros Arabum, in quibus creber usus annorum Iezdegird. Nouilunia autem conueniunt Alexandrino cælo. Hoc anno 1597 currebat annus Nabonassari 2345, cuius Thoth cœpit

B 20 Julij, feria 3, anno superiore 1596. Volo scire eius nouilunium. Ex pagina 203, annis collectis proxime minoribus 2000, 300, 25, id est 2325, competunt de parte anteriori 3. 16. 441. de parte posteriori 4. 7. 639.

Coniunge igitur 3. 16. 441. cum nouilunio anni currentis 20 expansi sub titulo nouiluniorum Nabonassari, nempe cum 2. 10. 782. Colligitur nouilunium Thoth 2345, feria 6. 3. 143, Augusti 13 Alexandriæ. Sæculo Nabonassari nouilunium fiebat in 29 Thoth in anno 20

C cycli Icosipentaeterici. Sed de parte posteriori collegimus dies περιστερως 4. 7. 639. Aufer igitur 4 dies neglectis horis, de 29. Supersunt 25 dies Thoth. Ergo nouilunium factum in 25 Thoth. Neomenia Thoth cœpit feria IIII. Ergo xxv erat feria VI, a cuius meridie putatur nouilunium, vt fuit propositum. Rursus eodem anno 1596 neomenia Sahami 1046 iniuit 21 Octobris, feria v. Annis collectis proxime minoribus 1025 congruunt de parte anteriori 1. 2. 357. de posteriori 1. 21. 723. Annus expansus currens 21. cuius nouilunium antiquum 2. 15, 5, cum 1. 2. 357 coniunctum dat nouilunium Sahami 3. 17. 362, Nouembris IX. Fuit igitur 20 Sahami: ut etiam ostendit περιστερως partis posterioris. Denique eodem anno

D iniuit Phrurdin 966 Iezdegird, Octobris 18, feria secunda. Annis collectis proxime minoribus 950 competunt numeri 3. 5. 726. Anni expansi currentis character 7. II. 716. colligitur nouilunium Phrurdin 966, feria 3. 17. 362, vt antea, sed in XXIII Phrurdin. Rursus hæc scribebamus mense Thamuz anni Iudaici 5357: cuius character 1. 4. 866, Junij v, & quidem καὶ ζεληντος. Nam hic annus est abundans. Iam scimus ex doctrina anni Iudaici, 6 horas defesse anno Iudaico. Itaque id esset 7. 10. 866, Hierosolymis. nempe a meridie septimæ feriae, id est, IIII Junij. Volo experiri in annis Nabonassari,

Iudaicæ	Neomenia	Thoth.
1 7	1 3	370 5
2 4	2 2	166 15
3 2	6	1042 26 Adar 2
4 1	4	551 7
5 5	1 3	347 18
6 2	2 2	143 28 Adar 2
7 1	1 9	732 9
8 6	4	528 20 Adar 2
9 5	2	371
10 2	10	913 12
11 6	19	709 22 Adar 2
12 5	17	218 4
13 3	12	14 14
14 7	10	890 25 Adar 2
15 6	8	399 6
16 3	17	195 17 Adar 2
17 1	1	1071 27 Adar 1
18 6	23	580 8
19 4	8	376 19 Adar 2
20 3	5	965 0
21 5	14	761 11
22 4	23	557 22 Adar 2
23 3	21	662
24 1	5	942 14
25 5	14	738 12 Adar 2

Cyclus
D
Ind.

nassari, Armeniorum, & Iezdegird. Thamuz est vndecimus a Thoth A propositi nouilunio. Character igitur decem mensium præteriorum 1. 7. 370, ex pagina 193, compositus cum nouilunio Thoth 6.3.143 dat nouilunium Thamuz Alexandriæ 7.10. 513. Rursus 10 mensibus Lunaribus competunt dies absoluti 295 ex eadem pagina 193. qui cum 25 diebus Thoth compositi dant dies 320 a neomenia Thoth. In laterculo mensium supra apposito numerus collectorum dierum proxime minor 300 e regione Payni, de 320 abiectus relinquit 20 diem mensis sequentis, nempe Epiphi. Ergo nouilunium medium Thamuz Alexandriæ iniuit feria septima, hora 10. 513, a meridie xx diei Epiphi. Thoth iniuit feria 3, vt diximus. Ergo Epiphi neomenia feria secunda, vt habes in eodem laterculo. Proinde vicesima Epiphi B fuit feria viii, vt erat propositum. Denique Thamuz est octaua lunatio a Sahami Armeniaco, & Phrurdin Persico. Charakter septem mensium præteriorum 3. 17. 151 cum nouilunio Sahami & Phrurdin 3. 17. 362 compositus dat idem nouilunium Thamuz, vt antea, 7.10. 513. At 206 dies congruentes septem lunationibus cum vicesima Sahami compositi, dant 16 mensis Mariri, vt est in laterculo. Sahami iniuit neomenia v. Ergo, Mahiri etiam v. Proinde xvi fuit feria vi. At qui nouilunium factum feria septima. Ergo fuit xvii Sahami. Itaque sine laterculo omnis opera luditur. Sic 206 dies cum 23 Phrurdin dant 19 Aban Persici, feria vi. Sed debebat esse feria vii. Ergo fuit die xx. Sic, puto, satisfiet iis, quibus prior methodus nouilunio-C rum non placuerit. Nam hæc expeditissima est, & optima.

DE ANNO PRISCO RVM
HEBRÆORVM ABRAHAMEO.

MIRA persuasio non solum Iudæorum, sed hominum pietatis Christianæ, annum Hebræorum priscorum fuisse vnicum tantum, qui hodie est, hoc est Lunarem. idque adeo asseuerant, vt non solum ita rem habere credant. sed etiam aliquid necessitatis imponant veteri illi populo annum habendi vnicum Lunarem, aut nullum. Sed tamen, si illis ostendero habuisse annum mensibus tricenum D dierum distinctum, non habebunt, quare vnicum annum Lunarem statuant. Nam aut vnicum æquabilem habuisse, qualis est Ægyptiacus, aut duos, æquabilem & Lunarem, omnino necesse est. Quis melius hoc docuerit, quam Moses ipse? Is scribit, Diluum cœpisse decima septima mensis secundi: centum quinquaginta dies aquas invaluisse: & diem proximum a centesimo quinquagesimo, hoc est centesimum quinquagesimum primum, fuisse decimum septimum

A septimum mensis septimi. Iam quadraginta sex dies ante diluuij initium fluxerant, & post, vsque ad decrementa aquarum, centum quinquaginta & vnuis : qui fiunt manifesto 197. & per triginta diuisi relinquunt menses sex præteritos, & diem x vii mensis septimi. Quid clarius dici potuit? Mirum vero est, nusquam in scriptura embo-limi mensis vllum vestigium aut memoriam exstare. Quod fortasse ut plurimum in ciuilibus negotiis anno hoc æquabili, in sacris Lunari vterentur. Hoc hariolantes dicimus. Quid enim aliud affirmare possumus? Certe in mensibus tricennum dierum continuis Luna locum habere non potest: neque annus Lunaris esse, qui 365 dies haberet: quos ita in descriptione diluuij æquus lector inuenire poterit.

B Die primo mensis decimi, hoc est, die 271 a capite anni, iuga montium nudata sunt, & ex aquis in emersum prodierunt. Expectauit 40 dies Noah, cum iam 311 dies a capite anni fluxissent. Mox emisit cornuum: quem libere ite redire permisit, donec aquæ omnino exuctæ fuissent. Non designat hoc longum spatum Moses, sed prudenti lectori ex simili loco coniiciendum relinquit; quantum interuallum illud fuerit. Nam eodem modo postquam expectasset septem dies, tunc emisit columbam, & reuersam iterum post alteros septem dies emisit. Sic sane alteri quadraginta dies ad illos priores addendi, & sic fient dies 351. Quibus adde xiiii posteriores, quibus bis columba emissâ. Fiunt sine dubio dies 365. Post illos xiiii dies, ex quo columba

C non rediit, ab illa, inquam, vespera putat diem primum anni sequentis Moses his verbis statim: *Anno uno & sexcentesimo etatis Noe, prima die primi mensis, aquæ desiccata sunt.* Sane quem annum Lunarem isti Metones confidere possint ex mensibus æqualibus & plenis, non video, & quod maius est, ex duodecim mensibus sine intercalari. Annus igitur prisorum Hebræorum merus Chaldaicus, aut, quod idem est, Ægyptiacus fuit: eumque Hebræi ipsi vocabant ἡμέρα τηνή, annum dierum, hoc est æquabilem, ὥμαλον. Constatbat enim ex æquali tributione dierum sine scrupulis. Similiter mensem æquabilem καὶ τετακοτήμερην ἡμέραν vocabant, mensem dierum, ut pote qui perpetuo, ac constanter diebus tricensis distributus esset.

D Hac sane interpretatione nihil verius esse poterit. Testimonia, & locutio nota illis, qui Scripturæ operam dant. Quod autem quadrantem annotarent, ut Ægyptij in Caniculæ ortu, Chaldæi & Persæ in æquinōctio Veris, omnino ratio ipsa fateri cogit, cum omnes eæ gentes hoc facerent, quæ quidem hac anni forma vtebantur. & sane mensem intercalabant post 120 annos, quem Persæ Mensem magnum vocabant, Hebræis vero id erat seculum, & spatum vitæ humanae; quod alibi explicaturi sumus. Genesios cap. vii. 3. Quia vero

T 3 corum

eorum menses vagabantur , propterea a numero dictos puto post A Exodus : cum Deus Mofi præcipiat eum mensem primum anni constituere , qui æquinoctio verno proximus esset. Ab eo tempore videntur nomina mensium suorum abiecisse , vel fortasse ab initio nulla fuerunt. De quo nihil certi constituere possumus. Nam Bul, Æthanim , & Ziu nomina mensium extant quidem in libro primo Regum: sed videntur Sidoniorum , & Tyriorum non solum Hebræorum fuisse. Quapropter Hebræi habebant epocham suam capitis anni in Libra. Et cum caput anni triginta dies integros superasset , eos dies vnum mensem embolium faciebant , inter cuius finem , & caput anni sequentis , ἐπαγόμδια suas collocabant: vt semper unus embolius mensis in eodem loco , & eodem tempore intercalaretur, B non autem singuli menses, vt apud Persas fiebat. Quod anni epocha esset in Libra , ostendit Moses , qui iubet τὸν ὥκτονην solennitatem celebrari τὸν ἡπτήν anno vertente , & alibi de eadem re loquens dicit : τὸν ἡπτήν τὸν οὐρανὸν in exitu anni. exitum anni ponit in Libra, post quem exitum iubet ὥκτονην celebrari. Et commodum tempore Exodi neomenia anni Autumnalis æquinoctium proxime secuta est. Quare ἐπαγόμδια Hebræorum , & τὸν ἡπτήν τὸν οὐρανὸν erant perpetuo in autumno, neque ultra triginta dies epocham anni anteuertebant, ac post 120 tantum annos mensis intercalabatur: vt merito historia prodiderit , duodecim tantum Præfectos e numero mensium anni a Dauide & Solomone creatos. quod annus Hebraicus in 120 annis C nullum embolium mensem haberet. Cæterum vt aliarum nationum , quibus in vsu hic annus fuit, eadem forma mensium , eademque neomeniae fuerunt , nisi sicubi ἐπαγόμδια discrimen exiguum constituebant: sic Hebræorum idem annus cum Ægyptiaco fuit: nisi fortasse ubi ἐπαγόμδια differentiam quinq; dierum constituebant inter quasdam Hebræas & Ægyptiacas neomenias. Certissimum est mensem illum, quo egressi sunt filij Israel ex Ægypto, cœpisse feria v. Nam primum Sabbatū, cuius celebratio indicta fuit, erat 22 dies secundi mensis. Auctor ipse Moses Exodi xvi. Ergo primus mensis cœpit feria quinta. Præterea scimus ex epilogismo accuratissimo, vt alibi discutietur, annum Exodi incidere in annum Iudaicum 2264. Quare Thoth anni D 2264 ad finem decurrentis cœpit Kal. Sept. feria prima. Semper autem etiam post Exodus appendices dies quinq; in æquinoctio, aut proxime æquinoctium mansisse, satis notum ex iis , quæ supra ex Mose disputauimus. Porro Kalendæ mensium vocantur ψῆν , quod ρεψίων significat : quamuis nulla noua Luna in illis obseruaretur, non magis quam in Kalendis mensium Ægyptiorum , quas tamen ρεψίωνas vocat Ptolemæus, & idem dixit ρεψίων τῷ ἐπαγόμδιῳ æquinoctium obseruatum

A seruatum ab Hipparcho. Thucydides quoque, vt alibi notamus, *τριακόδε* σελήνη dicit, quasi quædam *τριακία* sit ασέληνος, quales omnes Græcorum mensium ciuilium erant, præter primam & secundam Tetraeteridis. *τριακάδα* autem, siue ἑβδομήν καὶ νέδη vocabant *τριάντα*, aut *τριάντα*. Id significat numerum. Thema, *τριάντα*, numerare. quod vltra tricesimum nullus numerus mensium admitteretur. nisi potius quod Luna tecta esset & silens: si vltima mensis Lunaris etiam vocabatur *τριάντα*. Ea dies festiuæ erat, & per tubicinem indicebatur. In Psalmo octagesimo primo: *בְּחִזְרָשׁ שׂוֹפֵר בְּכַסְתָּר לְיוֹם חֶנְנוֹת כָּלְפִּיכְלָאָה כָּלְנִירָה וְנִירָה* *וְנִירָה*, *וְנִירָה* *וְנִירָה*, *וְנִירָה* *וְנִירָה*. In Proverb. cap. vii est *בְּכַסְתָּר* per Aleph. In cap. xvii Exodi diserte dicitur *בְּכַסְתָּר* resolute Segol in Iod. Ultima mensis secundi, Amaleki copiæ deletæ. Exodi capite xix. Propterea Moses erexit cippum in memoriam illius *τριακάδος*, siue ἑβδομήν, cum epigraphe: *ΑΞΤΕΡΝΥΜ ΒΕΛΛΥΜ ΦΟΡΕ ΙΝΤΕΡ ΠΟΠΥΛΥΜ ΔΕΙ ΕΤΑΜΑΛΕΚ.* Ad verbum: *τύλη τριάντας ιερογυμνίας* (siue *τριακάδος* mauis, siue ἑορτῆς) πόλεμος δωσοντος, καὶ τὸ Αμαλέκ. Nam τῇ eadem notionem habet hic, quam Samuelis primo, cap. xv. 12. vbi dicitur Saul sibi erigere trophæum, & cippum triumphalem. Interpretes aliter hunc locum accipiunt, nescio quam iuris-iurandi formulam super throno Dei concipientes. & non ignoro, hæc dicere, id esse bellum Grammaticis indicere: aut potius Gram-

C maticos bellum mihi indicere. Sed vtantur sensu suo. mihi ne meum commentum inuideant. Anno Lunari accepto, Iudæi morem illum priscum retinuerunt, vt tricesimam mensis, & neomeniam per tubicinem indicere soleant, ad hanc usque diem. Philo τῷ περὶ τῶν δέκα λογίων: *Τινὲς ιερογυμνίας, λιγὸς Καλπυξίν ταυτομάννοι.* Quare *τριάντα*, dicitur *πεντακοπολεῖα*, Judith viii, 6. Ego existimo, quod iam tetigi, *τριάντα*, a tegendo dictum, quod sit tunc interlunium, vel ἑβδομήν: quod alibi dicitur *τριάντα*, alibi *τριάντα*. vt *בְּכַסְתָּר*. item *כְּנִיסִּיָּה* pro *כְּלִילָה* consumptio. Inde Horatius *τινὲς τριακάδας*, Iudaicam vocavit tricesima Sabbathæ. Nam omnem festiuitatem Iudaicam non solum Iudæi, sed & gentiles Sabbatum vocant. Iu-

D dæi quidem, cum dicunt Tisri nunquam incipere a feria prima, quarta, sexta, ne duo Sabbathæ continentur. Gentiles autem non alio nomine omnes eorum solennitates vocabant, Iuuenalis: *Obseruant ubi festa mero pede Sabbathæ Reges.* Nudipedalia enim Iudaica, quæ nona Ab, & alias, etiam extra Sabbati diem, si ita contingat, celebrantur, Sabbathæ igitur tricesima Horatius dicit *τινὲς τριακάδας*, quæ erat ἑορτὴ, *ιερογυμνία*, & festiuæ dies Iudæis. Quare semper coniunguntur hæc, ἑορτὴ καὶ *ιερομη-*

νία, μη & ώρα. Apostolus ad Colossenses: μὴ διὰ τὸν ὑμᾶς κεντεῖτω σὺ μέ-
γε ἔορτῆς, η̄ ταρπειας, η̄ Καββατῶν, ᾱ εἰς σκάλα τῷ μετόπιων, Τὸν δὲ Κάμα τὸ
Χειστ. Hic ἔορτῶν vocat οὐδὲ. Iosephus etiam temporibus suis Sab-
bati initia, quod tempus Iudaico idiomate dicitur παρθεβανος Καβ-
βανον: Item exitum eiusdem Sabbati a Sacerdotibus classico signifi-
cari solitum scribit his verbis lib. 4. ἀλιστεως, c. 3 4: ὑπὲρ κορυφῶν κα-
τεποδίασο τῷ παροφελεων, ἐνθα τῷ ιερέων εἰς ἐξ ἔθνες ισάρμποτε ἔκαστων εἴ-
δομαδα εισιθσδη περιεσήμανε (ἀλιποσι δείλιον, καὶ τελευταῖσαν αὐτὸς πέντε ε-
περέργεν, ὅτε μὴν αἰτεγεν τῷ λαῷ κατεγέλλων, ὅτε δὲ ἔργων απέχεσθ). Quan-
do autem omnino hanc anni formam abiecerint Iudei, vtrum tem-
poribus Abrahami tantum vbi sint, an vero ad tempora Nabopol-
lassari, equidem nihil statuo. Sed studiosi quærant. Nam plura nobis B
reperient. Tantum eam opinionem de solo vbi anni Lunaris ex ani-
mis hominum euellere poterimus. qui etiam Noam in arca epactas
Lunares, & excessum Solis supra Lunam obseruasse diuinant. Nunc
moniti nullas epactas inuenient.

DE NOVARVM INDIARVM ANNO.

Non potuit opportuniore loco mentio iniici anni Mexicanorum, & totius illius magnæ Perusianæ continentis, quam hic.

MENSES MEXICANI.	APPELLATIONES DIE- RVM MENSIS MEXICANI.
1 Tlacaxipeualiztli	1 Cipactli. Xiphias.
2 Tozgutzli	2 Hecatl. Aer.
3 Hueitztzutzli	3 Calli. Domus.
4 Toxcalt. vel Tepupochui- litztli	4 Cuezpali. Lacertus.
5 Eçalcoalitzli	5 Couatl. Coluber.
6 Tecuilehuicintli	6 Mizquintli. Mors.
7 Hueitecuilhuitl	7 Maçatl. Ceruus.
8 Miccailhuicintli	8 Tochtli. Cuniculus.
9 Veymiccaillhuitl	9 Atl. Aqua.
10 Vchpaniztli. vel Tenauati- litztli	10 Izcuintli. Canis.
11 Pachtli, vel Heçoztli	11 Ozumatli. Simia.
12 Hueipachtli. vel Pachtli.	12 Malinalli. Scopæ.
13 Quecholli	13 Acatlh. Canna.
14 Panqueçaliztli	14 Oceloti. Tigris.
15 Hatemuztli.	15 Coautli. Aquila.
16 Tititlh	16 Cozcaquahuti. Buteo.
17 Izcalli	17 Olin. Temperamentum.
18 Coanitlessac. vel Cimailhuitl.	18 Tecpathl. Cochlear. <small>Acosta Slabon. excusorū ignis.</small>
	19 Quiauitl. Pluvia.
	20 Xuchitl. Rosa.

Nam

A Nam habent aliquid commune cum æquabili anno, vt pote cum eorum annus 365 diebus constet, vt *Ægyptiacus*, & *Perficus*, & nomina diebus mensis indiderint; vt olim prisci Persæ. Annus autem eorum in duodeuiginti menses tribuitur. Mensis vicenis diebus explicatur. Ita fiunt 360 dies. in fine adiiciuntur ἐπαγόρυθραι vitulacionibus & publicæ lætitiae dicatae. Porro vt nos anni aliam diuisionem facimus, cum in septimanas tribuimus, ita illi per 111 dies distinguunt. neque alium locum apud eos habet η τετραδεκάμερον, quam apud nos η ἑπτακάμερον, quæ nunquam redit in orbem, nisi post quater tredecim annos, qui sunt LII. quæ est eorum maxima Periodus. vel Salchodai constat quatuor minoribus, quarum singulæ sunt tredecim annorum.

B Prima vocatur Tochtli, Cuniculus. Secunda Acatlh, Canna. Tertia Tecpathl, Cochlear. Quarta Calli, Domus. Et vocant primum, secundum, tertium, quartum annum periodi ita, Ce Tochtli, ome Acatlh, Ei Tecpathl, Naui Calli. Vt igitur Cuniculus, τετραδεκάμερον, & annus redeat in orbem, opus est LII annis. quæ est magna periodus, vt diximus, vel sæculum Mexicanorum, vt 532 anni magna periodus Paschalis. De hoc quoque anno intelligit Petrus Martyr, cum scribit: *Annū ab occasu heliaco Vergiliarum incipiunt, & mensibus claudunt Lunaribus. Mensē a Luna nominant Tona. Quum menses signare intendunt, Tonas inquiunt. Lunam eorum lingua Tonam dicunt. Dies autem a Sole Tonaticos.*

C Vnde quot soles, tot Tonatici. Eorum idiomate sol Tonaticus dicitur. Alicubi tamen aliter. Sed nulla ratione moti annum distribuunt in menses duodeuiginti. Menses autem etiam diebus viginti claudunt. Quod iste Tonaticum vocat, Gomara TONELLI dicit, & Tonelli magnum vocat vnam ex quatuor periodis minoribus, cuius primi anni hecatombe captiuorum. Maximus vero TONELLUS constans ex LII annis fine anni vltimi multis Hecatombis celebrabatur. Quinque Ἐπαγόρυθραι cuiuslibet anni ebrietatibus dicant, vt diximus, tanquam earum nulla ratio habenda sit in numero dierum anni. Habebant etiam rationem bisexti. quod accurate obseruabant. Vides sensum huius anni ad illas gentes barbaras peruenisse. Plura poteram dicere. Sed quæ ad rem, hæc fere.

ANNI QVATVOR.	
I	<i>Calli. Domus</i>
II	<i>Tochtli. Cuniculus</i>
III	<i>Acathl. Canna</i>
IV	<i>Tecpatlh. Cochlear.</i>

R O T A E.

CVNICVLVS

1	Ce tochtli
2	Ome acathl
3	Ei tecpatlh
4	Naui calli
5	Macuil tochtli
6	Chicoacen acathl
7	Chicome tecpatlh
8	Chicuei calli
9	Chiconaui tochtli
10	Matla&tlacatl acathl
11	Matla&tlioce tecpatlh
12	Matla&tliome calli
13	Matla&tliomei tochtli

CANNA

1	Ce acathl
2	Ome tecpatlh
3	Ei calli
4	Naui tochtli
5	Macuil acathl
6	Chicoacen tecpatlh
7	Chicome calli
8	Chicuei tochtli
9	Chiconaui acathl
10	Matla&tlacatl tecpatlh
11	Matla&tlioce calli
12	Matla&tliome tochtli
13	Matla&tliomei acathl

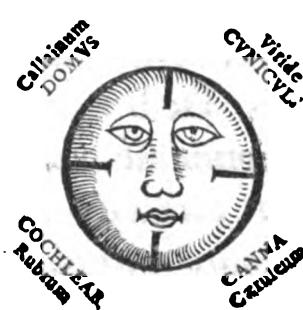
COCHLEAR

1	Ce tecpatlh
2	Ome calli
3	Ei tochtli
4	Naui acathl
5	Macuil tecpatlh
6	Chicoacen calli
7	Chicome tochtli
8	Chicuei acathl
9	Chiconaui tecpatlh
10	Matla&tlacatl calli
11	Matla&tlioce tochtli
12	Matla&tliome acathl
13	Matla&tliomei tecpatlh

DOMVS.

1	Ce calli
2	Ome tochtli
3	Ei acathl
4	Naui tecpatlh
5	Macuil calli
6	Chicoacen tochtli
7	Chicome acathl
8	Chicuei tecpatlh
9	Chiconaui calli
10	Matla&tlacatl tochtli
11	Matla&tlioce acathl
12	Matla&tliome tecpatlh
13	Matla&tliomei calli

Principium anni a xxvi Februario. Iosephus a Costa v 1, II.

Die ultima Rota, hoc est anni LII frangebat omnia fistilia, & videntia, extinguebat ignem, & lumina, patantes mundo exitum imminere in fine cuiusdam barum Rotarum. Dicunt etiam ante annum Christi 694, quo cepit numerus, quo viuntur, quatuor Soles perisse, & hunc quintum esse, quem hodie videmus. Ultimam noctem Rota vigilabant patentes eam extremam esse mundi. Quum autem viderent crepusculum, tunc certi mundum abduc non peritum, surgentes in choras, & ludicra dedebant se, qui erat primus dies Rota noua.

Numeri.

1	Ce
2	Ome
3	Ei
4	Naui
5	Macuil
6	Chicoace
7	Chicome
8	Chicuei
9	Chiconaui
10	Matlaç
11	Matla&tlioce
12	Matla&tliome
13	Matla&tliomei
14	Matla&tlinaui
15	Matlatlinaacuil
16	Matla&tlichicoace
17	Matla&tlichicome
18	Matla&tlichicuei
19	Matla&tlichiconaui
20	Cempoalli.

Primus Annus.

1	1	21
2	18	
3	15	
4	12	
5	9	19
6	6	26
7	3	23
8	20	
9	17	
10	14	
11	11	
12	8	28
13	5	25
14	2	22
15	19	
16	16	
17	13	
18	10	
19	7	27
20	4	24

Dies primus mensis Septimanarum.

Secundi anni Septimana in v mensis. Adde primi anni prima Septimana IIII. habebis secundam Septim. ita semper per incrementum IIII.

Anno Christi 1551, absolverant 1858 annos, ut auctor est Francisc. Lopez Gomara. Ergo eorum annus primus insuit anno 694.

JOSEPHI

Mirum, banc linguam carere literis B, G, R, S Creberimum Ch. Tl. Ct. numerus non excedit quinaria. Idque in toto orbe novo rbi teſera, quibus luditur, non habent, nisi puncta quinque. Hislor. Ind. cap. 196.

G

D

227

I O S E P H I
S C A L I G E R I
I V L I I C A E S A R I S F.
D E
E M E N D A T I O N E
T E M P O R V M
L I B E R Q V A R T V S.

A V E M A D M O D V M ex duplice anni æquabilis genere, alter 360 dierum, Lunaris anni, alter 365, Solaris naturam imitabatur: ita etiam ex duplice naturali, alter Lunaris est, alter Solaris. Ac Lunaris quidem anni menses tantum naturales sunt, annus autem ipse est ðis: quatenus interuallum inter duas synodos Lunares, id dicitur naturali ex caussa mensis Lunaris: duodecim autem eiusmodi interualla dicitur annus Lunaris instituto hominum. At Solaris, qui & Tropicus dicitur, quatenus ab uno puncto æquinoctiali, ad idem conuersione definitur, mere naturalis est: item quatenus in partes naturales tribuitur: ut in formas duodecim Zodiaci. Nam iij sunt cœlestes menses, ut & ipsi Lunares hoc nomine cœlestes dicuntur Censorino. At annus in partes aut æquabiles tributus, qualis Ægyptiorum vel Copti, Æthiopum, & Gelalæus: aut in alias inæqualiter cauas, plenas, superfluas, ut Romanorum Julianus, is impropre naturalis dicitur. Hinc igitur consurgit duplex anni naturalis, siue Tropici, genus, & quidem ratione mensium. Nam annus Tropicus aut æquabilis est, aut cœlestis. Æquabilis, qui menses aut tricenarios, ut annus Elkopti, aut propter aliquam rationem inæquabiles habet, ut Romanus. Cœlestis, qui partibus Zodiaci, inæqualibus quidem illis, sed natura talibus, descriptus est. Eum autem annum Tropicum Ægyptij die rum trecentorum sexaginta quinque & quadrantis definierunt. Observantes enim accuratissime ortum Caniculæ, quia ab eo tempore Nilus intumere solet, ab uno ortu ad alterum ortum Caniculæ præter 365 dies, quadrantem superesse deprehendebant. Nam cum Caniculam ἀργούχως orientem notassent: sequenti anno, media nocte: tertio, horis sex post mediam noctem: quinto, iterum ineunte nocte

nocte oriri videbant. Quare δὲ τὸν ἀρχὴν αἰατολῆς περίεργος, ἐπὶ τῷ Αἰατολέροις αἰατολῆς διέργον, præter quater 365 dies, vnum solidum diem accreuisse animaduertebant. Neque est, cur hoc inuentum Ἀgyptiis tribuamus, cum Chaldæi id in ortu Caniculae Ἀgyptios docuerint, quod ipsi in æquinoctio verno annotabant. Et facile fuit illis gentibus hoc notare, qui æquabili anno vtebantur. Nam exempli gratia, si ἀρχὴν αἰατολὴν Σωτῖον, vel Caniculae, notata fuit Paophi die secunda, feria quarta: eadem αἰατολὴν ἀρχὴν anno quinto deprehendebatur Paophi die tertia, feria secunda. Itaque præter quatuor annos solidos Ἀgyptiacos, dies unus rationibus anni accedebat. Cæsar igitur, deuicto Pompeio, postquam Sapientibus Ἀgypti aliquot dies operam dedisset, ab iisque anni Canicularis modulum didicisset, ex eo tempore in animo habuit annum emendare, cuius apud Romanos nulla alia forma certa erat, nisi quam Pontificum libido præscribebat. Quod quidem parturiens Cæsar non prius potuit parere, donec quarto a Pharsalica pugna anno, ipse quartum Consul, opus diu cogitatum ad exitum perduxit, anno cycli Solaris XXI, Lunaris XIIII, Olympiadis centesimæ octagesimæ tertiae quarto: anno periodi Julianæ 4669, a quo incipit primus Ianuarius Julianus. Is, vt dixi, erat quartus Cæsaris Consulatus, qui abdicato magistratu sibi Q. Fabium Maximum, & C. Trebonium suffecit. Sed annus confusionis, qui antecessit, erat tertius Consulatus Cæsaris, M. Aimilio Lepido collega: qui annus confusionis habuit menses, vt Suetonius scribit, quindecim: dies, vt auctor est Macrobius, & alij, 444. Cum de anno Romano veteri disputaremus, aperuimus anni Romani caput circiter 13, aut 23 Octobris, prout annus intercalaris erat, aut communis, Julianis temporibus, incidisse circa initia belli ciuilis Pompeiani. Cæsar autem anno confusionis intercalauit primum dies 67, tum Merkedonium parem, qui ex consuetudine forte in illum annum inciderat. Fiunt dies intercalares omnes 89. Quibus adiice modum anni Romani: scilicet dies 355. Colliguntur dies confusionis 444. Iam abiice modulum anni confusionis, hoc est 444, a duobus annis Julianis, nempe 730. Relinquuntur dies 286: qui ab anni noui Juliani Kalendis deducti desinunt in 12 Octobris. D qui fuit dies ultimus anni eius, qui Ianuarium confusionis proxime antecessit. Tertius decimus autem Octobris fuit primus dies, atque adeo Kalendæ Ianuarij confusionis. Ultimus December confusionis cœpit a tertia Decembbris Juliani. LXVI I dies a Cæsare inter finem Nouembris & Kal. Decembbris interiecti a 3 Decembbris Juliani retro putati desinunt in 27 Septembris Juliani. A Kalend. anni Romani ad finem Nouembris, sunt dies 326. quibus coniuncti dies XXII Merkedonij

A Merkedonij fiunt vna 348 dies, qui a 26 Septembris retro retexti desinunt in XIIII Octobris Iuliani. Hoc est, Ianuarius confusionis cæpit a XIIII Octobris, vt erat propositum. Tertia igitur die Decembris Iuliani iniuit December Romanus, atque is quidem vltimus vltimi anni Romani, anno cycli Solaris vicesimo desinente, & vice-

simo primo anno cycli in primis Kalendis Julianis initium sumente, in literis Dominicalibus C B, vt quidem nunc putamus. Nam tunc neque litera Dominicalis nota erat, neque cyclus vllus hebdomadicus Solis. Fingimus præterea eo anno Bisextum fuisse: quod nullum fuit. Annus enim confusionis exæquationis vicem est, quæ fieri debebat intercalatione vnius diei post Terminalia, in litera F insi-

B titia, ante literam eandem ordinariam, quæ est in 24 Februarij, estque vetus sedes Regifugij Romani, sexto Kalend. Martias. vnde prius intercalatum dicitur BISEXTVM. Solinus, vt est auctor valde futilis, putat Merkedonium tantum eo anno intercalatum: eumque annum 344 dies duntaxat habuisse: Merkedonium vero dies 21. qui de modo anni Iuliani deductus relinqueret annum confusionis dierum 344, vt cius ratiocinia postulant. Quod mōnstri quid, cuiusmodi sit, e quidem non video. Sed ille fucus in illis eclogis, quas mala fide ex bonis auctoribus in suum Polyhistorem transtulit, multa eiusmodi sine delectu consarcinare solet. Dio contendit Cæsarem LXVII tantum dies adiecisse: addit etiam, falli, qui plures ab eo intercalatos

C proderent. Quod verissime dictum ab eo. Nam Merkedonius, quem intercalauit, non erat Cæsar, sed consuetudinis. Dies autem LXVII a se, non à consuetudine, adiecit. His consentanea scribit Suetonius: annum confusionis fuisse xv mensium. Nam xxii dies mensis Merkedonij, item LXVII Cæsar, fiunt simul dies LXXXIX. qui est iustus modus mensium trium Lunarium. Sic annus Julianus habuit dies 365, cum quadrante. Quare autem ita menses impares constituit, vt binos continuos iæquinoctium, Quintilem, & Sextilem: Decembrem, & Ianuarium constituerit, hæc ratio est. Cæsar voluit Solsticium, Brumam, & vtrumque æquinoctium a Kal. eorum mensium incipere, in quos octauas partes anni incurrere arbitrabatur. Opinio

D autem illorum Romanorum simul, & Græcorum fuit, ea tempora confici in octauis partibus signorum suorum. Quare principium Capricorni statuit in a. d. VIII Kal. Ianuarij. Ergo octaua pars Capricorni incidit in Kal. Ianuarij sequentis, in qua parte sidus brumæ confici putabat Cæsar cum vulgo. Initium Arietis in a. d. VIII Kal. April. Æquinoctium igitur in Kal. Aprilibus. Initium Cancri in a. d. VII Kalend. Quintil. Solsticium & octaua pars Cancri in Kal. Quintilib. Initium Libræ in a. d. VII Kal. Oct. Æquinoctium autumnale

& octaua pars Libræ in Kalendis Octobrib. Neque aliud fuit con- A
filium C. Cæsari in anni tributione. Nam etiam post Cæsarem annis
plusquam C L, vulgus putabat quatuor tempora circa octauas partes
Signorum confici. mendose. Id enim, si exactius rem putemus, octin-
gentis fere annis ante primam Olympiadem contingebat. Hoc bene-
ficium, quamvis a posteritate audiissime arreptum est, tamen tantum
abest, ut statim vulgo acceptum sit, ut etiam palam correctori anni
obtrectaretur. Est enim genus hominum, quibus inuitis bene fit,
& quos seruare idem est atque occidere: qui illo dicto aures bono- B
rum verberant: Τὸν κακὸν δὲ κείμενον & κινητέον. Neque enim defuerunt,
vti iam diximus, qui illud incomparabilis viri diuinum factum repre-
henderent. Inter quos M. Tullius Cicero, homo potius virtutum B
Cæsaris obtrectator, quam vitiorum castigator, cum anno primo Iu-
lianu quidam diceret, Cras Lyra orietur: Ex edicto, inquit, orietur:
tanquam coactus illam ordinationem non solum acciperet, sed au-
diret. Plutarchus in Cæsare: & μὲν ἀλλὰ τὸ πᾶν βασιλεύει, καὶ
βαρυπούσοις τῷ διεισιν αἵτις παρέχεται. Κικέρων γὰρ οὐ πότερος,
φίσαντος τῷ θεῷ, αὐτονομίαν λύγει τοῖς, εἴπειν, τὸν δαλαγματούσος. οὐ καὶ
τοῦ πέδος αἰδύκιον τῷ αὐτρωπών δεχομένων. Hoc etiam animaduertere
licet ex quadam epistola ad Atticum, lib. xvi: *Itane? Nonis Iuliis?*
quicquamne turpius, quam Bruto Nonis Iuliis? Sed Cicero Pompeias Nonas veteris anni ineptissimi amasset, qui Iulias anni castiga- C
ti auersatur. At nos fruamur tanto beneficio Cæsaris, etiam inuitis
omnibus Pompeianis. Nam sane tres triumphi Cæsariani, tota Gal-
lia, Ægyptus, Africa, Asia, denique Pompeius ipse deuictus contra
hanc ordinationem anni, meræ nugæ sunt. Quæ si ita, uti cam edide-
rat Cæsar, & edicto sanxerat, inuiolata mansisset, Cæsari Augusto o-
pus non fuisset iterum cam emendare. Cæsare enim anno secundo
Juliano interfecto, Sacerdotes eius mentem minime assecuti, non
post annum quartum, ut ille præceperat, sed quarto quoque anno bi-
sextum intercalabant. Quatuor enim quadrantes post quatuor annos
constituunt diem vnum, quem Cæsar intercalari iussit inter Terminalia & Regifugium. Quatuor quadrantes non attribuuntur nisi qua- D
triennio exacto: & consequenter dies ex quatuor quadrantibus com-
positus non intercalandus, nisi cum exacti sunt quadrantes illi. Tunc
is dies intercalatur post Terminalia ante eum diem, qui est sexto Kal.
Martias. Ideo eo anno bis dicitur, sexto Kal. Martias. Vnde nomen
B I S E X T O. Primum bisextum celebratum est anno secundo a cæde
Cæsaris desinente, qui erat quartus Julianus incipiens, post tres qua-
drantes consecutos. Itaque pro x viii horis, x x i i i i intercalatae. Hoc
vitium sero deprehensum; anno Julianu x x viii, C. Martio Cen-
forino,

Aforino, C. Asinio Gallo coss. correxit Cæsar Augustus hoc modo : In xxxvii annis Iulianis duodecies intercalatum est , cum tamen ei interuallo nouenæ intercalationes dumtaxat congruerent. Tres igitur illæ intercalationes , quæ supra nouem celebratæ erant, duodecim annis sine bisexto transire iussis, emendatæ sunt. Postea redditum est ad iustum intercalandi modum. Nam annus primus post illos duodecim, qui fluxerunt sine bisexto, is fuit primus, cui imputatus est quadrans. Ideo quartus ab illo exactus accepit bisextum , anno Juliano quinquagesimo tertio , cycli Solis decimo septimo , qui erat, vt vulgus putat, octauus a nato Christo Filio Dei. Idque bisextum primum omnium rite celebratum fuit : cum a pri-

B

Anni Juliani.	CYCLVS SOLIS EMEN- datus.		CYCLVS SOLIS VI- tiosus.		Anni Juliani.	CYCLVS SOLIS EMEN- datus.		CYCLVS SOLIS VI- tiosus.	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	2	1	C	B	B	2	8	D	B
2	2	2	A		A	2	9	C	G
3	2	3	G		G	3	0	A	F
4	2	4	F		E	3	1	G	D
5	2	5	E	D	D	3	2	F	C
6	2	6	G	C	C	3	3	D	B
7	2	7	B	A	B	3	4	C	G
8	2	8	A	G	A	3	5	B	F
9	1	G	F	F	G	3	6	A	E
10	2	E	D	D	E	3	7	F	C
11	3	D	C	C	D	3	8	E	B
12	4	C	B	B	C	3	9	D	A
13	5	B	A	G	A	4	0	C	G
14	6	A	G	F	F	4	1	B	F
15	7	G	F	E	E	4	2	A	E
16	8	F	E	B	B	4	3	G	D
17	9	D	C	B	D	4	4	F	C
18	10	C	B	A	C	4	5	E	B
19	11	B	A	G	B	4	6	D	A
20	12	A	G	F	A	4	7	C	G
21	13	F	E	D	F	4	8	B	F
22	14	D	C	B	D	4	9	A	E
23	15	C	B	A	C	5	0	G	D
24	16	B	G	E	B	5	1	F	C
25	17	A	G	F	F	5	2	E	B
26	18	G	F	E	D	5	3	D	A
27	19	E				5	4	C	G

mis Kalendis Iulianis, ad illam usque diem, rationes Bisexti conturbatae fuissent. Nos eius rei exemplar in Laterculo supra proposuimus, ut ex eo quid in ratione Bisexti peccatum sit, quid item emendatum perspiciatur. Edictum autem quo Iulius annum suum publicauit, item illud quo Augustus Bisexti vitium correxit, maiorum supinitate, ac negligentia periit. Quod utinam ad nos peruenisset! In

Laterculo vides anno quarto Iuliano intercalationem præcipitatam A fuisse, cum a Kalen. Ianuarij primi, ad tempus primi bisexti vitiosi, tres tantum quadrantes supra rationes Solis excurrerent. quæ quantitas diem solidum constituere non potest. Vides præterea anno 37 Iuliano competere duodecimam intercalationem vitiosam : post quam intercalationem, hoc est anno Iuliano 38, Cæsar Augustus, C. Martio Censorino, C. Asinio Gallo c o s s. edicto sanxit, vt duodecim anni sine intercalatione transigerentur. Iam, vt testatur Plinius, annus cœperat sidera morari. C. enim Cæsar statuerat initium Arietis in 25 Martij. Atqui anno Iuliano x xx v i i illud tempus descenderat in 28 Martij. Nam eo anno in cyclo Solis emendato 25 Martij erat feria III. In vitioso, feria vi. Differentia, triduum. B Iussis ergo annis x ii sine bisexto transfire, vt triduum illud tolleretur, eorum duodecim annorum ultimus desiuit in x l i x Iuliano. Post quem sequens, hoc est, quinquagesimus, cœpit cum quadrante putari. Propterea quarto hinc anno quatuor quadrantes conflati diem confecerunt, qui primus omnium rite intercalatus est, anno Iuliano 53, cycli emendati decimo septimo. Exemplar autem Hemerologij ab Augusto emendati, quod in saxum incisum Romæ repertum est, infra subiecimus.

HEMEROLOGIVM ANN I VLIANI.

A. K. IAN. F.

B F
C G
D C
E NON. F
F F
G C
H C
A AGON
B EN
C CAR. NP
D C
E EID. NP
F EN DIES. VITIOS.
G CAR EX.S.C.
H C
A C
B C
C C
D C
E C
F C
G C
H C
A C
B C
C C
D C
E C
F C
G C
H C
A C
B C
C C
D C
E C
F C
G C
H C
A C
B C
C C
D C
E C
F N
G C
H C
A N
B EQ. NP
C C
XXIX

H. K. FEB. N

A N
B N
C N
D NON
E N
F N
G N
H N
A N
B N
C N
D EID. NP
E N
F LVPER. NP
G EN
H QVIR. NP
A C
B C
C C
D C
E FERAL. F
F C
G TER. NP
H REGIF. N
A N
B EQ. NP
C C

D. K. MAR. NP

E F
F C
G C
H C
A NP HOC. DIE. CÆSAR
PONTIF. MAXIM. FACT. EST
C F
D C
E C
F C
G C
H N
A EQ. NP
B EID. NP
C F
D LIB. NP
E C
F QVIN. N
G C
H C
A N
B TVBIL. NP
C Q. REX. C. F
D C
E C
F NP HOC. DIE. CÆSAR
ALEXAND. REGERIT
G C
H C
A C
B C
XXXI

C

D

C. K.

DE EMENDAT. TEMPORVM LIB. III. 233

A C.	K. APR. N	H. K. IVN. N	E. K. AVG. N
D C	A FMART. CAR. MO-	A FMART. CAR. MO-	F. C FER. HOC DIE
E C	NET	NET	C. CÆSAR. HISPA. VICT.
F C	LVDI	G C	G C
	MATRI MAG.	C C	H C
G	NON. LVD	D NON	A NON. F
H	N LVDI	E N	B F
A	N LVDI	F N	C C
B	N LVDI	G MENTL IN. CA-	D C
C	N LVDI	PIT	E N <small>HOC DIE. CÆSAR HISPALIN. VIG.</small>
D	N LVD. IN CIRC.	H VEST. NF. PR.	F C
E	N	A N	G C
F	N LVDI CERERI	B MATR. N.	H C
G	EID. NP LVDI	C N	A EID. NP
H	N LVDI	D EID. N.	B F
A	F ORD. NP LVD	E N	C C
B	N LVDI	F Q. ST. DF	D C
C	N LVDI	G C	E PORT. NP
D	N LVDI	H C	F C
E	CER. N. LVD. IN CIRC	A C	G VIN. F. P.
F	N	B C	H C
G	PAR. NP	C C	A CONS. NP
H	N	E C	B EN
A	VIN	F C	C VOLC. NP
B	C	G C	D C
C	ROB. NP	H C	E OPIC. NP
D	F	A C	F C
E	C	B C	G VOLT. NP
F	NP I. VCD. FLOR	C C	H NP H. D. ARA VICTORIA IN. CVRIA DEDIC. EST
G	C LVDI	D F	A F
H	C LVDI	E G	B F
	XXX	XXX	C C
			XXX

A.	K. MAI. N	F.	K. IVL. N	D.	K. SEPT. N
B	F COMP	G	N	E	N <small>HOC DIES FER. NEP:</small>
C	C	H	N	F	NP
D	C	A	NP	G	C LVDI. ROMANI
E	C	B	POPLIF. NP	H	NON. F. LVD.
F	C	C	N LVDI APPOLLIN	A	F LVDI
G	NON. N	D	NON. N LVDI	B	C LVDI
H	F	E	N LVDI	C	C LVDI
A	LEM. N	F	N LVDI	D	C LVDI
B	C	G	C LVDI	E	C LVDI
C	LEM. N	H	C LVDI	F	C LVDI
D	NP LVD. MART. IN CIRC	A	NP LVDI	G	N LVDI
E	LEM. N	B	C LVD. IN. CIR.	H	EID. NP
F	C	C	C MERK.	A	F. F. EQVOR. PROB.
G	EID. NP	D	EID. NP MERK.	B	LVD. ROM. IN. CIRC;
H	F	E	F MERK.	C	C IN CIRC.
A	C	F	C MERK. NP	D	C IN CIRC.
B	CCC	G	C MERK.	E	C IN CIRC.
C	C	H	LVCAR. NP MERK	F	C IN CIRC.
D	CCC	A	C LVD. VICT. CÆ- SAR.	G	C MERK.
E	AGON NP	B	LVCAR. LVD.	H	C MERK.
F	N	C	C LVDI	A	C MERK.
G	TVB. NP	D	NEPT. LVDI	B	NP MERK. H. D.
H	Q. REX C. F	E	N LVDI	C	AVGVSTI. NATALIS
A	C	F	FVRR NP LVDI	D	LVD. CIRC.
B	CC	G	C LVDI	E	C C
C	CC	H	C IN CIRC.	F	G C
D	CCC	A	C IN CIRC.	G	H F
E	CCC	B	C IN CIRC.	H	A C
F	CC	C	C IN CIRC.		XXX
G	C	D	C		
	XXXI	XXXI			

B. K. OCT.	A. K. NOVEM. N	G. K. DEC. N	A
C F	B	H	
D C	C	A	
E C	D	B	
F C	E NON. F	C NON. F	
G C	F F LVDI	D	
H NON. F.	G C LVDI	E C	
A F	H C LVDI	F C	
B C	A C LVDI	G C	
C C	B C LVDI	H C	
D MEDITR:	C C LVDI	A AGON. NP	
E AVGVST. NP	D C LVDI	B EN	
F FONT. NP	E EID. NP EPVL. INDICT.	C EID. NP	
G EN	F F EQVOR. PROB.	D F	
H EID. NP	G C LVD. PLEB. IN CIRC.	E CONS. NP	
A F	H C IN CIRC.	F C	
B C	A C IN CIRC.	G SAT FERIA SATURN.	
C C	B C MERK.	H C	
D ARM. NP	C C MERK.	A OPAL. NP	
E C	D C MERK.	B C	
F C	E C	C DIV. NP	
G C	F C	D C	
H C	G C	E LAR. NP	
A C	H C	F G C	
B C	A C	G H C	
C C	B C	H A C	
D C LVD. VICT.	C C	B C	
E C LVDI	D C	C F	
F C LVDI	E F	D F	
G C LVDI	F C	E C	
H C LVDI	XXXI	XXXI	
XXXI			

Dies anni Iuliani, vt vides in exemplari, notati sunt per octonarios, usque ad literam H: quia Romanorum ogdoas in tributione dicrum seruabatur propter Nundinas, vt apud Iudeos Hebdomas propter Sabbatum, a quibus nos didicimus. Nam post tempora Theodosij, imo a temporibus tantum Dionysij Exigui, Kalendaria Romana in hebdomadas tributa, & cyclus Lunæ in margine appositus, quem aureum numerum vocamus, exemplo Kalendarij Alexandrini. Antea nondum Kalandariis Iulianis annotabatur numerus aureus. Nam plane inuentum est Christianorum post confessum Nicenum. vt satis mirari non possim doctos viros, qui assuerant etiam epactas a Iulio in Kalendario suo impressas. Diceres eos cum Sosigene in consilium a Dictatore adhibitos. Quid? nonne doctissimus Mathematicus Germanus scribit se apud Baronem Germanum vidisse D commentarium amplissimum in aureum numerum C. Cæsaris, cumque commentarium in codice vetustissimo fuisse descriptum? Adeo peregrinus est in harum rerum origine. Aiunt igitur a C. Cæsare Kalendis Ianuarij unitatem appositam: quia is esset primus annus cycli Lunaris Iuliani, quod in Kal. illas nouilunium concurredet. Sed ne verum quidem, coniunctionem luminarium fuisse in Kal. Ianuarij primi. Nam, vt in anno Indorum diximus, nouilunium

nouilunium

Anium non Kal. vt neomenia Mucharam Indici , sed secunda Ianuarij
suit , feria septima : cuius nouilunij Character , 7, 1, 940. Atqui Cæ-
sar non magis nouit vsum epactarum , quam hebdomadis Iudaicæ.
Potuit igitur in Fastis suis nouiluniorum notas apponere , vt stella-
rum ortus & occasus , sed non per enneadecaeteridas. Nam absque
controversia Paschatis fuisset , quid esset cyclus Lunæ , hodie solum
Iudæorum vulgus , & docti duntaxat Christiani scirent. Cyclus ,
inquam , Lunæ Paschalis hanc Methodum nobis peperit , quam fru-
stra attribuunt Cæsari. In Chronico Eusebij , anno septimo Iuliano
annotatur , cursum Lunæ eo tempore deprehensum fuisse. Quid sit ,
nescio. Porro ex vetustissimis scriptoribus , qui quidem exstant ,
BMarcus Varro vtitur ordinatione temporis Iuliani in libris rerum
rusticarum. Eius verba sunt ex libro primo. *Dies primus est Veris in
Aquario, æstatis in TAURO, autumni in Leone, hiemis in Scorpione. Cum
vniuersiisque horum quatuor signorum dies tertius et vicesimus qua-
tuor temporum sit primus , efficitur , ut Ver dies habeat x CI , Æstas
x CIII , Autumnus x CI , Hiems LXXXIX. Quæ redacta ad dies ciu-
iles nostros , qui nunc sunt , primi verni temporis a. d. vii Eid. Sext.
hiberni ex a. d. iiii Eid. Nouemb.* Manifesto dies ciuiles Julianos
intelligit. Sed & Cicero & Brutus , ac Cassius paulo antequam
hæc scriberet Varro , eadem descriptione vtuntur : quia , quod Ci-
ceroni dolebat , ἐν διατάγματι hoc facere cogebantur: vertens

Cenim locum Oeconomici Xenophontei , vbi auctor Græcus ferere
vetat ante , quam Deus signum dederit , Cicero Nouembris imbre
fieri interpretatus est. Non erat igitur Nouember priscus , qui illo
sæculo incurrebat in Augustum Julianum , sed nimirum Julianum
Nouembrem intelligit. Et profecto Oeconomicum vertit post edi-
tionem Julianam. Cætera de appellationibus mensium , Iulij , &
Augusti , & si qua sunt id genus , notiora sunt , quam vt iterum reco-
quenda sint. Porro locus exigebat , vt parapegma Sosigenis huc con-
iiceremus , hoc est ortus & occasus siderum , atque , vt Ouidius di-
cit , *Lapsaque sub terras ortaque signa* : quod ex Oudio ipso , Co-
lumella , & Plinio haurire licebat. Sed tanta est inter illos tres au-

Dctores in hac re discrepantia , vt melius visum fuerit ab hac re ab-
stinere , quam incertæ pro certis proponere. Immane enim quantum
in multis differunt Plinius & Ouidius , cum tamen vterque editio-
nem Cæsaris sequi videatur. Habes præterea optimum Commen-
tarium Cl. Ptolemæi de inerrantium stellarum significationibus , a
Nicolao Leonico olim Latine conuersum. Eius libri meminit Sui-
das , cum scribit inter alia Ptolemæum edidisse περὶ φάσεως & ἐπομέ-
στῶν οἰστέων Βιβλία , 3.

QVOD nationes ac Provinciæ Romani orbis ex edicto Iuliano annum ciuilem Romanorum statim non acceperint, in causa fuit præpropera mors C. Cæsar, quæ incidit in Idus Martias anni secundi Iuliani. Quare anno tricesimo septimo a cæde Cæsar, C. Octavius Cæsar emisit secundum Edictum anni corrigendi, quo & nationibus imperij Romani hanc anni formam indixit. Sed Ægyptij iam acceperant, anno Nabonassari 719, quo Antonius & Cleopatra ab Augusto nauali prælio ad Actium promontorium vieti sunt. Ptolemæus a meridie Nabonassari, ad Thoth Philippeum mortis Alexandri, colligit annos 424. Hinc ad Thoth Actiacum, annos 294. Summa anni Ægyptiaci perfecti 718. Ergo Thoth 719 Nabonassari est Thoth Actiacus. Censorinus ait annum Augustorum Actiacum 267 esse 1014 Iphiti, & 986 Nabonassari. Ergo Actiacus annus currens inciderat in 747 annum Iphiti, & 719 Nabonassari. Rursus, quantum colligere potes ex illis, quæ de anno Iuliano disputauimus, Kalendæ primæ Julianæ inciderunt in annum Nabonassari currentem 703. Quod si annus Actiacus congruit anno 719, ergo is fuit annus Iulianus 16, cuius Augusto Thoth Actiacus competit. Annus Nabonassari 719 est 19 cycli Solis Nabonassari. E cuius regione character Thoth est feria prima. Cui in secunda columna dextra congruit annus cycli Solis Juliani o-
Ctaurus. Litera Dominicalis E, in vltima Augusti. Quadrans annorum Nabonassari 176, 18, detractis 56 relinquit dies exactas 120. 18, anni 719. quæ proculdubio incipiunt ab vltima Augusti. Hæc ratio vera erat, si Sacerdotes Romani Bisexti intercalationem recte obiissent. Nunc qui Cæsarem anni corrigendi rectam formam docuissent, ipsi vitiosam securti sunt, vt Romani: donec ex secundo edicto, quod emisit Octavius Cæsar, annis XII sine intercalatione transfire iussis, ipsi rectam viam intercalationis institerunt. Igitur annus 16 Iulianus, in cuius Augustum Thoth 719 incurrebat, habuit bisextum vitiosum DC, vt habes in capite anni Juliani, feria prima, in litera C. Itaque Thoth, cui debetur litera C, propter feriam D primam, quæ eius character fuit, incidit in 29 Augusti, cum ex methodo emendati cycli deberet in vltima Augusti. Hæc est ratio, quare 29 Augusti est prima Thoth fixi Ægyptiaci. Quam rem frustra tentassem, si cycli emendati, non vitiosi rationem habuissem. Tandem anno Iuliano 49, qui erat duodecimus currens eorum, quos Augustus sine intercalatione transfigit, imputarunt quadrantem diei in fine 28 Augusti mensis, & anno quinquagesimo secundo in fine

A fine eiusdem 28 diei intercalatus est dies vñus ex quadrantibus quatuor conflatus. quæ fuit prima recta intercalatio in annis Actiacis. Quare Thoth Actiacus incidit in tricesimam Augusti, feria III, cyclo Solis emendato x vi. Romani vero, centesimo octagesimo die post Aegyptios suum Bisextum rectum inter Terminalia & Regisgium intercalarunt, anno Iuliano 53, vt supra disputatum est. Ab eo tempore, ad hanc vsque diem, Aegyptij, atque Aethiopes 180 diebus ante nos intercalationem suam celebrant, die 29 Augusti, quæ dicata est passioni Ioannis Baptiste, & suum Thoth differunt in 30 Augusti: qui tamen semper incurrit in decollationem Ioannis. Vnde fit, vt anno Embolimæo eorum solemnitates, & festi

B dies postridie quam ab Ecclesiis Romana, Græca & Antiochena celebrentur. Plutarchus περὶ τὸῦ μιθολογικύρων Αἴγυπτι loquens, non aliis vtitur, quam Actiacis mensibus, hoc est fixis, non vagis. Nam in libro περὶ Ιανουαρίου καὶ Οκτωβρίου, Ταῦτα, inquit, πέραχθησαν λέγοντες ἐβδόμην ἐπὶ δέκα μήνας Αὐγούστου, τὸν Σεπτεμβρίου δὲ διέξεισαν. Athyr, in quo Scorpium permeat Sol, est merus Athyr Augustorum, & Actiacus. At quo tempore ea facta finguntur, nullus erat Athyr fixus. Neque vero putes Plutarchum περὶ ηπτήμηνος ἡᾱc fingere. Summus enim ille scriptor in his rebus puer est. Nam quidni hoc fateamur, cum ipse tam manifeste prodat se illis, quæ in eodem libro adiicit: οὐδὲ μήνας Αὐγούστου αὐτοιδίνην τὸν Οκτώβριον λέγοντες, ὅτε τὸῦ ἐποιῶν ἐπλιπόντων παντάπαιον ὁ μῆν Ναΐλος θεωρεῖται, γυμνεῖται δὲ οὐ χθόνει.

C Post æquinoctium Autumni hoc contingere pueri Aegyptiorum sciunt. & merus Athyr Augustalis est ille. Item: ὀγδόην Πασφί μήνας μὲν τῶν ὀπωρῶν ἴσημεριν. Plutarchus nulos menses AEgyptiorum agnoscit præter Augustales, vt vides. Sed ignoscet illi menses fixos AEgyptiis ab ultima antiquitate attribuenti, qui Lunares mox facit, quos iam fixos statuerat. Quis tam illius fautor inepte est, vt eum excusare velit? Loquens de mense Athyr, ἐβδόμην, inquit, ἐπὶ δέκα τῶν Οκτωβρίου γρεάτης τελευτῶν Αἰγύπτιοι μιθολογῶν, τὸν δὲ μάλιστα γίνεται κατάδηλος πληρούμενός ποιοσέλιμος. En menses Lunares, quos πεισχοντημένοι omnes sciebat, & quos antea, quod maius est, fixos faciebat. Par er-

D ror infra: καὶ τὴν πεισχάδιον Ἐπφί μήνας ἔοτε τίγοντες ὀφελαμένης Ωρέας γρεάτησιν, ὅτε σελήνην δὲ διάλιτην ἐπὶ μᾶς σθείας γεγόνεσσι. Atque in eiusmodi rebus eandem inscitiam in summo scriptore experiere semper. Verbi gratia, cum scribit Romulum conceptum xxiii Choiac, anno primo Olympiadis secundæ, in coniunctione luminarium ecliptica. Hic quoque mensis est Actiacus, non Philippeus, aut Nabonassari. Tempus congruit xix diei Decembris. Coniunctio media luminarium fuit die antecedenti, cyclo Lunæ nono. Nulla omnino defectio fuit, anomalia latitudinis Lunaris adeo refragante. Id ta-

tamen

men profitetur Plutarchus se ex Varrone, Varronem ipsum ex L. Tarrutio Firmano summo Mathematico didicisse. Cum igitur Plutarchus menses Ägyptiorum fixos agnoscat, eosdemque apud veterem scriptorem Christianum Clementem Alexandrinum existare videamus: denique cum constet ab Augusti temporibus fixos fuisse: quam falluntur ij, qui eorum Mensium autorem statuunt Diocletianum! Et cum sint Astronomicarum rerum periustissimi, cur non cogitarunt, Thoth Nabonassari vagum, si anno primo Diocletiani fixus fuisset, non in 29 Augusti, sed in 10 Iulij statui debuisse? Sed omnis orbis Romanus etiam post inductiones Constantinianas, ad tempora usque Iustiniani Imperatoris, annis Diocletiani usus est: qui & hodie in usu sunt Ägyptiis siue Elkupti Christianis. Eorum annorum initium est a Thoth anni Christi Dionysiani 284, cyclo Solis Iuliano XIII, Lunæ XIX, cyclo Solis Actiaco VI, feria VI, anno Actiaco 314. Proinde illorum cyclus Solis inci-

Cycles Solaris Elapsiti.	Cycles Solaris Julianis.	Planities.	Feria Thoth.
1	1 3	3	6
2	1 4	4	7
3	1 5	5	1
4	1 6	7	3
5	1 7	1	4
6	1 8	2	5
7	1 9	3	6
8	2 0	5	1
9	2 1	6	2
10	2 2	7	3
11	2 3	1	4
12	2 4	3	6
13	2 5	4	7
14	2 6	5	1
15	2 7	6	2
16	2 8	1	4
17	1	2	5
18	2	3	6
19	3	4	7
20	4	6	2
21	5	7	3
22	6	1	4
23	7	2	5
24	8	4	7
25	9	5	1
26	1 0	6	2
27	1 1	7	3
28	1 2	2	5

A

B

C

D

LATERCVLVS MENSIVM ACTIACORVM.					Character medium	Alter character
ÄGYPTIORVM MENSES.			ÄTHIOPVM MENSES.			
دوت	Tuth	Theta	መስክር::	Mascaram	0	3
بابا	Pape	Παωφι	ቀቀዬ::	Tikmith	2	5
فتور	Hathur	Ἄρες	፳፻፦::	Hadar	4	7
كير	Chiach	Χασίκ	ተቻሱ::	Tachfas	6	2
طوبه	Tube	Τύς	ጥር::	Tir	1	4
امشیر	Amschir	Μεχείς	የካተ::	Iachathith	3	6
درمهات	Parmabath	Φαμενάት	መለት::	Magabith	5	1
برموده	Parmude	Φαρμύድ	ጠዋኑ::	Mazia	7	3
پشن	Paschnes	Παχών	ገንዘብ::	Ginboth	2	5
دون	Payne	Πανί	ሸ::	Sene	4	7
ابيب	Epip	Ἐπιφι	ሐሙስ::	Hamle	6	2
مسري	Mesori	Μεζεῖ	՚መስ::	Nahase	1	4
النسي	Nisi	ἐπαγόρυψαι	՚ንግስ::	Pagomen.	3	6

pit a

Apit a 13 nostro. atque in methodo vtriusque cycli, breuitatis cauſſa, non annos integros Diocletiani affumunt, sed annos periodi magnæ Dionysianæ. Anno Christi 1582, Thoth Elkupti, vt notum est, cœpit 29 Augusti. Eratque annus ab initio Diocletiani 1299. De quibus iam fluxerunt duæ periodi magnæ Dionysianæ, quæ fiunt anni 1064. Et relinquebantur anni 235 periodi tertiaræ, qui continuabantur usque ad 532, qui est modus vnius periodi magnæ diuisis 235 per 28, relinquitur annus xi cycli Solaris Kopti, & Æthiopum, qui in linea subiecta responderet 23 cycli nostri. In tertia linea habes Regularem vnum, qui appositus secundæ lineæ characteris mensium componit feriam quartam neomeniæ Thoth anni a Diocletiano 1299, in anno

B Christi 1582. Anno sequenti 12, Regulares tres idem characteri appositi constituent feriam Thoth vi. & Thoth erit in 30 Augusti: in qua Decollationem Ioannis celebrarunt, quæ in Ecclesiis Romana, Antiochena, Constantinopolitana pridie celebrabatur. Hos Regulares Elkupti, & Æthiopes Græco nomine Plinthion, hoc est Laterculum, vocant: vt in computo Æthiopico explicabitur. In quarta linea est character Thoth, qui characteribus prioris lineæ mensium adiectus efficit idem, quod regulares alteri lineæ appositi. Apertum est, quare character neomeniæ Thoth vocetur dies Ioannis, cum neomenia Thoth semper dicata sit memoriæ passionis Ioannis Baptistarum. Mensibus Elkupti veterem appellationem Alexandrinorum adieci-

Cmus, vt eos comparare inter se possis. Sunt enim iidem, aliquantum tamen a veteri appellatione desciscentes. Simul etiam vt eos haberes emendatores. Nam & in editione Latina Albateni & in Indicibus Alfonsinis ioculariter depravatae sunt illæ mensium appellationes. Tās ἐπαγορφίας Æthiopes etiamnum P A G O M E N vocant: Coptitæ nisi. Albateni dicit eas vocari L A G N A H I R. Sed multa apud illum auctorem depravata leguntur, siue interpretis insitia, siue Librariorum culpa. Vt cum apud eum legitur Alkept pro Elkupti. Nam Cupti vox depravata ex Αἴγυπτῳ: vt Æthiopes adhuc dicunt Gibtu, pro Ægypto. Item cum legitur apud eum scriptorem, Tarich Elkupti putari a morte Alexandri, & tamen diffe-

Drentiam Tarich Dilkarnain constituit annorum 587. Vtrumque est falsum. Neque est error Albateni, sed Librariorum. Nam si anni Elkupti putarentur a morte Alexandri, ea Tarich esset annis 12 antiquior, quam Tarich Dilkarnain. Nunc vero e Tarich Dilkarnain iubet abire 587 ad methodum Tarich Elkupti. Sed & numerus 587 falsissimus est. Nam differentia Tarich Dilkarnain, & Elkupti, est annorum solidorum 595. Eaque differentia adiecta annis Diocletiani producit Tarich Dilkarnain. & contra detracta de Dilkarnain consti-
tuit

tuit illam Diocletiani. Hæc æra vtilis est Tabulis Theonis. Sed mensium Alexandrinorum nomina Arabica solis Christianis Elkupti hodie in vsu sunt. Nam Muhammedanorum vulgus ea ignorat. Ne mirere vero, quod AMSCHIR pro μεχεὶς scribunt. Quoties enim χ Græcum præcedit literas ε, ι, ο, α, η, υ, Arabes exprimunt χ per suum شين notatum triplici apice. Cuius pronunciatio est qualis Gallilicū CH in CHETIF, CHIPRE, & Hispanorum x in XARAVE, ENXVTO, ENXERIR: & omnino qualis est sonus Hebraici רַשׁ, cui respondet شين Arabica. Vtraque etiam in suo idiomate pro numero trecentorum ponitur. Idem verò sonus est Græci χ, in αχλαδ̄ς, χελώνη, χεῖρες, &c. vt quidem hodie pronunciat vulgus Græcorum: quod adeo in ea gente vetustum est, vt δέχεται, βαραχίας in Euangelio paraphrastes quidam Arabs (tres autem diuersos penes me habeo) literam χ reddiderit per suum شين. Sed hoc mirum vide ri non debet. illud miror magis, quod in Paschnes litera χ ante α μέγα reddita sit per شين, & quidem genitiuus παχῶν, non autem nominatiuus παχῶν. Non enim Paschnes, sed Paschunos legendum est, siquidem apices Grammatici adderentur شين. Par mahath autem multum distat a primigenio φαμιλιῳ. Reliqua omnia pene incolumia retenta sunt. His mensibus Elkupti congruentes singulos Æthiopicos e regione addidimus, quos ab urbe Kairo ad nos transmisit bonus quidam sacerdos Æthiops manu sua exaratos.

DE ANNO SYROGRÆCORVM ET ANTIOCHENORVM IVLIANO.

MACEDONES, qui sub Seleucidis in Syria & Asia fuerunt, vocantur a Græcis Συρογέλλων, ab Arabibus شيونانيون id est Græci. Iij antiquitus vtebantur in Syria anno veteris periodi Maccdonicæ, & Calippico Lunari: in Chaldæa, anno Chaldæorum D Lunari. Ægyptij putabant annos suos a morte Alexandri, & vocabant annos Philippeos, de quibus libro primo & secundo. Quorum caput quamuis a morte Alexandri deduceretur, tamen Philippei ob id dicti, quia hoc modo etiam antea appellabantur. Sic periodus Calippi Alexandria locum habuit in Syria XII annis post mortem Alexandri. Et quemadmodum eam nominauerat Calippus auctor, ita etiam Seleucus & eius posteritas, qui ea simul cum periodo Maccdonica

Adonica vſi sunt, vocarunt Alexandream, vt re vera eſt. Condita enim periodus Calippi in gratiam Alexandri Imperij Asiae. Atque haētenus hoc nomine vocatur ab iis, qui ea epocha vtuntur, Syris, Syrochaldæis, & aliis Christianis, qui in Ecclesiam Antiochenam contributi sunt. Vocant enim تاریخ السکندریة, hoc eſt: AERA M

ALEXANDREAM. Albateni nominat تاریخ دیالقرنیں Terik dilkarnain, ἐποχὴ δικαρνῶν, id eſt Alexandri. cuius rei rationem alibi reddimus. Eius autem Epochæ initium eſt ab Octobri Roma no, qui eſt Hyperberetæus Macedonum. Nam id eſt initium Alex andrei imperij, vt

B suo loco notaui mus, neque ne cesse eſt repetere.

Quidā tamen Chri stiani Antioche no Patriarchæ sub diti putant initium huius æræ, ſe cundum ritum Ec clesiæ Constantino politanæ, a Kal.

C Elul, ſiue Septem bris. Hinc enim Ec clesia Græca anni ſui caput tunc inſtituit, cum in di tionum rationem

MENSES SYROGRÆCORVM.

Tifrin prior	Hyperberetaus	October
Tifrin alter	Dius	November
Canum prior	Apelleaus	December
Canum alter	Audynaeus	Januarius
Asbat	Peritius	Februarius
Adar	Dystrus	Martius
Nisan	Xanthicus	Aprilis
Ijar	Artemisius	Maius
Haziran	Dafsius	Iunius
Tamuz	Panemus	Julius
Ab	Lous	Augustus
Eilul.	Gorpiaus	September

habere cœpit. quippe quæ initium ſumunt a Septembri mense, & Quinquennalibus Panegyribus, ſiue indictionibus Constantinianis. Quintiam Samaritani annum Solis popularē instituunt ab Elul, hoc eſt a Septembri: & quidem in laterculo mensium, quem mihi miserunt, Elul familiam dicit, vt Tifri in anno Iudaico. Hæc

Digitur æra vocatur ſimpliciter AERA Alexandri, vel AERA Alexandria Seleucidarum, cuius annus 1906 incipiet proximis Kalendis Octobribus, anno Dominico vulgarī 1594. Eius autem anni ex Lunaribus Calippicis & Chaldæis, item ex Periodicis Macedoni cis facti ſunt Solares Juliani anno ipſo publicationis Julianæ, hoc eſt 45 annis ante Christi annum primum Dionysianum: anno ipſius erę 167. Quod diſerte teſtatur Eusebius. Ab illa enim edi tione Julianæ, annos ſuos putare instituerunt Antiochenes. Propterea

ipse Eusebius annum Antiochenium 325 confert in annum Christi 280. Differentia, anni 45. quantum scilicet interuallum inter editionem anni & natalem Christi ἑνσταρχον, secundum Dionysium statuimus. Hunc annum Antiochenium Julianum Epiphanius Συργελλίων vocare solet: Canones, qui vocantur Apostolorum, simpliciter ἔτος καὶ τὰς Ἐπιλύες nominant. Iosephus in notatione temporum & rerum Romanarum utitur Macedonicis appellationibus mensium Julianorum: idque tantum in postremis libris αἰώνων. Per omnia conueniunt iij menses Romani utique numero dierum, sed solo capite differunt. Romani enim a Ianuario, illi ab Hyperberetæo siue Octobri incipiunt. Auisena in papauere meminit Nisan, & Tisri Solarium. Reliqua non indigent explicatione.

DE ANNO IVLIANO ATHENIENSIVM.

ANNI Attici, & Elidensium principium, id est neomeniam Hecatombæonis, in Iulum Romanum incidisse ut plurimum, constat ex iis, quæ libro primo disputauimus. Nam neomenia Hecatombæonis nunquam citerior fuit nona Iulij. Accepta forma Julianæ, caput Hecatombæonis fixum fuit in Kalendis Iuliis. Id diserte probatur ex Luciano in vita Peregrini. Nam statim C ab Olympiaco ludicro, adhuc frequenti Panegyri, circa medium noctem Peregrinus sese in exstructum rogum coniecit, Luna commodum exidente. καὶ ἐπειδὴν, inquit, ἡ σελήνη αὐτάλεν (ἔτη γόνων κακεῖνων δεσμῶν τὸ καλλιτελεῖον τὸ ἔργον) πέρισσον ἀκεῖνος. Mortem Peregrini conicit Eusebius in Olympiada 236. Cyclus Lunæ erat xi i i. Itaque xvii Iulij sine dubio erat Luna vicesima aut vicesima prima. Et propterea oriebatur circa medium noctem. Atqui ex libro primo huius operis notum est Olympicum certamen celebrari solitum quintadecima mensis primi. Itaque cum eo saeculo Hecatombæon idem esset, qui Iulus, quintadecima Iulij celebratus est agon, & tertio die a D certamine finito Luna erat vicesima. Hecatombæonem dixi pro primo mense Elidensium: quod ambo essent solstitiales. Mensium vero Atticorum appellatio omnis a solennibus & sacrificiis, qualia erant αἴθεσίαι, ἐλαφιβόλια, βονδεύμια, μαμακτήεια, &c. Qui autem αἴθεσηειναι, Aprilēm verteret, non abluderet ab etymo. Nam vt Aprilis ab aperiendo, quod tunc aperiantur flores, & germina, ita etiam αἴθεσειναι, quod tunc primum floreat anni tempus. Rursus μαμακτήεια Latine plane esset Februarius. Quamuis enim Februarius Romanus,

A Romanus, & Mæmacterio Atticus differunt situ, tamen plane conueniunt in ritibus, sacris, & solennibus, quæ in utroque obibantur. Nam μαρμακτήσεις ad verbum Februa. & ut in Februariò Feralia Deum Manium dies, ita in Mæmacterione Πομπᾶ, ei diei respondebant, δύο δὲ Πομπαίς Εεμάς, a Mercurio animarum & Manium deductore. Denique ut Lupercalibus cæsæ capræ pelle Vibis Istrabatur, ac februabatur, ita etiam pelle victimæ februabantur Athenæ. Eam pellem ΔΙΟΝ vocabant. Eustathius: φασίν, οὐ διὸ ΔΙΟΝ ἐκάλεσαν κάθετον ιερείς ταῦταν Διοῖς μετιχίῳ ἐν τοῖς καθαρμοῖς φεύγοντας Μαρμακτηλαβόντες μένος, οὗτε πηγοντες τὰ Πομπαῖα, καὶ καθαρμῷ ἐκβολαῖς εἰς τὰ περιόδους ἐγγίζονται. Interpres vero Demosthenis Vlpianus non constat sibi, cum menses Atticos apud Demosthenem cum Romanis comparat. Nam in ea πέντε σεφαίς, ubi Orator dicit, μένος Ελαφινολιώντες ἔκτη φεύγοντες, Vlpianus exponit, Σεπτεμβέσις εἶκοσιτετάρτη, quasi Hecatombæon sit Ianuarius. Item μέντοι τριτηλιώντες μένος, ille, Απριλίς. Ergo non iam Hecatombæon, sed Anthesterion erit Ianuarius. Denique μένος Μανυχιῶντες ἐντός καὶ νέα, ipse interpretatur Ianuariis πειραχοστῇ. En tres Ianuarios Vlpiani Sophistæ, Hecatombæonem, Anthesterionem, Munychionem. Quo teneam vultus mutantem Protea nodo?

DE ANNO SAMARITANO RVM

C

IVLIANO.

MENSES SOLARES SAMARITARVM.

לְבָשָׂרֶת	Ilul	29 August.	C	September.
טַבְשָׁל	Tisri	28 Sept.	E	October.
מִזְבְּחָה	Marcheschban	29 Octob.	A	Nouember.
צָלֵלָה	Caslim	28 Nouem.	C	December.
תְּבִית	Tebith	29 Decemb.	F	Ianuarius.
שְׁבָת	Schebat	29 Ian.	A	Februarius.
אֲדָר	Adar	26 Feb.	A	Martius.
נִיסָן	Nisan	29 Martij	D	Aprilis.
אַיָיר	Iiar	28 April.	F	Maius.
סְבִינ	Sebin	29 Mai	B	Iunius.
תָּמֻז	Tamuz	28 Iunij	D	Iulius.
אָב	Ab	29 Iuli.	G	Augustus.
אֲדָר אֶלְيָהוּ	Adar alter.			

D

X

Sama-

Samaritarum Kalendæ Adar instituunt initium Paschalis anni. **A**
 Nam alioquin Elul est primus mensis antiqui anni Constantiniani
 propter indictiones. Quod & Græci faciunt. Adar tot dies habet,
 quot Martius Julianus: Nisan, quot Aprilis: Iiar quot Maius. Et sic
 deinceps. Quare autem eundem numerum dierum in mensibus Iu-
 lianicis diuerso situ usurpent, nescio. Nisi forte, quod verum puto,
 quia sequuntur caput anni Actiaci, qui incipit a 29 Augusti. Pri-
 mus enim eorum mensis politicus, ut habes in Diagrammate, est
 Elul, ut ecclesiasticus Adar. Neque profecto melior ratio reddi po-
 test. Cum autem mensis lunaris Dulkaida apud eos intercalatur, non
 vocatur Dulkaida alter, sed Adar alter.

B
D E A N N O D A M A S C E N O R V M
P R I S C O R V M S O L A R I.

ARABES, ut tetigimus libro II, & Simplicius quoque notat,
 initium anni capiebant ab Æquinoctio verno. Temporibus
 ipsius Simplicij & Epiphanij videtur id initium in xxii Martij
 situm fuisse; Arabas autem illos menses suos tricenarios habuisse.
 Neomenia enim Αγαλθαῖαι fuit in xviii Octobris: & proinde
 xxii Αγαλθαῖαι incidit in viii Nouembris, auctore Epiphanius.
 Neomenia vero Αλεωμι fuit in xvii Decembris. Itaque
 xi eiusdem mensis competebat sextæ Ianuarij, ut refertur ab eo-**C**
 dem scriptore Ecclesiastico. A xviii Octobris, ad xvii Decem-
 bris præcise, sunt dies absoluti L x. Fuerunt igitur menses illi trice-
 narij, ut Alexandrinorum Actiaci. Quare Neomeniæ duorum se-
 quentium attributæ fuerunt diei xvi Ianuarij, & xvi Februarij.
 Neomenia ἐπαγούδην Arabicarum xvi Martij. Neomenia pri-
 mi mensis dies xxii eiusdem, in loco æquinoctij Ptolemæi obser-
 uati anno Christi 140. Non dubito, quin hoc verum sit, præser-
 tim cum a vere eos initium anni sui instituisse satis vetus scriptor
 Simplicius prodiderit.

DE AN.

A DE ANNO IVLIANO DA-
MASCE N ORVM. RE-
CENTIORVM.

Q uod Damascenis & Hagarenis non solum olim fuerit, sed & hodie in usu sit Julianus annus, testis locus ex Lexico Persico, in quo Mucharam Lunaris incidens in Augustum dicitur Murragiab. Nam si Regiab fixus est Augustus, Rabie prior est October, respondens Hyperberetæo Andreo, & Tisrin priori Syrochaldaico. Anno enim duplici vtuntur, anno mensium Lunari, & anno dierum Solari.

B DE ANNO GAZENSI V M.

A nnus Gazensium erat merus Actiacus, mensibus tricenariis, appellationibus Macedonicis. Marcus Diaconus Ecclesiæ Gazensis vocat Dion Nouembrem, Apellæon Decembrem: & vndecima Audynæi se ait celebrasse Epiphaniam, siue, ut ipse loquitur, Theophaniorum diem. Rursus in nauigatione sua, ait se cæpisse nauigare Xanthici vicefima tertia, quam ait esse decimam octauam Aprilis. Hæc plane conueniunt anno Actiaco & situ mensium & neomeniis.

C DE ANNO IVLIANO HISPANORVM.

A nnus Iulianum non statim a gentibus & prouinciis imperij Romani acceptum fuisse, iam monuimus. Hispani certe hanc formam acceperunt anno 7 Iuliano. Eosque annos Cæsaris vocarunt. Ea est AERA nominatissima Hispanorum. Qui AERA dictum putant quasi A. E. R. A. annus erat Augusti, primum inscritia lingua Romanæ refelluntur, qui nesciant ea compendia scribendi nusquam veteribus usurpata, neque usurpari posse. Deinde imperitia rerum Romanarum, qui nesciant eos annos Augusto attribui non posse, qui sunt Iulij Cæsaris, & quos etiam veteres Hispani D Iulio Cæsari non Augusto tribuunt. Tertiam adde ignorationem vocis Æræ. De qua vide libro sequenti.

DE ANNO IVDAEORVM SOLARI.

Duplici anno vtuntur Iudæi, Lunari, & Solari, quem tanquam trama subtemen ipse Lunaris percurrit; itque reditque viam interuentu embolismi ab alienis finibus ad suos summotus. Ante Exodum non est dubium, quin Iudæorum dies

X 3 inter-

intercalatitius, quem Bisextum vocamus, eo loco insereretur, quo A & mensis Lunaris embolimus, nempe ante Tifri, quamuis non Tifri, sed primus mensis vocaretur. Deinde mense verno pro capite anni sumpto traductum bisextum in veris tempus, quia & ante ver proxime mensis Lunaris intercalatio instituta. Postquam antem anni formam & periodum Lunarem Calippicam a Seleucidis acceperunt, nihil mutatum est in ratione anni Solaris. Nam Bisextum eorum inserebatur inter primam & secundam Aprilis: quæ erat Tekupha Nisan. Postea accepta Iuliana forma, Bisextum cæptum intercalari inter xxv & xxvi Martij. quæ ratio hactenus apud eos obtinuit. Et quia a xxv Martij, ad secundam Aprilis, quæ erat sedes prisci bisexti, supersunt dies vii, propterea totidem dies hodie eximuntur B ad Tekupham Nisan inuestigandam, quemadmodum tredecim detrahuntur, quoties inuestigatur Tekupha Tifri. Tekupham vocant quadrantem anni Iuliani, qui constat diebus 91, horis $\frac{1}{2}$. Temporibus Mosis Tekupha vñica tantum dicebatur punctum interiectum inter finem anni antecedentis, & caput succendentis: idque in autumno: circa quod tempus quam proxime οὐλωονγίδιο celebrari præcipit Deus. Est igitur Tekupha, momentum, aut punctum temporis, in quo, finito quadrante anni, alias statim quadrans incipit. Id punctum adeo superstitiose obseruant, ut si latum pilum excederent, magnum vitæ discrimen se adituros putarent.

Vnicuique enim Tekupha suum elementum tribuunt. Verbi gratia Tekupha Tamuz solstitiali attribuunt ignem. Ex elementorum excessu putant periculum rebus imminere: puta, ex

	TEKUPHÆ QUADRIDIENNI			
	IVDAICÆ.			
	I.	II.	III.	III.
TISRI	Horz Scrup.	Horz Scrup.	Horz Scrup.	Horz Scrup.
TISRI	9 0	3 0	21 0	15 0
TEBETH	4 30	10 30	4 30	22 30
NISAN	0 0	6 10	12 0	18 0
TAMUZ	7 30	13 30	19 30	1 30

Tekupha Tamuz οὐλωονγίδιο: & qui in momento illius Tekupha bilberet, aut ederet, illum ardentissima febri correptum iri. Apposui hic Laterculum omnium Tekupharum quadriennij vnius: quæ quadriennio confecto redeunt in orbem. Anno Iudaico per quatuor diuisio, facile scies quæ Tekupha cuius anni sit. Si enim post diuisionem relinquatur vñitas, Tekupha Tifri est 9. o. si duo, Tekupha Tifri est 3. o. Et ita deinceps. Quando hora est infra 12 tunc incidit in noctem: cum maior, in diem: & abiiciendæ sunt horæ xii. Tekupha solæ fixæ sunt & statæ in Computo Iudeo, vt pote cum sint Solares. Vnus præterea dies status in 22 Nouembbris, nempe נַעֲמָן pro pluviis instituta, quia dilu-

A diluuium incidit in xvii secundi mensis, cuius neomenia fuit in vi Nouembris, cum primi mensis neomeniam in conditu Mundi in vii Octobris fuisse asserant. Est autem Tekupharum antiquissima obseruatio, & cognitu propter verustatem dignissima, praesertim cum Græci & Ægyptij partes annorum quatuor notarent, quorum alteri κένταρ eos quadrantes, alteri ὥραι vocabant. Annum enim simplicem Ægyptij in quatuor ὥραι, & annum Canicularem in quatuor annos simplices tribuebant. Neque Græcorum κένταρ, neque Ægyptiorum ὥραι alij sunt a Tekuphis Iudæorum. ὥραι enim ἐκπιὼν vocabant ἔμβασιν Οοιειδός, item ὥραι θεουνὸν, ὀφθαλμὸν Ωραίον ὥραι ὀπωρυνὸν, βαχτηρίας ήλιον, ὥραι χρυσευνὸν, ζήτην Οοιειδός.

B Atque ut Hebræi incrementa anni per hos quadrantes notantes, a Nisan incipiebant, propter annum nouum Mosis Paschalem: ita etiam Ægyptij a Canicula quadrantes suos auspicabantur (quod iam tetigimus) propter incrementa Nili, quæ tum primum incipiebant fieri: tum etiam, quia ex ortu caniculae anni statum coniciebant, pestilens, an salubris; sterilis, an frugifer futurus esset. Orus Apollo: ἐμαυτὸν δὲ βελόμβοις δηλῶσας, Ιων, τότε εἴς γυναικας, ζωγραφώσας τῷ διάκυπτῷ καὶ τῷ περιθετῷ θεόν συμαίνεσσιν. Ιων δὲ πάρ' αὐτοῖς εἴσιν αἰσήγητοι καλλιέργεια ΣΩΘΙΣ, ἐλλειπεῖ δέ ΑΣΤΡΟΚΥΩΝ, ὃς δὲ δοκεῖ βασιλεῖν τὴν λαυρῶν αἰσέξων, ὅτε μὴ μείζων, ὅτε δὲ ἡλιος αἰστέλλων. Καὶ ὅτε μὴ λαυρικότερος, ὅτε δὲ φύχις φτωχός. ἐπι δὲ καὶ διόπικτος τῷ περιθετῷ τοῦ περιθετοῦ αἰσθέτος αἰσθέτων συμδέμεσθα πεπονιτῶν τῷ δὲ τῷ ἐμαυτῷ μελλόντων τελεῖσθαι διόπικτον αἰλούρων τὸν ἐμαυτὸν ΙΣΙΝ λέγοντα. Manilius de Cilicibus idem dicit, quod Orus de Ægyptiis:

Hanc qui surgentem, primo cum redditur ortu,
Montis ab excelsa speculantur vertice Tauri,
Euentus frugum varios, & tempora dicunt,
Quaque valetudo veniat, concordia quanta &c

Cicero ex Heraclide Pontico idem Ceis attribuit, libro de Diuina-
tione primo: *Vt enim Ceos accepimus ortum Canicula diligenter quo-
annis solere seruare, coniecturamque capere, vt scribit Ponticus He-
raclides, an pestilens annus futurus sit, &c.* Ex hac exactissima ob-
seruatione Caniculæ quadrantes reliqui pendebant, vt ex Tekupha
Nisan reliquæ. Qui de temporibus olim scribebant, a vetustissimis
Græcis dicti sunt ὥεγροι. Alij scribunt eos esse annalium scriptores

ΠΑΡΑΠΗΓΜΑ ΑΤΤΙΚΟΝ^A
ΜΕΤΑ ΝΟΥΜΗΝΙΩΝ ΠΡΥΤΑΝΕΙΑΣ
ΚΑΛΙΠΠΙΚΩΝ.

ΚΑΡΚΙΝΩΝ ἡμέραι λα.

A ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΙΑ. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΞΗ. V. KAL. IVL

Καρκίνος αρχεῖον αἰατέλλητον. Τροσταὶ Θεριναί. Επιτημαίνει.
ΚΑΛΙΠΠΟΣ.

B ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ Α. Κ. ΛΘ. ΝΗ.

III. KAL. IVL

Δ ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ Θ. ΚΗ. ΜΖ.

III. KAL. IVL

Ε ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΛΣ. ΝΕ. ΟΔ.

PRID. KAL. IVL

Ϛ ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ Σ. ΙΗ.

KAL. IVL

Ζ ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΚΕ. ΜΔ. ΖΓ.

VI. NON. IVL

Η ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΙΔ. ΟΑ.

V. NON. IVL

Θ ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΛΓ. ΝΒ.

III. NON. IVL

Νότος πτηνή. ΕΤΔΟΞΟΣ.

I ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ Γ. ΚΒ. ΜΑ. Ξ.

PRID. NON. IVL

ΙΑ ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΙΑ. Λ.

NON. IVL

Ωρίων ιῶς ὅλος δηπτέλλης. ΕΤΔΟΞΟΣ. ΕΤΚΤΗΜΩΝ.

ΙΒ ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΜΘ. ΞΗ.

VIII. EID. IVL

Σπέρανος ιῶς αρχεῖον δύνει. ΔΟΣΙΘΕΟΣ.

ΚΕΝΤΡΟΝ ΘΕΡΙΝΟΝ.

ΙΓ ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΙΘ. ΛΗ. ΝΖ. ΟΣ.

VII. EID. IVL

ΙΔ ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΚΖ. ΜΣ.

VI. EID. IVL

ΙΕ ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ Η. ΞΕ.

V. EID. IVL

ΙϚ ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΙϚ. ΛΕ. ΝΔ.

III. EID. IVL

ΙΖ ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΞΒ. ΟΓ.

III. EID. IVL

ΙΗ ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ Ε. ΚΔ. ΜΓ.

PRID. EID. IVL

ΙΘ ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΛΒ. ΝΑ. Ο.

EID. IVL

Κ ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ Β. ΙΓ.

XVIL KAL. AVG.

Κύων σκυφατής γῆς τὸν Αγύπτῳ. ΔΟΣΙΘΕΟΣ.

ΚΑ ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΚΑ. Μ. ΝΘ.

XVI. KAL. AVG.

ΚΒ ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ Ι. ΞΗ.

XV. KAL. AVG.

ΚΓ ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΚΘΜΗ.

XIIII. KAL. AVG.

ΚΔ ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΙΗ. ΑΖ. ΝΖ. ΟΕ.

XIII. KAL. AVG.

ΚΕ ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ Ζ. ΚΣ.

XII. KAL. AVG.

Κύων δηπτέλλης ἐδος. ΜΕΤΩΝ.

XI. KAL. AVG.

ΚϚ ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΜΕ. ΞΔ.

X. KAL. AVG.

ΚΖ ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ, ΙΕ. ΛΔ.

Κύων δηπτέλλης, καὶ τὰς ἐπομένας ἡμέρας τὸν Επίσται πάνουσιν. αἱ δὲ πάντες αἱ περιφέρεις τὸν ΠΡΟΔΡΟΜΟΙ οὐδενὶ. ΕΤΔΟΞΟΣ.

IX. KAL. AVG.

ΚΗ ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΚΓ. ΜΒ.

VIII. KAL. AVG.

Αετὲς ἐῶς δύνει. χθενὶς καὶ θάλασσας δηπτέλλης. ΕΤΚΤΗΜΩΝ.

VII. KAL. AVG.

ΚΘ ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ Δ. ΞΑ.

VI. KAL. AVG.

Λ ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΙΒ. ΛΑ. Ν.

Λέων αρχεῖον αἰατέλλην. Νότος πτηνή. Κύων αἰατέλλων φανερὸς γῆς τὸν ΚΑΛΙΠΠΟΣ.

VI. KAL. AVG.

ΛΑ. ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΞΘ. ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΝΗ.

ΛΕΟΝ-

ΛΕΟΝΤΩΝ ημέραν λα.

A. ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ Α. Κ. ΛΘ.

Κύων σκιφανής. Πρώτος δημότας. Επισημάνθ. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.

B. ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΚΗ. ΜΖ. ΞΣ.

Γ. ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ Θ. ΟΔ.

Δ. ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ Σ. ΙΖ. ΛΣ. ΝΕ.

Ε. ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΜΔ. ΞΓ.

Αετός ιώνος διώσι. ΕΤΔΟΞΟΣ.

Ζ. ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΚΕ.

Η. ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΙΔ. ΛΓ. ΝΒ. ΟΑ.

Θ. ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ Γ. ΚΒ.

Ι. ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΜΑ. Ξ. ΞΑ.

Ι. ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΙΑ. Λ. ΜΘ.

Στέφανος Διώσι. ΕΤΔΟΞΟΣ.

ΙΑ. ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΙΘ. ΛΗ.

ΙΒ. ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΝΖ. ΟΣ.

Λέων μίσσος αιαπέλλας. Πρώτη δημότας. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.

ΙΓ. ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ Η. ΚΖ. ΜΣ.

ΙΔ. ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΝΒ. ΞΕ.

Πρώτη γένεται. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.

ΙΕ. ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΙΣ. ΛΕ. ΟΓ.

ΙΣ. ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΚΔ. ΜΓ. ΞΒ.

Επισημάνθ. ΕΤΔΟΞΟΣ.

ΙΖ. ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΕΟ.

Λύρα μίσσα. Τετάρτη. Επίσται πανόρμη. Ήπιος δημότας.
ΕΥΚΤΗΜΩΝ.

ΙΗ. ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΙΓ. ΛΒ. ΝΑ.

Δρυός ιώνος διώσι. ΕΤΔΟΞΟΣ.

Περθυμητήρ ακρόνυχος δημότας. ΔΟΣΙΘΕΟΣ.

ΙΘ. ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ Β. Μ. ΝΘ.

Κ. ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ Ι. ΚΑ.

ΚΑ. ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΚΘ. ΜΗ. ΞΖ.

ΚΒ. ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΙΗ. ΟΕ.

Λύρα ιώνος μίσσα. Επισημάνθ. ΕΤΔΟΞΟΣ.

Δ. ΚΓ. ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΛΖ. ΝΣ.

ΚΔ. ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ Ζ. ΚΣ. ΜΕ. ΞΔ.

ΚΕ. ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΙΕ. ΛΔ.

ΚΣ. ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΝΓ. ΟΒ.

ΚΖ. ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΚΓ. ΜΒ.

ΚΗ. ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ Δ. Ν. ΞΑ.

ΚΘ. ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΙΒ. ΛΑ. ΞΘ.

Επισημάνθ. ΕΤΔΟΞΟΣ.

Παρθένος δημότας. Επισημάνθ. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.

Λ. ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ Κ. ΛΘ. ΝΗ.

ΛΑ. ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ Α. ΞΣ.

V. KAL. AVG.

III. KAL. AVG.

III. KAL. AVG.

PRID. KAL. AVG.

KAL. AVG.

III. NON. AVG.

III. NON. AVG.

PRID. NON. AVG.

NON. AVG.

VIII. EID. AVG.

VII. EID. AVG.

VI. EID. AVG.

V. EID. AVG.

III. EID. AVG.

III. EID. AVG.

PRID. EID. AVG.

EID. AVG.

XIX. KAL. SEPTEM.

XVIII. KAL. SEPT.

XVII. KAL. SEPT.

XVI. KAL. SEPT.

XV. KAL. SEPT.

XIII. KAL. SEPTEM.

XIII. KAL. SEPT.

XII. KAL. SEPT.

XI. KAL. SEPT.

X. KAL. SEPT.

IX. KAL. SEPT.

VIII. KAL. SEPT.

VII. KAL. SEPT.

VI. KAL. SEPT.

ΠΑΡΘ.

ΠΑΡΘΕΝΩΝ ἡμέραι λ.

A'

- Α ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ Θ. ΚΗ. ΜΖ.
 Β ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΛΣ. ΝΕ. ΟΔ.
 Γ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ Σ. ΙΖ.
 Δ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΚΕ. ΜΔ. ΞΓ.
 Ε ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΙΔ. ΟΑ.

- V. KAL. SEPTEMB.
 IIII. KAL. SEPTEMB.
 III. KAL. SEPTEMB.
 PRID. KAL. SEPT.
 KAL. SEPTEMB.

Ανεμος μέχας πτυ. Επιβρεγτά. ΕΤΔΟΞΟΣ.
 Ωμοι τὸ Παρθένων δηπόλλουσιν. Επίστιμη λίγη). ΚΑΛΙΠ-
 ΠΟΣ.

- Ϛ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΑΓ. ΝΒ.
 Ζ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ Γ. ΚΒ. ΜΑ. Ξ.
 Η ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΙΑ. Λ.
 Θ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΜΘ. ΞΗ.
 Ι ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΙΘ. ΛΗ. ΝΖ. ΟΣ.

- III. NON. SEPTEMB.
 III. NON. SEPTEMB.
 PRID. NON. SEPT. Β
 NON. SEPTEMB.
 VIII. EID. SEPTEMB.

Περέμυχτὸν φάνε). Αρκτῆρος δηπόλλαφ. Οἰστός μύ) δρθερο.
 Χειμῶν καὶ θάλασσα. ΕΤΚΤΗΜΩΝ.

Τη. Βεργτά. Ανεμος μέχας πτυ. ΕΤΔΟΞΟΣ.

- ΙΑ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΜΣ.
 ΙΒ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ Η. ΚΖ. ΞΕ.
 ΙΓ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΙΣ. ΛΕ. ΝΔ.
 ΙΔ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΞΒ. ΟΓ.
 ΙΕ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ Ε. ΚΔ. ΜΓ.
 ΙΣ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΛΒ. ΝΑ. Ο.
 ΙΖ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ Β. ΙΓ.

- VII. EID. SEPTEMB.
 VI. EID. SEPTEMB.
 V. EID. SEPTEMB.
 IIII. EID. SEPT.
 III. EID. SEPTEMB.
 PRID. EID. SEPT.
 EID. SEPTEMB.

Παρθένος μέση δηπόλλαφ. Επισημαίνει. Αρκτῆρος αἴστελλων
 φανερός. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.

- ΙΗ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΚΑ. Μ. ΝΘ.
 ΙΘ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ Ι. ΞΖ.

- XVIII. KAL. OCTOB.
 XVII. KAL. OCTOB.

Αρκτῆρος ἰώδης δηπόλλαφ. Ταὶς εἰσομήρας ημέρας ζ αἵματος πνίουσιν.
 Ευδία ως τὰ πολλὰ. Λίγυρτος τὸ χρόνου, αὐτὸς δὲ ποὺς πνιγμα
 γένε). ΕΤΔΟΞΟΣ.

- Κ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΚΘ. ΜΗ.

- XVI. KAL. OCTOB.

Αρκτῆρος σμφανής. Μετοπόρου αρχή. Άλιξ αἴστηρ μέχας δηλὶ τὴ
 λειόρχου δηπόλλαφ. Επισημαίνει. Χειμῶν καὶ θάλασσα.
 ΕΤΚΤΗΜΩΝ.

- ΚΑ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΙΗ. ΛΖ. ΝΣ. ΟΕ.
 ΚΒ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ Ζ. ΚΣ.
 ΚΓ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΜΕ. ΞΔ.
 ΚΔ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΙΕ. ΛΔ. ΝΓ. ΟΒ.

- XV. KAL. OCTOB.
 XIII. KAL. OCTOB.
 XIII. KAL. OCTOB. D
 XII. KAL. OCTOB.

Σπάχυς τὸ Παρθένου δηπόλλαφ. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.

- ΚΕ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΜΒ.
 ΚΣ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ Δ. ΚΓ. ΞΑ.
 ΚΖ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΙΒ. ΛΑ. Ν.
 ΚΗ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ. ΞΘ. ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ ΝΗ.
 ΚΘ ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ Α. Κ. ΛΘ.
 Λ ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ ΚΗ. ΜΖ. ΞΣ.

- XI. KAL. OCTOB.
 X. KAL. OCTOB.
 IX. KAL. OCTOB.
 VIII. KAL. OCTOB.
 VII. KAL. OCTOB.
 VI. KAL. OCTOB.

ΖΥΓΩΝ

A

Z Y G O N ἡμέραι λ.

A ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ Θ.

Ισημερία μετοπωσιή. Επονυμίαν. ΕΤΚΤΗΜΩΝ.
Ο Κερός αρχής δύνει. Ισημερία μετοπωσιή. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.

B ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ Ι.Δ. Λ.Σ. Ν.Ε. Ο.Δ.

Γ ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ Σ. Ξ.Γ.

Δ ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ Κ.Ε. Μ.Δ.

Αλξ ακρόνυχος δηπέλλας. ΕΤΔΟΞΟΣ.

E ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ Ι.Δ. Λ.Γ. Ν.Β. Ο.Α.

Πλειάδες ιασέριαι φάγοντ. ΕΤΚΤΗΜΩΝ.

Ἐκ τῆς αὐγῆς ἵω Παρθένος λίγη δηπέλλασα. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.

Bz ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ Γ. Κ.Β.

ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ Μ.Α. Σ.

Σπίφανος αἰατέλλας. Χειμάνει. ΕΤΚΤΗΜΩΝ.

H ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ Ι.Α. Λ. Μ.Θ. Ξ.Η.

Πλειάδες δηπέλλαστην. ΕΤΔΟΞΟΣ.

Θ ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ Ι.Θ. Λ.Η.

I ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ Ν.Ζ. Ο.Σ.

Σπίφανος ιδος αἰατέλλαι. ΕΤΔΟΞΟΣ;

IA ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ Η. Κ.Θ. Μ.Σ.

V. KAL. OCTOB.

III. KAL. OCTOB.

III. KAL. OCTOB.

PRID. KAL. OCTOB.

KAL. OCTOB.

VI. NON. OCTOB.

V. NON. OCTOB.

III. NON. OCTOB.

III. NON. OCTOB.

PRID. NON. OCT.

NON. OCTOB.

KENTRON METOPΩΡΙΝΟΝ.

IB ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ Ν.Δ. Ξ.Ε.

Σκορπίος ακρόνυχος αρχής δύνει. Χειμών δημήτης. Αιγαίος πατέας.
ΕΤΔΟΞΟΣ.

IG ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ Ι.Σ. Λ.Ε. Ο.Γ.

ID ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ Κ.Δ. Μ.Γ. Ξ.Β.

IE ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ Ε. Ο.

IS ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ Ι.Γ. Λ.Β. Ν.Α.

Iz ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ Β. Ν.Θ.

Σκορπίος ὅλος ακρόνυχος δυσιά. Αλξ δυσί. ΕΤΔΟΞΟΣ.

Χηλαὶ αρχονταὶ αἰατέλλαι. δηπονημάγουστη. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.

IH ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ Κ.Α. Μ.

IO ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ Ι.Κ.Θ. Μ.Η. Ξ.Ζ.

K ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ Ι.Η. Ο.Ε.

KA ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ Ν.Ζ. Ν.Σ.

KB ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ Ζ. Κ.Σ. Μ.Ε. Ξ.Δ.

Ταῦδες ακρόνυχοι δηπέλλαστην. ΕΤΔΟΞΟΣ.

VIII. EID. OCT.

VII. EID. OCT.

VI. EID. OCT.

V. EID. OCT.

III. EID. OCT.

III. EID. OCT.

PRID. EID. OCTOB.

EID. OCTOB.

XVII. KAL. NOVEMB.

XVI. KAL. NOVEMB.

XV. KAL. NOVEMB.

XIII. KAL. NOVEMB.

XIII. KAL. NOVEMB.

XII. KAL. NOVEMB.

XI. KAL. NOVEMB.

X. KAL. NOVEMB.

IX. KAL. NOVEMB.

VIII. KAL. NOVEMB.

VII. KAL. NOVEMB.

ΣΚΟΡ.

D KΓ ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ Ι.Ε. Λ.Δ.

KΔ ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ Ν.Γ. Ο.Β.

KE ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ Δ. Κ.Γ. Μ.Β.

KΣ ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ Ν. Ξ.Α.

KΖ ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ Ι.Β. Λ.Α. Ξ.Θ.

KΗ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ Κ. Λ.Θ. Ν.Η.

Τὰ Ταύρων κέρκος δύνη. Επονυμίαν. ΚΑΛΙΠΠΟΣ

KΘ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ Α. Ξ.Σ.

Βερέας καὶ Νότος πατέασιν. ΕΤΔΟΞΟΣ.

Λ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ Θ. Κ.Η. Μ.Ζ.

Χειμών καὶ θάλασσαν πολις. ΕΤΚΤΗΜΩΝ.

A ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΝΕ. ΟΔ.	VI. KAL. NOVEMB.
B ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΙΖ. ΛΣ. Ν.	V. KAL. NOVEMB.
Γ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ Σ. ΚΕ. ΜΔ. ΞΓ. Χειμάρρη. ΔΟΣΙΘΕΩΣ.	III. KAL. NOVEMB.
Δ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΙΔ. ΟΑ.	III. KAL. NOVEMB.
Πλειάδες δύοστοι ἀμα ποτ. Απροι χειμέρειοι ὡς τὰ πολλὰ καὶ φύγη, ἵδη καὶ πάχυν θησαυροῦ φιλοῦ. Φυλλορρέειν αρχεῖ τὰ δίνορα μάλιστα. ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ.	
Τοῦ Σκορπίου τὸ μέποπον δηπόλλαι τιθυματῶδες. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.	
Ε ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΛΓ. ΝΒ.	PRID. KAL. NOVEMB.
Αρχτοῦρες ιατέροις δύο. Απροι μεγάλοι πτέρουσιν. ΕΤΚΤΗΜΩΝ.	
Ϛ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ Γ. ΚΒ. ΜΑ. Ξ.	KAL. NOVEMB.
Ζ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΙΑ. Λ.	III. NON. NOVEMB.
Η ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΜΘ. ΞΗ.	III. NON. NOVEMB. B
Αρχτοῦρες ἀκεφύνχος φρωτίος δύνει. Εποπμαίρη. Αἴμαος πτυχή. ΕΤΔΟΞΟΣ.	
Ϙ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΙΘ. ΛΗ. ΟΣ.	PRID. NON. NOVEMB.
Τοῦ Ταύρου δύνει πεφαλή. Τετοσίαι. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.	
Ι ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΜΣ. ΝΖ.	NON. NOVEMB.
Λύρεις ἰῶς δηπόλλαι. Επιχυμάζεις ἵπται. ΕΤΚΤΗΜΩΝ.	
ΙΑ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ Η. ΚΖ. ΞΕ.	VIII. EID. NOVEMB.
ΙΒ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΙΣ. ΛΕ. ΝΔ.	VII. EID. NOVEMB.
Ωρίων ἀκεφύνχος αρχεῖ δηπόλλαι. ΕΤΔΟΞΟΣ.	
ΙΓ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΞΒ. ΟΓ.	VI. EID. NOVEMB.
Λύρεις δηπόλλαι ἀμα ἥλιος αύξοση. Ο αὖρος χειμέριος γένεις ὡς δὴ τὰ πολλὰ. ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ.	
ΙΔ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ Ε. ΚΔ. ΜΓ.	V. EID. NOVEMB.
Τετία. ΕΤΔΟΞΟΣ.	
ΙΕ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΛΒ. ΝΑ. Ο.	III. EID. NOVEMB. C
Πλειάδες δύνουσιν. Εποπμαίρη. Ωρίων αρχεῖς καὶ μισοῦπ, καὶ λη- γοτη δηποχυμάζειν. ΕΤΚΤΗΜΩΝ.	
ΙϚ	III. EID. NOVEMB.
Ο εὖ τοῦ Σκορπίου λεμφορός αὐτῷ αἰατέλαι. Εποπμαίρη. Πλειάδες δύνουσι φυτερά. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.	
ΙΖ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ Β. ΚΑ. Μ. ΝΘ.	PRID. EID. NOVEMB.
ΙΗ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ Ι. ΜΗ. ΞΖ.	EID. NOVEMB.
Σκορπίος αρχεῖ δηπόλλαι εἰδεῖς. ΕΤΔΟΞΟΣ.	
ΙΘ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΚΘ.	XVIII. KAL. DECEMB.
Πλειάδες εἰδεῖς δύνουσιν. Ωρίων αρχεῖς δύνεπχυμάζεις. ΕΤΔΟΞΟΣ.	
Κ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΛΖ. ΝΣ. ΟΕ.	XVII. KAL. DECEMB.
ΚΑ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ Ζ. ΚΣ.	XVI. KAL. DECEMB.
Αύρεις εἰδεῖς δηπόλλαι. ΕΤΔΟΞΟΣ.	
ΚΒ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΜΕ. ΞΔ.	XV. KAL. DECEMB.
ΚΓ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΙΕ. ΛΔ. ΟΒ.	XIII. KAL. DECEMB. D
ΚΔ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΜΒ. ΝΓ.	XIII. KAL. DECEMB.
ΚΕ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ Δ. ΚΓ. ΞΑ.	XII. KAL. DECEMB.
ΚϚ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΙΒ. ΛΑ. Ν.	XI. KAL. DECEMB.
ΚΖ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΞΘ.	X. KAL. DECEMB.
ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΝΗ.	
Τάδεις δύνονται. Τετία. ΕΤΚΤΗΜΩΝ.	
ΚΗ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ Α. Κ. ΛΘ.	IX. KAL. DECEMB.
Τετία Ταύρου τὰ κίρετα δύνονται. Τετία. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.	
ΚΘ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΚΗ. ΜΖ. ΞΣ.	VIII. KAL. DECEMB.
Τάδεις δύνεται. χρυσαίνει σφέδρα. ΕΤΔΟΞΟΣ.	
Α ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ Θ.	VII. KAL. DECEMB.
	ΤΟΞΟΝ

ΤΟΞΩΝ ημέραι κθ.

Α ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΙΖ. ΛΣ. ΝΕ. ΟΔ.
Β ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ Σ. ΞΓ.
Γ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΚΕ. ΜΔ.
Δ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ Γ. ΛΓ. ΝΒ. ΟΔ.
Ε ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΚΒ.
Σ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΜΑ. Ξ.
Ζ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΙΑ. Λ. ΞΗ.

VI. KAL. DECEMB.
V. KAL. DECEMB.
III. KAL. DECEMB.
III. KAL. DECEMB.
PRID. KAL. DECEMB.
KAL. DECEMB.
III. NON. DECEMB.

Κύων θεος. Επιχειρίζεται εγκτημών. Ο Τοξότης αρχήτας
αναπτίλλεται. Ορίσων αρχήτην δύναται φανερώσει. χειμαγήδη. ΚΑΙ
ΑΙΠΠΟΣ.

III. NON. DECEMB.

Β Η ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ. ΛΗ. ΜΘ.

Ορίσων ιώδης θύει. ΕΤΔΟΞΟΣ.

PRID. NON. DECEMB.
NON. DECEMB.

Θ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΙΘ. ΝΖ. ΟΣ.
Ι ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ Η. ΚΖ. ΜΣ.

VIII. EID. DECEMB.
VII. EID. DECEMB.

Τε Σκορπίου τὸ κάνθαρον θητέλλεται. ΕΤΚΤΗΜΩΝ.
ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΝΔ. ΞΕ.
ΙΒ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΙΣ. ΛΕ. ΟΓ.

VI. EID. DECEMB.
V. EID. DECEMB.

Κύων έωδης θύει. χειμαγήδη. ΕΤΔΟΞΟΣ.

III. EID. DECEMB.

ΙΓ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΚΔ. ΜΓ. ΞΒ.
ΙΔ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ Ε.

III. EID. DECEMB.

Τιτίς. ΕΤΔΟΞΟΣ.

ΙΕ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΙΓ. ΛΒ. ΝΔ. ΞΑ. ΟΓ.

III. EID. DECEMB.

Σ ΙΓ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ Α. ΝΘ.

Αετός θητέλλει αἷμα ήλιψ. Επιθημαγήν φιλοῖ βροτῶν, καὶ αἱ
στρωτῶν, καὶ υδατῆς αἵματος, η ἀμφότερα, ὡς θητὴ τὰ πολ-
λά. ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ.

PRID. EID. DECEMB.
EID. DECEMB.
XVIII. KAL. JANVAR.

Κύων ἀκεργεύεται θητέλλεται. ΕΤΔΟΞΟΣ.

XVIII. KAL. JANVAR.
XVII. KAL. JANVAR.

Οἱ δίδυμοι μεταστοι δυδρόβοι. Τιτίς. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.

XVI. KAL. JANVAR.
XV. KAL. JANVAR.

ΙΖ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΚΑ. Μ.

XIIII. KAL. JANVAR.
XIII. KAL. JANVAR.
XII. KAL. JANVAR.

ΙΗ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ Ι. ΚΘ. ΜΗ. ΞΖ.

XI. KAL. JANVAR.
X. KAL. JANVAR.
IX. KAL. JANVAR.

ΙΘ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΙΘ. ΟΕ.

X. AIFΩΝ

Αἰξ θύει. ΕΤΚΤΗΜΩΝ.

Κ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΛΖ. ΝΣ.

X. AIFΩΝ

ΚΑ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ Ζ. ΚΣ. ΞΔ.

Δ Σκορπίου έωδης θητέλλει. χειμαγήδη. ΕΤΔΟΞΟΣ.

ΚΒ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΛΔ. ΜΕ.

XVI. KAL. JANVAR.

ΚΓ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΙΕ. ΝΓ. ΟΒ.

XV. KAL. JANVAR.

Αἰξ έωδης θύει. ΕΤΔΟΞΟΣ.

ΚΔ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ Δ. ΚΓ. ΜΣ.

XIIII. KAL. JANVAR.

ΚΕ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ Ν.

XIII. KAL. JANVAR.

ΚΣ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΙΒ. ΛΑ. ΞΘ.

XII. KAL. JANVAR.

Αετός έωδης θητέλλει. ΕΤΔΟΞΟΣ.

ΚΖ ΓΑΜΗΛΙΩΝ Κ. ΛΘ. ΝΗ.

X. KAL. JANVAR.

ΚΗ ΓΑΜΗΛΙΩΝ Α. ΞΣ.

IX. KAL. JANVAR.

ΚΘ ΓΑΜΗΛΙΩΝ Θ. ΚΗ. ΜΖ.

X. KAL. JANVAR.

ΑΙΓΩΝ ἡμέραι κθ.

A

Α ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΝΕ.

Τερτσαὶ χριστοῦ. Επομαίνον. ΕΤΚΤΗΜΩΝ. Τοξότης
λίγια αἰστέλλω. Τερτσαὶ χριστοῦ. Χειμάριε. ΚΑΛΙΠ-
ΠΟΣ.

Β ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΙΖ. ΑΣ. ΟΔ.

Δῆρες διπτέλλω. χριστοῦ. ΕΤΚΤΗΜΩΝ.

Γ ΓΑΜΗΛΙΩΝ Σ. ΚΕ. ΜΔ. ΞΓ.

Δ ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΙΔ. ΟΑ.

Τερτσαὶ χριστοῦ. Χειμάριε. ΕΤΔΟΞΟΣ.

Ε ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΛΓ. ΝΒ.

Σ ΓΑΜΗΛΙΩΝ Γ. ΚΒ. ΜΑ. Ξ.

Ζ ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΙΑ. Λ.

Αἴσις ἐσέριος μύτη. χριστοῦ. ΕΤΚΤΗΜΩΝ.

Η ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΜΘ. ΞΗ.

Θ ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΙΘ. ΛΗ.

Σπέρσις ἀκερύχος μύρη. ΕΤΔΟΞΟΣ.

Ι ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΜΣ. ΝΖ.

ΙΑ ΓΑΜΗΛΙΩΝ Η. ΚΖ. ΞΕ. ΟΣ.

ΙΒ ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΙΣ. ΝΔ.

Νότος πτυχή, ὡς διπτέλλω. ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ.

ΙΓ ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΛΕ.

ΙΔ ΓΑΜΗΛΙΩΝ Ε. ΚΔ. ΜΓ. ΞΒ. ΟΓ.

ΚΕΝΤΡΟΝ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΝ.

C

Μίσος χριστοῦ. Νότος πλιὰ διπτοῖς χριστοῦς καὶ θάλασσα. ΕΤΚΤΗΜΩΝ.

ΙΕ ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΝΑ. Ο.

VI. EID. IANVAR.

Αιγάλευρος αρχεῖος αἰστέλλων. Νότος. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.

ΙΣ ΓΑΜΗΛΙΩΝ Β. ΙΓ. ΛΒ.

V. EID. IANVAR.

Νότος χριστοῦς καὶ θάλασσα. ΕΤΚΤΗΜΩΝ.

ΙΖ ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΚΑ. Μ. ΝΘ.

III. EID. IANVAR.

ΙΗ ΓΑΜΗΛΙΩΝ Ι. ΞΖ.

III. EID. IANVAR.

Ο Περσικὸς ἀκερύχος δημόρη. Νότος πτυχή *

ΙΘ ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΚΘ. ΜΗ.

PRID. EID. IANVAR.

Κ ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΙΗ. ΛΖ. ΝΣ.

EID. IANVAR.

ΚΑ ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΚΣ. ΞΔ. ΟΕ.

XIX. KAL. FEB.

ΚΒ ΓΑΜΗΛΙΩΝ Ζ. ΜΕ.

XVIII. KAL. FEB.

ΚΓ ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΙΕ. ΛΔ. ΟΒ.

XVII. KAL. FEB.

ΚΔ ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΜΒ. ΝΓ.

XVI. KAL. FEB.

ΚΕ ΓΑΜΗΛΙΩΝ Δ. ΚΓ. ΞΑ.

XV. KAL. FEB.

ΚΣ ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΙΒ. ΛΑ. Ν.

XIII. KAL. FEB.

ΚΖ ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΞΘ.

XIII. KAL. FEB.

Δῆρες ἐσέριος μύρη. ΕΤΚΤΗΜΩΝ.

Καρχίνος λίγια μύρων. χριστοῦ. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.

XII. KAL. FEB.

ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ Α. Κ. ΛΘ. ΝΗ.

XI. KAL. FEB.

ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΜΖ. ΞΣ.

ΤΔΡΩΝ

D

A

ΥΔΡΩΝ ἡμέραις η.

- A ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ Θ. ΚΗ.
B ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΙΖ. ΛΣ. ΝΕ. ΟΔ.

X. KAL. FEB.
IX. KAL. FEB.

Λίων αρχές Δύνατ. Τετά. ΚΑΛΙΠΠΟΣ. ἀλός χιμών.
ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ.

- Γ ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ Σ. ΞΓ.
Δ ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΚΕ. ΜΔ.

VIII. KAL. FEB.
VII. KAL. FEB.

Δημος απεῖνες Δύνατ. ΕΤΔΟΞΟΣ.

- E ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΙΔ. ΛΓ. ΝΒ. ΘΑ.
S ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ Γ. ΚΒ.
Z ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΜΑ. Ξ.
B H ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ Λ. ΞΗ.
Θ ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΛΗ. ΜΘ.
I ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΙΘ. ΝΖ. ΟΣ.
IA ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ Η. ΚΖ. ΜΣ.

VI. KAL. FEB.
V. KAL. FEB.
IV. KAL. FEB.
III. KAL. FEB.
PRID. KAL. FEB.
KAL. FEB.
IV. NON. FEB.

Λύρες ἀπρότυχες Δύνατ. Τετός. ΕΤΔΟΞΟΣ.

- IA ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΝΔ. ΞΕ.
IG ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΙΣ. ΛΕ. ΟΓ.
ID ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΜΓ. ΞΒ.

III. NON. FEB.
PRID. NON. FEB.
NON. FEB.

Ευθία. Ερίστι προς Σίφυρος πτοεῖ. ΕΤΔΟΞΟΣ.

- IE ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ Ε. ΚΔ.
IS ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΙΓ. ΛΒ. ΝΑ. Θ.

VIII. EID. FEB.
VII. EID. FEB.

Σίφυρος πτοεῖς αρχές , προς τούτους προσέρχεται μέσης της μηδένος
πτοεῖ. ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ.

C

- IZ ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ Β. ΝΘ.

VI. EID. FEB.

Ωραὶ Σίφυρος πτοεῖ. ΕΤΚΤΗΜΩΝ.
Τερρυχός μίσος απαπλλαγεὶ Σίφυρος πτοεῖ. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.

- IH ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΚΑ. Μ.
IT ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ Ι. ΚΘ. ΜΗ. ΞΖ.
K ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΙΗ.
KA ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΑΖ. ΝΣ. ΟΕ.
KB ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ Ζ. ΚΣ. ΞΔ.
KG ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΛΔ. ΜΕ.
KD ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ IE. ΝΓ. ΟΒ.
KE ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ Δ. ΚΓ. ΜΣ.

V. EID. FEB.
IV. EID. FEB.
III. EID. FEB.
PRID. EID. FEB.
EID. FEB.
XVI. KAL. MAR.
XV. KAL. MAR.
XIV. KAL. MAR.

Τερρυχός ιστορίας Δύνατ. Σφράγειαν θητεύει. ΕΤΚΤΗΜΩΝ

- D Ks ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ Ν. ΞΑ.
KZ ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΙΒ. ΛΑ. ΞΘ.
KH ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΔΘ. ΝΗ.
KO ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ Α. Κ. ΞΘ.
Λ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ Θ. ΚΗ. ΜΖ.

XIII. KAL. MAR.
XII. KAL. MAR.
XI. KAL. MAR.
X. KAL. MAR.
IX. KAL. MART.

ΙΧ ΘΥΩΝ ἡμέραι λ.

A

- Α ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΟΝ ΝΕ. ΟΔ.
Β ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΙΖ. ΛΣ.

VIII. KAL. MART.
VII. KAL. MART.

- Γ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ Σ. ΚΕ. ΞΓ.
Δ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΙΔ. ΜΔ.

VI. KAL. MART.
V. KAL. MART.

Ποικίλαι ἡμέραι γένος) ΑΛΚΤΟΝΙΔΕΣ καλούμφραι.
ΔΗΜΟ ΚΡΙΤΟΣ. Αρχῆς εἰκόνης έπιπλα. Τετός γέ-
νος) χειλιδὸν φάγει). τὰς ἐπιμόρας ἡμέρας λ βορέας πονέου-
σι, μάλιστα οι ΠΡΟΟΡΝΙΘΙΑΙ καλούμφραι. ΕΤΔΟ-
ΣΟΣ.

- Ε ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΛΓ. ΝΒ. ΟΔ.
Ϛ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ Γ. ΚΒ. Ξ.
Ζ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΙΑ. Δ. ΜΑ.
Η ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΜΘ.
Η ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΞΗ.
Θ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΙΘ. ΛΗ. ΝΖ. Οξ.
Ι ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΜΣ. ΞΕ.
ΙΑ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ Η.
ΙΒ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΙΣ. ΛΕ. ΝΔ.
ΙΓ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ Ε. ΟΓ.

IV. KAL. MART.
III. KAL. MART.
PRID. KAL. MART. B
PRID. KAL. MAR.
KAL. MART.
VI. NON. MART.
V. NON. MART.
IV. NON. MART.
III. NON. MART.
PRID. NON. MART.

Αρχῆς ιστέριος έπιπλα. Περιζυμπήρ στρατίς. έπιπλαι
βορέας ψυχρές. ΕΤΚΤΗΜΩΝ.

- ΙΔ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΚΔ. ΜΓ.

NON. MART.

Ανεμοι πονούσι ψυχροὶ οἱ ΠΡΟΟΡΝΙΘΙΑΙ καλούμφραι,
ἡμέραις μάλιστα θ. ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ.

Ιππος ιδος μύνει. έπιπλαι βορέας ψυχρές. ΕΤΚΤΗΜΩΝ.

- ΙΕ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΙΓ. ΝΑ. Ο.
ΙΣ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΚΑ. ΛΒ.
ΙΖ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ Β. Μ. ΝΘ.

VIII. EID. MART.
VII. EID. MART.
VI. EID. MART.

Χειμάγει. Ικτῖνος φαίνεται. ΕΤΔΟΞΟΣ. Ταῦ ιχθύων αἴλοπος
έπιπλα. Λίγα βορέας. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.

- ΙΜ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ Ι. ΚΘ.
ΙΘ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΜΗ. ΞΖ.
Κ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΙΗ. ΛΖ. ΝΣ. ΟΕ.
ΚΑ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΚΣ. ΜΕ.

V. EID. MART.
IV. EID. MAR.
III. EID. MART.
PRID. EID. MART.

Στέφανος αἴρονυχος έπιπλα. Αρχης) Ορνιθίας πονέοτες.
ΕΤΔΟΞΟΣ.

- ΚΒ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ Ζ. ΝΓ. ΞΔ.

EID. MART.

Ικτῖνος φαίνεται. Ορνιθίας πονούσι μίχεις ιστημείας. ΕΤΚΤΗ-
ΜΩΝ.

- ΚΓ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΙΕ. ΛΔ. ΟΒ.
ΚΔ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΜΒ. ΞΑ.
ΚΕ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ Δ. ΚΓ.
ΚΣ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΙΒ. ΛΑ. Ν. ΞΘ.
ΚΖ ΜΟΥΝΤΧΙΩΝ Α.
ΚΗ ΜΟΥΝΤΧΙΩΝ Χ. ΛΘ. ΝΗ.
ΚΘ ΜΟΥΝΤΧΙΩΝ Θ. ΜΖ. ΞΣ.

XVII. KAL. APR.
XVI. KAL. APR.
XV. KAL. APR.
XIV. KAL. APR.
XIII. KAL. APR.
XII. KAL. APR.
XI. KAL. APR.

Τοῦ Σκορπίου οἱ φρῶται αἰτίες μύνονται. Επιπλεῖ βορέας ψυ-
χρές. ΕΤΚΤΗΜΩΝ.

- Λ ΜΟΥΝΤΧΙΩΝ ΙΖ. ΚΗ.

X. KAL. APR.

Ταῦ ιχθύων βορειος έπιπλων λίγη. Ικτῖνος φαίνει). βορέας
πτει. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.

KΡΙΩΝ

A

K R I Ω N ἡμέραι λα.

A MOTNTXIΩN KE. ΛΣ. ΝΕ. ΟΔ.

Σωμάτιον τῶν ἰχθύων αἰστέλλει. Ισημερία εἰρήνη. Κέκας λεπτή. Σφυρή σφύρα. Επικαρπία. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.

B MOTNTXIΩN Σ. ΞΓ.

Γ MOTNTXIΩN ΜΔ.

Κείος αρχεῖον δημότη. Τετούς, η νήφετος. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.

Δ MOTNTXIΩN ΙΔ. ΛΓ. ΝΒ. ΟΑ.

Ε MOTNTXIΩN ΜΑ.

Σ MOTNTXIΩN Γ. ΚΒ. Ξ.

Ισημερία. Τετούς γάμος. ΕΤΔΟΞΟΣ.

Z MOTNTXIΩN ΙΑ. Α. ΜΘ. ΞΗ.

H MOTNTXIΩN ΔΗ. ΝΖ.

Θ MOTNTXIΩN ΙΘ. ΟΣ.

Ξ MOTNTXIΩN Η. ΚΖ. ΜΣ. ΞΡ.

Πλειάδες οιστόειοι κρύπτοι.

Α MOTNTXIΩN ΙΘ.

Β MOTNTXIΩN ΙΣ. ΛΕ. ΝΔ. ΟΓ.

Πλειάδες αἰκεργόχοι μύνεται. Ωρίων αρχεῖον δύνεται. Από αἰκεργύην μύνεται γάμος. ΕΤΔΟΞΟΣ.

Πλειάδες κρύπτοι άμα πήλιοι αἰσχορτοί, καὶ ἀφανῆς γίνονται μ. ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ.

ΙΓ MOTNTXIΩN Ε. ΜΓ.

ΙΔ MOTNTXIΩN ΙΓ. ΚΔ. ΞΒ.

ΙΕ MOTNTXIΩN ΛΒ. ΝΑ. Ο.

ΙΣ MOTNTXIΩN Β. ΚΑ. ΝΘ.

ΙΧ. KAL. APRIL.

VIII. KAL. APRIL.

VII. KAL. APRIL.

VI. KAL. APRIL.

V. KAL. APRIL.

ΙΙΙ. KAL. APRIL.

ΙΙΙ. KAL. APRIL.

PRID. KAL. APRIL.

KAL. APRIL.

ΙΙΙ. NON. APRIL.

ΙΙΙ. NON. APRIL.

PRID. NON. APRIL.

NON. APRIL.

VIII. EID. APRIL.

VII. EID. APRIL.

VI. EID. APRIL.

V. EID. APRIL.

ΙΙΙ. EID. APRIL.

ΙΙ. EID. APRIL.

PRID. EID. APRIL.

EID. APRIL.

XVIII. KAL. MAI.

KENTRON EAPINON.

ΙΖ MOTNTXIΩN Μ.

ΙΗ MOTNTXIΩN Ι. ΚΘ. ΜΗ. ΞΖ.

ΙΘ MOTNTXIΩN ΙΗ. ΛΖ.

Κ MOTNTXIΩN ΝΣ. ΟΕ.

Τάδες αἰκεργόχοι μύνεται. ΕΤΔΟΞΟΣ.

ΚΑ MOTNTXIΩN Ζ. ΜΕ. ΞΔ.

ΚΒ. MOTNTXIΩN ΝΓ.

Τάδες αἰκεργόχοι δημότη. Χάλαζα δημότη. Ζίφυρος πνεῦμα. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.

Ζυγὸς αρχεῖον δύνεται. Πολλαχῆ χάλαζα. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.

ΚΓ MOTNTXIΩN ΙΕ. ΛΔ. ΟΒ.

ΚΔ MOTNTXIΩN Δ. ΚΓ. ΜΒ. ΞΑ.

ΚΕ MOTNTXIΩN ΞΘ.

ΚΣ MOTNTXIΩN ΙΒ. ΚΣ. ΛΑ. Ν.

Λύει αἰκεργόχοι δημότη. ΕΤΔΟΞΟΣ.

ΚΖ ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ Α. ΛΘ. ΝΗ.

ΚΗ ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ Θ. ΞΣ.

ΚΘ ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΜΖ.

Λ ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΙΖ. ΝΕ. ΟΔ.

ΛΑ ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΚΕ. ΛΣ.

V. EID. APRIL.

ΙΙΙ. EID. APRIL.

ΙΙ. EID. APRIL.

PRID. EID. APRIL.

EID. APRIL.

XVIII. KAL. MAI.

XVII. KAL. MAI.

XVI. KAL. MAI.

XV. KAL. MAI.

XIII. KAL. MAI.

XII. KAL. MAI.

XI. KAL. MAI.

X. KAL. MAI.

IX. KAL. MAI.

ΤΑΤΡΩΝ

ΤΑΥΡΩΝ ἡμέραν λβ.

A

A ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ σ. ΜΔ. ΞΓ.	VIII. KAL. MAI.
Ωρίων ἀφόρυχος δύναι. Τετία. ΕΤΔΟΞΟΣ.	
Ο Κειός λήγε δηπέλλων. Τετία. Πολλαχῇ χάλαζα. ΚΑΛΙΠ-	
ΠΟΣ.	
B ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΙΔ. Λς.	VII. KAL. MAI.
Κύων χρύσει. Χάλαζα γίνει. ΕΤΚΤΗΜΩΝ.	
Λύρα δηπέλλα. Κύων ἀφόρυχος δύναι. Τετός γίνεται. ΕΤΔΟΞΟΣ.	
Τε ταύρος ή κέρκος δηπέλλα. Νοτία. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.	
Γ ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΝΒ. ΟΕ.	VI. KAL. MAI.
Δ ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ Γ. ΚΒ. ΜΑ. Ξ.	V. KAL. MAI.
Ε ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ Λ. ΜΘ.	IV. KAL. MAI.
Σ ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΙΑ. ΞΗ.	III. KAL. MAI.
Z ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΙΘ. ΛΗ. ΝΖ. ΟΣ:	PRID. KAL. MAI.
Τετός γίνεται. ΕΤΔΟΞΟΣ.	
Η ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΞΕ.	KAL. MAI.
Αἰξ ἐῶν δηπέλλα. ΕΤΔΟΞΟΣ.	
Θ ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ Η. ΚΖ. ΜΣ.	VI. NON. MAI.
Ι ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΛΕ. ΝΔ.	V. NON. MAI.
ΙΑ ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ Ε. ΙΣ. ΟΓ.	III. NON. MAI.
Σκορπίος ἐῶς δύναι αρχεται. Τετός γίνεται. ΕΤΔΟΞΟΣ.	
ΙΒ ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΚΔ. ΜΓ.	III. NON. MAI.
ΙΓ ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΙΓ. ΝΑ. Ο. ΞΒ.	PRID. NON. MAI.
Πλειας δηπέλλαι. Θύροις αρχή. Επισημαίνει. ΕΤΚΤΗΜΩΝ.	
Η τε ταύρου πεφαλή δηπέλλαι. Επισημαίνει. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.	
ΙΔ ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΚΑ. ΛΒ.	NON. MAI.
ΙΕ ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ Β. Μ. ΝΘ.	VIII. EID. MAI.
ΙΣ ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ Ι. ΚΘ.	VII. EID. MAI.
ΙΖ ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΝΗ. ΞΖ.	VI. EID. MAI.
ΙΗ ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΙΗ. ΛΖ. ΝΣ. ΟΕ.	V. EID. MAI.
ΙΘ ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΚΣ. ΜΕ.	IV. EID. MAI.
Κ ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ Ζ. ΞΔ.	III. EID. MAI.
ΚΑ ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΙΕ. ΛΔ. ΝΓ. ΟΒ.	PRID. EID. MAI.
Σκορπίος ἐῶς σδρις δύναι. ΕΤΔΟΞΟΣ.	
ΚΒ ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΞΑ.	EID. MAI.
Πλαφάδης δηπέλλαιουσιν. Επισημαίνουσιν. ΕΤΔΟΞΟΣ.	
ΚΓ ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ Δ. ΚΓ. ΜΒ.	XVII. KAL. IVNI.
ΚΔ ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΛΑ. Ν. ΞΘ.	XVI. KAL. IVNI.
ΚΕ ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΙΒ. ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΠΡΟΤΕΡΟΣ Α.	XV. KAL. IVNI.
Αετός ἐστέριος δύναι. ΕΤΚΤΗΜΩΝ.	
ΚΣ ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΠΡΟΤΕΡΟΣ Κ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΛΘ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΝΗ.	XIV. KAL. IVNI.
ΚΖ ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ Κ. ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΠΡΟΤΕΡΟΣ Θ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΜΖ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΞΣ.	XIII. KAL. IVNI.
ΚΗ ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΚΗ. ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΙΖ. ΚΗ.	XII. KAL. IVNL
ΚΘ ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΑΣ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΝΕ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΟΔ.	XI. KAL. IVNI.
Λ ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΠΡΟΤΕΡΟΣ σ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΚΕ. Αετός ἐστέριος δηπέλλα. ΕΤΚΤΗΜΩΝ.	X. KAL. IVNI.
ΛΑ ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΜΔ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΞΓ. ΙΧ. KAL. IVN.	
ΛΒ ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΙΔ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΛΓ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΝΒ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΟΑ.	VIII. KAL. IVNI.
Αρκτεῖος ἐῶς δύναι. Επισημαίνει. ΕΤΚΤΗΜΩΝ.	
Ο Ταῦρος λήγε αιστέλλων. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.	
Ταῦρος ἰσπειραγμένη δηπέλλαιουσιν. Επισημαίνει. ΕΤΚΤΗΜΩΝ.	

B

C

D

ΔΙΔΥΜΩΝ

A

ΔΙΔΥΜΩΝ ἡμέραι λβ.

A	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΚΒ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΜΑ.	VII. KAL. IVN.
B	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΠΡΟΤΕΡΟΣ Γ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ Ε.	VI. KAL. IVN.
	Οἱ δίδυμοι ἀρχοτας διπλάλφ. Νοτία. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.	
G	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΙΑ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ Λ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΜΘ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΣΗ.	V. KAL. IVN.
A	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΛΗ. ΝΖ.	IV. KAL. IVN.
E	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΙΘ.	III. KAL. IVN.
	Ταῦται ὡς διπλάλων. ΕΤΔΟΞΟΣ.	
S	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΚΖ. ΜΣ. ΞΕ. ΟΣ.	PRID. KAL. IVN.
Z	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ Η.	KAL. IVN.
	Αιτός ἀκρόνχος διπλάλων. ΕΤΔΟΞΟΣ.	
B	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ Ε. ΙΣ. ΛΕ. ΝΔ. ΟΓ.	IV. NON. IVN.
Θ	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΜΓ.	III. NON. IVN.
I	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΙΓ. ΚΔ. ΞΔ.	PRID. NON. IVN.
	Τελερ γίνεται. ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ.	
IA	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΒ. ΝΑ. Θ.	NON. IVN.
IB	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΚΑ.	VIII. EID. IVN.
IG	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ Β. Μ. ΝΘ.	VII. EID. IVN.
	Αρχτέρος ἐώς σήνη. ΕΤΔΟΞΟΣ.	
ID	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ Ι. ΚΘ. ΜΗ. ΞΖ.	VI. EID. IVN.
IE	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΙΗ. ΛΖ.	V. EID. IVN.
IS	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΟΕ.	IV. EID. IVN.
IZ	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ Ζ. ΚΣ. ΜΕ. ΝΣ. ΞΔ.	III. EID. IVN.
IH	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΝΓ.	PRID. EID. IVN.
	Δύρις ἀκρόνχος διπλάλφ. ΕΤΔΟΞΟΣ.	
C	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΙΓ. ΛΔ. ΟΒ.	EID. IVN.
K	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΚΓ. ΜΒ. ΞΑ.	XVIII. KAL. IVL.
KA	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ Δ. ΞΘ.	XVII. KAL. IVL.
KB	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΙΒ. ΛΑ.	XVI. KAL. IVL.
KG	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ Ν. ΔΕΥΤΕΡΟΣ Α. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΛΘ.	XV. KAL. IVL.
KD	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΣ Θ. ΔΕΥΤΕΡΟΣ Κ. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΝΗ. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΞΓ.	XIV. KAL. IVL.
	Ωρίωνος ἄνθος διπλάλφ. ΕΤΚΤΗΜΩΝ.	
	Ωρίων ἀρχεται διπλάλων. ΕΤΔΟΞΟΣ.	
KE	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΚΗ. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΜΖ.	XII. KAL. IVL.
Ks	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΙΖ. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΟΔ.	XII. KAL. IVL.
D	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΑΣ. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΝΕ.	XI. KAL. IVL.
KH	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΣ Σ. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΚΕ. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΜΔ. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΞΓ.	X. KAL. IVL.
KΘ	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΙΔ.	IX. KAL. IVL.
	Ωρίων ἀρχεται διπλάλφ. Φιλετ διπλωματίνης τοι.	
	ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ.	
L	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΟΑ.	VIII. KAL. IVL.
LA	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΣ Γ. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΚΒ. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΑΓ. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΜΑ. ΔΕΥΤΕΡΟΣ Ξ.	VII. KAL. IVL.
LB	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΣ Λ. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΜΘ.	VI. KAL. IVL.

TABVLA NEOMENIARVM PRYTANIAS
CALIPPICARVM IN MENSIBVS
IVLIANIS.

Anno pto. di Calipp.	Exorto- Capit.	metage- tano.	Bona- mori.	πυαν- χειτ.	μεμα- τησιτ.	ποσιδων.	γεμινων.	αιδεσπελ.	ολαρι- χειτ.	μεταχει- των.	θερηλισ.	σκιρρο- ειτων.	οντριό- ειτων.	Cycleus Lunat.	Cycleus solis.
Emb.	1	28 Iul.	28 Iul.	27 Aug.	25 Sept.	25 Oct.	23 No.	23 Dec.	21 Ian.	20 Feb.	20 Mar.	19 Apr.	18 Mai.	17 Iuni.	14 B
	2	16 Iul.	15 Aug.	13 Sep.	13 Oct.	12 Nou.	11 Dec.	9 Ian.	8 Febr.	10 Mar.	8 April.	8 Maij.	7 Iunij.	○	15 AG
Emb.	3	6 Iuli.	4 Aug.	3 Sep.	2 Octo.	1 Nou.	29 No.	30 Dec.	28 Ian.	27 Feb.	29 Mar.	27 Apr.	27 Mai.	25 Iuni.	16 F
	4	25 Iuli.	24 Aug.	22 Sep.	21 Oct.	20 No.	19 Dec.	18 Ian.	16 Febr.	18 Mar.	16 Apr.	16 Mai.	15 Iun.	○	17 E
Emb.	5	14 Iuli.	13 Aug.	11 Sept.	11 Oct.	9 Nou.	9 Dec.	7 Ian.	6 Febr.	6 Mart.	5 Apr.	4 Mai.	2 Iuni.	○	18 D
	6	2 Iul.	31 Iul.	30 Aug.	29 Sep.	29 Oct.	27 Nou.	27 Dec.	25 Ian.	24 Febr.	25 Mar.	24 Apr.	23 Mai.	22 Iuni.	19 CB
Emb.	7	21 Iul.	20 Aug.	18 Sep.	18 Oct.	16 No.	16 Dec.	15 Ian.	13 Febr.	15 Mar.	13 Apr.	13 Mai.	11 Iuni.	○	1 A
	8	11 Iuli.	9 Aug.	8 Sept.	7 Oct.	6 Nou.	5 Dec.	4 Ian.	2 Febr.	4 Mart.	2 April.	2 Mai.	1 Iuni.	○	2 G
Emb.	9	30 Iuni.	30 Iuli.	28 Aug.	27 Sep.	26 Oct.	25 Nou.	24 Dec.	23 Ian.	21 Febr.	22 Mar.	20 Apr.	20 Mai.	18 Iuni.	3 F
	10	18 Iul.	16 Aug.	15 Sept.	15 Oct.	13 No.	13 Dec.	11 Ian.	10 Febr.	11 Mar.	10 Apr.	9 Mai.	8 Iuni.	○	4 ED
Emb.	11	7 Iuli.	6 Aug.	4 Sept.	4 Oct.	2 Nou.	2 Dec.	31 Dec.	30 Ian.	28 Febr.	30 Mar.	29 Apr.	28 Mai.	27 Iuni.	5 C
	12	26 Iuli.	25 Aug.	23 Sept.	23 Oct.	21 No.	21 Dec.	19 Ian.	18 Febr.	19 Mar.	8 Apr.	18 Mai.	16 Iuni.	○	6 B
Emb.	13	16 Iuli.	14 Aug.	13 Sep.	12 Oct.	11 Nou.	10 Dec.	9 Ian.	7 Febr.	8 Mar.	5 April.	6 Mai.	4 Iuni.	○	7 A
	14	4 Iuli.	3 Aug.	1 Sep.	1 Oct.	30 Oct.	29 No.	28 Dec.	27 Ian.	25 Febr.	27 Mar.	25 Apr.	25 Mai.	23 Iuni.	8 GF
Emb.	15	23 Iuli.	21 Aug.	20 Sept.	19 Oct.	18 No.	18 Dec.	16 Ian.	15 Febr.	16 Mar.	15 Apr.	14 Mai.	13 Iuni.	○	9 E
	16	12 Iuli.	11 Aug.	9 Sept.	9 Oct.	7 Nou.	7 Dec.	5 Ian.	4 Febr.	5 Mar.	4 April.	4 Mai.	2 Iuni.	○	10 D
Emb.	17	2 Iuli.	31 Iuli.	30 Aug.	28 Sep.	28 Oct.	26 Nou.	26 Dec.	24 Ian.	23 Febr.	23 Mar.	22 Apr.	21 Mai.	20 Iuni.	11 C
	18	20 Iul.	18 Aug.	17 Sep.	16 Oct.	15 No.	14 Dec.	13 Ian.	11 Febr.	13 Mar.	11 Apr.	11 Mai.	9 Iuni.	○	12 BA
Emb.	19	9 Iul.	7 Aug.	6 Sept.	5 Oct.	4 Nou.	4 Dec.	2 Ian.	1 Febr.	2 Mar.	1 Apr.	30 Apr.	30 Mai.	○	13 G
	20	28 Iuni.	28 Iuli.	26 Aug.	25 Sept.	24 Oct.	23 No.	22 Dec.	21 Ian.	20 Febr.	21 Mar.	20 Apr.	19 Mai.	18 Iuni.	14 F
Emb.	21	11 Iuli.	10 Aug.	14 Sep.	14 Oct.	12 No.	12 Dec.	10 Ian.	9 Febr.	9 Mart.	8 April.	7 Mai.	6 Iuni.	○	15 E
	22	6 Iuli.	4 Aug.	3 Sep.	2 Oct.	1 Nou.	30 No.	30 Dec.	28 Ian.	27 Febr.	29 Mar.	27 Apr.	26 Mai.	25 Iuni.	16 DC
Emb.	23	24 Iulij.	23 Aug.	22 Sep.	21 Oct.	20 Nou.	19 Dec.	18 Ian.	16 Febr.	18 Mar.	16 Apr.	16 Mai.	14 Iuni.	○	17 B
	24	14 Iuli.	12 Aug.	11 Sept.	10 Oct.	9 Nou.	8 Dec.	7 Ian.	6 Febr.	7 Mar.	6 April.	5 Mai.	4 Iuni.	○	18 A
Emb.	25	3 Iuli.	2 Aug.	21 Aug.	30 Sep.	29 Oct.	28 No.	27 Dec.	26 Ian.	24 Febr.	24 Mar.	23 Apr.	23 Mai.	22 Iuni.	19 G
	26	21 Iuli.	20 Aug.	18 Sep.	18 Oct.	16 No.	16 Dec.	14 Ian.	13 Febr.	14 Mar.	18 Apr.	12 Mai.	11 Iuni.	○	1 FE
Emb.	27	10 Iuli.	9 Aug.	8 Sept.	7 Octo.	6 Nou.	5 Dec.	4 Ian.	2 Febr.	4 Mart.	2 April.	2 Mai.	31 Mai.	○	2 D
	28	30 Iuni.	29 Iuli.	28 Aug.	26 Sep.	26 Oct.	24 Nou.	24 Dec.	23 Ian.	21 Febr.	23 Mar.	21 Apr.	21 Mai.	19 Iuni.	3 C
Emb.	29	19 Iuli.	17 Aug.	16 Sept.	15 Oct.	14 No.	13 Dec.	12 Ian.	10 Febr.	11 Mar.	10 Apr.	9 Mai.	9 Iuni.	○	4 B
	30	7 Iuli.	6 Aug.	4 Sept.	4 Oct.	2 Nou.	2 Dec.	31 Dec.	30 Ian.	28 Febr.	30 Mar.	28 Apr.	28 Mai.	26 Iuni.	5 AG
Emb.	31	26 Iuli.	25 Aug.	23 Sept.	23 Oct.	21 Nou.	21 Dec.	19 Ian.	18 Febr.	19 Mar.	18 Apr.	17 Mai.	16 Iuni.	○	6 F
	32	15 Iuli.	14 Aug.	12 Sept.	12 Oct.	10 No.	10 Dec.	9 Ian.	7 Febr.	9 Mar.	7 April.	7 Mai.	5 Iuni.	○	7 E
Emb.	33	5 Iuli.	3 Aug.	2 Sept.	1 Octo.	31 Oct.	29 Nou.	29 Dec.	27 Ian.	26 Febr.	27 Mar.	25 Apr.	25 Mai.	25 Iuni.	8 D
	34	23 Iuli.	21 Aug.	20 Sep.	19 Oct.	18 No.	17 Dec.	16 Ian.	14 Febr.	16 Mar.	15 Apr.	14 Mai.	13 Iuni.	○	9 CB
Emb.	35	12 Iuli.	11 Aug.	9 Sept.	9 Oct.	7 Nou.	7 Dec.	6 Ian.	4 Febr.	5 Mart.	4 April.	3 Mai.	2 Iuni.	○	10 A
	36	1 Iuli.	31 Iuli.	29 Aug.	28 Sep.	28 Oct.	26 No.	26 Dec.	24 Ian.	23 Febr.	24 Mar.	23 Apr.	22 Mai.	21 Iuni.	11 G
Emb.	37	20 Iuli.	19 Aug.	17 Sep.	17 Oct.	15 No.	15 Dec.	13 Ian.	12 Febr.	13 Mar.	11 Apr.	11 Mai.	9 Iuni.	○	12 F
	38	9 Iuli.	7 Aug.	6 Sept.	5 Oct.	4 Nou.	3 Dec.	2 Ian.	31 Ian.	2 Mart.	31 Mar.	30 Apr.	29 Mai.	○	13 ED

RESI-

RESIDVVM TABVLÆ NEOMENIARVM PRYTANIAS
CALIPPICARVM IN MENSIBVS
IVLIANIS.

Anni fini di Calipp.	Menses													Cycles Lun.	Cycles solis
	Iun.	Jul.	Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.	Jan.	Febr.	Mar.	Apr.	Mai.	Juni.		
Emb.	39	28 Iun.	28 Jul.	26 Aug.	25 Sept.	24 Okt.	23 Nov.	22 Dec.	21 Ian.	19 Febr.	18 Mar.	19 Apr.	19 Mai.	17 Iuni.	14 C
	40	17 Iul.	15 Aug.	14 Sep.	14 Okt.	12 Nou.	12 Dec.	10 Ian.	9 Febr.	10 Mar.	9 April.	8 Maij.	7 Iunij.	o	15 B
Emb.	41	6 Iuli.	5 Aug.	3 Sep.	3 Okt.	1 Nou.	1 Dec.	30 Dec.	29 Ian.	28 Febr.	28 Mar.	27 Apr.	26 Mai.	25 Iuni.	16 A
	42	24 Iuli.	23 Aug.	21 Sep.	21 Okt.	19 No.	19 Dec.	17 Ian.	16 Febr.	17 Mar.	16 Apr.	16 Mai.	14 Iun.	o	17 G F
Emb.	43	14 Iuli.	12 Aug.	11 Sept.	10 Okt.	9 Nou.	8 Dec.	7 Ian.	5 Febr.	7 Mart.	5 Apr.	5 Mai.	3 Iuni.	o	18 E
	44	3 Iul.	1 Aug.	1 Aug.	30 Sept.	29 Okt.	28 Nou.	27 Dec.	26 Ian.	25 Feb.	26 Mar.	24 Apr.	24 Mai.	22 Iuni.	19 D
Emb.	45	22 Iul.	20 Aug.	19 Sep.	18 Okt.	17 No.	17 Dec.	15 Ian.	14 Febr.	14 Mar.	13 Apr.	12 Mai.	11 Iuni.	o	1 C
	46	10 Iuli.	9 Aug.	7 Sept.	7 Okt.	5 Nou.	5 Dec.	3 Ian.	2 Febr.	3 Mart.	2 April.	2 Mai.	31 Mai.	o	2 B A
Emb.	47	30 Iuni.	29 Iuli.	28 Aug.	26 Sep.	26 Okt.	24 Nou.	24 Dec.	22 Ian.	21 Febr.	22 Mar.	21 Apr.	20 Mai.	19 Iuni.	3 G
	48	19 Iul.	17 Aug.	16 Sept.	15 Okt.	13 No.	13 Dec.	12 Ian.	10 Febr.	12 Mar.	10 Apr.	9 Mai.	8 Iuni.	o	4 F
Emb.	49	8 Iuli.	6 Aug.	5 Sept.	4 Okt.	3 Nou.	3 Dec.	1 Ian.	31 Ian.	29 Febr.	30 Mar.	28 Apr.	28 Mai.	26 Iuni.	5 E
	50	26 Iuli.	24 Aug.	23 Sept.	22 Okt.	21 No.	20 Dec.	19 Ian.	17 Febr.	19 Mar.	18 Apr.	17 Mai.	17 Iuni.	o	6 DC
Emb.	51	15 Iuli.	14 Aug.	12 Sep.	12 Okt.	10 Nou.	10 Dec.	8 Ian.	7 Febr.	8 Mar.	7 April.	6 Mai.	5 Iuni.	o	7 B
	52	5 Iuli.	3 Aug.	2 Sep.	1 Okt.	31 Okt.	29 No.	29 Dec.	27 Ian.	26 Febr.	27 Mar.	26 Apr.	25 Mai.	25 Iuni.	8 A
Emb.	53	23 Iuli.	22 Aug.	20 Sept.	20 Okt.	19 No.	18 Dec.	17 Ian.	15 Febr.	15 Mar.	14 Apr.	14 Mai.	12 Iuni.	o	9 G
	54	12 Iuli.	10 Aug.	9 Sept.	8 Okt.	7 Nou.	6 Dec.	5 Ian.	3 Febr.	3 Mart.	4 April.	3 Mai.	2 Iuni.	o	10 F E
Emb.	55	1 Iuli.	31 Aug.	29 Aug.	28 Sep.	27 Okt.	26 Nou.	25 Dec.	24 Ian.	22 Febr.	24 Mar.	22 Apr.	22 Mai.	21 Iuni.	11 D
	56	20 Iul.	19 Aug.	17 Sep.	17 Okt.	15 No.	15 Dec.	13 Ian.	12 Febr.	13 Mar.	12 Apr.	11 Mai.	11 Iuni.	o	12 C
Emb.	57	9 Iul.	8 Aug.	6 Sept.	6 Okt.	5 Nou.	4 Dec.	3 Ian.	1 Feb.	2 Mar.	31 Mar.	30 Apr.	29 Mai.	o	13 B
	58	28 Iuni.	27 Iuli.	26 Aug.	24 Sept.	24 Okt.	22 No.	22 Dec.	21 Ian.	19 Febr.	21 Mar.	19 Apr.	19 Mai.	18 Iuni.	14 AG
Emb.	59	17 Iuli.	15 Aug.	14 Sep.	13 Okt.	12 No.	11 Dec.	10 Ian.	8 Febr.	10 Mai.	8 April.	8 Mai.	7 Iuni.	o	15 F
	60	6 Iuli.	5 Aug.	3 Sep.	3 Okt.	1 Nou.	1 Dec.	30 Dec.	29 Ian.	27 Febr.	29 Mar.	27 Apr.	27 Mai.	25 Iuni.	16 E
Emb.	61	25 Iulij	24 Aug.	22 Sep.	22 Okt.	20 Nou.	20 Dec.	18 Ian.	17 Febr.	17 Mar.	16 Apr.	15 Mai.	14 Iuni.	o	17 D
	62	13 Iuli.	12 Aug.	10 Sept.	10 Okt.	8 Nou.	8 Dec.	7 Ian.	5 Febr.	8 Mar.	6 April.	6 Mai.	4 Iuni.	o	18 C B
Emb.	63	3 Iuli.	1 Aug.	31 Aug.	29 Sep.	29 Okt.	27 No.	27 Dec.	25 Ian.	24 Febr.	25 Mar.	24 Apr.	24 Mai.	22 Iuni.	19 A
	64	22 Iuli.	20 Aug.	19 Sep.	18 Okt.	17 No.	16 Dec.	14 Ian.	13 Febr.	15 Mar.	13 Apr.	13 Mai.	11 Iuni.	o	1 G
Emb.	65	11 Iuli.	10 Aug.	8 Sept.	8 Okt.	6 Nou.	6 Dec.	4 Ian.	3 Febr.	3 Mart.	2 April.	1 Mai.	31 Mai.	o	2 F
	66	29 Iuni.	29 Iuli.	27 Aug.	26 Sep.	25 Okt.	24 Nou.	23 Dec.	22 Ian.	20 Febr.	22 Mar.	20 Apr.	20 Mai.	18 Iuni.	3 ED
Emb.	67	8 Iuli.	17 Aug.	15 Sept.	15 Okt.	13 No.	13 Dec.	11 Ian.	10 Febr.	12 Mar.	10 Apr.	10 Mai.	8 Iuni.	o	4 C
	68	3 Iuli.	6 Aug.	5 Sept.	4 Okt.	3 Nou.	2 Dec.	1 Ian.	30 Ian.	1 Mar.	30 Mar.	29 Apr.	28 Mai.	27 Iuni.	5 B
Emb.	69	27 Iuli.	25 Aug.	24 Sept.	23 Okt.	22 Nou.	21 Dec.	20 Ian.	18 Febr.	19 Mar.	17 Apr.	17 Mai.	15 Iuni.	o	6 A
	70	15 Iuli.	13 Aug.	12 Sept.	11 Okt.	10 No.	10 Dec.	8 Ian.	7 Febr.	8 Mar.	7 April.	6 Mai.	5 Iuni.	o	7 G F
Emb.	71	4 Iuli.	3 Aug.	1 Sept.	1 Okt.	30 Okt.	29 Nou.	28 Dec.	27 Ian.	26 Febr.	27 Mar.	26 Apr.	25 Mai.	24 Iuni.	8 E
	72	23 Iuli.	22 Aug.	20 Sep.	20 Okt.	18 Nou.	18 Dec.	16 Ian.	15 Febr.	16 Mar.	15 Apr.	14 Mai.	13 Iuni.	o	9 D
Emb.	73	13 Iuli.	11 Aug.	10 Sept.	9 Okt.	8 Nou.	7 Dec.	6 Ian.	4 Febr.	6 Mart.	4 April.	4 Mai.	2 Iuni.	o	10 C
	74	1 Iuli.	30 Iuli.	29 Aug.	28 Sep.	27 Okt.	26 No.	25 Dec.	24 Ian.	22 Febr.	24 Mar.	22 Apr.	22 Mai.	20 Iuni.	11 BA
Emb.	75	20 Iuli.	18 Aug.	17 Sep.	16 Okt.	15 No.	14 Dec.	13 Ian.	12 Febr.	13 Mar.	12 Apr.	11 Mai.	10 Iuni.	o	12 G
	76	9 Iuli.	8 Aug.	6 Sept.	6 Okt.	4 Nou.	4 Dec.	2 Ian.	1 Feb.	2 Mart.	1 Apr.	30 Apr.	30 Mai.	o	13 F

D E A N N O C O E L E S T I

ANNVM cœlestem vocavimus, cuius partes secundum quid naturale sunt, non ex hominum instituto. Eius duas species fecimus: Solarem, & Lunarem. Lunarem quidem, cuius partes naturali quodam interuallo Lunæ definiuntur, quale est tempus a nouilunio, ad nouilunium. item cuius 6° aliquo numero earum

earum partium constituitur, ut est *η δωδεκάπλιος ζελωαῖς*: quam in ea est aliquid θέσις potius, quam φύσις. Solarem autem annum cœlestem vocamus, cuius partes aliquo Solari spatio describuntur: quale est interuallum, quo Sol vnumquodque Signum in Zodiaco percurrit. Quanquam si reluctandum est, ne illæ quidem partes naturales sunt. Eæ enim *τοῖς ἀσεστμοῖς* definiuntur. *ἀσεστμοὶ* autem sunt θέσις, non φύσις: quatenus illa segmenta *περὶ κατάληψίν* imaginibus quibusdam notata sunt. Vnde quatuor tantum ex illis naturalia fuerint ea, quæ Tropica dicuntur. Eæ partes duodecim numero, inæquales sunt. Proinde & menses, qui ex illis constituuntur, inæquales. Eiusmodi sunt quibus parapegmata sua descripserunt veteres illi Græci; quorum princeps Cleostratus, eumque sequutus **B** Harpalus, postea Meton, Euclæmon, Eudoxus, Conon, Archimedes, Democritus, Naufiteles, & alij innumeris, parapegmata cum Fastis publicarunt popularibus suis. Nos veri parapegmatis Attici exemplar supra proposuimus cum neomeniis *πεντελέας* Calippicis, ortus & occasus tantum a Geminis mutuati. Reliqua sunt industriae nostræ. Cuius parapegmatis quantus sit fructus in ratione temporum, postea aperietur.

DE PARAPEGMATE ATTICO.

Hoc Parapegma Atticum vocamus, propter menses *πεντελέας* appositos. Alioquin, vt vides, ex diuersis Parapegmatis conflatum est, ex Atticis tribus Metonis, Euclæmonis, & Calippi; Ægyptiacis duobus, Eudoxi, Dosithei; Abderitano uno Democriti. Singula enim parapegmata nationibus suis publicarant veteres illi summi Astronomi: quod & Syracusiis suis Archimedem, Samiis Cononem fecisse digito indicat Virgilius:

In medio duo signa, Conon, εἴ quis fuit alter,

Descripsit totum radio qui gentibus orbem,

Tempora qua meſor, qua curuus arator haberet.

Primum apponebant annum Solarem distinctum in menses suos cœlestes, & per totum eius contextū Neomenias magistratus, quas *Νευνίας πεντελέας* Attici vocabant, adiectis siderum ortibus & occasibus. Deinde ex altera parte alium contextum mensium ciuilium, siue populiarium, qui sunt singuli dierum tricenum, cum Fastis, solennibus, & cultibus, appositis etiam, vt in anno Solari, epochis neomeniarum prytanias. Verbi gratia, *Νευνία Μετογήτην πεντελέας τῇ ὥρᾳ Ἐκατομβαῖνος φετινός*, & sic deinceps in omnibus. In priore proposito abunde tibi satisfactum est. Nam & annū Solarem mensibus cœlestibus Euclæmonis, Calippi & Metonis descriptum proposuimus, & præterea ortus & occasus siderum, vt descripsit Geminus, neomenias quoque prytanias adieci-

Arias adiecimus, in quo opere labor cum industria certant. His cumulus accessit epocha dierum Julianorum e regione respondentium. In altero proposito tu ipse per te tibi consulere potes ope Tabulae alterius Neomeniarum Prytanias in mensibus Julianis. Exemplum adducam, si prius, quæ notanda sunt; indicauero. Menses Prytanias sunt notati numeris, qui numeri significant annum periodi Calippicæ. Ut in prima die verbi gratia, Σκορπιῶν, notatus est μαρμακτεῖον ν. ὥδ. Hoc significat, in primo die Scorpionis Mæmaterionem Prytanias incidere in annis LV, & LXXIIII periodi Calippicæ, cui diei Scorpionis respondet e regione dies a. d. vi Kal. Nouemb. Dices igitur in annis LV, & LXXIIII periodi Calippicæ

B nouilunium Prytanias fuisse in a. d. vi. K A L. Nouemb. hoc est in XXVII Octobris. Volo igitur scire, cui mensis populari, & quotæ mensis congruit illa neomenia. Primus annus periodi Calippicæ incidit in 28 desinentem periodi Atticæ. Ergo quinquagesimus quintus periodi Calippicæ erit septimus periodi Atticæ politicæ. In tabula neomeniarum Atticarum libro primo, e regione septimi anni, sub titulo Πυανεψίων, habes 16 Octobris, epocham neomeniae Pyanepsonis popularis. A qua vicesima septima Octobris, in qua cæpit neomenia prytanias, est duodecima mensis ciuilis. Proinde duodecima mensis Pyanepsonis popularis fuit neomenia Pyanepsonis Prytanias. Dices igitur υριλίας πυανεψίων πυτανίας cæ-

C pisse τῇ διδύσῃ ἐπὶ δεκάτη πεσόερᾳ Ξ Πυανεψίων. Cum dico δεκάτη πεσόεργεν, intelligo decimam mensis a neomenia. quemadmodum δεκάτη διδύσῃ, aut ισέργε, erat ἡ εἰκάδη, vicesima dies. Inde in Decreto Atheniensium in Zenonem Cittensem legitur, Μαρμακτεῖον δεκάτη οὐσέργα. id est, τῇ εἰκάδῃ. Contra in Testamento Epicuri, legimus Γαμηλιῶν δεκάτη πεσόεργα. id est, decima a neomenia. Nam, vt omnes fere sciunt, menses populares, quia omnes tricenum dierum erant, diuidebantur in tres δεκαδας. Prima δεκαδη erat ισαρμής, secunda μεσωῆς, tertia φθίνοντος. Sed ultima ισαρμής, vt diximus, erat δεκάτη πεσόεργε, ultima μεσωῆς, δεκάτη οὐσέργα. In prima decade dicebatur πεσώτη, διδύσῃ, ισαρμής. In secunda, πεσώτη, διδύσῃ ἐπὶ δεκάτῃ. In

D tertia retro dicebant δεκάτη φθίνοντος, ἔνατη φθίνοντος, ὄγδοη φθίνοντος, vicesima prima, vicesima secunda, vicesima tertia. Raro aliter. Inuenitur tamen, vt apud Demosthenem ἔκτη ἐπὶ εἰκάδῃ. & Menandrum μέθη: ιερὸν γαμον φάσκων ποιόσδυν διδύσῃ μὲν εἰκάδα καθ' αὐτὸν, ἵνα μὴ θεραπεῖ διπλῆ παρ' ἔτεροις. Ταῦτα γὰρ πανταχού ἔχειν καλως. Rursus annus LXXIIII Calippicus est XXVI Atticus. In Tabula neomeniarum Atticarum libro primo, e regione 26 anni, Pyanepsonis neomenia 8 Octobris. Ergo Pyanepson prytanias fuit XI Pyanepsonis

popularis,

popularis, hoc est, τῷ ἔτει μεσοῦτες. Quod autem primus annus Ca- A lippicus sit vicesimus octauus definens Atticus, ita demonstratur. An- nus primus Calippicus est 446 Iphiteus definens, hoc est 66 sextæ periodi Olympicæ. Abiectis 38, ex methodo perpetua, remanet an- nus 28 definens periodi Atticæ. Nihil refert, annis periodi Olym- picæ detrahas 38, aut addas. Eodem enim recidit methodus perio- di Atticæ. Conuerte exemplum. Volo scire in anno LV periodi Ca- lippicæ, cui diei cælesti in parapegmate competit Neomenia Mæma- cterionis Prytanias. In Tabula Neomeniarum Prytanias, quam Para- pegmati subiecimus, e regione anni 55, sub Mæmacterione, anno 27 Octob. hoc est v Kal. Nouemb. Itaque in Parapegmate, diem v Kal. Nouemb. video notatam e regione primæ Scorpionis. Qua- B re pronuncio prima Scorpionis neomeniam Mæmacterionis pryta- nias fuisse. Sed nobilius exemplum adferamus. Libro primo notaui- mus, Decretum Atheniensium in gratiam Hyrcani Iudæorum Eth- narchæ scriptum fuisse 26 die Panemi Macedonici, vndecima Mu- nychionis Calippici. Præterea periodum Macedonicam eandem fui- se cum Olympia. Erat annus 714 Iphiti, & proinde 30 periodi de- cimæ Olympicæ. Erat præterea annus quadragesimus quartæ pe- riodi Calippicæ. In Tabula Neomeniarum Calippicarum, e regione anni 40, sub titulo Munychionis, in communi angulo, habes 9 Aprilis. Id est, 9 Aprilis fuit neomenia Munychionis Calippici pry- tanias. si vndecima Munychionis incidit in 26 Panemi popularis; C ergo neomenia Munychionis incidit in xv1 mensis popularis: & proinde 9 Aprilis fuit xvi mensis popularis. & consequenter 25 Mart. fuit neomenia ipsius mensis popularis. In libro primo, in Ta- bula neomeniarum Atticarum, e regione 30 anni, neomenia Ela- phebolionis incidit in 25 Martij, qui conueniebat tunc in Pa- nemum Macedonicum. Quare, quod propositum fuit, demonstra- tum est. At eo anno in periodo Attica alia ratio fuisse. Siquidem neomenia Munychionis prytanias incidit eo anno in δεκατέταρτη ο- λικῶν ἵσταμβος. Erat enim is annus sexagesimus octauus periodi Atticæ. Quid elegantius hac methodo? quid suauius cognitione harum rerum? Aliter & expeditius. Esto propositus annus periodi prytanias 59, D item Idus Apriles. Volo scire cui mensi prytanias, & quotæ mensis prytanias respondeant Idus Apriles. In Parapegmate, sub Krione, e regione Iduum Aprilium, notati sunt anni prytanias 7, 45, 64. Sed annus 59 non occurrit. Ascendendo vide ubi proxime occurrat. Et quidem of- fert se in xvi Krionos Attici, vi Eid. Aprilis cum mense Munychionc. Dies Iduum est quinta ab eo. Aio igitur in anno 59 prytanias Idus Apriles fuisse πέμπτην Μανυχῖωνος πενταετίας. Ita sine ullo labore omnes epochas dierum Iulianorum ad dies prytanias, & contra conferes.

Reliqua

A harum rerum? Reliqua per te tuo ductu percipies. Quanto usui sit & parapegma, & Tabula mensium Prytanias in ratione temporum, quius, qui laborem non grauabitur, periclitari poterit. Quomodo autem neomeniae περιστασίαι erogatae sint per contextum totius periodi, ex libro secundo discere potuisti. Neque enim vulgata adhuc erat ea methodus: quam ex vestigiis sententiae Gemini odorati sumus.

Sciendum autem, in mense Februario a nobis positum bis PRID.

KAL. MART. propter bisextum, quia altera dies PRID. KAL. MART.

est 29 Februarij in anno bisextili: & propterea bis possumus octauam mensis Solaris in parapegmate, hoc est bis, Η IXΘΥΩΝΟΣ.

Hoc monui, ne quis erratum putet. Vbi autem est simpliciter ΣΚΙΠ-

ΒΡΟΦΟΡΙΩΝ, scito cum annum esse communem. Vbi vero adiungitur ΠΡΟΤΕΡΟΣ & ΔΕΥΤΕΡΟΣ, is annus est ἐμβολιμοῦ.

Itaque ΣΚΙΠΡΟΦΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΣ KB indicat annum

XXII in periodo habere Schirrhophonem priorem & posteriorem, &c. Ex his vides veram descriptionem mensium cælestium, ex

sententia Metonis, Euclemonis, Calippi: a qua discrepat Eudoxus,

quem sequuti sunt Dositheus, & Eratosthenes. Nam περὶ Αἰγαίου

Eudoxi est τετάρτη αἰγαίου Μετονί, Euclemoní, & Calippí. Rur-

sus περὶ Κείου Ευδοξεῖ εἶκτο Κείου Μετονί, Euclemoní,

Calippí. Neque hoc mirum videri debet. Nam Octaeterida cum

parapegmate suo conscripsit in Aegypto Eudoxus. Aegyptij autem,

C quantum diuinare licet, nullum aliud æquinoctium vernum hactenus norant, præter illud Nabonassari, quod incurrebat in XXVIII

Martij, quæ fuit sedes Neomeniae Paophi initio Nabonassari. vbi

hodie est neomenia Nisan Solaris Samaritarum. Nam & quibus

temporibus Eudoxus scribebat suam Octaeterida, non solum opinio erat, eo anno Isiorum solenni brumæ sidus confectum fuisse, sed

etiam in posterum omnes fere Aegyptij etiam doctiores crediderunt

in Iisi semper brumam confici, cum tamen menses Aegyptiorum

vagi essent: quem errorem tandem castigare conatus est Eratosthenes

commentario suo in Octaeterida Eudoxi: sed frustra, quantum

ex verbis Gemini odorari possumus. Aequinoctium vero autumna-

D le huius Parapegmatis Attici est verum Aequinoctium Hipparchi, in-

strumentis Sciotoricis ab eo deprehensum: vnde ipse Hipparchus in-

cepit magnam suam periodum 304 annorum, & parapegma suum.

Plinius libro XVIII multa fideliter ex hoc parapegmate Attico pro-

ducit, sed fere omnia uno die citius, quam habet descriptio huius

Parapegmatis. Quod verum per omnia esse comperies, siquidem Pliniiana cum illis contendas. At quæ ex Cæsaris Parapegmate ab eo ad-

ducuntur, fere in omnibus ab Ouidianis discedunt. Quod nec ipsum

mirari debemus. Nam Ouidius parapegma multorum veterum, A non autem Sosigenis, sequi se profitetur. Cum enim in eorum laudes, qui parapegmata scripsissent, laxius expatiatus esset, subiicit tandem:

Nos quoque sub ducibus calum metabimur illis,

Ponemusque vagos ad sua signa dies.

Extat liber nomine Ptolemæi de ortu & occasu siderum, Latine a Nic. Leonico conuersus, qui cum Ouidio ita conuenit, vt alterutrum ex altero mutuatum credas. Et sane mirum, si foetus Ptolemæi est ille liber, vt titulus fert, & confirmat Suidas, qui factum, vt ille Romanis potius, quam Actiacis Alexandrinorum suorum usus sit mensibus? Hoc ego satis mirari non possum: & mihi potius parapegma Romanum videtur, quam Ægyptiacum, & ultra sæculum Ptolemæi. Utinam vero editus esset Græce, siquidem hodie in quibusdam Italiæ bibliothecis extat. Sed cum Suidas dicat Ptolemæum duos libros scripsisse περὶ φασκῶν ἀπόδυσην, non videtur esse hic liber, qui vulgo extat. Quare nunquam adduci potero, vt credam Ptolemæi esse; & vetustior, vt iam dixi, videtur. Mendose autem Παρθενία triginta tantum dies habere in parapegmate Attico. quo factum, vt æquinoctium vernum Metonis statuatur in xxiv Martij, cum deberet in xxvi: bruma autem in xxv Decembris, non, ubi debebat, in xxvi. Æquinoctium vero autumnale in 27 Septembris, (quod est æquinoctium Hipparchi) non autem in 28. At Sosigenes Metonis & brumam, & æquinoctium vernum retinuit, C cum sabinde ter se corrigeret, nihil aliud quam dubitare professus. Sed vide hallucinationem illorum omnium, nedum unius Sosigenis. Hæserat in eorum animis, æquinoctia, brumam & solstitium confici in octauis partibus Dodecatemoriorum. Itaque quia in xxv Martij conficitur sidus æquinoctij, ergo, inquietabat, xxv Martij est octaua pars Arietis: & propterea x viii Martij est initium Arietis, xvii Iunij initium Cancri, xvii Septembris initium Libræ, xviii deniq; Decembris initium Capricorni. Hæc fuit opinio Sosigenis, Varronis, Ouidij, Columellæ, & Pliniij, & Ptolemæi in illo libro inerrantium stellarum, (si quidem Ptolemæus est,) In quo Sol ingreditur Aquarium xvii KAL. FEB. & xv KAL. MART. ingreditur Pisces. Quod si ita putauit Sosigenes, quare persuasit Cæsari Kalen. Aprilis esse octauam partem Arietis, Kal. Iulij itidem octauam partem Iulij? Neque enim aliunde pendet ratio descriptionis mensium Julianorum, quam ex ea opinione. Et sane vero verius est, primum ita visum Sosigeni. Post editionem vero anni Juliani, atque adeo post cædem Iulij, ipse, vt Plinius notat, trinis commentationibus nunquam cessauit addubitare de toto hoc negotio, quo tempore sine

A re sine dubio mutauit sententiam, & octauas partes signorum a Kalensium, in antecedentia summouit. In quo prodidit incertam non solum suam, sed aliorum æqualium sui sæculi sententiam. Quod autem vetustissima res sit opinio de æquinoctiis, solstitiis, & brumali sidere, ea confici in octauis partibus signorum, argumento fuerit vetustas ipsius rei. Nam circa aut paullo ante initium Olympiadum id accidebat; quo tempore dodecatemoria in tot partes, quot hodie, non diuidebantur. Primus omnium Græcorum eas octauas partes Cleostratus Tenedius in suo parapegmate prodidit: quod ex Plinio & Hygino suspicari potius, quam colligere licet. quanquam non dubitamus, quin vere colligi possit. Porro notabis in methodo Calippi in **B**xix annis eandem neomeniam bis reperiri in eadem die: quod tamen ex motu medio Lunæ nunquam accidit. Exemplum. In anno xxx Periodi Calippicæ, Elaphebolionis neomenia committitur in vii Ichthyonis. At in anno xli iterum neomenia Elaphebolionis in eadem die, cum tamen interuallum sit xi annorum duntaxat, non autem xix annorum. Tantum enim interuallum debet esse, ut nouilunium in eundem diem incurrat. Atqui videbis contra accidisse in hoc parapegmate, idque propter methodum Calippi, de qua satis in libro secundo:

DE PARAPEGMATE CHALDAICO.

C

CHALDAICVM parapegma propositum fuit Assyriis & Babylonis, & Syris cum periodo Calippica. Plinius libro xviii de hac re loquens, *Addidere*, inquit, *difficultatem & auctores diversis in locis obseruando, mox etiam in iisdem diversa prodendo. Tres autem fuere sectæ, Chaldaæ, Ægyptia, Græca. His addidit quartam apud nos Cæsar Dictator, annos ad solis cursum redigens, Sosigene perito eius scientia adhibito.* Manifesto indicat trium illarum sectarum, quas vocat, obseruationes in menses quidem Solares descriptas, sed cælestes, ut Cæsarianam in ciuiles. Quoties autem idem Plinius in Assyria aliquod astrum oriri aut occidere notat, scito ex **D**parapegmate Chaldaico hoc hausisse, quod alibi obiter monuisse meminimus. Poteramus ex Plinio & aliis veteribus obseruationes in parapegma Assyrium coniicere cum neomeniis Syrorum & Syromacedonum Calippicis, nisi tedium lectoris veriti essemus, cum interea per nos liberum sit vnicuique, exemplo Attici parapegmatis Chaldaicum construere.

EXEMPL O Metonis, Eucltemonis, & Calippi, Dionysius mathematicus Ptolemæo Philadelpho charus parapegma Ægyptiacum descriptis, in quo parapegmate nihil putamus noui excoigitatum ab eo, sed tantum ex illo annum instituisse ciuilem, initio ducto a primo anno ipsius Philadelphi: cuius quidem epochæ annorum ciuilis meminit Iesu filius Sirach sapientissimus inter Hebræos Gnomographus, in prologo, his verbis: *καὶ γὰρ τῷ ὄγδῳ καὶ πεισκοτῷ ἔτει ἐπὶ τὸν Εὐεργέταν βασιλέως τῶν χρυσάεις εἰς αἴγυπτον, καὶ ἐπ’ ὁλίγον χρόνον συγχροίας δύο (δύο) καὶ μικροῖς πανδέστας αἴφομον (ἔφοδον) αἰαγκαγό-* B *ταῖον ἐθέμιλον, &c. Euergetes regnauit tantum xxv annis. Itaque isti anni non possunt intelligi de iis, quibus regnauit Euergetes: sed tricesimus octauus Philadelphi erat initium ipsius Euergetæ. Istius autem Dionysij mentio est per transennam apud Plinium lib. vi. cap. xxi. *Megasthenes*, inquit, *εἶτα Dionysius a Philadelpho missus cum regibus Indicis morati sunt.* Anni igitur ciuilis sui initium, vt diximus, sumpsit a primo anno Philadelphi, qui incidebat in annum 463 a meridie Thoth primi Nabonassari, anno tertio Olympiadis 123. Denique satis constat non solum Ægyptios, Chaldæos & Athenienses πνακας καὶ τῶν πνημάτων, sed & alias gentes suis popularibus edidisse. Cuius rei, vt non semel monuimus, auctor fuit Cleostratus Tenedius, eumq; secutus Harpalus Metoni & Eucltemoni fenestram aperuit ad prædictionem ἐπομέσων τῷ φανομένῳ. Quod & Theo vetus Arati interpres aperit, cum dicit, *οἱ δὲ μὲν Μέτωνα πρεγόμενοι καὶ πνακας ἡτοι πόλεσιν ἐπηκόου πέπιστες τῷ ἡλίῳ πέπισθεντες τῷ ἀνεκαγδεστερίῳ, οἵπερ καθ’ ἑκαστον ἐνισεύτων τούτοις τοῖσι τέσσαν χρόνον, τὸν τούτοις ἔτηρ, καὶ τούτοις φεινόπωρον, καὶ τούτοις αἴεμοι, καὶ πολλὰ πέρις βιωφελεῖς χρέας αἰτηστοις.* Quæ manifesto dicta sunt de parapegmatis diuersarum nationum. Nunc ipsum annum Dionysianum discutiamus. Primum anno a Nabonassaro 476, αὐγῶν, qui erat secundum Dionysium xiii, αἰγῶν, Sol medius erat in 23. 54' Capricorni, hoc est in 24 Capricorni fere. Tempus Iulianum Nabonassari, 18 Ianuarij. D Neomenia igitur αἰγῶν in 26 Decembris. quod est serius uno die, quam Atticum Parapegma. Rursus anno Philadelphi Dionysiano uno vicesimo, σκορπιῶν, qui erat Thoth 18 anni a Nabonassaro 484, hoc est 14 Nouembris, Solis medius motus erat in gr. 20. 50'. Scorpionis. Neomenia igitur σκορπιῶν Dionysiani fuerit in 24 Octobris. mendose. Is error potius fuerit librarij, quam Dionysij. Nam hoc modo, ab initio Scorpionis, ad initium Capricorni, essent dies solidi*

A solidi 62, cum & mediocriter harum rerum periti sciant interualum illud esse tantum dierum 59. Differentia est tridui. Anno Nabonassari 486, χοιάκη ζ', Philadelphi 23, ὥσπερνθ κθ', Sol in 18. 10' Aquarij. Tempus Iulianum, ii Februarij. Manifestum mendum, κθ', pro ιθ'. Quod & puero patet. Neomenia igitur ὥσπερνθ 24 Ianuarij. Et hic quoque serius vno die, quam in Attico anno. Anno eodem Nabonassari φαρμβωθ Λ, Dionysij 23, ζενεώνθ Δ, Solis medius motus in 23. 30' Arietis. Tempus congruit 25 Mai. Absurdissimum mendum. Nam φαρμβωθ Λ, pro φαρμβωθ Δ. Δ & Λ hic, & ιθ', & κθ' in superiore exemplo commutata. Sed ne sic quidem constat de veritate. Nam 26 Aprilis fuit neomenia Phamenoth.

B Nihil vero absurdius, quam 23 gradus Arietis illis temporibus in 26 Aprilis locare, quae erat in 16 Aprilis. Ego huic loco desperato opem ferre non possum. Anno eodem Nabonassari 486, παυὴ Λ, qui erat annus Dionysij 24, λεοντῶνθ κη, Sol medius in 27. 50' Leonis, hoc est in 28 gradu fere. Tempus Nabonassari Iulianum 23 Augusti. Ergo neomenia λεοντῶνθ 27 Julij. quod vno die citius, quam in anno Attico. Anno Nabonassari 491, φαρμβωθ ι, Dionysiano 28, διενμωνθ ζ', Sol medius erat in 2. 50' Geminorum, hoc est, in 3 gradu fere. Tempus, 28 Mai. Et hic quoque absurdum mendum. Nam hoc modo neomenia Didymonis fuerit in 22 Mai. Denique anno Nabonassari 507, Epiphi 17, Dionysij 45, παρθενῶνθ ι, Sol medius in 9. 56' Virginis, hoc est in 10 gradu fere. Tempus, 3 Septembris. Neomenia Parthenonis in 26 Augusti. quae tamen erat in 28 in parapegmate Attico. Mendosi igitur fuerunt menses illi.

DE ANNO COELESTI MVHAMMEDANORVM.

PERVENIT in manus nostras Ephemeris Persica elegantissimis ductibus linearum a quodam accurato artifice designata, sed literis adeo impeditis, vt ne multi quidem Muhammedani illam legere possint. Nam cum anno 1583 Tolosæ essem, eamque ostendisse Cypriano monacho Benedictino, qui ex Muhammedano Christianus factus erat, & optimè Arabice scribebat, & loquebatur, tamen ne unum quidem apicem designare potuit, quamuis per horam integrum omnes ductus characterum rimatus esset. Nos omnia quidem legimus, & non pauca in illis perplexissimis apicibus assequimur: sed longe plura ignoramus: vt sine magistro omnia intelligere desperauerimus. Sane is liber tanti est, vt si intelligeretur, magnus ex illo fructus ad nos manare potuisset. Primum eius menses ciuiles sunt Iuliani appellationibus Chaldaicis Iudæorum, initio ducto ab Adar, hoc est Martio. Singulis paginis sui menses dicati cum sex filiis. In tribus prioribus filiis primi sunt dies Mensis Romani, deinde character cycli Solis; postremo dies anni cœlestis. cuius initium ab xi Adar, siue Martij Iuliani cum his verbis مار

دروز سلطانی Dies æquinoctij Imperatorij. Intelligit annum Géraldi, de quo infra. Item دخول رفتاب حمل Ingressus Solis in Arietem. De reliquis tribus filiis, in primo erant horæ, quæ aliquando excedunt numerum centenarium; in secundo filo Epactæ. In tertio cyclus decemnouennalis, qui ibi vocatur سال هجری σελήνης, id est periodus. Cuius methodum nunquam assequi potui. A latere tenuorum filorum varia annotata sunt, Persice, & semiarabice. Persice

LATERCVLVS MENSIVM CÆLESTIVM MVHAMMEDANORVM.				
حمل	v	Hamal	31	II Martij
دور	٨	Thaur	31	II Aprilis
بوزي	ii	Guzi	32	12 Mai.
سرطان	ss	Sartan	31	13 Iuni.
لأس	ئ	Efid	31	14 Iuli.
سبيل	ئه	Sunbal	31	14 Augusti.
مازان	ئه	Muzan	30	14 Septemb.
عقرب	m	Ekrab	30	14 Octob.
قوس	‡	Quus	29	13 Nouemb.
جدي	ئه	Gedi	29	12 Decemb.
دو	ئه	Delevv	30	10 Ianua.
حوت	x	Hauth	30	9 Febru.

B

C

D

A sicc quidem a latere cycli decemnouennalis, quæ non intelligo. Per sicc partim, partim Arabice, partim semiarabice e regione dierum mensis Romani notati erant ortus & occasus siderum ex parapegmatis Græcis. aliquando etiam historica quædam Muhammedica, vt Decessus Phætimæ prophetissæ, cuius meminit Leo Africanus in sua Africa. is dies notatus est e regione 27 Canun prioris, id est, Decembris وفات فاطمة رضي الله عنها Decessus Phætimæ, propitietur ei Deus. Item e regione x Canun posterioris, id est Ianuarij وفات أبو بكر رضي الله عنه Decessus AbuBoker, propitietur ei Deus. Et alibi aliquot aliorum pseudoprophetarum memoratio extat. E regione xvi Tisrin posterioris, hoc est Nouembris, لبندار صوم كغار Initium Ieiunij Caphar. Per Caphar intellegunt Christianos negantes prophetiam Muhammedis. Hoc ieiunium plane Christianorum est. Nam illud est vnum ex quatuor ieiuniis, quod Æthiopes ELIAS vocant, Moschouitæ PHILIPPVS. Longum esset, quæ ad eiusmodi cultus & ritus pertinent, annotare. Sunt enim alia multa. Sed, quod mireris, ibi & quædam Christiana sunt. Nam e regione xxv Canun prioris, hoc est Decembris, perspicue scriptum est ميلاد عيسى Natalis Iesu. item e regione xxv Adar, id est Martij, scriptum est، بشارت فريج هاجيلوس μὸς τὸ φεργῶν. Quæ omnia Christiana sunt. E regione x viii Nisan ذروں فحیل سید مبارک د Descensus Euangelij Domini benedicti. Quid per hæc intelligit? Nam Euangelium Christi manifesto intelligit. Item in xvii Canun posterioris مولود موسی Natus Moses. At quæ pertinent ad parapegma, & annum cœlestem, longe plurima sunt, quæ omnia si intelligeremus, multum inde iuuaremur. Multorum siderum occasus, multorum ortus referuntur. Occasum vocat ذروں descendens، طلوع ایکلیس شرف فریج. vt شرف طارہ، شرف ایکلیس، شرف لفتاب شرف قمر، شرف نوروز، شرف سلیمان. In xxviii Martij نوروز حربت NEVRVZ HARARATH.

DE ANNIS EMENDATIIS.

C

HACTENVS eos annos recensuimus , qui æquabiles dicuntur. Nam Persicus , Ægyptiacus , Armeniacus annus æquabilis dicitur comparatione Iuliani. Iuliano enim ad exæquationem temporis quadrans adhibetur. Illi autem vltra ; 65 dies nihil præterea superest. Contra Julianus annus æquabilis est ratione Tropici. Quod portio, quæ superat dies 365, quā Hipparchus vocat ἡμιπέρχον μόσχον, minor fit modo quadrantis. Hoc omnium primus animaduerit Hipparchus emendator errorum popularium Astronomiæ. Primus enim vidit μεταπίσθων fieri anni Tropici supra illum annum, cui quadrans attributus esset. μεταπίσθως autem est motus a fixo puncto: & fit dupliciter. aut enim in anteriora, aut in consequentia : vt Astronomi D loquuntur , eis τὰ περὶ πόλιν , οὐ eis τὰ ἐπόμβην. μεταπίσθως eis τὰ περὶ πόλιν , dicitur περίπλωσις. μεταπίσθως eis τὰ ἐπόμβην , est μετέπισθωσις. περίπλωσις fit , cum annus anteuerit priscam epocham. Vt Lunares enneadecaeterides in 304 annis anteuerunt priscam epochen die solido , æquinoctia autem in 135. μετέπισθως fit , cum annus priscam epochen moratur. Vt in cyclo Bisexti vitiosi, in xxxvii annis , ordinatio Iuliana incipiebat morari sidera toto triduo,

vt te-

A vt testatur Plinius. Item Octaeteris Harpali in 152 annis, mense integro relinquebat ante se epocham Brumæ Atticam, vnde profecta erat. Item 21 Merkedonij totidem diebus morabantur antiquam epocham anni Romani, quot erant Merkedonij. Ex hac diuisione nascitur triplex genus anni emendati: Annus περιπλόσεως ἡμεραστημάτος: Annus περιπλόσεως ἵσημερος: Annus μετεμπλόσεως σεληναικής. Primus & tertius pertinent ad Lunam. Vterque enim fit per μεταπλωσιν Ζελίνης. Secundus totus est Solis. De quibus singillatim dicendum est.

DE ANNO PROEMPTΩΣΕΩΣ

B ENNEADEKAETHYRIKΗΣ.

ANNVS περιπλόσεως ἡμεραστημάτος est annus Julianus deminutus nonadecima parte differentiæ enneadecaeteridis Iulianæ, & Lunaris. Differentia utriusque enneadecaeteridis, hor. 1, 48⁵. Nonadecima portio differentiæ scrup. 8², momenta enneadecaeterica 7. vel quod idem est $\frac{1}{7}$. Quæ detracta de quantitate anni Juliani relinquunt modum anni περιπλόσεως ἡμεραστημάτος, dictrum 365, hor. 5, scrupulorum Chald. 997. momentorum 48. Quæ sunt sexagesimæ horariæ 55', 23'', 20''', $\frac{1}{7}$. Quare in 17 cyclis enneadecaetericis fiet περιπλώσις Ζελίνης, dici vnius, horæ 0, 685.

CQuod verum experiere, si cyclos 17, hoc est annos 323, in dies 365, hor. 5, scrup. 997, momenta 28 duxeris, & totidem annos Julianos, nempe 323, cum illis comparaueris. Ταχὴ enim annorum Solarium supra Lunares eadem exibit, diei scilicet vnius, hor. 0, 685. Hipparchus disputans de modo anni Tropici supra æquabilem, hoc est Julianum nostrum, deprehendit annum verum Tropicum habere minus quadrante scrup. 4', 48''. Hoc est quantitatem anni veri, præter 365 dies, esse hor. 5, scrup. 55', 12''. Quod ipsemet testatur his verbis: Συντίθεται δέ τοι περιπλόσιος ἡμεραστημάτος ἐν Βιβλίῳ ἑνὶ, ἐν ᾧ Διποδεκατούρῳ, ὅπιον ὁ καθῆλιον ἐναυτὸς (τοῦτο δέ γίνεται ὁ χρόνος, ἐν φεγγίᾳ ὁ ἥλιος διπόδη τροπής ἐπὶ τηλ' αὐτην' τροπην' περιγένεται), ἡ διπόδη ἵσημερος ἐπὶ

Dτηλ' αὐτην' ἵσημερος) περιέχει ἡμέρας τέσσερας, καὶ ἔλατην ἡ τετραετημόριον ἡμέρας, τριακοσιῶν ἑπτισαριθμοῖς μέρει μᾶς ἡμέρας, καὶ νηστούς. Vnde autem colligat hoc, rationem reddit alio loco: ἡμέρας δὲ μῆνας μὲν ὅλους διεκπομψιν πειραχθεῖτες ἐν τοῖς τὸ ἔτεον, ὅτις κακεῖνος, (Calippus & Meton) τὸν δὲ ἐναυτὸν ἐπὶ τοῦ τετραετημορετοῦ ἔλατην ἐπιλαμβάνοντες μελισσαὶ μέρος μᾶς ἡμέρας, ως ἐν τοῖς τὸ ἔτεον ἐλείπειν πολὺ μὲν Μέτων ἡμέρας, παρεὶ δὲ τὸν Καλιππον ἡμέρας. Hæc verba supra etiam in anno Lunari adduximus. Sed necessario hic repetenda fuerunt. Prodidit causam suspicio-

suspicionis suæ Hipparchus , quare ea quantitate quadrantem anni A Iuliani deminueret: quia scilicet in 16 cyclis Calippicis Luna anteuerteret epocham Calippicam die solido. Calippus vero enneadecaeteridas quatuor Lunares cum totidem Julianis exæquauerat. ac ne pilum quidem vtramque inter se differre arbitrabatur. At Hipparchus in quatuor periodis Calippicis, hoc est annis 304 , diem vnum πεμπτώσεως Lunæ deprehendit. Quare neglectis 4 annis , diuisa quantitate vnius diei in 300 annos , inuenit uno anno detrahenda scrupula 4', $\frac{7}{12}$. hoc est 4', 48". Hinc non solum collegit eum esse modum anni veri, & Tropici , sed etiam Ptolemæo 286 annis post se persuasit, Solis quantitatem ἐν τὸ διπλαῖς αἰώνιοις συζυγίαι $\alpha\epsilon\tau\text{im}\text{and}\text{am}$ esse. Quare Astronomi nostræ ætatis , quamuis eruditissimi , nunquam animaduerterunt , quare Ptolemæus post Hipparchum censuerit de quadrante Solis , supra 365 dies, detrahenda esse scrup. 4'. 48". Id enim serio putant ab eo , & ante eum ab Hipparcho ex obseruacione æquinoctiorum instrumentis astrolabicus obseruatum : cum id non solum ex cyclis enneadecaetericis obseruatum sit , sed ea sit differentia non anni Iuliani & Tropici , sed portio nonadecima differentiæ inter vtramque enneadecaeteridem, Julianam, & Lunarem. Quid? non doctissimi ætatis nostræ astronomi scribunt , Hipparchum anni metas huc usque fluctuantes apud omnes nationes ab æquinoctiis ex Solis conuersione diebus trecentis sexaginta quinque , horis quinque, scrup. 55' , easque potissimum ex Metonis , & Euclemonis obseruationibus cum suis denuo collatis determinasse? Adeo supine & officianter legerunt Ptolemæum suum. Apud eum enim verba Hipparchi sonant, ex syzygiis enneadecaetericis collectam fuisse eam quantitatem anni. Sed sciant isti , & omnes haec tenus , qui haec non animaduerterunt , non solum Hipparchum cum veteribus ipsis, Metone, & Calippo , sed etiam Ptolemæum ipsum cum Hipparcho veram quantitatem anni Tropici eruere conatos ex collatione enneadecaeteridum Lunarium , & æquabilium Julianarum. In 16 enim cyclis nihil reliquum de ratione scrupularia Solis & Lunæ fieri arbitratus est Hipparchus. Quare hanc quantitatem differentiæ , vt diximus, per 300 diuisam , putauit esse differentiam anni Iuliani & Tropici. Deinde vnicunque illi veteres διπλαῖς αἰώνιοις συζυγίαι fieri putarunt, ibi & πεπτών Solis esse statuerunt. quod quam absurdum sit, Solis motum ex Lunari æstimare , nemo non videt. Igitur quantitas anni Tropici ab Hipparcho primum , deinde Ptolemæo assignata nihil aliud est, quam modus anni Iuliani nonadecima parte differentiæ utriusque enneadecaeteridis mutilatus. Ea , vt diximus, est scrup. 4', 48". nostra 8 $\frac{1}{2}$, $\frac{7}{12}$. hoc est 4', 33", 20", $\frac{7}{12}$. Differentia, scrup. 0', 14", 39", $\frac{11}{12}$.

Hic an-

A Hic annus constat mensibus duodecim alternis plenis & cauis, & diebus præterea vndecim. Ij menses nunquam congruunt cum Lunæ cursu, nisi anno primo enneadecaeteridis. In reliquis variant nouilunia: quæ designantur per terminos nouiluniorum, siue residua epactarum. In primo anno enneadecaeteridis, epactæ nullæ sunt: Termini 30. In secundo epactæ xi, Termini xix. & sic deinceps donec ad caput enneadecaeteridis denuo redeatur. Denique primus annus numeri aurei huius anni est 19 nostri semper. Neque vñquam variat ratio in epactis: quod tamen fit in hoc nostro anno Iuliano, propter περιπλωσιν Lunæ. Caput autem huius anni est in secunda Aprilis, anno primo periodi Iudaicæ, feria quarta, cyclo B Solis secundo, cyclo Lunæ Dionysiano quarto. Operæ pretium igitur videre περιπλωσιν Κελίνης in tot annis, quot a capite periodi Iulianæ putantur. Nihil enim est palchrius, quam hæc scire, præsertim cum ea res tam male a conditoribus cycli Paschalis curata sit: qui ignoratione huius rei vtilissimæ simul & iucundissimæ, ex hoc capite incommoda multa atque errores in posteros deriuarunt. Subiiciam igitur Tabulam primum annorum expansorum, ex methodo Rabbi Adda vetustissimi Iudæorum Doctoris, usque ad 114 annos, vt in nouiluniis Iudaicis fecimus. deinde similem annorum collectorum addemus. Postremo amplius vtilitates huius doctrinæ explicabimus.

TABV,

TABVLA ANNORVM EXPANSORVM
RABBI ADDA.

Anni expansi.	QVANTITAS ANNI SOLARIS RABBI ADDA.			DIFFERENTIA.			Anni expangi.	QVANTITAS ANNI SOLARIS RABBI ADDA.			DIFFERENTIA.		
	Fe-	Mo-	Scrup.	Momen-	Ho-	Scrup.	Momen-	Fe-	Ho-	Scrup.	Momen-	Hor.	
				ta 76.			ta 76.				ta 76.	Scrup.	
1	1	5	997	48	0	82	28	44	5	20	695	60	
2	2	11	915	20	0	164	56	45	7	2	613	32	
3	3	17	832	68	0	247	8	46	1	8	531	4	
4	4	23	750	40	0	329	36	47	2	14	448	51	
5	6	5	668	12	0	411	64	48	3	20	366	24	
6	7	11	585	60	0	494	16	49	5	2	283	72	
7	1	17	503	32	0	576	44	50	6	8	201	44	
8	2	23	421	4	0	658	72	51	7	14	119	16	
9	4	5	338	52	0	741	24	52	1	20	36	64	
10	5	11	256	24	0	823	52	53	3	1	1034	36	
11	6	17	173	72	0	906	4	54	4	7	952	8	
12	7	23	91	44	0	988	32	55	5	13	869	56	
13	2	5	9	16	0	1070	60	56	6	19	787	28	
14	3	10	1006	64	1	73	12	57	1	1	705	0	
15	4	16	924	36	1	155	40	58	2	7	622	48	
16	5	22	842	8	1	237	68	59	3	13	540	20	
17	7	4	759	56	1	320	20	60	4	19	457	68	
18	1	10	677	28	1	402	48	61	6	1	375	40	
19	2	16	595	0	1	485	0	62	7	7	293	12	
20	3	22	512	48	1	567	28	63	1	13	210	60	
21	5	4	430	20	1	649	56	64	2	19	128	32	
22	6	10	347	68	1	732	8	65	4	1	46	4	
23	7	16	265	40	1	814	36	66	5	6	1043	52	
24	1	22	183	12	1	896	64	67	6	12	961	24	
25	3	4	100	60	1	979	16	68	7	18	878	72	
26	4	10	18	32	1	1061	44	69	2	0	796	44	
27	5	15	1016	4	2	63	72	70	3	6	714	16	
28	6	21	933	52	2	146	24	71	4	12	631	64	
29	1	3	851	24	2	228	52	72	5	18	549	36	
30	2	9	768	72	2	311	4	73	7	0	467	8	
31	3	15	686	44	2	393	32	74	1	6	384	56	
32	4	21	604	16	2	475	60	75	2	12	302	28	
33	6	3	521	64	2	558	12	76	3	18	220	0	
34	7	9	439	36	2	640	40	77	5	0	137	48	
35	1	15	357	8	2	722	68	78	6	6	55	20	
36	2	21	274	56	2	805	20	79	7	11	1052	68	
37	4	3	192	28	2	887	48	80	1	17	970	40	
38	5	9	110	48	2	970	0	81	2	23	888	12	
39	6	15	27	48	2	1052	28	82	4	5	805	60	
40	7	20	1025	20	3	54	56	83	5	11	723	32	
41	2	2	942	68	3	137	8	84	6	17	641	4	
42	3	8	860	40	3	219	36	85	7	23	558	52	
43	4	14	778	12	3	301	64	86	2	5	476	24	

QVAN-

D

C

B

DE EMENDAT. TEMPORVM LIB. IIII. 277

QVANTITAS				DIFFERENTIA.			
ANNI SOLARIS		RABBI ADDA.					
Fe.	Ho.	Scrap.	Momen-	Ho.	Scrap.	Momen-	
			ria. 12.	1080.	ta 76.		
87	3	11	393	72	6	686	4
88	4	17	311	44	6	768	32
89	5	23	229	16	6	850	60
90	7	5	146	64	6	933	11
91	1	11	64	36	6	1015	40
92	2	16	1062	8	7	17	68
93	3	22	979	56	7	100	20
94	5	4	897	28	7	182	48
95	6	10	815	0	7	265	0
96	7	16	732	48	7	347	28
97	1	22	650	20	7	429	56
98	3	4	567	68	7	512	8
99	4	10	485	40	7	594	36
100	5	16	403	12	7	676	64
101	6	22	320	60	7	759	16
102	1	4	238	32	7	841	44
103	2	10	156	4	7	923	72
104	3	16	73	52	7	1006	24
105	4	21	1071	24	8	8	56
106	6	3	988	72	8	91	4
107	7	9	906	44	8	173	32
108	1	15	824	16	8	255	60
109	2	21	741	64	8	338	12
110	4	3	659	36	8	420	40
111	5	9	577	8	8	502	68
112	6	15	494	56	8	585	20
113	7	21	412	28	8	667	48
114	2	3	330	0	8	750	0

DIFFERENTIA ENNEA DECAETERI- DVM RABBI ADDA, ET SIDEREARVM.		
Dies.	Horz.	
10	1	502
20	2	1004
30	4	426
40	5	928
50	7	350
60	8	852
70	10	274
80	11	776
90	13	198
100	14	700
171	0	974
171	0	Differentia Cy- cl. 17 & Sid. & anni Iul.

DIFFERENTIA			
ANNI SIDEREI ET ANNI RABBI ADDA.			
Dies.	Horz.		
10	0	248	28
20	0	496	56
30	0	745	8
40	0	993	36
50	1	161	64
60	1	410	16
70	1	658	44
80	1	906	72
90	2	7524	
100	2	323	52
200	4	647	28
300	6	971	4
400	9	214	56
500	11	538	32
600	13	862	8
700	16	105	60
800	18	429	36
900	20	753	12
1000	22	1076	64
1050	0	58	52

ΠΡΟ ΗΓΗΣΙΣ ΙΣΗ				
μετην in Anno Rab- bi Adda.				
10	0	0	111	48
20	0	0	223	20
30	0	0	334	68
40	0	0	446	40
50	0	0	558	12
60	0	0	669	60
70	0	0	781	32
80	0	0	893	4
90	0	0	1004	52
100	0	1	36	24
200	0	2	72	48
300	0	3	108	72
400	0	4	145	20
500	0	5	181	44
600	0	6	217	68
700	0	7	254	16
800	0	8	290	40
900	0	9	326	64
1000	0	10	363	12
2000	0	20	726	24
3000	1	7	9	36
4000	1	17	372	48
5000	2	3	735	60
6000	2	14	18	72
7000	3	0	382	80
8000	3	10	745	26
9000	3	21	28	32
10000	4	7	391	44
20000	8	14	783	12
30000	12	22	94	56
40000	17	5	486	24
50000	21	12	877	68
60000	25	20	189	36
70000	30	3	581	4
80000	34	10	972	48
90000	38	18	284	16

In 393. annis fit periodus feriarum 7. o. 29. 16.

A2

TABV

A

TABVLA ANNORVM COLLECTORVM
RABBI ADDA.

QUANTITAS ANNI SOLARIS RABBI ADDA.			DIFFERENTIA.			QUANTITAS ANNI SOLARIS RABBI ADDA.			DIFFERENTIA.			
Anni collecti.	Feria. m.	Scrup. 1080.	Dies. Horz. 1080.	Feria. m.	Scrup. 1080.	Anni collecti.	Feria. m.	Scrup. 1080.	Dies. Horz. 1080.	Feria. m.	Scrup. 1080.	
1 1 4	2	3 330	0 8 750	50 1 6	3	1 480	15	22 600	15	22 600		
2 2 8	4	6 660	0 17 420	51 3 0	5	4 810	16	7 270	16	7 270		
3 4 2	6	9 990	1 2 90	52 4 4	7	8 60	16	15 1020	17	0 690		
4 5 6	1	13 240	1 10 840	53 5 8	2	11 390	17	9 360	17	9 360		
5 7 0	3	16 570	1 19 510	54 7 2	4	14 720	17	17 30	18	2 780		
6 8 4	5	19 900	2 4 180	55 8 6	6	17 1050	18	11 630	18	11 630		
7 9 8	7	23 150	2 12 930	57 0 0	1	21 300	18	20 960	19	4 210		
9 1 2	3	2 480	2 21 600	58 1 4	4	0 630	19	13 540	19	13 540		
1 0 2 6	5	5 810	3 6 270	59 2 8	6	3 960	19	22 210	20	15 630		
1 1 4 0	7	9 60	3 14 1020	60 4 2	1	7 210	20	0 300	21	8 1050		
1 2 5 4	2	12 390	3 23 690	61 5 6	3	10 540	21	17 720	21	17 720		
1 3 6 8	4	15 720	4 8 360	62 7 0	5	13 870	22	10 570	22	10 570		
1 4 8 2	6	18 1050	4 17 30	63 8 4	7	17 120	23	3 360	23	3 360		
1 5 9 6	1	22 300	5 1 780	64 9 8	2	20 450	24	1 17 720	24	1 17 720		
1 7 1 0	4	1 630	5 10 450	66 1 2	4	23 780	25	1 10 570	25	1 10 570		
1 8 2 4	6	4 960	5 19 120	67 2 6	7	3 30	26	1 17 720	26	1 17 720		
1 9 3 8	1	8 210	6 3 870	68 4 0	2	6 360	27	1 17 720	27	1 17 720		
2 0 5 2	3	11 540	6 12 540									
2 1 6 6	5	14 870	6 21 210									
2 2 8 0	7	18 120	7 5 960									
2 3 9 4	2	21 450	7 14 530									
2 5 0 8	5	0 780	7 23 300									
2 6 2 2	7	4 30	8 7 1050									
2 7 3 6	2	7 360	8 16 720									
2 8 5 0	4	10 690	9 1 390									
2 9 6 4	6	13 1020	9 10 60									
3 0 7 8	1	17 270	9 18 810									
3 1 9 2	3	20 600	10 3 480									
3 3 0 6	5	23 930	10 12 150									
3 4 2 0	1	3 180	10 20 900									
3 5 3 4	3	6 510	11 5 570									
3 6 4 8	5	9 840	11 14 240									
3 7 6 2	7	13 90	11 22 990									
3 8 7 6	2	16 420	12 7 660									
3 9 9 0	4	19 750	12 16 330									
4 1 0 4	6	23 0	13 1 0									
4 2 1 8	2	2 330	13 9 750									
4 3 3 2	4	5 660	13 18 420									
4 4 4 6	6	8 990	14 3 90									
4 5 6 0	1	12 240	14 11 840									
4 6 7 4	3	15 570	14 20 510									
4 7 8 8	5	18 900	15 5 180									
4 9 0 2	7	22 150	15 13 930									

justo Solari longior esset : Quare

Hipparchum sequutus , eam anni So-

B

D E A N N O R A B B I
A D D A .

E n tabulas duas duplii pagina construximus , anno rum expansorum , & collectorum. In priore pagina continentur quantitas anni Solaris περιπλοκης ζελωιανης , in altera differentia illius anni & Iuliani , hoc est , περιπλοκης ζελωιανης . Rabbi Ada , vel , vt Epiphanius scribit , Αδδα , videns in 600 annis & amplius , a Calippo ad sua tempora , rationes periodi Se leucidarum in peius ruere , vt bidualum integrum epocham neomeniarum morari inciperent , collatis Hipparchi cum Calippicis neomeniis , deprehendit hoc vitium receptum ex vsu anni Iuliani , qui

D

Ani Solaris quantitatem, quam protulimus, definiuit dierum 365, hor. 5, scrup. $\frac{7}{12}$. momentorum $\frac{2}{3}$. Itaq; verum est, quod scribit Rabbi Haie Hispanus, annum Solarem, qui definitur a Rabbi Adda, esse eum ipsum modum anni, quem Hipparchus terminauit: ut mirari satis non possim, quomodo homo Iudæus, sæculo barbaro natus, diuinare potuerit annum Adda esse annum Hipparchi. Idem autem Rabbi Haie vocat hunc nostrum מָגִיסָה אַבְּאָהָבָה Magistrum ADA Filium Ahaba. Huius anni initium cadit in noctem, quæ secuta est Kalendas Aprilis, litera A, anno primo periodi Iudaicæ, Iulianæ autem 954, cyclo Solis secundo, Lunæ quarto. Ratio hæc est. Annus Solaris Seleucidarum, quo vtuntur hactenus Iudæi, ut toties

Bdiximus, incipit a nocte, quæ sequitur vii Octobris. Annus autem primus Iudaicus hinc incipit, & sequenti Nisan intercalatur bisextum Iudaicum. Quare si statim a nocte, quæ sequitur vi Octobris, in litera A statuatur neomenia Tisri, ut postulat περὶ ἡμέρας νεομενιῶν in methodo Iudaica: Neomenia Nisan incipiet a nocte, quæ sequitur, proxime diem Aprilis. Hinc igitur incipit usus neomeniarum Ecclesiasticarum, atque adeo Tekupharum. Usus dixi. Nam computus, siue epilogismus Tekupharum incipit ab Autumno. Sed Tekupha Nisan prima est, & ideo familiam ducit. Quare quemadmodum Tekupha vernalis est in secunda Aprilis, ita Solstitialis in secunda Iulij, autumnalis in Kalendis Octobris: Brumalis in ultima Decembris.

Ctimia Decembris. Atque hæc quidem initio periodi Iudaicæ. Nam hodie propter περίστασεων Lunarem, xvii dies in antecedentia illæ Tekuphæ promotæ sunt, vernalis quidem usque in xv. Martij, Solstitialis in xv Junij, autumnalis in xxi Septembris, brumalis in xxxi Decembris. Contraria prorsus est ratio Tekupharum Rabbi Samuelis. Nam illæ semper hærent in eodem situ die rum Julianorum. Nihil enim aliud sunt, quam epochæ æquinoctiorum, & solstitiorum Sosigenis. Quare fit, ut menses propter περίστασεων recedant ab illis. Nam ex prolepsi & fictione mathematica, initio periodi Julianæ, Tekupha Tisri erat in xvii Elul in primo anno cycli Iudaici, in secundo in xxviii aut xxxi.

DElul. Hodie in primo anno cycli Tekupha est in xxxi Tisri, in secundo anno peragitur circiter xxv, aut xxxii Tisri, nisi quid vitij obtulerint Translationes ciuiles. Nam hoc semper exceptendum est in hoc quidem negotio. At contra in ratione anni περίστασεως semper Tekuphæ in eadem die mensis reperiuntur in omnibus primis annis cycli, in alia die immutabili in omnibus secundis annis, nisi, quod iam dixi, aliquid turbauerit Translatio seriæ politica. Nam in primis omnibus an-

Aa 2 nis cy-

nis cycli ordinaria Tekupha est in XXIIII Elul: in omnibus secundis in v Tisri: & ita in omnibus annis immutabilis est situs Tekupharum in diebus mensium, quatenus per Translationes liceat: Cuius rei Laterculum infra subiecimus.

Isti Termini, vt diximus, semper immutabiles manerent, absque translationibus esset. Sed & interuentus bisexti Iudaici turbat ordinem, & alia quoque occurere transuersa possunt; quæ Tekupham de sedibus suis sollicitent. Nunc ad methodum inuestigandæ Tekuphæ veniamus. Diximus vium ecclesiasticum inire a Tekupha Nisan. Sed computus incipit a Tisri. Primus annus intercalat diem ex quadrantibus collectum. Et tunc Tekupha Nisan nulla scrupula, nullas horas appendices habuit. In omni anno Iudaico, qui sequitur proxime quaternarium, semper dies intercalatur, secundum methodum Samuelis. Puta in annis, 5, 9, 13, 17, 21, 25. & ita deinceps progrediendo per numerum quaternarium. Diuisis itaque annis Iudaicis per quatuor, quantum potest, si unitas relinquitur, ille est annus, cui competit intercalatio diei. si binarius reliquus est, is est annus secundus a bisexto; & sic usque ad quartum annum absolutum. Itaque in ratione Tekuphæ Samuelis, in anno, cui competit intercalatio, nulla scrupula, nullæ horæ appendices reliquæ fiunt in Tekupha Nisan, hoc est in nocte, quæ sequitur xxv Martij. Ita etiam in anno Rabbi Adda primus Nisan nulla habuit scrupula reliqua de ratione horaria. Annus est 365 dierum, horarum 5, scrup. 997, momentorum 48. Abiectis omnibus septenariis

TERMINI TEKUPHARVM
RABBI ADDA, IN ANNIS
CYCLI LVNARIS.

Tekupha tumnalis.	Au-	Tekupha Brus-	Tekupha Ver-	Tekupha Sol-
Elul	Castiu	Tebeth	Adar	Tamuz
1 2 4 Elul	2 6 Castiu	2 8 Tebeth	1 2 Nisan	1 4 Tamuz
2 5 Tisri	8 Tebeth	1 9 Tebeth	2 2 Adar posterioris	2 5 Sivan
3 17 Tisri	1 9 Tebeth	—	3 Nisan	5 Tamuz
4 27 Elul	2 8 Tebeth	1 0 Tebeth	1 3 Nisan	1 6 Tamuz
5 9 Tisri	1 0 Tebeth	2 2 Tebeth	2 5 Adar posterioris	2 8 Sivan
6 19 Tisri	2 2 Tebeth	—	7 Nisan	9 Tamuz
7 1 Tisri	3 Tebeth	1 4 Tebeth	1 7 Adar posterioris	1 9 Sivan
8 12 Tisri	1 4 Tebeth	2 4 Castiu	2 6 Adar	1 8 Tamuz
9 22 Elul	2 4 Castiu	5 Tebeth	9 Nisan	1 1 Tamuz
10 3 Tisri	5 Tebeth	1 7 Tebeth	2 0 Adar posterioris	2 3 Sivan
11 14 Tisri	1 7 Tebeth	2 8 Elul	2 9 Nisan	3 Tamuz
12 25 Elul	2 8 Elul	9 Tebeth	1 2 Nisan	1 5 Tamuz
13 7 Tisri	9 Tebeth	1 9 Tisri	2 1 Adar posterioris	1 9 Sivan
14 18 Tisri	1 9 Tisri	2 8 Tebeth	5 Nisan	7 Tamuz
15 27 Elul	2 8 Tebeth	1 3 Tebeth	1 6 Nisan	1 8 Tamuz
16 10 Tisri	1 3 Tebeth	2 3 Tebeth	2 5 Adar posterioris	2 9 Sivan
17 22 Tisri	2 3 Tebeth	5 Tebeth	6 Nisan	9 Tamuz
18 2 Tisri	5 Tebeth	1 5 Tebeth	1 8 Adar posterioris	2 1 Sivan
19 12 Tisri	1 5 Tebeth	—	—	—

A nariis dierum, relinquitur character vnius anni 1, 5, 997, 48. hoc est; feria prima, horæ 5, scrup. 997, Momenta 48. Quia igitur in primo anno Tekupha Tifri est hora nona in nocte, Tekupha autem Nisan in principio noctis, sine ullis horis, aut scrupulis, interuallum erunt duæ Tekuphæ absolutæ, duo nempe quadrantes dierum 365, 5, 997, 48. hoc est, 182, 14, 1038, 62, ut habes in Laterculo. Adiectis horis 9 Tekuphæ Tifri, fient omnes horæ 23, 1038, 62. Sed nulla debebant superesse scrupula. Tekupha enim Nisan primi anni nihil aliud est, quam dies solidus ex quatuor

TEKUPHÆ.			
Dies.	Hor.	Scrup.	Momen-
1080.	ta 76.		
91	7	519	31
182	14	1038	62
273	21	478	17
365	5	997	48
23,	9,	41,	14

B quadrantibus conflatus, $\chi\zeta\pi\delta\lambda\mu\psi\pi$. At horis 23, 1038, 62, ad diem solidum, defunt horæ 0, 41, 14. Ergo Tekupha Tifri fuit horarum 9, scrup. 41, momentorum 14, feria tertia, Kal. Octob. in litera A, cyclo Solis tam Romano, quam Iudaico primo. Ideo Radix, ut vulgus loquitur, harum Tekupharum Rabbi Adda, est 3, 9, 41, 14, semper adiicienda annis præteritis ex vtraque Tabula collectis. Anno igitur 5355, Tifri fuit 5, 3, 904, feria quinta, Septembribus v. Iudæi Palæstini notant Tekupham Rabbi Adda feria 7, hor. 8, scrup. 760, moment. 50, in decima die Tifri. Ex Tabula annorum collectorum accipe numerum annorum præteriorum proxime minorem 5244.

C eique respondentes numeros 7, 8, 60, 0. Reliquos autem annos 110 accipe ex Tabula annorum expansorum, eique e regione congruentes numeros, 4, 3, 659, 36. Quæ summa collecta erit 4, 11, 719, 36. cui adiecta Radix pro anno currente aut ineunte, conflabit characterem Tekuphæ Tifri 7, 20, 760, 50, hoc est feriam septimam, horas viginti ab occasu Solis antecedente, hoc est, horam 8 ab ortu diei sequentis in feria septima, scrupulis 760, momentis 50, ut propositum erat. Iam cum is fuerit annus cycli sextusdecimus, in Tabula Terminorum Tekupha Tifri

5244	7, 8, 60, 0	16, 15, 1020, 0
110	4, 3, 659, 36	0, 8, 420, 40
5354	4, 11, 719, 36	17, 0, 360, 40
	3, 9, 41, 14	
	7, 20, 760, 50	

D in anno xvi cycli incidit in x Tifri. Cum deniq; character huius Tekuphæ fuerit septima, & x Tifri fuerit itidem feria vii, proculdubio ea est vera sedes Tekuphæ, ut etiam notatum est in Kalendario Palæstino. Fuit igitur Tekupha in xiiii Septembribus. Quod si ignorarem, hoc ex numeris differentiæ collectis deprehenderem, qui sunt dies 17, 0, 360, 40, ut habes in Diagrammate. Detractis enim 17 diebus ex 31, hoc est ex integro Septembri, & Kalendis Octobris, remanent 14 dies absoluti de Septembri. Iam deprehensa Tekupha

Aa 3 Tifri,

Tifri, reliquæ per adiectionem horarum 7, 519, 31, crescunt. Chara- A
teri igitur Tekuphæ Tifri, hoc est 7, 20, 760, 50 adiice, hor. 7,
519, 31. Habes feriam 1, 4, 200, 5 characterem Tekuphæ bru-
malis. Nam in hoc negotio, ut ex 76 momentis fit vnum scrupu-
lum, & ex 1080 scrupulis vna hora, sic ex 24 horis fit feria: &
cum horarum numerus excedit 12, reliquum horarum deputatur
diei. Rursus in eodem Kalendario Palæstino Tekuphæ vernalis
character est 1, II, 709, 36. Adiectione hor. 7, 519, 31, habebis
feriam 1, 11, 719, 36, characterem Tekuphæ vernalis. Et ita in
infinitum. Hæc est vera methodus harum Tekupharum, rei sane
pulcherrimæ, in qua deprehendenda sudauimus aliquantum, quod
negare non possumus. Suspicor autem, neque me fallit conjectura, B
huius præclari inuenti diatribam aut disputationem Rabbi Adda
extare apud Orientales Iudæos. Vnde enim diuinasset Rabbi Haie
Hispanus annum Adda esse annum Hipparchi, nisi Adda ipse in-
dicasset? Et sane Hipparchus, ut iam diximus, intra sexdecim cy-
clos Lunares vnum diem de rationibus Calippicis perire sentiens,
hoc argumento putavit se iustum anni modum deprehendisse, nem-
pe ut de quadrante pars $\frac{1}{304}$ detrahenda sit, vel propter commodio-
rem vsum calculi $\frac{1}{300}$. quod & Ptolemæus credidit verum. Atque ut
Aristarchus octo cyclis absolutis ab Eutemone & Metone solsti-
tium obseruauit, ita Hipparchus xv cyclis ab eadem obseruatio-
ne idem fecit: Ptolemæus autem xv cyclis absolutis æquinoctium C
vernus indagauit post Hipparchi obseruationem. Ut manifeste
apparet tres illos summos Mathematicos, cyclorum orbes exspe-
ctasse, ut ad eas obseruationes aggredierentur; eamque methodum
ideo affectasse, quia ex reditu Lunæ ad Solem in eadem die, credi-
derunt se veram anni quantitatem assequi posse. Hinc igitur est,
quod ex quadrante diei annuo vnam $\frac{1}{304}$, aut $\frac{1}{300}$ detrahendam esse
censuerunt.

DE

A

DE ANNO PROH. H. ΣΕΩΣ
ΙΣΗΜΕΡΙΝΗΣ.

QUOD Basilæ Olympiæ, Hierophantæ Athenis annum semper definierint dierum C C C L X V , cum quadrante, & quarto quoque anno exacto diem ex quadrantibus excurrentem (quem Cicero mysteria Olympiadum vocat) Basilæ quidem inter VIII , & IX Iulij, Hierophantæ autem inter VII , & VIII Ianuarij intercalarent, satis ex iis, quæ ante a nobis demonstrata sunt, exploratum esse puto. Et quidem ὥμειον θερινὸν ipsis erat in VIII Iulij, ut toties diximus, ubi erat octaua pars asterismi Cancri, paulo ante initium Olympiadum. Vnde puto natum, ut vulgo crederetur solstitia in octauis partibus signorum confici: quod quidem primus Græcorum deprehendisse videtur Cleostratus Tenedius: cum aliqui nulla necessaria aut naturalis caussa fuisse videatur, cur sedem solstitij octauæ diei Iulij assignarent, nisi quia neomenia mensis Lunaris illius, in cuius plenilunio prima Olympias ab Iphito celebrata est, incidit in nonam Iulij. Quia igitur ante illam epocham nunquam neomenia primi mensis statuebatur, inde factum, ut octaua dies, qui ipsis erat citimus terminus neomeniarum Olympicarum, ὥμειον θερινὸν, item πεπταὶ θεριναὶ dicerentur. Neque apud veteres Græcos per πεπτὰς θερινὰ aliud intellige, quam octauam diem Iulij. Sane ea opinio tandem hominum mentes occupauit, donec

Certis posteriorum obseruationibus verum erutum est: cum Thales Milesius primus Græcorum doctrinam æquinoctiorum & solstitionum aperuerit, dicatis ei studio voluminibus duobus. Laertius: κατέδι πνεύμα τὸ δύο μόνα (βιβλία) σωτήρας ψεύδει πεπτῆς ἐις ιομεσίας, ταῦτα κατεληπτὰ εἴναι νομίσας. Ego lego αὐταῖς ληπτα. Utinam illi libri extarent iam tum primum nascentis astrologiæ! Sed Meton & Eudemon, Olympiade octagesima septima deprehenderunt solstitione duodecim diebus abesse eis ταῦτα πεπτάς, ab illo signo æstiuo vulgaris, quod κέντρον θερινὸν vocatum fuisse diximus. Quo iniecta est hominibus illis priscis non solum suspicio de mendo, sed etiam voluntas veri eruendi, Aristarchum dico, & Timocharin. Quid illi

Duis obseruationibus prodiderint, eius rei quædam apud Ptolemaeum extant reliquiæ. Hipparchus vero Timocharidis premens vestigia, sensit singulas asterismorum stellas, seruata eadem semper distantia inuicem, eodemque interuallo, progressu temporis, ultra æquinoctialem circulum promotas, cum à vetustioribus astrologis antea eas citra æquinoctium sitas fuisse obseruatum esset. Quare non sine admiratione collegit, particulam diei, quæ accedit modulo anni supra C C C L X V dies, minorem esse quadrante, ratione solstitiorum

& æquinoctiorum, ratione vero asterismorum, maiorem: hoc est, Areditum Solis ab æquinoctio, ad idem æquinoctium; aut a bruma, ad brumam, minorem esse redditu Solis a stella fixa ad eandem stellam. Nam hoc volunt illa verba Ptolemæi, quæ omittenda non erant. ἀγει γέ μαλισα καὶ τὰς (Ιππαρχον) εἰς τὸν Τοιωτικὸν Διπολικὸν, δια-μή τοῦ πάντας τὰς τροπὰς καὶ τὰς ιομετίας φαινομένων Διπολατάσας, ἐλασ-σοντα τὸν οὐρανόν χρόνον διείσχεται τῆς ἐπὶ Τοιωτικῷ ήμεροις οὐ περιστάκης. διαὶ τοῦ πάντας απληκτικοῖς αἰσέργεις θεωρημάτων, μείζονα. His adductus, inquit, infert, octauam sphæram moueri motu quodam tardo. Debemus igitur illi vniuerso Naturæ consiliario, quod μετάβασις τοῦ τροπικῶν καὶ ιομετικῶν σημείων animaduersa sit. Inde nata est duplicitis gene-ris periodus Solaris, καὶ τροπᾶς, καὶ κατ' αἰσεργεμάτων. ergo annus, B qui nihil aliud est, quam περιπλάνης ηλίου διπλὸς σημεῖος εἰς τὸ αὐτὸν σημεῖον, & ipse quoque necessario duplex erit, Tropicus, & astricus: quo verbo utitur Varro, cum dicit, Cæli choreas astricas. Tropicum ita definit ipse Hipparchus ὃν πάντας ἐμβολίμων μηνῶν καὶ ημερῶν: οὐ καὶ ηλιον οὐαυτός εἰσι χρόνοι, ὃν ὡς οὐ ηλιος διπλὸς τροπῆς ἐπὶ τὸν αὐτὸν τροπικὸν αἴσθησιν), η διπλὸς ιομετίας εἰς τὸν αὐτὸν ιομετίαν. His vesti-giis insistentes definiemus annum astricum: χρόνον, ὃν ὡς οὐ ηλιος διπλὸς πληρῶν αἰσέργεις απληκτικοῖς εἰς τὸν αὐτὸν αἴσθησιν). Annus igitur tropicus mi-nor est anno Iuliano siue Hierophantico: ut contra annus astricus maior eodem. Quod quidem in admirationem rapuit eruditissi-mum scriptorem, ut inquit Ptolemæus, cum videret solsticia & æ-quinoctia confici, antequam Sol ad idem punctum Eclipticæ, vn-de profectus erat, reditionem faceret. Igitur puncta æquinoctialia sunt mobilia, & consequenter circulus maximus ad ipsa descriptus, & ad eclipticam obliquus, est mobilis: & proinde ambo tropici illi circulo paralleli sunt mobiles. Polus ergo trium parallelorum com-munis est mobilis. Non igitur idem est polus mundi, qui & paral-lelorum circulorum; neque hactenus unquam idem polus mundi fuit, qui & parallelorum. Stella illa, quæ est in cauda Cynosuræ, a veteribus credita est esse polus mundi arcticus: neq; immerito. Nun-quam enim nobis moueri ne minimum quidem videtur. Hippar-chus vero reprehendit Eudoxum, qui de ea stella ita in suo Ἐρώπειω D scripsierit: ἐπειδὴ τοῦ αἰσηγητοῦ μηνῶν δεὶ καὶ τὸν αὐτὸν τόπον. οὗτος δὲ οἰ αἰσηγητοῦ πόλεις εἰσὶ οὐ κόσμος. At contra Hipparchus hæc reprehendens, ἐπειδὴ πόλεις, inquit, οὐδὲ εἴς αἰσηγητούς, αἰλιάτην κενός εἰσι τόποι, οὐ κατάγκειν) τετεῖς αἰσέργεις, μετ' ὧν τὸ σημεῖον τὸ καὶ τὸν πόλειν τετεῖγανον ἔμιστε χῆμα, πει-χει, καθάπτει καὶ Πυθέας φησίν οἱ Μασαλιώται. Quæro, quomodo po-tuit scire Pytheas Massiliensis, ubi sit polus mundi, ut Eudoxo si-lentium indicaret? & quare illi potius Hipparchus credit, quam

Eudoxo?

AEudoxo? Longe validior est ratio, cur credamus stellam illam, quæ moueri non videtur, esse polum quam aliam. Nam quem Pytheas & Hipparchus credunt esse polum mundi, is eorum sæculo erat polus parallelorum: saltem Hipparchus comperit obseruationibus suis, polum æquinoctialis, quem ipse eundem cum mundano credebat, sæculo suo, ab illa caudæ cynosuræ stella abfuisse gradib. i 2, 24'. Hoc enim testatur Ptolemæus libro primo Geographiæ: *τοῦ γενίδον δὲ, οὐκοντας ἐπαράξεις, τῆς μηνῆς ἀπόγειον οὐ ποιῶσσιν, ἔχοντες δὲ τῆς φεγγῆς αὐτὴν, απέχουσαν πόλεις μοιεῖσθαι καὶ δύο περιπλοές.* At hodie, ut a peritis obseruatum est, ea stella distat a polo circuli æquinoctialis grad. 3, 24'. A sæculo igitur Hipparchi ad nos, polus æquinoctialis & parallelorum promotus est ad stellam cynosuræ gradus novem fere, & ita progrediendo tandem idem erit polus parallelorum cum polo mundi, siue is est stella illa, siue alius locus, quem omnino proxime ab ea stella abesse necesse est. Nam cur ea stella sit polus mundi, rationem si non veram, at veri simillimam adferre possumus, quod moueri non videatur. Quod autem eadem stellæ non sit polus mundi, nulla omnino caussa paullo tolerabilius adferri potest. His igitur animaduersis, constat æquinoctalia puncta moueri, ideoque circulos ad ea descriptos, & consequenter polos eorum esse mobiles: & quia proprius ad eam stellam gradum faciunt per λεῖων eclipticæ, & hodie maxima solis declinatio ibi sit, vbi vici-

Chior est illi stellæ λεῖων eclipticæ, necessario hodie λεῖων Solis longe minor erit, quam antea. Quo enim λεῖων eclipticæ propior illi stellæ, eo minor erit Solis declinatio, quæ a temporibus Ptolemæi, ad hoc sæculum, decreuit scrupula prima 22' fere: atque semper decrescit, donec polus parallelorum in polum mundi conueniat, vbi maximam periodum contingere necesse est. Quia vero certum punctum poli mundani ignoramus, ideo neque tempus illius maximæ & notabilis periodi apprehendere possumus. Neque enim nobis exemploratum est stellam in cauda Cynosuræ esse verum polum Mundi, neque si constaret, propterea verum annum illius Διπολαρισμος assequeremur. Deus Optim. Max. hoc æternæ prouidentiæ suæ, n

Dαιχνάτῳ consilio exceptit, & curiositati humanæ omnem inuestigationis viam præclusit. Quod enim semper polus Æquinoctialis circuli ad polum Mundi progreditur, hoc vtique experientia, & obseruatio longi temporis docuit, docetque quotidie. Postquam autem vterque polus in unum conuenerit, quæ deinceps mutatio consecutura sit, hoc vero nulla ratio humana, nulla scientia eruire potest. Sed vt unde digressa est, illuc reuertatur oratio nostra, Hipparchus, quod videret stellas fixas a termino Æquinoctialis

circuli

circuli alium situm obtinere ab eo, quem Timocharis obseruauerat, A Ptolemæus autem alium ab illo, quem Hipparchus determinauerat, propterea ambo eosque sequuti posteri $\alpha\pi\lambda\delta\mu\pi$ Sphæram, non autem circulum æquinoctiale, moueri existimarunt. quod perinde est, ac si quis subtemen, non tramam moueri dixerit. Sed cum Sol prius puncta tropica & æquinoctialia designet, quam eas metas, a quibus profectus est, contingat; non ideo illus nouus motus erat assignandus octauæ sphæræ, præter ordinarium ab oriente ad occidentem: quæ primum quidem Hipparchi suspicio, posteriorum fuit assueratio. Non enim nouus motus comminiscendus, ideo quod Sol prius Solsticia conficiat, quam locum, vnde profectus erat, contingat: vt neque quod Luna celeriuscule Solem conueniat post xix B annos, quam ad eum locum perueniat, vnde a Sole discessum antea fecit. Quod si illa $\mu\epsilon\lambda\alpha\sigma\tau$ esset octauæ sphæræ ab occasu ad ortum, vt volunt: sequeretur, vt quæ stellæ olim stringebant horizontem alicuius loci, ex non comparerent; & contra comparerent, quæ antea ne horizontem quidem stringebant. Denique puncta contactus $\mathfrak{E} \chi\kappa\lambda\pi \alpha\pi\phi\mu\epsilon\pi\zeta\pi$, id est circuli Arctici, variarent. Quod ridiculum est. Eadem enim puncta contactus circuli Arctici sunt hodie in inclinatione Romæ, & Helleponi, quæ olim. Cum dico circulum Arcticum, non intelligo illum fabulosum & iocularum Ioannis de Sacrobosco, & recentiorum: sed veterum circulum Arcticum intelligimus utilissimum ad $\theta\omega\epsilon\iota\mu\pi \tau\pi\mu\alpha\pi\mu\pi$ $\alpha\pi\phi\mu\epsilon\pi\zeta\pi$, cuius polus est polus mundi, non æquinoctialis, finitio autem contactus horizontis: cui hactenus contingere non potuit, vt esset parallelus æquinoctiali. Quod cum ego ex ultima antiquitate in lucem reuocarem, pædagogulis vapulaui, & pene tanquam Euripides a canibus miser discerptus sum. $\tau\mu\pi \alpha\pi\mu\pi$ illius motus octauæ sphæræ excepit non minus ridiculum commentum motus Trepidationis: quia collatis Timocharidis, Hipparchi, Ptolemæi, & Muhammedis Albateni Aractensis obseruationibus, stellæ fixæ nunc celerius, nunc tardius progredi, seruata eadem tamen distantia, nunc etiam consistere videantur, &, si diis placet, etiam repedare, vt planetæ solent. Et hoc aiunt posteriorum obseruationibus valde confirmari, D quod per illas animaduersum sit æquinoctia nunc citius, nunc tardius confici. Sed quis locus istis $\theta\omega\pi\pi \lambda\pi\mu\pi \mu\pi\chi\mu\pi\pi$, sublato patre horum portentorum motu octauæ sphæræ? Illum sustuleris, & hæc quoque vna opera peremeris. Celeritatem, tarditatem, $\sigma\pi\mu\pi\mu\pi\mu\pi$, $\pi\pi \alpha\pi\mu\pi\mu\pi$ super inæqualitate æquinoctiorum, tanquam incude, fabricarunt. Tardiora enim, inquiunt, solsticia, & æquinoctia ab Aristacho Samio, ad Hipparchum, ab eo ad Ptolemaeum;

A mæum ; quam à Ptolemæo ad Muhammedem Albateni. Sed amabo , discutiamus eam inæqualitatem , cuiusque caussam eruamus. Si enim vlla est inæqualitas eiusmodi , vt volunt , ea non statim , sed post aliquot sæcula contingit , quod & ipsi concedunt , & periodos anomaliarum huic rei dedicarunt. Anno xvii tertiae periodi Calippi , xxx Mesori , circa occasum Solis , obseruatum æquinoctium autumni ab Hipparcho. Triennio post , hoc est xx anno , $\tau\mu\lambda\omega\alpha\tau\mu\lambda\omega\alpha$, obseruatum æquinoctium ab eodem , mane , cum , vt notat ipse Hipparchus , debuisset meridie. Rursus anno sequente , $\tau\mu\lambda\omega\alpha\tau\mu\lambda\omega\alpha$, sexta hora diei , obseruatio facta est , quæ dissidet a prima , conuenit autem antecedenti. At xxxii anno ,

B $\tau\mu\lambda\omega\alpha\tau\mu\lambda\omega\alpha$ eis $\tau\mu\lambda\omega\alpha\tau\mu\lambda\omega\alpha$, media nocte , obseruatum , cum deberet mane. Atqui hanc æquinoctij obseruationem $\alpha\chi\epsilon\beta\epsilon\sigma\alpha\mu\pi$ vocat Hipparchus. Anno sequente , $\tau\mu\lambda\omega\alpha\tau\mu\lambda\omega\alpha$ (eis $\tau\mu\lambda\omega\alpha\tau\mu\lambda\omega\alpha$) æquinoctium commissum mane. Hoc conuenit proxime antecedenti , non autem vltoribus. xxxvi anno , $\tau\mu\lambda\omega\alpha\tau\mu\lambda\omega\alpha$, vespere. Atqui ratio postulabat media nocte. Si igitur quotannis fere inæqualitas contigit , quid opus sæculorum anomalies excogitare , cum in xix annis tot inæqualitates contigerint ? Qui retrocessiones & $\epsilon\pi\omega\chi\alpha\mu$ admittunt , & aut motus trepidationis , aut libramenta architectati sunt , nihil aliud causantur ad inæqualitatem æquinoctiorum adstruendam , præter obseruationes. Atqui

C Hipparchus negat obseruationes inæqualitatum idoneas esse ad inæqualitatem vllam æquinoctiis assignandam. Τοιαντες μηδετες , inquit Ptolemæus , οχη ηγεται Ιπταρχος αξιοτεσ περ των θεωριών τημένων χρόνων. Διπλοί δε πνων τοις Κελήνις ἐκλείψεων επιλογη . ζόμφω , &c. Nimimum non fudit organis , quibus æquinoctia & solstitia indagantur , cum illa fallere possint , & sæpenumero æquinoctia & solstitia contingent media nocte. Itaque coniectura potius , quam certa obseruatione sæpe æquinoctiorum momenta examinantur. Quod si vlla repetatio , siue $\alpha\chi\epsilon\beta\epsilon\sigma\alpha\mu\pi$ æquinoctiorum esset , esset utique & λογιστεως , siue maximæ declinationis Solis , quæ tamen a temporibus Ptolemæi , ad hoc sæculum , deprehensa est semper decrescere , ita vt Albateni minorem deprehenderit , quam Ptolemæus ; Elzarakel minorem , quam Muhammedes Albateni ; Prophatius Iudæus minorem , quam Elzarakel ; & ita deinceps ad nostra tempora. Quæ constantia decrementi ostendit nunquam æquinoctia retrocessisse. Quod si tam facilis esset via æquinoctia indagandi , quam facile declinatio Solis maxima examinatur , eandem materiam in æquinoctiorum anticipationibus compiriemus , quam in maxima Solis λογιστεως . Nunc vero per instru-

D mensa est semper decrescere , ita vt Albateni minorem deprehenderit , quam Ptolemæus ; Elzarakel minorem , quam Muhammedes Albateni ; Prophatius Iudæus minorem , quam Elzarakel ; & ita deinceps ad nostra tempora. Quæ constantia decrementi ostendit nunquam æquinoctia retrocessisse. Quod si tam facilis esset via æquinoctia indagandi , quam facile declinatio Solis maxima examinatur , eandem materiam in æquinoctiorum anticipationibus compiriemus , quam in maxima Solis λογιστεως . Nunc vero per instru-

menta

menta non semper tuta est via illa. Quare recte Hipparchus per obseruationes Eclipsum Lunarium & longas periodos motuum Lunarium, quos ἔξελιγματα vocabant, ad rem perueniri posse putauit. ἔξελιγματα veteres appellabant circuitus vniuersales quatuor motuum Lunę, anomaliarum, syzygiarum, πέπατων, & latitudinum. Antiquiores Hipparcho commenti erant exeligmum annorum Hierophanticorum, siue Julianorum, vt nos vocamus, x viii, dierum 10, 49'. quo interuallo putabant præcise confici 223 syzygias, 239 anomalias, 242 latitudines, 241 longitudines, siue πέπατος, aut ζωδιακάτα, ὡς τὸ κατεστρεωτὸν αὐτῷ πέπατος ἀπηδυεῖς αἰσέργεις θεωρεύματα. Sed & triplum eius, quod nonnulli postea excogitarunt, & totam eam rationem Hipparchus damnauit, excogitato exactiore, vt ipse putabat, exeligo, sed longiore, annorum Hierophanticorum 345, qui sunt dies 1206007, syzygię 4267, cum una hora æquinoctiali. Eo interuallo putauit restituī anomalias 4573, Zodiacos 4612, minus grad. 7 $\frac{1}{2}$ fere. Verum quidem in totidem annis Hierophanticis, aut, vt nos loquimur, Julianis, totidem syzygias comprehendit. Sed abundant dies 3. 36'. Totidem vero anomalias, & πέπατος, quot ipse putauit, restituī, id vero falsissimum: vt ne addam periodum nullam latitudinis in eo restituī. Sed ipse deprehensio errore non exspectauit correctorem, at alium longe maiorem, quem accuratiorem putarit, priore damnato, subrogauit, syzygiarum 5458, cum periodis πλατῶν 5923. Hic modus temporis respondet annis Ægyptiacis 441, diebus 213, cum uno scrupulo diei fere, annis autem Arabicis 454, cum syzygiis 10, annis Hierophanticis 441, diebus 102. Cycli Lunares sunt 23, cum annis appendicibus Arabicis 4, syzygiis v. Sed longe mendosissimus est, & inutilior priore: atque, vt vere dicam ἔλιγμος est, non ἔξελιγμος. Et sane, vt testatur Ptolemæus, ὅτι ἐστιν απλόν τὸ πέπατον, ό τε ἀπόρεσον. Mihi vero prorsus & αδιψατη videtur. Nunquam enim assequeris, vt πέπατος Lunæ cum syzygia conueniat: vt alia præteream αἴπορε, quæ inde consequuntur. Quod si ullus ἔξελιγμος esset ποεῖσθαι, non est dubium, quin uberrimi fructus hinc ad nos emanarent, præsertim in ratione temporum. Eo enim deprehenderetur vera reuersio Solis à stella, ad stellam: neque desperandum esset, quin & puncta æquinoctialia, & solstitialia eo modo adipisci possemus. Nunc nihil aliud scimus, quam annum κατ' αἰσεισμὸν esse longiorem anno κατ' τρηπτᾶς. Duplicis igitur anni tam Tropici, quam astrici μεταβασίς alterius est eis τὰ περιγέμφατα, astrici autem eis τὰ ἐπόμφατα, quæ quidem μεταβασίς dupliciter consideratur ὑπῶν, καὶ γεωνικῶν. Et localem quidem notamus partibus sumptis in longitudi-

A longitudine Zodiaci : temporalem autem diebus in contextu politico anni Iuliani , qui medius est quodammodo inter Tropicum & astrictum. Localem quidem μεταβάσιν anni Tropici Ptolemæus putauit fieri vno gradu in annis centum. Sed longissimi temporis obseruatione per ipsa φαινόμενα compertum est , in 72 annis propemodum vnius gradus εἰς τὰ περιγένετα , progressum fieri : vt in 2025 annis absolutis per 28 gradus æquinoctia prægressa sint a prima stella Arietis , a temporibus usque Euclæmonis & Metonis , ad annum Christi 1594. Totidem enim putamus ab anno 317 Nabonassari , quo Heliotropium a Metone in Porticu πωνι constitutum est , ad annum Christi 1594. Illo enim saeculo principium dodecatemorij

B Arietis incidebat in primam stellam Arietis. At iuxta epilogismos Ptolemæi 20 $\frac{1}{4}$ gradus tantum promota fuissent solstitia. De temporali autem mutatione hactenus periti non cessant addubitare. Nam quod intra 304 , aut 300 annos æquinoctia vnum diem promoueri putauit Hipparchus , & eum sequutus Ptolemæus , eam non esse περιγένετην ιοπερετήν , sed περιεμπλων σεληνιακήν , validissime demonstrauimus in anno Rabbi Adda. Hanc Hipparchi & Ptolemæi hallucinationem primus & deprehendit & confutauit Muhammedes Albateni , qui collatis suis cum Ptolemaicis obseruationibus , comperit a temporibus Ptolemæi , ad sua , per annos 743 , æquinoctia gradum in anteriora fecisse dies septem fere. Hinc colle-

C git per annos 106 diem vnum in anno politico Romano æquinoctia sedem suam anteuertere. Sed Elzuphi & Elzarakeel in 131 annis id fieri asseuerarunt , vt docet longe doctissimus Hebræorum Rabbi Aben Ezra in suo libro , cui Titulus Initium Sapientiæ. Est etiam , inquit , quidam ex illis , qui dixit diminutionem de quadrante , qui unicuique anno competit , esse partem centesimam sextam vnius diei , (intelligit Albateni) quidam ex illis partem centesimam decimam. At qui constat , iuxta seculum nostrum esse partem centesimam tricesimam vnam. Nitimur enim loco Solis (id est æquinoctio) qui erat temporibus Elzuphi : cui similem artificem nullum audiuimus in epilogismo astrorum. Et ipse quidem ita docuit. Sequutus est eum Abraham

D Elzarakeel (puto quem vocant Arzakel) cui nemo temporum suorum comparandus fuerit. Ipse inuestigauit locum Solis (æquinoctium) in seculo suo : qui quidem conueniebat obseruationi Elzuphi. Hæc doctissimus Iudeus , qui ea scribebat anno Iudaico 4908 , vt ipsem prodiit , hoc est ab hinc annis 448. Persæ vero in 648 annis quinque dies de bisextis Julianis perimunt , Alfonsini in 134 fere. His animaduersis concludimus , annum περιγένετην ιοπερετήν esse annum Julianum deminutum differentia conuersionis annuæ Julianæ

lianæ , & conuersionis æquinoctialis , qui est iustus modus anni Tropicæ A. pici. Eius duo genera facimus. Aut enim conuersione sola censetur ab æquinoctio, ad idem æquinoctium ; & proprie annus Tropicus dicitur : aut præter conuersionem etiam in partes naturales describitur, quæ sunt signa cælestia , aut dodecatemoria ; quo nomine vocabimus annum cælestem. Sic anni Iudaici non solum naturales sunt , sed & duorum generum. Sola conuersio enneadecaeterica eos Solares facit: descriptio vero mensium Lunares. Differentia autem detrahenda de quadrante inter tot peritorum discrepantia iudicia, quænam accipienda sit, adhuc delibero. Nam res perardua est, & intuta , cum propter instrumenta necesse sit aliquem falli. Itaque Muhammedes Albateni cap. L 11 scribit Hipparchum & Ptolemæum per instrumenta B decipi potuisse. Ego vero Ptolemæum potius crediderim , quam Hipparchum. Hipparchicæ Observationes conueniunt cum recentioribus. Nullæ autem magis discrepant, quam Ptolemaicæ. Ut omnes inter se conciliet doctissimus Copernicus minimas, medias, maximas æquinoctiales commentus est. Quæ omnia nos eadem putamus , cum motu terræ & libramento ; hoc est ingeniosiora commenta, quam veriora. Interea modum anni Tropicæ iuxta sententiam Alfonsinorum assumimus , dum ratio longioris temporis aut illum confirmauerit; aut confutato, meliorem repererit.

DE ANNO METEMPTΩΣΕΩΣ ΗΛΙΑΚΗΣ.

ANNVM Solarelli vulgus vocat etiam annum Julianum. Hipparchus quidem reditionem ab æquinoctio, ad idem æquinoctium , annum Solarem vocat. Sed & Solis ab eodem puncto Zodiaci, ad idem punctum, conuersio, proprie est annus Solaris. Reliqui igitur anni nomine quidem tenuis sunt , re autem non sunt periodi solares. Reditus Lunæ a Sole , ad Solem , est periodus maior periodo Lunari , quæ dicitur περιάλης. Contra reditus Solis ab æquinoctio , ad idem æquinoctium , est periodus minor periodo Solari , quam vocamus περιάλην ήλιον αστερού , aut ήλιον αστέρες : aliter annum astricum verbo Varroniano. Nam αστροῦ vocare cum doctissimo Copernico, religio est. Non enim magis αστροῦ dici potest annus astricus , quam τροποῦ annus Tropicus. Vtrunque barbarum & ineptum. Annus igitur astricus non magis determinari potest, quam tropicus. Imo difficilior longe , & incertior eius inuestigatio. quæ si in nostra esset potestate, nullo firmiore munimento ratio temporum insisteret. Postquam neque Hipparchus , qui primus eius rei suspicionem quandam

A quandam iniécit potius, quam certam scientiam professus est, neq; ullus alius post eum, ad tempora Thebith filij Coræ, de modo illius anni definiuit, contenti erimus eo, quem ipse Thebith sciuit. Is igitur putat redditum Solis a stella fixa, ad eandem, esse dierum C C C L X V , hor. vi. scrup. 9'. 12". En tabulam subiecimus περιγέσεως ἵπτερεντος τόπου, καὶ καὶ ξεύον, vna cum modo μετεμπλώσεως ἡλιακῆς. Motum siue μεταβάσιν æquinoctiorum & Solstitiorum in anteriora κυριολόγια

TABVLA ANNORVM TROPICI
ET ASTRICI.

Linea annorū Juliano- rum.	αερίησης ἴσημα- την τοπική.			αερίησης ἴσημετη χρονική.			μετέμπλωσις ἡλιακή.				
	gr.	'.	"	D.	H.	'.	"	D.	H.	'.	"
1	0	0'	50"	0	0	10	44"	0	0	9'	12"
2	0	1'	40"	0	0	21	28"	0	0	18	24"
3	0	2'	31"	0	0	32	12"	0	0	27	36"
4	0	3'	21"	0	0	42	56"	0	0	36	48"
5	0	4'	11"	0	0	53	40"	0	0	46	0'
6	0	5'	1"	0	1	4'	24"	0	0	55	12"
7	0	5'	52"	0	1	15	8"	0	1	4'	24"
8	0	6'	42"	0	1	25	52"	0	1	13	36"
9	0	7'	32"	0	1	36	36"	0	1	22	48"
10	0	8'	22"	0	1	47	20"	0	1	32	0"
20	0	16'	45"	0	3	34	40"	0	3	4'	
30	0	25	7"	0	5	22	0"	0	4	36	
40	0	33	29"	0	7	9'	20"	0	6	8'	
50	0	41	51"	0	8	56	40"	0	7	40	
60	0	50	14"	0	10	44	0"	0	9	12	
70	0	58	36"	0	12	31	20"	0	10	44	
80	1	6'	59"	0	14	18	40"	1	12	16	
90	1	15	21"	0	16	6	0"	0	13	48	
100	1	23	44"	0	17	53	20"	0	15	20	
200	2	47	27"	1	11	46	40"	1	6	40	
300	4	11	11"	2	5	40	0"	1	22	0	
400	5	34	54"	2	23	33	20'	2	14	20	
500	6	58	38"	3	17	26	40'	3	4	40	
600	8	22	21"	4	11	20	0"	3	20	0	
700	9	46	5"	5	5	13	20"	4	11	20'	
800	11	9'	49"	5	23	6	40"	5	2	40	
900	12	33	32"	6	17	0'	0"	5	18	0	
1000	15	20	59"	7	10	53	20"	6	9	20	
2000	27	54	32"	14	21	46	40'	12	18	40	
3000	40	51	47"	22	8	40	0"	19	4	0	
4000	55	49	3"	29	19	33	20"	25	13	20	
5000	69	46	19"	37	6	26	40"	31	22	40	
6000	88	7	18"	44	17	20	0'	38	8	0	
7000	100	28	17"	52	4	13	20"	44	17	20'	

περιγένων vocamus. Vera enim illa est anticipatio tam loco, quam A tempore. Sed tardiorum motum Solis ad consequendos fines stellæ, a quibus prius profectus est, ἀκεργλόγως περιεμπίων vocamus. Ea enim μελάβασις tantum τῷ πρώτῳ περιγένων consideratur, nempe ratione aut ciuilium dierum Iulianorum, aut Tropicorum. Vtique enim anno Tropico, & Juliano tardior est. Ortus stellarum duplex est, ἐώθητος ἀκεργνυχτος. Rursus ἐώθητος duplex. Aut enim stella oritur cum Sole, & vocatur ἐπτριὴν ἀληθινὴ: aut ex Solis radiis explicatur, & vocatur ἐπτριὴν Φαινομένη, siue Ζευγασμός. Prior ortus consideratur cum Sole: ideo tardior erit, quam alter. De ortu Eoo vero & ad parente stellarum, vide quæ Geminus erudite tradidit. Caniculæ longitudo a prima stella Arietis est grad. 71. Ergo tempore Metonis Sol in xii, aut xiii gradu dodecatemorij Geminorum, circiter Kalend. Iunij positus coniunctus erat Caniculæ (cuius tamen latitudo est plusquam 39. grad. sed improprie dicetur Sol coniunctus cum Canicula.) Sed μελάβασις Τοπικὴ facta est ab illis temporibus, grad. 28. 15'. 28''. ut colligere potes ex prima Columna. Itaque hodie ille locus est nonus gradus dodecatemorij Cancri. Hæc vero longiore tractatu, & maiore otio discutienda erant. Vetus tabulæ patet. Annis a latere collectis, μελάβασις περιγένων, tam temporalis, quam localis colliguntur. Exemplum: A tempore obseruati a Metone Solsticij, cyclo Lunæ vii, ad annum Christi hunc, quo hæc scribebamus, 1595, anni fluxerunt 2026. quibus debentur περιγένων Τοπικῆς 2000 quidem annis grad. 27. 54. 32, viginti annis, grad. 0.16'. 45''. Sex denique annis grad. 0.5'.1''. Qui fiunt simul gradus 28. 16'. 18'' περιγένων Τοπικῆς, a tempore obseruati a Metone Solsticij. Sic eadem methodo colliges μελάβασις ζευγνυχτος, dierum 15. hor. 2. 25'. 44''. περιεμπίων denique ηλιακῆς dierum 12. hor. 22. 39'. 12''. Hipparchus obseruauit æquinoctium autumnale exactissime, annis 285 absolutis post tempora Metonis, idque deprehendit in illud tempus incidere, quod conuenit 27 Septembris, cum iam biduum περιγένων ζευγνυχτος factum esset. Itaque æquinoctium autumni tempore Metonis incidebat in 29 Septembris; cum tamen ille id posuerit in 27, eodem die scilicet, quo Hipparchus, mendose. quia solsticium uno die citius pronuntiauit, quam oportebat: deinde quia dodecatemorio Virginis 30 dies tantum attribuit, cum oporteret 31. Quod autem Solsticium male ab eo obseruatum sit, ostenderunt Hipparchus, & Ptolemæus, qui eam obseruationem ὀλοχεῖην, non autem ἀκερβήν vocant. Verba Ptolemæi: ἔνεκεν τοῦ καθήλωτοῦ τε τοῦ τροπῶν περιστεροῦ συσταχεῖτοι εἴναι, οὐ πρὸς τούτοις τὰς ἡπτὶν ἀκείνων (Μέτων Καὶ Εὔκτημον) περιεμπίων ὀλοχεῖες εἰλημμένας,

οὐδὲ τῷ

A ws & τῷ ἡπτάεχῳ σκοῖ, φαίνεται. Duo igitur dies perperam sumpti præcipitarunt æquinoctium autumnale, unus quidem anticipatus solsticio, alter autem Virgini demptus. Quare sequentia dodecatemoria claudicant, ut verbi gratia, initium Veris in 24 Martij, cum debuisset in 26. Vnde recte obseruatum ab Hipparcho, æquinoctium incidit in 24 eiusdem. Sed de his hactenus.

DE PERIODIS SOLARIBVS;

ET PRIMVM

B DE SALCHODAI NEVRVZ
VETERVM PERSARVM.

ANNORVM alij mere Lunares sunt, vt Arabici, alij mere Solares, vt illi qui epocha æquinoctiali insistunt, aut solstitiali, aut brumali: alij ex vtroque genere mixti: cuiusmodi est Iudaicus, quem mensium plenorum & catorum alternatio Lunarem, periodus autem enneadecaeterica Solarem arguunt: Alij simpliciter ciuiles, nulla ratione alterutrius sideris fulti, sed tacito consensu, aut lege recepti, qui tamen habent aliquid, quod ad alterutrum fidus referri possit. Ut, exempli gratia, annus priscus Romanorum ad Lunarem formam descriptus videri poterat, quatenus numerus dierum proxime aberat a modo duodecim mensium Lunarium: ad Solarem etiam componi videbatur, interuentu Merkedonij intercalatij post singula biennia vertentia. Ita enim duo anni Romani singuli per se considerati Lunares pene videbantur, cum Merkedonio autem simul Solares erant, vt qui pauxillis horis a biennio Juliano discrepant. Rursus anni Persarum, quatenus tricenarios menses, & fine duodecim mensium quinque epagomenas usurpabant, nihil de alterutro sidere referebant: quatenus vero post centum viginti annos, regulari triginta dierum, hoc est vnius mensis solidi intercalatione, ad priscam epocham reuocabantur, mere Solares ex periodo ipsa centum viginti annorum censeri possunt. Quare singuli vtique per se considerati neque Lunares sunt, neque Solares: καθ' ομάδα autem, hoc est contemplatione totius periodi, mere Solares sunt, vtpote qui a metis iterum ad carceres reuertebantur. Hæc periodus centum viginti annorum, vt libro IIII disputatum est, lingua Persica سال کوډلی SAL CHODAI dicebatur, hoc est, ANNVS DEI. Deus autem Persarum est Sol, vt sciunt mediocriter docti.

Ita **S A L C H O D A I** est annus magnus Solaris constans ex 120 annis Julianis solidis, & totidem Ægyptiacis, siue Persicis, cum uno præterea mense æquabili. Si igitur hodie neomenia Phrurdin in Kalendis Maj inciperet, ea post 120 annos in Kalendis April. deprehendetur. neomenia autem ἐπαγομήν hærebit in 27 Martij. Pro neomenia igitur ἐπαγομήν dicendum erit, neomenia Phrurdin. In 26 autem Aprilis, cui competit vicesima sexta Phrurdin, ea erit neomenia epagomenon. Itaque annus ille habebit XIII menses, in quibus sunt duo Phrurdin, primus & tertius decimus, idem aperiens, & claudens annum tanquam Ianus Patulcius, & Clusius in sacris Romanis. Itaque idem est λοχαγὸς καὶ σεργηὸς, ducens & cogens agmen. Sic prisca epocha neomeniam primam secundæ periodi auspicabatur, sed non eiusdem mensis. Nam primo anno periodi, neomenia Phrurdin incidebat in epocham: anno vero 121, neomenia sequentis mensis in eandem conueniebat. Rursus in 241 anno, neomenia tertij mensis: in 361, neomenia quarti. Denique omnium mensium neomeniae in epocham incurrentes periodum ordiebantur, totum contextum anni Romani peruagantes: donec post 1440 annos Julianos, iterum neomenia primi mensis consequebatur ipsam epocham. Porro mensium dies singuli, ut ostensum est libro III, erant heroum, aut regum cognomines. Etiam epagomenæ ipsæ nominibus regum notabantur. sed illa nomina erant etiam communia quinque ultimis diebus omnium mensium. Erant autem hæc: Ahnud, Aschnud, **C** Asphandemad, Vvahascht, Haschnusch. Hæc, inquam, nomina communia sunt tam quinque epagomenis, quam quinque ultimis diebus mensium, 26, 27, 28, 29, 30. Quoties igitur translatio ἐπαγομήν fiebat, pro Oromazda, cui erat cognominis omnis neomenia mensium, assumebatur Aschnud, ut esset neomenia mensis intercalaris, quæ fuerat antea neomenia τέλος ἐπαγομήν. Ipsæ autem ἐπαγομήν corum lingua vocabantur, vocanturque hodie **وَحْقَ وَحْقَ** **W A H A K**, ut Ægyptiorum **سِنِي نِي سِنِي**. Arabes autem vocant **مُسْتَرْكَةَ مُسْتَرْكَةَ** **M V S T E R I K A T H V N**, vel **M V S T E R A K A T H V N** id est, obreptios, & furtuos dies, quasi ad verbum dixeris **κλεπτικοίς**. Sunt enim dies adscititiæ: quo nomine Græcis ἐπαγομήν dictæ. Intercalabant autem quadrantem, quod nos Bisextum dicimus, post quatuor annos ita: Primus quadrans, siue Bisextum, ut nos loquimur, dicebatur Oromazda, a primo die mensis: anno quarto exacto secundus quadrans dicebatur Behemen, de nomine secundæ diei mensis. Tricesimum denique Bisextum cognominabatur Haschnusch de nomine tricesimæ diei mensis: tricesimo primo ineunte **D** constabat

A constabat 120 annos æquabiles ab epocha fluxisse: ideoq; neomeniam eius mensis, qui fuerat signifer periodi, triginta dies epocham priscam post se reliquisse. Tunc igitur triginta dies intercalabantur; & ipsæ wāhāk a fine proxime antecedentis mensis, in finem triginta dierum reiiciebantur: vt mensis, qui haec tenus a centum viginti annis fuerat secundus, in totidem annos deinceps esset primus, & familiam duceret. Hoc erat magnum N E V R V Z veterum illorum Persarum, quod regifico luxu, circensibus, & luculentis Panegyribus celebrabatur, vtpote quod vna ætas humana tantum visuta esset semel. quod Romani suis sæcularibus ludis facere solebant, quos cum indiceret præco, inuitabat populum ad ludos, quos nunquam amplius visuri essent, vt merito Ouidius de illis dixerit;

--- *Ætas quos videt una semel.*

C His propter epochā Solarē locus erat: sed non plane distincta erant lib. 3: Vbi falsum est, quod Laterculū mensū habet, τὰς ἐπαγομέτριας per omnes menses traiici. Verum est quidem traiici per omnes menses, sed non in illa Panegyri Sal chodai; cum potius hoc fieret in Encæniis noui alicuius Regis. Nam quoties ἐνθρόνισμος Regis noui celebraretur, Epagomenæ a fine mensis illius, vbi haec tenus fuerant, ad finem illius mensis traiiciebantur, in quem competebat ἐνθρόνισμος, indicta Panegyride, & epulo, quod eorum lingua TRYCTA vocabatur. Nam Arabes de hac تاریخ id est æra, loquentes, ita scribunt: وَكَانَتْ

عَادُهُمْ بَارِنْ كَلِّ سُلْطَنِ عَظِيمٍ يَقُومُ لِمَ

Erat consuetudo instaurandi eam (ÆRAM) quoties potes aliquis Rex ipsis præficiebatur. Hoc factum est tempore Iezdegird. Epagomenæ a fine Aban, ad finem Adar traiectæ. Rursus cæso Iezdegird, Othmen filio Vphen imperium Persicum inuadente, eadem Epagomenæ a fine Adar, in finem Asphandar traductæ. Ab eo tempore, ad nos usque, Asphandar est ultimus mensis Persici anni, & Phrurdin primus; cum antea nullus esset certus ultimus mensis, nisi is, qui appendices Epagomenas habebat: nullus item certus primus mensis, nisi qui post Epagomenas proxime sequebatur. Ægyptiorum diuersa erat ratio: Nam

D tametsi quadrantes, siue bisexta singulis diebus mensis descendendo notabant, tamen nullam periodum instituebant, nisi eam, quæ fiebat post 1461 annos Ægyptiacos, qui erant anni 1460 Juliani. Thoth autem semper erat primus mensis, non autem incertus, vt apud Persas, a quorum ratione omnino dissentire se omnibus argumentis profitebantur. Quotannis enim, solenni ad eam rem instituto, Apim suum deducebant in locum, qui dicebatur ADYTOs. Ibi iureiurando adi-

gebantur, neque diem, neque mensem intercalaturos, quem in festum A diem immutarent, sed CCC LXV dies peracturos, sicut institutum est ab antiquis. Quæ totidem verbis referuntur a Scholiaſte Germanici Cœſaris. Vbi vides eos perſtingere intercalationem mensis Persici. Perſicumque SAL CHO DAI cum intercalatione mensis irridere. Igitur propter caput periodi Persicæ, & vetus NEVRVZ, hic erat locus de ea re disputandi, cum ea epocha, ut nomen Neuruz ostendit, eſſet Solaris, utique instituta primum in ipſo verno æquinoctio, quod incidebat in 28 Martij Juliani. Hanc epocham hodierni Persæ vocant نوروز خریش NEVRVZ CHARIRATHIN, quare autem, causam me ignorare alibi dixi. Ea epocha fuit vna periodo integra ante Nabonassar, cum tamen Nabonassari enthronismo epagomenę traducendę fuerint a fine Mesori, ad finem Thoth, si periodi modum seruare, & fines priscę epochę tueri voluissent, quod sine ullo dubio ab ipſis Chaldæis factitatum. Ägyptiis autem hoc mutare religio fuit, propter illud solenne iuriſurandum, quod iam retulimus. Si igitur Magis Persarum, in quorum potestate erat intercalatio, tanta religio fuisset suas V A H A K finibus illius mensis, qui annum cludebat, semper coercere, quanta fuit Ägyptiis semper in fine Mesori illas continere, neque inde illas licenter in Encæniis Regum luxare, facilis fuisset via, ad initia & causas illius SAL CHO DAI penetrandi. Nunc, quia in Encæniis omnis imperatoris Persici ηψ επαγούλων fiebat traductio, prorsus turbata sunt vestigia verum in-dagandi. Nam quod in Arabicis literis notatum inueni, prorsus ignoro. وَبِتَمَلْ تَرْكِخَمْ فِي زَمَانِ جَهَنَّمَةِ الْجَمِيلِيَّةِ Initium eorum æræ tempore Gemſchid. Quærant igitur studiosi.

DE MAGNA PERIODO

CHALDAICA.

QVOD Chaldæi iisdem æquabilibus annis, quibus Ägypti & Persæ, vſi ſint, fidem fecerint anni Nabonassari æquabiles. Nabonassar autem erat Rex Chaldæorum. Quia igitur singulis dodecaeteridibus omnes ſignificationes stellarum in orbem redire credebant, hoc non feciſſent, niſi illas dodecaeteridas a certa epocha notarent. Notabant igitur per bifexta noſtra. Hoc eſt, cum quarta die mensis notabatur quartus quadrans, id eſt, quartum bifextum, tunc Dodecaeteris Chaldaica redierat in orbem. Cum autem decima Dodecaeteris ſignata erat in tertiadecima mensis, tunc exactis decem dodecaeteridibus, ſolidus mensis intercalabatur, & caput

A & caput priscæ epochæ iterum neomeniam mensis primi nanciscet batur. Magna igitur periodus Chaldaica decem Dodecaeteridibus Chaldaicis constabat, annis æquabilibus 120, mense uno, annis Julianis 120 absolutis. De Dodecaeteride Chaldaica, quæ primi omnium publicauimus, vide libro secundo.

DE HELED VETERVM HEBRAEORVM.

VE T E R E S Hebræos Chaldææ terræ inquilinos alia anni forma, quam Chaldaica vños tam absurdum credere, quam difficile demonstrare. Imo nihil proclius, quam contrarium demonstrare: quod faceremus, nisi id iam libro IIII præstitissimus. Nam, vt reliqua argumenta omittam, menses diluuij, qui referunt a Mose, meri tricenarij sunt. Præterea appellatio anni omne dubium tollit. Vocabant enim οὐδὲ τὸν ἄνοιξαν, Annum dierum, hoc est annum, quem non æquabili tributione mensium ciuilium describere possis, sed dierum tantum numero complecti. Præter XII enim menses, abundant quinque epagomenæ, quæ mensem non constituunt, & tamen sine illis annus dierum constare non possit. Vocabant etiam οὐδὲ simpliciter, id est dies. Hoc enim nomine totam Solis conuerzionem intelligebant. Qua in re Græcos imitatores habuerunt, qui ἡμέρων nomine periodum Solarem, aut ἔτες καὶ ἡλιαρια intelligebant. Sciscitantibus oraculum de modo placandi Deos respondit Pithius, placari posse, si καὶ μῆνας, & καὶ ἡμέρας sacrificaretur. καὶ μῆνας est Κελαιακῶς, καὶ ἡμέρας autem ἡλιακῶς. Etiam nos meminimus ab Arabibus annum Romanorum Julianum **لِيَام رُومي** Dies Romanos dici. Laban homo Chaldæus XXIIII Genescos, Maneat, inquit, *puella apud nos dies, aut denarium.* Per dies, annum Solis vertentem, per denarium, menses decem, hoc est, 300 dies, intelligit. Quod autem in illa anni forma intercalatione vterentur, testis vox **הַקְרִבָּה**, quæ annum vertentem significat, ut Græcis **προπτή**. Hoc vero non vagum, sed certum, καὶ ἐμπεύθεσμον tempus significa. **D**icit. Ita accipiendum Exodi XXIIII, cum Deus præcipit σκηνοποιίαν celebrari **בְּשַׁנְתִּי תְּפִירְתִּי**, anno vertente: quod apud Samuelem dicitur, **בְּמִינֵת תְּפִירְתִּי**, προπτὴ ἡμέρων aut πεντάθη ἡμέρων. In anno igitur æquabili non potuerunt tueri fines epochæ, vt tempus ciuile ad illam dirigerent, nisi officio intercalationis. Ecquem modum habere potuerunt, nisi Chaldaicum? A Chaldæis annum habuerunt: ab iisdem intercalationem retinuerunt. Habuerunt igitur ipsi suam magnam periodum, qualis fuit Salchodai Persarum, aut denarius

denarius Dodecaeteridum Chaldaicus. Quod sane vero verius. Nam A
120 annis definiebant sæculum, ut vitam humanam, Geneseos VI, 3.
Hoc spatium Hebræi vocant תְּלִיר, id est, durationem vitæ humanæ:
Arabes autem العصر item العصر. Atque id tempus erat He-
bræis, ut Romanis Sæculum. Caput eius magnæ periodi erat in
26 Octobris, ut alibi demonstratur.

DE SÆCULO ROMANO.

Non dubium est, quin aliquando apud Græcos vel aliquos, vel vniuersos modus anni fuerit 354 dierum, & singulis bienniis exactis, hoc est, ut Herodotus loquitur, διὰ τριταῖς ἔτεσι, B
& xxiiii dies alternis intercalarentur. Nam & eius rei Solinus di-
fertim meminit (quanquam apud illum perperam xxii dies pro
xxii excusum est) & ea, quæ refert Herodotus de intercalatio-
ne mensis solidi διὰ τριταῖς ἔτεσι satis aperiunt, etiam sæculo Hero-
doti apud quasdam Græcas nationes illam formam adhuc resedisse.
Sed imposuit Herodoto modus loquendi Hierophantarum, qui in
mensibus cauis pro ἀλέργησι αὐλόν dicebant, & præcipiebant dici, τρίμ
ισαυλός, ne ullus mensis esset sine tricesima die, quam τριακοδά voca-
bant, & religioso cultu obseruabant, ut manifesto docet nos Aristote-
les in Oeconomicis, cuius verba produximus, & interpretati sumus, C
libro primo. Cum igitur omnes menses habuerint τριακοδά, propterea
Herodotus putauit, omnes menses τριακοντημέρου esse. Rursus cum
intercalabant xxii dies, pro secunda dicebant ὄρδινα isauλός: cum au-
tem xxiiii intercalabantur, pro ἀλέργησι dicebatur ὄγδον. Hinc na-
tæ sunt τριετεῖδες καὶ πεντετεῖδες. Trieteris erat biennium cum xxiiii,
aut xxiiii diebus intercalaribus. Pentaeteris erant quatuor anni cum
45 diebus intercalaribus, qui consurgebant ex illis insituis xxii, &
xxiiii. Neque vlla alia melior ratio adferri potest horum duorum
temporum. Tetraeteris igitur erat dierum 146i. quod est verum lu-
strum bisexti Iuliani, aut Eudoxei, ut Plinius notat. At Trieteris e-
rant dies alternis 730, & 731. & propterea Statius Achilleidos pri-
mo eleganter Trieterida vocauit alternam. D

— *Huius in umbra*
Alternam reuocare pie Trieterida Matres Consuerant. —

Alternam, nimirum τὴν πραγματεῖαν ἀνακαθισαύπιν. Sed locus
ille corruptus hodie apud Statium. Legitur enim *Alternum r. p. Tri-
eterice m.*

Hanc

A Hanc rationem prisci illi Aborigines siue ab Euandro, siue ab Aenea edocti annum suum 354 dierum definierunt, donec superstitione imparis numeri 355 pro 354, cæpti usurpari: in intercalationis autem modo & situ nihil immutatum. Alternis enim xxii, & xxxiii dies fine biennij intercalabant. Itaq; eorum biennia alternis erant 732, & 733 dierum, biduo aut triduo Græcorum bienniorum modum excedentia. Hinc siebat, vt fine xi bienniorum, dies xxii, aut xxxiii supra rationes Solis excrescerent. Quibus animaduerfis, vnius Merkedonius (ita vocabant numerum xxii aut xxi i dierum insititorum) omittebatur. Et sic xii anni cum Sole æquabantur. Igitur vndecim biennia priscorum Romanorum siebant dies 8057. Vndecim autem bien-

B nia Iuliana sunt dies 8035: neglectis scilicet horis 12 appendicibus. Itaque differentia est 22 dies, nempe vnius iusti Merkedonij modus. Hunc igitur omittentes iustum periodum xi bienniorum conficiebant, quorum decem habebant singulos Merkedonios suos, ultimum autem constabat duobus annis communibus, nempe diebus 710. Hæc erat periodus anni Romani. Quia vero apud Romanos spatum quinque annorum id erat, quod Græcis Tetraeteris, iustum periodum æquationis annorum existimarunt esse eam, in qua periodus xi bienniorum ab omnibus annis Lustri inciperet: quod non potest accidere, nisi in quinque periodis exactis. Prima periodus incipit ab anno primo lustri, secunda a tertio, tertia a quinto, quarta a secundo,

C quinta a quarto. cuius rei tabulam consule libro secundo, capite de anno Romano. Ita siebant quinquaginta quinque biennia, hoc est anni c x. in quibus quinques anni Romani rationes cum Solaribus pariabant, periodi autem ipsæ cum lustro. Hoc tempus SÆCULVM dictum, cum Circensibus ludis, & pompa indici solebat, ne omissione eius turbaretur anni ratio. Sed & cum piaculo omissum instaurari iussum a Sibylla.

Αλλ' ὁποῖαν μήκος οὐκέτι χρόνον αὐθεντίοισι,
Ζωῆς εἰς ἔλεων ἐκατὸν δέκα κύκλον οὐδὲν αἴσιον,
Μεμνησαὶ Ρωμαῖε, &c.

D Nota sunt de Publio Valerio Poplicola & ara Terenti & Trinoctio sæculari. Huic Panegyri diuersum caput ab anno. Nam anni caput a diebus brumalibus. Sæculares autem ludi committebantur diebus æstiuis. Zosimus: καὶ τὸν ὥρην τὸν θέρην, περὶ ἡμερῶν ὀλιγῶν τὸν θεωρίου αὐχένα, &c. In quo Eleos imitati sunt, qui initium prisci anni a bruma, ludicum autem Olympicum a diebus æstiuis inibant. Hæc est ratio, cur sæculum Romanum c x annis constaret, vt Horat. cecinit,

Certus.

*Certus vndenos decies per annos
Orbis ut cantus referatque ludos.*

Et Sibyllæ testimonium iam a nobis productum : *εἰς ἑτέρων ἔκαλον δέ-
κα χιλιάριον ὁδόντων.* Omissio igitur vndecimi Merkedonij & ignoratio
caussæ Sæculi Romani, eam perturbationem in Fastos induxit, quam
exposuimus libro secundo, quem de reliquis huius rei caussis con-
sulas licet.

DE PERIODO MAGNA DIONYSIANA.

OMNIVM periodorum finis, est æquatio rationum anni ci-
uialis cum rationibus Solis. Nam & Salchodai Persicum, & B
denarius Dodecaeteridum Chaldaicarum, & Cheled He-
braicum, & Sæculum Romanum hoc vnum agunt, vt quæcunque
labes per omissionem, aut dissimulationem interuenit in vsu tem-
porum ciuilium quotidiano, ea tandem obice æquationis fulcia-
tur. Insilio enim vnius mensis solidi caput anni centesimi vicesimi
primi ineuntis in pristinas sedes summouebat veteribus Persis, Chal-
dæis & Hebræis. Contrario remedio Romanis omissio vnius Mer-
kedonij annum centesimum vndecimum ineuntem in veteris epo-
chæ possessionem restituebat. *Αὐθεντὸς διστοιχία* Terminorum Pascha-
lium, & incerta eius rei apud veteres Christianos doctrina fene-
stram aperuit eruditioribus aliquam periodum ineundi, cuius expli-
catione rationes Solis cum Lunaribus pariarent. Et quidem Theo-
philus, & alij quasdam excogitarunt. Sed Victorinus acute animad-
tuerit, nullam fieri neque aliter posse, quam ductu cycli Solaris in
cyclum Lunarem, qui fiunt anni 532. Sed eam periodum refor-
mavit Dionysius Exiguus, capto initio eius a primo anno Christi,
vt ipse & sibi, & posteritati persuasit, non autem a baptismō Chri-
sti, vt fecerat Victorinus. Vnde haec tenus non ab auctore Victorinian-
na, sed ab interpolatore Dionysio, Dionysiana dicta. Quo inter-
vallo quædam tantum accidunt semel, quædam quater, quædam
pluries. Semel incidit in 532 annis, vt Terminus Paschalis in dato
aureo numero in eundem annum cycli Solaris incurrat. Exemplum: D
Esto, si ita videtur, datus annus præsens 1596. Annus est primus
periodi quartæ Dionysianæ, item primus cycli. Terminus Paschalis
v Aprilis. Annus cycli Solis nonus. Aio Terminum Paschalem
nunquam amplius concursurum cum cyclo Solis 1x, & numero au-
reо primo, per totum periodi tempus. Rursus quædam quater tan-
tum accidunt in tota periodo. Citimum Pascha est in xxii Martij,
cum numerus aureus est xvi, litera autem Dominicalis D. Hoc
accidit

A accidit quater, nempe in annis periodi 510, 320, 73, 415. Contra remotissimum Pascha est xxv Aprilis, aureo numero viii, litera Dominicali C. Hoc accidit quater, in annis nempe 46, 141, 388, 483. Denique quædam pluries. Hoc anno 1596, qui est, ut dixi, primus quartæ periodi ineuntis, Matthiæ festum erit prima dies ieunij post Quinquagesimam. Hoc omnino accidere non potest, nisi cum litera Dominicalis est C. præterea hoc accidit in aureis numeris, 1, 6, 9, 12, 17. Quater autem in uno quoque horum numerorum accidit. Vicesies igitur intra 532 annos Festum Matthiæ orditur primam diem ieunij τῷ διπάχεων ἡμερῶν. Itaque qui abstinent ab esu carnium, uno die plus abstinebunt, quam in reliquis annis, propter vigiliam Matthiæ, quæ incidit in diem Martij, vltimam τῷ κρεωφάγων ἡμερῶν: quæ erit crastina die, cum hæc scribebam. Rara occurrit historia in Cedreno, & aliis, quæ non indigeat ope huius periodi. Ideo illius maxime habenda ratio, tametsi sero recepta est in Ecclesiis Occidentis. Nam temporibus Caroli Martelli Galliarum Ecclesiæ vna tantum Victoriniana vtebantur, vt ex Fredegario didicimus; Adone Viennensi, & aliis. Sed & neque statim post editionem Constantiopolis admissa. Nam eius editio incidit in annum vltimum Imp. Iustiniani, circa initium Iustiniani. Tamen confusio incidit circa Pascha anno Christi 546, cyclo Solis xxiii, aureo numero xiv. quod non contigisset, si plane in ysum admissa fuisset editio periodi. quanquam, si proprius rem putemus, hoc contigerit ex edicto Iustiniani, quantum verba Cedreni assequi possumus, quæ apposuimus: πότερον Ιερουαντος γέγονε λεῖψις σίτου ή οἷς, καὶ χειμών πολὺς ἢ τῷ Βυζαντίῳ, καὶ διασηρφήσας Πάσχα. καὶ ἐποίησεν ὁ δῆμος τινῶν διπάχεων μὲν Φεβρουαρίῳ Δ (ΙΔ) ὁ Ἰωάννης Βασιλεὺς πεντακοστοῦ εἰτέρου ἑξακοσίατος καὶ τρισακοσίας. καὶ πολλῶν τῷ κρεωπωλῶν πεντακοσίων, εἰδοῖς ιησούσας, τὸν ἥδιεν. Τοῦτο Πάσχα γέγονε καὶ τὸ βασιλικὸν πεντακοσία. Καὶ διέδητο ὁ λαός τοις δύος ἑξακοσίας πεντακοσίας. Locus est insignis. Quoties terminus Paschalis est Dominicæ, constat solenne Resurrectionis in sequentem Dominicam diffundi. Hoc enim sciunt & mediocriter harum rerum periti. Anno igitur Christi 546, qui erat quintus decimus aurei numeri, vicesimus D autem tertius cycli Solis, terminus Paschalis incidit in Dominicam, Kalend. Aprilis. Itaque populus putauit Pascha eodem die celebrandum cum Termino Paschali, cum octaua potius die Aprilis celebrandum fuisset. Quod sane factum est utique ex edicto Principali. Ita contigit LIII dies populum ieunasse, & ab esu carnium abstinuisse, cum ex consuetudine 46 tantum dies ieunio attributi sint. Hoc igitur indicat, nondum plane receptam fuisse periodum illam;

CE TAB

T A B V L A P E R I O D I M A G N Æ
D I O N Y S I A N Æ.

Litera Ter- mini.		D	G	E	A	D	B	E	C	F	B	G	C	F	D	G	C	A	D	B
Terminus	Pachalit.	V. April	xxg. Mar.	xiii April.	ii v	xxii Mar.	x Apr.	xxx Mar.	viii Apr.	vii viii	xvii Mar.	x Apr.	xv Mar.	iv Apr.	xii Mar.	Kal. Apr.	xxi Mar.	ix Apr.	xxix Mar.	xvi Apr.
		1	ii	iii	iv	1	ii	iii	iiii	iii	iiii	iiii	iiii	iiii	iiii	iiii	iiii	iiii	iiii	iiii
D C	IX	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
B	X	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38
A	XI	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57
G	XII	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76
F E	XIII	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95
D	XIV	96	97	98	99	100	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110	111	112	113	114
C	XV	115	116	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	128	129	130	131	132	133
B	XVI	134	135	136	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	147	148	149	150	151	152
A G	XVII	153	154	155	156	157	158	159	160	161	162	163	164	165	166	167	168	169	170	171
F	XVIII	172	173	174	175	176	177	178	179	180	181	182	183	184	185	186	187	188	189	190
E	XIX	191	192	193	194	195	196	197	198	199	200	201	202	203	204	205	206	207	208	209
D	XX	210	211	212	213	214	215	216	217	218	219	220	221	222	223	224	225	226	227	228
C B	XXI	229	230	231	232	233	234	235	236	237	238	239	240	241	242	243	244	245	246	247
A	XXII	248	249	250	251	252	253	254	255	256	257	258	259	260	261	262	263	264	265	266
G	XXIII	267	268	269	270	271	272	273	274	275	276	277	278	279	280	281	282	283	284	285
F	XXIV	286	287	288	289	290	291	292	293	294	295	296	297	298	299	300	301	302	303	304
E D	XXV	305	306	307	308	309	310	311	312	313	314	315	316	317	318	319	320	321	322	323
C	XXVI	324	325	326	327	328	329	330	331	332	333	334	335	336	337	338	339	340	341	342
B	XXVII	343	344	345	346	347	348	349	350	351	352	353	354	355	356	357	358	359	360	361
A	XXVIII	362	363	364	365	366	367	368	369	370	371	372	373	374	375	376	377	378	379	380
G F	I	381	382	383	384	385	386	387	388	389	390	391	392	393	394	395	396	397	398	399
B	II	400	401	402	403	404	405	406	407	408	409	410	411	412	413	414	415	416	417	418
C	III	419	420	421	422	423	424	425	426	427	428	429	430	431	432	433	434	435	436	437
D	IV	438	439	440	441	442	443	444	445	446	447	448	449	450	451	452	453	454	455	456
B A	V	457	458	459	460	461	462	463	464	465	466	467	468	469	470	471	472	473	474	475
G	VI	476	477	478	479	480	481	482	483	484	485	486	487	488	489	490	491	492	493	494
F	VII	495	496	497	498	499	500	501	502	503	504	505	506	507	508	509	510	511	512	513
E	VIII	514	515	516	517	518	519	520	521	522	523	524	525	526	527	528	529	530	531	532
		XVIII	XIX	XX	XXI	XXII	XXIII	XXIV	XXV	XXVI	XXVII	XXVIII	XXIX	XXX	XXI	XXII	XXIII	XXIV	XXV	XXVI

Cycles
Solaia,
minima.

aut si

Aut si receptam fuisse concedamus, perperam ab Episcopis, & presbyteris interpretatam fuisse. Iam proposuimus Tabulam huius periodi, cuius usus pernecessarius in ratione eorum temporum, quae imperium Constantini Magni secuta sunt, usque ad tempora ultimorum Constantinopolis Cæsarum. Creberrimi casus in illis historiis occurunt, quorum ratio sine hac periodo nunquam explicari potest. Ab annis igitur Christi unitate auctis, ut præcipit regula Dionysiana, abiisse 532 quantum potest, si quidem numerus annorum Christi maior fuerit 532 annis. Reliquum est annus currens periodi. Exemplum: esto annus Christi supra propositus 546. Addita unitate, abiectis 532, remanet annus currens xv secundæ periodi Dionysianæ. In cella, ubi est annus 315, infra ipsos annos 15, habes xxiiii, hoc est vicesimum tertium annum cycli Solis. A latere autem secundæ columnæ, e regione xxiiii, habes literam Dominicalem G, in prima columnna. Ergo anno xv periodi claus Solis fuit 23, litera dominicalis G. Supra 15 annum habes Terminalum Paschalem Kal. April. in litera G. Ergo cum litera dominicalis fuerit G, Terminus Paschalis incidit in Dominicam, & propterea diffundenda est solenitas Resurrectionis in Dominicam proxime sequentem. Igitur Pascha in viii Aprilis. Proinde vulgus errauit anno xix Iustiniani, qui putauerit Pascha cum termino in Kal. Aprilis celebrandum esse. In Cedreno satis constat etiam mediocriter docto, pro Δ Φεγγία, legendum ΙΔ Φεγγάρια. De virtute huic periodi, & aliis, quae ad eam rem pertinent, satis suo loco libro secundo. Anastasius lib. xxii, 706. Anno vicesimo imperij Constantini factus est error Pascha: ḡ Orthodoxi quidam in Oriente octaua Idus Aprilis Pascha celebrarunt. At vero erronei heretici Idus Aprilis. Erat annus 760 Christi: Cyclus d primus. Terminus Paschalis Nonis Aprilis non octaua Iduum. Itaque quum postridic Dominica fuerit, quid sibi velit nescio. Nam vi. Aprilis nullus Terminus conuenit: Mirus est locus.

DE ANNO TROPICO PERSARVM;

SIVE NEVRVZ GELAL&O;
AUT SULTANEO.

D

ACADÈ Iezdegird, ad hæc tempora, idem semper fuit status anni Persici, solutis habenis, nulla intercalatione diei, aut mensis seruata. Neque alium annum popularem habent omnes illi, qui magno Sultano Zophi hodie parent; quanquam in iis, quae ad eorum religionem, ritus, & cultum pertinent, Lunaribus mensibus Hegiræ vtantur. Quia vero fastidiose, atque superstitione diem, & tempus æquinoctij inuestigant, propter panegyrim, quam ex anti-

Cc 2 quissimo

quissimo Persarum instituto in ipso momento, in quo æquinoctij sidus A conficitur, celebrari opus est, vt abunde docuimus libro III. in illa autem forma vaga anni Iezdegirdici difficile est id assequi, tam propter neglectum in anno Persico quadrantem, quam propter prægessionem æquinoctiorum : ob eam rem, Imperator Corasan, siue Mesopotamia, conuocatis peritissimis astrologiæ viris curam noui anni instituendi delegauit. Imperatoris, qui id edixit, & sanxit, nomen est, Abu Arsalan Elselegeuki Elhavvaraz, Muschahi Sultan Corasan. Conuerterunt ad edictum Regium octo præstantissimi viri, Omar Elhaiamu, Abu Hali, Hasen filius Haitham, Elbiruni, Abu Elvvapha Elbuzgiani, Ellukari, Iudex iurisdictionis Elphakati, & Aben Sina, quem vulgo Auisenam vocant. Hi octo رؤس id est primates viri ; sciuerunt, in 130 annis propemodum æquinoctia priscas sedes anteuertere باليام رومي in diebus Romanis, hoc est in anno Juliano: ita vt in 648 annis Romanis præcise quinque intercalationes Bisexti Romani, quod ipsi اليوم الستين vocant, omittendæ sint. Caput autem anni statuerunt in æquinoctio ab ipsis obseruato, in die quartadecima Adar Rumii, hoc est Martij Juliani, hora 2 $\frac{3}{4}$ post meridiem dictæ diei, feria quinta, xvi 11 Phrurdin Iezdegirdici, anno 448 a cæde ipsius Iezdegird, sexta Ramadhan, anno Hegiræ 471. Erat annus Christi Dionysianus 1079, cyclus Solis xxiiii, Lunæ xvi. Ille dies vocatus Oromazda Phrurd in Neuruz Essultani. Hoc est, neomenia æquinoctij imperatorij. Mensium enim appellationibus non aliis vtuntur, quam popularibus Iezdegirdicis. Nunquam vero intercalatur dies, nisi summa ex scrupularia ratione collecta horas 24 consummaverit. Hinc fit, vt non raro, quinto anno exacto intercaletur. Tunc ELWANAK, hoc est ἡπαγόμφων, fiunt vi dierum, vt solet quarto quoque anno exeunte in anno Actiaco Elkuptri. Hac anni forma vtuntur in Panegyribus Neuruz, in annalibus, & Chronologiis, & in Almenichis, & Ephemeridibus suis: ne vlla temporum interueniat perturbatio, quæ in anno populari Iezdegirdico euitari non potest, propter neglectam veteris Neuruz Salchodai periodum magnam. Nomen huic anno factum تاریخ الجلایة للنحویة : D

Æra Augusta astronomica. Nam جلال est maiestas. Vocatur etiam تاریخ المکانی Æra Regia, masculino genere, vt antea feminino. Tabulam huius formæ subiccimus.

A TABVLA MAGNÆ PERIODI
NEVRVZ GELALI

Anni expag.	CHARACTER ANNI.			Προήκοσ χρο- νική.			Anni collecti.	CHARACTER ANNI.			Προήκοσ χρο- νική.			Periodi collecti.	Dies.	
	Feria	Horz	Scrup. 1080.	Dies	Horz	Scrup. 1080.	Fe- riæ.	Ho- rz.	Di- es.	Ho- rz.	Fe- riæ.	Ho- rz.	Fe- riæ.	Ho- rz.		
1 1	5	880	0	0	200		1 7	5	13	0	5		6 4 8	5		
2 2	11	680	0	0	400		5 4	4	20	10			1 2 9 6	10		
3 3	17	480	0	0	600		8 1	2	50	15			1 9 4 4	15		
4 4	23	280	0	0	800		1 0 8	1	40	20			2 5 9 2	20		
5 6	5	80	0	0	1000		1 3 9	6	17	1	1		3 2 4 0	25		
6 7	10	960	0	1	120		1 6 2	5	61	6			3 8 8 8	30		
7 1	16	760	0	1	320		1 8 9	3	19	1	11		4 5 3 6	35		
8 2	22	560	0	1	520		2 1 6	2	81	16			5 1 8 4	40		
9 4	4	360	0	1	720		2 4 3	7	21	1	21		5 8 3 2	45		
10 5	10	160	0	1	920		2 7 0	6	10	2	2		6 4 8 0	50		
11 6	15	1040	0	2	40		2 9 7	4	23	2	7		7 1 2 8	55		
12 7	21	840	0	2	240		3 2 4	3	12	2			7 7 7 6	60		
13 2	3	640	0	2	440		3 5 1	2	12		17		8 4 2 4	65		
14 3	9	440	0	2	640		3 7 8	7	14	2						
15 4	15	240	0	2	840		4 0 5	6	33		3					
16 5	21	40	0	2	1040		4 3 2	4	16	3	8					
17 7	2	920	0	3	160		4 5 9	3	53		13					
18 1	8	720	0	3	360		4 8 6	1	18	3			1 8			
19 2	14	520	0	3	560		5 1 3	7	73		23					
20 3	20	320	0	3	760		5 4 0	5	20	4	4					
21 5	2	120	0	3	960		5 6 7	4	9	4	9					
22 6	7	1000	0	4	80		5 9 4	2	22	4	14					
23 7	13	800	0	4	280		6 2 1	1	11	4	19					
24 1	19	600	0	4	480		6 4 8	7	0	5	0					
25 3	1	400	0	4	680											
26 4	7	200	0	4	880											
27 5	13	0	0	5	0								X	5.	2.	158

In 27 annis, vt vides, nulla scrupula de horis fiunt reliqua: in vicesies quater 27 annis, hoc est in 648, nullæ horæ superfiunt: & feria redit in orbem: quæ est periodus magna constans ex minusculis 24, quarum singulæ annorum 27.

D M E T H O D V S. Scribebamus hæc anno Christi Dionysiano 1595, Decembris Iuliani 23, feria III. Pro perpetua methodo, abiice semper de anno Christi currente annos 1079. Relinquentur anni præteriti Gelalæi. Si annorum præteritorum summa residua excesserit 648; abiectis 648; remanent anni periodi magnæ annorum 648. Abiectis igitur ex methodo, 1079 annis, de anno

Meases Gelali.	Dies collecti.	CHARACTER NEOMENIARVM.						
		1	2	3	4	5	6	7
Phurdin	3 0	7	1	2	3	4	5	6
Adarpahascht	6 0	2	3	4	5	6	1	2
Chardad	9 0	4	5	6	7	1	2	3
Thir	1 2 0	6	7	1	2	3	4	5
Mardad	1 5 0	1	2	3	4	5	6	7
Schehariz	1 8 0	3	4	5	6	7	1	2
Mehar	2 1 0	5	6	7	1	2	3	4
Aban	2 4 0	7	1	2	3	4	5	6
Adar	2 7 0	2	3	4	5	6	7	1
Di	3 0 0	4	5	6	7	1	2	3
Behemen	3 3 0	6	7	1	2	3	4	5
Asphandar	3 6 0	1	2	3	4	5	6	7
Wahak	3 6 5	3	4	5	6	7	1	2

C C 3 Christi

Christi currente 1595, remanent anni Gelalæi præteriti 516. Volo A scire, cui diei Gelalææ respondet dies proposita Iuliana. Annis proxime minoribus collectis 513 congruunt de charactere anni, 7.7.0. Item περιγράφεως χρονικῆς 3. 18. 0. Reliquis autem tribus congruunt characteris 3.17. 480. περιγράφεως autem 0.0. 600. Summa: character 4. 0. 480 περιγραφής: 3. 18, 600. Radix 5. 2. 158 cum charactere 4. 0. 480. composita dat 2. 2. 638, neomeniam Phrurdin Gelalæi, nempe feriam secundam hor. 2. 638, a meridie Phrurdin. Tempus igitur incidit post meridiem x diei Martij Iuliani. Et id demonstratur etiam ex modo περιγράφεως χρονικῆς dierum 3. 18. 600. Tot enim dies, horas, & scrupula antegressum est æquinoctium meridiem xiiii Martij Iuliani, ab editione Gelalæa. A meridiie x Martij, ad propositam diem xxiiii Decembris, sunt dies 289, inclusiue. In laterculo mensium, numerus proxime minor 270 e regione Adar mensis noni, de 289 abiectus relinquit 19 diem Di mensis Gelalæi decimi. Character anni est feria secunda; vt iam vidi mus. Ergo ex Laterculo mensium neomenia Di fuit feria vi. Et proinde xix Di fuit feria iii, nempe dies proposita 23 mensis Decembris Iuliani. Quod fuit propositum. Hæc anni forma & elegantissima est, & commodissima propter periodum absolutam: neque cius ratiocinia multum absunt ab obseruationibus Hipparchi. Nam si retro instituantur periodi Gelalææ 648 annorum, vt ab anno periodi Iulianæ 4496, a quo anno ad Phrurdin Gelalæum sunt anni C 1296, quæ sunt duæ periodi magnæ: annus 73 periodi prioris incidet in annum periodi Iulianæ 4568, in quo obseruatum æquinoctium ab Hipparcho, feria 3, 18 horis post meridiem ipsius feriæ tertiae. Atqui 72 annis periodi competit de charactere 5.10. 720. Quibus adiectus character Gelalæus, siue Radix, 5. 2. 158, componit characterem anni obseruati æquinoctij Hipparchici feriæ 3. 12, 878. vt post medium noctem æquinoctium contigerit ex epilogismo Gelalæo, quod Hipparchus obseruauit circa ortum Solis.

PORRO sciendum, periodum 648 annorum non extare in collectis annis Gelalæis, quos habemus Arabice scriptos: sed nos eam periodum excogitasse. Nam illorum anni, vt diximus, sunt D collecti per 30 annos tantum. Nos vero tandem animaduertimus ex 648 eiusmodi annis periodum elegantissimam fieri, in qua, peremptis quinque bisextis in anno Iuliano, feria redit in orbem. Quare si Persis ea periodus hodie est in vsu, est cur gaudeamus, id a nobis nullo indicante animaduersum fuisse. Sin autem, esto illa periodus nostra anni Gelalæi, non Gelalæa. Subiecimus etiam motum Lunæ μετεμπλώσεως in hac anni forma. Annus Gelalæus est die rum

A rum 365. hor. 5. 880. Deductis diebus 354. hor. 8. 876, qui est modus anni Lunaris, remanent dies 10. 21. 4, Epactæ vnius anni, Triplicatæ, deducto

mense Lunari, relinquent dies 3. 2. 299. Et ita semper propagando, & mensem Lunarem, cum res postulat, deducendo, tandem epactæ anni 9 fiunt dies 29. 10. 718.

B quæ summa minor est mense Lunari, nempe 29. 12. 793. Deductis igitur 29. 10. 718 de 29. 12. 793, remanent dies 0. 2. 75. excessus Lunæ supra Solem. quæ est μετέμπιωσις Lunæ in anno Gelalæo. Igitur

EPACTÆ LVNARES IN CYCLO GELALAEO.			
Anni expfisi.	Dies.	Horæ.	Scrup. 1080.
1	10	21	4
2	21	18	8
Emb.	3	3	299
	4	13	23
	5	24	20
Emb.	6	6	598
	7	17	1
	8	27	22
Emb.	9	9	6
	10	20	3
Emb.	11	1	12
	12	12	9
	13	23	6
Emb.	14	4	14
	15	15	11
	16	26	8
Emb.	17	7	16
	18	18	13
	19	29	10

CYCLI μΕΤΕΜ- ΠΙΩΣΕΩΣ.			
Cycli	Dies μετέμ- πιωσις.	Ho- rae.	Scrup. 1080.
1	0	2	75
2	0	4	150
3	0	6	225
4	0	8	300
5	0	10	375
6	0	12	450
7	0	14	525
8	0	16	600
9	0	18	675
10	0	20	750
11	1	17	420
12	2	14	90
13	3	10	840
14	4	7	510
15	5	4	180
16	6	0	930
17	7	18	270
18	8	21	600
19	9	7	1020
200	17	5	360
300	25	20	900
400	34	11	840

Luna in 12 cyclis, hoc est annis Gelalæis 228, descendet vna die.

C Verbi gratia, si nouilunium fuerit in neomenia Phrurdin, post 228 annos, erit in secunda Phrurdin: post 456, in 3 Phrurdin. Et sic deinceps. De qua re amplius disputabitur in nouo anno cœlesti.

DE NOVO ANNO CÆLESTI.

E X his, quæ proxime disputauimus, satis acceptum est, annum Tropicum esse duplicitis generis. Aut enim sola conuersione censetur: ut ab æquinoctio, ad idem æquinoctium: aut non solum caput naturale habet, sed etiam partibus naturalibus descriptus est: qua-

D lia sunt naturalia circuli segmenta, quæ Dodecatemoria dicuntur. Ideo iure a nobis Cœlestis vocetur. Prioris generis est Gelalæus a nobis proxime demonstratus. Alterius forma a nemine hactenus edita fuit, nem dum apud gentem aliquam recepta. Totius negotij duo præcipua, descriptio mensium, & caput anni. Menses totidem, quot Significi Dodecatemoria. Sed quatuor tantum ex illis vere naturales dici possunt, qui a quatuor cardinibus describuntur, utroque æquinoctio, bruma & solsticio. Ptolemæus demonstrauit & a se & ab

C. Hipparcho,

Hipparcho , maiorem arcum a Sole confici ab æquinoctio verno , ad A autumnale , quam ab autumnali , ad vernum : item maiorem esse quadrantem ab initio Arietis , ad initium Cancri , quam reliquum , ad initium libræ : duos autem reliquos alterum altero pauxillo maiuscum esse , sed quæ differentia nullius momenti futura sit in ratione ciuilium temporum . Rursus arcum ab initio Arietis , ad initium Libræ esse paulo minorem dierum 187 : sed ita , vt tuto integri dies 187 assumi possint . Quadrans igitur prior incipiens ab Arie- te , nullo erroris periculo , dierum 94 sumi potest : sequens vero 93 . In hoc enim discedimus ab Eu&temone , Metone , Eudoxo , Philip- po , Dionysio , Dositheo , & reliquis parapegmatum artificibus , qui circulum æstuum totidem quidem dierum definiuerunt , sed illis B in mensium tributione ratio claudicat , attributis tam Tauroni , quam Didymoni 32 diebus , ac uno de Parthenone præter ius detracto . Nos sapientissimos Arabas sequimur , qui vni Didymoni duos supra triginta , reliquis quinque singulos supra tricenos dant . In altero se- micirculo Arabibus cum veteribus Parapegmatum auctoribus con- uenit , descriptis Toxone & Ægone vndetricenum , cæteris quatuor tricenum dierum . Quod si quis obiiciat , hæc mutari posse propter apogeyum Solis , aut aliam nescio quam caussam , næ ille , quid sit ci- uilis annus cælestis , ignorat , qui ab emendatore Chronologiæ exigat , quod ab astrologo , aut summo mathematico præstari non potest . præ- terea Ἡφαιστίου , ostendunt hanc rationem adhuc constare , & cum C veterum obseruationibus æquinoctialibus congruere . Supereft Caput anni . Huius quoque duo fastigia , Epocha Solis , & interuallum temporis . Epochas Solis quatuor naturales tantum diximus , vtrum- que æquinoctium , & vtrumque punctum Tropicum . Sed tutius al- terutrum æquinoctium . Nam obseruatio Solstitiorum operosissima , & aleæ plenissima , quod Sol per Tropicum plurimos dies immoretur : quo fit , vt incrementa & decrementa dierum circa illa puncta diu- tissime sint αἰεταιδῆς . Itaque veteres Græci scribunt , Solstitiali & Brumali tempore per quadraginta dies , extremum Gnomonis um- bræ in lineis horologiorum tropicis morari , ita vt nulla aut certe par- D ua admodum ὥραλαξις per 40 dies percipiatur : vt verum fuerit quod de illo tempore anni Manilius dixit : *Statque uno Natura loco.* Hinc est , quod Hipparchus diffidit , non solum Eu&temonis , Metonis , Aristarchi , & Archimedis , sed & suas quoque solstitialium obser- uationes vitio carere . Adeo difficilis res , Solstitij momentum depre- hendere . Si igitur interuallum temporis statuerimus , postea epocham Solis , quam visum fuerit , assuumemus . Esto igitur annus periodi Julianæ 764 , in quo statuemus caput & epochæ nostræ , & anni cæ- lestis .

Alestis. Deinde eligatur ex veteribus obseruationibus æquinoctialibus accuratissima omnium, ad cuius regulam rationes nostras componamus. omnium vetustissimæ æquinoctiorum obseruationes sunt Hipparchæ. Sed omnium accuratissima, & quam adeo ἀκείβεστω ipse obseruator Hipparchus vocat, est illa, qua æquinoctium notatum est in tertia ἡπαγούλρων, sequente quarta, in media nocte anni 601 desinentis a meridie Thoth primi Nabonassar, anno 32 tertiae periodi Calippicæ; quod tempus congruit horis 12 a meridie 26 Septembris anni 4567 periodi Iulianæ, feria septima, sequente prima. Hæc profecto omnium æquinoctialium obseruationum accuratissima, & maiori parti posteriorum obseruationum conuenientissima comperta est. Ideo non solum ex commendatione auctoris, sed etiam ex eius fide, quæ nobis explorata est, omnibus aliis anteponetur. Ab ea igitur retro putanda sunt æquinoctia. quod fieri, si prius, quem modum anni sequemur, definiuerimus. Nam duo tantum sunt, qui alias omnes excludunt, Alfonsinus, & Gelalæus. Sed Alfonsinus longe melior, & tutior: quia posterior Gelalæo, ideoque certior. Nam a temporibus Ptolemæi, artifices posteriores anni modum maiorem pronunciarunt, quam priores. Albateni in annis 106 vnum bisextum de diebus Romanis, ut ipse loquitur, perire putat. Sapientes Persidis formæ Gelalææ conditores in annis 129, aut 130. Elzuphi, & Alzarakeel in annis 131. Alfonsini postremi omnium, in annis 134. Hic progressus incrementorum nimirum inde est, quod a longinquieribus interuallis certior est rei examinatio. Itaque hoc satis nobis acceptum est, de modo anni Tropici, de quo nemo haetenus quicquam certi definire potuit, nullum meliorem Alfonsino inueniri posse. Annus igitur ex Alfonsino præscripto est dierum 365. hor. 5.49.16' prope. Abiectis omnibus septenariis dierum, relinquitur character vnius anni 1. 5. 49. 16". hoc est, feria prima, hor. 5.49'.16". duplum eius est 2.11. 38'. 32". Ita potest Tabula characteris anni in infinitum propagari. Iam ab epocha a nobis instituta, nempe ab anno periodi Iulianæ 764, ad annum eiusdem periodi 4567, in quo æquinoctium autumnale ab Hipparcho obseruatum, anni sunt præcisi Iuliani 3803.

Conclusio postremi omnium, in annis 134. Hic progressus incrementorum nimirum inde est, quod a longinquieribus interuallis certior est rei examinatio. Itaque hoc satis nobis acceptum est, de modo anni Tropici, de quo nemo haetenus quicquam certi definire potuit, nullum meliorem Alfonsino inueniri posse. Annus igitur ex Alfonsino præscripto est dierum 365. hor. 5.49.16' prope. Abiectis omnibus septenariis dierum, relinquitur character vnius anni 1. 5. 49. 16". hoc est, feria prima, hor. 5.49'.16". duplum eius est 2.11. 38'. 32". Ita potest Tabula characteris anni in infinitum propagari. Iam ab epocha a nobis instituta, nempe ab anno periodi Iulianæ 764, ad annum eiusdem periodi 4567, in quo æquinoctium autumnale ab Hipparcho obseruatum, anni sunt præcisi Iuliani 3803.

Dicitur ab Hipparcho obseruatum, anni sunt præcisi Iuliani 3803. Quibus congruunt de charactere iam dicto 7. 9. 28'. 27". Hoc est, si toties assumas characterem anni 1. 5. 49. 16". quot sunt anni interualla, habebis feriam 7. hor. 9. 28. 27". Character autem æquinoctij Hipparchei fuit 7.12. 0. 0. de quo deductis 7.9. 28'. 27", remanent 7. 2. 31. 33". character æquinoctij autumnalis anni 764 periodi Iulianæ, hoc est feria 7. hor. 2.31'.33" post meridiem dictæ feriæ septimæ, idque Alexandriæ. Quod si modum anni

Alfonsini

Alfonsini 365.5.49'.16", ex modo anni Iuliani 365.6'.0'.0" dedu- A
 xeris , habebis hor. 0.10',44". differentiam anni Iuliani & Alfonsini,
 quæ est περιγραφὴ τοῦ διαφορᾶς τῶν ἡμερῶν. quam si per 3803 annos multiplica-
 ueris, habebis dies 28, hor. 8.31'.33", περιγραφὴς τῶν ἡμερῶν ab æquino-
 ctio anni 764, ad æquinoctium Hipparchi, in anno 4567. Igitur
 compositis 28 diebus, horis 8.31'.33".cum 26.12 Septembris, per-
 uenies ad meridiem 25 Octobris , feria septima , vbi fuit æquino-
 ctum ciuale anni nostri cælestis,in anno epochæ nostræ 764,ad me-
 ridianum Alexandriæ. Quare a Zygone anni 764 sumemus initium
 epilogismorum nostrorum. Confecimus igitur Tabulam anni Solaris
 Tropici primum per annos expansos 76, qui anni sunt compositi cum
 charactere Zygonos anni propositi 764. Æquinoctium fuit feria 7. B.
 2. 31'.33". hoc est hora secunda post meridiem feriæ septimæ. Sed
 quia nos astronōmice feriam instituimus a meridie, ciuiliter autem ab
 occasu Solis, character noster erit 1. 2. 31'.33".cum quo si composue-
 ris characterem vnius anni 1.5.49.16, habebis characterem anni se-
 cundi 2.8.21'. Ita propagando habebis 76 annos characteri anni
 implicitos. Deinde sequitur Tabula annorum collectorum per 76,
 sine charactere. Adiecti quatuor laterculi neomeniarum cælestium
 singuli ab uno quatuor naturalium mensium incipientes cum chara-
 cteribus suis. ut patet in subiectis exemplis.

TABVLA

A

TABVLA ANNI TROPICI IN
ANNIS EXPANSIS.

Anni expans.	CHARACTER ANNI.			Проявление Хро- ни.			CHARACTER ANNI.			Проявление Хро- ни.			
	Fe- ria. es.	Ho- rae. es.	Scrup. prima.	Di- scr. II. es.	Ho- rae. es.	Scrup. prima.	Gt. Scrup. I. II.	Scrup. prima.	Di- scr. II. es.	Ho- rae. es.	Scrup. prima.	Gt. Scrup. I. II.	
1	1	2	33	0	0	11	0	0	50	4	1	19	22
2	2	8	21	0	0	21	0	1	40	42	3	1	11
3	3	14	10	0	0	32	0	2	30	43	4	7	1
4	4	19	59	0	0	43	0	3	20	44	5	12	50
5	6	1	49	0	0	54	0	4	10	45	6	18	39
6	7	7	38	0	0	40	0	5	0	46	1	0	29
7	1	13	27	0	1	15	0	5	50	47	2	6	18
8	2	19	16	0	1	26	0	6	40	48	3	17	7
9	4	1	6	0	1	37	0	7	30	49	4	17	56
10	5	6	55	0	1	47	0	8	20	50	5	23	46
11	6	12	44	0	1	58	0	9	10	51	7	5	35
12	7	18	33	0	2	9	0	10	0	52	1	11	29
13	2	0	23	0	2	20	0	10	50	53	2	17	13
14	3	6	12	0	2	30	0	11	40	54	3	23	3
15	4	12	1	0	2	41	0	12	30	55	5	4	52
16	5	17	51	0	2	52	0	13	20	56	6	10	41
17	6	23	40	0	3	2	0	14	10	57	7	16	30
18	1	5	29	0	3	13	0	15	0	58	1	22	20
19	2	11	18	0	3	24	0	15	50	59	3	4	9
20	3	17	8	0	3	35	0	16	40	60	4	9	58
21	4	22	57	0	3	45	0	17	30	61	5	15	48
22	6	4	46	0	3	56	0	18	20	62	6	21	37
23	7	10	35	0	4	6	0	19	10	63	1	3	26
24	1	16	25	9	4	18	0	20	0	64	2	9	15
25	2	22	14	0	4	28	0	20	50	65	3	15	2
26	4	4	3	0	4	39	0	21	40	66	4	20	54
27	5	9	52	0	4	50	0	22	30	67	6	2	43
28	6	15	42	0	5	1	0	23	20	68	7	8	32
29	7	21	31	0	5	11	0	24	10	69	1	14	22
30	2	3	20	0	5	22	0	25	0	70	2	20	11
31	3	19	10	0	5	33	0	25	50	71	4	2	0
32	4	14	59	0	5	43	0	26	40	72	5	7	49
33	5	20	48	0	5	54	0	27	30	73	6	13	39
34	7	2	37	0	6	5	0	28	20	74	7	19	28
35	1	8	27	0	6	16	0	29	10	75	2	1	17
36	2	14	16	0	6	26	0	30	0	76	3	7	7
37	3	20	50	6	37	0	30	50					
38	5	1	54	0	6	48	0	31	49				
39	6	7	44	6	6	59	0	32	30				
40	7	13	33	0	7	9	0	33	20				

TABV=

T A B V L A A N N I T R O P I C I
IN ANNIS COLLECTIS.

A

Anni Colle- cti.	CHARACTER ANNI			Проявление хро- ники.			Проявление то- глики.			Anni Colle- cti.	CHARACTER ANNI			Проявление хро- ники.			Проявление то- глики.		
	Fe- ri- a. ia.	Ho- mo- nia.	Scrup. prima.	Di- es.	No- rae.	Scrup. prima.	Gr.Scrup.	Scrup. I.	Scrup. II.		Fe- ri- a. ia.	Ho- mo- nia.	Scrup. prima.	Di- es.	No- rae.	Scrup. prima.	Gr.Scrup.	Scrup. I.	Scrup. II.
76	3	10	24	0	13	36	1	3	35	3116	7	18	25	23	9	35	43	26	55
152	6	20	48	1	3	12	2	7	10	3192	4	4	49	23	19	11	44	30	30
228	3	7	12	1	16	48	3	10	45	3268	7	15	13	24	8	47	45	34	5
304	6	17	36	2	6	24	4	14	20	3344	4	1	37	24	22	23	46	37	40
380	3	4	0	2	20	0	5	17	55	3420	7	12	1	25	11	59	47	41	15
456	6	14	24	3	9	36	6	21	30	3496	3	22	25	26	1	35	48	44	50
532	3	0	48	3	23	12	7	25	5	3572	7	8	49	26	15	11	49	48	25
608	6	11	12	4	12	48	8	28	40	3648	3	19	13	27	4	47	50	52	0
684	2	21	36	5	2	24	9	32	15	3724	7	5	37	27	18	23	51	55	35
760	6	8	0	5	16	0	10	35	50	3800	3	16	1	28	7	59	52	59	10
836	2	18	24	6	5	36	11	39	25	3876	7	2	25	28	21	35	54	2	45
912	6	4	48	6	19	12	12	43	0	3952	3	12	49	29	11	11	59	6	20
988	2	15	12	7	8	48	13	46	35	4028	6	23	13	30	0	47	56	9	55
1064	6	1	36	7	22	24	14	50	10	4104	3	9	37	30	14	23	57	13	30
1140	2	12	0	8	12	0	15	53	45	4180	6	20	1	31	3	59	58	17	5
1216	5	22	24	9	10	36	16	57	20	4256	3	6	25	31	17	35	59	20	40
1292	2	8	48	9	15	12	18	0	55	4332	6	16	49	32	7	11	60	24	15
1368	5	19	12	10	4	46	19	4	30	4408	3	3	13	32	20	47	61	27	50
1444	2	5	36	10	18	24	20	8	5	4484	6	13	37	33	10	23	62	31	25
1520	5	16	0	11	8	0	21	11	40	4560	3	0	1	33	23	59	63	35	0
1596	2	2	24	11	21	36	22	15	15	4636	6	10	25	34	13	35	64	38	35
1672	5	12	49	12	11	12	23	18	50	4712	2	20	49	35	3	11	65	42	10
1748	1	23	12	13	0	48	24	22	25	4788	6	7	13	35	16	47	66	45	45
1824	5	9	36	13	14	24	25	26	0	4864	2	17	37	36	6	23	67	49	20
1900	1	20	0	14	4	0	26	29	35	4940	6	4	1	36	19	59	68	52	55
1976	5	6	24	14	17	36	27	33	10	5016	2	14	25	37	9	35	69	56	30
2052	1	16	48	15	7	12	28	36	45	5092	6	0	49	37	23	11	71	0	5
2128	5	3	12	15	20	48	29	40	20	5168	2	11	13	38	12	47	72	3	40
2204	1	13	36	16	10	24	30	43	55	5244	5	21	37	39	2	23	73	7	15
2280	5	0	1	16	23	59	31	47	30	5320	2	8	1	39	15	59	74	10	50
2356	1	10	25	17	13	35	32	51	5	5396	5	18	25	40	5	35	75	14	25
2432	4	20	49	18	3	11	33	54	40	5472	2	4	49	40	19	11	76	18	0
2508	1	7	13	18	16	47	34	58	15	5548	5	15	13	41	8	47	77	21	25
2584	4	17	37	19	6	23	36	1	50	5623	2	1	37	41	22	23	78	25	10
2660	1	4	1	19	19	59	37	5	25	5700	5	12	1	42	11	59	79	28	45
2736	4	14	25	20	9	35	38	9	0	5776	1	22	25	43	1	35	80	32	20
2812	1	0	49	20	23	11	39	12	35	5852	5	8	49	43	15	11	81	35	55
2888	4	11	13	21	12	47	40	16	10	5928	1	19	13	44	4	47	82	39	30
2964	7	21	37	22	2	23	41	19	45	6004	5	5	37	44	18	23	83	43	5
3040	4	8	122	15	59	42	23	20		6080	1	16	1	45	7	59	84	46	40

C

LATER.

A

LATERCVLVM
ZYGONOS.

	1	2	31'	33".	DIES	6	10	20'	33".	DIES
Zygon	1	2	3	4	5	6	7	30	30	
Scorpion	3	4	5	6	7	1	2	30	60	
Toxon	5	6	7	1	2	3	4	29	89	
Ægon	6	7	1	2	3	4	5	29	118	
Hydron	7	1	2	3	4	5	6	30	148	
Ichthyon	2	3	4	5	6	7	1	30	178	
Krion	4	5	6	7	1	2	3	31	209	
Tauron	7	1	2	3	4	5	6	31	240	
Didymon	3	4	5	6	7	1	2	32	272	
Karkinon	7	1	2	3	4	5	6	31	303	
Leonton	3	4	5	6	7	1	2	31	334	
Parthenon.	6	7	1	2	3	4	5	31	365	

LATERCVLVM
ÆGONOS.

B

LATERCVLVM
KRIONOS.

	4	8	31'	33".	DIES
Krion	1	2	3	4	5
Tauron	4	5	6	7	1
Didymon	7	1	2	3	4
Karkinon	4	5	6	7	1
Leonton	7	1	2	3	4
Parthenon	3	4	5	6	7
Zygon	6	7	1	2	3
Scorpion	1	2	3	4	5
Toxon	3	4	5	6	7
Ægon	1	2	3	4	5
Hydron	5	6	7	1	2
Ichthyon.	7	1	2	3	4

LATERCVLVM
KARKINONOS.

	1	22	49	29.	DIES
Karkinon	1	2	3	4	5
Leonton	4	5	6	7	1
Parthenon	7	1	2	3	4
Zygon	3	4	5	6	7
Scorpion	5	6	7	1	2
Toxon	7	1	2	3	4
Ægon	1	2	3	4	5
Hydron	2	3	4	5	6
Ichthyon	4	5	6	7	1
Krion	6	7	1	2	3
Tauron	2	3	4	5	6
Didymon	5	6	7	1	2

Tabula, vt vides, duplex est annorum expansorum, & collectorum, vtraque trinum ordinum. primus ordo annorum expansorum continet characterem anni. Hoc est, anni expansi habent implicitum characterem primi Zygonis, in anno 764; progradientes per appositionem characteris vnius anni 1.5.49.16". At primus ordo in annis collectis habet tantum simplices annos sine charactere. Secundus ordo est differentia anni Iuliani, & anni Tropici, quæ est περιηγησις χρονική. Tertius ordo est περιηγησις θερμική. Sequuntur quatuor Latercula incipientia singula ab uno ex quatuor naturalibus mensibus, cum suis characteribus feriarum: item cum charactere æquinoctij vtriusque, brumæ, & solstitij in anno primo epochæ nostræ. Zygonos enim Æquinoctialis character, vt vidimus, est 1.2.31'.32". Ægonosest 6.10.20'.33". Quem colligimus ex obseruatione Lunæ coniunctæ cum Spica Virginis in Dd anno

anno primo Imperatoris Traiani, Christi autem 98 ineunte. Ex qua A obseruatione comperimus Solis ingressum in Capricornum fuisse Alexandriæ horis 18.20.1, feria 6 post meridiem 22 Decembris, anni Christi 97, qui erat annus periodi Julianæ 4810. Interuallum ab epocha nostra, anni 4046. Itaque character illis conueniens de modo anni Alfonsini, nempe 7.7.58'. detractus de charactere 7.18.20', relinquit characterem neomeniæ Ägonos, aut brumæ in anno 764, nempe 6.2.23'. Character æquinoctij Krionos est ex æquinoctij verni obseruatione Hipparchea, quæ secuta est autumnalem anni 32 periodi tertiae Calippicæ. quam & ipse Hipparchus *ακριβεστίων* vocat. Denique character Solstitij Karkinonos, nempe 1.22.49'. 29", est ex Ptolemæi obseruatione in anno Christi 140. Sed tardior est vno die, vt sunt omnes Ptolemaicæ obseruationes. Quare qui anni caput a Karkinone instituere volet, vnum diem de feriæ charactere minuere debet: & ita recte congruet epilogismus cum phænomenis. Nam vt Metonis Solstitione saltem vno die maturius fuit iusto, ita Ptolemaicum tardius est vno die. Quemadmodum autem Hipparchus damnat obseruationem Metonis, ita Albateni suspectas habet Ptolemaicas, & caussam erroris in instrumenta confert. Hæc autem tabula vt est duplex, ita compendio duarum tantum ingressorum contenta est. Itaque sine ullo labore neomeniam Zygono adipisceris. Methodus hæc est: Semper

5	4	7	2	2	4	49	40	19	11	76	18	0
7	3	6	1	3	3	9	0	1	3	4	1	50
5	5	4	5	1	18	28	41	8	15	77	18	50

C.

ab anno currente periodi Julianæ abiice annos 763. Residuus numerus est annus currens ab epocha nostra, hoc est annus, qui inire debet, & cuius Zygono neomeniam inuestigamus. Accipe proxime minorem numerum in annis collectis, reliquum in annis expansis, & numeros eis congruentes. Habebis characterem neomeniæ quæsitæ, dies περιγένεως ζεοντικῆς, gradus περιγένεως Τητηκῆς. Exemplum esto annus Christi 1595, qui est periodi Julianæ 6308. Abiectis 763, residui 5545 significant annos 5544 abiuisse ab epocha, & 5545 iam incipere. Numerus proxime minor in annis quidem collectis D 5472, reliquus autem 73 in annis expansis. Quorum omnium e regione numeri collecti dant characterem Zygono feriam 1.18.50'. Fuit igitur æquinoctium ciuale Alexandriæ, hora 18 post meridiem feriæ septimæ, in die 13 Septembris. a qua meridie *αὐρηλικῶν* putamus feriam primam. Itaque æquinoctium ciuale incidit scrup. 50' post ortum Solis. xiiii Septembris, feria prima. Porro dies περιγένεως ζεοντικῆς 41. 8. 15', significant totidem dies anticipasse æquino-

Aæquinoctium a 26 Octobris; qui retro putati desinunt in 14 Septembris. Denique 77. 18'. 50'. grad. aæquinoctium anteuertit in anteecedentia. Adeptus characterem neomeniæ Zygōnōs; ex Laterculo reliquorum mensium neomenias colliges; vt patet: neque monitore opus est. Qui igitur volet instituere caput anni a Zygone, vt nos, aut ab Ægōne, meminerit de periodo Iuliana semper minuere annos 764. Reliqui erunt anni præteriti. Qui autem ordietur annum suum a Krione; aut Karkinone, deducere debet annos 765, vt reliqui sint anni præteriti. Quod si instituit tabulam annorum expansorum cum Radice implicita, vt nos fecimus, quia tunc annus expansus sumitur pro anno currente, pro methodo Zygonis & Ægonis, 763 duntaxat detrahendi erunt, vt nobis factum est: pro methodo autem Krionos & Karkinonos, 764. Hac anni forma, quam proponimus, neque melior, neque elegantior, neque tutior excogitari potest, vt pote quæ obseruationibus veterum, & rationibus astronomicis nititur. His ita animaduersis, Hemerologium, siue Kalendarium ex laterculi præscripto construendum est cum septuplici columna. Prima continebit numerum dierum mensis, secunda characterem dierum: tertia Epactas Lunares anni Tropici: quarta cylclum Iudaicum: quinta omnium capacissima neomenias Iudaicas: Sexta dies mensium Julianorum. Septima & ultima Epactas Lunares in anno Juliano.

Dd 2 HE

HEMEROLOGIVM CÆLESTE.
ZYGON ♂ DIES XXX. TOXON ♂ DIES XXIX.

Dies Zj. genuin.	Chara- ct.	Epaet.	Cyclus Iud.	M E N S E S IVDAICI.	Epaetæ Julianæ.	Dies To- xonos.	Chara- ct.	Epaet.	Cyclus Iud.	M E N S E S IVDAICI.	Epaetæ Julianæ.	
1	7	0			26 Octo.	XXVII	1	4	29	II	TEBETH	25 Dec.
2	1	29	II	MARCHESVVAN	XXVI	2	5	28	X	TEBETH	26 XXV	
3	2	28	X	MARCHESVVAN	XXV	3	6	27			27 XXIII	
4	3	27			XXIII	4	7	26	XVIII	TEBETH	28 XXIII	
5	4	26	XVIII	MARCHESVVAN	XXIII	5	1	25	VII	TEBETH	29 XXII	
6	5	25	VII	MARCHESVVAN	XXII	6	2	24	XV	TEBETH	30 XXI	
7	6	24	XV	MARCHESVVAN	I Nou.	XXI	7	3	23			31 XX
8	7	23			2	XX	8	4	22	III	TEBETH	1 Januar.
9	1	22	III	MARCHESVVAN	3	XIX	9	5	21			2 XVIII
10	2	21			4	XVIII	10	6	20	XII	TEBETH	3 XVII
11	3	20	XII	MARCHESVVAN	5	XVII	11	7	19	I	TEBETH	4 XVI
12	4	19	I	MARCHESVVAN	6	XVI	12	1	18			5 XV
13	5	18			7	XV	13	2	17	IX	TEBETH	6 XIII
14	6	17	IX	MARCHESVVAN	8	XIV	14	3	16	XVII	SEBAT	7 XII
15	7	16	XVII	CASLEV	9	XIII	15	4	15			8 XI
16	1	15			10	XII	16	5	14	VI	SEBAT	9 X
17	2	14	VI	CASLEV	11	XI	17	6	13			10 IX
18	3	13			12	X	18	7	12	XIII	SEBAT	11 VIII
19	4	12	XIII	CASLEV	13	IX	19	1	11	III	SEBAT	12 VII
20	5	11	III	CASLEV	14	VIII	20	2	10	XI	SEBAT	13 VI
21	6	10	XI	CASLEV	15	VII	21	3	9			14 V
22	7	9			16	VI	22	4	8	XIX	SEBAT	15 IV
23	1	8	XIX	CASLEV	17	V	23	5	7			16 III
24	2	7			18	III	24	6	6	VIII	SEBAT	17 II
25	3	6	VIII	CASLEV	19	III	25	7	5	XVI	SEBAT	18 I
26	4	5	XVI	CASLEV	20	II	26	1	4			19 Q.XXIX
27	5	4			21	I	27	2	3	V	SEBAT	20 XXVIII
28	6	3	V	CASLEV	22	O. XXIX	28	3	2			21 XXVII
29	7	2			23	XXVII	29	4	1	XIII	SEBAT	22 XXVII
30	1	1	XIII	CASLEV	24	XXVII						

SCORPION ♍ DIES XXX.

Dies Scor- pionis.	Chara- ct.	Epaet.	Cyclus Iud.	M E N S E S IVDAICI.	Epaetæ Julianæ.
1	20	29	II	CASLEV	25 Nou.
2	3	28	X	CASLEV	26
3	4	27			27
4	5	26	XVIII	CASLEV	28
5	6	25	VII	CASLEV	29
6	7	24	XV	CASLEV	30
7	1	23			1 Decem.
8	2	22	III	CASLEV	2
9	3	21			3
10	4	20	XII	CASLEV	4
11	5	19	I	CASLEV	5
12	6	18			6
13	7	17	IX	CASLEV	7
14	1	16	XVII	TEBETH	8
15	2	15			9
16	3	14	VI	TEBETH	10
17	4	13			11
18	5	12	XIII	TEBETH	12
19	6	11	III	TEBETH	13
20	7	10	XI	TEBETH	14
21	1	9			15
22	2	8	XIX	TEBETH	16
23	3	7			17
24	4	6	VIII	TEBETH	18
25	5	5	XVI	TEBETH	19
26	6	4			20
27	7	3	V	TEBETH	21
28	1	2			22
29	2	1	XIII	TEBETH	23
30	3	0	O		24

ÆGON ♀ DIES XXIX.

Dies Ægo- nij.	Chara- ct.	Epaet.	Cyclus Iud.	M E N S E S IVDAICI.	Epaetæ Julianæ.
1	5	29	II	SEBAT	23 Jan.
2	6	28	X	SEBAT	24 XXV
3	7	27			25 XXIII
4	1	26	XVI	SEBAT	26 XXIII
5	2	25	VII	SEBAT	27 XXII
6	3	24	XV	SEBAT	28 XXI
7	7	23			29 XX
8	8	22	III	SEBAT	30 XIX
9	9	21	II		31 XVIII
10	10	20	XII	SEBAT	1 Febr.
11	11	19	I	SEBAT	2 XVI
12	12	18			3 XV
13	13	17	IX		4 XIII
14	14	16	XVII	ADAR PRIOR	5 XII
15	15	15	XII		6 XI
16	16	14	VI	ADAR PRIOR	7 X
17	17	13			8 IX
18	18	12	XIII	ADAR PRIOR	9 VIII
19	19	11	III	ADAR PRIOR	10 VII
20	20	10	XI	ADAR PRIOR	11 VI
21	21	9	VI		12 V
22	22	8	V	XIX ADAR PRIOR	13 IV
23	23	7	III		14 III
24	24	6	VIII	ADAR PRIOR	15 II
25	25	5	XVI	ADAR	16 II
26	26	4	I		17 I
27	27	3	V	ADAR	18 Q.
28	28	2			19 XXIX
29	29	1	XIII	ADAR.	20 XXVIII HY-

A

D

C

HYDRON ☰ DIES XXX.

KRION ♀ DIES XXXI.

317

A

Dies Hydron.	Chara- cter.	Epag.	Cyclus Iud.	MENSES IVDAICI.		Epag. Iulianz.	Dies An- tonios.	Chara- cter.	Epag.	Cyclus Iud.	MENSES IVDAICI.		Epag. Iulianz.	
1	6	o				xxvii	1	3	29	ii	iiar		22 April.	vii
2	7	29	ii	ADAR.	22	xxvi	2	4	28	x	iiar		23 vi	
3	1	28	x	ADAR.	23	xxv	3	5	27				24 v	
4	2	27			24	xxiiii	4	6	26	xviii	iiar		25 iii	
5	3	26	xviii	ADAR.	25	xxiiii	5	7	25	vii	iiar		26 iii	
6	4	25	vii	ADAR.	26	xxii	6	1	24	xv	iiar		27 ii	
7	5	24	xv	ADAR.	27	xxi	7	2	23				28 i	
8	6	23			28	xx	8	3	22	iii	iiar		29 o.	
9	7	22	iii	ADAR.	1 Martij.	o	9	4	21				30 xxix	
10	1	21			2	xxix	10	5	20	xii	iiar	1 Mai.	xxviii	
11	2	20	xii	ADAR.	3	xxviii	11	6	19	i	iiar		2 xxvii	
12	3	19	i	ADAR.	4	xxvii	12	7	18				3 xxvi	
13	4	18			5	xxvi	13	1	17	ix	iiar		4 xxv	
14	5	17	ix	ADAR.	6	xxv	14	2	16	xvii	iiar		5 xxiiii	
15	6	16	xvii	ADAR POSTER.	7	xxiiii	15	3	15				6 xxiii	
16	7	15			8	xxiiii	16	4	14	vi	iiar		7 xxii	
17	1	14	vi	ADAR POSTER.	9	xxii	17	5	13				8 xxii	
18	2	13			10	xxi	18	6	12	xiii	iiar		9 xx	
19	3	12	xiiii	ADAR POSTER.	11	xx	19	7	11	iii	iiar		10 xix	
20	4	11	iii	ADAR POSTER.	12	xix	20	1	10	xii	iiar		11 xviii	
21	5	10	xii	ADAR POSTER.	13	xviii	21	2	9				12 xvii	
22	6	9			14	xvii	22	3	8	xix	iiar		13 xvi	
23	7	8	xix	ADAR POSTER.	15	xvi	23	4	7				14 xv	
24	1	7			16	xv	24	5	6	viii	iiar		15 xxiiii	
25	2	6	viii	ADAR POSTER.	17	xiv	25	6	5	xvi	sivvan		16 xiii	
26	3	5	xvi	NISAN.	18	xiii	26	7	4				17 xii	
27	4	4			19	xii	27	1	3	v	sivvan		18 xi	
28	5	3	v	NISAN.	20	xi	28	2	2				19 x	
29	6	2			21	x	29	3	1	xiii	sivvan		20 ix	
30	7	1	xiii	NISAN.	22	ix	30	4	0. 29	ii	sivvan		21 viii	
							31	5	28	x	sivvan		22 vii	

B

ICH THYON ☰ DIES XXX.

TAVRON ♀ DIES XXXI.

D

Dies Ichthyos.	Chara- cter.	Epag.	Cyclus Iud.	MENSES IVDAICI.		Epag. Iulianz.	Dies Tru- tonos.	Chara- cter.	Epag.	Cyclus Iud.	MENSES IVDAICI.		Epag. Iulianz.	
1	1	o. 29	ii	NISAN	23 Mart.	viii	1	6	27				23 Mai.	vi
2	2	28	x	NISAN	24	vii	2	7	26	xviii	sivvan		24 v	
3	3	27			25	vi	3	1	25	vii	sivvan		25 iii	
4	4	26	xviii	NISAN	26	v	4	2	24	xv	sivvan		26 iii	
5	5	25	vii	NISAN	27	iiii	5	3	23				27 ii	
6	6	24	xv	NISAN	28	iii	6	4	22	iiii	sivvan		28 i	
7	7	23			29	ii	7	5	21				29 xxix	
8	1	22	iiii	NISAN	30	i	8	6	20	xii	sivvan		30 xxviii	
9	2	21			31	o. xxix	9	7	19	i	sivvan		31 xxvii	
10	3	20	xii	NISAN	1 April.	xxviii	10	1	18			1 lun.	xxvi	
11	4	19	i	NISAN	2	xxvii	11	2	17	ix	sivvan		2 xxv	
12	5	18			3	xxvi	12	3	16	xvii	sivvan		3 xxiiii	
13	6	17	ix	NISAN	4	xxv	13	4	15				4 xxiiii	
14	7	16	xvii	NISAN	5	xxiiii	14	5	14	vi	sivvan		5 xxii	
15	1	15			6	xxiii	15	6	13				6 xxii	
16	2	14	vi	NISAN	7	xxii	16	7	12	xiii	sivvan		7 xx	
17	3	13			8	xxi	17	1	11	iii	sivvan		8 xix	
18	4	12	xiiii	NISAN	9	xx	18	2	10	xii	sivvan		9 xviii	
19	5	11	iii	NISAN	10	xix	19	3	9				10 xvii	
20	6	10	xi	NISAN	11	xviii	20	4	8	xix	sivvan		11 xvi	
21	7	9			12	xvii	21	5	7				12 xv	
22	1	8	xix	NISAN	13	xvi	22	6	6	viii	sivvan		13 xiiii	
23	2	7			14	xv	23	7	5	xvi	tamvz		14 xiii	
24	3	6	viii	NISAN	15	xiiii	24	1	4				15 xii	
25	4	5	xvi	IIAR	16	xiii	25	2	3	v	tamvz		16 xi	
26	5	4			17	xii	26	3	2				17 *	
27	6	3	v	IIAR	18	xii	27	4	1	xiii	tamvz		18 ix	
28	7	2			19	x	28	5	0				19 viii	
29	1	1	xiii	IIAR	20	ix	29	6	29	ii	tamvz		20 vii	
30	2	o			21	viii	30	7	28	x	tamvz		21 vi	
							31	1	27				22 v	

Dies D. dimonos.	Chara- cter.	Epaftæ. Iud.	Cyclus Iud.	M E N S E S IVDAICI.		Epaftæ Iulianæ.	Dies Le- onionos.	Chara- cter.	Epaftæ. Iud.	Cyclus Iud.	M E N S E S IVDAICI.		Epaftæ Iulianæ.
1	2	26	XVIII	TAMVZ	23 Jun.	III	1	2	22	IIII	ELVL	25 Aug.	Q.
2	3	25	VII	TAMVZ	24	III	2	3	21	XII	ELVL	26	XXIX
3	4	24	XV	TAMVZ	25	II	3	4	20	I	ELVL	27	XXVIII
4	5	23	III	TAMVZ	26	I	4	5	19	IX	ELVL	28	XXVII
5	6	22	XXII	TAMVZ	27	O	5	6	18	XVII	BLVL	29	XXVI
6	7	21		TAMVZ	28	XXIX	6	7	17	VI	ELVL	30	XXV
7	8	20	XII	TAMVZ	29	XXVIII	7	1	16	XVII	BLVL	31	XXIII
8	9	19	I	TAMVZ	30	XXVII	8	2	15			I Sept.	XXIII
9	10	18			I Iuli.	XXVI	9	3	14		ELVL	2	XXII
10	11	17	IX	TAMVZ	2	XXV	10	4	13			3	XXI
11	12	16	XVII	TAMVZ	3	XXIII	11	5	12	XIII	ELVL	4	XX
12	13	15			4	XXIII	12	6	11	III	ELVL	5	XIX
13	14	14	VI	TAMVZ	5	XXII	13	7	10	XI	ELVL	6	XVIII
14	15	13			6	XXI	14	1	9			7	XVII
15	16	12	XIIII	TAMVZ	7	XX	15	2	8	XIX	ELVL	8	XVI
16	17	11	III	TAMVZ	8	XIX	16	3	7			9	XV
17	18	10	XI	TAMVZ	9	XVIII	17	4	6	VII	ELVL	10	XIV
18	19	9			10	XVII	18	5	5	XVI	TISRI	11	XIII
19	20	8	XIX	TAMVZ	11	XVI	19	6	4			12	XII
20	21	7			12	XV	20	7	3	V	TISRI	13	XI
21	22	6	VIII	TAMVZ	13	XIV	21	1	2			14	X
22	23	5	XVI	AB	14	XIII	22	2	1	XIII	TISRI	15	IX
23	24	4			15	XII	23	3	29	II	TISRI	16	VIII
24	25	3	V	AB	16	XI	24	4	28	X	TISRI	17	VII
25	26	2			17	X	25	5	27			18	VI
26	27	1	XIII	AB	18	IX	26	6	26	XVIII	TISRI	19	V
27	28		II	AB	19	VIII	27	7	25	VII	TISRI	20	IV
28	29	28	X	AB	20	VII	28	1	24	XV	TISRI	21	III
29	30	27			21	VI	29	2	23			22	II
30	31	26	XVIII	AB	22	V	30	3	22	III	TISRI	23	I
31	32	25	VII	AB	23	IV	31	4	21			24	OXXIX

A

KARKINON & DIES XXXI.

Dies Kar- kinones.	Chara- cter.	Epaftæ. Iud.	Cyclus Iud.	M E N S E S IVDAICI.		Epaftæ Iulianæ.
1	6	23			25 Iuli.	II
2	7	22	III	AB	26	I
3	1	21			27	OXXIX
4	2	20	XII	AB	28	XXVII
5	3	19	I	AB	29	XXVII
6	4	18			30	XXVI
7	5	17	IX	AB	31	XXV
8	6	16	XVII	AB	1 Aug.	XXVII
9	7	15			2	XXIII
10	8	14	VI	AB	3	XXII
11	9	13			4	XXI
12	10	12	XIIII	AB	5	XX
13	11	11	III	AB	6	XIX
14	12	10	XI	AB	7	XXVIII
15	13	9			8	XVII
16	14	8	XIX	AB	9	XVI
17	15	7			10	XV
18	16	6	VIII	AB	11	XIV
19	17	5	XVI	ELVL	12	XIII
20	18	4			13	XII
21	19	3	V	ELVL	14	XI
22	20	2			15	X
23	21	1	XIII	ELVL	16	IX
24	22	0			17	VIII
25	23	29	II	ELVL	18	VII
26	24	28	X	ELVL	19	VI
27	25	27			20	V
28	26	26	XVII	ELVL	21	IV
29	27	25	VII	ELVL	22	III
30	28	24	XV	ELVL	23	II
31	29	23			24	I

B

PARTHENON & DIES XXXI.

Dies Par- thenon.	Chara- cter.	Epaftæ. Iud.	Cyclus Iud.	M E N S E S IVDAICI.		Epaftæ Iulianæ.
1	5	20	XII	TISRI	25 Sept.	XXVIII
2	6	19	I	TISRI	26	XXVII
3	7	18			27	XXVI
4	1	17	IX	TISRI	28	XXV
5	2	16	XVII	TISRI	29	XXIII
6	3	15			30	XXIII
7	4	14	VI	TISRI	I Octob.	XXII
8	5	13			2	XXI
9	6	12	XIII	TISRI	3	XX
10	7	11	III	TISRI	4	XIX
11	8	10	XI	TISRI	5	XVIII
12	9	9			6	XVII
13	10	8	XX		7	XVI
14	11	7	XIX		8	XV
15	12	6	VIII		9	XIV
16	13	5	XVII	MARCHESVAN	10	XIII
17	14	4	VI		11	XII
18	15	3	V	MARCHESVAN	12	XI
19	16	2	IV		13	X
20	17	1	III	MARCHESVAN	14	IX
21	18	0	II		15	VIII
22	19	29	ELVL		16	VII
23	20	28			17	VI
24	21	27	X		18	V
25	22	26	ELVL		19	IV
26	23	25			20	III
27	24	24	XI		21	II
28	25	23	ELVL		22	I
29	26	22	VII		23	Q.
30	27	21	ELVL		24	XXIX
31	28	20	XV		25	XXVIII

C

A Supereft, vt Hemerologium nostrum Tabula lunari instruamus, ac menses Iudaicos in eo designemus. Construatur igitur Tabula primum ad 76 annos expansos, vt factum est in Solari, deinde in annos collectos, vt patet in exemplo subiecto.

TABVLA NOVILVNNIORVM ZYGNOS
IN ANNIS EXPANSIS.

		Character noui- lunij.				Character noui- lunij.				Character noui- lunij.			
Anni ex- pansi.		Fe- Ho- Scrup- ria. rz. 1080.	Cycli Juliani	Neomenis in mensib. Julianis.	Epi- gr. Tropiz.	Epi- gr. Julianaz.	Cyclo- d. Julianaz.	Anni- fanni.	Fe- Ho- Scrup- ria. rz. 1080.	Cycli Juliani	Neomenis in mensib. Julianis.	Epi- gr. Tropiz.	Cyclo- d. Julianaz.
B	Emb. 1	2 5 243	E	27 Octo.	29	26	2	Emb. 41	3 20 738	D	4 Nou.	21	18
	2	1 2 832	DC	14 Nou.	11	8	3	42	2 18 247	CB	22 Nou.	3	0.29
Emb. 3	5 1 1 628	B	3 Nou.	22	19	4	43	7 3 43	A	11 Nou.	14	11	6
4	4 9 137	A	22 Nou.	3	29	5	44	4 11 919	G	30 O&	26	23	7
	5 1 17 1013	G	11 Nou.	14	11	6	45	3 9 428	F	19 Nou.	6	3	8
Emb. 6	6 2 809	FE	31 Octo.	25	22	7	46	7 18 224	ED	8 Nou.	17	14	9
7	5 0 318	D	19 Nou.	6	3	8	47	5 3 20	C	28 Oct.	28	25	10
8	2 9 114	C	8 Nou.	17	14	9	48	4 0 609	B	16 Nou.	9	6	11
Emb. 9	6 17 990	B	28 Octo.	28	25	10	49	1 9 405	A	5 Nou.	20	17	12
10	5 15 499	AG	15 Nou.	10	7	11	50	7 6 994	GF	25 Nou.	0.29	26	13
Emb. 11	3 0 295	F	5 Nou.	20	17	12	51	4 15 790	E	12 Nou.	13	10	14
12	1 2 1 884	E	24 Nou.	1	27	13	52	2 0 586	D	2 Nou.	23	20	15
	13 6 6 680	D	13 Nou.	12	9	14	53	7 22 95	C	21 Nou.	4	1	16
Emb. 14	3 15 476	CB	1 Nou.	24	21	15	54	5 6 971	BA	9 Nou.	16	13	17
15	2 12 1065	A	20 Nou.	5	2	16	55	2 15 767	G	29 Oct.	.27	24	18
16	6 2 1 861	G	9 Nou.	16	13	17	56	1 13 276	F	17 Nou.	8	5	19
Emb. 17	4 6 657	F	30 Octo.	26	23	18	57	5 22 71	E	7 Nou.	18	15	11
18	3 4 166	ED	17 Nou.	8	5	19	58	3 6 948	DC	26 Oct.	0	27	2
19	7 12 1042	C	6 Nou.	19	16	1	59	2 4 457	B	14 Nou.	11	8	3
Emb. 20	4 2 1 838	B	27 Octo.	0	26	2	60	6 13 253	A	3 Nou.	22	19	4
	21 3 19 347	A	15 Nou.	10	7	3	61	5 10 842	G	22 Nou.	3	0.29	5
Emb. 22	1 4 143	GF	3 Nou.	21	19	4	62	2 19 638	FE	11 Nou.	14	11	6
23	7 1 732	E	22 Nou.	3	0.28	5	63	7 4 434	D	31 Oct.	25	22	7
24	4 10 528	D	11 Nou.	14	11	6	64	6 0 1023	C	19 Nou.	6	3	8
Emb. 25	1 19 324	C	1 Nou.	24	21	7	65	3 10 819	B	8 Nou.	17	14	9
26	7 16 913	BA	18 Nou.	7	4	8	66	7 19 615	AG	28 Oct.	28	25	10
27	5 1 709	G	8 Nou.	17	14	9	67	6 17 124	F	16 Nou.	9	6	11
Emb. 28	2 10 505	F	28 Octo.	28	25	10	68	4 1 1000	E	5 Nou.	20	17	12
	29 1 8 14	E	16 Nou.	9	6	11	69	2 23 509	D	24 Nou.	1	27	13
Emb. 30	5 16 890	DC	4 Nou.	21	18	12	70	7 8 305	CB	12 Nou.	13	10	14
31	4 14 399	B	23 Nou.	2	28	13	71	4 17 101	A	1 Nou.	24	21	15
32	1 2 3 195	A	13 Nou.	12	9	14	72	3 14 690	G	20 Nou.	5	2	16
Emb. 33	6 7 1071	G	2 Nou.	13	20	15	73	7 23 486	F	10 Nou.	15	12	17
34	5 5 580	FE	20 Nou.	5	2	16	74	5 8 282	ED	29 Oct.	27	24	18
35	2 14 376	D	9 Nou.	16	13	17	75	4 5 871	C	17 Nou.	8	5	19
Emb. 36	6 2 3 172	C	30 Octo.	26	23	18	76	1 14 667	B	6 Nou.	19	16	1
	37 5 20 761	B	18 Nou.	7	4	19							
38	3 5 557	AG	6 Nou.	19	16	1							
Emb. 39	7 14 353	F	26 Octo.	0	27	2							
40	6 1 1 942	E	14 Nou.	11	8	3							

T A B V L A
Dd 4

JOSEPHI SCALIGERI
TABVLA NOVILVNIO RVM
IN ANNIS COLLECTIS.

Anni Colle- cti.	Character noui- lunij.	Metrum.			Propterum.			Anni Colle- cti.	Character noui- lunij.	Metrum.			Propterum.		
		Di- ria. es.	Ho- ræ. iz.	Scrup. 1080.	Di- ria. es.	Ho- ræ. iz.	Scrup. 1080.			Di- ria. es.	Ho- ræ. iz.	Scrup. 1080.	Di- ria. es.	Ho- ræ. iz.	Scrup. 1080.
763	18 220	0	7	924	0	5	360	3116	7 2 380	13 10	84	9 21	720		
1527	12 440	0	15	768	0	11	640	3192	3 20 600	13 17	1008	10 3	480		
2284	6 660	0	43	612	0	17	420	3267	7 14 820	14 1	882	10 9	260		
3041	0 880	1	7	456	0	23	200	3344	4 8 1040	14 9	696	10 15	40		
3804	19 20	11	5	300	1	4	1060	3420	1 3 180	14 17	540	10 20	900		
4561	13 240	1	23	144	1	10	840	3496	4 21 400	15 1	384	11 2	680		
5325	7 460	2	6	1068	1	16	620	3572	1 15 620	15 9	228	11 8	460		
6082	1 680	2	14	912	1	22	400	3648	5 9 840	15 17	72	11 14	240		
6845	19 900	2	22	756	2	4	180	3724	2 3 1060	16 0	996	11 20	20	B	
7602	14 40	3	6	600	2	9	1040	3800	5 22 200	16 8	840	12 1	880		
8366	8 260	3	14	444	2	15	820	3876	2 16 420	16 16	684	12 7	660		
9123	2 480	3	22	288	2	21	600	3952	6 10 640	17 0	528	12 13	440		
9886	20 700	4	6	132	3	3	380	4028	3 4 860	17 8	372	12 19	220		
10643	14 920	4	13	1056	3	9	160	4104	6 23 0	17 16	216	13 1	0		
11407	0 60	4	21	900	3	14	1020	4180	3 17 220	18 0	60	13 6	860		
12164	3 280	5	5	744	3	20	800	4256	7 11 440	18 7	984	13 12	640		
12927	21 500	5	13	588	4	2	580	4332	4 5 660	18 15	828	13 18	420		
13684	15 720	5	21	432	4	8	360	4408	7 23 880	18 23	672	14 0	200		
14441	9 920	6	5	276	4	14	140	4484	4 18 20	19 7	516	14 15	1060		
15205	4 80	6	13	120	4	19	1000	4560	1 12 240	19 15	350	14 11	840		
15961	22 300	6	20	1044	5	1	780	4636	5 6 460	19 23	204	14 17	620		
16725	16 520	7	4	888	5	7	560	4712	2 0 680	20 7	48	14 23	400		
17482	10 740	7	12	732	5	13	340	4788	5 18 900	20 14	972	15 5	180		
17246	4 960	7	20	576	5	19	120	4864	2 13 40	20 22	816	15 10	1040		
19002	23 100	8	4	420	6	0	980	4940	6 7 260	21 6	660	15 16	820		
19766	17 320	8	12	264	6	6	760	5016	3 1 480	21 14	504	15 22	600		
20523	11 540	8	20	108	6	12	540	5092	6 19 700	21 22	348	16 4	380		
21287	5 760	9	31032	6	18	320	5168	3 13 920	22 6	192	16 10	160			
22043	23 980	9	11	676	7	0	100	5244	7 8 60	22 14	36	16 15	1020		
22801	18 120	9	19	720	7	5	960	5320	4 2 280	22 21	960	16 21	800		
23564	12 134	10	3	564	7	11	740	5396	7 20 500	23 5	804	17 3	580		
24321	6 560	10	11	408	7	17	520	5472	4 14 720	23 13	648	17 9	360		
25085	0 780	10	19	252	7	23	300	5548	1 8 940	23 21	492	17 15	140		
25841	18 1000	11	3	96	8	5	80	5624	5 3 80	23 5	336	17 20	100		
26605	13 140	11	10	1020	8	10	940	5700	1 21 300	24 13	180	18 2	780		
27362	7 360	11	18	864	8	16	720	5776	5 15 520	24 21	24	18	560		
28126	1 580	12	2	708	8	22	500	5852	2 9 740	25 4	948	18 14	340		
28882	19 800	12	10	552	9	4	280	5928	6 3 960	25 12	792	18 20	120		
29646	13 1020	12	18	396	9	10	60	6004	2 22 100	25 20	636	19 1	980		
30403	8 160	13	2	240	9	15	920	6080	6 16 320	26 4	480	19 7	760		

Tabula annorum expansorum septuplex. Primus versus continet annos expansos in cyclos quatuor, hoc est, in annos 76. Secundus characterem nouilunij Zygōnos. Exemplum: In primo anno epochæ nostræ, hoc est, in anno 764 periodi Iulianæ, nouilunium Zygōnos fuit 2. 5. 243. hoc est, feria secunda, hor. 5. 243. Et quia erat Cyclus Solis Julianus VIII, Litera Dominicalis E, vnde sequitur nouilunium incidere in literam F, propterea nouilunium fuit in 27 Octobris, vt habes in quarto

A in quarto versu Tabulæ, vt in tertio cyclum Solis Julianum. Quia vero neomenia Zygones fuit 26 Octobris, ergo nouilunium confessum fuit secunda Zygonis. Quare in Kalendario, e regione secundæ Zygones, habes epactam Tropicam 29, vt in versu quinto Tabulæ; item epactam 26 Julianam e regione eiusdem secundæ Zygones, & 27 Octobris, vt etiam habes eandem in versu sexto Tabulæ; & in versu vltimo 2 cyclum Iudaicum, vt in Kalendario. Volo nunc scire neomeniam anni centesimi epochæ nostræ, hoc est, anni 864 periodi Julianæ. Duobus ingressibus hoc expeditur, vt supra in methodo neomeniæ Zygones. Primo ingressu queritur numerus proxime minor annorum collectorum. Reliquus numerus habetur in annis expansis. Ut hic in exemplo nostro, proxime minor numerus est 72, cui respondet character neomeniæ 3.18.

220. In annis expansis 24, character 4. 10. 528.

Summa annorum 100, character 1. 4. 748. Itaque nouilunium Zygones fuit feria prima. Cyclus Iudai-

76	3	18	220
24	4	10	528
100	1	4	748

Cucus e regione anni 24, est 6: Epacta Tropica 14:

Iuliana 11. Quære in Hemerologio, siue Kalendario, in mense Zygone. Hæc omnia sunt e regione 17 diei Zygones, vndecima Octobris. Sed quia hæc variare possunt, propter celerem medium motum nouiluniorum, & propter characterem neomeniæ Zygones, quære prius characterem Zygones ex Tabula Solis. Fuit igitur cha-

C racter neomeniæ Zygones 5. 2. 49. hoc est, feria quinta. A quinta feria, ad primam inclusiue, sunt 3. Itaque quære in Kalendario 3, in columna characteris. Atque is numerus est e regione 13 Zygones, qui compositus cum 5, abiecto septenario dat feriam primam nouilunij Zygones. Ergo nouilunium contigit non in 14 Zygones, vt ostendebat Tabula annorum expansorum, sed in 13 die. Itaque in nouiluniis inuestigandis semper doctrina characteris neomeniæ Zygones antecedere debet. Nam neomenia Zygones variat epactas. Neque solum neomenia, hoc est, cyclus Solis, variat epactas, sed etiam μετεμπλώσ Lunæ in anno Tropico, vt περιέμπλωσεως in anno Iuliano. De quibus nunc dicendum.

76	3	10	24
24	1	16	25
100	5	2	49

DE CAVSIS PROEMIUM ΣΕΩΣ σεληναικῆς, καὶ μετεμπλώσεως.

E X iis, quæ de anno Rabbi Adda, & periodo magna Hipparchi diximus, iam constat de proemptosi Lunari in anno Iuliano. Contrarium accidit in anno Tropico, in quo epactarum numerus

merus decrescit, & Luna moratur dies anni: vt contra in anno Iuliano epactarum numerus crescit, & annus Julianus moratur nouilunia post annos 304, uno die. $\mu\epsilon\tau\epsilon\mu\pi\omega\sigma$, inquam, dicta relatione anni Tropici, quem moratur Luna: quemadmodum & $\mu\epsilon\tau\epsilon\mu\pi\omega\sigma$ σεληνι-
ναι ratione anni Juliani, quem anteuertit cyclus Lunaris. Quæcumque enim $\mu\epsilon\tau\epsilon\mu\pi\omega\sigma$ Lunaris fit, siue illa est in anno Juliano eis τα' περιγράμμα, & vocatur περιμπίωσις, siue in anno Tropico eis τα' ἐπόμμα, & vocatur μετέμπίωσις, ea, inquam, nunquam consideratur neque cernitur, nisi in periodis Lunaribus, quæ proxime a Solis rationibus absunt. Ex autem sunt Enneadecaeterides. Si quid enim utriusque sideris rationes variant, hoc in exitu Enneadecaeteridos potius, quam alibi, spectatur. Neque enim diuersa inter se comparamus, sed similia, paria, & æqualia. Modus anni Tropici est dicrum 365.hor. 5,886.de quibus deducto anni Lunaris modo 354,8,876, relinquuntur dies 10,21,10 Epactæ anni primi in anno Tropico. Duplicatæ fiunt 21.18.20. Triplicatæ, deducto mense Lunari, fiunt 3.2.317. Sextuplicatæ, deducta semper syzygia vna, fiunt 6.4.6.34, Epactæ anni sexti. Ita propagando, & syzygiam deducendo, ubi ratio exigit, epactæ deciminoni anni fiut 29.10.832, quæ sunt minores vna syzygia, nempe diebus 29, 12, 793. Quare, non, vt in anno Inliano, deducendum erit spatium syzygiæ de excessibus Solis, sed contra, hic Epactæ Solis, nempe 29, 10, 832, deducendæ de 29, 12, 793. Et remanent dies 0. 1.1041, Epactæ, non iam περιμπίωσις, vt in anno Juliano, sed $\mu\epsilon\tau\epsilon\mu\pi\omega\sigma$ anni Tropici. Igitur enneadecaeteris Lunaris maior est enneadecaeteride Tropica Solari, diebus 0.hor. 1.1041, Hoc est, quod vocamus $\mu\epsilon\tau\epsilon\mu\pi\omega\sigma$.

Anni Iulianæ decaderidos.	Epactæ Properiæ πλούσια.	Epactæ Metem- πίωσις.
1	10 21 204	10 21 10
2	21 18 408	21 18 20
3	3 2 899	3 2 317
4	14 0 23	13 23 327
5	24 21 227	24 20 337
6	6 5 718	6 4 634
7	17 2 922	17 1 644
8	28 0 46	27 22 654
9	9 8 537	9 6 951
10	20 5 741	20 3 961
11	1 14 152	1 12 178
12	12 12 356	12 9 188
13	23 8 560	23 6 198
14	4 16 1051	4 14 495
15	15 14 175	15 11 505
16	26 11 379	26 8 515
17	7 19 870	7 16 812
18	18 16 1074	18 13 822
19	0 1 485	29 10 832

B

C

D

Luna c. clous.	Cycli Προϊμπίω- σις.	Cycli Μετημπίω- σις.
1	0 1 485	0 1 1041
2	0 2 970	0 3 1002
3	0 4 375	0 5 963
4	0 5 860	0 7 924
5	0 7 265	0 9 885
6	0 8 750	0 11 846
7	0 10 155	0 13 807
8	0 11 640	0 15 768
9	0 13 45	0 17 729
10	0 14 530	0 19 690
20	1 4 1060	1 15 300
30	1 19 510	2 10 990
40	2 9 1040	3 6 600
50	3 0 490	4 2 210
60	3 14 1220	4 21 900
70	4 5 470	5 17 510
80	4 19 1000	6 13 120
90	5 10 450	7 8 810
100	6 0 980	8 4 420
200	12 1 880	16 8 840
300	18 2 780	24 13 180
400	24 3 680	32 17 600

Subie-

A Subiecimus igitur Laterculum Epactarum Julianarum περιπλάσεως cum Epactis Tropicis μετεμπλάσεως, per annos vnius Enneadecaeteridos: vt possis inter se epactas tropicas cum Julianis comparare. Adiunctum est Laterculum cyclorum primum expansorum, deinde per denarios, postremo per centenarios collectorum. Iam scimus ex demonstratione periodi Hipparcheæ, & anni Rabbi Adda, in 304 annis περιπλάσιον fieri diei vnius, qui sunt cycli 16. & colliguntur dies 0. 23. 200. Deficit ab uno die, hor. 0. 880. Quare in 304 annis non fit iusta περιπλάσιον. Sed in 323 fit paulo maior uno die. Hoc exemplo vetustissimæ alicuius obseruationis demonstrandum est. Anno 28 Nabonassar, qui erat secundus Mardokempadi Regis

B Chaldæorum, obseruata Eclipsis Babylone. quod tempus incidit in annum 3994 periodi Julianæ, Martij VIII, sequente IX, feria VI, sequente VII, hora II. 45', Alexandriæ. Rursus anno Christi 1504, vltima Februarij, sequente prima Martij, feria V, sequente VI, obseruatum eiusdem sideris deliquium: quod Alexandriæ fuerit hora 14. 25', post meridiem diei vltimæ Februarij, anno bisextili periodi Julianæ 6217. Interuallum: cycli enneadecaeterici 117 absoluti, dies 7, hor. 2. 720. Vtrumque enim nouilunium eodem aureo numero, nempe quarto, accidit. Aliter περιπλάσιον notari non posset. Ergo in cyclis enneadecaetericis 117 fit περιπλάσιον dierum 7, hor. 2. 720. quæ sunt periodi Hipparcheæ VII, cycli V. Tabula cyclorum

C περιπλάσεως proxime a nobis proposita promittit dies 7. I. 585. At in ratione anni tropici, in annis 247, id est cyclis XIII, fit περιπλάσιον dierum 0. 23. 1065. Deficit xv momentis ab uno die solido. Quare in annis 2090, qui sunt cycli 110, fit περιπλάσιον dierum solidorum 9. hor. 0. 32. Hæc est maxima periodus μετεμπλάσεως. Alter habent rationes μετεμπλάσεως in anno Gelalæo, vt suo loco dictum est. Anno igitur XVIII epochæ nostræ, qui est 781 periodi Julianæ, neomenia Tebeth deciminoni in cyclo Iudaico contigit in XXII Scorpionos. In anno igitur 2091 epochæ, qui fuit 2854 periodi Julianæ, neomenia eiusdem Tebeth anni XIX in cyclo Iudaico descendit in neomeniam Toxonos. Atque adeo hinc colligitur, vt ex

D æquatione Solis & Lunæ fiunt ἐμβόλιμοι menses, ita ex metempsisi Lunari nasci menses ἐκβολίμοις. Nam Tebeth decimusonus cycli Iudaici non fuerit amplius nouilunium Scorpionos, sed potius is mensis, qui proxime ipsum Tebeth antecedit, nimirum mensis Casleu. Itaque ambo in anno XIX cycli Iudaici in eandem epactam inciderunt, nempe XXIX, hic quidem in neomenia Scorpionos, alter autem in neomenia Toxonos. Cum vero in Kalendario notatus sit Casleu cycli secundi Iudaici e regione

gione neomenia Scorpionos, in anno 2090 debuerit notari Casleu cycli xix Iudaici. Nam Casleu ille secundi cycli, qui notatus est initio epochæ in neomenia Scorpionos, is, inquam, pessum iit descendendo vsque ad decimum diem Scorpionos, anno 2091 epochæ, eo loco, vbi notatus Casleu cycli xii initio epochæ. Cum dicimus cyclum primum, secundum Iudaicum, aut Dionysianum, intelligimus annum primum, secundum cycli Iudaici: in quo vulgaris Computatorum sequimur, & ad eorum institutum nos componimus. Propter hanc μετέμπλωσιν, appositæ sunt epactæ tam προεμπλωσεως, quam μετέμπλωσεως in Tabula annorum collectorum Lunæ, vt patet in exemplo ipsius Tabulæ. Epactæ προεμπλωσεως sunt adiiciendæ epactis Julianis. Contra epactæ μετέμπλωσεως sunt detrahendæ de epactis tropicis. Epactas Julianas, & tropicas, vt iam didicisti, vocamus eas, quæ in Kalendario notatae sunt, nimirum epactas æquabiles, hoc est, per vndenarium æquabiliter progredientes. Epactas autem προεμπλωσεως & μετέμπλωσεως vocamus eas, quæ in tabulam annorum collectorum coniectæ sunt, hoc est epactas emendatas. Rursus epactæ æquabiles alternant per 30, & 29 in Kalendario. Cum igitur numerus maior epactæ μετέμπλωσεως deducendus est de epacta tropica minore, accommodari debet epacta antecedens. Verbi gratia: Epactæ Scorpionos sunt vndetriginta. Ergo antecedentes, nimirum epactæ Zygones, sunt triginta. Si igitur epacta Zygones in anno proposito fuerit 12, & detrahendæ fuerint, exempli gratia, 23 Tropicæ epactæ de 12: adiectis 29, de summa confecta detrahenda erunt illa 23. Contrario modo, quando epactæ προεμπλωσεως cum epacta Julianæ propositi anni compositæ excesserint 30, tunc deducenda erunt 29, aut 30, prout mensis Julianus, quo de agitur, habet 30, aut 29 epactas. Hęc quidem perpetuam fidem præstarent, nisi neomenia mensis Solaris epactas nunc moraretur, nunc præcipitaret. Itaque uno die citius, aut serius, epacta sępe nouilunium indicabit. Sed raro hęc methodus fallit. Exemplum: anno Christi 1599, periodi Julianæ 6312, absoluti erunt cycli Lunares ab epocha nostra 292. Deductis enim 763, ex perpetua regula, de 6312, remanet

annus currens epochę nostrę 5549. Neomenia Zygones, 6. 17. 46, xiiii Septembris, cyclo Solis Juliano xii. Nouilunium Marchesvvan 3. 14. 103, ix Octobris: c. cuius re-

5548	5	15	13	41	8	47	77	21	25
1	1	2	33	0	0	11	0	0	50
5549	6	17	46	41	8	58	77	22	15
14 Septemb.									
5548	1	8	940	23	21	492	17	15	140
1	2	5	243	0			0	0	0
5549	3	14	103	23	21	492	17	15	140
9 Octob. Marchesvvan.					Epacta v.		Epacta xiiii.		

gione

A regione Epacta xiiii. Ergo fuit xxvi Zygones: e cuius regione Epacta v. Colliguntur Epactæ μετεμπλόσεως fere 24, deducendæ de veteri Epacta 29. Remanent Epactæ v anni propositi. Scis enim primum nouilunium fuisse in xxvii Octobris e regione epactæ 29. Eodem modo colliguntur epactæ περιεμπλόσεως 17. quæ coniunctæ cum epacta Iuliana veteri xx vi componunt 43. de quibus detrahenda 29: propterea quod epacta Iuliana in Octobri est 30 dierum. Ergo antecedens fuit 29. Itaque remanet epacta 14 Iuliana anni propositi. Propterea omnes numeros Tabulæ tam Solaris, quam Lunaris in duo diagrammata coniecimus, vt docilis lector etiam pene harum rerum imperitus huic methodo assuecat, qua nihil tractabilius. Quod si epacta moratur nouilunium, aut præcipitat vno die, hoc vero mirandum non est. Sed nulla arte efficies, vt epactæ quæcunque illæ sint, in perpetuum vadimonio nouilunia sistant. Optima hæc ratio anni est, qua melior excogitari non potest: quod non inficiabuntur, nisi homines aut maleuoli, aut imperiti. Ea igitur omnes docti vti debent, vt solent hodie periti Persidos: qui in scriptis suis forma Gelalæa vtuntur, puta in Chronicis, in Almenchiis, siue Tekuin. Regiæ quoque Panegyries in dies Gelalæos, non Iezdegirdicos indicuntur. Notabunt igitur Astrologi ita: Illa Eclipsis contigit illo anno epochæ, qui erat Christi ille annus, illa die Zygones, quæ erat illa dies mensis Iuliani. Omnino Ephemerides ad illam formam sunt describendæ, cum diebus Julianis a latere, vt est notatum in meo Kalendario Persico. Sane peritus artifex aut conditor Ephemeridum videbit neomenias mensium cælestium raro anteuertere ingressus Solis in prima puncta signorum.

DE EMENDATIONE PERIODORVM

LVNARIVM.

Quod periodus Callippi elegantissima opus habuerit castigatione Hipparchi, sed sero a Iudæis accepta, a Christianis autem cyclorum & Octaeteridum Paschalium conditoribus nec intellecta quidem, nedum accepta fuerit, satis constare puto ex iis, quæ libro secundo & de Hipparchi periodo, & de cyclis & Octaeteridibus Paschalibus disputata sunt. Temporibus igitur Diocletiani, Rabbi Adda, & alij eius sæculi æquales Iudæi doctissimi, adhibitis in consilium Hipparchi rationibus, vt testatur Rabbi Haije Hispanus, periodum veterem Calippi Alexandream, qua haec tenus vñ erant, ab initio Seleuci, maiorem quartam parte diei fere pronunciarunt, vt in quatuor periodis pene vñus dies supra rationes Lunæ ex-

Ec currat

currat. Ut igitur aliquibus pomœriis neomenias suas finiret, animaduerterunt id per dies simplices ciuiles fieri non posse, ut hactenus factum erat in Calippica periodo. Id autem melius se adepturos putarunt per medij motus Lunaris epilogismos. Quare cum luculentissimum Computum, quo hodie vntuntur, & quo nihil præstantius in eo genere excogitari potest, instituerunt. Hæc fuit prima forma anni ciuilis castigata: quam si secuti essent Christiani nostri in cyclis suis, non solum periodos 532 annorum inemendatas posteris non reliquissent, sed ne vllas quidem tales instituere opus fuisset. Neque enim frustra temporibus Constantini Magni gloriabantur Iudæi, se Christianos docere posse rectam neomeniarum Paschalium rationem, vtpote qui paulo ante eam a Rabbi Adda didicissent. Neque enim dubitamus Rabbi Adda huius elegantis computi Iudai-Bci, aut vnicum, aut præcipuum conditorem fuisse. Nunc cum veteres, qui de Paschatis disputatione Ecclesiam in magnum discrimen coniecerunt, rationem hanc eruditissimam neglexerint, vt de ea Iudæos ne percontari quidem dignum censuerint, eos errores in cyclis Paschalibus, quos hodie videmus, reliquerunt. Iam enim temporibus Dionysij Exigui, ipso vidente & sciente Dionysio, cycli Paschales non præstabant, quod promittebant: vt opus fuerit ipsi Dionysio alium cyclum Lunarem, alium Paschalem instituere: quasi Iudæis alias scilicet cyclus sit Paschalis, alias Lunaris. quod est ridiculum. Denique negligentia posteriorum cycli Dionysiani quatri-C duo nouilunia, vel potius terminos Paschales morari cæperunt. Quod quidem ab initio animaduersum, non tamen statim in literas relatum, quod homines illorum temporum vix auderent credere aliquid peccatum esse in illis, quæ ab Ecclesia semel recepta visu longinqui temporis confirmata essent. Non memini de hac re ab ullo scriptore ante 300 annos mentionem iniectam. Hinc autem multos scimus tam Latini nominis, quam Græci multa de anticipationibus Terminorum Paschalium questos, multa etiam ad reformationem in medium protulisse: ex nostris quidem Ioannem de Sacro Busto, aut Sacro Bosco, Linconiensem, Petrum de Dacia co-Dgnomine Philumenam, Ioannem de Saxonia, viros eruditos: ex Græcis vero Nicephorum Gregoram, & Isaacum Argyrum. Cuius verba ex eius Compte Græco excerpta huc inferere non minus vtile, quam iucundum fore censuimus.

ISAACII ARGYRI DE EMENDATIONE
CYCLI PASCHALIS;

*Excerptum ex eius compiuto Graco; post
Canonion Paschale.*

Et hæc quidem satis. Ab his autem proxime necessarium est, ostendere causam, cur Canon ille Paschalis mendose editus est: & vtrum ita a principio editus fuerit, necne: item, cum ita sit, quando contingat Pascha a nobis rite celebrari, & quando ab exacta regula deficit. Horum, quæ diximus, nulla alia causa est, præter quam quod Lunæ ad eundem locum per decem & nouem annos Romanos reditus non exacte a nobis assumptus est, quemadmodum in processu per aliam temporum conuerzionem ostendemus, quæ per annos viginti quinque Ægyptiacos fit, & qua mirabilis Ptolemæus in opere constructionis usus est, facta utriusque conuercionis inter se comparatione. Comparamus autem sic. Decennouennalem Lunæ conuerzionem quadruplicamus, quod per quadriennium annus Romanus ex quadrantum diurnorum accessione restituatur. Ita fiunt anni Romani LXXVI. Triplamus etiam eodem modo viginti quinque annorum Ægyptiacorum lustrum. & facit annos LXXXV.

CHos LXXV Ægyptiacos annos exacta Lunæ restitutio anteuenit scrupulis diurnis sexagenariis 8'. 21". Quia vero LXXVI anni Romani LXXV annos Ægyptiacos superant diebus CCCLXXXIIII, ut ex appositis ratiociniis constat: illis si adiecerimus portionem diurnam de exacta Lunæ conuerione, scrupula 8'. 21", & de conflatis diebus 384. 8'. 21", deduxerimus mensium tredecim Lunarium dies appendices 383. 53'. 52": habebimus exactam Lunæ restitucionem, qua decennouennales quatuor orbes Romanos anteuenit scrupulis diurnis 14'. 29". quæ quidem est portio diei minor quadrante. Sed interea esto quadrans fere. In quatuor ergo lustris septuaginta sex annorum, hoc est in trecentis quatuor annis Romanis, quæ per denos nouenos annos fit restitutio, non ad amissim superat exactissimam die uno solido. Atque ictice facile deprehendi potest, Canonem deficientem hodie duabus diebus a plenilunio Pascha Iudaici, ante bis trecentos quatuor annos Romanos constructum fuisse. Quod si Paschalium pleniluniorum dies exactissimum ostenderet oppositionum tempus, possemus accuratius ratiocinari an-

Anni AEgypt:	Anni Romani
75	76
Dies 365	365. 51.
Dies 27375.	27759
Excessus	
Dies	
384	

te quot annos talis Canon compositus fuerit. Interea tamen ut cognoscamus post quot annos a præsenti, integræ dies duæ, quæ desciscunt ab examine, consummandæ sint, plenilunij Pascha Iudaici præsenti cyclo appositi, quod decimam Aprilis diem scriptam habet, rationem iniuiimus. Deprehendimus autem, propter non accuratam, ut dictum est, conuersionis Lunaris rationem, qua Canon vtitur, desciscere in octauam Aprilis post horas tres æquinoctiales ab ortu Solis, qui in eadem die contigit. Quia vero tres horæ æquinoctiales sunt octaua pars temporis nocturni & diurni, si annorum **cccciiii** Romanorum, in quibus integrum noctem & diem exacta conuersio non exactam, quæ fit in **xix** annis, anticipat, octauam partem assumpserimus, id est, annos Romanos **xxxviii**: habebimus post quot annos a præsenti integræ erunt dies duæ ab examine deficientes. Post illam autem conuersionem, rursum aliud diei scrupulis incipiet exacta restitutio non exactam anticipare. Post annos autem triginta octo a præsenti erit annus **6919**. His ita animaduersis, consideremus, an & singulis annis peccat dies, in quos sacrosanctum Pascha celebramus, aut alias quidem peccat, alias non. Patebit vero, si ad unum diem mensis dumtaxat Pascha nostrum exigeretur, & non opus esset illud Dominica die celebrare, singulis annis peccaturum illud, quemadmodum & Iudaicum Pascha, & quidem duabus diebus, quemadmodum & illud. Sed quia Dominica die celebratur, propterea non semper peccat. Sed subtilius res **C** putetur: Quotiescumque Iudaicum Pascha, quod vni diei mensis subiectum est, contingit Dominica, aut feria secunda, aut tertia, aut quarta, aut quinta, tunc nostrum Pascha non peccat, cum sequenti Dominica celebratur. Quando vero feria sexta, aut Sabbato, tunc vero vel nimium quantum a recto desciscit. Incidente enim in feriam sextam, cum deberemus proxime sequente Dominica Pascha celebrare, in eam Dominicam, quæ post illam sequitur, transcedimus, quandoquidem Pascha Iudaicum, quod in Canone assumentur, biduo, quod a nobis demonstratum est, Pascha a Iudeis celebrari solitum præuertit. In Sabbato quoque idem contingit propter eandem caussam. Cum enim deberemus, interueniente postridie **D** Dominica, Pascha celebrare, in illam, quæ post eam sequitur, transitum facimus. Vno quidem hoc casu peccatur, propter causam, quam diximus, non exactæ restitutionis Lunaris. Est & alias casus, (quanquam hoc quidem raro accedit,) propter verni æquinoctij luationem. Retro enim progreditur, & ipsum quoque post conuersiones annorum, propter eam caussam, quam dicemus, quæ ita habet: Solem interuallo **365** dierum & quadrantis ab eodem puncto
ad idem

Aad idem reuerti, pinguius acceptum est: secundum vero subtilem rationem, aliqua diei portione minus, vt quidem Ptolemæus in Compositione ait, trecentesima: vt autem Persarum Mathematici, & nos solsticium per plures dies obseruantes, deprehendimus portionem illam maiorem ducentesima parte, quam quidem a diebus 365 & quadrante auferre oporteat. Æquinoctium enim vernum ait Ptolemæus sæculo suo confici xxii Martij. Nos autem ipsum deprehendimus ante xv Martij, ex solstitijs obseruationibus ipsum putantes: Quia vero lex Mosaica proximo post vernum æquinoctium plenilunio statim Pascha celebrare Iudæis præcipit: quo tempore Canon Paschalis constructus est, cum scilicet vernum æquinoctium in xxii,

Baut xx Martij propemodum conficeretur: Pleniluniorum dies in Canone notati, & Iudaicum Pascha indicantes, prima quidem sunt rite post æquinoctium plenilunia. Non enim reperies Canonem transgredi plenilunium vicesimæ primæ Martij, quod quidem tunc erat primum post æquinoctium, aliud autem vicem eius substituere. Nunc vero cum vernum æquinoctium sex aut pluribus diebus retro progressum fuerit, possent esse alia prima plenilunia ante xxii Martij, in quibus Iudæi quidem Pascha celebrent, nos vero plenilunia Canonis sequentes integrum mensem a congruo tempore defiscamus. Ante annos enim quinquaginta, cum adhuc ætate iuuenis essem, & in quadam Thraciæ vrbe, cui nomen Ænos, degerem,

Cvidi loci inquilinos Iudæos vicesima Martij Pascha suum obiuisse: nos vero nostrum sanctum Pascha vicesima tertia Aprilis celebrauimus, seuti diem Plenilunij Canonis in xviii Aprilis notatam. Ego quidem tunc rem admiratus sum adhuc rudis Mathematicarum rerum. Postea vero caussas rei ex astronomicis disciplinis edocetus, percepi hoc rite contigisse. Ex his igitur constat, quoties proxime exactum vernum æquinoctium, hoc est xv Martij, usque ad xx eiusdem, contingit plenilunium fieri, nos a regula deficere, quod ad plenilunia Aprilis transgressum facimus. Et quidem ante nos doctissimus Gregoras de hoc scripsit, edito libro, in quo nullam eruditionem desideres, & transformato canone, & in eum, qui

Dhuic sæculo competit, statum restituto. Qui & in populo, & in conspectu Imperatoris, & ipsius senatus & lectissimorum ecclesiæ virorum ab omnibus laudatus est: & yniuersi Pascha, si fieri posset, ex emendatione Canonis celebrandum esse decreuerunt, ipsa veritate verborum confutati. Nos vero, non quod solenne Pascha mutandum esse censemus, hunc sermonem instituimus: neque ideo, vt eos, qui hunc Canonem construxerunt, criminaremur; tanquam imperite & vitiose principium eius ediderint, in hæc

verba effusi sumus. Apage eiusmodi verba : neque vitilitigatores calumniosam in nos linguam vibrent. Hoc enim solum studuimus ostendere, quomodo cunque edatur Canon, euitari non posse, quin a tempore vitiosum fiat, efficiens, ut decemnouennalis lustri dif-

CANON PASCHALIS EMENDATIONIS,
AVCTORE NICEPHORO GREGORA,
cuius Argyrus in superiore Methodo differit.

(Cycl.)	Pascha Le- gale.	1 18	7 15	2 19	13 24	3 25	14 8	9 20	15 26	10 27	21 4	5 11	22 16	23 17	6 28	(Epactz.)
I	M. 31	A. 7	A. 6	A. 5	A. 4	A. 3	A. 2	A. 8								XIIII
2	M. 20	M. 24	M. 23	M. 22	M. 21	M. 27	M. 26	M. 25								XXV
3	A. 8	A. 14	A. 13	A. 12	A. 11	A. 10	A. 9	A. 15								VI
4	M. 28	M. 31	M. 30	M. 28	A. 4	A. 2	A. 2	A. 4								XVII
5	A. 16	A. 21	A. 20	A. 19	A. 18	A. 17	A. 23	A. 22								XXVIII
6	A. 5	A. 7	A. 6	A. 12	A. 11	A. 10	A. 9	A. 8								IX
7	M. 25	M. 31	M. 30	M. 29	M. 28	M. 27	M. 26	A. 1								xx
8	A. 13	A. 14	A. 20	A. 19	A. 18	A. 17	A. 16	A. 15								I
9	A. 2	A. 7	A. 6	A. 5	A. 4	A. 3	A. 9	A. 8								XII
10	M. 22	M. 14	M. 23	M. 29	M. 28	M. 27	M. 26	M. 25								XXIII
11	A. 10	A. 14	A. 13	A. 12	A. 11	A. 17	A. 19	A. 15								III
12	M. 30	M. 31	A. 6	A. 5	A. 4	A. 3	A. 2	A. 1								XV
13	M. 19	M. 24	M. 23	M. 22	M. 21	M. 20	M. 26	M. 25								XXVI
14	A. 7	A. 14	A. 13	A. 12	A. 11	A. 10	A. 9	A. 8								VII
15	M. 27	M. 31	M. 30	M. 29	M. 28	A. 3	A. 2	A. 1								XVIII
16	A. 15	A. 21	A. 20	A. 19	A. 18	A. 17	A. 16	A. 22								XXIX
17	A. 3	A. 7	A. 6	A. 5	A. 4	A. 10	A. 9	A. 8								X
18	M. 23	M. 24	M. 30	M. 29	M. 28	M. 27	M. 26	M. 25								XXI
19	A. 11	A. 14	A. 13	A. 12	A. 18	A. 12	A. 16	A. 15								II

crimen, quod in exiguo tempore paruum dictu, & insensile videbatur multorum annorum processu nequaquam negligendum sit.

Hactenus Argyrus.

Est autem plana methodus Canonis. Numeri, qui sunt in duplicibus cellis frontalibus, indicant cyclum Solarem Græcorum. Nam cyclos Græcorum incipit a cyclo XVIII Latinorum, in litera F. Quare & XVIII Græcorum habebit eandem literam F. Et propterea congreginati sunt i. XVIII. propter communem literam F. quæ est in VII Aprilis, & in XXIII Martij, & ita deinceps descendendo

per

B

C

A per numerum Cycli aurei. Eodem modo cycli vii. xv habent eandem literam F. Consequenter xiiii. xxviii habent literam E. quæ etiam est in vi. Aprilis, xxviii Martij, & ita deinceps descendendo. in singulis cellis Pascha Christiani subiecti sunt numeri feriales i. ii. iii. iv. v. vi. vii. significantes feriam, in quam incidit Pascha legale, siue Iudaicum. Exemplum. In primo anno cycli, Pascha legale est in xxxi Martij. Christianum in vii April. in cuius cella est nota I, id est feria prima. Ergo Pascha legale est in feria prima. Quod verum est. Nam litera Dominicalis est F, in vlt. Martij.

IN METHODVM CORRECTIONIS PASCHA-

LIS ISACII ARGYRI.

B **Q**uo tempore hoc scripsiterit Argyrus, non longius quærendum. Ipse notam apposuit annum Græcorum 6881: hoc est Christi 1372. vt ab eo ad hunc 1596, fluxerint anni ccxxviii. Quod vero ait ante quinquaginta annos se, cum in urbe Traciæ Aeno esset, obseruasse a Iudæis Pascha celebratum fuisse vicesima Martij, quo anno Christiani in xxviii Aprilis Pascha resurrectionis celebrarint, sequentes, vt ipse ait, Terminum Paschalem appositum Canoni in xviii Aprilis: manifesto quidem indicat annum cycli Lunaris fuisse viii, literam autem Dominicalem A. Hæc non potuerunt concurrere, nisi in anno Christi 1318. Cyclus Lunæ fuit viii, Solis xi. Ideo terminus Paschalis Dionysianus xviii Aprilis: litera Dominicalis A. Interuallum ab epocha Argyri retro ad illum

C annum, sunt anni l. v. Ideo recte dixit ante annos quinquaginta. Plus enim sunt, quam quinquaginta. Erat annus Græcorum 6826, Iudæorum 5078, incipiens ab autumno anni Christi 1317. Tifri 4. 8. 286, feria quinta, in viii Septembribus. Nisan sequens 6. 12. 724, feria septima, in iiiii Martij. Ergo quintadecima Nisan in xviii Martij. Quod si annus fuisset plenus, incidisset in xix Martij. Quomodo igitur constabit fides auctori de Pascha a Iudæis in xx Martij celebrato? An alia vñi sunt anni forma, quam ea, qua alij Iudæi? Habuimus autem duo exemplaria Græca eiusdem Argyri: in quibus constanter notata erat vicesima Martij: vt non sit error librarij, sed potius ipsius Argyri. Quod vero ait æquinoctium vernum

D obseruatum a Ptolemæo in xi Martij, falsum est. Obseruatio enim confertur ab ipso Ptolemæo in Pachon vii, anni a meridic Nabonassari 887, feria secunda. Erat annus Christi 140. Litera Dominicalis D c. Ergo feria secunda in D, & proinde in xxii Martij. Itaque anno 143 æquinoctium peruenerat ad xxiiii eiusdem Martij. Tantum abest, vt in xi obseruatum sit a Ptolemæo. Habetus & alias Paschales correctiones Ioannis de Saxonia, Ioannis de Dacia cognomine Philomenæ, & aliorum, qui temporibus Argyri, aut ante, scripserunt. Sed hac sola Argyri contenti simus.

ATQVE hæc quidem Isacius Argyrus homo Græcus, qui non tam suam, quam Gregoræ castigationem adducit. Sed & ipsius Gregoræ diatribam de ea re produxissem, nisi indigna visa esset, quæ hic locum haberet, propter aniles quasdam de æquinoctiis opiniones. Si quis vero tanti facit, ut in ea legenda horam perdere non recuset, adeat ipsius Gregoræ librum VIII. Sed & ipse Argyrus, & alij tam nostri, quam Græci, qui hoc saxum volutarunt, nihil aliud suis scriptis consequuti sunt, quam ut negligerentur, & eorum ratio non haberetur: donec memoria auorum nostrorum id denuo agitatum, his superioribus annis obtinuit. In hac re duo sunt, castigatio cycli Paschalis, & obsignatio æquinoctij in die Iuliana. Vtrique rationi vitium oblatum ex anticipatione vtriusque sideris in forma Iuliana. Alteram vocauimus πεσόμπλων σεληνών: alteram περίγνων ἵπουσεων. De vtraque iam satis a nobis dictum. Easdem caussas vitiati cultus Paschalis pronunciarunt primi illi, qui de hac re disputatione, ut habes apud Argyrum. Sed & Ioannes de Saxonia easdem causas prodit, atque eadem remedia. *Modus*, inquit, *corrigendi hunc errorem secundum Linconiensem est*. *ut verificetur quantitas anni*, *ut ex precedentibus patet*, *Et verificata Kalendario inseratur*. Aut aliter: *Consideretur tam dies æquinoctii verticalis, quam plenilunii primi secundum veritatem*: *Et ibi ponatur Terminus Pascha. Et sic absque omni errore in proxima Dominica celebrabitur ipsum Pascha*. Voluit igitur, in Kalendario Iuliano apponi diem ingressus Solis in Arietem, id est, neomeniam Krionos annotari. Ita enim fiet, ut dignoscantur reiiculi menses, quos ἐκλιπες vocamus, a veris Paschalibus. Ex iis autem, quæ superius demonstrauimus, potes colligere, quia quosdam menses ἐκλιπες diximus, hoc nihil aliud esse, quam fieri posse, ut qui hoc sæculo menses Paschales sunt, aliquando non sint Paschales, propter μετεμπλων Lunarem. Et quidem primis aliquot sæculis epochæ nostræ, hoc est, ab anno periodi Julianæ 764, & deinceps, nullus D Nisan hodiernus fuit mensis Paschalis, præter Nisan III, XI, & XIV, in cyclo Iudaico. Nam is Paschalis mensis est, cuius quintadecima, siue solenne Azymorum Iudaicum saltem incurrit in neomeniam Krionos. quemadmodum ille mensis est verus Tisri, cuius quindecima, siue ὥκωπηγια Iudaica incidit saltem in neomeniā Zygōnos. Et contra, hodie in cyclo Iudaico duo Nisan sunt, nonusdecimus, & octauus, qui migrarunt in locum Ijar. Quare sequitur, ut annis XI X, & VIII

A & viii cyclo Iudaici, qui sunt anni iii, & xi nostri aurei numeri Dionysiani, pro Nisan assumatur Adar posterior. Itaque omnino hic locus est τῇ ἔκεολῃ. Cum primum autem sit ἔκεολη, tunc ille cyclus habet tantum 234 syzygias, cum tamen cyclus enneadecatericus constet syzygiis 235. Imo quia duo Adarin in uno cyclo pro duobus Nisanin assumendi sunt, cyclus Iudaicus, quando duorum mensium fieret ἔκεολη, esset tantum 233 syzygiarum. Igitur ne per περίγνωσιν fiat fraus neomeniae Paschali, non satis est cyclum Iudaicum sequi, nisi etiam τῇ ἔκεολῃ illorum duorum Nisanin duos Adarin posteriores in locum eorum sufficiamus. Altera castigatio, ut diximus, est περιπλάσσεις Lunaris, quae post

B xvii cyclos in anno Iuliano percipitur: & tunc epacta Iulianæ diei apposita augenda est vnitate. Sed neque hoc satis. Epactæ enim vulgo æquabiles usurpantur, per vndenarium numerum crescentes, abiectis triginta, quoties numerus congestus eam summam conficit. Hæc enim ratio quanquam expedita, & tractabilis, atque vulgi usibus accommodata, tamen non raro fallit. Aliquando enim epactæ etiam per duodecim, aliquando per decem tantum progrediuntur. Quæ variantia in orbem redit post quatuor cyclos, siue annos 76. Nam diuersitas hæc aliquando ex bisexto Iuliano nascitur. Quare necesse omnino, ex præscripto epactarum æquabiliū Dominicam απασάτεις aliquando plenilunium anteuferere.

C quod accidet anno 1598. qui est error ut crassus, ita & manifestus. Instituenda igitur est periodus 76 annorum, appositis characteribus nouiluniorum Paschalium, siue Nisanin Iudaicorum, ut illis ducibus veras epactas Iulianas nanciscamur. Initium huius periodi est ab anno, qui antecedit primum annum Christi, hoc est ab anno primo cyclo, qui contra scitum Dionysij erat verus annus primus Christi. Sed nos vulgum sequimur.

TABV-

TABVLA NOUILVNIORVM
PASCHALIVM.RESIDVVVM TABVLÆ NOVI-
LVNIORVM PASCHALIVM.TABVLA
Æquationis
Epactarum.

Linea Annorum.	Fe- ria.	Ho- riz.	Scrap. 1080	Cycl. ☽ Roma- nus.	Nouiluniū Paschale in dieb. Iulia.	Epacta Iuliana.
Emb.	1 4	7	55 1	D C	24 M.	VII
	2 1	16	24 7	B	13 M.	XVIII
	3 7	13	93 6	A	1 Ap.	XXVIII
	4 4	22	7 32	G	22 M.	IX
Emb.	5 2	7	52 8	F E	10 M.	XXI
	6 1	5	37	D	29 M.	II
	7 5	13	91 3	C	18 M.	XIII
	8 4	11	42 2	B	6 Ap.	XXIII
Emb.	9 1	20	21 8	A G	26 M.	V
	10 6	5	14	F	15 M.	XVI
	11 5	2	60 3	E	3 Ap.	XXVI
	12 2	11	39 9	D	23 M.	VIII
Emb.	13 6	20	10 50	C B	12 M.	XIX
	14 5	17	78 4	A	30 M.	I
	15 3	2	58 0	G	20 M.	XI
	16 7	11	37 6	F	9 M.	XXII
Emb.	17 6	8	9 65	E D	27 M.	VI
	18 3	17	7 61	C	16 M.	XV
	19 2	15	27 0	B	4 Ap.	XXV
	20 7	0	6 6	A	25 M.	VI
Emb.	21 4	8	94 2	G F	13 M.	XVIII
	22 3	6	45 1	E	1 Ap.	XXVIII
	23 7	15	24 7	D	21 M.	X
	24 5	0	43	C	11 M.	XX
Emb.	25 3	21	6 32	B A	29 M.	II
	26 1	6	42 8	G	18 M.	XIII
	27 7	13	10 17	F	6 Ap.	XXIII
	28 4	12	8 13	E	26 M.	V
Emb.	29 1	21	60 9	D C	15 M.	XVI
	30 7	19	11 8	B	3 Ap.	XXVI
	31 5	3	99 4	A	23 M.	VIII
	32 2	12	7 90	G	11 M.	XX.
Emb.	33 1	10	29 9	F E	30 M.	I
	34 5	19	9 5	D	20 M.	XI
	35 3	3	97 1	C	9 M.	XXII
	36 2	1	48 0	B	28 M.	III
Ijar	37 6	10	27 6	A G	16 M.	XV
	38 5	7	86 5	F	4 Ap.	XXV
	39 2	16	66 1	E	24 M.	VII
	40 7	1	45 7	D	14 M.	XVII

Linea Annorum.	Fe- ria.	Ho- riz.	Scrap. 1080	Cycl. ☽ Roma- nus.	Nouiluniū Paschale in dieb. Iulia.	Epacta Iuliana.
Emb.	41 5	22	10 46	C B	1 Ap.	XXVIII
	42 3	7	8 42	A	21 M.	X
	43 7	16	6 38	G	10 M.	XXI
	44 6	14	1 47	F	29 M.	II
Ijar	45 3	22	10 23	E D	18 M.	XIII
	46 2	20	5 32	C	6 Ap.	XXIII
	47 7	5	32 8	B	26 M.	V
	48 4	14	12 4	A	15 M.	XVI
Emb.	49 3	11	7 13	G F	2 Ap.	XXVII
	50 7	20	5 09	E	23 M.	VIII
	51 5	5	3 05	D	12 M.	XIX
	52 4	2	8 94	C	31 M.	XXIX
Ijar	53 1	11	6 90	B A	19 M.	XII
	54 5	20	4 86	G	9 M.	XXII
	55 4	17	10 75	F	27 M.	III
	56 2	2	8 71	E	17 M.	XIV
Emb.	57 1	0	3 80	D C	4 Ap.	XXV
	58 5	9	1 76	B	24 M.	VII
	59 2	17	10 52	A	13 M.	XVIII
	60 1	15	5 61	G	1 Ap.	XXVIII
Ijar	61 6	0	3 57	F E	21 M.	X
	62 3	9	1 53	D	10 M.	XXI
	63 2	6	7 42	C	29 M.	II
	64 6	15	5 38	B	18 M.	XIII
Ijar	65 5	13	4 7	A G	6 Ap.	XXIII
	66 2	21	9 23	F	26 M.	V
	67 7	6	7 19	E	15 M.	XVI
	68 6	4	2 28	D	3 Ap.	XXVI
Emb.	69 3	13	2 4	C B	22 M.	IX
	70 7	21	9 00	A	12 M.	XIX
	71 6	19	4 09	G	31 M.	XXIX
	72 4	4	2 05	F	20 M.	XI
Ijar	73 1	13	1 1	E D	8 M.	XXII
	74 7	10	5 90	C	27 M.	III
	75 4	19	3 86	B	17 M.	XIIII
	76 3	16	9 79	A	4 Ap.	XXV

Anni collecti.	Dies æquatoriales
76	0
152	0
228	0
304	0
323	1
399	1
475	1
551	1
627	1
646	2
722	2
798	2
874	2
950	2
969	3
1045	3
1121	3
1197	3
1273	3
1292	4
1368	4
1444	4
1520	4
1596	4
1615	5
1691	5
1767	5
1843	5
1919	5
1938	6
2014	6
2090	6
2166	6
2242	6
2261	7
2337	7
2413	7
2489	7
2565	7
2584	8

C

Tabulam nouiluniorum Paschalium per 76 annos construximus, ut varietas nouiluniorum perspici possit: quæ quidem aliquando propter bisextum accedit, aliquando etiam propter motum ipsum Lunæ medium. Propter bisextum, ut exempli gratia, anni primi & vicesimi, qui sunt in eodem numero aureo, epactæ non sunt eadem. Nam in anno primo epacta est VII, in anno autem 20 epacta est VI. idque propter bisextum. Nam in annis 39, & 58 iterum epacta est VII, nullo scilicet interueniente bisexto. Propter ipsum motum Lunæ

D

A Lunæ variat etiam epacta, nullo interuentu bisexti : vt in annis 4 & 23, in eodem aureo numero diuersæ sunt epactæ. Tutius igitur est per epilogismos nouiluniorum agere, vt Iudæi faciunt. Nullus alius est modus vera nouilunia Paschalia nanciscendi. Ita nullus error occurret in inuestigatione verni nouilunij. Primationem vocant nostri Computatores, id est primam Lunam, siue primum nouilunium Paschale. Nouilunium autem illud est neomenia Nisan : cuius quartadecima est $\pi\varsigma\omega\tau\alpha\zeta\mu\omega\tau\alpha\zeta\alpha\mu\omega$. quintadecima autem est $\pi\varsigma\omega\tau\alpha\zeta\mu\omega\tau\alpha\zeta\mu\omega$. Vtriusque fit mentio apud Ioannem statim initio XIII cap. Nam illud $\pi\varsigma\omega\tau\alpha\zeta\mu\omega\tau\alpha\zeta\mu\omega$ comprehendit $\chi\tau\omega\pi\zeta\mu\omega\tau\alpha\zeta\mu\omega$, quæ est XIV Nisan, $\chi\tau\omega\pi\zeta\mu\omega\tau\alpha\zeta\mu\omega$, quæ est XV. Sed Christianorum

B quartadecima est quintadecima Iudæorum. Quintadecima Iudæorum est plenilunium, vt omnes sciunt. Quartadecima item Christianorum est plenilunium. Itaque computatores Græci quartamdecimam vocant nunc $\pi\alpha\pi\omega\sigma\epsilon\lambda\omega\omega$, nunc $\pi\alpha\pi\omega\sigma\epsilon\lambda\omega\omega$. Latini autem nunc terminum Paschalem, nunc plenilunium. Inter illos Ioannes de Saxonia vir eruditus, eruditus Computi conditor ita scribit:

Cum Luna dicatur quartadecima in ipso die plenilunii, ipsa debebat dici prima, non in die coniunctionis eius cum Sole, sed in proximo die sequenti, quo possibile est, ut primo appareat accensa a Sole. Quia si inciperet tempus primationis ab hora coniunctionis, necessario in die plenilunii Luna quintadecima diceretur. Non potuit clarius demon-

C strari, Quartamdecimam Christianorum esse XV Nisan Iudaici, id est $\tau\omega\pi\alpha\pi\omega\sigma\epsilon\lambda\omega\omega$. Sed & ipse Dionysius Exiguus, conditor periodi magæ Paschalis hoc melius ostendit. Aliam enim instituit methodum nouiluniorum, aliam neomeniæ Paschalis. Quartadecima Paschalis apud eum est sextadecima nouilunij. Atqui debebat esse quintadecima. Sed propter $\pi\zeta\omega\mu\pi\omega\omega$ vnius diei, quæ debebat esse quintadecima, ea est sextadecima. His ita constitutis, hoc sciendum est $\pi\zeta\theta\omega\epsilon\pi\alpha\zeta\omega$, nouilunia, quæ hic apposita sunt, incipere a primo anno cycli Dionysiani: hoc est, hic apposita esse nouilunia Paschalia annorum 76, a primo anno cycli Dionysiani, cuius secundus annus, est primus annorum vulgarium Christi. Annis igitur

D Christi addenda vñitas, vt solet in methodo periodi magnæ Dionysianæ. De summa deducendus est numerus proxime minor in Tabula æquationis epactarum. Exemplum. Esto annus Christi 1595. Volo scire quotus annus sit periodi annorum 76, quam constituimus. Adde vnitatem annis Christi. Abiecto proximo minore numero in Tabula æquationis epactarum, nempe 1520, relinquuntur 76, nempe annus vltimus periodi. Dico igitur annum Christi propositum 1595 esse vltimum periodi. Siquidem periodus est annorum 76.

Vole

Volo scire, quæ sit epacta. Numerum μετέμπτωσεως e regione annorum 1520, quos deduxisti de annis Christi, nempe numerum 4, coniunge cum epacta, quæ est e regione anni 76, nempe cum 26. Habet 30. hoc est 0. Ergo anno proposito 1595, epacta est 0 in anno Iuliano. Sciendum præterea omnes menses ἡμέρας esse in xi appendicibus diebus Solaribus, quæ excrescunt supra rationes Lunæ. Ideo in Computo Paschali semper epactæ debent incipere a mense Paschali, nimurum a Martio. Itaque xi dies, quæ excurrunt supra annum Lunarem, incipiunt a xviii Februarij, in quibus xi diebus semper, ut dixi, embolimi menses sunt. Cum autem vtendum est ἐκθολῆ, hoc est; cum usurpandus est Adar posterior pro Nisan, epacta erit in illis xi diebus Februarij postremis. Usurpatur enim tunc mensis embolimus pro Nisan. Mensis autem embolimus est in xi excurrentibus diebus. Epacta igitur in illis quærenda est. Quoties ergo ἐκθολῆ vtendum est, epacta retro numeranda erit ab ultima Februarij. Exemplum. Esto annus Christi 1598. Addita vnitate, ut præcipit regula Dionysiana, & abiesto numero proxime minore 1520, relinquitur annus tertius magnæ periodi annorum 76. Epacta est 29. Adiice numerum περιπλάσεως 4 e regione 1520. Fiunt 33. Deductis 30, ut sit semper in methodo epactarum, relinquuntur 3, epacta nempe anni propositi 1598. quæ numeranda est retro a 28 Februarij, in anno communi, a 29 autem, in anno bisextili. Itaque quintadecima mensis Paschalis erit in xii Martij, hoc est in secunda Krionos. Dominica autem resurrectionis erit in nona Krionos, siue xix Martij Iuliani. Hic est facta ἐκθολῆ Nisan, pro quo assumptus Adar posterior. Sic anno 1614 eadem methodo inuenies epactam 1, ab ultima Februarij ineundam. Vbi rursus erit vtendum ἐκθολῆ, ut posterior Adar in Nisan succedat. Tabula æquationis composita est per progressum quinarium. Quinarius constat annis 323. hoc est cyclis xvii. quia in tot cyclis fit μετέμπτωσις in anno Iuliano, non in xvi, ut sciscit Hipparchus, qui tamen non ignorauit eandem periodum non iustum esse: sed dixit χειδὸν perire vnum diem in quatuor periodis Calippicis. Hoc est, quod comminisci potuimus ad methodum epactarum, quæ tolerabilius, hoc est vero propior esset. Nam veram instituere velle, sine methodo Iudaica, hoc vero est frustra fatigari. Cur autem methodum Iudaicam veteres Christiani neglexerint, nulla alia videtur caussa afferri, præter odium αἰλογῶν in Iudeos conceptum.

DE AN-

SED hæc omnia locum habent in forma Iuliana, in qua tamen apparet manifesta περιόδος χρονική, puta quindecim dierum, a temporibus Metonis, ad nostra, vt suo loco demonstratum est. Et quamvis Pascha recte obeatur plenilunio proximo post æquinoctium, vbiunque tandem fuerit illud in anno Iuliano, tamen multi haec tenus censuerunt Decreto Niceno non plane pareti, nisi æquinoctium semper in xxii Martij hæreat, vbi illud statuerant Patres illi. Quod si fingendum est æquinoctium semper in xxii Martij deinceps hæsisse, hæsurumque: eadem ratione fingen-

Bdum retro quoque in eadem xxii Martij suis. Si igitur in anno Iuliano æquinoctium erat in xxii Martij, hoc est in anno Christi 325, ergo in anno primo Christi fuit in xxiii. In totidem enim annis bidui absoluti περιόδος facta est in anno Iuliano: qui quidem annus Iulianus erit nobis examen anni Niceni: vt quota feria sit litera C in anno Niceno, ea sit nota æquinoctij in anno Iuliano. Exemplum. In anno Niceno esto litera Dominicalis A. Ergo C, quæ est tertia ab A, erit feria tertia: & proinde æquinoctium erit in feria tertia. quæcunque igitur fuerit litera Dominicalis in anno Iuliano, cum tertia ab ea debeat esse feria tertia, in illa erit æquinoctium. Vt hoc anno 1596, litera Dominicalis Iuliana est D C.

CFingatur exempli gratia litera Nicena G F. litera C est quinta ab F. Quare æquinoctium erit in feria quinta. Erit ergo in litera C in anno Iuliano, quæ quinta est a C litera Dominicali Iuliana. Ita, vt dixi, annus Iulianus erit regula Niceni. Sed quæ via ineunda est huius instituti? Duæ sunt tantum, anni modus, & periodus quædam, quæ cyclum quendam Solarem constitutat: quia necesse est cyclum Solaarem Iulianum interrumpi, omittendo bisextum post aliquot annos, vt iubet περιόδος χρονική. Duo tantum modi anni a nobis probantur, Alfonsinus & Gelalæus. reliquos ipsa Φαγιώδη satis refellunt. Vter nobis eligendus sit, id periodus, quæcunque potuerit constitui, ostendet. In modo anni Alfonsini duæ constitui possunt, aut qua-

Ddringentorum annorum, aut 924. Nam bisextum vnum perit in 132 annis fere. Et septies tot anni sunt 924. In 132 annis sunt cycli Solares Iuliani quatuor absoluti, & viginti præterea anni cyclo quinto inchoato. Ergo in vicesimo anno peribit vnum bisextum. Quartus igitur annus erit bisextilis, hoc est prædictus litera duplici dominicali: quarum posterior incipiet alium cyclum post annum 132, in eunte scilicet anno 133. Exempli gratia: si annus 132 debuerit ex consuetudine habere literam duplicem G F, habeat tantum G: litera au-

F f tem F sit

tem F sit initium cycli sequentis. Ita in periodo annorum 400, A in annis 132, 264, 400, pro litera duplice assumetur prior, altera autem differetur in annum sequentem. Itaque tres periodi minores sunt duæ quidem priores annorum 132, tertia autem annorum 136. in duabus prioribus vicesimus annus cycli quinti omittit bisextum, in tertia vicesimo quarto anno fit omissio illa bisexti. Quia vero iam indicauimus nobis fingendum esse retro semper æquinoctium in XXI Martij fuisse, & deinceps futurum, satis est, si ab annis Christi Computus noster incipiat: ut taceam, annos Christi valde idoneos illi esse, quia quartus quisque eorum annus est bisextilis. Cum autem annus primus Christi necessario secundum hypothesim Niceni Canonis habuerit æquinoctium in XXIII Martij, fuit ergo B æquinoctium feria quarta. Nam litera dominicalis Iuliana erat B. Ergo in anno Niceno litera dominicalis fuit G. Siquidem G est quarta a c. Primus igitur annus periodi annorum 400 habuit literam dominicalem G. Annus vero 132, qui erat vicesimus cycli quinti, debebat habere ex consuetudine duplē literam E D. Sed quia περὶ ἡμέρας χρονικὴ tollit bisextum, litera D differetur in annum 133, retenta sola E pro duplice E D. Rursus anno 264, nempe vicesimo cycli quinti, competebat litera duplex B A. Sed B sola manebit: A vero incipiet cyclum anni 265. Denique anno 400, annus vicesimus quartus cycli quinti ex consuetudine habuerit literam duplicem A G. Sed A manebit secura in suis sedibus: G autem rurus incipiet periodum secundam annorum 400. Noster est ille versus Technicus ad methodum cycli Solaris Iuliani institutus,

Gaudet Flaccus equo, Dorus cane, Bosporus agno.

Methodus vero cycli Solaris Iuliani statuit primum annum bisextilem, quintum, nonum, tertiumdecimum, decimumseptimum, & sic deinceps. Sed non ita est, si cyclum instituas ex annis Christi. Nam non primus, sed quartus quisque est bisextilis. Itaque cum periodus annorum 400 constet ex tribus minoribus, earum primores literæ sunt G D A. Cum ergo G incipiet periodum, tunc methodus incipiet a prima voce versiculi, nempe a G A V D E T: quæ statuetur in ima radice indicis: F L A C C V S in ima radice medij: E Q Y O D in ima radice medici digiti: D O R V S C A N E in ima radice auricularis: quia ibi est bisextum. Ita percurres omnes articulos, donec orbem annorum 28 consummaueris, semper bisextum in minimo dígito statuendo. Ab annis igitur Christi semper abiicienda sunt 400, quantum fieri potest: a reliquis autem 264, si numerus excesserit 264, aut 132, si minor fuerit. Reliqui anni diuidendi per 28. Exemplum: Annus Christi 325, abiectis 264, relinquit 61.

Abiectis

A Abiectis 28, remanent v. Quia abieci 264, ergo relinquitur ultima minor periodus annorum 136, incipiens a litera A: hoc est a voce AGNO, quam statues in ima radice indicis. Itaque cum numerus diuisus per 28 reliquerit v, litera dominicalis Nicena erat c, in anno 325. Fuit ergo æquinoctium feria prima. Erat autem litera quoque dominicalis Iuliana c. Tam igitur in anno Julianus, quam in anno Niceno æquinoctium erat in xxii Martij, quæ habet literam c. Sed a nobis exigitur, ut æquinoctium anno Christi 325 fuerit in xxii Martij Iuliani, hodie vero sit in xi item Martij Iuliani. Decem igitur dierum περιόδος facta est, a 325 anno Christi, ad hunc 1596. differentia, anni 1271, quæ sunt periodi tres absolutæ. ideo-

B que ter tria bisexta tantum perierant a 325 anno Christi, ad hunc præsentem 1596. Quare æquinoctium erit in xii Martij, non autem, ut volebamus, in xi. Quod examen ipsum probabit. Abiectis 400 de 1596, quantum potest, relinquuntur 396. de quibus rursus deductis 264, relinquuntur anni 132. hoc est, quatuor cycli, & vicesimus annus quinti inchoati incipientis ab A, hoc est, a voce AGNO. Litera Dominicalis Nicena erit FE. Cum autem c sit sexta ab E, secundum hanc hypothesin æquinoctium fuerit feria sexta. Erit igitur in xii Martij Iuliani. Atqui debebat esse in xi. Quod est absurdum. Igitur in hac periodo annorum 400, æquinoctium non potest esse xxii Martij tempore Niceni Concilij simul, & in xi eiusdem Martij in hoc saeculo. Quod si per centenarios tres tollantur bisexta, eodem recidet methodus, & eandem absurditatem incurret.

Rursus si hoc saeculo statuamus æquinoctium in xi Martij; literæ periodi debent esse AEB. Sed tunc anno 325 litera dominicalis fuérit D, æquinoctium vero in xx, non autem in xxii Martij. Quod ipsum est contra hypothesin. quæ absurditas iterum euitari non potest, etiam si per centenarios bisexta perimantur. Quare periodus annorum 400 locum in forma anni Niceni habere non potest, nisi iudibrium lectoribus debere volumus, & θεωρίας. Restat periodus annorum 924. cuius literæ essent GDAEBFC. Sed illa incipit statuere æquinoctium in xi Martij anno tantum 1584. Itaque neque

D hæc commoda est instituto nostro. Alfonsina vero anni quantitas ab hoc instituto longe alienissima est. Confugiendum igitur ad Gelalæam: cuius periodus elegantissima est annorum 648: quo interuallo pereunt bisexta quinque: ut in anno Gelalæo vidimus. Quam si instituamus a capite annorum Christi, literæ eius erunt GDAEB, hoc technico versiculo comprehensæ,

Gaudentes donis audebunt esse beati.

In illa semper vicesimus annus cycli quinti omittit literam unam ex
Ff 2 dupli,

duplici, præter vltimum annum, qui est octauus cycli, non autem A' vicesimus. Ea igitur periodus æquinoctium in xxii Martij, tempore Niceni confessus, & in xii, hoc sæculo statuit, quanquam anno tantum 1560 incipit illud traduci in xi Martij. Nihilominus propositi compotes sumus, & nullum *ἀτόπημα* consequitur, quod euitari non poterat in periodo annorum 400, quæ per omnia inutilis est & inepta huic instituto, vt pote quæ æquinoctium statuens in xxii Martij, anno Christi 325, illud locabit in xii Martij, ab anno 1524, ad annum 1600. & contra statuens æquinoctium hoc sæculo in xi Martij, illud traduxit in xx Martij, anno 325, hoc est, tempore confessus Niceni. Amplectamur igitur periodum Gelalæam annorum 648, cuius laterculum infra subiecimus, vt vel imperitis harum rerum v-
sus eius expeditissimus sit. A propositis igitur annis Christi abiice semper minorem numerum laterculi, quantum fieri potest. Litera a latere numeri, quem deduxisti de annis Christi, ea erit prima litera cycli Solaris currentis. Exemplum. Esto annus Christi præsens 1596 propositus. Deduco primum numerum proxime minorem 1296. Remanent anni 300. de quibus iterum deduco proxime minorem 292. Remanent 8. id est, octauus annus cycli Solaris, cuius cycli prima litera est A, & regione numeri 292 quem ab annis Christi abieci, notata. Quia igitur litera prima huius cycli currentis est A: ergo vox AGNO illi congruens statuetur in ima radice Indicis: GAV-
DET in ima radice medij: FLACCVS in ima radice medici: EQVO, DORVS in ima minimi. Et ita inuenies in media radice minimi, in octavo anno GAVDET FLACCVS. Ergo hoc anno litera dominicalis Nicena duplex est GP. Esto rursus annus Christi 1296, qui inuenitur præcisus in Laterculo. Ab eo igitur deduc proxime minorem 648. Remanent itidem 648. De quibus iterum proxime minor numerus deducendus est, nempe 640. Remanent 8. Ergo annus Christi 1296 fuit octauus cycli Solaris currentis, cuius cycli prima litera erat B adiuncta scilicet numero 640, quem vltimum abieci. qui annus cum sit quaternarius, haberet ex consuetudine duplē literam AG. Sed quia est vltimus periodi, vt patet, erit contentus priore litera A, altera G in annum sequentem referuata. Assumsimus igitur periodum, quæ tempore Niceni confessus statuit æquinoctium in xxii Martij Juliani, nostro autem sæculo in xi eiusdem Martij Juliani: quod periodus 400 annorum præstare non poterat, quæ statim in limine fidem suam decoquit. His constitutis superest methodus

C
cycli Solaris, cuius cycli prima litera est A, & re-
gione numeri 292 quem ab annis Christi ab-
ieci, notata. Quia igitur litera prima huius cy-
cli currentis est A: ergo vox AGNO illi con-
gruens statuetur in ima radice Indicis: GAV-
DET in ima radice medij: FLACCVS in ima
radice medici: EQVO, DORVS in ima mi-
nimi. Et ita inuenies in media radice minimi,

LATERCULVM PERIODI NICENÆ.					
240	G	508	E	244	D
1592	G	480	E	216	D
1944	G	452	E	188	D
1296	G	424	E	160	D
648	G	396	E	132	D
640	B	376	A	112	G
612	B	348	A	84	G
584	B	320	A	56	G
556	B	292	A	28	G
528	B	264	A	0	G

C

D
in octavo anno GAVDET FLACCVS. Ergo hoc anno litera dominicalis Nicena duplex est GP. Esto rursus annus Christi 1296, qui inuenitur præcisus in Laterculo. Ab eo igitur deduc proxime minorem 648. Remanent itidem 648. De quibus iterum proxime minor numerus deducendus est, nempe 640. Remanent 8. Ergo annus Christi 1296 fuit octauus cycli Solaris currentis, cuius cycli prima litera erat B adiuncta scilicet numero 640, quem vltimum abieci. qui annus cum sit quaternarius, haberet ex consuetudine duplē literam AG. Sed quia est vltimus periodi, vt patet, erit contentus priore litera A, altera G in annum sequentem referuata. Assumsimus igitur periodum, quæ tempore Niceni confessus statuit æquinoctium in xxii Martij Juliani, nostro autem sæculo in xi eiusdem Martij Juliani: quod periodus 400 annorum præstare non poterat, quæ statim in limine fidem suam decoquit. His constitutis superest methodus epactarum:

A Epactarum : quæ per incrementa vndenarij numeri sumptæ vulgo quidem sunt utiles , quia tractabiles , Paschali autem cultui ut plurimum aduersantur , nunc præcipitantes , nunc vero morantes nouilunia. Quia igitur vix est , ut aliter , quam per incrementa vndenarij numeri a vulgo capi possint , potest tamen quadam earum methodus intiri , quæ non omnino supra captum vulgi sit. Primum igitur instituenda periodus annorum 76 , quia in totidem annis epactæ redeunt in orbem , cum bisexti interuentu earum ordinarius progressus interturbetur. Eorum autem annorum 76 initium esto a primo cyclo Dionysiano: ut in superiori capite fecimus. Itaque annis Christi semper addenda erit unitas ad methodum cycli , ut alias dictum B est. Quadruplici autem versu constructa est Tabula periodi. Primus versus habet annos expansos per 76. Secundus literam dominicalem cycli Solaris Niceni. Tertius nouilunium in Martio , aut Aprili Niceno , quale debebat esse sæculo Christi , si semper æquinoctium hæisset in xxi Martij. Quartus denique versus habet epactam Nicenam sæculi Christi : quomodo notata est in Kalendario , ita ut

C ipsæ epactæ incipient a Martio. Sunt enim Paschales. Martius autem mensis Paschalis. In Kalendis Martij , Epacta o notari debet. id est , epacta nulla. In 31 autem Martij o. 29. in Kalendis Aprilis 28. & ita semper alternis debent o. & o. 9 ordinari , donec in xviii Februarij ponatur Epacta o. in ultima autem Februarij 20 , anno communii , anno autem bisextili D 19. Ita nulla confusio interueniet propter bisextum , quæ omnino occurreret , si epactæ inciperent a Kal. Ianuarij.

Atque hæc est quidem periodus: quæ non semper habebit nouilunia in iisdem sedibus , propter mutemperiorum Lunæ. Itaque post ali-

NOVILUNIA PASCHALIA IN ANNIS LXXVI.							
An-	Littera	Nouilu-	An-	Littera	Nouilu-		
ni-	Dominica-	nium	ni-	Dominica-	nium		
1	BA	22 M.	9	39	C	22 M.	9
2	G	11 M.	20	40	B	12 M.	19
3	F	30 M.	1	41	AG	30 M.	1
4	E	20 M.	11	42	F	19 M.	12
5	DC	8 M.	23	43	E	8 M.	23
6	B	27 M.	4	44	D	27 M.	4
7	A	16 M.	15	45	CB	16 M.	15
8	G	4 Ap.	25	46	A	4 Ap.	25
9	FE	24 M.	7	47	G	24 M.	7
10	D	13 M.	18	48	F	13 M.	18
11	C	1 Ap.	28	49	ED	31 M.	29
12	B	21 M.	10	50	C	21 M.	10
13	AG	10 M.	21	51	B	10 M.	21
14	B	28 M.	3	52	A	29 M.	2
15	E	18 M.	13	53	GF	17 M.	14
16	D	6 Ap.	23	54	E	9 Ap.	24
17	CB	25 M.	6	55	D	25 M.	6
18	A	14 M.	17	56	C	15 M.	16
19	G	2 Ap.	27	57	BA	2 Ap.	27
20	F	23 M.	8	58	G	22 M.	9
21	ED	11 M.	20	59	F	11 M.	20
22	C	30 M.	1	60	E	30 M.	1
23	B	19 M.	12	61	DC	19 M.	12
24	A	9 M.	22	62	B	8 M.	23
25	GF	27 M.	4	63	A	27 M.	4
26	E	16 M.	15	64	G	16 M.	19
27	D	4 Ap.	25	65	FE	3 Ap.	26
28	C	24 M.	7	66	D	24 M.	7
29	BA	13 M.	18	67	C	13 M.	18
30	G	1 Ap.	28	68	B	1 Ap.	28
31	F	21 M.	10	69	AG	20 M.	11
32	E	10 M.	21	70	F	10 M.	21
33	DC	28 M.	3	71	E	29 M.	2
34	B	18 M.	13	72	D	18 M.	13
35	A	6 Ap.	23	73	CB	9 Ap.	24
36	G	26 M.	5	74	A	25 M.	6
37	FE	14 M.	17	75	G	15 M.	16
38	D	12 Ap.	27	76	F	2 Ap.	27

quot cyclos, decrescent epactæ, quia nouilunia pessum eunt in anno Tropico, quemadmodum in anno Iuliano sursum enituntur. Itaque ut in anno Iuliano χ^{D} περιπλωσι epactæ crescunt, ita in anno Tropico χ^{D} μετέμπλωσι minuantur. Hæc autem μετάβασις περιπλωσis fit quidem per 228, aut 247 annos Gelalæos, ut suo loco dictum est. Sed hoc æqualiter non procedit, vt ex collatione ipsorum nouiluniorum constat. Itaque construximus Tabulam æquationis epactarum generatim per periodos Gelalæas, & membratim per minores periodos annorum 132, in quarum ultimo anno bisextum omittitur. Primus igitur versus Tabulæ continebit annos earum minorum periodorum collectos, quorum initium consurgit a primo anno Christi, cyclo Dionysiano secundo. Secundus versus continet li- teram dominicalem Nicenam. Tertius indicat, quotus annus sit periodi Lunaris magnæ, quam proxime ante hanc posuimus. Exemplum: E regione anni Christi 1561, in versu tertio, habes 42. hoc est: Annus Christi 1561 est quadragesimus secundus periodi: in qua periodo, sæculo Christi, nouilunium Paschale erat in 19 Martij, in typō Niceno. Quartus versus continet distantiam cyclorum, ab anno periodi notato in versu tertio, ad annum Christi propositum. Exemplum. Annus Christi 1561 habet e regione, in versu tertio, 42 annum periodi. Igitur demptis 41 de 1561, remanent anni 1520. hoc est, cycli 80. Ergo ab anno Christi 41, ad annum Christi 1561, sunt cycli absoluti 80. In hoc enim negotio, ad methodum cycli, additur unitas annis Christi, vt scis. Ergo pro 42 annis,

anno Christi, nouilunium Paschale erat in 19 Martij, in typō Niceno. Quartus versus continet distantiam cyclorum, ab anno periodi notato in versu tertio, ad annum Christi propositum. Exemplum. Annus Christi 1561 habet e regione, in versu tertio, 42 annum periodi. Igitur demptis 41 de 1561, remanent anni 1520. hoc est, cycli 80. Ergo ab anno Christi 41, ad annum Christi 1561, sunt cycli absoluti 80. In hoc enim negotio, ad methodum cycli, additur unitas annis Christi, vt scis. Ergo pro 42 annis,

T A B U L A A E Q V A T I O N I S
E P A C T A R V M .

Anni Christi.	Littera Domini.	Anni periodi a. d. annorum 76	Cycli intermissionum.	Character cyclorum intermissionum.	Character nouiluniorum Paschalium.	Nouilunia Paschale.	Epact.	Dies exempli.
1	G	2	0 0 10 20	1 16 247	11 M. 20	20	0	C
133	D	58	4 3 18 220	2 3 396	23 M. 8	8	1	
265	A	38	1 2 4 6 660	2 14 445	3 Ap. 26	26	1	
397	E	18	20 4 19 20	1 12 781	16 M. 15	15	2	
529	B	74	2 4 1 13 240	1 23 840	28 M. 3	3	3	
661	G	42	3 2 2 1 680	5 9 442	22 M. 9	9	3	
783	D	22	40 2 14 40	5 20 491	3 Ap. 26	26	4	
915	A	2	48 3 2 480	4 18 727	16 M. 15	15	5	
1047	E	58	5 2 6 20 700	3 23 540	25 M. 5	5	5	
1177	B	38	60 7 9 60	5 16 925	7 Ap. 22	22	5	
1297	G	6	68 7 21 500	2 2 537	2 Ap. 27	27	6	
1429	D	62	72 4 15 720	1 0 873	15 M. 16	16	7	
1561	A	42	80 5 4 80	1 11 922	26 M. 5	5	7	
1693	E	22	88 5 16 520	1 22 971	7 Ap. 22	22	8	
1825	B	2	96 6 4 960	7 21 127	20 M. 11	11	9	
1945	G	46	100 2 23 100	5 19 632	13 Ap. 16	16	9	
2077	D	26	108 3 11 540	4 17 968	25 M. 6	6	9	
2209	A	6	116 3 23 980	5 4 1017	6 Ap. 23	23	10	
2341	E	62	120 7 16 120	4 1 273	19 M. 12	12	11	
2473	B	42	128 1 4 560	4 12 322	30 M. 1	1	11	
2595	G	10	136 1 16 1000	7 21 1014	25 M. 6	6	12	
2725	D	66	140 5 13 140	1 10 1063	5 Ap. 24	24	12	
2857	A	46	148 6 1 580	1 22 32	17 Ap. 12	12	13	
2989	E	26	156 6 13 1020	2 10 452	31 M. 0.29	14	14	
3121	B	6	164 7 2 380	1 7 417	10 Ap. 19	19	14	
3241	G	50	168 3 20 600	4 17 294	Ap. 25	25	14	

A annis, 41 tantum demendi de annis 1561. Quintus versus continet characterem cyclorum interualli. vt in anno Christi supra proposito 1561, interuallum erat, cycli 80. quorum character est 5.4.80. Sextus versus habet characterem nouilunij anni in primo versu comprehensi. Exemplum: Annus Christi 1561, in versu quinto, habet characterem interualli, 5. 4.80. qui quidem character cum charactere anni 42 in periodo Paschali Iuliana compositus dat characterem nouilunij Paschalis 1. II. 922, in anno Christi proposito 1561. In superiori Capite, In Tabula nouiluniorum Paschalium, e regione anni 42, habes characterem nouilunij Paschalis, 3. 7. 842. qui cum charactere 5. 4. 80 compositus facit Beum, quem versus sequens continet, characterem, 1. II. 922. Septimus versus comprehendit nouilunia Paschalia in Martio, aut Aprili Niceno. Octauus continet epactam. Nonus, qui & vltimus, numeros exemptiles: hoc est, de epacta detrahendos. Epacta enim decrescit, vt diximus. Exemplum: Annus Christi 1561 est 42 periodi. In Tabula nouiluniorum Paschalium in annis 76, quam proxime ante hanc posuimus, e regione anni 42, habes 19 Martij, cum epacta 12. Hic vero e regione anni 1561, habes 26 Martij: Epactam 5: numerum exemptilem 7. Hoc est: de epacta 12 saeculi Christi, quæ erat in anno 42 periodi, detrahenda sunt 7. Remanebunt 5 pro epacta anni propositi 1561.

C Imo ab anno Christi deinceps, ad annum 1693, semper 7 erunt detrahenda de omni epacta. Methodus hæc est. Primum vide, quotus periodi sit annus Christi propositus. Epactam ei e regione positam seorsim serua. Rursus accipe numerum annorum proxime minorem in Tabula æquationis Epactarum. e cuius regione positum numerum exemptilem detrahe de epacta. seorsim serua. Si epacta fuerit minor, quam numerus detrahendus, componantur 29 cum epacta. deinde fiat detractio. Exemplum. Esto annus Christi 1598 propositus. Addita unitate, abiectis omnibus 76, remanet annus tertius periodi. In tabula proxime ante hanc posita, e regione anni tertij, habes 30 Martij Niceni, item unitatem pro Epacta. Rursus in Tabula æquationis numerus proxime minor est 1561. Dies exemptiles 7. Componatur unitas, hoc est, epacta anni 3, cum 29. Fient 30. detractis 7, relinquitur epacta 23 anni 1598. aut iidem dies cum 30 Martij continuati sistent nouilunium in vi Aprilis. Quod verum est. Nam character illius nouilunij erit 2. 12. 156, hoc est, feria secunda. Litera vero Dominicalis Nicena erit D.

Ff 4 Itaque

Itaque nouilunium erit in vi Aprilis, ut iam ostensum est. Sed illud A nouilunium est reiiculum, & Adar posterior pro Nisan assumendus. E regione vi Aprilis Epacta est 23. Quare cum eadem sit e regione viii Martij, igitur neomenia Adar posterioris, hoc est, nouilunium verum Paschale, erit in viii Martij. Quintadecima Paschalis, hoc est, quartadecima Christianorum, in xxii Martij. Dominica Resurrectionis in 29 Martij. Quod autem Epactam vnicam cum 29, non autem cum 30 composuerimus, ratio in promptu est: quia a 31 Martij, & deinceps, mensis Lunaris est dierum 29 duntaxat. Propterea incipit ab o. 29. non autem ab o, puro. Hæc sunt, quæcumque de Epactarum æquatione, & nouiluniis Paschalibus dici potuerunt. Nam sane, me auctore, ad illorum methodum computo Iudaico tutius vtemur, quam alia via. Nulla enim tutior, aut expeditior. Sed hic tandem modus esto.

D E A N N O R V M H A R M O N I A.

ANNORVM omnium, qui quidem ex ultima vsque antiquitate erui potuerunt, descriptiones generatim membratimque hæ sunt. Restat nunc, vt tot discrepantium typorum veluti concilium quoddam, & concordiam instituamus. Nam & diuersa eorum genera, vt Solaris & Lunaris, & congenerum non eadem forma: & vniuersorum non idem principium, aut certe raro: & si quando hoc, non vtique codem tempore: vt periodi Olympicæ, & Atticæ, item cycli Paschalis Samaritarum, & Iudeorum. Denique omnes formæ C a Iuliana hoc differunt. Nam Indorum vetus annus Lunaris initium quidem habuit a Kalendis primi Ianuarij Iuliani: sed omissione embolismi non patitur eum suis scilicet finibus continere, saltem intra periodum enneadecaetericam, quæ ne ipsa quoque post xvi, aut xvii cyclos ad idem principium redire potest. Quomodo igitur anni aut ad vnum typum Julianum reuocari, aut in eo aliquam epocham obtinere possint, suo quidque loco accuratissime demonstratum est. Periodorum Olympicæ, Atticæ, & Calippicæ, quorum usus pernecessarius est, vt methodus parabilis esset, summo studio elaborauimus. Et sane speramus in eo diligentiam nostram ab æquo lectore minime desideratum iri. Tabulæ enim peculiares ei rei a nobis dicatae sunt. Quatuor vero formæ contumacissimæ vix tandem in ordinem coguntur, Tropica, Iudaica, Ægyptiaca, & Arabica. Ut igitur vna earum cum reliquis tribus, & rursus omnes inter se conuenire possint, Tabulas expeditissimas duas confecimus, priorem annorum expansorum 76, alteram collectorum, vt in hoc negotio fieri solet. Usus earum ad calcem apposuimus, utilitatem & necessitatem in rationibus temporum passim aperiemus.

T A B V L A

A

TABVLA ANNORVM

EXPANSORVM.

B

C

Anni India- ni expansi.	ANNORVM TROPICORVM.				ANNORVM IVDAICORVM.				ANNORVM ÆGYPT. AR- MEN. PERSIC.				ANNORVM ARAB. HAGAR. INDIC.			
	Anni Di- Tropi- es.	Ho- ri-	Scrap.	ci.	Anni Iudaici.	Di- es.	Ho- ri-	Scrup.	Anni Ægypt.	Di- es.	Ho- ri-	ci.	Anni Arab.	Di- es.	Scru- pula.	
1	1	0	0	11	1	10	21	204	1	0	6	1	10	53		
2	2	0	0	21	2	21	18	408	2	0	12	2	21	46		
3	3	0	0	32	3	3	2	899	3	0	18	3	32	39		
4	4	0	0	43	4	14	0	23	4	1	0	4	43	32		
5	5	0	0	54	5	24	21	227	5	1	12	5	54	25		
6	6	0	0	4	6	6	5	718	6	1	12	6	65	18		
7	7	0	1	15	7	17	2	922	7	1	18	7	76	11		
8	8	0	1	26	8	28	0	46	8	2	0	8	87	4		
9	9	0	1	37	9	9	8	537	9	2	6	9	97	57		
10	10	0	1	47	10	20	5	741	10	2	12	10	108	50		
11	11	0	1	58	11	1	17	152	11	2	18	11	119	43		
12	12	0	2	9	12	12	11	356	12	3	0	12	130	36		
13	13	0	2	20	13	23	8	560	13	3	6	13	141	29		
14	14	0	2	30	14	4	16	1051	14	3	12	14	152	22		
15	15	0	2	41	15	15	14	175	15	3	18	15	163	15		
16	16	0	2	52	16	26	11	379	16	4	0	16	174	8		
17	17	0	3	2	17	7	19	870	17	4	6	17	185	1		
18	18	0	3	13	18	18	16	1074	18	4	12	18	195	54		
19	19	0	3	24	19	9	1	485	19	4	18	19	206	47		
20	20	0	3	35	20	10	22	689	20	5	0	20	217	40		
21	21	0	3	45	21	21	19	893	21	5	6	21	228	33		
22	22	0	3	56	22	3	4	304	22	5	12	22	239	26		
23	23	0	4	6	23	14	1	508	23	5	18	23	250	19		
24	24	0	4	18	24	24	22	712	24	6	0	24	261	12		
25	25	0	4	28	25	6	67	123	25	6	6	25	272	5		
26	26	0	4	39	26	17	4	327	26	6	12	26	282	58		
27	27	0	4	50	27	28	1	531	27	6	18	27	293	51		
28	28	0	5	1	28	9	9	1022	28	7	0	28	304	44		
29	29	0	5	11	29	20	7	1046	29	7	6	29	315	37		
30	30	0	5	22	30	1	18	637	30	7	12	30	326	30		
31	31	0	5	33	31	12	12	841	31	7	18	31	337	23		
32	32	0	5	43	32	23	9	1045	32	8	0	32	348	16		
33	33	0	5	54	33	4	18	456	33	8	6	34	5	9		
34	34	0	6	5	34	15	15	661	34	8	12	35	16	2		
35	35	0	6	16	35	26	12	864	35	8	18	36	26	55		
36	36	0	6	26	36	7	21	275	36	9	0	37	37	48		
37	37	0	6	37	37	18	18	479	37	9	6	38	48	41		
38	38	0	6	48	38	0	2	970	38	9	12	39	59	34		
39	39	0	6	59	39	11	0	94	39	9	18	40	70	27		
40	40	0	7	940	21	21	21	29840	10	0	41	81	20			

RES

A N N O R V M TROPICORVM.				A N N O R V M IVDAICORVM.				A N N O R V M ÆGYPT. AR- MEN. PERSIC.				A N N O R V M ARAB. HAGAR. INDIC.			
Annis ini expansi-	Di-	Ho-	Scrap.	Annis Iudaic.	Di-	Ho-	Setup.	Annis Ægypt.	Di-	Ho-	Scrap.	Annis Arab.	Di-	Seru-	pela.
cl.	es.	iz.	ci.	es.	es.	iz.	1080.	es.	es.	iz.	ci.	es.	es.	iz.	ci.
4.1	41	0	7	20	41	3	5	781	41	10	6	42	92	13	
4.2	42	0	7	31	42	14	2	993	42	10	12	43	103	6	
4.3	43	0	7	42	43	25	0	117	43	10	18	44	113	59	
4.4	44	0	7	52	44	6	8	608	44	11	0	45	124	52	
4.5	45	0	8	3	45	17	5	812	45	11	6	46	135	45	
4.6	46	0	8	13	46	28	2	1016	46	11	12	47	146	38	
4.7	47	0	8	24	47	9	11	427	47	11	18	48	157	31	
4.8	48	0	8	35	48	20	8	631	48	12	0	49	168	24	
4.9	49	0	8	46	49	1	20	42	49	12	6	50	179	17	
5.0	50	0	8	57	50	12	14	246	50	12	12	51	190	10	
5.1	51	0	9	7	51	23	11	450	51	12	18	52	201	3	
5.2	52	9	9	18	52	4	19	941	52	13	0	53	211	56	
5.3	53	0	9	29	53	15	17	65	53	13	6	54	226	49	
5.4	54	0	9	40	54	26	14	269	54	13	12	55	233	42	
5.5	55	0	9	50	55	7	22	760	55	13	18	56	244	35	
5.6	56	0	10	1	56	18	19	964	56	14	0	57	255	28	
5.7	57	0	10	12	57	0	4	375	57	14	6	58	266	21	
5.8	58	0	10	23	58	11	1	579	58	14	12	59	277	14	
5.9	59	0	10	33	59	21	22	783	59	14	18	60	288	7	
6.0	60	0	10	44	60	3	7	194	60	15	0	61	299	0	
6.1	61	0	10	55	61	14	4	398	61	15	6	62	309	53	
6.2	62	0	11	5	62	29	1	602	62	15	12	63	320	46	
6.3	63	0	11	16	63	6	10	13	63	15	18	64	331	39	
6.4	64	0	11	27	64	17	7	217	64	16	0	65	342	32	
6.5	65	0	11	38	65	28	4	421	65	16	6	66	353	25	
6.6	66	0	11	48	66	9	12	912	66	16	12	68	9	18	
6.7	67	0	11	59	67	20	10	36	67	16	18	69	20	11	
6.8	68	0	11	10	68	1	21	527	68	17	0	70	31	4	
6.9	69	0	12	21	69	12	15	735	69	17	6	71	41	57	
7.0	70	0	12	31	70	23	12	935	70	17	12	72	52	50	
7.1	71	0	12	42	71	4	21	346	71	17	18	73	63	43	
7.2	72	0	12	53	72	15	18	550	72	18	0	74	74	36	
7.3	73	0	13	4	73	26	15	754	73	18	6	75	85	29	
7.4	74	0	13	14	74	8	0	165	74	18	12	76	96	22	
7.5	75	0	13	25	75	18	21	369	75	18	18	77	107	15	
7.6	76	0	13	36	76	0	5	860	76	19	0	78	118	8	

T A B V L A

A

TABVLA ANNORVM

COLLECTORVM.

B

C

D

		ANNORVM TROPICORVM.			ANNORVM IVDACORVM.			ANNORVM AEGYPT. ARMEN. PERSIC.			ANNORVM ARABICORVM.				
Anni collecti In- liani.		Anni collecti ex. Tropici	Di- es.	Ho- rr. pula.	Anni collecti Iudaici.	Di- es.	Mo- rr. 1080.	Scrup.	Anni collecti Egypt.	Di- es.	Ho- rr.	Anni collecti Arab.	Di- es.	Scru- pula.	
	76	76	0	13	36	76	0	9	860	76	19	0	78	118	17
	152	152	1	3	12	152	0	11	640	152	38	0	156	236	34
	228	228	1	16	48	218	0	17	420	218	57	0	235	9	50
	304	304	2	6	24	304	0	23	200	304	76	0	313	119	7
	380	380	2	20	0	380	1	4	1060	380	95	0	391	237	24
	456	456	3	9	36	456	1	10	840	456	114	0	470	1	40
	532	532	3	23	12	532	1	16	620	532	133	0	548	119	57
	608	608	4	12	48	608	1	22	400	608	152	0	626	238	14
	684	684	5	2	24	684	2	4	180	684	171	0	705	2	30
	760	760	5	16	0	760	2	9	1040	760	190	0	783	120	47
	836	836	6	5	36	836	2	15	820	836	209	0	861	239	4
	912	912	6	19	12	912	2	21	600	912	228	0	940	3	20
	988	988	7	8	48	988	3	3	380	988	247	0	1018	121	37
	1064	1064	7	22	24	1064	3	9	165	1064	266	0	1096	239	54
	1140	1140	8	12	0	1140	3	14	1020	1140	285	0	1175	4	10
	1216	1216	9	10	36	1216	3	20	800	1216	304	0	1293	122	27
	1292	1292	9	15	12	1292	4	2	580	1292	323	0	1332	241	44
	1368	1368	10	4	46	1368	4	8	360	1368	342	0	1410	9	0
	1444	1444	10	18	24	1444	4	14	140	1444	361	0	1488	123	17
	1520	1520	11	8	0	1520	4	19	1000	1521	35	0	1566	841	34
	1596	1596	11	21	36	1596	5	1	780	1597	34	0	1645	5	50
	1672	1672	12	11	12	1672	5	7	560	1673	53	0	1723	124	7
	1748	1748	13	0	48	1748	5	13	340	1749	72	0	1801	242	24
	1824	1824	13	14	24	1824	5	19	120	1825	91	0	1880	6	40
	1900	1900	14	4	0	1900	6	0	980	1901	110	0	1958	124	57
	1976	1976	14	17	36	1976	6	6	760	1977	129	0	2036	243	14
	2052	2052	15	7	12	2052	6	12	540	2053	118	0	2115	7	30
	2128	2128	15	28	48	2128	6	18	320	2129	167	0	2193	125	47
	2204	2204	16	10	24	2204	7	0	100	2205	186	0	2271	244	4
	2280	2280	16	23	59	2280	7	5	960	2281	205	0	2350	8	20
	2356	2356	17	13	35	2356	7	11	740	2357	224	0	2428	125	37
	2432	2432	18	3	11	2432	7	17	520	2433	243	0	2506	245	54
	2508	2508	18	16	47	2508	7	23	300	2509	262	0	2585	9	10
	2584	2584	19	6	23	2584	8	5	80	2585	281	0	2663	127	27
	2660	2660	19	19	59	2660	8	10	940	2661	300	0	2741	245	44
	2736	2736	20	9	35	2736	8	16	720	2737	319	0	2820	10	0
	2812	2812	20	23	11	2812	8	22	500	2813	338	0	2898	128	17
	2888	2888	21	12	47	2888	9	4	280	2889	357	0	2976	246	34
	2964	2964	22	2	23	2964	9	10	60	2966	7	0	3055	10	50
	3040	3040	22	15	59	3040	9	15	920	3042	26	0	3133	130	7
	3116	3116	23	5	35	3116	9	21	700	3118	45	0	3211	248	24
	3192	3192	23	19	11	3192	10	3	480	3194	64	0	3290	11	40
	3268	3268	24	8	47	3268	10	9	260	3270	83	0	3368	129	57
	3344	3344	24	22	23	3344	10	15	40	3346	102	0	3446	248	14
	3420	3420	25	21	59	3420	10	20	900	3422	121	0	3525	12	30

RESF

A

RESIDVVM TABVLÆ ANNORVM COLLECTORVM.

	ANNORVM TROPICORVM.				ANNORVM IVDAICORVM.				ANNORVM ÆGYPT. AR- MEN. PERSIC.				ANNORVM ARAB. HAGAR. INDIC.			
Anni col- lecti Is- lani.	Anni collecti Tropici	Di- es.	Ho- re.	Scrap.	Anni collecti Israe- liti.	Di- es.	Ho- re.	Scrap.	Anni collecti Ægypt.	Di- es.	Ho- re.	Scrap.	Anni collecti Arab.	Di- es.	Scrap.	
3496	3496	26	1	35	3496	11	2	680	3498	110	0	3603	130	47		
3572	3572	26	15	11	3572	11	8	460	3574	159	0	3681	249	14		
3648	3648	27	4	47	3648	11	14	246	3650	178	0	3760	13	20		
3724	3724	27	18	23	3724	11	20	20	3726	197	0	3838	131	37		B
3800	3800	28	7	59	3800	12	1	880	3802	216	0	3916	249	54		
3876	3876	28	2	35	3876	12	7	660	3878	235	0	3995	14	10		
3952	3952	29	11	11	3952	12	13	440	3954	254	0	4073	143	27		
4028	4028	30	0	47	4028	12	19	220	4030	273	0	4151	261	44		
4104	4104	30	14	23	4104	13	1	0	4106	292	0	4230	19	0		
4180	4180	31	3	59	4180	13	6	860	4182	311	0	4308	133	17		
4256	4256	31	17	35	4256	13	12	640	4258	330	0	4386	251	34		
4332	4332	32	7	11	4332	13	18	420	4334	349	0	4465	15	50		
4408	4408	32	20	47	4408	14	0	220	4411	2	0	4543	134	7		
4484	4484	33	10	23	4484	14	15	1060	4487	21	0	4621	252	24		
4560	4560	33	23	59	4560	14	11	840	4563	40	0	4700	16	40		
4636	4636	34	13	35	4636	14	17	620	4639	59	0	4778	134	52		
4712	4712	35	3	21	4712	14	23	400	4715	76	0	4856	252	14		
4788	4788	35	16	47	4788	15	5	180	4791	57	0	4935	17	30		
4864	4864	36	6	23	4864	15	10	1040	4867	116	0	5013	135	47		
4940	4940	36	19	59	4940	15	16	820	4943	135	0	5091	254	4		
5016	5016	37	9	35	5016	15	22	600	5019	154	0	5170	18	20		
5092	5092	37	23	11	5092	16	4	380	5095	173	0	5248	136	37		
5168	5168	38	12	47	5168	16	10	160	5171	192	0	5326	254	54		
5244	5244	39	2	23	5244	16	15	1020	5247	211	0	5405	19	10		
5320	5320	39	1	59	5320	16	21	800	5323	230	0	5483	137	27		
5396	5396	40	5	35	5396	17	3	580	5399	249	0	5561	255	44		
5472	5472	40	19	11	5472	17	19	360	5475	268	0	5640	20	0		
5548	5548	41	8	47	5548	17	15	140	5551	287	0	5718	138	17		
5624	5624	41	22	23	5624	17	20	100	5627	306	0	5796	256	34		
5700	5700	42	11	59	5700	18	2	780	5703	325	0	5875	20	50		
5776	5776	43	1	35	5776	18	18	560	5779	344	0	5953	139	7		
5852	5852	43	19	11	5852	18	14	340	5856	0	0	6031	257	24		
5928	5928	44	4	47	5928	18	20	120	5932	19	0	6110	21	40		
6004	6004	44	18	23	6004	19	1	980	6008	38	0	6188	139	57		
6080	6080	45	7	59	6080	19	7	760	6084	57	0	6266	258	14		
6156	6156	45	21	35	6156	19	13	546	6160	76	0	6345	22	30		

HARMO-

A

HARMONIA MENSIVM

MENSES LVNARES.

IVDÆORVM.	Annum communi- cis.	Annum Embol.	SYRO CHAL- DÆORVM.	HAGARENORVM.	MACEDONVM SYRO- GRÆCORVM.	Dies collecti.
TISRI	30	39	TISRIN prior	RABIV prior	HYPERBERETÆVS	39
Marchesuvan	59	59	Tisrin posterior	Rabiu posterior	Dius	59
Casteu	89	89	Conum prior	Giumadiiu prior	Apelleus	89
Tebeth	118	118	Conum posterior	Giumadiiu poster.	Audynæus	118
Schebat	148	148	Ashbat	Regiabu	Peritus	148
Adar prior	0	177	0 0	0 0	0 0	0
Adar posterior	177	207	Adar	Sahabenu	Dystrus	177
Nisan	207	237	Nisan	Ramadhanu	Xanthicus	207
Ijar	236	266	Ijor	Schervalu	Artemisius	236
Sivvan	266	296	Haziran	Dhulkaidathi	Dasius	266
Tamuz	295	325	Tamuz	Dhulhagiathi	Panemus	295
Ab	325	355	Ab	Muharramu	Lous	325
Elul	354	384	Ilul	Tzephara	Gorpianus	354
o	o	o	Embol.	Embol.	Diiscurus embol.	384

B

MENSES LVNARES.

IVDÆORVM.	Annum communi- cis.	Annum Embol.	ATHENIENSIVM.	Dies collecti.	SAXONVM.	DANORVM.	Dies collecti.
Ab	325	355	Metagition	59	VVendenmonath	Hoofdmanet	30
Elul	354	384	Boedromion	89	HALEGMONATH	Fischemanet	59
TISRI	30	30	Pyanepzion	118	VVintirfyllith	Seemaanet	89
Marchesuvan	59	59	Mamaeterion	148	Blothmonath	Slactmanet	118
Casteu	89	89	Posideon	177	Giuli prior	Christmaanet	148
Tebeth	118	118	Gamelion	207	Giuli posterior	Glugmaanet	177
Schebat	148	148	Anthesterion	236	Solmonath	Bludemaanet	207
Adar prior	0	177	o o	0	o o o	o o	0
Adar posterior	177	207	Elaphebolion	266	Rethmonath	Aormaanet	236
Nisan	207	237	Munychion	295	Chofturmonath	Faremaanet	266
Ijar	236	266	Thargelion	325	Trimilchi	Maimaanet	295
o	0	0	Schirrhophorion I.	354	Lida prior	Hoemaanet	325
Sivvan	266	296	Schirrhophorion II.	384	o o	o o	0
Tamuz	295	325	HEKATOMBEON	30	Lida posterior	Ormemaanet	354
o	o	o	o o o	o	Lida Embol.	o o	384

Gg

MEN.

MENSES AEQVABILES MENSES AEQVABILES

VAGI.

TETRAETERICI.

EGYPTIORVM.	ARMENIORVM.	PERSARVM.	ATHENIENSIVM.	MACEDONVM.	BITHYNORVM.	THEBANORVM.	
THOTH	SAHAMI	PHRVRDIN	30	GAMELION	Audyneus	Heracleus	BVCATIVS
Paophi	Theri	Adar-Paheschth	60	Anthefterior	Peritius	Dius	Hermaus
Athyr	Cagutz	Chardad	90	Elaphebolion	Dystrus	Bendieus	*
Choeac	Araths	Thir	120	Munychion	Xanthicus	Stratius	*
Tybi	Mabid	Mardad	150	Targelion	Artemisius	Arius	*
Mechir	Archis	Scheheriz	180	Scirrhophorion	Dasius	Periepius	*
Phamenoth	Abeli	Mebar	210	Hekatombeon	PANEMVS	Apbrodissus	Hippodromius
Pharmuthi	Mariri	Aban	240	Metagitnion	Lous	Demetrius	Panemus
Pachon	Marchats	Adar	270	Boedromion	Gorpicus	Heraeus	*
Payns	Harvvarfis	Di	300	Pyaneption	Hyperberetaus	Hermeus	Damatrius
Epiphi	Narvassari	Behemen	330	Mamacterion	Dius	Metrouss	Alalcomenios
Mesori	Huri	Aphandar	360	Posideon	Apellaus	Dionysius	Leneon
Epagomene.	Epagomene	VVahaku	365	a ² ρχι δύο			

MENSES IVLIANI.

ROMANORVM.	Annus cōmu. bifexti	Annus cōmu. bifexti	ATHENIENSIVM.	Annus cōmu. bifexti	SYRORVM.	MACEDONVM.	HAGARENORVM.	Annus cōmu. bifext.
IANVARIUS	31	31	Gamelion	215	Conum alter	Audyneus	Giumadijū alter	123
Februarius	59	60	Anthefterior	243	Aschbat	Peritius	Regiabu	151
Martius	90	91	Elaphebolion	274	Adar	Dystrus	Sahabenu	182
Aprilis	120	121	Munychion	304	Nisan	Xanthicus	Ramadhanu	212
Maius	151	152	Thargelion	335	Ijor	Artemisius	Schevalu	243
Iunius	181	182	Scirrhophorion	365	Hziran	Dasius	Dhulkaidathi	273
Iulius	212	213	HEKATOMBÆON	31	Tamuz	Panemus	Dhulhagiathi	304
Augustus	243	244	Metagitnion	62	Ab	Lous	Muharramu	335
September	273	274	Boedromion	92	Ilul	Gorpicus	Tzepharu	365
October	304	305	Pyaneption	123	TISRIN prior	HYPERBERETÆVS	RABIV prior	31
Nouember	334	335	Mamacterion	153	Tisrin alter	Dius	Rabiū alter	61
December	365	366	Posideon	184	Conum prior	Apellaus	Giumadijū prior.	92

ANNI ACTIACI.

MISCELA MENSIVM.

C

Dies a Kalen. Janua.	ELKVPTI.	HABASSI.	Dies cole- ti.	SAMARI- TARVM.		GELALI.		METONIS.		HEGIRÆ.
241	THOTH	MASCARAM	30	ILVL	30	241	PHRVRDIN	30	KARKINON	31178MVHARRAMV
271	Papa	Tiknith	60	Tifri	61	271	Adar-Paheschth	60	Leonton	62209Tzepharu
301	Athur	Chadar	90	Marchesban	91	302	Chardad	90	Parthenon	92239Rabie prior
331	Chiac	Thaschas	120	Caslim	1223	32	Thir	120	Zygon	122269Rabie poster.
361	Tuba	Tir	150	Tebith	153	63	Mardad	150	Scorpion	152299Giumadijū I.
26	Amischir	Iachathith	180	Schebat	181	29	Schehariz	180	Toxon	181328Giumadijū II.
56	Parmahath	Magabith	210	Adar	212	57	Mehar	210	Ægon	210357Regiabu
86	Parmuda	Miazia	240	Nisan	242	88	Aban	240	Hydrus	24022Sahabenu
116	Paschunes	Ginboth	270	Ijar	273	18	Adar	270	Ichthyon	27052Ramadhanu
145	Peyni	Sane	300	Sebin	303	49	Di	300	Krion	30183Schevalu
176	Ebibi	Hamle	330	Tamuz	334	179	Behemen	330	Tauron	333115Dhulkaidathi
206	Musri	Nahase	360	Ab	365	210	Aphandar	360	Didymon	365147Dhulhagiathi
236	Nisi	Pagomen-	365	o o	o	o	VVahaku	365	o o	366
	Bifext.	Bifext.	366	o o	o	o		366	o o	366

Tabulæ

D

A Tabulæ duplicis annorum scilicet expansorum & collectorum, quinæ columnæ sunt. In prima sunt anni Iuliani. In secunda anni Tropici. In tertia anni Iudaici. In quarta anni æquabiles Nabonassar, Armeniorum, & Iezdegird. In quinta anni lunares vagi Hægareni. Utalitas & usus per se patet. Sunto in exemplo anni 24 Iuliani. Illis respondent totidem anni Tropici, cum diebus 0. hor. 4. 18'. item totidem Iudaici, cum diebus 24. hor. 22. 712. & sic de reliquis. Neque usus eorum obscurus. Annus Hegiræ cœpit, ut disputatum est, anno Christi 622, Iulij xvi. Hic est annus Christi 1596. Volo scire, quando inibit neomenia Muharram. Aufer semper 622 ab anno currente Christi. Habebis annos Julianos præter Britos a xvi Iulij. Itaque abiectis 622 de 1596, habes annos Julianos absolutos 974 a xvi Iulij. Quibus congruunt de Tabula annorum, e regione numeri proxime minoris 912, anni Arabici 940, dies 3. 20. & de Tabula annorum expansorum, e regione reliqui numeri 62, anni Arabici 63. dies 320. 46.

912	940	3	20
62	63	320	46
974	1003	324	6

Summa: anni Arabici 1003 absoluti, a die xvi Iulij anni Christi 622, ad eandem diem xvi anni 1596, cum diebus 324. scrup. 6. Itaque dicemus hoc anno 1596, in die xvi Iulij, absolutum iri annos 1003 Hegiræ, & dies præterea 324 de anno currente 1004. Desunt adhuc dies 30 anno absoluendo, qui a xvi Iulij putati desinunt in xv Augusti. Itaque dicemus anno hoc 1596, in xv, aut xvi Augusti inituram neomeniam Muharram anni 1005 Hegiræ.

Nam xv, an xvi die Augusti incepura sit neomenia, non potes scire, nisi per characterem anni Arabici, qui erit feria prima. Et hoc anno litera Dominicalis Iuliana est C. erit ergo in xv Augusti. Vides quam expedita sit methodus. Eodem modo volo scire annum Iudaicum huius anni 1596. Annus Iudaicus cœpit anno 953 periodi Julianæ, & Octobris. & hic est annus periodi Julianæ 6309. Deductis 953, reliqui erunt anni Juliani absoluti 5356, a & Octobris, ad eandem & Octobris anni

5320	5320	16	21	800
36	36	7	21	275
5356	5356	24	18	1075

Dni propositi 1596, quibus congruunt ex Tabula annorum collectorum proxime minoris numeri 5320, anni totidem Iudaici absoluti, cum diebus 16 hor. 21. 800: & de Tabula annorum expansorum reliqui numeri 36, totidem anni Iudaici, cum diebus 7. hor. 21. 275. Summa, anni Iudaici absoluti 5356, cum diebus 24. hor. 18. 1075. Ergo hoc anno Christi 1596, in viii Octobris erunt absoluti anni Iudaici 5356. Et præterea current dies 24 de Tisri anni inchoati 5357. Cœpit ergo neomenia Tisri die xiii Septemb.

Rursus Toth Nabonassar iniit 26 Februarij, anno periodi Iulianæ A
næ 3967. quibus annis de præsenti anno periodi Julianæ 6309
deductis, relinquuntur anni Iuliani absoluti 2342, a 26 Februarij: qui fiunt anni æquabiles absoluti 2343, cum 220 diebus, horis 12: vt habes in diagrammate. Supersunt anno absoluendo dies 145, qui a 26 Februarij bisextilis putati de-

sinunt in 19 Iulij. Quare annus 2344 a Nabonassar desinet in 19 Iulij anni huius Christi 1596. Itaque annus 2345 inibit

2280	2281	205	0
62	62	15	12
2342	2343	220	12

mox 20 eiusdem mensis Iulij, feria tertia. Quod etiam demonstrabitur, si ex perpetua regula tria adieceris annis 2345, & totum per viii diuiseris. Remanet enim feria 3 anni 2345 ineuntis. Denique annus epochæ nostræ Tropicæ cœpit anno 764 periodi Julianæ, 26 Octobris. Deductis 764, de 6309, præsenti scilicet anno, relinquuntur 5545 anni abso-

5472	5472	40	19	11
73	73	0	13	4
5545	5545	41	8	15

luti, a 26 Octobris anni 764, ad eandem 26 Octobris anni præsentis 6309. Quibus congruunt totidem anni Tropici cum 41 diebus, horis 8, 15. qui retro numerati a 26 Octobris, desinerent in xv Septembris. Sed propter bisextum ascendunt ad xiiii Septembris. Hæc est methodus concordiae annorum, vt sine ullo labore, aut tandem & maximo cum fructu Chronologus annos inter se conciliare possit. Contra, si velim redigere annos Hegiræ 1003 in annos Iulianos, accipiam numerum expressum, si possim inuenire in columna quinta: sin autem, proxime minorem. Numerus proxime minor est, anni 940. 3. 20, quibus de 1003 annis deductis, remanent anni Arabici 62. 3540. Quæro eundem numerum in columna annorum expansorum, aut proxime minorem. Offerunt se anni Arabici 62. 309. 53. qui deducti de 62. 350. 40, relinquunt dies 40. 47. Iam e regione 940. 3. 20 habeo annos Iulianos 912. Item e regione 62. 309. 53 habeo annos Iulianos 61. qui simul fiunt anni 973. Pronuncio igitur, annos Iulianos 973 minores esse, quam annos Arabicos 1003, diebus 40. 47. Si igitur adiecero temporis Iuliano annos Epochæ Hegiræ, scilicet 621 annos Iulianos complemos, habebo annos Christi absolutos 1594. Desunt igitur anno Arabico 1003 complendo dies 40. 47. Et proinde anno Christi 1595 currenti defuerunt 40. 47 dies absoluendo anno Hegiræ 1003, a xvi Iulij. Huic Tabulæ dupli adiecimus menses nationum comparatos inuicem & membratim distinctos: Lunares quidem bis cum Iudaicis conlatos, & Solares cum Julianis. Reliqua per se patent: Cum harum Tabularum fructus semel percepseris, non te pœnitabit

A tebit operæ in illos conlatæ ; neque , quod equidem spero, diligenciam nostram desiderabis.

OMISSA LIB. II. & IV.

Pag. 141.l.6. Post Septembri. *adde:* Hic Laterculus &c. duplex, vt vides: Prior pars continet annos cycli Dionysiani: altera menses cycli. Totus a dextris sinistrorum constat septem versibus, propterea quod septem sunt embolismi in cyclo. Vnde sequitur, vt nunquam anni cycli singulares positi sint, sed aut terni, aut bini, ita postulante embolismi ratione. Itaque exempli gratia, in ultimo versu habes 2. i. 19. Hoc est: Triennium continuum Muharram manebit in eadem, vt Computatores loquuntur, Lunatione Dionysiana, nimirum in annis 19, 1, 2 cycli Dionysiani. Quare in comparando Muharram cum Lunatione Dionysiana, videndum semper, in qua Lunatione ultimus annus in illo versu fuerit. Fieri enim potest, vt secundum methodum, quam dedimus, annus 1, aut 2, inueniatur sub alio titulo frontali, quam ultimus, nempe 19. Exemplum: Addita unitate annis Christi 1596; vt præceptum est, abiectis omnibus 228, remanet unitas; hoc est annus primus cycli Dionysiani: qui in laterculo est sub titulo frontali o: e regione autem 11. Hoc est Muharram debebat esse in undecima Lunatione Dionysiana. Atqui anno superiore, qui erat 19 Cycli, fuit sub 209, ideoque in vi Lunatione. Quia igitur ultimus annus notatus in versu, nempe 19, fuit in vi Lunatione, ideo & 1, 2, C erunt in eadem, vtpote cum sint in eodem versu. Sat est igitur ultimum annum obseruare, a quo reliqui in eodem versu collocati pendent. Rursus anno Christi &c.

Pag. 272. ante Diatribam de Annis Emendatis.

PARAPEGMA CALICVTIENSIVM. Odoardus Barbosa scribens de Kanium, hoc est, Astrologis Calecutiensibus, dicit eorum menses diuisos esse in signa & planetas. quorum alias 29, alias 30, alias 31 dierum esse. Quis dubitateum esse annum cælestem, quem supra proxime proposuimus? Sed falsum, quod addit, eum annum Lunarem esse, itemque incipere ab Aprili. Nam qui 30 & 31 dierum menses aliquot habet, non potest esse Lunaris: præterea qui cælestis est, omnino a Vere, ideoque a principio Arietis incipiat, necesse est. Scito autem vocem Kanium non esse Indicam, sed Arabicam enim sunt diuinaculi, augures, vates.

I O S E P H I

S C A L I G E R I
I V L I I C A E S A R I S F.

D E

E M E N D A T I O N E
T E M P O R V M
L I B E R . Q V I N T V S.

Vid antea , quam natus sis , acciderit , igno- A
rare , id est semper esse puerum , inquit togato-
rum disertissimus . Sed quid acciderit , scire ,
quando autem , nescire , id vero est semper pe-
regrinum esse . Hoc verum esse , fidem fecerint
prisci Græci , qui antiquitatis commemoratio-
nem regulam esse dixerunt , ad quam res om-
nes , & actiones dirigantur . Eam qui ignorant ,
non solum pueri sunt , vt vult ille , sed & rerum suarum & actionum
ignari . Non immerito igitur a principio veteres , obseruatis notati-
que temporibus , annorum multorum memoriam in vnum conspe-
ctum coniecerunt . Sed quia in eo negotio nihil agit , qui certis inter- B
uallis tempora non distinguit , aut non ab uno certo interuallo , ad
reliqua indaganda progreditur , sero tandem posteriores animaduer-
terunt , historiam quidem actionum humanarum esse animam , hi-
storiæ autem temporum notationem . Quare hoc genus scriptionis
ex simplici duplex factum , *ισοεχὸν καὶ ξενολογικὸν* , alterum quidem
alterius indigens , sed magis historicum Chronologici . Prioris scri-
ptionis duo vetustissimi Græcorum etiam hodie supersunt , Herodo-
tus , & Thucydides . Alterius auctores pene omnes tam sibi , quam no-
bis inuidit tempus : qui tamen non pauci fuerunt , & quidem maximi
viri , Ephorus , Eratosthenes , Thallus , Castor , Apollodorus , Thrasyl-
lus , Phlegon , alij . Supra omnes Dionysius Halicarnassensis Canones C
temporum Eratosthenos magnificat : qui si hodie extarent , per eos
solos reliquorum desiderium patienter ferre liceret . Illi omnes ni-
hil , aut pauca admodum certa definiunt ante primam Olympiadem .
Hinc omnia certa & explorata tradiderunt , beneficio Olympiadum ,
quæ in publica tabularia referebantur , additis & nominibus &
præmiis

A præmiis Hieronicarum, & quidem in delubro Louis Olympij, quod Plinius eleganter ait ludorum claritate fastos Græciæ complexum fuisse. Et merito tempus deinceps a capite primæ Olympiadis *ισοεξακοντα* vocarunt, cum omne, quod illud antecessit, bifariam diuisissent, a capite Olympiadis retro ad Cataclysmum *μυδικον*, aut *ηγεωνικον* vocantes, hinc totum deinceps in anteriora, *α' δηλαγον*. Quicquid igitur hodie certum est in definitione temporum, totum Olympiadi accepto referendum, sine qua corruissent rationes historiæ. Romani vtrumque genus sero aggressi sunt. Alterius meo iudicio auctores Piso Frugi, & Fabius Pictor omnium aut vetustissimi sunt, aut in vetustissimis. Alterius primus est M. Porcius Cato,

B qui omnes gentium Italicarum origines & vrbium initia in lucem eruit, tanta diligentia, tam accurato studio, ut in hac parte, ne Græcis quidem inferior sit, quantum quidem ex Dionysio Halicarnassensi coniicere possumus. Eum secuti sunt extra aleam positi M. Terentius Varro, Pomponius Atticus, Corn. Nepos, C. Verrius Flaccus. Et M. quidem Cato ex Censoriis tabulis gradum sibi struxit ad initia Vrbis perueniendi: M. autem Varro ex Olympiadibus, & rerum Græcarum comparatione. Sed ne vtrique quidem inter se satis constat. serius enim Cato, quam Varro, anno vno, Vrbis primordia repetit. Tempus quidem exactorum Regum certissimum deprehensum est ex Tabulis Censoriis. Sed tem-

C pora, per quæ a septem regibus in Vrbe imperatum est, pro exploratis & concessis assumunt, quæ iure in dubium vocari possint. Nemo enim, qui quidem proxime ab illis temporibus absfuerit, aut interuallum, per quod regnatum est, scriptum reliquit, aut quotus esset annus vrbis conditæ is, in quem incidit primus consulatus Bruti. Itaque confugit Varro ad defectum Solis, quem in excessu Romuli contigisse, non ex vlo veterum scripto, sed ex maiorum fide vulgo persuasum erat. Sed & si concessero Solem in excessu Romuli defecisse, non tamen propterea concedam, xxxvii annos regnasse. Quis enim hoc docuit? Quo auctore id credam? Sed & concessis initiis Vrbis, non tamen propterea constat series Consu-

D lum: quod de multis ignoratur, quanto anno a Regibus exactis magistratum inuerint. Hinc accedit, quod reliquias Saxorum Capitoliniorum rimanti mihi succurrit de quibusdam dubitare, de quibusdam etiam constet erratum esse. Sed & in annalium Romanorum scriptoribus diligentiam non raro requiro. Secundum Varronis investigationem annus Vrbis *DCCX* cæperit ab illis Palilibus, quæ in cædem Cæsaris inciderunt, anno secundo Iuliano: & proinde annus *DCXXV*, erat *xvi* Iulianus, in quem annum recte confert

Dio Consulatum 1111 C. Cæsaris Octauiani. Sed si illum de anno A triumphi Cn. Domitij Caluini de Thracibus & Getis audias, dubites, an verum tempus rei expresserit, quod in annum vrbis D C C X V I I Saxum Capitolinum confert. Sed de Velleio Patrculo tacere non possum. A Consulatu Claudij Marcelli, & Cornelij Lentuli, ad Consulatum M. Vinitij Quartini, & C. Cassij Longini, anni sunt præcise L X X V I . At Velleius putat L X X V I I I , duobus amplius. Quare cum recte putet ab Vrbe condita, ad Consulatum Vinitij annos D C C L X X X I I , vt annus D C C L X X X I I I incidat in ipsum Consulatum Vinitij: quot annos largitus est interuallo a Consulatu Marcelli, & Lentuli, ad Consulatum Vinitij, necesse, vt tot minus definiat interuallum ab Vrbe condita, ad eundem Consulatum Marcelli & Lentuli. Itaque constituit illud interuallum annorum D C C I I I I duntaxat, cum sint tamen D C C V I . Et hinc ad Consulatum Quartini L X X V I , ad Palilia: vt a Palilibus eiusdem anni incipiat annus D C C L X X X I I secundum Varronem. Nam diserte ipse alibi a Palilibus primis, ad Consulatum Vinitij, putat annos præcise D C C L X X X I I . Quod verum est, secundum Varronem, usque ad Palilia eiusdem anni, anno Juliano L X X V . Par hallucinatio est, cum ait, occisis Hirtio & Pansa c o s s . in eorum locum suffectos esse C. Cæsarem Octauianum & C. Pedium, anno Vrbis D C C I X . Atqui ex iis, quæ supra relata sunt, cædes Cæsar is incidit in annum Vrbis D C C I X desinentem. & proximis Palilibus iniit annus D C C X . Et sequenti anno C D C C X I , a diebus æstiuis iniit Consulatum primum Octauius. Quare biennio minus dixit. Et propterea biennio amplius terminat tempus, quod hinc ad Consulatum Vinitij. LXXII enim annorum tantum definit, nimirum hoc spatium eodem biennio donat, quo alterum spatium defraudauit. LXX enim tantum sunt anni a primo Consulatu C. Octauiani, ad dies æstiuos Consulatus Vinitij. Denique a Consulatu Sex. Ailij Catij, & C. Sentij Saturnini, ad Consulatum Vinitij, sunt anni X X V I I secundum Velleium, biennio amplius, quam verum est, vt in superioribus fecit, in quo haec tenus constantiam quandam in errore tenuit. Sed ab Vrbe condita, ad Consulatum Catij & Saturnini, tantum ponit annos D C C L I I I I , triennio D minus, non, vt solebat, biennio: nisi dicamus perperam editum D C C L I V , pro D C C L V . quod non dubito, vt semper eadem constantia seruetur biennium hinc detrahendi, illuc adiiciendi. Vides, cum illi errores illis viris excidunt, quibus tot monimenta vetustatis suppeditabant, quid putemus nostri æui doctis hominibus accidere potuisse, & nobis ipsis, qui omnibus præfidiis antiquitatis destituti sumus? Sane post tempora M. Aurelij Antonini, multa

A multa in fastis inexplorata sunt. Pauci sunt imperatores, quorum initia ad suum tempus referre possis, usque ad initia Iustiniani. Adeo omnia caliginis plena sunt. Paucula excipimus. Nam initium Alexandri Seueri incidit in annum Christi Dionysianum. cc xxii. Consulatus Vlpiae Criniti, & Proculi Pontiani in cc xxxviii. sub quibus coss. ambo Maximini cæsi, quod fuit initium Gordiani. Initia Diocletiani Christiani conseruarunt, quæ cadunt in annum Christi cc lxxxiii. Sed non esse illud initium Diocletiani, suo loco demonstrabitur. Stiliconis secundus consulatus in ccccvi. Transitus Martini Episcopi Turonensis, in cccxcv. Et tamen nulla harum epocharum suis temporibus reddita est apud

B Chronologos nostros, saltem quos viderimus. Quæ quidem interualla, cum reliquis, quæ a nobis diligenter obseruata sunt, poterunt manu deducere Chronologum ad reliqua cruenda. Et ut omnia non possit, in non paucis tamen operam non luserit. Nam si fides interuallorum dubia est, quomodo toti contextui consuletur? Quantum peccatum sit in historia Regum Francorum veterum, ignoratione transitus Martini, vnde seriem annorum putare solet Gregorius Turonensis? Quam nobiles epochæ ignorantur? Quis scit verum annum, quo Attila in campis Catalaunicis ab Aetio & Theodoro Gothe fusus est, ubi & Theodoricus ipse cæsus sit? Quam imperite etiam campos illos prope Tolosam constituunt? Imo qui-

C dam iniuriam sibi fieri credunt, si in territorio Catalaunensi eos collocemus. Pari ignoratione occultatum est verum tempus, quo Gothi a Chlodoueo rege Francorum deleti, item quo Sarracenorum multa millia a Carolo Martello. item quando nepotes Karoli Magni ad Fontenacum multo sanguine nobilium Franci nominis decertarunt. Hæc sane nunquam cruentur, propter penuriam monumentorum. Quid vetera querimur? Ecce adhuc verus annus & dies captæ a Muhammede Turca Constantinopoleos ignoratur. Itaque quærant viam studiosi, qua posteritatis gratiam promereri possint & in Fastis Consulum corrigendis, & in reliquis, quæ ad temporum doctrinam faciunt, inuestigandis. Nos quod potuimus, præstiti-

D mus, & hactenus quatuor libris omnium nationum annos & tempora ciuilia non solum descripsimus, quantum quidem ea æterno obliuionis silentio obruta in lucem eruere potuimus: sed etiam viam quandam muniuimus, qua illarum gentium rationes cum Julianis & ciuilibus diebus nostris congruere, & comparari apte possint. Supereft nunc, ut Chronologum toto orbe peregrinantem, & retro omnem temporum antiquitatem, & origines peruagantem, errantemque tanquam hospitem, aliqua methodo duce, primum quasi domum deducamus:

camus: vt cum veterum acta, Annales, Fastos legerit, possit ali- A
quando, vbi sit, cognoscere, ne semper peregrinari cogatur. deinde
vt hac copia Fastorum instructum eius animum in specula omnium
temporum collocemus. Quemadmodum igitur interualla locorum
certis signis distinguere publico quasi gentium consensu receptum
est: vt puta in Italia millibus passuum: in Græcia stadiis: in Perside
parafangis, quod nomen hodie in ea gente remanet: in Syria schœnis:
in Gallia & Hispania Leucis, quod adhuc retinetur: in Germania
Rustis, vt est apud Hieronymum: sic quædam signa sunt, quibus
interualla temporum distingui possunt: non vtique quod æquali- B
bus interuallis transfigi res possit, quemadmodum mensuræ illæ, qui-
bus itinera diximus a nationibus distingui, æquales sunt: sed quia idem
est officium interuallorum in temporibus notandis, quod in-
signibus vrbibus ad diuidendas regiones. Illarum autem vrbium in-
terualla æqualibus mensuris metiri solemus. Quod igitur Choro-
graphi per stadiasmos ab vrbe, ad aliam vrbem, faciunt, idem no-
bis faciendum per annos, ab interuallo, ad interuallum. Ea inter- C
ualla Græci ἐποχας vocant, quod illis sificantur, & terminentur
mensuræ temporum. Censorinus Titulos, & Indices. Eorum ter-
mini sunt aut ab insigni euentu, vt a Diluuio, aut a loco nobili, vt
ab excidio Troiæ, ab vrbis Palilibus, a conditu templi Salomonici,
a colonia deducta. aut ab initiis illustrium Regum, & Principum,
vt a Nabonassaro, a Diocletiano: aut a religionis & ceremoniarum
instituto, a primo ludicro Olympico, ab Hegira. Eiusmodi nos, non
vtique omnia, sed nobiliora selegimus: vt illorum terminis obser-
uatis, cætera interiecta ab aliis melius notari, aut inuestigari possint.
Quemadmodum autem veteres pueris expositis monumenta & cre-
pundia alligabant, quibus, cum adulti essent, agnoscerentur, quæ ab
ea re Græcis γνωσισματε vocata sunt: ita etiam in harum epocha-
rum notatione eorum sedulitatem imitari debemus, & γνωσισματε
ad manum habere, quibus annus, de quo agetur, ita statim a lecto-
re agnoscatur, vt pueri a parentibus per crepundia. Nam omni epo-
chæ characterem suum & signum apponere debemus, vtrumque cy-
clum scilicet, Solis & Lunæ, &, cum ratio postulabit, etiam In- D
ditiones. Vt enim olim hospites sine tessera non admittebantur, ita
Chronologo sine Symbolo credi intutum est. Hac diligentia
non solum maiorum nostrorum errata corrigemus, qui hac pulcher-
rima methodo nunquam usi sunt, sed etiam hoc consequemur, vt
in posterum erudita ingenia simili exemplo excitata diligentius &
certius, quam maiores nostri fecerunt, interualla temporum, &
eorum terminos inuestigent. Ne autem aliquis error propter lon-
gam

A gam seriem, & contextum epocharum succresceret, omnia ad dies Julianos referre instituimus, quod quidem a nobis haec tenus factum est: & ad certiorem methodi fidem, periodum nostram Iulianam tanquam *Bætarov* adhibuimus, sine qua tam inutilis est annus Julianus, quam Chronologica scriptio sine anno Juliano. Magno enim beneficio a C. Cæsare ad nos delata est ea anni forma, non solum omnium a Cæsare, sed etiam ante Cæsarem retro temporum fidissima custos, qua nihil potuit neque usui populari conuenientius, neque memoriarum rerum conseruandæ accommodatius excogitari. Antequam vero interualla temporum digerimus, computos quosdam annorum artificiales proponere, eorumque rationes reddere decreuimus. Sunt B autem iij quatuor, periodus nostra Julianæ, computus Iudaicus, computi duo Constantinopolitani,

DE PERIODO IULIANA.

PERIODVM annorum DXXXII ex utroque cyclo Solis & Lunæ in se ducto primus omnium excogitauit Victorinus homo Aquitanus. Ea periodus si quindecies multiplicetur, fient anni 7980. Atque hæc erit maxima periodus ad methodum utriusque cycli, & Indictionis: quam unaquæque natio, quæ unum diem quarto quoque anno exacto intercalare solet, in usum computi sui **C**annalis conuertere potest. Sed diuersa illius possunt institui initia, quatenus a diuersis annis cycli utriusque principium iniri potest. Nam Ægyptiorum & Æthiopum cyclus Solaris incipit ab alio capite ac Græcus, Græcus ab alio ac Latinus. Primum quadriennium Æthiopicum est E, D, C, B A. Græcum A G, F, E, D. Latinum G F, E, D, C. Idem dicas de cyclo Paschali, cuius aliud est initium in Ecclesia Romana, aliud in Ecclesia Constantinopolitana. Cyclus Solis Romanus dicitur, qui incipit a dupli litera G F, quod is fuerit cyclus tempore dimissi concilij Niceni, anno Christi 328. Nam cum annus Imperij Constantini cœperit XXIII die Septembri, & deinceps magna religione illud initium obseruatum fuerit a sequentibus Imperatoribus, usque ad tempora Iustini, aut Iustiniani, primus annus cycli Romani Solaris est is, qui simul cœpit cum Indictione Constantiniana, & statuit feriam primam in XXIII Septembri, quod accidit anno 327, a quo incipit annus, qui imputatur anno Christi 328. Nam anno 327, indictio secunda cœpit XXIII Septemb. feria prima. Itaque in Kalendario Romano, litera Dominicalis fuit G a Kal. Ian. ad XXIII Februarij: inde F, propter bisextum, ad finem anni Romani. Merito igitur Ecclesia Latina hunc vocavit annum primum

primum cycli, qui cum anno primo Indictionis concurreret, & qui- A
dem a nobili epocha concilij dimissi, a quo tempore incipit emen-
datio anni Ecclesiastici, & Paschalis solennis, ex sententia Patrum.
Primus annus cycli Paschalis dicitur idem, qui est primus in Eccle-
sia Ægyptiaca; quæ prima omnium cyclum enneadecaetericum in-
stituit, sumpto initio a Thoth Diocletiani, anno Christi 284. Cuius
quartadecima Luna incidit in v Aprilis, anno sequenti Christi 285,
Pharmuthi decima anni primi currentis Diocletiani. Eum cyclum
enneadecaetericum Eusebius Græcis Ecclesiis proposuit, quæ cum
Latinis eum amplexæ sunt, eodem annorum ordine seruato, ut sci-
l cet primus annus cycli esset apud illas, qui fuerat apud Ecclesiæ
Ægypti. Quare Ecclesia Romana, Æthiopica, & Ægyptiaca eun- B
dem cyclum primum vocant etiam hodie, non tantum Dionysium
Exiguum, quantum veterem consuetudinem secutæ. Nos quoque,
qui poteramus diuersa capita vtriusque cycli instituere, nihil in ca-
se innouauimus, sed primum cyclum tam Solarem, quam Pascha-
lem eum intelligimus, qui habetur in Ecclesia veteri Romana. Qua-
re caput huius periodi annorum 7980 a Kal. Ianuarij habet pri-
mum annum cycli Solis, cum literis G F a mense autem Martio
primum cyclum Paschalem, cuius epactæ xi, quales sunt hoc
anno 1596. & rursus a Kal. Ianuarij primam Indictionem. Nam vt
cyclum vtrumque Romanum, sic Indictionem Romanam retinui-
mus, quæ incipit semper a Kal. Ianuarij, non a xxi Septemb. C
antecedentis, quæ est Indictio Cæsarea. Fingimus enim & annum
Julianum, & indictionem semper ab initio obtinuisse. Quare his po-
sitibus, inutilis erit hæc periodus & Græcis, qui initium anni a Kal.
Septembbris, & Antiochenis, qui a Kal. Octobr. instituunt. Nunc
eius usum aperiamus. Videamus, quo anno istius periodi incidit
annus Christi primus vulgaris. Annus, in quem natalis Christi
vulgo putatur incidisse, habebat literam duplicem dominicalem
D C, ideoq; erat i x cycli Solaris Romani. Præterea habebat epactas
Paschales xi. proinde erat primus cycli Niceni Paschalis. Si igitur
instituatur Periodus annorum 532, incipiens a primo anno vtriusq;
cycli, annus 457 eius periodi habebit annum cycli Solaris ix, & D
primum cycli Paschalis, vt erat in anno, in quem vult Dionysius
Exiguus natalem Christi incidisse. Sed indictio non conuenit. Nam
indictio illius anni erat quarta imperatoria a proximo Septembri,
Romana a Kal. Ianuarij. At 457 per xv diuisa relinquunt 7, non 3,
vt volebamus. Quatuor igitur plus hic sunt, quam opus fuit. Itaque
si xi ad illa 7 adiificantur, abiectis xv, relinquetur indictio iii,
quam quærimus. Toties igitur 532 anni componendi sunt, donec
per

A per xv diuisi relinquant xi. Hoc fit, si octies 532 assumamus, qui sunt anni 4256, qui cum 457 compositi dant annum 4713 nostræ periodi, in quem incidit natalis Christi, secundum Dionysium, & receptam opinionem. Itaque 4713 per 19, 28, 15 diuisa dant cyclum Paschalem primum a Martio, cyclum Solarem Romanum ix, a Kal. Ianuarij, Indictionem Romanam 111 ab iisdem Kal. Ianuarij. Quare hic annus, quo hæc scribebam, qui erat Christi 1596 Dionysianus, est 6309 periodi Julianæ: cæpit igitur hæc periodus die xvi 111 Paophi Ægyptij, siquidem fingimus annum Ægyptiacum ante hanc periodum fuisse, cui absoluendæ adhuc supersunt anni 1671. & rursus ad caput redeundum erit: quod accidet anno Christi Dionysiano 3267. Itaque Kal. Ianuarij anni 3268 erit initium nouæ periodi. Julianam vocauimus, quia ad annum Julianum accommodata, & quidem a Kalendis Ianuarij. Est enim, vt diximus, iis inutilis, qui aliud anni Juliani initium instituunt, quam Kalendas Ianuarias. Commodissima est hæc periodus ad omnes epochas, quæ præter cyclum vtrumque, & Indictionem, habet annum quoque Sabbaticum. Hoc anno incipiet annus secundus Sabbaticus a Tifri proximo, anno Iudaico 5357 ineunte. Diuide 6309 per 7. Habebis duo pro anno Sabbatico a Tifri proximo. Quemadmodum Chronologus hac sola vtens multis molestiis defungi potest, ita sine hac irritus est eius conatus, siquidem ad annum Julianum omnia reuocare velit. Quis sit huius periodi usus in Tabulis Prutenicis, libro primo indicatum est.

DE EPOCHA IUDAICA ARTIFICIALI, SIVE DE PRIMO TISRI IUDAICO.

ANNO Iphiti 465, qui erat primus Olympiadis cxvii, & tercius decimus a morte Alexandri, neomenia primi mensis Eliensis, qui erat Hyperberetaeus apud Macedonas, incidit iniuxi Julij, vt habes in tabula neomeniarum Olympicarum, libro primo. Neomenia Audynæi viii Octobris, statim post κέντερον μετωπων ειρόν. Syromacedones in gratiam Alexandri Audynæum in Hyperberetæum mutarunt: vt inde noua epochæ periodi Calippicæ inciperet. Quare ultima dies anni Solaris, ad quem dirigebant periodum suam, erat ipsum κέντερον μετωπωειρόν, hoc est septima Octobris: & ea erat sedes dici intercalaris quarto quoque anno exacto: quod etiam Iudæi retinuerunt: qui periodo Calippica, ad tempora usque DIOCLETIANI plus minus, usi sunt. Sed cum Calippicæ neomeniae biduo

Hh veras

veras neomenias morarentur, Synedriū Tiberiadense, conuocatis A
peritis astronomiæ magistris, inter quos, vt existim, Rabbi Adda
fuit, vsu Calippicæ periodi simul cum computo annorum Alexan-
dri abrogato, nouam rationem anni instituit, vt neomenia non
per periodos, sed per ipsum medium motum Lunarem putarentur,
vt suo loco demonstratum est. Cum igitur diem, vbi erat locus diei
intercalandi, hoc est septimam Octobris, putarent fuisse primam
diem, in qua mundus conditus, hinc computum suum inire decreue-
runt. Et quia dies æquinoctij, & ideo Tekuphæ autumnalis, erat
in xxiī Septembris, considerarunt, in quot annis neomenia Tisri
a centro Macedonico, id est a vii Octobris, ad xxiī in anteriora
progressus fecerit. quod non potuerunt deprehendere sine doctrina B
anni Rabbi Adda. A vii igitur Octobris, ad xxiī Septembris, dies
sunt xiii præcise: quibus competunt anni 4104 ex doctrina Rab-
bi Adda. Totidem enim anni dant περιγένεσις Κελωνίης dies xiii,
horam vnam. Sed hodie sæpenumero totus Tisri est extra illam Te-
kupham, vt potest accidere, cum annus incidit in ultimum annum
cycli Dionysiani, qui est xvii cycli Iudaici. Quare iterum hodie alias
computus statuendus esset, si quidem Tekupham figere vellent in
xiī Septembris, vbi hodie conficitur æquinoctium. Anno igitur
Christi Dionysiano 1604, Tisri erit 5. 22. 956, feria sexta, cyclo
Solis xvii, cyclo Lunæ ix, qui erit vii cycli Iudaici. A vii Octobris,
ad xiī Septembris, sunt dies xxiii. quibus debentur cycli περιμήνιος G
τεως 381. Totidem enim cycli fiunt dies περιμήνιος τεως, 23. o. 105,
anni 7239. Ergo si instituendus esset nouus computus a vii Octo-
bris, annus Christi vulgaris 1604 esset annus 7240 noti computi.
Quare ipsi Iudæi animaduerterunt in anno contractuum ineunte
656, qui erat Christi 344, xiii dies cum hora Lunam promotam
in anteriora a vii Octobris, ad xxiī Septembris. Itaque mutatus
est cyclus. Nam antea primus annus cycli respondebat tertiodécimo
cycli Dionysiani: in nouo autem computo respondet tertio anno
eiusdem cycli Dionysiani. At si in anno 1604 instituendus esset no-
uus computus, primus annus illius computi responderet nono Dio-
nysiano. Iste computus institutus est ante tempora Constantini, sæcu- D
lo Rabbi Adda. Itaque iure gloriabantur Iudæi temporibus Constan-
tini, Christianos frustra aucupari doctrinam celebrandi Pascha, nisi
Iudæi illis facem allucerent. Iusta enim fuit illa iactatio, & quam
Christiani negligere non debebant. Quemadmodum autem Perio-
do nostræ Julianæ accidit, vt diuisa per 7 semper relinquat annum
Sabbaticum, quamvis id non affectauerimus, ita etiam quod Iudæi
non captarunt, iste computus nouus per vii diuisus relinquat quo-
que

A que annum Sabbatum. Quiā vero annus istius computi 4105 incidebat in annum Christi 344, ex eo possumus colligere primum annum competere anno periodi Julianæ 953; cyclo Solis primo, Lunæ tertio. Imperite vero fecerunt, qui primum nouilunium a vii Octobris instituunt, qui dies erat ultimus anni Solaris. Sed ipsi Iudei nesciebant, quare vixi Octobris esset terminus anni Solaris. Igitur annis 4104 debetur character 6. 23. 0. Et quiā annus sequens, nimurum 4105, qui erat Christi 344, debebat incipere a feria secunda, & non a meridie, sed politice post occasum Solis, radicem suam instituerunt 2. 5. 204. quæ ad 6. 23. 0. additæ componit nouilunium Tisri, 2. 4. 204. in anno Christi 344. Scierendum autem B potuisse ipsos carere illis scrupulis 204. Sed ipsi consulto ea addiderunt propter Tekupham. Nam 204 cum 876 componunt horam, ut videbimus in computo Iudaico. Sic si nouus ineundus esset computus anno Christi 1604, inducenda esset noua Radix 3. 4. 1061. Nam si annus Christi foret 7240 noui computi, computus ille cæpisset cyclo Solis Romani secundo, in quo litera Dominicalis esset E. Itaque feria tertia esset in vxi Octobris, ut postulat radix. Imperite vero, ut alia, hanc epocham referunt ad initium mundi: cum minor sit decem cyclis, anno uno minus, & præterea incipiat 2 feria secunda: cum initium rerum cæperit a prima.

C DE EPOCHA ARTIFICIALI CONSTANTINOPOLITANA PASCHALI.

Ecclesiæ, ut diximus, putabat Indictionem, & cyclum Solarem ab anno dimissi concilij Niceni, siue ab anno Christi 327, hoc est a tempore Paschatis a Patribus correcti. Nam Indictio & cyclus literæ Dominicalis utrumque Solare est. Sed Ecclesia Constantinopolitana post tempora Arcadij, & infra, instituit nouum computum, qui non solum Indictionem, sed etiam cyclum Paschalem contineret. Eum igitur cycli Paschalis primum annum instituit, cuius nouilunium in ipsam Indictionem incideret, hoc est in xxiiii Septembris, cuius annus 5509 est annus is, in quem natalis Christi inciderit, secundum Dionysium. Igitur primus annus cycli Paschalis Constantinopolitani est idem cum anno primo cycli Iudaici, tertius autem cycli Dionysiani. Quare anno primo cycli Dionysiani congruit xviii annus cycli Constantinopolitani. Diuide igitur 5509 per xix. Relinquitur annus xviii cycli Constantinopolitani respondens primo cycli Dionysiani. Rursus diuide 5509

Hh 5 pet

per xv. Relinquitur Indictio IIII in anno natalis Christi. Eorum autem cycli Solaris annus primus respondet xvii anno cycli Solaris Romani. Ideo XXI annus cycli Solaris Constantinopolitani est ix annus cycli Romani. Diuide 5509 per 28. Remanet annus 21 cycli Graeci respondens nono Romani. Potuissent & veterem cyclum Romanum retinere, si annum natalis Christi statuissent 3229 computi sui. Sed nimium breuis fuisset, utique minor annis mundi. Quare illum computum maiorem composuerunt, quem posteri indocti a mundi conditu repetunt eadem imperitia, qua Iudei suum. Valde necessaria est haec epocha in historia Constantinopolitana, & rebus Graecorum Ecclesiasticis. Paschalem vocavimus, quod eius primus annus cycli Paschalis incidit in principium anni veteris Indictionis. Ideoque ea appellatione distinguetur a sequenti epocha, quam Lunarem cognominamus. Anno hoc Christi 1596 incipiet annus 7106 a Kal. Sept. proximus, & secundum Graecos annus Christi 1597.

DE EPOCHA ARTIFICIALI CONSTANTINOPOLITANA

LVNARI.

DIONYSIVS Exiguus, cum animaduerteret epactam Paschalē inutilem esse ad nouilunia vulgo deprehendenda, de annis cycli Paschalis iubet deduci tria. Reliquum est annus cycli Lunaris. Ita apud Dionysium alius est cyclus Paschalis, alius Lunaris: in quo aperte traducit inscitiam Christianorum, qui ad Lunæ rationes Paschatis celebritatem sese exigere profitebantur, & tamen alium cyclum Lunæ, alium Paschatis instituentes, ostendebant se non, ut profitebantur, Pascha ad rationes Lunæ dirigere. Nouilunium Paschale, cum epacta est xi, est in XXIII Martij. Sed hoc accidebat saeculo Diocletiani, a quo temporibus Dionysij Exiguī Luna anticipauerat diem unum. Itaque Luna noua deprehendebatur in XXII Martij, non autem in XXIII, ut in saeculo Diocletiani. Opus est igitur epacta vii, quæ cum unitate composita, & cum XXII Martij dabit triginta, nempe nouilunium. Itaque pro xi epacta, assumenda septima, hoc est pro primo cyclo, assumendum cyclus decimus septimus. Et proinde recte monet Dionysius Exiguus, tria de cyclo Paschali deducenda, ut habeas cyclum Lunarem. Exemplum: Anno xvii cycli Paschalis deductis III de xvii, remanent XIII, cyclus Lunaris, cuius epacta XXIII cum unitate composita statuet nouilunium in vi Martij, tempore Dionysij, quoties epacta Paschalis est XXVI. Contrarium accidit in Graeco computo, cuius annus incipit a Kal. Septembri. Anno, in quem

A in quem incidit secundus annus Diocletiani, id est, anno Christi 285, epacta Paschalis Dionysiana erat xi, statuens nouilunium in xvi Septembris. Sed temporibus Iustiniani nouilunium erat in xv. Quia igitur September est primus mensis anni Constantinopolitani, opus est epacta xiiii, quæ cum vnitate composita statuet nouilunium in xv Septembris. Pro xi igitur assumpsimus xiiii, & ideo pro cyclo primo assumendus cyclus quartus, cuius epacta est xiiii. Non igitur iii detrahenda de cyclo Paschali Dionysiano, vt in Martio, qui est initium anni Ecclesiastici Romani, sed contra iiii cum currente cyclo componenda, vt habeas cyclum Lunarem Constantinopolitanum. Annus computi Paschalis Constantinopo-

B litani, in quem incidit natalis Christi, est 5509, vt superiore capite demonstratum est. Cyclus Paschalis Dionysianus primus. Constantinopolitanus autem decimus octauus. Epacta Dionysiana xi. Oportet, vt computus diuisus per xix relinquat iiii, pro cyclo Lunari. Sed relinquit 18. Ut igitur relinquat iiii, aut v addenda, aut xiiii detrahenda. Igitur xiiii detracta sunt de 5509. & remanserunt 5495, annus primus epochæ Lunaris, in quem Natalis Christi incidit. Ne igitur cogerentur semper detrahere xiiii de computo Paschali, minuerunt computum xiiii annis in perpetuum, & ita dupli epocha vtuntur, priore, quam Paschalem, & hac quatuordecim annis deminuta, quam Lunarem vocauimus, quod ad

C Methodum Lunæ excogitata sit. Vtramque putant a conditu mundi imperitissime, & hac posteriore vtitur semper Cedrenus, nisi uno aut altero loco, vbi oblitus sui altera pro hac vtitur: quod & accidit Maximo Monacho. In exemplis igitur Cedreni, semper 5494 de currente epocha detrahenda, non autem 5508, vt habeas annum Christi, & quidem a Kalendis Septembris. Nam quatuor mensibus citius annum Christi putat Ecclesia Græca, quam Ecclesia Latina. Utuntur & alij Græci Constantinopolitanæ historiæ conditores hac epocha. In quo caute agendum Lectori, ne alteram pro altera accipiat. Alioqui mira perturbatio in historia consequeretur. Cæterum hæc epocha methodum tantum Lunæ in sæculo Iustiniani

D promittit, non autem methodum cycli Solis, & Indictionis. Est autem computus Paschalis Constantinopolitanus, de quo supra disputatum est, maior vero computo a conditu mundi, annis 1559. Computus autem Iudaicus est minor annis centum & octoginta nouem. Hinc fit, quia vtrique computos illos a conditu rerum deducunt, vt alteri maiora interualla contra fidem sacrorum Bibliorum, isti vero breviora faciant. Sunt & alij computi, vt ille, quem vetus Ecclesia statuit ex ratiocinationib[us] se-

qui Christiani Arabes vocant قاریخ می فبروط لدم , hoc est , A
Æram a casu Adami. Cuius nullam rationem habendam censemus.
Neque tanti est illum aut scire , aut ignorare.

DE CONDITVM VNDI.

QVAM VIS inter veteres illos de primordiis rerum non conueniebat , cum alij homines ab initio semper fuisse , alij esse quidem cœpisse dicerent , sed quando cœperint , non constare: tamen omnium nationum tacitus consensus in id conspirauit , vt & cataclysmum fuisse crederent , & quantum hominum fuit , ex illius Diluuij pusillis reliquis propagatum fuisse , vt quidem alij marem B tantum & fæminam: alij plures , sed intra modicum numerum , superfuisse crederent. Nulla est tam barbara natio , quam illius rei opinio quædam non imbuerit. Sed veris monumentis historiæ destituti , neque quid ante , aut post illum casum contigerit , sciunt , neque quod contigisse concedunt , quo referendum sit , ullam rationem inire possunt. Hinc multa annorum millia , & quædam immania temporum interualla expressit ab illis tam temporum inscitia , quam vestutatis affectatio. Hinc natæ sunt infinitæ Ægyptiorum Dynastiæ , etiam ante illos priscos populos , quos Hycsos , hoc est Pastores vocabant. Hinc Sinarum (imperite Chinas vocant Hispani) a prisco rege suo Vitey , ad regem Honog , qui anno Christi 1572 viuebat , annos putant 4282. Nam a Vitey , ad Tzintzom postremum ex stirpe Vitey , numerant annos 2257. Is est , qui muro perpetuo Tartaros a Sinis disclusit circa tempora belli Peloponnesiaci. Ab eo , ad Honog , putant annos 2025. Quæ summa colligit annos 4282 , ad annos Christi circiter 1571 , 1572. Quare Vitey fuerit longe antiquior Abrahamo , cum ea summa longe epocham diluuij post se relinquat. Æthiopes quoque habent antiquissimos suos Reges , sed quorum annos ridicule putant , vt ex eorum dinumeratione nihil certi colligere potuerim. Sic Græci inepte eorum vetustatem mentiuntur , quorum initia ignorant. Vnde Seruius in illud , Vrbs antiqua ruit multos dominata per annos , ANTIQVA , inquit , vel nobilis , vel quia duobus millibus , ἐν octingentis annis regnare dicitur . quod tempus paulo maiuscum est initiis rerum. Et ita Troia condita fuerit illo tempore , quod ἀδηλον Varro ex Græcorum lectione vocat. Sed verba Censorini necessario adducenda , quæ ad hanc rem maxime pertinere visa. Nunc vero id interuallum temporis tractabo , quod historicum Varro appellat. Hic enim tria discrimina temporum esse tradit. primum ab hominum principio , ad Cataclysmum

Ataclysmum priorem: quod propter ignorantiam vocatur $\alpha\delta\eta\lambda\sigma\nu$. Secundum a Cataclysmo priore, ad Olympiadem primam: quod quia in eo multa fabulosa referuntur, μυθικὸν nominatur. Tertium a prima Olympiade, ad nos: quod dicitur $\iota\sigma\omega\chi\sigma\nu$, quia res in eo gesta veris historiis continentur. Primum tempus, siue habuit initium, siue semper fuit, certe quot annorum sit, non potest comprehendendi. Secundum non plane quidem scitur, sed tamen ad mille circiter, & D.C. annos esse creditur. A priore scilicet Cataclysmo, quem Ogygium dicunt, ad Inachi regnum, anni circiter cccc. Hinc ad Olympiadem primam, paulo plus cccc. quos solos, quamvis mythici temporis postremos, tamen, quia memoria scriptorum proximos, quidam certius definire voluerunt.

BEt quidem Sosibius scripsit esse cccxcv. Eratosthenes autem septem & cccc. Timaeus ccccxvii. Aretes Ixiii. & præterea multi diuerse: quorum etiam ipsa disensio incertum esse declarat. Haec tenus Censorinus. Primum numerus annorum cIc Ic ab ipso propositus arguit legendum, ad Inachi regnum, anni circiter cIc cc, pro cccc. Tempus autem, a quo ad primam Olympiadem Eratosthenes putat annos ccccvii, & mediocriter docto patet putari ab excidio Ilij, quod ipse nescio quare putat ab Inacho. Nam illud tempus neutri Inacho, Argiuo, aut Sicyonio congruere potest. Igitur Varro, vel Græci, quos Varro sequitur, tempus mythicon definiunt annis 1600, cuius terminum primam Olympiam faciunt. & cuius caput lxxx annis posterius fuerit diluuium.

quæ sententia quod propius a vero absfuit, eo melior, & tolerabilior. In quo videmus penitus non ignota fuisse rerum initia priscis Græciæ scriptoribus, aut ipsi togatorum doctissimo Varroni. Rursus Simplicius scribit, Chaldæos Callistheni de vetustate gentis percontanti annorum tantum mille nongentorum trium numerum edidisse, quo tempore capta Babylon ab Alexandro. qui annorum numerus sexaginta tantum annis posterior diluuium. Itaque non longe a vera epocha diluuij absfuerit. vt videas in tanta rerum ignoratione parum discriminis esse inter Varronem, & ipsos Chaldaeos: & paruum errorem illis condonandum esse, qui nulla admisi-

Dnicula vetustatis ad harum rerum inuestigationem, habebant. Nobis vero, quibus diuina monimenta facem ad hæc allucent, minus venia danda, si in tanto lumine cæcutimus. quod haec tamen nobis omnibus contigit, vt nemo aut veterum aut recentiorum adhuc rem ipsam tetigerit. Veteres Christianos prætereo, quibus nullus pudor fuit interuallum a conditu rerum, ad diluuium, longe maius statuere, quam ex dinumeratione annorum a Mose definitorum colligi potest. quem stuporem auxit artificialis epocha.

Constantinopolitana, annis 1559 excedens fines, quos Moses præscribit. in qua vt peccatur largiendo, ita in Iudaica detrahendo. Hodie vero doctissimis hominibus, qui multum studij ad hæc discussienda posuerunt, per omnia conuenit in interuallo a conditu rerum, ad Exodus, ab Exodo item ad captum Sedekiam. Qui enim accurate rationem horum temporum putarunt, ab Adam, ad Exodus, annos ponunt absolutos 2453. Hinc ad captum Sedekiam, annos absolutos 907. Summa, a conditu rerum, ad captum Sedekiam, anni 3360 præcise. Neque reperias, qui ab his finibus discedat, saltem eorum, qui Chronologica cum laude attingerunt. Neque enim epilogismus temporum a Mose & reliquis sacris libris definitorum plus aut minus colligere patitur. Quod si **B** in uno anno plus, aut minus aliis ab alio dissentit, hoc contingit ex diuersis mundi initiis, cum alij mundi initia ab Autumno, alij a Vere repeatant. quam litem si deciderimus, reliqua plana erunt. Nemo enim dubitat duplarem fuisse veterum Hebræorum de mundi conditu sententiam. Alij enim in Libra conditum volunt, argumento, quod antiquitus etiam ante Exodus Tekupha fuerit proxime æquinoctium. Eius sententiæ adhuc vestigia supersunt in synagogis Iudæorum, & quidem vetustissimi instituti. Nam in Sabbatho, quod postremum est in mense Tisri, incipit Lectionarium Iudaicum; cuius caput primum, quod תְּשִׁירָה vocant, est initium libri Genesios. Recentior opinio eorum, qui mundi conditum in æquinoctium vernum conferunt: quia, inquiunt, tunc omnia germinant, quæ contra in Autumno marcescunt. Alioquin quorsum, aiunt, terra germinare iussa, vt statim primis Autumni frigoribus exolesceret? Sed futile est argumentum, quamuis ea etiam fuerit olim opinio nostra. Nam si hoc verum est, cum Deus iubet arbores fructum producere, oporteret vias, & reliquos fructus, qui non nisi autumno maturescunt, iam in ipso verno æquinoctio fuisse. Quod est absurdissimum. Deinde quæ temeritas est initium rerum instituere, diuersum ab initio Hebræorum prisco? primus mensis in historia diluuij incipit ab autumno, Tekupha anni dicrum est in autumno, Lectionarium vetustissima consuetudine incipit ab autumno. Quare **D**igitur nobis commentum nostrum placet, & aliud initium instituimus aduersus verbum diuinum, & veteris anni usum? Igitur mundi primordia fuerunt in æquinoctio autumnali. Accedit priscorum Ægyptiorum sententia, quæ mundi initium statuit in ultimis partibus Libræ. Quas posteriores partes Libræ, & quomodo accipere debemus, paulo post exponetur. Non vtique aduocamus fidem Ægyptiorum ad fulciendam verbi diuini veritatem. Satis enim per se ipsa firma est.

Ama est. Sed ostendimus in hoc miram Dei summi prouidentiam, qui in tanta re etiam Ethnicorum consensum cum sacris rationibus paria facere voluerit. Cum igitur ratiocinia Mosis a conditu rerum, ad Exodus, annos colligant 2453, præcise, ut annus Exodi sit 2454 ieiens & quidem a vere; mense septimo anni dierum. Ergo primus mensis illius anni adhuc labentis 2453 cœpit ab autumno antecedente. Deprehensa igitur epocha Exodi in anno periodi Julianæ, leuis labor erit annum conditi mundi in periodo Julianæ inuenire. Incidit igitur Exodus in annum periodi Julianæ 3217, ut suo loco demonstratur. Ergo primus mensis anni dierum, quem אֶתְנָיִם Aethanim vocabant, cœpit in anno 3216. Et quia is erat, ut diximus, annus 2453 cur-

Brens ab Adam, manifesto annus 764 periodi Julianæ fuit primus mundi, a quo putauimus primam neomeniam Zygones, xxvi Octobris. Neomenia igitur primi Aethanim in anno dierum vetere fuit in xxvi Octobris: Tekapha ergo in xxv, de qua Exodi xxxiv. 22, quod erat primum Sabbathum, in quo Deus requieuit ab opere Hexameron, quæ dies in parapegmate Aegyptiaco Dionysiano erat ultima Zygones. Vnde Aegyptij, cum dicebant tempore Firmici, mundum in xxx parte Libræ conditum, proculdubio in animo eum diem habebant, quod nondum περιηγήσας ἤτιμος obseruauerant. Verba Firmici, libro septimo, capite III, vbi de ultimis partibus Libræ. *Cetera enim numero ad xxx collocantur. In istis enim posterioribus*

Cpartibus, terra dicitur esse composita, ut Barbarica ratio confirmat. Barbaricam rationem, ut in Manilio diximus, Aegyptiacam astrologiam vocat. Scis vero ex libro tertio, Aegyptios in anno suo Nabonassari etiam bisextum notare solitos, cum quarto quoque anno exacto in secunda die mensis notarent, quod in prima antea notatum erat, & nono anno in tertia, quod antea in secunda. Hoc modo conservabant memoriam omnium rerum. Itaque cum a multis sæculis hanc diem in anno vago signatam haberent, factum est, ut accepito parapegmate Philadelphi Dionysiano, ea in ultimum diem Zygones inciderit. Prima igitur dies post ἐπανίστημα, fuit feria prima, xxvi Octobris, neomenia Zygones, 23 Mechir Aegyptiaci, tri-

Decesima Tisri, 189 annis Julianis, minus 19 diebus ante Tisri Iudaicum, anno 1560 epochæ Constantinopolitanæ. Cyclus Solis Romanus viii, Lunaris iv. Ut hæc est verissima mundi epocha, ita nemo eam ha- ctenus obseruavit, sed omnes xvi, aut xviii annis antiquiorem produnt; qui error ex ignoratione anni Exodi manauit. Loci autem fines, vbi hominem primum statuit Deus, digito designat Moses, a duobus fluminibus ingentibus, Euphrate & Tigri, ad finum Persicum. Describit enim Moses fluuium exeuntem, hoc est manantem

ex Eden,

ex Eden , diuisum in quatuor capita , Phison , Gehon , Tigrim , Eu- A
phratem. Sciunt enim omnes Tigrim & Euphratem commisceri , &
ingenti alueo in mare Persicum exonerari , sed antequam excipian-
tur sinu Persico , iterum in duo ingentia fluenta scindi instar Padi ;
& Rhodani. Ipsa autem fluenta multas paludes efficiunt ; vt non
solum scribit Arrianus , sed etiam mercatores , qui ante x annos ea
loca adierunt , idem testantur. Fluentum igitur orientale Moses vo-
cat ιντιφ , hoc est , πλημμυρεγεν , propter paludes ingentes , quas efficit ,
cuiusmodi est Padusa , quam Padus fluuius facit. alterum , quod oc-
cidentem spectat , vocat ιντιν , id est emissarium. Est enim porrectius
altero , & propterea dictum emissarium , quod illud magnus ille
alueus ex se emittat , vt Mincium lacus Benacus , Adduam Larius , B
Ticinum Verbanus , Rhodanum Lemanus. Quare ab eadem caufsa
riuus , quem piscina Hierosolymitana emittebat , dicebatur ιντιν He-
braice , quod idiotismo Hierosolymitano erat ιντιλιφ , id est emissar-
rium. Nihil est apertius hac expositione . quæ etiam fuit sententia
summi nostri temporis sacrarum literarum interpretis : quo nihil po-
test verius , nihil doctius dici : quanquam rationem nominum Phi-
son & Gihon non reddidit. Extitit quidam vir apprime doctus , &
pius , cuius Chronicon ante vndecim annos editum fuit. Is mire æ-
stuat , vt lumen Soli sœneret. Itaque mirum non est , si monstrum in-
terpretationis adduxit. Et postquam ridicule interpretatus est ver-
ba Mosis , tandem nouam Geographiam proponit , vt quæ nunquam C
fuerunt in rerum natura , ea ipse creauerit. Nihil est inutilius eo libro ,
imo , si verum dicere fas , nihil , quod pluris intersit Chronologiae ,
nunquam legi , aut ignorari , si duo , aut tria excipias. Quod si alio-
tum errores infectandi maius nobis studium esset , quam nudam ve-
ritatem cruendi , immane volumen nasci posset ex confutatione illius libri. Mirum est diuinam doctissimi viri de illis quatuor flumi-
nibus sententiam illius famelicum iudicium non expleuisse , vt opus
fuerit inanibus , futilebus , & ineptis coniecturis nouam Chorogra-
phiam comminisci. Quid ? nonne multi sunt , qui eius exemplo ni-
hil aliud conantur , quam ostendere se melius intelligere Hebraice ,
quam Mosem ipsum ? Eiusdem temeritatis est , cum vult persuadere D
ရින් non esse Nilum. Exempla , quæ ad hoc producit , aduersus eum
faciunt. Æthiopica lingua postulat , vt රින් , Sihri diceretur. Propter-
ea Nilus σῆες dictus est a veteribus Ægyptiis , teste Dionysio de situ
orbis . cuius quidem nominis vestigia clara supersunt in nominibus
propriis Osiris , Busiris , Petosiris , Calasiris. Quantum est hominum ,
quibus nihil placet , præter commenta sua ! Quod partim intidia ac-
cidit , partim quod nullus illis inest sensus veritatis. Sed hæc nihil ad
institutum

A institutum nostrum. Sunt enim & alij *κορανάσαι*, qui nouum pāradisum architectati sunt. Sed eorum præclarum opus mors nobis inuidit. In Geographia Arabica duo sunt fluminā nomine Gihon جهون . alter est; quem Cydnum Græci vocant. Nam dicit ab-i luere urbem, quæ dicitur Maimistrā, & exonerari in mare Roma-num, id est sinum Issicum. Iam Maimistrā est Tarsus. Alter Gihon est ingens fluuius ex sex totius orbis terrarum maximis: quorum no-mina sunt hæc, ut ab ipso doctissimo Geographo ponuntur: Nilus: Degilah, id est Tigris: Phrath, id est Euphrates: Mahran fluuius Synadarum, Ganges: Bagru Sinarum: Gihon Corasan.

B

DE DILUVIO.

A CONDITV rerum, ad diluuium, annos 1656 absolutos esse ex epilogismis annorum, quibus natalis & mors ab Adami & posterorum eius a Mōse signata sunt, tam certum est, quam nemo hactenus dubitauit. Diluuium igitur incidit in annum 1657 a conditū mundi, periodi autem Julianæ 2420, cyclo Solis xiiii Lunæ vii. Cuius Neomenia Zygones 7. 18. 12', Octobris xiii. Marchesvan 5. 20. 349, feria vi, Octobris xix, anni Iudaici 1468. Anni 1656 absoluti fiunt xiii periodi Neuruz Persicæ, quas Hebræi מִלְלָה Heladim, id est sœcula vocabant. & præterea anni 96 supererant de Heled, siue sœculo xi v. quo interuallo neomenia men-

Menses æquabiles Annī dierum Hebrei.		Menses Iudaici.		Menses calabri.	
Æthanim	2 Octob.	Marches.	19 Octob.	ט	13 Octob.
Bul	1 Nou.	Casleu	17 Nou.	נ	12 Nou.
Tertius	1 Dec.	Tebeth	17 Dec.	צ	12 Dec.
Quartus	31 Dec.	Schebat	15 Ian.	ב	10 Ian.
Quintus	30 Ian.	Adar	14 Feb.	ו	8 Feb.
Sextus	29 Feb.	Nisan	14 Mar.	ח	9 Mar.
Septimus	30 Mar.	Ijar	13 Apr.	ט	10 Apr.
Ziu	29 Apr.	Sivan	12 Mai	ו	11 Mai.
Nonus	29 Mai.	Tamuz	11 Iuni	ז	11 Iuni
Decimus	28 Iuni.	Ab	10 Iuli	ט	13 Iuli
Vndecimus	28 Iuli.	Elul	9 Aug.	ו	13 Aug.
Duodecimus	27 Aug.	Tisri	8 Sept.	ט	13 Sept.
Epagomenæ	26 Sep.	○	○	ו	○

fig

sis אֶתְנִים Æthanim ascendit in anteriora , dies x x i i i . quibus de A xxvi Octobris detractis , supereft secunda Octobris neomenia Æthanim , a qua cæpit טוֹבָה תַּנְשֵׁן annus dierum Hebraicus tempore diluuij. Epagomenæ Hebraicæ in xxvii Septembribus. Neomenia Bul mensis secundi , Kalendæ Nouembris, feria quinta. Diluuium ergo xvii Nouembris, feria septima, Scorpionos vi , Neomenia Casleu. Geneseos vii. 11, 12, 13. Mensis septimi die xvii aquæ decreuerunt. Geneseos viii. 4. hoc est , xv Aprilis anni periodi Julianæ 2421, anno bisextili , litera dominicali F E. Post xvii secundi mensis, hoc est, a x viii Nouembris , ad xvi Aprilis dies sunt c. l. Geneseos viii. 3. Hoc est , aquæ incipientes crescere a xvii Nouembris , in xi i i i Aprilis desuerunt. Quod est interuallum idem , quod posuimus, die-B rum c. l. vt potest ex proposita Tabella colligi. Cæpit igitur Diluum neomenia Casleu , xxv Paophi Ægyptiaci , vi Scorpionos. Decreuerunt aquæ tertia Iiar , xxv Phamenoth , quo tempore Arca in montibus Armeniæ requieuit. Culmina montium incipiunt apparere , neomenia x mensis , Iunij 28, xviii Ab , quæ erat etiam xviii Didymonos , ix autem Payni. Quadragesimo die a neomenia decimi mensis , hoc est , decima vndecimi mensis , vi Septembribus , feria septima , emittitur coruus. Geneseos viii , 7. Et reliqua possunt perpendi ex Tabella. Sequenti anno 1658, neomenia Æthanim Kal. Octobris, feria secunda. Neomenia Zygones , xiii Octobris. Neomenia Marchesvan , viii Octobris anni Iudaici 1469. C Neomenia Thoth xxii Septembribus , qua die vidi Noa superficiem terræ penitus ab aquis exaruisse. Geneseos viii, 23. Die xxvi Nouembris , quæ erat 27 secundi mensis , vi autem Athyr , xvi Scorpionos , xxi Casleu , feria quarta , Noa Soteria immolauit Deo Opt. Max. eademque die Deus admonuit eum fœderis sui. Veteres Græci , vt diximus , octaginta annis propius absunt ab hac epocha; Chaldæi autem sexaginta. quanquam Chaldæi videri possint putasse annos suos ab imperio Nemrod. Quod autem perperam ab omnibus relatum est tempus huius tam nobilis casus , eadem causa fuit , quæ & peccandi in epocha mundi.

D

DE EXODO HEBRÆORVM.

ADILVVI O, ad natum Abraham, anni 292. Geneseos cap. xi, 10. ad finem. Anato Abraham , ad eius vocationem in terram Canaan , anni 75. Geneseos xi. 4. Summa a diluuiio ad Abrahami aduentum in terram Canaan, anni 364 absoluti. Hactenus recte Chronologi. Rursus recte hinc putant annos 430 ad Exodus. : quod

A quod non solum docti Chronologi huius saeculi, sed & Iudæi prisci sequuntur. Illos enim 430 annos non a descensu Iacobi Patriarchæ in Aegyptum putant, sed ab ingressu Abrahæ in Canaan, & eius in Aegyptum migratione: quia interuallum a descensu Iacob in Aegyptum, ad tempus Exodi, angustius est, quam ut 430 annos complecti possit. Quod enim illos 430 annos ab ingressu Abrahæ in Canaan, non a Iacobi descensu putauerint veteres Iudæi, testis Iosephus libro III. cap. v. Κατέλιπον δὲ τινὲς Αἴγυπτον μετὶ Σανθικῷ πέμπτῃ καὶ διεκάτῃ καὶ Κελίνεω, μηδὲ την τετρακοντά τε τετρακόσια, ἢ τὸν πεντούνταν Αἰγαίου εἰς τινὲς Χαρακαῖαν ἐλθεῖν, τοῦ δὲ Ιακὼβος μεταναστῶν εἰς τινὲς Αἴγυπτον γραμμήν, διακοσίοις περὶ τοῖς διεκαπέντε εἰναιτησίν υἱοπον.

B istis igitur colligitur, a conditu mundi, ad tempus Exodi, annos esse absolutos 2453. Annum autem mundi 2454 esse ipsum annum Exodi. Quod ita demonstramus. Duo sunt Characteres huius epochæ. Prior, feria neomenia mensis Paschalis, quæ fuit quinta. Alter, quod quadragesimus annus huius epochæ, quadragesimus sextus, quinquagesimus tertius; sunt Hebdomadici. Denique quod annus 908 ab eadem epocha & Hebdomadicus est, & tertius Olympiadis 47. Hæc simul non possunt concurrere nisi anno 3217 periodi Julianæ; qui erat Iudaicus 2264, ideoque mundi 2453. Character Zyonos 2. 19. 46, Octobris septima Marchesvan, 3. 4. 113, octaua Nouembbris. Erat annus incipiens 53 saeculi, siue Held Hebraici. Epagomenon neomenia, v. 111 Octobris. Neomenia Aethanum xiiii Octobris. Nisan Lunaris 5. 17. 552, Secunda Aprilis. Neomenia Krionos; hoc est æquinoctium vernum, itidem secunda Aprilis. Merito igitur Deus pro veteribus mensibus dierum æquabilibus, Lunares instituit, & pro septimo primum, in quo & seruitutis iugum a ceruicibus Hebræorum depulit, & cuius neomenia cum neomenia æquinoctiali concurrebat. Quadragesimus igitur annus huius epochæ in anno Iudaico est 2303. qui est numerus septenarius, ideoque ille annus & Sabbaticus. Et rursus annus ab Exodo 908 est 3171 Iudaicus. qui & ipse est septenarius, vel Sabbaticus. In sacris Bibliis non est epocha insignita charactere præter Exodus, & causum Iekonia Regis. In nouo autem testamento una tantum epocha characterem habet, nempe Passio Domini. Itaque omnium epocharum, quæ indubitate sunt, & characterem habent, Exodus est vetustissima, 721 annis antiquior prima Olympiade, initio autem Nabonassari 750. Ab hoc tempore usus anni Lunaris in Ecclesiastim inductus, reseruatis mensibus æquabilibus populo. Nam eos saeculo Solomonis adhuc in populari anno locum habuisse fidem fecerit mentio Aethanum & Ziu, in primo libro Regum. Egressi

igitur sunt Hebræi ex Ægypto quarta decima Nisan, quæ incidebat A in xv Aprilis, feria quarta, xviii Pharmuthi. sequente vespera, a qua cœpit xiiii Nisan, mactatus agnus τὸν διαβατεῖον victimam. xxi Ijar, quæ incidit in xxii Mai, obseruatum primum Sabbatum, quæ erat xiii Ziu in anno prisco dierum. Genesos xvi, 27. & per totum caput: ex quo deprehensem etiam a Iudæis neomeniam Iiar illius anni incidisse in Sabbathum, & proinde neomeniam Nisan feria v contigisse. quæ est egregia obseruatio, quæ frenat licentiam Chronologorum, qui nullum modum faciunt nouos annos, nouos reges, nouas epochas comminiscendi. Mirum vero extitisse, qui aduersus verba Mosis negent secundi mensis neomeniam in Sabbathum incidisse. Hebræi peruererunt in desertum Sin xv mensis secundi. Exodi xvi. i. Sexta die ab illa iubetur populus colligere duplum demensum Mannæ; commate 5. Ea dies igitur erat xxii mensis. Atqui erat parasceue, & prosabbatum. Commate 22. 23. Ergo neomenia mensis erat Sabbathum. Atqui Hebræi non migrassent die Sabbathi. Egregiam animaduersionem. Quid est magis contra Sabbathum, quam Sabbatho colligere Manna? Atqui multi profecti sunt colligendi caussa die Sabbathi Commatibus 27, 28. Isti Critici non meminerunt adhuc legem datam non fuisse. Dicant mihi: Quomodo 22 mensis est Sabbathum, vt est in Commate 26, & tamen neomenia mensis non est Sabbathum? Valeant ergo, & commenta sua imperitis venditent. Neomenia igitur secundi mensis fuit Sabbathum C & neomenia primi feria quinta, eadem cum neomenia mensis æquinoctialis. Quæ est luculenta obseruatio. Quamuis autem hac epocha characterem suum non habuisset feriam quintam, tamen ex epocha Nabopolassari facile indagari potuisset, aut ex obseruatione anni Sabbatici. Qui aliter hoc tempus indagarunt, mire hallucinati sunt.

DE PRIMO ANNO SABBATICO.

Ea commoditas est periodi Julianæ, annorum mundi, epochæ Iudaicæ, vt per diuisionem septenarij annum Sabbaticum indicent. Anno Christi 1575, a quo cœpit Tisri Iudaicus 5335. D Iudæi Palæstini in suo Kalendario notarunt illum annum esse primum Hebdomadis annalis. quorum verba hæc sunt: לְשָׁנָה רַאשֵׁגֶת שְׁנָה לְרַעֲשָׁת חֹסֵכֶת וְלִזְמָנָה גָּבֵעַ אֶרְץ יִשְׂרָאֵל. Hoc est: Is est annus primus Semitah, secundum opinionem Magistri Mosis, filij Maimon, & magnificorum & popularium terræ Israel. Annus igitur Iudaicus 5335 per 7 diuisus relinquit annum primum Semitah. Idem faciet annus mundi illi respondens 5524, item annus periodi Julianæ

A Julianæ 6287, & quidem ab Autumno eiusdem anni currentis. Ptolemæus affinis Hyrcani obsessus fuit in castro Dagon, anno Seleucidarum 177, qui respondet Iudaico 3626. Eum annum Iosephus scribit fuisse Sabbaticum. Quod verum esse numerus ipse 3626 per septem diuisus ostendit. Idem Iosephus scribit Hierosolyma ab Herode capta M. Vipsanio Agrippa, L. Caninio Gallo coss. quem annum dicit fuisse Sabbaticum. Porro illi Consules inciderunt in annum Julianum nonum, cyclo Lunæ tertio. Proinde fuit annus Iudaicus 3724, a conditu mundi 3913. qui plane sunt numeri septenarij. Erat autem annus periodi Julianæ 4677, qui per septem diuisus relinquit vnitatem; hoc est annum primum Hebdomadis incipientem ab Autumno eiusdem anni. Quare æstas, in qua captâ Hierosolyma, incidit in annum Sabbaticum currentem. Anno Seleucidarum cxlix, qui erat secundus ab excessu Antiochi Epiphanis, Antiochus Eupator Iudam Macabæum in arce obsidebat. Is annus erat Sabbaticus, auctore eodem Iosepho, & libro priore Macabæorum. Erat autem 3598 Iudaicus, a mundi conditu 3787. Utique numerus est septenarius. Annus primus Sabbaticus est septimus γεωγχιας, postquam filij Hebræorum pedem in possessionem terræ Chanaan posuerunt. Videndum, quotus annus Iudaicus, aut mundi is fuerit. Caleb libro Iosuæ, capite xiiii, ait se missu Mosis terram explorasse; anno secundo a migratis finibus Ægypti, cumque annum, quo sorte diuidendierant agri, fuisse a natali suo octagesimum quintum: a profectione autem, quam terræ explorandæ caussa iussu Mosis susceperebat, quadragesimum quintum. Missus vero fuerat a Mose annos natus, ut ipsem profitetur, quadraginta. Ergo annus κληροχιας fuit præcise quadragesimus sextus ab Exodo. Quod clarius probat idem, commate decimo, inquiens: *Deus hos totos quadraginta annos in columeni seruanit me.* Quadragesimus vero sextus annus ab Exodo in periodo Iudaica est 2310, mundi 2499. Utique est septenarius. Atque hic est annus κληροχιας, quo non agricolationi, sed assignationi opera data. Sequens igitur fuit primus γεωγχιας, & septimus ab eo est primus Sabbaticus ab Hebræis obseruatus, qui cœpit simul cum anno Iudaico 2317, Mundi 2506, incipiens vtique ab autumni anni periodi Julianæ 3269. Etiam si Iudæorum hodierna obseruatio faciem nobis non alluxisset, tameti ex epocha Exodi annum Sabbaticum deprehendissemus: & rursus sine ea etiam ex Iosepho & libro Macabæorum priore id tuto colligi potuit. Quam vero falluntur & veteres, & recentiores, qui Iubileum definiunt spacio annorum quinquaginta absolutorum, non autem 49, hinc animaduerti potest.

IL V D in primis animaduertendum, Iudæos, quāuis extores pátria sua, non minus annum septimum Hebdomadis annuæ, quam septimum diem Hebdomadis dierum firmum, & immutabilem obseruasse: quæ sunt manifesta veteris & veræ Dei Ecclesiæ γνωστικα. Et sāne post legem hodie Iudæi nihil habent vetustius anni Sabbatici obseruatione. At Samaritæ, nescio quare, annum quārtum Hebdomadis Iudaicæ (quæ quidem est verā hebdomas) septimum statuunt Hebdomadis suæ. Siquidem anno Christi 1584, in cuius autumno cæpit Tisri Iudaicus 5345, ab eo Tisri cæperunt annum B Semitah putare, vt videbitur libro vi. Necesse est omnino, quæ eorum inficitia est, eos vti era quadam, cuius septenarios putent esse annos Sabbaticos. Neque dubito, quin res ita habeat. & fortasse putant a Nabonassafō, a quo annus Christi 1584, est 2331, & quidem septenarius. Sed hæc incerta.

D E I L I I E X C I D I O.

PO STREMOS annos mythici temporis veteres scriptores certatim definire voluerunt, quod sint memoriæ scriptorum proximi, vt scribit Censorinus. Sed quare ipse eos deducat ab Inachi regno, ad primam Olympiadem, non autem a capto Ilio, vt reliqui, caussam non capio. Non potest dici, quam variis iudiciis lis ventilata sit. Et quidem omnium sententias in medium adferre ambitiosum est. Neque enim errores alienos triumphamus, sed quantum potest fieri, tollimus. Ea igitur est Tetraeteridis Græcæ commoditas, vt ex die mensis sciatur quota sit prytania, modo constet quotus sit annus Tetraeteridis. Contra, datis diebus mensis & prytanias, deprehenditur, quotus sit annus Tetraeteridis. Ut in Decreto Atheniensium in gratiam Zenonis: Επ' Αρρενίδης αὐγούστου, ἐπὶ τὸν Ακραματιδῶν πέμπτην πεντεκάντα, Μαΐαντεων δέκατην οὔσηρα, τείτη καὶ εἰκοσή την Πεντεκάντα. Ut vicesima mensis Mæmacterionis popularis sit vicesima tertia Prytanias, hoc non potest contingere, nisi anno primo Tetraeteridis. Tunc enim xxviii Pyanepsonis est nouilunium. Ideo xx Mæmacterionis est xxiiii Prytanias. Quare audacter possumus dicere, illud Decretum datum fuisse anno primo Tetraeteridis Atticæ. Quod si quota esset Tetraeteris periodi Atticæ sciremus, & diem verum in Kalendario Iuliano dare possemus. Itaque videmus quæ sit utilitas anni Attici & Olympici ad notationem temporum in rebus Græciæ. Quare ignoratio istius formæ non soluta.

A^brum huic s^cculo, sed & priscis temporibus nocebat. Ex doctrina primi libri scimus neomenias anni Græci popularis per uagari mensem integrum in forma Iuliana. Hecatombæon, verbi gratia, aliquando incidit in x Iulij, aliquando in vi Augusti. Igitur sidus, quod vespere neomeniæ Hecatombæonis oritur, in primo anno periodi Atticæ, non orietur in eadem neomenia, quando Hecatombæon erit in vi Augusti. Propterea parapegmata ab artificiis proposita erant, ne vulgus in eadem neomenia semper idem sidus oriri aut occidere putaret. quod tamen vulgus negligebat, adeo ut quidam dux apud Polybium, cum ad ortum, aut occasum Pleiadum (nō memini vtrum fuerit) condixisset, non venit ad constitutum; falsus nimirum desultorio mensium situs; quem non considerauerat. Duæ igitur de capto Ilio generaliter sunt sententiae. Quidam enim multis annis supra quadringentos ante primam Olympiadem ponunt. Alij præter quadringentos, octo, septem, sex, & quinque tantum ponunt. Horum tantum nobis habenda ratio, & quidem inter eos eorum, qui Attica scripserunt: quorum unus consensus est in mense & die mensis. Omnes enim Θαργηλιῶν ὡρῶν φετίοντες hoc contigisse dicunt. In annis Tetraeteridis variant. Vulgus solet diuidere mensem Lunarem in nouilunium, septimam Lunam, plenilunium, & septimam a fine: quas diuisiones Quadrantes Lunæ vocant: aliter vocant primam, septimam, quintamdecimam, vicesimam secundam. Græci φετίον, διχόμιον, παρσέλιον, διχόμιον νέρεγον.

Hæ quatuor Lunaris mensis diuisiones sunt in vicesima tertia, siue ὡρῶν φετίοντες Θαργηλιῶν. Primo quippe anno Tetraeteridos, vicesima tertia Thargelionos est prima Luna, in secundo anno est septima, in tertio est plenilunium, in quarto est vicesima secunda. Rursus in vicesima tertia Thargelionos anni primi Luna occidit statim vespere. In anno secundo occidit media nocte. In anno tertio per totam noctem lucet. In quarto oritur a media nocte. Qui igitur 408 annis ante primam Olympiadem captum Ilion volunt, necessario anno tertio Tetraeteridos hoc contigisse volunt. Nam 408 anni retro putati desinunt.

D^bin x LIX annum periodi Olympicæ, siquidem fingimus retro semper eam periodum obtinuisse. Erat igitur x i annus desinens periodi Atticæ. Semper enim deducendi sunt 38 anni de periodo Olympicæ, vt habeas periodum Atticam: aut contra, adiiciendi. Non enim refert vtro modo experiri. Ergo plenilunio hoc contigit. Et sane quosdam de vetustioribus idem sensisse scribit Clemens. καὶ πινεῖ τῷ Αγίῳ οὐ γέγονε ψαυτήν, ὡρῶν φετίοντες (Θαργηλιῶν) βασιλεύοντες τελετοῦντες Μενοδότως, πληθυσάσκοις σελήνης. Qui annos 407 ponunt

a capto Ilio, ad primam Olympiadem, hi omnino censem volunt captum A Luna viceima secunda. Auctor enim τὸ μηνῆς Ἰλιάδος ita scribit: Νῦξ μὴ εἴη μεσῆτα, λαμπταῖσθαι ἐπέτελλε σελαῖς. Ex hoc versiculo Clemens nititur confirmare eorum sententiam, qui volunt plenilunio τὸν αἰλωνινὸν ἵλιον contigisse. Sed pace eruditissimi scriptoris, ἐπτέλλει non significat lucere, quod ipse aliud agens putat, sed oriri, & incipere apparere. In idiotismo Hispanico elegantissime dicitur *Aesomar*. Latine existere Euripides Hecuba. Μεγονύκτος ὄλλυμα. Ibi Scholion verus apud Fulvium Vrsinum: Καλλιάτερος δὲ στέρεω τῷ ἐλλήνικον τῷ τῶν γράφει. Εάλω δὲ οὐ τούτοις Θεογυμνίων μένος, αὐτοὶ μὲν ισορρόποιοι ισαρμόνιοι. οὐδὲ τὸν μηνὸν Ἰλιάδον; οὐδὲν φθίνοντος. μοεῖται γὰρ αὐτὸς τὸν αἰλωνινὸν φάσκων συμβούνται τότε τὸν καλλιάτερον; οὐκαντὶς μὴ μετατέλλει, λαμπταῖσθαι ἐπέτελλε σελάτην. μεγονύκτος οὐ μόνον τῇ οὐρανῷ φθίνοντος πειστέλλει. αλλα δὲ οὐ συμπεφίνουσι Εὐερπίδης, οὐ διεσολογούμενος τὸ δόγμα. Λυτίμαχος δὲ φησι Δημοφείδης Αθηνῆς βασιλεὺος ἔτης τετάρτης, Θεογυμνίων ισαρμόνιος στάδιον εἶναι. Qui annos 406, ut apud Eusebium, assignant, iij primo anno sequentis Tetraeteridis, hoc est, xiii periodi, captum Ilion omnino volunt, hoc est nocte illuni. Sed nemo veterum noctem illunem fuisse prodit. Itaque audiendi non sunt. Postremo qui 405 annos putant, iij Septima Luna accidisse volunt, anno Tetraeteridis sequentis secundo, periodi xiiii. Virgilius:

*Et iam Argia phalanx instructis nauibus ibat
A Tenedo, tacite per amica silentia Luna.*

Seruius: *Septima Luna capta est Troia, cuius simulachrum apud Argos constitutum. Hinc est quod dicit: Oblati per Lunam.* — Doctissimus Politianus hic hariolatur præter solitum de silentio Lunæ. Constat igitur omnibus de tempore anni, non de anno. Nam fine veris Ilion captum quidem volunt, paulo ante solsticium. Quod & Virgilius sequutus est:

— *vix prima incepérat astas:*

Et pater Æneas dare ventis vela iubebat. — De anno vero non conuenit. Atqui doctissimi inter eos, qui hæc disquisuerunt, interuallum a capto Ilio, ad primam Olympiadem, definient annorum D 407 præcisè, Ephotus, Callisthenes, Damastes, Phylarchos, Canones Eratosthenis, quibus multum tribuit Dionysius Halicarnassensis. Quare Diòdorùs omnium accuratissimus ait annum primum Olympiadis xciiii desinentem; hoc est, annum ccclxxii a primo Olympicō lūdicro, esse οὐρανοκόστην πέρι τοῖς ἐπλανούσοις μετ' τὸν αἰλωνινὸν. Deductis igitur 373 de 780, remanent anni 407, interuallum a capto Ilio, ad 95 Olympiadem ineunt.

A tem. Contigit igitur hic casus anno tertio tertiae Tetraeteridos Atticæ, hoc est, anno x i periodi Atticæ, plenilunio. Neomenia Thargelionos xx xi Mai. vicesima tertia Thargelionos in xxii Junij. Supererant ad caput anni sequentis, xxxvii dies, quorum x vi ad ηεοτας θεειας, id est viii Iulij exclusiue. Et proinde de xx xi erant πεντηκοντα ημεραι, ad caput anni sequentis, ut habes libro primo, in Tabula neomeniarum Atticarum. Sed Dionysius Halicarnassensis dicit fuisse viginti tantum πεντηκοντα, xvii autem ad ηεοτας. Intelligit ergo inclusiue. Includit enim viii Iulij in illum numerum. quod & Plutarchum facere animaduertimus, qui pro τετραετονει dicit τετραετονει, & contra εκατοντα pro εκατον. Neque illé solum, sed & alij Græci. Incidit igitur ille annus in 3531 periodi Julianæ. Anhus autem primus Iphiti incidit int̄ annum 3938 periodi Julianæ. Differentia anni 407. quod erat propositum. Notabis autem in Tabula neomeniarum Atticarum, libro primo, πεντηκοντα ημεραι pertinere non ad cum annum, cui appositæ sunt, sed ad sequentem. Exemplum: In primo anno periodi annotatur πεντηκοντα nulla. Hoc significat, a fine anni antecedentis, qui erat ultimus periodi, ad initium primi anni, nullam esse πεντηκοντα ημεραι. Rursus secundo anno appositæ sunt 27 πεντηκοντα. Hoc est, a fine primi, ad initium secundi, sunt 27 πεντηκοντα. Proinde anno xii πεντηκοντα 21 attributæ significant, a fine anni x i, ad initium xii, fuisse πεντηκοντα ημεραι 21, quas

C tamen Dionysius xx taritum esse censet, excludens nimirum viii Iulij ab illis. Rursus cum dicimus plenilunium fuisse, intelligimus secundum usum periodi Atticæ, &c, ut Dionysius ait, ωστε νων Αγριασι οντες ζεοντες αγριασι. quod prudentissime ab eo dictum. Periodus enim Attica accommodabat nouilunia Tetraeteridum saeculo Iphiti. Itaque a capto Ilio, ad primam Olympiadem, & saeculum Iphiti, facta erat Lunæ πεντηκοντα horarum 32. A saeculo autem Iphiti, ad Dionysium Halicarnassensem, & Augustum, bidui solidi. Quare erraret, qui ad Lunæ rationes hæc exigere vellet. Captum igitur est Illion anno periodi Julianæ 3531, Junij xxii. Anno mundi 2767, Didymonos quartadecima. Character Zygones 1.9.35. Octobr. v.

D Anno Iudaico 2578, Tamuz xiiii, cuius character 3.14.910. Atque hic est verus annus & dies capti Ilij. Nam vt diximus, xxii Thargelionis, in anno tertio Tetraeteridos habet plenilunium. In hoc anno Thamuz & Didymon concurrebant. Epochæ igitur, quæ annos 407 absolutos ponit ante primam Olympiadem, est ex sententia Eratosthenis. Vocetur Eratosthenea. Ea omnium est certissima. In libro primo cum ageremus de periodo Atticæ, nos contulimus casum Ilij in 408 annum ante primam Olympiadem, sed hæc

opinio de 407 annis longe certior. Ex his eruditus Lector potest A aduertere, quanta utilitas sit in anni Attici doctrina, & quam longe fallantur, qui menses Atheniensium populares ad Lunæ rationes reuocant, & neomeniam Hecatombæonis in Iunio ut plurimum statuunt. De variis circa hunc casum veterum sententiis adducam verba Clementis Alexandrini. Κατὰ δὲ ὁκτωκαιδέκατον εἰς τὸ Αγαμέμνονος βασιλείας Ιλιον ἔτος, Δημοφῶντος οὐ Θησέως βασιλεύοντος Αθηνῶν πέντε ἔτει, Θεργυπλιώντος μὲν διπτέρᾳ ἐπὶ δέκα, ὡς φησι Διονύσος οὐ Αργεῖος. Αἰγαίος δὲ καὶ Δερχόλογος ἐν τῇ τείτη, μὲν διπτέρᾳ Πανέμονος οὐδέποτε φεύγοντος. Εὐλόγιος δὲ διδεκάτη Θεργυπλιώνος μὲν διπτέρᾳ, &c. Nos Atticos veriora protulisse putamus, Θεργυπλιώνος τῇ οὐδέποτε φεύγοντος.

B

DE CONDITV. TEMPLI SOLOMONICI.

ANNVS primus templi Solomonici est 480 iniens Exodi Hebraeorum: priore Regum, cap. vi, 1. Erat annus mundi 2932, quinquagesimus secundus vicesimi quinti Heled, siue saeculi Hebraici. Epagomenon Neomenia in VIIII Octobris: neomenia Aethanum XLI Octobris: neomenia Ziu x i Mai, ut anno ante Exodus. 480 enim anni sunt quatuor saecula Hebraica absolta. Itaque eadem neomeniae anni dierum erant tempore conditus templi, quas fuerant anno mundi 2452, qui antecessit annum Exodus. Zygonis character 3. o. 3', in quarta Octobris. Neomenia Tauronos xxx Aprilis. Erat annus 3696 periodi Julianæ, Iudaicus 2743. cuius Siyan 4. o. 790, Mai XXIIII. Itaque cum capite vi prioris Regum dicatur templi fundamenta iacta mense Ziu, hoc tempus incidit in mensem Maium. Sed Chronicorum posteriore, cap. IIII, 1, notatur secunda Ziu, qua iaci cæpta fundamenta. quod tempus conuenit diei XII Mai, feria sexta. Animaduertendum vero, annos 2453 præcise esse a conditu mundi, ad Exodus, si a vere initia rerum repetamus. A verno enim æquinoctio anni 764 periodi Julianæ, ad vernum æquinoctium anni 3217 eiusdem, sunt anni præcise 2453. Sed si ab autumno anni 764 ordiamur annos mundi, erunt tantum anni 2452, & menses sex. Id notamus, ne quis errorem putet. Nam aliter fieri non potest. Cum igitur annus, quo templum inchoatum, sit quadringentesimus octagesimus ab Exodus, manifesto is erat annus periodi 3696, ut a nobis demonstratum est: & propterea erat mundi annus labens 2932 ab autumno. Itaque ab initio rerum, ad initium Templi, sunt anni absoluti 2931, & menses septem præcisi. In his igitur prudenter agendum,

A dum, & considerandum, vtrum ab Exodo, hoc est, a vere, annus incipiat, an ab autumno antecedenti. Igitur fundamenta templi iacta, anno periodi Julianæ 3696, Mai xii, feria sexta. Thoth die viii: anno mundi 2932, Tauronos xiii, Ziu mensis dierum secunda. anno Iudaico 2743, Ijar xxvi, cuius character 2. ii. 1077. Rursus animaduertendum, in referendis neomeniis, translationum Iudaicarum rationem nos non habere, sed tantum medij motus Lunaris politici, hoc est, anni ordinarij Iudaici.

DE ENCÆNIIS TEMPLI.

BONSTRVCTIONI Templi anni septem dati solidi, cum mensibus sex. i. Regum, cap. vi, 37, 38. Ergo absolutum Templum in autumno anni periodi Julianæ 3703: qui erat mundi 2940, & cuius iam unus mensis elapsus erat. Neomenia Zygono 5. 22. 42. Octobris 111. Erat annus sexagesimus vicesimi quinti Heled Hebraici. Neomenia Aethanum xii Octobris. Neomenia Bul. xi. Nouembris. Annus Iudaicus 2751. Igitur anni Sabbatici mense secundo encænia Templi celebrata. siquidem primus mensis anni Sabbatici incidit in initium Autumni. Bul igitur est octauus mensis anni Paschalis, secundus autem anni Sabbatici.

DE INITIO OLYMPIADVM
ET PRIMO ANNO IPHITI.

CVM veteres Græci anni Lunaris modum scirent esse dierum 354, eum autem ad solis rationes componere vellent, expectabant interuallum temporis, quo numerum dierum, qui proprius abesset a iusto mense, intercalarent. Bienniis igitur exactis, alternis xxii & xxiii dies intercalabant, pro secunda mensis nonam, aut octauam mensis dicentes, ne mensis videretur defraudari: quemadmodum in causis mensibus, tertiam pro secunda mensis dicebant. Ita fiebat, ut in anno communi duodecim regnadas essent, in embolimæo tredecim. Quia igitur menses omnes regnadas habebant, ex eo Herodotus putavit annum 360 dierum esse, & singulis bienniis exactis, quod ipse vocat δια τετραετίας, mensem τετραετήμερην intercalari. In quo pueriliter peccauit. Neque proculdubio alia fuit causa eum ita putasse, nisi quod videret omnium mensium ultimam diem regnadas, vocari. Quod igitur annus aliquot Græcorum priscorum CCCLIIII diebus constaret, & singulis bienniis exactis xxii dies intercalarentur, non solum fidem fecerit C. Iul. Solinus, qui ita scripsit; sed etiam vetustissimorum Græcorum intercalatio-

qua

quæ singulis bienniis exactis celebrabatur, xxii, & xxiii alternis. A Quod si quis obiciat, apud Solinum non xxii dies, sed xxi intercalari solitos, ex eoque collendum, annum Græcorum 360 diērum fuisse, & fine anni quarti xxi dies fulciendæ epochæ adiici, concedemus id verum esse, & locum habere in iis nationibus, qui Pentaeterica sacra instaurabant, non in iis, qui Trieterica tantum habebant, in quibus necessatio annus erat dierum 354, & alternis xxii, & xxiii dies intercalabantur. post quam intercalationem instaurabatur solenne Trietericum. Cum igitur xxii dies intercalabantur, tempus illud aliquo insigni cultū signabat, quod vocabant Trietericon. Cum autem xxii dies intercalati essent, hoc item tempus celebriore solenni notabant: vt Elidenses Olympiade, Phocenses Pythiade, Athenienses maiusculis Quinquatribus, item maiusculis mysteriis. Habebant enim & minuscula μυστήρια. Ita fiebat vt ex quater diebus CCCLIII, & xlv intercalaribus fierent dies 1461. quod est lustrum Solare Ægyptiorum, & Græcorum, vt etiam ex Eudoxo notat Plinius. Vt certum est, multas nationes Græcias, præsertim Asiaticas, hac intercalatione usas, ita non constat, an Elidenses ea unquam usi fuerint, aut, si illam aliquando usurparint, quando eius usum desuerunt. Nam semper eorum sacra ludicra πεντατεύμα celebrabantur die xv mensis, & quidem plenilunio. Erat igitur mensis mere Lunaris. Sed eorum menses erant τριακοντά-ημεραι. Itaque singulis quinquenniis ineuntibus, mensis incipiebat a nouilunio, vt accurate a nobis libro primo disputatum est. Græci igitur primam putant Olympiada, quam Iphitus Praxonidæ filius instituit, anno periodi Julianæ 3938. Censorinus enim scribens anno Christi vulgari 238, qui erat periodi Julianæ 4951, ait eum annum fuisse a prima Iphiti Olympiade 1014. Ergo prima Olympias celebrata anno periodi Julianæ 3938, xv Ab, Iulij xxiii, feria iii, cuius neomenia characterem habuit 3, 3. 905, Iulij ix, anno Iudaico 2985. Inde obtinuit, vt neomenia primi mensis Elidensium, qui erat Macedonibus Hyperberetæus, nunquam promoueretur cœtra ix Iulij, obicem & terminum ei statuendo viii Iulij, quam propterea vocabant τρισπάθειας. Erat annus mundi 3174. Neomenia Zygonos: 1. 16. 4'5, Kalendis Octobribus Neomenia Karcinonos Kalendis Iulij. Prima igitur Olympias celebrata xxii Karcinonos, cyclo Solis xviii, Lunæ v, anno 722 ab Exodo, anno 246 ab initio regni Solomonis, & proinde 36 Azariæ Regis Iuda, qui & Vzzia dictis fuit. Hoc tempus vocatur lustrum a Latinis, id est πέντετεῦ. Sed quia a Græcis dicitur πεντατεῦς, (inepte quidam etiam magni nominis viri Penterim vocant) propterea Latinis

A tini putarunt esse annorum quinque solidorum. Nam & Ausonium ita putasse demonstrauimus; & Ouidius eodem offendit, cum ait:

*Postque meos ortis Pisae vinctus oliua
Abstulerat decies premia victor eques.*

Hoc enim est quinquaginta annos decem Olympiadibus definire,
& alibi:

*In Scythia nobis quinquennis Olympias acta
Iam tempus lustri transit in alterius.*

Eandem mentem Ausonij fuisse libro primo indicauimus. Sed non prætereundum, cum iam desitum esset ludicrum Olympicum, Lu-
Bstrum Iulianum, cæptum dici Olympiadem: ne cui forte id impos-
nat. Ausonius:

*Mille annos, centumque & bis fluxisse nouenos
Consulis Ausonii nomen adusque leges.
Fors erit, ut, lustrum cum se cumulauerit istis,
Confectam Proculus signet Olympiadem.*

Ausonij Consulatus incidit in annum Christi 379, indictione vii, auctore Marcellino Comite: quod & aliis argumentis demonstrari potest. Erat annus cycli Solis x xiiii, & proinde quartus lustri Iuli-
ani: quod quidem lustrum incipit semper ab anno bisextili. Nam & primus annus Julianus habuit literas dominicales c b. Præterea Calibi demonstrabimus, in magnō Paschali Consules a Bruto primo Consule, ad sæculum Iustiniani, per quadriennia digestos fuisse, quo-
rum quadrienniorum primus annus semper est bisextilis. Ergo di-
gestum fuit per lustra Julianæ. Quod lustrum vocet Olympiadem Ausonius, hoc vero nouum non est, sed potius quod lustrum Iulia-
num illi dicitur Olympias: cum quadriennij ultimus annus, in quem incidit Consulatus Ausonij, sit quartus lustri Juliani. Hoc etiam con-
firmatur aliquot locis scriptorum illius sæculi. Constantinus Magnus decessit anno Christi 337, die Pentecostes, anno quarto Olympiadis Iphiteæ 278, duobus circiter mensibus ante initium Olympiadis Iphiteæ 279. Socrates ait decessisse anno secundo Olympiadis 278.

D Proculdubio intelligit annum secundum lustri Juliani. Erat enim cy-
clus Solis x, secundus a bisexto. Theodosius senior, optimus & Chri-
stianissimus Princeps, obiit anno Christi 396, anno 3 Olympiadis 293, Ianuarij die x vii, Olybrio & Probino coss. Socrates ver-
scribit obiisse anno primo Olympiadis 294. Sane cyclus Solis erat
xiiii, ideoque primus lustri Juliani, quam Olympiadem vocat.
Arcadius decessit anno Christi 409, quarto Olympiadis 296, Bassus & Philippus coss. Kal. Mai. Socrates autem ait anno secun-
do Olym-

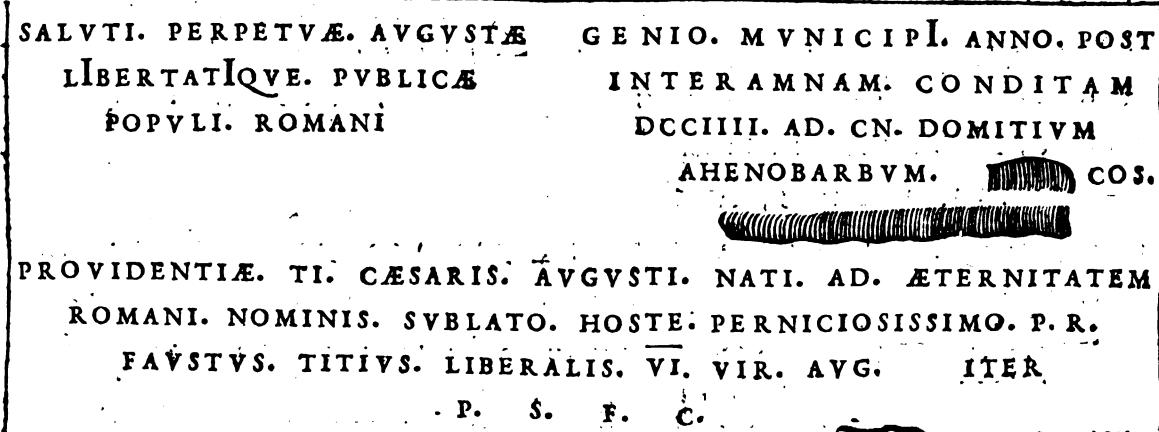
do Olympiadis 297 : quia nimirum erat annus Cycli Solis xxvi A & ideo secundus lustri Juliani. Hæc satis confirmant Olympiadem apud illos scriptores esse non solum spatium lustri Juliani , hoc est dierum 1461 , sed etiam merum lustrum Julianum esse , cuius annus primus sit bisextilis dupli litera Dominicali præditus. Ostendimus vero libro iv , iam temporibus Luciani Hecatombæonem , aut primum mensem Elidensium , merum Quintilem Julianum : & propterea interuallum Olympicum iam non , vt antea , vagum , sed stabile fuisse. Quare considerandum est , quod idem Socrates scribit , Constantium Chlorum Constantini Magni patrem obiisse anno primo Olympiadis 271 , die Julij xxv : quod tempus congruit anno Christi 305. qui est secundus a bisexto. Si Olympias Socrati nihil B aliud est , nisi lustrum Julianum , secundum hæc , Constantius obierit anno Christi 304 , non autem 305. Ego nihil definio. & omnia quæ ad obitum Constantij Chlori , cædem Maxentij , initia Constantini Magni pertinent , omnia , inquam , multis tenebris inuoluta sunt : quanquam scimus cum Eusebio Constantium Chlorum anno Christi 307 decessisse. Constantius Constantini F. decessit Flauis Tauro & Florentio Co ss. anno Christi 361 , primo Olympiadis 284. Socrates primo anno eiusdem Olympiadis decessisse testatur. Quare hic Olympias non fuerit lustrum Cæsarianum. Denique Valens Imp. cæsus est a Gotthis , anno ante Consulatum Ausonij , hoc est , anno Christi 378 , cyclo Solis 23 , & ideo anno tertio C lustri Romani , anno secundo Olympiadis 289. Socrates confert in annum quartum Olympiadis 289. Sed fallitur. Neutri enim Olympiadi , Iphiteæ , aut Julianæ conuenire potest. Nam videtur conferre in ipsum annum Consulatus Ausonij. Ex his manifesto colligitur , Olympiadem illis vltimis temporibus lustrum quidem non Iphiteum intelligi , sed Julianum , idq; a mense Septembri antecedente. In veteribus monimentis L V S T R V M designatur singulari L. vt in stela , quæ ex portu Anconitano Romam translata : in qua κελ. & ζκλ. & ηκλ. & Θκ. L. significant xxvi Lustrum , xxvii , xxviii , xxix , &c. & creberimur in numismatis Prouincialibus Græcis vt Γ. ΚΑΙΣΑΡ. ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ. ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ. ΜΕΓΑΣ. L. G. id est , lustro D tertio. Item TI. ΚΛΑΥΔ. ΚΑΙΣ. ΣΕΒΑΣΤ. ΓΕΡΜ. ΑΥΤΟΚ. L. A. id est , Lustro primo. & ita in omnibus prouincialibus nummis Imperatorum Græcis , vsque ad filios Constantini. In illis nummis aliquando L. aliquando Λ sculptum est. vt : ΑΥΓ. ΝΕΡΟΥΑΣ. ΣΕΒΑΣΤ. ΓΕΡΜΑΝΙΚ. Λ. G. id est , Λεωφπεστω. & , ΑΥΤ. ΝΕΡΟΥΑΣ. ΚΑΙΣΑΡ. ΣΕΒΑΣΤΟΣ. Λ. B. Λεωφδεστω. Id autem Lustrum intelligimus Lustrum inductionum

aut.

A aut illationum. Iustrum vero pensionum & indictionum erat quādriennij. Zosimus: Μέλλοντες τε τετραετίες ενισάρξεις χρόνος, καθ' οὗ δέ τε τέλος εἰσφέρεσθαι. 691. In ara etiam vetustissima Romæ legitur MINISTRI. LVSTRI. SECUNDI. quod hic referendum. Sed quid volunt illa in numismatis provincialibus Græcis? ETOYS. IEPOY. NEOY. PROTOY. ETOYS. IEPOY. NEOY. ΔΕΥΤΕΡΟΥ. ETOYS. IEPOY. NEOY. I⁷. Quod idem est in Gellio, libro xviii, cap. primo; *Aestate anni noui.* Non satis capio. Idem, nisi fallor, vult inscriptio vetus de Colonia Viminatio, ubi anni a primo, ad xiii digesti sunt: COLON. VI M. A N. I. COLON. VI M. A N. II. & ita deinceps usque ad xiii inclusiue. Neque aliter interpretor nummos Philipporum Augg. in quibus haec notæ sunt, i. i. i. i. i. i. v. vi. Puto enim notari annos saeculi millenarij. Sed viderint docti. Nisi sint anni imperij: vē videmus in nummis Iustini, & Iustiniani. Nam & sunt nummi Iustiniani, in quibus notatur annus xxviii imperij eius: qui & ultimus illi fuit.

DE PRIMIS PALILIBVS VRBIS.

SERIO Romani Fastos suos annis Vrbis signarunt, ut nos vix tandem a Karoli Magni temporibus annum Christi Dionysianum in Fastos nostros retulimus. Priscum illud & primum Romanorum C^{onstitutum}, Consulibus, non annis Vrbis tempora notare. At plerumque aliarum Italæ ciuitatum annus primus & exploratus erat, & ab eo tempora designabant. Extat hodie egregium vetustatis monumentum Interamnæ in basilica episcopali:

D

Hæc tabula manifesto gratulatur Tiberio Cæfari de cæde Sciani, quæ accidit anno ante Consulatum C. N. DOMITI Ahenobarbi, & L. Vitellij, qui obiit in magistratu, & cuius nomen hic derasum est. Id tempus congruit anno 32 Christi Dionysiano, quem secutus est annus Passionis Dominicæ. Erat annus periodi Julianæ 4745.

Kk

de

de quo detraetis annis solidis 703, remanet annus primus Interam- A
næ conditæ 4042 in periodo Iuliana, qui est annus Iphiti 104, vi-
timus nimirum 26 Olympiadis. Rursus in Apocha Colliciti cuius-
dam Rauennatis ita scriptum est: *Imp. Domino Iustiniano P. P. Aug.*
Anno tricentesimo octauo Rau. *P. C. Basilij*, anno vicesimo: *tertio.*
Iduum Iuliarum. Ind. duodecima Rau. Erat annus Christi 564. Er-
go Colonia Rauenna dedueta anno Christi 256. Extat præterea ve-
tus saxum Puteolanum cum anno x c a Colonia dedueta, *P. Ru-*
tilio, Cn. Manlio coss. Ex quibus coss. patet Coloniam Pu-
teolos deductam A. A. V. C. D L X , vt etiam constat ex Liui lib.
xxiiii. Cum igitur & coloniarum deductarum & natalium mu-
niicipiorum annus singulis Italiæ nationibus constaret; pudendum B
erat Romæ primordia eius hactenus ignorata fuisse, vt Ennius a pri-
mis vrbis Palilibus, ad sua tempora, septingentos annos putauerit,
cum tamen nondum ad sexcentesimum peruentum esset. Siquidem
ita canebat:

Septingenti sunt paulo plus, aut minus anni,
Augusto augurio postquam inclita condita Roma.

Primum omnium togatorum M. Porcius Catonem puduit ignoran-
tionis rei simul, & supinitatis Romanorum. Is ex Censoriis Tabu-
lis collegit annum primorum Consulum creatorum, & Regifugij;
& inde retro dinumeratis annis 244, per quæ Romæ regnatum est a
septem regibus, peruenit ad initia Vrbis. In Tabulis enim Censoriis C
reperit anno penultimo ante Vrbem a Gallis captam, lustrum Ro-
mæ actum L. Valerio Potito, T. Mallio Capitolino coss. anno post
exactos Reges centesimo vnde vicesimo, διάλεγω περὶ τοῦ ἀλώ-
τεως ἐνὸς δέοντα εἰκόσῳ καὶ ἑκατοντῷ, vt loquitur Dionysius: vt annus ca-
ptæ Vrbis a Brenno sit centesimus vicesimus primus iniens. Hæc ac-
curata Catonis obseruatio magno adiumento fuit ad initia Vrbis in-
daganda, siquidem constabat de interuallo, per quod regnatum est.
Nam quomodo & ipse, & Varro, qui hæc postea diligentius per-
pendit, illud tempus explorauerint, nemo in literas retulit: quod
tamen admouisse pluris intererat, cum antiquius sit, quam tempus
captæ Vrbis, quod proprius erat memoriae sæculi Catoniæ. Igitur D
pro concessso, aut explorato habebant, a Palilibus vrbis, ad primos
Consules, πεντήκοντα annos, vt quidem Cato putabat, cccxlii, vt
autem Varro, uno amplius. Et quia immutabilis est annus primo-
rum Consulum validissime ex Censoriis Tabulis demonstratus, qui
incidebat in annum Iphiti 267 currentem, hinc sequitur, secun-
dum Catonem Romam conditam anno Iphiti 24, duobus mensibus
ante initium 25: secundum Varronem autem, vt diximus, anno uno
minus.

A minus. Itaque Palilia Varronianā incident in annum Iphiti 23, qui est annus tertius sextæ Olympiadis. Hinc quasi in factiones duas res discessit, ut altera Palilia sint Catoniana; altera Varronianā. In Fastis Capitolinis, Consulatus C. Claudij Neronis, & M. Liuij Salinatoris II, confertur in annum Vrbis D XL VI. Ergo Consules, qui proxime antecedebant, M. Claudius Marcellus V, T. Quintius Crispinus, gesserunt magistratum anno Vrbis D XL V, secundum illa saxa Capitolina. At Liuius illis coss. ait ludicrum Olympicum celebratum, quam nemo negauerit fuisse Olympiadem CXLIII. anno periodi Julianæ 4506. Palilia igitur illorum coss. incident in annum quartum Olympiadis CXLII, hoc est, in annum Iphiti 568. Ergo Roma

B condita anno Iphiti 24, secundum fastos Capitolini. Et proinde Palilia Fastorum Capitolinorum sunt Catoniana. Rursus Liuius scribit, per eos dies, quibus profectus est ad bellum Consul L. Cornelius Scipio Africani frater, ludis Apollinaribus, a. d. v. Eid. Quintil: cælo sereno interdiu obscuratam lucem fuisse, cum Luna sub orbem Solis subiisset. Hæc eclipsis proculdubio contigit prid. Eid. Martias Julianas, anno periodi Julianæ 4524, cyclo Lunæ secundo. At Fasti Capitolini Consules L. Scipionem Asiaticum, & C. Lælium. C. F. Nepotem comparant in annum Vrbis D L X III. Ergo Vrbs conditæ anno periodi Julianæ 3961, ut supra, hoc est 24 Iphiti. Sed nodus restat. Nam Piso Consulatum Scipionis Asiatici, & Lælij conciicit in annum Vrbis D X VI. Interuallum 33 Consules. At in Casiodoro, & Fastis Onufrianis 32 tantum. Quare unum par Consulum hinc effugisset: Sed falsum est. Nam Fasti Capitolini comparant hos duos Consules in annum Vrbis D X C V, non autem D X C VI, ut Piso, & eum sequutus Onufrius. Fastos Capitolini sequitur Solinus, cap: secundo. Is scribit, C. Pompeio Gallo, Q. Verannio coss. anno Vrbis D C C C I, Olympiadem C C VII actis publicis notatam fuisse. Olympias C C V I iniuit anno periodi Julianæ 4762, cyclo Lunæ duodecimo. Ergo 9 addenda ad 801, ut diuisa per xix relinquat 12. & proinde Roma condita cyclo Lunæ decimo, anno periodi Julianæ 3961. Et vetus Chronologus a-

D pud Clementem: Δην τὸ πέμπτης Ολυμπιαδός, ἐπὶ τὸ Πόμπον κτίσω σωτῆρες εἰς εἴκοσι τέσσαρα. Igitur Fasti Capitolini, & Solinus Catoniana Palilia sequuntur. Sed diligenter cauendum, ne annum Vrbis currentem pro incunte accipiamus. Hoc etiam prudentioribus imponere potest. Nam cum dicitur, Consules illos iniisse magistratum Kalendas Ianuarij illius anni Vrbis, dubitari potest, fluentis ne, an a Palilibus proximis incipiendi, intelligendum sit. Sane Paulus Orosius cædem Cæfaris confert in annum Vrbis 710. videtur τὸ πέμπτην ita

Kk vocare

vocare annum , qui nondum incepitus erat. Apud Dionysium Ha- A
licarnassensem , anni , qui putantur ab Urbe condita ; sunt a Pali- libus Catonianis. Varronis auctoritas plures sectatores habuit , quam Catonis , qui , ut ait Censorinus , nunc diuersarum ciuitatum con- ferens tempora , nunc defectus eorum , & interualla retro dinumerans , eruit verum : lucemque ostendit , per quam numerus certus non anno- rum modo , sed & dierum iniri posset. His accedit prolixa Ciceronis prædicatio : Tu (Varro) atatem patriæ , tu descriptionem temporum , tu sacrorum iura , tu sacerdotum , tu domesticam , tu bellicam disci- plinam , tu sedem regionum , & locorum , tu omnium diuinarum hu- manarumque rerum nomina , genera , officia , causas aperiuit. Vel- leius ait annum Urbis D C C L X X X I I I cœpisse a Palilibus ; in quæ B incidit Consulatus Vinitij : & Urbem cæptam condi annis viginti duobus absolutis a primo ludicro Olympico , hoc est , anno vice- simo tertio currente Iphiteo. Censorinus annum Christi 238 ait fuisse 1014 Iphiti , 991 autem Urbis , a Palilibus Varronianis. Plu- tarchus & anno xxiii Iphiteo condì cæptam Urbem scribit , & die , quo prima iacta fundamenta , Solem defecisse . ἐκείνης δὲ τινὲς ἡμέρας , εὐ οὐδὲ Πεμπτὸς τινὲς πόλιν ἔκπισεν , αἰτεῖν τειλαδά τυχεῖν λέγοτι , καὶ σύνο- δον ἐν λαϊκίκων ὃν αὐτὴν θύεσθε Κελίνης πέρις ήλιου , ήν τείδεν εἰς Αντιμαχο- σίον) τὸν Τίνον ἐποποιοῦν , ἐτὰ τείτῳ τὸν ἔκπισθεν Ολυμπιαδὸν οὐ μπεσθεδού. Ci- cero coniunctionis quidem luminarium meminit , sed nulla defe- stus Solaris mentione , libro secundo de Diuinatione : L. quidem C Tarrutius Firmanus familiaris noster in primis Chaldaicis rationibus eruditus Urbis etiam nostra natalem diem repetebat a Palilibus , quibus eam a Romulo conditam accepit : Romamque , cum in iugo esset Lu- na , natam esse dicebat : neque eius Fata canere dubitabat. Si Ka- lendæ Ianuariæ anni prisci Romanorum eo tempore cæperunt a VIII Ianuarij , ut certissimum est aliquando hinc cœpisse , quæ fuit epo- cha prisci anni Attici , vicesima sexta Aprilis Iuliani conuenerit in Palilia prisci anni ; cum Luna esset in iugo , cyclo Lunæ nono : quod conuenit sententiæ Tarrutij , in vicesimam primam Pharmuthi A- Etiaci natalem Urbis conferentis , quæ est xxvi Mai , feria secunda , neomenia Sivvan 3008. cuius character 2.7. 484. Sed nullam e- D clipsum Solis tunc potuisse contingere constat ex eclipsi Solis , quæ 38 anno post præcise , sequenti mense , eodem cyclo incidit. Nam interuallo vnius cycli deliquia luminarium possunt referri , non autem interuallo duorum cyclorum , uno mense amplius. Hinc col- ligere licet , quo iudicio legenda sint Solini scripta , qui scribit L. Tarrutium censuisse Romam conditam Sole in Tauro , Luna in Li- bra constitutis , & si Dis placet , Mercurio & Venere Soli oppositis in septi-

A in septimo signo a loco Solis. Plinius libro secundo, cap. xii. *Apud Gracos autem investigauit primus omnium Thales Milesius Olympiadis XLVIII anno quarto, predicto solis defectu, qui sub Astyage Rege factus est, Vrbis condita anno CLXX.* Sane annus quartus Olympiadis XLVIII cœpit a cyclo Lunæ sexto. Quare si annus Vrbis 170 currebat, cum ille annus Olympiadis cœpit, Palilia Vrbis centesima septuagesima inciderunt in cyclum vi. Igitur prima Palilia cœperint cyclo Lunæ octauo, anno Iphiti vicesimo secundo currente. Itaque iste computus esset antiquior Varronianus, anno uno. Quod falsum est: ut & illud falsum, illum Solis defectum contigisse anno quarto illius Olympiadis. Contigit enim vicesima octaua Mai 1111 an-

Bnum proxime antecedentis, quem eum Eusebio putamus esse, qui a Thalete prædictus. Alius tamen defectus contigit anno 11 Olympiadis XLIX. Kal. Octobris. qui videtur conuenire 170 anno Vrbis Catoniano. Itaque apud Plinium error esset XLVIII, pro XLIX Olympiade. & i v annum pro II. Porro quicunque Catonis Palilia sequuntur, ij omnes conferunt natalem Vrbis in annum primum Olympiadis VII, cum ex iis, quibus sententiam suam adstruunt, manifesto indicent, se intelligere Romam conditam Palilibus, quæ proxime initium Olympiadis VII antecesserunt. Aliter sentiunt, aliter dicunt. Certe Dionysius Halicarnassensis suauissimus simul, & diligentissimus scriptor ex iis, quæ colligit, nihil aliud quam docet;

Cvnius tantum anni discrimen interesse inter Catonem & Varronem. & tamen ait Romam conditam ἔτος τὸν πέμπτην τὸν ἑκατόμποντα Ολυμπιάδα, ἦν ὅπερα στάδιον Δαιρεῖον Μεσάνθιον, δέχοντες Αθηναῖς Χαροπεῖς τὸν δεκαετίας πέμπτον. Quemadmodum igitur duæ sunt optimæ sententiæ de Ilio capto: altera, quæ annos 407, altera, quæ annos 406 ante primam Olympiadem interuallum illud faciunt: ita sunt duæ optimæ de conditu Romæ: altera, quæ in annum tertium, altera, quæ in annum quartum Olympiadis vi hoc tempus conferunt. Qui igitur annis a capto Ilio vtitur, debet prius admonere, vtram sententiam amplectitur, Eratosthenam, an alteram. Qui vero a Palilibus Vrbis rationes temporum putat, dicat, vtra sequi-

Dtur, Varronianam, an Catonianam. Anno Vrbis 800, Claudio Augusto Cæfare, L. Vitellio coss. celebrati sunt sœculares ludi, anno Christi 47, a cuius Palilibus iniuit octagesimus natalis Vrbis Varronianus. Anno vero Christi 248, Philippo Augusto seniore III, & Philippo Augusto iuniore II coss. (quod Cassiodorus Aemiliano & Aquilino coss. celebratos scribat, solens nugatur) celebratus est annus Vrbis millesimus absolutus Varronianus. & a Palilibus eiusdem anni cœpit natalis Vrbis unus & millesimus. Et sane

interuallum latorum sæcularium Claudij Aug. & Philipporum A
Augg. sunt anni 201 præcisi. In euntem enim Octagesimum cele-
brauit Claudius, cum debuisset anno sequenti primum post octage-
simum celebrare. Quamuis igitur antiquitus veri sæculares ludi e-
rant, qui anno centesimo vñdecimo redeunte edebantur, tamen cen-
tenarium quenque Vrbis natalem sæcūlūm vocabant. neque id
tantum, sed omnem centenarium annorum. Hinc Claudianus indu-
cens Romam Honorium alloquentem, fine anni, qui antecessit Con-
sulatum vi ipsius Honorij, ita canit: *-- iam flauescientia centum*

*Mēsibus astiæ detondent Gargara falces,
spectatoisque iterum nulli celebrantia ludos
Circunflexa rapit centenus sæcula Consul.*

B

Erat annus Christi 404, ad finem decurrentis, cum hæc canebat
Dea, cuius natalis 1157 iniuerat a Palilibus eiusdem anni 404. Hic
nullus est centesimus annus, nullum sæculum rediens per centenos
vndenos annos. Sed centum annos Dea dicit abiisse, ex quo ipsa in
vrbe sua ter tantum suos Cæsares vidit. Reliquum tempus ipsos aut
Constantinopoli desedisse, aut in bellis externis occupatos fuisse.
Quia vero qui centeno quoque anno ludi celebrabantur a Consule!
(celebrabantur autem ab omni nouo Consule, quod dicitur, ὑπατίας
δουῆαι, Prospero autem in minore Chronico dicitur Consulatum
edere) illos nemo amplius visurus est, quia nemo tantum viuere
solet, ideo dicit, ludos nemini amplius videndos. Denique non sæ-
culares ludos celebratos fuisse dicit anno Christi 404, sed sæculum
præteriisse, ex quo Augusti ab Urbe absunt. Simplex est sensus: &
tamen amicus noster, quem sine honore nominare neque possumus,
neque debemus, Onufrius Panuinius putat ludos sæculares illo an-
no a Consulibus editos: cum tamen nulla caussa subsit neque cen-
tenarij natalis Vrbis, neque sæculi Romani. Nam vltimi ludi sæcu-
lares sunt ij, quos Philippi Augusti ediderunt: quod vt taceam, fa-
tis confirmat Aurelius Victor Andreæ Schotti. *Et quoniam nomen
admonuit, nostra quoque estate post mille centesimus, Consule Philip-
po excessit, nullis, uti solet, solennibus frequentatus. Adeo in dies cu-
ra minima Romana Vrbis.* Conqueritur, quod centenarius Vrbis an-
nus celebratus non sit, qui cadebat in consulatum Philippi & Saliae.
At superstitionis illio Zosimus, non quod Philippo, & Salia cōsīs.
sed decimo anno post dati nulli sint ludi sæculares, acerbissime expo-
stulat, vt interuallum a sæcularibus Seueri Augusti congrueret sæ-
culo prisco. Tantum abest, vt postea ylli ludi sæculares commissi
sint, vt voluit doctissimus Onufrius. Sed mentio Sæculi admonuit
me loci, quem adducit Censorinus ex septimo Annali L. Calpurni,
Pisonis

A Pisonis Frugi. *Roma condita anno D C VI, saeculum occipit heis Consulibus, quaeis proxumeti sunt Consules M. Aemilius M. F. Lepidus, C. Papilius absens.* Nam aliud saeculum hic intelligit. & cum Fasti Capitolini hos coss. in annum D C V coniiciant, qui est annus Catonianus: ergo D C VI annus erit Varronianus. At Piso antiquior Varrone. Ergo Varro non est auctor illius sententiae, quæ prima Palilia confert in 23 annum Iphiti. Hic haereo.

DE PRIMO THOTH NABONASSARI.

De anno æquabili Ægyptiorum satis a nobis dictum loco sud in III libro, & in IIII, cum de anno Gelalæo disputaremus.
BEIS commoditatem reliquis omnibus typis annorum prætulerunt, quod nulla intercalationis necessitate transfigatur, & ab imperitissimis quibusque etiam nemine præeunte sine errore obseruari potest. Tamen sine adiectione diei intercalabant, quod corum Hierophantæ quinto quoq; anno exacto pro prima Thoth, secundam assumebant, in omni obseruatione cælesti. Exempli gratia: si primo anno Σωθεως, id est; Caniculae ortus obseruatus esset neomenia Thoth, illa neomenia vocabatur Σωθις per solidum quadriennium quinto anno ineunte secunda Thoth vocabatur Σωθις: & ita deinceps per gendo totum anni contextum peruagabantur per annos Ægyptiacos 1461. quibus absolutis iterum Σωθις reuertebatur in neomeniam Thoth. Hoc satis a nobis alibi demonstratum hic delibandum tantummodo fuit. Ergo fiebat, ut sine adiectione diei intercalatio procederet, quia Σωθις semper in eadem epocha hærebat: quod ut obseruarent, dies mensium erant cognomines Deorum, Heroum, & veterum Regum, ut in anno Persico ostendimus. Itaque Σωθις erat cognominis per totum quadriennium eius Dei, aut Herois, in cuius diem inciderat. Ipsos quoque menses noli dubitare Deorum, & Heroum cognomines fuisse. Nam & dies & menses Ægyptiorum alicuius Dei cognomines fuisse scribit Herodotus libro secundo: μετ τε καὶ ἡμέρην ἔκδην θεῶν ὅτου ἐστι. profecto Thoth primus mensis est lingua Ægyptiaca, qui Εξυπης Græcis. Pharmuthi extat in nomine **D**vteris Regis Ægyptij Mispharmutosi. Μετοχὴ autem est is Heros, qui Ægypto nomen dedit, quod nomen adhuc retinet vulgo pars magnæ vrbis Kairum. Hebræis dicitur μεσοχεῖρος Παυλος. Proculdubio est Ιωσης, quo nomine Ioseph Patriarcha cognominatus fuit a Pharaone. Paophi & Pachon vestigia retinent in nominibus propriis Paphnutius, & Pachomius. Epiphi plane est, qui Επαφης Græcis dicitur, filius Isidis, quæ & Io. Nabonassar igitur, quem Nabonazaron vocat Cenforinus, Babyloniæ Rex cæpit impe-

rare anno periodi Julianæ 3967, Iphiti 29: quod demonstratione A non indiget, cum tot exempla eclipsium illis annis notata satis ostendant eius initium consurgere a cyclo Lunæ x v, Solis autem xix, Februarij xx vi, feria quarta. Erat annus mundi 3203. Neomenia Zygōnos 3.17.33', Kal. Octob. Neomenia Ichthyōnos xx vi Februarij, feria 1111. Itaque eadem cum neomenia Thoth. Neomenia Kriōnōs xxviii Martij, feria vi: quæ conuenit cum neomenia Paophi. Itaque nobilis fuit ille annus Ægyptiacus neomeniis Thoth & Phaophi, conuenientibus cum neomeniis cælestibus. Quare non est dubium, quin Chaldæi illi principi nouum Neuruz instituerint, & neomeniam Epagomenon statuerint in xxii Martij, ut solebat semper in Enthronismo magni alicuius Regis. Erat annus Iudaicus 3014. Adar 5. 23. 734, feria sexta, Februarij xx i. Itaque neomenia Thoth incidit in vi Adar. Neomenia Nisan xxii Martij. Neomenia igitur Paophi vii Nisan. Quemadmodum Olympiadibus historiæ, ita etiam annis Nabonassari astrologiæ custodiam accepto referimus. Et quemadmodum delubrum Olympij Iouis ludorum claritate Fastos Græciæ complexum erat, ut scribit Plinius: ita etiam antiquitatem obseruationum cælestium hæc epocha continet, cuius memoriam Berosus, Hipparchus, Epigenes & Ptolemæus nobis custodierunt. Quin hodie eius, absque Ptolemæo, & Censorino esset, neque vola neque vestigium appareret. Nam de Beroſo & Epigenie ita scribit Plinius, libro vii. cap. L vi. *E diuerso Epigenes apud Babyloniis DCCXX annorum obseruationes siderum coctilibus laterculis inscriptos docet, grauis auctor in primis. Qui minimum, Beroſus ε Critodemus CCCCLXXX annorum.* Anni CCCCLXXX a Nabonassaro sunt anni LVI a morte Alexandri, circa quod tempus Beroſus floruit, quod congruit xii plus minus anno Antiochi Σωτῆρος. Dicauit autem tres libros τῶν Βαβυλωνιακῶν Antiocho τῷ Θεῷ, qui Soteri successit. Auctor Tatianus. De Hipparcho idem Plinius libro ii. *Post eos utriusque sideris cursum in sexcentos annos præcinuit Hipparchus, menses gentium diesque, ε̄ horas, ε̄ situs locorum, ε̄ æcos populorum complexus.* Verum quidem usque ad sexcentos annos, & plusculos ulterius, eclipses denotasse, scilicet ab initio Nabonassar, ad ætatem suam, sed iam obseruatas ab aliis demonstrauit, non autem præcinuit, quamuis & multas in posterum præcinere potuisse. Porro qui Salmanassarum eundem cum Nabonassaro faciunt, non aduertunt, eum Salmanassarum non Babylonis, sed Niuiæ Regem fuisse. Nabonassar vero Babylonis Rex fuit. Cuius rei argumenta dabimus tria certissima. Primum, quod prima pars nominis NABO est Regum Chaldææ, non Assyriæ siue Corasan.

Afan. Et vicissim SALMAN, prima pars nominis SALMANASAR, est Regum Assyriæ non Chaldææ. Secundum argumentum, quod omnes rationes Astronomicæ veterum non ex Assyria, sed ex Chal-dæa, & quidem eius metropoli Babylone, petuntur. Quare epochæ temporum non ab Assyrio Rege, sed a Chaldæo ordiendæ sunt. Tertium illud est, quod Nabonassaro successit Mardokempad, qui in libris Regum, & apud Esaiam Prophetam dicitur prima tantum parte nominis Merodac, non autem Merodac-ken-pad. Is Merodac Esiae dicitur filius Beladan. Itaque Beladan & Nabonassar idem. Nomen regium est Nabonassar. Nomen autem, quod priuatus habuit, Bel-Adan. De quorum nominum impositione libro proximo, opportuniore loco, disputabitur. Adiiciam & alia duo argumenta diauophilicæ. Nabo-nassar est נָבֵן־נָסָר, cuius vestigia extant in Censorino, apud quem scriptum est, anni Nabonazaru, Næborasor, non autem Næborasor. At Salman-Asar est סַלְמָן־אָסָר nulla sane cognatione alterius partis nominis, quæ tamen Græce & Latine iisdem literis prorsus eadem videtur. Alterum est, quod falso colligunt, Salmanasar fuisse Regem Babylonie, ex posteriore Regum, cap. xvii, vbi scribitur, regem Assyriæ ex Babylonie colonias in Samariam deduxisse. Nos vero dicimus, aliud esse, ex Babylonie deducere colonias, aliud ex yrbe Babylonie. Nam potuit partem quandam Babylonie obtinere Salmanasar, cum tamen non fuerit Rex Babylonie. Sed uno solidissimo argumento illa omnia cuerti possunt. Merodac, siue Mardokempad cœpit imperare Babylonie, anno periodi Iulianæ 3993, qui erat sextus annus Eze-kiæ Regis Iudæ : quo tempore capta Samaria a Salmanasaro. Ergo secundum horum sententiam necesse erat hos tres, Nabonassar, Salmanasar, & Merodac unum eundemque Regem fuisse. Videmus absurditatem manifestam. Non tamen nego potuisse huic regi Assyriæ, & Ægyptiorum regem parere: quod dubitabundi pronunciamus: vt & illud, Samaritas fortasse hinc olim annos suos putasse. Eius duo argumenta si non necessaria, non tamen futilia. Prius est, quod annorum Iulianorum a Nabonassar.

Duo deductorum septenarij conueniunt cum anno Samaritano Sabbatico. Annus Christi 1584 erat annus Iulianus 2331 a Nabonassaro, & annus Sabbaticus Samaritarum ab autumno eiusdem anni. 2331 autem esse septenarium numerum, palam est. Alterum argumentum, quod neomenia Nisan Solaris incipiat a xxix Martij proxime ab epocha veteri Nabonassari. Hæc vt sine demonstratione firmiori non admittenda, ita nec temere negligenda. Quoties mentio est Næborasor apud Ptolemæum, paraphrastes Arabs vertit جَوَادَسْ

Bechat-

Bechatnezar; id est Nabuchodonosor. & ita inuenimus in quibus A dam Tabulis scriptum. Quare in vetustissimo Almagesto Latino ita memini me legere: *Liber hic praecepto Maimonis Regis Arabum, qui regnauit in Baldach, ab Alhazer filio Iosephi filij Maire Arithmeticci, & Serigo filio Elbe Christiano, in anno XII CCC secunda Saracenorum translatus est.* Ex quibus vetustatem illius translationis perspicere licet. Nam neomenia Muharram illius anni 212 incidit in annum Christi vulgarem 827, cyclo Lunæ xii, Aprilis secunda, cyclo Solis 24, feria tertia. Quare ea paraphrasis obseruationibus Albateni antiquior est annis plusquam quinquaginta: qui ab illa translatione dicit Nabuchodonosor pro Nabonassar dicere: ne forte miremur, cur Alfonsini ita vocent. Nam ij Magnum opus Ptolemæi Græce B nunquam legerant, neque si copia fuisset, intelligere potuissent.

DE INITIO MERODACH, SIVE MARDOKENPAD:

NABONASSARO patri successit Mardokenpadus prima parte nominis Merodach dictus Esaiæ Prophetæ, & libro Regum posteriore. Cuius nominis compositio hæc est מְרֹדַך־קָנָדָע Merodach-ken-pad. Cum hic dicatur filius Bel-adan Esaiæ, Nabonassar manifesto est Bel-adan: nisi forte filium pro nepote posuit: quod non raro solet Hebraismus. Ita Nabonassar fuerit filius Beladan: Nabonassari Merodach. Quidam boni & diligentes viri scribunt hunc Merodach inuasisse regnum Babyloniam, atque per vim occupasse, cum is antea cum Asaradone Assyrio regnasset: quasi vero Merodach fuerit Assyrius: quod satis antea a nobis confutatum. Hæc prodierunt ex illa porta eburna somniorum Annij Viterbiensis. Miseret me bonorum virorum, qui frugibus inuentis adhuc βαλανοφαγοῦσσων. Initium Merodach consurgit ex anno 27 Nabonassari, cuius Thoth in xx Februarij, feria secunda, anno periodi Julianæ 3993. Luna autem defecit 29 eiusdem Thoth, nocte, quæ secuta est 19 diem Martij, feria ii, sequente iii, cyclo Lunæ iii, Solis x vii, Adar posterioris anni Iudaici 3040, nocte, quæ secuta est xv. cuius character 1. 18. 213, feria secunda, Martij v, Ichthyos x xi, sequente xxii, anni mundi 3229: cuius neomenia Zygono nos character 1. o. 5'4, Octobris secunda. Rursus anno secundo eiusdem Mardokenpadi Thoth x viii, defecit idem sidus, anno periodi Julianæ 3994, Martij viii, sequente ix, feria vi, cyclo Solis xviii, Lunæ iii, Adar xv, sequente x vi, anni Iudaici 3041: cuius character 6. 3. 9. Februarij xxii, Ichthyonos x i, anni mundi 3394. Neomenia Zygono nos 2. 6. 4'3. Kal. Octobr.

DE

A DE EXCESSVS ROMVL.

FVIT vetus opinio ab ultima memoria ad posteros transmissa, Romulum excessisse e viuis defectione Solis. Seneca ad Lucilium libro xix. Cum Ciceronis librum de Republica prehendit hinc Philologus aliquis, hinc Grammaticus, hinc Philosophia deditus: alius alio curam suam mittit. Philosophus admiratur, contra iustitiam dici tam multa potuisse. Cum ad hanc eandem lectionem Philologus acceperit, hoc subnotat, duos Romanos Reges esse, quorum alter patrem non habet, alter matrem. Nam de Seruij matre dubitatur. An pater nullus. Num & nepos dicitur. Paulo post: *Æque notat Romulum perfrisse solis defectione.* Hæc Seneca. Locus vero Ciceronis, quem intelligit, superest hodie beneficio Macrobij ex reliquiis vi de Republica. Verba Ciceronis: *Namque ut olim deficere sol hominibus, extinguique visus est, cum Romuli animus hac ipsa in templo penetravit: ita quandoque eadem parte sol, eodemque tempore iterum defecerit: tum, signis omnibus ad idem principium stellisque resocatis, expletum annum habeto.* Florus: *His ita ordinatis, cum repente concionem haberet ante Urbem apud Caprea paludem, e conspectu ablatus est. Discerptum aliqui a Senatu putant ob asperius ingenium. Sed oborsa tempestas, solisque defectio consecrationis speciem præbuit.* Ouidius: *Est locus antiqui Caprea dixere paludem.*

C *Forte tuis illic, Romule, iura dabas.*

Sol fugit, & remouent subeuntia nubila calum, &c.

Oblitus sui postea dicit:

Lunaque fulgebat, nec facis usus erat.

Hem lunam fulgere interlunio? Ea vero defectio proculdubio contigit anno 33 Nabonassar, Chioac viii, anno periodi Julianæ 3999, Mai xxvi, cyclo Lunæ ix, feria vii, cyclo Solis xxi. anno Iudeo 3046, in neomenia Sivyan, cuius character 7. 16. § 94. anno mundi 3235, Tauronos xxix. Neomenia Zyonos 1. ii. 50' Kal. Octobris. Cum ea defectio contigerit Maio. quomodo igitur Ouidius confert tempus mortis Romuli, in Quirinalia, mense Februario, qui olim incidebat in idem tempus, in quod Februarius Julianus? Aut quomodo alij coniiciunt hoc tempus in Nonas Quintiles, ut Plutarchus, item Lampridius in vita Commodi? *Indutus, inquit, (Commodus) toga est Nonarum Iuliarum die, quo in terris Romulus non apparuit.* Rursus si Quirinalia instituta ob memoriam obitus Romuli, qui illo die contigit, quomodo dicunt Februarium tempore Romuli nullum fuisse? Sed qui non potuit esse, cum Lupercalia in eodem mense celebrentur, quæ initium sumpserunt a Romulo & Remo?

Remo? quorum duæ factio[n]es erant Fabiani, & Quinctilian[i]: alteri a comitibus Remi, alteri a comitibus Romuli dicti. Sed nonne par contradic[ti]o est, cum negant Ianuarium & Februarium fuisse, in quo tamen Carmentalia omnium solennium vetustissima obibantur? Nugæ sunt Varronis, & aliorum vetustiorum; quas libro secundo confutauimus, capite De anno vetere Romano. Si igitur verum est, Romulum & xxxvii annos regnasse, & defectione Solis periisse: ergo Vrbs condita fuerit anno 24 Iphiti, vt Cato voluit, & post eum Fasti Capitolini, Eusebius, Chronologus apud Clementem, Solinus, & alij. Fortasse is annus attributus morti Romuli ex coniectura Astronomorum, præcipue L. Tarrutij Firmani; qui hæc diligenter inuestigauit: cum tamen Romanis non magis constare potuerit de morte Romuli, quam de natalibus Vrbis. Quemadmodum iocularis fuit illa coniectura eiusdem Tarrutij de conceptu Romuli, anno 2 Olympiadis primæ, mensis Choiac Actiaci xxi, Solis defensione: Anno periodi Julianæ 3942. Fuit igitur cyclus Lunæ viii, Solis xii. Decembris xi, feria iii. Erat annus Judaicus 2990. Neomenia Tbeth xi Decembris, cuius character 3. 8. 240. xx Toxonos anni mundi 3179; cuius Zygon, i. 21. 51, Kalendis Octobris. Sed nulla fuit eclipsis Solaris eo anno. & frustra quaeritur. Quare ex his potest vere eludi vanitas matheseos Chaldaicæ, cum tantus vir in illis Tarrutius tam strenue nugetur. Si igitur Roma condita xxii Iphiti, cyclo ix Lunæ, & Romulus eius conditor deceperit eodem cyclo: ergo 38 solidis annis regnauerit. Quod autem in verbis Ciceronis ex vi de Republica dicitur, eclipsin ad eundem locum, eandemque partem Zodiaci, eundemque diem nunquam reddituram, nisi magno orbe sæculorum vertente, falsum est. Eclipseis Lunæ contigit anno Dominico 1558, Aprilis secunda. Cyclo vertente post, idem sidus defecit scrupulis 13' serius, quam priore cyclo. Rursus anno 1581 defecit idem sidus, xv Iulij, cum cyclo eodem antea 1562 defecisset scrup. 51' citius, quam posteriore. Multa alia exempla dare possim, si vacaret, aut si necesse esset. Sed Cicero intelligit τινα πάστων πλουσιόν δύο καλάσταν, qui dicitur μέγας ἀναιρός, quem multi τινα ἀνεπάθεμενα putarunt. Igitur ex Tarrutij observationibus Romulus conceptus cyclo Lunæ ix, eodem cyclo condidit Romanam, eodem excessit e viuis;

DE

A DE INITIO NABOPOLLASSARI
REGIS CHALDAEORVM.

NABOPOLLASSAR pater magni Nabuchodonosori a Ptolemæo, & Eusebio dicitur **Ναβοπόλαστρος** נָבֹעַלְאָסָר, & Berozo Chaldaeo **Ναβυλάστρος**: בָּרוּזָלָאָסָר extrita media syllaba. Is igitur totius Syriae, & Asiae domitor fuit. coque nomine illi nouum Neuruz Chaldaei instituerunt. Et quemadmodum Alexandra æra duplex est, Syromacedonum, & Chaldaeorum uno anno senior: ita etiam Nabopollassari duplex epoëha est, ἑπτησιοῦ, & ipsius Neuruz. Enthronismos eius consurgit ab anno 123 Nabonassari. Annus enim eius quintus est 127 a Thoth Nabonassari apud Ptolemaum. Eius Neuruz incipit ab anno 121 Thoth Nabonassari. Quare annus 149 Nabonassari est vicesimus nonus a Neuruz Nabopollassari. Berosus: Αἰγαῖος δὲ ὁ πάτηρ αὐτοῦ Ναβολαστρός, ὁ δὲ τελεγυμνός Σατράπης ἦτε Αἴγυπτος καὶ τοῖς πεζοῖς τὸν Συρίαν τὴν κοίλων τὸν Φανάκιον τόποις διατετάχθη γέγονεν, καὶ διεδύμνός αὐτὸς ἐπι κακοπαθεῖς ουσίας τῷ μῷ Ναβυχοδονόσορῷ ὅππι ἐπὶ τῷ ήλικιαν μέσην τοῦ διωνίσου στέπειμψεν ἐπ' αὐτὸν. ουμιξας δὲ Ναβυχοδονόσορες τῷ διατετάχτῃ, καὶ τοῦτο τελεγυμνός, αὐτὸς τε σκυείσθεν, καὶ τὸν χώραν ἐξ δέχεις τῶν τοῦ αὐτοῦ βασιλείου ἐποίσθεν, τῷτε πατέρι αὐτοῦ οὐαῖς Ναβολαστρῷ τῷτο τοιούτῳ αρρενίστητο τῷ Βαβυλωνίᾳ πόλει μετελατέσθαι τὸν βίον ἐπι βεβεσο-
Cλαυκόπινον εἶχοι ἐνέδι. αὐτὸύμνος δὲ μετ' ἡ πολὺ τῷ πατέρος τελετηῖς Ναβυχοδονόσορες κατεστάθασσαν καὶ τὸν Αἴγυπτον, * εἴσαντες τοιούτας ποτὲ τῷ φίλων, μετὰ δὲ διωνίσους καὶ λοχίης αφελείας αισχορίζειν, εἰς τὸν Βαβυλωνίαν αὐτὸς ὄρμίσας ὀλιγοσὸς παρεχθείσας τὸν εἰρήμονα εἰς τὸν Βαβυλωνίου.
Quamvis quædam in his verbis sunt, quæ paulo aliter in Posteriorre Regum, & Chronicorum referuntur, tamen maior pars conuenit cum sacra historia. Et manifesto intelligitur hic de capto Iochachin, siue Iechonia, anno Nabonassari 148. Itaque cum 149 incepisse obiisset Nabopollassar, anno xxix imperij sui incipiente, ex eo exploratum habemus, nouum Neuruz ei dicatum fuisse. Nam anno Nabonassari 121, Chaldaei celebrarunt secundum Salchödai,
Dcum Thoth Nabonassar iam a xxvi Februarij, ad xxvii Ianuarij gradum fecisset. Itaque Chaldaei τὰς ἐπαγγεῖλας iterum traduxerunt in xxiii Martij: & neomenia Choiae secundum Aegyptios cœpit ab antiquo Neuruz Nabonassari, nempe a xxvii Martij, a qua neomenia Chaldaei cœperunt putare annos Nabopollassar anno tertio post, qui fuit annus ἑπτησιοῦ. Aegyptij vero, a Neomenia sui Thoth, quæ tunc incidit in xxvii Ianuarij, ut diximus. Initium igitur istius Regis est a 123 Thoth Nabonassari, anno periodi Julianæ

4089: mundi 3325 : Iudæorum 3136. Luna autem defecit anno A quinto Nabopolassar, qui erat 127 Nabonassar, Athyr xxvii, anno periodi Julianæ 4093, Aprilis xi, feria vi. anno mundi 3329, Krionis xx vi. Neomenia Zygones 6. 7. i. Kal. Octobris. anno Judaico 3140. Ijar xv. qui mensis debebat tunc esse Nisan, non Ijar. Sed est annus quintus cycli Iudaici. Ideo non fuit embolimæos. Quia istius Regis enthronismos inciderat in quadriennium ipsius Neuruz, propterea hac Æra signabantur tempora apud Chaldæos. Itaque Ezechiel propheta initio libri sui ita scribit: *Anno tricesimo, mense quarto, quinta mensis, cum esem in medio deportatorum, aper-to calo, vidi visiones Dei: Quinta die mensis, qui erat annus quintus deportationis Regis Ioiachin.* Plane annus quintus deportati Iechoniæ B erat tricesimus ab enthronismo Nabopolassari, centesimus quinquagesimus secundus a Nabonassaro. Thoth Nabonassar xix Ianuarij, feria prima. Neomenia Choiac xx Martij, feria v, anno periodi Julianæ 4118, a qua erat initium Nabopolassari. Nisan 3165 anni Iudaici, 3. 16. 104, Kal. Aprilis, Krionos vi, anni a conditu rerum 3354. Neomenia Zygones 2. 8. 32', xxx Septembbris. Neomenia Karkinonos, & Tamuz Iunij xxix. Ergo verbum Dei factum Prophetæ Kal. Iulij. Quia igitur iisdem annis vtitur Ezekiel in Babylonia, quibus ipsi tum Babylonij vtebantur, imo quia nullam aliam notationem temporum habent vieti, quam ipsam victoris: quis dubitat æram, qua tempora signat Ezekiel, esse æram Nabopolassari, præsertim cum eius initium inciderit in tertium annum primi lustri ipsius Neuruz? Et sane hæc negare est hominis, cui neque pudor est, neque sensus humaniorum literarum. Itaque nobilissimus est ille locus. Et licet diligentissime tempora per annos Regum Iudæ & Israelis notata sint in sacris libris, tamen tres sunt epochæ tantum, quæ suos characteres habent. Prima est Exodus, quæ duos characteres habet: priorem feriam quintam in neomenia Nisan, aut, quod idem est, feriam septimam in neomenia Ijar: alterum characterem habet, vt eius quadragesimus annus, aut 908 sit Sabbaticus. Secunda epochæ, annus capti Sedekiæ est Sabbaticus. Tertia epochæ, annus capti Iechoniæ est xxvi enthronismi Nabopolassar, cuius enthronismi annus quintus notatus est plenilunio ecliptico apud Ptolemæum. Cum igitur hæc tria interualla certissima sint, ex illis reliqua examinari possunt, & vera temporum successio iniri a capto Sedekia retro ad Exodus, & hinc ad primordia rerum, vt a nobis factum est. Qui hæc intelligunt, magnam nobis habebunt gratiam veritatis ab obliuione vindicatae. Qui Annios Viterbienses solos admirantur, & auctores, quos profanos vocant, ignorasse

A rasse sui sæculi res gestas hariolantur , illi , quia proprium sensum diuinarum & humanarum literarum habent , non mirum est , si alia a nobis pronunciant , quibus alia est historia sacra , alia etiam , ut ipsi loquuntur , profana. Epocham , inquam , Ezekielis , epocha illa , quam inepti Iudæi a libro legis inuento putant , quo nihil iocularius excogitari potest , illa , inquam , epocha est ab anno primo Nabopolassari , & centesimo vicesimo tertio Nabonassari. Neque curamus , quid somniant profanarum literarum contemptores. Nulla veritas profana est. In ore profani hominis omnis veritas sacra est.

DE ANNO CAPTI IECHONIAE

B R E G I S I V D A E.

IECHONIAS , qui & Ioiachin , traductus est Babylonem , anno xxvi Nabopolassar Regis , vt aperte designat Ezekiel Propheta: qui erat annus a Nabonassar 148 , periodi Julianæ 4114 , mundi 3350 , Iudaico 3161. In captiuis fuit Ezekiel ipse. Rex cum proceribus Babylonem traductus est : Ezekiel cum plebe in partes Chaborræ fluuij , quem Ezekiel ipse כְּבָר vocat : Straboni & Ptolemaeo χαβόπης dicitur , qui eum distinguunt ab eo , qui Regium Flumen dicitur. Regium flumen , siue Nehar Malca est Διογένης Eu-phratis diducta iussu regis cuiusdam Babylonij. Vnde nomen Syriae illi apud Ammianum , & Plinium. Plinius : sunt , qui tradunt Eu-phratem Chobaris Praefecti opere diductum , ubi eum diximus findi , ne precipiti cursu Babyloniam infestaret : ab Assyriis vero uniuersis appellatum Armalcar : quod significat Regium flumen. Sed in Plinio corrigendum NEHAR MALCA. نهار مالقا. Ex quibus verbis Plinij incessere posset suspicio Πολεμὸν βασιλικὸν , & Χαβόπην eundem esse : vt a Præfecto , qui diduxit , Chobar ; a Rege , qui iussit , Regium flumen dictum videatur. Est & Αβόπης iisdem auctoribus , qui Aborra Marcellino. Sed non est Chaborras. Auctor Geographiæ Arabs locat Vrbem Karkasia ad orientalem ripam Euphratis , eiisque inferiores partes ait allui a flumine حرباس للسمعي بالخبوز

DHarias , vel Harbas , cognomine CHABOR . eiusdem Chabor , præter hunc locum , bis fit eundem auctorem mentio.

DE INITIO NABUCHODONOSOR A
REGIS BABYLONIAE.

NABUCHODONOSOR, cuius Strabo ex Megasthene meminit libro x v, & Berosus Chaldaeus apud Iosephum, ut supra vidimus in capite de Nabopolassaro, patri Nabopolassaro in imperium successit. Patri autem anni xxi x attribuuntur a Berofo. Decessit anno Nabonassari 149. Nabuchodonosor autem decessit anno Nabonassar 185, postquam regnasset annos 43, ut ait idem Berosus. Quare omnino septem annos regnauit cum patre, per quos annos absente patre bellum administravit in Syria & Aegypto. De hoc ita Clemens meminit Stromate primo: *ἐν πώλῳ ὀδόντας οὐδὲν τέλος τὸ Σεβαστίου Φοίνικας καὶ Ιεράπετρας ἐσχάτωσεν, ὡς Φοιστης Βηρωατὸς τοῖς Χαλδαῖοις οἰσταις. Ιοακίμος δὲ πάντι Ασυρίων γραίφων οὐμόλογος τινῶν ισοελαῖον τοῦτο Βηρωστὴς εἶληφέναι, μαρτυρῶν τινῶν αἰλιθίους τὸν αἰδήσιον.* Huius Regis nomen habet extreum idem cum extremo nominis paterni, & dupliciter in Scriptura inuenitur, cum possit etiam tripliciter concipi *נָבֻנְדָרְנָאֵר* Nebo-chad-netzar. *נָבֻנְדָרְלָאֵר* Nebo-chad-retzar. Vnde *Ναβούχοδορόθεος* & *Ναβούχοδορέος* dicitur. Potest etiam *Նեբու-Նաբու-* Nebo-chad-letzar. Nam tres has literas liquidas confundunt Chaldaei veteres: L, N, R. Letzar, Netzar. Labonitus, Nabonidus. Megasthenes Persa *Ναβούχοδορόθεον* vocat, quem Megasthenem inepti homines, eosque secutus Annus ille *χρονολογεῖον* Apollo summa imperitia in Metasthenem transformarunt. Annus primus Nabuchodonosori est 4106 periodi Iulianæ.

DE ANNO EXCIDII TEMPLI
ET CASV SEDEKIÆ.

Ab Exodo, ad conditum Templi, anni 479 absoluti. A conditu templi, ad casum Sedekiæ, 428. Alij, ab Exodo ad conditum templi 480. hinc ad casum Sedekiæ 407, quod condem recidit. Summa, anni 907 absoluti: qui si cum anno 3217 D periodi Iulianæ componantur, habebimus verum annum capti Sedekiæ 4124 in periodo Iuliana. Erat igitur annus a mundi conditu 3360, Iudæorum 3171: qui ambo sunt septenarius numerus. Ergo fuit annus Sabbaticus. Quod etiam ab Ieremia diserte traditum, capite xxxiiii. Vbi Propheta perspicue aperit ipsa vrbe obsessa, primo quidem libertatem publicatam suasu ipsius Ieremiæ, & seruos manumissos: paulo post vero in seruitutem retractos. Quare statim Nabuchodonosor

ANabuchodonosoro ex vicinarum urbium expugnatione reuerso, capta sunt Hierosolyma anno, quo diximus, Iudaico 3171. Nisan, 22. 266, feria quinta, Martij xxvii. Neomenia Tamuz ergo feria tertia, Iunij xxiiii. Nona Tamuz 11 Julij, feria quarta, Karkinonos quarta. Neomenia Zyon 2. 19. 2'8. xxx Septembris antecedentis. Neomenia Ab, feria quarta, xxiiii Julij. Ergo decima Ab, Kal. Augusti, quo templum conflagratum, feria sexta, Leontonos quarta, Phamenoth xvi, anno Nabonassar 158. Et tamen Iudæi ieunio solenni & nudipedalibus nonum diem Ab consecrarent, non decimum, tanquam nona templum succensum sit. Et præterea in libro Angariarum, quas **תִּנְיַעַת** vocant, diserte scribitur, Iudæos **B**quinta Hebdomadis ieunare, quia eadem feria templum a Chaldæis destrunctum. Iosephus libro 6 **αλώσεως**, cap. 25 in decimam Loi, hoc est Augusti, hunc casum confert. & sequenti capite, quasi quadam πεπεμψθη περιόδῳ idem sub Tito accidisse miratur, eadem die eiusdem mensis. Atqui Lous, de quo loquitur, est merus Julianus, non Lunaris, ut mensis quintus, quo casus Sedekiæ contigit. Sed erat quartadecima Ab Lunaris, non autem decima. Sed verum est eandem feriam fuisse decimæ Loi, vel Augusti, quæ tempore capti Sedekiæ erat decima Ab. Utrobique enim fuit feria vi. Eusebius in Chronico hunc casum coniicit in annum tertium Olympiadis XLVII, qui est idem, quem posuimus, periodi Julianæ 4124. **C** primo anno Sabbatico, ad excidium templi, sunt anni 854, hoc est, hebdomades 122.

DE ANNO PRIMO HEWILMERODACH.

NABUCHODONOSOR annos xliii solidos imperauit, (imputatis septemdecim viui adhuc patris imperio) auctore Beroso Chaldæo apud Iosephum, & Eusebium. Porro tricesimus septimus annus capti Iechoniæ est primus Hewilmerodachi eius filij, cui competit annus periodi Julianæ 4150. Hewilmerodachi, & aliorum deinceps Regum meminit idem Berosus apud Iosephum.

D

DE INITIO CYRI.

QUOTQUOT temporum rationes disputarunt, vetustissimi, & eruditissimi scriptores, nemo non eorum Cyri annum primum in primum Olympiadis LV confert, Diodorus Siculus, Thallos, Castor, Polybius, Phlegon, ut scribit auctor priscus & eruditus Tatianus. Idem testatur & Africanus apud Eusebium his verbis: Μετὰ δὲ τὸν αἰχμαλωσίας ἐν Κορσί Πέρσων ἔβασιλεσσι, φέρεται

LI 3 Ολυμ-

Ολυμπίας ἅχθη τοῦ οὐρανού Διοδώρος καὶ τοῦ Θεοῦ, καὶ Κατσο-
έως ισορεῖται, ἐπειδὴ Πολυάρχεις θεοὶ σύμμετον, τελλότεροι εἰς τέρατα, οἵσιες
ληπταὶ Ολυμπίας. αἴπασι γάρ συνεφάντους οἱ γένους. Tempus congruit
anno periodi Julianæ 4154, Mundi 3390, Iudaico 3201, Nabon-
assari 188, anno 47 post obitum Nabuchodonosori. Agathias li-
bro secundo scribit Persarum priscum regnum à Cyro per 28 an-
nos durasse: quibus deductis de anno 4382 periodi Julianæ; in quo
victus fuit Darius ultimus, remanent anni 4154, initium Cyri vi-
delicet, ut antea. Quare errat Strabo, qui de ratione imperij Persi-
ci ita scribit lib. xv. οὐαράδε τὸν πεντήκοντα τοῖς διακοσίοις ἔτην. Nam
viginti duobus plus dicit.

B

DE INITIO CAMBYSÆ CYRI F. REGIS PERSARVM.

APVD Ciceronem in libris de Diuinatione Cyrus dicitur **xxx**
annos vertentes imperasse. Nam Cyro exponenti somnium
suum Magi responderunt, ex triplici appetitione Solis **x x x**
annos cum regnaturum portendi. Quod quidem contigit, inquit Ci-
cero. Nam ad septuagesimum peruenit, cum quadraginta annos na-
tus regnare cœpisset. Totidem illi attribuuntur a Ctesia, & aliis. Per-
venit igitur usque ad finem anni Nabonassari 218. Itaque annus
219 Nabonassari est initium Cambyſæ. Quod & confirmatur obser-
uatione deliquij Lunaris apud Ptolemæum, anno octauo Camby-
ſæ, Nabonassari autem 225, Phamenoth x vii: anno periodi Iu-
lianæ 4191, Iulij xvi, feria quarta, cyclo Solis xix, cyclo Lunæ
xi: anno Iudaico 3238, Tamuz xv, sequente xvi. cuius neome-
nia 4.9.362, Iulij secunda: Karkinopos xviii anni a conditu re-
rum 3427: cuius Zygon 2.1.28', Septembris xxx. Ergo initium
Cambyſæ est annus 219 a Nabonassaro, Periodi Julianæ 4185. Iu-
daicus 3238, a conditu rerum 3421. Sed & Theagenes Rhegiensis
vetustissimus temporum scriptor sub hoc Regē vixit. Ex quo Græ-
ci veram huius Regis epocham haurire potuerunt, & pudorem im-
ponere nouis Chronologiæ Criticis, qui profanarum rerum scri-
ptoribus valere iussis, soli ad penetralia veritatis admissi 80 annos
mundo ademerunt, ut suos imaginarios Reges Persidis, inuitio Iphi-
to, furcillis in seriem annorum sacrae historiæ intruderent.

D E

A DE INITIO DARII FILII HYSTASPI
REGIS PERSARVM.

CAMBYSÆ annos septem, menses v attribuit Herodotus : qui *alter itijas* putati a 219 Nabonassar desinunt in 226 eiusdem Nabonassar. Quod verum esse & obseruatio eclipsis Lunaris apud Ptolemæum conuinacit; anno xx Darij, Nabonassari vero 246, Epiphii xxviii, sequente xxix: anno periodi Julianæ 4212, Nouembbris xix, sequente xx, feria secunda, sequente tertia, cyclo Solis xii, Lunæ xiii. anno Iudaico 3259, Casleu xv, sequente xvi, cuius neomenia 2.II.194, Nouembbris v. Scorpionos xxi, anni mundi 3449: cuius Zygōn, 1.9.32, Septembribus xxx. Rursus idem sidus defecit anno xxxi Darij filij Hystaspis, teste Ptolemæo, anno Nabonassari 257, Tybi 111, sequente 111: anno periodi Julianæ 4213, Aprilis xxv, sequente xxvi, feria quarta, sequente quinta: cyclo Solis 23, Lunæ 5: anno Iudaico 3270, Ijar 15, sequente 16, cuius character 3.21.971, feria quarta, Aprilis xi: Krionos 31 anni a Mundo condito 3459: cuius Zygōn 6.19.45, Septembribus xxix. Ergo initium Darij filij Hystaspis consurgit ex anno Nabonassari 227: periodi Julianæ 4193: Iudaico 3240: a conditu rerum 3429: Eusebius libro x περὶ ιαπωνίας, scribit secundum annum Cambysæ incurrere in annum primum Olympiadis LXV, hoc est, annum periodi Julianæ 4194. Primus igitur annus erat 4193, ut iam demonstratum est.

DE ANNO CONSVLATVS IVNI
BRVTI ET REGIVGLI.

VARRONIANORVM & Catonianorum Palilium discrimen est annus unus: quod supra in Palilibus Vrbis demonstratum est. Varro enim in eundem Lunæ cyclum conditum Vrbis, & obitum Romuli confert: hoc est in cyclum nonum. Nam a primis Palilibus Varronis & L. Tatutij Firmani, ad defectionem Solis, qua Romulus e medio sublatus, sunt cycli duo præcise, & mensis unus. Regnauit igitur Romulus annos Julianos 38 præcisos, & mensem solidum: qui erunt tantum Catoni anni 37. Hinc colligitur, quare a primis Palilibus, ad Reges exactos, alij annos ponunt 244 præcisos, alij totidem, uno minus: nimirum, quia alij Varronem, alij Catonem sequuntur. Clemens Stromateo primo: πάλιν δέ τοι περί της Ολυμπίας ἔνοι φασίν ἐπὶ Ρώμης κτίστη σωτήρεσσα ἐπὶ της εὐχοι τεσσαρα. Κατέδειν ἐπὶ τῷ Βασιλεῷ διαιρεστού πατέρα σύζυγοντο ἐπὶ στολακόσια τεσσαράκοντα τρια. Ridiculum. Lege: ἐπὶ τῷ Βασιλέων διαιρεστού.

L1 4 Mox:

Mox : δότος τον Βασιλεὺς αἰλωσεως, ἐπὶ τῷ Αλεξανδρῷ τελθυτῷ, ἐπὶ Αἰκατὸν ὡγδοίκοντα ἔξι. Vetustissima est huius mendī indoles, ut vides. Nam & hic quoque legendum, δότος τον Βασιλέων καταλύσεως. quam mendam scio doctis viris imposuisse. Ecce a prima Olympiade, ad prima Palilia, statuit annos solidos $xxiiii$. Catoniana Palilia sunt hæc: secundum quæ necesse ad primos Consules, annos interesset $ccliii$ præcise. Quare a Palilibus Varronianis Palilia primorum Consulum sunt ducentesima quadragesima quinta, aut ducentesima quadragesima quarta a Palilibus Catonis, cyclo Lunæ sexto, Solis quinto, anno periodi Iulianæ 4205 , qui erat 267 currens Iphiti. Victorinus Aquitanus primus omnium Paschale magnum construxit, appositis suis annis paribus Consulum, initio capto a B duobus Geminis, ad suum sæculum. Hunc alij imitati Paschale ab exactis Regibus, ad tempora Iustiniani contexuerunt, adiunctis & Consulibus, & notis feriæ Kalendarum Ianuariarum, & epactis

Ex Paschali magno, quod extabat penes Ioh. Cuspinianum.

BRVTO. ET. COLLATINO. LVNA. XXIX.	SAT.	V	I
PUBLICOLA. ET. TRICIPITINO. MAR. X.	LVNA.	VI	D
PUBLICOLA. III. ET. PVLVILLO. MER. XXI.	MAR.	VII	C
R VF O. ET. AQVILINO. IO. II.	verficulus miniatus	VIII	B A
VALERIO. ET. TVBERTO. SAT. XIII.	IOV.	IX	G
PUBLICOLA. IIII. ET. TRICIPITINO. SOL. XXIIII.	SAT.	X	F
TVBERTO. II. ET. LANATO. VEN. V.	SOL.	XI	E
.....	LVNA.	XII	D

Paschalibus in Ianuario. Eiusmodi est, quod penes se habuit vir ornatissimus, eruditissimus & accuratissimus Ioan. Cuspinianus, cuius exemplum hinc adieccimus. In eo Consules quaterni dispositi sunt cum notis feriæ, & epactis. Vult igitur Kal. Ianuarias illius anni, in quo magistratum init primus Consul Brutus, fuisse diem Lunæ, & sequenti anno diem Martis: & ita deinceps. Igitur annus ille D fuit sextus cycli Solis, in quo primi Consules creati. Sequuntur deinde epactæ Paschales, xxix quidem in primo anno, x in secundo. Sed hæc sunt nugatoria. Nam epactæ xxix non possunt conuenire illi anno, siue fuerit quintus cycli Solis, ut ratio docet, siue sextus, ut auctor huius Paschalis vult: quia epacta xxiix competit anno sexto ante hunc. Quam igitur rationem secutus sit auctor Paschalis, nullam puto, nisi fuisse hallucinationem eius, qui descripsit illud

A illud Paschale. Nos a latere disposuimus characteres Kalendarum; conuenientes anno periodi Julianæ 4205. qui est verus annus Regifugij. Cæterum hoc Paschale docet nos, Consules per quadriennia digeri solitos. quod & Ausonius ostendit: cum dicit Consulatum suum esse quartum ab imo: quamuis satis obscure aut impro prie loquitur. Præterea idem Ausonius digito indicat, quartum annum illius quadriennij, qui erat 24 cycli solaris, esse proximum ante bisextum; vt annus bisextilis sit primus lustri, quod ipse vocat Olympiada. Hieronymus quoque in supplemento Chronicæ Eusebiani Consules digerit per lustra Iuliana, idque vocat Olympiadem.

Nam Consulatum Ausonij ponit anno quarto Olympiadis. Et sa gne primi Consules creati sunt anno bisextili, non autem anno post bisextum, vt vult auctor Paschalis. Non dubito esse idem Paschale, quod Cassiodorus in contexendis Consulibus suis secutum se profi tetur: *A Bruto, inquit, ē Tarquinio, usque ad Consulatum vestrum, sicut ex Tito Livio, ē Aufidio Baſo, ē Paschali virorum clarorum auctoritate firmato collegimus, anni sunt M. XXI.* Longe discedunt a rationibus Varronis Polybius & Dionysius. Polybius ait διαβασθείς esse posteriorem funere Bruti, & Regifugio annis 28 ver tentibus: qui de 297 annis Iphiti; quæ est epocha διαδοσεως, deducti relinquunt annos 269, epochen Consulatus Bruti, & Regifugij. Dionysius scribit Bruti funus, qui in magistratu obiit, posterius esse pugna

C Marathonia annis 16. Pugna Marathonia incidit in annum Iphiti 285. Deductis 16, relinquitur epocha Regifugij annus 269 Iphiti secundum Dionysium. Itaque biennio uterque serius ponit, quam Varro: & ratio est, quia Rōmā volunt conditam anno primo Olympiadis Septimæ, duobus mensibus ante ineuntem annum secundum eiusdem Olympiadis VII. Itaque iuxta hæc annus Regifugij fuerit 4207 periodi Julianæ, cyclo Solis VII, Lunæ octauo; quo epactæ Paschales sunt XXVIII, epactæ autem Lunares XXIX: cui subscribere videtur auctor Paschalis: sed error fuerit in nota feriæ. vt non LVNA, sed SATURNVS ponendum sit. Neque vero dubitandum est, eam mentem fuisse illius auctoris, qui Paschale condidit. In feria enim

D potius, quam in epactis, erratum esse videtur. Cyclo igitur Paschalis VIII, epactæ Paschales sunt XXVIII; addita unitate, epactæ Lunaris erit XXIX. Anno sequenti epactæ Paschalis IX. Lunaris X. quia sæculo Iustiniani quartadecima Paschalis erat quintadecima Lunaris, vt toties a nobis dictum, & ab ipso Dionysio Exiguo notatum. Igitur auctor Paschalis sequitur Dionysium & Polybium. Sed grauiter peccat, idque biennio, vt diximus. Melius eximius ille Chronologus apud Clementem: Διπλὸν δὲ τῆς Βασιλείου κατελύσεως, επὶ τῷ

ἐπὶ τῷ Αλεξανδρῷ τελοῦτῷ, ἐπὶ ἐκατὸν ὡρῶν καιρῷ. Si ab eiectis Regibus, ad mortem Alexandri, sunt anni præcisi 186: ergo annus mortis Alexandri est centesimus octagesimus septimus currens, aut iniens a Regibus exactis. At Alexander obiit anno primo cycli Lunaris. Quatuor igitur addendi annis Regifugij ad methodum Lunæ. Proinde annus primus Regifugij fuit quintus Cyli Lunaris, nempe annus 4204 periodi Julianæ, ut iam pronunciauimus. Indubitatus igitur est is annus, non is, quem Polybius, Dionysius, auctor Paschalis sequuntur.

DE CLADE PERSARVM

MARATHONIA.

B

DARIUS imperauit annos xxxvi, vt testatur Herodotus. Ait enim cum anno sexto a Marathonia clade obiisse in apparatu expeditionis Ægyptiacæ. Quare necessario uno & tricesimo anno Darij commissa pugna Marathonia, qui est annus Iphiti 286, hoc est, annus secundus Olympiadis 72. Cui argumento fidem facit Eusebius, qui in secundum annum illius Olympiadis hunc casum coniicit. Sed & Herodotum sequimur, qui nos manu ducit ad annum xxxi Darij, qui erat 257 Nabonassari, quo etiam contigit defectio Lunæ, Aprilis xxv, cyclo v, qui est etiam character anni secundi ipsius Olympiadis 72. Anno vero Nabonassari 262 obiit **C** Darius. Igitur casus Marathonius pertinet ad annum periodi Julianæ 4223. Thucydides uno anno minus hoc tempus notat, cum Δαρέαν Ζεὺς in decimum annum a clade Marathonia reiicit. Imo uno anno minus notat τῷ Δαρέᾳ. Diem pugnæ notat Plutarchus in Camillo, ἐκτῇ Βονδρομιᾷ ισαρθρίᾳ. Erat annus 58 periodi Olympicæ: proinde 20 periodi Atticæ. Neomenia Βονδρομιᾷ -xxx Septembris. Ergo pugna Marathonia contigit v Octobris, Απελλαῖς δεκάτῃ Φεύγοντες, anno mundi 3460, Zygones vi. Itaque neomenia Zygones conuenit in neomeniam Bondromiā: cuius Zygones character 1.1.3 4. neomenia Marchesvan: anni Iudaici 3271, cuius Marchesvan character 2.2.3 29: anno Nabonassari 257, Pharmuthi xvi: **D** diebus 103 post defectum Lunæ.

INITIVM XERXIS.

INITIVM Xerxis cum patre incipientis imperare sumendum hab anno, qui est quintus a clade Marathonia, periodi autem Julianæ 4227. Nam Darius pater in expeditione Ægyptiaca illum regem

A regem declarauerat ex Persarum instituto , cuius instituti mentio extat apud Herodotum, initio libri septimi. Cæpit autem imperare solus anno periodi Julianæ 4228.

DE TRANSITV XERXIS.

ERATOSTHENES apud Clementem Alexandrinum , in Canonibus temporum , a prima Olympiade , ad transitum Xerxis, ponit annos c c x c vii. Idem facit Chronologus διάνυμος apud eundem. Διὸ περιγραμμός ἐτοι τῷ περτων Ολυμπίων , ἐπὶ τῷ Ξέρξῃ διάβασιν , ἐπὶ διακόσιαι κατεύθυνται ἐπιλα. Ergo transitus Xerxis contigit B anno secundo Olympiadis LXXV. Nam annus c c x c vii Iphiti est primus illius Olympiadis. & proinde annus c c x c viii est annus, in cuius Vere contigit transitus. Sed hic peccatum est, quemadmodum in annis Romæ. Nam annus quartus desinens Olympiadis sumptus est pro incunte sequentis Olympiadis. Ita hic includitur annus primus Olympiadis 75, in cuius mense nono Xerxes traiecerit. quod plane confirmari potest ex Dionysio. Prælium igitur nauale ad Salamina contigit anno secundo Olympiadis, qui erat quartus Tetraeteridis Atticæ : cuius tempus designat Plutarchus : τῷ δὲ ἔκτῳ ἐπὶ δέκα Μηνοχώμοντος Αρέμειδη καθίστασαν , τὸ δὲ Τοῦ Ελλησ πέρι Σαλαμῖνα πηδῶν ἐπέλαμψεν ἡ θεὸς παντελέως. Nos libro primo demonstrauiimus , hoc non potuisse accidere, nisi anno Tetraeteridos quarto. Erat vero is annus 32 periodi Atticæ. Munychion XVI Aprilis , anno periodi Julianæ 4236, cyclo Lunæ XVIII. Ex quo sequitur, cum antecedenti anno periodi Julianæ traiecerit Xerxes , τῷ διάβασιν conferendam esse in annum periodi 4235: in cuius diebus æstiuis , duobus mensibus post , incepit annus secundus Olympiadis 75, anno cycli Lunæ XVII. Sed turbat hic Herodotus. Is ait Xerxe Sardibus mouente Solem defecisse , & diem in noctem vertisse. Ego annos aliquot illius temporis examinans , nullam Eclipsem Solarem contingere potuisse deprehendi , nisi in anno quarto Olympiadis 74, Δαισίς πέμπτη ἐπὶ δέκα. anno Nabonassari 267, Choiac xxx.

Danno periodi Julianæ 4233, Aprilis XIX, feria quarta , cyclo Solis V, Lunæ XV. anno Iudaico 3280, neomenia Ijar, cuius character 4.16.1023.Krionos XXV anni a conditu rerum 3469:cuius Zyon, 5.5.57, Septembbris XXX, anno XXIX periodi Atticæ, Ελαφρολιμονος οὐρανος Φειδωνος. Quare hoc modo verum fuerit, quod ait Thucydes , decem tantum annos interfuisse inter pugnam Marathoniam, & transitum Xerxis. Maior prope pars veterum conferunt transitum Xerxis in primum annum 75 Olympiados. & de Pindaro scriben-

scribentes, aiunt cum natum anno primo Olympiadis L X V, & in A transitu Xerxis annorum fuisse x L. Sed, vt dixi, aliter sentiunt, alter interpretantur. Proculdubio enim intelligendum est, desinente anno quarto transisse. & quia parum supererat ad initium Olympiadis, propterea in ipsam Olympiadem coniectum fuisse transitum Xerxis. Hæc opinio, quæ certissima est, duobus locupletissimis testibus nititur, Herodoto & Thucydide: & Herodoto præsertim rei fides constare potuit, quo iam nato hoc contigit. Floruit enim ille circa initia & medium Peloponnesiaci belli. Ex his perspicuum est, quantum prospicere character temporum, & præsertim doctrina anni Græci: qui apud omnes Græciæ nationes idem fuit, & ab eodem cyclo Lunæ incipiens, sed diuersis temporibus. Nam omnium primus annus periodi habet characterem cyclum Lunæ quintum, sed aliud principium alio posterius est duobus cyclis. Nam periodus Attica incipit a tricesimo nono periodi Olympicæ. Cum autem dicimus incepisse a 39, hoc ita intelligimus, annum primum Tetraeteridos Atticæ concurrere cum anno tertio Tetraeteridos Olympicæ. Nam potest habere quodus principium artificiale, à quocunque cyclo. quia verum principium anni Attici pendet a primis Panathenæis, quæ celebrata sunt anno tertio Olympiadis LIII, hoc est anno C C XI Iphiti, teste Eusebio, minirum tertio anno Olympiadæ Tetraeteridos. Concurrebant igitur cum anno Pythiorum: quæ & ipsa tertio anno Olympiados celebrabantur.

DE CÆDE XERXIS, ET INITIO ARTAXERXIS LONGIMANI.

ANNO quarto Olympiadis 78, hoc est, anno Iphiti 312, Xerxes ab Artabano interficitur, sextodecimo a traiectu Helleponi, cum indulgens libidini iam suis in contemptum venisset, anno periodi Julianæ 4249. Regnauit igitur annis XXIIII, ab expeditione patris Ægyptiaca: solus annis XXII, aut pauxillo plus. Septem mensibus a cæde patris, Artaxerxes ὁ μακεδχες, occiso Artabano, iniuit imperium. cuius initium ab anno periodi Julianæ 4250. Ex Diodoro.

DE SOL.

A DE SOLSTITIO METONIS, ET PRIMO
ANNO ENNEADE CAETERIDIS
EIVSDEM:

MAGNA M a posteritate gratiam ineunt, qui viam ad præclaras inuenta muniunt, tametsi ipsorum conatibus euentus desit. Metonis inuentum est, in ducentis & triginta quinque syzygiis Lunam ad idem punctum Solis restitui. Quod quamvis multis partibus vitiosum postea deprehensum est: tamen neque Callippus, qui Metonem castigauit, neque Hipparchus, qui periodum Calippi reformauit, pueriliter exultaerunt, & eximia epicheremata conuiciis traduxerunt, sed, ut ex reliquiis Hipparchi, quæ apud Ptolemæum extant, odoramus, existimationis & Metonis & Callippi ratio habetur. quod genus humanitatis non experiare in Criticis nostri temporis. qui cum nullo sint cultu literarum politi, morum etiam inciuitatem cum summa literarum imperitia coniunxerunt. Et tamen si illos audias, ipsi soli *αιαμαρτια*, ac propterea aliorum erratis iniquiores. Sed vereor, ne in tam nobili loco horum mentionem faciam, quibus maximus honor haberetur, si quomodo docunque illorum nomen hic insererem. Meton igitur perspecto viatio Octaeteridis Harpalæ, cuius rationes iam labascebant, ex dupli- ci Octaeteride, & triginta septem syzygiis nouum orbem lunarem instituit: cuius caput non a bruma, ut Harpalus, sed a solstitio in- stituit. Ingeniose autem exspectauit annum, in quo neomenia Gamelionis incideret in veterem epocham brumalem Atheniensium, à qua Octaeterida suam orsus erat Harpalus. Epocha enim brumalis vetus erat in vii & viii Ianuarij. Tempore vero Harpalii neomenia Γαμηλιῶν οὐ τελίνω incipiens proxime ab ea epocha, hoc est: viii, aut ix Ianuarij, cadebat in nostrum cyclum Lunæ octauum. Igitur & Meton ab eiusmodi cyclo & ipse suam periodum exorsus est, in quo Gamelion Lunaris incurreret in veterem epocham bru- malem, aut proxime abefset. anno Nabonassari 317; Pharmuthi no- na, Σχιρροφεων ηγίτη ἐπὶ δέκα, anno secundo periodi Atticæ: anno D 40 periodi quintæ Olympicæ, Γοεμαις τελεκάδι. anno periodi Iulia- næ 4282, Iulij xv, feria quinta, cyclo Solis 26, Lunæ septimo. an- no Iudaico 3329: cuius Ab 5. 20.120, qui debebat transferri *ἀσεγρα- μικῶς* in feriam sextam, propter 20 horas: sed Meton statuit in feria v. Karkinonos xviii, anni a mundi conditu 3518: cuius Zyon 3.3. 11', x x i x Septemb. Gamelionis neomenia incidit in ix Ianuarij, ubi olim Octaeteridis Harpalæ erat initium, & postea καὶ μετέμπλωσι pessum iuit. Quia vero anni prytanias a diebus æstivis sumunt ini-

Mm tium,

gium, ipse non solum improbavit epocham prisci Cardinis æstiui in A v IIII Iulij, sed etiam nouam induxit. Igitur adhibito Eustemone, obseruauit Solsticium eodem anno Nabonassari, Phamenoth XXI, feria prima, Θαργυλιώνος ἐκτη φεύγοντος, quæ congruit XXVII Iunij. Thamuz XI, Didymonos autem ultima: vt illa obseruatio uno die antecesserit verum Solsticium: quo nomine ὀλοχεῖν illam obseruationem cum Hipparcho vocat Ptolemaeus. Præterea ἡλιοτρόπον in portico Πινακί statuit, quod Romani Solarium vocant. Nam olim omnia horologia τροπικά erant, Græcis quidem solstitialia, Romanis autem brumalia. at hodie omnia sunt ἴσημερτνα. Hoc factum Apseude adhuc magistratum obtinente: cui sequenti Hecatombæone succedit Pythodorus. Non est autem nouum, ἐννεαδεκατετράδα vocari κύκλον, ut Computorum conditoribus dicitur cyclus Lunæ. Nam & Aratus ita vocavit: ἐννεακαιάρδικα κύκλα φαεινές ἡλίοιο. Vsi sunt Athenienses πεντετελεῖς hac enneadecaeteride usque ad editionem Calippicam. Nam anno Nabonassar 366, Thoth 27, defecit Luna μήνος Ποσειδεῶνος, αὐγούς Φεύγοντος anno periodi Julianæ 4331. Decemb. 23, feria 3, cyclo Solis 19, Lunæ 18. anno mundi 3568: Toxonos XXVI. cuius Zyon 2.6.14, die 29 Sept. anno Iudaico 3379, Tebeth xv, cuius character 3.0.803, die 9. Decemb. Erat annus 12 Cyli 3 Metonici. Neomenia Ποσειδεῶνος πεντετελεῖς, 8 Decemb. Ergo Eclipsis contigit XVII Ποσειδεῶνος Metonici. Rursus eodem anno idem sidus defecit, Phamenoth 24 Σκιρρόφορεῶνος μήνος: anno periodi Julianæ 4332, Iunij 18, feria v, cyclo Solis 20, Lunæ 19. Didymonos 23. Thamuz xv. cuius character 5.5.161 die 4. Iunij. Scirrhophorionis neomenia 4 Iunij. Ergo xv Scirrhophorionos Metonici. Tertio defecit idem sidus anno sequente, Thoth 16, μήνος Ποσειδεῶνος διδύτερος, αὐγούς Αθίνηος Eudoxi. anno periodi Julianæ 4333, Decembbris 12, feria vii. anno mundi 3569, Toxonos xv. anno Iudaico 3379, xv Tebeth. cuius character 7.9.599, Nouembris 28. Neomenia Ποσειδεῶνος διδύτερος anni 13 cyli 3, Nouemb. 27. Ergo defectio sideris contigit XVII Ποσειδεῶνος διδύτερος.

DE INITIO BELLI PELOPONNESIACI. D

INDIVITATVM est belli Peloponnesiaci initium, anno sequente post obseruatum a Metone Solsticium: anno primo Olympiadis 87 ad finem decurrente: Cyclo Solis XXVII, Lunæ octauo. quod etiam probatur deliquio Solis, quod statim incunte æstate, id est Εκατομβαῖος ισαμβύς contigit, vt testatur Thucydides, anno periodi Julianæ 4283, Augusti IIII, feria quarta: anno 318 a Nabonassar, Pharmuthi 27, Εκατομβαῖος ἐκτη ισαμβύς. Erat enim quartus annus periodi

A periodi Atticæ anno 42 periodi Olympicæ, Υπέρεργας ἔτη τελετῶν, νεομενία Μετονιῶν Πεντάειας, in anno secundo primi cycli Metonis: neomenia Elul 3330: cuius character 4.17.709. Leontonos vi, anni a primordiis rerum 3519: cuius Zyon 4.9.0; Septembris xxix. Itaque neomenia Hecatombæonis eo anno concurrebat cum neomenia Leontonos. Cœpit hoc bellum mensē Munychione anni primi Olymp. 87, nempe ab incursione Lacedæmoniorum, duce Archidamo Rege Spartæ: a quo illud bellum veteribus scriptoribus dicitur Αρχιδαμεῖ πόλεμος, usque ad fœdus initum, decimo anno illius belli vertente, quo paulum respirare Atheniensibus & Lacedæmoniis datum. Nullum est dubium in epocha initij, neque in fine. Principium anno periodi Julianæ 4283: finis

B 4310. Finem igitur cepit anno 28 labente ab incursione Archidami: Finem, inquam, imposuit Lysandrus captis Athenis, anno quarto Olympiadis xciii, Μενοχώνος μενὸς ἔκτῃ ἐπὶ δεκάτῃ, ut scribit Plutarchus. Erat annus 68 periodi Olympicæ, & proinde 20 periodi Atticæ, Maij xiii, Πανέμος ἔκτῃ ισαμβύς, feria quinta; cyclo Solis xxvi. Quemadmodum autem initium tanti belli signatum est de liquo Solari, ita alia eiusdem sideris defectione notatus est sextus mensis a fine illius belli, quo scilicet tempore oligarchia a Lysandro Athenis inducta est, initio primi anni Olympiadis 94, qua stadium vicit Crocinas Thessalus: quæ Olympias celebrata est eo anno xx Augusti. Eclipseis autem, quæ teste Xenophonte e tempore contigit,

C incidit in vi Payni anni 344 a Nabonassaro, Septembris iii, feria sexta, neomenia Tisri 3358, cuius character 6.ii.684. Parthenonos vii. anno Mundi 3546, ad finem vergente: cuius Zyonis character 3.20.ii', Septembris xix. Υπέρεργας διήτητελετῶν, Μετονιῶν τετραδι ισαμβύς. Εκατομβαιῶν πεντάειας πενταδι; in x anno secundi cycli Metonici. Is erat, ut diximus, sextus mensis anni xxviii ab incursione Archidami. Tamen Xenophontis de hac re verba hæc sunt: τελετῶν δέ τέτης, εἰς δὲ ὁ ἔξαπλως, καὶ ὀκτὼ καὶ εἴκοσιν ἔτη πολέμου τελετῶν. Præter sex menses, ait octo & viginti annos præterea huic bello absolutos fuisse. Sed utitur idiotismo loquendi, viginti & octo annos, pro vicesimus octauis annus. quæ locutio apud Josephum, Plutarchum, Gregorium Turonensem, & alios veteres frequens occurrit;

D quod mihi imposuit, & cautoribus imponere potest. Itaque qui hallucinari putant Xenophontem, ipsi potius hallucinantur. Non enim est hallucinatio, sed ἀκυρογονία ē ἴδιωσμός. Monendus est Lector, quod iam alibi fecimus, in neomeniis Iudaicis nos negligere translationes: Nam anni cælestis ciuilis neomenias usurpamus, non Iudaicas. Cum tempus & locus postulabit, ut de anno Iudaico dicamus,

tunc I&greek;dāūōs neomenias putabimus. Rursus, quia caremus nomini- A
bus mensium Elidensium, in periodo Olympiaca, quæ eadem fuit
prorsus cum Macedonica, Macedonicis appellationibus mensium v-
temur, quorum Hyperberetæus est is, in quem incidebat Olympias,
quem postea Syromacedones primum Autumnalem instituerunt. Ita-
que caueat accuratus Lector, ne Hyperberetæum Macedonum O-
lympicum, cum Hyperberetæo autumnali Syromacedonum con-
fundat. Porro Diodorus Siculus a capto Ilio, ad induciam a Lysandro
oligarchiam, definit annos 779 absolutos. Annus capti Ilij 3531.
Annus oligarchiæ Lysandreae 4310. Differentia 779 anni, quot ni-
mirum statuit Diodorus.

B

DE EXCESSV ARTAXERXIS LONGIMANI, ET INITIO DARII NOTHI.

AR TAXERXI, cui cognomen μακεχει fuit, quod alteram
manum longiorem haberet, vt auctor est Plutarchus, vel
quod vtrunque brachium longius, quam commensus corporis
humani postulat, vt ait Strabo: ei ergo Artaxerxi XL annos attribuit
Eusebius, & quidem melius, quam Ctesias, qui dat illi XLII. Nam
eius obitus a Thucydide reiicitur in annum VII belli Peloponnesiaci,
principio hiemis: hoc est, exitu anni periodi Julianæ 4288. Decessit C
ergo anno quadragesimo imperij. Annus vero 4289 est primus
Darij Nothi, qui antea Αχος siue Ωχος dictus, postquam ad impe-
rium accessit, ex instituto, & consuetudine Persarum, mutato nomi-
ne Δαριανος dictus. Auctor Ctesias, qui sub eius filio Artaxerxe
Περσικα sua scripsit. Huius initium confirmatur tum tempore obitus
Artaxerxis ipsius patris, tum etiam vicesimo anno belli Peloponnesiaci,
qui cum fuerit tertius decimus Darij Nothi, vt scribit Thucy-
dides, eius initium pendet a septimo nondum finito, hoc est, quan-
tum ab hieme, ad Ver interest. Finis imperij colligitur ex Diodoro
Siculo, qui eius mortem in annum 1111 Olympiadis XCIII, circi-
ter exitum belli Peloponnesiaci, ponit, qui erat annus XXVII ab in- D
cursione Archidami. Imperauit igitur annos XIX: quod & ab Euse-
bio annotatum est. Hoc tempus congruit anno periodi Julianæ 4309.
Adstipulantur Diodoro Eusebius, & Iustinus, qui tempus obitus
huius Darij cum expugnatione Athenarum, & victoria Lysandri
comparat. Sed quod idem Iustinus exilium Dionysij Siciliæ tyranni
in eundem annum conferat, peccat. & tempore, & persona. Tem-
pore, quod XLVII annis post illud exilium acciderit. Persona,
quod

A quod non Dionysius senior Hermocratis filius in exilium actus sit, sed Dionysius junior huius filius. Alioquin tantum abest; ut hoc filio competit; vt is annus fuerit primus tyrannidis Dionysij senioris; vt scribit Xenophon. Sed Trogus; aut Iustinus habebat in animo, Dionysium eo anno victimum a Carthaginensibus fuisse. Propterea cladem illius Dionysij cum filij exilio confudit.

DE INITIO ARTAXERXIS MNEMONIS.

BARTAXERXES; vel, vt est apud Plutarchum, Artoxerxes; ab altero Artaxerxe, cognomine Μέμονος distinguitur; vt ille ab hoc cognomine Μακεχθερός. Nos Memorem vocamus: quod plane respondet Græco μέμων: cum alioquin potius μημονικός; quam μέμων, & Memoriosus, quam Memor dicendus fuerit. Eius initium sumitur ab obitu Darij patris, anno periodi Julianæ 4309; vt iam demonstrauimus. Desinit vero in initio Achi Artaxerxis eiusdem filij, anno 4352. Interuallum, anni 43. Decessit ergo anno 44 imperij. Plutarchus illi attribuit annos imperij duos & sexaginta: vitæ quatuor & nonaginta: puto, quia reliquos 19 supra 43, regnauerit cum patre. Sic Ctesias Darium Nothum, in cuius filij aula fuit, ait imperasse annos 35. Sed imputandum eos, qui sunt supra nouemdecim: quos non dubitamus cum patre communicasse.

DE CYRI MINORIS EXPEDITIONE.

COCRATES ducto cicutæ poculo sublatus est, anno primo Olympiadis 95. Auctor Laertius. Eodem auctore Xenophon Grylli filius διαβεβήκε στον Κύρω ἐπὶ αὐχούσες Σιωνίτες, ἦται ἐν πεστέρᾳ τοῦ Σωκράτεος τελοῦτος. Socrates periiit anno Iphiti 377. Igitur anno Iphiti 376 αἰτόν οἱ Κλέος, qui erat periodi Julianæ 4313, Artaxerxis autem tertius.

DE PUGNA ALIENSI.

DEX Tabulis Censoriis primus togatorum M. Porcius Cato deprehendit ab exactis Regibus, ad Urbem a Gallis captam, esse annos absolutos cxx. Hoc vt certum est, ita reliquum retro tempus, ad prima Palilia, est controuersum. Controuersia autem tota est in uno anno: quod alij per ccxlii annos, alij uno minus Romæ regnatum contendunt. Quarum duarum factionum altera Romam conditam vult tertio anno sextæ Olympiadis, cuius senten-

tix princeps M. Terentius Varro & L. Tarrutius Firmanus : altera A
 vno anno serius repetit prima Palilia. cuius sententiæ auctor vnicus
 M. Cato. Antiquiores Varrone, qui Catonem secuti sunt, prima qui-
 dem Vrbis Palilia deducunt a quarto anno sextæ Olympiadis, sed
 non aduertunt interuallum ad Reges exactos minuendum esse anno
 vno. At contra faciunt, & ab eodem initio Catoniano profecti, fi-
 nes Regifugij vno anno promouent. Ita factum, vt Regifugium
 conferatur ab eis in annum primum Olympiadis 69 : cum tamen in-
 ciderit anno ante. Hos sequuti Dionysius, Diodorus, alij, seruato
 eodem interuallo a primis Palilibus ad Regifugium, necessario co-
 guntur statuere Romæ prima cunabula in primo anno vii Olym-
 piadis. Aliter non constarent sibi. Quare periculosa est eorum in in- B
 teruallis definiendis assertio. Ex horum igitur sententia Regifugium
 incidit saltem in 4206 periodi Julianæ. Interuallum autem indubi-
 tatum a Regifugio, ad cladem Aliensem, annorum cxx, his ad-
 iectum constituit tempus Vrbis captæ a Gallis in anno 4326 perio-
 di Julianæ, Olympiadis autem 97 quarto desinente, paulo ante ini-
 tiū Olympiadis 98, ἀεχοντος Αθηναὶ Πυργίων, siue vt est apud
 Diodorum, Πυρρίων. Sed quia falsa est hypothesis, falsa erunt &
 consequentia. Si enim Regifugium contigit, vt a nobis supra de-
 monstratum est, anno periodi Julianæ 4205, annus captæ Vrbis erit
 4326, trecentesimus sexagesimus quintus a Palilibus Vrbis Varro-
 nianis, vno autem anno minus a Catonianis: quam sententiam no- C
 stram firmat Plinius libro xxiii, capite primo: cuius verba referam.
*Ergo ut maxime duo tantum milia pondo, cum capta est Roma anno
 trecentesimo sexagesimo quarto, fuere, cum iam capitum liberorum
 censa essent CLII milia quingenti octaginta.* Quia numerus verbis
 expressus est, non autem notis perscriptus, erratum non esse a libra-
 rio nobis constare debet. Deductis 120 annis de 364, relinquitur
 annus currens Regifugij ducentesimus quadragesimus quartus a Pa-
 libus Catonianis. Igitur anno Vrbis 364 Catoniano, 365 autem
 Varronianio Vrbs capta, anno periodi Julianæ 4325, cyclo Lunæ
 XII, Solis XIII, anno quarto Olympiadis 96, desinente. Plutarchus
 in Camillo: ἐγένετο δὲ τὸ μάχην πέμπτη τεσσάρας θερινῶν πέμπτη τελευτὴ λιμνῶν. οὐκέτι δὲ
 πεντετεροὶ οὐδέποτε μέγα πεντετεροὶ συνεῖναι τὸ πέμπτη Τερέβην Φανερός. τετρακόσιοι γόνοι τοῦ
 Ζεύς οὐδέποτε Τετταράπεντεν αἰμπέντοσιν. Sane, vt toties dixi, Græci per τεσσάρας θε-
 rινῶν nihil aliud intelligunt, quam viii Iulij. characterem igitur ap-
 posuit plenilunium non longe ob octaua Iulij. Et sane eo anno ple-
 nilunium fuit nocte, quæ secuta est IIII Iulij, Thamuz xv, cuius cha-
 racter 6. 14. 3. anno Iudaico 3372, Karkinonos viii anni a mun-
 di conditu 3561, cuius Zygon, 7, 13. 27, Septemb. xxviii. Γοεπταις
 δεκάτη

Αδεκάτη φεγγούς, Σιρρόφελλων^Θ ἔκτη ισαμβρίς, Σιρρόφελλων τελαρέο-
καιδεκάτη Πεντελέας, x v diebus, ante magistratum Πυξιλων^Θ. Quod.
si, vt puto, contigit quintadecima, aut sextadecima Scirrhophorionos
prytanias Metonicæ, biduo tantum aberit Δῶδεκαπτῶν θερινῶν. Vbi
rursus vides, quanti referat & annum priscum Græcorum scire, &
ad eius characteres temporum notationes exigere. Nos enim, qui-
bus nulla præsidia vetustatis adsunt, ex miserrimis reliquiis, quæ
sparsum iacent apud auctores, hæc indagamus, & fugax tempus pre-
hendimus, & cum veteribus, quibus omnia suppetebant, conten-
dimus. Recte igitur Plutarchus παυσελήνω, item πέντε περὶ θερινῶν,
quod viii Iulij biduo tantum aberat a xvi Scirrhophorionos Meto-
nici. Veteres autem vt plurimum xvi potius, quam x v mensis
plenilunium assignabant. Quod si per Solstitionem verum eius tem-
poris indagare voluisssem, quod tunc erat in xxvii Junij, frustra
fuisset. Nam, vt toties dixi, per solstitionem veteres solam diem viii
Iulij intelligunt, & a vero solstitione plenilunium non hoc, sed se-
quenti anno triduo absfuit. Liuius ait hunc casum accidisse x v Kal.
Sextiles, quod & Seruius Commento vii confirmat. x viii dies Quintilius
erat 195 a Kal. prisci Ianuarij. Ergo tunc Kal. Ianuarij Roma-
ni incidebant in xxii Decembris, & iam tum vitium erat in Mer-
kedonij intercalatione. Sed si x viii die Quintilius Aliensis clades
contigit, & alio tempore eodem die cæsi sunt tercentum ter Fabij,
C quomodo igitur Ouid. Fabiorum cladem in Februarium coniicit?
Aliter Cor. Tacitus II histor. Funesto ominis loco acceptum est,
quod maximum pontificatum adeptus Vitellius de ceremoniis x vi
Kal. Aug. edixisset, antiquitus infausto die Cremerensi, Aliensique
cladibus. ALIENSIS veteres scribebant per vnum L, non ALLI-
ENSIS. Seruius Commento Virgilij septimo: Sane ALIA dicitur:
cui additur vnum L propter metrum, vt RELIQVIAS. Lucanus
bene posuit: Quas Alia clades.---

DE LEVCTRICA PVGNIA.

D E R A T O S T H E N E S ab initio belli Peloponnesiaci, ad Leuctri-
cam cladem, ponit annos absolutos L xi. Initium belli Pelopon-
nesiaci, annus 4283 periodi Julianæ. Ergo illa clades cadit in
4344 annum periodi Julianæ, cyclo Lunæ XII. Fuit igitur aut annus
secundus 102 Olympiadis definens, aut tertius iniens. Et quidem Plu-
tarchus Ιπποδρόμιοι μετὸς πέμπτη ισαμβρίς ait contigisse, quem men-
sem confert cum Hecatombæone. Ergo ineunte anno tertio cen-
tesimæ secundæ Olympiadis Leuctricum prælium contigit. At om-
nes coniiciunt in secundum, αἱ γονῖς Αθηναὶ Φεραππλεῖδες. Puto

M m 4 adhuc

adhuc Phrasiclida magistratum in fine secundi obtinente. Nam Plutarcho de mensibus loquenti cum delectu credendum. Idem enim perperam Λῶν Macedonicum dicit esse Ἐκαρμβαγῶνα : & in hac re raro est idoneus sine satisfactione.

DE INITIO ALEXANDRI MAGNI.

PHILIPPVS Macedo Amyntæ F. imperfectus est anno primo Olympiadis c x i, Πιθαδῆμος ἀρχοντος, auctoribus Diodoro, & Arriano : quæ quidem Olympias celebrata est die xviii Augusti. Natus est autem Alexander Olympiade 106 ineunte, sub ipsum tempus ludicri. Plutarchus : ἐγένετο δὲ αὐτὸς Ἀλέξανδρος ἡμέρας Β μενὸς Ἐκαρμβαγῶν, ὃν Μακεδόνες Λῶν καλέσουν, ἔκτη, καθ' ἥν ἡμέραν δὲ τὸ Εφεσίας Αργέμιδος ἀπεπέμπτη νεώς. Addit : Φιλίππων δὲ ἀρχην Ποτίδαιον ἡζηκόπι τεττάκιον ἡκον αὐγέλιαν καὶ τὸν αὐτὸν χρόνον. ἡ μὲν Ἰλιουεῖς ἡζηκόπι μεγάλῃ διὰ Παρμύριων. ἡ δὲ Ολυμπιδῶν ἵππων κέληππι νεκρήνειν τεττάκιον τὸ πέμπτον τὸν Ἀλέξανδρος γένετος. Erat annus 41 periodi Olympicæ. Olympias celebrata Iulij xxix. Proinde erat tertius periodi Atticæ. Neomenia Ἐκαρμβαγῶν Augusti secunda, Ἐκαρμβαγῶν πενταετίας ὄγδοη φθινοπώντος, anno primo quinti cycli Metonici, cum esset μετέμπιστος vnius diei. Ergo Alexander natus Augusti vii, periodi Iulianæ 4358, cyclo Solis xviii, Lunæ vii, octauo die a ludicro Olympico, quo equo singulari Philippus absens vicit Olympia : Læontonus xi, anni 3594, cuius Zygōn 6. 13. 35, Septembris xxviii. neq; accedimus Ἀeliano, qui dicit Alexandrum τῇ ἔκτῃ Θερμηλιῶντος esse natum, eodem etiam obiisse ποικίλ. β. x. Quod autem Plutarchus Λῶν Macedonicum dicit esse Ἐκαρμβαγῶν Atticum, nihil aliud quam solennia peccat in istis rebus. Obiit autem Alexander, vt ex Ephemeridibus ipsius morbi relatum est a Plutarcho, Δαγούς τῇ τεττῃ πελευτῶντος : anno periodi Olympicæ 73. quod tempus respondet xviii Aprilis, feria quarta, cyclo Solis xxi, Lunæ ii : anno periodi Atticæ 35, Ελαφηβολιῶντος τεττῃ ἐπὶ δέκα, Krionos xxv anni mundi 3627, cuius Zygōn 5. 13. 41 xxviii Septembris. Arrianus ait imperasse annos xii, menses viii. quod conuenit, si Philippus imperfectus mense Hyperberetæo Olympico. Quare Eusebius natalem Alexandri in annum secundum Olympiadis 106 conferat, non video : cum id neque iis, quæ supra de eius natali ex Plutarcho retulimus, conueniat, neque annis eius vitæ. Ita enim xxxi tantum annos vixerit. Sed est error librariorum. Nam ipsem postea ait cum decessisse anno vitæ xxxiii.

DE

A DE MEMORABILI CLADE CARTHAGINENSIVM IN SICILIA.

MEMORABILIS fuit illa clades, qua Carthaginenses affecit Timoleon in Sicilia. Tempus notat Diodorus Siculus, annum primum Olympiadis cx, & xxi annum Philippi Macedonis. Plutarchus vero in Camillo ait fuisse Θαργηλιῶν τέων ἑσδόμου ἵσαρδος, Σκυρροφορεῖντος πενταετίας ἐπίτακτον δεκάτην, anno xvii quinti cycli Metonici. Erat annus xix periodi Atticæ: proinde xxvi Junij: anno 4375 periodi Iulianæ, feria iii, cyclo Solis vii: anno Mundi 3611, Didymonos xxxi. Zygōn 6.16.33, Septemb. xxviii: anno Iudaico 3422, Thamuz xviii: cuius character 7.ii, 8.37, Junij viii. anno Nabonassari 409, Pharmuthi xii. Alij dicunt hoc accidisse Thargelione, qui præcessit annum primum Olympiadis cx. Quod si verum est, inciderit ea clades xxix Junij, non xxv, die vndecima Thamuz, cuius character 3.2.1041, Junij xix: Σκυρροφορεῖντος πενταετίας δεκάτην, anno xvi cycli quinti Metonici, ubi facta est μετέμπλωσις unius diei.

DE CLADE AD CHÆRONIÆAM.

C ANNO IIII Olympiadis cx miram rem Græciæ uno eodemque die contigisse scribit Diodorus, anno xxiii Regis Philippi, quo die pugnatum sit ad Chæroneam Bœotia, duce Charonda, eodem quoque cum Tarentinis & Philippo decertatum fuisse. Diem autem notauit Plutarchus in Camillo Μεγάρινον ἑσδόμου ἵσαρδος. Erat annus xi Periodi Atticæ. Tempus Iulianum, Kalendæ Septembris, anno periodi Iulianæ 4377. anno primo sexti cycli Metonici, Μεγάρινον πενταετίας ὡρῶν ἐπί δεκάδι. anno Mundi 3613, Parthenonos quinta. Zygōn character, 2.4.ii, Septembris xxix. anno 3424. Iudaico, Elul xix, cuius character 6.19.648, feria vii, Augusti xiv. anno Nabonassar 410, Payni xxii.

**D DE EVERSIIS AB ALEXANDRO
THEBIS BŒOTIIIS.**

THĒBAS Bœotias captas & solo æquatas ab Alexandro refert Diodorus, Euæneto Athenis magistratu: hoc est, Olympiadis cx anno secundo. Nam expeditionem suscepit aduersus Thracas, & Illyrios, & postea aduersus Persas, anno vertente post Thebas di-

bas dirutas, Ctesicle archonte. Eam autem expeditionem coniicit in A annum tertium eiusdem Olympiadis Eusebius. Ergo anno secundo Thebæ dirutæ. Præterea character αἰαμφίλεκτος appositus a Plutarcho in Camillo, μένως Βοηδρομιῶνος, πέπται μυστήγα. & idem in Alessandro ait Mysteria intermissa fuisse ob luctum captarum Thebarum. Iam ea mysteria, quæ cognominabantur μεγάλα, quæque quinto quoque anno redibant, semper celebrabantur τῇ εἰκόνῃ Βοηδρομιῶνος, vt ait idem Plutarchus: qui anno secundo Olympiadis sequentis, nempe cxi, scribit Mysteriis, hoc est, τῇ εἰκόνῃ Βοηδρομιῶνος, lunam defecisse. Quamuis falso ait lunam mysteriis defecisse, cum Metagittione hoc contigerit, non Boedromione, vt suo loco demonstrabitur: tamen & Boedromionos vicesima, & secundo anno Olympiadis celebrari solita, hinc discimus. Et Xenophon primo ἡλικιῶν diserte scribit, anno secundo Olympiadis xciiii Alcibadem reuersum Athenas, statim mysteria, quæ metu belli Peloponnesiaci Athenienses in mari celebrabant, vt in terra celebrarentur, curasse. Non dubium igitur anno secundo Olympiadis cxi eum casum congruere, anno periodi Julianæ 4379, qui erat vicesimus quartus periodi Atticæ. Ideoque hoc contigit quarta Octobris, sequente v, cyclo Solis xi, Lunæ ix, Βοηδρομιῶνος πενταετίας τῇ εἰκόνῃ δεκάτῃ εἰς τὸν τελεγέτην, anno tertio cycli sexti Metonici. anno Mundii 3616, Zyonos vii: cuius character 5.21.39, Septembbris xxviii. anno Iudaico 3427, Tisri xv, sequente xvi, cuius character 4.14. G 746, Septembbris xx. Anno Nabonassar 413, Epiphi xxiiii. Quod enim Autumno incunte mysteria celebrarentur, docent ij versus, quos ex Seneca adduximus libro primo:

*Quanta, cum longæ redit hora noctis,
Crescere τοῦ somnos cupiens quietos
Libra Phœbeos tenet aqua currus,
Turba secretam Cererem frequentat.*

Quæ quidem quinquennalia fuisse docet Tertullianus in Valentianos, non longe a principio: *Nam τοῦ illa Eleusinia, heresis τοῦ ipsa Attica superstitionis, quod tacent, pudor est. Iccirco τοῦ aditum prius D cruciant: diutius initiant, quam consignant: cum τοῦ portas ante quinquennium instituunt, ut opinionem suspendio cognitionis edificant: atque ita tantam maiestatem exhibere videantur, quantam præstruxerunt cupiditatem. Sequitur iam silentij officium. Attente custodiunt, quod tarde inuenitur. Ceterum tota in adytis diuinitas, tot suspiria portarum totum signaculum lingua simulacrum membra virilis reuelatur. Diuinorum horum verborum splendor obsolexit duabus maculis a nomine*

A mine hactenus animaduersis: *Cum Ἐρπτας ante quinquennium instituantur. Legendum enim, Cum Eρπτας ante quinquennio instituantur.* Eodem modo infra: *tot suspiria portarum.* Nam & hic quoque legendum, *suspiria Eρπtarum.* Nam cur si paria pro suspiria reponeret doctus Rhenanus, caussæ non erat. τῇ εἰκάδῃ Βονδρομιῶν, qui anticipabant mysteria, (quod μυεῖσθαι dicitur, Tertullianus dicit instituire) vocabantur Μύσαι. Quinquennio autem ineunte, eadem εἰκάδῃ Βονδρομιῶν, dicebantur ἐπόπται καὶ ἔφοροι. Hinc lux affulget verbis Tertulliani dicentis, Eρπtas ante quinquennio institui, id est, μυεῖσθαι. Suidas: ΕΠΟΠΤΕΥΕΙΝ. ④ μὴ τοι μυστέας ταῦτα μεμάνεις ΜΥΣΤΑΙ καλεῖν). ④ ὃ τῷ ἔξης ἀναταύτης ΕΦΟΡΟΙ καὶ ΕΠΟΠΤΑΙ

B Falsum, τῷ ἔξης ἀναταύτης. Non enim mysteria erant annua. imo τῇ ἔξης μυστής, nimirum anno quinto redeunte. Itaque melius infra: ΕΠΩΠΤΕΥΚΟΤΩΝ. ④ μυστέας τῷ Ελεύσιν, τῷ τῇ διδύτερᾳ μυστής, ΕΠΟΠΤΕΥΕΙΝ ἐλέγοντες. Quod Græci dicunt ἐποπτέων μυστεῖα, id Q.Curtius dixit visere mysteria, libro VIII: *Non qui Samothracum mysteria viserent. Aliud est τείτερα μυστεῖα, de quibus libro primo satis diximus. Hæc autem μεγαλα dicebantur, ut illa μικρα. Hæc quinquennalia. Illa triennalia. Et hæc semper, ut diximus, celebrabantur nocte, quæ sequebatur τῷ εἰκάδᾳ Βονδρομιῶν, statim post occasum Solis, plenilunio. Vnde Plutarchus sciens illa mysteria plenilunio semper obiri, scribit defecitionem Lunæ, quæ contigit ante prælium ad Arbela, incidisse in mysteria καὶ τῷ εἰκάδᾳ Βονδρομιῶν: quanquam, ut monuimus, non τῇ εἰκάδῃ Βονδρομιῶν, sed τῇ εἰκάδῃ Μεσαγετιῶν defecit Luna. Omnino tamen verum est & plenilunio, & τῇ εἰκάδᾳ οὐ μὲν διεγένετο, celebrari solita. Euripides Ione:*

Αἰχμεῖοι τὸν πολύμενον.
Θεὸν, εἰ τῷ καλλιχόρῳ πηγαῖς
Λαμπτάδα θεωρήν εἰκάδων
Οψεῖς ἀνύγουσιν τῷ;
Οτε καὶ Διός αἰερωπός
Ανεχόεισεν αἰθέρη,
Χορδαῖς ἢ σελαῖσι.

D

Nam θεωρήν λαμπτάδα quid sit, non ignorat, qui scit, quid sit λαμπτάδα τοῖς μυστεῖοις ἵσασθαι. & θεωρῆς idem cum ἐπόπτης. Hic igitur vides τὰς εἰκάδας τῷ Μυστεῖον: item τῷ χορείᾳ τῷ σελήνης, nimirum τῷ πανσέληνον. τὰς εἰκάδας autem veteres dicebant, pro τῷ εἰκάδᾳ. Plutarchus Camillo: πέμπτῃ ἢ φετοντος (Βονδρομιῶν) τῷ Αρβίλοις Αθέωντος τῷ πέμπτῃ Νότιον ἀντίκανον ναυμαχίαν, ἡς Χαροπίας ἐσεργάτης, οὐ Βονδρομιῶν πέμπτῃ τῷ πανσέληνον. τῷ ἢ Σαλαμῖνος πέμπτῃ τὰς εἰκάδας, ως ἡμῖν τῷ πέμπτῃ ημερῶν

ημερών δέ τοδέ δεκαν'). Plenilunium autem non poterat contingere ēv eād. A dī Bondōμιλν^Θ, nisi quarto anno Tetraeteridis Atticæ, hoc est, secundo Olympiadis. Quare recte a nobis casus Thebarum in secundum annum Olympiadis coniectus.

DE P V G N A A D A R B E L A , E T I N I T I O I M P E R I A S I A T I C I A L E X A N D R E I .

Quemadmodum pugna ad Arbela, qua cum Dario Alexander vltima belli fortuna expertus est, nobilissimi & amplissimi imperij initium fuit, ita eam antecessit nobilissimus character, vt posterorum cognitionem effugere non potuerit. Undecim enim diebus, inquit Plutarchus, ante pugnam Luna defecit. Quod & Plinius testatur ita scribens: *Nobili apud Arbela Magni Alexandri victoria Luna defecisse noctis hora secunda prodita est, eademque in sicilia exoriens.* Hæc defectio omnino contigit anno secunda Olympiadis cxii, cyclo Lunæ xiii, Nabonassari 417, Epiphi xi, feria secunda, cyclo Solis xv, cum Sol fere sextantem gradus 24 Virginis transmisisset, horis 7.42' in Prutenia: anno periodi Julianæ 4383, Septembriſ xx, sequente xxi, anno mundi 3619, Parthenonos xxiiii. Neomenia Zygones antecedentis 2.15.7, Septembriſ xxviii. anno Iudaico 3431, Tifri xv, sub exitum τὸ οὐλωπόγλας: cuius Tifri character 2.14. 723, Septemb. vi. Erat annus 28 periodi Atticæ. Proinde contigit τῇ εἰδοῖ Μετρυτινῷ, non autem Bondōμιλν^Θ, vt plane hallucinatur Plutarchus. οὐ μὴ δὲ Σελήνη, inquit, ἡ Bondōμιλν^Θ ζελίπεν, πεὶ τινῶν τῷ μυστεῖον τῷ Αθίνων δέχεται. Sed Arrianus ineptius. Τέλος τῇ μαχῃ ἐγίνεται ἀερούρες Αθίνων Αεισφόρος μελῶς Πικαντινῷ. Sed nihilo sequius Ciceronem fugit ratio primo de Diuinatione: *Idemque mittit εἴ signa nobis eius generis, qualia permulta historia tradidit. Quale scriptum illud videmus: Si Luna paulo ante solis ortum defecisset in signo Leonis, fore, ut armis Darius, εἴ Persæ ab Alexander, εἴ Macedonibus prælio vincerentur, Dariusque moreretur. Duæ hic hallucinationes.* Nam neque in Leone fuit Luna, cum defecit, neque ante Solis ortum, sed Sole ipso occidente, in Calabria, aut pauxillo ante Solis occasum in Hetruria. Huic errori germanus est ille in libello de ortu & occasu siderum, qui falso Ptolemæo attribuitur (est enim antiquior Ptolemæo) vbi a. d. iiii. e i d. a v g. notatum est: *Lunaris defectus in hanc diem incurrere solet.* Habuit nimirum in animo hunc defectum, securus opinionem eorum, qui Lunam in Leone positam defecisse scripscrunt, quibus etiam assensum accommodauit Cicero, vt vidimus. Sed si hoc verum esset, oportebat hanc pugnam contigisse Sole Aquarium obtinente. Quod est falsum,

A falsum, cum certum sit exitu æstatis Darium victum fuisse. Deinde si semel defectus Lunæ contigit a.d. 1111 EID. Aug. quid attinet illud notare, quasi hoc soleat semper, aut sæpe accidere? Falso autem hæc pugna ad Arbela contigisse dicitur, cum ad Gaugamela commissa sit. Sed nobilior locus obscuriori hanc gloriam abstulit. Plutarchus: τὼν ἃ μεγάλων μαχῶν πέρις Δαρεῖον οὐκ εἰς Αρβίλας, ὡς εἴ τι πολλοὶ γράφουσιν; αλλὰ εἰς Γαυγαμέλας γνώστησιν. Vocatus est autem locus ille ab intestinis Cameli ibi sepulti: quod & a quibusdam veteribus proditum. Id enim plane est ἡ οὐκ εἰδότης γλωσσα, lingua Mesopotamitarum & Chaldaeorum. Pugna igitur commissa est vndecima die a defectione Lunæ. Plutarchus: ἐνθεάτη ἃ δύο τις
Bόκλετψεως νυκτὶ τῷ σεργίπεδῳ οὐδὲν γεγονότων, &c. Hæc nox secuta est Kal. Octob. Ergo vi Nonas commissum prælium. Ab hac clade Persarum, & victoria Macedonum, incipit imperium Alexandri Asiaticum. Plutarchus: Τὸν τὸ μάχης σκεῖν λαβέσσον τὸ πέρας, η μὴ δέχηται παντάπαιον ή Περσῶν ἐδόκει καταλεῦσθαι, βασιλὺς ἃ τὸ Ασίας Αλέξανδρος διόγοει μαζί τοῖς θεοῖς μεγαλοπεπτῶς. Quare & rursum Plutarchum fugit ratio, qui cum pugnæ tempus conferret in duodecimam diem a defectu Lunæ, eam diem scribit fuisse τὼν πέμπτων Βονδρομάνων φετίοντος. Quæ hæc est Logistice, ut vndecim dies
Cμέτρη τὼν εικάδα τὸ Βονδρομάνων, dicantur πέμπτη Βονδρομάνων φετίοντος? Non igitur πέμπτη τὸ Βονδρομάνων φετίοντος, sed διατίσσεται ισαυρία pugnatum ad Gaugamela. Nam eo anno Kalendæ Septembribus τῇ νεομηνίᾳ τὸ Μεσαγγήτων conueniebant, & Kal. Octobris τῇ νεομηνίᾳ τὸ Βονδρομάνων; vt apparet ex Tabula neomeniarum Atticarum, libro primo e regione 28 anni periodi:

DE PERIODO CALIPPI.

CALIPPVS Cyzicenus, deprehenso vitio cycli Metonici, cuius rationes post 76 annos, pristinas epochas nouiluniorum vno die morabantur, non putauit dissimulandum esse errorem tum, qui subolescebat in mensibus πεντετελεῖς Metonicis, tum in Octa-
Deteride anni popularis, in qua aliquando beneficio ἀκελῆς succurrebatur capiti anni pessum eunti; aliquando beneficio contrario ἐμβολισμοῦ interius summóuebatur. Ipse putauit periodum institui posse syzygiarum 940, casque circumscribi commode diebus 27759, fine ullo vitij interuentu, vt quidem ipse falso putauit. qui omnes dies sunt anni 76 communes, dierum singuli 360: vt omnes sunt dies 270. Reliqui dies 129 sunt, quas vocant αἰδεχῆς ημέρας: quæ debe-

Mm bang

bant esse 152, cum binæ attribuerentur singulis annis. Sed nouem- A decim ἔξαιροι flunt ordinariæ, & quatuor extraordinariæ. Ita vigin- ti tres dies de 152 exempti relinquunt dies 129 superfluos tantum. Dixi 129 dies esse αἰδεχθεῖμενος, cum tamen vere essent 152. sed 23 dies de Boedromione eximebantur, vt supra menses tricenarios, 129 dies tantum superflui superessent. Calippus igitur nihil in an- no populari innouauit, præter periodum, vt in 76 annis nouies inter- calandum esse doceret, idque quando & quatenus: quod in Octae- teride ratio Lunæ, non regula vllius periodi ostendebat. Periodus igitur illa constat nouem Octaeteridibus, cum semisse. In prima & secunda, primus annus est embolimæus: in tertia & quarta, secundus: in quinta, sexta, & septima, tertius: in octaua, & nona, quartus. In B omni autem quarto anno Tetraeteridis ἔξαιρεσι fit aut vnius diei, aut bidui: & quidem bidui in annis 4, 20, 40, 60. In reliquis qua- ternis vnius diei. Quia igitur illa vtebantur Elidenses in Olympia- dum commissionibus, propter reuerentiam sacri ludicri eam publi- cavit, sed nomini Alexandri consecratam. Macedonum enim & E- lidensium cædem omnino fuerunt Tetraeterides, nullo, præterquam mensium appellationibus, differentes. eiusque initium erat Hyper- beretus æstiuus idem cum Hecatombæone Attico. Quia vero Ale- xandri victoria ad Gaugamela incidit in secundum annum Olympia- dis, non potuit, vt voluit, inde periodum Tetraetericam exordi- ri. sed eius initium indixit anno xix vertente, a neomenia Αὐδυωαίς, C qui idem est cum Pyanepsiōne Attico, cuius neomenia incidit in v 111 Octobris, proxime post κέντηον μετέπωενον, anno Iphiti 465. idque propter victoriam Alexandri, quæ 11 Octobris accidit. Ita- que eam periodum Athenienses Macedonibus subditi receperunt, vt constat ex Decreto Atheniensium in gratiam Hyrcani Ethnarchæ & Pontificis Maximi Iudæorum emisso, μὲν Πανέμονος πέμπτη ἀπόντος, qui erat annus 23 quartæ periodi Alexandreæ. Ita enim eam vocauit Calippus, vt ei auctoritas ex dicatione accederet. At- que hoc beneficio de omnis Græciæ ciuitatibus optime meruit, quæ certatim illam periodum amplexæ sunt, sed omnes cum suis initiis. Non enim omnium, vt scimus, idem erat initium. Neque hoc con- D tentus, vt periodum Tetraetericam in gratiam Alexandri, ita etiam annum prytanias in gratiam Atheniensium publicauit, initio sumpto proxime a solstitio. Nam anno victoriae Alexandreæ, hoc est anno primo imperij Asiatici Macedonum, qui erat octauus sexti cycli Me- tonici, animaduertit neomeniam Hecatombæonis prytanias Meto- nicæ vno die nouilunium morari. quia neomenia Hecatombæonis prytanias hærebat diei xxviii Junij, anno octauo primi cycli. At eadem

A eadem octauo cycli quinti pessum ierat, & in xxix eiusdem mensis descenderat. Quare Calippus inde auspicans periodum suam Lunarem prytanias, iterum eam in xxvii Iunij transmouit, feria 111, quæ utique debebat esse quarta, cum neomenia Thamuz anni 3469 fuerit 3.22.13, feria quarta, die xxix Iunij, Karkinonos tertia. Nam neomenia Karkinonos vere tunc fuit in xxvii, cum 106 annis antea obseruatio solstitij Metonica & Eucteronica eidem diei competit, frustra, ut etiam Hipparchus annotauit. Vno enim die verum Solstium anteuerit. Hæc igitur est nobilis periodus Calippica, dierum 27759, mensium Tetraetericorum 921, dierum 129, syzygiarum autem Lunarium 940. Tetraetericorum quidem

B appellationibus Macedonum Olympicis, syzygiarum autem appellationibus prytaniarum Atticarum. Quod vtrumque obseruabis in Decreto Attico in Hyrcanum Ethnarcham. Itaque appellationes Macedonicæ Alexandream faciunt, prytaniæ autem Atticam. Annus 4384 periodi Julianæ est primus periodi prytanias Calippicæ; anno Nabonassar 418, Pharmuthi 17.

DE PRIMO THOTH ANNORVM PHILIPPI ET MORTIS ALEXANDRI.

C **V**AM periti Macedones Epocham annalem instituerunt Philippo suo Regi, non solum ipse videre non potuit, sed ne ipsius quidem filius Alexander, qui circa eius initium decessit. Hinc factum, ut anni ab excessu Alexandri vocentur Philippei, quod æra in gratiam Philippi instituta incidit in tempus mortis Alexandri. Theon commentario sexto in magnum opus Ptolemæi: αφελούμενος δὲ τὸν Ναβωναστὸν κατ’ Αἰγυπτίους εἶναι αριθμὸν τοῦ μέχει τὸν Αλεξανδρός τελευτῆς υἱον, ἐκ τοῦ λαπτὸν φιλίππων εἶναι χωρὶς. Meminit etiam annorum Philippeorum a morte Alexandri Censorinus, annumque, quo librum suum scribebat, qui erat a Nabonassaro 986, dicit suisse 562 a morte Alexandri. Ergo differentia annorum Nabonassari, & Philippi sunt anni Ægyptiaci 424. Et proinde annus Nabonassari 425 est primus Philippi, aut mortis Alexandri. Ideo Ptolemæus libro 111: δύο τὸν Ναβωναστὸν βασιλεῖας, μέχει τὸν Αλεξανδρόν τελευτῆς, εἶναι συνάγεται κατ’ Αἰγυπτίους υἱον. Ergo Thoth 425 Nabonassari est primus Thoth excessus Alexandri, cyclo Lunæ primo, Solis 22, Nouembris 11; feria prima, anno periodi Julianæ 4390. Qui hos annos Philippeos a Philippo Aridæo, non autem a Philippo patre Alexandri dictos volunt, pluribus confutarentur, si tanti essent ij. Sed eos missos facimus. Nos veram rationem huius epochæ reddidi-

mus libro secundo: vnde lector petere possit. Hæc epocha excludit A annos Nabonassari in Ægypto. Inde enim ab obitu Alexandri, non autem a Nabonassaro tempora putari cœpta. Et posteriores, ut Christiani & Arabes, annos a morte Alexandri putant cum mensibus Syrorum Julianis, idque a prima Tifrin prioris Syriaci. Albateni obseruauit Aractæ defectum Lunæ, anno a morte Alexandri 1206, Thamuz xxi 1: qui est Iulius noster. Erat annus periodi Julianæ 5596, Christi 883: Nabonassari 1631, Phamenoth x. mundi 4532, Leontonis v: cuius Zygon antea fuerat 4.20.3; Septembris 19. anno Iudaico 4643, Ab xv, sequente xvi, cuius character 3.1.316, Iulij ix. Anno Hegiræ 269, Ramadhan xiii, sequente xiiii. Rursus eodem anno Alexandri 1206 ad finem decurrente, idem Albateni B obseruauit æquinoctium autumnale, xix Elul, (qui est duodecimus atque ultimus mensis Julianus Syrorum) horis quatuor æqualibus cum semisse, ante ortum Solis, hoc est, horis xiiii cum semisse, paulo plus, post meridiem diei xviii Septembris: viii mensis Pachon anno mundi 4532 desinente, ultima Parthenonos: a cuius meridie (quæ erat feria v) cœpit putari feria sexta sequentis Zygones, cuius character 6.1.52'. Ergo inter obseruationem Albateni, & neomeniam ciuilem Zygones, interfuerunt horæ x fere. Erat annus Iudaicus 4644, Tifri Lunaris xiiii. cuius character 6.2.822; sexta Septembris, ἀσεγρομηκῶς, sed πολιτικῶς, feria sequente anno Hegiræ 269, Dhilkadathi xi. Proximis autem Kal. Octobris cœpit C putari annus 1207 a morte Alexandri. Nam Albateni hos non a Thoth Nabonassar putat, sed a Kal. Octobris: neque Ægyptiaci anni sunt, sed Iuliani. Alioquin si essent æquabiles Ægyptiaci, esset ille annus a morte Alexandri 1207, non autem 1206. Cum enim sit annus a Thoth Nabonassari 1631, deducta differentia Thoth Nabonassari, & Thoth Philippei, hoc est, annis 424, remaneret annus currens Philippeus 1207, vt iam diximus. Scio hoc imposuisse etiam doctis viris.

DE PRIMO HYPERBERETÆO ALEXANDREO.

D

ANNO, quo insigni prælio Darium ad Gaugamela profligauit Alexander, duo insignia notauit Calippus: nempe neomeniam Hecatombæonis prytanias conuenisse in antiquam epocham primi mensis Olympiaci, proxime post Χέντζον Θεριών, item neomeniam sequentis Hecatombæonis statim post verum solsticium incidisse. Itaque utrumque conuenire putauit proposito suo, qui & nouo

Anou victori Alexandro gratificari veller, & Atheniensium populo, cuius neomeniae prytanias Metonicæ iam laborare incipiebant, & pessum ire: quod a nobis supra discussum est. Itaque periodum quidem Lunarem instituit ab Audynæo autumni, Macedonico, quem Alexandreum vocauit, cuius neomenia eo anno incidebat in vi Octobris: sed periodum Tetraetericam Macedonum distulit in annum decimum nonum, quam & Alexandream quoque cognominauit. Sed Athenienses Prytanes suam incepserunt a sequenti Hecatombæone. Itaque anno Iphiti 465, Hyperberetæus Olympiacus auspicatus est Olympiadem 117, Iulij x. Audynæi autem neomenia incidit in viii Octobris, proxime post κέντρον μεγάλων. Et quia hinc opportunum visum fuit Tetraeteridem auspicari, ut sciuerat Calippus, Syromacedones pro Audynæo Hyperberetæum appellarunt, quia hactenus Hyperberetæus Tetraeterida Macedonicam semper ordiebatur a diebus æstiuis. Victoria igitur Alexandri, quæ in illos dies inciderat, fecit, ut hinc inciperent annorum suorum computum: sed commoditas Tetraeteridis distulit in annum xix, ut neomenia inciperet statim post vii Octobris, ubi erat κέντρον μεγάλων populare, & tempus victoriæ Alexandri hoc tam nobili annorum exordio praeditum in Fastos referretur. Vide, quæ in libro secundo de periodo Calippica Alexandria autumnali scribimus. Sane hactenus Arabes

Christiani vocant تاریخ السکندریه, hoc est Æram Alexandram: eiusque initium est a Tisrin priore Syriaco, id est, a Kalendis Octobris. Sed Arabes Muhammedani vocant تاریخ هری للقرنی Therik dhilkarnain. hoc est, ποχλαὶ τὸ δικέωσις, vel تاریخ اليونانیان و القرنیان تاریخ اليونانیان و القرنیان. Nam Alexandrum vocant تاریخ الکوف. Sie vocatur in Alkorano Surath الکوف. Et ibidem paulo inferius: يا ذا الغرنین دا دا الغرنین, id est, O Alexander.

Et auctor valde bonus Geographiæ in prima parte Climatis tertij ita

Dscribit: ذو القرنین لعنی السکندر. ذو القرنین لعنی السکندر.

Notum est, quomodo ille Rex credi voluit filius Ammonis. Post-

quam ille pedem extulit ex oraculo Ammonis, ex eo tempore Cyre-

ni, qui louem cornutum in numismatis suis sculpebant, cæperunt

pro loue Alexandrum cornutum in illis eudere. utriusque formæ nu-

mismata subiecimus. In quibus vides vetustiorem nummum vultu lo-

uis cornuti & barbati percussum. Phæstus poëta in Lacedæmonicis,

ζεῦ λεύκην Α' μμων κεραυνόφυες, κέκλυστι μάτη: recentiorem autem vultu

Alexandri cornuti & imberbis. Ex utriusque vero altera parte Silphium est, ut figura docet simillimum Angelicæ nostræ. Tzetzes pag. 104. Τὸν πολυπρόσωπον, ὅπερ οἱ Κυρηναῖοι τῷ Βασιλεῖ περιστεγένετο χρέων διεγεῖται: Βασιλεὺς δὲ κύπελλον περιστεγέτων τῷ τάτου ἐν τῷ νομίσματι αὐτῷ ἔχοντες πατέσταις οὓς Κυρηναῖος φέρεταις Τὸν σίλφιον καίνω. Sed falsum Cyrenæos in nummis ferre Silphium. Extant nummi Traiani cum vultu Iouis barbato & cornuto: item simili charactere vetustiores PINARI SCARPI, qui ex magistratu obtinuit Africam. Sed illi nummi sunt Africani, non Cyrenæi. Cyrenenses igitur pro Ioue barbato cornigero, imberbem Alexandrum cornigerum nummis suis sculpentes gratificati sunt stultæ Regis de se opinioni, & reliquis Orientis populis exemplum dederunt idem faciendo. In Syrorum enim nummis est effigies regis imberbis, cornibus arietinis (non taurinis, vt vult Politianus) cum literis Græcis ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΛΥΣΙΜΑΧΟΥ. Quare puto successores Alexandri

C

cornuta effigie in nummis sculpi solitos. Imo quem putamus Lysimachum, sine dubio est Alexander. Doctissimus Politianus, vt iam indicauimus, scribit in nummis orientalibus sculptum Lysimachi caput esse cornibus taurinis. quæ tamen non taurina, sed arietina esse, oculi ipsi docent. Neque solus hac in re falsus est eruditissimus vir saeculi sui, sed etiam quidam veterum. Georgius Godinus ex veterum scriptorum fide ita loquitur: Φασὶ δὲ οὐαὶ Σέλιδον Αλεξανδρῷ τῷ Μακεδόνι τελεγεν θυριδίῳ παρθενίᾳ μόνον Σέλιδον πειθμένης αὐτῷ, τῷ μὲν κερατών κερατίστηκε, Καὶ διὰ τοῦ τῷ αγάλματι αὐτῷ ἐν τῇ κεφαλῇ αὐτῷ πειθεῖσαι κέρατα. Ita sanc πειθεῖσαι κέρατα non utique Tauri, sed Arietis, neque ex ea caussa, sed propter Iouem Ammonem.

A nem. Omnes enim illi Orientales reges in honorem Alexandri Ale-
xandrum ipsum cornuta specie nummis suis imprimebant. Ab eo
igitur bicornis potius Alexander, quam proprio nomine a barbaris
illis vocatus est. Nam nullus est ex media fæce Arabum, qui non
potius agnoscat Alexandrum de cognomine Bicornis, quam de pro-
prio nomine. Clemens περὶ τοῦ Ἀλέξανδρου Αμμωνοῦ
ψὸς εἶναι δοκεῖν καὶ κερασφόρος αἰαπλάτερος πέπος τῷ αγαλματίσποιῶν, τῷ
καλὸν αὐθόπτη σύνεσται απόδων κέρατον. vnde interpres Albumazaris de
magnis coniunctionibus pro Dhilkarnain vertit *Habentis duo cornua.*
Dhulkarnain enim est habens duo cornua. Hac epocha omnes Christiani
Syri, & Arabes, vt dixi, vtuntur: sed Muhammedani non Alexan-
B dream, vt illi, sed Dhilkarnain vocant. Historia Ecclesiastica ali-
quoties ea vtitur, & concilia aliquot, & quidem απὸ τοῦ Αλέξανδρου.
Extat vero insigne monimentum Romæ in vinea Cardinalis Car-
penfis, cum mentione illius epochæ:

ΑΓΛΙΒΛΩ ΚΑΙ ΜΑΛΑΧΒΗΛΩ ΠΑΤΡΩΟΙΣ ΘΕΟΙΣ
ΚΑΙ ΤΟ ΣΙΓΝΟΝ ΑΡΓΤΡΟΥΝ ΣΤΝ ΠΑΝΤΙ ΚΟΖΜΩ ΑΝΕΘΙΚΕ.
Λ. ΑΤΡ. ΗΛΙΟΔΩΡΟΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. ΑΔΡΙΑΝΟΣ. ΠΑΛΜΤΡΗΝΟΣ. ΕΤΩΝ. ΙΔΙΩΝ. ΤΠΕΡ
ΣΩΤΗΡΙΑΚ. ΑΥΓΤΟΥ. ΚΑΙ. Τ. ΣΤΜΒΙΟΤ. ΚΑΙ. Τ. ΤΕΚΝΩΝ. ΕΤΟΥΣ Ζ. Μ. Φ. ΜΗΝΟΣ. ΠΕΡΙΤΙΟΥ,

Sequebantur characteres ignorabiles, sed qui a dextris sinistror-
C sum more Hebræorum legantur. Hic vides notas z. M. Φ. esse nu-
merum annorum Iο XLVII ab Alexandro, a Kalendis Octobris,
nempe a nomenia Hyperberetæi Andrei: qui erat annus Chri-
sti 236, mense Februario, cum Hyperberetæus cœpisset a Kal. O-
ctobris anni 235. Notandum igitur Cyrenaicum esse Alexandrum
Magnum sculpi in numismatis cornutum. Nam veræ effigies Ale-
xandri & omnium Regum Macedoniæ vt plurimum erant adoper-
tæ capite Leonis, vt videtur in numismate argenteo: in quo homi-
nis caput Leonini capitinis spolio indutum: A tergo homo nudus
galeatus sedens, dextra aquilam gestans, sinistra sceptrum, siue ha-
ftam regiam cum literis ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ. Caussam reddit Con-
stantinus Porphyrogenetes: ὅπι, inquit, απογόνος ἐωτὸς Ηρακλέως
ἐπονομαζόσων. Deinde: διὸ οὐτὶ Τευίας καὶ σέμιματος οὐ πορφύρας τελός βα-
σιλεῖς τῷ δίεματι τῆς κεφαλῆς τὸ λέοντος ταυτιστι. Post: οὐ μάρτυς αἰγιόπτος
αὐτὸς τὸ νόμισμα τὸ Μακεδόνος Αλεξανδρος Τευία τῇ εἰκόνι καλωπέζομενον.
Annis Andrei incipientibus adde XII. Habebis cyclum Lunæ Dio-
nysonianum a Kalendis Octobris, ad finem Decembris: hoc est, a ne-
menia Hyperberetæi, ad ultimam Apellæi. Hinc anno currenti Ale-
xandri XIII addenda ad cyclum Lunæ. In nominibus Dei Agliboli

erratum a Quadratario : qui scripsit ΑΙΓΛΙΒΑΛ pro ΑΓΛΙ-ΑΒΗΛω. Est enim לְבָנִי-בָּנָי, vel συναὶ בָּנָי. Nam eodem modo Μαλάχειος est בָּנָי. Quæ planè Syriaca sunt, & forma non minum, & compositione. Consurgit igitur initium huius æræ ab anno periodi Julianæ 4402, cyclo Lunæ tertiodecimo, Solis vi. Eaque vtitur Albateni; vt cum annum a morte Alexandri 1206 dicit esse annum 1194 Dhilkarnain, hoc est Alexandri. quo anno & Eclipsim Lunæ notauit xxiii Thamuz, & æquinoctium Autumni xix Elul. de quibus supra. Item ipse Albateni anno Dhil-karnain 1202 obseruauit defectum Solis Aractæ, Ab viii, feria prima, cyclo Solis 1111, Lunæ 18. anno periodi Julianæ 5604, Augusti viii. anno Mundi 4840, Leontonos xxi. cuius Zyon fuerat 7. 18. B. 42, Septembris xix. anno Iudaico 4651, neomenia Ab : cuius character i. 15. 618. anno Nabonassari 1639, Phamenoth 28. anno Armeniaco 340, Aratz 25. Anno Hegiræ 278, Rabie posterioris xxviii. anno Persico 260, Thir 28. Rursus defectus Lunæ iterum obseruatus ab eodem Albateni, anno Dhil-karnain, siue Alexandræo 1212, Ab secunda, sequente tertia, feria prima, sequente secunda, cyclo Solis 14, Lunæ 9. anno periodi Julianæ 5614. anno Mundi 4850, Leontonos xv; sequente xvi: cuius Zyon fuerat 6.4.50, Septemb. xix. anno Iudaico 4661, Ab xv, sequente xvi: cuius character, i. 9. 35, anno Nabonassar 1649, Phamenoth xxv. Anno Armeniaco 350, Aratz xxii. anno Hegiræ 288, Rabie posterioris xii. anno Persico 270, Thir xxv. Hæc igitur Aera Alexandri, siue Terik Dhil-karnain, quamuis non consurgit ab initio monarchiæ Alexandri Asiaticæ, tamen ita eam vocari instituit is ipse, qui eam condidit, Calippus: vt desinant Syros inscitiae insimulare, qui eos frustra hos annos ab Alexandri initio putare scribunt. Non enim aliter vocare possunt, quam quomodo conditor illius æræ eos vocauit primus. Quia vero hinc consurgit initium annorum Seleucidarum, ideo veteres, & eos secuti recentiores aiunt primo anno æræ Alexandri Seleucum iniuisse imperium suum, quod, inquiunt, eo anno Babyloniam ceperit. Hoc est ariolari, non historiam scribere. Omnium successorum Alexandri imperia sumunt initium statim a morte ipsius Alexandri, etiam si controversum eorum ius factum præliorum interuentu, quibus misere tota Asia diu conflictata est. Annus Alexandreus primus Seleucidarum incipit ab anno periodi Julianæ 4402, & quidem a Kal. Octob. anno mundi 3668, Iudaico 3450. Quod autem vulgus mensibus Tetraeteridos, id est tricenum dierum singulis vteretur, quos Solares vocabant, magistratus autem & docti Lunaribus periodi Calippicæ, patet ex iis, quæ supra, & alibi a nobis adducta sunt.

Cuius

A Cuius rei argumentum manifestum exstabat in Stateribus Regum Syriae. In illis erat caput regis cum diademe : a tergo homo nudus cum baculo in sinistra manu , dextra Solem gestans , Lunam vero in vertice capitis : is autem homo nudus est Annus ; cuius menses Lunares sunt in capite, hoc est , penes magistratum : Solaris autem sunt περιχόροι expositi vulgi usui. Eiusmodi Stateres hodie extant cum literis , ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΝΤΙΟΧΟΥ. ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ.

DE ANNO ALEXANDREO IVDAEORVM.

B

VETERIS æræ Seleucidarum duo apud Iudæos manifesta hodie supersunt vestigia , initium mensium quidem a Tisri , anni autem Solaris a cardine Syromacedonio autumnali , nempe a VII Octobris. Rursus duplex appellatio æræ. Nam aut פָּנָן סְלָכִיָּת יְמִין dicitur , numerus annorum regni Græciæ , vt etiam Macabæorum primo : aut פָּנָן שְׁתִּירָה numerus contractuum. Per numerum intelligunt , quod Hispani veteres Æram. Atque vt duplex epochæ appellatio , ita etiam usus. Nam Æra contractuum incipit a Tisri , inente anno Alexandreo , vt ex multis locis constat Tractatus de Capitibus anni in Talmud , & ex verbis Rab Aha bar Huna in Capite Ros hassana , quod est aliud a tractatu de capitibus anni. Æra autem Græcorum a Nisan. Quia enim ab Exodo mensis vernalis est primus , ab eo incipit annus politicus , vel potius Ecclesiasticus. Anno Græcorum c. li , Demetrius Seleuci F. aufugit Roma. i. Macab. cap. vii. 1. Eodem anno , die xiiii Adar , Bacchides vietus. eod. cap. 43. 49. Nisan sequens incipit annum c. lii. cap. viii. 3. Ergo Nisan est principium anni Græcorum apud Iudæos. Præterea cap. x. i. anno Græcorum c. lx , æstiuis diebus , Alexander Antiochi Epiphanis F. cogit exercitum , obsidet Ptolemaida , quam tandem expugnat. Postea icit fœdus cum Ionathan. defert illi summum sacerdotium. Tisri sequenti eiusdem anni c. lx , Ionathan init Pontificium , solenni στυλωπηγίας. Eod. 21. Itaque æstas & autumnus continuant eundem annum c. lx . Denique Ionathan imperfectus est hieme , cum multa nix cecidisset. cap. xiiii. 22 , & quidem anno Græcorum c. lxx , quo anno statim post cædem ei succedit Simon frater. Eod. 41. Sequenti Ijar currebat annus c. lxxi. Eod. 51. Ergo ver incepit annum c. lxxi , cum hiemis antecedens transacta sit anno c. lxx . Omnino igitur Nisan erat principium Epochæ Græcorum. Nam ab Exodo , ad reformationem usque anni hodierni Iudaici , Nisan

Nisan fuit primus mensis. Præter Esdram, Nhemiam, librum A Ester, Zachariam, confirmatur ipso libro priore Macabæorum. in quo Schebat est mensis vndecimus, Casleu vero nonus. Igitur aut Iudæi Antiochenses, aut contra ipsi Antiochenses Iudæos sex mensibus præuertebant in putatione temporum. Et sane Iudaicus annus præuertebat initium Antiocheni semestri interuallo. Anno c. l. Græcorum, Iuda obsidet arcem. Cap. vi. 20. Erat annus Sabbathicus. Eod. 49. 53. Ergo erat ætas anni Iudaici hodierni 3598. Atqui annus Iudaicus 3598 est annus 149 Alexandreus Seleucidarum: hic autem est 150. Igitur annus Græcorum Iudaicus 150 cœpit a Nisan anni Seleucidarum 149. Rursus anno Græcorum c. l. xx, mense Schebat, cœsus est Simon, xvi. 14. Eius filius Ioannes statim imperfecto patre, obsidet Ptolemæum affinem suum Simonis socii imperfectorem, idque anno Sabbatico, teste Iosepho: nempe anno Iudaico 3626, cum longum tempus obsidio tracta fuisset. Si ante Nisan currebat annus 177: ergo a Nisan cœpit annus 178, & quidem Sabbaticus. Ergo annus primus Græcorum Iudaicus cœpit a Nisan anni 3449 Iudaici hodierni. Atqui demonstratum est, annum primum Seleucidarum cœpisse ab anno Iudaico hodierno 3450. Ergo annus Iudaicus Græcorum anteuertit Antiochenum Seleucidarum, siue Alexandreum, mensibus sex. Hæc possunt etiam circumspectissimis imponere. Et nobis olim quidem hoc discrimen oboluit: sed tamen hæsimus in luto. Quare qui ad annos Græcorum, quibus vtitur prius volumen Macabæorum, tempora exigere voluerit, prius consideret, intra æstiuum, an intra hibernal semestre anni propositi consistant. Nam satis a nobis demonstratum est, toto æstiuo semestri annum Antiochenum esse posteriorem Iudaico. Ideoque aliquis suspicari possit recte a Iudæis initium æra contractuum conferri in annum Iudaicum hodiernum 3449. Quod tamen non certo iudicio, sed temere, vt alia, ab illis pronunciatum est. Nam vera contractuum æra est ipsa Alexandria & Dhilkarnain, cum epocha anni Solaris a vii Octobris & periodo Callippica, qua ad tempora Diocletiani vñi sunt, donec eum Computum, quo hodie vñuntur, commenti sunt, rem luculentissimam, & quam veteres D Christiani ineptis suis de Pascha vñlitationibus præferre debebant.

DE PRI-

A DE PRIMO ANNO CHALDÆORVM.

EVSEBIVS lib. viii Ληρεως ait Seleucum Nicatora, capta Babylone, anno post Alexandri excessum duodecimo vertente, diadema totius Asiac capiti suo imposuisse. atque ab initio Cyri ad initium Seleuci esse annos absolutos 248. Est ergo annus Dhilkarnaim, siue Alexandreus primus Hyperberetæus, a quo putetur initium Seleuci. At si a Babylone capta, cur Chaldæi tempora sua non a primo Hyperberetæo Alexandreo, sed a secundo putant? Consurgit enim initium eorum annorum anno periodi Julianæ 4403, cyclo Lunæ xiiii, cum Hyperberetæus primus Alexandreus cepe-

Brit anno 4042, cyclo Lunæ xiiii. cur igitur hoc Chaldæi fecerunt? Sic profecto est: Anni Chaldæorum non sunt politici, neque unquam fuerunt, sed sunt astronomici, vt anni Philadelphi Dionysiani, atque vt annus noster cælestis. Anni Chaldaici, inquam, sunt non Babyloniorum, sed eorum, qui artem Genethliacam & Mathesin profitebantur. qui ob commoditatem epilogismi Lunaris hinc exordium sumpserunt. Nam mero anno Lunari vñi sunt: quanquam non nego potuisse etiam conuersti in usum populariem, tametsi usui suu tantum Mathematici illos annos commenti essent. Syri quidem incipiunt ab anno embolimæo. At Chaldæorum cyclus annos embolimæos habet, 3, 6, 8, 11, 14, 16, 19. Præterea puto eos habuisse ratio-

Cnem Dodecaeteridis Genethliacæ, de qua suo loco, lib. 2. Ipsi autem Babylonij eosdem menses habebant, quos Iudæi, cum Iudæorum menses Babylonij sint: sed ij erant politici. At Chaldæorum cyclus utitur mensibus Græcorum, non Babyloniorum: vt hinc ἑλλήνων, καὶ ἑλληνισῶν cum cyclum proprium, non autem Babyloniorum, neque populariem, sed mathematicum fuisse, colligas. Obscuritas locorum, ubi fit mentio annorum Græcorum in posteriore volumine Macabæorum, fecit, vt putaremus eum auctorem usum annis Chaldaicis, non Alexandreis. Sed fallebamur. Neque enim popularis aut ciuilis fuit ille annorum Computus, vt diximus, neque, si esset, propterea hinc vlla lux tenebris illis locis affulgere potest.

DAuctor prioris libri coniicit tempus excessus Antiochi Epiphanis in annum Græcorum cxlix. auctor vero posterioris voluminis in annum cxlviii, uno scilicet anno minus. Si Antiochus excessit c viuis intra semestre æstiuum, recte a Iudæis anno 149 diceretur obiisse, qui annum 149 incepissent a Nisan, quando adhuc tantum annus 148 Alexandreus curreret. Itaque non opus erat dicere obiisse anno Chaldæorum 148, quod Chaldæorum epilogismus sit minor uno anno, quam Alexandreus. Præterea si Iudæi a Nisan ante-

uerunt

uerunt annum Alexandreum sex mensibus , quare homo Iudæus A non vtitur anno Iudaico ? Rursus Antiochus Eupator obsedit Hierosolyma anno 149 Alexandreo , Iudaico autem 150 , qui erat Sabbaticus. At auctor posterioris voluminis ait anno 149 obsessa Hierosolyma. Non igitur est annus Chaldaicus , sed merus Alexandreus , vt superior obitus Antiochi. Quare hactenus recte , & proposito suo conuenienter , siquidem mero anno Alexandreo vti voluit , a Tifri scilicet , non a Nisan antecedente. Sed Eupator post ὥκλωπηγίαν pacem fecit cum Iudæis , anno Alexandreo 150 : siquidem annus obsidionis erat 149 , vsque ad Tifri , vel Hyperberetæum. At Epistolia Lysiæ & Antiochi Eupatoris ad Iudæos super hoc foedere ; habent annum 148 , non 150 . cap. xi , 33. *Quis Oedipus hæc soluerit ? Itaque bene de illo auctore meruerit , qui illum a suspitione erroris vindicauerit.* Nam de superioribus duobus locis facile excusari potest , vt dicamus mero anno Alexandreo usum a Tifri , non a Nisan antecedenti. Erat enim non Palæstinus Iudæus , neque vere Hebræus , sed ἐις τὸν ἔλλασσον Cyrenes , aut Ægypti : qui in multis dissentiebant a Palæstinis , neque vnquam Biblia aliter , quam Græce in synagogis legebant , veri Hebraismi imperiti , vnde ἔλλασσον nominati. ex iis fuit Iason Cyrenæus , qui quinque libris bella Iudæorum cum Regibus Syriæ Græce complexus est : quorum librorum breuiarium est posterius istud volumen Macabæorum , posterius , inquam , & ordine & dignitate a priore. Nam prius volumen Hebraice scriptum fuit ab auctore , eximium opus , ex quo omnem Macabæorum historiam hausit Iosephus. Vtinam ipsum Hebraicum extaret ! Iamdiu est cum periit , cum eius ne nomen quidem inter Iudæos superstis , qui historia Macabæorum mendosissima vtuntur. Quomodo igitur illi loco ex cap. xi posterioris voluminis succurratur , nullam rationem inire possum. Neque enim anno Chaldaico vtitur , neque nouisse quidem certo scio , cum , vt dixi , esset computus , quo in scriptis Genethliaci vterentur , non quo Babylonij Fastos suos signarent. Anno Nabonassari D IIII , Θεοῦ ζ , Chaldæorum autem L X VII , Απελλαῖς , Sol medius erat in 24. 50' Scorpionis. anno periodi Iulianæ 4469 , Nouembris x viii , feria prima , cyclo Solis x vii . anno Mundi 3706 , Scorpionos xxiii. Zygon 5. 17. 33. Septembris xxvii , propter bisextum. anno 3517 Iudaico , Casleu vii : cuius character 3. 5. 421 , Nouembris xiii. Idem etiam in Alexandreæ periodi primæ anno 68. item idem in Mæmacterione x anno secundæ Calippicæ. Secundum hunc medium motum neomenia Zygonos fuisset in 29 Septembris. Quod est ridiculum. Anno Nabonassari D XI , Θεοῦ Σ , Chaldæorum autem LXXV , Δισδέ , Sol medius erat in 5. 10' Scorpij.

A Scorpij. anno 4477 periodi Julianæ, Octobris xxix, feria quinta, cyclo Solis xxv, anno Mundi 3714, Scorpionos III. ZYGON. I. 16. 7, Septembris xxvii, vt supra, propter bissextum, cum deberet in xviii in anno communi. At secundum Ptolemæum ZYGOPOS neomenia fuisset in Kal. Octob. in anno communi. quod est consenteum errori proxime demonstrato. Anno Iudaico 3525, Marchesvan xiiii. cuius character 6. 5. 375, Octob. xv. Ita etiam in 76 anno primæ periodi Alexandreæ, item in xviii secundæ periodi Calippicæ, Πνευματικὴ περίστη ἐπὶ δέκα. Chaldaicus igitur mensis conuenit cum Calippico, & Iudaico tam veteri, quam hodierno. Denique anno Nabonassari dxix, Τυεὶ Ἀ, Chaldæorum lxxxii,

B Ζωδικῆ, Sol medius in 6, 10' Piscium, 4485 periodi Julianæ, Kal. Martij, feria quarta, cyclo Solis v. 3721 Mundi, Ichthyonos viii. ZYGON. 3. 8. 52', Septembris xxiii. At secundum Ptolemæum ZYGOPOS fuisset in 27. Septembris, anno communi, qui octo annis antea, anno communi fuisset in Kal. Octobris. Vides manifestam αἵρεσιν. Anno Iudaico 3532, Adar gemini vii. cuius character 5, 12. 178, Februarij xxiiii, die bissexti. Idem etiam in xix anno secundæ periodi Calippicæ. Nam erat Ελαφηβολικὴ ἑεδόμην. Quare corrigenda sunt, quæ diximus libro secundo, capite de anno Chaldaico. Nam frustra conciliare voluimus hunc locum. Estenim error in codice Ptolemæi Ζωδικῆ E pro Z. Potuit esse facilis lapsus E, in Z. Neque dubito ita esse.

DE INITIO PTOLEMÆI PHILADELPHI ET EIVS AERA CÆLESTI.

QVIC QVI D historici de prioribus Ptolemæis, & regibus Syriæ scripsierunt, id conjectura potius quadam, quam πλευραῖς, vt verbum Apostolicum usurpem, fecerunt. Ptolemæo Lagi, qui primus Ægyptum inuasit, & primus in ea imperium amplissimum condidit, ac posteris suis Ptolemæorum cognomen hereditarium cum imperio reliquit, annos xl attribuunt. bene sane: siquidem statim a morte Alexandri imperare cœpit. Sin autem a morte Alexandri interuallum aliquod dandum prœliis, & euentibus belli, quæ inter proceres exercitus Macedonici intercesserunt, non statim a morte Alexandri imperium arripuisse videbuntur, saltem ut nomine regio digni videantur. quod etiam Seleuco Nicatori accidisse crediderimus, si qua fides Eusebio & aliis veteribus, qui xii anno post obitum Alexandri, hoc est, anno primo Syromacedonum Alexan-

Oo dreo

dreō imperium iniisse scribunt. Ptolemæi tamen Philadelphi initium A constat nobis ex obseruationibus Dionysij Mathematici, anno Nabonassar 463 currente, periodi Julianæ 4429. Vnde incipit annus cœlestis Philadelphi Dionysianus cum parapegmate Ægyptiaco, quibus vtitur ipse Dionysius : vt videatur esse tantum cœlestis , non etiam politicus , nisi viderem Iesum filium Sirach eo vsum fuisse in procœmio : *ἐν γὰρ τῷ ὀγδόῳ καὶ τετάκοσῳ ἔτει Ἐυεργέτου θαυματουργοῦ εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐπ' ὅλιγον χρόνον συγχροίσας, διεώνει μικρῆς παιδείας ἐφύδιον, &c.* Euergetes xxvi tantum annos imperauit. Quomodo igitur xxxviii anno ipsius se venisse in Ægyptum scriberet Sapiens ille Hebræus ? Omnino isti anni aliunde initium capiunt, quam ab Euergete. Vnde autem , nisi a Philadelpho ? & a quibus B annis , nisi ab illis , qui parapegmata signabant ? Non dubitandum igitur, quin sint anni Philadelphi Dionysiani. Scribebat igitur illa Iesu Gnomologus anno xxxviii, coque vltimo Philadelphi, primo autem Euergetæ , anno 530 Iphiti. Quare hoc modo Eusebius audiendus non fuerit, qui e regione anni primi Olympiadis 137 , id est, anno Iphiti 545 ita scribit: *Iudeorum Pontifex maximus Simon Onias filius clarus habetur: sub quo Iesus filius Sirach Sapientia librum componens, quem vocant Panareton, etiam Simonis in eo facit mentionem.* xv annis hæc posteriora sunt anno 38 Philadelphi Dionysiano. Præterea cur dicit sub Simone Onias filio librum suum conscripsisse, eo argumento vnico, quod eius meminerit ? An omnium æquales C sumus, quorum in libris nostris meminimus ? Quid si ipse Iesus filius Simonis meminit , tanquam, qui diu ante esse desierit ? Lege caput L. eius aurei libri. Videbis eum loqui de homine , qui eum tot annis antecesserit, vt eum videre non potuerit. Sed fortasse intelligendum de anno xxxviii Iubilei vicesimi quinti, qui incidit in annum Iphiti 539 , periodi Julianæ 4476 , Euergetæ autem decimum quod simile veri videtur. Locos medios Solis, quos ex anno Dionysiano citat Ptolemæus , nihil refert cum anno nostro cœlesti comparare , cum deprauatissimi sint.

DE INI-

DE INITIO PTOLEMÆI PHILOMETORIS.

A

APVD Ptolemæum obseruatur defectio Lunæ, septimo anno Philometoris, Nabonassar 574, Φαρμακίζ. anno periodi Julianæ 4540, ultima Aprilis, feria sexta, sequente septima, cyclo Solis IIII, Lunæ XVIII. anno mundi 3776, Tauronos VII. Zyon 1.17.6, Septemb. XXVII. anno Iudaico 3587, Ijar XV, cuius character, 6.8.1004. anno 4 tertiaræ periodi Calippicæ, μεγάλων ἔτη επί δέκα. Quare conuenit cum Lunari Ijar, anno 61 secundæ periodi Alexandreæ, XIIII Ijar politici. Nam Tisri fuit XXII Septembris, feria 3. Alioqui si vñi essent anno hodierno, B fuisse ille annus abundans. Nam Tisri fuisse feria secunda. Ne Nisan incideret in quintam, Marchesvan fuisse πειακοιθήμερος. Ex his igitur colligitur, annum primum Philometoris incidere in annum Nabonassari 568, periodi Julianæ 4533. hoc est, in annum quartum Olympiadis 149. In Chronico Eusebiano primus annus Philometoris e regione anni primi Olympiadis 150, non autem 4 Olymp. 149.

DE ENCÆNIIS MACHABÆI.

CTEMPLOM expiatum est XXV Casleu anni Alexandrei 148, qui erat 72 periodi secundæ. Tisri Kalendis Septembris, feria secunda, cyclo Solis XIII, Lunæ octauo. anno periodi Julianæ 4549. Erat annus embolimatus abundans. Neomenia Casleu XXXI Octobris, feria VI. Proinde XXV eiusdem XXIV Nouembbris, feria secunda. anno mundi 3786, Scorpionos XXIX. Zyon 7.3.14, Septembris XXVII. Anno Iudaico 3597, Casleu Lunaris 26: cuius neomenia 4.23.618, feria quinta, Octobris XXX. Cui respondet XXVI Mæmacterionis πεντετετάρη anni XIII tertiaræ periodi Calippicæ. Anno Iphiti 612, νεομένια Διώ. Erat enim quartus nonæ periodi Olympicæ: quadragesimus secundus Atticæ, Μαγιακῆς πέμπτη επί δέκα. Iudei hoc solenne vocant תְּנַחֲנָה hoc est, ἑγκατισμόν. item תְּנַחֲנָה id est, λυχνοκαίσ: Iosephus etiam φῶται. Cuius verba: ἐξ ἀπείνα, μέχει δεῦρο, τιν' ἐοτιν' αὐγούμενον, καλούμενον αὐτιν' ΦΩΤΑ, εἰ τοι παρ' ἐλπίδας, οἴμα, ζεύτιν φωτῖνα τιν' ἐξοταν τιν' πεστηγοῖσιν θέμψοις ἐοτην. Atqui nos scimus per illos dies octo, tantum lucernarum ab illis accendi, ut nusquam alias plus. Itaque inde appellatio τὸν φωτῶν, καὶ τῆς λυχνοκαίσ.

Oo 2 DE INI-

DE INITIO SIMONIS IVDÆORVM A
ETHNARCHÆ.

IUDÆI æram contractuum, quam a Tisri putabant in publicis tantum & legitimis actibus, tum primum desierunt, cum Simon Hyrcanus summum iniuit sacerdotium Hierosolymis, anno Alexandro 170. Tunc enim primum cæptum in actibus legitimis subscribi non, ut antea, ANNO GRÆCORVM ILLO AVT ILLO: sed, ANNO ILLO HYRCANI IVDÆORVM ETHNARCHÆ PONT. MAX. Autor liber prior Macabæorum, cap. xiiii, 41: ac post illum Iosephus. In Perek Ros haffana, ex sententia Rab Aha bar Huna בְּתִלְתָּא בַּתְּשֵׁרִי בְּטִילָת אַרְכָּרְתָּא פְּנִ שְׂטְרִיא שְׂגָרוֹת סְלָכוֹת יְהוָה שֶׁלָּא לְהֻכֵּר שָׁם B שָׁפִים עַל פִּיחָס וְכַשְׁבִּירָה סְלָכוֹת חֲשֹׁמָנוֹנָי וְגַנְחָוָס חַתְקִינוֹ שִׁיחָיו מְזָכְרִים שֶׁשָּׁפִים אֲפִילוֹ בְּשְׁטָרוֹת וְכֵךְ וְתוֹ בְּתוֹכֵבָן בְּשִׁנְתָּבָךְ וְכֵךְ לְיִוחָנָן בְּחֵן גְּרוֹל לְאֵל עַלְיוֹן וּבְשְׁמָפוֹעַ חַכְמִים בְּדָבָר אֲמָרוֹ לְמַחר וְהִ פּוֹרַעַת חֹבוֹן וּנְמָצָא שְׁטָר סְוֹטָל בְּאַשְׁפָח בְּיִטְלוֹ וְאַוְתָן הַיּוֹם עַשְׂאוּהוּ יְום טָוב id est: *Tertia Tisri abolita est mentio contractuum, edicti, quod edixerunt Reges Gracia, ne in ore suo commemorarent nomen Dei. Postquam vero prævaluit regnum Hasmonæorum, et vicerunt eos, sanxerunt, ut commemorarent nomen Dei etiam in contractibus. Itaque sic scribabant: IN ANNO ILLO ET ILLO IOHANNIS SACERDOTIS MAGNI DEI SVPREMI. Quo audito sapientes dixerunt: Cras aliquis soluet debitum suum, et inuenietur chirographum projectum in finum. Aboleueruntque illud, et eum diem festum instituerunt. Verum quidem, appositum annum & nomen Simonis, sed cum anno Græcorum. i. Macab. xiiii, 27. Nam ibi est actus legitimus. Eodem anno Græcorum Alexandro 170, Iudaico autem 171, Ijar xxiiii, institutum solenne ob depulsum ex arce Macedonum præsidium. Erat annus xviii tertiae periodi Alexandræ. Tisri 28 Septemb. feria vii, Marchesvan pleno. Itaque Nisan feria 3, Martij xxv. Ijar xxiiii Aprilis, feria quinta, cyclo Solis viii, Lunæ xii, anno periodi Julianæ 4572. Et proinde xxiiii Ijar, Mai xvi, feria vi: anno mundi 3808, Tauronos xxiiii. Ergo neomeniæ Tauronos & Ijar ciuilis concurrerunt, imo & Θαεγηλιῶν πεντεμεῖα anni 36 tertiae periodi Calippicæ. Zygona. 6. ii. 17, Septembris xxvii. anno Iudaico 3619, Ijar καὶ σελήνων xxv: cuius character 3. ii. 752, D Aprilis xxii. Hinc puto verum computum annorum ciuilium illius saeculi incipere. Nam Iosephus ait Hierosolyma a Pompeio capta, tertio mense, ἐν μησίᾳ. Thamuz sane est tertius ab Ijar. Alibi idem scriptor Adar vocat undecimum mensem, & Tebeth nonum, nemirum ab Ijar. Si enim ita non est, vincant rationibus, & ego manus dabo. Alioqui non video, cur haec non sit optima ratio. Ab hoc Hyrcano cæpta est dici domus Hasmonæorum, puto, quia ludxi*

AIudæi יְהוּנָה interpretantur principes ex LXVIIII Psalmo. Rabbi Kimhi, & alij eo antiquiores, quod Matthathias summus Pontifex, inquiunt, progenitor ita vocatus sit. At neque ita cognominatus fuit ille Matthathias, neque fuit summus sacerdos, sed sacerdos de plebe, ex ephemera Ioarim, & montanis Modim. Idem abusus in nomine Macabæorum. Iudas enim filius Matthathiæ solus cognominatus fuit Macabæus. At Græci Macabæos vocant septem adolescentes, qui ab Antiocho tormentis excruciatæ sunt, quorum nomine extat Iosephi liber aureolus titulo εἰς τὰς Μακαβαῖος. Sed quis concedat illos ita vocatos, cum vñus tantum, vt dixi, Iudas de gente sacerdotali ita cognominatus fuerit? Idem rursus abusus in tertio libro **B** Macabæorum, qui totus pertinet ad Iudæos Ἑλλεισάς, & Ægyptien-ses, non autem ad domum Hasmunnæorum. Ergo apparet πατέρες τὸν ὑπὲρ τῆς Ἱροσκείας διακομόθες vocatos Macabæos tam ab Hellenistis, quam a primis Christianis.

DE E P O C H A T Y R I O R V M .

Q Curtius libro IIII de capta Tyro ab Alexandro: *Multis ergo casibus defuncta & post excidium renata, nunc tamen longa pace cuncta refouente sub tutela Romana mansuetudinis acquiescit.* Colonos in eam deductos a Romanis innuit: quod perspicue ostendit Vlpianus de Censibus: *Sciendum est, esse quasdam colonias iuris Italici, ut est in Syria Phœnice splendidissima Tyriorum colonia, unde mihi origo est, nobilis regionibus, serie sæculorum antiquissima, armipotens, fæderis, quod cum Romanis percussit, tenacissima.* Huic enim Diuus Seuerus, & Imperator noster ob egregiam in rem publicam, imperiumque Romanum insignem fidem, ius Italicum dedit. A deducta autem colonia annos suos putabant Tyrij, eaque epocha Fastos suos, & omnes actus legitimos signabant, non aliter ac pleræque aliæ coloniæ, vt supra ostendimus de Interamma, Neapoli, Rauenna, & aliis, & de Lugduno nobis quoque constat. Tempus igitur deductæ coloniæ, atque adeo Tyriorum æræ colligitur **D** ex actis Synodi Chalcedonensis, Actione IX, in qua ita scriptum exstat: **I B A E E D E S S E N A E E P I S C O P I L I B E L L V S Q V E R V L O S V S :** Post Consulatum Flavij Zenonis, & Posthumiani venerandorum virorum Consulum, sub die quinto Kalendarum Martiarum in Colonia Tyro clarissima Metropoli Consulari, anno quingentesimo septuagesimo quarto, mensis Februarij quinta & vigesima, inductione prima. Et Consules & indictio produnt annum Christi 448. Erat igitur annus per-

OO 3 riodi

riodi Julianæ 5161. Proinde annus primus Æræ Tyriorum consur- A
git ex anno 4588, cyclo Lunæ IX, Solis XXIIII. Apud Euse-
bium annus primus Olympiadis 264, Christi Dionysianus 277,
Periodi Julianæ 4990 comparatur cum anno Tyriorum CCCCII.
Ergo annus primus æræ Tyriæ consurgeret ex anno 4589 periodi
Julianæ: atque adeo triennio antiquior esset ea æra, quam prodit
Synodus Chalcedonensis. Rursus si menses omnes Tyriorum fue-
runt τετακοντημερι, cum Epagomenis appendicibus exitu anni, cum
XXV Februarij in anno bisextili conuenerit cum decima Peritij, pro-
culdubio neomenia Epagomenon inciderit in 17 Martij: neomenia
autem Dystri in XXII Martij. Proinde annus Tyriorum idem fue-
rit cum Damasceno, de quo tractatum loco suo in libro IIII. At B
qui apud Maximum monachum neomenia Peritij Tyrij init ex XIII
Februarij, non ex XVI, vt postulat ratio secundum synodum. Sed
mensium illorum Tyriorum initia apud Maximum sunt perturbata,
neque sibi constant. Et præterea quatuor tantum menses sunt XXXI
dierum apud eum, Xanthicus, Artemisius, Dæsius, Panemus: reli-
qui septem tricenarij. vt hoc modo annus Solaris fuerit tantum die-
rum 364. Quare tota via & in mensium neomeniis, & in nume-
ro dierum ibi erratum est. De his vero mensibus vide amplius in dia-
triba de morte Valentiniani iunioris. Nam habent nescio quid his
simile. Sed difficile est coniectura assequi.

C

DE PRIMIS KALENDIS JANVARI IVLIANI.

ANNVS Iphiti 1014, inquit Censorinus, erat 283 eorum, qui Juliani vocantur, a Kalendis Ianuariis, vnde anni a se constituti Cæsar fecit principium. Porro annus idem Iphiti 1014 erat, vt ipsemet scribit, 986 Nabonassari. Proinde Kalen- dæ Ianuarij Julianæ inciderunt in annum Nabonassari currentem 703. Neomenia Thoth IIII Septembbris, feria VI. Ergo Kalen- dæ Ianuarij concurrerunt cum ultima Choiac, feria sexta. Itaque a meridiie Nabonassari, ad meridiem primarum Kalendarum Iulia- D
narum, anni sunt Ægyptiaci 702, dies 120. Cyclus Solis XXI. Litera Dominicalis C B. Cyclus Lunæ XI V. anno periodi Julianæ 4669. anno mundi 3905: Ægonos IX. Neomenia Zygonos, 7. 23. 56', Septembbris XXVI. anno Iudaico 3716, tricesima Thebeth Lunaris. Nam secunda Ianuarij cœpit neomenia Schebat, cuius charactet, 7. I. 940. anno 39 quartæ periodi Alexandreæ, qui erat defectiuus embolimæus, vicefima nona Thebeth, trans- latione

Alatione neomeniæ Tisri a prima feria, ad secundam, facta. anno 57 quartæ periodi Calippicæ, Ποσειδέων πεντηκοῖς καθ. anno quadragesimo septimo decimæ periodi Olympicæ, Δύσρες δεκάτη πεντεξα. anno nono periodi Atticæ, Ποσειδέων πέμπτη φθίνοντος. Anno periodi Julianæ 4667, Kalen. Ianuarij prisci cæperunt a XIIII. Octobris Juliani. Kalendæ Merkedonij, XII Nouembris. Kalendæ Februarij, v Decembris Juliani. Kalendæ Nouembris, xxx Augusti. Desiuit igitur Nouember Romanus in XXVII Septembris Juliani. Inde Cæsar intercalauit dies LXVI, qui desierunt in secunda Decembris Juliani. Kalendæ Decembris Romani in tertia Decembris Juliani. Itaque 29, id est, vltima Decembris Romani concurrebat cum tricesima prima & vltima Decembris Juliani. Atque is fuit annus confusionis dierum 444, incipiens a XIIII Octobris Juliani anni periodi Julianæ 4667, & desinens in vltima Decembris Juliani anni 4668. Cæpit autem ille annus confusionis, quo tempore C. Cæsar cum Cn. Pompeio Cn. F. bellum in Hispania gereret. Romæ quidem intercalatum fuit, vt vidimus: sed in prouinciis Romani non intercalarunt. Nam autor Commentarij de bello Hispanico, Latinior, quam eloquentior (Non enim assentimur iis, qui barbarum auctorem vocant, cum sit scriptor purissimi sermonis, sed inconditi) is, inquam, scriptor ait, nocte, quæ fuit pridie, quam Cæsar Ventisponte oppidum oppugnaret, Lunam hora circiter sexta viam esse. Quia is auctor singulos dies, quibus quidque gestum sit, recenset ordine, a XI Kal. Martij: ex ea dinumeratione clare patet eum fuisse IIII Kal. Martiarum. Erat annus 38 periodi Alexandreæ. Neomenia Casleu XV Nouembris. Ut Luna oriatur circa mediam noctem, oportet, vt sit vicesima secunda, aut vicesima tertia: nimirum VII, aut VIII Decembris Juliani. Itaque si Kalendæ anni Romani cæperunt a XIIII Octobris, & non intercalatum sit, Kalendæ Februarij concurrebant cum XII Nouembris. Ideo IIII Kalend. Martias VIII Decembris, Luna vicesima secunda: vt erat propositum. Non igitur intercalatum fuit. Et sane magistratus, qui regebant prouincias, perinde ciuilibus diebus vtebantur, ac si eo anno, quo administrabant prouinciam, intercalatum non fuisset. Id ex multis locis Ciceronis ad Atticum perspicue constat: vt cum ait Cicero se togam Liberalibus Q. Ciceroni dedisse perinde, ac si intercalatum non sit. Non enim audebant intercalationem celebrare, nisi prius Romæ celebratam accepissent. Ex his videmus, quantum luxata sit vetus epocha anni Juliani vitio intercalationis aut alieno tempore celebratæ, aut suo omissæ: quod iam multis annis ante correctionem Julianam contigerat. Nam 122 annis ante editionem anni Juliani, Luna defecit,

Oo 4 nocte,

nocte, quæ præcessit pridie Nonas Septembris Romani, L. Aimilio A Paullo, C. Licinio Crasso c o s s. qui defectus conuenit nocti, quæ secuta est xxii Junij Juliani, anno periodi Julianæ 4546. Si igitur xxii Junij Juliani conuenit cum iii Septembris Romani, & adhuc desunt 116 dies absoluendo anno Romano: ergo annus Romanus definit in xiiii Octobris Juliani: quomodo fere erat anno confusionalis. Non dubium est autem, quin Kalendæ Ianuarij Romani primum cæperint a viii, aut ix Ianuarij, quæ erat epocha $\chi\epsilon\nu\tau\varsigma\chi\mu\epsilon\pi\varsigma$ Athenis. Diebus igitur 118 deficiebat a prisca epocha, anno confusionis. Neque dubito, quin veteres Attici $\tau'\chi\epsilon\nu\tau\varsigma\chi\mu\epsilon\pi\varsigma$ vocarint $\nu\epsilon\sigma\tau\varsigma$, quod inde inciperet computus anni prisci Solaris. Nam & brumam ita vocabant Romani. Censorinus: *Iccirco a. B liis a nouo sole, id est, a bruma, aliis ab aequinoctio solstitio, plerisque ab aequinoctio verno, &c.* Virgil.

Vel cum sole nouo densæ torrentur arista.

Seruius: *Novo. Prima astatis parte. Etiam sol nouus est viii Kal. Ianuarij die.* Nescio, an locus Gellij lib. xviii. cap. i. *aestate noui anni,* ita accipiendus sit. Sed & Romani nouum Solem vocabant Kal. Ianuariis, propter nouos fasces Consulum. Statius in xvi Consulatum Domitiani,

—*Insignemque aperit Germanicus annum,*

Atque oritur cum sole nouo.—

Cum autem septem fuerint caui menses in anno Romano, Ianuarius, Aprilis, Iunius, Sextilis, September, Nouember, December, quorum quinque singuli dies, reliquis autem duobus bini additi sint a Cæsare: non immerito quis quæsiuerit, an festa Romana eodem die mensis antiquitus fuerint, ut postea edita sunt in anno Juliano. Verbi gratia: Palilia erant in xxii Aprilis, hoc est, xi kal. Mai in mense Juliano. Si ita erant in anno prisco; cum in eo Aprilis cauus esset, non erat xi, sed x kal. Aut contra: si illud solenne fuit xi kal. non erat in xxii mensis, sed in xx. Ita etiam de aliis merito dubitari possit. Sed dubium tollit Macrobius, qui de Saturnalibus ita scribit: *Apud maiores nostros Saturnalia die uno finiebantur, qui erat ad quartum decimum Kalendas Ianuarias. Sed postquam C. Cæsar huic D mensi duos addidit dies, sextodecimo cepta celebrari.* Non igitur solennia sollicitauit de sedibus suis Cæsar. Sed explendo cauos menses fecit, ut quod solenne antea erat, verbi gratia, xiiii Kal. postea esset xvi Kal. si quidem duo dies adiecti essent, aut xv, si unus. Hoc modo Cæsar Augustus natus est ix kal. Octob. Suetonio, Kalendario Colotiano, Saxo Narbonensi, sed in forma Iuliana. At in forma veteri, viii kal. Itaque in fragmento Kalendarij Romani sub monte Trinitatis effosso,

c regione

Ae regione xxii Septembris exaratum est: MERC FLR. EX SC.
 QVOD IS DIES IMP. CÆSAR NATALIS EST. Ergo secun-
 dum priscum annum Romanum Augustus natus viii Kal. Octob.
 Hanc formam statim arripuerunt Orientales nationes, Antiocheni,
 Agareni, & aliæ vicinæ gentes. Antiocheni quidem a Kalendis O-
 ctobribus Julianis anni Confusionis, Laodiceni ab ipsis Kalendis
 Ianuarij Julianis, nisi cæperint a Martio. quod non abhorret a vero.
 Nam & hinc quoque sumunt initium Lunarium mensium Samari-
 tani, idque ab anno confusionis, vt suo loco videbitur, feria sexta.
 Indi a Kalendis ipsis Ianuarij Julianis propter feriam sextam. Nam
 inde videntur exorsi menses suos Lunares solutos. Et quidem om-
 Bnium vetustissimus auctor Iosephus in libris αλωσεως vtitur mensi-
 bus Julianis Syromacedonicis. De distributione dierum in menses
 locuti sumus libro IIII. sed de Merkedonio, aut Merkedino mense
 quod delibauimus, hic fusius explicandum, nimirum eo mense olim
 mercedes exolui solitas: vnde mensi nomen. Iulius vero Cæsar eos
 dies, quibus mercedes exigebantur, & luebantur, qui teste Festo,
 Merkedini vocabantur, in tres menses erogavit: sex in Quintilem:
 quatuor in Septembrem: tres in Nouembrem. qui omnes ita signati
 sunt M E R K. in Kalendario Colotiano. illi dies erant sacri. Tertul-
 lianus de Idololatria: *sunt quidam dies munera, que apud alios*
honoris titulum, apud alios mercedis debitum expungunt. Nunc ergo,
 C inquis, recipiam meum, vel rependam alienum. Si hunc morem sibi ho-
 mines de superstitione consecraverunt, tu extraneus ab eorum vanitate
 quid participas idolothyta solennia, quasi tibi quoque prescriptum sit
 de die, quo minus id, quod debes, vel tibi ab homine debetur, citra diei
 obseruationem luas, vel recipias? Da formam, in quam velis agi tecum.
 Non est locus insignior ad hos Merkedinos, aut Merkedonios
 dies explicandos.

DE ANNO CÆDIS CÆSARIS.

C Ivlius Cæsar imperfectus est, se v, & M. Antonio coss.
 Is autem erat annus Julianus secundus, vt etiam testatur Cen-
 D forinus. Itaque character anni illius erat cyclus Solis xxii,
 Lunæ xv. Quidam docti viri ex defectione Solis, quam ex verbis
 Virgilij οὐαργπτολεῖσι, conferunt annum cædis Cæsaris in 703 Nabonassari. Defectionem autem illam Solarem comparant cum 28 Pa-
 chon: quod tempus respondet cum 28 Mai. Fuit ergo cyclus Lu-
 næ xiii, feria vii: vt clare constat ex epocha Nabonassari. Igi-
 tur Cæsar imperfectus fuerit anno primo Juliano. Quod quam ab-
 horreat a vero, corum ipsorum, qui ita censem, iudicium esto.
 Nam

Nam **xiiii** cyclus Lunæ fuit anno primo Iuliano, Cæsare quartum Consule. Interfectus autem est, se v Consule, M. Antonio collega, cyclo Lunæ **xv**. Vide, quam falluntur viri docti, vbi virgulam diuinam, & characterem non apponunt. Præterea si liceat ἀκριβεῖτερον τοῦ παραπλήσιου, ac motus cælestes consulere: nos constanter negamus ullam defectionem Solarem illo anno fuisse, quo cyclus Lunæ fuit **xiv**, neque adeo sequenti. Versus Virgiliani, ex quibus hanc defectionem hariolantur, hi sunt:

*Ille etiam extincto miseratus Cæsare Romam,
Cum caput obscura nitidum ferrugine texit,
Impiaque aeternam timuerunt secula noctem.*

Nos vero his versibus ullam Solis eclipsim designari negamus. Potius intelligitur res prodigiosa, quæ circa Solem acciderit toto anno cædis Cæsaris. Plinius enim refert illum annum prodigiosum fuisse Solis pallore continuo, & quodam quasi eius defectu perpetuo: quod non tacuit Tibullus:

*Ipsum etiam solem defectum lumine vidit
Iungere pallentes nubilus annus equos.*

Neque aliter Ouidius, lib. **xv**. Metamorphoseon:

*----- solis quoque tristis imago
Lurida sollicitis præbebat lumina terris.*

Antonius Triumuir in Epistola ad Hyrcanum Ethnarcham Iudeorum apud Ioseph. **438**, διὰ τὸν ἡλιον ἀπειρόφθαλμον ὅπερ ἀντὶ αὐτοῦ αἰδίῳ εἶπεν Καίσαρε μῆνας. Cedrenus in **vii** anno Iustiniani. ὃν τέττανα χρέων ὁ ἡλιος ὥσπερ ἡ σελήνη χωρὶς ακτίων τλεύει γλυκῶς εἰς γνάζειν αἴπαντα τὸν ἐμπαιτὸν. σπέι πλεῖστον δὲ ἐκλείπονται ἔωκεν. ὃν τέττανα τῷ χρέων οὐτε πόλεμος οὐτε θαύματα ἐπιφερόμενοι τοῖς αὐτρώποις ἐπέλιπε. Annales Constantinopolitaní notant, anno Dominico **798**, Solem per dies **xviii** ita obte- nebrasse, ut naues in mari oberrarent. Quidam Ἰερεῖαζον, & hoc prodigium conferebant in crudelitatem Irenes, quæ filium Constantinum excæcasset. Sed quid vetera & externa exempla aduocamus? Ecce anno Christi **1547**, mense pueri annorum **vii**, Sol sudo cælo, pallidus apparuit per solidum quatriduum a **xxxi** Aprilis, per totam Galliam: quod & per Germaniam, & Britanniam accidisse constitit. Sane multa mala postea consecuta sunt: de quibus alienum hoc loco dicere. En defectionem; quam docti viri ex versibus Virgilianis explicantur: quorum errorem fuit Seruij interpretis exposicio. Constat, inquit, occiso Cæsare in Senatu, pridie Iduum Martiarum Solis fuisse defectum ab hora sexta, usque ad noctem. Posset etiam suspicionem augere Sex. Aurel. Victor Andreæ Schotti: cuicis verba hæc sunt: *Dictator in perpetuum factus a senatu, in curia, Cæsio*

A Casio & Bruto cedis auctoribus, tribus & viginti vulneribus occisus est: cuius corpore pro rostris posito, sol orbem suum celase dicitur. Sed neque pridie Iduum, quod vult Seruius, imperfectus est Cæsar; neque pridie Idus, quibus imperfectus, coniunctio Luminarium fuit. Annus extincti Cæsaris in periodo Iuliana est 4670.

DE INITIO CÆSARIS AVGVSTI.

Avgvstvs natus est ix Kal. Octobris, hoc est, xxii Septembris antiqui, M. Tullio Cicerone, C. Antonio Coss. Capricorno horoscopante; auctoribus Suetonio, nummis argenteis Augusti; & Cæsare Germanico in Arateis: cuius hæc verba de Capricorno:

*Hic, Augste, tuum genitali corpore numen
Attonitas inter gentes, patriamque pauentem
In celum tulit, & maternis intulit astris.*

Ex quibus non solum Capricorno horoscopante, sed & tumultu Catilinario natum perspicue aperitur. Annus Romaanus, quo M. Tullius, & C. Antonius Consulatum inierunt, cœpit ab Octobri anni periodi Julianæ 4650. id est, aut a xiiii Octobris, si annus antecedens fuit communis, aut xxiiii eiusdem Octobris, si anno antecedente intercalatum fuit. Proinde priori modo totum Septembrem vindicat Julius. Posteriore, ultima Julij fuerit xxii Septembris Romani; iam sub Leone, non sub Cancro. Si igitur Augustus natus est horoscopante Capricorno, duo necessario concedenda, ut & anno communi, non intercalario, item ut post Solem occasum, non interdiu natus sit. Nam ut mense antiquo Septembri sub Capricorno editus sit in lucem, genitaram nocturnam omnino esse oportet. Et sane id videtur ex verbis Germanici colligi, qui dicit,

— Maternis intulit astris.

Capricorni, quatenus est sidus, mater Nox est, sicut & aliorum omnium astrorum. Euripides:

ὦ Νύξ μέλανα χειρίων ἀσέων τερψί.

D Tibullus: *Ludite: iam Nox iungit equos, currumque sequuntur
Matris lasciuo sidera fulua choro.* Ut recte olim emendauit

M. Ant. Muretus. Ergo *Capricornus intulit maternis astris*, id est, nocturnis, vitam Augusti nascentem. Ita etiam locutus est Claudianus de laudibus Serenæ: — *cum te Lucina beatis*

Adderet astrorum radiis. — Id est, cum tu prodires in oras luminis. Sed Germanicus addendo *maternis*, id est, nocturnis, ostendit genitaram esse nocturnam. Imo etiam si non addidisset, tamen necesse

cesserit ita fuisse. Quare manifestum mendum est in Suetonio, non v-A
tique librarij, sed ipsius Suetonij, qui scribit natum paulo ante ex-
ortum Solis. Si Augustus natus est ante exortum Solis, Capricorno
horoscopante, ergo natus est Sole Capricornum obtinente: & pro-
inde natus fuisset, mense Decembri Iuliano, aut Ianuario, & con-
sequenter non Septembri antiquo, sed Martio. Quod est absurdum.
Augustus ergo natus est circiter xxii, aut xxiii Iulij, post Solem
occasum, Sole ultimas partes Cancri obtinente. Proinde ultimis
partibus Capricorni orientibus natus est, Sole occaſo: nisi quis dicat
vno aut altero gradu minus. Quod nihil refert. Hoc tantum con-
stet, Augusti genesin cadere in Iulium mensem, siquidem natus est
Septembri Romano: item nocturnam esse, siquidem Capricorno B
horoscopante: idque anno periodi Julianæ 4651, cyclo Lunæ xv,
Solis tertio. Post fastos a Cæſare correctos, omnes, qui nati erant
sub anno Romano, putabant annos ætatum suarum in anno Iulianæ
ab iisdem mensibus, quibus nati erant sub anno prisco. Exem-
plum manifestum est in xxiii Octobris Iuliani, cui attributus est
dies natalis Augusti in Fastis Iulianis, Sole posito in finibus Virginis,
cum tamen natus esset eodem quidem mense, sed Sole situ in finibus
Cancri. Ita pereunt totus Leo & Virgo de tempore ætatis Augusti
in ratione annorum vitæ eius: & cum eius anni incipient a Iulio,
imputantur tantum a Septembri. Dies 79 anno confusione supra
365 excurrentes fraudi sunt fastis Romanis: quod illi insuper ha- C
beantur, & dissimulentur, tanquam nulli fuerint in rerum natura.
Ante editionem Julianam fere vno saeculo Kalendæ Ianuarij Ro-
mani cæperunt semper ab Autumno, vt supra a nobis demonstra-
tum est. Ideo plusquam menses tres dissimulantur in Fastis Consu-
laribus: & propter diuersos cyclos Lunæ, a quibus principium anni
incipit, & cum quibus medium anni concurrit, non raro incidit
perturbatio. Ne longe discedam: Velleius Paterculus ait anno cæ-
dis Cæſaris Augustum ingressum fuisse annum xix, cum annus
cædis Cæſaris habuerit eundem cyclum, quo natus sit Octauianus.
Ergo annum vicesimum, non autem vnde vicesimum agebat, idque
a Iulio illius anni. Itaque Augustus ipse in Indice rerum a se gesta- Di
rum dicit se tunc fuisse natum annorum vnde viginti. Annorum vnde
viginti est is, cui annus vicesimus currit: bimulus puer, cui ter-
tius. Itaque hæc locutio multis imposuit, vt in Euangelio ἐπει τρία
κοντά ὡν. Tot annorum dicimus, quot compleuimus; non imputato
eo qui instat. Et ita semper optimi scriptores omnium idiomatum
vſurpant. Extat Index rerum ab Augusto gestarum Ancyrae Ga-
latiæ in lapideis stelis incisum: quem tamen in æneis tabulis ipſe

Augustus

A Augustus incidi voluit, quæ ante Mausoleum statuerentur, teste Suetonio, vt ipse cum scripserat paulo ante excessum suum, duobus Sextis, Apuleio, & Pompeio coss. Post eius deceßum incisus est in duabus aheneis pilis Romæ, cuius exemplar Roma Ancyram translatum: quod is locus communi totius Asiaræ delectus, in quo ad aram Genij Augusti publice sacrificaretur, vt in quibusdam locis Galliaræ fiebat, puta Lugduni, & Narbone. In Edicto Augusti pro Iudeis apud Iosephum, libro x, ita legitas: τέ Φίλιοι μας ὅτι αὐτοὶ τοῖς ἐμῆς δύστείας, ἵνα ἔχω πέρι παιδαρίους, καὶ τοῖς Γαϊς Μαρκίς Κεντωέντα, Καὶ τοῖς διάτομα κελεύω αἰστεθῆναι τὸ ἐποιματότω τόπῳ * φυνθέντι μας τοῖς τοῖς Ασιαῖς τὸν Αγκύρην (male vulgo Δεργύρη) εἰς δὲ τὸν τοῦτον τὸν περιεργάτων, δώσει δίκαιος μετέγραψεν τὸν Καταρθρωτὸν νόμον. Extant igitur aliquot paginæ marmoreæ illius Indicis Ancyrae, quarum exemplar beneficio clarissimi viri Augerij Busbekij huc delatum, diligentia Andreæ Schotti publicatum est primum. Deinde duo literarum nostri sæculi lumina Iustus Lipsius, & Isacius Casaubonus illius defectus multos supplerunt, menda indicarunt, & sustulerunt. In eo igitur Indice ita scribit ipse Augustus: *Annos undeviginti natus exercitum priuato consilio, et priuata impensa comparaui.* undeviginti annorum se vocat, usque ad a.d. ix Kal. Octobr. eiusdem anni secundi Iuliani. Et hinc multi ordiuntur primum annum Imperij Augusti: alij ab anno sequente, a C Consulatu eius. Duo enim imperij eius initia a scriptoribus usurpan- tur. Prius a comparato exercitu, alterum ab Actiaca victoria: de quo suo loco. Sed, vt dixi, prius initium alij a cæde Cæsaris, alij a Consulatu ipsius Augusti, quem iniuit, collega Pedio, post cædem amborum coss. xiiii Kal. Septemb.

DE ÆRA HISPANICA.

Non omnes nationes statim edicto reformationis anni paruerunt: sed maior pars moniti: alij victi, vt Ægyptij, qui illam formam non admiserunt ante victoriæ Actiacam, postquam D eorum regnum in Provinciam redactum. Neque vero Hispani prius admiserunt, quam magna clade victi a Domitio Caluino Procos. vt scribit Dion. καὶ τὸν αὐτὸν Στρυχονίον ἐγένετο μήποτε τὸν Επιδαυρίον τοῖς Πλευριοῖς κύματος. καὶ αὐτῶν οἱ Πωλίων μάχας ἐπαυτεῖν, ἐγένετο τοῦτο τὸν Ιερείαν Κερταρῶν. καὶ αὐτὸς οἱ Καλιένθη κατεσχέψατο. Nescio, an mendum sit in Κερταρῶν, pro Καρπιταρῶν, aut Ωρηταρῶν. Hæc clades Hispanorum accidit anno Juliano vii, L. Marcio Censorino, C. Caluino Sabino coss. teste codem Dionem, cyclo Lunæ primo.

Pp Itaque

Itaque anno sequente, qui erat **V I I I** a Kalend. primis Julianis, ini- A
uerunt Computum annorum suorum, non autem ab anno primo
reformationis, vt Antiocheni, sed a Ianuario, qui proxime victo-
riam Caluini sequutus est, vt Alexandri annos Augustorum non a
primis Kal. Julianis, sed a Thoth, qui proxime mortem Antonij &
Cleopatræ sequutus est, annis **38** absolutis ante annum primum Chri-
sti Dionysianum. Et tamen hanc Æram non Augusti, sed Iulij Cæ-
faris vocabant, propter formam anni Julianam. Et vt primus annus
Iulij Cæfaris bisextum intercalauit, ita etiam primus annus Æra His- B
panicæ : quia cum anno & cyclum Solis vitiosum admiserunt.
Fuit annus periodi Julianæ **4676**. Itaque annis Christi Dionysianis
semper addenda **38**, vt habeas æram Hispanicam. Sic annus præ-
sens **1596**, quo hæc scribebamus, est Æra Hispanica **1634**. Qui
Æra Hispanicæ mentionem fecerit, antiquorem testem nancisci non
potui, quam Concilia Carthaginensis, & Concilij Toletani librum,
in quo in peruetusta membrana ita scriptum fuisse testis est Ambro-
sius Moralis historiæ Hispanicæ conditor diligentissimus : **I N C I -**
P I V N T E X E M P L A R I A P R O F E S S I O N V M I N C O N C I L I O
T O L E T A N O C O N T R A S E C T A M P R I S C I L I A N I . E R A
C C C C X X V I I I : Is erat annus Christi **c c c c**, Consulatu Fl. Man-
lij Theodori, non autem, Flauii, Stilicone & Aureliano c o s s . ta-
meti hos c o s s . prodiderit idem Moralis. De Æra Hispanica sic
Iulianus Pomerius Episcopus Toletanus contra Iudæos lib. **III.** **I am** C
vero *residuus annorum numerus a tempore nativitatis Christi, usque in præsens, in promptu est unicuique ē scire, si volet, ē supputare, si placet, a sumptis scilicet annis, secundum Eram, ab ipsa Domini incarnatione. Era enim inuenta est ante xxxviii annos, quam Christus nasceretur. Nunc autem acclamat Eram esse DCXXIIII. Detractis igitur xxxviii annis, ex quo Era inuenta est, usque ad nativitatem Christi, residuum sunt DCLXXXVI anni.* In veteribus Cippis His-
panicæ frequentissima est Æra mentio, in quibus nunquam Æra, sed
Era scribitur. vt in agro Hispalensi: *Paula Clarissima Femina Famu-
la Christi vixit annos XXIIII, Menses Duos. Recepit In Pace xvi D*
Kal. Februarias. ERA DLXXXII. In agro Eborense: *Iulianus Fa-
mulus Christi Episcopus Ecclesiae Eborense H. Situs Est. Vixit Annos Plus*
Min. LXX. Rec. In Pace KAL. DECB. ERA. DCIIII. In agro Hi-
spalensi: *Macarius Famulus Dei Vixit Annos LII. Recepit in Pace*
Die x KALIAN. ERA. DLVIIII. In eodem agro: *Alexandria Clarif-
fima Femina Vixit Annos Plus Minus xxv. Recepit In Pace Decimo*
KAL. IANVARIAS. ERA. DIII. Hæc est vetustissima, vt quæ
incidat in sæculum Sidonij Apollinaris. In his omnibus testimoniosis
nunquam

A nunquam *Æra*, vt dixi, sed *Era* scribitur. Sepuluenda Cordubensis in libello, quem de anni emendatione edidit, ait vitiōse interpunktum *ÆRA*, pro *A.E.R.A.* idque esse dicit: *ANNVS ERA T AVGVSTI*. Mirum mihi visum, hominem doctissimum, ac præterea Hispanum, cum tot monimenta extent in Hispania, in quibus huius rei memoria sculpta est, ne vnum quidem vidisse. In illis, vt diximus, nunquam *ÆRA*, semper *ERA* scriptum est. Sed esto: in omnibus exaratum fuerit *ÆRA*. Quis vñquam legit Annum singulari A in compendiis scriptionis antiquæ, aut in veteribus monimentis nisi antecedente verbo *VIXIT*? Cur vero *ERA* duabus literis, non singulari E, vt *Annus* notatus est? Denique cur ex duobus AA

B singulariis, alterum *ANNVS*, alterum *AVGVSTI* significat in tribus tantummodo verbulis? Ridicula, ridicula, & puerilia sunt ista. Tamen illi viro erudito adeo placuit commentum suum, vt eius rei gratia duntaxat scriptionem illius libelli De anni emendatione suscepisse videatur. Deinde cum dicatur *ERA CÆSARIS*: quare *CÆSARIS AVGVSTI* potius, quam *CÆSARIS Dictatoris*? Sciamus igitur vsum quidem obtintuisse, vt *ERA* scribatur, rectam tamen scriptionem esse *ÆRA*: quod nomen significat numerum. Faustus Reiensis Episcopus secundæ Prouinciæ Narbonensis, familiaris Sidonij Apollinaris, ita scribit primo de Spiritu Sancto: *Sacer numerus dicimus, quia trecenti in era, siue supputatione signum crucis + &c.*

C *ÆRAM* dicit esse Supputationem, siue Computum. Rufus Festus v. c. in Breuiario rertim gestarum Po. Ro. Parebo libens præceptis, quippe cui desit facultas latius eloquendi: ac morem secutus calculonum, qui ingentes summas aris brevioribus exprimunt, res gestas signabo, non eloquar. *ÆRAS* summas dixit. Isidorus ex Canonibus Euangelicis Græcis Eusebij Cæsariensis semper *ÆRAS* dicit, quod Græcus scriptor æclps. Per singulos Euangelistas numerus quidam capitulis affixus adiacet: quibus numeris subdita est *ara* quadam minio notata, que indicat, in quoto Canone positus sit numerus, cui subiecta est *ara*. Verbi gratia: *Si est ara prima, in primo Canone, &c.* In vetere Breuiario Codicis Theodosiani: *Imperator Theodosius ERA XXII.* Vo-

D cat *æram* Titulorum numerum. Hildericus Gallus æqualis Isidoro *eras dierum* dixit pro numeris dierum. *Æra* igitur, siue, vt vitiōse scribitur, *ERA*, est numerus, computus, *Ψηφισμός*. Quod nomen sæculum inficetum & ineruditum ex neutro in femininum μετεπλάστα: quemadmodum in veteri lingua Latina Ostiam oppidum ab ostiis Tiberis: Et Ecclesia Romana *Æthera* pluraliter ab æthere. pro quo in Epitaphio Pr. Faltonis scriptum fuit *AETHRA*.

Dilecta gremio raptus in atra Proba. & acra ab aere: Fortunatus:

Pp 2. *Aera*

Æra temperie faveant tibi, tempora pace.

A

Sic idiotismus Epactam dicit pro epactis, quamuis sint plures vñica. Æras inquam, vocant, quod veteres Calculones Æra. Lucilius:

Hec est ratio peruvrsa: æra summa subducta improbe.

Æra summæ vocat, quas Æras Rufus v. c. Neque aliter Cicero in Hortensio: *Quid tu, inquam, soles, cum rationem a dispensatore accipis, si æra singula probasti, summam, que ex his confecta sit, non probare?* Hic summam constare ex æribus dicit. Varro: *Veteris consuetudinis, ut retro æra dicarent ita, ut semisquintus, semisquartus, semi-sterius pronunciarent.* Volusius Mætianus: *Siue denaria, siue sestertiaria ratio conficeretur, iisdem notis, id est Libellarum, ♂ Singulorum, ♂ Terunciorum proposita nota Denarij vel Sestertij, ut erat ratio, æra exprimebantur.* Quæ veteres ÆRA vocabant in rationibus, ea vulgus hodiernum I T E M vocat, a verbo, quod primum est in notatione Æræ. Inde etiam sumebatur pro debito. Varro Mysteriis: *Æs defrudasse coponem, Obuam luto obleuiisse, tum portitores æra induxe.* æra vocat portorium, quod pro vini subuersione debebatur. Inde verbum Adærare, in rationes referre, vel potius ἔχαριστας. Apud Trebell. Pollion. in vita Claudij ex Epistola Valeriani Aug. *Iam cetera, quæ propter minutias suas scribi nequeunt, pro moderatione præstabis, sed ita, ut nihil aderetur. id est, ut species ipsæ, non premium præstetur, idque ex sequentibus patet: Et si alicubi aliquid defuerit, non premium, nec in minimo exigatur.* In editis codicibus male adderetur. Eugenius Panegyristes: *Hoc ego salarium, quantum ad honorem pertinet, aderatum accipio, ♂ in accepti ratione perscribo.* Male vulgo legitur adoratum. Ex his omnibus satis constat Æra, & postea Æras esse τὸν κόλλεον καὶ τὸν κεχμαπομόν. Quare ut Æra Latinis est verbum mensariorum, camporum, collybistarum: sic etiam apud Hebræos recentiores פָּרָא, apud Arabas صَرْف . vnde صَرْف κολλεῖσθ. Et minutas summas, quæ maioribus subiiciuntur, Iudæi vocant פָּרָא. vt iste annus Iudaicus 5356, vocatur ab eis annus 356. פָּרָא secundum æram minorem: quasi æra maior sit millenarius. Æra igitur, siue Era Cæsaris Hispanica, significat computum, & numerum annorum, quemadmodum Iudæi annos Alexandreos vocant numerum contractuum. Hæc est verissima de Æra Hispanica δέχαιολογία: quæ cum triginta octo annis Computum Christi Dionysianum antecesserit, vix tandem in Aragonia desit anno Christi vulgari 1358: in Castellæ Regno, anno 1383: in Portugalia, anno 1415. Quare hodie penitus desita est æra in Hispania: eiusque nomen in libris dumtaxat, & monumentis supereft. Iudæi Hispani

A Hispanienses ita scribunt : בְּשִׁנְרֵת קָמָה הַסִּירו הַנְּאָדִים חֲצֹבָנֶם אֲשֶׁר מִזְמָן קַיְסֵר אֲגּוּסְטָו וְהַתְּחִילָו לְחַשְׁבָּג סְפֻולָּר חָזָרִי וַיֵּשׁ הַפְּרָשׁ לְהַפְּנֵי סְפִינָה. Sed cum æra Cæsaris non solum Hispania vfa sit, sed etiam Africa, Gallia, & Italia, eius origo non videtur repetenda ex Hispania, neque ex triumpho Domitij Caluiti. De Africa enim habemus testem synodus Carthaginensem secundam: cuius Titulus ita conceptus: *Concilium Carthaginense secundum habitum Aera CCCXXV.III, circa temporaシリi Papæ*. Deinde: *Gloriosissimo imperatore Valentiniano Augusto quarto, & Theodosio viris clarissimis Consulibus, xiii Kalendas Iunij, Carthagine, in Basilica Perpetua Restituta*. Corrigi: *Valentiniano Augusto quarto, & Neoterio Viris clarissim. Cons. qui quidem Con-*

B sulatus incidit in annum Christi Dionysianum 390: Indictione III. Rursus: *Concilium Arelatense tertium xiiii Episcoporum Aera CCCCLXI*; Martiano Augusto: *Opilione, & Vincomalo coss. viii Idus Iulij*. Consulatus ille incidit in annum Christi 453, Indictione vi, teste Marcellino Comite. Quare legendum est: Aera CCCXCII. Item *Concilium quartum Carthaginense habitum ab Episcopis CCXIIII, Aera CCCXXXVI Honorio Augusto quarto, & Eutychiano Consulibus, sexto Idus Nouembris*. Recte. Erat enim annus Christi Dionysianus 398. Indictione xi. Autor Marcellinus: In Concilio Carthaginensi quinto annotata est Aera CCCXXXVIII Post Consulatum Flauij Stiliconis viri clarissimi xiiii Kal. Iulias:

C Annus enim post consulatum illum erat Indictio xiv, teste eodem Marcellino Comite. Ergo erat tertius annus a proximo Concilio quarto. Legendum igitur, Aera CCCCXVIII. De Gallia alias locus illustris ex Concilio Valentino in Gallia. *Concilium Valentinum xx Episcoporum Era ccccxiiii sub Gratiano & Valentiniano Imperatoribus: Gratiano tertio, & Equitio Consulibus*. Era 413 est annus Christi 375, quadriennio solido ante Consulatum Ausonij, Indictione tertia: quanquam eruditissimus Onofrius quinquenno ante ponit. Rursus alias locus in Concilio Arelatensi quarto. In quo ita initio scriptum fuit: *Cum anno quadragesimo sexto incliti & orthodoxi Domini & Principis nostri Caroli Imperatoris, sub die sexto Idus Maias, Aera DCCCL, &c.* Nam annus xlv Caroli Magni erat Christi 813, Aeræ Hispænicæ 851, vt hic ponitur. Non igitur vnius Hispænicæ peculiaris fuit ea Aera, & proinde neque inde initium fortasse eius petendum. De Italia Leo Papa Epistola xix. *Data sextodecimo Kalendas Aprilis, Valentiniano Augusto septies & Auieno viris clarissimis Consulibus, Aera cccxlviii*: Sed error est librarij. Is enim Consulatus incidit in Aeram Dionysianam CCCCL: Hispænicam CCCLXXXVIII. Et sane ita legen-

D dum
Idus Maias, Aera DCCCL, &c. Nam annus xlv Caroli Magni erat Christi 813, Aeræ Hispænicæ 851, vt hic ponitur. Non igitur vnius Hispænicæ peculiaris fuit ea Aera, & proinde neque inde initium fortasse eius petendum. De Italia Leo Papa Epistola xix. *Data sextodecimo Kalendas Aprilis, Valentiniano Augusto septies & Auieno viris clarissimis Consulibus, Aera cccxlviii*: Sed error est librarij. Is enim Consulatus incidit in Aeram Dionysianam CCCCL: Hispænicam CCCLXXXVIII. Et sane ita legen-

dum pro. cccc xlviii. In omnibus autem epistolis Aeram appo- A
fuerat Leo Papa. Itaque in fine xxiiii, & sequentis ponitur *Asterio*,
Protogene coss. *Aera qua supra*. Ergo omnibus epistolis Aeram
subiecerat: ac propterea hinc colligitur, nomen *Aeræ* etiam Romæ
antiquitus in actis legitimis, nedum in Hispania tantum usurpatum
fuisse. Hinc Arabs auctor *Geographiæ*, qui ante quadringentos an-
nos scribebat, ait Romanos *Aeram* nominare Terick ab ære splen-
dido, ex quo ære quædam opera Romæ facta erant. Quamuis fal-
sa & ridicula est ratio, quæ homini Arabi, Latine tamen intelligen-
ti, condonanda est: tamen hoc non dixisset, nisi a Romanis æram
usurpatam sciuisse. Vnde appareret etiam a quibusdam *Aeram*, non
Eram scribi solitum. Denique nomine *Aeræ* intelligitur Compu- B
tus annorum ab viii anno Iuliano. Itaque falsus erat quidam exi-
mius Iurisconsultus, qui *Aeram* credidit esse nomen Hispanicum,
quia sola Hispania illo ussa. Si igitur non cœpit in Hispania sola, ne-
que a victoria Caluini. Quærendum igitur amplius. Mihi in præ-
sentia satis sit ad illustrationem rei ea protulisse, quæ a nemine an-
tea producta.

DE INITIO HERODIS MAGNI.

INITIVM Herodis dupliciter sumitur, quemadmodum Augusti.
Aut enim ab anno periodi Julianæ 4674, cum a Senatu Rex de- C
claratus est, Cn. Domitio Caluino, C. Asinio Pollione coss. an-
no Iuliano sexto. Aut a captis Hierosolymis, & cæde Antigoni ul-
timi Hasmonæorum, anno periodi Julianæ 4677, anno 4 Olympiades 185, cyclo Lunæ tertio, qui quidem annus erat Sabbati-
cus, teste Iosepho, lib. xiiii. cap. xxviii, λιμᾶς ζελαπωράμφοι, καὶ
αὐτὸις τῷ ἐπηνέλων. τὸν γὰρ ἑδομαδικὸν ὅμαιρον συνέβη καὶ ζετόνειν.
Erat igitur annus Iudaicus 3724. Capta est Vrbs, inquit idem, τῷ
τῷ μὲν, τῇ εἰσῆτῇ τῷ μετελα. Vocat τοῖτο μῆνα, Thamuz, qui erat quartus a Nisan, sed tertius ab Ijar, vnde putabant annos Hasmonæo-
rum, ut supra ostendimus. Et, nequis erratum librarij putet, pri-
mum ita habet Ruffinus vetus Iosephi interpres: deinde eodem mo- D
do loquitur, ubi agit de Hierosolymis a Pompeio captis, eodem li-
bro cap. viii, αλλά τοις τῷ πόλεως πέσῃ τοῖτο μῆνα, τῶν μετελας οἵμετα. Ter-
tium mensem ab Ijar hic putat. Erat annus 47 quartæ periodi A-
lexandreæ, embolimæus defectiuus. Tifri Translatitius ix Septem-
bris, Thamuz feria prima, ultima Junij. Ergo Hierosolyma capta xvi
Julij, feria tertia: anno Mundi 3913, Karkinonos xiiii. Zygon. 3.
22. 30'. Septembr. xxvii. Conuenit cum Thamuz hodierni computi.
cuius

A cuius charactere 6. 18. 1045, feria septima, Junij xix. Nam in Comptu hodierno facta esset translatio. Erat annus Olympiadis 185 tertius desinens. Nam obscura est notatio temporis apud Iosephum; επὶ τῷ Ολυμπιαδὶ. Qui enim Olympiada nominant, non adiecta mentione anni, intelligunt primum annum illius Olympiadis. Duo igitur insignes errores in Dione, qui ait haec contigisse Claudio, & Norbano coss. Et Sabbato. Nam anno uno minus dicit, & feria tercia fuit dies illa, non Sabbathum. εἰδωσθε μὲν γὰρ πεστεροὶ μὲν ὑπέρ τοῦ τεμένους θεῶν αἰματόμενοι, ἔπειτα δὲ οἱ αἱλοι ἐν τῇ Κρήτῃ τότε ἡμέρᾳ αἰματομένοι. Εἰ τοστόν γε τὸ θρησκεῖας αὐτοῖς πέπιν, ως τὸ πεστεροὶ τὰς μὲν τοιότητας χαρακτηρίζει τε τὸν Σόσιον, Βαπτισὴν ἡμέρᾳ αὐτοῖς ή τῇ Κρήτῃ ἀνέση, &c. Loquitur enim more gentium, qui omnia festa Iudaica sabbata vocabant. Horatius:

— Hodie tricesima sabbata.

Sed insignius peccat Iosephus, qui a captis a Pompeio Hierosolymis ad hoc tempus, interfuisse ait annos 27 absolutos, de capta a Sosio Urbe ita scribens: Τὸ παρθενοῦ σωάτην τῇ Ιεροβελύμιτῳ πόλει, ὑπατίοντῷ ἐν Ρώμῃ Μάρκος Αγείπατος, Κανονίς Γάλλος, ἐπὶ τῷ επέ τοῦ Ολυμπίαδος, τῷ περιώ μεν, τῇ ἑορτῇ τῶν θυσιῶν, ωστε εἰκὸν πεπονῆς τὸ γένος μένος ἐπὶ Πομποῖς τὸ συμφορεῖς. ή γὰρ ὑπὲρ ἀκείνης τῇ αὐτῇ εἰδωσαι ἡμέρᾳ, μέντος εἴη καὶ. Sed Iosephum fugit ratio, & me quoque, qui libro secundo illum secutus frustra conatus sum demonstrare, xvii Thamuz illius Canni, quem assignat Iosephus, fuisse Sabbathum. Non enim xxvii, sed xxvi anni tantum intersunt. Quod ex ipsius verbis conuincamus: αἱλόντος τὸ πόλεως πέπινον μῆνα τῶν θυσιῶν, ἡμέρᾳ καὶ τινὶ θυγότῳ οἱ Ολυμπίαδες, ὑπατίουν Γαύς Αὐγούστος, Καρδινάλιος Τυλίος Κικέρων. Suprademonstratum est, Kalendas Ianuarias, quibus Consules isti magistratum inierunt, cœpisse a XII, XIII, aut XIV Octobris, cyclo Lunæ XIV. Itaque æstas illius anni incidit in cyclum XV, qua æstate capta a Pompeio Hierosolyma, anno 21 quartæ periodi Alexandre. Tifri XXV Septembris, feria quinta, anno periodi Julianæ 4651, anno communi ordinario. Neomenia Thamuz XVIII Junij. Ergo Hierosolyma capta IV Iulij, feria VII, aliquot diebus ante natalem

D Augusti: de quo supra suo loco. anno mundi 3887, Karkinonos x. Zygōn. 6. 15. 9', Sept. XXVI. Fuit sane Sabbathum, ut voluit Dionysius non puto eam fuisse eius mentem; sed casu diuinasse: cum, ut diximus, omnia Iudaica festa Sabbathata vocarent: quemadmodum τινὶ θυσιῶν, quæ erat feria III sub Sosio, vocat Sabbathum. Atqui libro secundo quærebamus, quod non erat, & plane cum Iosepho hallucinati sumus: & præterea est αἱλόγιστα in cyclo Solis. Corrigatur igitur & noster & Dionis & Iosephi error. Et tam æquus nostris

erroribus sit Lector, quam nos alienis, ut homines generosos facere A
oportet. Extant nummi ærei Augusti Cæsaris. In vno latere caput
Augusti cum his literis KAICAP ΑΥΓΟΥΣΤ. In altero Victoria a-
lata palmæ arbori innitens, cernua in Clypeo scribens. In periphe-
ria : ΙΟΥΔΑΙΑΚ ΕΑΛωΚΥΙΑC. Ego intelligo de captis a Sosio
Hierosolymis. Eusebius notat Hierosolyma a Pompeio capta anno
secundo Olymp. CLXXIX : hoc est, anno, quo cœpit annus quartus
Olympiadis CLXXIX, qui erat periodi Iulianæ 4651 : qui est is ipse,
quem nos assignamus : quo de 4677 deducto, remanebunt anni
26 interuallum a captis a Pompeio Hierosolymis, ad eadem a So-
sio capta. Non igitur 27 anni intersunt, ut voluit Iosephus. Sed sæ-
pe & sibi & lectoribus imponunt scriptores, cum vicesimum septi- B
mum annum vocant viginti septem annos : ut hic annus captorum
a Sosio Hierosolymorum, qui est vicesimus septimus iniens ab iisdem
a Pompeio captis, vocantur viginti septem anni. Cum igitur duplex
sit initium Herodis, aut a Consulatu Cn. Domitij Caluini, & C. A-
sinij Pollionis, anno Iuliano sexto : aut a Consulatu M. Vipsani A-
grippæ, & L. Caninij Galli, anno Iuliano nono, caute notandi huius
Regis anni apud Iosephum. Nam in libris Originum ait Herodem
instaurasse templum anno regni sui XVII. At in libris αλώσεως,
id tempus confert in annum XV: nimirum prius a sexto anno Iuliano,
posteriorius a nono anno Iuliano, & Hierosolymorum expugnatione.
Alibi annum VII Herodis coniicit in annum primum Actiacæ victo- C
riæ : a captis Hierosolymis videlicet. Hæc accurate a nobis demon-
strata sunt, quia huius regis tempora tam initij, quam excessus pessi-
ma fide ab Eusebio relata, & ab hodiernis Chronologis non meliore
iudicio tractata. Sciendum tum cyclum quidem Solis in anno Iuliano
vitiosum fuisse, nos autem ad cyclum emendatum tempus exegisse.

DE CYCLO LVNARI ROMANO.

QVI de anno Iuliano hoc sæculo scripsérunt, aiunt Cæsarem
epactarum Lunarium habuisse rationem, & exspectasse noui- D
lunum, vt in eo primas Kalendas Ianuarij sui figeret. Sed a-
liud est demonstrare, aliud hariolari. Nos demonstrauimus Kalendas
primas Julianas fuisse ultimam Thebeth; IIII autem Nonas, fuisse
nouilunum, feria septima. At anno Iuliano duodecimo, periodi
Calippicæ quartæ sexagesimo octauo, νεομηνία Γεριλιῶν^ο incidit
in Kal. ipsas; & anno quinquagesimo periodi quartæ Alexandræ
νεομηνία Περιττά καὶ σελήνη conuenit cum iisdem Kalendis feria
sexta, anno periodi Iulianæ 4680, cyclo Solis IIII, Lunæ VI,
incipiente

A incipiente a Martio sequente. Cui conuenit neomenia Schebat, cuius character 6. 2. 852, in anno Iudaico 3727, qui erat secundus Olympiadis 186, proinde LVI periodi decimæ Olympiadicæ, Δύσες ἡμέρη ἐν δέκα. vicesimo anno periodi Atticæ, Ποσδεωνος ἔκτῃ οικουμένῃ. Error igitur est in Eusebio, qui e regione anni tertij Olympiadis CLXXXVII posuit, *Lunæ secundam Romanos cursus inven-tus*. Nam verum est eiusdem anni Iuliani nouilunium fuisse in Kal. Ianuariis, & initium anni IIII Olympiadis 187, a diebus æstiuis. Sed hæc diuersa annorum capita & Dionysio Halicarnassensi in Palilibus Romæ definiendis, & Eusebio in aliis non raro imposuit. Quare hic locus Eusebij, quamvis alieno anno attributus, est insignis,

B ut ex eo coniici liceat hinc inire periodum Calippicam Lunarem Romanorum. Primus igitur annus cycli Lunaris Romani est em-bolimæus. Sed sciendum est non tunc inuentum fuisse hunc cy-clum. Nam obstitisset cyclus Solis vitiosus: quod secundum cy-clum vitiosum Kalendæ Ianuarij incidebant in feriam VII. Proinde neomenia mensis Lunaris commissa est in ultima Decembris ante-cedentis. Sed nouem annis ante excessum Augusti hoc animad-uersum est, anno Iuliano 50. Quare καὶ περὶ ληψίων Mathematicam eius principium statuerunt in anno Iuliano XII. Quæ omnino vera sunt.

DE ACTIACA VICTORIA.

C

INITIVM victoriæ Actiacæ sumitur ab eo tempore, quo pugna-nauali Antonius & Cleopatra vici, anno Iuliano XV, C. Cæsare Octauiano III, M. Valerio Messalla coss. Cyclo Lunæ IX, Solis VII, anno periodi Julianæ 4683. Diem autem designat Dio IIII Nonas Septembribus. Verba eius sunt ex libro II. Ταῦτα τὸν ναυμαχίαν αὐτῷ, τῇ διδύτερᾳ Σεπτεμβρίᾳ ἐγένετο. Τοῦτο γάρ αἱ λαοὶ εἶπον (εἰδίκειαν αὐτῷ ποιεῖν) αἱλλόποτε πέντε Καῖσαρος τοῦ κράτους μόνον ἐγένετο, ωστε καὶ τοῦ απαρτιμονοῦ τῷ τῆς μοναρχίας δυστέτων απ' ἀκείνης τῆς ημέρας αἰκενότερος, &c. Quia tanti facit Dio hunc diem notare, & nos eius verba sine piaculo prætermittere non debuimus. Erat igitur

D annus Nabonassari 718, Thoth feria V in ultima Augusti, cyclo Solis emendato, in 30 autem, cyclovitioso, qui habuit literam Dominicalem E, pro F. Ergo Kalendæ Septembribus feria II in cyclo vitioso, & victoria igitur feria III, Thoth quarta Septembribus III in cyclo emendato; anno Mundi 3919, Parthenonos IX Zygon, 4. 9. 2'6 Septemb. XXVI. anno Iudaico 3730, Elul 14, cuius character, 4. 2. 829, Augusti XXI. Merito igitur, auctore Dione, notanda hæc dies, a quo initia consurgunt imperij Augusti.

DE PRL

BELLVM Alexandrinum Antonianum in veteri fragmento Duumuirum coniicitur in tempus consulatus Imp. Cæsaris IIII, & M. Licini: qui erat sextusdecimus annus Julianus, & 719 a Nabonassaro. Itaque Ptolemæus a meridie Nabonassari, ad tempus, quo sibi manus Antonius attulit, ponit annos Ægyptiacos absolutos 718. Victus autem Antonius ad Pharum ab Octauiano, equestri prælio, Kal. Sextilibus, auctore Orosio. Rursus accuratus Chronologus apud Clementem: Απὸ τῆς Αλεξανδρείας τελευτῆς, ἐπὶ τῶν Αὐγούστων νικῶν, ὅτε Αυτῶν θρόνος φαῖται ἐστὸν τοῦ Αλεξανδρείας, ἐπὶ βδανόσια τελείωνται τέσσαρες. Υπάτιον Αὐγούστου τὸ τέλετον. Annus mortis Alexандri erat primus cycli Lunaris. Annus mortis Antonij est ducentesimus nonagesimus quintus. Ergo erat annus cycli Lunæ decimus, & proinde sextusdecimus Julianus, periodi Julianæ 4684. Litera Dominicalis emendata E. Neomenia Thoth feria prima, ultima Augusti. Sed in cyclo vitioso litera duplex DC. Proinde neomenia Thoth xxix Sextilis. Ab eo tempore semper neomenia Thoth habuit in xxix Augusti anno communi: anno vero bisextili, in xxx. Non habemus vetustiorem Plutarcho, qui mensibus istis Ægyptiorum Solaribus utatur. Nam ex apostolomatis L. Tarrutij Firmani, quæ ille Mathematicus in alios dies ciuiles contulerat, ille in menses Ægyptiacos Augustorum confert. Et menses Ægyptiorum in libro Ιωνοῦ, καὶ Οστελλοῦ meri sunt Actiaci, ut suo loco monuimus. Secundum ab his vetustatis gradum obtinet vetus inscriptio, anno Christi Dionysiano CXLV, Antonini Pii Augusti octauo: cuius exemplum subiecimus. In ea pridie Nonas Maii est vnde cima Pachon. quod verum est. Porro in illa annotabis ἡ αὐτεθῆσα, pro ἡ αὐτέθη δictum ιδιωπικῶς. Item non, ut Græci loquuntur, Σέξτης Εργυκίου, Κύνου Κλαυδίου ὑπάτων, sed consuetudine Latinī sermonis, Σέξτης Εργυκίων Κλαύδιος, Γνέων Κλαυδίων Σεβῆρων Κωστού. quorum quidem coss. tempus, ut diximus, congruit anno Christi Dionysiano 145. sic in alia inscriptione, Τοεκεσίων, καὶ Ηρόδην Υπατού, Τοεκουατού, & Ηρωδίας. Ita Ægyptij, qui quotannis iurabant in templo Serapidis,

ή ιερὴ πάτησ τῷ Παγανιστῶν
 τῷ σὲ Ρώμη Δίος Ήλίου
 μεγάλου Σαραπίδος καὶ Θεῶν
 Σεβαστῶν ἐπείρηστον Ερύζην
 περφίτην παπίρει τῆς περ-
 γηραμμένης Κάτεως περφί-
 μη μαρμαρεύη, ἡ αὐτεθῆσα
 σὲ πᾶν οἴκῳ τῷ Παγα-
 νιστῶν τῇ ΙΠΤΑ Νονῶν
 Μαΐων, ἡ ὄστην κατεπέ-
 Αλεξανδρεῖς Παχῶν ΙΑ.
 ἐπὶ κουρφάτος Μετάλλια
 Αμπλιάζου περεσσούπερα.
 Σεξτῶν Εργυκίων Κλαύδιος
 Β. Γνέων Κλαυδίων
 Σεβῆρων Κωστού.

D

A Sarapidis, se neque mensem more Persarum, neque diem vllum more Græcorum intercalaturos, quintodecimo anno absolute ab editione Iuliana, hanc formam admiserunt, quæ ad hanc usque diem ab Elkupti Christianis & Habassinis obseruatur. Sed memoria annorum Diocletiani annos Actiacos sustulit, cum & Elkupti, & Æthiopes, non annis Augustorum Actiacis, sed Diocletianis utantur. Itaque hoc anno Christi Dionysiano 1596, ab a.d. iv Kal. Septemb. inibit annus Augustorum Actiacus millesimus sexcentesimus vice-simus sextus. Hoc anno igitur Alexandria recepta, Ægyptus in prouinciam redacta. Horatius:

... *Nam tibi quo die
Portus Alexandra supplex
Et vacuam patefecit aulam,
Fortuna lustro prospera tertio
Bellum secundos reddidit exitus.
Laudemque & optatum peractis
Imperiis decus arrogauit.*

Hic plane imperium Augusti orditur a cæde Cæsaris, anno secundo Iuliano. Itaque tertium lustrum absolutum, id est, quintusdecimus annus a cæde Cæsaris annus receptæ Alexandriæ, hoc est, annus xv Iulianus. In Kalendario Colotiano Romæ, e regione vi Kal. Aprilis, notatum est: F. N. P. H O C D I E CÆSAR ALEXAND.

C recepit. Recte igitur Horatius definiuit tempus imperij Augusti, ad receptam usque Alexandriam, annorum xv solidorum. In denario Augusti effigies ipsius Augusti cum literis, CÆSAR. DIVI. F. COS. VI. A tergo Crocodilus cum literis, ÆGYPTO CAPTA. Sed biennio post Ægyptum captam Augustus VI. Consul fuit.

DE PRIMO ANNO AVGUSTO RVM ROMANO.

D **C**ENSORINVS: At eorum, qui vocantur anni Augustorum; ducentesimus sexagesimus quintus, perinde ex Kal. Ian. quamvis ex ante diem decimum sextum Kal. Februarij Imperator Cesar Divi filius, sententia L. Munaci Planci a Senatu ceterisque ciuibus Augustus appellatus est, se septimum, & M. Vipsanio Agrippa tertium coss. sed Ægyptij, quod biennio ante in potestatem ditionemque Pop. Rom. venerunt, habent hunc Augustorum annum ducentesimum sexagesimum septimum. Si, vt antea dixerat Censorinus, annus Augustorum Romanus 265 erat annus Iulianus 283: differentia annorum Julianorum

Iulianorum, & Augustanorum sunt anni 18. Ergo annus decimus A nonus Iulianus est primus annus Augustorum Romanus a Ianuario. Sed & idem annus vocatur Augustanus ab eodem Censorino: *Qui autem Sextilis fuerat, ex S. C. Martio Censorino, C. Asinio Gallo coss. in Augusti honorem dictus est Augustus, anno Augustano xx.* Differentia igitur annorum Augustanorum, Aegyptiorum, & Romanorum, sunt dies 490, quod ex mense Augusto annus Augustorum Aegyptiacus competit xv i anno Juliano, ex Ianuario autem annus Augustorum Romanus anno xvi ii. Mirum autem in Kalendario Colotiano non annotatam diem, qua Cæsar Octavianus Augustus appellatus est. quod tempus Ouidius in Idus Ianuariæ confert.

B

*Idibus in magni castus Iouis ade sacerdos
Semimaris flammis viscera libat ouis:
Redditaque est omnis populo prouincia nostro,
Et tuus Augusti nomine dictus annus.*

At Censorinus, in iis, quæ supra retulimus, a. d. xvi. 'Kalen. Febru. Quis igitur finis contradicendi futurus, si de re insigni ne inter veteres quidem constat? Si quis locus coniecturæ, puto ab Alexandrinis suum annum Actiacum Augustorum dici, a Romanis autem suum Augustanum. Nam in Tabula Pæanistarum supra a nobis producta habes παρεύσας Σαργιτίδος καὶ Θεῶν Σεβαστῶν. Vnde τὰ ἔτη θεῶν Σεβαστῶν dicta putauerim. Paulus Alexandrinus vocat ἡμέρας θεῶν. Neque improbanda hæc coniectura. Annus primus Augustorum Romanus congruit anno periodi Julianæ 4686.

DE PRIMO AGONE ACTIACO.

AGON Actiacus merus Olympicus fuit. Strabo lib. viii: Απόδεδεικτος δ' ὁ αὐτὸν Ολύμπιος τοῖς Αχταῖς, ιερὸς τοῖς Αχτίς Απόλλωνος. τοῦ δ' ἐπιμέλειαν ἔχοντιν αὐτῷ Λακεδαιμόνιοι, αἱ δὲ ἀλλαχατοικίαι πειπόλιοι τῷ Νικοπόλεως εἰσίν. ἦγετο δὲ καὶ τὸ πειπόλεων τοῖς Αχταῖς τῷ θεῷ σεφανίτης αὐτῷ τῷ τῷ πειπόλεων. νῦν δὲ σύμμετερον ἐποίησεν οὐ Καίσαρ. Ergo hunc Agonem non instituit Augustus, sed auxit, & illustriorem fecit propter victoriam ex nauali pugna, qua Antonium & Cleopatram vicit. Illustrauit, inquam, condita urbe Nicopoli & decuma de præda hostium Apollini consecrata. καὶ νεών μετέγω ὥραδόμησεν, inquit Dion, αὐτῶν τέττα τὸ μετακόν καὶ γυμνικὸν ἵπποδρομίας τε πεντεπέρχον ιερὸν (ὅτῳ γὰρ τὸ τέττα στίπον ἔχοντας οἴομεν τούτου) κατέδεξεν AKTIA αὐτὸν περοσαγορίσας. Dissentit a Strabone, quamuis ab eo illa, quæ de decuma nauium ante scripsérat, penè verbatim mutuatus erat. Et tamen ait

Actia

A Actia instituta ab Augústo. quod, vt ex Strabone ostendimus, falsum est. Sacrum igitur agonem ostendit ex eo, quod Hieronicæ de publico cœnabant: quod fiebat in omnibus sacris ludicris. Itaque vulgari ioco propterea ij, qui habebant σίτων δημοπικῶν τῷ τελέσθαι, aut δέχειν, vocabantur περιχέδηποι: utpote qui hora d'ēipus alias alium praeuertere conaretur in occupando loco κατεχλίσεως, vt etiam in Theatris faciebant ωσιζόμενοι, vt inquit Comicus Græcus, & pugnantes de loco, vt ait Romanus Comicus. περιχέδηποι vox extat in primo Dipnosophiston, si bene memini. Hinc Iuuenalil iocus:

Rusticus ille tuus sumit trechedipna Quirine,

Et ceromatico fert niceteria collo:

B Res mere Græca est ἀγῶνις ιερῆς, ē σίτων δημοπικῆς. Qui fruebantur epulo publico, non temere admittebantur, nisi symbolo fidem facerent se esse τῷ ιερῶν σωτήρων. Gestabant igitur niceteria de collo, quæ ridens trechedipna vocat Satiricus: tanquam eorum beneficio eas epulas ad quas currebant, perciperent. Hanc σίτων vocabant πενταῖα. Antiphanes de Parasitis:

Γέρε γέ αὐτοῖς Τεῦχα Τοῖς τ' Ολύμποις
Νικῶσι δίδοτο, ξενιστῆς εἰνεκεν,
Σίτων. & γέ μὴ τίθεντο συμβολαῖ.
Πενταῖα Τεῦχα πεντέ πενταγορεύετο.

Interpres vetustissimus Aristophanis, postquam docuisset πενταῖα
C esse pecuniam, quam duo se sponsione lacescentes in sacro, aut apud iudicem deponebant, (quæ Sacramentum Latine Varroni dicitur) postea addit Romanis vocari αὐτόγενη. Verum quidem πενταῖα vocari Sportulam a Romanis, non vtique quando Sacramentum, & pecuniam ex sponsu depositam, sed quando σίτων τῷ Ιερώνυμῳ significat: in qua notione accipienda in versibus Antiphaniis. Itaque Anianus vetus interpres Chrysostomi πενταῖα vertit Sportulam in Prytaneo, homilia prima in Matthæum, in illis: *Premia vero virtutum in ista Rep. non ramus oleæ, nec corona oleastri foliis immixta, nec in Prytaneo sportula, nec area statua, &c.* Vbi non dubito, quin in Græco fuerit τοις πενταῖα, pro quo Anianus dixerit, *Sportula in Prytaneo.*

D Igitur eiusmodi erat Agon Actiacus: qui, cum pure Olympicus esset, concurrebat cum Olympico Elidensi. Celebrabatur igitur eodem anno, eademque die, quo Elidensis. Augustus Cæsar rediens ex Ægypto appulit ad Ambracioticum sinum, anno tertio Olympiadis 187, & tunc omnia designauit condendæ Nicopoleos, illustrando ludicro, templo Apollinis ornando, vt nos docet Dion. Itaque anno eodem Olympico, se quinques, & Apuleio coss. octauo Idus Ianuarias Vrbem triplici triumpho ingressus est,

Qq teste

teste Orosio, ac sequenti anno, se vi, & M. Vipsanio Agrippa iterum coss. anno primo Olympiadis 188, primum agonem Olympicum Actiacum Romæ celebrauit. Dio libro LIII: *Ἐ τῷ πανήγυρεν τῷ ἐπὶ τῇ νίκῃ τῷ πέρι οὐ Ακτίῳ χρονίᾳ ψηφισθῆσαν ἡγάγε μὲν οὐ Αγρίππᾳ οὐ καὶ αὐτῷ τῷ πανήγυρισκοι διάτε τῷ παιδινῷ καὶ διὰ τῷ αἰδηρῷ τῷ διγχων ἐποίησε. καὶ αὐτῷ μὲν διὰ πέντε δεῖ ἐτρόπῳ, μέχει δὲ ἐγίγνετο, τῶις τέσσεροις ιερωσύναις οὐ πέντεσσι μέλλοσα.* In verbis, μέχει δὲ ἐγίγνετο, videtur interpres corrigere μέχει νῦν. Melius μέχει τοι. Sane ille Agon diu Romæ obtinuit: vt Suetonius scribat Tiberium puberem præsedisse Romæ ludis Actiacis, & Trojanis Circensibus, ductorem turmæ maiorum puerorum. videtur autem desitus temporibus Dionis. Quia igitur & Olympicus erat, & Romæ anno ipso Olympiae 188 primo celebratus est, necesse omnino est, eodem anno ad Nicopolim primum agonem Actiacum celebratum, anno Iuliano 18, periodi vero Julianæ 4686. Quare concludimus periodum Actiacam candens fuisse cum Olympiaca: & fortasse illa Olympiae, qua primus agon Actiacus celebratus est, Julianam anni formam a Nicopolitanis acceptam. Quod hariolabundi dicimus. Nam ne penitus asseramus, facit religio Olympiadis, quæ semper plenilunio celebrabatur. Sed cum Elidenses anni Iuliani formam admisserint, & in xv Iulij & xvi Olympiadem celebrauerint, non abhorret a vero Actiacum annum ex Tetraeterico in merum Julianum mutatum fuisse. Alioquin plenilunio, vt diximus, semper celebrabatur Olympias, qui erat vltimus dies τὸ έορτὸν εἰς quinque. Nam xi Luna incipiebant certamen gymnicum, quintadecima erat vltima certaminis, sextadecima η κείσις. Tzetzes in Lycophronem: *ταῦτα Ολύμπια πέντε ημέρας ἐτελεῖτο, δύο μὲν τὸ σελήνινον, μέχει δὲ ληνὸς πέντε γυμναζοντος τὸ πεντάλιον ημέρας ἀπόλετον.* Hoc Nicopolitarum ludicrum a temporibus Constantini desitum Julianus Apostata instaurauit, urbemque ipsam Nicopolim ruinis deformatam refecit, vt testatur Mamertinus in luculentissimo illo suo Panegyrico: sed Olympiadem in lustrum Julianum transtulit. Celebrata enim est Olympias Actica post multa lustra desita, Flaviis Tauro, & Florentio coss. lustro Juliano centesimo secundo. Erat enim annus Julianus 405. D Christi Dionysianus 360, cyclo Solis v. In numismate Neronis sculptum extat: ΑΠΟΛΛΩΝΙ ΑΚΤΙΩΝΕΡΩΝΙ: In alio eiusdem: C O L. NICOPOLIS. Item in alio eiusdem: ΑΚΤΙΑ ΠΥΘΙΑ. Illa Pythia Isthmia Eusebius ait celebrata anno ιι Olymp. ccxi. Et nihil aliud erat, quam Musicum certamen. In victoria igitur Actica quadruplex epocha: victæ classis, anno Juliano xv: Thoth Augustorum Actiaci, anno Juliano xvi: primi Agonis Actiaci, anno xvi.

A no xviii: Augustorum anni Romani, qui erat Iuliarius xix.

DE BISEXTO AB AVGVSTO
CORRECTO.

LIBRO secundo, & alibi non semel demonstrauimus non solum barbaris, & Græcis, sed & Romanis quoque morem fuisse diem vnum intercalare: eamque intercalationem Romanis dictam fuisse OLYMPIORVM MYSTERIA: quod plane ostendit, eos a Græcis hoc didicisse. Eum autem diem intercalandi potestas erat Athenis quidem penes Hierophantas, Romæ penes Pontifices, quorum cum Bræ Fasti permitti erant. Romani ex eo, quod alternis Merkedonium xxii, & xxiii dierum intercalabant, satis aperiebant, se vnius diei intercalationem agnoscere. Sed non semper suo loco, hoc est alternis, Merkedonium xxiii dierum intercalabant. Aliquando enim extra ordinem, hoc est anno communi, illum diem singularem ex arbitrio dispensabant, idque si quando Nundinæ in Kalendas Ianuarias inciderent; aut in Nonas cuiusvis mensis. Quia enim utrumque infaustum habebatur, Pontifices vnum diem fini anni adiiciebant, in quem Nundinas reiiciebant. Ita December, qui ex consuetudine debebat esse vndetricenum dierum, fiebat dierum tricenuim. Erat ergo ille annus ὡραῖος. Quid ergo fiebat illa die superflua? Cogitans huic malo medebantur. Si enim ille annus esset communis, a cuius Kal. Ianuariis amotæ erant Nundinæ, pro xxii Februarij dicebant xxiii. Hoc est, Terminalia, quæ ex consuetudine sunt in a.d. vii. Kal. Martij, uno die anteuertebantur. Si autem annus esset intercalatius, pro Merkedonio xxii dierum, xxii dies intercalabant, pro Merkedonio xxiii, tantum xxii. Idem fiebat & quoties Nundinæ incurrebant in alias Nonas. Tunc enim inter Pridie Nonas, & ipsas Nonas, diem intercalabant. Hoc perspicue patet ex illis auctoribus, ex quibus centones suos farsit Macrobius. Cuius verba: *Quotiens incipiente anno dies capit, qui addictus est nundinis, omnis ille annus infaustis casibus luctuosus fuit: maximeq; Lepidiano tumultu opere* Dno ista firmata est. Nonis autem, &c. Postea: *Vnde dies ille, quo abundare annum diximus, eorum est permisus arbitrio, qui Fastis praerant, uti, cum vellet, intercalaretur: dummodo eum in medio Terminaliorum vel mensis intercalaris ita locarent, ut a suspecta die celebritatem auerterent nundinarum. atque hoc est, quod quidam veterum retulerunt, non solum mensem apud Romanos, verum etiam diem intercalarem fuisse.* Macrobius verba, non aliis veteris scriptoris. Male enim mentem eorum assecutus est, non enim quoties nundinæ a Kalendis

Qq 2 Ianuariis,

Ianuariis aut a Nonis quibusuis auerterentur, intercalandum erat A post Terminalia; imo ante Terminalia vnuus dies eximendus. Alioqui annus antecedens cum sequente habuissent vnum diem excrementum supra numerum dierum conceptum. quod ne accideret, de sequenti anno is dies exemptus, qui superiori adiectus. Quod vero veteres dicebant praeter mensem, etiam vnum diem intercalari, iam id a nobis demonstratum, hoc nihil aliud esse, quam quanto quoque anno Merkedonium xxi dierum intercalari solitum, hoc est, praeter xxii dies Merkedonij ordinarij, vnum etiam extra numerum intercalatum. Quod autem semper Nundinæ a Kalend. Ianuarij reiicerentur, testis etiam Dio, qui annuntiavit illum, quo Clodius a Milone interfactus, infaustum eo nomine dicit fuisse, quod B nundinæ Kalen. Ianuarij celebratae. καὶ Τοῦτον τὸν ἀλλο γενούν σωεβην. οὐ διαγορεῖ οὐδὲ τῷ πάντα οὐδεμίᾳ αγοράμψιν τὸν αὐτὸν τὴν θεοφανίαν. Idque sub anno prisco. At sub anno Iuliano, idem accidisse refert idem anno Consulatus Pollionis & Caluini. εν τε τῷ πέρι Τούτου ἔτει Ιησαία τε ὅτι τῷ τῷ Απολλωνίῳ παποδοφορίᾳ αὐτόπεις εἰς τὸν παποδότε, τελευτῆς κατέβαλον. οὐ οὐδέρει ἐμβόλιμον τοῦτο οὐ κατεπνοῦσαν τούτην, οὐδὲ μὴ οὐ τερπειαί τούτης τὸν αγορεὺν τὸν διὰ τὸν πάντα οὐδεμίᾳ αγοράμψιν λαβεῖν, οὐδὲ δότε τὸ παῖν δέχαις (Φόρβας ἐφυλάσσετο. οὐ οὐ αἰδοφρέδην αὐτὸν, οὐπώς οὐ χειρόν τοῦτο Καισαρί τῷ πεντελέω διέδωκε συμβην). Recete. Anno antecedenti diem adiectum, & eius vicem alium ex sequenti detractum, quæ plane Macrobius hallucinationem oppugnant. Sed hæc contigerunt sub vitorio cyclo Solis. At sub emendato aliud exemplum extat apud eundem, anno tertio Claudij, qui erat 89 annus Iulianus. Ita enim scribit libro L X. οὐ τὸν αγορεὺν τὸν διὰ τὸν πάντα οὐδεμίᾳ αγοράμψιν, εἰς ἐπέρεγον οὐδεμέρον, ιερῶν ποιῶν ἐνεκα μετέθεσαν. Εἰ Τοῦτο μὴ οὐ διαλογικό πολλάκις ἐγίνετο. Translatam ait celebritatem in alium diem, non autem diem intercalatum: ut a Kalendis Ianuarij, ad a. d. IIII Nonas. Falsum igitur est, quod subiicit, οὐ διαλογικό πολλάκις ἐγίνετο. Nam non παρέστησεν fiebat τοῦτο, sed τῷ Καλανδῶν. Itaque hoc mala fide pronunciauit. Nundinæ, inquam, non transferebantur, sed Kalendæ Ianuariæ, & Nonæ omnium mensium: quamuis & nos quoque aliquando ita credidimus. Ita fiebat semper, ut Nundinæ essent nono die. Itaque in Kalendario Colotiano literæ ab A, ad H, inclusiue positæ sunt, ut in Kalendariis Romanæ Ecclesiæ ab A, ad G, inclusiue: quod Romani δύσκολοι οὐδεμίᾳ, ut nos ἐδομαδι, tempora signarent. Hæc quæ in capite de anno Romano dicenda erant, nec dicta sunt, hic adieciimus, tum ne quid de doctrina ciuilium dierum veteris anni Romani desideraretur: tum quia opportune de intercalatione illius diei hic agi potest, vbi de mensa

A dosa intercalatione bisexti agitur. Caius igitur Julius Cæsar edicto præcepit quarto quoque anno intercalari, quod ab ipso imperfecte positum perpetuam a Pontificibus exceptum est. Ille enim intelligebat anno quarto exacto, quinto redente: illi interpretati sunt, anno quarto inveniente, hoc est, Terminalibus anni quarti invenientis. Ita in duodecim annis, in quibus Cæsar intelligebat tria bisexta intercalanda, quatuor sunt intercalata: in XXXVI , duodecim, cum tantum oportuisset nouem. Igitur C. Iulius Cæsar Octavianus Augustus annum a Dno Iulio ordinatum, sed postea negligentia conturbatum, utque confusum rursus ad pristinam rationem redit: in cuius ordinatione Sextilem mensem e suo cognomine nuncupavit. Hæc Suetonius.

B Tempus vero indicat Censorinus: Qui autem antea Sextilis fuerat, C. Martio Censorino, C. Asinio Gallo coss. in Augufti honorem dictus est Augustus, anno Augustano vicesimo. Erat ergo tricesimus octauus annus Julianus, periodi autem Julianæ 4706, cyclo Solis emendato secundo. Ergo ab edictione Julianæ duodecim dies intercalati, & proinde tres extra iurum modum. Itaque edictum emisit Augustus, ut ex Consulatu C. Martij Censorini, & C. Asinij Galli non intercalaretur, nisi anno Julianæ LII. ut quindecim annis Agyptiacis, sine illa intercalatione transmissis, deinceps ab anno LIII, quinto quoque anno intercalaretur. Scieadum autem in bisexti intercalatione non id obseruari, quod in gemino Adar Iudaico. Anno enim

C embolimæ Adar ordinarius est, non prior, sed posterior. Contra in veteri anno Romano, mensis intercalaris, non Merkedonius vocabatur, sed ipse Februarius. quod a nobis ex Catone iurisconsulto alibi demonstratum est: l. Cum bisextum. De verb. sign. Cato putat mensem intercalarem addititiam esse, omnesque eius dies pro momento temporis obseruat, extremoque dici mensis Februarij attribuit Q. Mucius. Mensis autem intercalaris constat ex diebus viginti octo. Vnde intercalares Kalendas dictas suiss alibi admonuimus, non Kalendas Merkedonij, sed ipsius Februarij ordinarij. Nam ordinarium voco, quia xxviii dierum erat. Sic in bisextili anno cum bis. dicatur vi Kal. non utique prior dies intercalaris censetur, sed posterior, ex ea-

D dem l. Cum bisextum. Itaque historici, astronomi, & Chronologi in comparandis temporibus cum diebus Julianis, cautere debent, ne intra hos LII annos, faltem intra XLVIII, cyclo emendato Solis, pro vitioso utantur. Hæc bisexti correctio ab Augusto facta fecit, ut Ammianus Marcellinus formam anni Juliani non Iulio, sed Augusto attribuerit. In quo frustra est. Verba eius hoc manifeste testantur: Hac nondum extensis fusi regnis diu ignorante Romani, perque scula multa obscuris difficultibus implicati tunc magis errorum pro-

funda caligine fluctuabant, cum in sacerdotes potestatem transcidissent A intercalandi: qui libenter gratificantes publicanorum vel litigantium commodis, ad arbitrium suum detrabeant tempora vel augeant, hocque excepto, emergerunt alia plurima, qua fallebant, quorum memoriæ nunc superuacuum puto. Quibus abolitis Octavianus Augustus Gracos secessit, hanc inconstantiam correcta turbatione composuit, spatiis duodecim mensium. Et sex horarum magna deliberatione collectis: perque duodecim siderum domicilia sol discurrens motibus sempiternis: anni totius intersalla concludit. quam rationem bisexti probatam etiam victura cum seculis Roma adumento numinis diuini fundavit. Hæc ita ille. Sed, ut diximus, & nemo dubitat, fallitur.

B

D E E X C E S S V H E R O D I S.

ADVERTENDVM Iudeos nunquam annos Regum aliunde, quam ab initio anni sui popularis ordiri, hoc est, a Nisan, vñque ad tempora Simonis Hyrcani, sub quo ab Ijar annos suos putabant, ut ex tribus, aut quatuor locis ex Iosepho colligitur. Hoc magnam lucem affert non solum historiæ Iudaicæ sub Romanis, sed etiam sub Regibus Iuda. Nam a Tisri nunquam annum historicum orsi sunt. Iudæi ante excidium secundi templi: sed contractus suos annis tantum Seleucidarum a Tisri signabant. Quare cum Herodes a Senatu Rex declaratus fuisset, cyclo Lunæ xix, tamen Iosephus C. non orditur annos cius ante Nisan, aut Ijar cycli primi. Cum autem ipso Iosepho teste, annos solidos xxxvii regnauerit, ex quo declaratus rex, xxxviii vero, eosque solidos, a captis a Sofio Hierosolymis, decesserit vero ante Pascha, nondum Ijar instante, quem diximus fuisse principem mensium, tempore Iosephi: manifesto colligitur, proximo Ijar annum Herodis xxxviii initurum fuisse, qui re vera erat tricesimus nonus a diebus æstiuis. Itaque hoc modo Herodes decesserit anno cycli xix exacto, primo inente. quod & confirmatur nono anno Archelai exacto, qui erat, ut ipse Iosephus scribit, Aetiacæ victoriae tricesimus septimus, anno Juliano LIII. Archelaus regnauit annos solidos nouem. Ergo annus Julianus 44 D exactus, aut 45 iniens est primus Archelai, atque adeo ultimus Herodis, cyclo primo inente. Apud Iosephum perperam excusum est, yicio librariorum, Philippum Tetrarcham obiisse vicefimo anno Tiberij, postquam annos trigintaseptem imperasset. Legendum enim sine ullo dubio είχοσθη διετέρω. Cui rei argumento erit Vitellius, qui cum Fabio Prisco Consul fuit anno vicefimo imperij Tiberiani, qui erat octagesimus Julianus. Missus vero fuit in Palæstinam a Tiberio

Aberio post Consulatum, quo tempore obiisse Philippum Tetrarcham ait Iosephus, anno Juliano octagesimo primo. de quibus deductis 37 annis Tetrarchiae Philippi, relinquuntur anni Juliani 44, absoluti circa initium Philippi Tetrarchae, & excessum Herodis. Itaque hoc tempus competit initio anni Juliani 45. Verba Iosephi ex x viii libro: τότε δὴ καὶ Φίλιππος (Ἡρώδης δὲ ἐν αὐτῷ) τελευτᾷ τὸν βίον εἰκοσῶ μῆνας ὀπίστησε τὸ Τίβερις δέχης, ἱγνοσάμενος δὲ αὐτὸς ἐπὶ τοῦ τελείωσαν τοῦ Τεραχίωνος καὶ Γαλιλίου. Cum ante xiii annos in priore editione legendum esse, ut supra posuimus, εἰκοσῶ καὶ διδύτερῳ monuissemus, hodie consuluimus veterem Iosephi interpretem Ruffinum, in quo legitur, *vicesimo secundo anno, imperante Tiberio.* Omnino igitur

B Herodes decessit anno Juliano xlv ante Nisan, cyclo Lunæ primo incunte, Solis nono. Hæc solidis argumentis demonstrata characterem habent a Iosepho notatum, nempe deflectionem Lunarem, quæ tempore morbi Herodis contigit, anno Nabonassari 747. Tybi xviii, sequente xix, feria quinta, sequente sexta, Schebat xiiii, sequente xv, anni Iudaici 3760, cuius Schebat nocomenia 6. 17. 332, Decembris xxvi, Ægonos xvi anni a mundo condito 3949: cuius Zyon, 6. 16. 4', Septemb. xxvi, anno periodi Julianæ 4713, Ianuarij 11x in cyclo emendato, Ianuarij vi in cyclo vitioso. Anomalia latitudinis mediæ erat graduum 89. 7'. 28'. Verba Iosephi de deflectione Lunari lib. x vii. καὶ τὸν ἔτερον Μαρτίανον, ὃς

C σύγχρονος τῶν σδῶν, καὶ αὐτὸς εἶπεν ἐπὶ ἑκατὸν γῆντας. Καὶ σελήνην τὴν αὐτὴν ποτὲ οὐκέπει. Subiicit, quomodo, ingrauescere morbo, tandem coniectus fuit in θεραπείᾳ medicis, post cædem Antipatri filij, & teturum de occidendis proceribus aulæ in Hippodromo initum consilium. Denique scribit ipsum inter dirissimos cruciatus violentam, & tyrannicam effudisse animam: quod quidem accedit paulo ante solenne Azymorum, cuius Iosephus meminit capite sequenti. Duos igitur cyclos solidos regnauit Herodes, initio capto ab anno Juliano desinente vi, quo renunciatus Rex a Senatu. Detractis enim vi annis absolutis de 44 solidis, remanent anni solidi 38. Iosephus: βασιλεύσας αὐτὸς δὲ μῆνας ἀποκτεῖνας Αριτονον ἀκροτίτης τῷ περιγυμνων, ἔτη τέσ-

D σαρξ οὐδὲ τελείωσαν. αὐτὸς δὲ τὸν Ρωμαῖον απεδέχθη βασιλεὺς, ἐπὶ δὲ καὶ τελείωσαν. Quid faciemus igitur Eusebio, qui obitum Herodis confert in annum quartum Olympiadis 195, qui annus Olympiadicus iniuit a diebus æstiuis anni Juliani li? Ergo Herodes decessit anno Juliano lii. Detractis ergo 6 de 52, remanebunt anni 46 absoluti, quibus Herodes regnauerit, secundum hunc Eusebij Epilogismum. Quis non videt ἀλογίσιον? Nam cum attribuat 37 annos solidos regno Herodis, cuius primus annus consurgeret ab anno

Qq 4. secundo

secundo Augustorum Actiaco. Et sane, nisi fallor, hoc habebat in A
mente Eusebius, qui tanta absurditate sese traduxerit. Quid dicam
de illis, qui cum in priore editione nostram de Herodis excessu sen-
tentiam, & de hac Lunari defectione legissent, erratum a nobis &
in anno Herodis, & in tempore defectionis hariolati sunt? Nos il-
los iubemus frui iudicio suo. Nobis partes veri tuendi susceptae sunt,
quas nunquam prodere certum est. Quid potuit melius demonstrari,
quam haec a nobis demonstrata sunt? Quod vero Annus ille ex per-
sona Philonis sui stramentitij scribit, Herodem quadraginta annos
regnasse: xxxiii quidem tyra nice, sex autem legitime: quamuis
illud oraculum non solum insignem impudentiam Monachi, sed e-
tiam inscitiam aperit: tamen non tam miror ab eo homine confi- B
etum, qui bonis viris imponere statuisset, quam inuenisse sectatores
viros non contemnendos, qui illud ab homine confidentissimo fa-
bricatum non aduertentes, nequaquam veriti sunt in scripta sua tan-
quam aliquod preciosum emblema transferre. Quid vocat legitimum
Regem? An ignorat, qui a Senatu Romano Rex declaratus fuerit,
cum nunquam non legitimum fuisse? Doceat nos, quomodo Rex
is legitimus non fuerit, qui Regnum ex lege & Senatus decreto ac-
cepit. Tyrannicum vero eius ingenium in exitu vita fuisse, & circa
ultima tempora impendio magis fuisse, quam initio regni sui, qui
negauerit, idem & filios a patre imperfectos, & puerulos innocentes
sub matrum vberibus cæsos tyrannicum facinus esse negauerit. Sed C
non tantum in eum planum dicta fuerint, quam in illos, qui hodie
in tanta luce literarum ab eius libris videntes & prudentes sibi im-
poni patiuntur. qui putant nullum bonum Chronicon esse. nisi quod
ex Berofo, Metasthene, Xenophonte, Mytilo, & similibus Annia-
nis portentis consarcinatum sit. Haurire exempla, aut auctoritatem
ex illis quisquiliis petere, est inscitiam suam per praconem prædicare.
Quemcunque scripta Annij oblectant, neque iudicium, neque sen-
sum literarum ullum habere potest.

DE EXCESSV AVGVSTI ET INITIO TIBERI.

D

AVGVSTVS natus est cyclo xv Lunæ, diebus æstiuis, post oc-
casum Solis, αὐγοῦσας ἡρακλεῖτην. Decessit duobus Sextis,
Pompeio & Apuleio coss. neomenia Thoth anni 761 a
Nabonassaro: anno Iuliano LIX, qui & ipse erat cycli Lunaris xv.
Eodem igitur cyclo natus & mortuus, cum iam illi septuagesimus
septimus annus inuisset a diebus æstiuis. Sed quia in anno Iuliano citius
natalis

Anatalis putatur ab eadem die eiusdem mensis, a qua putaretur in anno Romano prisco, si C. Iulius Cæsar annum non emendasset, nemirum a **xxiiii** Septembris, propterea illi deesse videntur ad annum septuagesimum sextum tot dies, quot intersunt ab eius excessu, ad vicesimam tertiam Septembris. Propterea Suetonius scribit eum decesse anno ætatis septuagesimo sexto, diebus quinque & triginta minus. Totidem enim intersunt a **xix** Augusti, in qua decessit, ad **xxiiii** Septembris, in qua eius natalis celebrabatur. Idem etiam dicit Dio, secutus Suetonium, ut solet. Sed & eum decesse cyclo **Lunæ xv**, præter annum Julianum **lxx**, in quem incidit Consulatus duorum Sextorum, Pompeij, & Apulei: firmatur etiam cha-

Bractere *διαμφιλέκτω*, nemirum defectione Lunæ, quæ post obitum Augusti contigit, seditione militum Pannonica, auctore Cor. Tacito, ac post illum Dion. Accidit igitur illa defectio anno periodi Julianæ **4727**, Septembris **xxvii**, feria quinta, cyclo Solis **xxiiii**; Lunæ **xv**, anno Nabonassar **762**, Paophi **viii**; Tisri **xv** anni Iudaici **3775**: cuius character **5.6.1018**, Septembris **xiii**, Zygognos secunda, anni a mundi conditu **3964**. cuius Zygonos neomenia, **4.7.22**. Quod vero Dio & Eusebius in Chronico aiunt πάντελην έποιεψιν contigisse, id nos pertinaciter negamus. Neque toto illo, neque sequente anno Sol deficere potuit. Frustra igitur eam quidam viri boni & docti venantur. Porro & hoc insigne

Cin Augusto: eodem cyclo, quo natus est, eodemque die mensis obiisse, quo primum Consulatum init, imperfectis Hirtio & Pansa **coss.** a quo die quidam eius imperium ordiuntur. Vtrumque enim contigit a.d. **xiiii** Kalend. Sept. &, quod mireris, eodem cyclo Solis. Ergo eadem feria, nempe prima, neque solum feria prima, sed & anno Sabbatico primo desinente iniit Consulatum, & anno Sabbatico primo desinente obiit. Annus Iudaicus, quo vterque Consul imperfectus, **3718**. Annus Iudaicus, quo obiit Augustus, **3774**. Vterque est primus Hebdomadis annalis. Interuallum **viii** Hebdomades. Ergo ut eodem die Hebdomadis diariæ, ita eodem anno Hebdomadis annalis. Vixit igitur annos **76** absolutos, qui

Dsunt cycli Lunares quatuor, & præterea quantum interest ab extremitis partibus Cancri, ad **xix** Augusti, contra quam Suetonius ac Dio sentiunt, qui **xxxv** dies aiunt decesse anno septuagesimo sexto. Non frustra igitur sunt quidam ex veteribus, qui Augustum annos **lv** imperasse scribunt. A die enim primi eius Consulatus, ad diem obitus, tot sunt anni Juliani præcise.

DE INI

DE INITIO CALIGVLAE.

TIBERIVS Cæsar natus est XVI Kal. Decemb. M. Aimilio Le-
pido II, L. Munatio Planco coss. qui erat annus Julianus
quartus, ac proinde cycli decimus septimus. Ergo annis æta-
tis Tiberij addenda XVI, ad methodum Lunæ. Decessit anno ætatis
78, XVII Kal. Aprilis, Pharmuthi IIII, feria VII, anno a. Nabonaf-
saro 784. Quare proximo Nouembri illi competebat annus 79
iniens. Si 16 cum 79 componas, habebis cyclum Lunæ 19, quo
obiit Tiberius. Ideo erat annus periodi Julianæ 4750, ex quo con-
surgit initium Caligulæ ex a. d. XVII Kal. Aprilis. Hac Methodo B
voluimus eruere verum, vt ei assuescant Chronologi, & Tabularum
astronomicarum conditores. Nam alioquin simpliciter per annum
Julianum hoc indagari poterat: cum decesserit Tiberius Cn. Acer-
ronio Proculo, C. Pontio Nigro coss. qui Consulatus com-
petit in annum Julianum 82: hoc est, in annum periodi Julianæ
4750, vt supra. Imperauit igitur Tiberius annos Julianos absolu-
tos XXII, dies 209.

DE INITIO CLAVDI CÆSARIS.

ME THODO nostra experiamur, quod alia via indagare potui- C
mus. Caius Cæsar Caligula natus est patre suo Ti. Julio Cæ-
sare Germanico, C. Fonteio Capitone coss. prid. Kalend.
Septembr. anno Juliano 57. Fuit ergo cyclus Lunæ XIII. Ideo 12
addenda ad ætatem Caligulæ ad methodum cycli. Cæsus est XXIX
ætatis anno, IX Kal. Febr. Additis 12 ad 29, abiectis 19, remanet
cyclus 3 in natali Caligulæ, prid. Kalen. Septembr. Ianuarius vero
quo imperfectus fuit, ordiebatur annum, cui competebat cyclus 4.
Ergo cyclo 4 imperfectus Caligula, eodemque iniuit imperium Clau-
dius. Idem etiam eruetur continuando annos tres, menses x, dies
viii ab a. d. XVII Aprilis anni Juliani 82. Numerus enim desinit
in a. d. IX. Kal. Febr. anni Juliani 86, qui erat 788 a Nabonassaro, D
Mechir xv, quo die imperfectus Caligula, & cœpit regnare Cladius.
Ergo initium Claudij a cyclo IV ex a. d. IX Kal. Febr. anno periodi
Julianæ 4754. Huic argumento fauet annus quintus eiusdem Clau-
dij, in quo Sol defecit natali ipsius Imperatoris, hoc est, Kal. Augu-
sti, M. Vinitio II, M. Statilio Coruino coss. anno Nabonassari
792, Mesori XXV, feria prima, Leontonos VIII anni a conditu
mundi 3994. cuius Zyon, 6.14.º, Septembbris XXV. Ab tricesi-
ma

A ma anni Iudaici 3805. Nam sequentis mensis neomenia fuit i. 23.
 464, cyclo Lunæ viii, Solis xxvi. Quod si annus quintus Claudij
 cyclo viii: ergo primus cyclo 4. Rursus nonus annus Claudij ha-
 buit Consules Q. Veranius, C. Pompeius Gallus, sub quibus Olym-
 pias 207 publicis actibus signata est, teste Solino: hoc est, a diebus æ-
 stiis anni eorum Consulum. Ea vero Olympias, cum sit periodi
 Olympicæ duodecima, cadit in cyclum xii. Ergo primus annus
 Claudij cœpit a cyclo quarto, ut supra. Hæc nos per methodum no-
 stram venamur, tametsi aliunde verum erui possit. Sed hoc ideo faci-
 mus, ut Chronologus, aut πανοράφος deficientibus adminiculis
 ab historia, possit hac methodo tum verum aucupari, tum falsum
 B arguere: quod quidem in hac diatriba contigit. Nam Sex. Aurelius
 Victor, quem edidit eruditus vir Andreas Schottus noster, scribit
 sexto anno Claudij octingentesimum Vrbis natalem fuisse celebra-
 tum, intelligens ludos sacerdtales a Claudio editos, Claudio ipso
 1111, L. Vitellio 111 coss. qui erat annus Christi 47, ut alibi de-
 monstrauimus, cyclo Lunæ x. Si erat sextus annus Claudij, ergo
 annus primus Claudij cœpit a cyclo v. Atqui demonstratum est
 cœpisse a 1111. Ergo error est in Sex. Aurel. Victore, siue auctori, si-
 uie librario attribuendus. Apud Clementem Chronologus a morte
 Alexandri, hoc est, a Thoth 425 Nabonassari, ad initium Claudij,
 putat annos 365. Καὶ τότε επὶ τῷ ἡγεμονίᾳ Γερμανικὸς Κλαύδιος Καῖσα-
 ρος, ἐπὶ τηλαχόστα ἐξήκοντα πέμπτῃ. Ergo annus primus Claudij est 789 a
 Nabonassaro. Atqui supra demonstratum est, initium Claudij ca-
 dere in 788 annum Nabonassari. Vno anno ergo plus dixit. Vides,
 quanto certior sit methodus per cyclos, quam per adiectiones an-
 norum, ut etiam illa vetustissimorum scriptorum errores aperiat:
 Aliquando sola adiectione annorum cogimur uti, ubi defunt cæte-
 ra præsidia. Sed potest fieri, ut vitium interueniat: ut in annis He-
 rodis. Nam ex dinumeratione solidorum annorum, quos non semel
 producit Iosephus, necessario sequebatur, Herodem obiisse cyclo
 Lunæ xix. Sed defectio Lunæ ab eodem optimo scriptore prodi-
 ta docet cyclo primo ineunte decessisse. Tametsi in methodo epa-
 D etarum cyclus Lunæ incipit a Martio, tamen in methodo annorum
 illum ordimur a Kalendis Ianuarij, quod non semel monuimus.

DE INITIO NERONIS.

A

TE M P V S initij Neroniani non possumus ignorare, quia pendet ex fine Claudij, quod latere nos non potest. Sed tempus exitus ignoratum fuisse argumento fuerit tum Suetonij accuratissimi scriptoris de ea re silentium, haud præterituri, si sciuisset, quæ fuit eius diligentia, tum etiam aliorum, qui de ea re prodiderunt, discrepantes sententiæ Iosephi, Clementis, Eusebij, Zonaræ, Xiphilini. Sed Suetonio ignoratam non fuisse diem obiecerit quis ex eo, quod idem scribit, Neronem eodem die obiisse, quo Octauiam interemerat. Putabam diem ignorasse tolerabilius esse, quam cognitum præteriisse. Nunc vero negligentiae absoluere non possum. Quartodecimo anno B imperij sui extinctus est Claudius. Quartusdecimus cyclus a quarto est decimus septimus, quo nempe Claudius decessit, 4767 periodi Julianæ, 111 Idus Octobr. Quare recte apud Eusebium decessus Claudij confertur in annum 11 Olymp. cc viii. Hinc init imperium Neronianum. Confirmatur quinto anno eiusdem currente, quo contingit Solis defectio, C. Vipsanio Aproniano, L. Fonteio Capitone coss. anno periodi Julianæ 4772, prid. Kal. Mai. feria secunda, cyclo Solis 12, Lunæ 8. anno mundi 4006, Leontonos v 111. Neomenia Zygonos 2. 23. 30', Sept. xxv. anno Iudaico 3819, Nisan trigesima. Nam Ijar fuit 3.2. 274. Kalen. Mai. Si igitur quintus annus Neronis cyclo IIII, ergo primus cyclo xviii, a Kal. Januarij, xvii autem ab Octobri antecedente. Rursus Iosephus scribit cladem Romanorum duce Cestio, quæ incidisset in solenne Χλωπηγιας, mense Octobri, incurrisse in annum Neronis duodecimum, scilicet in cunctem: septimam autem diem Septembris, qui proxime illum Octobrem antecessit, fuisse Sabbatum. Ergo fuit cyclus Solis 18: Litera Dominicalis F. Si annus periodi Julianæ 4767 fuit primus Neronis a mense Octobri, sane 4778 fuit xii iniens. Ergo, ut diximus, fuit cyclus Solis xviii. Iosephus libro ΙΙ αλώσεως, κεφαλ'. λβ'. Ταξιδεύτη Γορπαιάς μένος ἐπειδχθη. Κατα τὸ τέλος ἐπισταν, &c. Septima illa die Septembris, cohortem, quam ducebat Metilius Tribunus, trucidarunt, fide, quam dederant, fracta. Ergo Iosephus subiungit: ἔκαστος τῆς μετέπομπης Δώς αὐτὸς οὐτε τὴν σασταν δίκασ δότων ἐτελέσθη. ή γὰρ δὴ Καββατωνική παραχθῖναι τὸν φόνον. In sequentibus vero docet mensem Novembrem incidisse in xii annum Neronis. Ergo September adhuc erat in xi desinente. Nec mirum est, qui consuesset annos omnes putare ab initio anni popularis Iudaici, eum hic a vero initio Neronis illius imperium putare. Tunc enim, cum scribebat libros suos, nullus erat annus Iudaicus, nulla republica Iudaica superstite. Idem videtur

A videtur facere & in annis Caligulæ. Hæc nos methodo nostra tractauimus, cum alioquin possint expeditissime ex adiectione annorum. Claudio obiit anno Iuliano 99, III Id. Octob. cyclo Lunæ XVII. Rursus Nero natus anno Iuliano, XVIII Kal. Ian. cyclo Lunæ XIX. Periit anno ætatis XXII currente. Annis ætatis Neronis addenda XVIII, ad methodum Lunæ. Igitur periit anno cycli XII: & proinde anno Iuliano 113. Iam si 99 annos Julianos de 113 deduxeris, relinquuntur anni Iuliani absoluti, quibus imperasset, si quidem continuasset usque ad a. d. 111 Id. Oct. Hæc haec tenus tuto asserere possumus. Nam diem mortis tacuit Suetonius, qui tamen eodem, quo Octauiam uxorem interfecit, sibi manus attulisse scribit. Si Xiphilino credimus, Nero perierit die IX Iulij, anni Christi 68. Nam a morte Neronis, ad initium Vespasiani, id est, ad Kal. Iulij anni Christi 69, dicit interesse annum solidum, dies XXII. Quam sententiam amplectimur: neque dubitamus veram esse: præsertim cum Cassiodorus scribat imperasse annos XIII, menses VII, dies XXVIII: quod tempus definit in IX Junij. Itaque nullum dubium, Neronem vixit. Eid. Junij periisse: & male a Suetonio omisso.

DE PRIMO AGONE NERONIANO.

IN numismatis Neronis legitur: CERTAMEN QVINQUENNIALE INSTITUTVM. quod non aliud intelligendum ab eo, cui nomen fecit NERONIA: in quo Eusebius scribit cithara viciisse. E regione enim anni IIII Olymp. CCIX scribit: *Nero Roma cithara contendens superat.* Et infra e regione anni IIII Olympiad. CCX. *Nero Roma in citharistarum agone contendens omnes superat.* Quatuor anni solidi interiecti sunt: & propterea quinquennale certamen appellatum. Cor. Tacitus Annali XIII, ait primum certamen Neronianum quinquennale institutum, Nerone quartum, Cornelio Cocco coess. qui inierunt magistratum post C. Vipsanium, & C. Fonteium, sub quibus eclipsim Solis contigisse supra demonstrauimus, prid. Kal. Mai, cyclo Lunæ III. Ergo prima Neronia instituta cyclo Lunæ quarto; anno Christi LX; ac proinde quarto Olympiadis CCIX. Recte igitur apud Eusebium eodem anno viciisse Neronem cithara, notatum est. Secundum lustrum celebratum anno ultimo sequentis Olympiadis, ex eodem Eusebio iam demonstrauimus. Circa initium annalis XVI, Cor. Tacitus scribit: *Ac forte quinquennale ludicrum secundo lustro celebrabatur: oratoribusque principia materia in laudem principis assumpta est.* Si primum lustrum erat cyclus quartus; ergo secundum fuit cyclus octauus, C. Lecanio, M. Licinio coess. Atqui principium Annalis XVII pertinet ad Consules Silius Neruam, & Atticum Vestinum, sexto anno ab editione

Rr primi

primi ludicri. Ergo Agon Neronianus fuit sexennalis. Atqui quin- A
quennalem fuisse dicit. Contradicit igitur sibi. Quomodo illum
tuebimur? Evidem nullam hic errori latebram video. An Nero
in annum sextum distulit? Tantum abest, ut distulerit, ut etiam ali-
quando ante præstitutam diem reuocarit. Sueton. Nerone, xxii. De
hoc certamine Suetonius: *Instituit Ἑ quinquennale certamen primus
omnium Romæ, more Græco triplex, Musicum, Gymnicum, Equestre,*
quod appellavit NERONIA. Xiphilius: Τοὺς δὲ διὰ τὴν σωματικὴν τε
διαμοῖν ἐκεῖτοι αὐτὸις (ἢ τῷ γένει πεποίησθαι) δύων πενταετερῶν κα-
τεστάτη, NEPΩNEΙΑ αὐτὸν ὀνομάσας. Sex. Aurel. Victor Andreæ
Schotti scribit Gordianum Gordiani filium certamen, quod Nero
Romam inuexerat, auxisse, firmasseque. Eoque anno, lustrum certami- B
ne, quod Nero Romam inuexerat, aucto firmatoque, in Persas profe-
ctus est. Is fuit agon Neronianus quadragesimus sextus, celebratus
anno Christi 240, cum primus celebratus fuissest anno Christi 60.
Biennio ante hunc 46 agonen Neronianum, celebratus fuerat agon
39 Capitolinus, ut notat Censorinus. Quare Agon XLVI Neronia-
nus incidit in Consulatum Vettij Sabini 11, & Venusti, anno secundo
Gordiani: siquidem illud par Consulum a Fastorum conditoribus recte
in annum Christi 240 collatum est: quo quidem anno certissimum est
agonem XLVI celebratum. Atqui Iul. Capitolinus in Gordiano ita scri-
bit: *Prætextato Ἑ Attico cōs. Gordianus aperto Iano Geminō, quod
signum erat indicti belli, profectus est contra Persas.* Si statim post cele- C
bratum agonen profectus est in Persas, ut scribit Aur. Victor: ergo
Consulatus Prætextati & Attici incidit in annum Christi 240, non in
241, ut volunt Fastorum conditores. Corrigantur igitur Fasti, & illud
par Consulum in annum 240 coniiciatur. Primus agon Neronianus
congruit anno periodi Julianæ 4773. Alium agonen Nero, quem
vocauit Isthmia Pythia Actia, celebrauit anno secundo Olympiadis
c cxii. Sed non puto posteris continuatum. Pythium quidem Apol-
linem, & AKTION ΑΠΟΛΛΩΝΑ sese vocari præcepisse testes
sunt Xiphilinus, & nummi eius.

DE ROMA A NERONE INCENSA, ET D PERSECUTIONE CHRISTIANORVM.

ABOLEND O rumori Romæ a se incensæ Christianos subdidisse
reos Neronem auctor Cor. Tacitus: idque tempus confert in
Consulatum C. Lecani, & M. Licini: qui erat annus Julianus c ix,
cycli Lunaris viii, Christi Lxiiii. Proinde eodem anno & secun-
dum ludicrum Neronianum celebratum, & supplicium de Chri-
stianis

A stianis sumptum, anno periodi Julianæ 477. Adiicit idem Christianos aut feris & canibus obiectos, aut crucibus affectos, aut flammatos. Flammare est, quod Hispani dicunt *Pringar*. Stantibus ad palum destinatis vno (ne motatione capitis picem cadentem declinarent) gutturi suffixo, e lamina ardente (*xερπίδα*, vocat Imper. M. Aurelius) pix aut vnguen in caput liquefiebat, ita ut riui pinguedinis humanæ per arenam amphitheatri sulcum facerent. Iuvenalis ad hoc tormentum, eandemque historiam alludens:

*Pone Tigillinum. teda lucebis in illa,
Qua stantes ardent, qui fixo gutture fumant,
Et latum media sulcum deducit arena.*

B Locus contaminatissimus nec vlla haec tenus mendi suspicione perstrictus. Nam & in vetustissimis exemplaribus Iuvenalis inoleuit, & agnoscitur a Scholiaсте: Lege!

Et latus medium sulcus diducit arenam.

Pone, vbi stantes ad palum alligati suffixo gutture, lamina impendente fumant, & totos artus liquefiunt, ita ut pinguedo diducat arenam sulco facto. Ut memorabiles illos cruciatus fuisse necesse sit, quorum multo post tempore meminerit Iuvenalis. Nam hanc historiam in animo habuisse, fidem fecerit Tigillini mentio præposita.

C ta. Et eius Tigillini præcipue meminit Tacitus, cum de incendio Vrbis loquitur. Tertullianus in Gnosticos: *Orientem fidem Romæ primus Nero cruentauit.* Neque solum Romæ sauitum in Christianos, sed etiam in prouinciis. Extat vetus inscriptio in Hispania loco Pisueræ vocato: in quo sine dubio hæc crudelitas tangitur, siquidem vera est illa inscriptio. Nam dubito. Christianismum superstitionem vocat, vt Suetonius Christianos homines nouæ ac maleficæ superstitionis. Quid autem Iuvenalis de Christianis intellexerit, suboluic etiam veteri interpreti, cum ait: *Sed si Tigillinum laseris, viuus ardebis, quemadmodum multi imperante Ne-*

Drone. Reliqua, quæ apud cundem interpretem sequuntur, non sunt nauci. Tempus incendij apposuit Cor. Tacitus xiiii Kalend. Sextiles. Sexto demum die apud imas Esquilias finem incendio factum, hoc est circiter xxv diem Iulij. Postea de Christianis supplicium sumptum.

NERONI CLAVDIO
CÆSARI AVG.
PONT. MAX. OB
PROVINCIAM LAT
RONIBVS ET HIS
QVI NOVAM GE
NERI HVMANO
SUPERSTITIONEM
INCVLCAVANT
PURGATAM.

Rr 2

Ergo

Ergo hæc Persecutio cœpit circiter extremum Iulij , aut initium Au-
gusti. Sed quæ scribit , mendo laborant aut a librario , aut , quod
magis puto , ab ipso Cornelio. *Fuere* , qui annotarent , xiiii Kalen.
Sextiles principium incendi huius ortum , quo *Senones captam ur-
bem inflammauerant*. Omnes enim veteres non xiiii sed xv. Kal.
Sextil. hoc contigisse scribunt. Sequitur : *Alij eo usque cura progreſſi
ſunt* , ut totidem annos mensisque ſunt dies inter utraque incendia nume-
rent. Lego , ut tot annos , mensisque ſunt dies inter utraque incendia
numerarent. Vera lectio. Mijenors. quasi ipſi ita digitis rationem tem-
porum putarent. Tot anni , tot menses , tot dies sunt a capta Vrbe.
Sed puerilia sunt. Nam si præcife codem die eiusdem mensis incen-
ſa Roma a Nerone , quo a Senonibus , ergo inter incendium Seno-
num & Neronis , differentia præcife eſt annorum ſolidorum , nullis
reliquis mensibus appendicibus , aut diebus. Quare Cornelius , qui
πειρεγιαν damnat in illis , ipſe potius *πειρεγος* , qui menses & dies ex-
crescentes ſupra annos harioletur. Niſi quis dixerit habuisse ratio-
nem veteris anni Romani. Non puto vulgus tam doctum fuiffe. Ne-
que hæc fuit corsuetudo illorum temporum , vt putarent tempora
prisca ſecundum dies priſci ſæculi , ſed ſecundum Iulianos , vt ſupra
in capite de Auguſto diximus. Auguſti enim natalis in anno Iuliano
collocatus erat in extremis partibus Parthenonos , qui in anno Roma-
no veteri erat in extremis partibus Karkinonos.

C
DE INITIO VESPASIANI

QUEMADMODVM nec diem , quo ſibi manus intulit Ne-
ro , in scripta relatam habemus , ſic ab eadem die , ad initium
imperij Vespasiani , in tribus successoribus Neronis nihil cer-
ti notare poſſis. Omnia tenebricofa. Galba natus eſt M. Val. Meſſala,
Cn. Lentulo coſſ. ix. Kal. Ianuarij , anno Iuliano xliii , cyclo
Lunæ xviii. Periit , inquit Suetonius , anno tertio & septuagesi-
mo ætatis. Hoc eſt , periit eo anno Iuliano , quo xxiiii dies Decem-
bris initura erat eius quartum & septuagesimum annum. Si natus eſt
cyclo xviii , ergo eius annus Lxxiiii cœpit anno cycli xv. Ideoque D
annus Iulianus 116 erat annus 74 Galbae a xxiiii Decembribus , an-
no tertio Vespasiani. Periit igitur anno Iuliano 116 , cyclo xv. Cor. Ta-
citus quoque Lxxiiii annos attribuit. Atqui interfectus eſt ſe 11 , T.
Vinio coſſ. anno Iuliano 114. cuius anni extremo Decembri initu-
rus erat illi annus ætatis 72. Atqui Suetonius , & Tacitus eo anno
periiffre volunt , quo Lxxiiii annus ei initurus erat ab extremo De-
cembri. Vides vnius biennij maniſtam *ἀλογίσιαν*. Periit igitur anno
ætatis

A ætatis primo & septuagesimo currente: non autem septuagesimo tertio, ut volunt Suetonius, & Tacitus, cyclo Lunæ xiii, Solis xxii: nisi dicas extremo Decembri anni antecedentis periisse. Quod parum refert. A natali enim Galbæ, ad Kal. Ianuarij, viii tantum dies intersunt. M. Saluius Otho natus est, teste Suetonio, Cn. Domitio Ahenobarbo, Camillo Aruntio coss. anno Iuliano 77, iiiii Kal. Mai, cyclo Lunæ xiiii. Periit, auctore Suetonio, anno ætatis xxxviii. Ergo cyclo tertio decimo periit, anno Iuliano cxiiii. At Cor. Tacitus, *Hunc vitæ finem habuit, septimo & trigesimo ætatis anno.* Ergo anno Iuliano 113, ante cædem Galbæ. Quod est absurdum. A. Vitellius natus est, Druso Cæsare, Norbano Flacco coss. mense Septembri, aut, ut alij, Octobri, anno secundo in eunite imperij Tiberiani, qui erat sexagesimus Julianus, cyclo Lunæ xvii. Periit, scribente Suetonio, anno ætatis lvii. Ergo periit in eo anno, a cuius autumno illi initurus erat annus ætatis lviii, & proinde idem cyclus, in quo natus erat. Periit igitur anno Iuliano cxvii, tribus annis fere post cædem Othonis. Quod & ipsum est absurdissimum. At Cor. liberalior est, qui dicit non septuagesimo septimo cæsum fuisse, sed septimum & quinquagesimum explesse. Ita occiderit anno Iuliano 118, quadriennio post Othonem. Aut igitur minor natu occiderit, aut si tot annorum, non iis coss. natus, quibus voluit Suetonius. Vides, quam æqui esse debemus huic sæculo, si qui sunt, qui aut historiarum penuria, aut humana conditione peccant, cum in illo sæculo, re pene recenti, in tanta retum luce, & tanta scriptorum copia, tot absurditates illis summis viris exciderint. Ex his, quæ iam disputauimus, nihil de istis tribus Imperatoribus colligere possumus præter argumenta, quæ incerta eorum Imperatorum initia & vacillantes scriptorum sententias magis prodant, quam explicitent. De Vespasiano hoc ex Suetonio scimus, Tiberium Alexandrum Præfectum Ægypti primum in verba Vespasiani legiones adegitse Kalendis Iulij: quem principatus diem in posterum obseruatum fuisse. A Kal. igitur Iuliis consurgit initium Vespasiani. Rursus Hierosolyma deleta fine ætatis anni Juliani 115, Christi 70, anno Vespasiani, ut Iosephus prodidit, secundo. Ergo anno Juliani cxv, Christi lxx, a Kal. Iulij, iniuerat secundus annus Vespasiani. Et proinde annus Julianus cxiiii, & Christi lxix erat primus Vespasiani a Kal. Iuliis, cyclo Lunæ xiiii, Solis xxii, Imp. Ser. Sulpicio Galba 11, T. Vinio Crispino coss. anno periodi Julianæ 4782.

EX a. d. Kal. Iulij, cyclo Lunæ xiii, consurgit initium imperij Vespasiani. Anno secundo eius, teste Iosepho, Hierosolyma cum templo diruta, exitu æstatis. Ergo hic ēasus competit in cyclum xiiii. Quod verum est. Eo enim anno, teste Iosepho, *περὶ αὐτοῦ οὐκέτι εἰσ τεσταρεσκαῖς εκδηλῶς Εὐθύκος.* Quarta decima Xanthici Macedonici congruit quartædecimæ Aprilis Iuliani. Ergo neomenia Nisan Iudaici Kalendis Aprilis. Nam sequens Tifri fuit xxv Septembris, feria tertia. Nisan igitur antecedens, feria prima, cyclo Solis xxiii, Kal. Aprilis, anno primo periodi sextæ Alexandræ. qui est locus illustris ad probandam periodum Iudæorum Alexandream. Nam frustra calculo hodierno eam venatus fuisses. Erat enim annus Iudaicus 3830. Nisan 6.19.409, feria septima translatitia dupliciter, *ἀσεγνομεικῶς καὶ πολιποιῶς.* Ergo ex calculo hodierno, neomenia Nisan prid. Kal. Aprilis. Atqui fuit Kalendis Aprilis. Ergo *περὶ γῆς Κελυφῶν* facta est vnius diei. Proinde vsi sunt periodo Alexandriae. Erat decimus nonus annus sextæ periodi Callippicæ. Μωνχιῶν πενταετῶν, Kal. Aprilis. Quid melius probauerit periodum veterem Iudaicam? Hinc Rabbi Adda annum castigatus dixit, anni modum esse dierum 365. horarum 5. scrupulorum Chaldaicorum 997. momentorum $\frac{8}{7}$. Poterat tamen dixisse $\frac{12}{7}$. Sed C periodus Iudaica erat 76, non 19 annorum. At secundum medium motum Tabularum, nouilunium debebat esse in 30 Martij: cum tamen vsus politicus periodi Alexandriae statuisse neomeniam ciuillem in Kalendis, biduo nimirum serius, quam medius motus. Scribit doctiss. Moses filius Maimon Iudæos ante hunc computum, quo hodie vtuntur, numerasse annos ab excidio Templi, & abiectis septenariis, qui remanebat, eum habuisse annum Hebdomadis, quod perperam faciebant. Nam annus excidij erat primus Hebdomadis ad finem decurrentis. Anno integro hallucinantur Sepher Iohasin & omnes Chronologi Iudæi ita sentiunt. Ita illo saeculo Iudaicus calculus hodiernus erat medius inter medium motum Lunarem, & neomeniam D ciuilem Alexandream. Diruta igitur, & flammis conflagrata sunt Hierosolyma Sept. viii, vt scribit Iosephus fine lib. vi, die Sabbathi. Elul politici Andrei xlii: Parthenonos xv anni a mundi conditu 4019. Zygon 2.15.32. Septemb. xxv: die septuagesima anni secundi Vespasiani: anno Iudaico 3830. Elul xiiii, anno primo Hebdomadis: anno 817 a Nabonassar, Paophi quinta desinente. Rabbi Jose scribit Templum sub Tito dirutum, die nona Ab, vespere

Apera Sabbati, anno Sabbatico. Sanc nonā Ab fuit feria prima: sed calculo hodierno erat septima. At nonā Ab incidebat in IIII Augusti ex calculo hodierno, in v autem ex consuetudine anni Alexandri. Atqui falsum est, Templum incensum iv, aut v Augusti. Hic enim casus contigit decima die Augusti, vt Iosephus scribit. Præterea falsum, anno Sabbatico Templum incensum, vt demonstrauimus. Pascha Exodi, anno periodi Julianæ 3217, Aprilis xv. Porro Pascha ultimum Hierosolymorum, quo vrbs exercitu cincta, anno periodi Julianæ 4783. Differentia: anni Juliani absoluti, uno die minus, 1566. qui fiunt anni Arabici 1614, syzygia vna, dies superflui tres.

DE INITIO TITI VESPASIANI.

B**V**ESPASIANVS pater Imperator natus est anno Juliano LIV, Q. Sulpicio Camerino, C. Poppæo Sabino coss. quinquennio ante excessum Augusti, xv Kal. Decembris, cyclo Lunæ decimo. Decessit anno sexagesimo nono, a. d. ix. Kalend. Iulij. Igitur annus eius septuagesimus primus initurus erat eo anno Juliano, in quo currebat cyclus Lunæ quartus: quod facile cognoscetis, additis nouem ad ætatem Vespasiani. Obiit igitur anno Juliano 124, Christi Dionysiano 79. Xiphilinus: Εγησε δὲ τὸν ἀντίκειον τὸν οὐρανόν, καὶ μῆνας ὅκτων. Επονδεχοντε δὲ τὸν δέκατον, οὐ μερῶν ἑξ δέκατον. Plus dicit, quam Suetonius, sed tamen minus, quam oportet. quia non octo menses, sed solidos Septem tantum vixit, cum diebus octo. Deerant illi ad initium septuagesimi primi, menses solidi quatuor, dies xxiv. Itaque obiit anno Juliano 124, Christi Dionysiano 79, cyclo Lunæ quarto, periodi Julianæ 4792. Vnde consurgit imperium Titi.

DE INITIO DOMITIANI.

TI TVS Vespasianus imp̄erauit biennium solidum, menses duos, dies xx, initio eius ex a. d. VI 111 Kal. Iulias putato, & toto principatus tempore in Idibus Septembr. desinente. Obiit igitur cyclo Lunæ sexto, & proinde Christi 81. Vnde initium Imperij D Domitiani, anno Nabonassari 829, Paophi 12. Quare huic rationi consentaneum est, quod Ptolemæus ex Agrippæ Mathematici observatione refert, anno Nabonassari 840, Tybi 2, Lunam iunctam cum Australi succedente Vergiliarum fuisse: anno periodi Julianæ 4805, die xxix Nouembris, feria quinta. anno mundi 4402, Toxonos v. Zygōn: 3. 5. 25, Septembris xxv. anno Iudaico 3853; Casleu xii: cuius character 1. 8. 1049, Nouembris xviii. Iosephus in fine magni sui operis scribit se absoluisse opus anno Domini

Rr 4 tiani

tiani 13, ætatis suæ 56: quod tempus incidit in Consulatum L. No- A
nij Asprenatis, M. Arricinij Clementis, cyclo Lunæ 19. Natus
est autem Iosephus anno Caligulæ primo, cyclo xix. Vno anno mi-
nus dixit. Nam 57 annos, hoc est, cyclos tres absolutos interfuisse
oportebat. Anno enim Domitiani 13 initurus erat illi annus quin-
quagesimus octauus, puta a Decembri, si quidem in eo natus esset.
Ita quotidie periclitando fidem nostræ methodi, alienos errores de-
prehendimus. Sed dicendum est, fuisse annum antecedentem, a cu-
jus autumno cœpit 13 annus Domitiani, & 56 ætatis Iosephi. Ne-
que aliter putare debemus.

DE PRIMO AGONE CAPITOLINO, ■ ET ALIIS AGONIBVS.

SI NON ea penuria bonorum scriptorum esset, quæ hodie est a-
spud nos, multorum veterum ludicrorum temporibus fastos si-
gnatos videremus, quorum memoria hodie tantum extat, tem-
pora ignorantur. Nos præcipua ex auctoribus, & veteribus moni-
mentis excerptemus, vt in illis inuestigandis operam nauent studiosi.
Ea historia præludemus diatribæ de Agone Capitolino. Ac primum
sciendum eorum ludorum alios annales, alios quinquerinales fuisse.
Et rursus alios Romanos, alios Prouinciales, alios municipales, alios
regionales, quos vetus inscriptio Romana θεματικὲς vocat, quamuis ē
non ignoro posse aliter accipi, & eosdem posse videri, quos ἀγῶνας
θεματικὲς vocabant. Ex ea inscriptione, quæ ad rem facere vîsa, tan-
tum hæc excerptimus. Αγωνοστρίμῳ ἐν ἔνεσιν τεισὸν, Ιελία, Ελαδί,
Ασία, ρειχόσις ἀγῶνας τὸς ὕπουρογεμμημένος πάντας παγκοστίος. Ολύμπια,
τὸν ἐν Πετρῷ, ΣΜ Ολυμπιάδι. Πύθια τὸν Δελφοῖς. Ιατρια δῖς. Νέμεα δῖς,
τὸν διάτερον σίστας τὸς αἰτογωνιστῶν, τὸν διστίδα Καπετῶλια τὸν
Ρώμη δῖς, τὸν διάτερον σίστας τὸς διογωνιστῶν. Ευσέβεια τὸν Ποπόλαις δῖς,
τὸν διάτερον σίστας τὸς αἰτογωνιστῶν. Σεβαστὴν Νεαπόλις τὸν διάτερον μῆτραν διά-
τερην κληρονόμην σίστας τὸς αἰτογωνιστῶν. Ακτια τὸν Νεακοπόλις δῖς, τὸν διάτερον σίστας
τὸς αἰτογωνιστῶν. Ε Παναθήναια, Ολύμπια, Πανελλήνια, Αδελαιδα δῖς. Ζυγέ-
ναι, εἶ κανὰ Ασία δῖς, τὸν διάτερον σίστας τὸς αἰτογωνιστῶν. ὄμοιος τὸν Ζυγένην
Ολύμπια καὶ Αδελαιδα, Ολύμπια, Περγάμος, Αγράστη τεῖς, &c. Et in se-
quentibus aliorum meminit, quæ nec satis sincere relata sunt ab iis,
qui scripserunt. In iis meminit ζευσανθίνων τὸν Σαρδεῖον, quorum etiam
mentio in Pandecte Digestorum. item Ολυμπίων τὸν Αλεξανδρεῖα. Sed
videamus, quæ ex illis nobis ad hæc studia vîsi esse possunt. Καπετῶ-
λια, est agon Capitolinus, de quo præsens diatriba instituta est, & suo
loco

A loco referetur. Eustathia. Pialia. Artemidorus lib. I. οἵδε δέ πιναὶ σάδιες, οἱ μέλλων διγονίζεις. Eustathia τεὶς ἐν Καλίᾳ διχθέντες τὸν Βασιλέων Αυτοκράτορας ἐπὶ τῷ πατέρι Αδριανῷ ἔδοξε τηφλὸς γεγονέναι καὶ ὀπίκησε. Fuit igitur αὐτῷ eis etiam λασικός. Puteolanorum, institutus ab Imp. Antonino Pio, ut & nomen, & vetus inscriptio Melphæ reperta docet: cuius exemplar hic adiecimus, ut in ea & auctorem certaminis, & locum, ubi institutum fuit, videas eundem esse, qui est in hac inscriptione Græca. Vt

B que enim inscriptio Puteolis institutum fuisse dicit. SELASTICVM autem pro ISELASTICVM exaratum fuisse nemo mirabitur, cui poterunt produci eiusmodi mille deprauationes in vulgi sermone

fieri solitæ. Alius Iselastici certaminis a Traiano, sed in Bithynia instituti, mentionem habes apud Plinium decimo Epistolarum. Sacrum autem hoc certamen fuisse, & στίχων habuisse, appareat ex nomine. Non enim Iselasticum vocaretur, nisi eius victores vocati essent Hieronicæ. Solis quippe Hieronicis εἰσελαύνειν fas erat, & di- ruta parte mœnium pompa in urbem inuchi. Ideoque etiam quinquennale fuisse necesse est. Quo tempore institutum, cum Olympiade ne, an cum Pythiis concurreret, aut quando inciperet, id vero nescimus.

Sεβαστὰς ἢ Νεαπόλις. Augustalia quidem Romæ celebrabantur IIII. Eid. Octobr. postridie Meditrinalium, instituta Quinto Fabio Maximo, Iulio Antonio coss. auctore Dione, anno Iuliano tricesimosexto, periodi Julianæ 4706, biennio ante bisextum correspondum. Sed hæc Σεβαστὰ sunt Neapolitana, non Romana. Neapolis & a Græcis condita, & multa in illa Græci instituti vestigia ævo suo superfluisse scribit Strabo: πλεῖστα δὲ ἵκηται τὸν Ελληνικὸν αὐγανῆς στρατεῖαν (ωζέ), Γυμναστὴ τε καὶ ἐφηρεῖα, καὶ Φεργεῖα, καὶ ὄνοματα Ελληνικὰ, καὶ πέρισσον τε καὶ Ρωμαῖον. Et Varro: Fratria est Græcum vocabulum partie hominum, ut Neapoli etiam nunc. In Tabula Marmorea quadrata Græca Neapoli mentio extat τὸν Φεργεῖας, & τὸν Φεργεῖας non semel, quod dictum est pro Φεργεῖας, asperitatis leniendæ literæ caninæ: quemadmodum Φηγεῖας etiam pro Φεργεῖας dicebant; & Φηγεῖος pro Φεργεῖον; ut in alia tabula marmorea Romana: V E S B I N V S.

AVG.

IMP. CÆSARI
DIVI. HADRIANI. FIL.
DIVI. TRAIANI
PARTHICI. NEPOTI
DIVI. NERVÆ. PRONEP.
T. AELIO. HADRIANO
ANTONINO. AVG. PIO
PONTIF. MAX. TRIB. POT. V
IMP. II. COS. III. P. P.
CONSTITUTORI. SACRJ
CERTAMINIS. SELASTICI
SOCII. LICTORES. POPVLARES
DENVNCIATORES. PVTEOLANI.

A V G . L . P H E T R I V M . A V G V S T A L I B V S . M V N I C I P I . A
 CÆRITVM. LOCO. ACCEP TO. A. R E P. S V A. IN PEN-
 SA. OMNI. EXORNATVM. D O N V M. D E D I T. & pa-
 sim in eadem luculenta tabula. Hæ Neapolitanæ Fratriæ, Gymna-
 sia, Ephebeia ostendunt plane Græcam vrbem. Itaque & Græcum cer-
 tamen quinquennale Augusto instituerunt, quod neque cum Olympi-
 piaco, neque cum Pythio concurrebat. Celebrabatur enim a diebus
 æstiuis anni secundi Olympiadis. Nam paucis diebus ante excessum
 Augusti celebratum, testibus Suetonio, & Dionc, anno Iphiti 790,
 qui erat secundus Olympiadis 198. Sed quotum fuit illud lustrum a
 primi editione, nondum scire potui. Meminit huius Neapolitani lu-
 stri non semel Papinius : *Protinus ad patrij raperis certamina lustri.* B
 Item : *Cum stata laudato caneret quinquennia versu.* Alibi de præ-
 mio : --- *Chalcidice Cerealia dona corona.* Videtur igitur corona au-
 rea spicata victori dari solita. Fuit ergo *sephanis aγων.* Inter Neapo-
 litanum agonem & Actiacum intererat triennium. Nam Neapolita-
 nus agon celebrabatur anno secundo Olympiadis : *Actiacus anno*
primo Olymp. sequentis. Statius:

Huc me post patrij latum quinquennia lustri,
Cum stadio iam pigra quies, canusque federet
Puluis, ad Ambracias conuersa Gymnade frondes
Trans gentile fretum, placidi facundia Polli

Detulit. — Pigram quietem ludorum intelligit interuallum C
triennij solidi.

*Actia c̄ Neapolōn. De illis, & quando instituta, suo loco demon-
 stratum.*

ε Παναθηναία. Quina Panathenæa. Vetustissima sane omnium
 sunt Attica : quæ celebabantur anno tertio Olympiadis : vnde or-
 diebantur Tetraeteridas suas Athenienses, vt libro primo demon-
 stratum est. Cum autem quina Panathenæa numeret, quæ sint reliqua
 quadrina, ignoro. Neque enim intelligit Quinquatus Romanas, ne-
 que Quinquatus Albanas. vtræque enim annales erant, non quin-
 quennales, vt docent Suetonius, & Xiphilinus statim initio Domi-
 tiani. Præmium, Olea aurea. Statius postquam se adeptum coronam D
 Albanam dixit, (ter autem adeptus erat) subiicit.

Nam quod me mixta quercus non prebit oliua.

Quod, inquit, coronam Capitolinam non coniunxi cum Albana.
 Martialis oleam Albanam, vocat Palladium aurum.

O cui Palladio flauescere contigit auro.

Adpiacina. Melius. Adpidinea, Hadrianalia, Quomodo intelligenda
 hæc, infra dicetur.

ε Kosyæ

A έ Κοινά Ασίας. In multis quidem numismatis legitur κοινονιακιας. Sed quae sint haec ludicra certamina, quae vocat QVINQUIVE COMMVNIA ASIÆ, studiosi querant, & non est difficile inuenire. Sic τρία κοινά Θρηξων habentur in nummo Caracallæ: KOINON. ΘΡΑΚΩΝ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΙ. AIN. ΦΙΛΙΠΠΟ. ΠΥΘΙΑ. Hoc est: Communia tria Thraciae, scilicet Alexandriæ, Æni, Philippopolis celebrabant Pythia Thracica.

B Ομοίως ἐν Σμύρνῃ. Zmyrneorum Olympiorum meminit Pausanias Eliac. II. Pergamenorum Olympiorum Dio lib. L I. & Epigramma:

Οὐ Σμύρναι, ἐδός Περγάμος καλέσεφεν,

Δελφοὶ, Κόρινθο, Ηλις, Αργὸς, Ακτιον.

Augustæ τριῶν. De quibus Augustalibus intelligat, cum in multis locis instituta essent, non est facile diuinatu.

Atque haec quidem sunt ludicra, quæ in illo saxe leguntur. Ea omnia fere in Romanorum imperatorum honorem instituta fuisse non dubito. Sunt & alia ab ipsis imperatoribus instituta: vt Astyci ludi in Sicilia Syracusis a C. Cæsare Caligula, instar eorum, qui ἐστὶ Athenis, qui erant ludi scenici. Reete autem αἴσυχοι per γ. Omnino αἴσυχοι αγῶνες sunt Græci instituti, vt ne mireris, quare αἴσυχοι αγῶνες in urbe Græca Syracusis a Caligula instituti. Philostratus: ὃ μὴ ὁ τῶν Νεαπολίτων αγὼν. οὐ πόλις ἡ Μαλία φένει, γάρ Επίπεδος καὶ αἴσυχοι, οὐτε καὶ τὰς απειδῆς τῷ λόγῳ ἐλληνικοὶ εἰσι. Ergo αἴσυχοι ἐλληνοὶ, & ludi astyci, ἐλληνικοὶ, qualia omnino τὰς αἴσες Διονύσια. Nam τὰς αἴσες sunt vere Athenæ. Item misceli ludi ab eodem instituti in Gallia Lugduni ad aram Aug. Cæsar. Misceli autem ludi vocantur Suetonio, qui Iuuenali Miscelanea: —sic veniunt ad miscelanea Ludi. Sic, inquit, fiunt ex senatoribus mimi, siue Ludi. Vnde transcurria vocat ludos, ad quos ex senatu transibant: id est, quando ex senatoribus fiebant scurræ, siue Ludi, aut histriones. Tria enim haec idem sunt. Neque solum scenicos miscelos edidit, sed & Græcas & Latinas facundiæ quo certamine ferunt victoribus præmia viatos contulisse, eorundem & laudes componere coactos. Eos autem, qui maxime displicuerint, scripta sua spongia, linguae delere iussos, nisi ferulis obiurgari, aut flumine proximo mergi maluissent. In libro II Anthologiæ eis Poenitentes.

Τοῦτος γάρ πάρα τεκμήχαστος, οἵα πάθοισιν

Οἱ κατεργαζοῦσι βιβλία καὶ καλόμυς.

Omnino legendum oī κατεργαζοῦσι, qui delingunt scripta sua & calamis. Nihil sinistrius Poetae aut Rhetori imprecatur, quam ut illi accidat, quod vieti fit in Miscelaneis Lugdunensibus ad Aram Cæsar.

saris. Neque in alium sensum accipiendum illud distichon ex eodem libro, eis aſteleyas.

Oὐχ ὅπ τὸν καλάμον λείχεις, διὸ Τευτό σε μισῶ,

Αλλ' ὅπ τε ποιεῖς καὶ δίχα τὸν καλάμον.

ἐκ τῆς ἡμέρας, quæ illi contigit ad aram Lugdunensem, τὸν καλάμον λείχειν exprobrat. Ex consuetudine autem ait ipsum facere, quod Ausonius Græce maluit, ne Latium diceret opprobrium. Hæc Lugdunensia erant annua, non quinquennalia. Dion eorum meminit: cuius beneficio annum institutionis ludorum scimus. Anno enim primo imperij sui eos ludos instituit Caligula: qui erat, ut suo loco dictum est, periodi Julianæ 4750. Huc pertinet nummus Caligulæ cum his literis, C O L. R O M. L V G D V N.

B

Agonem edidit Athenis Hadrianus: sed merus etat Olympiacus. Eusebius ad annum primum Olymp. 228: *Hadrianus, cum insignes τὰ plurimas ædes Athenis fecisset, Agonem edidit. Bibliothecamque miseri operis extruxit.* Neque dubito, quin ille Agon vocatus sit Παναθήναια Ολύμπια Πανελλήνια Αθηναῖα. Et ita coniunctim legendum in inscriptione Romana. Xiphilinus: *Αδριανὸς ἦτορε οἱ Ολύμπιοι τὸν εἰς Αθήνας, ἣν ὡς καὶ αὐτὸς ἴσθιντο, ἀξεποίητος, καὶ σφράγοντες εἰς αὐτὸν δοῦλοι Ιωνίας κομισθέντες αὐτῷ θησαυρούς. ταῦτα Διονύσια τινὲς μεγίστου πλεόντες διέχειν δέξασθαι τὴν ἐμπότην τὴν ἐπιχωρίων λαμπεῖν ἐπείλεσε. τόντε σπικὸν τὸν ἔστητον Πανελλήνιον φιομασθεῖν αἰκοδομήσας τοῖς Ελληνοις ἐπέτρεψε, καὶ ΑΓΩΝΑ ἐπ' αὐτὸν καλεσθέσατο, χρύματα τε πολλὰ τοῖς οἴτοντος επέστησε.* In his verbis impericiam Xiphilini notabis: *Διονύσια τινὲς μεγίστου πλεόντες διέχειν δέξασθαι.* Imo Dion ita intellexit, *Διονύσια τινὲς μεγίστου πλεόντες αὐτοῖς ἐστησεν μυστίσις.* Ea mysteria contigerunt anno II Olymp. CCXXVII. Eusebius, *Hadrianus sacris Eleusina initiatus multa Athenis bona largitus est.* Sed apud Eusebium male primo anno, pro secundo. qui sine dubio est error Librarij. Inde aperitur, quare Hadrianus in veteribus inscriptionibus vocatur Ολύμπιος: ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑ. ΚΑΙΣΑΡΑ. ΤΡΑΙΑΝΟΝ. ΑΔΡΙΑΝΟΝ. ΣΕΒΑΣΤΟΝ. ΟΛΥΜΠΙΟΝ. ΤΟΝ. ΣΩΤΗΡΑ. ΤΩΝ. ΙΔΙΩΝ. ΕΥΕΡΓΕΤΗΝ. Quia igitur primus agon Adrianalis editus Olympiade 228, ex eo Olympia vocata. quod & eadem Παναθήναια a templo D ipso, & Παναθήναια eodem modo, quia Athenis. Nam vetera Παναθήναια non concurrebant cum Olympiade, sed cum anno tertio Olympiadis. Quod igitur, auctoribus Dione, & Eusebio, Athenas pulcherrimis ædificiis exornasset, ab eo puto nouas Athenas dictas in veteri inscriptione Mediolancensi.

IMP.

A IMP. CÆSAR. T. AELIVS. HADRIANVS. ANTONINVS
AVG. PIUS. COS. III. TRIB. POT. II. P. P.

AQVÆDVCTVM. IN. NOVIS. ATHENIS. COEPTVM. A. DIVO

HADRIANO. PATRES VO. CONSVMMAVIT. DEDICAVIT Q.

Sed aliquis quæret, quid Mediolano cū nouis Athenis Hadriani? Equidem nescio. Athenis ērā legitur distichon Iambicū infimæ vetustatis:

αι δι' εισ' Αθηνας Θοσέως πεσών πόλις.

νῦν δι' Αδριανός κ' οὐδὲ Θοσέως πόλις.

Etiam νέα Αθηνας vocabantur Ολυμπίειοι locus in Delo sumptibus Adriani extructus ab Atheniensibus. Stephanus.

Agon Solis Romæ institutus ab Aureliano, anno tertio Olympiadi 263. auctor Eusebius: anno periodi Julianæ 4988, Christi Dionysiano 275. Latinus quoq; scriptor meminit Templi Soli dicati.

Agon Pythicus Carthagine institutus ab Imp. Q. Septimio Seuero. Tertullianus Scorpiaco: *Agonas istos contentiosa solennia, & superstitiona certamina Græcarum & religionum, & voluptatum quanta gratia saculum celebreret, etiam & Africæ licuit. Adhuc Carthaginem singula ciuitates gratulando inquietant donatam Pythico agone post stadij senectutem.* Sed præter Pythium, id est, Musicum agonem, additum præterea aliquid videtur ex indulgentia Cæsaris. Nam in numero argenteo Caracallæ ex vna parte est caput ipsius Caracallæ imberbis. a tergo Cybele Leoni insidens, manu sinistra baculum gestans, dextra fulmen. Literæ hæc præterea leguntur: INDVLGEN-

TIA. AVG G. IN. CARTH.

Capitolinus Agon a Græcis passim vocatur Καπιτωλια, & Καπτωλια. In numero Domitiani legimus: ΚΑΠΕΤΩΛΙΩΝ. ΣΕΒΑΣΤΩΝ. Institutus autem a Domitiano, duodecimo eius & Seruij Cornelij Dolabellæ Consulatu. Censorinus scribit anno Iphiti 1014 celebratum unde quadragesimum Agonem Capitolinum. Hoc est: Centesimus quinquagesimus tertius annus Capitolinus cadit in millesimum quartumdecimum Iphiti. Quare consequens, ut primus Agon celebratus sit anno Iphiti 862. qui adiectis 4, & per 19 diuisus relinquit cyclum Lunæ xi, quo primus Agon editus.

D Rursus Censorinus scribebat librum suum cyclo Lunæ xi. Tunc a prima institutione Agonis Capitolini præterierant anni absoluti 152: qui sunt cycli octo. Quare annus Domitiani quintus, in quem competit duodecimus eius Consulatus, fuit x i cycli. Vetus eruditus Chronologus apud Clementem: Δόκ τὸν Αλεξανδρεῖς τελεύτης, ἐπὶ τῷ Αὐγούστῳ νικῶν, ὅτε Αἰώνιον απέσφαξεν ἑαυτὸν ὃν Αλεξανδρεῖα, ἐπη διαχώσια, ψευδονόμοι τέλεσθε. Ταῦταν Αὐγούστῳ τελεζόν, αφ' οὗ γεόντε, ἐπὶ τὸν αὐγούστον, οὖν ἔποικη Δομεπανὸς ἢ Ρώμη, ἐπι ἑαυτὸν διεκάλεσαρα. Alexander obiit cyclo primo. Annus Augustorum Actiacus primus est deci-

Sf mus

mus cycli & ducentesimus nonagesimus quintus a morte Alexandri, A qui obiit cyclo primo. Diuisis 295 per 19., relinquitur cyclus decimus. Primus annus primi Agonis Capitolini est centesimus quintusdecimus a primo Augustorum Actiaco, & proinde a cyclo decimo. Ergo primus annus agonis Capitolini esset cyclus decimus, si quidem verum dicit Chronologus. Sed falsum est. Vno enim anno minus dicit. Quare ab anno primo Augustorum, ad primum agnem, sunt anni absoluti ἐκαὶ πεντεκαιδέκα, non autem δεκαέναρα. Hoc melius ex summa annorum conuincitur. Annus primus Capitolinus ex sententia Chronologi est X LIX a morte Alexandri, hoc est, a cyclo primo. Diuisis 409 per xix, relinquuntur x, non xi. Celebratus igitur primus agon Capitolinus anno periodi Julianæ 4799. B Vocatur autem Lustrum semper in veteribus inscriptionibus, ut in illa egregia adducta ab eruditissimo Onufrio Panuinio.

L. VALERIO. L. F.
PUDENTI.

HIC CVM. ESSET. ANNORVM
XIII. ROMÆ. CERTAMINE
IOVIS. CAPITOLINI. LVSTRO
SEXTO. CLARITATE. INGENI
CORONATVS. EST. INTER
POETAS. LATINO S. OMNIBVS
SENTENTIIS. IUDICVM.
HVIC. PLEBS. VNIVERSA
HISCONIENSIVM. STATVAM
ÆRE. COLLATO. DECREVIT.

In ea inscriptione manifesto Lustrum est Agon Capitolinus. celebratumque est illud Lustrum anno a Christo 106. Nam lustrum est tempus quadriennij. Ouidius:

--- In lustrum accedere debet,
Quæ consummatur partibus, una dies.
Sidonius ad Turnum, lib. IIII. Sed,
ut chirographo facto docetur, cuncta
centesima est fæeneratori, quæ per bi-
lustre producta tempus, modum for-
tis ad duplum adducta produxit. Sed
extat Romæ luculenta stele ex por-
tu Anconitano deuicta, quæ tota
pertinet ad hunc agonem. & quan-
uis sit Græca, tamen pro Lustro,
litera L singularis apposita est. Etiam
in numismatis Græcis nunc L, nunc
Λ pro Lustro positum fuisse indica-
imus. Magnam inscitiam suam

C
D

Εδοξε τοῖς ἀλεφοφόροις ἐπιδι
Βάτων Φίλωντος φέρεται μὴ
ἴρ' ἐπι δύο περισσευτεῖς Γυμνασί^ο
αρχος περισσεύποτος εἰδότες
καὶ καταίσθιος αὐτῷ τε καὶ τῆς ἡλί^ο
ἀλεφοφόρου προσερέπεις τῇ
Γυμνασίος, αὐθ' ὥν τὸ κοινὸν διδ-
ημότατο εἰσεράθειν αὐτὸν
δὴ τὰ προτηριδία ἐπι δύο οὐλ-
λῆ σεφάναι, καὶ πῶς σὺν τύπῳ
αἰαχαριοῦ ναυμαχίας θάσην
εἰς τὸ Γυμνασίον κατακεχυεῖν φε-
λοπίδας ἔνεκαν καὶ τὰ λογῆς ἐ-
πιπλεῖας, καὶ ἔχον διετέλεσται εἰς
αὐτὸς πάλιν το εἰς τὸ Κεί L, καὶ ΖΚ
L, καὶ ΗΚ L, ἀξιωθεῖς νεώμητος γη-
μασταρχοῦ, καὶ πῶς αρμόζουσαν ἐπ-
ταξίαι αὐτές τε σωστήρισται, καὶ
τῆ τόπῳ καὶ ὅλη ἀλεφοφόροις ἐ-
κτενίσεται καὶ φιλοποιότερον ἐπι
πολλοῖς προσεξίσται. τός τε τῶν
Ερμεῖ καὶ Ήρακλεῖ πεντάκις νεψή
το βασιλίος Γυμνασίος ἀρχαῖς
σωστοῦντος καὶ πῶς αὐτῷ δι-
ναμιν κατ' ιδίαν ἐκπίθεις ἀθλα τὰ
κατίκοντα τοῖς ἀγωνιζομένοις
ἴρ' οἵ δευτεροῖς τὸ κοινὸν πάσαν
προδυμίαν καὶ σπεδίων ἐνδεικνύε-
ται αὐτὸν καὶ τὸ τόπῳ σεφάναις
τε χειροῖς πεστίθειν καὶ χραπῆς
τε πεπικηνεις εἰκόνα Βάτων Φίλων
γυμνασταρχοῦτα τὸ πεῖτον καὶ τό-
ποτον καὶ πέμπτον εἴκης, καὶ πῶς ἡ
πᾶν προσεξιλωμένης χεύονται τῇ νί-
αυ πρωτοστατοῦ ἀρχιμονά τε καὶ
πρόπτεον ποιοποιήσαν. Δεδοχθεὶς δὲ
καὶ τοῦ ἐπιπέδου το αὐτὸν δὴ τόποις
καὶ προστιθενταῖσι πάλιν χεύονται
σεφάναις. καὶ τοῦ μὴ χειροῖς σεφ-
άναις εἰς λαχώματα χεύονται, τὸ δὲ οὐ-
χη τόποις ἀναχρισθεῖσι σίλλαι λιθί-
ναι, καὶ αἰαχοῦνται οἱ τοῖς διπλανοῖ-
τοι τόποι τῇ Γυμνασίοις. προσεξιλω-
μένοις καὶ εἰς τὸ ΘΚ L ἐπι γυμνασταρχ-
οῦ, διότι τότο περέπεις εἴκη πᾶσι τοῖς
ἀλεφοφόροις καχαιοπεῖται.

aperuerunt

Aperuerunt, qui *λυκανθεῖα* interpretantur. In hac igitur stela nunquam satis laudata mentio fit Lustrorum xxvi, xxvii, xxviii; quibus coronatus iste Baton. Porro ab eo petitur, ut Lusto xxi iterum praesit Gymnasio: quod quidem Lustrum celebratum fuit anno Christi 198, quadraginta annis ante illud, quod Censorinus eo anno, quo librum suum scribebat, celebratum fuisse prodit: ideo, inquam, totam apposuimus, quia illud gymnasium ad hunc agonem pertinebat. Gymnicum enim fuit, teste Suetonio. Musicum etiam fuisse idem testatur: in quo præter citharistas, psilocitharistas, comprehenduntur etiam poetæ, vt habes in inscriptione supra a nobis allata ex Onufrio: Onufrius quoque hanc, quam subiecimus;

B inscriptionem, ad idem Lustrum

confert: cum tamen possit etiam referri ad Quinquaria Albana: in qua erant oratorum, & poetarum certamina. Quod autem in ea inscri-

L. SVRREDIO. L. F.
CLV. FELICI
PROCVRATORI. AB
SCÆN. THEAT. IMP.
CÆSAR. DOMITIAN:
PRINCIP
CORONATO. CONTRA
OMNES SCÆNICOS.

ptione dicitur coronatus contra omnes scenicos, manifesto ostendit in commissione poematum hoc contigisse. Et qui ita coronati erant contra omnes, siue histriones, siue poetæ essent, siue Hieronicæ; omnes illi dicebantur paradoxi. In veteri inscriptione Romana:

C Δημήτριον Εεμοπολίτων Αλεξανδρέων, παγκρατίου, πέισοντοντος, παλαιστῶν, πρόστοχον, αλφίππον, τὸν δέχεται, Ἐξύμπαντος Ξυστὸν βίον Ξυστόχοιον, καὶ ἐπὶ Βαλανείων Σεβ. τὸν παλέργον. Et alibi: M. Αὐγολίς Δημητρίου, δέχεται, τὸν ξύμπαντος Ξυστὸν βίον Ξυστόχον, καὶ ἐπὶ Βαλανείων Εξάβασ. Αλεξανδρέων, Εεμοπολίτου, παγκρατίου, πέισοντοντος, παλαιστῆς, παρεργοῦχον ψόν.

Consultus Chirius Rhetor libro III Rheticorum: Paradoxon, quod nos opinionis mala possumus dicere: tametsi quidam parum diligenter Graece loquentes paradoxa pro his, que sunt bona opiniois, accipiunt. Unde etiam vulgo Olympionicas, &cateros victores sacrorum certaminum PARADOXOS vocant, magis consuetudine; quam ratione ducti. Cum Ioannes a Wouwveren iuuenis mihi propter mores & eruditionem carissimus, hunc huius auctoris locum

D ostendisset, quem ego nunquam legeram, ostendi statim verum esse, quod ille Rhetor scripsit, ex illius inscriptionis loco, quem produximus. Glossæ veteres ad Iuuenalis Satyram viii, ad illud. -- Vocem Damasippe locasti Sipario -- Id est, Praeco fuisti in mimo. Siparium velum est, sub quo latent Paradoxi, cum in scenam prodeunt: aut ostium mimi, aut quod appellatur Comicum. In Lusto igitur Capitolino committi poetas solitos, testis ipse, qui in eo vietus fuit, Papinius Statius, cum ita se viatum fatetur; ad Vxorem:

A

— Tu, cum Capitolia nostra
Inficiata lyra, sauum ingratumque dolebas
Mecum victa Iouem. — In Epicedio patris addit, quando
hoc contigit:

*Nam quod me mixta quercus non prebit oliua,
Et fugit speratus bonos, cum dulce parenti
Inuida Tarpeio caneret te nostra magistro
Thebais: vrebant priscorum exordia Vatum.*

Quod, inquit, quercum Capitolinam multum mihi speratam non potui coniungere cum oliua Albana, cum committerem Thebaida meam cum priscis poetis, id est, cum iis, qui iam alias coronas sæpe vicerant, vrebant me illi, & prægrauabant splendore nominis & famæ suæ, ita, vt victus sim in committenda Thebaide. Propterea Epistola libri primi, manifesto ait se desertum fuisse a sua Thebaide. Verba hæc sunt: *Quid enim oportet huius quoque autoritate editio-
nis onerari? quod adhuc pro Thebaide mea, quamvis me reliquerit, ti-
meo.* In Epicedio Patris, loco a nobis paulo ante producto, Δεχαιο-
μῳ eleganti dixit Thebaidem inuidam Tarpeio parenti, hoc est, inuidiosam: vt ingratum in utramque partem usurpamus. Vsus est autem verbo Horatiano **V R E B A N T.**

*Vrit enim splendore suo, qui prægrauat artes,
Infra se positas. — Rursus ibidem EXORDIA sunt, qua
Græci ἐνδόσημα. Varro,*

C

Qui fabularum conlocant exordia,
Ἐ τὸν αὐτὸν, inquit, Φιλοποιός νικηθεῖς αμαρτεῖν, ὅπερ τῷ πα-
λαιριοῦ ἐνδόσημα με κατίσερπτεν. &c. Itaque male hodie ille locus
& legitur & intelligitur. Legunt enim vulgo — Parentis Inuida
Tarpei — nullo sensu: item urgebant, pro vrebant. Perperam acce-
pimus olim illum locum Iuuinalis:

— Postquam subsellia versu Frangit. — Reliqua verissima
sunt: Statium victum fuisse committenda Thebaide. Nam omni-
no falsum est, Poetas nihil aliud commisisse, nisi laudes illius Dei,
in cuius honorem institutus erat Agon. vt quia ter vicit Statius Quin-
quatriis Albanis, propterea nihil aliud recitasset præter laudes Palla- D
dis. Nimium sœcundum oporteret esse ingenium, si illi, quoties
committeret, toties nouum poema de eadem re instituendum esset.
Tam aliena a vero sententia non indiget confutatione. En μάρτυς
οἰκοδέου ipse Statius, qui commissione nunc Germanici, nunc Dacici
belli (quod opus periiit) vicit in Albano certamine. Audiamus poe-
tam ipsum in Eucharistico Epuli ad Domitianum:

Sapo

A

*Sepe coronatis iteris quinquennia lustris;
 Qua mihi felices epulas, mensaque dedisti
 Sacra tua. talis longo post tempore venit
 Lux mihi, Troiana qualis sub collibus Albae,
 Cum modo Germanas acies, modo Daca sonantem
 Pralia, Palladio tua me manus induit auro.*

Quid ni commiserit epos Thebaicum, vt epos Germanicum, & Dacicum? Ergo poetarum Comœdiae, quæ committebantur dionysiois dñuoxois, aut dionysiois dñpoixois, continebant tantum laudes & Dionysos. Ne-
Bmo paulo doctior hoc concesserit. Statius Quinquatriis Albanis vicit bello Dacico fortasse contra poetam, qui laudes Palladis canebat. Commisit igitur epos Thebaicum Statius Agone Capitolino, & in eo vicitus est contra veteres poetas poeta nouus. Sic accipiendum poeta vetus & poeta nouus in prologis Terentianis: ὁ μακρόγενος Onufrius noster vir optimus & eruditissimus Diocletiano III & Maximiano II. c o s s. notat Agonem Capitolinum celebratum fuisse. Sed vir eruditus de coniectura hoc dicit, nullo vetere auctore, vt & illud, quod ait, agonas omnes sublatos a Constantino Magno, cum tamen Julianus in epistola pro Argiuis perspicue doceat, etiam tunc agones illos celebrari solitos. Nam sæculo Ausonij adhuc ille agor obtinebat. Ita enim Ausonius de Delphidio Rhetore:

C

*Tu pene ab ipsis orfus incunabulis
 Dei poeta nobilis,
 Sertum corona preferens Olympica,
 Puer celebrasti louem.*

Præferre coronam, nihil aliud est, quam coronatum esse. Nulla alia erat nobilis corona Olympica ea tempestate, præter Elidensem & Capitolinam. Nam agonas omnes cessasse tunc perperam scribit Onufrius. Quare enim Julianus pro Argiorum priuilegiis scripsisset? Sed apud Ausonium Capitolinorum agorum coronam intelligimus potius, quam Elidensem. Bonus vir, qui commentarios suos in Ausonium reconcinnauit, vt, quod solet, dissentiat a nobis, aliam interpretationem adferat, quæ non est nauci. In omnibus tamen dissimulat, in quibus a nobis adiutus est: quamquam recte pœnituit eum prioris editionis, & merito. Ego vero omnia æqui bonique consul:.

DE L V D I S SÆC V L A R I B V S A
D O M I T I A N I.

DOMITIANVS, inquit Suetonius, fecit ludos sacerulares, computata ratione temporum ab anno, non quo Claudio proxime, sed quo olim Augustus ediderat. Censorinus autem ait editos fuisse, Domitiano xvi, & L. Minutio Rufo coss. anno A. V. C. 1000CLVII. Mendum est in his annis Vrbis apud Censorinum: pro 1000XLII, item in Consulatu Domitianus, xvi pro xiv. quanquam non 842, sed aut 840 Catonianus, aut 841 Varonianus Vrbis annus fuit, tertius utique ab agone Capitolino, centesimus tricesimus tertius a Kalendis primis Julianis, octagesimus octavus Christi Dionysianus. Ludi autem sacerulares Augusti celebrati sunt duobus Cais, Furnio, & Silano coss. anno Julianus vicesimo nono. Differentia igitur ludorum Augusti & Domitianus, anni 104. Atqui debebant esse 110, siquidem habita est ratio eorum ludorum, non quos Claudio proxime, sed quos Augustus ediderat, ut vult Suetonius. In hoc ergo nullam aliam causam, praeter animi sui libidinem fecutus est Domitianus. Neque solus hoc Suetonius dixit. Zosimus quoque Domitiano rationem ludorum Augusti habitam scribit: Μετὰ δὲ τὸν Σεβαστὸν Κλαύδιον ἡγαγε τῷ εὐρτέῳ, καὶ φυλάξας τὸν τῷ αἰετομήνα ἐπέμψας δειθμόν. μετὸν Δομητιανὸς, τὸν Κλαύδιον περιψάφαμε, καὶ τῷ εὐρτέῳ τῷ αἰετῷ, αἴφετο τῷ εὐρτέῳ οἱ Σεβαστὸς ἐπετέλεσεν, δειθμόνας, ἔδοξε τὸν δέκατοντατέτετέντα φυλάκειν θεομόν. Atqui πεντατέτετέντα, ut ipse docuit, erant anni cx absoluti. Hic tantum sunt ccccii. Quid ergo hic dicet? Itaque hi ludi melius congruebant anno Julianus 139, Christi 94. De his ita Statius:

Nec tantum induerint Fastis noua sacula crimen,

Aut instaurati peccauerit Ara Terenti.

Et aliquot interiectis: --- Neque enim frustra mihi nuper honora

Carmina patricio pueri sonuisti in ostro.

Et in saxo Romano.

A. P. V. C. 1000XLII.

.....
.....
.....

EX. S. C. L V D I . S Æ C V L A R E S . F A C T I .

D

In eo saxe nomen Domitianus erasum. Rursus Statius in xvii Consulatum Domitianus:

— mecum

A ----mecum altera secula condes,

Et tibi longaui reuocabitur ara parentis.

Lege, Ara Terenti. Et sane illi Consulatui melius conuenissent ludi seculares. Saltem vno tantum anno serius celebrati fuissent, quam o *ad obitum Georgi postulat*, de quo scribit Zosimus.

DE INITIO NERVÆ.

DOMITIANVS occisus est xiiii Kal. Octob. anno ætatis xlv, Imperij xv. Auctor Suetonius. Iniuit autem imperium Idib. Septemb. Ergo Domitianus imperauit annos xiiii solidos, dies xiiii, ita vt quinto die anni xv imperij sui ineuntis perierit. **B** de annis imperij Domitiani v ad methodum Lunæ in mense Septembri. Ita Domitianus perierit anno cycli primo. Hoc est, annus imperij Domitiani xv inibat ab Idibus Septembribus illius anni, in quo currebat cyclus primus, qui erat periodi Julianæ 4808, Nabonassari 843, Paophi xx: vnde init imperium Neruæ. Qui Domitiani imperio attribuunt annos xv, dies xv, minus prudenter facere videntur. Suetonius enim, & Sex. Aurel. Victor recte scribunt, quintodecimo circiter imperij anno periisse, de quo scilicet dies quinque duntaxat delibauerat. Sex. Aur. Victor scribit, eo die, quo Nerua obiit, Solis deliquium fuisse. Nos negamus yllum fuisse. In fine Domitiani & initio Traiani perturbatio est Fastorum. In Fastis **C** Siculis δέντες. Nam in illis per totum sere tempus Domitianus omnia paria Consulatum confusa.

DE INITIO TRAIANI.

XIPHILINVS de Nerua: Περὶ τῆς μετάλλαξην, ἀρχὰς ἔτη εἰν, καὶ μηνὶ τέλαι, καὶ ἡμέρας ὥρας. Annus unus, menses quatuor, dies nouem ex initio Neruæ, nimirum ex a.d. xiiii Kal. Octob. cycli primi, desinunt in a.d. vi Kal. Febr. cycli tertij, anno Nabonassari 844, neomenia Phamenoth, quatuor diebus ante nouilunium. Vnde conuincitur falsi Aur. Victor, qui scribit, eodem die, quo obiit Nerua, Solis defectionem fuisse. Nam neque nouilunio obiit, neque toto anno defectio Solis fuit. Huic argumento fauet obseruatio Menelai Mathematici apud Ptolemæum. Is enim obseruavit anno primo Traiani coniunctionem Lunæ cum Spica Virginis, quem annum ait fuisse a Nabonassaro 845, Mechir xv, sequente xvi. Ergo erat annus Christi Dionysianus 98, Ianuarij 10, sequente 11, feria quarta, sequente quinta: anno periodi Julianæ 4811, cyclo Solis 23, Lunæ quarto: anno mundi 4047. Ægonos 18, sequente 19. Neomenia Zygonos 2.10.31, Septembribus xxv. anno Iudai-

Sf 4 co 3858,

co 3858, Tebeth 18, sequente 19, cuius character 6. 19. 248, se- A
ria VII, Decembris 23. Itaque neomenia Egonos & Tebeth con-
currebant. Ergo hæc obseruatio contigit diebus quindecim ante se-
cundum annum Traiani. Hinc videmus in Fastis Onufrianis perpe-
ram duo paria Consulum attribui imperio Neruæ. Vnum enim tan-
tum par Consulum interiiciendum inter initium Neruæ, & eas Ka-
lendas Ianuarij, quibus decessit. At Fasti Siculi vnum tantum par
recte attribuunt. Alioqui præter quatuor menses, non annum, sed
biennium imperasset. Corrigendi igitur Fasti. Præterea finis Domi-
tiani, vt dixi, corrigendus in iisdem Fastis. Annus primus Traiani
est 4810 periodi Julianæ.

B

DE TRIVMPHO DACICO TRAIANI.

IN nummo Traiani mulier sedens manibus post terga reuinætis,
cum literis S.P.Q.R. OPTIMO PRINCIPI. COS. V. Sub muliere
hæliteræ D A C. C A P. Ergo Dacicus triumphus incidit in quintum
Consulatum Traiani. Cum autem iste Triumphus inciderit in V.
Consulatum Traiani, qui fuit annis XV absolutis post ludos Sæcula-
res Domitianæ, hoc tempus conuenit anno Christi 103, periodi Iu-
lianæ 4816, annis quinque post obseruationem Menelai. Tamen in
nummo æreo Traiani ex uno latere legimus: IMP. CAES. NERVAE.
TRAIANO. AVG. GER. D A C. P. M. TR. P. C O S. III. Et ex altero C.
latere Victoria alata cum corona, in cuius medio V I C. D A C. & in
peripheria S.P.Q.R. OPTIMO PRINCIPI. Sed nondum de Da-
cis triumphauerat, quanquam Dacicus cognominabatur.

DE INITIO HADRIANI.

XIPHILINVS de Traiano: Τξαιφων απέψυξε μοναρχίσας ἐπιδε-
καενέα, καὶ μῆνας ἑξ, ἡμέρας τε πεντεκαιδέκα. Sex menses cum
diebus xv ex a.d. vi Kal. Febr. putati desinunt in a.d. iv. Eid.
Augusti. Rursus, cum inierit imperium cyclo Lunæ tertio a xxvii
Ianuarij, obierit autem vicesimo imperij, ergo eodem cyclo obiit, D
quo imperium iniuit. Cæpit autem imperare anno Christi 97. Ergo
obiit anno Christi 117, a.d. iv. Eid. Augusti, anno Nabonassari 864,
Thoth xvi, feria vi, anno periodi Julianæ 4829, cyclo Lunæ
111, Solis xi. anno Iphiti 893, vt recte annotat Eusebius. Vnde
consurgit initium Adriani. Ad hæc facit defectio Lunæ obseruata
nono eiusdem Imperatoris anno, Nabonassari 872, Pachon xvii,
sequente xviii, feria quarta, sequente quinta, cyclo Solis xxii,
Lunæ

A Lunæ XII, anno periodi Julianæ 4838, Christi 125, April. v, sequente vi. anno mundi 4074, Krionos XVI: cuius Zygon 7. 23. 42', Sept. XXIV, anno Iudaico 3885, Nisan XV, sequente XVI: cuius character 4. 18. 729, feria v, Martij XX. Sane si annus 864 Nabonassari est primus annus Hadriani: nonus igitur Hadriani erit 872, vt demonstratum est. Præterea si annus primus Hadriani est tertius cycli, nonus erit undecimus cycli a Thoth, in diebus æstiuis, & extendetur in ver sequens, cyclo XII. Quod erat demonstrandum. Rursus obseruatum æquinoctium anno VII Hadriani, Nabonassari 880, Athyr VII, feria IV, hora secunda post meridiem, Alexandriæ, anno periodi Julianæ 4845, Christi 132, cyclo Solis primo, B Lunæ IX, Tisri XXI, anni Iudaici 3892: cuius character 5. 10. 245, Septemb. v. anno mundi 4082, Parthenonos ultima. Nam Zygon sequens fuit 3. 22. 16'. Obseruatio Ptolemaica, horis 26 a meridie XXIV Septemb. Zygon Mundi, horis 22 a meridie XXIII. Differentia, dies unus, horæ quatuor. Tantum abnutant ab Hipparcheis obseruationibus Ptolemaicæ: quod Albateni, & nos cum eo instrumentis potius attribuimus, quam ipsi obseruatori. Nam sane fabulam Trepidationis, aut illa non meliorem Libramenti fabricam non moramus. Hoc ab initio exasperabit animos imperitorum, a quibus ægre extorquetur, quod ab initio illorum cerebris inoleuit. Sed illis opus est longa die. At a sapientibus ratio exprimit, quod longa dies C a peruvicacibus. Nam sane tandem illæ Trepidationes, illa Libramenta abibunt illuc, unde pedem extulerunt. Iam audio stridores, & sibilos rudentum. Sed tempus, quod dixi, ab eis extorquebit, quod ratio non potest.

DE INITIO ANTONINI PII.

S PARTIANVS de Hadriano: *Vixit annis LXXII, mensibus v,*
diebus XVII. Imperauit annis XXI, mensibus XI. Paulo ante: *apud*
ipsas Baias perijt, die VI Iduum Iuliarum. Totidem anni & men-
 ses ab a. d. IIII Eid. Augusti anni periodi Julianæ 4829, cadunt in
 D a. d. VI Id. Iulias anni 4850 periodi Julianæ, Nabonassari 884,
 Mesori XXVI. hoc est, diebus decem ante initium anni 885: anno
 Iphiti 913 ineunte. Nam Eusebius ponit male annum 914. Anno
 Antonini III, Nabonassari 887, Athyr IX, feria VI, æquinoctium
 autumni a Ptolemæo obseruatum, anno Christi 139, Periodi Julianæ
 4852, cyclo Solis VIIII, Lunæ VII, Septembris XXVI, hora post or-
 tum Solis Alexandriæ, Tisri XVI anni Iudaici 3900: cuius character
 5. 14. 116', Septembris XI. anno Mundi 4089, Parthenonos ultima.
 Nam

Nam Zygon sequens fuit 5.15.1', Septembris xxv. Observatio A Ptolemæi , a meridie xxv , horis 19. Zygon mundi , a meridie xxiv , horis 15. Differentia dies, hor. iv. vt in autumno anni xvii Hadriani. Quare mire constans est dissensio. Error est in instrumento. Rursus eodem anno Nabonassari & Antonini observatum æquinoctium vernum ab eodem Ptolemæo, Pachon vii , feria secunda, anno Christi 140 , Periodi Iulianæ 4853 , Martij xxii , hora circiter post meridiem , cyclo Solis ix , Lunæ viii . Quindecim cyclis antea , hoc est , annis 285 absolutis Hipparchus observauerat æquinoctium vernum a meridie feriæ tertiae in xxiii Martij , hora 18. o'. Annis 285 competit de Tabula Solari libri iv , character 4. 2. 59'. Cum quo si componatur character æquinoctij Hipparchi , 3. B 18. o'. habebimus 7. 20. 59'. hoc est , horas viginti a meridie feriæ vii , hora secunda completa post Solem occasum feriæ primæ in xxi Martij . Differentia observationis Ptolemaicæ , & Krionos Mundi , dies unus , horæ paulo minus quinque. quæ differentia fere consentanea est prioribus duabus æquinoctij autumnalis observationibus. Hæc constans variantia magis confirmat opinionem de errore instrumentorum. Nam de diligentia Ptolemæi sequius iudicare , religio est. Observatum igitur æquinoctium vernum Ichthyonos ultima. Si nobis res fuerit cum æquo Lectore, is non poterit satis laudare annum cælestem Mundi , nisi velit Τις Ἰππόδεκας ἐπιλογισμοῖς ὄμότε χωρῶν . Alias observationes Ptolemaicas sub Antonino factas poterunt studiosi iuuenes ad methodum nostram exigere. Itaque aliquid relinquendum illis , in quo se exerceant. Nam solstitium eodem anno observatum ideo non examinauimus , quia nullam super solstitio observationem Hipparchi habemus. Metonicam enim plane reiiciimus , vt uno saltem die verum solstitium anticipantem. At contra observatione Ptolemæi cum sit uno die senior , cadit in secundam Karkinonos Mundani. Censorinus scribebat librum suum anno Christi 238 , Nabonassari 996 , quo anno scribit Thoth Nabonassari , fuisse ante diem septimum Kal. Iulias : centesimo autem anno antea , Imperatore Antonino Pio , & Bruttio Præsente coss. fuisse ante diem xi. Kal. Augusti , id est , xxi Iulij . Quod falsum est. Fuit enim a.d. xiii. D Kal. Augusti , feria septima. Haec tenus referre potuimus initia principum Romanorum , quod nullum non ex illis charactere aliquo certo prædictum esset. Ad reliquorum principum tempora indaganda tantum abest , vt ab auctoribus aliquam opem sperare potuerimus , vt omnes coniurasse in id videantur , ne idem sentirent , & ne aliquam faciem nobis allucerent. Paucula quædam carptim notabimus , in quibus characterem aliquem deprehendimus.

DE LV-

A DE LVDIS SÆCVLARIBVS

IMP. SEVERI.

CENSOR INVS de ludis Sæcularibus: *Octauos (fecerunt) Imperatores Septimius, & M. Aurelius Antoninus, Chilone, & Libone coss. anno 1000 CLVII.* Scribebat hæc anno Christi 238, anno Vrbis 991. Interuallum a ludis Sæcularibus Seueri ad annum Vrbis 991, anni absoluti 34. Ergo ludi Seculares Septimi Seueri celebrati anno Christi 204, Iuliano 249. At ludi Sæculares Augusti facti duobus Cajs, Furnio, & Iunio Silano coss. anno Iuliano 29. Interuallum Secularium Augusti & Seueri, anni absoluti 220. Ergo anno 221 a ludis Augusti celebrati ludi Seueriani. **B**Quare rationem habuit non proximorum Domitianorum, sed Augustorum. In quo rectam viam tenuit, &, vt Zosimus loquitur, τὸν καθεδρέντα θερμὸν obseruauit.

DE INITIO IMP. SEVERI

ALEXANDRI.

HIPPOLYTUS Episcopus in Canone Paschali: *Eris ἡ βασιλεῖας Αλεξανδροῦ αὐτοκράτορος ἐγένετο ἡ ΔΙΑΠΑΡΑΞΗ Εἰδοῖς Απελλαῖς σαββατῷ, ἐμβολίμης μὲν δὲ χρονίμης.* Ut quartadecima Paschalis sit xiiii Aprilis, item ut xiiii Aprilis sit Sabbatum, hæc duo non concurrunt, nisi in anno Dominico Dionysiano 222, in quo cyclus Paschalis xiiii, Solaris vii. Ipse igitur Episcopus hæc scribebat eodem anno, quem dicit fuisse primum Seueri Alexandri. neque potuit hoc ignorare. Quare falsum est, quod scribit Agathias, ab Alexandro Macedone, ad quartum annum Alexandri Mamææ Imperatoris, fluxisse annos 538. Verba eius hæc sunt ex libro iv, de Sapore Persa: *καὶ νῦν ὁ μόνον προσάρτευτος εἰς αὐτῷ, οὐδὲ ἔτεσιν ὑπεργίᾳ, ὅπτει καὶ τειχούσῃ καὶ πεντεκοσίοις Αλεξανδροῦ πόλεσι Μακεδονίᾳ, τετράτῳ δὲ ἔτει τὸ θατέρες Αλεξανδροῦ τὸ Μαμαιας δέχεται, τὸ τέλος Περσῶν βασιλεῖας ἐπιλαβούμενό τοῦ Αρταξέρξη, καθ' ὃν πρόπτον απῆγελται, δίνουσας γεόντων ἄντην ἀνιαντῶν πεντεκαίδεκα δυοῖν μένοιν καὶ δεόντων.* Hic duo insignes errores. primum, quod annos Seleucidarum Alexandreos ab initio monarchiae Alexandri deduci existimat: deinde, quod DXXXVIII interesse putat ab initio Seleucidarum, ad quartum annum Alexandri Mamææ. Annus quartus Alexandre Mamææ in periodo Iuliana, 4938. Annus primus Seleucidarum 4402. Differentia: anni 536. Duobus igitur annis plus dixit. Hoc enim modo Alexandre Mamææ initium cadebat in annum Christi 224: quomodo quidam fasti Consulares habent

habent. mendose. Hic Imperator a multis dicitur Alexander Seuerus. Sed in veteribus inscriptionibus vocatur IMP. CAESAR. M. AVRELIVS SEVERVS ALEXANDER. Recte apud Eusebium in Chronico annus primus Alexandri attribuitur anno secundo Olympiadis CCL.

DE INITIO GORDIANI.

IMPP. Balbino & Maximo cæsis, Gordianus Iunior Imperator creatus Vlpio & Pontiano coss. ludis Capitoliniis, non scenicis, ut scribit Iulius Capitolinus. Eum autem agonem Capitolinum vnderticesimum ait fuisse Censorinus. Quare quo anno Censorinus librum B suum scribebat, is fuit primus Gordiani, Christi 238, Iphiti 1014, periodi Julianæ 4951, Nabonassari 986. Anno autem Gordiani secundo celebratis Neronianis ludis, expeditio in Persas suscepta est: ut suo loco ex Sex. Aur. Victore demonstrauimus. Iulius Capitolinus: *Sed indicium non diu imperaturi Gordiani hoc fuit, quod eclipsis Solis facta est, ut nox crederetur, neque sine luminibus accensis qui quam agi posset.* Hæc insignis defectio Solis contigit Perpetuo, & Corneliano coss. anno, qui antecessit proxime imperium Gordiani, id est, ante Consulatum Vlpiani & Pontiani, die xxii Payni anni a Nabonassaro 984, feria quarta: anno Christi 237, periodi Julianæ 4950, Aprilis xii, cyclo Solis xxii, Lunæ x. Nisan ultima anni C Judaici 3997, cuius character 3.12.674, Aprilis xiii. anno mundi 4186, Krionos xxiii. Zyon, 7.3.39, Septemb. xxiii.

DE LVDIS SÆCVLARIBVS PHILIPPORVM IMPP.

CASSIODORVS. ÆMILIANVS ET AQVILINVS.
His coss. Millimus annus Vrbis Roma expletus est, ob quam solennitatem innumerabiles Philippus cum filio suo bestias in Circulo magno interfecit: ludosque in Campo Martio theatrales tribus diebus ac noctibus populo peruigilante celebrauit: quadraginta etiam missus natali Roma urbis concurrerunt, *Et Agon mille annorum aetus.* Mirum sub aliis coss. ludos celebratos dicere, quam quibus numeri ipsorum Impp. præserunt. In nummis Philippi senioris, IMP. CÆS. PHILIPPVS. AVG. COS. III. AVGG. SÆCVLARES. Et in alio ab Onuphrio producتو; in uno quidem latere: PHILIPPVS. AVG. COS. III. ÆTERNITAS. AVGG. in altero: MILLENARIVM. SÆCVLVM. In nummis Iunioris: IMP. M. IVLIVS PHILIPPVS. COS.

ACOS. II. SACR. SÆCVL. Ergo Agon millenarius Vrbis actus Imperatoribus Philippis patre III, filio II COSS. anno decimo post initium Gordiani: hoc est, anno Christi 248. At Claudius anno Christi 47. Differentia anni CC. Recte. Nam male Claudius anno Christi 47, qui erat octingentesimus Varronianus, & 799 Catonianus. Debuerat igitur anno Christi 48. Ita inter ludos Claudij & Philipporum interfuisset legitimum tempus, nempe anni CC solidi. Annum igitur octingentesimum celebrauit Claudius: nongentesimum Antoninus Pius. Sex. Aur. Victor Andreæ Schotti: *Denique annis, quibus publica egit, viginti, idem mansit, celebrato magnifice Vrbis nongentesimo.* Hoc retuli, quia nuspia lectum. Post millesimum annum, **B**nullum alium centenarium natalem Vrbis celebratum puto. Saltem nemo eorum scriptorum, qui supersunt, hoc prodidit. Nam quod anno Christi 404 sacerdotes ludos ex versibus Claudiani diuinat doctissimus Onufrius, hoc a nobis supra confutatum est. Ille enim annus Christi neque veteribus ludis sacerdotalibus conuenit, neque centenariis natalibus Vrbis. Sed quomodo illi versus Claudiani accipiendo, ibidem indicauimus.

DE INITIO IMP. PROBI.

EVSEBIVS e regione anni secundi Olympiad. 264: *Secundo anno Probi iuxta Antiochenos CCCXXV annus fuit: iuxta Tyrios CCCII: (vel CCCII secundum quosdam) iuxta Laodicenos CCCXXIV: iuxta Edesenos CCCLXXXVIII: iuxta Ascalonitas CCCLXXX.* Antiocheni annum Iulianum incipiunt a Kal. Octobribus, vt non semel a nobis dictum est: Edeseni a Ianuario sequenti. Ideo annus Antiochenorum anteuenit initium anni Romani, aut Edeseni mensibus tribus solidis. Itaque cum Antiocheni a neomenia sui Tisrin prioris, vel Hyperberetæi, qui est noster October, inciperent putare annum 325, adhuc tamen currebat annus 324 Edesenis, & Romanis, cyclo Lunæ XIV. Sed ineunte anno secundo Olympiadis 264, currebat cyclus XIII tantum. Ergo perperam apud Eusebium *secundo* pro **D**tertio. Corrigendum igitur: & e regione tertij non secundi ponenda illa verba, quæ iam produximus. Non enim est error Eusebij, sed librarij. Quare annus secundus Probi Imp. congruit anno IIII Olympiadis CLXIIII, ducentesimo septuagesimo nono Christi, trecentesimo vicesimo quarto Iuliano. Et proinde vnum par Consulum expunctum est ex serie Fastorum Onufrianorum, nempe Consulatus Probi Augusti & Paulini; in primo anno Probi: quos Consules sequuntur Probus II, & Lopus in secundo anno Probi, qui erat,

Tt vt dixi-

vt diximus, Christi 279. Sequuntur Probus III, & Paternus. Quæ Atria collegia Consulum recte habent in Fastis Siculis, qui tametsi habent multa, quæ reprehendas, tamen ope illorum multa menda de ratione temporum tolluntur, & longe plura supplentur. In Cassiodoro quoque Consules Probus & Paulinus leguntur. Quare non bene abdicati sunt a diligentissimo viro Onufrio.

D E E P O C H A Æ G Y P T I O R V M DIOCLETIANEA.

PROPAGATVS iam per orbem terrarum Christianismus nusquam maiores radices egit, quam in Ægypto: nusquam plures, aut aciores Christianæ doctrinæ vindices. Post multas igitur de Paschatis celebratione velitationes, & Octaeteridum ineptas fabricas, primi omnium Ægyptij ex doctrina Calippi cyclum enneadecaetericum Paschalem instituerunt, neomenia Thoth anni Actiaci 314 ineuntis, M. Aurelio Probo Aug. 11, Furio Lupo coss. anno Christi Dionysiano 284, periodi Julianæ 4997, periodi Constantinopolitanæ Paschalis 5792, tribus diebus ante annum eiusdem periodi 5793: anno 5778 periodi Constantinopolitanæ Lunaris, triduo itidem ante annum 5779. neomenia Tifri anni Iudaici ineuntis 4045, cuius character 6.8.685, in neomenia ipsius Thoth: vii Parthenonos anni a conditu rerum 4233. cuius Zyon 2, 13, 14, Septemb. xxiiii. anno Nabonassari 1033, Thoth xviii. Hæc sane prima fuit institutio cycli Paschalis. Ex quo obtinuit, ut is diceretur annus primus cycli Paschalis, qui fuit primus cycli Ægyptiaci in Paschatis celebratione, hoc est, qui competebat Nisan sequenti, cuius character 3.1.836, Martij xxiv, Krionos quinta, cuius Zyon fuerat 3.19.3, in xxiiii Septembris propter bisextum, cum in anno communi futurus esset in xxiv, & sequens Krion in xi Martij. Hinc est, quod Theophilus cyclum suum magnum incepit ab anno Christi vulgari 380: quod is annus habeat eundem situm Lunæ, quem annus Christi 285. Vnde, vt dixi, primus cyclus Lunæ dicitur is, qui eandem quartamdecimam Nisan habet, quam annus 285. Non dubium est, quin hactenus epocha annorum Actiaca, qui dicebantur anni Augustorum, vñsi fuerint: cum, vt dixi, is fuerit annus Augustorum iniens 314. Sed propter odium Christianismi, Achilleo, qui tyrannidem Ægypti inuaserat, interfecto, Ægypto miserrimo seruitutis iugo oppressa, a domitore Diocletiano, hæc Epochæ Diocletianæ vocata est, quamuis triennio ante imperium Diocletiani instituta fuisset. Atque hoc quidem verum est, & tam vere hoc dixerunt, qui de hac clade Ægypti loquuti sunt,

quam

A quam falso, quod adiecerunt, ab eo tempore Ægyptios desiuisse v-

sum annorum vagorum Nabonassari. Non confutassem hoc, neque
mea hæc est voluptas, vt hodie quorundam, de quisquiliis trium-
phare, nisi viderem homines harum rerum peritissimos id in literas
retulisse Thoth Nabonassari, vt ostendimus, erat in XII Iunij. Quo-
modo ergo retraxit eum fugituum Diocletianus in XXI X Augusti?

Deinde quomodo adhuc temporibus Diocletiani vtebantur Thoth
vago, qui a primo anno Augustorum fixerunt illum in ea ipsa die,
in qua contigit ipsum deprehendi tempore Actiacæ victoriæ? Thoth
siquidem ille est proprius Actiacæ victoriæ. Neque verum est, quod
in vetustis auctoribus Martyrologiorum legitur, Festum Petri ad

B Vincula ideo Kalendis Augusti institutum, iussu Eudoxiæ Augustæ
Imp. Theodosij vxoris, vt populus reuocaretur a gentilis superstitionis pompa, quam quotannis celebrabat ea die, pro victoria O-
etauiani Augusti de Antonio & Cleopatra Kalend. Augusti collata.

Quam enim hoc verum sit, patet ex iis, quæ de victoria Actiaca de-
monstrauimus, quæ III die Septembbris, non autem Kalendis Aug.
contigit. Sed fortasse potuit aliud solenne veteris superstitionis fuisse.
Plutarchus vtitur mensibus Augustorum Ægyptiacis fixis, & vetu-
stissima inscriptio Græca, quam protulimus supra in diatriba de anno
Augustorum Ægyptiaco. Quid igitur dicent? Certum igitur est,
hanc epocham propter cyclum Paschalem institutam, & cum eam

C aliquo titulo ex Christiana doctrina petito Ecclesia Alexandrina
cognominasset, odio Christianismi a Diocletiano ex suo nomine
vocatam Diocletianeam. Æthiopes haec tenus vocant non annos
Diocletiani, sed annos Gratiae, ηετος επιτηδεως. Sed epo-
cham & caput ipsum computi ita vocant, non autem annorum se-
riem. Et quidem ratio in promptu est, quia non per annos Dio-
cletiani eam epocham putant, sed per annos periodi utriusque cycli,
annorum 532, quot annorum est periodus Dionysiana. Anno hoc
Christi Dionysiano 1596, inibit annus huius epochæ 1313. Ecclesia
Æthiopica tantum numerabit annos gratiae 249. quia duæ periodi
magnum Dionysianæ, nempe anni 1064, de 1313 deductæ relin-
D quunt annos 249. & quia Dionysiana periodus incipit ab anno
primo Gratiae, hoc est, τὸν επαρχωσεων, inde nomen huic epo-
chæ in Æthiopica ecclesia. Arabes Muhammedani vocant
تاریخ القبط Terikelkupti: hoc est, Æram Ægyptiacam. quia
foli Christiani ea vtuntur. Ipsi Christani vocant حاریخ الشفیع
ἐποχων τῷ μαρτυρίῳ. Caussam sciscitanti ita olim respondit
mihi ὁ μακαρίτης Dominus Ignatius Patriarcha Antiochenus,

vir, quo doctiorem Oriens nostro saeculo non tulit : A ولدضا
 انكم قد سالتمن عن تاريخ الشهادة المستعمل من القبط أن
 ما هو وما هو سبب تسميتها بهذا الاسم فاعلم انه مبني
 من السنة التاسعة عشر لملك ديوقلطينوس الكافر
 التي فيها زان الاضطهاد على النصاري وامر بهدم كنائسهم
 ويقتل كل من ما يدعى لاصنامه واستشهد بهذه الامر على
 يده من مومنيين ولدية القبط مائة واربعين واربعين الف
B وسبعين نفر فمن هذه اليوم يبني تاريخ القبط وسمونه
 تاريخ للشهادة لي أول الدين لسفك دمهم ديوقلطينوس

Hoc est: Praterea quasi usitatis super AERA MARTYRVM usitata
 ab Aegyptiis, quenam illa sit, ج ob quam causam ita appellata. Scito
 eius initium esse ab anno Regis Diocletiani impij (d. 294) decimo nono, in
 quo auxit persecutionem contra Christianos, cum edixisset eorum eccl-
 esias destruere, item ut quicunque idolis non sacrificaret, interficeretur.
 Quo circa hoc edicto martyrio affecti sunt (επιδετωμένοι) fidelium ter-
 ra Aegyptiæ centum quadraginta quatuor millia, ج septingenti homi-
 nes. Ab eo tempore incipit Aera Elkupti, quam vocant AERA M-
 MARTYRVM, eorum nempe, quorum sanguinem profudit Diocletia-
 nus. Hæc ille vir eximius. Par ergo abusus æram vocare martyrum,
 quæ non incipit a primo anno persecutionis, atque Diocletiano at-
 tribuere, quæ eius initium triennio anteuertit. Omnino hæc æra
 Christianorum fuit semper, estque hodie, & vnius Aegypti, atque
 Aethiopiarum. Nunquam enim veteres annos a Diocletiano putant sine
 mentione Aegyptiacorum mensium: ut apud Theonem, Commen-
 to in Ptolemæum sexto, pagina 284, Eclipseis Lunæ anno Dio-
 cletiani LXXXI, Athyr XXIX: a Nabonassaro autem MCXII,
 Phamenoth VI. & in Aëtis Concilij Ephesini, 292: Αιγυπτίη ἡ τῇ
 ἐκκλησίᾳ τῷ μοναχόντων ἐν τοῖς ἔγειροις, Φαρμακίᾳ καὶ ινδικπόλι δ. α. εἰρηνής
 Διοκλητιανῆς μὲν. Et hic quidem annus erat Christi 448, Aprilis
D XVII. At eclipseis Theonis cadit in annum Christi 364, qui erat
 primus Valentianini, Nouemb. XXV, feria V, periodi Julianæ an-
 no 5077, cyclo Solis IX, Lunæ IV, Toxonos quarta, anni a con-
 ditu rerum 4314. Neomenia Zygones 5. 4. 45, Septembris XXIII.
 Casleu XV, anni Iudaici 4125. cuius Casleu neomenia 5. 7. 21,
 Nouembbris XVIII.

DE INI-

A . DE INITIO DIOCLETIANI.

PAULVS Orosius: *Anno ab Urbe condita millesimo quadragesimo primo, Diocletianus tricesimus tertius ab exercitu electus imperator annis viginti fuit. Hoc est, annus V.C. 284 incipiebat ab illis Palilibus Varronianis, a quibus imperium quoque ipse Diocletianus iniuit. Nam ex Panegyriste nouimus a Palilibus putari initium Diocletiani. Ergo ille annus Varronianus incidit in xxii diem Aprilis, anni Christi 287, periodi autem Julianæ 5000; & secundi Olymp. 266, cyclo Lunæ III, Solis xvi. Quare his consentanea scribit Eusebius e regione anni secundi eiusdem Olymp. 266. Diocletianus Dalmata scribe filius, Imperator electus statim Aprum in militum concione percussit, iurans sine suo scelere Numerianum interfectum.*

Item Beda libr. i. histor. Angl. cap. 6. *Anno incarnationis Dominicae CCLXXXVI, Diocletianus tricesimus tertius ab Aug. Imper. ab exercitu electus, &c. Nempe a xxix Aug. anni 286 putat initium imperij Diocletiani. Rursus annus Diocletiani xix erat secundus cycli Lunaris, & proinde 305 Christi. Præterea idem annus xix erat 350 currens Julianus, atque ideo secundi cycli, ut supra. Denique vicesimus annus Diocletiani erat Christi 306, secundus Olymp. 271, ut recte est apud Eusebium. Ergo primus Diocletiani erat 287. Et quidem tam errauerit, qui æram Martyrum Diocletianeam esse initium imperij Diocletiani existimauerit, quam qui æram Seleucidarum Alexandream initium imperij Alexandri, quod fecit Agathias, aut a Thoth Philippeo putaret initium regni Philippei in Macedonia. Zosimus, δότος Χίλων ή Λίεων οὐαλεῖας, καθ' οὐ Σεβῆνος τινῶν Σεκελαρίων ἡγαγεν ἐστιν, αὔχεις οὖτε διοκληπιανὸς ἀνάκτορος, οὐδέκτοις τοῦ Μαξιμιανὸς γεγόνασιν υπάτοι, διέδηρμοι εἰς ἀπαυτὸς πρὸς τοῖς ἔκαλον ητούτε διοκληπιανὸς ιδιώτης ἀπό βασιλέως ἐγένετο. Καὶ Μαξιμιανὸς Ταῦτα τούτα ἐποίησε. Ludi sæculares Seueri anno Christi 204. cum quibus si componantur 101 anni: fient omnes anni simul a Christo 305. Quod si annus 305 Christi est vicesimus Diocletiani, ergo primus fuit 286 a Thoth Ägyptiaco. Sequitur igitur, imperium Diocletiani non inire da Thoth anni Christi 284, id est ab æra martyrum. Sed multa tamen errata sunt apud Zosimum præter αἰαχεονταμένος. ut cum scribit Herculium morbo Tarsi periisse, quem certum est occisum Massiliæ. Item cum dicit Diocletianum conuentum ab Herculio Carnuti Galiarum. cum Diocletianus post abdicatum imperium nunquam peditem posuerit in Gallia, imo non extulerit Salonis Dalmatiæ. Et recte annus vicesimus Diocletiani notatus est e regione secundi Olympiadis 271, qui erat secundus persecutionis. Magna perturbatio est in*

Consulibus & annis Diocletiani, Constantini Magni, & filiorum eius in Fastis Onufrianis, non utique culpa viri, quem vere nostra ætas patrem historiæ vocare potuit, sed difficultate rei. Ne nos quidem omnibus medicinam adferre possumus. Sed viam indicamus, quam studiosi insistant in eiusmodi rebus inuestigandis. Sex. Aurel. Victor vulgaris x xv annos imperij attribuit Diocletiano, nimis prolixo largitus de alieno. Ita enim eius imperium consurget anno aut biennio ante epocham Martyrum. Apud Cassiodorum initium Diocletiani, & finis anteriorum principum contaminatissima sunt.

D E P E R S E C V T I O N E DIOCLETIANEA.

B

PERSECVTIO, hoc est, crudelitas in vitam & fortunas Christianorum, cœpit prius ab euersione ecclesiarum. Eusebius in historia Ecclesiastica scribit edicto imperatorio Ecclesiæ subrutas fuisse, mense Martio, τὸν οὖτις θαρρεῖσθαι εἰσελαυνόντος. Idem in Chronico e regione anni primi Olympiadis 271: Decimonono anno Diocletiani mense Martio in diebus Paschæ Ecclesiæ subuersæ sunt. Ut Pas-

DIOCLETIANVS. IOVIVS. ET. MAXIMI-
ANVS. HERCVLIUS. CÆSS. AVGG.
AMPLIFICATO. PER. ORIENTEM
ET. OCCID. IMP. ROM. ET. NOMINE
CHRISTIANOR. DELETO. QVI
REMP. EVERTEBANT.

DIOCLETIAN. CÆS. AVG.
GALERIO. IN ORIENTE. A
DOPT. SUPERSTITIONE. CHRIST.
VBIQUE. DELETA. ET. CVLTU
DEOR. PROPAGATO.

C

cha incideret in mensem Martium, hoc non potuit accidere, nisi Terminus Paschalis fuisset in Martio. Non potuit igitur contingere cyclo primo, neque tertio. Contigit ergo cyclo secundo. Terminus Paschalis xxv Martij, anno Christi 305, feria prima, cyclo Solis vi. Quare eodem die & quartamdecimam, & Pascha celebrarunt. quod non raro fiebat eo tempore, ante Decretum Nicenum. Est ergo locus illustris, quo probamus ante Canonem Nicenum πάχα, αἵξδομον concurrisse cum Termino. Error igitur est in Chronico Eusebij. Non enim anno primo Olympiadis 271, qui quidem annus cœpit a cyclo secundo, sed eodem anno Iuliano hoc contigit, a cuius diebus æstiuis cœpit annus primus Olympiadis 271. Quod verissimum est. Hæc sane fuit mens Eusebij, vt tres menses anticipet de anno sequente Olympiaco: quod non semel facit. Et sane si proprius rem putemus, nondum incepérat annus xix Diocletiani. Deerrat enim mensis ad Palilia, vnde initium Diocletiani. Ecclesiæ igitur subuersæ sunt in Pascha illius anni, in quo cœpit annus xix Diocletiani a sequentibus Palilibus, annus autem primus Olympiadis

271 a

A 271 a diebus æstiuis. Fine anni, quo Antiochenes putabant annos 351, teste eodem Eusebio, cæptum proscriptionibus innocentum, cædibus martyrum crudeliter sœviri. Si igitur persecutio cæpit ab illo autumno, a quo cæperunt putare annos 351 Antiocheni, is erat annus 350 editionis Julianæ, & proinde secundus cycli. quod conuenit priori demonstrationi. Denique si annus primus Diocletiani cæpit anno Christi 287, cycli 3, ergo decimusnonus cæpit anno Christi 305, cyclo secundo, a Palilibus. Persecutionem vero in Oriente quidem aperuit Diocletianus, in Occidente autem Maximianus. Itaque eius rei testes adhuc exstant inscriptiones duæ in Hispania, quarum exemplum subiecimus. In Historia Græca Ecclesiastica Eusebij extat fragmentum, in quo dicitur persecutionem cæpisse in Pascha, Ξανθικὴ μέση. Hoc modo contigerit hoc cyclo 111, anni Christi 306. Sed quanta fides illis fragmentis adhibenda sit, sequentia declarant, in quibus nihil vere dictum est. Nam scribit eodem anno xix Diocletiani, ὡγδόη Δαγούς περὶ ἐπίστατης Εἰδῶν Ιστίων, τετράδη σαββατικὸν Procopium primum in Palæstina martyrio coronatum fuisse. Atqui octaua Dæsilij non est vii Id. Jun. sed vi. Ut autem septima Iunij esset feria IIII, hoc non potuit fieri, nisi anno Christi 304. & anno 308, ut octaua eiusdem sit Sabbatum. Quod esset absurdum. Deinceps scribitur, Apphianum adolescentem ob Christi nomen supplicio affectum περὶ τεασθέων Νομῶν Απειλίων, ἡμέρᾳ τεσσαράκοντη, anno secundo διωγμοῦ, vicesimo Diocletiani. Ergo erat annus Christi 303. Atqui 304 illi erat decimus nonus. Et id quoque absurdum. Anno quarto διωγμοῦ, Diocletiani XXII, τικὴ εἰκάστη οὐ Δια περὶ δώδεκα Καλανδῶν. Δεκεμβρίων ait fuisse ἡμέραι πεσσαβότες, hoc est, feriam vi. Igitur litera Dominicalis erat D, aut ED. Atqui D sola fuisse anno Christi 302. Ergo fuit ED, & proinde cyclo xiiii, anno Christi 312. Ergo primus annus Diocletiani incideret in annum Christi 291. Quod falsum. Anno quinto διωγμοῦ, ait Pascha αἰκεστήμων fuisse δευτέρᾳ Ξανθικῷ. quod multis annis ante, & post, contingere non potuit. Denique omnes characterismi in illo fragmento mendosi sunt, non librario, sed auctori ipsi adscribendi. Beaut igitur nos Eusebius, qui annum xix Diocletiani cum 350 anno Juliano comparat, hoc est, quo anno a Kal. Octobribus Antiocheni annum 351 putare cæperunt. Est enim character διατηλογιτὸς. Sola igitur Ecclesia Antiochena nobis veram huius insignis calamitatis epocham conservauit.

DE INITIO CONSTANTINI
MAGNI.

A

ANNO secundo persecutionis, imperij vicesimo, celebratis vi-
cennalibus, Diocletianus Iouius, & Maximianus Herculius
abdicant se imperio. Vicesimus annus imperij Diocletiani, i-
demque secundus persecutionis, cadit in annum Julianum 351, &
Christi 306, secundum ea, quæ superius a nobis demonstrata. Qui-
bus succedunt Constantius, Armentariusque, teste Aurelio Victo-
re Schotti. Quod non ferens Constantinus anno 307 in Britannias
profectus, ibi reperit patrem Constantium Chlorum ultimos vitæ
spiritus agentem: qui decessit a. d. VIII Kal. Augusti. Constantinus B.
vreo, cunctis, qui aderant, annitentibus imperium cepit VIII Kal.
Octobr. Et quia hinc ordiebantur annum ciuilem Constantinopolitani
post imperium Constantini, propterea dictum, Constantium Chlo-
rum obiisse anno primo Olympiadis 271. hoc est, anno primo lu-
stri Juliani. quod lustrum incipiebat ex a. d. VIII. Kalend. Octobr.
 anni 307 secundum Constantinopolitanos, secundum Romanos, ex
Kal. Ianuarij. Eusebius e regione anni tertij Olymp. 271. Constantius
xvi imperij anno diem obiit in Britannia Eboraci. Post quem filius et
ius Constantinus ex concubina Helena procreatus regnum inuadit, quar-
to persecutionis anno. Et annus tertius Olympiadis 271, & quartus
annus persecutionis, competit in annum Christi 308. sed adiuuan- C
dum est interpretatione: annum currentem Christi 308 esse primum
Constantini Magni ab a. d. VIII Kal. Octobr. anni 307. Quod re-
ctissimum est. Initium igitur Constantini ex a. d. VIII Kal. Octobr.
 anni 3020 periodi Julianæ, 5816 computi Græcorum Paschalis, &
5802 computi Lunaris. Ex quibus possumus aduertere, quantum
erratum sit in initiis Diocletiani & Constantini Magni apud Chro-
nologos, & Fastorum conditores. In quo neque doctrina, neque iu-
dicium defuit illis, sed tempus, quod omnia aperit. Nos post illos
hæc ex tenebris cruimus. Alij post nos meliora præstabunt. Paulus
Orosius: *Anno ab Urbe condita millesimo sexagesimo primo, Constantius tricesimus quartus ab Augusto, gubernacula imperij a Constantio D patre suscepit.* Sane Palilia Varroniana millesima sexagesima prima
cæperunt ex a. d. XI Kal. Mai anni Christi 308. Quare sentit cum Eu-
sebio, modo ab autumno antecedente eius anni sumatur initium.
Non igitur dubium, quin annus primus Constantini ineat ex a. d.
VIII Kal. Octobr. anni 307, non 308.

DE

A DE INDICIONE PRIMA
CONSTANTINIANA.

PRIMVM, qui Indictionis mentionem faciat, reperio Ambrosium, epistola LXXXIII. Illam Græci vocant ἐπιέμμον, nimirum ab editione ludicrorum Panegyricorum & spectaculorum Quinquennalium, Decennialium, & Vicennialium. Semper enim auctores ita loquuntur, Vicennialia dare, Decennialia dare. Incipit autem a Septembri mense Indictio. Marcellinus Comes: *Indictione IIII, Arcadio VI, Ego Probo co-s. Theodosius iunior Quinquennialia dedit. Item: Indictione IX Theodosius iunior IIII co-s. Decennialia, Honorius Roma Vicennialia dedit.* Græci semper dicunt, πενταετία, δεκαετία, vel δεκαετής πανήγυρης ἐπέδωκεν. Namque aliter de Consulibus loquebantur. Ille Consul πατεῖαν ἐπέδωκεν. Πατεῖα ἐπέδοθη, ἐπενεύθη. Socrates: ἵπακαιδεκάτη πατεῖα οὐ βασιλέως Θεοδοσίου ἐδόθη. Hoc verbo vtebantur, quia quotannis Encænia Imperatorum & primus dies cuiusque Consulatus munetibus & largitione celebrabatur. Nam sane ἐπιέμμονis est largitio: quomodo editio ludi gladiatoriij dicebatur Munus, in cuius locum successerunt profuse πατεῖαι & Encænia Imperatorum. Imperatores celebraturi Quinquennialia, pensiones, tributa, & residua debitorum aut tollebant, aut laxabant. Panegyristes Constantino dictus:

CQuinque annorum nobis reliqua remisisti. O lustrum omnibus lustris felicius! O lustrum, quod merito hanc imperij tui aquauit etatem! Per quinarios annorum remissiones tributorum fieri solitas, satis patet multis locis ex XI lib. Cod. Th. Laxabantur & custodiæ. Eusebius de Vicennialibus Diocletiani: καὶ τὸν νομογραφίων διάτοκον τῷ εἰς δεσμοῖς παντεχῆ παύτων ελαυνεῖς αἰσχηρυχθεῖσιν. Sozomenus: ἔτος Ρωμαίοις δημοτελῆ πανήγυρεν αὔγειν καθ' ἑκάστην δεκαδα τέττας τοῦ περιεγένετο δέκατος. Quando primum hic mos cæperit, pete ex Dionis LIII. Per lustra quinquennialia, id est, annorum solidorum quinque hæ Panegyries recurrebant. quod non indiget demonstrationes, cum ex Panegyriste supra a nobis adducto sati s constet. Hinc Sidonius ad Maiorianum Aug.

Sic lustro imperij perennis acto

Quinquennialia Fastibus dicentur.

Intelligit lustrum quinque annorum absolutorum, non autem lustrum bisexti Iuliani. Et Fastibus dixit pro Fastis, ut Lucanus:

Nec meus Eudoxi vincetur Fastibus annus.

Nam male vulgo editum est fascibus. Ea lustra vocantur Indictiones; & in nummis principum provincialibus scribuntur nunc per L;

hunc

nunc per A. hoc est LVSTRVM. ΛΟΥΣΤΡΩΝ. Constantini A Magni initium consurgit ex a. d. VIII Kalendis Octobris, anno Christi 307. Igitur eius quinquennalia congruunt anno 312. Rursus anno 327, idem Vicennalia dedit. A Quinquennalibus, ad Vicennalia, anni xv solidi. Hinc mos cæptus putari tempora per tria Quinquennalia, siue per Indictiones, & totum tempus Indictio vocatur, & eius initium semper ex a. d. VIII Kalendis Octobris. Hoc tempus in Fastis Siculis notatum e regione Olympiad. 273. Ολυμπ. σταυρούντων Κωνσταντίνου ἡρεμούντες δέκα. Κωνσταντίνος Αὐγ. Τ' γ, ηγ. Λαζαρίς Τ' β. Annus primus Olympiadis 273 incepit a cyclo x, anno Christi 313, quo currebat illa Indictio, a xxiv nimirum Septembribus anni 312. Quare a xxiv Septembribus semper iv addenda annis Christi, ad methodum Indictionis. A Kalendis autem Ianuarij tria tantum addenda. Proinde quatuor cum 312 compositis, abiectis omnibus xv, relinquuntur vñitas, annus nimirum primus Indictionis primæ Constantinianæ. Non possum autem satis mirari duos summos viros, Pantagathum, & Onufrium, quorum alter primus hoc tempus confert in victoriam Constantini de Maxentio ex a. d. VIII Kal. Octobr. anni Christi 313, alter vero illud ab eo persuasus in literas idem retulit. Sed quamvis verum est, Maxentium periisse anno Christi 313; tamen falsum & propter illam victoriam institutum hunc Computum temporis, cum sint mera Quinquennalia Constantiniana; & primam Indictionem ex a. d. VIII Kal. Octob. anni 313 cæpisse, cum anno ante cæperit. Ex a. d. igitur VIII Kal. Octob. incipit Indictio: quod semper Romani Imperatores obseruarunt, obseruantque hactenus Germani Impp. Quod quidem nemini ignotum esse potest, saltem qui Diplomata Cæsarea hodierna inspicere velit. In C. Th. libro xi. Tit. xxviii, ita scribunt Impp. Honorius & Theodosius Augg. ex xiiii Indictione Consulatus Valentiniani Aug. III. ♂ Eutropi v. c. Is erat annus Christi 370. quo nempe currebat Indictio xiiii. Hic vero Indictio xiv incipit ab eodem Septembri eiusdem anni 370. Rursus in synodo quadam Hierosolymitana: Post Consulatum Flauij Belisarij gloriissimi, decimotertio Kal. Octobris, Indictione quindecima, in Colonia Ælia Metropoli, ♂ Hierosolymis. At postea additur, vbi agitur de iis, quæ eodem anno ante Kal. Sept. acta erant: Post Consulatum Flauij Belisarij clarissimi, sexto Nonas Maias, Indictione decima-quarta. Anno Christi 590, Indictione nona, incipiunt epistolæ Gregorij Papæ. & sequenti Februario anni 591, currit eadem Indictio nona. quod per omnes libros epistolarum constanter retinetur. In transactione inter Imp. Ludouicum Balbum Caroli Calui F, & patruellem eius Ludouicum Ludouici F, ita memini me legere:

Anno

A Anno DCCCCLXXVIII, Kalend. Nouembris, Indictione duodecima. Quatuor cum 878 compositis, abiectis xv, relinquitur duodecima Indictio. Cæpit igitur Septembri proxime antecedenti. In usu vulgari est duplex ἀπογένεσις. Nam & Indictionem spatium quindecim annorum vocamus, cum sint tres Indictiones, id est, tria lustra in xv annis. & præterea primam, secundam, tertiam Indictionem dicimus pro primo, secundo, tertio anno. Sic Iurisconsultus dicit in primo, secundo, tertio Edicto, pro prima, secunda, tertia parte Edicti. Et Theophilus prima, secunda Institutione. Et Grammatici, Cato prima, secunda, tertia Origine. Duplex autem initium Indictionum a Septembri: Imperatorum Romanorum, &, qui eis successerunt hactenus, Germanorum ex a. d. viii Kal. Octobris: Imperatorum autem Constantinopolitanorum ex Kalend. Septembris: Quare hic caueat lector, ne in historiæ Constantinopolitanæ Annalibus, Indictionis principium differat in a. d. viii Kalend. Octob. Ita enim error interueniret. Nam, verbi gratia, hoc anno Christi 1596, Indictio x Cæsarea Germanica incipiet ex a. d. viii. Kalend. Octob. At Indictio x Cæsarea Constantinopolitana incipiet ex Kal. Septembris, vnde & anni initium. Et ita videbis semper in Patriarchæ Constantinopolitani formatis, aut Systaticis. Itaque qui leget Indictione x aliquid factum Constantinopoli, & putauerit post xxiiii Octobris hoc contigisse, multum hallucinabitur. Eccle-

C siam vero Romanam, a Kal. Ianuarij Indictiones suas putare, quia omnibus notum esse putamus, ideo demonstrandum non iudicavimus. Triplex igitur Indictio: Cæsarea Germanica, a xxiv Septembris, quæ est vera Constantiniana. Cæsarea Constantinopolitana a Kal. Septembris. Pontifica Romana a Kal. Ianuarij. Georgius Cedrenus de xvi anno Iustiniani, qui erat 543 Christi: τῷ ίετα, μὲν Σεπτεμβρίῳ, ἡμέρᾳ, Ινδικπάνῃ. Anno Christi 543 nemo dubitat fuisse Indictionem vi Constantinianam quidem a xxiv. Sept: anni 542, Pontificiam a Kal. Ianuarij ipsius anni 542. Et tamen hic vides vii Indictionem longe ante xxiv Septemb. Cedrenus vtitur semper Computo periodi, quam Lunarem vocauimus, cuius & an-

D norum Christi differentia semper sunt anni solidi 5494, vt suo loco ostendimus. Proinde annus 6566 huius epochæ erat annus Christi 1072, usque ad Kalend. Septemb. quo anno currebat Indictio decima. Ipse Cedrenus scribit Kalend. Septembris fuisse Indictionem xi. καὶ τῇ ἐπωέεον, πεντηκονταγορᾶς Σεπτεμβρίας μελῶς τῇ ΙΑ ἐπινεύσεως τῇ φεγγίᾳ. Certum est tunc Constantinopoli Indictiones a Kalendis Septembris putari solitas, quando primum ab ipsisdem Kalend. annum suum Constantinopolitani orsi sunt. qui mos non est antiquior im-

period

perio Iustiniani. Paulus Langobardus lib. II. cap. XXV: ALBOIN. A
 igitur Liguriam introiens Indictione ingrediente tertia, tertio Nonas
 Septembris, sub temporibus Honorati Archiepiscopi, Mediolanum in-
 gressus est. En anno Christi 539, tertia Indictio incipit a Kal. Septemb:
 non a XXIV. Itaque Chronologi male initium Alboini ab anno
 540. Sed quid volunt illa verba supra a nobis ex Ephesino Conci-
 lio producta? Ανεγνωσθη τῇ ἐκκλησίᾳ τῷ μοναχόντων τοῖς ἔξημικοῖς,
 Φδρεμαζή ΚΓ. Ινδικπόνι Δ.α. εἴτε Διοκληπάνη ρέδ. Quam vocat Indictio-
 nem quartam primam? Nam is erat annus Christi 448, Indictio
 prima. Quin enim tres Indictiones, hoc est, XLV annos præteriisse
 intelligat, dubium non est, eumque esse annum primum quartæ
 indictionis. Itaque 45 annis de 448 deductis, annus Christi 403 B
 erit primus primæ Indictionis, qui annus sine dubio conuenit anno,
 quo consulatum quintum gesserunt Arcadius & Honorius Augg.
 Sed quare hinc nouarum Indictionum initium? Neque dubium est
 eam Indictionem vocari Arcadiacam, & Honoriacam. quemadmo-
 dum lib. XI Cod. Th. Valentiaca dicitur, a Valentio. Sed de his qua-
 rant studiosi amplius. Nam dubium non est, Imperatoribus cogni-
 mines fuisse illas Indictiones, quarum caput in eorum imperio inci-
 piebat. Sed datum soli Constantinianæ Indictioni, ut fastos signa-
 ret, quod primus Imperatorum Christianus fuerit: & Decreta Patrum
 Nicenorum vim cæperunt habere ex anno primo Indictionis secun-
 dæ Constantinianæ ineunte, post Septembrem anni 327 Dionysiani. C
 In Fastis Siculis ita scriptum fuit e regione Consulum Lepidi & Plan-
 ci: Αεχὴ Ινδικπόνων. Subiungitur interpretatio: δόπο α εἴτε Γαϊς λελία
 Καιστρο, καὶ τῷ περιεργέων ωστῶν Λεπίδης καὶ Πλάτυνης β (ινδικτ
 β) εἰστῆς Ε Αετεμοίς μικώς, Αιποχεῖς τὰς ἑστέμης χρόνους δέριδμοδος: Ε
 αἱ Ινδικτοὶ οἱ χειματίζειν ἡξέδην δόπο περίτης καὶ αὐτῆς (αὖται) Ε Γοεπαιούς μικώς.
 Ita legimus Indictas β, pro νησιν β. item αὖται pro αὐτῆς: quæ rei cogni-
 tu dignissimæ tenebras effuderant. Sed falsum est, Consulibus Plan-
 co & Lepido Indictionem fuisse XII, siquidem fingamus Indictionem
 semper in vsu fuisse, quod περιεργέων fingit periodus nostra Iuliana.
 Nam Consulatus Planci & Lepidi incidit in annum confusionis, qui
 erat periodi Iulianæ 4668: & a quo monarchiam Cæsaris infima D
 vetustas putare cæpit. Marcellinus Comes: Indictione XIII, Basilisco,
 & Armato coss. *Hesperium Romane gentis imperium, quod septua-*
gentesimo nono Vrbis condite anno primus Augustorum Octavianus Au-
gustus tenere cæpit, cum hoc Augustulo periit, anno antecessorum regni
Imperatorum DXXII. Erat annus Christi 476, periodi Iulianæ 5189.
 Deductis 521 absolutis de 5189, relinquitur annus periodi Iulianæ
 4668, annus videlicet confusionis, qui est locus insignis. Nam pri-
 mum

Anum Augustorum Decessorem Imperij vocat C. Iulium Cæsarem, & primum eius annum, nimirum annum confusionis, a cuius Octobri annos Cæsaris putabant Antiocheni. Sed fallitur Marcellinus in annis Vrbis. Nam septuagesimus nonus natalis Vrbis Varronianus erat annus primus Julianus, non annus primus confusionis, id est, annus periodi Julianæ 4668. Quod si diuidas 4668 per 15, habebis ex methodo huius periodi, Indictionem tertiam Romanam a Kalendis Ianuarij. Ergo Indictio quarta Imperatoria cœpit ex a. d. VIII Octobris eiusdem anni 4668: & propterea cum inde annum Julianum incipient Antiocheni, illis 3 addenda semper annis Julianis ad methodum Julianam. Nam sane annorum Christi, & Julianorum **B**differentia sunt anni solidi 45, hoc est, Indictiones tres. Itaque tam annis Julianis, quam annis Dionysianis Christi tria addenda ad methodum Lunæ. Sed non dubito, quin auctor scripsicerit Indictio 8. Quod & ipsum falsum est. Nam non Consulatu Planci & Lepidi currebat a Kal. Ianuarij Indictio secunda, sed anno antecedente, Q. Fufio Caleno, P. Vatinio coss. Ita igitur melius scripsisset: Απὸ τῆς πεντακομβίων ἡσάρτων Καλῆς, καὶ Βαπτίσ., Ινδικτίου δέ, καὶ αὐτῆς τῆς Αρτεμισίας μὲν ἀρχῆς, Αποχεῖς τούς ἐαυτῷ χρόνοις δέκατη μέσον. Καὶ αἱ Ινδικτίαι τῆς ζεμπατίζειν ἕρξαντε λόπον πεντακομβίων καὶ αὐταις τῆς Γοργοπαίας μέσον. Putassem hallucinatum quoq; de mense Artemisio, id est, Maio, nisi Dominus Ignatius Patriarcha Antiochenus, vir summus & integerrimus, mihi olim scripsisset, Indictionem in Ecclesia Antiochena a neomenia Ijar incipere. Postquam enim de quibusdam periodis disputasset, subiungit: وَلَنْ مِنْ هَذِهِ

النوع هو هذل الدور الـلـي رـلـخـمـسـةـ عـشـرـيـ الـلـي يـسـمـيـ سـنـاـ
وـمـنـ الـيـونـانـيـيـنـ لـيـنـدـيـقـطـوـنـاـ وـبـلـوـهـ هوـ مـنـ اـولـ لـيـارـ
D Id est: Ex hac autem specie est ea periodus quina denaria, qua a nobis η Gracis vocatur INDICTIO: cuius initium est a neomenia Ijar. id est, Mai, vel Artemisij. Præter triplicem igitur usum Indictionis, Constantinopolitanum a Kalendis Septembribus. Imperatorium a XXIII Septemb. Pontificium a Kalend. Ianuarij, quartus accessit Antiochenus ex Kalend. Mai, qui est Ijar Antiochenis, Artemius Syromacedonibus. In fine Exemplaris Euangeliorum Arabicorum, quod penes nos est, ita legimus: كـمـلـ هـذـلـ الـأـجـيلـ

المـقـدـسـ بـتـغـصـلـ رـبـنـاـ وـمـخـلـصـنـاـ يـسـعـ المـسـيـحـ فـيـ الـحـادـيـ
وـثـلـثـيـنـ مـنـ شـهـرـ تـمـوزـ يـوـمـ الـثـلـثـاـ الـتـارـيـخـ الـثـانـيـ عـشـرـ سـنـةـ
الـأـفـ وـسـمـاـيـهـ وـسـعـهـ وـثـمـيـنـ الـعـالـ

Explicitum est hoc
Vv Euani-

*Euangelium sacro-sanctum ope Domini nostri, & seruatoris nostri IESU A
CHRISTI, die una & tricesima mensis Tamuz, feria tertia, Aera an-
no XII sexies millesimo sexcentesimo octagesimo septimo Mundi. Vbi
AERA est Indictio manifesto. Sed quamvis illi Christiani, qui haec
scripserunt, Arabice sacra celebrant, tamen duo argumenta in illis
sunt, eos paruisse Patriarchae Constantinopolitano, quod nimurum
anno Graeco vtuntur in Computo mundi, & quod in fine singulo-
rum Euangelistarum caput Graecum ultimum Euangelij scriptum est.
Non igitur haec Indictio incepit a neomenia Ijar, quia Ecclesiæ
Antiochenæ non erant attributi, sed ab Elul, id est, Gorpiæ Syro-
macedonico, aut Septembri. Itaque ille annus erat Christi 1179: in
quo currebat Indictio duodecima, usque ad neomeniam Elul.ulti-
ma autem Tamuz, siue Iulij, siue Panemi, erat feria tertia, cyclo
Solis XII. Prima Indictio Constantiniana consurgit ex anno periodi
Iulianæ 5025. Graecorum Computi Paschalis 5821: Computi Lu-
naris eorundem 5807.*

DE MAXENTIO A CONSTANTINO MAGNO DEVICTO.

PANEGYRICVS Constantino Magno dictus ait mille sexagin-
ta annorum opes a Maxentio ex toto orbe ad libidinis & tyran-
nidis suæ fomenta congestas fuisse. Igitur anno ab V. C. millesi-
mo sexagesimo absoluto, hoc est, millesimo sexagesimo primo in-
eunte, caput imperare Maxentius, ut & Constantinus; quod supra
ex Orosio retulimus: anno Christi 307, ex autumno. Rursus idem
Panegyristes addit sex annos solidos bellum illud ciuile protractum,
neque datum Tyranno ut ad septimum imperij annum perueniret,
quod, inquit, is numerus sit sacer. Ergo finis imperij & vitæ Ma-
xentio fuit annus Christi 313: imo annus 314, si Eusebio credimus,
qui illum annum comparat cum secundo Olympiadis 272. Quod
sane falsum est. Hoc enim contigit anno primo Olympiadis, non
secundo. Onufrius annum quidem hunc contendit cum anno Chri-
sti 313, sed quod eam victoriam conferat in a.d. VIII Kal. Octobris, D
frustra est. Is est enim dies Encæniorum Constantini. Et mirum pro-
ditum ab Onufrio, illam victoriam a Panegyrista in illud tempus
conferri. Nullus enim eorum Panegyristarum, qui beneficio Rhe-
nani editi sunt, uspiam illius diei conceptis verbis meminat. Sed &
vir polyhistoricatos Pantagathus hoc ei persuaserat. Et longo post
tempore, ut fit, accidit, ut a quodam scriptore se didicisse putarent,
quod ipsi sibi persuaserant verum esse. Annus profligati Maxentij est

A 5026 periodi Julianæ, computi Græcorum Paschalis 5822, Lunaris computi corundem 5808.

DE CONSESSV NICENO.

ANNVS Alexandreus Syromacedonum d c x x x vi est primus annus Confessus Niceni, auctore Socrate. Ille Hyperberetæus cœpit anno Christi 324, Kal. Octobris, vbi semper exordium anni Antiocheni; anno quarto Olympiadis 275, vt etiam recte notatum est in Chronico Eusebiano, anno Constantini decimo octauo incunte. Auctor innominatus apud Photium scribit anno 17 Constantini inisse synodum. Ergo a 24 Septembr. anni 308 init imperium Constantini. Nam erat 325. Primus Confessus celebratus eodem anno Alexandro, & Olympico, Δασίς ἐπεκάκαιδεστη, πέρι δέκα τριῶν Καλανδῶν Ιελία: nimirum mensis Iunij die xix, feria vi, cyclo Solis xxvi. Canonibus ipsis Græcis hæc præmissa sunt: Κανόνες τριῶν τριακοσίων δέκας καὶ ὀκτὼ αὐγίων πατέρων τριῶν εἰς Νικαιαῖς συνελθόντων, εἰς ιωατία Παυλίνης καὶ Ιελίου τριῶν λαμπροτάτων, ἔτος χλιδὸν Αλεξανδρεῖας, εἰς μὲν Δασίων ἐπεκάκαιδεστη, πέρι δέκα τριῶν Καλανδῶν Ιελίων. Dimissum autem Concilium anno tertio currente, postquam conuocatum fuit, anno Alexandro 638, qui cœpit ab Octobri anni Christi 327, **C**Vicennalibus Constantini, quibus cœpit secunda Indictio Constantiana in Acta publica referri: Cyclo Solis ultimo Romano a Kalendis Ianuarij, sed primo anni Imperatorij illius saeculi a xxiv Septemb. Atque adeo ille cyclus, cuius prima duplex litera est G F, cœptus haberi pro primo, quod ab eo incipiunt Acta Concilij, & feria prima a primo die anni Imperatorij, nempe a xxiv Septembris. Primum, inquam, cyclum vocarunt, cuius initium concurrit cum prima feria, cum prima die anni Imperatorij, cum primo anno Indictionis, cum primo tempore Actorum Synodicorum. Tunc dimissum ait Concilium Eusebius in Ecclesiastica historia, cum Constantinus Vicennalia dedit. In Chronico Eusebiano, e regione anni 111 Olympiadis 276, scriptum est: *Vicennalia Constantini Nicomedia acta* & sequenti anno **D**Roma edita. Eadem verba transcripsit in suos Fastos Cassiodorus, coss. Januario & Iusto. Hoc est, Vicennalia sunt data ex a. d. viii Kal. Octobris, illius anni Christi, a cuius diebus æstiuis iniuit annus tertius Olympiadis 276, cyclo Lunæ quinto. Fuit igitur annus Christi 327. Et proinde primus annus Constantini fuit annus Christi 307, vt supra demonstratum est. Nam hactenus in his omnibus peccatum est a Fastorum, & Chronologiarum conditoribus, quamuis summæ eruditio[n]is, & magni in literis nominis.

CASSIODORVS : PACATIANVS , ET HILARIANVS : His coss. Ciuitas , qua prius Byzantium dicta est , mutato nomine , a Constantino Constantinopolis dedicatur. Illud par Consulum est quintum a Vicennalibus Constantini , anno Christi 331. Ergo secundum Cassiodorum , anno Christi 331 , celebrata Encænia Constantinopoleos , siue Natalis primus nouæ Romæ. Apud Suidam : τές χρόνοι δότο τὸ Αὐγούστου Καίσαρος μοναρχίας διεληλυθεόσδου τῷ περιεστέρᾳ Ρώμῃ , καὶ τῷ πρεσβυτερων αὐτῆς εἰς τότε αὐτοῦ οὐφυμένῳ , Κωνσταντῖνος οὐαῖς τῷ σκήπτρῳ ἐπιλαβόμενος τὸν Ρώμην τὴν νέαν αὐτοῦ. Sane si a Thoth Augustorum , ad Encænia nouæ Romæ , sunt anni absoluti 360 , ergo annus 361 Actiacus est primus natalis nouæ Romæ : in cuius Payni currebat cyclus Lunæ decimus , anno Christi 332. Ita inter Cassiodorum & Suidam male conuenit. Rursus alibi apud Suidam : Δύο δὲ καὶ εἴκοσι τῇ τετρακοσίᾳ δότο τὸ Αὐγούστου Καίσαρος μοναρχίας διεληλυθότων ὄκτωτοι , Κωνσταντῖνος τὸν ίσαν Ρώμην αἴσθοι. hic liberalior , quam supra , duos insuper annos adiecit. Itaque hoc modo Constantinopoleos natalis celebratus anno Actiaco 363 , qui cœpit anno Christi 333. ergo sequente Maio anni 334 Romæ nouæ Encænia celebrata. Nugæ. Encænia autem celebrata sunt xi Mai. Itaque in Horologio Ecclesiæ Constantinopolitanæ , e regione C xi Mai , notatum est : Ταὶ θεάτραι τὸν Κωνσταντῖνον πόλεως , καὶ δύο ιερομηδεῖον τὸν Μωχίαν. Sed quia quotannis Natalis Vrbis nouæ celebrabatur , usque ad ultima tempora imperij Constantinopolitani , non potuit ignorari initium Vrbis , cum tot ac tot anni putarentur ab eius conditu , quoties solenne Encæniorum instauraretur. Scribit itaque Marcellinus Comes : INDICIONE V. MAVORTIO SOLO COS. Anno regiae Vrbis condita CXCVII , Iustinus Imperator Iustinianum ex sorore sua nepotem iamdudum a se Nobilissimum designatum , regni quoque sui successorem creauit , Kal. Aprilis. Supererant adhuc anno CXCVII mensis , & dies IX. Itaque xi Mai sequentis cœptus numerari Natalis 198 nouæ Romæ , anno Christi 527 , cyclo Lundæ xv. Ergo annis 198 Vrbis Constantinopolitanæ vii addenda ad methodum cycli Lunaris. Et proinde Constantinopoleos Encænia celebrata anno cycli VIII. Ergo anno Christi 330. Methodius pag. 99. δότο δὲ τῆς ὀνομασίας , τὸ πρεσβυτερον Χειρᾶς τὸ Θεῖον ιμῆμα , μέχες τὸ οἰκοδομῆς Κωνσταντίνου πόλεως χρόνοι τλεῖ. Nam is erat annus obitus Constantini. Sed est error Librariorum. Nam postea dicit fuisse Ταὶ θεάτραι illius μεγαλεπόλεως anno mundi τωλεῖ. xi Mai feria secunda.

A cunda. Non potuit id accidere , nisi anno Christi 330. qui est Graecorum 5838, non 5837, ut ipse scribit. Zonaras : ἡδη δὲ απαρεμένος τὸ πόλεως, καὶ τινὲς ἐνδεκάτης Μαΐς μήνος, τελεῖ τὰ Ταύτης γνωθῆαι, οὐδὲ εὐκαίνια, ἔτις ἀποστολής πεντακοκτονοῦ ὀκτακοσίου τετακοσίου ὥγδος. Sane deducta differentia annorum Christi , & Aëræ Paschalis Constantinopolitanæ , nimirum annis 5508 , remanet annus currens Christi Dionysianus , 330 , ut supra. Georgius Cedrenus : τῷ ν(τε) ἔτει τὸ βασιλεῖας Κωνσταντίνου , πληνετίους τὸ πόλεως , ἐνεματίδην τῶν Οὐαλεὺς αἰσεγνόμενος τὴν ἡμέραν τῷ εὐχαρίστῳ αὐτῷ ἐκ προσάρξεως τὸ βασιλέως Κωνσταντίνου , μήνι Μαΐου ταῦτα , ἡμέρα βῆτος . Ινδ. γ. ἔτει δύτικος κόσμος εωληνὶ πέντε χρόνοις ἔτος συμπέρασμα ἔτη χρυσοῦ . Hic oblitus sui Cedrenus sequitur Paschalem Aëram , non , quam semper solet , Lunarem. Itaque idem sentit cum Zonara , anno Christi 330 Encænia celebrata. Et quidem verum est , tum Indictionem tertiam fuisse , tum xi Mai feriam secundam. Erat enim cyclus Solis tertius. Τὸ συμπέρασμα vocat Τὸ διπλεσμα illius Valentis astrologi , qui definierit , Vrbem tantum 696 annos duraturam , hoc est , ad annum Christi 1026. Quod fuit summæ vanitatis illius , tam qui consuluit , quam qui pronunciauit. Georgius Cedrenus : τῷ πεντακοκτονοῦ ὀκτακοσίου τετακοσίου ἑβδόμηνος ἔτει τὸ κόσμος , τῷ τεττάρῳ μήνι , τὸ διπλέρος (τεττάρου) ἐπινεμόσεως , τῇ εικοσῆ ἔκτῃ τὸ Σεπτεμβρίου (Νοεμβρίου) μήνος , ἢντα ἡμέρα τετρατηνή , οὗτος τὸν ἡλίου εἰς τὸ Τοξότου ζῳδιον. ἀργοκόπιον γῆς Καρκίνος. τῷ πέμπτῳ ἔτει τὸ διακοσίοντος ἑξηκοσίου (ἑβδομηκοσίου) πέμπτην Ολυμπιαδὸς , ἐπίξαντος δεκατεμετέτοις. Si errores librariorum , ita , ut indicauimus , tollantur , qui proculdubio nati sunt ex notis numerariis , nemo verius pronunciauit de natib[us] rēas Pāmīns. Subiicit : Če ēn ēnēa mīot τὸ ; τε χερσῶν ἡ τερψίλιον ταχός μῆτ πλειστων οἰκοδομημάτων ēn τὴν πόλην δομησάντων , τὴν ἐνδεκάτην Μαΐς μήνος τὰ εὐκαίνια τὸ πόλεως γέγονεν. Encænia igitur nouæ Romæ celebrata anno Christi Dionysiano 330 , periodi Iulianæ 5043 , Mai xi. anno Augustorum Actiaco 359 , Martyrum Diocletianeō 46 , Pachon xv i. anno Mundi 4279 , Tauronos xxii. Zygon , 3. 17. o' , Septembr. xxiiii. anno Iudaico 4090 , Sivvan viii. cuius character 217. 530 , Mai quarta. anno Nabonassar 1078 , Mesori xiiii. Ex annis Christi Dionysianis deducantur anni 329. Reliqui erunt anni natalis Vrbis Constantinopolitanæ , a xi Mai. Esto propositus annus Christi 1558. Ex hac methodo erit annus 1229 Constantinopolis iniens ex xi. Mai. Onufrius dicit tantum 1228.

DE EXCESSV CONSTANTINI, ET ANNO A
PRIMO CONSTANTII EIVS FILII.

HISTORIA Ecclesiastica prodit Constantinum dececessisse die Pentecostes. Kalendarium, siue ἀρχέγονον Ecclesiæ Constantinopolitanæ e regione xxii Mai hæc apponit: Τὸν δὲ μεγάλων βασιλέων, τὸν ἵστασθαι τὸν Κωνσταντίνον τὴν Ελένην. Satis prolixè de laudibus Apostolorum delibatum, ut communicaretur istis duobus. Ergo 21 Mai dececerit Constantinus, si qua fides Rituali Constantinopolitano. Sed vno die minus e regione xx Ijar, id est Mai, Kalendarij Antiocheni ita legimus: Καὶ σταύρον τοῦ Χριστοῦ, hoc est, τὸν Κωνσταντίνον βασιλέως δικαῖον, τὴν Ελένην μητρὸς αὐτοῦ. Non magis mihi constat, cur Antiocheni vno die minus dicant quam Grazzi, quam quare Constantinopolitani vna die anteuertunt obitum eius. Non enim xxii, sed xxii obiit, feria prima, cyclo Solis decimo, solenni Pentecostes, cyclo Lunæ xv, anno Christi 337. Imperavit igitur annos solidos xxix, menses vii, dies xxviii, ab a. d. VIII Kalend. Octobris. Hinc consurgit initium imperij Constantij eius filij, qui fratribus mortuis superstes solus rerum potitus est. In supplemento Chronicæ Eusebiani Hieronymus ita scribit: *Tricennialibus Constantini Dalmatius Caesar appellatur*. Deinde anno post notat eius obitum. Quomodo potuit Tricennialia celebrare anno ante obitum, qui obierit verno tempore illius anni, in cuius autumnum tricennialia eius cadebant? E regione anni undecimi Constantij idem Hieronymus annotat Solis defectionem fuisse. Ea contigit anno Christi 347, Octobris 20, feria tertia, cyclo Solis xx: cyclo Lunæ sexto, anno periodi Julianæ 5060, Zygonos xxvii, cuius character 5.1. 47, Septembbris xxii. anno Iudaico 4108, Tisri ultima. Marchesvan sequens 4. 8. 98, Octobr. xxii. & translatione politica fuisse in xxii: quia Tisri in xxii Septemb. translatus. Anno Nabonassar 1095, Tybi xxv. Æræ Martyrum 64, Paophi xxii. Si igitur annus Christi 347 est undecimus Constantij: ergo initium Constantij anno 337, a xxii Mai, vt antea demonstratum est. Ex hac eclipsi conuincitur falsi quod scribit Cedrenus, anno x Constantij fuisse defectionem Solis, Δαγός Φεβρουαρίου, Iunij sexta. Nam quanis ea die coniunctio fuit luminarium, tamen neque latitudinis Lunaris anomalia, neque eclipsis illa, de qua iam locuti sumus, hoc patitur, cum a vi Iunij anni 346, ad xx Octobris anni 347, interfuerint tantum syzygiæ xvi. Intra quod tempus anomalia latitudinis non est ecliptica. Mirum tamen, hominem imperitum dicere eam contigisse eadem die, qua coniunctio luminarium fuit. Sed & longius

Agus aberrat a vero Marianus Scotus, qui hanc defectionem confert in a. d. x viii Kalend. Ianuarij. quo die coniunctio luminarium non potuit accidere, nisi anno Christi 350, cyclo Lunæ ix: ubi nulla defectio fuit. Contigit igitur hæc defectio Solis anno xi Constantij, ut recte notat Hieronymus. Consules autem in hunc annum comparat Socrates lib. ii. cap. xx, Rufinum, & Eusebium: post quos, anno sequente, Consules facti Philippus & Salia, anno Christi 348. Ad quos a ludis millenariis Philippi Imp. annos solidos centum interessit scribit Aur. Victor Andreæ Schotti, in Philippo. Ludi Millenarij Philippi anno Christi 248. Consulatus Philippi & Saliae, anno 348. Differentia anni centum solidi. Quare c o s s. Philippo, & **B** Salia iniuit natalis Vrbis Varonianus millesimus centesimus primus ex a. d. xi Kalend. Mai anni Christi 348. Onufrius confert in annum 1100: quia nimis sequitur Palilia Catoniana. Ammianus Marcellinus statim initio libri x x. *Consulatu vero Constantij decies terque Iuliani in Britanniis, &c. & infra: Eodem tempore per Eoos tractus calum subtextum caligine cernebatur obscura, & a primo Aurora exortu, usque ad meridiem, intermicabant iugiter stellæ.* Vide reliqua. Hoc par Consulum est tertium decimum à Consulatu Philippi, & Saliae inclusiue, hoc est, à 348 anno Christi. Fuit igitur annus Christi 360. In eo anno sine dubio magna defectio Solis contigit, Augusti xxviii, mane: Parthenonos vii anni a conditu re-
Crum 4309, cuius Zyon 5. 19. 38, xxiiii Septemb. secunda Elul anni Iudaici 4120, cuius Elul character i. 4. 117, Augusti xxvii, cyclo Solis v; Lunæ xix. anno Nabonassar 1108, Choiac vi. anno 3 Olymp. 281. Æræ Martyrum 76 desinente, ἐπαγωφῶν siue nisi quinta. Nam quod Hieronymus in Supplemento Chronicæ Eusebiani scribit accidisse anno primo Olympiadis 282, vtitur vitio sculi sui, quo lustrum Iulianum sumebatur pro Olympiade. Itaque annus Christi 360 erat primus lustri, siue Olympiadis Iulianæ, non autem lustri Elidensis. Apud Orosum initium Constantij & excessus Constantini Magni confertur in annum a. v. c. Varonianum 1092. mendose. Erat enim annus a Palilibus Varonianis 1090. Bienio plus dixit, idque a Palilibus Vrbis. Annus excessus Constantini Magni & primus Constantij est 5050 periodi Iulianæ, 5845 Graecorum Paschalis, corundem 5831 Lunaris; Æræ Martyrum 54.

DE EXCESSV IMP. CONSTANTI
ET INITIO IVLIANI τῆς οἰστάρας.

A

CONSTANTIVS Imp. Constantini Magni F. obiit Tauro & Florentio coss. III Non. Octobris. Ammianus XXI. Illud par Consulum sequitur Consules Constantium decies, Julianum ter, hoc est, annum Christi 360. Igitur excessit Constantius anno Christi 361. Extat apud Zosimum, & Ammianum fabula de spectro, quod Juliano Viennæ Allobrogum agenti hos Heroicos pronunciauit:

Ζδὸς ὁῖσιν ἐσ πλατὺ τέρμα πέληπτον Υθρόχοιο,
Πλεθυνκῆς δὲ Κερύγη μοίην βαῖνη ἐπὶ πέμπτῃ
Εἰκοσῆ, βασιλὸς Καισάριπερ Αστρονομοῦ αὖς,
Τέρμα φίλε βιότου συγεργὴν ζεπωθεών εἶδε.

B

Homo πολεμος, quisquis is fuit, cui tantum superfuit otij ab re sua, ut hos versus fabricaret, debebat cogitare, difficile esse iudicare de temporibus per motum omnium tardissimorum Planetarum, Saturni, & Iouis. Vix enim duodecim aut paulo amplius gradus conficit Saturnus motu annuo. Quid anilius, quam hoc populo obtrudere? Ineptus poëta, ineptiores historici, qui hæc retulerunt in libros suos, tanquam θαῦμα καὶ ξενομήποιοι πυθεῖσ. Si dixisset: Quando Sol eam partem illius Signi obrinebit, tunc Constantius morietur; euentus fidem probasset. quod non potest in tam tardo motu Saturni. Sed hæc non sunt nauci. Imperium igitur Juliani τῆς οἰστάρας incipit ex a.d. III Non. Octobr. anni Christi Dionysiani 361, Martyrum Diocletianei 78.

C

DE INITIO VALENTINIANI

VALENTINIANVS electus Imperator die bisexti, cuius superstitione, quamuis homo Christianissimus, totum illum diem non solum aetu rerum, sed & publico abstinuit. Fuit igitur annus Christi vulgaris 364. Nam nemo sanæ mentis dixerit fuisse annum 368. Vide reliqua apud Ammianum libro XXVI. Vnde Epiphanio nonagesimus annus Diocletiani, hoc est, 374 Christi, est undecimus Valentiniani. A Diocletiano deinceps caue credere Orosio annos Imperatorum in Palilia Vrbis Varroniana conferenti. Aliquando enim anno, aliquando biennio plus dicit. Annus primus Valentiniani est 5077 periodi Julianæ, computi Paschalis Græcorum 5872., computi Lunaris eorundem 5858, computi Martyrum Diocletianei 81.

D E

A DE CONSULATV AVSONI.

CONSULATVS Ausonij est quintusdecimus post Consulatum Iouiani & Varroni Augg. Ergo Consulatus Ausonij cadit in annum Christi 379; Indictione septima, vt recte habet Marcellinus, qui a Consulatu Ausonij & Olibrii sumvit initium Chronicis sui, quod cum singulis collegiis Consulum suas Indictiones reddat; nihil habemus hodie perfectius in eo genere. Utinam totos Fastos Romanos pari diligentia characterismis suis notatos haberemus. Itaque ille libellus est norma temporum a Consulatu Ausonij, ad ultima tempora Iustiniani. Rursus annus duodecimus Valentis & Valentiniani, nonus autem Gratiani, erat 92 Diocletiani, teste Epiphanio. Hoc est: 93 Diocletiani caput a xxix Augusti anni xii Valentis & Valentiniani, ix autem Gratiani, cyclo Lunæ xv. Consulatus vero Ausonij secutus est hunc annum annos tres solidos: Ergo cyclus xix incidit in Consulatum Ausonij. Proinde fuit annus Christi 379. Annus Consulatus Ausonij est 5092 periodi Julianæ, 5887 computi Græcorum Paschalis, 5873 computi eorundem Lunaris, 96 computi Martyrum Diocletianei.

DE MORTE VALENTINIANI IUNIORIS.

EPIPHANIUS: ὁν ταὶ ἔτη μέχει τὸ Αρκαδίας ὕστατας τὸ δύτερον καὶ Ρεφίνε δῆμοισι ταῖς: εφ' ὁν ἐτελθήσει οὐαλεντινὸς οὐεώτερος οὐαλεντινὸς τὸ μεγάλης διάρετος αὐτῷ ἐν τῷ παλατίῳ πεπιμόρθως, οὐ λόγος, τῷ εἰδοῖς Μαιᾶς, περὶ μιᾶς ἡμέρας τὸ πεντηκόσιον, ὁν ἡμέρα σαββάτου. αὐτῇ τὸ ἡμέρα τὸ πεντηκόσιον θεοφορίαν ἢ κατ' Αιγυπτίας τότε μικρὸς Παχῶν μία καὶ εἷκας, καὶ δὲ Εὐλίας, Αρτεμισίας τείτη καὶ εἷκας. καὶ Ρωμαίοις ἢ περὶ δεκατριάδα Καλοκαλιδῶν Ιουνίων. Utinam ita omnes Consulatus characteres suo prædicti essent, vt est iste Consulatus Arcadij et Rufini. Ergo Valentinianus Iunior strangulatus xv Mai, die Sabbati, Vigilia Pentecostes. Ideo fuit annus Christi 392. Indictio v. Errauit Marcellinus Comes, apud quem Indictione IIII, Titiano & Symmacho interfectus est Idibus Mai. Vno enim anno minus dicit. Quare lapsus est memoria οὐ μημονικῶτες Onufrius, qui scribit a Marcellino quoque proditum, Valentinianum iuniorem strangulatum Arcadio et Rufino coss. Sed obscurum, quod addit Epiphanius, eam fuisse xxi diem Artemisij secundum Græcos. hoc est, Syrogræcos. Erat enim xvi: non xxiii. Artemisius Syromacedonicus est purus putus Maius Julianus. Itaque ea dies fuit πέμπτη καὶ δεκάς, non τείτη καὶ εἷκας. Sic κατ' αἰόντων περὶ ἐξαύλων Νοεμβρίων καὶ Μαρκοπόντων

Απελλαίς

~~Antemajus~~. Nam hic decem dies supra formam Julianam sunt, vt A supra septem. Quare non intelligo.

DE SECUNDO CONSULATV
STILICHONIS.

MARCELLINVS Comes: *Indictione III, Stilichone II. & Anthemio coss.* Ergo fuit annus Christi 405. Vetus inscriptio Christiana huiusmodi extat Romæ.

CONSULATV. M. F. STILICHONIS
SECUNDO CC DEPOSITVS PVER
HELIAS. ARGENTARIVS. SEPTIMV.

KAL. NOBEMBRES DIE BENERIS ORA EVARTA
OVI BIXIT ANNIS TRIGINTA ET OVINOVE ET DIES
VIGINTI ET TRES BENEMERENTI IN PACE.

B

Anno Christi 405, vii Kal. Octob. erat feria quinta, cyclo Solis xxii. At hic est feria vi. fuit ergo annus Christi 406, & consequenter Consulatus Stilichonis inciderit in annum illum Christi, non in 405, vt voluit Marcellinus Comes. Quod si verum est, vnum igitur par Consulum fuerit expunctum inter consulatum Ausonij, & Stilichonis secundum. Quid hic dicam nescio. Neque illa, quæ C biennio ante secundum consulatum Stilichonis scribit Cassiodorus, intelligo: ARCADIVS V. ET HONORIVS V. His coss. Polentia Stilichonem cum exercitu Romano Gothi victum acie fugauerunt. Atqui extat Panegyricus Claudiani de bello Getico, qui ad intercessionem pæne cæsum Alarici exercitum ad Polentiam, ipsum autem Alaricum cum paucis fugisse canit. Quid hic dicas, vbi duo testes ita inter se pugnantia loquuntur? Sed cur eam memorabilem victoriam tacuit Zosimus, in laudes Stilichonis satis profusus, siquidem vera canit Panegyricus? Sane apud veteres altum de hac victoria silentium. Prosper videtur verba Cassiodori corrigere, aut potius Cassiodorus perperam ea ex Prospero interpretatus: ARCADIO V. ET HONORIO. V. Aduersus Gotthos Polentia vehementer utriusque partis clade pugnatum est. Victor igitur Stilicho. Sed fuit Kadmeia vix, propter quam integrum non erat Claudiano maxegis awgis awlēi. Prudentius 11 in Symmachum vix verbo tenus delibauit:

— Inhumata cadavera late,
Quæ Pollentinos texerunt osibus agros.

Claudianus

A Claudio ipse & Prudentius hanc cladem contigisse dicunt tricesimo anno, postquam Gothi Danubio traecto in Thraciam sese more pelagi inundantis effuderunt. Sed cum a Consulatu Ausonij, ad imperium Iustiniani, omnia paria Consulum suis characterismis Indictionum notata sint exactissime apud Marcellinum Comitem, fieri non potest, ut erratum sit in illo eximio Chronico Consulari. Erratum igitur in inscriptione Christiana, quam adduximus. Quod si orthographiam illius epigraphes consideraueris, non miraberis Consulem illius anni ab illo ignoratum, qui Latine nesciebat scribere. Mirum tamen est Consulem potuisse ignorari eodem ipso anno, quo Consulatum gerebat. Consulatus Stilichonis secundus proxime secu-

Btus est Consulatum sextum Honorij. Annus vero, qui antecessit Consulatum sextum Honorij, incidit in cyclum Lunæ quintum, & proinde in annum Christi 403. Igitur sextus Consulatus Honorij incidit in annum Christi 404, & consequenter secundus Stilichonis in 405. Male igitur lapis, qui vii Kalen. Nouembris dixit fuisse feriam sextam. Hoc enim accidit non anno 405, sed anno 406, ut ostensum est. Quod annus, qui proxime sextum Honorij consulatum antecessit, fuerit cycli lunaris quintus, ita demonstramus. Honorius Kalendis Ianuarij, quibus Consulatum sextum iniit, Vrbem ingressus est: quem diem Claudio serenum fuisse dicit fauore quodam numinis, cum antecedentes dies, & exitum Decembris pluuiæ

Cinfestassent, Luna adhuc rudi, hoc est, circa φασιν φεγγίας. Ut circiter exitum Decembris inciderit nouilunium, vel, ut ipse poeta loquitur, Luna rудis, hoc non patitur ratio Lunaris, nisi in anno quinto cycli. Sed tam illustris loci versus depromemus ex Panegyri vi Consulatus Honorij.

*Ipse fauens votis, solitoque decentior aér,
Quanuis aſiduo noctem fœdauerat imbre,
Principis Ἑ♂ solis radiis deterſa remouit
Nubila, namque ideo pluuiis turbauerat omnes
Ante dies, Lunamque rudem madefecerat Auster,
Ut tibi ſeruatum ſcirent conuexa ſerenum.*

D Quos versus; Ieo adduximus, ut & eluderemus fidem faxi ab homine idiota exarati, & ut studiosi rationis temporum affuescant demonstrationibus Chronologicis per methodum astronomiæ aut cyclorum. Quam barbari sunt, & impuri, qui doctrinam cyclorum irrident.

DE VII CONSULATV HONORII. A

AVGVSTÆ Treuirortum in Basilica Pauliniana huiusmodi extat inscriptio, turpissime deformata, vt paret. quam vt legendum putamus, infra posuimus. Ενθάδε καταγέγεννηστα ιεροκωμῖτις Δάσκωμης

Αδδαῖον, ξύσασα μηρέν
πρός επέβλεψεν. οὐατία Ονώ-
εις Τῇ, καὶ Κωνσαντίνῳ
Α. μὲν Πανέμονι ιμέρᾳ.
κι. β. ἐν εἰρήνῃ. Ultima verba
videtur significare καταγέγεννηστα
βεβαίως ἐν εἰρήνῃ. Αδδαῖον

ΕΝΘΑΚΕΠΕ ΕΤCΕΒΙΑ ΕΝ ΕΙΡ
ΙΝΙΟΤCA ΙΕΡΟΟΚΜ-ΤΙΑΠΩΚ
ΩΜΗΣΑΔΔΑΝΩΝ ΖΗCΑC
ΜΙΚΡΟΠΡΟΣΕΤΩΝ ΙΕ ΤΙΠΑΤ
ΙΑ ΟΝΩΡΙΟΥ ΟΙΚΑΙ ΚΩΝΣΤΙΟΝΤΙ
ΝΟΥ. ΤΟ Λ ΜΗΝΙ ΠΑΝΙΜΟΤ
ΙΒ ΗΜΕΡΑ ΚΙ Β ΕΝ ΕΙΡΙΝΗ.

B

in Cilicia multi memine-
runt, quæ hodie Episco-
pum habet sub Patriarcha
Constantinopolitano. Tē-
poribus igitur Honorij e-
rat tantum Kōμη, & qui-
dem cognomine ιερο-, vnde vicani Addanorum vocati Hierocomi-
tæ. Alij erant Hieracomitæ in iurisdictione Pergamena, diuersi ab
istis Addanocomitis. Quæro igitur, quis sit iste Constantinus colle-
ga Honorij in septimo Consulatu. Nam Marcellinus, Prosper & C
Cassiodorus cum Honorio septimum Consule comparant Theodo-
sium iterum Consulem. imo in Cod. Th. ipsem et Honorius se v i i
comparat cum Theodosio ii. Scio in promptu esse commune & vi-
tatum perfugium, illum Constantinum fuisse suffectum. Mihi vero
ita non videtur, & multa in istis Consulibus prae addita, aut dempta
existimo. Sic in Codice Th. lib. xi. Tit. xxviii. Eutropius v.c. com-
paratur Consul cum Valentiniano Aug. iii. At Marcellinus li-
bro xxviii, Socrates lib. iiiii, Cassiodorus, & Fasti Siculi com-
parant Consulem Valentem Aug. iii cum Valentiniano Aug. iii.
In constitutione Impp. Honorij, & Theodosij Augg. lib. x i. Cod. Th.
cum ex Septembri anni Christi 370 recte putetur Indictio xiv inci- D
piens, postea a Septembri Consulatus Honorij vii & Theodosij ii, in-
cipit Indictio iv: quæ competit anno Christi 405; & quidem ex
Septembri, quo anno ponitur Consulatus Stilichonis secundus. Nisi
pro Indictione iv legamus vi, quomodo huic malo medeamur, non
video, si hoc verum non est. Nam eodem Tit. Theodosius Iunior di-
cit, Consulatu eodem Honorij vii, & suo ii, transactam fuisse In-
dictionem v. Ergo eodem anno sexta Indictio cœpit ex Septembri.

ΕΝΘΑΔΕ. ΚΕΙΤΑΙ. ΕΤCΕΒΙΑ. ΕΝ. ΕΙΡ
ΗΝΗΙ. ΟΤCA. ΙΕΡΟΚΩΜΙΤΙΣ. ΑΠΟ. Κ
ΩΜΗΣ. ΑΔΔΑΝΩΝ. ΖΗCΑC
ΜΙΚΡΟΝ. ΠΡΟΣ. ΕΤΩΝ. ΙΕ. ΤΠΑΤ
ΕΙΑΙ. ΟΝΩΡΙΟΥ. ΤΟ. Η. ΚΑΙ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙ
ΝΟΥ. ΤΟ. Λ. ΜΗΝΙ. ΠΑΝΙΜΟΤ
ΙΒ. ΗΜΕΡΑΙ. ΚΙ. Β. ΕΝ. ΕΙΡΗΝΗ.

Quod

C
D

At Marcellinus lib. xxviii, Socrates lib. iiiii, Cassiodorus, & Fasti Siculi comparant Consulem Valentem Aug. iii cum Valentiniano Aug. iii. In constitutione Impp. Honorij, & Theodosij Augg. lib. x i. Cod. Th. cum ex Septembri anni Christi 370 recte putetur Indictio xiv incipiens, postea a Septembri Consulatus Honorij vii & Theodosij ii, incipit Indictio iv: quæ competit anno Christi 405; & quidem ex Septembri, quo anno ponitur Consulatus Stilichonis secundus. Nisi pro Indictione iv legamus vi, quomodo huic malo medeamur, non video, si hoc verum non est. Nam eodem Tit. Theodosius Iunior dicit, Consulatu eodem Honorij vii, & suo ii, transactam fuisse Indictionem v. Ergo eodem anno sexta Indictio cœpit ex Septembri.

Quod

A Quod autem in eadem Constitutione a Consulatu i i Valentinianni & Valentis, ad Consulatum > Honorij & i i Theodosij, ponuntur anni XL : aut ἀλογίστα est, aut καλάχενος. Sunt enim tantum xxxix anni absoluti, nimirum ab x i Indictione transacta, ad v transactam.

DE ROMA AB ALARICO CAPTA.

OMNIBVS in hoc conuenit, Romam ab Alarico captam Varane, & Tertullo c o s s. Marcellino Comiti, Prospero, Cassiodoro, & quidem Marcellino Indictione viii. Ergo fuit anno Christi 410. Orosius : *Anno itaque ab Urbe condita M. centesimo sexagesimo quarto, irruptio Urbis per Alaricum facta est.* Palilia illa Varronianam inierunt ex a. d. xi Kal. Mai anni Christi 411, Indictione ix. Itaq; uno anno plus dicit, quam Marcellinus. Cedrenus : ἐπαθε ἡ τὴν Βιέων αλων μηνὶ Αὐγούστῳ, Ἰουλιπάνων Θ, ἐτο δόπο κτίσεως κόσμου επέξι. lege, Eys. Quia utitur Æra lunari Constantinopolitana. 5494 de 5905 deducetis, remanent anni Christi 411, ut apud Orosium. Ergo Orosio, & Cedreno Roma capta anno Christi 411, Indictione ix : & cum hic causus acciderit Varanis Consulatu, videtur secundum hæc, Consulatum secundum Stilichonis incidisse in annum Christi 406: & quædam turbata esse in istis Consulibus. Ego censeo, inter Consulatum Aufonij & Stilichonis secundum unum annum fuisse sine c o s s. & tamen duo paria Consulum tanquam contigua coniuncta, & tamen inter illa duo, quæcunque ea tandem fuerint, interiectum fuisse annum sine c o s s.

C DE PRIMO SAHAMI ARMENIORVM.

PRIMVS Sahami Armeniacus, qui est primus mensis Armeniorum, cœpit anno Christi Dionysiaco D L I I , Iulij ix, feria iii, cyclo Solis primo, periodi Julianæ 5265. Ex recta anni æquabilis ratione initium Sahami competebat diei xi Iulij, quæ erat neomenia Chōiac. Armenij vero triduo antevenerunt. Ij igitur annorum suorum Computum a xxvi anno Imp. Iustiniani ordiuntur, puto, ex quo tempore Christianismum amplexi sunt, quamquam sub Iustino Iuniore Christianos factos scribant auctores Ecclesiasticæ historiæ. Et sane in Tabula Arabica est, تاریخ الارمن من تنصرهم ἐποχὴ τῷ Αρμενίῳ

DΔῆτε τὸν χριστιανώσεως αὐτὸν. Annus primus Armeniorum est 6060 computi Græcorum Paschalis, 6046 computi eorundem Lunaris, Computi Martyrum Diocletianei 269. Hoc anno Christi 1601 conuererunt me duo Armenij qui putabant annum 1050 a natali Domini anni 1600. Tamen iamdudum erant Christiani persecutionis Diocletianæ tempore Euseb.f.103. c.1. Τούτοις πέστερποισατ τῷ πυρείνῳ οἱ πεόδεις Αρμενίος πόλεμος αὐδρας ἐξ δέχατος φίλων τε τὸν ουρμαδχας Ρωμαλων οὐκ εὐθὺς χριστιανὸς οὐτοις καὶ εἰς την' εἰς τὸ θεῖον σύστημαν διὰ ποιεύμενος, &c.

EDICTO C. Cæsaris de anni reformatione emissio, omnes sere Orientales nationes formam anni amplexæ sunt, & quidem ab Autumno anni confusionis eæ, quæ initio Alexandreo vtebantur, vt Antiocheni: a Vere autem Arabes, & Hagareni. Et Antiocheni quidem in contractibus computo annorum Iulianorum vtebantur a Neomenia Hyperberetæ, computo autem annorum Alexandreorum a Tisrin priore. Idem fecerunt Arabes & Hagareni, quorum anni Iuliani consurgebant a Kal. Ianuariis, anni vero Hagareni & Lunares a Vere. Itaque periodum 228 annorum instituerunt ex a. d. III Iduum Martij anni confusionis, cyclo Lunæ XIII, Solis XX, incipientes nimirum a neomenia mensis Xanthici anni CCCLXV A. B. lexandre. Cuius rei adhuc manifesta extant vestigia in computo Samaritarum: qui cum meris mensibus Hagarenis vtantur in usu Ecclesiastico, annis quoque meris Arabicis, hoc est solutis, nullo interuentu embolismi, illos annos a Vere anni confusionis putant, hoc est, a neomenia Xanthici CCCLXV Alexandre. Triplicem enim periodum habuerunt, minorem triginta annorum solutorum, quo interuallo nihil de horis & scrupulis Lunæ superesse putant. Γερέχθιατρος χευσόνοκχθ. Τοῦτον Αργίων (έτος). ή δέχηται ἔτη τύπου Δότον δέχησται γενίνας ἐκεῖνην, οὐδεὶς οὐδεῖν Μωάμεθ Δότον δέχησται Μακκᾶ απύλθεν εἰς τὸν Μαδωνιδινον. ή οἱ χειρονομούσι τὸ μῆνας ἔτη τύπου ἐδημοσίησαν, ή οἱ μῆνες δέτονται σταύροις φανεῖσι δέχθησσαν, η πάντες οἱ μαστιλμανοὶ τῷ ψήφῳ τοῦ ταῦτον χειρονομοῦσι, ή δέχηται ἔτη τύπου ιητέρας λεπτούς τελεῖται, καθ' ἣν σύναρθρον λεπτούς τοῖς γνωσθεῖσι δέχθειν δέχησται μελανός, οπίσικα ή σταύροις αινθίλας, ή ἡ πεζώτης τύπων ιητέρας λεπτούς τοῖς. Post alia: ή ἡ Τούτων δέχηται Μεχαίραν. Maiorem 210 annorum, compositam nimirum ex septem minoribus, qua feriae redeunt in orbem, quam propterea hebdomadicam vocamus. Maximam 228 annorum Solarium, 235 autem Arabicorum, qua Mugharram per totum contextum anni Solaris vagatus redit ad eandem diem. Samaritani igitur a Nisan Iudaico anni confusionis, ad Nisan Iudaicum anni Christi 1584, putabant annos completos 209 de periodo hebdomadica octaua. Nam interuallum est annorum Iulianorum 1629, qui sunt anni Arabicci completi 1679, dies x i. de quibus deductis septies 210 annis, remanent 209 anni completi Arabicci periodi octauæ hebdomadicæ. Itaque ex Nisan Iudaico incipiebant putare annum Lunarem 210 periodi octauæ. Utuntur igitur anno soluto, & periodis minoribus, maioribus, maximis Hagarenorum. Maxima periodus constat tribus periodis Calippicis: cuius exemplum habes libro secundo, initio propter commoditatem, a primo anno Alexandre instituto, cum tamen uno die neomeniæ discre-

A discrepent ab Alexandreis, propter vnius diei περιουσίων σεληναιδις, ut possit congruere cum initio annorum Julianorum. Quia igitur a Vere, non ab Autumno antecedente incipit, semper annis Alexandreis addenda vnitatis; de reliquo periodi omnes 228 annorum deducendae. Remanebunt anni currentes periodi Hagarenæ ad nouilunia Julianæ accommodatae. qui anni si fuerint pauciores, quam 77, pertinent ad primam periodum Calippicam; si pauciores, quam 153, detractis 76, reliqui pertinebunt ad periodum secundam. Si denique plures fuerint, quam 153, detractis 152, reliqui pertinent ad tertiam periodum Calippicam, ut plane habes in Tabula. Annus Christi 622 erat 933 Alexandreus. Addita vnitate; abiectis omnibus 228, remanet annus xx1 periodi Hagarenæ Julianæ compostæ ex ter 76 annis, hoc est, ex tribus periodis Calippicis. qui quidem anni xx1 cum sint intra 77, pertinent ad primam periodum Calippicam. Cuius primus mensis Ramadhan in xx Martij, feria vii, cyclo solis xv. Ergo Muharram sequens feria vi, in xvi Iulij. Hinc init annus primus Hegiræ Muhammedicæ, anno periodi Julianæ 5335: anno Mundi 4571, Karkinonos xxvii. Zygon 2.12.45, Septemb. xx1. anno Judaico 4382, Ab tertia, cuius character 4. 6.112, Iulij xiv. anno Nabonassar 1370, Choiac xxviii. anno Juliano 667. anno 71 Armeniorum, Sahami xxv. Quod autem quidam scribunt, diem Veneris sacram sanctam a Muhammed,

C quia primus Muharram Hegiræ habet characterem feriam vi, frustra sunt. Non enim dies Veneris magis ex instituto Muhammedis, quam circuncisio. Vtrunque enim vetustissimum in ea gente. De qua re audi verba Christiani cuiusdam ex libro eius in Muhammedismum, ut ea citat Belouacensis: *Duarum India gentium, quæ vocantur z-*

CHIAM, ḡ ALBARACHVMA (البراجي براغمان), antiquæ consuetudo fuit, nudos ḡ decaluatos, magnisq; ululatibus personantes simulacula Daemonum circuire, angulos quoque osculari, ḡ proiecere lapides in aceruum, qui quasi pro honore Diis extruebatur. Inde enim est, quod in libro Solomonis dicitur: *Qui proiicit lapidem in aceruum Mercurij.* Faciebant autem hoc bis in anno, sole scilicet existente in

D primo gradu Arietis, ḡ rursum cum esset in primo gradu Libra: hoc est, initio Veris, ḡ Autumni. Hac ergo consuetudo cum ab Indis ad Arabas descendisset, eamque suo tempore apud Mecham in honorem Veneris Mahumet celebrari reperiisset, sic illam manere præcepit, cum tamen cetera Idolatriæ vestigia remouisset. Illud vero soli Veneri in illa celebratione dicitur exhiberi solitum, ut lapilli retro, id est, sub genitalibus membris, proiicerentur; eo quod Venus illis partibus maxime do-

minetur. Vnde id adhuc hodie fit in domo Dei illicita, quam vocant. A Hæc ille. Nullum autem expressum est præceptum in Alcorano de die Veneris celebranda. Sed reliquit ita, vt reperit in vñ vulgi. Nam ex eo sequeretur, Christianam legem sancire cultum Lunæ, Martis, Mercurij, quod hodie in Septimana apud nos dies eorum sunt cognomines. Reliqua vero recte, lapides in aceruum a Muhammedanis iaci. Nam hodieque a peregrinantibus obseruatur extra urbem Mecham, ad montem Arraphoth, die x. Dilchagiathi, vt notamus libro secundo. Acerui lapidum Græcis dicuntur ἔρματα. Mercurio enim a prætereuntibus ergebantur vt in Epigrammate,

Ιερὴν Ερμέην με τῷ σταύρῳ τοῖς ἔχοντας

Αὐθωποι λίθινον Κωνστ.

B

Vetustissimi Iudæorum propterea vocant מְרֻקָּבָה, Merkolis, siue Mercurium. In honoremq; Veneris, an alias Dei hæc proiectionalapidum facta ab antiquis Arabibus, non plane mihi constat. Sed certum est, Venerem præcipuum illius gentis numen fuisse. Hieronymus in vita Hilarionis: *Peruenit Elusam eo forte die, quo anniversaria solennitas omnem oppidi populum in templum Veneris congregaverat. Colunt autem illam ob Luciferum, cuius cultui Sarracenorum natio dedita est.* In Sarracenicis Frid. Sylburgij: ④ Σδρακλεῖοι μέχει τῆς Ηρεμηλεῖος οὐ βασιλέως χρόνων εἰδὼλοι πάτερες, προσκυνῶντες τῷ Εωσφόρῳ αἴσιῷ, ἐπὶ τῇ Αφροδίτῃ, ἦν δὲ καὶ ΧΑΒΑΡ τῇ ἑστῶτι ἐπονομάζεται γλώσσῃ. δηλαῖ τὸν λέξιν αὐτὸν τινὲς μεγάλως. Verum quidem est, CHABIR in ea lingua magnum significare. Sed quod scriptor ille Arabs in domo Dei illicita hoc fieri dicit, scito Mecham vocari حرام, in Arabismo. Hoc significat rem illicitam, & prohibitam. Vnde حرام Muhamram est illicitus, quo nomine primus mensis Sarracenorum vocatus, cuius rei caussam ignoror. Semper Alcoranum Mecham vocat حرام Haram. Sed nescio, an bene vertas rem illicitam, cum de Mecha intelligitur. Nam hoc nomine etiam peregrinantes Mecham dicuntur, حرم Hürmun in Alcorano, id est, VOTITI, vt verbum Plautinum usurpem, vel σύχωλιμαῖος. Turcice vocantur CASILAR. D Vnde etiam eorum peregrinatio in Alcorano dicitur حرام Haram. Sarracenica Sylburgij vertunt حرام προσκυνητήρεον οὐ τοῦ σταύρου, non bene, cuiusmodi multa errata in illis Sarracenicis, perperam ex Alcorano traducta. Igitur ex his constat, cultum feriæ sextæ, quam Arabes حرام Giuma vocant, non esse institutum Muhammedis,

sed a

A sed a Muhammede ita relictum, vt erat in prisco vñ. Quia vero ñm̄ Phœnæcæ neomeniam instituunt, imo tertio die a coitu, propterea contingit in neomenia Muharram semper ælo sudo Lunam corniculatam videri. Ex eo deriuatum, vt quemadmodum Christiani in apicibus turriū & templorum crucem statuunt, sic Muhammedani ponant speciem Lunæ corniculatæ in apicibus Pyramidum suarum. Lunam corniculatam vocant جل، Helal, quod & alibi monemus. Annus primus Hegiræ est 613º computi Graecorum Paschalis, 6116 computi eorundem Lunaris.

**B DE PRIMO PHRVRDIN IEZ DE GIRD PERSÆ
VEL POTIVS OTHMEN ARABIS
Caliphæ Babylonis.**

EX his, quæ libro secundo, & proximo demonstrauimus, didicisti Persas statim post 120 annos, mensem integrum intercalare solitos. quod tempus vocabant SALCHODAI. Fingamus menses Ægyptios esse Persicos. Anno primo Nabonassar Thoth erat in xxvi Februarij, Paophi in xxviii Martij.

CAnnus primus Nabonassar esto nunc ultimus periodi Neuruz Persicæ, id est, centesimus vicesimus. Epagomenæ erunt in xxi Februarij. xxv autem dies singulorum mensium erāt cognomines heroum. Sed quinque ultimi a xxvi erant singuli cognomines singulis Epagomenis, quas

DEpagomenas Ægyptij vocabant NISI, Persæ WAHAK. Eas Epagomenas Persæ & Ægyptij sacras putabant, in iisque certa obibant solennia. quod & hodie remansit in Persis, apud quos

Menses Persici.	In fine lezdegird	Initio Othmen.
Alban	12 Ian.	12 Ian.
Wahak	11 Feb.	11 Febr.
ADAR	16 Feb.	16 Feb.
Dj	18 Mar.	18 Mar.
Bebemen	17 Apr.	17 Apr.
Asphandar	17 Maj.	17 Maj.
Wahak	○ ○	11 Junj
PHRVRDIN	16 Junj.	16 Junj
Adarpahascht	16 Julj.	16 Julj.
Chardad	15 Aug.	15 Aug.
Thir	14 Sept.	14 Sept.
Mardad	14 Octob.	14 Octob.
Schehariz	13 Decemb.	13 Nou.
Mehar	○ ○	13 Decemb.
Aban	○ ○	12 Ian.
Adar	○ ○	11 Febr.
Dj	○ ○	13 Mar.
Bebemen	○ ○	12 Apr.
Asphandar	○ ○	12 Maj.
Wahak	○ ○	11 Junj.
PHRVRDIN	○ ○	16 Junj.

Muhammadismus non potuit has reliquias superstitionis abolere. A
 Τεώρειος ίστορες χρυσόκοκκοί εγγασίας Λεύκος. ἐπειδή Περσίου. Στο οἴκον της
 τελείωσις ήμέρας Έ Ιασδάκερδης δεξιάρ. ή δέχηται έτοις Τούτου, ήμέρης Γ. δέχηται
 μετανάστης Φαρβαρδίν. οπλικαὶ οἱ Ιασδάκερδης εἰς τὸν θρόνον σκηνίστεν. Τοῦ
 έπειδή Τούτου καθ' ένα μήνα διατήσθησαν στέβας σκηνίστεν, οὐ πάντας
 Παστόρα, οὐδεὶς οὐ μὴ οὐν χρυσόν οἰστεκίθοι, καθ' ένα μήνα χρυσόν ημέρας
 κρατεῖσθαι φένται, καθ' οὐ μήνα οὐ ημέρας λαζαρίας τὰς κλοπμαίας οὐ ημέρας εἰς τοῦ
 τέλους Έ Ασφαντάρες πατέσσιν καθ' έπειρη οὐ τοῦ έτος έτεδην διατησσαντας τῷ
 λαζαρίῳ, (propter usum Tekupharū) καθ' οὐ δέχηται τὸν θρόνον επειδή λέγεται). Κα-
 ποστα, οὐδεὶς οἰστεκίστοι. έχει οὐ παλιν οὐκ εκαστος τέταρτη μετέωρη ημέρας λαζαρίας
 πασούσιενται εἰς τοῦ τέλους Έ χρόνος οπλικαὶ γνωστοὶ χρυσοί οἱ χρυσοί. Καποστ,
 μία ημέρη προστίθεται. εἰς Τούτου προστίθεται οὐκ ημερών τέταρτη μετέωρη, εἰς
 μετέωρη γίνεται πατέσσιν. καθ' οὐ πεντάτευτης μετανάστης Φαρβαρδίν εἰς τὸν ιδίον τόπον θείοντος), οὐ οὐ-
 εισέλθουσι Έ ηλίας εἰς τὸν κελον εἰς την δέκατην Έ Φαρβαρδίν γίνεται). Igitur anno
 120, qui erat ultimus periodi Neuruz, in Epagomenis sacra illa so-
 lennia obiri solita omittebantur, & differebantur in quinq; ultimæ
 dies mensis sequentis: quæ erant cognomines ipsarum ἐπαγομένων.
 Ita populus non mirabatur sacra fieri in diebus, qui erant cognomines
 τῷ ἐπαγομένῳ. Sic imprudente populo, quinque ultimæ mensis
 Thoth erant Epagomenæ, & anno sequente neomenia priscarum
 ἐπαγομένων erat neomenia Thoth anno 120 desinente. hoc est, xx i
 Februarij, quæ erat neomenia ἐπαγομένων anno priore, facta est neo-
 menia Thoth anno desinente. Rursus x-xiii Martij, qui erat xx vi
 Thoth in anno priore, facta est neomenia nouarum ἐπαγομένων in
 anno desinente. Ergo anno 121 vertente neomenia Paophi erat neo-
 menia anni noui, quem vocabant نوروز NEVRVZ. & duo Thoth
 fuerunt in anno antecedente, unus quidem λαζαρίας, alter δεκάρης.
 Hic status anni pulcherrimus est illis, qui bisextum non intercalant
 anno quarto exeunte. quem statum si incolumem conseruassent Per-
 sæ, hodie eorum tempora a nobis non ignorarentur. sed sub extre-
 mis Regibus Persarum turbatum in hac re, dum in omni entro-
 nismo Regis Vvahak, siue Epagomenas traducunt ante neomeniam
 eius mensis, in quo imperium ille Rex iniuit. Certe Iezdegird, ut D
 scribunt Arabes, iniuit imperium mensie Adar Persico. Ideo initio
 eius imperij xx vi neomenia Aban putata est pro neomenia ἐπαγο-
 μένων. & tempore cœdīs ipsius neomenia Aban erat in xii Ianuarij.
 ut habes in diagrammate. quo imperfecto عفار عمان دی جویس اشخیز
 οἰσ αφέντ, Othman Sarracenus inuasit imperium. In cuius honorem
 a fine

A a fine Aban traductæ sunt Epagomenæ ante neomeniam Phrvr⁴
D i n , quo mense iniuit imperium. Non opus est declaracione, cum
ipsum Diagramma plane loquatur statum anni Persici in fine Iez-
degird, & initio Othmen, siue Othman. Ista Æra antea vocabatur

قاریخ بزد چهارن **Æra Iezdegird**, ex consuetudine. Sed mortuo Iez-

degird, etiam translati Epagomenis, remansit nomen Iezdegird, cum
verius sit Æra Othmanica, non Iezdegirdica, propter duas caussas: &
quia hinc consurgit initium eius imperij, & quia sublata est sub
hoc Othman licentia Epagomenas transferendi eneæniis cuiusque

noui Regis. Cuius rei ratio patet. quia sub imperio regum Persa-

Brum Idololatrarum, cura & arbitriu[m] Epagomenas transferendi
permissa erant Magis & Sacerdotibus Persarum: quorum cum sa-

cerdotia, potestas, & superstitione sublata sint aduentu Othmen,

obsoleuit consuetudo Epagomenas transferendi ad hanc usque diem.

Initium igitur Phrurdin Iezdegirdici καλογενσικός, Othmanici au-

tem κυριολόγος, consurgit ex die x vi Iunij, feria tertia, anni Christi

632 periodi Julianæ 5345. anno Mundi 4581, Didymonos xxvi:

Zygon, 7. 22. 58', Septembbris xxii. Sivvan xxiii, cuius chara-

cter 2. o. 738, xxv Mai, anni Iudaici 4392. Epagomenon tertia

anni Armeniaci 80. neomenia Choiac anni 1380 a Nabonassaro.

Neomenia igitur Choiac Ægyptiaci concurrit eo anno cum neo-

menia Phrurdin Encæniorum Othmen Caliphæ Babylonis, qui

CIezdegird ultima belli fortuna detuicit. Haiton Armenius hunc
Iezdegirden vocat Asobarioth; cumque anno Christi 633 cæsum

prodit, cum tamen vno anno plus dicat. Cedrenus vero Ormis-

dam vocat: apud quem Reges Persarum hoc ordine digeruntur:

Chosroes, Siroes, Adeser Chosroæ F. Baram eiusdem filia, Or-

misda. De hoc vero Ormisda, Τύτη, inquit, τὸν Σαρακλιεδίν διω-

χθέντος γίνεται ἡ βασιλεία τῷ Περσῶν τὸν Τύτην Αράβας μέχες σήμερον. Ho-

die vocamus Reges illos Sophi: quia صبي Tzophi Arabice si-

gnificat puræ religionis hominem, & in melius reformatum: cu-

iusmodi suam religionem esse contendunt, eoque nomine capitale

Dillis cum reliquis Muhammedanis odium, ut Samaritis cum Iu-

dæis. Quod quidam Sophi a flocco lanæ dictum volunt, hoc le-

uius est ipso flocco lanæ. Annus primus Persarum est 6140 com-

puti Græcorum Paschalis, 6126 computi corundem Lunaris:

ὑπόδειγμα. ἐπὶ δὲ τοις τῷ Περσῶν ἀφαιρεῖται. τὸν οἱ ἐναπολειφθέντες

εἰσι τάξις: τὸ δὲ τούτων πλάνον δὲ εἰσὶ αἱ ἡμέραι τῷ Περσῶν ἐπὶ τῷ δέκατῳ

τὸτων δέχης μέχει τὸ ιομεσίας. τὰς ἐν ᾧ μίσθιμψ βι μποὶ τῷ Φδεαβαροῖν, Α
κὺ τῷ Αρδεμπέος τὰς Ἰ ἐναπολειφθείσας καὶ τῷ Χοεῖτ. κὺ διρέωτη ξυν Χοε-
τατ. τῇ Γ Μαρτίου κατ. τὰς οὐσὶ πᾶσι ιμέρεσι αἰσὶ λόγῳ τὸ δέχης τὸ ιομε-
σίας σιεῖσθη ἡ δέχης Ἐ χεόντα τῷ Περσῶν εἰς τὴν καὶ Ἐ Δεκεμβρίαν. εἰς Τού-
την γῆ ὁ δέρματος κατέληξεν. Περὶ τὸ διεῖσθεας Ἐ χεόντα τῷ μηνὶ ἐτῷ
ιμερεῶν τῷ Περσῶν. Ισέον ὅπερ κατὰ τὸν τὸν ίμον υἱὸν χεόντον τῷ Περσῶν οὐτοῦτον
ἡ δέχης Ἐ ξρις Τούτων, ὀπλικά εἰσήχετο ὁ ἥλιος εἰς τὸν κελόν. Deinde
iubet ab annis Persarum auferre 378: Residuum per 4 diuinum di-
stribuere in menses & dies, & auferre a mense Pharmudin, vel po-
tius a 13 Martij, τὸν Ἰ ἐναπολειφθείσαν λαμβανόμψ Τὸ δέ-
ρματος εἰσὶν ιμέρεσι λόγῳ τὸ δέχης Ἐ χεόντα τῷ Περσῶν μέχει τὸ ιομεσίας, ἢ τὶς
ἐστὶ τῇ Γ Μαρτίου μηνὸς, αἴφεντος οὐτοῦτος οὐτοῦτος τὰς διεθείσας Β
ιμέρεσι διείσκομψ τὴν δέχην. Ἐ χεόντα τῷ Περσῶν ἐν τῷ τῷ κατ' ιμαῖς
μηνὸν ἐστί.

DE

A DE ANNO PRIMO CONSTANTINI
COPRONYMI.

NON raro auctores fugit ratio, cum annos Regum sine charactere nullo delectu congerunt. Aliquando enim annos imperfectos pro solidis, & contra solidos pro inchoatis usurpantes multam perturbationem temporibus offundunt. Propter ea decreuimus, omnes annos Regum, qui charactere aliquo insigniti sunt, in has Epochas coniicere, ut exemplo nostro a nobis omissos obseruent studiosi. Non potest ignorari annus primus Constantini Copronymi, qui cœpit imperare ex die obitus patris Leonis. Obiit autem Leo cognomine εἰκονομάχος Indictione ix, auctore Nicephoro. Fuit ergo anno Christi 741. Hoc quamuis certissimum est, tamen, quia charactere notatus est vicesimus annus Copronymi, ideo charactere illo demonstrandum. Nam Anastasius libro xxii scribit anno vicecentimo Copronymi factum esse errorem in Pascha: & orthodoxos quidem in Oriente octauo Idus Aprilis Pascha celebrasse: erroneos vero haereticos, ut ipse loquitur, Idibus Aprilis. Omnino igitur fuit litera Dominicalis E. Illo Imperatore, hoc non potuit accidere, nisi anno 760. Cyclus Solis erat C xiii, cyclus aureus primus. Terminus Paschalis v Aprilis. Quare recte postridie celebratum Pascha. Si 760 est xx annus Constantini Copronymi, ergo annus 741 fuit primus. Ex his apparet, sero acceptum fuisse ab Occidentalibus magnum cyclum Dionysianum. atque hactenus cyclo Victorini usos fuisse. Annus erroris Paschatis sub Copronomo erat periodi Julianæ 5473, computi Græcorum Paschalis 6278, eorundem computi Lunaris 6264.

D E I N I T I O A E R A E C A L E-
C V T E N S I V M.

DCALECVENSES, qui emporium Indiæ nobilissimum incolunt, annos suos Lunares solutos a conditu ipsius Calecut ordiuntur: qui erat annus Christi Dionysianus 907, Julianus 952, Indorum 984 a Septembri, Hegiræ 297. Itaque 296 annis de Hegira deductis, remanet semper annus Calecutensis. Quod autem annis Hegiræ tantur Calecutenses, quamvis non Muhammedis impietati, sed

ti , sed diabologia & avaritia addicti sunt , hæc caussa est : Serma Rex A
Malabar a Mauris quibusdam persuasus Muhammedismum ample-
xus est. Is nepoti suo tractum illius peninsulæ dedit : qui ibi cum Mau-
ris urbem Calecut condidit. Vnde ad hanc diem eos Mauros , co-
rumque consuetudinem seuti Calecutenses illud principium tempo-
rum ciuilium a 297 anno Hegiræ , quo Calecutum conditum fuit,
putare instituerunt. Tamen dubito , quanuis vtantur ea æra , an meritis
neomeniis Hegiræ vtantur , quæ putantur Δημήτριος , an potius
neomeniis Δημήτριος , vt reliqui omnes Indi , & Orientis populi.
Scribit enim Cadamustus , Calecutenses ex consuetudine cuiusdam
Panegyris solennis conuenisse in templum quoddam vetustum in ma-
gno quodam lacu situm , die 25 Decembris anno Christi MDV. Nam B
vespera illius diei omnes Indi cæperunt putare neomeniam mensis ,
vt & Iudæi neomeniam Schebat , feria v i . cuius character , 6. 2.
393. Conuenerunt ergo desinente Tebeth , ineunte Schebat : de-
sinente vicesima nona Regeb , ineunte tricesima eiusdem Regeb anni
911 Hegiræ.

DE PRIMO PHRVR DIN GELALI.

NEOMENIA Neuruz Elsaltani primi Phrurdin Gelalæi obseruata hora 2 $\frac{79}{540}$ a meridie xiiii Martij Juliani, anno Christi 1079 a cede Iezdegird, anno 448, xviii Phrurdin, anno Hegire 471, sexta Ramadhan, feria v, cyclo Solis xxiv. a qua meridie consurgit calculus feriæ sextæ secundum annum cœlestem. Γενθιμος ιαπωνιος χρυσόκοκκος. Ετος Σεπτεμβρίου Μελιξᾶ προσαγήν γῳ ἐγένετο τὸ Τούτου Σεπτεμβρίου, ως ἀπὸ τοῦ αὐτημερειανα δῶσιν εἰς τὸ ἔτος αὐτῆς καὶ τοῖν δέχεται τῷ χρόνῳ τὸ ἔτος σκοτίας οὐδὲν οὐδὲν εἰσέρχεται εἰς τοὺς δέχεται τὸ τ. καὶ οὐδὲν εἰσέτει μὲν δέτως λεῖ, οὔτε οὐδὲν δέποτε ζωδία μεταβαίνει εἰς ζωδίου. οὐ δέχεται τὸ ἔτος Τούτου αὐτοῦ (Ε) λεῖ. εἴπερ δὲν σκοτία τῷ τοῖν κατίσεως κόσμῳ εἰτέλιος χρόνος αὐτομητός, τὸ καταλαθόθεν, ἐτος τὸ ἔτος Μελιξᾶ. δέχεται τομερειας ἡτοι ἐτος της ΙΓ τὸ Μαρτίου μὲν δέτως. ἐτος τοῦ οὐδὲν δέχεται μὲν οὐδὲν εἰσέρχεται Περσῶν δέχεται μὲν οὐδὲν οὐδὲν Φαρβαρδίν. In Greco vocat χρόνος Σεπτεμβρίους. Item: οὐ δέχεται τοινούς Μελιξᾶ χρόνος δέχεται οὐδὲν, σπλικία οὐδὲν οὐδὲν εἰσέρχεται εἰς τὸν καλόν. εἰσέρχεται οὐδὲν της ΙΓ τὸ Μάρτιον μὲν δέτως, scribebat anno 6854. Christi 1346. fallitur qui putat annum Sultanium equali Juliano. Erat annus periodi Julianæ 5792. annus vero periodi Julianæ 4568, est is, in quo exactissime obseruavit æquinoctium Hipparchus, hora 18 a meridie feriæ tertiaræ, quæ competebat vigesimæ tertiaræ Martij. Differentia æquinoctij Hipparchi & Gelalæi, anni 1224: quibus ex annis collectis debetur character

A raeter 1. 17. 41'. cum quo si componatur epocha obseruationis Hipparchæ 3. 18. o', fieri character æquinoctij anni Christi 1079, nimirum 5. 11, 41', a meridie xiv Martij. Differt igitur ab obseruatione Gelalæa, horis 8, plus minus. Non multum interest hoc in anno ciuili. Neque enim hic videmus monstruosam parallaxin 28 horarum, ut apud Ptolemæum, Competit igitur hæc obseruatio feriæ vi. Et consequenter neomenia Phrurdin Gelalæi conuenit cum neomenia Kriōnos anni a conditu Mundi 5028, nisi quod Persica neomenia incipit semper a momento in Ephemeride notato, quandocunque illud inciderit, mane, meridie, vespere, media nocte. At neomenia Kriōnos cælestis, sicut omnes aliae neomeniae, statim a Sole occaso ciui-

B liter, a meridie secundum calculum. Neomenia Zygones anteecedentis illius anni 5028, fuit 3. 8. 58' Septembris xviii. Ergo neomenia Kriōnos feria vi, a Sole occaso post meridiem feriæ quintæ in xiiii Martij, tribus horis paulo plus ab obseruatione Persica, anno Iudaico 4839, Nisan nona, cuius character, 4. 2. 212, Martij vi. Studiose & superstitione potius Persæ obseruant momentum

الكتاب المأمول (الكتاب المأمول) ingressum Solis in Arietem, hoc est, Ψηφισμὸν periodi Gelalææ: & quacunque hora inciderit, tubarum sono indicitur Neuruz, & neomenia Phrurdin, qua Panegyres edit Imperator Sophi ex vetere Persarum superstitione. Vide de hoc amplius

C libro tertio. Quanquam elegans est periodus Gelalæa annorum 648, tamen annus Gelalæus multis partibus a nostro cælesti & mensium dispositu, & æquinoctij obseruatione superatur. Laudabunt illum aliquando viri probi & eruditæ. Alioquin non dubitamus fore, qui distantias æquinoctiorum calumniabantur, neque easdem semper in eodem statu hæsuras. quod & possunt ex obseruatione æquinoctij vtriusque Copernicina conuincere. Nam Copernicus obseruauit æquinoctium autumnale Frueburgi, hora 18. 30' post meridiem feriæ v, diei xiiii Septembris, anno Christi 1515. Anno sequente 1516, qui erat bisextilis, æquinoctium vernum hora 16, 20', post meridiem feriæ secundæ, diei x. Martij. Interuallum vtriusque obseruationis,

D dies 178, horæ 21. 50'. At Hipparchearum obseruationum vtriusque æquinoctij differentia est dierum 178. hor. 6.0'. Nos vero respondeamus, erratum esse in obseruatione autumnali, horis non minus xiv, aut xv. Quod si alius eodem tempore in eodem loco idem æquinoctium obseruasset, non congrueret inter vtramq; obseruationem. Sane obseruationi Copernicinæ verni æquinoctij, cum obseruatione veteri Hipparchea conuenit. Interuallum vtriusque, anni 1661, nemp̄ differentia annorum 6229, & 4568, periodi Julianæ: quibus 1661 annis

annis competit character totidem annorum Tropicorum, 5. 20'. A
 $24''$, cum quo Radix Hipparchi composita 3. 18. 0', dat characterem æquinoctij verni 2. 14. 20, Alexandriæ, in anno Christi
1516. Character vero Copernici 2. 16. 20'. qui si referatur ad me-
ridianum Alexandriæ, erit 2. 17. 15. hoc est, hora 17, 15', a me-
ridie feriæ secundæ x Martij. Differentia verni æquinoctij Co-
pernici, & medij Hipparchei, horæ 2. 55'. quæ non est tanti mo-
menti, si æquatio adhibetur, cum æquinoctium nostrum sit me-
dium duntaxat. Quare recta est obseruatio Copernicana æquino-
ctij verni: quæ minimum differt ab Hipparchea. Quid dicent igitur?
Cardinem vernum æquabiliter procedere, inæqualiter cardinem
autumnalem? Hæc sane sunt nugatoria. Æquinoctium autumna- B
le anni 1515 ita, ut est obseruatum a Copernico, congruit vlti-
mæ Parthenonos, anni a conditu Mundi 5464. Zyon sequens
fuit 7. 8. 47'. hoc est, horis 8. 47' a meridie feriæ sextæ diei xiv
Septembribus. Quare magna est differentia. Obseruatio vnius hominis
non potest conuellere ea, quæ aliunde validissimis rationibus inni-
tuntur. Si quantum est Mathematicorum omnes operas suas confe-
rant, non poterit alia ratio iniri emendati anni instituendi, præter eam,
quam sapientes Persidis in anno suo cælesti docuerunt. Non loquor
de anno Gelalæo, qui tantum Tropicus est: sed de anno Cælesti O-
rientalium, qui tot dierum menses suos cælestes constituunt, quot nos
ipsis attribuimus. Nam vt Gelalæa ratio fortasse non deterior sit Alfon- C
sina in modo anni definiendo, tamen falsa est primi Neuruz obserua-
tio, vt ex comparatione nostri æquinoctij cum Gelalæo primo consta-
re potest. Præterea annus Christi 1516, quo æquinoctium vernum
obseruatum a Copernico, erat 438 a primo Neuruz Sultanæo Gela-
læo. Et quidem 437 annis completis competit character 3. 21. 80.
cui adiecta Radix Gelalæa 5. 2. 158 componit æquinoctium anni 438.
Gelalæi, 1. 23. 238, nimirum a meridie nonæ Martij. Obseruatio Co-
pernici Babylone esset hora 18'. 5'. a meridie x Martij. Differentia ergo
Copernicani æquinoctij & Gelalæi, horæ 18. 932. qui est magnus
hiatus. Itaque errarunt in obseruatione æquinoctij. Alioquin modus
anni Gelalæi, & periodus annorum 648, quæ ex ea nascitur, ac- D
commodatissima est tempori ciuili, sed satis abhorret ab Alfonsina,
post quinque periodos magnas, qui sunt anni 3240. In tot annis ex
Alfonsina ratione xxiv bisexta pereunt, xxv autem in ratione Gela-
læa. Et certe isti Sapientes Persidis cum annum hunc Gelalæum insti-
tuerent, nunquam obseruationes suas cum Hipparcheis contenderunt,
sed cum obseruationibus Ptolemæi, & Albateni. ex quibus etiam Co-
pernicus inuestigare modum anni Tropiciconatur, ita ut inde colligat,
in cxxviii

A in cxxviii diebus vnum bisextum perire. qui modus est minor Gelalæo. Nam hoc modo in 640 annis peribunt quinq; bisexta, cum Gelalæa ratio perimat totidem bisexta in 648 annis. Nullam puto rationem incliorem Alfonsina excogitari posse, quam cum multis veteribus obseruationibus collatam proprius a vero abesse comperimus, reliquas autem omnes tantum abesse a vero, quantum ab Alfonsina discrepant: quanquam proximæ bonitatis post Alfonsinam est Gelalæa. Sed, ut diximus, suspecta est obseruatio primi æquinoctij Gelalæi. In nostra autem ratione semper æquinoctium est a meridie antecedentis diei, ad meridiem ipsius neomeniæ. Idem dicas de solsticio & bruma: & omnis obseruatio extra hos terminos suspecta est: vt in exemplo æquinoctiorum amborum Copernici, quorum autumnale falsum est inter quintæ feriæ, & sextæ meridiem, cum deberet inter sextæ & septimæ, at contra vernum rectum est inter feriæ secundæ & tertiae meridiem. Quod si æquinoctium Copernicianum vernum cum Hipparcheo conferamus tempus περιηγήσεως ιαπετίου, erit dies 13. hor. o. 45'. Ipse enim obseruavit æquinoctium horis 16. 20' a meridie x Martij: quod Alexandriæ esset hor. 17. 15'. vt supradictum est. Adde dies 13. hor. o. 45', diebus 10, hor. 17. 15'. habebis dies 23. horas 18.0: a Kal. Martij. quæ est epocha æquinoctij ab Hipparcho obseruati. Secundum hæc, excessus anni Iuliani supra Tropicum fuerit hor. o. h. 10". 44"". 26""". Gelalæus modus, hor. o. 11". 6"". 40"". Differentia hor. o. o'. 4". 4"". 26""". quæ vtique magna non est. Imo hac ratione modus anni secundum obseruationem Copernici fuerit idem sicut cum Gelalæo. Nam in 884 tantum annis accrescit hora supra modum Gelalæum. Quare 21216 annis dies excurreret supra rationem Gelalæam. Tanti momenti est etiam vnum momentum in hoc negotio. Annus primus Gelali est 6587 computi Græcorum Paschalis, 6573 computi corundem Lunaris.

DE ANNO CONSTANTINOPOLEOS

A MUHAMMEDO TURCA CAPTAE.

D **Q**vis vnquam putasset tam illustris Vrbis, ac dominæ Orientis tam infelix fatum fore, vt cuius calamitas ignorari non potest, dies calamitatis ignoretur? Omnes Christiani mense Maio captam dicunt, & Græci etiam diem septimanæ notant feriam tertiam. In Patriarchica historia barbarogræca Martini Crusij viri optime de Hellenismo meriti ita legitur, ἡταν χρόνοι Δότο. Χειστεῖς θυμοὶ χίλιοι τετρακόσιοι πεντήκοντα τρεῖς, Μαΐῳ εἰκοσῆν οὐδέτη, ήμερες τριμ. anni a Christo mille quadringenti quinquaginta tres, Maio die vicissima

Yy nona

nona, feria tertia. In historia Politica eiusdem Martini Crusij, καὶ τὸν Αγίοντα ἡ ἀλών τῆς δέσης τῷ πόλεων τούτων, ὃν ἔτι Στράτιον Μαγίστρον ἤμεσα τείχη, πέποι. Idem dicit, quod historia Patriarchica. Nam anni Constantinopolitani 6961, sunt anni a Christo 1453. Et quidem conuenit in die septimanæ. Nam vicesima nona Mai in anno Christi 1453 erat feria tertia, cyclo Solis vi. In libro, qui inscribitur Ανθογράφος, ex fide Martini Crusij: εἰς τὰς χιλίας τετρακοσίας πέντε δύο, εἰς τῶν εἰκοσετέταρτης Μαΐου, ἥμερον τέττην. Atqui anno Domini 1452, vicesima nona Mai fuit feria secunda, non tertia, quam tamen apponit etiam Laonicus libro VIII. βασιλεὺς δέ, οὐδέποτε φέρει πεντεστάλην ἕτερην (Ἄρεσσος δέ τὴν ἥμερην) τοτὲ κυμβαλαῖς ἐπιμαίνετο. Annus igitur 1452 non conuenit, siquidem capta feria tertia, Mai vicesima nona. At B qui accedit testis particeps clades Isidorus Cardinalis, qui in Vrbis direptione vna cum multis aliis captus fuit. Is in annum 1452 hunc casum confert. Iudei Constantinopolitani aiunt captam anno 1452, eoque nomine habent computum ט' אדר ב' תטש, ט' טש, quia duæ ultimæ concipiunt numerum 453. Item Philolphus epistola quadam ad filium suum Mediolani scripta anno 1452 queritur Constantinopolim a Turca obsideri. Constat autem LIII tantum dies obsecram fuisse. Non dubium igitur de anno 1452. quod etiam confirmatur Annalibus Turcicis, in quibus scriptum legimus, Vrbem a Muhamede Sultano obsecram, & captam anno Hegiræ 856: cuius Muhamarram neomenia XXIII Ianuarij anni Christi 1452, feria prima, C cyclo Solis v. Sed valde eluditur opinio de mense Maio. Is enim Annalium scriptor ait Constantinopolim captam Rabie prioris die vicesima: hoc est, x Aprilis, feria secunda, postridie Pascha. Quid hic definiemus? Ego putarim ipsum scriptorem hallucinatum, & prima tempora obsidionis, pro ipsa irruptione Vrbis perperam accepisse. Differentia enim utriusque sententiae, sunt dies quadraginta nouem: qui proxime accedunt ad dies, quos obsidioni scriptores attribuunt: neque dubito hoc verum esse: vt obsecram urbem pro capta interpretetur. Obsessa igitur videtur postridie Pascha, capta in die Pentecostes. Sed periculosum est haec definire. De anno quidem non dubito, fuisse 1452, sed de mense delibero. Ab Encæniis Constantinocephalos, ad cladem eius, anni sunt præcisi 1122. Tot annis mansit sub Imperatoribus Christianis, 426 amplius, quam Valens Astrologus eius durationem finuerat. qui annos tantum 696 mansuram urbem hariolatus erat. Annus captæ Constantinopolos est 6960 computi Paschalis Græcorum, 6946 computi eorundem Lunaris.

I O S E P H I
S C A L I G E R I
I V L I I C A E S A R I S F.
D E
E M E N D A T I O N E
T E M P O R V M
L I B E R S E X T V S.

A N F I N I T A res est epochæ & interualla temporum: sed in qua materia nulla iustior venia fit: siquidem nullius est, vt omnia nosse, ita omnia literis complecti. Nos proximo libro de multis pauca atque insigniora notauiimus, vt ex illis alia propagare exemplo nostro Chronologus possit. Examen enim temporum, non descriptionem dedimus. Iste liber paucis quidem, sed nobilissimis disputationibus dicabitur: de anno natalis & passionis Domini, item hebdomadibus Danielis: & si qua sunt præterea eiusmodi, quæ & prisca & hodierna ingenia exercuerunt: in qua B palæstra tantum sibi permisit hoc sæculum, vt veterum Græcorum licentia in Deorum & heroum genealogiis modestia quædam videri possit, si cum horum hominum inceptis contendatur: qui & Græcos historias sui sæculi ignorasse volunt, & Reges, qui nunquam fuerunt, in solio Cyri collocant. Evidem scio nunquam mendacia defuisse, nunquam qui ea aut loqueretur, aut scriptis mandaret. Parui referret mendaciorum scriptores extare, nisi etiam fautores, & sectatores nanciscerentur. Ea autem aut per inscitiam sui sæculi non animaduersa, aut a peritioribus dissimulata, & tractu temporis proveris accepta, eas in mentibus hominum radices egere, vt nisi cum mentibus ipsis cuelli ægre possint. Imperito sæculo impune fuerit Hunibaldo cuidam & Saxonii Grammatico, nascentibus autem literis Annio Monacho Viterbiensi fabulas suas Marrucinis illorum temporum probare. Sed quot sunt hodie, quos & Hunibaldus & Annius mirifice capit, in tanta luce literarum? Ecce ante hos paucos annos editæ βεκκεσελινικαι nugæ, eruditæ illæ quidem, sed tamen

Yy z nugæ,

nugæ, quam speciose illudunt animis parum & a doctrina & a iudicio paratis? Inuenias etiam non vulgaris doctrinæ inter illos plau-fores. Sed venio ad nostros Regum Persidis cretores. Si hos audi-mus, neque Cyrus ille priscus regnare cœpit, quo tempore Græcis videtur, neque iidem sunt Reges, qui post eum in eius solio sede-runt: neque Græci recte Olympiadæ suas putarunt. Herodotus, Thu-cydides, Xenophon, Diodorus Siculus nunquam nugari desuerunt. Ipsum etiam Xenophontem ratio fugit in notatione earum rerum, qui-bus ipse & interfuit & præfuit. Exspectaui diu, quam mox dicerent eos Græcos & nomina sua nesciisse. Et huius Criticæ vnica ratio est, quod anni, qui vno consensu Persidis regibus a Græcis attribuuntur, non conueniunt rationibus sacræ historiæ, vt ipsis videtur, vt ego B censeo, illorum commentis. Thucyiddi, inquiunt, cum Herodoto non conuenit de tempore Μαρσηνος Xerxis. Vnius anni inter ambos discrimen est. quod tamen falsum est. Sed esto. Propterea ignorarunt tempora Regum Persidis? Herodotus vetustissimus scriptor post poetas floruit initio belli Peloponnesiaci: Regulus Halicarnassi Lyg-damis hostis eius Persarum Regis tributarius erat. quotidie Herodo-tus videbat præfectos Regios, & Satrapas: & potuit ignorare, quis Rex tempore suo rerum potiretur in Perside? Quid mereret ille, qui hoc tempore in Gallia, Hispania, Anglia alios Reges pro iis, qui hodie ibi rerum potiuntur, poneret? Damnant duos nobilissimos Græcos scriptores, imo omnes Græcos propter illos duos, quod vno C anno minus altero alter dixerit: quod tamen prae ab ipsis & ani-maduersum & interpretatum est. Alioquin quis non eadem de sa-cra historia dixerit, si tantum πειρηγαζετ licet? Posteriore Chronicorum, cap. xxi, Ochozias Rex annorum xlii natus accedit ad re-gnum: at posteriore Regum, cap. viii; dicitur tantum annorum xxii. Discriben, anni xx. Rursus posteriore Chronicorum, cap. xxxvi, Ioiachim annorum octo natus init imperium: at posteriore Regum, cap. xxiiii, idem xviii annorum natus incipit regnare. Hic discrimen annorum decem. Mendum putaret, qui non do-ctorum hominum interpretationem, sed suam in consilium adhibe-ret. Anni collecti ab excessu Mosis, ad conditum templi Solomo-nici, excedunt longo interuallo annos 480, cum tamen ab Exodo, ad conditum templi intersint anni tantum 479 absoluti. Interual-lum a descensu Iacobi Patriarchæ in Ægyptum longe minus est an-nis 430, quot annis opprimendos ab Ægyptiis Hebræos prædictum erat. Atqui eorum annorum computationem & veteres & recentio-res Iudæi non a descensu Iacobi, sed, vt ratio postulat, ab initio pe-regrinationis Abrahami instituunt. Plura eiusmodi in sacris Bibliis extant,

A extant, quæ ne ipsis quidem dixerint ita accipienda, ut concepta sunt, sed ex aliorum locorum collationibus adiuuanda. Historia quidem sacra scriam Patriarcharum ante & post diluvium, fideliter tradit, & hinc Iudicium, & postremo Regum Iuda. Sed quid proderit scire, quantum interuallum sit a conditiu retum, ad diluvium, & quantum hinc ad Exodus, si nescis quando aut Exodus aut diluvium contigit? vnde opem huc aduocabis, nisi a temporibus, quæ tibi nota sunt? Ecquænam tibi nota sunt, nisi quæ libris Græcis aut Latinis prodita? à notis enim ad ignota peruenitur, non contra: ne imitemur illum, qui ante aliquot annos in Chronicō suo natalem Christi per Hebdomadas Danielis venatur; Τὸν ἀσταφὴν διὰ τὸν ἀσταφεῖρον.

B de quo viro attigi proximo libro, cum eius ridiculam de Horto Eden, & quatuor fluminibus sententiam discuteremus. Is proculdubio fuit vir & pietatis & eruditionis summæ, quo nomine magis mihi ægre est, cum signiferum fuisse istis, qui Græcos nihil in ratione temporum vidisse iutant, & alios Reges Persicis inauguran: in quo videatur cum Anno illo de fabulandi licentia contendere; quantuis ipsum quoque irridet. Sed tolerabilius monachus. Nam eum veterum Græcorum rationem habuisse ex eō constat, quod nouos Betosos, Xenophontes, & nescio quos alios fabricauerit, ut nihil ex se dixisse, sed omnia ex veterum Græcorum monumentis depropulsisse

C videretur. Iste contra nihil magis veretur; quam rie videatur cum Græcis in historia sentire. Propterea octaginta annos solidos Olympiadibus detraxit, quod Græcos male Olympiadas suas putare dicit. Ego quoque vidi, quod miratus sum; qui Olympiadum veram computationem ab Anno petendam esse contenderent: & certus sum, si viuunt, eos sententiæ adhuc suæ non pœnitere: Quia igitur primus annus Cyri ab omnibus Græcis in primum annum quinquagesimæ quintæ Olympiadis confertur, scripta autem sacra Iudeis libertatem & patriam anno primo Cyri restitutam produnt, & annus primus illius Olympiadis remotissimus est a tempore solutæ captiuitatis Iudaicæ, propterea isti boni Critici, πάντες τὰς Ἑλληνας καὶ γερεμψαῖρους, καὶ οἰμωχεῖν κελεύοντες, octoginta

D annos de Olympiadum rationibus expungunt, ut annus primus Cyri cum anno solutæ captiuitatis conueniat. Quia igitur iste vit eruditione sua; quæ vulgaris non est, multos in suam sententiam perduxit; facere non potui; quin de eius aliquot erroribus admonerem, vt studiosi ab illis, tanquam a scopulis canticant. Nam in eum scribere neque mei ingenij est; neque instituti, qui semper il liberale duxi ex alienæ industriæ obtrectatione gloriam captare: quo nihil hodie frequentius, nihil pestilentius. Hoc tantum moneo;

non solum futilia esse, quæ is contra Græcos auctores distingit, argumenta, sed & auctoritates e Prophetis petitas prae ab illo accipi & usurpari: cuiusmodi est illa asseueratio, muros Babylonis frustra ab auctoribus prophanis describi, qui iam conflagrati essent, teste Ieremia cap. L 1, 58. Quid futilius illo argumento? Muri Babylonis integri, sine vlla labe aut vitio adhuc imperio Neronis extabant, quamvis vicinitas Seleuciae urbem habitatoribus exhaustisset. Et tamen iste Propheta vult aliquot sæculis ante Neronem esse desisse. Quid? non Ezekiel parèm casum minatur Sidoni, & Tyro, quæ tempore tamen Alexandri & amplissimæ adhuc erant & munitissimæ? Quis adeo confidens, vt omnium vaticiniorum Isaiæ, Ieremiæ, Ezekielis interpretationem promittere audeat? Aduerte contempnum: Quia, inquit Cambysis, Magorum, Darij filij Hydaspis nomina in sacris monumentis non extant, propterea omisimus: in locum autem eorum post Cyrum sufficiemus Assuerum Artaxerxem, Darium Assyrium, Artaxerxem Pium, & Xerxem. Nimium pro imperio, quisquis es. Abrogat imperium quibus vult; & iure, quia creat quos vult. Sane, quod iam dixi, Annus ille tolerabilius nугatur. Sed pergamus: Nugantur Græci de transitu Xerxis. Quare? quia Cyrus maior imperium post Darium Medium obtinuit, anno tertio Olympiadis octagesimæ. Nonne tibi videtur maior Æsculapio, qui homines ab inferis fuscitat sexaginta nouem annis post eorum obitum? Iste igitur Virbius pactus est cum Artaxerxe Longimano, sibi partem imperij precariam concederet, & ab eius septimo anno imperij societatem iniret. Quare eodem tempore tres reges in illis partibus fuerunt, Artaxerxes, Darius Medus, & Cyrus ab inferis ideo excitus, vt imperium cum Longimano partiretur. Quis, orovos, tam licenter vñquam & veritati & historiæ illusit? non is sane, quem toties nomino, ἡρῷον Απόλλωνα Apollo Annus Viterbiensis. Quis ferat Iosepho scriptori eximio inclementer dicere, quod scripserrit templum ab Herode solo æquatum, & magnificentius pristino extructum & instauratum? Impudentis mendacij historicum conuincunt homines sui sæculi, inquit, apud Ioannem: qui Christo obiiciunt quadraginta sex annis constructum fuisse. Atqui cum locum D. Ioannis, quem aduocat, contra se ipsum distinxit, ioculari hallucinatione. Nam templum ab Herode inchoatum vix tandem absolutum fuit paulo ante initia belli Iudaici, Albino prouincia decedente, anno Christi Dionysiano L x vi, quadriennio ante excidium Hierosolymorum. Iosephus lib. x x. pag. 6 2 1: ἥδη δὲ τότε καὶ τὸ ιερόν τετέλεσθαι. Πλέπων οὐδὲ δῆμος δέγγοσας τὰς τεχνίας οὐτὲ μνεῖας καὶ οἰκουμενικὰ πόλεις, τὰ μαθοφοεῖας ἐνδεῖς ἐσφύοις, διὰ τὸ τέλον τερραφεῖς σὺν τῷ καὶ τὸ ιερόν

A ἵερῳ σεγασίᾳ πορίζεται. Legantur cætera: nam huic loco Ioannis valde necessaria. Igitur τεως δερδηκούλαις οὐ εἴτε οὐ καθόμενοι οὐ ναὸς οὐ τόπος, vere dictum a plebe illa. Nam is erat annus Julianus 74, quintusdecimus Tiberij. Deductis 46 annis, relinquitur annus Julianus 28, qui erat vicesimus secundus Herodis, quo anno cæptum templum intelligebat plebs illa: quanquam nondum quadraginta sex anni essent ab apparatu operis, quem anno decimo octauo Herodis Iosephus factum vult. Itaque anno passionis Dominicæ a XVII Herodis rectius putarentur anni 46 ab apparatu operis. Sed hoc parum refert. Satis est hoc ad illustrandum locum Ioannis, quo abutuntur etiam docti viri, dum conantur probare quadraginta sex annis templum

B sub Zorobabele conditum fuisse, manifesta peruvicacia, si cum cap: vi, 15 Esdræ contuleris. Ibi enim intra quatuor annos templum instauratum & absolutum diserte scribitur. Quod si is Darius, sub quo templum constructum, est filius Hyrcaspis, ut volunt maxima pars Chronologorum, sextus annus Darij, in quo templum absolutum est, sextusdecimus, aut quintusdecimus a soluta captiuitate. Quare nullo modo locus Ioannis ad vetus templum Zorobabelis pertinere potest. Et quomodo poterat pertinere ad templum Zorobabelis, quod erat Herodis, non Zorobabelis? A vicesimo secundo igitur anno Herodis, ad decepsum Albini de prouincia, anni sunt LXXXIII, quando, teste Iosepho, templum exædificatum erat. Tunc

C verius poterat dici, οὐδόνκούλαις οὐ τεσίν εἴτε οὐ καθόμενοι οὐ ναὸς οὐ τόπος, vel cum Iosepho, a XVII anno Herodis, οὐδόνκούλαις οὐ εἴποι εἴτε οὐ. At, inquit, si Herodis est illa structura, non Zorobabelis, ergo illa domus fuit tertia, non secunda. Atqui dicitur secunda. Acutum συμπέρασμα. etiam si decies instauratum fuisset templum a solutione captiuitatis, tamen non decem, sed unum templum diceretur: quia ἐνδελεχισμός & continuatio sacrificij facit, ut unum idemque habeatur. Nam dupliciter יְהוָה id est, domus secunda intelligitur, & ratione structuræ, & ratione ἐνδελεχισμοῦ. Vbi est ἐνδελεχισμός; ibi nulla est interruptio. Quæro, potuitne Iosephus ignorare, quod in Actis Herodis extabat, quod saeculo suo recens erat, quod ipse

D suis oculis usurpauit? Nescias, maior futurus fuerit stupor hæc ignorare, an impudentia, fingere. Tædet me confutationis vanitatis: quam non attigissem, nisi viderem aliquos eadem hariolari, ut neque alia, quæ non potui præterire sine piaculo: quale illud de Melita, Lucas penultimo capite Actorum scribit: Λαφεεγυρών ήμερούς τῷ Αδείᾳ: deinde post naufragium dicit se expositos fuisse in Melita insula. Hem, inquit, Melita insula in Adriatico? Duæ sunt Melitæ: altera in conspectu Ragusij oppidi, in intimo sinu Adriatico, quæ Meleda

vulgo dicitur: altera in mari Siculo, etiam pueris notissima, Malta A dicta. Si in Adriatico mari, ergo Meleda est, non Malta. Hæc ridicula opinio, si non sectatores naœta esset, indigna erat, quæ vel confutaretur. Adriaticum mare nauigantibus ex Græcia incipit a Corcyra, teste Plinio. Vbi enim definit Ionium, ibi excipit Adriaticum. Quare Ouidius Faſtorum quarto Adriaticum inter Corinthiacum & Siculum mare ponit:

*Effugit ad Syrtes, & te, Zandea Charybdis,
Et vos Scylæi, naufragia monstra, canes.
Adriacumque patens late, bimaremque Corinthum.
Sic venit ad portus, Attica terra, tuos.*

In primo autem Tristium Ionium ipsum Adriam vocat: B

*Aut hac me, gelido tremorem cum mense Decembri,
Scribentem gelidis Adria vidit aquis.*

Statius Metium ex Tyrrheno in Aegyptum soluentem ita alloquitur:

Quos tibi currenti præceps ferat Adria mores.

Pomponius Mela libro secundo: *Vicina Adriatico mari Cosyra.*

Procopius de bello Vandalico insulas Gaulon, & Meliten diserte locat in Adriatico mari, vt & partem Libyci maris vocet Adriam, in quo est etiam Cosyra. Ouidius:

Fertilis est Melite sterili vicina Cosyra.

Sciens ne ita scripserit Ouidius, an fraus illi a librario, nescio. Sanc C Cosyra est frugifera, Melite infrugifera, & vere sterilis. Vide, an ita scripserit poeta.

Fertilis est Melite sterili vicina Cosyra.

Ergo Melite Pauli est in Siculo freto in mari Adriatico, non in sinu Iapygio. Quis non videt absurditatem, si concedamus ex Syria in Italiam nauigantes vlla tempestate posse in intimum Iapygium sinum detrudi, & inde aduerso vento iterum in Tyrrhenum & oram Neapolitanam abripi? Quæ hæc est ἀξίνης; Totius oræ maritimæ imperitissimum esse oportet, qui vel hoc cogitare tantum audeat. Sed quid facio, qui omnes errores purgare postulem? Sat erit de multis pauxillos hos attigisse, vt a cæteris caueant æquiores lectores: nam D ab illis nescio, an impetrare potero, quibus hæc nouitas sententiarum placet. Sed melius horas collocemus, & quod in manu est agamus. Veteres igitur scriptores in Biblica historia multum hallucinati sunt, Clemens, Tatianus, Africanus, Tertullianus, Eusebius, Epiphanius, Chrysostomus: sed intra modum tamen, vt quibus nunquam in mentem venerit aliiquid in historia Græca innouare: quod si fecissent, Canones Eratostheni omnium optimi illis aut pudorcm

A dorem aut silentium imposuissent. Quos Canones quare tam superbe pedibus proculceret is, de quo iam locuti sumus, mirum non est, ut cui satis acceptum erat, nunquam Græcos vera loqui, quæ est mira confidentia. Herculeum sane facinus fuerit, historiam temporum & memoriæ rerum custodem a tanta tyrannide vindicare. Primum igitur omnes omnium veterum errores refellere neque consilium est, neque necessarium putamus. Vnius tantum Eusebij pauxillos adferemus, qui omnium illorum veterum ut postremus, ita accuratissimus est. In rebus enim Græciæ neque aberrat a ratione temporum, neque nisi sciens prudensque facere hoc potuit. Qui enim poterat tanta copia veterum magistrorum instructus, Eratosthenis, Diodori Siculi, Polybij & aliorum? Sed in sacra historia & Ecclesiasticis gestis parum fauste illi procedit: vt cum scribit, Hierosolyma secundo anno Titi capta: quod etiam secutus est Epiphanius: quanquam in Chronico aliter emendatum sit ab Hieronymo. Sed ne ibi quidem sic veritati consultum est. Nam e regione III anni Olympiadis CCXII positus est casus Hierosolymorum, hoc est anno LXXI Christi Dionysiano, uno anno serius. Rursus a conditu templi Solomonis, ad LXXI annum Christi, ponit annos absolutos MCII. Annus Christi 71 est 4784 periodi Julianæ. Annus a conditu templi 3696. Differentia 1088. Error annorum XI 111, qui error etiam constanter alibi retinetur in Chronico: ubi ponitur interuallum ab initio constructionis templi, ad casum Sedekiæ, anni 442. Annus capti Sedekiæ in periodo Julianæ 4124. Annus conditi templi 3696. Differentia 428. Ergo quatuordecim annis, ut supra, minus dixit. Sed accuratiores nostrorum Chronologorum non multum discedunt ab hac computatione. In hoc differunt: quod Eusebius quatuordecim annis minus dicit, ipsi totidem amplius dicunt. Rursus quid magis alienum a sacra historia, quam quod libro x περὶ Ἑρατεῖον. notatum est: nempe Τὸν δέκατην εἶτε Δαρεῖον τὸν ἑρατικὸν τὴν ἔπειραν ἦν φυΐσε: pagina 284. Si secundus annus Darij est septuagesimus ἔπειρας τὸν 78, quomodo Cyrus potuerit captiuitatem laxare? Sed in hoc sequitur Africanum. Inepta vero & iocularia sunt hæc. Huic hallucinatio-
Dni germana est illa, qua captiuitatem non a capto Iechonia putat, sed a casu Sedekiæ. & relaxationem anno primo Olymp. LV, hoc est, anno primo Cyri factam. in quo omnes veteres auctores habet, Tatianum, Africanum, & alios. Sed imposuit illis annus primus Cyri, qui in primo anno LV Olymp. primus est imperij Cyri, in anno autem relaxatae deportationis est primus libertatis Iudeorum. Pudentius tamen errant illi boni scriptores, quam hodierni. Ipsi enim cundem Cyrum, eiusque eadem imperij primordia agnoscent.

In hoc

In hoc vno errant , quod eius annos præpostere usurpant. At isti il-Alum miserum Cyrum & regno exuunt , & vita interficiunt. Et aut ipsum septuagesimo anno post ex Orco reuocant , aut aliud μορόντες eius cognomine vicem eius regnare iubent. Rursus idem Eu-
sebius scribit primum genus Christianorum in Ægypto consedisse ,
quos θεογένετας Philo vocarit. Quod ij fuerint Christiani , satis ar-
guere , quod εἰ μοράντειοι eos habitaſſe scribit Philo. Atqui Philo
duos libros de eorum hominum ſecta ſcriperat , quos Eſſæos voca-
bant. Alter eſt περὶ περιπτικὴς βίᾳ τῷ Εαὐλῶν , qui erant κονόειοι , quem
inſcripsit hoc titulo , ὅπερ πᾶς αὐτὸν ἐλεύθερος. Alter liber eſt περὶ^B
θεωρητικὴς βίᾳ τῷ Εαὐλῶν , qui erant μοράζοντες καὶ μονόειοι. In hoc libro
θεωρητικὸν describit τῷ μοράζοντι τὸν Εαὐλῶν vitam , ſtudia , mo-
res : eosque ait παρανύματα τὸν οἰστόπολον. Quia igitur morbos ſanabant ,
hinc quidam Eſſæos dictos volunt. Nam Αἴσχος eſt medicus , & Αἴσχος
medicina. Eusebius quia hariolatur Christianos fuisse , ſine ullo au-
tore ait in nomine Christi morbos depuliffe. Hoc arrepto addit E-
piphanius ἔωνται quasi Inſauies dictos , & τὸν Inſauion ipsum οὐδὲ τὸν
Ιωάννην , aut Ionice , ἔωνται , non autem γυναικεῖον ut Angelus præceperat
Mariæ. Tanta eſt licentia τὸν λογοποιοῦνται , vbi ſemel alea iaeta. Quod
igitur hominem Eſſæum , quasi Αἴσχον τὸν dictum quidam volunt ,
laudarem , niſi aperte reclamaret Eusebius , qui ait θεογένετας non
νόσων , ſed θεοὺς. Aliud eſt θεογένετας τὸν θεὸν , aliud τὰς νόσους. Quam
enim diuersa hæc ſunt ? Ait igitur ἔωνται παρανύματα τὸν οἰστόπολον. C
Ab aliqua igitur voce patria deductum eorum nomen , quaε οἰστόπολε
ſignificet. Et quaε alia fuerit , præter Ιωάννην , Αἴσχον id eſt , οἰστόπολος ; Vn-
de manifesto Græcum deriuatum , vt Λαοῦν Αἴσχον , οἰστόπολος. Itaque
potius aspirate ſcribendum ἔωνται , vt quidam Græci codices ha-
bent. Et ſane iuftior appellatio a pietate , aut profiſſione θρησκείας ,
quam λόγος πνευματικὸς ἐπιτομὴ θεοῦ. Sic in libris Macabæorum non abſi-
mile genus Iudæorum erat Αϊδαῖον dictū : quod & ipsum aspirandum
eſt ιδιον , id eſt , αἴδαιον. Item alij in Macab.ca.12,17. Τελευτοί . πέρος τὸς λε-
γομένων Τελείωνται Ιαδαῖον. Nam plane ſunt ιαδαῖον id eſt , οἱ μακαρεῖται. Ter-
minatio αῖον eſt Syriaca , λεως Græca Asianorum : vt Ναζωραῖον , Να-
ζαρνώς : Ταβιαῖον , Ταβιλώς : Εαὐλῶν , Εαὐλῶν : quanquam gentilitia D
in λεως terminata Stephanus barbara eſſe ait , non ἀλλωνακα , in voce
Ιαδαῖον. Vide locum. Eſſeni igitur , Tubieni , & Hasidæi ab institu-
to vițe & religionis , non ab arte aliqua. Sic Pharisei Hierosoly-
mitane פְּרִישִׁים , Rabbinice רַבִּינִים id eſt , sancti & iufi. Hoc enim ſi-
gnificat id verbum : Kimhi in Zachariam de Hypocritis בְּכִי חֲמָת עַמּוֹת גָּפְנֵי בָנֵי אֶדְרֶת שְׂתִּים פְּרוֹשִׁים וְאֶנְשִׁים צְדִיקִים Quia ipſi ſeſe o-
ſtentant hominibus , tanquam sanctos & iuftos. Ut igitur Pharisei
a sancti-

A a sanctitate, ita Hessæ a pietate, non a medicina. Incertum est, utrum tanquam ἀρχαῖς Θεοῖς, an tanquam ἀρχαῖς τῷ νόσῳ acceperit ille, qui nomine Dionysij Arcopagitæ ἀρχαῖς scripsit post tempora Valentiniani. Is, ut affectet antiquitatem, μοναχὸς κονοβίος vocat ἀρχαῖς. Monachos autem μοναχὸς vocat ἐμάλιος; ne videretur vocibus sibi saeculi vti. Nam quos vocat ἐμάλιος, intelligit ἀγημίτας. κονοβίος autem μανδεῖτος. Sanc Mandræ nomine agmen bestiarum vocatum fuisse, nemo paulo doctior ignorat. Cur iūos monachos eo nomine dictos voluerint, ipsi viderint. Nam ego nescio. Ergo iste Simius cum scribit Γαῖα ἀρχαῖς, intelligit μανδεῖτη, aut μοναχῷ κονοβίῳ: quia legerat apud Eusebium τὸν μοναχὸν τῷ Χειρῶνι vocatos ἀρχαῖς. Eusebius autem id hariolatus est ex Philone. Atqui non solum erant Εσαῖοι ἀρχαῖς in Ægypto, præter illos κονοβίους, quorum meminere Iosephus & Plinius: cum longe plures fuerint in Palæstina. Imo hunc Dionysium imitati posteriores Therapeuticam vitam dixerunt pro ascetica. Canonc xliii in Trullo, τὸν ἀσκητικὸν ἐλέας βίον. Vetus interpres: *vitam therapeuticam diligere.* Tamen rarissime hanc vocem usurpatam deprehendes. Sed Philo genere Iudeus, patria Alexandrinus, eorum duntaxat meminit, quos ipse in patria sua viderat & norat. Tantum igitur abest, ut illi ἀρχαῖς Christiani fuerint, ut pertinaciores hostes non habuerint veri Christiani, quam eos, qui pluribus ceremoniis Iudaicis addicti erant. Vnde Christiani, qui Ναζαρεῖοι vocati sunt, merito reieci, quia ritus Iudaicos, καὶ ἡμεροβασιλισμὸν retinebant. Quod si illi ἀρχαῖς erant Christiani, igitur & Christiani erant ἡμεροβασιλισται, ut illi. Vide, quid accidit, ubi auctoritas anteuerit veritati. Quicunque enim illa legebant, non dubitabant esse vera, quia auctore Eusebio. Epiphanius ipse Christianos Nazarenos prius Essæos dictos vult secutus Eusebium. Cumulat errorem errore quum ait tanquam θεοῖς dictos, quod morbos sanarent, aut a Iesu. Hæc omnia sunt ineptiæ. Et propterea iste οὐανδηματος ἀρχαῖς & putauit vera, & ut fidem faceret se nascente Christianismo scripsisse, verba usurpat, quæ cum Christianismo nata putat. Et quorsum, inquies, Iudei Essæi ad tempora Christi? Res est ipsa, de qua agimus. Nam hoc ipsum respondere volumus, veteres illos summos viros, cum de incunabulis Christianismi verba faciunt, multa a veritate aliena pronunciassent. Ut enim alia taceant, quare tam alte originem τὸν μοναχὸν repetit Eusebius; cum monachos antiquiores Paulo, Hilatione, Antonio prodere non possit, ipso Eusebio iam nato adhuc viuentibus, etiam ipso Eusebio teste? Simile est, quod ex Luca idem Eusebius perperam colligit:

Legerat

D

Et quorsum, inquies, Iudei Essæi ad tempora Christi? Res est ipsa, de qua agimus. Nam hoc ipsum respondere volumus, veteres illos summos viros, cum de incunabulis Christianismi verba faciunt, multa a veritate aliena pronunciassent. Ut enim alia taceant, quare tam alte originem τὸν μοναχὸν repetit Eusebius; cum monachos antiquiores Paulo, Hilatione, Antonio prodere non possit, ipso Eusebio iam nato adhuc viuentibus, etiam ipso Eusebio teste? Simile est, quod ex Luca idem Eusebius perperam colligit:

Legerat in Actis Apostolorum , paulo ante Christi mortem fuisse A quendam nomine Theudam , qui collecta hominum perditissimo rum manu , ingentem tumultum in Iudea concitauisset. Non collatis temporum & rerum rationibus statim putauit esse eum Theudam , de quo Iosephus libro vicesimo Originum Iudaicarum loquitur : cum inter utrumque minimum intersint anni duodecim . Par error , quod cum apud Iosephum duobus locis mentio fiat Iudea Gau lanitae , qui in diebus censu Iudaici auctor fuerat populo a Romanis descendendi : putat eundem censem aut $\Delta\pi\gamma\epsilon\alpha\phi'w$, eandem esse descriptionem cum illa , quae in anno natalis Dominici facta est : ne que aduertit decennio alteram post illam factam . Atqui illi considerandum erat multum interesse πᾶσιν οἰκουμένων Διπλοφεράς , vt accidit nascente Christo , & unius Iudeæ rationes & patrimonium Archelai in fiscum redigi : quod quidem contigit , ipso Archelao Viennam Allobrogum relegato . a quo tempore procuratores fisci in Iudeam mitti cæpti . At vero descriptio illa , quae in natalem Domini incurrit , ideo facta , quia tunc Breuiarium totius Imperij confidere Augustus in animo habebat : in quo opes publicæ continebantur , quantum ciuium , socrorumque in armis , quot classes , regna , prouinciae , tributa , aut vectigalia , & necessitates , & largitiones , & eiusmodi alia ; vt habes apud Cor. Tacitum , & Suetonium . Lucas enim eam descriptionem diserte vocat περτίω , cap. II . 2 . Fuit igitur alia : cuius ipse meminit in Actis . Idem Eusebius in Chronico , ad IIII annum Olympiadis CCII , in quo contigit passio Domini , hæc adiicit : Iosephus etiam vernaculus Iudaorum scriptor circa hac tempora , die Pentecostes , Sacerdotes primum commotiones locorum , & quosdam sonitus sensisse testatur : deinde ex adyto Templi repentinam subito vocem crucis dicentium , TRANSMIGREMVS EX HIS SEDIBVS . Quid his cum tempore passionis Dominicæ ? Hæc enim contigerunt paulo ante initia belli Iudaici , anno post passionem Domini ultra tricesimum . Quis adeo æquus , vt illi hunc errorem condonet ? Sed quæ argumenta colligit , vt probet Christum anno quarto prædicationis passum ? Scribit Iosephus , Tiberium initio imperij sui Valerium Gratum procuratorem in Palæstinam misisse . Is Gratus Annam Ismaelis filium abdicat Pontificio , in cuius locum filium Phabi substituit . Paulo post , eo abdicato , summum Pontificatum Eleazaro superioris Annæ filio tradit . Anno vertente Simonem filium Camithi Pontificem creat . quo & post annum abdicato , Iosephum Kaiapham in eius locum submittit : atque post undecimum prourationis suæ annum Romanam reuertitur , anno Tiberij circiter duodecimo . Ex hoc loco Eusebius conatur probare , ne quatuor quidem annos Christum prædicasse ,

A prædicasse, cum quarto anno passus sit, quo Kaiaphas erat Pontifex, & ab Anna, ad ipsum Kaiapham, quatuor tantum Pontifices a Iosepho recenseantur. Magna est hallucinatio. Nam Eusebius non aduertit, Gratum de prouincia decesse circa annum Tiberij aut undecimum exeuntem, aut duodecimum incuntem. Missus enim fuerat a Tiberio initio imperij Tiberiani. decepsit autem de prouincia vndeclimo anno procuracyis suæ. At Dominicum baptismum competit anno imperij Tiberiani quintodecimo. Hoc melius colligitur ex annis procuracyis Pontij Pilati. Pilatus decepsit de prouincia anno procuracyis suæ decimo exacto: Rediit in Italiam eodem anno, quo Tiberius e viuis excessit, anno imperij Tiberiani xxii, exacto B procuracyis Pilati vndeclimo. Deductis vndeclim annis Pilati currentibus de xxiii Tiberij, & ipsis currentibus, aut decem absolutis de viginti duobus solidis, remanet annus duodecimus imperij Tiberiani, quo Gratus decepsit de prouincia, & in quo Pilatus Grato successit. Præterea quatuor illi Pontifices vix biennium exactum consummant. Duo enim ex ipsis Pontificatum obtinuerunt aut anno minus, aut non ultra annum. Verba Eusebij post illa Iosephi: οὐχὶ δύσπας τὸν ὄλως τεργέτην διπλεῖνται τὸν σωτῆρον ἡμῖν διδασκαλίας χειρόν, τεργάρεων ἐπὶ τέσσαρον ἔτεσιν αὐχειρέων διπλὸν Σ. Ανα, καὶ ἐπὶ τὼν Φ. Καιάφα διπλαζεῖσασδυ ἀποίσιον λειτουργίαν πατετελεῖσθων. Atqui anno baptismi duo erant Pontifices, non unus tantum, Annas & C Kaiaphas: Lucæ tertio, commate primo. Quanto maiorem diligenciam ac iudicium in tantis viris desideramus, tanto impensior danda est opera, ut non negligenter illorum scripta a nobis legantur. Nam & longe plura deprehendet Lector eruditus, maiore studio, quam iudicio ab Eusebio, & aliis veteribus collecta. Nos vnum tantum Eusebium discussimus, quod ipse, ut diximus, omnium illorum veterum clausula est. Itaque vnum Eusebium noris, omnes noris. Nunc ad annum natalis Dominici pergendum.

DE ANNO NATALIS DOMINI

DISTITUTVM vetus in Ecclesia fuit, in Natali Domini Pascha proximum, eiusque diem indiculis aut breuiculis notare. In secundo Concilio Braccarensi ita sancitur: *Vt superuenturi ipsius anni Pascha quo Kalendarum die, vel quota Luna debeat suscipi, a Metropolitano Episcopo intimetur. Quod ceteri Episcopi, vel reliquus clerus breuiculo subnotantes, unusquisque in sua Ecclesia adueniente natali Domini die, post Euangelicam lectionem populo annuncient.* Idem inuenies in Consilio Carthaginensi, cui interfuit Augustinus. Ab

Zz hoc

hoc more fluxit, ut a natali Domini anni passionis eius numerarentur. Itaque legimus apud Bedam, cap. XLV de temporum ratione: *Sancta siquidem Romana & Apostolica Ecclesia hanc se fidem tenere & ipsis testatur indiculis, qua suis in cereis annuatim scribere solet, ubi tempus Dominice passionis in memoriam populi reuocans, numerum annorum triginta semper & tribus annis minorem, quam ab eius incarnatione ponat, annotat.* Denique anno ab eius incarnatione iuxta Dionysium septingentesimo primo: Indictione quarta decima, fratres nostri, qui tunc fuere Roma, hoc modo se in natali Domini, in cereis sanctae Mariae scriptum vidisse, & inde descripsisse dicebant: *A PASSIONE DOMINI NOSTRI IESV CHRISTI ANNI SVNT DCLXVIII.* Manifesto annum passionis incipit putare a natali Domini, qui tamen putandus esset a sequenti Pascha, quod fuit ^{III} Aprilis, cyclo Solis x, Lunæ xviii, anno Christi Dionysiano 701. Sic in appendice Gregorij Turonensis, quam quidam Fredegario attribuunt; in fine ita legimus: *A passione Domini, usque in istum annum presentem, in cyclo Victoris, anni CLXXVII Cal. Ianuar. die Dominica, anni DCCXXXV. Et ut istud millenarium compleatur, restant anni CCLXV.* Hæc ultima summa annorum CCLXV ostendit nullum errorem esse in antecedente æra DCCXXXV. Præterea totidem verbis concipitur libro IV, cap. LIV Aimoini Monachi. vbi præterea dicitur illum annum DCCXXXV fuisse Karoli Martelli xix. Sed error est in interpunctione. Distinguendum enim, *annis CLXX, vii Cal. Ian.* Nam erat annus Christi 735. incipiens ab ipso Natali. Cyclus Solis xv currebat usque ad Kal. Ian. Quare vii Kal. Ianuarij erat feria prima. Ideo annus secundæ periodi Victorianæ 170 incipiebat a Natali, secundum consuetudinem, cum tamen reuera iniuierit a Paschate sequenti, quod incidit in xvii Aprilis. Præterea illud quoque ex vitiosa consuetudine, ut annum incarnationis vocet annum passionis, quia magnus cyclus Victoris, aut Victorij, incipiebat a passione Christi; cuius cum initium caperetur a Natali, propterea pro natali passio dicebatur. ^DXXXIV enim annis serius incipiebat, quam Cyclus Dionysianus. Cum enim hic sit 170 annus cycli secundi Victoriani, erat is tamen annus 204 cycli secundi Dionysiani. Sic in continuatione Aimoini Monachi, pag. 746 editionis Parisiensis, *Anno M.XV: a passione Domini, Indictione XIII.* Quis non videt æram hanc natalis non passionis esse? Nonnullæ quidem Ecclesiæ paschate quidem Fastos suos signabant, formatas, & alia acta legitima: sed haud scio, an ab ipso die Paschatis, an a Natali. In ci enim Canone Carthaginensi scriptum extat: *Formate autem qua a Primitibus, vel a quibuscumque Episcopis Clericis*

A Clericis suis dantur, habeant diem Pascha. Quod si adhuc eiusdem anni Pascha dies incertus est, illi precedens adiungatur, quomodo sollet POST CONSULATVM in publicis gestis adscribi. Notum enim, cum unus Consul crearetur in Oriente, alter in Occidente, accidisse non raro, ut in Oriente Consul Occidentis ignoraretur. Propterea aut annum ita signabant: μηνὸς Απριλίαν Μάρτιον τε πάσσ. aut ita: ἡ Απριλία Μαρτιους τελεσσ, καὶ οὐλωθηγύρης. Ex his necesse est cyclum Victoris, quo vtebantur Ecclesiæ Gallicanæ, alium fuisse a cyclo magno Victorini. Nam cyclus Victorini inibat ab anno baptismi, nempe a duobus Geminis, iste vero Victoris cyclus incipiebat ab a. d. 1111 Kalend. Ianuarij, ab anno B passionis, ita ut cyclus Solis xv iniret a sequentibus Kalend. Ianuarij, & Lunæ xvi. Videmus igitur eosdem annos Christi secundum Victorem esse cum annis secundum Dionysium, ut unitas addenda sit illis ad methodum aurei numeri. Quare recentior est ille computus annorum, quam is, quem veteres in literas retulerunt, & præterea institutio festi Natalitij in xxv Decembris posterior est, ut pote quæ paulo ante tempora Chrysostomi instituta sit, & ab eo tempore Constantinopolitanis a Romanis communicata. Cum enim veteribus non constaret de die natalis, alij alium diem in alio & alio mense diuinabant, ut plene habes apud Epiphanium. Clemens quoque ait, suo sæculo quosdam statuere diem natalis Dominici επέμπτη Πατρών τε εἰκόνα, hoc est, in xix Mai Juliani. Sed neque de illo magis eis constabat, quam de die baptismatis & passionis. Cum igitur non conueniret inter illos in celebratione Natalis, ut ea lis componeretur, quidam argumentis id tempus indagare co[n]nati, tandem Christum xxv Decembris natum collegerunt hoc argumento. Pontifex maximus solus, idque semel in anno, sancta sanctorum ingrediebatur, ut incensum offerret Deo, nempe x die Tifri. Zachariam autem Pontificem maximum tunc vidisse Angelum, cum offerret incensum in sanctis sanctorum, & nocte sequenti Iohannem conceptum ita, uti prædixerat Angelus. Diem autem, qua apparuit Angelus, eam fuisse xxvii Septembris. Sexto D mense deinde Mariam concepisse, xxv Martij. Ergo xxv Decembris peperit. Atque hæc quidem Iohannes Chrysostomus in oratione εἰς τὸν χριστιανὸν ἥμερον, quanquam die xxvii Septembris tacet. sed in Septembri tantum Angelum apparuisse dicit. cui orationi confutandæ posset magnum & immane volumen institui. Ipse quidem Chrysostomus ait in eadem oratione, decennio antea Constantinopolim a Romanis illius diei ritum inuectum, & quidem aliquot annis antea Romanos illam diem celebrare solitos, a quicis

Constantinopolitanos nuper didicisse. Hæc omnia ostendunt nupera-
ram & nouitiam religionem illius diei. Inter Romanos, vnde origo
huius cultus, non reperio antiquiorem Ambrosio, qui xxv Decem-
bris natali Domini dicarit, præter illum Clementem, Canone XIII
lib. v. τὸν χρέον, ὃντις ὑπὲν ἐπίελεσθω εἰκάδι πέμπτῃ οὐατά μηνός. Me-
minit rei tanquam ab Apostolis institutæ, quæ paulo ante tempora
Chrysostomi cœpit esse in vsu. Omnia igitur pendent a Pontificatu
maximo Zachariæ, qui erat de plebe sacerdotum, & ab incensi
oblatione, quæ facta est ex vsu quotidiano in altari incensi, non in
sanctis sanctorum. Ergo, vt xxvii Septembris sit decima Tifri, hoc
non potuit contingere, nisi anno octauo quintæ periodi Alexandreæ.
Tifri x viii Septembris, feria septima decima igitur incurrit in xxvii, B
vt erat propositum, Erat cyclus Lunæ primus. Quare θαυματουμὸς
Mariæ in xxv Martij contigit cyclo Lunæ secundo, anno abso-
luto post mortem Herodis, Natalis autem Domini xxv Decembribus.
duo igitur addenda annis Christi ad methodum cycli Lunaris: &
cum hodie putemus annos a Christo 1596 secundum cyclum Dio-
nysianum, 1595 tantum putandi essent. Hunc errorem magis fouet
idem Chrysostomus Sermone in natalem Ioannis Baptiste, in quo
dicitur, Ioannem natum fuisse mense Iunio, octauo Kalendarum
Iuliarum die, Luna quintadecima. Non dissentit a sc. Nam si
xxvii Septembris Luna fuit decima, sequitur omnino vt xxiv
Iunij sequentis fuerit Luna xv: ideoque erat Lunæ cyclus secun- C
dus. Proinde Christus natus est cyclo secundo, in sequente De-
cembri. Neminem tantæ peruvicaciæ puto, qui absurditatem tueri
velit. Et tamen Christum natum xxv Decemb. pendet ex hac con-
sideratione & pontificatus maximi Zachariæ, & decimæ Tifri xxvii
Sept. conuenientis. Idem proponitur ab Anastasio Patriarcha Antio-
cheno in Sermone eis τὸν θαυματουμὸν τὸν παναγεῖτον καὶ Θεοτόκην Μαρίας.
Is sermo manuscriptus extat in Bibliotheca doctissimi Bonaventuræ
Vulcanij nostri. Verba, quæ huc faciunt, hæc sunt; quæ produxi,
quia non conuenit illi de mense cum Chrysostomo, Maximo Mona-
cho, & aliis: αἴπαξ θάυματον ὁ καὶ νόμον ἵερος εἰσέρχεται εἰς τὰ αἴγατα τῷ αἴγατῳ,
ιλασκόμην θάυματον λαζανού οὐθεν τοῦ ιλασμοῦ, οὐτοις ιμέρα φέρει τοῦ ιμέρα φέρει τοῦ
πενθεώσεως, καὶ μεταφερεῖται κέκλητον παρ' αὐτοῖς ηγαντόν εορτήν. ἐπίελεται δὲ
αὐτὴ τῇ δεκάτῃ θάυματον ὁ εὐδόμης μηνός, ὃς εἰσιν Οκτώβριοι ΘΕΡΙΤΙΚΟΙ παρ'
Εβραιοῖς λεγόμην θάυματον. Απὸ γὰρ Απτελίας τὸν δεκάτην αἴγατον θάυματον Εβραιοῖς.
τῇ οὐδὲ δεκάτῃ καὶ σελήνην θάυματον εὐδόμης μηνός ιεροτελέων οἱ Ζαχαρίας τὸν
αἴγατον διπλασίου δεκάταν, καὶ θαυματεῖται τὸν θεόν Βαπτιστὴν θύμον.
μετ' ἣν πληρώσας τὸν θάυματον εὐφυμεγίαν αὐτοὺς αἰεχωρεῖσεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. πλη-
ρεῖσθαι δὲ πλησιφαῖς τὸν ζελίνην γεγρυπημένον τοῦ λεγομένην παντελίνων, Τό-
τε συνέ-

A τε σωέλαβεν ή γυμνὸς αὐτὸς Ἐλιζαβέτ. Vbi passim notandum , Aprilēm esse primum mensem , non autem Martium: item Octobrem septimum , non autem Septembrem. Sic apud Gregorium Turoensem mensis octauus est Nouember , non October. Ait igitur semel in anno legalem Pontificem ingredi sancta sanctorum , & tamen dicit post completam ἐφημερίdu Zachariam domum reuertisse. Ergo erant plures Pontifices maximi. Deinde ipsam ἐφημερίdu compleri in plenilunio quid est? Vnde accepit? Si decima Octobris concepit Elisabeth , aut post , ergo Aprili contigit ἀγάλισμός Mariæ. Quomodo potuit ergo xxv Martij? Sciendum vero , veterem esse opinionem de summo Pontificatu Zachariæ. Nam & in ea sententia est Ambrosius in

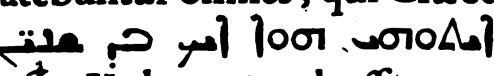
B Lucam. Si erat summus sacerdos , quomodo ergo ἐφημερίdu habebat? & quomodo ἐτάχθη θυμασταὶ; Non immorandum est his , quæ neque legenti fructum , neque confutanti gloriam adserunt. Tantum constet vanissimam fuisse caussam , propter quam natalem Christi in xxv Decembris statuerunt. Præterea illum cultum serius ad Constantinopolitanos a Romanis transmissum: vt Chrysostomus ipse notat : cuius verba omittenda non censuimus. Nam notanda impri-
mis : καίτι γε , inquit , γ' πώ δέκατον ἐσιν ἔτος , οὐδὲ δέκατη ηγετεύειος ἡμίου ηγετεύειος γέγονεν αὐτῷ. ἀλλ' ὅμως , ως διώθεν καὶ πέδη πολλῶν ἡμίου τριῶν οὐδὲν οὐτως ἡγετεύειος οὐδὲν , οὐδὲν εἰς αἴτης αἰματηρή καὶ νέαν αὐτοὺς , οὐδὲ ηγεταῖς εἶπαν , οὐδὲ Τὸν προσφάτως ἡμίου γνωμελῆναι. παλαιαὶ δὲ διε-
Cχαίδι , οὐδὲ Τοῖς πρεσβυτέροις Σαχέως ὄμηλικα γέμεας , &c. Aliquot postea interiectis: γ' τως καὶ αὐτῷ τριῶν μηδὲ τοῖς τινῶν ἑστέροιν οἰκεῖον αἰώνεις γνωμελῆναι , πέδης ἡμίους δὲ κομιδεῖσα νεῦ δὲ πέδη πολλῶν ἡμίου αἰτεῖσαν τριῶν αἰέδραμε , &c. Post saeculum Constantini igitur Romæ hæc obseruatio instituta , & tempore Chrysostomi Constantinopolim deriuata est. Antea vero nulla dies Christi natalis excepta videtur fuisse , nisi apud eos Christianos , qui Dominum xxv Pachon natum volebant , ut manifesto colligitur ex Clemente Alexandrino. Apud alios autem sexta Ianuarij dicata erat illi cultui , quam vocant Ἔπιφανία , καὶ Τεοφανία. Quare Epiphanius καὶ τῷ αἰώντων , Christum baptizatum scribit vi. Idus Nouembris , sexaginta diebus ante eius natalem. Eum

Denim ad baptismum accessisse natum annos vndetriginta , & menses decem. Scribebat enim hæc Epiphanius anno Diocletiani 90 , Christi 374 , vndecimo Valentiniani. Dies igitur vera natalis ignoratur. De anno autem ita censuerunt veteres , & recte Christum natum anno XXVIII Actiaco. Hoc est , natalem Christi circa ultimos menses anni Iuliani conferunt , a cuius anni Iuliani Augusto iniuit vicesimus octauus annus Actiacus. Omnium enim vetustiorum hæc fuit sententia ; vt testatur Clemens Alexandrinus vetustis-

simus Christianismi scriptor. Annis Actiacis semper addenda no-
uem ad methodum aurei numeri. Nam Thoth Actiacus cœpit
xxix Augusti, cyclo Lunæ decimo, anno Nabonassari 719, ut
accuratissime loco suo demonstratur. Ergo natalis Christi incidit in
cyclum xviii, anno periodi Julianæ 4711, Græcorum computi
Paschalis 5506, L. Cornelio Lentulo, M. Valerio Messalino
coss. quibus coss. etiam Cassiodorus Christum natum scribit.
Atque ita Cedrenus, qui non solum anno 5506 Græcorum na-
tum dicit, sed etiam feria iiiii, cyclo Solis Græcorum xviii, Lu-
næ xv. Omnino igitur fuit cyclo Lunæ Dionysiano xviii, ut
demonstrauimus, Solis Romano vii. Litera Dominicalis F. Idem
dicit Maximus monachus quadringentis annis Cedreno vetustior; B
cum ait, ἡμέρῃ τῇ ἑσπεριᾳ δὲ μὴ σαγηλισθεῖται τῇ γνώσεως λ. Et
sane annus 4711 periodi Julianæ est vicesimus octauus Actiacus.
Vnicus locus est apud Lucam, ex quo id colligebant. Iesus enim
accessit ad baptisma anno ætatis suæ tricesimo absoluto, & tricesi-
mo primo in eunte, qui erat Actiacus quinquagesimus octauus, de-
cimusquintus Tiberij: de quo quinquagesimo octauo deductis tri-
ginta absolutis proculdubio relinquitur annus natalis Christi 28 A-
ctiacus. Quod rectissimo genere ab ipsis collectum: ita ut contra-
dici non possit. Alij aliter illa interpretati sunt, οὐτε ἐτούτῳ τριδοκοντα,
ut nimirum ille esset annus Christi tricesimus quidem currens, un-
detricesimus autem absolutus. Quare hoc modo Christus natus fue- C
rit anno, quo currebat cyclus xix. Hinc Eusebius in Chronico
natum scribit anno tertio Olympiadis cxci. qui quidem annus
iniuit a cyclo xix. Hoc secutus Paulus Orosius ait natum anno
ab v. c. Varrionario 752. Semper annis Varronianis Vrbis, qui-
bus vtitur Orosius, addendum octo ad methodum Lunæ. Ita an-
nus Varronianus 752 Vrbis erat xix cycli. Nescio an auctor ve-
tustus Annalium Caroli Magni, quos versibus conscripsit, hoc vo-
luerit. In annis enim Christi Indictionem minorem anno, quam
nos usurpamus, ponit: puta, anno 810 dicit fuisse Indictionem se-
cundam, quæ tamen ex usu nostro erat tertia. Non potuit errare
toties in Indictione, quam per singulos annos ponit. Quare neces- D
sario quem vocat 810 annum, is erat 809 vulgaris Dionysianus.
Itaque constanter hoc obseruari notabis. Et quidem dubium non
est, quin illius scriptoris ea mens fuerit. Epiphanius scribit Christum
natum Augusto xiii, M. Plautio Siluano coss. qui cum fuerit
annus Julianus quadragesimus quartus, erat decimus nonus cycli.
Hinc idem Epiphanius κατ' αἰώνιτων scribit Christum natum πέδη ὀκτὼ
εἰδῶν Ιανουάριον, ή τις εσὶ καὶ Εβραῖος Τεβέντι. Ergo neomenia Tebeth
erat

A erat xxv Decembris , cyclo Lunæ xix. quanquam male dicit fuisse Tebeth , qui erat Sebat , nisi error sit Librarij. His ita positis , manifestum est , nos annos Christi Dionysianos vno minus putare , quam mediæ vetustati placuit , & biennio minus , quam vetustissimi auctores Ecclesiæ scripserint. Hodiernum autem computum annorum sero tandem a Caroli Magni , aut Ludouici Cæsar is eius filij temporibus , auctore Dionysio Abbatे , admisimus. Is Christum annorum quidem vndetriginta absolutorum ad baptismum accessisse vult , sed cyclo Lunæ xii , qui erat annus Tiberij xvi , pafsum autem Cyclo xvi. In priore casu confutatur ex loco Lucæ , qui ait xv anno imperij Tiberiani baptizatum , quo anno Consulatum B gerebant duo Caij, Rubellius & Fufius Gemini. In altero casu satis ratio eum refellit , vt suo loco videbitur. Quare , quod alibi diximus , pessime de posteritate meritus est , cui persuaserit annos Christi vno minus putare , quam omnes , qui ante eum scripserant , sensissent. Nam hoc modo Christus natus fuisset anno solido fere post excessum Herodis. Vnde factum , vt nugator ille Viterbiensis , & eius sequaces , quadraginta annos Herodem regnasse fabulati sint , qui tamen mortuus sit anno 38 ineunte regni sui. Tres igitur se- ētæ de anno natalis Christi : hodierna , Dionysio Abbatे auctore , mendosissima , quæ natalem Christi statuit anno Actiaco tricesimo. media , quæ anno Actiaco vndetricesimo. prima , & verissima , C anno vicesimo octauo. Primi enim illi recte interpretati sunt de annis triginta Christi absolutis , & tricesimo primo ineunte : Ετος των οιησουσ απετριδων της χρονιας δεκαεπτυ, ον, οιησομενος, οιησην. Quis dubitat hominem triginta annorum dici , qui tricesimum annum absoluit ? Cedo mihi dialectum veterem , aut idiotismum hodiernum , qui aliter loquatur ? Iurisconsulti anniculum vocant , cui iam incipit exire annus absolutus. Sic enim l. Anniculus , De verb. sign. *Anniculus amittitur , qui extremo anni die moritur.* Item : *Anniculus non statim , ut natus est , sed trecentesimo sexagesimo quinto die , dicitur.* Rursus in iure quis est vigintiquinque annorum , nisi is , cui illuxit vicesimus sextus natalis ? Denique Au- D gustus ipse in Indice rerum a se gestarum scribit anno vicesimo æta- tis suæ se fuisse annorum vndeuiiginti. Si annorum vndeuiiginti est , cui annus vicesimus currit : ergo annorum triginta est , cui tricesi- mus primus iniuit. Sed illud απει , inquiunt , id est , μηχεγδει ostendit nondum absolutum tricesimum annum. Ergo ita interpretabimus , Et quidem Iesus incipiebat esse quasi triginta annorum. Sane locu- tio proba est : Ego sum circiter triginta annorum , & Græce , εγώ εἰμι μηχεγδει τριάκοντα εἰψι. Sed quis ferat , Ego incipio esse circiter Zz 4 annorum

annorum triginta? Quis vñquam ita locutus est? Τὸ μῆνες ἀρι, est in- A
definitum: τὸ ἀρχαῖς, definitum. Quam ergo ridicule duo contraria
coniunguntur. Hebraismus purus putus est in voculatione ὥσται. Ea
voculatio locum habet in Hebraismo nunc dubitanter, nunc adfir-
mantur, expressa per literam seruilem Caph. Duplicis enim notionis
est. Aut enim est ΚΑΡΗ Δέπετην, siue σοχασικὸν Grammaticorum
idiomate vocatum: aut ΚΑΡΗ ἀληθινὸν, vt vocant: cuiusmodi est
in loco isto Lucæ. Eo enim vtuntur, cum ita rem affirmant, vt de
ea dubitari non possit. Tale est illud Iohannis primo, ὁ Ἐγένετο ως μο-
νογένεσ. Colligerem sedulo exempla ex Apostolis, & LXX interpre-
tibus, nisi hoc esset abuti otio meo; & iudiciis doctiorum diffidere.
Nam quemadmodum crebro hæc occurrunt in sacris libris, ita pau- B
cos inuenias, qui hoc ipsum ignorent, qui saltem Hebraismum le-
uiter degustarint. Sed esto ὥσται Δέπετην dictum: Iesus erat quasi
triginta annorum. Pauci igitur dies deerant complendo anno trice-
simo, puta viginti, aut mensis. quanquam nec mensis quidem inte-
ger defuturus videatur, si ὥσται Δέπετην accipiamus. Sed mensis de-
sideretur, aut duo menses anno tricesimo absoluendo. Et dies bap-
tismi esto vi Ianuarij, vt omnibus persuasum est. Ergo eodem anno
baptismi, imo paulo post baptismum, tricesimus primus annus ini-
uit. Erat autem annus Julianus 74, in quo vi Ianuarij Christus bap-
tizatus. Ergo mense Februario cæperit annum tricesimum primum.
Proinde 30 annis Christi completis de 74 Julianis detractis, relin-
quitur 44 annus Julianus currens, in quo Christus natus anno
xxviii Actiaco, vt voluit Clemens, & pleraque omnis vetustas.
Omnino effugere non possunt, quin Christus natus sit anno Actiaco
xxviii. Hoc anno Christi Dionysiano 1596, inibit Thoth 1626
Actiacus ab a. d. IIII Kal. Sept. Si Christus natus est fine anni, de
1626 deductis 28 annis absolutis, de primo Thoth Actiaco, ad
Thoth anni natalis Christi, relinquuntur anni 1598 absoluti a Chri-
sto nato, & annus 1599 ab eodem Christo, fine huius anni incipiet,
quando nos oraculum Dionysij Exigi secuti inibimus annum tan-
tum 1597. Biennio igitur integro a vero nos remouit sanctio Dio-
nysiana: quod vtinam nunquam in mentem venisset aut illi hoc im- D
perandi, aut nobis parendi. Vitium huius sententiae Dionysianæ vi-
detur oboluisse Mariano Scoto, qui ita scribit: *Anno ad veritatem
Euangelij M LXXVI, secundum vero Dionysij cyclum, M LXX I I I I,
Hilliprandus, qui et Gregorius, &c. Breuiorem dicit Dionysij æram
biennio, vt nos. Sed, inquiunt alij, illa, ἦν ὥσται ἐτῶν τετρακοντα δέ-
χομένων, indicant triginta annos incepisse. Quo argumento?
Quis Græcismus hoc patitur? εγώ ἀρχομαί τετρακοντα ἐτῶν, pro ἀρχο-
μαι*

A μαγεῖ τριάκοσις ἔτος. In οὐδὲν τριάκοντα ἐτῶν toto anno tricesimo primo. Sed absolute tricesimo statim dicebatur αρχεῖς ὡν τριάκοντα ἐτῶν. Non enim intelligunt participium ὡν tacitum, quod omisum est, ne repeteretur. ἐν αρχόμενῳ, id est, ἡμέρᾳ. Quod ne ipsi quidem negauerint. Ergo haec sunt perinde ac si ita concepta fuissent: ἡμέρα Ιησοῦς ὡν τριάκοντα ἐτῶν; ὁ δὲ ἀπομίζεται, φός Ιωσήφ. Quia vero insuaue erat illud ὡν repeteret, alterum est omisum. Quis nescit, verbum αρχεῖς, & illi contrarium παύεῖς cum participiis construi? Itaque pauci aduerterunt λογοθέτους, esse ἡμέραν, & subaudiri ὡν: nisi ὡν sequens adsumatur: ut ita sit: Καὶ αὐτὸς Ιησοῦς ἡμέραν ἐτῶν τριάκοντα, φός Ιωσήφ, Ιωσήφ. quod sane verissimum est. Nam τὸ αρχόμενον non potest esse sine ipso ὡν, ut fatebuntur omnes, qui Graece sciunt. At Syrus paraphrastes Vult parum deesse anno tricesimo complendo. Siue igitur fere triginta annorum fuisse dixeris, siue triginta absolutorum, eodem recedit epilogismus annorum ætatis Christi. Hoc enim modo Christus XXVIII anno Actiaco natus fuerit. Sed tamen caue aliter putes, quam Christum triginta annorum natum fuisse, & tunc tricesimum primum illi iniuisse, cum accessit ad baptismum, ut a nobis demonstratum est. Ex quibus colligitur, aut eadem die mensis Christum natum & baptizatum, aut proxime. Non enim cœpisset esse triginta annorum, cum baptizaretur, nisi eodem anni tempore etiam natus esset, quo baptizatus. Ex quo etiam quidam veterum memoriam tam eius natalis, quam baptismi eadem die celebrabant, nempe undecima Tybi Actiaci, quæ est VI Ianuarij Juliani, ut habes apud Clementem, & ab eo apud Epiphanius. Sed vide absurditatem. Nam tametsi Dionysius undeviginti annorum absolutorum natum ad baptismum accessisse vult, tamen velit nolit, unde anno major erit computus annorum Christi, ut iam ostendimus, deductis 29 annis solidis, de anno Iuliano 74 currente in Epiphania. Rursus Christus baptizatus est cyclo Lunæ undecimo. Ergo si annis Christi addenda unitas ad methodum cycli aurei, Christus incipiebat tantum annum undevicesimum. Quare ita fuerit utroque mira αλογία. Quanquam errorem Dionysij validissime confutauerimus, tamen non deerunt, qui obrectaturi sint, imo qui stilum sophisticum distinguent. Sed nos cum Catone eorum vitiligitorum orationem sinemus præterfluere. A nato igitur Christo, ad excessum Herodis, anni sunt duo absoluti: ut etiam recte coniecisse videantur, qui totidem annorum interuallum illud ponunt ex verbis Evangelistarum: αἱτιαὶ παῖς ἦν παῖδας ἦν δὲ Βιβλεὺς καὶ δὲ πᾶσι τοῖς οὖσιν αὐτῷ, διπλὸς διετεῖς καὶ κατεῖσθαι, καὶ τὸν θεόν τον, ἐν ἡχείσι τοῖς τοῖς μαργαρίταις.

Ex hoc,

Ex hoc, inquam, colligunt Christum fuisse bimulum, siquidem bimulos omnes iussit interfici. Ergo καὶ τὸν χρόνον, ὃν ἡκεῖθως πέλλεται μάγοι. Supra dixerat: καλέσας τὸν μάγον ἡκεῖθως παρέστη τὸν χρόνον οὐ φανομένον αἰσέργει. Ergo stella illa cæpit videri nascente Christo, & tunc iam biennium solidum fulgebat. Quod sane dubito, & dubitandi causa ipsi Magi: ποδέσιν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῷ Ιερώνυμῳ; Indicant tum recenter natum. Deinde εἴδομεν γὰρ αὐτὸν τὸν αἰσέργειαν τῇ αἰατολῇ, &c. Item: Καὶ οὐδὲ οὐδεὶς ἀπέδοτο τὴν αἰατολήν, προσῆγει αὐτὸν. Si statim, ut natus est, visa est Stella, & ut visa est, profectionem suam Magi instituerunt, ut sane fecerunt, illud δὲν δεῖται non satis est ad stabiliendum interuallum biennij a natali Christi, ad infanticidia. Sed profecto ita est: Herodes nesciens plane tempus natalis Christi, non solum bimulos pueros interfecit, sed & infra bimatū, etiam in illa die editos. Nam τὸν κατωτέρων proculdubio ostendit Iesum δεῖται non faire, sed καλωτέρων δεῖται. Qui illud interuallum definiunt biennio, habent Macrobiū, quo sententiæ suæ viam muniant. Sic enim de Augusto: *Cum audisset, inter pueros, quos in Syria Herodes Rex Iudeorum intra bimatū iussit interfici, filium quoque eius occisum: ait, Melius est Herodis porcum esse, quam filium.* Sed omnino tam falsum est Antipatrum Herodis filium inter illos pueros cæsum, quam ipsum Antipatrum bimulum fuisse: nisi forte hominem xxv annorum, aut amplius bimulum vocaueris. Neque enim Iosephus infanticidia illa tacuisset, si eodem tempore, quo cædes Antipatri, contigissent. Interfectus est autem Antipater iussu patris quinque diebus ante obitum ipsius patris. Magi vero in oppido Bethlehem puerum Iesum adorarunt. Quod si in oppido Bethlehem, ergo intra purificationem. Nam Iosephus, & Maria illuc venerant, ut cum aliis gentilibus stirpis suæ nomina profiterentur. Interim oppressit eam partitudo, ut in diuersorio pepererit. Iam vero lex præcipit, pueroram procurare sese in suo sibi sanguine, hoc est, iustos dies τῷ λαχεῖν obseruare, & publico abstinere. Itaque pueræræ hinc nefas prius discedere quam iustis purgationis operata fuerit. Cuius sententiæ fuit Aur. Augustinus, vir longe castigatoris iudicij, quam Eusebius. Itaque hoc declaratur illis, ποδέσιν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῷ Ιερώνυμῳ; Nam nuper natum indicant. itemque illa: οὐδὲν οὐδεὶς τὸν Ιερώνυμον τὸν Ιερώνυμον, τὸν ἡμέρας Ηερώνης τὸν βασιλέως, οὐδὲ Μάγοι δὲν αἰατρῶν προερχόντων εἰς Ιεροσόλυμα. Disertissime sub ipsum tempus nati Christi ipsos venisse dicit Euangelista, idque circa finem purificationis: cuius iustis functa Virgo sese cum puerō stitit Deo in templo. Interea diuinitus monita aufugit in Aegyptum: Chaldæi vero in Persidem. Sed audi verba Epiphanij πέπι τὸν καθημίας Χειστὸν γῆρα-
χοσῶν

A κοσμῷ τρίτῳ ἔτει Ηερώδης, Τεατιράκοςῳ ὃ διδύλεων Αὐγύστῳ βασιλέως ψυχῆται
οἱ σωλήνες τὸν Βηθλεέμ τὸν Ιερουσαλήμ. κατέπιστο δὲ εἰς Αἴγυπτον τῷ τειράκοςῳ ἔτει οὐ
πέμπτῳ Ηερώδης. δύτιον δὲ λόγον τὸν Αἴγυπτον μὲν τῷ Ηερώδης Τελαθίν. διὸ ἐπὶ^{τειράκοντας οὐ} ἐπίτιτον τὸν αὐτὸν τὸν Ηερώδης αἰγάλην οὐ πάσι Τεατιράκοντας ἐπέμψει, οὐτε
Ηερώδης τειράκοντας ἐπίτιτον πληρωθεῖς κατέστητε Τὸν βίον. Recte τριήν annos
tantum regnasse Herodem vult. Sed si tempore obitus Herodis Ies-
sus erat quadrimus, ergo natus fuerit anno xxvi Actiaco. Quod
est falsum. & reliqua, quæ ante hæc dicit Epiphanius, perperam
omnia dicta. Deinde quam ridicula, quæ adiicit de Herode Iunio-
re filio Archelai, qui vicem patris regnauit? Puto illum regnasse
cum Regibus Persicis nouorum Chronologorum. Summa dispu-
tationis nostræ: Christus natus est anno Herodis tricesimo sexto; A-
ctiaco vicefimo octauo, periodi Julianæ 4711, in fine, aut 4712,
in principio, mundi 3948, Iudæorum 3759, computi Græco-
rum Paschalis 5507, Lunaris eorundem 5492, censu Augusti
primo, qui fuit vniuersalis, ut distinguiatur a censu Iudææ, quo bona
Archelai in fiscum redacta. Eum censum suo tempore extitisse in
archiuis Romanis scribit Chrysostomus in Sermone de Natali: οὐ θεον
δῆλον, οὐ πατέρων πεπονημένων ἐπέχθη, οὐ τοῖς αἰεχαῖοις τοῖς δημοσίαις
κειμένοις καθοδεῖν ἐπὶ τὸν Πάτερνον ἔξετιν ἀντιχύνται, οὐ τὸν καιρὸν τὸν γεράφης μα-
θῶντα αἰκενεῖς εἰδέναι τὸν βαλόρθρον. Utinam haberemus illos κώδικας.
In verbis Chrysostomi melius fortasse legeretur, οὐ τοῖς αἰεχαῖοις, οὐ τοῖς
δημοσίαις, &c. Neque dubito ita auctorem scripsisse. Recte autem
τὸν πεπονημένων δημογεράφην, ne confunderet eum altera, de qua mentio
in actis. Natus igitur Dominus anno Sabbatico. Annus primus Sab-
baticus, 3270 periodi Julianæ. Annus nati Christi 4711. Interval-
lum 1442 anni a primo anno Sabbatico, ad annūm nati Messiae;
quæ sunt septimanæ 206.

DE QVINQVE PASCHATIBVS A BAPTISMO AD RESVRCTIONEM.

De interuallo τὸν πολιτείας & functionis Messiae, quot & quæ fue-
rint veterum opiniones, referre, difficiliorisne, an inutilioris
fuerit operæ, nescio. Certe operosum est referre, ambitiosum
refellere. Nam illa Eusebiana iam a nobis confutata de quatuor Pon-
tificibus. Vnam producam, quæ omittenda non erat: vt homines pii,
& eruditæ videant, quid iudicij illis veteribus fuerit in huiusmodi
inuestigatione, & quo delectu ea a nobis accipiēnda. Clemens A-
lexandrinus vir sacerduli sui eruditissimus, & unus eorum, qui pro-
pius ab ætate, quæ Apostolos secuta est, scripserunt, Christum
affirmat

affirmat vnum annum duntaxat prædicasse. Id ex illo Esaiæ loco A colligit a Luca producto : ἡμετὸν δεκτὸν καρίσις κηρύξαι απέσειλέ με. Quod ita ille exposuit : ὅπερ ἡμετὸν μόνον ἔδει αὐτὸν κηρύξαι. καὶ τότε γέγονται οὕτως. ἡμετὸν δεκτὸν, &c. Mirum argumentum. Quod Esaias ex persona Christi dixerit, *annum acceptabilem misit prædicare me*, propterea consequens esse, ut vnum annum duntaxat prædicarit. Alij, eosque secutus Epiphanius, hanc sententiam Clementis ut parum sinceram incrusterunt, & Christum duos annos πολιτεύσας coniiciunt ἐκ τῷ πρώτῳ π. quia, si fuit vnum ἡμετὸν δεκτὸν, ergo fuit & alter απλεγόμενός, καὶ δεκτὸς. Ergo, inquiunt, duos annos prædicauit: uno & tricesimo anno ætatis τὸν δεκτὸν: altero & tricesimo τὸν απλεγόμενον, & præterea octaginta quatuor ἡμέρας απλεγομένας. B Hæc eiusmodi sunt, ut illis relictis, meliora & veriora nobis quaerenda sint. Quemadmodum igitur Thucydides per æstates & hienes bellum Peloponnesiacum descripsit, ita nobis in re paulo obscuriore interualla quædam assumenda sunt, quibus totum illud tempus a baptismo, ad resurrectionem, perspicue notari possit. Per Paschata igitur interuallum illud diuidatur. Christus baptizatus est cyclo Lunæ undecimo, ante Pascha. Resurrexit cyclo xv, post Pascha. Quatuor igitur anni sunt absoluti. Omne interuallum duabus terminis circumscribitur. Et proinde quatuor annis absolutis quinque Paschata debentur. A baptismo igitur, ad resurrectionem, quinque sunt Paschata. Primum Pascha diserte notatum est Iohannes II. 13. 23. Secundum Pascha apud eundem, cap. v. μῆτρα τῶν ἑορτῶν Ιερούλων. Eam enim ἑορτὴν Pascha esse, perspicuum est ex verbis Domini, capite antecedente: ςχ υμᾶς λέγειε, ὅτι ἐπ τελετημόνιος ἐστι, (εἰς θερισμὸν ἐγχει) ; ex quibus patet, circiter mensem Tebeth hæc dicta fuisse. Coniectus fuit Iohannes in carcerem, re quidem, propter Herodiadem, prætextu autem, propter turbam discipulorum ei quotidie affluentem, quæ suspecta erat Herodi. Auctor Josephus: cui consentanea scribit Iohannes: ὅπερ ἤκουσθε οἱ Φαρισαῖοι, ὅπερ Ἰησοῦς πατέρας μαθητὰς ποιεῖ, νῦν Iωάννην, &c. Cædis autem Iohannis, ut & vinculorum, caussa fuit Herodias, ut Euangelistæ testantur, non turba discipulorum, ut vult Josephus. Iohannem enim summopere D colebat Herodes. Marci vi. 20, & inuitus eius cædem iussit. Ibidem, 26. Matthæi x. 9. Igitur post Iohannis supplicium, aufugit Iesus in Galilæam. Nam Hierosolymis ei tuto esse non licebat, propter celebritatem loci, licet Hierosolyma essent extra Tetrarchiam Herodis. Hinc incipit prædicatio Christi apud Matthæum, & Marcum. Tertij Paschatis vestigia extant in xii Matthæi, Marci ii, Lucæ vi: vbi fit mentio Iesu per maturas segetes ambulantis.

Illud

Allud est primum Pascha post secundam profectionem in Galilæam. Prima enim profectio post baptismum: altera post Iohannem in vincula coniectum. Hinc, ad xiii caput Matthæi, gesta vnius anni continentur. xiii vero capite dicitur Iesus abdidisse se in loca ignorabilia, sola, & deserta, in quæ nihilominus secuta eum fuerit multitudo trans lacum Tiberiadis. Caussam secessus exponit Matthæus: quod scilicet tum primum Iesus inaudisset, vel potius praescisset de cæde Iohannis. Itaque nauigio delatus trans lacum secessit. Ibi miraculum quinque panum & duorum pisciculorum editum. Vtrunque vero, & miraculum, & Iohannis cædem paulo ante solenne Azymorum contigisse, liquido constat ex Iohannis sexto. Inde petat, qui volet. En quatuor Paschata a baptismo Christi. Quintum & ultimum Pascha est τὸ σαυρώσιμον ἡ στάθερον, in quo Agnus verus pro nobis mactatus. Nunc singillatim ea quinque Paschata discutienda.

PRIMVM PASCHA.

PRIMVM Pascha habet characterem suum, xv annum imperij Tiberiani, cyclum Lunæ xi. Ex qua epocha cæteræ comprehenduntur. A baptismo sequitur ieunium quadraginta dierum in deserto. Reditus Christi ad Bethabara. Iohannis i. 28: vbi de Iesu Iohannes testatur. Hinc, ad proximum Pascha, non multos dies intersisse scribit Iohannes. Prima die Messias agnitus ab Andrea fratre Simonis, & Simone filio Iona, hora diei decima. Eadem die Simon vocatus KEPHA. Altera die Philippus domo Bethsaida sequitur Christum. Nathanaelis colloquium cum Christo. Hæc omnia Iohannis i. Tertia die in vico Galileæ Cana aqua in vinum conuersa. Hinc Iesu in vicum Capernaum profectio. Vnde, quia Pascha imminebat, paucos post dies Hierosolyma ad solenne Azymorum reuertitur. Iohan. ii. 13. Eodem tempore camporum, numulariorum mensas euertit: institoria, caponas mercium, armenta & greges templo exigit. Iohannes ii. Itaque a reditu Christi in Bethabara, & partes Iordanis, ad illud Pascha, acta capitum primi & secundi continentur apud Iohannem. Bethabara autem puto eundem locum fuisse cum eo, qui Iudicum v.ii. 24, dicitur בֵּית גְּרָא, adiacentem Iordani, & ipsum quoque aquis irriguum, vt ex eodem capite Iudicum colligitur. Quare male quædam exemplaria pro Ἐγγαλαρά habent Σητανία. quæ varietas iam antiquitus inoleuit; cum & de ea admoneat Epiphanius, scribens anno Christi 374: & Syrus atque Arabs Paraphrastes Bethania non Bethabara legant.

Aaa Tempus

Tempus prima Azymorum.

Annus xv Tiberij Cæsaris, C. Fufio Gemino, C. Rubellio Gemino
coss. Cyclus Lunæ xi, Solis x.

Annus xxxvi periodi quintæ Alexandreæ embolimæus abundans.
Tisri Septembris ix, feria v: ut etiam Tisri Iudaicus 3789. cuius
character 5.1. 1047.

Nisan Aprilis v, feria tertia.

Prima Azymorum, siue xiv Nisan, Aprilis xviii, feria secunda.

Annus Julianus LXXIV.

A vero natali Christi xxxi.

Computi hodierni Dionysiani xxix.

Periodi Julianæ 4742.

Computi Græcorum Paschalis 5537, corundem computi Lunaris
5523.

A Thoth primo Nabonassari, 776: Pachon vi.

A primo Thoth Actiaco, LIX: Pharmuthi xxiiit.

A conditu rerum 3978, Krionos xvii. Zyon 7.16. 52 Septemb.
xxv.

Annus quarus Olympiadis cc i, Δαυσίς ἔκτη ἐπὶ δέκα.

Annus sextus periodi Atticæ, Ελαφρολιῶν πειλατικάδι.

Annus LIV quintæ periodi Calippicæ, Μενυχιῶν πειλατικάδι. Quod autem Iesus baptizatus sit duobus Geminis coss. C hæc est omnium veterum sententia: qui tametsi hoc tacuissent, tamen xv annus imperij Tiberiani eo nos manu deduxisset. Sed de die baptismi non conuenit inter illos. Alij enim vi Iduum Nouembrium, alij xi Tybi, id est, vi Ianuarij, baptizatum scribunt. Basilidiani hæretici celebrabant baptismum x v Tybi, id est, x Ianuarij. Clemens: οἱ δὲ Βασιλεῖδες καὶ βαπτισματος αὐτοῦ τεντρικόν εἰσιαζον πειλατικάδιοις αἰσχυνόσεοι. Φασι δὲ εἶναι τὸ πειλατικάδιον τεντρον τοῦ Τιβερίου Καισαρίου, τεντρον πειλατικάδιον τοῦ Τυβίου μὲνός. At Epiphanius ait baptizatum πέδη εἰδῶν Νοεμβρίων, καὶ Ερεγίους Μηδεσύρδη εἰδόμην. Ut sexta Iduum Nouembbris illo saeculo esset septimi mensis Iudaici, id non potuit accidere, nisi Cyclo xiii, anno xvii imperij Tiberiani. Quod est absurdum. Imo si proprius rationem putemus, hoc non potuit accidere in periodo Alexandria, qua vtebantur Iudæi, nisi cyclo quinto. Quæ omnia sunt puerilia.

SECVN-

As antecedente Pascha; ad mensem Tebeth, comprehenduntur gesta capituli IIII Iohannis, colloquium Nicodemi, discensus Christi ex urbe, transitus per Samariam. Nam ex Galilaea Hierosolyma per gentibus necessarius erat transitus per Samariam, autore Iosepho. Transitus per Samariam incidit in mensem Tebeth, ut iam indicauimus. Item quatuor menses supererant ad messem. Mensis autem messis erat Ijar secundus a Nisan, octauus a Tisri. Coniectus erat in carcerem Iohannes propter multitudinem discipulorum, vt volebat videri Herodes, vt autem res erat, propter Herodiadem. Veritus igitur Iesus ne & multitudine discipulorum suorum suspecta esset, vt diserte expressum est Iohann. IV. 1. 2. 3, iterum in Galilaeam secessit. Huc pertinet quartum caput Iohannis. Hinc Matthaeus orditur prædicationem Christi *ακροτες οντος εις Ιντερον*, *οποιοι λαοιν την παρεδόθην απεχωρησεν εις την Γαλιλαιην*. Paulo post: *Διπλού τοτε ηγέρατο Ιντερον κηρυσσειν*. Clarius apud Marcum: *μετ' οι αρχαριοντων τον Ιωαννην, ήλθεν ο Ιντερον εις την Γαλιλαιην κηρυσσειν τον διαγγελιον της βασιλειας του Θεου*. In itinere sanatus filius aulici Herodiani, secundum scilicet miraculorum, quæ Christus a baptismo edidit. Rursus repetit Hierosolyma festo Paschatis, quod fuit secundum a baptismo, & de quo nunc agimus. Scribit enim Iohannes initio capituli V: *μετ' Ιωαννην εσχην την Ιερουσαλημ, οποιοι Ιντερον εις λεγοντα λυμα*. A mense Tebeth proximum festum unum de tribus, propter quæ esset Deo sibi, id vero est Pascha. Haud dubium igitur, quin illa *εσχην* fuerit Pascha: quod etiam vetustissimo scriptori Irenæo visum est. Itaque menses tres tantum mansit in Galilaea, postquam Iohannes in vincula coniectus est. Intra id tempus clinicus sanatus, quem octo & triginta annos languor obsidebat. Hoc in ipsa urbe factum ad portam, quam *περιβαλλοντα* vocat Euangelistes: Nehemias autem ea est *Ιντερον της ιερουσαλημ*, hoc est, *περιληπτην περιβαλλοντα*, in Piscina *της ιερουσαλημ*, ut recte vertit Paraphrastes Syrus. Id autem est domus Gratiae. Ita dicta propter salutem diuinitus dægris contingentem. Nam in aquam diuinitus commotam immersi Clinici in integrum restituebantur. Totum vero quintum caput dicatum miraculo Clinici illius sanati. Post quintum caput magnus hiatus sequitur, abrupto tenore historiæ. Nam Apostolus statim initio VI capituli, nulla mentione tertiae in Galilæam profectiōnis, orditur res in Galilæa gestas, quæ capitibus apud Matthæum XIV, Marcum VI, Lucam IX exponuntur. Idque consulto ab Apostolo factum: Neque enim opus erat ea repeterē, quæ accurate & copiose ab

illis tribus antea explicata erant, cum aliorum οἰχαλεπόμψια tantum A persequatur. Scio doctos viros, qui Harmonias Euangelicæ historiæ contexerunt, ea, quæ a Matthæo a quarto, ad quartumdecimum caput, & similiter a reliquis duobus Euangelistis tractantur, in id tempus coniecisse, quæ secundo Paschati & secundo anno a baptimate competebant. Sed quemadmodum illi suas rationes habent, cur id fecerint, ita & nobis causæ non defuerunt, cur aliter faceremus. Nos eorum industriam laudamus, & nostræ tamen nos sententiæ nondum pœnitit. Nam quæ ante xiv Matthæi, vi Marci, ix Lucæ narrantur, eorum melior pars inter v & vi Iohannis interiicienda, cum pertineant ad tertiam δόνοθημίαν eis Γελιλαῖς, quando adhuc Iohannes in vinculis erat.

B

Tempus prima Azymorum.

Annus xvi Tiberij M. Vinutio Quartino, C. Gassio Longino coss.

Cyclus Lunæ xii. Solis xi.

Annus xxxvii periodi quintæ Alexandreæ, ordinarius communis.

Tisri ciuilis iii Kal. Octob. translatus a feria iv in v, vt & Tisri computi hodierni anni Iudaici 3790. cuius character 4. 23. 556.

Tebeth xxvii Decembr. feria tertia.

Nisan Martij xxv, feria septima.

Prima Azymorum, siue xiv Nisan, Aprilis vii, feria sexta.

Annus Julianus Lxxv.

A vero natali Christi xxxii.

Computi hodierni Dionysiani xxx.

Periodi Julianæ 4743.

Computi Græcorum Paschalis 5538, corundem computi Lunaris 5524.

Annus mundi 3979, Krionos xvii. Zyon, i. 22. 41', Septemb. xxv.

A Thoth primo Nabonassari, 777: Pharmuthi xxv.

A primo Thoth Actiaco, l ix, Pharmuthi xii.

Annus lv periodi quintæ Calippicæ, Μωνυχιῶν πεντεκαιδέκατη.

Annus primus ccii Olympiadis, Δασιών ὄγδοη isæmphiæ.

Annus vii periodi Atticæ, Ελαφηβολιῶν ὄγδοη φεύγοντι. Inter Consulatum duorum Geminorum & Consulatum Vinucij cum D Longino, Fasti Siculi interponunt Rufum, & Rubellinum: Ephanius Rufum & Rubellionem, aitque Christum passum Vinicio & Longino coss. Miror igitur ab accuratis. scriptore Onufrio omissum horum Consulum mentionem, tametsi falsa sit. Nam Consulatus Geminorum incidit in xv annum Tiberij, ac proinde in Cyclum xi. Consulatus autem Vinicij in xii Cyclum, vt ex Velleio constat, qui eo anno librum suum scribebat & characterem illi anno.

C

Alli anno apposuit annum vrbis Varronianum 783, hoc est, cyclum XII. Ergo nullus annus interfuit inter duos Geminos, & Vinucium Quartinum. Cum autem annus Varronianus 783 sit 782 Cato-nianus & Fastorum Capitolinorum: mirum eundem Onufrium, qui se Fastos Capitolinos sequi profitetur, & quidem sequitur, Consulatum Vinicij in 783 annum vrbis contulisse. In quo oblitus est sui. Oportet autem illos duos c o s s. Rufum & Rubellionem suffectos fuisse. Sed quibus suffectos dicemus? duobus Geminis? Nescio.

T E R T I V M P A S C H A:

BTERTII Paschatis vestigia extant in Matthæi XII, Marci II, Lucæ VI capitibus, de Iesu ambulante διὰ τὴν ασσείμων, item de discipulis qui spicas decerptas manibus affriabant. Quod satis erat ad Paschatis proxime antecedentis tempus designandum: quod in Nisan flauescunt segetes. Sed Lucas etiam diem ipsam designauit, adiiciens eam fuisse σαββατὸν διατερπέσων, nimirum Sabbathum id, quod proxime post Solenne Paschatis sequitur. Nam πρώτη τηρήσθω hoc est, ἀπὸ διλέεσθαις Πάσχα, Lex iubet septem Hebdomadas putare. Itaque Hebdomades omnes & Sabbathata omnia a Paschate, ad Pentecosten; sumunt appellationem suam ἀπὸ διλέεσθαις Επαύγαλον. Interuallum au-

Ctem illud omne dierum, quod Græci Πεντηκοστῶν vocant, Iudæis dicitur רִבְעַת תְּרוּמָה: δέσμος & δεσμυματός, numerus manipuli: quia ἀπὸ διλέεσθαις Επαύγαλος Omer siue δεσμυμα primitiarum offerebatur. Prima igitur. Hebdomas, quæ putatur ab oblatione Omer,

Indiculus	Sabbatorum	Pentecostes.
διατερπέσων	19 Nisan	31 Marti;
διατεργοδιτερον	26 Nisan	7 Aprilis.
διατερπέσειν	3 Ijar	14 Aprilis
διατερπέσειστον	10 Ijar	21 Aprilis
διατερπέμπτον	17 Ijar	28 Aprilis.
διατερπέκτον	24 Ijar	5 Mai
διατερπέδομον.	2 Siuan.	12 Mai.

dicitur ἐβδομᾶς διατερπέσων: secunda ἐβδομᾶς διατερπέσειστον. & sic deinceps: ut habes ut habes in Indiculo, in quem coniecumus Sabbathata omnia τῆς Πεντηκοστῆς istius anni, de quo nunc loquitur. Intellige autem τῆς Πεντηκοστῆς, interuallum a Pascha, ad solenne Pentecostes:

non autem ipsum solenne Pentecostes, Eodem modo μία διατερπέσων est feria Solis prima post festum Paschatis, Τετάρτης διατερπέσων, feria Mercurij post διλέεσθαις Paschatis. Quare & σαββατὸν διετερπέσων est primum Sabbathum, quod proxime τῷ διλέεσθαις Επαύγαλον sequutum est. Hebraice ergo σαββατὸν διετερπέσων, תְּרוּמָה δεσμυματός, σαββατὸν διετερησθαις τροψον תְּרוּמָה δεσμυματός. Hoc enim est perinde ac

σαββατον διπλο την διδυτερην πεντην, διπλο την διδυτερην διδυτερην. Quam a. Aliena ab hoc sensu adferant veteres omnes, & quam intricata Epiphanius κατ' άνωντων pag. 197, potest scire, qui eorum locos consulerit.

Tempus prima Azymorum.

Annus xvii Tiberij Cæsar. Ti. Cæsare Aug. Germ. v, L. Ailio Seiano coss. Cyclus Lunæ xiii, Solis xii.

Annus xxxviii periodi quintæ Alexandreæ defectiuus communis.

Tifri ciuilis xviii Septembris, feria secunda translatius. Sed Iudaicus hodiernus anni 3791, fuisset 7. 8. 352, Septembris B xvi, anno communi abundanti.

Nisan, Martij xiii, feria tertia.

Prima Azymorum, siue quartadecima Nisan, xxvi Martij, feria secunda.

Annus Julianus LXXVI.

A vero natali Christi xxxiiit.

Computi hodierni Dionysiani xxxi.

Periodi Julianæ 4744.

Computi Græcorum Paschalis 5539, corundem Computi Lunaris 5525

Annus mundi 3980. Krionos iv. Zygon 3. 4. 31, Septemb. xxv. C

A Thoth primo Nabonassari 778, Pharmuthi xiii.

A primo Thoth Actiaco lx, Phamenoth vltima.

Annus lvi periodi quintæ Calippicæ, Ελαφηβολιών^Θ πέντετος τεσσαροκαιδεκάτη.

Annus secundus ccii Olympiadis, Πεντίς δευτέρα φθίνοντ^Θ.

Annus octauus periodi Atticæ, Ελαφηβολιών^Θ πέμπτη ἐπὶ δέκα. qui quidem Elaphebolion mere fuit Lunaris. Nam eius character, 2.12.790, Martij xii, in quam diem eo anno incidit neomenia Elaphebolionos.

Q V A R T V M P A S C H A.

D

IN annum verum Christi xxxiiii, in quem incurrit quartum Pascha, capita hæc coniicienda, xiiii Matthæi: vi, xiiii Marci: vii Lucæ, & cædes Iohannis Baptistæ, qui duo Pascha exegit in vinculis apud castrum, cui nomen Μαχαερος. Hinc ad passionem Domini, filum historiæ ab omnibus Euangelistis continuatur. Scribunt igitur Matthæus, Marcus & Lucas, Iesum, cum

A cum esset in Galilaea; vls lacum Tiberiadis, in loca sola secessisse. Caussam afferunt, recentem casum Iohannis Baptistae, item Iesum ab Herode metuentem, cuius scilicet iussu Iohannes gladio percussus fuit. Quo nuncio accepto Iesus, inquit Matthaeus, ανεχωρησεν εις ορημον τοπον κατ' ιδιαν. Iohannes addit tantum, πέρην τον Γαλιλαϊανον migrasse. Quatuor autem Euangelistae uno ore scribunt, tunc nihilo secius vulgus Iesum secutum: ubi miraculum quinque panum & duorum piscium patratum. Atque omnes quidem Euangelistae haec uno consensu. Tempus autem, ut diximus, solus Iohannes designat. ἦν δὲ ἡ ἡμέρα τὸ Πάσχα η ἑορτὴ τοῦ Ιερούλατος. Ecce quartum Pascha a baptismo: ante quod Iohannes gladio percussus iussum Herodis. Continuit igitur se intra fines Galileæ; usque ad solenne οἰκουμενικὰ. Tum ait Iohannes, μετάσχον τὸν Ιησούν Iesum iterum Hierosolyma venisse. μεταδοτῶν ἐοίλων vocat, quod Iudeis dicitur λαός. Nam dies Septimanæ sex, quibus opus fit, inter duo Sabbata interiecti, dicuntur Hebrais τον, hoc est, dies profestus, ἐγγεῖον ημέρα, τὸ μεταξὺ τοῦ σαββατοῦ. In illis autem solennibus, quæ per octo aut septem dies obeuntur, semper primus & ultimus eorum dierum est festus, ut in solenni οἰκουμενικὰ, de quo loquimur. Intermediis opus fit. Itaque illi dies vocantur τον, profani, profesti. Quod si Sabbathum in illos intermedios dies incidit, dicitur τον τον, σαββατον τῷ μεταξὺ ἑορτῇ. Porro usus loquendi veram normam deprauavit. Nam σαββατον prius dicebatur ex Hebraico γινέσθαι. Et non dubium est, quin vetustissimi Iudei ἐλλήνες dixerint μία σαββατον: pro quo posteriores maluerunt μία σαββατον, non bene. Et meo iudicio in Actis xiii, 14, τῇ ημέρᾳ σαββατον melius legitur, quam σαββατον. Tamen vetustissimus est error. Nam in epistola Samaritarum ad Antiochum legitur, τῷ τοῦτο τοῖς Ιερούσαλημ σαββατον ημέραν: Inde Iosephus lib. xii: Εἰσελθὼν τοῖς σαββατοῖς, εἰς τὸν πόλιν. Et libro iii: τῷ ἑβδόμῳ ημέρᾳ. Et libro iii: τῷ ἑβδόμῳ ημέρᾳ, η τοῖς σαββατοῖς καλεῖται. quemadmodum pro Kedron dixerunt χείμαρρον τῷ Κέδρῳ. Nam inde factum, ut, cum dicerent μία σαββατον, τοὶ σαββατον tam pro tota hebdomade, quam pro die ipsa. Septima hebdomidis usurpari cæptum sit. Et quod rectum erat prius τῷ μεταξὺ σαββατον, pro eo, quod Iudeis hodie dicitur τριτη λιτα, posteriores ἐλλήνες maluerint τῷ μεταξὺ σαββατον, aut eis τὸ μεταξὺ σαββατον. quemadmodum dicitur apud Martini eis οἰκια, pro τοῖς οἰκια. τὸ μεταξὺ σαββατον est τριτη τον, quas θεογένες ημέρας vocat Plutarchus Quæstionibus Romanis. Quare legimus apud Lucam in Actis, cap. xiii: παρεκάλεν τοὶ εἴην εἰς τὸ μεταξὺ σαββατον λαληθῆναι αὐτοῖς τοὶ πρύματα θυτα. Gentes

orabant eum, ut reliquis septimanæ diebus eadem sibi exponerentur, perinde ac in Sabbato, quo solo Iudei in Synagogas & proseuchas conueniunt. *εἰς τὸ μεταξὺ σαββάτων*, vel, quod idem est, *ἐν τῷ μεταξύ σαββάτων*, est *τριτη λίτη*. Sic *μεσάστης ἑορτῆς*, est, *εἰς τὸ μεταξὺ ἑορτῶν τριτη λίτη*. Ultima die solennitatis, quam *τρίτη Ηεβραιοῦ*, μεγάλου τοῦ ἑορτῆς ἡμέραν vocat Iohannes, id est, τῇ ὥyδοι τοῦ σκιώπητος, **xii Tisri**, Iesus docebat populum, quæ dies eo anno inciderat in **xvi Octob.** Mansit igitur Iesus Hierosolymis post solenne σκιώπητος: cuius temporis acta continentur capitibus Iohannis, a vii. ad finem x. Interea incurunt Encænia, qui cultus obseruatur **xxv Casleum** cuius mensis neomenia contigit **xxiii Nouembris**: & proinde Encænia **xvii Decembris**, feria quarta.

B

Tempus prima Azymorum.

Annus xviii Tiberij Cæsaris, Cn. Domitio Ahenobarbo, A. Vitellio coss. Cyclus Lunæ xiv, Solis xiii.

Annus xxxix periodi quintæ Alexandreæ.

Tisri ciuilis vi Septembribus, feria v, embolimæus abundans. Sed Iudaicus 3792 translatus a quarta feria, ad quintam. cuius character 4.17.148.

Nisan Kal. Apr. feria iii.

Prima Azymorum, siue xiii. Nisan, xiii Aprilis, feria secunda.

Annus Julianus LXXVII.

A vero natali Christi **XXXIII.**

Computi Dionysiani **XXXII.**

Periodi Julianæ **4745.**

Computi Græcorum Paschalis **5540**, corundem Computi Lunaris **5526.**

Annus mundi 3981, Krionos XXIII. Zyon, 4.10.20', Septembribus xxv.

A Thoth primo Nabonassar 779, Pachon ii.

A primo Thoth Actiaco **LXI**, Pharmuthi **xix.**

Annus LVII quintæ periodi Calippicæ, μεταχιλιόπτερος πεντεκαιδέκατη.

Annus III Olymp. CCII, Δαυΐς οὐδητη φθινοπτerus.

Annus nonus periodi Atticæ, Ελαφρολιλιόπτερος ἔκτη ισαμβής.

Hoc anno Seianus interfactus. Consule inscriptionem luculentam, quam diatriba de Palilibus Vrbis produximus.

QVIN.

A QVINTVM PASCHA ET VLTIMVM.

ANTE quintum Pascha, quod fuit ultimum Domino ~~en~~ αντιγε~~τος~~ πολικούμενός, quodque nos vocamus Pascha σάνχασμον, suscitat Lazarum: asino vehens urbem ingreditur. Et reliqua Ultimum Pascha celebrat cum discipulis suis vespere feriæ quintæ, post cuius occasum incipit feria vi Iudaice: feria, inquam, quinta, quæ erat tertiadecima definens. Sequenti die crucifixus, quæ erat feria sexta, prima Azymorum, Nisan quartadecima. Dies iste notatus fuit insigni Solis obscuratione, ut clare extat apud ipsos Evangelistas. item apud Tertullianum in Apologetico. Nam loquens Bρῆτος σανχωσίμης ημέρας: Eodem, inquit, momento dies medium orbem signante sole subducta est. Deliquum utique putauerunt, qui id quoque super Christo predicatum non sciuerunt. Et tamen eum mundi casum relatum in archiuis vestris habetis. Sed non solum in archiuis, imo & in historiis. Nam tam memorabilis casus etiam Phlegon mentionem, ut scribit Eusebius. Cuius hæc verba: Scripsit vero super his **E** Phlegon, qui Olympiadarum egregius supputator est, in xiii libro ita dicens: Quarto autem anno cccii Olympiadis, magna & excellens inter omnes, qua ante eam acciderant, defectio Solis est facta. Dies hora sexta ita in tenebras noctem versa, ut stellæ calo visa sint; terraque motus in Bithynia Nicene urbis multas edes subuerterit. Hæc Cille. Sane egregia tam celebris diei monumenta, Archiuia Romana, & Phlegon insignis temporum computator. Eclipsim autem ordinariam, id est, ἐπικρόθνον τὸ σελήνης nullam eo anno fuisse, anomalia latitudinis Lunaris arguit. Extra ordinem igitur fuerunt horribiles illæ Solis tenebræ, ipso Lunæ plenilunio: in quo etiam de Luna aliquid defecisse circiter Solem oceasum, epilogismus astronomicus ostendit.

Tempus prima Azymorum τὸ σανχωσίμης.

Annus xix Tiberij Cæsaris, Ser. Sulpitio Galba, L. Cornelio Sulla
coss. Cyclus Lunæ xv, Solis xiv.

D Annus xl periodi quintæ Alexandreæ, communis ordinarius.

Tifri xxv Septembris, feria v. At Tifri hodiernus anni 3793 fuisse
3. 14. 747, transferendus a feria tertia in quintam, propter
GATRAD ~~τριεβδ~~ bidui:

Schenopegia ix Octobris.

Neomenia Caslei xxii Nouembris, feria prima.

Encænia Macabæi xvii Decembris.

Nisan xxi Martij, feria septima.

Prima

Prima Azymorum, Aprilis tertia, feria sexta.

Annus Julianus LXXVIII.

A vero natali Christi xxxv.

Computi Dionysiani xxxiii.

Periodi Julianæ 4746.

Computi Græcorum Paschalis 5541, corundem Computi Lunaris 5527.

Annus 3982, a conditu rerum Krionos XIII. ZYGON, 5. 16. 9', Septembris xxv, concurrens cum neomenia ciuili Iudaica.

A Thoth primo Nabonassari 780, Pharmuthi XII.

A Thoth Aetiaco LXII, Pharmuthi VIII.

Annus LVII quinta periodi Calippicæ, Μανχιῶν η πεντεκαιδεκάτη. B

Annus quartus c cii Olympiadis, Δαστις ἔκτη ἐπὶ δέκα.

Annus decimus periodi Atticæ, Αὐθεντιῶν τριακούδη.

VETERVM VELITATIONES DE DIE PASSIONIS DOMINICÆ.

At summouemur veterum auctoritatibus, quorum ratio propter doctrinam, sanctitatem, & vetustatem habenda est. Sed quæ ratio haberi possit, cum alias aliter dixerit? Christus passus est XIV Nisan, die Veneris. hoc nemo sanus negauerit. Ab Aprili xv anni Tiberij, ad Aprilem xix anni eiusdem, quinque Paschata sunt: quorum duo tantum primam Azymorum sexta feria habent, anno xvi, & anno xix imperij Tiberiani. Annus xvi Tiberij fuit secundus annus a baptismo, vt iam vidimus, cuius Nisan xxv Martij feria septima. Proinde quarta decima Nisan, siue πέμπτη αὔγουστον, VII Aprilis, feria vi. Quidam igitur veterum Christum vnum annum tantum praedicasse scribunt, anno xv Tiberij, anno autem xvi crucifixum. Hæc omnium vetustissima fuit opinio. Clemens: τε πατρῷ αὐτῷ αἰχλεολεγόμενοι αἰαφέεσσιν ④ μῆνι πνευτῷ ἐκ καιδέκατῳ ἔτει Τιβερίου Καισαρεῖ, Φαρμυλωτοῦ ④ οὐ Φαρμυλωτοῦ αἰλοι ③ Φαρμυλωτοῦ πεπονθέντι τὸν σωτῆρα λέγετο. xxv Phamenoth est XXII Martij. qua tantum abest, vt passus sit Christus, vt hoc illo saeculo accidere non potuerit, nisi cyclo Lunæ VIII: hoc est, duodecimo anno Tiberij. Quomodo igitur xvi Tiberij, quo tempore XXII Martij erat XXVI Adar? Idem dicas de xix, aut xxv Pharmuthi. Epiphanius duos annos praedicasse, tertio passum, vt a nobis supra relatum est, Vinucio, & Longino c o s s. hoc est, cyclo Lunæ XII, Solis XI, idque XIII Kal. April. hoc est, vicesima Martij. Si vicesima Martij erat dies Veneris, ergo litera Dominicalis erat D, cyclo Solis XIV, Lunæ

A ^{xiv} Lunæ ^{xv}: quibus cyclis Christus sine dubio passus, sed triennio post Consulatum Vinucij, & Longini. Hæc indigna sunt, quæ confutentur. Augustinus ^{xxv} Martij: cui Chrysostomus præter assensum suum, etiam caussam adiicit, necessario eum debuisse pati ^{xxv} Martij: quia eadem conceptus fuit. Si ^{xxv} Martij erat dies Veneris, ergo litera Dominicalis erat B, cyclo Solis ^{xvi}, Lunæ ^{xviii}, anno imperij Tiberiani ^{xxii}, atque eo quidem octauo currente a baptismo. Quod est ab omni ratione alienum. Aut igitur hoc concedant, aut eodem anno passum, quo & baptizatum, ^{xv} anno Tiberij, cyclo Solis x, Lunæ xi, Adar vnde uicesima. Quæ nemo concedet. At Cassiodorus ad Consulatum v Tiberij hæc notat: *His coss.*

B *Dominus noster Iesus Christus passus est viii Kalend. Aprilis, & defectio solis facta est, qualis ante vel postmodum numquam fuit.* Si ^{xxv} Martij erat feria vi, anno xv Tiberij, eadem ^{xxv} Martij non erat feria vi, anno xvii Tiberij. Quare hæc omnia ridicula sunt. Qui cum ratione aliqua errarunt, ipsis placuit Christum passum vii Kal. Aprilis, cyclo Lunæ ^{xvi}, Solis ^{xv}: in quibus Dionysius Abbas, cognomine Exiguus, item Victorius. Nam uterque a natali Christi, ad eius mortem, xxxii annos absolutos ponunt. hoc est, Christum anno ^{xxxiv} ætatis suæ passum volunt. Si ueritas addenda annis Christi ad methodum cycli Paschalis, & Christus passus est anno ætatis suæ ³⁴: ergo & Cyclo Lunæ ^{xvi} passus est. Itaque anno Christi ⁷⁰¹

Cineunte periodi Julianæ ⁵⁴¹³, cyclo Lunæ ^{xvii} adhuc currente, in ipso natali, Ecclesia Romana temporibus Bedæ notabat annum a passione Christi ^{DCLXVIIII}. Hoc est, in Paschate proxime sequente, inibat annus ⁶⁶⁸ a passione, anno Christi vulgari ⁷⁰¹. periodi Julianæ ⁵⁴¹⁴, cyclo Lunæ ^{xviii}. Quod si ^{xv} ad ⁶⁶⁸ adieceris, & totum in ^{xix} partiaris, habebis cyclum Lunæ ¹⁸ eo anno currentem: Si annis a passione addenda ^{xv} ad methodum cycli Paschalis: Ergo Christus passus cyclo Paschali ^{xvi}. Sed si anno antecedente prima Azymorum erat feria ^{vi}, ergo anno hoc, qui proxime secutus est, quique erat communis, prima Azymorum non poterat esse feria ^{vi}. Hoc demonstratur ex ipso anno ciuili. Erat annus ^{XL} quintæ periodi Alexandreæ. Tisri ^{xv} Septembris, a feria secunda ad tertiam translatus propter sequentis anni neomeniam & ipsam quoque transferendam. Erat annus communis ordinarius. Nisan ^{xi} Martij, feria quinta. Quod si Christus passus ^{xxvi} Martij, ergo ^{xvi} Nisan passus:

D Atqui Euangelistæ quartadecima Nisan passum scribunt. Ergo falsum, Christum passum ^{xvi} cyclo, ^{xx} anno imperij Tiberiani, primo Olympiadis ^{cclii}. Hæc enim tria concurriebant. Eodem anno passum volebant Nicetas, & Ecclesia Græca x Kalend. April.

April: plenilunio. Nam sane plenilunium non potuit accidere illo A
 saeculo in xxiiii Martij, nisi cyclo xvi . Atqui repugnat feria. Sed
 consideremus verba Bedæ, qui anno Christi 701 in eunte, Indictio-
 ne xiv , ait ita scriptum fuisse in Indiculo cerei Paschalis in Natali
 Domini: **A PASSIONE DOMINI NOSTRI IESV CHRISTI:**
ANNI SVNT DCLXVIII. Nam manifesto vult tot annos præter-
 iisse. Itaque hoc modo sequenti paschate, vnde debebant incipere
 anni a Passione, is fuisse annus sexcentesimus nonagesimus nonus
 iniens. Itaque Christus hoc modo passus fuisse cyclo xv , non xvi .
 nisi imperire eos dixisse putemus, anni sunt sexcenti sexaginta octo,
 pro, annus est sexcentesimus sexagesimus octauus, quem abusum
 loquendi etiam in bonis auctoribus, Plutarcho & aliis deprehendi- B
 mus. Quare vides non conuenisse inter illos veteres. quos utique
 omnes fugit ratio, præter unum Eusebium virum Christianorum
 in saecularibus literis illius æui doctissimum, qui recte & iv anno
 Olympiadis passum notat, & obtenebrationem Solis a Phlegonte
 proditam, non aliam esse ab ea, quam in morte Domini contigisse
 Evangelistæ scribunt. Vana igitur fuit iactatio illa Tessarescædecaetia-
 rarum, qui profitebantur ex Actis Pilati se verum diem Passionis
 Dominicæ tenere: eumque fuisse a. d. $viii$ Kal. April. hoc est, xxv
 Martij. Propterea in quamcunque feriam caderet xxv Martij, in
 ea Pascha celebrabant. Cappadocum quoque Ecclesiæ eadem die
 xxv semper Pascha instaurabant. Alia rursus Acta Pilati se repe- G
 risse scribit Epiphanius, quæ Christum passum dicent xv Kal. A-
 prilis. qui erat stupor asininus. Non decreuimus omnia veterum er-
 rata recensere: & quæ retulimus, ideo refellimus, ne ineptiora, quæ
 supersunt, nobis obiiciantur. Et vero recentiorum de eadem re di-
 uersas sententias adferre, est male horas collocare. Primus omnium:
 Iohannes Lucidus, vir harum rerum peritissimus, animaduertit
 Christum passum cyclo Lunæ xv , Olympiadis $cclii$ anno quarto,
 ætatis suæ anno $xxxi$ Dionysiano. Cui refragatur Onufrius noster,
 & eodem anno eiusdem Olympiadis passum concedit, sed anno æ-
 tatis $xxxiv$ Dionysiano. Quod quis intelligat? Ita igitur instruit de-
 monstrationem suam. Christum natum vult Augusti Consulatu $xlii$, D
 hoc est, in Decembri illius anni, quo Consularum $xlii$ gerebat Au-
 gustus, nempe xxv Decembris anni 44 Iuliani, cyclo xix : & pro-
 inde infert: *Quæ cum ita sint, si a duorum Geminorum consulatu, per*
triginta retro annos recurremus, inueniemus Iesum Christum natum
fuisse in fine eius anni Iuliani, quo Imperator Cæsar Aug. $xlii$, & M.
Plautius Siluanus Consules fuerunt, anno urbis conditæ $DCLII$,
imperijs Cæsaris Augusti post victoriam Actiacam xxx , Olympiadis
vero

A vero cxciv anno tertio. Hæc ego in medium protuli, vt Lector animaduerteret; eruditissimo & πολυτελοτάτῳ viro oboluisse de vitio computi hodierni Dionysiani, sed quia veram epocham non apprehendit, longe à vero aberrasse. Vno enim anno minus hoc interuallum putat esse, quam re ipsa sit. Nam vero proprius est, Christum anno Iuliano 44 natum; Augusto xiii Consule quam 45, quo modo vult Dionysius Abbas, sed ipse vno anno serius Augustum xiii consulem fuisse existimat, nempe cyclo primo. Atqui is erat cyclus decimusnonus, vtpote anno Iuliano 44. Nam Consulatus xiii Augusti est octauus inclusiue C. Marcij Censorini, & C. Asinij Galli: qui incidit in annum Iulianum xxxviii, vt mani-

B festo docet Censorinus. Ergo Consulatus Augusti xiii anno Iuliano xliv. Vere igitur colligit, & male sentit. Hinc sequitur, vt quædam feliciter, quædam sequius hic dicta sint. Nam verissimum est, Consulatum Augusti xiii concurrisse cum anno tertio Olympiadis cxciv, sed eum annum Palilium Varroianorum fuisse 752, & Actiacum xxx, hoc vero falsum est. Vno enim anno plus dicit. Itaque annus Olympiadis ostendit, eum bene collegisse natalem Christi, annus autem Vrbis arguit eum male comparasse. Non enim sentit se a vulgari annorum Christi computo dissentire: quod tamen facit, & quidem recte. His ita positis, vult Christum passum non anno xxxii etatis suæ, vt Iohannes Lucidus & alij, quorum senten-

Ctias reiicit, sed anno xxxiv, cyclo xvi, secundum ea, quæ proponit. Nam annus vulgaris Christi 34, est xvi cycli Lunaris. Ergo passus anno Iuliano 79. Aufer 44 annum Iulianum, in cuius fine Christum natum vult: Remanebit annus 35 currens à natali Christi, ad eum natalem, qui proxime eius passionem antecessit, quod ex methodo cycli intelligitur. Si enim Christus natus est in fine cycli xix: ergo annis Christi nihil addendum ad methodum cycli Paschalis: Quare tricesimus quintus annus per xix diuius relinquit xvi annum cycli Paschalis currentem tempore Passionis. Ita factum, vt non solum a vero, sed & a seipso dissentiat. Et mira est antilogia, cum damnat Græcos, quod putarint Christum xiii Nisan Pascha com-

Dedisse, & quidem sine azymis; at ipse contra arguit die xv agnum comedisse, & xv Nisan crucifixum, cuius Nisan neomeniam statuit in xii Martij, feria vi: quæ tamen erat non vtique neomenia, sed quarta Nisan anni hodierni computi 3794. cuius Nisan character 3: 3. 971, Martij nona. Deinde infert, Iudæos transtulisse more suo neomeniam a feria vi, ad vii. Itaque secundum hæc neomenia illius Nisan cæperit xiii Martij, Luna quinta. Quis hoc concedat, nisi is, qui, quid sit mensis Lunaris, ignorat? Nam, vt diximus, xiii

Bbb Martij

Martij illius anni fuit quinta dies Δεκαπενταύγουστος, quarta Δεκαπενταύγουστος φάσκων. A
Nisan autem Alexandreus, quo ciuili eo anno usi sunt Iudei, fuit xi Martij. Translatio enim fuit in Tisri, propter Tisri sequentis anni. Hoc vero est toto caelo errare, per magnum cyclum Dionysianum Pascha illius anni indagare, quod ipse facit. Nam Terminus Paschalis Dionysianus, siue quartadecima Luna, incurisset in xxii Martij, feria prima. Quod si xxii fuisse sabbatum, necessario Pascha fuisse in xxiii Martij. Denique summus est error, xix annum Tiberij cum xvi cyclo Lunæ comparare. Hæc ego ideo discussi, ut nauus ille de illo eleganti libro amici nostri tollatur: qui pro sua singulari eruditione, etiam imprudens, saltem anno uno natalem Christi antiquorem esse sensit: sed quia characterem, quæ est vera Helice in B hac nauigatione, nullum apprehendit, ideo rectum cursum tenere non potuit. Homines enim omnes sumus, & peccandi necessitudinem non possumus nisi cum homine exuere. Tota illa diatriba longa de passione Domini Fastis inserta, est pannus obsoletus purpuræ assutus.

QVÆ OBIICIVNT IVDAEI.

IVDÆI duo obiiciunt, nunquam maiores suos opus fecisse in solenni Paschatis. quare Iesum Nazarenum die Paschatis crucifixum non fuisse. Item nunquam diem Paschatis feria sexta fuisse: ideo Christianos frustra dicere, Christum feria sexta, solenni Paschatis crucifixum. Qui alteram obiectionem diluerit, & alteram quoque infirmauerit. Nam puerilis est velitatio. Non enim quartadecima Nisan est ἀπόκαιρη ημέρα, sed ἐγδούλη. In ea enim opus necesse faciunt, cum etiam hodie a meridie omnia penetralia, omnia astrusa inuestigant: & nihil prorsus αἰρεσθῶν relinquent, ad fermentum exterminandum. cui similis erat illa curiositas mulierum celebrantium sacra Bonæ Deæ, quæ etiam causa muscularum rimabantur, vt ne murem quidem masculum in eo loco esse paterentur. Quod igitur fermentum tam superstitiosa & laboriosa inuestigatione assercantur, hoc facile ostendit, illam diem non excipi a functionibus D operum. Itaque falluntur, quod credunt Christum a nobis dici passum fuisse solenni Paschatis. Non enim xv Nisan, quæ excepta erat ab omni opere faciendo, crucifixus est Dominus, sed quartadecima, vt in eadem verus agnus mactaretur, in qua agnus mysticus immolari solitus: & eadem hora, qua verus agnus de cruce deponebatur, Iudei agnum suum mactarent: qui quidem agnus, tum primum cœpit inutiliter mactari, cum finem omni sacrificio legis ea vespera

A vespera fecisset. Alterius obiectionis euersio a superiore pendet. Si enim Christus non xv Nisan, sed xiv passus, & quidem feria vi: ergo solenne Paschatis, hoc est; xv Nisan, fuit Sabbatum, non feria vi.

R E S I D V A P A S S I O N I S D O M I N I C Æ .

CVM igitur Christus passus sit quartadecima Nisan, & vespera tertiae decimæ Nisan ciuilis Pascha cum discipulis suis celebrarit; necessario Dominus Pascha anticipauit. Neque enim aliter potest esse, quamuis olim aliter senserimus, sed perperam. At qui errabamus cum multis millibus hominum, qui Christum eadem hora, qua Iudæos, Pascha celebrasse volunt. quod nullo modo probare possunt. Ipse Christus, qui erat verum Pascha, potuit tempore suo illum ritum cum ipso effectu repræsentare, cum Iudæi agnum sine effectu tunc primum immolare cæperunt. Hinc capitale odium Latinorum & Græcorum; horum anticipationem afferentium; Latinorum negantium. Cedrenus: ὅπις δὲ καὶ τέλειον ΙΔ ἐπείλεσε τὸ πάσχα. οὐλὰς πέρι τότε τὸ μυσικὸν ἐτέλεσε δεῖπνον, ὅτε δὲ συκαιρός τῷ αζύμῳ, δὲ οὐ προστίμων τὸ ἑορτῆς ἔχοντες; Βεβοκεται τοῖς μαθηταῖς μεταδιδόσεις θύματας, τὸ δὲ αζύμῳ, οὐλάς δὲ τὴν πομπήν. Sed errant, cum dicunt Christum sine Azymis Pascha celebrasse: Quomodo enim esset Pascha? Cum Azymis igitur & amaris Pascha celebrauit. Hilarion monachus Veronensis in epistola, quam Græce ad Græcos scripsit, citat ex quodam Niceta Græco homine: εἰ δὲ Χριστὸς ἐτύθη καὶ ἐσαυρώθη τῇ ΙΔ τὸ σελήνης καὶ τέλειον τὸ τριγυρισμὸν περὶ δὲ σαββατων ἦν ἑορτὴ τῷ αζύμῳ πότε ταῦτα τὸ αζύμῳ ἔφαγε καὶ πότε ταῦτα τὸ διπλός ὀλοκληρωμένην ἐν τῷ καιρῷ διατίκη παρέδωκεν. Sed dubitare; quomodo Christus Azyma comedenter, est dubitare; quomodo Pascha comedenter, & an comedenter. Prima autem Azymorum Christus comedit Pascha. Matthæus xxvi, 17. in qua immolabant agnum. Matthæus xiv, 12. Sed quomodo prima Azymorum, feria quinta, cum postridie esset prima Azymorum, quartadecima Nisan, feria vi? Interpretatur Lucas: Καὶ ἦν ἡ δεκάτη Στυλιανὸς τὸ πάσχα: cap. xxii, 40. in qua oportebat mactare Pascha. Sed Iudæi Στυλιανὸς quidem postridic, sed non vtique, ηδὲ Στυλιανὸς. Quartadecima enim Luna immolandum erat, non quintadecima. At Christus quartadecima immolauit. Neomenia enim Nisan illius anni erat 5. 19. 10 5. in qua est nouilunium vetus. Ergo coniunctio luminarium fuit feria sexta, Martij vicesima: Quintadecima Luna eadem feria. Quare quartadecima fuit feria quinta; in qua Christus rite agnum comedit. Praeclare Hilarion; post verba Lucæ, ἦν δὲ ἡ ἡμέρα τῷ αζύμῳ, Καὶ ἦν Στυλιανὸς τὸ πάσχα: adiicit: λέγω γὰρ ΕΔΕΙ, οὐλαῖς αἰδηγοῦσιν Στυλιανοῖς, δὲ τὸ

ἐλαυνεῖσιν θελήματῷ τῷ Χειρά. Συμπέσαιωμένος δὲ τὸν ἀνθεμόντος Αὐτῷ πατέρα τὸν Θεολόγον Λαζάρον, τὸν Χειράντην τὴν ιδίᾳ οἵμεσσα τῷ παρόντα, δηλωνότα τῇ αὐλοκούσῃ, ἡμεριδίου παθεῖν εἰς θύεστος εἰσαγόντος τὸν αἴλουρον τὸν τελευταῖς ἀμνοῖς τῷ πυπικοῦ, καὶ κατὰ τὸν Ασερόμορον αὐτῷ τῇ αὐλοκούσῃ γένεσις σελήνης ΙΕ Δότο τὸν εἰδένης ισημερίας. Non est quærenda melior solutio illius controværsiæ, quæ orta est ex male conciliatis tribus Euangelistis cum Ioanne. Nulla enim controværsia est, nisi quam inscitia nostra facit. Idem etiam sensit Paulus Episcopus Burgensis, qui ex Iudaismo nomen Christo dedit. Scribunt igitur Matthæus, Marcus, & Lucas, cum dies mactandi agni venisset, discipulos ex Domino sciscitatos, ubi vellet sibi parari Pascha: deinde adiiciunt, ὅψιας γλυκὺς agnum comedisse. Sed duplex est ὅψια, siue ἔστερος. B altera nempe ὅψια est tempus oblationis vespertinæ, altera occasus Solis, principium scilicet diei ciuilis sequentis. Hoc interuallum Mosi dicitur **וְעַתָּה בַּיּוֹם הַזֶּה**, **וְמִלְאָכֵל תְּנַחֲצֵל** διότι ἔστερον, ἢτις ὅψιαν. intra quod tempus mactandus & comedendus erat agnus Paschalis. Iudæi hodierni, & qui abhinc annis cccc scripsérunt, definiunt hoc tempus inter Solem horizonti occiduo insidentem (quod vocari dicunt **שְׁמַעַת חֹדֶשׁ**) & Solis a conspectu nostro absentiam, quod ipsis dicitur **שְׁמַעַת עַתָּה**. Quod quidem interuallum adeo angustum est, ut **שְׁמַעַת חֹדֶשׁ** potius, quam **חֹדֶשׁ** vocari possit. Quomodo in temporis angustiis, quod pene nullum est, agnus cædi, exui, exenterari, concinnari, assari, parari possit? Aben Ezra in xii Exodi, dicit esse duo **עַרְבִּים**: prius esse **שְׁמַעַת חֹדֶשׁ**, occasum Solis: alterum, quandiu rubet Sol post obitum Solis. Eniecur Criticum! Atqui post occasum Solis incipit sequens dies ciuilis. Igitur Iudæi comedissent Pascha in xv die inceunte, non in xiv, in qua lex agnum comedì iubet. Addit, illud interuallum esse sesquihoræ. quod indignum est & Doctore Hebræo & Astrologo. Nam comedere agnum post Solem occasum, est legem ignorare: & in inclinatione Palæstinæ, sub eleuatione graduum xxxii, putare crepusculum sesquihoram durare, hoc vero est inscitiam astronomiæ prodere. Manifesta est Iudæorum inscitia, qui cum vsu veterum rituum, etiam eorum cognitionem amiserunt: ut multa, quæ ad cultum sacra & historiam pertinent, longe melius nos teneamus, quam D. ipsi. Nesciunt igitur, quid sit **עַרְבִּים**: quod cum sit interuallum inter oblationem vespertinam, & Solem occasum, eius fines præclare nos docet Iosephus. Is enim non uno loco scribit, vespertinum sacrificium obiri solitum δῶτον ἐνάπειρον ὕερας: a quo tempore, ad Solem occasum, agnus mactabatur, & comedebatur. **αὐτοὶ γάρ τινες**, inquit, τῷ λαῷ πέρι τινες τῷ Αζύμῳ ἐοστειν. οὐ γάρ ὁ λαός Ξενθικος μηνὸς κατὰ οἵμεσσας ἐνατέλειν ὕερας. Alibi: ἐντάσσοντες ἐοστῆς (Παρόντα καλεῖται) κατὰ λαόν οἵμη δῶτον ἐνάπειρον

A crat̄is ὥρας, μεχρὶ ἡμέρας, &c. Ex quibus constat, יְמִינָה incipere à nona hora, hoc est, a tertia exacta post meridiem, & Pascha ab illa hora immolari solitum: cuius finis cum dicatur ὥψια, is statuitur à Iosepho in hora vndecima exacta, hoc est, hora una æquinoctiali ante Solem occasum: quod tempus Lex vocat non utique שְׁעָרָתְּ בִּיאַתְּתָה, ut Magistri Hebraeorum recentiores, id est, σύστηντος, sed שְׁפָטְתָה, hoc est, πάτην ήλιος δυσμάς. Totum autem interuallum dictum à lege τὸ μεσογεῖον δυοῖν ἑταῖροι, hodie a Iudeis dicitur יְרוּבָה, ἐστελεχμός, utique ἐν πεσταλέατις καὶ προεορτίοις, in feria sexta, & diebus solenniæ proxime antecedentibus: quo tempore coquuntur & apparantur edulia, quæ post Solem occasum neque coqui, neque parari fas sit: B utpote cum ineunte hora prima incipiat Sabbatum, quod tempus ipsis dicitur τριήμη πλειστός & σαββάτος, circiter horam duodecimam desinentem. Quare eo interuallo ἀντίστοιχον, siue ἐστελεχμός, coquebantur cibaria partis reliquæ illius diei, & sequentis: quæ cibaria etiam hodie illis dicuntur τριώροπτην, cibaria duarum cænarum, vel duorum symposiorum. Quod enim ἀντίστοιχον a nona hora iniret, idque tempus duntaxat proprie diceretur ἀντίστοιχον, non autem tota dies Veneris, præter ea, quæ adduximus, extat locus illustris in Edicto Augusti Cæsaris apud Iosephum: in quo inter cætera priuilegia Iudeis ab Augusto concessa, hoc insuper adiicitur: ἐγένετο τε μὴ ὅμολογον αὐτὸς ἐν τοῖς σαββάσιν, οὐ τῇ πέδαται τούτης ἀντίστοιχον, διὸ Κριστὸν. Ecce tempus præcipie competens τῇ ἀντίστοιχῳ, nempe διὰ ὥρας ḡrat̄is. Augustinus quoque in Euangeliū secundum Iohannem idem aperit his verbis: Acceleratam vult intelligi sepulturam, ne ad uesperasceret, quando tam propter Parasceuen, quam CÆNAM PVRA MIVDÆI Latine usitatius apud nos vocant, facere tale aliquid non licebat. Vetus interpres Iohannis Chrysostomi, Sermone in natalem Iohan. Baptizæ: Quia enim die conceptus est Dominus, eadem die Εἰρῆς est. Eadem ipsa dies CÆNA PVRA fuit, in qua Εἰρήνη quartadecima occurrit. Vides PARASCEVEN proprie dici tempus, quod aduerseratatem inter & Solem occasum interiectum est. Quod diserte Iohannes docet, καὶ εἰ διὰ τῶν ἀντίστοιχων τῷ Ιεράλων ἔθηκαν αὐτὸν. instabat nimirum tempus quod proprie ἀντίστοιχον dicitur. Et clarius Lucas: καὶ ἤμερον ἦν παρεσκευὴ, Καὶ σαββατοῦ ἐπέφωσκε. Nimirum τὸ ἐπιφώσκεν dicitur de imminentे feria sequente. a nona igitur hora & παρεσκευὴ incipit, & est interuallum ad Solem occasum, quo σαββατοῦ ἐπιφώσκεν dicitur. יְרוּבָה igitur est proprie CÆNA PVRA: de qua vide amplius, quæ nos olim in Festum. Alioqui κατεχεστικῶς vel ἰδωπικῶς tota etiam dies Veneris dicitur παρεσκευὴ, saltem ab hora sexta. ut apud Iohannem: λω ὁ παρεσκευὴ πάχα, Καὶ ὥρα

אָסָא אֶקְמַת. Itaque ea dicitur παρεσκευὴ antequam venerit, cum proprie A iniuerit δέκα ἡμέρας ὥρας, quæ dicebatur μετανάστης, id est, oblatio. hinc deinceps a nona hora opus facere non dicebat in πρωτοεορτίοις; vt diserte extat in Canonibus Hebræorum: מִלְאָכָה בְּעֲרֵב שְׁבָתוֹת וַיָּמִים טוֹבִים טן : Quicunque facit opus in vespere sabbatorum עַד dierum festorum, ab oblatione (vespertina) עַד ultra, non videbit unquam bonum signum benedictionis. Atque hæc quidem πᾶς ἀπόγονος apud Euangelistas. Ex quibus potes percipere, quare Augustinus dicat acceleratum tempus sepulturæ. ne scilicet eos, qui Christum de cruce deposuerunt, opprimeret ἡ ἡμέρα siue תְּמִינָה ny tempus oblationis vespertinæ, a quo tempore opus facere nefas erat. Sequitur aliud, quod in disputationem vocari potest. Cum in lege B præcipiatur, vt in procinctu, & stantes atque calceati agnum immolarent, Christus tamen cum discipulis discumbens in triclinio ἐξεψύχει Pascha manducauit: non videntur Israelitæ in procinctu Pascha vllum comedisse, præter primum illud, quod ex Ægypto migrantes comederunt. Procinctus enim significabat necessitatem properandi, & imminentis hostis periculum. At deinceps nullo hoste imminentे securi, non autem stantes, sed sedentes Pascha semper comederunt. cuius securitatis hodie manifesta extant in Rituali Iudæorum argumenta. Nam in capite קְדוּשָׁה ita scriptum est; vbi loquitur de tempore, quod vesperam XIV Nisan sequitur, quam noctem ipsi vocant חַדְרוֹת, hoc est, אַגְּלָיוֹת, מִנְשְׁתַּחַת חַלְילָה, ut hæc מִבְּלַחְלָות: שֶׁבֶכֶל חַלְילָות אֵין אָנוּ מִטְבְּלִים אֲפִילוּ פָעַם אַחַת וְחַלְילָה חַחָה שְׁתִּי פָעָם: שֶׁבֶכֶל חַלְילָות אָנוּ אֲוֹכְלִים חַטְבָּא אֲזָחָה וְחַלְילָה חַעָה בְּלוּ סָחָה: שֶׁבֶכֶל חַלְילָות אָנוּ אֲוֹכְלִים שָׁאָר יְרֻקּוֹת וְחַלְילָה חַחָה סָרוֹר: שֶׁבֶכֶל חַלְילָות אָנוּ אֲוֹכְלִים וְשָׂוְתִּים בֵּין יוֹשְׁבִים וּבֵין סָסְפִּים וְחַלְילָת בָּלְנוּ מְסֻבּוֹם. חַחָה בָּלְנוּ מְסֻבּוֹם Quam diuersa hec nox a ceteris noctibus: quod in aliis noctibus semel tantum lauamus: in hac autem bis. Quod in reliquis noctibus comedimus siue fermentum, siue azymum: in hac autem omnino azyma. Quod in reliquis noctibus vescimur oleribus omne genus: in hac autem intybis. Quod in omnibus noctibus tam edentes quam bibentes, vel sedemus, vel discumbimus: in hac autem omnes discumbimus. Ecce in Paschate discumbitur, quod est securitatis argumentum. Et quidem per contubernia epulis paschalibus operam dabant: quod Dclare Iosephus docuit libro tertio Originum Iudaicarum, loquens de agno quartædecimæ Nisan: οὐ δὴ τελεταῖς αὐτοῖς (ἱορταῖς) καὶ Φρεγετεῖς, μηδὲν δὲ τεθυμέων εἰς ταῦς ἐπεῖσαν τοεχαῖς. In libris belli Iudaici: οὐδεποτε τὸ ξοῖτρον (Πάρχα καλεῖται) κατ' αὐτὸν οὐδὲ οὐδὲν σύντης ὥρας, μέχρι ἐνδέκατης, ὥσπερ ὃ Φρεγετεῖς πᾶσι ἔκαστοι γίνεται θυσίαι οὐδὲν οὐδὲν αὐτοῖς δέχεται. μόνον γὰρ οὐδὲν δαίμονας πολλοὶ ἢ οὐδὲν εἴκοσι διηγούνται, &c. Et recte Ruffinus, vetus Iosephi interpres, Φρεγετεῖς vertit contubernia: quod νειροῦ.

A vtique per contubernia discumberent. Hinc ergo patet, quare Dominus $\epsilon\nu\alpha\omega\gamma\epsilon\omega$ μεγάλω ἐξερμένω velit sibi parari Pascha. intelligit enim cænaculum magnum lectis stratum, quos Hebrei $\pi\omega\sigma\delta$ sicut ipsos discumbentes $\pi\kappa\gamma\iota\omega$ vocant. Rursus quæ φατνιὰ Iosepho, eæ ευμπόσια & πεστιὰ dicuntur Marco, cap. vi. In Canone autem Paschali a nobis adducto vides lotionem iterari. Lotio autem non solum Iudæis, sed & Gentibus ipsis visitata. Quia enim in lectis discumbentes epulabantur, propterea prius depositis soleis lauabant, ne scilicet puluerosis pedibus strata inquinarent. Plautus Persa: *Locus hic tuus est. hic accumbe. ferte aquam pedibus. praben' tu puere?* Iudæi vero superstitiones non pedes tantum, sed & corpus totum intingebant.

B Hinc ἡμερηστικὰ dicti, qui quotidie, ante discubitum, corpus intingebant. Quare Phariseus ille, qui Iesum ad cænam inuitauerat, mirabatur eum, antequam totum corpus abluisset, discubuisse: ὅπ γ περὶ τοῦ ἔβασιν πέδῳ δύεται. Lucæ xi. Pūriores vero a superstitione, pro vniuersali illa βασισκούσι, contenti erant ποδονίζεω, hoc est, pedilauio. Testis Dominus ipse, qui alij Phariseo, a quo cæna exceptus fuerat, obiicit, sibi discubituro aquam ad pedes datam non fuisse. Lucæ viii. ὅθις ἐπὶ τὰς πόδας μετὰ τὸν ἔδωκε. In ritu autem Paschali omnino duplex lotio necessaria dicebatur: quod etiam alio Canonc concipitur: צְדִיקָה לְתַבֵּל טְבֹועָה בְּפֶרַח וְמִשְׁמָרָה אֲלָמָנָה. Opus est secunda lotione tingi in intybis. Et ratio manifesta

C est. Duplici enim cæna fungebantur in ritu agni Paschalis. Quin etiam omnia solennia maxima, vt Pascha, Pentecoste, Scenopegia, florentibus opibus Iudæorum, ac templo stante, semper duarum cænarum commissione transigebantur. In priore hostiis immolatis vescabantur. hoc erat sacrificium illius diei. In altera quædam canebantur οὐχιλαστικὰ & vocabatur $\pi\kappa\gamma\iota\omega$ סְעִירָה, hoc est, δεῖπνον δηλυπτικὸν, cæna dimissoria. quæ erant veluti secundæ mensæ apud Gentiles. Nam apud illos mensis secundis libabatur, ac potio in cælice circumferebatur. Virgilius de sua Rhodia:

Non ego te Diis, & mensis accepta secundis
Transierim Rhodia.----.

D Quod enim vinum secundis mensis libabatur Diis, ex sua autem Rhodia generosissimum conficiebatur: vt ostenderet dignum illud vinum esse, quod mensis secundis libamentis Deorum impenderetur, propterea dixit eam Diis & mensis secundis esse acceptam. Quin etiam res diuina dicitur libamentum ipsum, auctore Seruio. Horatius volens diuinos honores Augusto attribuere, ait ipsum adhiberi mensis secundis: quia nimirum Dij mensis secundis inuocarentur:

A ἐλάσθει. Verba enim, quæ ad priscam formulam pertinent, stante templo, hæc sunt: ὃς ὁ ἀρχῶν θελαγπωρίας, ὃν ἔφαγον ὁ πρόγονος ἡμῶν ἐπ τῇ γῇ Αἰγύπτῳ. Πᾶς ὁ πικᾶν δεῖρος, καὶ φαγέτω. πᾶς ὁ γείσας ἔχων δεῖρος, καὶ Παρχαπέτω. Reliqua assuta sunt pro vltimis temporibus, secundum excidium templi. In quibus vides etiam οὐδὲν μεταβολὴν cum amaris vocari Pascha. His peractis delibatum poculum tradebat proximo, ille secundo, secundus tertio, donec per totam Φρεγελὰν circunferretur portio. Poculum autem illud vocabatur בְּכֹס תִּלְבָן כְּפֹתְחֵנָא. Nam חַלְבָּן significat υμεῖν. Carmen autem, quo poculum prosequebatur, huiusmodi erat, בְּרוּךְ אֱתָר יְהוָה אֶלְתָּנִי סָלְקָה חַעֲלָם גָּזָבָה חַגְּפָה וְלַעֲגַלְתָּה וְאֵל קְדֻשָּׁה Θεֹהָרָה בְּאַתָּלָה וְחַסְמָה אַתִּים חַרְפָּה וְאַמְפְּלָה. B duæ primores voces quid velint, adhuc disputant Critici Iudeorum. Poculum autem hymneseos ideo vocabatur, quod Hymno post potionem decantato abibant. Hymnus enim ille erat Τὸν λαυτηρὸν δεῖπνον. Nam sane Canon Paschalis diserte interdicebat, post poculum laudationis, aliquid cibi aut potus sumere. Interdicitur comedere aliquid post poculum hymni. Hic fuit ritus celebrationis Pascha temporibus Messiae, quod vetustissimi Canones in Digestis Talmudicis manifesto probant. nisi quis eos neget antiquos esse. quod idem ac si quis capita Papiniani, Pauli, Vlpiani, & aliorum Iurisconsultorum in Digestis Iustiniani producta, neget esse eorum Iurisconsultorum, quorum nomine citantur. Quod nemo sanus dixerit. Videndum igitur, an historiæ Euangelicæ illustrandæ quædam ex his ritibus depromenda, quæ pertinent ad Pascha, quod vltimum Dominus cum discipulis suis comedit. Nam hoc vltimum reliquis antecedentibus simile fuisse nemo negauerit, & antecedentia eodem ritu a Christo, quo a Iudeis, celebrata. Celebrata igitur tam illa, quam hoc vltimum, eo ritu, quem exposuimus. Nam & lotio iterata fuit, vt in aliis Paschatibus, primum quidem ex consuetudine quotidiana, vt discumberet, & agnum comederet. deinde δεῖπνον ψυχομήρα, ex ritu Paschatis. Petrus itaque non, quod iterum lauare necesse sit, miratur, vt qui sciret in prima Azymorum hoc solere fieri, & lotionem iterari, sed quod discipulus a magistro, famulus a domino, homuncio a vero Deo διακονᾶται. Rursus duplex est cæna in continenti, cum duæ lotiones vtramque præeant. una ordinaria, in qua agnus quoque comeditur: altera, in qua κλαδος ἐπτελέζυμα, & intinctio azymi in tryblion embammatis. Iohann. cap. XIII, 26. Denique post poculum hymnus cantatur ex ritu Paschali: καὶ υμῖσαντες ξένηλαστον εἰς ὁρατὸν ἐλαγῶν. Si enim Christus, vt quidam hostes bonarum literarum pertendunt, non obstrinxit se ritibus Iudeorum: quare igitur omnia hic fiunt, quæ in Rituali

Rituali Iudaico extant? Quare omnia simillima sunt? Et tamen illis A Criticis videtur impium, Christum illis legibus obnoxium facere. Sexcentis argumentis confutari possent, si tanti essent, ut illorum sententia aliquid ponderis apud nos haberet. Sed cum sciamus, hoc ab illis dici magis odio bonarum rerum, quas ignorant, quam veritatis amore, illos missos facimus: æquos autem lectores ad gesta Paschatis Christi cum ritibus priscorum Iudæorum contendenda inuitamus; ut cum viderint ea omnia, quæ in Euangeli traduntur, in ritibus Iudæorum sineulla discrepantia eodem modo concepta esse, tunc vere iudicare possint, vtra verior sententia, eorum, qui omne antiquitatis studium oderunt, an nostra, qui hæc ad illustrandum Euangelicam historiam sedulo collegimus.

B

SECUNDA PARS DE DVABVS QVÆSTIONIBVS DANIELIS.

DE REGIBVS BABYLONIIS; ET SOLVTIONE CAPTIVITATIS.

ASOLVTA priore parte huius libri, quæ ad annos veros natalis, & passionis Dominicæ pertinebat, nunc reliquum de Danielie, quod promisimus, absoluamus. Id in duas partes secabimmoſ. prior est de annis captiuitatis Babylonicae, item de templo ab Antiocho polluto. Altera est de Hebdomadibus toties à tot interpretibus vexatis: quæ est nobilissima quæſtio. Duo sunt genera hominum, in quos conferenda est culpa ignorationis harum rerum, hoc est, temporum Christi, & hebdomadum Danielis. Vnum est genus eorum hominum, qui putant Græcos, non dicam peregrinam, sed & suam historiam, & suorum hominum antiquitates atque origines ignorasse. Putes legislatores quosdam loqui, cum illa legas. Postquam Græcorum forulos & bibliothecas excusserunt, ac eos ignaros patriæ historiæ conuicerunt, tunc tanquam ad subdititium & ultimum gladiatorem ac secutorem quendam Iosephum se conferunt, & illum bardum, ac stipitem vocare audent. Nolo defendere pauca, quæ à Iosepho humanitus peccata sunt. Sed cum eorum Criticorum venia confidenter dico, eos, quos ipsi bardos vocant, nobis viam ad veritatem præiuiffe: nobis ad abstrusa illa, quæ ipsi coniecturis suis inuoluerunt, eruenda facem alluxisse: nos manu ad tramites illos deuios deduxisse, ac in triuio circumspicientibus digitum ad fontem intendisse. Igitur quæ ante Hebdomadas nobis explicanda sunt, ea bifariam

A riām diuidemus. Priore enim loco de septuaginta annis captiuitatis dicendum: deinde de miserrimo statu Iudeorum sub Antiocho. Ea enim præcipue solent Chronologorum nostrorum paginas implere. Quia vero sæpius & tempus & characteres annorum ignorantur, non raro fit, ut magna temporum perturbatio in illorum scriptis occurrat. Quatuor sunt captiuitates Iudaicæ, in quibus abducti sunt Reges Iudæ, & quidem omnes a Regibus Babylonis. In prima Manasses Rex abductus. Paralip. lib. II. cap. xxxiii, commate xi. In secunda Rex Ioakim, anno quarto regni sui, primo Nabuchodonosori. Ibidem, cap. xxxvi, commate vi. Item Danielis primo. In tertia Iohachin, qui & Iechonias. Regum secundo, cap. xxiv, 12. item Paralip. secundo, cap. xxxvi, 10, anno octauo Nabuchodonosori. Quarta & ultima Sedekias Rex, anno decimo nono Nabuchodonosori: in qua Hierosolyma cum templo diruta, ac conflagrata. Porro in secunda Daniel abductus fuit: in tertia Ezekiel. Nunc quæriatur, vnde deducendi sunt septuaginta anni captiuitatis. Quæ quidem quæstio ex hominum potius altercationibus, quam ex rei ipsius obscuritate nata est. Diserte enim a Iechonia capto eam orditur Iermias cap. xix, commate decimo, spondens Iudeis, qui cum Iechonia abducti fuerant, redditum in patriam post septuaginta annos. Quæ cum per se clarissima sint, tamen inuenias, qui velint ἀπειλούχον τομητού, quasi illis obscure loquatur Propheta. Huic disputationi C succreuit aliud genus dubitationis de primo anno Cyri, aliis ab initio illius regni putantibus, in quibus Africanus, & Eusebius, & eos secuta melior pars veterum scriptorum: aliis a capta Babylone, quorum non pauci tum in veteribus, tum in recentioribus. Sed neutrum verum. Nam si primo anno Cyri competit septuagesimus captiuitatis, initium ergo captiuitatis fuerit prius initio Nabopolassari patris Nabuchodonosori, annis quinque. Quod absurdissimum. Longe vero a ratione remotum, idem tempus in captam Babylonem conferre. Statim enim post bellum Lydiæ profligatum, & Croesum captum, Cyrus ad oppugnationem Babylonis conuertit se, auctore Herodoto. Καὶ εἶτε τὰ πόλεμα τὸν οὐρανὸν κατέβαινε ποίσας, Ασυγίστη πένθε. Captus autem est Croesus anno quarto Olympiadis L vii, ut refert Eusebius. Sardes vero victor ingressus est Cyrus Olympiade octaua & quinquagesima, auctore Solino. Babylonis expugnationem qui in certum tempus contulerit, nullus veterum exstat hodie. Sed manifeste colligitur ex Herodoto. cuius si verba & contextum orationis diligenter putaueris, colligetur tempus expugnatae Babylonis sub annum Iphiti 230, anno secundo scilicet a captis Sardibus, & victo Croeso. Sed eius rei certiora existant vestigia apud Iosephum ex Berofo illo Chaldaeo,

Chaldæo, qui ab initio Nabuchodonosori, ad expugnatam sub Cy-
ro Babylonem, omnes Reges recenset ordine, qui in eo interuallo
alius alij successerunt. Nabuchodonosoro igitur annos tribuit xliii.
quot re vera attribuendi sunt: Euilmerodacho duos: Niriglissaro qua-
tuor: Laborosardacho menses nouem: Nabonido vltimo Regi an-
nos septemdecim. Colliguntur ab initio Nabuchodonosori, ad Na-
bonidi ditionem, anni 67. De qua summa deductis septem inte-
gris ante captum Iechoniam, relinquuntur sexaginta a capto Iecho-
nia continuandi, anno periodi Julianæ 4174: qui est ducentesimus
tricesimus Iphiti, & septimus Olympiadis quinquagesimæ nonæ. Ita-
que ex Eusebio, Solino, Berofo Chaldæo, eruitur certissima captæ
Babylonis epocha, qui non potest esse 70 annus captiuitatis. Quid ergo?
Iudæi profecto eum annum Cyri primum dixerunt, qui est
primus solutæ captiuitatis. Homines enim in patriam reuertentes vni-
de primum tempora putarent, quam ab eo anno, qui princeps fuit
eorum libertatis? Itaque & Daniel, quanquam consenuit in Babylo-
nia & Susiana, tamen cùndem primum annum Cyri intelligit, quem
reliqui Iudæi. Annus capti Iechoniæ in periodo Julianæ est 4114. Ita-
que 4183 est septuagesimus à captiuitate eiusdem Iechoniæ. In cuius
diebus æstiuis cœpit annus secundus Olympiadis 62, & 4184 est
septuagesimus primus annus, quem secundum Cyri vocat Scriptura:
4185 est tertius Cyri, vt loquitur Scriptura, & septuagesimus secun-
dus captiuitatis, vltimus imperij Cyri, primus Cambysæ, vt a nobis C
libro proximo supra disputatum est suo loco. Itaque pessime quidam
solutam captiuitatem cum anno primo imperij Cyri comparant, quo
tempore nullum imperium habebat in Iudeos Cyrus. Non enim
prius Iudeorum dominus fuit, quam & Babyloniam. & cum Babylo-
nem & loca cætera, in quæ Iudeorum coloniæ traductæ erant, cœ-
pit, tamen tunc primum non potuit Iudeorum rebus prospicere: cum
potius illi de ordinandis illius tractus prouinciis cogitandum esset.
Quare annus primum Cyri, vt vocat Scriptura, ita dictus, quod pri-
mus esset solutæ captiuitatis, non quod primus imperij illius Regis
magni: nisi quis dixerit, nouum Neuruz, nouamque æram a Baby-
loniis illi institutam eo tempore: quod valde placet. Neque melior D
causa quærenda. Nam omnino fuit noua æra. Itaque Esdræ vi. 3.
legimus: *Anno primo Regis Cyri, Rex Cyrus hoc edictum fecit.* Institu-
ta igitur illi noua epocha, quod non nouum in Persis, & Babylonii.
Sic hodie Syrochaldæi iam ab antiquis usque temporibus aënum
primum Alexandri vocant, qui tamen erat primus Seleuci, non A-
lexandri. In summa igitur pace & profligatis bellis omnibus, Cyrus
solut capiuitatem Iudaicam. Itaque in edicto suo ita præfatur,
Hæc

A Hec edicit Cyrus Rex Persarum: Deus Dominas cœli dedit mihi regna terra. Hoc non potuit Cyrus dicere, nisi vltimis temporibus imperij sui. Tunc enim longitudo imperij eius ab India, ad Nilum, latitudo ab Oceano, ad Caspium mare pertinebat. Diligenter vero inuestigandi sunt Reges Chaldaeorum a Berofo apud Iosephum, & Megasthene apud Eusebium positi: & an cum Daniele congruant, videndum. Nam ab illis duobus vetustissimis scriptoribus iidem Reges, iisdem nominibus, totidemque syllabis, totidem annis recententur, vt nulla suspicio mendi sit. Quia vero hæc quæstio versatur in nominum Babyloniorum varietate, de illis prius quædam disputanda sunt, vt verum, si qua fieri possit, eruatur. Nomina propria **B** Chaldaica, & Assyria fere composita sunt. Raro simplex occurrit. Componuntur autem ex nominibus simplicibus duobus, tribus, & quatuor ad summum. Simplicium nominum Chaldaicorum & Assyriorum seriem sub vnum conspectum subiecimus infra:

NOMINA PROPRIA CHALDAIORVM.			NOMINA PROPRIA ASSYRIORVM.		
לְנוֹבָה :	1	Nebo, Lebo	שְׁדַרְן	1	Schadran
נְגּוֹ	2	Nego	שְׁלָמִן	2	Schalman
מְרוֹ	3	Mero	תְּגִלָּת	3	Teglath
שְׁיִשְׁךְ	4	Scheschach	חֶרְבִּי	4	Herib
מְשִׁיךְ	5	Meschach	חָדוֹן	5	Haddon
שְׁדָרָךְ	6	Schadrach	נְשָׁרָךְ	6	Neschröch
לְאַצְּרוֹן אַצְּרָץ : נְאַצְּרָץ	7	Letzar, Retzar, Netzar	אֲדָר	7	Adar
שְׁאַצְּרָץ	8	Schetzar	אַצְּרָץ	8	Etzer, vel Atzer
סְלִצְרָץ	9	Meltzar	עָסָר	9	Asar
נְרָגֵל	10	Nergal	בְּלָת	10	Ballat
כְּלָטָה	11	Belti	אַסְנָן	11	Osen, vel Osn
אַרְןָן	12	Adan	כּוֹשָׁן	12	Chuschan
חִוּוֵּל	13	Heuvil	שָׁן	13	Sen
אַחֲרֵי	14	Ochri	פָּול	14	Phul
כָּנָה	15	Chen	פָּרָה	15	Phar
בָּלָה	16	Bel	שָׁרָה	16	Schar.
שְׁטָה	17	Schesch			
פִּילָּה	18	Phil			
נִיטָּה	19	Nit			
דָּחָה	20	Dach			
זָרָה	21	Zar			
פָּלָה	22	Pal			
פָּדָה	23	Pad			
חָדָה	24	Chad			

Gee

Hæ

Hæc nomina tam Chaldaica, quam Assyriaca possunt extendi, A
ut cuique libuerit. quod per me fiat, licet. Non enim omnia, sed se-
lectiora posuimus. Horum vero nominum methodus utilissima &
maxime necessaria est Chronologo, saltem ut ne reges Assyrios cum
Chaldæis confundat: quod hactenus a recentioribus Chronologis fa-
ctum: ut cum Salmanassarum eundem cum Nabonassaro faciunt. In
quo præter historiam, peccant etiam nomine. Nam illud nomen
nihil Chaldaicæ originis habet, cum ex secundo & nono Assyrio
compositum sit. Par imprudentia, cum Sennaherib, & Assarhaddon
reges Babylonie constituunt. Igitur omnia Assyria & Chaldæa no-
mina composita sunt ex simplicibus: quæ quidem fere omnia sunt
Deorum Babyloniorum nomina. ut Mero, Nebo, Bel. Isaiæ cap. 46. B
Scheschach nomen Deæ apud Ieremiam 51. Neque enim Scheschach
Babylon est per modum, quem A T B A S C H ineptissimi Rabini vo-
cant. Aut igitur ex duobus componuntur, ut נָבֹעַ נָאצֵר Nabo-nassar,
Chaldaicum, ex primo & septimo simplicibus, נָבֹעַ לְאַצֵּר Nabulassar a-
pud Iosephum, idem nomen. quod & ipsum ex tribus compositum
dicitur Nabo-pul-letzar. Ναβοπόλαστρος Eusebio, & Ptolemæo.
Aut componuntur ex tribus, ut quod iam diximus, Nabopolassar-
rus, & נָבֹעַ בָּרוּךְ נָאצֵר Nabuchodonosor, Ναεχοδονοσορ Berofo, &
נָבֹעַ בָּרוּךְ רָאצֵר Nebuchadretzar Ieremiæ, Ναεχοδοσθεος Megastheni, &
ex eo Straboni. nomen compositum ex 1, 24, 7. Raro ex quatuor, ut,
מְרוּדָחָנְפָד Merodachenpad, qui Μερδοχέμπαδ Ptolemæo, ex 3, C
20, 15, 23. Vides etiam literas inter se commutare, Letzar, Retzar,
Netzar. Sic Nabu, & Labu: ut qui Labunitus vocatur Herodoto, is
sit Nabunidus Berofo, ex 1, 19. Hæc omnia nomina simplicia fere sunt
Deorum propria. Sic Bel, & Belti, 16, 11, sunt nomina Deorum vtrius-
que sexus. Megasthenes: ἔτε Βῆλος ἐμὸς περίγονος, ἔτε βασιλεὺς Βῆλ-
ης. Tamen apud Danielem Βῆλος est Deus non Dea, cap. 4. Daniel,
cuius nomen Belti-schatzar iuxta nomen Dei mei. Est enim Belti-
schatzar compositum ex 11, 8. Βῆλος autem proprium est Chaldæo-
rum, ne forte confundas cum Belo Tyriorum. Nam is est בָּאֵל Baal,
non Bel. vnde Carthaginenses coloni Tyriorum nomina sua ita fre-
quenter terminant בָּאֵל Hannibaal, חֲנִיבָאֵל Hasdrubaal. Baby- D
loniorum igitur Belus est בָּאֵל Carthaginensium. Et tamen vtrunq;
confundunt Græci & Latini. Nam in Æneid. --genitor tum Belus, is
est, ut diximus בָּאֵל aut Syriace בָּאֵל Claudianus primo Panegyrico in
Stiliconem de Rege Persarum loquens: ----rituque iuuencos

Chaldeo struere Magi. Rex ipse micantem
Inclinat dextra pateram, secretaque Beli,
Et vaga testatur voluentem sidera Mithram.

Male

A Male apud Claudianum belli pro Beli. Par menda in Q. Curtij lib. III de curru Darij. *Distinguabant internitentes gemma iugum, ex quo eminebant duo aurea simulacra cubitalia, quorum alterum in alterum belli gerebat effigiem.* Legendum enim : *quorum alterum Nin, alterum Beli gerebat effigiem.* Per Ninum enim Assyriæ, per Belum Babyloniam imperium coniunctum innuebant. Belus igitur tam Poenæ, quam Babylonii nomen Dei, quod tamen apud vtrumque populum etiam ab hominibus usurpabatur: vt iam vidimus. Aduentum igitur, nominibus imperatorum Babyloniam, & Satraparum vt plurimum præponi nomen Nebo, vt Nebu-cad-netzar, Nebo-nassar, Nabo-nit, Nabo-pul-letzar, Nabu-zar-adan: aliquando Betiam postponitur, Samgar-nebo: Ieremiæ xxxix. 3. His animaduersis nunc nomina eorum, qui post Nabuchodonosorum regnabant, vt ex fide Berosi & Megasthenis ea habemus, discutienda sunt. Hevvil-merodach, nomen compositum ex 13, 3, 20, sine ullo dubio is fuit filius Nabuchodonosori, vt est apud Ieremiam, & secundum Regum, in fine. Quo imperfecto insessor regni ex paricidio parti vocatur Νεργηλιασθέος apud Eusebium Νεργηλιασθέντος. Eadem est compositio, sed diuersa inflexione Græca, נֶרְגֵל־מְרָאֵץ ex 10, 7. Nergel nomen Idoli, 11 Regum xvii, 30. Inde etiam componitur Nergel-Scharetzer, Hieremiæ xxxix. 3. Huius filius apud Iosephum Λαβυνίθηος scribi debet, non Λαβυνίθηος. Quantum

C quam vtrumque potuit verum esse: נֶרְגֵל־מְרָאֵץ, ex 1, 7, 20. aut נֶרְגֵל, ex 1, 7, 24. Iste erat filius Neriglissaris, & Nitocridis filiae Nabuchodonosori. Nam falso Herodotus scribit, ultimum Regem Labynithum esse Labynithi magni filium, cum Labynithus ultimus fuerit aduena. Labynithum vero magnum pro Nabuchodonosoro accipiendum esse apud Herodotum, testis defectio illa Solaris, quam prædixerat Thales, quæ incidunt in tempus prælii, quod cum Lydis & Medis commissum fuit. Nam post eam defectionem Solis utrosque populos a Labynitho Babyloniorum Rege reconciliatos esse, scribit idem Herodotus. Atqui eclipsis illa incidunt in annum Nabuchodonosori xxiiii. Ergo Labynithus ille, qui Lydos

D cum Medis reconciliauit, est Nabuchodonosor. Cum igitur Laborosardach, vt ex Berofo, & Megasthene constat, sit nepos Nabuchodonosori ex filia Nitocride, equidem satis mirati non possum eos, qui difficile concoquunt, eundem fuisse Laborosardach cum Balsatzare. At nomen non conuenit. Neque nomen Bel-adan cum Nabonassaro conuenit, cum tamen constet unum eundemque regem fuisse. Quid? Daniel non Baltazar dicitur? non eius æquales aliis nominibus, quam Hebraicis dicti? Non Sasbatzar est Zerubabel? Ita

Cec etiam

etiam scito omnes reges Babylonie ad imperium accedentes nomen A
mutare solitos. Hinc fit, vt adhuc Reges vocentur priuato nomi-
ne. Bel-adan est priuatum nomen. Postquam ad imperium accessit,
Nabonassar vocatus. Quod vero Berosus Babylonius puerum vo-
cet Laborosardachum: quod item eius regno nouem tantum menses attribuit, id interpretatione adiuuandum. Puerum vocat, qui admodum erat adolescens. Testis iuuenilis & pene puerilis petulantia illa, qua v̄sus est in vasis templi profanandis. Quod si adeo puer e-
rat, quare ob *κακονθάν* imperfectus sit, non video. Nam quorum mores in pueritia damnamus, ij adulti s̄æpe ad bonam frugem perueniunt. Neque vero causæ est, cur eius *κακονθάν* in illa ætate adeo timenda fuerit. De nouem mensibus ita accipiendum: Solum post B mortem patris nouem menses imperasse: patrem vero nomine filij regnasse, seu regnum administrasse, donec filius ad pubertatem peruenisset. Nam quia ille extraneus, filius vero ex stirpe regia, potius filio, quam illi, regnum deberi videbatur. Eo imperfecto delectus in Regem Nabonidus consensu omnium procerum Babylonie, annos 17 regnauit, teste Berofo, donec Cyrus cum regno Babylonie exutum Carmaniæ regionis finibus relegauit. Si Nabonidus successit Beltschatzaro, de quo dubitari non potest, profecto Nabonidus idem est cum Dario Medo, quem Beltschatzaro successisse proditum a Daniele. At natio Chronologorum contendit Darium Medium in-
uasisse regnum, & adiutore Cyro Babylonem expugnasse, mox vi-
ctorem regnum cum Cyro diuisisse. Vates isti, qui sciunt, quid Rex Reginæ in aurem dixerit, coniiciunt Darium cum Cyro regnasse, ex ultimo commate capit is Danielis: *Et Daniel iste floruit sub regno Darij, & sub regno Cyri Persæ.* Ergo, inquiunt, alter regnabat in Per-
sida, alter in Babylonia. Astute. Nam perinde ac si quis legeret, Iulianum Iurisconsultum de iure respondisse sub Nerua Romano, & sub Traiano Hispano, statim contenderet eosdem eodem tempore impe-
rassse, alterum in Italia, alterum in Hispania. Pudet me harum ani-
lium næniarum. Neque prudentius alij, qui Cambysen Xenophontis auunculum Cyri, vt vult Xenophon (non enim fuit vn-
quam, sed fingitur a Xenophonte) eundem cum Dario Medo fa-
ciunt. Addunt & alia nihilo veriora. quæ si referre velim, non so-
lum oleum & operam, vt est in proverbio, sed etiam chartam per-
diderim. Quis vnquam veterum prodidit, Darium Medium fuisse auunculum Cyri, præter Iosephum post Xenophontem, qui hoc ex coniectura addidit; neque eum, quem alibi producit, Berosum se-
quitur: & quem Nabonidum a populo in regnum ascitum scribit Berosus, eum ille dicit fuisse Beltschatzarum, & iure stirpis regiæ successisse?

A successisse? Ut igitur omnes, quantum Chronologorum est, resipiscant, ego aio Darium Medium non vi regnum inuasisse, vt voluntisti, contra quam a Daniele traditum est: sed a populo in regnum vocatum fuisse. Quis vñquam veterum fecit huius Darij mentionem præter Danielem? Ex Daniele igitur, non ex Chronologorum libidine, verum hauriendum. Si igitur Daniel scripsit illum Darium a populo vel a proceribus Babylonæ regnum traditum accepisse, non vi & armis illo potitum fuisse, causæ non est, quin parum cauisse videantur, qui aliter prodiderunt. Post cædem Beltschatzari scribit Daniel: זֶה דָּרְיָוֹת מִדְּרָא קְפַּת פְּלֻכּוֹתָיו: זֶה דָּרְיָוֹת מִדְּרָא קְפַּת פְּלֻכּוֹתָיו. Obscro vos, an in verbo *διαδέχεσθαι*, vel, si magis placet, *παρελαβεῖν*, aut *παρέλασθαι*, vt habet Græca editio, est vlla vis armata, aut vlla inuasio imperij? *παρελαβεῖν τὸν δέχεσθαι* est aut successorio iure in regnum venire, aut populi suffragiis. Sic II Macab. cap. IV, *παρελαβόντες τὸν βασιλείου Απολόγονον*: nimirum successorio iure. At infessores regnum quis recte dixerit *παρελαβεῖν τὸν δέχεσθαι*? quo enim tradente id accipere possint, quod ipsi vi inuadunt? nisi forte effractores & detestarios *παρελασθαι* non *δέχεσθαι* bona dicamus. Qui aliter sentiunt, ne sciunt quid intersit inter consensum & vim. Quid igitur aliud sentit Daniel, quam Darium Medium populo Babylonio tradente, regnum suscepisse? Mirum tot millia interpretum vnius verbi notione perperam explicata, adeo aliena ab historiæ fide pronuntiasse. Sane Daniel scribit de Dario Medo, quod historia Romana de Numa Pompilio. Vt terque accitus in regnum fuit. Ac quamuis hoc satis est, ad eorum sententiam infirmandam, tamen producam iterum locum ex Daniele, quo fiet, vt si per ingenium, & naturam illis mutare sententiam non licet, saltem pertinaciam suam eo multum labefactatam esse fateantur. Scribit igitur Propheta capite nono: קָרְבָּנָה לְרִזְעֵשׁ כְּנַחֲשִׂירָה שְׂמִיעָה: אֲשֶׁר הַמְּלָךְ עַל פְּלֻכּוֹת כְּשַׁרְיָה: Δερείου μού Οξυάρεος ἐκ γλώσσης Μηδικού, οὗτος βασιλεὺς αὐτοῦ είχε τὸν τοῦ δέχεσθαι Χαλδαίων. En βασιλεὺς αὐτοῦ είχε τὸν, vel uno verbo εὐβασιλεύειν, excludit omnem vim armamatam. Itaque velint nolint ij, qui aliter censem, Darius in illo interregno, quod cædem Beltschatzari secutum est, creatus est rex, siue populi suffragiis, siue procerum factione, vt aperte Berosus scribit. Sanc & Megasthenes & Berosus Regem creatum dicunt. Hoc vult verbum *מלך*, quo Daniel vtitur. Neque mirum. Nam regiæ stirpis nihil reliquum erat. Quare homini & domo nobili, nempe ex Medorum Regum stirpe, & rerum experientia propter ætatem prædicto, vt qui tunc LXII annorum esset, regnum merito a Babylonii delatum. Darius Medus igitur vocatus est ad regnum post cædem Beltschatzari. Daniel cap. VI & IX. Nabonidus item

apud Berosum & Megasthenem vocatur in regnum a proceribus Ba. A byloniae. Vterque est ultimus Rex Babylonis ante regnum Persarum, tam Darius apud Danielem, quam Nabonidus apud Megasthenem, & Berosum. Nam utriusque succedit Cyrus. Præterea, quod omnes coniecturas vincit, tempora conueniunt. Et dubitamus, Darium Medium esse Nabonidum Berosi, vel Labynitum Herodoti? De nomine autem futilis est controvërsia. Iam ostendimus, accendentibus ad regnum nomen mutari solitum. Darius est nomen priuati. Nabonidus est nomen iam imperatoris. Quid si probauero eum, in quem cum exercitu venit Cyrus, cognominatum fuisse Medem, aut Medum? Nam idem est. Non est post hoc, ut vlli pertinaciae locus sit. Exstat Megasthenis vetustissimi Persicarum rerum scriptoris fragmentum elegantissimum de Nabuchodonosoro Rege Babyloniorum, apud Eusebium in hæc verba : Ναβυχοδορος Ἡρακλέους ἀλκιμάρῳ γεγονὼς ἐπὶ τε Λιβύην καὶ Ιβηρίην ἐσεργόντες. Ταῦτας ὅτι χαροσάμφων διπλασμὸν αὐτέων εἰς τοὺς δεξιὰς τοῦ Πόντου κατέκιντε. μῆτρας τοῦ λέγετο πέτρος χαλδαῖος, ὃς αἰαῖδας ἐπὶ τοῖς βασιλίαις καταρχεῖται Θεῷ ὁ τερψικόρη. φεγγάριμῳ ὅτι περιέγραψεν Ναβυχοδορος, ὃς Βασιλίωνος, τούς μέλλουσκους ἡμῖν πέτρας γέννητας συμφορεῖ, τούς τοῦ Βῆλος ὄμοις πέτρας οὓς Βασίλεια Βῆλης δύτοτρέψας μοιητεῖς πέτραις θένει. ἔξει Πέρσων ἡμίονος Τοῖς ὑμετέροις δάίμονοις χρεώμενοι συμμαχοῖσι. ἐπαρχίας δὲ δικλοσιῶν. καὶ διαστάσης πεντακόσιοι μέτραι. οὐδὲ τοις Μίδης Τοῦ Λασίων αὐχηματα. ὃς εἴ τε μην πέσσει, ηδονῶν τὰς πολιτίας, Χαροβούν πινα, ηδολασταν εἰσθέαρμάνιν δισδοται πέσσει. ημιν αὐλαῖς ὁδὸς σεραφίνται φέρεατς διατρέχει, ἵνα εἴ τε αὔσει, εἴ τε πατέος αὐθρώπων, θησεῖς δὲ νόμοιν ἔχει, καὶ ὅρκοις πλαζούσι, εἴ τε πέτρησι καροσίθρησι μοιῶν αἰλωμάρμον. ἐμέ τε πέτρην τούτην βαλέας ζεῦσαι, θέλεις διμείνοντος κινητού. οὐ μή δεσπότας τοῦτον πέτρην οὐδὲ Κύρος Εὐλυμαδέρεχος ἐβασίλευσε. τὸν δὲ οὐκτεστὸν διπλαστίνας Νησυγλιασάεις λαῖπεν παῖδα Λαβασασοδεοκον. τέττα δὲ διπλασιόντες βιαίω μόδῃ, Ναβονιδόχον διπλεκυμόντες βασιλέα πεσσήκοντεί οὐδέν. τοῦ δὲ Κύρου ἐλῶν Βασιλίωνα, Καρμανίν τηγεμονίους διωρέεισι. Non solum Megasthenes eosdem reges cum Berofo ponit, sed etiam Medem quendam tradidisse, vel potius prodidisse ciues Cyro scribit: ut propterea nullo resistente Babylonem cœperit. Eundem Medem vocat αἰσχύλον αὐχηματα: quod Assyrij & Babylonij in eo spes ac præsidia omnia sita D haberent. unde ei ultro regnum obtulerunt. Sic Isaïæ xx. commate v, eadem figura dictum: Διπλά τοῦ Αἰγύπτου τοῦ αὐχηματος αὐτῷ. Quod igitur ciues hosti diripiendos propinauerit, auctor etiam Berosus, scribens, eum Babylonem omni præsidio destitutam oppugnanti Cyro reliquisse, atque in munitissimum oppidum Borsippenorum se recepisse. Neque vero dubitatur, quin ημίονος sit Cyrus. Erat enim Medo perses, patre Persa Cambyses, matre Meda Mandane genitus, bi generis

A generis originis homo. Vnde oraculum de Cyro apud Herodotum: ἀλλ' ὅταν ἡμίονος βασιλεὺς Μέδοις γένηται. Quare ex Beroſo & Megasthene vides Nabonidum ad regnum accitum, eundemque Μέδον vocatum: quod eſſet, vt ait Daniel, ex stirpe Medorum, prius quidem nomine Darius Medus, cum adhuc ſcilicet priuatus eſſet, poſtquam autem ad regnum accessit, translato nomine ex conſuetudine, Nabonidus vocatus. Medus autem & Medes pro codem veteribus accipitur. Ausonius: *Triptolemus ille, ſive Medes, quem vocant. Medem vocat, quem alij Medium: cumque Medex filium, & ab eo Medium regionem vocatam nugantur Græci.* Nota etiam verbum, quo Megasthenes vtitur, Δανιὴλος βασιλέα. Eſt enim verbum ipſum Danielis דָנִיֵּל, id eſt, αὐτὸν εἶχεν βασιλεύς. Non enim omnis, vt dixi, rex potest dici Δανιὴל, aut דָנִיֵּל, niſi vocante populo: vt iam diſputatum eſt. De nouo autem rege, qui regnum inuafit, hoc poſſe dici, nemo ſanæ mentis ne cogitauerit quidem. Longe igitur a vero diſcedunt, qui & affinem Cyri, & Babylonem vi cepiffe, & vnum annum, aut intra biennium regnaffe hariolantur. Nam ex Beroſo xvii annos regnauit. Et idem ſentit elegantissimus ſcriptor Sulpitius Seuerus, municeps meus, qui ait, Darium Medium x vii annos regnaffe, nimirum nobifcum eundem Nabonidum & Darium Medium faciens. Quod mirifice fauet nobis. Fruola enim, & nugatoria coniectura illa, vt annum tantum regnaffe probetur;

C quod primus annus illius Darij ſit ſeptuagesimus captiuitatis: idque ex nono Danielis colligi. Pulcrum ſarie commentum, quod iam conſutauimus. Daniel ſcribit, primo anno Darij Medi ſibi librum Ieremiae legenti patefactum numerum annorum, intra quos captiuitas Iudeorum ſtare debebat. Illud enim בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אֲמַדְתָּיו כִּי־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, manifeste declarat, Danielem habuisse in manibus volumen Ieremiae, in cuius capitibus 25, & 29 legerit ſeptuaginta annis definitum eſſe tempus captiuitatis Iudaicæ. An propterea ſequitur ſeptuagesimum annum iſtare? aut Darium Medium vnum tantum annum integrum regnaffe, quod eius primi anni tantum meminerit Daniel? Hoc ſi verum erat, ſequeretur & illud necessario, Nabuchodonosorum

D tres tantum annos imperaffe, quia tertij tantum meminerit Daniel. Hic igitur Darius Medus, ſive Nabonidus octogenarius, regno exutus a Cyro, reliquum vitæ tempus in praefectura Carmaniae priuatus exegit.

NVNC ad alteram partem venio, quæ pertinet ad statum Iudæorum sub Antiocho: cui parti debentur capita Danielis viii, xi, xii. Antiochus iussu populi Romani per Legatum C. Popilium Lænatem Ægypto decedere coactus, venit secundo Hierosolyma, quo tempore Iudæis ritus patrios sustulit, & Græcorum superstitionem in templum Dei induxit. Contigit hoc autem eadem tempestate, qua Perseus victus est, teste epitome Liuiana: quam cladem Persei proxima nocte antecessit defectio Lunaris: quæ contigit anno a Palilibus Vrbis Varronianis 584, L. Aimilio Paullo, B. C. Licinio Crasso coss. cyclo Lunæ quarto, Solis decimo. anno Nabonassari 580, Pachon xxii: periodi Julianæ 4546, Junij xxii. anno 68 periodi secundæ Alexandreæ communi ordinario: cuius Tisri xvi Septembris, translatus a feria iv, ad v. Quare defectus ille incidit in diem xiii Tamuz ciuilis, feria tertia, sequente quarta, Tamuz autem hodierni xv, sequente xvi anni Iudaici 3593: Didymonos 28 anni a Mundo condito 3782. Quando autem initium illius clades & miserrimi status Iudæorum cæperit, indicat Daniel cap. xii. Illud enim interuallum, quod interest ab initio profanationis Templi, & defisi iugis sacrificij, ad Encænia Macabæi, Daniel definit dierum mille ducentorum nonaginta. qui sunt anni Ægyptiaci tres, dies 195. Tempus Encæniorum Macabæi, xxiiii, Nouembris anni 4549 periodi Julianæ. a qua epocha si retro putentur anni tres Iuliani, dies 195, numerus desinet in xiiii Mai anni 4546, quæ erat περιστον τετρακοσῖς. Itaque hinc incipit βδέλυγμα ἐρημώσεως, sub Antiocho Epiphane, & durauit annos Iulianos tres cum dimidio, & dies xv. Hoc est, quod commate septimo eiusdem cap. xii dicitur, μέχει χρόνος, καὶ χρόνων, καὶ ιμβίσις χρόνος. Tantum enim interesse diximus a xiv Mai anni 145 Andrei, ad xxiv Nouembris anni 148. Anno vero 143 primo venit Hierosolyma Antiochus, & tunc incessit homines Iudæos contemptus veri cultus Dei, & insania impietatis Græcanicæ: vt diserte libro priore D. Macabæorum, capite primo scriptum extat. Biennium enim interiectum est a prima irruptione Antiochi in urbem, ad profanationem templi, & hinc triennium ad expiationem altaris & Encænia templi. Daniel tamen cap. viii. 14, calamitatem illorum temporum & deformitatem rerum Iudaicarum altius repetit. Totum enim illud interuallum, ad expiationem templi & rituum restitutionem, definit dierum bis mille trecentorum: qui sunt syzygiæ ciuiles Lxxviii minus triduo.

Atriduo. Totidem igitur dies a xxiiii Nouembris anni Alexandræorum 148 retro putati desinunt in ix Augusti anni 142, quæ erat neomenia Elul. A neomenia igitur Elul, ad Encænia Macabæi, intersunt anni Iuliani solidi cum bisexto sex, diesque insuper cix. Quare turbat Hieronymus in huius loci explicatione. Is vult, totidem annos & dies interesse ab anno 143, ad annum 148. qua in re uno anno peccat. Neq; satis eundem mirari possum, qui vitio vertit Porphyrio, quod Antiocho attribuerit, quæ ille, Methodius, & Eusebius de Antichristo intelligunt. Nam quid impedit quod de Antiocho dicitur, idem sub eius persona de Antichristo intelligi? Sanc Ecclesia Iudaica erat Ecclesia Dei, & eadem cum Ecclesia Christi. & quæ eo Btempore aduersabantur veræ religioni, ea adumbrabant quæ postremis temporibus Ecclesiam Christi turbatura erant. Daniel igitur repetit initia & caput calamitatis illorum temporum ab iis turbis, quæ referuntur capite tertio posterioris Macabæorum, quæ lucifical faciem huic loco Danielis alludent. Sed quod idem posterior liber Macabæorum cap. x. 3, μετὰ δὲ τὴν ζεύοντα Encænia Macabæi ponit: hoc est, à prophanatione templi, ad Encænia, biennium tantum interfuisse scribit, perspicue id & Danieli, & priori libro Macabæorum aduersatur: vt multa alia in eo libro aliter dicta ac ab auctore prioris libri, vt taceam de epocha Seleucidarum uno anno minus citata, quam ab auctore prioris libri. Itaque non mirum, si biennio contigisse dicit, quod triennio ante contigerat, cum idem in 148 annum Seleucidarum coniicit, quod prior liber in 149. Sed de hoc quædam attigimus in diatriba de anno Chaldaico.

DE HEBDOMADIBVS DANIELIS.

ALTERA pars Danielis, quam promisimus, est celeberrima illa, & ab omnibus vexata quæstio de Hebdomadibus Danielis. in qua non dicam quantum deluserit tam veterum, quam recentiorum licentia: quid commenti sint, vt inde se se extirarent: quos nouos reges in Perside inaugurarint, quos homines constat nunquam natos. Atqui Græci scriptores ita vere ac fideliter omnium regum Persidis annos retulerunt, vt ab initio Cyri, ad excessum Alexandri Magni, ne unus quidem annus perierit. Omnia enim tempora, per quæ ab illis Regibus imperatum est, aliquo insigni charactere notata sunt, cui contradici non potest. Aut enim aliquo defectu luminarium, vt anni Cambysæ, & Darij: aut aliquo certissimo interuallo, vt ab Olympiadibus Cyri initium: a bello Peloponnesiaco Artaxerxis Longimani finis, initia Darij Nothi, & Artaxerxis

Memor.

Memoris. Quid igitur sibi voluerint doctissimi homines, qui hæc A
inuestigarunt, non video; qui reiectis veris Regibus, ad commen-
tios illos Assueros Priscos, Assueros Pios, Assueros Babylonios, &
geminos Gyros confugerunt. Primum igitur videamus, an certus
Rex Persarum ex sacris literis erui possit, cuius tempus cum Græco-
rum rationibus conueniat. Quia vero Persicorum nominum ratio &
compositio ignorata horum hominum iudiciis maxime officere vila,
quominus verum dispicere potuerint: quod in Chaldæorum, & As-
syriorum nominibus propriis fecimus, idem in Persicis faciendum
censeo, & eorum compositiones prius declarandas, quam ad rem
ipsam venimus. Herodotus ita scribit de nominibus Persarum: οὐδὲ
οὐδὲ ἐνόματά σφι εἴναι ὄμοια Τίσις (ώμασι καὶ τῇ μεγαλωπέτερῃ τελείᾳσι Β
παῖς εἰς τῷ τοῦ γράμματος, Τὸ Δωρεῖς μήπει Σαὶ καλεσθαι, Ιωίες δὲ Σιγμα.
ἢ Ξηρὸς μήπει Αἰγαῖος Τελείῳ τῷ Περσέων Τοὺς ἐνόματα, καὶ μήπει Τοὺς δὲ
ἢ, αἱλαὶ παῖς οὐδείων. Nullum excipit nomen a terminatione ή Σι-
γμα. Quod an in omnibus verum sit, valde dubito. Sane Cyrus,
Darius tam Græcc, quam Persice eam literam habent ultimam. At-
qui Mithridates, Oxydates, Tiridates, Artaxerxes, & similia, quæ
Græci per Sigma terminant, Persice desinunt in A. Cyrum quidem
a Sole dictum vult Plutarchus in Artaxerxe: quod a Ctesia accepit.
Ita enim scribit Ctesias de uxore Darij Nothi: πάκτει δὲ αὐτῷ ἔτερη
βασιλεύστα, καὶ πάθεται Τὸ ὄνομα αὐτῆς Δάριος ήλιος Κέρας. Sed saepo imponunt
nobis Græci vel prudentes, vel imprudentes. Cyrus enim scribitur Κ
שְׁרָב: at Sol Persice est שְׁרָב. Itaque idem non est. Nam sane simili-
tudo vocis imposuit Ctesiæ homini Græco. Parum enim differunt
כְּרָב, & שְׁרָב. Vocatur & Sol aliter لفتاب بـانـقـنـا a Persis. שְׁרָב vero
Persice nos scimus esse ρεοφ'ω', ἐδωδ'ω', cibum, alimoniam. Et
omnia nomina ad illud exemplum sunt, quæ Grammatici vocant
Verbalia. An inde dictus sit magnus ille Persarum Rex, equidem
affirmare non audeo. Quod tamen dixi, verum est. Sic Darius, vel,
ut Ctesias Δαρεῖος, quod propius accedit ad formam Persicam,
(neque ab ea abludit Δαρεῖος apud Æschylum) Herodoto exponitur
ἐρξεῖν, a premendo & coercendo. Ερξεῖν dicitur veteri poetæ apud
Hephæstionem: Ερξεῖν πὴ δήτ' αἴσολβος αἴσολβος σεατὸς, ubi innuit de
expeditione Darij in Scythes cum exercitu numero, quando Bos-
phorum ponte iunxit. Id nomen scribitur רַדְרַב Dariavves. Quod
nomen quid sit, nescio, nisi sit רַדְרַב, hoc est, ερξεῖν, θλίψις. in quo
mirifice conuenit cum Herodoti interpretatione. Artaxerxes eidem
Herodoto est μέγας Δέριος, qui tamen non definit in σιγμα Persi-
ce, אַרְתָּאַסְתָּהָאַתָּה Artaxaste: vel אַרְתָּאַסְתָּהָאַתָּה, Artoxaste. Vnde Plutar-

cho dī

A chō dicitur Αρταξεῖον per o, non per a. Patet igitur Græcis perpetram λέγεσθαι, siue λέγειν δι- ci, qui esset potius λέγειος, vel λέ- γεῖος, vel λέγειος, ut Arme- nius Artaxestes Ciceroni v ad At- ticum, Epistola 20. Cuius cognominis vrbs Artaxata. Sic prætexta- tos referunt Artaxata mores. Iuue- nal. Nomen compositum ex 18, 19, 22. Item male ab iisdem enun- tiatur ξένος, qui οὐχ οὐδένος, vel οὐχ οὐδένος dicitur. Huius vltimæ vocis, quæ est vltima in Artaxeste, vestigia extant in no- mine Tithraciste apud Diodorum, Τιθραῖον ex 27, 19, 22. Is Ti- thracistes erat filius naturalis Xer- xi. autem eadem forma di- cītum, qua τήτη. Αχός, vt est apud Ctesiam, vel ωχός, οὐχ frequenti in vsu est tam simplex, quam com- positum. οὐρώνος οὐδένος, ex 19, 16, 25. vel, vt Critici Hebræorum scribunt, οὐχ οὐρώνος Aheschvveros. Id, vt dixi, compositum Græcis est ο- ξυάειος: disiunctim autem pro- nunciatum, ωχός οὐδένος. & cum ip 24, οὐρώνος οὐχ οὐρώνος: Kau, vel Ku in lingua Persica est θωδ- ειος, & proprie is, qui Hebrais di- citur אַלְוֹן & Arabibus شَرِيفٌ. Quod nomen aliquando postpo- nitur, vt Φλεγανίας, Κρήνης, ex 6, 24. Sic Οξυάειος, Κάνα, οὐχ οὐδένος ex 19, 16, 26. Sic Αρκούς Αεσχylo οὐρώνος ex 1, 24. Οξυάειος οὐρώνος ex 19, 16, 9. Nam illud οὐρώνος etiam simpliciter enunciatur, Δάνης, qui erat σεγενῆς Δαρείου. Οξυάειος & Οξυάειος puto eundem esse, sed Græcos deprauasse. Oxyathres vero fuit frater Darij Codomanni. Au- tor Strabo. Οξυάειος οὐρώνος ex 19, 16, 18. Quæ cum a Græ- cis coniunctim efferantur, disiunctim essent, ωχός οὐχ οὐδένος, ωχός οὐ- δένος, ωχός οὐδένος: Mithir, aut Mithri, aut Mether etiam præpo- nitur;

NOMINA PERSICA
SIMPLICIA.

ארִי	1	Ari. Ar
תֵּיר	2	Thir
תִּרְיִי	3	Thiri
מֶתֶר	4	Mether
פַּרְסָם	5	Pharsam
פָּרָן	6	Pharn
אַסְתָּר	7	Ester
וָרוֹן	8	Zero
דָּתָה	9	Datha
סַי	10	Sai
מָנִי	11	Mani
שְׁתָא : סְתָא :	12	Stha, Sthe
דָּי	13	Dai
חָם	14	Ham
וָאֵ	15	Wai
וָ	16	V
זָתָה	17	Zata
אַרְתָּה : אַרְתָּה	18	Arth, Artha
אַחֲשָׁ	19	Achos, Ochos
תִּים	20	This
תְּנֵא	21	Thena
סְתְּרָא	22	Setra
תְּרָא	23	Thra
קוֹן	24	Ku, Kan
רוֹשׁ : רֹשׁ	25	Ros, Rus
קָנָא : קָנָא	26	Kana
תִּתְרִי	27	Tithri
וָשָׁת	28	Wast
סְפָּא	29	Sepha, Spa
מָס	30	Mas
אֶרֶס	31	Ares, Eres.

nitur, ut מִתְרַיְּתָה מִתְרַיְּתָה, quod & מִתְרַיְּתָה מִתְרַיְּתָה, ut ex- A
 rat in nummis ipsius Regis. Mithri à Mither comparatio gradu,
 hoc est, μετων. & sumitur pro Dynasta, aut Domino. Propterea
 antiquitus Solem etiam Mithra vocabant: hoc est, κύρος, δύνασις.
 Ester etiam nunc præponitur, vt Astrampsychus: nunc postponitur,
 vt Zoroastres, vel Zoroaster זֶרֹאשָׁת ex 8, 7. aliquando etiam sim-
 plex usurpat, vt videmus in Regina Hester, quæ antea Hebraice
 חֲרוֹפָת, hoc est, Μύρρη, vocabatur. Sic Ari, i, aliquando simplex,
 Αεράνθ, aliquando compositum, Αεραδάνθ, ex i, ii. quo nomi-
 ne Persæ Orcum vocabant. Apud Hesychium, Αρδυδόν, ὁ Αἰδης
 τῷ Πέρσαις. Plutarchus, & alij videntur eundem cum Mithra, &
 Sole facere. Summus enim Persarum Deus Sol. Itaque scribit Plu- B
 tarchus Thermistocle: Ε καὶ δύναμις δε τοῖς πολεμίοις Ταῦτας φένεις
 διδόνει τὸν Αεραδάνον, ὅπως ἐλαύνωσι σὺν Δέσμος ἐξ ουρῆς. Manes au-
 tem ii, simplex, vt Manes hæresiarcha Persæ, vnde Manichæi.
 Wast aliquando est singulare; vt Wasti Regina: aliquando compo-
 nitur; Hystraspis, Ηστράψι: ex 28, 29. Æschylo in Persis Ασαρῶν
 non videtur aliis ab Hystrapse. Eadem compositio nominis Υστά-
 χυας eidem Æschylo. Astyages quoque hinc componitur. His ani-
 maduersis, nunc videndum, an expressus sit Rex Persarum in sacris
 Bibliis, ex quo cæterorum tempora deprehendi possint. Utique id
 ita videtur fieri posse, si eius, cuius ultimi mentio fit in sacris libris,
 tempus certum notari potest. Is est Darius apud Nehemiam ca.xii, C
 22, sub quo Nehemias testatur Iaduam summo sacerdotio functum.
 Iaduas vero iste, quod nemo negare possit, is est, qui Alexandro
 Hierosolyma ingredienti obuiam in Pontificio ornatu venit. Darius
 ergo iste æqualis Alexandri Magni fuit: & consequenter Darius iste
 est is, quem Alexander vicit, ultimus Rex Persarum. Quod cum
 ita sit, Nehemias peruenit ad Alexandri tempora. Neque vero id
 negari potest. Sed & firmiore argumento probabimus. Sanbelletes
 Samaritanus, vir gratia & opibus apud Reges pollens, Nehemiam
 Hierosolymorum mœnia reficientem omni ope interpellare conatus
 est. Nehemias IIII. Is Sanbelletes secutus est castra Alexandri, eique
 Gazam oppugnanti cum auxiliari manu militum suppetias venit, ac D
 paulo post mostrem obiit, antequam Gazam expugnaret Alexander,
 anno Olympiadis 112 primo. Historia exstat apud Iosephum. Ecce
 Nehemias æqualis Sanbelletes Alexandrum Macedonem vidi. Da-
 riuss igitur ille, sub quo Iaduas summo sacerdotio functus est, non
 est alias ab illo, quem Alexander vicit. Tertium argumentum adi-
 ciām, quo pertinaciæ ipsi os obtundatur. Sanbelletes filiam suam
 nomine Nicaso in matrimonium dedit Manassæ fratri Iaduæ Ponti-
 ficiis

A fisis Max. auctore Iosepho, lib. vndecimo. Quod cum videret Nehemias, Manassen e Republica Hebræorum expulit, καὶ ἀποστρέψας οὐ εποίησε. Nehemias cap. vlt. 28. *Quidam*, inquit, *ex filiis Ioiada filij Eliasibi Pont. Max. erat gener Sanbelletis Oronite, quem ego a mereorū. Iadua vero erat filius Iohannis, Iohannes Ioiadæ. Is erat illi nepos ex filio Iohanne.* Neque vero Iudæi ignorant Sanbeleten foerum Manassis ab Alexandro Magno impetrasse veniam templi in monte Garizim construendi: eumq; Sanbeleten eundem esse fatentur, cuius meminerit Nehemias. Sed errant, quum eo tempore Simonem Iustum Pontificem summum fuisse arbitrantur, non Iadduam. Quare ex his luce clarius est, Nehemiam ad tempora Alexandri Magni peruenisse. Ideo Darius ille, cuius vltimo loco meminit, est Darius Codomanus, qui ab Alexandro ad Gaugamela victus, postea a Besso prætore interfactus est. Nehemias vero scribebat vltimū caput libri sui sub finem Achi Artaxerxis, filij Artaxerxis Memoris, sub Pontifice Ioiada. ca. 13.

28. Lege Iosephum necessario, lib. x i. κεφαλ. ζ. quod caput mire hæc vltima Nehemias tempora illustrat: quamquā ibi perperam legitur Λαζ Αγαρέρχης, pro, Αχος Αγαρέρχης: quemadmodū apud Tertullianum contra Iudæos Argus perperam pro Achus legitur. qui error vetus est. Nā etiam Julianus Pomerius cōtra Iudæos Argus pro Achus scribēs, ostendit se vsum mendoso codice Tertulliani, cum hunc locū ex eo scriptore desumeret. omnino librum suū scripsisse videtur Nehemias sub finem

C Philippi Macedonis, & initium Alexātri, sub Dario Codomanno quod non solum ex cap. 12, 22 deprehenditur, sed etiam ca. 8 Iosephi eiusdem xi libri. quem locum omnino consule. Iam tenemus vltimum Regem Persarum. Primus, quod nemo dubitat, est Cyrus. Qui postea reges in Perside regnarint, omnes ordine a Græcis bona fide recensentur. Videndum, an etiam illi ex sacris Bibliis elici possint. Danielis vndecimo, anno Cyri vltimo, qui erat tertius captæ Babylonis, Angelus ita Danielem alloquitur: יְהוָה שֶׁלַשׁ מִלְכִים עֲמָרִי לְפָנֵיךְ וְחַדְבָּנִי : אֱלֹהִים בְּאַתְּלָהִים אֲנָשִׁים (εἰ τῷ Περσῶι, καὶ ὁ τὸν Αἴγυπτον μάγον τῶν παντῶν). Ait quatuor reges exorituros in Perside post Cyrum, quorum vltimus omnes anteibit opulentia. Post Cyrum igitur hi quatuor sequuntur: Cambyses, Smerdis, Darius Hyastaspis, Xerxes. Ergo Xerxes est is, quem ait omnium potentissimum fore, quod & tacente Daniele, ex Græcae historiæ auctoribus satis compertum erat. Adiicit deinde: *Postquam c̄p̄ estabiluerit, hoc est, postquam regni habenis admotus fuerit, suscitabit omnes contra regnum Gracia.* Locus per se satis illustris ad Xerxen dígito indicandum. Xerxes igitur est quartus, Daniel vero eosdem cum Græcis Reges Persidis ponit post Cyrum; nempe Cambysen, Smerdim, Darium Hyastaspis,

Ddd Xerxes:

Xerxen : qui sunt quatuor reges. quartus autem Xerxes est, quem A Daniel innuit ingenti opum vi Græciam solicitaturum. Quod autem de iisdem regibus intelligat, testis etiam Hieronymus in Daniel : cuius verba ad hunc locum hæc sunt : *Quatuor Reges post Cyrum dicit in Perside resurrecturos, Cambysen, filium Cyri, & Smerdem Magum, qui Pantapten filiam Cambysis duxit uxorem. Qui cum a septem Magis fuisset occisus, & in locum eius Darius suscepisset imperium, eadem Pantapte nupsit Dario, & ex ea Xerxem genuit filium, qui potentissimus Rex & ditisimus aduersum Græciam innumerabilem duxit exercitum, & ea gesit, qua Græcorum narrant historia. Haec enim Hieronymus. Aeschylus in Persis omnes recenset ordine sub persona Darij Hystaspis, sed a Kyaxare Medo, ad Xerxem, filium B eius.*

* * * *

Τοιγαίς σφιν ἔεγον ἐστὶν ἡξέργασμάθων
Μέγιστον, αἰείμενον, οῖον γένεπω,
Εξ δύο πυλῶν Ζεὺς ἀναξ τὸν δὲ ωπόσει,
Ἐντὸν δέ τοις Αἰδηθῷ μηλοτεύσθε
Ταγεῖν, ἔχοντες σκῆπτρον διώστησον.
Μῆδῳ γὰρ λεῖον ὁ πεζῶν ἵγειρῶν σρετεῖ.
Τὸ δέ αὖτε Σάσσων ἡξεκτίνωσε πεσόν.
Αἰλῷ δέ σκείνεις πᾶς τούτοις ἔεγον θινοσε.
Φρένες γὰρ αὐτῷ θυμὸν οἰσχοσέρφου.
Τείρες δέ απ' αὐτῷ Κέδῃθῷ, διδαίμων αὐτῷ
Αρεῖας ἔθηκε πᾶσιν εἰρήνεις φίλωις.
Λυδῶν δὲ λαὸν καὶ Φεγυῶν σκλητότα,
Ιωνίαν τε πᾶσαν ἥλασεν βίᾳ.
Θεὸς γάρ οὐκ ἄχθησεν, οὕτως δέ φέων ἔφυ.
Κύρος δὲ πᾶσι τέταρτος ἴδιως σρετόν.
Πέμπῃθῷ δὲ Μαρδῃθῷ ἥρξεν, αἰρησών πάτησα,
Θεργάναιοι τὸν δέχαμοισι. τὸν δὲ σωτὴρόν
Αρταφρέντος ἔκτινεν ἐπλάσας σὺν δόμοισι
Ξεὺς διδούσας φίλωισιν, οἷς τόδει λεῖον γένεθλος.
Εκτεινος δὲ Μαρδερφεις, ἐβδόμοις τὸν Αρταφρέντος.
Καίγω δέ ἔκυρσα τὸν πέντε ἄνθελον παλα.
Καπερσέτουσα πολλὰ σωτὴρόν παλα.
Αλλ' οὐκανὸν Τοσόνδε πεσοτέβαλον πόλι.
Ξερξης δέ ἐμὸς πᾶς οὐν νέθλος φρεγνεῖ.

Hic repetit initium monarchiæ Persicæ a Kyaxare, & eius filio Astyage, cui successerit victor Cyrus, Cyro Cambyses, Cambysex Mardus, id est,

A id est, Smerdis Magus, dedecus throno Cyti, vt ipse dicit. illi per aliquot dies successerunt alternis septem proceres, Maraphis, Artaphernis, & alij, donec ipse Darius eleetus est. Hæc clare Æschylus: quem illustrem locum præterire piaculum erat. Sed asteriscos initio posuimus, quod deesse quædam omnino constet nobis. Præterea versiculum septimum, τὸ δὲ αὐτὸν Σέστων a tertio loco huc traduximus. Erat enim alieno loco positus. Susa a Kyaxare vastata, a filio Astyage in integrum restituta, non obscure dicit. Hæc nescio an alibi legas: Qui deinceps imperarunt, sunt hi: Artaxerxes ὁ μακεδόνας. Darius ὁ νοθός, Artaxerxes ὁ μικρός. Darius enim Nothus stipatus est duobus Artaxerxis, Longimano, & Memore. Si igitur ex sacris libris probabuero Darium quendam successisse Artaxerxæ, Dario item Artaxerxam alterum: dubium nullum relinquetur, quin medius Darius sit is, qui Nothus dictus est, quod ex pellice natus esset: Artaxerxa autem eum præcedens sit is, qui μακεδόνας dictus fit: Artaxerxa vero alter, is, qui μικρός cognominatus est. Quo concesso, sequitur rursus, vt qui præcessit Artaxerxem, is sit Xerxes ille, celeberrimus hostis Græciæ. Legimus itaque apud Esdram cap. quarto, commate sexto: Regnante Oxyare, initio regni eiusdem, accusationem instituerunt in eos, qui Iudeam & Hierosolyma habitabant. Regnante vero Artaxerxe, Mithridates, Tabeel & alij populares factionis scripserunt Regi Artaxerxae. Vide reliqua. En duo Reges ordine succedentes, Oxyares, vel, vt Iudæi Critici pronuntiant, Aheschvveros & Artaxerxes. Mox in sequentibus dicitur Artaxerxi illi Darius quidam successisse: cuius Darij anno secundo intermissum opus templi repetitum & continuatum. Cui Rex Artaxerxes deinde successit is, qui Nehemiam & Esdram in Iudæam misit. Perspicue ergo Darius, cuius anno secundo opus templi repetitum, is est Darius Nothus stipatus duobus Artaxerxis, Macrochire & Mnemone. Qui autem præcedit Longimanum, is, nisi bardi sumus, est Xerxes, quem Oxyaren vocat Scriptura; nomine scilicet, quo priuatus vocabatur, οἰνοχόης Οξυάρεν, vel, vt Hebræi Maforexæ, οἰνοχόης, Aheschvveros. quod parum refert. Is igitur, siue οἰνοχόης, siue Aheschvveros, est omnino Xerxes magnus terror Græciæ, vir Ester Hebrææ. Primum considera opes eius initio libri Ester, in hæc verba: Ipse est AHASCHWEROS, qui ab India, ad Æthiopiam usque, centum & septendecim prouincias imperabat. Hoc testatur Herodotus, cum Mardonium ita cum Xerxe loquentem inducit: οὐνὸν μὴ δύειν πεῖγμα, Σάκας μὴ ίνδος, & Αἰθιοπας, καὶ Ασυετος, αἵλα τε ἔθνα πολλὰ καὶ μεγάλα οδικόσαντες Πέρσας εἰν, αἵλα διάμην πεζοπότας βαλόμυροι κατασεψαμύροι δέλωις ἔχομύροι. Ελλεις δὲ ιωαρέας αἴδηιν & πρωηνόμετα. Rursus considera interuallum a Nabu-

chodonosoro, ad illum. Kis Beniaminita abductus est Babylonem A-
cum Rege Iechonia. Huius filius Simei. Illius Iairus, pater Mardo-
chæi. Mardochæus vero erat patrueis Ester. En tres ψευδεις a Na-
buchodonosoro, ad Ester Reginam. Et sane a capto Iechonia, ad
διδασκαλιον Ξέρξης, putantur anni 120. Nam quod Annus ille Viter-
biensis sub nomine Philonis non veretur 198 annos Mardochæo at-
tribuere, id eiusmodi est, ut non aliter, quam ab otioso monacho
confictum, & ab indocto praeue interpretatum accipiamus. Nam il-
la verba, *Qui a Rege Babylonia abductus est*, perperam refert non ad
Mardochæi proauum Kis, sed ad Mardochæum ipsum. Sed quid
tergiuersamur? Xerxes est quartus post Cyrum, & proximus ante Ar-
taxerxem. Esdræ iv, 6. 7. Ergo Oxyares & Xerxes, qui Axeste, & Β
Xeste dici debebat, ut iam disputauimus, ex 19, 12, Αὐλων Οξεῖς.
Omnibus vero ad imperium accendentibus nomen mutari moris esse,
supra in nominibus Chaldaicis disputatum est. Sic Artaxerxes Mne-
mon, cum adhuc priuatus esset, vocabatur Αρτάξης & Οδρός. Darius
Nothus prius dicebatur Αχθός, & Οχθός. Ctesias: βασιλεὺς Αχθός,
ἢ μετροπολίτης Δαρεῖος: Eius filius prius Αχθός dictus, in imperio
Αχθός Αρτάξεῖος tranominatus. Apud Iosephum., ut supra monui-
mus, lib. xi, perperam Λαὸς Αρτάξεῖος legitur, pro Αχθός Αρτάξεῖος. De-
nique qui Codomannus prius dicebatur, is in imperio Darius dictus,
ultimo Rex Persarum. Οξεῖς igitur, & Ξέρξης est is, quem Græci Ξέρ-
ξις vocarunt, sicut pro Αρτάξειος, dixerunt Αρτάξεῖος. Sed quid di-
cam de Regina uxore Xerxis? Ea vocabatur Αμισεις, vel, ut alibi re-
perio, Αμισεις. τὴν οὖν ex 14, 7. Similis compositio nominis Αμισεις,
quomodo pater Aman vocatus, ex 14, 9. Αμισεις, Αμισεις, Αμισεις
idem: τὴν οὖν. Sic etiam vocabatur filia Oxyathris fratris Darij Co-
domanni, cuius nomine dicta fuit Amastris illa urbs Pontica etiam ho-
die nomen retinens, ut auctor est Strabo, qui addit: ἦ δὲ οὐ Αμισεις γυνὴ
μήτη Διονοσίου Ηρακλείας τυρείων, θυγάτηρ δὲ Οξυαθρῆς Δαρείου αδελφῆς η
καὶ Αλεξανδροῦ. Apud Aeschylum in Persis Αμισεις est nomen viri: ut di-
ctum sit Αμισεις masculine, Αμισεις feminine, ut πολίτης, πολίτης. Per-
sice autem nescio quod discriminem in scribendo esse possit. Eodem mo-
do Maesens Aeschyllo τὴν οὖν ex 30, 7. Sed Aeschylus Αμισεις, Αμισεις, D-
ambo masculine sunt: Αμισεις, Αμφισβήτη πολύπονον δόμην Νωμῆν.
An dubitatur eam esse Reginam Ester? Sane idem nomen. quæ ita
vocata, cum ad thalamum regis venisset; cum antea Hadassa, hoc est,
Muppim, vocaretur. Nam qui Acastus matrem Xerxis, uxorem Darij
eandem faciunt cum hac Hadassa, quod ad Hebræum πρώτη id nomen
alludere videatur, valde hallucinantur, ut qui eam nuptam ei faciant,
qui erat eius filius. Nam Assuerus est Xerxes. Et hinc hariolantur

Darium

A Darium Hystaspis esse Assuerum : & proinde Darium Assuerum vocandum esse. Alij Reginam Wasti, quam repudiarit Assuerus, esse Atossam : alij Artystonam, quam vxorem duxerit Darius. neque vñquam est finis nugarum. Amastris igitur, siue Amistris, ea est Ester : Ea, inquam, est Ester Regina, quæ populares suos Iudeos ab insidiis Aman vindicauit, cum regem splendidissimo conuiuio exceperisset. quod conuiuum Persice dicebatur τυχα', vt auctor est Herodotus. qui etiam adiicit in eo conuiuio Regibus Persarum non licuisse vlli negare quicquam eorum, quæ a se peterentur. Phanias Peripateticus apud Athenæum lib. II. vocat οὐλεύον αἴσιον. Cum igitur constet Aheschvveros, siue ἀξελέων, esse Xerxem, vides, quam **B** imprudenter Iudei, & quidam nostrorum hominum eos sequuti, Darium Medium huius filium esse scribunt. Alij tres Aheschvveros hariolati sunt. Quid verbis opus est? Aliam Persidem, alios eius Reges commenti sunt. Post Cyrus igitur regem quendam opulentissimum quartum putat Daniel. Aheschvveros est rex ille opulentissimus, & proinde quartus post Cyrus. Quod si quartus post Cyrus, & Xerxes igitur. Huic succedit Artaxeste, ei Dariæos, illi deinde Artaxeste alter. quæ series in Daniele, Esdra, & Nehemia, Zacharia & Haggæo deprehenditur,

*Series Regum Persarum in Daniele,
Nehemia & Esdra.*

C

Cyrus. Daniel. XI. 2.

Cambyses. Daniel. XI. 2.

Smerdis. Daniel. XI. 2.

Darius Hystaspis. Daniel XI. 2. Esdræ IIII. 5.

Xerxes. Daniel. XI. 2. Esdræ IIII. 6. Esther.

Artaxerxes ὁ μακεχθε. Esdræ IIII.

Darius Nothus. Esdræ I V. 24. v.

Artaxerxes ὁ μήμων. Esdræ V I. Nehem. I.

Achos.*

Darius Codomannus. Nehem. XI. 22.

D Manifesta igitur est διαδοχὴ Regum Persarum in sacris libris, atque eadem, quæ in Græcis. Inter Artaxeste secundum, & Darium ultimum, vñus est duntaxat Ochus Artaxestes, scelere ante alios immanior omnes: vñus, inquam, cuius mentio non fit in sacris literis. Cæteri omnes diserte exstant in Daniele, Esdra, Ester, Nehemia, Zacharia, Haggæo. Nullus igitur locus illis Assueris Priscis, Assueris Babyloniis, Assueris Piis, & reliquis, vt Plautus loquitur, Regum mendicabulis, qui ex officina Chronologorum, præsertim ex somniis

Ddd 3 Annij

Annij Viterbiensis prodierunt. Quin nescio qui nuper duos Cyros A nobis genuerunt, alterum filium Darij Medj , alterum Cyrum illum Magnum. Sed $\alpha\lambda\mu\sigma\delta\mu\sigma\varsigma$. Quam vero venusti sunt, qui monstrum geminum ex duobus Regibus, Assuero & Artaxerxe, composuerunt, ut subito in Cyri throno collocatus sit Assuerus Artaxerxes. Id commentum acutum ex commatibus 6, 7, cap. 4 Esdræ fabricatum: cum ibi clare scribatur, primum a Samaritis, Syris & indigenis opus templi interpellatum. Commate 4. Cum tamen nihilominus Zorobabel opus continuaturus esset, & indigenarum conatus eluderet, alio confugerunt hostes Iudæorum. Aulicos subornarunt, qui Iudæos apud Cyrum accusarent. Quare interim cessatum ab opere, adhuc imperante Cyro. Commate 5. Post Cyrum, Cambysen, Smerdim, Da- B rium Hystaspis, cum neque satis esse putarent, eos ab aulicis apud Reges accusari, ipsi vltro accusationi subscripterunt: & nomen Iudæorum Aheschvvero, siue Oxyaræ, hoc est, Xerxi, qui tunc primum ad imperium accesserat, deferunt. Commate 6. Eo mortuo, apud Artaxesten, qui Xerxi successit, iterum Iudæos & eorum proceres accusarunt. Commate 7. Vnde opus templi a reditu Iudæorum & fundamentis iactis, ad secundum annum Darij Nothi, intermissum per annos 107. Sed Chronologi quid designarunt? Ex Aheschvvero sexti commatis, & Artaxeste septimi monstrum illud bicorpor compegerunt, Assuerum Artaxerxem: quo nihil ineptius potest dici, nisi vt in fabulis tricorpores Geryonas Reges, ita in sacris literis bicorpores admittamus. Cum igitur series regum Persidis a Cyro magno, ad Darium Codomannum vltimum deducta sit, hinc colligere licet magnum interuallum, quod inter reditum Hebræorum ex Chaldæa, & annum secundum Darij Nothi interest. Primum Nehemias anno vicesimo Artaxerxis Memoris scribit sese diu inuestigasse librum Genealogiæ eorum, qui cum Zorobabele redierant, eumque post longam inuestigationem tandem sese reperisse. Quo sane indicatur, $\gamma\mu\epsilon\alpha\varsigma$, aut amplius a reditu Hebræorum ad tempus Artaxerxis Memoris transisse. Saltem hoc facto probatur, neminem eorum, qui redierant, tunc superstitem fuisse. Neque tam diligenti Genealogiarum inquisitione opus fuisset, si illi, quorum Genealogiæ in libro D scriptæ erant, aut eorum filij, superfuissent, qui interrogari melius de suo ipsi genere possent, & quorum de se ipsis testimonio maior fides, quam libro haberi poterat. Id certius colligitur ex Esdra, apud quem Darius Nothus iubet Bibliothecas, & Archiuorum forulos diligenter excuti, ut edictum Cyri de reditu Iudæorum reperiatur. Sane hoc omnino indicat, rem vetustissimam fuisse edictum illud, & ante memoriam eorum hominum, qui tunc viuebant, emissum, vt pote cum

A cum eius rei testes nulli superessent in rebus humanis. neque immrito. Magnum enim interuallum a Cyro, ad Darium Nothum. Quod si non aliunde, tamen ex temporibus Assueri, siue Oxyaris probari poterat. Nam a captiuitate, ad Assuerum, $\varphi\omega\alpha$ s tres plus minus fluxisse supra ex libro Ester, & serie Mardochæi probatum est. Assuero, vel Oxyari succedit Artaxerxes. Artaxerxem deinde excipit Darius: ut minimum tres, aut quatuor $\varphi\omega\alpha$ s intersint inter redditum, & initia Darij illius, cuius anno secundo opus templi continuatum. Quare melius hunc hiatum magnum temporis considerassent Chronologi, quam, vt templi continuationem proprius tempora Cyri admouerent, nouos reges in Perside comminiscerentur. Hinc etiam longæuam sequentem Iesuæ summi Sacerdotis, & Zorobabelis ducis colligere licet indubitato Nehemiæ testimonio. Diximus enim quantum interuallum sit a Cyro ad Darium Nothum: neque ignoratur, quantum rursus sit a Dario Notho, ad Darium ultimum. Nehemias a Cyro, ad Darium ultimum, duos tantum duces ponit, Zorobabelem, & seipsum: cap. XII: ita vt a Cyri excessu, ad finem monarchiæ Persicæ, hoc est, per annos minimum 200, duo tantum duces Iudeorum fuerint, magna temeritate illius Annij, qui sub Philonis nomine alios duces post Zorobabelem nominat contra mentem sacrorum librorum. Nam apud Zachariam Prophetam Deus vult a Iesua, & Zorobabele opus templi continuari, a quibus primum inceptum erat: vt alterutrius senecta aliquot paucis annis Mosis ætatem superauerit. Etiam ex verbis ipsius Nehemiæ apparebat, Nehemiam admordum senem decessisse. Nam cum ex ipso constet, eum temporibus regis Darij Nothi vixisse sub Eliasib Pontifice, & ad ultima tempora monarchiæ Persicæ peruenisse, eum maiorem 120 annorum decessisse necesse est. Ab initio enim Darij Nothi, ad cladem Persarum ad Gaugamela, anni sunt non minus 93. Neque vero putas Nehemiam hunc esse eundem cum illo, cuius mentio Esdræ II. 2. Nehem. VII. 7. Alius enim est. & strenue hallucinantur, qui eundem cum hoc faciunt. Sed tamen quanuis Nehemia vnius meminerit Zorobabelis, qui ante se dux fuerit, tamen alios plures ante se fuisse manifesto indicat cap. V. 15. Ex quo fortasse Annius, & Philo Annianus nomina Ducum suorum architectati sint. Certe Nehemia sub Eliasib Pontifice refecit muros Hierosolymorum. Eliasib autem est nepos Iosue Pontificis. Duæ ergo generationes a reductione captiuitatis, ad instaurata moenia, transferant. qui vt minimum sunt anni 144. Totidem vero anni sunt a reductione captiuitatis, ad vicesimum annum Artaxerxis Memoris.

EPOCHÆ XIII ADAR MARDOCHÆI,^A
 ET INSTAVRATIONIS TEMPLI AC
 HIEROSOLYMORVM.

Hi s valide demonstratis, nullus labor est tempora Reginæ Ester, & instaurationem templi ad veras epochas suas reuocare, cum demonstratum sit, Assuerum esse Xerxem, Darium autem, sub quo templum exædificatum, esse illum, cui cōḡomentum fuit Notho. Xerxes igitur anno tertio imperij sui omnes Persidæ & Mediæ proceres conuiuio excipit, cuius conuiuij caussam liber Ester non reddit, sed ex libro v i i Herodoti non difficile est eam colligere. Expeditionem enim in Græciam moliebatur, de qua **B** & omni eius apparatu bellico cum ad proceres imperij retulisset, mox eos illo splendidissimo epulo **C LXXX** dierum prosecutus est. quod facile confirmatur altero conuiuio, quo plebem excepit, tanquam illud esset Δρακτικὸν, vt pote cum longinquam expeditionem adornaret, & longo post tempore populum visurus non esset. Inde fit, ut in libro Ester totum interuallum ab anno tertio, ad septimum, taceatur: quod nimirum intra illud tempus illa expeditio contigerit. Tot argumenta, præter illa, quæ collegimus, conuincunt, Assuerum esse Xerxem, vt de eo neque dubitare possit, nisi qui nullo ingenio est, neque negare, nisi malignus. Statim igitur reuerso ex Græcia Xerxi adducitur Ester mense decimo, sub finem septimi anni Xerxis. Duo **G** decimo autem anno, tertiadecima mensis Adar, supplicium de Amman sumitur; anno Iudaico 3 2 8 7: cuius Nisan fuit 3.8.101. Aprilis tertia. Ergo neomenia Adar gemini feria secunda, Martij quinta, anno periodi Julianæ 4 2 4 0, cyclo Solis duodecimo, Lunæ tertio. Proinde **x i i** Adar fuit **x vii** Martij, Sabbato: cuius tamen Iudæi nullam rationem habuerunt, quominus hostes suos vlciscerentur: quam religionem in tali re facile contemnebant. Erat annus Mundi 3 4 7 6, Ichthyonos vicesima. Zygon antecedens 6. 2 2. 4 2, Septembris xx x. anno Nabonassari 2 7 4, Athyr x x viii. In duobus simillimis casibus Iudæi diuerso modo tempora notarunt. Nam in historia Ester ipsi tempus signant mense Lunari Adar, more suo & **D** Chaldæorum. At in Edicto regis, quod ab eo eblanditus erat **A** man de interficiendis ad internectionem omnibus Iudæis, non est dubium, quin mensis & appellatione fuerit Persica, & quidem æquabilis, non Lunaris, vtique more Persarum, non Iudaico. At in simili re liber tertius Macabæorum, qui vocatur, non Iudaice menses putat, sed Ægyptiace. Inopinatam enim illam opem diuinitus Iudæis contigisse scribit a quinta mensis Epippi, ad septimam. Sane ea con-

A ea contigerunt intra triennium , ex quo Ptolemæus Philopator imperium iniit: intra quod interuallum quinta Epiphi non mota est ex x vii Augusti Juliani in antecedentia. Et quidem primus annus Philopatoris erat 528 Nabonassari, periodi vero Julianæ 4494. Quare quanvis nescimus annum, quo & victoria Philopatori de Antiochœ Magno, & Iudæis summum vitæ discrimen, & postea repentina salus contigit: tamen exploratum nobis est, id x vii Augusti accidisse. Nam Eusebius ignorans verum annum illarum rerum, monet eas in Philopatoris initia conferendas esse. Sed ad librum Ester reuertamur: cuius epocha xiii Adar congruit illi dici, quam illi adscriptimus. Et sane mirandum esset, cum xv Adar non minore cultu obseruanda

B præcipiatur, quam xiv, vt legimus Ester ix, 21, cur hodie tamen eius cultus desierit, nisi sciremus hoc quidem antea obtinuisse, postea vero propter duo Sabbata continua abrogatum fuisse: non quidem nomine duorum Sabbatorum continuorum, sed quia poterat accidere, vt xvi Adar esset Sabbathum. Itaque tunc essent tria Sabbata continua, quod esset valde incommodum. Rursus in libro Ester nulla obseruatio tertiadecimæ Adar indicitur, At hodie illam diem omnes Iudæi insigni iejunio venerantur, quod dicitur ייְהוָה תִּעְבֹּד cuius apparatum & nos quoque apud ipsos Iudæos vidimus. Et sane recentem obseruantiam illam esse oportet, cum, vt diximus, neque sit ex præcepto libri Ester, neque, si fuisset, illam lætitiae dicasset ve-

Ctus Ecclesia Hierosolymitana, ob insignem de Nicanore victoriam: Macabæorum posteriore, xv, 37. Quomodo enim illum diem dicassent lætitiae, si ieuniis exceptus fuisset? Itaque priscis temporibus xiv Adar vocabatur Mardochæus, vt ex eodem loco Macabæorum cognoscimus: vt videatur ne tunc quidem xv diei ratio habita, quanquam ita præcepisset volumen Ester. Quare de quintadecima die aut non diu, ant nunquam obtinuit. Id Festum Mardochæi sere in idem tempus incidere solet, quo Hilaria Christianorum: neque scias, vtris solutior licentia. Adeo apud utrosque periiit pudor. Mittunt Iudæi tunc sibi inuicem partes de conuiuio. Sed & olim Christianos a Iudæis illas capere non pudebat: quare Canon

D septuagesimus nomine Apostolorum id interdicit: εἴπις κληρεύος μασθοί, οὐ έορτάζου μηδ' Ιαδαῖον, οὐ δέχαιτο παῖς αὐτῶν ταὶς ήσορτῆς ξένια, οἶον αἰχματα, οὐ τιεῖτόν π. verius est, vt μετεῖδες illæ quartadecimæ Adar nomine ξένιων intelligantur, quam αἰχματα. Quod autem suspendere solerent Aman, & illius licentiae nomine Christianismo illudere, constat ex Constitutione Honorij & Theodosij Augg. C. de Iud. & Cælic. quæ constitutio integrior extat in Cod. Theod. Atque ha-
ctenus de Assuero, siue, vt postulat recta pronunciatio, Oxyare,
quem

quem Xerxem esse, amplius dubitari non potest. Post cum adiicit A
 Artaxerxes Esdras, iv. 7. & in fine capituli ait, toto tempore Arta-
 xerxis interpellatum fuisse opus, usque ad secundum annum Darij.
 Sane nullus Artaxerxes sequitur Xerxem, praeter Artaxerxes Longi-
 manum; neque illum ullus Darius, praeter eum, qui vocatus est
 Nothus. & quidem post istum Darium, anno vii Artaxerxis, Esdras
 proficiscitur Hierosolyma. Iste igitur Darius medius est inter duos
 Artaxerxes. Est igitur Darius Nothus: in cuius anno secundo ite-
 rum emissum est edictum de reficiendo templo, & consequenter
 Hierosolymis. Quare vi. 14 Esdræ, scriptum est iussu Cyri, Darij,
 & Artaxerxis, Hierosolyma instaurari. Atqui cap. iv. 7, toto tempo-
 re Artaxerxis interpellatur opus. Alius igitur est iste Artaxerxes ca-
 pitis vi. 14, ab illo capituli iv. 7. & quidem eo maxime, quod alter
 Artaxerxes sequitur Oxyaren, siue Xerxem, antecedit Darium: iste
 vero sequitur Darium. Locus est adeo perspicuus de duobus Arta-
 xerxis, ut aliter velle demonstrare, fuerit vero aduersari. Capite iv,
 toto Artaxerxis tempore, ante Darium, disturbatur opus. Capite vi.
 14, Artaxerxis iussu continuatur, post Darium. Hinc igitur mon-
 stra Dariorum Assuerorum, & Assuerorum Artaxerxarum conflata
 sunt ab iis, qui lumen Soli fœnerare volunt. Secundo igitur anno
 Darij Nothi repetitum est Edictum Cyri, quod hostium factione in-
 firmatum fuerat. Esdræ vi. 12. Sexto autem eiusdem anno templum
 exædificatum, quod ab ultimis annis Cyri, usque ad illud tempus in-
 terpellatum fuerat annis 105, quæ sunt Hebdomades annales quin-
 decim. Additur dies, quo absolutum opus templi, & encænia cele-
 brata; nempe tertia Adar anni sexti Darij. Esdræ vii. 15. Erat igitur
 annus periodi Julianæ 4294, cyclo Lunæ xix, Solis x: Iudæorum
 hodiernus 3341. cuius Tisri, 7. i. 464, undecima Septembribus: annus
 communis abundans. Ergo neomenia Adar feria II, Februarij septima.
 Quare Encænia contigerunt nona Februarij, feria quarta: Hydronos
 quintadecima anni a conditu rerum 3530: cuius Zygōn, 5. 6. 52, Se-
 ptembris xxix. anno Nabonassari 328, Athyr sexta. Hunc Darium se-
 quitur Artaxerxes. Et quia ille Darius demonstratus est esse is, cui co-
 gnomentum fuit Notho, ergo iste Artaxerxes est is, cui cognomen fuit D
 $\mu\mu\mu\mu\mu$: in cuius anno septimo Esdras profectus est Hierosolyma, &
 in cuius vicesimo Nehemias moenia Hierosolymorum refecit: quod
 non licuisse, per hostes Iudæorum, sub altero Artaxerxe, nemo du-
 bitare potest, qui accurate caput iv Esdræ legerit. Ideo ille Artaxer-
 xes est aliud ab eo, cuius mentio cap. vi. 14, & tempore & causa; ut
 iam ostensum est. Annus igitur vicesimus Artaxerxis Memoris inci-
 pit a fine hiemis anni 4328 periodi Julianæ: qui erat Iudaicus 3375.
 Tisri

A Tisri sequens anni 3376 fuit 4.19. 403, feria quinta, Septembris xv, cyclo Lunæ xv, Solis xvi: Ergo neomenia antecedentis Elul feria quarta, Augusti xvii. Et proinde xxv Elul, Septembris decima, feria septima, qua nihil reliquum supererat de opere. Itaque vespere parasceues antecedente absoluta fuerunt moenia, quo tempore init Sabbathum. Nehemiæ vi, 15, anno Mundi 3564, Parthenonos xiii, Zygōn antecedens 4.6.57, Septembris xxix. anno Nabonassari 362, Payni xvii. Vicesima nona illius Septembris, quæ erat neomenia Zygōn, prima Scenopegia celebrata, post redditum Iudæorum: excepta illa, quam Iosue filius Iosedek celebrait. Esdr. iii. 4. quod clare patet ex viii. 15. 16. 17 Nehemiæ.

B vi Octobris erat xxii Tisri, octaua ἡκατηνῆς, quæ dicitur תְּרִיעָה: viii Octobris, xxiv Tisri, dies sabbathi, qua ciliciis induiti operati sunt ieuniis, & semen alienigenarum a populo Dei separatum. cap. ix: i. Atque ea die fœdus nouum coram Deo initum de religione, & cultu Dei, & legis ac solennium obseruatione. Nam haec tenus pleraque desita erant ob longinquum tempus deportationis. Cæptum autem opus mœnium xiii Tamuz, feria secunda. A vicesima tertia Tamuz, ad xxv Elul, sunt dies 61. in quibus sunt Sabbata nouem: quibus detractis de 61, remanent 52 dies, quibus incredibili diligentia moenia constructa. Nehemiæ vi. 15. Hoc est, quod Danielis ix, 25 dicitur: moenia illa angustis spatiis temporum refectum iri. In

Cvltimo capite Nehemias dicit se post hæc rediisse in Persidem, quemadmodum Regi ac reginæ pollicitus erat. cap. primo. 6. Deinde adiicit, anno xxxii Artaxerxis Hierosolyma reuertisse: qui erat annus periodi Julianæ 4340. a quo, ad cladem Darij ad Gaugamela, anni sunt LXII. Certe eius Darij mentio est cap. xi. 22, sub Iaddua Pontifice: quem Alexandro victori obuiam processisse gratulatum, supra ex Iosepho retulimus. Desinant ergo velitari, qui hunc Artaxerxem Longimanum faciunt, & Darium illum filium Hystaspis, non autem Nothum intelligunt.

D EPILOGISMVS HEBDOMADVM DANIELIS.

NIHI L iam dubium in temporibus Regum Persarum relictum esse confido; quod quidem faciat ad eorum epochas cum sacris libris comparandas. Nam in ipsorum regum epochis nullum unquam dubium fuit a Cyro illo primo, ad Alexandri victoriam ad Gaugamela. Sed totum discriminem erat, eas posse ad sacram historiam singillatim referre. Supereft ultimus ille ἀρχαρχος, & labor, ut quibusdam videtur, Herculeus, ut ego censco, leuissimus, Hebdomadum

domadum Danielis caput , & initium deprehendere. Nam in initio A
tio capiendo vt totum est opera&precium , ita opera luditur in eius
ignoratione. Errores omnium omnes enumerares, neque mei otij est,
neque huius loci. Duos aut tres tantum perstringemus. Primus error
eorum, qui Herodis initio Hebdomadas illas finiunt, adducti Iacobi
Patriarchæ oraculo: *Non auferetur sceptrum de Iuda, neque Legis-
lator de medio pedum eius, donec venerit s I L O.* Volunt hoc vaticinium
adimpletum, cum Herodes ἀλλόφυλος, patre Idumæo genitus, inua-
sit regnum Iudæorum , imperfecto legitimo Rege Antigono ultimo
stirpis Hasmunæorum. Annus initij Herodis in periodo Iuliana 4675:
de quibus si retro retraxas 490 , peruenietur ad secundum annum
Cambysis , qui est periodi Iulianæ 4187. Sed quid Cambyses ad Heb-
domadas Danielis? Non enim, vt inquit ille, erat in hoc albo. Imo
quid Hebdomadibus istis cum initio Herodis , xx x vii annis ante
natalem Regis Messiae ? Quid hoc est, quam sacra vaticinia pro pi-
la habere , & sua somnia narrare, non sacra interpretari ? Quid me-
rent, qui ita censem , aut qui illa patienter legunt ? Alij incipiunt
ab anno secundo Darij filij Hyrcaspis, idque ex vi ca. Esdræ, vt qui-
dem ipsi interpretantur. Annus secundus Darij filij Hyrcaspis 4194
in periodo Iuliana. Ergo annus 4683, aut 4684 est terminus Heb-
domadum , qui est annus primus Augustorum Ægyptiacus. Sed an-
nus primus Actiacus Ægyptiorum non magis pertinet ad Hebdo-
madas Danielis , vt pote annis x x v i i ante natalem Regis Messiae, C
quam initium Herodis , annis x x x v i ante eundem natalem. To-
lerabilius eorum commentum , qui Hebdomadas ordiuntur a septi-
mo anno Artaxerxæ Longimani : qui erat annus periodi Iulianæ
4256. Et proinde finis Hebdomadum fuerit annus 4746, quo pas-
sus Dominus. Nihilo tamen consultius ab illis factum. Nam quo au-
ctore ab Artaxerxe Longimano illas ordiuntur ? Nam si ille Arta-
ixerxes non est is , de quo sentit Esdras vii, 6, frustra a v i i anno Ar-
taxerxis initium harum Hebdomadum capiunt. Africanus priscus &
eruditus scriptor , libro quinto de Temporibus putare instituit Heb-
domadas a vicesimo anno Artaxerxis Longimani , anno regni Per-
sarum , vt ipse putat , c x v. Annus primus Cyri in periodo Iuliana D
4154. Annus vicesimus Artaxerxis 4269. differentia c x v. In quo
haec tenus constat illi ratio temporis. 490 anni cum 4269 compositi
constituunt annum periodi Iulianæ 4759 , qui erat quadragesimus
sextus annus Christi Dionysianus, undecimus post passionem. Quid
mysterij putemus esse in anno duodecimo a passione ? Nullum, si
quidem sapimus. Sed Hieronymus addit ex eodem Africano vice-
simum Artaxerxis Longimani fuisse c xx c v capti Sedekiaæ. Legen-
dum

A dum c x l v. Et sane peccat vsu idiotismi, qui annum xx Artaxerxis dicat esse c x l v capti Sedekiæ; cum id sit potius interiuallum, a capto Sedekia, ad xx Artaxerxis, non autem c x l v annus currentis capti Sedekiæ. Sed nescio, quomodo probabit commentum suum. Ait 490 annos esse simplices Lunares sine Embolismo, eosque ad rationem annorum Iulianorum redactos esse 475: Et totidem annos esse a vicesimo anno Artaxerxis Longimani, ad xv annum Tiberij. Nos & 475 annos a xx Artaxerxis Longimani, ad xv Tiberij, interesse negamus, cum sint tantum 473 absoluti: & 475 annos Iulianos esse 490 Arabicos, cum summæ desint menses quinque absoluti. Præterea omnes sciunt, illorum annorum usum apud

B Hagarenos, non autem apud Iudeos fuisse. Denique xv annus Tiberij non omnem controversiam sustulerit de negotio Hebdomadum. Ab his omnibus peccatur alterutro modo. Aut enim aliunde, quam ab edicto incipiunt: aut ab edicto quidem; sed non ab anno secundo eius principis, qui edictum fecit. Tria fuerunt edicta instaurandorum Hierosolymorum & templi, & quidem trium Regum; Cyri, Darij Nothi, Artaxerxis Memoris. Esdræ vi.14. Nam ibi verbo Chaldaico Edictum vocatur ☰: vt omnino non simplicem permisum ædificandi aut instaurandi Hierosolyma, sed sanctionem intelligamus. Hoc enim plane verbum ☰ significat. Atqui expressa duo sunt, & solennibus suis verbis concepta, Cyri quidem Esdræ i. 2. & vi. 3. Darij autem vi.ii. Artaxerxis vero rescriptum habens edicti vigorem vii.ii. Audiamus ipsum Prophetam. Scito, inquit, ε intellige: *A pronunciatione sermonis ad reducendum & edificandum Hierosolyma.* Hebraismus. Latine ita est: scito ε aduerte: *Ab emissione edicti de instaurandis Hierosolymis.* Non potest esse edictum Cyri: quanuis similis hallucinatio extet apud vetustiores Ecclesiasticos. Nam inde putati anni 490 desinunt paulo ante initium Herodis. quod iam confutatum est. Ab Artaxerxis Memoris anno primo idem anni contexti desinunt in annum primum Agonis Capitolini Domitiani. Quod est ridiculum: Multo iocularius erit, si ab anno ciuius vii, aut xx id fiat. Ab Edicto igitur Darij Nothi, hoc est, ab

C eius anno secundo. Satis enim ex his, quæ demonstrauimus, constare debet, eum esse Darium Nothum. Nam frustra velitantur, qui Darium Hyrcaspis intelligunt. Ostendimus enim incommodum: quod 490 anni a seculo anno Darij Hyrcaspis desinunt in annum primum Actiacum. Deinde, quod est validissimum telum, septuaginta iam annis ante secundum huius Darij annum, ieunia quinti & septimi mensis instituta erant: quæ non potuerunt nisi ab Ecclesia, & proinde nullibi nisi Hierosolymis institui, vsu sacrificiorum obtinente.

Ecc Ecclesia

Ecclesia quidem fuit semper & in exilio ; sed sine argumentis aut in signibus Ecclesiæ , sacrificiorum operatione , & solennium celebratione. Quod enim nulla solennia celebrarint in exilio , argumento sit scenopegia illa nobilis , quam supra diximus xx anno Artaxerxis Memoris celebratam ; cuius cultus non solum desitus erat , sed etiam obliuioni traditus. Nehemiæ viii.15.16. quanquam semel antea celebrata fuerat sub Iesu filio Iosedek. Esdræ iii. 4. Rursus Daniel a quarta die Nisan ; ad xxiv eiusdem mensis iciunat. Ergo xiv Nisan Pascha non celebrauit. Daniel x.2.3.4. Præterea Esdras migrat xii mensis Nisan ex fluvio Ahaua , neque celebrat Pascha : saltem ne Azyma quidem comedit , vt hodie omnes Iudæi faciunt , & Samaritæ , vbiunque terrarum sint : qui Azyma & Intyba comedere B vocant παχατίζειν. Nulla ergo solennia ; aut iciunia in deportatione instituerunt , sed in Palæstina , iam altari stante , & iugi sacrificio obtinente , illa instituta sunt. Propterea Zachariæ vii.5 dicitur: *Quomodo vos plangebatis in quinto & septimo mensibus ab hinc annos septuaginta?* Ante septuaginta annos ait illa ieunia instituta , cum is esset annus Darij secundus. Annus Darij Hystaspis secundus 4194 in periodo Iuliana. Septuaginta anni retexti retro desinunt in annum quartum capti Sedekiæ , quo nulla erat Ecclesia in Palæstina. Atqui apud Zachariam dicitur , & illum esse annum septuagesimum ab illorum ieuniorum institutione , & in eo loco , hoc est , Hierosolymis per septuaginta annos celebrata , idque ab ipsis , quos alloquitur Propheta. Quomodo potest esse is Darius filius Hystaspis? At septuaginta anni retro a secundo Darij Nothi retexti desinunt in xxviii Darij Hystaspis , quo tempore Iudæi non meliore conditione erant , ac cum essent adhuc in Babylonia : utpote quibus templum Dei construere , & mœnia Hierosolymorum reficere non licebat. Itaq; tunc ieunia illa instituta. Propterea Angelus apud eundem Zachariam 1. 12 , ita super calamitosissimo statu Iudæorum Deum obtestatur : *Domine Deus exercituum , quousque non miseraberis Hierosolyma , & urbes Iuda , quibus iratus es , iam hic agitur annus septuagesimus?* An dicit Deum non miserari vrbes Iuda , quas tamen reficere permittebatur ex Edicto Cyri ? De interpellatione operis igitur conqueritur: D quæ ab hinc septuaginta annis maiore hostium conatu facta erat , quam antea. Quare Darius is , cuius anno secundo edictum emissum , de instaurando templo ex priore edicto Cyri ; is , inquam , Darius est alias a Dario filio Hystaspis. Est igitur Darius Nothus. Quid igitur , inquiunt , faciemus illo loco Haggæi Prophetæ ii. 4 ? *Quis inter vos superstes , qui vidit domum hanc in maiestate sua priore? Quod vero vos eam videtis , an non id tanquam nihil in oculis vestris?*

Nam

A Nam ab excidio templi, & casu Sedekiæ, ad annum secundum Darij Nothi, quo hæc Propheta scribebat, fluxerant anni 176: qui excedunt interuallum vitæ humanæ vel maximum. Atqui nos respondeamus, ex his verbis colligi non posse aliquem tum ex illis, qui dominum priorem viderant, superstitem fuisse: sed proinde accipiendum, quasi diceret: O si quis vestrum prioris domus gloriam vidisset, eam cum ista contendens, quam nihili hanc faceret? Simile in Euangelio: τίς ἐστιν ἐξ ὑμῶν αὐτὸν Ἰησοῦς, ὁς ἐξεῖται περὶ ἡμῶν οὗτός τοις σαβαὼν εἰς βόρεον, καὶ καρένει αὐτόν, καὶ ἔγειται; Hoc est, εἴ τινος ἐξ ὑμῶν περὶ ἡμῶν εἰς βόρεον ἐμπέσῃ. Simile omnino & illud: τίς ἐστιν ἐξ ὑμῶν αὐτὸν Ἰησοῦς, ὁν αὐτὸν οὐ καὶ αὐτὸν αἴτιον. Hoc est, εἴ τινος υμῶν οὐδὲ αὐτὸν αἴτιον αὐτὸν αἴτιον.

B τὸν αἴτιον. Neque potest melior huius loci Haggæi declaratio adferri. At ex edicto Cyri, ad secundum annum Darij Nothi, anni intersunt plus minus c vii. Zerubabel, & Iosua missi sunt edicto Cyri. ecce iidem adhuc viuunt post annos c vi? Quid? an hoc videtur mirum? An est nouum exemplum in sacra historia, homines, praesertim quos Deus præfecerit populo suo, atque Ecclesiæ suæ, transcedere annos cxxx? Hæc obiectio alicuius momenti est, ad suspenderam sententiam nostram, sed non ad infirmandam. An non hominem videmus homines cxx annorum, omnibus sensibus integris? Nos miraculi loco non habemus mulierem gemellos parere, & tamen rariores gemelliparas videas quam homines, qui ex annos exce-

C dant. Stephanus de Bonaire vir nobilis Castellaris Dominus, matris meæ magnus auunculus, vixit plusquam interest inter solutionem captiuitatis, & secundum annum Darij Nothi. Is Stephanus maior annorum sexaginta vxorem duxit. Decessit relicto Stephano nepote ex filio maiore annorum viginti quinque. Hinc possumus coniicere quid ætatis esset, cum decederet. Quamuis me puerulo et viuis excessit, tamen eius memoria adhuc recens est in Nitiobrigibus etiam apud iuniores, qui illum nunquam viderunt. quem si prodigiosa longæuitas non adeo commendasset, tamen sapientia eius tanta erat, ut eo nomine eius memoria immortalis esse debuerit. Accedit miraculo, quod nunquam ægrotauit, ne minimo quidem dolore capitum,

D aut alia μαλακίᾳ tentatus vñquam fuit. Homo abstemius, omnium functionum, præterquam solius auditus, integrum tenorem ad ultimam vitæ calcem perpetuauit. Sed videant longæuitatis exempla, quibus commodum est, apud Plinium libro vii, & Phlegontem Trallianum. Iij non poterunt mirari de Iosue, Zerubabel, & Nehemia. Obiectio igitur de longæuitate nihili est. Et omnia hæc eluduntur iis, quæ supra adduximus. quod scilicet, si iste Darius est filius Hystraspis, non autem is, qui Nothus cognominatus est, anni 490

Ecc 2 ab eius

ab eius secundo anno continuati desinunt in tempus alienum a proposito, nempe in annum primum Actiacum. Ex his quoque sequitur. Nehemiam cognomine Hathirsatham, filium Hecaliæ, qui muros Hierosolymorum refecit, illum, inquam, non esse eundem cum eo Nehemia, cuius mentio Esdræ 11. 2. neque eundem esse cum Hathirsatha, cuius itidem mentio eodem cap. 11. 63. Nehem. vii. 65. 70. Nam Nehemia instaurator mœnium Hierosolymorum peruenit ad tempora Alexandri Magni. Quod si esset idem Nehemia, cur non Esdræ quoque mentio facta esset? Nehemias filius Hecaliæ nunquam pedem posuerat in Palæstina ante x x annum Artaxerxis Memoris, vt neque Esdras ante vii eiusdem Regis. Sed caput XII Nehemias recte distinguit omnes, qui ab exilio reuersi sunt, secundum sæcula sua: quod quidem caput maxime obtundit os pertinaciæ. Sed nunc videamus initium Hebdomadum apud ipsum Prophetam: **מִצְרָיִם דָּבָר לְחַשֵּׁב וְלִבְנֹתֶת יְרוּשָׁלָם**. Omnia interpretum hæc est mens, vt ita intelligent: Ab exitu verbi ad reducendum & ædificandum Hierosolyma. Hoc est: a publicatione Edicti de instaurandis, & ædificandis Hierosolymis. Et sane nihil aliud voluit Daniel. Sed tamen in verbo **לְחַשֵּׁב**, cum quo accusatum Hierosolyma construunt, ego ab illis discedo: quanuis hæc veterum & recentiorum sit sententia. Tertullianus vertit, ad integrandum Hierosolyma. Neque aliter hodierni interpretes, & Iudæi. Nos vero negamus esse ad instaurandum, aut integrandum Hierosolyma, aut ita construendum esse. Est enim Hebraismus, cuius vel mediocriter periti sciunt in ea lingua verbum **שׁׂוֹב**, id est, reuerti, significare iterationem eius verbi cum quo coniungitur. Quis enim nescit, Reuertar & construam, Hebraice dictum pro, Iterum construam? Sic infra **תְּשׁׂוֹב וְנִבְנָתָה** Reuertetur & ædificabitur: hoc est, iterum ædificabitur. Iudæi, qui iterum ædificabant, dicuntur reuerti, & ædificare: Reges, qui hoc sinebant, aut iubebant, dicuntur facere reuerti ad construendum, id est, iubere iterum construere. Igitur **שְׁבִיָּס לִבְנָתֶת יְרוּשָׁלָם** est Edictum imperans iterum construere Hierosolyma. Iudæi dicuntur **שְׁבִיָּס**. Reuertentes ad ædificandum, id est, iterum ædificantes. At rex dicitur **לִבְנָתֶת** faciens reuerti Iudeos ad ædificandum: id est, iubens eos iterum ædificare. Rex autem ille, vt diximus, est Darius Nothus. Et quare ille potius, quam Cyrus? Quia Cyri Edictum exiguo effectu fuit. hoc autem plenum ius Hebraicis Templum & Hierosolyma construendi dedit. Sequitur apud Danielem diuisio hebdomadum sexaginta duæ, septem, & vna. Summa, septuaginta hebdomades. In qua diuisione alij mysterium esse putant, alij interualla continuata esse: vt primo

A primo ab edicto Darij septem sint putandæ Hebdomades: deinde hinc sexaginta duæ: postremo vna. Nos vtrumque negamus. Nam partitio hæc Hebdomadum nihilo arcaniorem sensum habet, quam diuisio Minæ in 25, 20, 15 siclos apud XLV. 12 Ezekielis, quæ summa sunt sexaginta sicli. Continuationem autem interuallorum per hanc diuisionem hebdomadum nullam fieri posse hinc sequitur, quod & diuisio arbitraria est, vt diuisio Minæ apud Ezekielem, & temporum interualla alia sunt in historia Hebdomadum, alia in diuisione Hebdomadum. Nam in hebdomadibus mentio fit passionis Christi, item excidij Hierosolymorum. Quod interuallum est annorum 37 duntaxat. Atqui neque 37 annorum hic mentio fit, neque 37 anni

B est septenarius numerus: sed biennium est supra quinque Hebdomadas. Neque igitur partitionis ratio habenda, neque hic vlla est interuallorum continuatio. Rursus Septimanæ istæ non sunt ciuiles aut legitimæ: hoc est, non pertinent ad Sabbaticam hebdomadam annorum. Nam Christus passus est anno sexto Hebdomadis ciuilis, & Hierosolyma anno primo deleta, quæ tamen anno Sabbatico diruta a Nabuchodonosoro. Et templum anno Sabbatico dedicatum, & anno Sabbatico conflagratum. Post sexaginta duas hebdomadas, septem, & vnam, addit Propheta: יְהִי שְׁבִירָתְךָ כַּחֲנָמָתְךָ וְעַמְּךָ אֶלְמָנָתְךָ תְּבִרֵא. Et dimidium hebdomadis abolebit sacrificium. Dicunt dimidium hebdomadis singulariæ, cuius proxime facta est mentio,

C hic intelligi: quod vt facerent, in caussa fuit articulus ὀρεικὸς ΗΕ: Sed pace grauissimorum & doctissimorum virorum, hic articulus nihil agit, neque ὀρεικὸς intelligendum de septimana proxime antecedenti; sed indefinite, dimidium vnius septimanæ. Nota paupertas sermonis Latini propter articulorum defectum. Idioma Hebraicum, Græcum, Arabicum, Italicum, Hispanicum, Gallicum, Teutonicum exprimit id, quod Latinitas non potest. Exemplum: Latine dicimus drachmam esse centesimam partem Minæ. Sed diuersæ sunt minæ, & quidem omnes inæquales. Neque scis, vtrum de ea, quam proxime fortasse nominasti, intelligas, an de alia maiore, aut minore. Si Græce dicam ἀρχὴν ἑκατομόερον μιᾶς: generaliter loquor. Si

D dico, ὁ ἀρχὴν ἑκατομόερον μιᾶς, intelligo de ea, de qua aut locutus sum, aut de qua tu scis me velle loqui. In vulgari sermone, puta Italico, aliud est dicere, la terza parte d' uno scudo; aliud, la terza parte dello scudo. Nam per hoc nomen VNVM, generaliter: & per articulum, definite loquimur tam Italice, quam Hispanice, Gallice, aut Teutonice. Sed Hebraismus, mira locutione cum construit partes cum suo toto, addit articulum Emphaticum ΗΕ. vt ἡ τέταρτη τιμὴν ἑκατομόερον τὸ Εφα, sextans ipsius Ephæ, cum dicendum fuerit, sextans vnius Ephæ

de nulla enim Ephra ante locutus est. Ezek. XLVI. 14. Item וְיָמֵינוּ בְּעַמּוֹת A: Triens ipsius Hin. At volebat dicere, Triens vnius Hin. Nam antea nulla mentio Hin. Ezekiel XLV. II. Et ibidem וְיָמֵינוּ בְּעַמּוֹת B: Batum est decima pars ipsius Homer, hoc est, vnius Homer. Item וְיָמֵינוּ בְּעַמּוֹת C: decima pars ipsius Homer, pro vnius Homer. Sed illud illustre exemplum Exodi XXX. 13. וְיָמֵינוּ בְּעַמּוֹת D: dimidium ipsius Sicli, hoc est, vnius Sicli. Nullum enim Siclum antea nominarat. Nolo huc plura exempla adducere, cum tamen plurima eiusmodi in Bibliis sacris occurrant. Igitur hic וְיָמֵינוּ בְּעַמּוֹת E: dimidium ipsius Septimanæ est dimidium vnius Septimanæ generaliter & indefinite, ex proprietate Hebraismi. quo nihil verius est. Partitio igitur Hebdomadum apud Danielem ita est: dimidia, vna, septem, sexaginta duæ. Sunt igitur anni 49 $\frac{1}{2}$. Ista dimidia septimana, excurrens supra summam septuaginta, omnium tam veterum, quam recentiorum oculatissimam vigilantiam effugit. At nos illam iure asserimus; & auctori suo restituimus. Ita igitur Gallice vertendum: *La moitié d'une semaine: non autem, la moitié de cette semaine ou d'icelle semaine.* Nam & falsum est, & mihi olim imposuit. Quod si exprimentur erat articulus, omnino vera erat interpretatio, quam priori editione attulimus: dimidium septimanæ Christum prædicasse, & dimidio sublatum iuge sacrificium. Nam quamvis disiuncta sint tempora; tamen numero coniuncta sunt, nisi velimus negare, duos semisses a sem constituerent. Quod tamen visum est ioculare multis, qui meam priorem interpretationem legerunt. Mercator quidam Tolosa Burdegalam profectus, putat a profectione sua, ad redditum, septem septimanas, sex negotiatus est Burdegalæ: dimidiæ impendit in abitu, alteram dimidiæ in redditu. Disiuncta sunt tempora profectionis & redditus. Quæro ab istis Criticis, duæ illæ dimidiæ septimanæ toto interuallo negotiationis a se dissitæ coniungendæne sint numero, necne? Qui septem septimanas putat a profectione, ad redditum, & sex imputat negotiationi, an ideo excipiet septimam a numero, quia diuisa est tempore? Hæc non merebant confutari. Sed ideo monui, ut intelligant isti, si articuli וְיָמֵינוּ בְּעַמּוֹת ratio habenda fuisset, nullam meliorem D: hac interpretatione adduci posse. Quam acuti sunt isti Censores! Sed valeant, non est res nobis cum illis. Iam igitur prehendimus initium Hebdomadum a secundo Darij Nothi. item constat, ab eo initio 49 $\frac{1}{2}$ annos putandos esse. Id est, annum 494 currentem esse finem huius temporis a Daniele designati. Annus secundus Darij Nothi 4290 in periodo Iuliana, cyclo Lunæ xv. Igitur xiv addenda anno 494 currenti, ad methodum Lunæ. Proinde annus 494 currens

A currens a secundo anno Darij Nothi, est cyclus xiv Lunæ. Nam sanci anni 494, sunt cycli Lunares 26 absoluti. Totidem igitur cycli sunt a secundo anno Darij Nothi, ad exitum temporis a Daniele definiti. Sed audiamus Danielem ipsum:

SEPTVAGINTA HEBDOMADES DETERMINATAE SVNT SVPER POPVL

TVO ET SANCTA CIVITATE TVA. Includit excidium Hierosolymorum in hoc interuallum.

Septuaginta igitur Hebdomades cum dimidia desinunt in excidio Hierosolymorum, teste ipso Daniele, quo quis melior interpres ipsius?

B A secundo anno Darij Nothi, ad excidium Hierosolymorum, sunt anni 493 absoluti, ut ex libro v

conicere potes. Hierosolyma deleta cyclo Lunæ xiv. Iam ostendimus

494 annum currentem a Dario Notho esse quartumdecimum annum cycli. Omnia igitur conueniunt. Annus secundus Darij Nothi 4290.

Adde 493 absolutos. Habes annum periodi Julianæ 4783, qui profecto est annus Hierosolymorum deletorum, cyclo

Lunæ xiii, Solis xxii, ut habes libro v. Itaque initium Hebdomadum, Edictum Darij Nothi, Daniel ix. 25: finis, βδέλυγμα ζεν-

μάστως. ix. 27. Matthæi xxviii. 15. Marci xiii. 14. Lucæ xxi. 20:

Addit, POST HEBDOMADAS SEXAGINTA DVAS CÆ-

DET VR MESSIAS. Annus passionis in periodo Julianæ 4746:

C De quibus si retexantur anni 434, quæ sunt septimanæ sexaginta

duæ, peruenietur ad annum periodi Julianæ 4313, qui est annus

quintus Artaxerxis Memoris, qui tertium a Cyro Rescriptum ad Sa-

trapas Syriæ dedit de instaurandis Hierosolymis, & sumptibus in sacri-

ficia templi erogandis. Quare sine ullo dubio Artaxerxes Memor anno

v imperij sui rescriptum illud dedit: a quo tempore, usque ad finem

sexti anni, Esdras indixit profectionem popularibus suis. Itaque ad ap-

paratum omnem itineris, ad colligenda vasa, ad exciendos vindicun-

que Iudeos, opus fuit ut minimum biennio. Septem reliquæ septima-

næ quo pertineant, neque Daniel definiuit, neque ego scio. Sed inter-

rupta esse hæc interualla, non autem continua, & supra demonstra-

uimus, & res ipsa loquitur. Ab anno periodi Julianæ 4290, ad an-

D num 4313, id est, ab Edicto Darij Nothi, ad Rescriptum Artaxerxis

Memoris, anni sunt xxii, qui sunt longe minores septem hebdomadi-

bus, & ipsi non sunt septenarij. Ego non dubito eos 49 vacare; hoc est,

non habere epocham, ad quam referantur. Septimana autem illa, quæ

confirmabit fœdus, dupliciter accipi potest: aut enim integra, aut di-

uisa non quidem tempore, sed causa. Integra post passionem: diuisa,

dimidium ante, alterum dimidium post passionem. Sed quæ aëta vel

gesta illi tempori attribuenda sint, viderint eruditiores. Mihi satis

est, hæc a tyrannide Scriptorum nostri temporis vindicasse, Regibus

Persidos sua tempora in sacris libris assignasse, verba Danielis ex mente ipsius explicasse, nihil de nostro attulisse, commenta vaniloquorum hominum confutasse. Ergo 490 anni a secundo anno Darij Nothi desinunt in anni duodecimi Neroniani initia, iam tum Iudeis bellum crepantibus, & aperte a Romanis desciscentibus: a quo tempore, ad excidium templi, anni sunt tres cum semisse, nimirum dimidium septimanæ, quod excurrit supra summam annorum 490, ut perspicue demonstratum est. Causa ignorati epilogismi Hebdomadum nata est ex audacia interpretum, qui instituunt alium finem Hebdomadum ab eo, quem Daniel prescribit. Daniel enim ita clare loquitur, ut & puer o pateat, eas Hebdomadas in Hierosolymorum desolatione terminari. Ab edicto igitur instaurandæ vrbis incipiunt, & in eius excidio desinunt. Neque enim frustra caput Hebdomadum ad integrandum statum Hierosolymorum pertinet, cum earum finis ad eiusdem vrbis casum & deletionem conferatur. Neque vero possumus eorum consilium probare, qui contra mentem Danielis finem alium earum statuunt; ut neque eorum, qui aduersus sententiam Hieremias principium septuaginta annorum deportationis aliunde capiunt, quam a capto Iechonia. Non mirum igitur, si illis nostræ rationes nihil sunt, quibus tam facile est Prophetarum verba insuper habere. Neque nos soli initium Hebdomadum a secundo anno Darij Nothi deducimus, cum multi veterum ab eodem capite illas hebdomadas ordiantur. Non mediocriter lætati sumus, cum vidimus eos veteres idem nobiscum sentire. Nos vero ad interpretationem harum rerum nihil de nostro attulimus. Omnia ex veteri historia, quam isti diuini viri adeo aspernantur, depromisimus: nullos reges Persidis commenti sumus. Non eo impudentiae venimus, ut diceremus, Iesum filium Iozedek, summum Pontificem Iudeorum, cum xxxvi annis præfuisse sacerdotio, profectum fuisse ad regem Darium, quo absente, Ioachimus eius filius vicem patris functus sit interea sacerdotio annis octo. cui germanum est deliramentum, Ioachimum, mortuo patre, iterum apud Iudeos sacerdotio functum annis xxviii, usque ad filium Eliasibum, qui cæperit eodem anno sacerdotium administrare, quo Nehemias Hierosolyma venerit. Quæ omnia olen mercem Annianam, & tabernam illam mendaciorum. Non igitur operam nostram luserimus, si nostris lucubrationibus, aut veritatem ab eius hostibus exprimamus, aut saltem ab illis impetremus, ut si nolunt ad seria se conuertere, desinant saltem nugari.

RESI-

DE EMENDAT. TEMPORVM LIB. VI. 609
RESIDVA TEMPORVM. ET DE PRIMORDIIS
A PRISCI FRANCORVM IMPERII.

SVNT & alia temporum analiecta non pauca tam in sacra, quam
externa historia. Ea neque exiguo tempore discuti, neque breui-
bus diatribis comprehendendi possunt, & proprios ac singulares li-
bros sibi deposita: cuiusmodi sunt interualla iudicium Israel, quæ si
illis numeris annorum contexantur, quibus sigillatim in sacris libris
definita sunt, longe maius erit interuallum ab Exodo, ad conditum
templi, quam 479 annorum solidorum, quantorum finitur illud
spatium ab ipsa templi historia. Sed hæc non indigent diligentia no-
Bstra, quod ante nos docti viri hanc operam occuparunt. Quod au-
tem præstitimus in Hebdomadibus Danielis, id in reliquis obscu-
rioribus id genus vnuſquisque experiri potest, præsertim in externa
historia, Græcorum dico, & Romanorum. Sed Græcorum diligentia
nihil reliquum fecit posterorum industriæ ad inuestigationem tem-
porum quo minus in ea laborandum est. In historiæ Romanæ tem-
poribus, a Palilibus primis, ad tempora Domitiani, vt fortasse non
tam accuratam operam præstiterunt viri peritissimi, vt in aliquibus
erratum non sit (& quidem in aliquibus erratum est) sic non adeo
erratum est, vt locus non sit emendationi. Hinc autem ad Consu-
latum Ausonij, neque omnia sana sunt, neque omnibus medicina
Cfieri potest. At a Consulatu Ausonij, ad Iustinianum, omnia paria Con-
sulum conseruata sunt ope Marcellini Comitis v. c. qui vnicō au-
reolo libello magnam a posteritate iniuit gratiam. Discerpto a barba-
ris nationibus imperio, nullarum gentium opes validiores, imperium
illustrius, laus belli maior fuit, quam Francorum. quod quidem ne-
mo negauerit. Sed primordia tanti imperij in tenebris latent, quod
& ex veteribus scriptoribus nullus, qui eas res tradiderit, hodie ex-
tat, præter vnicum Gregorium Turonensem: & quæ ille Episcopus
scriptis prodidit, multum laborant & a sæculi illius, & ab ipsius ho-
minis culpa, qui multa negligenter tractat, & quædam non recte
omittit. Magna tamen illi Scriptori gratia, qui in tanto neglectu
Dhistoriæ, animum ad hæc scribenda appulit. Quare absque eo fo-
ret, metuendum erat, ne fabulosus Hunnibaldus pedem in posses-
sionem illius historiæ poneret, quem in iis, quæ Gregorius tacuit,
sequutus est Sigebertus monachus Gemblacensis. Operæprecium
facturus videor, si in libris Gregorij eam operam ponam, quam
in reliquis præstitimus. Sic & de bono scriptore, & de Gallia
mea bene mereri pro virili conabor. Si igitur singulorum Grego-
rij librorum gesta ad sua tempora conferam, satis hoc fore videbi-

tus

tur ad historiam primorum Franciæ Regum illustrandam , & Annales nostræ Galliæ corrigendos, qui in hac parte multum mendosi sunt. Quia igitur transitus Martini illi est veluti titulus & index temporum, primo tempus excessus illius Episcopi discutiendum : in quo Prosper , & post eum Sigebertus , atque adeo Gregorius hic noster executiunt : cuius hæc verba sunt ex capite x l vi primi libri. *Arcadij vero, & Honori secundo imperij anno, sanctus Martinus Turonorum Episcopus, plenus virtutibus, & sanctitate, præbens infirmis multæ beneficia, octogesimo, & primo etatis sua anno, Episcopatus autem xxvi, apud Condatensem diœcesis sua vicum excedens a seculo, feliciter migravit ad Christum. Transiit autem media nocte, qua dominica habebatur, Attico, Cæsarioque Consulibus.* Inuestigemus ex ipsis verbis, quæ in fine operis collegimus. A primo anno Decij Imp. ad transitum Catiani Episcopi Turonensis, putat annos L. Hinc ad ordinationem Lidorij, xx x vii. porro ad ordinationem Martini, annos xxxiii. quibus adiice tempus episcopatus Martini, annos xxvi, menses iv, dies xxvii. Fiunt anni 146, menses 4, dies 27 : qui si putentur a primo anno Decij, qui erat 250 Christi Dionysianus, Martinus decesserit anno Christi 396, Indictione nona. Sed annus secundus Arcadij & Honori, Attico & Cæsario c o s s . erat Indictio decima, auctore Marcellino Comite, hoc est, annus Christi 397. Itaque uno anno minus dixit: quia iuxta hæc, Martinus Episcopus decessit anno Christi 397, cyclo Solis xiv, litera Domini-C cali D. Proinde vndecima Nouembris fuit feria quarta. Sed ait fuisse Dominicam. Scribit enim decessisse a media nocte, quam noctem sequuta est Dominica. Ergo litera Dominicalis fuit G. proinde Cyclus Solis xii, annus Christi 395. Noli ergo dubitare, quin veram feriam excessus Martini retulerit ex Actis historiæ illius Episcopi, ipsum autem hariolatum esse annum Consulatus Cæsarij & Attici, & addidisse de suo. Constat ergo Martinum decessisse anno Christi 395. quæ epocha tenenda, quod ea , tanquam munimento , computatio omnium temporum Gregorianorum insistat. Quam incertum fuerit tempus obitus huius Episcopi, indicat Sigebertus, qui ait secundum quosdam obiisse anno 399, secundum alios 402. Neutrum autem verum. D Falsum igitur , quod scribit Sigebertus , secundum Prosperum decessisse anno v Arcadij & Honori. Nam quamuis hoc dixit Prosper, tamen anno quinto Arcadij & Honori, id est, Christi 400, vndecima Nouembris fuit Dominica. Prosper autem hoc dicit in paruo Chronico, quod vir clariss. P. Pithœus noster edidit, de quo infra. Nam in veteri codice illius Chronici e regione anni cccc i obitus Martini notatur mendose , vt ex iis, quæ demonstrauimus, constat. Addit

Grego-

A Gregorius, a Passione Domini, ad transitum Martini, esse annos: cccc xii. Idem numerus totidem literis repetitur fine librorum quarti & decimi. Sed facilis lapsus fuit. Legendum enim ccclxii: qui anni 362 annis 33 Christi adiecti fiunt 395. Ergo Martinus bierit anno 396, ut collegimus ex fine libri decimi. Sed id falsum esse iam conuicimus. Constat tamen ccclxii legendum, pro cccc xii. In libro secundo persequitur primordia gentis Francorum: sed nihil certi adsert. Primorum enim regum Faramundi, Hlodionis, Merouei, Hilderici nomina tantum profert: tempus imperij eorum præterit: fortasse, quia nullus scriptor illud definiuerat: quod tamen falsum est. Prosper enim Aquitanus floruit c. L annos ante hunc Grægorium.

Huius extant duo Chronica: Alterum Eusebiano subtextum est; alterum breuissimum ab eruditissimo viro P. Pithœo I. C. nostro editum est, ut iam diximus, sine adiectiōne annorum Christi. sed in quibusdam manuscriptis anni Christi appositi sunt. Prius per paria Consulum digestum est: posterius habet tantum seriem annalem rerum gestarum. Huiusmodi duplices generis plura olim extabant Chronica. In quibus autem digesti erant Consules, ea vocabantur Consularia. Grægorius Turonensis lib. II. cap. ix. *Nam & in Consularibus legimus, Theodomerem Regem Francorum filium Ricimeris quondam, & Ascilam matrem eius gladio imperfectos. Reliqua, in quibus Consules digesti non erant, vocabantur Chronica: quale est hoc Prospere, de quo nunc lo-*

Cquimur. In eo igitur libello Faramundi, Hlodionis, & Merouei notata sunt initia: quæ tanto certius scire potuit, quanto proprius abilis temporibus absuit. Eius enim Chronicon vulgare desinit in Consulatum Valentiniani VI, & Nonij, L X I V annis ante obitum Hlodouei, indictione XIII, qui erat annus Christi 445. At Chronicon Pithœanum desinit in Consulatum Valentiniani VIII, & Anthemij, qui congruit anno Christi 455. Illi igitur fides de rebus Francorum habenda est, non vaniloquo Hunibaldo illi, aut Sigeberto, qui illum aliquando sequitur. In manuscripto igitur Codice istius Chronicorum, e regione anni Christi ccccxxi, hæc leguntur, quæ desunt in Pi-

Dthœana editione: *Hieronymus apud Bethlehem moritur, anno etatis xcvi. Sequenti autem anno ccccxxii apponitur: solis hoc anno facta defectio. Faramundus regnat in Francia. Iam ex Consulari Chronicone Prosperi scimus Hieronymum obiisse Theodosio IX; & Constantio III coss: quæ erat indictione tertia, teste Marcellino Comite v.c. Et proinde fuit annus Christi 420. Ergo defectio Solis contingit anno 421. quod verum est. Defecit enim Sol eo anno x vii Maii, cyclo Lunæ quarto, feria tertia. Initium igitur Faramundi congruit anno Christi Dionysiano 421, non 419, ut est apud Sigebertum.*

tum. Quod Faramundus, non Waramundus scribendum sit, non A monerem, nisi viderem Germanos quosdam doctos viros ita cen suisce. quod in illis ferendum non est. Nam quomodo W potuit in F degenerare? Quid fit FARA, vnde nomen Faramund compostum, pete ex Paulo Longobardo. Francorum enim, Gotorum, Longobardorum, Vandalorum eadem Dialectus fuit, nempe Teutonica. Rursus in manuscripto Codice ad annum ccccxxxiii, hæc leguntur: *Placidia tandem illata optato regno. Hlodius regnat in Francia.* At in Chronico Consulari Prosperi: *Theodosio x i E^g Valentianiano coss. Placidia Augusta, E^g Valentinianus Caesar mira felicitate Iohannem tyrannum opprimunt, E^g regnum victores recipiunt.* Erat indictio viii, teste Marcellino Comite. Proinde is erat annus B Christi 425, non 433, vt perperam anni Christi ibi putantur. Ergo initium Hlodvvin, quem Chlodionem vocant, consurgit ex anno Christi vulgari 425. Itaque quadriennium tantum regnauit Faramundus. Anni vero Christi in veteri codice perturbati sunt, vt dixi. Nam e regione anni ccccxvi, notata est Vandalorum in Africam trajectio. quæ tamen facta est anno Christi ccccxvii. Sed sunt errores librariorum. Denique anno ccccli subnotata sunt: *Bleda Hunnorum Rex Attila fratribus fraude percutitur: cui ipse succedit.* Sed hoc accidit indictione xii, Theodosio xviii, & Albinio coss. vt ex Chronico Consulari didicimus, anno Christi cccccli. Postea sequitur e regione anni ccccli, *Nova inter Orienti consurgit ruina, qua septuaginta non minus ciuitates Hunnorum depradatione vastata, cum nulla ab Occidentalibus fermentur auxilia. Meroueus regnat in Francia.* Hæc contigerunt indictione xv, Ardabure & Calepio coss. item indictione prima, Zenone & Posthumiano, anno Christi cccxlvi. Quare anno Christi 448 cœpit regnare Meroueus, vt etiam exstat in Sigeberto. Indubitata ergo deprehendimus horum regum initia. Ipse enim Prosper Hlodione & Meroueo regnantibus hæc scribebat. Itaque, vt dixi, eius ratio habenda, non aliorum, qui leuibus coniecturis ad ea indaganda nituntur. De Hilderico non mirum si nihil notatum. Hoc enim breue Chronicon desinit ante initia illius regis. Quare pro D incertis ea reliquimus. Ab initio Merouei, ad initium Hlodouei, anni sunt xxxi. Quod si xxiv Hilderico attribuantur, vt censet Aimoinus, ergo vii annos tantum regnauerit Meroueus. Sed hæc incerta. Postquam Gregorius libro secundo de aduentu Hunnorū (qui & Chunni) quædam quasi in antecessum protulit, deinde turbato ordine, ad initia Francorum regreditur. Igitur de aduentu Hunnorū verba faciens ita scribit lib. ii. cap. iii. *Tunc E^g sol teter apparet;*

Aruit, ita ut vix ab eo pars vel tertia eluceret. Credo namque pro tantis sceleribus & effusione sanguinis innocentis, &c. Et sequenti capite: *Multa enim hereses eo tempore Dei Ecclesias impugnabant, de quibus plerumque ultiō diuina data est.* Et reliqua. Videtur a nostro Prospero accepisse, qui sub anno primo Imp. Marciani hæc subnotat: *Hac tempestate valde miserabilis Reipublicæ status apparuit, cum ne una quidem sit absque barbaro cultore Prouincia: & nefanda Arrianorum heresis, qua se nationibus miscuit, Catholica nomen fidei toto orbe diffusa præsumat.* Vides cum loqui de præsentibus. Nam hæc videns scribebat. Ergo primo anno Marciani Imp. Solis defectio fuit, vt notat Gregorius, Valentiniano VII, & Auieno coss. indictione III,

Banno Christi CCCC L. quæ defectio contigit Aprilis XXVII, cyclo Lunæ XIV, Solis XI, feria V. Itaque anno sequenti Gregorius dicit Attilam in Gallias irrupisse, in ipsa sancti Pascha vigilia. Hoc igitur contigit anno Christi CCCC LI, indictione IV, Marciano Aug. & Adelphio coss. In margine Chronicæ Victoris Tununensis Episcopi, Torismundi annus primus annotatur e regione Consulatus Marciani. Torismundus vero filius erat Theodorici in prælio illo Catalauensi intersecti. Quare idem dicit Cassiodorus in suo Consulari:

MARTIANVS AVG. ET ADELPHIVS. His coss. Romani
Actio duce Gothis auxiliaribus contra Attilam in campis Catalaunicis
pugnauerunt, qui virtute Gothorum superatus abscessit. Nam ad-

Cuentu Gothorum auxiliarium cognito Attila, omissa Aurelianorum oppugnatione, ad Matronam flumen castra mouit, & secundum flumen exercitum ducens in campestribus Catalauni oppidi castra posuit, ad locum, qui Mauriacus dicebatur: ubi commissum est illud memorabile prælium. Quare hallucinantur, qui in campis Tolosensis, quibus Cattalanis nomen est, hoc contigisse dicunt. Nam & series gestorum, & nomina locorum repugnant. Aliter enim campi Cattalani, a Cattalanis barbara natione, quæ Tectosagum loca primum, deinde Hispanias insedit, dicti sunt; aliter Campi Catalaunici ab oppido Catalauno. Ut puerilis est error, ita minimo negotio confutatur. Post multa addit Gregorius de quibusdam Episcopis Galliarum, & præsertim de Sidonio Apollinari Augustonemeti Artuernorum Episcopo, qui ex iis, quæ de tempore obitus eius summum viri memorat, nobis præiuit ad annum, quo is decessit, indagandum: Ait diem proximum ab eius obitu, fuisse Dominicam. Iam ex Ecclesia Augustonemensi (Clarum montem vocant) constat cum decessisse XXIII Augusti. Ergo XXIV fuit Dominica, litera Dominicali E. Ex schedio veteri Cluniacensi, in quo erat scriptum eius epitaphium; additum erat obiisse, Zenone imperante. Proculdubio igitur hoc

Fff conti-

contigit anno 480 Christi, cyclo Solis XIII. Nam non videtur anno 486, cyclo Solis XIX. Nimis enim remotum est tempus. In schedo igitur ita scriptum fuit Epitaphium, quod P. Pithœus noster, vir summa & probitate & eruditione, nobis communicavit:

C. SOLLII APOLLINARIS MODESTI SIDONII.

*Sanctis contiguus, sacroque Patri,
Viuit hic meritis Apollinaris,
Inlustris titulis, potens honore,
Rector militiae, forique index,
Mundi inter tumidas quietus undas,
Causarum moderans subinde motus
Leges barbarico dedit furori.
Discordantibus inter arma regnis
Pacem consilio reduxit ampio.
Hac inter tamen & philosophando
Scripsit perpetuis habenda saclis.
Et post talia damna gratiarum
Summi Pontificis sedens cathedram
Mundanos soboli refundit actus.
Quisque hic, dum lacrimis Deum rogabis,
Dextrum funde preces super sepulcrum.
Nulli incognitus, & legendus orbi
Illic Sidonius tibi inuocetur.*

B

C

xii. Kal. Sept. Zenone Imperatore. xii Kal. Sept. ponit, cum Ecclesia Aruernorum a prima usque antiquitate retineat x Kal. Alioqui si obierit xii Kal. hoc fuerit anno Christi quidem 482, imperij autem Zenonianii septimo. Non igitur omittenda erat tanti viri memoria, praesertim cum haec notatio continuet seriem temporum imperij Francorum. Obiit igitur Sidonius anno v. Zenonis Augusti, post consulatum ipsius Zenonis, Fl. Basilio iuniore v.c.c o s. anno secundo Hlodouei, ut postea demonstrabitur, inductione tertia, x Kal. Sept. Sabbato. Ab excessu Martini, ad excessum Hlodovin secundi, D quem Hlodoueum vocat, annos putat c xii. qui etiam numerus non notis, sed verbis conceptus extat apud Adonem Viennensem, ut omnis suspicio erroris absit. Martinus autem obiit anno Christi c c x c v, ut supra demonstratum est. Ergo Hlodoueus, siue Hlodovin secundus obiit anno d vii. Sed ipse putat obitum Martini ab anno c c x c vii, Attico, & Cæsareo c o s s. Hoc pacto Hlodoueus obiit anno Christi d viii. Hoc demonstrandum est. In tertio Concilio Aurelia-

A Aurelianensi, in fine ita scriptum est: *Die Nonarum mensis tertij quarto, Paulino iuniore, viro clarissimo Consule, anno Domini Hildeberti xxvi.* Iste Paulinus fuit Consul cum Iustiniano quartum Consule, indictione XII, & proinde anno Christi DXXXIV, cyclo Lunæ tertio. Si annus XXVI Hildeberti Hlodouei filij erat tertius cycli, ergo primus eiusdem Regis erat XVI cycli, & proinde cœpit regnare anno 509, quo scilicet pater obiit. Rursus in quinto Concilio Aurelianensi ita legimus: *Concilium Aurelianense quintum circa tempora Pelagi Papæ primi habitum sub die v Kalend. Nouemb. anno XXXVIII Regni Domini Hildeberti Regis, indictione XIII, post Consulatum Paulini, anno XII.* Duodecim anni post Consulatum Paulini ad XXVI

B annum Hildeberti adiecti componunt annum XXXVIII Hildeberti. Itaque error non est: & erat annus Christi DXLVI, indictione IX. Error est igitur in indictionis notatione. Triginta autem annos regnasse dicit. Igitur initium Hlodvvin secundi, siue Hlodouei, aut, ut Remigius, Hlodouici, cadit in annum Christi 479. Et quia quinque annos dicit vixisse post prælium Vocladense; ergo illud memorabile prælium incidit in annum Christi 504, non autem 508, Celere & Venantio coss. vt quidam coniiciunt ex Gassiodoro. Est autem Vocladum castrum in planis Pictauiensis territorij situm, ab urbe Pictauensi x millibus passuum distans, vt etiam notat historicus, & quidem adhuc nomen retinens, sed Pictonica pronunciatione distortum;

C & Voglai dictum. Ea planities porrecta in aliquot millia passuum patet, locus plane idoneus pugnæ. Quare is est vere locus, & annus tam insignis prælij: quem designauimus ideo, vt Annalium Gallicorum scriptores suo loco notare possint. Deprehenso anno excessus Hlodouei, tenemus initia quatuor eius filiorum, Hlotarij Suessonum, Theoderici Metensium & Remorum, Hlodomiri Aurelianorum, Hildeberti Parisiensium Regum. Videtur autem noster Gregorius ignorasse multa, aut sciens præteriisse. Nam confuse omnia tradit. Quatuor igitur illi Reges fratres Hlodvvin secundi, siue Hlodouei filij incipiunt regnare anno Christi 509: quod aperte demonstratum est, & confirmatur anno XII post Consulatum Basilij

D V. C. indictione prima, quo anno Hlotarium regnasse annos XLIV, testatur Marcellinus Comes. id est, anno XII post Consulatum Basilij, qui erat 553 Christi, iam annos XLIII absolutos Hlotarius imperauerat. In quo aduertenda locutio etiam familiaris huic nostro Gregorio, cum Theodericum ait obiisse vicesimo tertio anno regni sui, filium autem eius Theodebertum quartodecimo, non vtique fluentes annos ex consuetudine sermonis Latini, sed absolutos intellegendum. Propterea ab excessu Hlodouei, ad excessum Theodeberti,

Fff z putat

putat annos absolutos xxxvii. tot enim faciunt 23 cum 14. Ita igitur A
 Theodebertus Theuderici filius cæperit regnare anno 532:
 Theudvvaldus autem Theuderici filius anno 546. Libro iv. cap.
 ix ponitur Theudvvaldi Regis obitus, & expeditio Hlotarij in Sa-
 xones rebellantes. Vtrumque, teste Marcellino, contigit indictio-
 ne prima, anno xii P.C. Basiliij V.C. anno Christi 553. Regnauit
 igitur annos absolutos vii. quod intelligit Gregorius ex ysu suo lo-
 quendi, cum ait, septimo anno regni obiisse: id est, absoluto. Ge-
 sta capit is xiiii pertinent ad annum 555, qui erat xiiii post Con-
 sulatum Basiliij V.C. inductione iii. Vide Marcellinum Comitem
 eadem referentem, quæ Gregorius memorat. Gest a capit is xvii
 pertinent ad annum sequentem, auctore Marcellino, vbi perperam B
 Christianus legitur pro Chramnus. quam vocem imperiti librarij
 existimarunt esse compendium, quasi scriptum suisset Chramnus:
 quod notat Christianus. Sed ex idiomate prisorum Francorum scri-
 bendum erat sine C Hramnus. In eundem quoque annum 555
 conferendus obitus Hildeberti Regis, ex eodem Marcellino: cuius
 mentio fit capite xx, non adiecto regni tempore. Regnauit igitur
 annos absolutos xlvi. Cap. xx, Hildebertus moritur. Hoc con-
 tigit inductione v. Auctor Marcellinus Comes. Ergo anno Christi
 557. Proinde obiit anno regni sui xl ix. Tot enim ab anno Christi
 509 putandi sunt. Itaque recte Aimoinus Monachus lib. ii ait
 obiisse anno regni xl ix. Sequenti capite obitus Hlotarij refertur, G
 anno li regni sui, hoc est, absoluto. quæ est hominis visitata loquu-
 tio. Obiit igitur anno Christi 560. Sed quod capite proximo re-
 tulit de Chramno cum vxore & liberis combusto, hoc accidit anno
 xvii p.c. Basiliij v.c. inductione vi, hoc est, anno Christi 558. Auctor Marcellinus. Ergo inter caput xx, & xxi, interiectum fuit
 triennium solidum. Patri Hlotario in regno successerunt quatuor fi-
 lii, Hilpericus vir Fredegundæ, Suessonum Rex: Haribertus Pari-
 siorum: Gunthchramnus Aurelianorum: Sigebertus Metensium &
 Remensium, vir Brunichildis, mulieris Hispaniensis, Wisigotho-
 rum sanguinis. De Hilperico ita Fortunatus: *Hilperice POTENS,*
si interpres barbarus extet, ADIVTOR FORTIS hoc quoque no- D
men habes. Aperte significat barbara dialecto, id est, Teutonofran-
 cica, Hilperic idem esse, quod ADIVTOR POTENS seu FOR-
 TIS: quod verum est. In fine operis Gregorius ait annum 597 esse
 xxix Gunthchramni: & Fredegarius annum 600, esse xxxii ei-
 iusdem Gunthchramni. Cæpit igitur regnare anno 568, aut 569: &
 consequenter falsum fuerit, patrem eius Hlotarium obiisse anno 560.
 Rursus Alboin Langobardorum Rex ingressus est Liguriam indi-
 ctione

A inductione ineunte tertia, tertio Nonas Septembris, hoc est, anno Christi 569. Auctor Paulus Diaconus libro II, cap. xxv: atque iisdem diebus, quibus Langobardi Italiam inuaserunt, idem Paulus scribit, Francorum Regnum, mortuo Hlotario rege, ab eius quatuor filiis diuisum fuisse, lib. eodem, cap. x. Sed hallucinatur ille Langobardus, & annis nouem plus dicit. Capite xxxi, narrat Kalendis Octobris ita Solem obscuratum apparuisse, ut nec quarta quidem pars in eodem lucens remaneret, sed tetur atque decolorem, quasi faciem visum fuisse. Nouilunium non potuit contingere Kal. Octobris illo saeculo, nisi anno 574. sed illis Kalendis Sol obscurari non potuit: neque vlla defectio Solaris contingere. quod valde miror. Sed

B cum capite xxxiii, mentio iniecta sit de obitu Iustiniani, qui contigit anno 575, haud dubie illam obscuritatem Solis anno 574 contigisse necesse est, quod nescio quomodo fieri potuerit Kal. Octobris, cum motus Latitudinis valde abhorreat. Videtur legendum Kal. Septembris, non Octobris. Et verum est. Ecce in fine libri quarti, a transitu Hlodouei, ad transitum Sigeberti eius ex Hlotario nepotis, putat annos 37, & 29, hoc est, 66. Hlodoueus vero obiit anno 509. Ergo eius nepos Sigebertus obiit anno 575. Regnauit annos XIV. Itaque anno 560, aut 561 caput regnare: ut prius collectum erat. Et tamen anno 569 videbatur iniisse imperium. Hic scrupulus valde me exercet. Quod autem Sigebertus Rex obierit anno 575, confirmatur

C ex capite xix, in quo mentio fit Iustini imperatoris, qui cum inutilis imperando propter mentis alienationem factus esset, assumptus est in societatem imperij Tiberius Constantinus eius filius, anno 576. Sed & magis confirmatur capite xvii, in quo haec verba notanda: *Eo anno dubietas Pascha fuit. In Galliis vero nos cum multis ciuitatibus, quartodecimo Calendas Maias sanctum Pascha celebrauimus: alijs vero cum Hispanis, duodecimo Calendas Aprilis hanc solennitatem tenuerunt.* Erat annus secundus Hildeberti, hoc est, absolutus, ut ipse semper loquitur. Proinde fuit Christi 577. Cyclus Lunae VIII: Solis XXVI. Litera Dominicalis C. Terminus Paschalis XIII, Kalendas Mai. Ergo ipso termino Pascha celebratum. Quod valde miror. Capite

D xxv: *Anno quoque tertio Hildeberti regis, qui erat Hilperici & Gunthchramni septimus decimus.* Ex istis magis confirmatur initium Gunthchramni, non ab anno 569, sed a 560, sumendum. Si annus Christi 578 est XVII Gunthchramni absolutus, id est, XVIII; (nam ita semper loquitur) ergo annus 584 erit XXIII, inductione secunda. Propterea in Concilio Valentino recte scriptum existat: *Synodus habita in urbe Valentina x. Kal. Iulij, anno XXIII regni glorioissimi Domini Gunthchramni Regis, inductione secunda.*

In Concilio Lugdunensi primo : *Synodus habita in ciuitate Lugdunensi, A anno sexto regni glorioſissimi Gunthchramni Regis, inductione tertia. Proculdubio legendum, inductione tertia decima.* Erat enim annus 565, sextus fluens ab anno 560, quo obiit Hlotarius, & eius filius Gunthchramnus iniuit regnum. Caput 29, & 30 libri vi pertinent ad annum 583. Gesta Capitis xxxv libri vii conferenda in annum 584, qui erat decimus Regis Hildeberti. Sed mira in eo est auctoris hallucinatio. Cuius verba apponam : *Audientes deinceps eos infra muros urbis Conuenientia commorari, relictis plaustris, ac diversis impedimentis cum populo minore, robustiores viri ipsum, sicut iam Garumnam transferant, insequi destinant. Quibus properantibus venerunt ad Basilicam sancti Vincentij, qua est iuxta terminum Agennensis urbis, ubi ipse martyr pro Christi nomine agonem dicitur consummasse.* Vincentius Diaconus Aginnensis capite truncatus est pro Christo, in loco, qui dicitur Pompeiacus ad ipsum Aginnum, v Idus Iunij : magna olim in veneratione fuit: adeo, ut omnia vetusta templo nomine Vincentij consecrata per totam Aquitaniam, huius Vincentij sint, non illius Cæsaraugustani. Sed postea obsoluit eius memoria, & templo illius nomini dedicata, illi Cæsaraugustano vindicata sunt per infiditiam temporum : hodieque natalis huius Vincentij Aginni, & in Aquitania non in Iunio, sed in Ianuario colitur. De eo sic Fortunatus : *Vertice succiso rapuit qui ex morte triumphum.* At ille Cæsaraugustanus inter tormenta defecit, teste Prudentio eius populari. Igitur huius Vincentij Aginnensis nomine Basilica erat non longe Lugduno Conueniarum, ad vallem Caprariam, cuius Basilicæ etiam hic auctor meminit libro primo Miraculorum, capite c v. Vallis Capraria distat Aginno plusquam itinere quatridui. At Gregorius perperam interpretatur fuisse iuxta terminum Aginnensis urbis. Sed is scriptor, unde desumpsit, ita scripserat, milites Gunthchramni Regis irrupisse in Basilicam sancti Vincentij, sitam ad urbem Conueniarum, qui martyr intra terminum urbis Aginnensis pro Christi nomine agonem dicitur consummasse. Ita sine dubio scriptum fuerat in actis illius belli, quod inter exercitum Gunthchramni Regis, & Gundobaldi gestum est. Quare mire hallucinatus est noster Gregorius. Aimoino videtur oboluisse de vitio. Itaque aliter narrat rem, sed ita ut turbare potius, quam litem decidere videatur. Quod autem iste annus fuerit 584 Christi, constat ex auctore Appendicis Gregorianæ, siue is est Fredegarius, siue alias, qui haec gesta confert in annum Gunthchramni xxiiii, qui ex synodo secunda Valentina, ut supra demonstratum est, erat annus Christi 584, inductione secunda. Hic annus omitti non debuit, quod nobilis ciuitas Lugdunum

Anum Conuenarum, quæ per multos annos cum imperio Romano floruerat, tunc ab exercitu Gunthchramni funditus cœrsa fuit: ex cuius reliquiis fanum Bertrandi, vbi hodie sedes Episcopalis est, constructum fuit. Vetustatem & splendorem eius ciuitatis testantur monumenta & epigraphæ quamplurimæ, quæ ibi extant hodie; quorum partem descriptam penes nos habemus. Sed & fuit Colonia Romanorum. Nam in Ptolomæi libris manuscriptis ita legitur:

πολισθίλες ἐ τῇ Πηγῇ Κομένοι. Καὶ πόλις αὐτῷ ΛΟΥΓΔΟΥΝΟΥΝ Κολωνία.

Vox Κολωνία deest in excusis. Quare duæ Lugdunenses

Coloniæ fuerunt in Gallia: Lugdunensis Conuenarum Nouem-

populaniæ, & Lugdunensis Segusianorum, primo deducta a L. Mu-

Bnatio Plancō, deinde à Ti. Claudio Cæsare, dicta fuit **COLOニア**

COPIA CLAVDIA AVGSTA LVGODVNVM. Auctor ve-

tus inscriptio inter Viennam, & Confluentes Isaræ ac Rhodani:

Hinc nihil occurrit in Gregorio, quod nostram diligentiam poscat,

vsque ad medium libri ix. In eo fœdus initum inter Gunthchram-

num, & Hildebertum Reges, anno Hildeberti xiii, qui erat Chri-

sti 586: Liber decimus incipit a quindecimo Hildeberti Regis

anno: aitque anno antecedente celebre illud diluvium incidisse, cu-

ius etiam meminit Gregorius Papa, Dialogo iii, cap. xix, adii-

cens quinquennio fere ante conscriptionem Dialogorum suorum

illam cladem inundationum fuisse. Certum est autem eodem tem-

psore Pelagium Papam obiisse, & Gregorium in eius locum electum:

quod contigit anno 590, indictione nona incunte a Septembri:

quæ indictione est prima ordinationis Gregorij, ut in lemmate episto-

larum eius comprehensum est. Ergo annus xiii Hildeberti Regis

erat 590, aut 589 Christi, ut etiam est apud Sigebertum. Sed

semper intellige annum xiii absolutum. Nam ita loqui hunc Gre-

gorium supra indicauiimus. Ex vsu enim sermonis Latini, is erat an-

nus xv fluens Hildeberti. Ergo anno quinto ordinationis suæ Gre-

gorius Papa cœpit scribere Dialogos suos; siquidem illa clades a-

quarum contigit paulo ante eius ordinationem. Attende igitur,

quæ de Gregorio Papa loquitur tanquam mortuo, cum hanc hi-

Distoriam scribebat. De eo enim dicit: *Tanta strenuitas in ieiuniis erat:*

item: Literis ita erat instructus. Loquitur de homine, qui iam de-

fierat esse in viuis: & tamen opus suum claudit anno quinto ipsius

Gregorij. Hic quoque quid dicam, nescio, vsque adeo turbat hic

auctor in contextu gestorum. Capite x notatur annus xv Hildeber-

ti, & xxix Gunthchramni. Ex capite autem xxiii, hæc sunt eius

verba: *Dubetas Pascha fuit ob hoc, quod in cyclo Victor, luna xv*

*Pascha scripsit fieri. sed, ne Christiani, ut Iudai, sub hac Luna A
na hec solennia celebrarent, addidit: Latini autem Luna xxii. Erat annus Christi Dionysianus 588. cyclus Solis ix, Paschalis xix. Terminus xvii Aprilis, feria septima. Poterat igitur Pascha celebrari Dominica proxime sequenti, nempe xviii Aprilis, Luna quindecima. Sed ait celebratum Luna xxii, hoc est, xxiv Aprilis. Est insignis locus: ex quo discimus, quoties terminus incidebat in Sabbathum, Pascha non in proxime sequenti celebrari solitum; sed in octauam diem comperendinari. Hoc recentiores scriptores non docuerunt, quod sciam. Sed caussam pete ex iis, quae ad Hippolyti canonom scripsimus, libro proximo. Sequitur: *Terremotus factus est magnus xviii Cal. mensis quinti, die quarto, primo B
mane, cum lux redire capisset.* Apud Gregorium hunc annus Ecclesiasticus incipit ab Aprili: qui mos antiquissimus. Ideo mensis quintus est Augustus; mensis octauus, Nouember. Neque dicitur xviii Kalendas mensis quinti: sed prima, secunda, tertia mensis quinti. Quare si ex more Romano per Kal. & Idus, & Nonas mensem primum, secundum, tertium putare moris esset, hic xviii Kal. mensis quinti essent Idus ipsae Iulij. quod est ineptum. Nam quis dicit xviii Kal. Augusti pro Idibus Iulij? Legendum igitur hic proculdubio, xviii mensis quinti. Nam eo anno 588, vt diximus, erat cyclus Solis ix. proinde xviii Augusti fuit feria quarta, vt ipse vult. Pergit: *sol eclipsim pertulit mense octavo mediante, & ita eius lumen C
minuit, ut vix, quantum quinta Luna cornua retinent, ad lucendum haberet.* Ut mediante octavo mense, id est, Nouembri, coniunctio luminarium & eclipsis accideret, hoc non potuit fieri illo saeculo, nisi cyclo Lunæ nono. Contigit igitur anno Christi 597: in quo sanc Sol defecit xv Nouembris, hoc est, vt ipse loquitur, mediante octavo mense. Igitur confundit annum 588, in quo dubetas Paschæ fuit, & xviii Augusti erat feria quarta, cum anno 597, in quo Eclipse contigit xv Nouembris: quem etiam annum in fine operis ait fuisse quintum Gregorij Papæ, cum is fuerit octauus iniens illius Papæ. Ita videmus miram hallucinationem huius scriptoris, quæ illi solennis & in aliis locis. Sigebertus male hanc defectionem Solis D confert in annum 596. Scio ante nos neminem has tricas huius auctoris explicasse, sed ne animaduertisse quidem. Subiectus est operi Episcoporum Turonensium Catalogus cum annis Episcopatum: in quibus a primo Decij, ad transitum Martini, recte habet epilogismus. Hinc, ad ordinationem ipsius Gregorij Turonensis, omnia perturbata sunt vitio ipsius, non librariorum. In fine libri secundi, scribit transitum Hlodouci Regis incidisse in annum undecimum*

Licinij

A Licinij Episcopi. At hic in Catalogo Episcoporum, a transitu Martini, ad vndeclimum annum Licinij, colliguntur anni 130, menses duo, dies viginti. Ergo a transitu Martini, hoc est, ab anno 395, ad transitum Hlodouci, sunt anni 525. Atqui ipse obiit anno 509. Vi-
des *artianos*. Hinc factum, ut Sigebertus anno 514 obiisse Hlodo-
ueum dicat, alij serius. Et ne errorem putas, a transitu Martini, ad
suam ordinationem colligit annos 184, ut patet ex dinumeratione.
Quare hoc modo ordinatus fuerit anno 579. Et is, quo scribebat,
qui erat xxxi Gunthchramni, erat xxii ipsius ordinationis: qui est
annus. 598. eumque ait fuisse quintum ordinationis Gregorij: imo o-
ctauum, ut iam diximus. Nam Gregorius Papa ordinatus fuit anno
B 590, indictione viii desinente. Igitur in fine operis error est in nume-
ris: *A transitu sancti Martini, usque ad memoratum superius annum,*
id est, ordinationis nostra primum & viceimum, qui fuit Gregorij Pa-
pa Romani quintus, Gunthchramni Regis xxxi, Hildeberti iunioris
xix, anni ccxviii. Ex dinumeratione annorum in Catalogo E-
piscoporum, legendum clxxxviii. Et nescio, an legendum sit,
xxix, pro xxxi Gunthchramni. Sed opus fuit constantia in hoc o-
pere discutiendo. Amor enim historiæ & veritatis fecit, ut auctori
propter res, quas describit, magis necessario, quam iucundo, hanc
operam dederim: ut historia regum prisorum Franciæ, a mendis pu-
rior, quam antehac, ederetur. Nostro exemplo alij excitati forsitan
C suis vernaculis historiis idem studium collocabunt. Nos neque me-
liorem, neque vetustiorem in historia Francorum habemus. Ante
annos autem aliquot prodiit Appendix ad Gregorium, cuius quidam
auctorem dicunt Fredegarium. In ea appendice multa præclara sunt,
quæ non temere alibi reperias. Quæ vero Sigebertus, & alij de ve-
tustioribus Regibus Franciæ produnt, in multis, præsertim in ratione
temporum, laborant. Sed in tota illa appendice nullus character oc-
currit, quo certa regum interualla finiri possint. Nam illi homines,
quæ fuit eorum supinitas, si quam eclipsin notant, non solum diem,
sed & mensem, &c., quod crassius est, ut plurimum annum omittunt.
D Solius pugnæ ad Vinciaccum in pago Cameracensi diem & annum
designarunt, qui erat Christi DCCXVIII, ut putamus hodie a Kalen-
dis Ianuarij, DCCXVII autem infra quadragesimum usque ad Pas-
cha, xiii Kalendas Martij, quæ erat Dominica Palmarum. Præ-
terea annus Christi DCCXXXV erat xix Caroli cognomento Tu-
ditis, siue Martelli, teste Aimoino Monacho. Cœpit igitur rege-
re Franciam anno 717. Rexit xxiiii annos solidos, auctore Frede-
gario. ergo obiit anno 741, cyclo Lunæ xix. quod verum est. Nam
turbatus fuit ordo Paschatis eo anno, auctore codem Fredegario:
hoc

hoc est, alij mense Martio, alij ix Kal. Mai celebrarunt Pascha. Sed A & Aimoinus anno 741 obiisse notat, vt dubitationi locus non sit. Annus autem memorabilis illius pugnæ, qua tot millia Sarracenorum cæsa a Martello sunt in campestribus Turonij, competit anno Christi 725, Caroli autem Martelli nono. quod Beda luculente indicat, qui eo tempore viuebat, quo hæc acciderunt. Anno, inquit, septingentesimo vicesimo quinto, quo tempore grauiſſima Sarracenorum lues Gallias misera cæde vastabat, Ipsi non multo post in eadem prouincia dignas sua perfidie pœnas luebant. Non igitur anno 730, vt perperam Sigebertus, sicut alia multa, hæc clades contigit. Mirum est adhuc rusticos eius rei tanquam nuperæ memoriam conseruare. Locus autem dicitur S. Martinus bellus. Annus Hegiræ c vii cæpit B eo anno Christi, xix Mai, feria vii, cyclo Solis vi, Lunæ iv. Quare absque ullo dubio prælium illud commissum anno Christi DCCXXV, Hegiræ c vi, sexdecim annis postquam Sarraceni duce Mose filio Nutzir ex Africa in Hispaniam traiecerunt. Auctor Geographiæ Arabs valde bonus scribit Musem illum secum habuisse strenuissimum ducem nomine Tark, aut Tarik, cuius etiam meminit Io. Leo in sua Africa. a quo mons proximus freto Gaditano dictus fuit Gibal Tarik vel Gibal Tark. Nam cum loqueretur de vrbe, **والجزيرة الخضراء** Insulam Chadhar, subiicit C الخضرا أول مدينة افتتحت من الاندلس في صدر الاسلام و ذلك في سنة تسعين من الهجرة و افتتحها موسى بن نصیر من قبل المروانيين و معه طارق بن عبد الله بن ونم و الرناتي و معه قبائل البرابر وكانت هذه الجزيرة أول مدينة افتتحت في ذلك الوقت Prima urbium in Hispania subacta est insula vi-ridis, (hoc est, Gezirath alhadra. Roderig. lib. III. cap. xix.) initio Muſulmanorum (id est, naſcente religione Muhammedica) idque anno nonagesimo Hegira. Eam autem subegit Moses filius Nutzir ex genebre Maravvanaeorum, habens secum Tarik filium Abdalla filij Wene-mu Renathai, habentem secum nationes barbarorum. Fuit vero hac in- D fula prima urbs, quæ eo tempore domita fuit. Subiicit و كان وصولهم اليها من جبل طارق وانما سمي بجبل طارق لأن طارق بن عبد الله بن ونم و الرناتي لما جاز بهم معه من البرابر &c. quæ sequuntur. Applicarunt autem ad eam ex Gebal Tarik (Monte Tarik.) Vocatus est autem Gebal Tarik ideo, quod Tarik

A Tarik filius Abdalla, filij Wenemu Renathei, postquam traiecit quos secum habebat Barbaros, & munituerunt se intra hunc montem, &c. Longum esset omnia apponere. Dicit enim muniuisse hunc montem, &c, ne Barbari aufugerent, & se nudum auxilij destituerent, curasse, ut omnes naues, quibus traiecerant, cremarentur. Quod factum est. Rodericus legit طارق per Ph, non طارق per Kaph.

vocat enim Tarif. Ait hunc traiectum Tarik vel Tarif contigisse anno Hégiræ 91, mense Ramadán. Aera DCCCL, sed fuit æra DCCLIX. anno Christi 710. Nam Muharram fuit 9 Nouemb. Anno Christi 709, feria viii, cyclo 18. Neomenia Ramadan,

B 3 Iulij, feria v, anno Christi 710. Non erat omittenda tam nobilis rei historia; præsertim cum in Europa nullus sit angulus citra Danubium & Rhenum, ad quem illius pestis sensus non peruererit. In verbis Geographi Arabis fit mentio factionis Maravvaniun. Sciant igitur studiosi, Abaz fuisse patruum Muhammedis, atque eius progeniem & gentem dictam fuisse, dicique adhuc Abaziun. Ad eos ius Califatus pertinebat, ut pote qui proprius sanguine Muhammeden attingerent. Sed Maravvan quidam primus Califatum ab illa gente ad se & suos, qui Maravvaniun dicti sunt, transtulit per tyrannidem, eoque nomine omnibus Muhammedanis in odio est nomen Maravvanin ad hanc usque diem. Muharram igitur anni xc

C Hegiræ cœpit die xix Novembris, feria secunda, anno Christi 708, cyclo Solis xvii, Lunæ vi. Vide, quantum erant, qui in aliud annum Christi eum traiectum conferunt. Accidit enim omnino anno 709. Hic magna est Sigeberti monachi Gemblacensis hallucinatio, qui ad annum 720 subnotat: *Sarraceni ex Africa, duce Abdirama filio Muhamma Ammirai, in Hispaniam transfretant, eamque sibi vindicant. Ita regnum Visigothorum & Sueorum destructum est, &c.* Confundit enim traiectum Sarracenorum in Hispaniam cum corundem expeditione in Aquitaniam, quando fusi sunt a Carolo Martello. Nam duce Abdiraman (عبد الرحمن) expeditionem ini

D Aquitaniam fecerunt: duce autem Muse filio Nutzir in Hispaniam, quam ipsi Andalus vocant, traiecerunt. Quin oblitus sui ducem siue Amir Abirachman vocat, sub quo tot millia a Martello cœsa: idque notat sub annum Christi 730 mendose, cum is fuerit annus 725, ut demonstratum est. Hæc sat fuerint primordiis Gentis Francorum illustrandis. Cætera persequenter destituunt auxilia a veteribus scriptoribus. Quarant igitur, qui nobis & feliores & diligentiores.

REGES

REGES FRANCORVM, QVORVM GESTA^A
X. LIBRIS GREGORII EPISCOPI TVRONEN-
SIS COMPREHENDVNTVR.

FARAMVNDVS : quod nomen semper per F, non per Ph, scribi debet. Hlodvvin primus, qui Sidonio est Chlodio, Prospero Chlodius; crassa aspiratione ex Dialecto veterum Francorum scribendum. Merouæus. Hildericus, crassa aspiratione. Hlodvvin secundus Cassiodoro, Hlodovvæus Gregorio Turonensi, Hlodovvicus Remigio, Xλωδοῦ Agathia, Hilderici filius, Merouæi nepos, Hlodvvin primi, siue Hlodionis pronepos, Faramundi abnepos, primus Rex Francorum Christianus, vir Hlo-B tildis regis Burgundiorum filiæ. Huius filij quatuor: Hlotarius, Λοταῖς Agathia, Sueffonum Rex. Theudericus, Θεοδέρικος Agathia, Metensium & Remorum Rex. Hlodomir, Χλωδομήρος Agathia, Aurelianorum Rex. Hildebertus, Χελδίβερτος Agathia, Parisiorum Rex. Theodebertus, Θεοδέρικος Agathia, Theodorici filius, Hlodovvæi nepos. Theudvvaldus, Θεοδύβαλδος Agathia, Theodeberti filius, Theodorici nepos, Hlodovvæi pronepos. Hlotarij quatuor filij: Hilpericus vir Fredegundis, Sueffonum Rex: Haribertus crassa aspiratione, Parisiorum: Gunthchramnus Aurelianorum: Sigebertus vir Brunechchildis, Metensium. cuius filius Hildebertus.

JOSEPHI

625

JOSEPHI
SCALIGERI
IVLII CAESARIS F.

DE
EMENDATIONE
TEMPORVM
LIBER SEPTIMVS.

A vos annos, cuius generis, & quando prisci illi popularibus suis considerint, quatuor prioribus libris a nobis explicatum est: sequentibus vero quomodo nobilia temporum interuala secundum illorum annorum rationes notari possint. Nunc quid in annis priscorum ciuibus posteri commenti sint, ut illorum quædam methodus esset, deinceps dicendum. Ea methodus a Latinis COMPUTVS, a Græcis ψ. φισμὸς τῷ ἔτει οὐ τὸ ζελῆντος ἐπέρθη dicitur, a Iudæis נָעַנְדֵּת, hoc est, mysterium embolismi. COMPUTVS vero vox exstat apud Firmicum libro sexto, in ephodis geniturarum: *Quantamcunque computus fecerit summam, tantam ab Horoscopo inchoans per consequentia diuides signa.* Neque semel hoc verbo Firmicus usus, qui temporibus Constantini Magni, & filiorum eius vixit. Apud vetustiorem scriptorem id verbi non legi. Tempus est mensura cœli: hoc est, motus cuiusdam sideris, a dato puncto cœli, ad idem punctum, conuersio. Similiter Lunæ conuersio MENSIS dicitur, ut Solis ANNVS. In anno igitur Solis rationes sequimur, ut in Luna mensium naturalium: quæ est prima diuisio computi annalis, qua quidem diuisione hæc methodus duas partes habere dicitur: alteram ad Solis, alteram ad Lunæ rationes pertinentem. A rationibus Solis natus est circuitus annorum, qui ab ea redicitur cyclus Solis Latinis computatoribus, Græcis vero εἰκοσιοκατετημέσι, a numero annorum scilicet, ex quibus constat. A rationibus Lunæ prodit annorum periodus, quæ ab eo sidere dicitur nobis quidem cyclus Lunæ, Græcis autem, a numero annorum, ἑκατοδεκατημέσι. Tertia pars huius doctrinæ pertinet ad catholica temporum: quam partem Græci Computatores vocant ἀειθμονικόν Κατάδαι:

G gg Neque

Neque aliud præterea in hac doctrina spectatur. Coniecum autem A in hunc librum non omnes quidem omnium nationum Computos annales, sed præcipuarum: neque omnium omnia, sed præcipuam partem. Eorum autem princeps esto primus tempore Iudaicus Computus, omnium, qui hodie in usu sunt, artificiosissimus & elegantissimus.

לקט קצר לסוד העבר

ח' ר' ש' ב' ט' י' ת' ש' ג' פ' כ' ט' י' ט' מ' ו' ב'
ש' ע'ו'ת ו' ת' ש' ג' ח' ל' ק' י' ס':
ש' נ'ת ה' ל'כ' נ'ה ש' נ'ד' ח' ת' ת' ש' ג' פ' ש' נ'ד'
י' פ' מ' ח' ש' ע'ו'ת ת' ת' ש' ג' ח' ל' ק' י' ס':
מ' ח'ו'ר ה' ל'כ' נ'ה י' ט' ש' נ'ו'ס' י' ב' פ' ש'ו'ת'ו'ת'
ו' א' מ' ע'ב'רו'ר':
ש' נ'ה ס'ע'ב'ר'ת פ'מ'ח'ו'ר' ג'ר'ב' ג'ג'נ'ל
פ' ש'ל'ו'ש ש'ל'ו'ש ש'ת'ו'ס' ש'ל'ו'ש
ש'ל'ו'ש ש'ל'ו'ש ש'ת'ו'ס':
מו'ת'ר ח'ר'ש ע'ל ו' א' י'ב' ת'צ'ג':
מו'ת'ר ש'נ'ה פ'ש'ו'ת'ה ע'ל ו' א'
ר' ח' ת'ת'ע'ו':
טו'ת'ר ש'נ'ה ס'ע'ב'ר'ת ע'ל ו' א'
ה' כ'א' ת'ק'פ'ט':
מו'ת'ר פ'ח'ו'ר ח'ל'כ'נ'ה ע'ל ו' א'
ב' ו' א' ת'ק'ר'ה':
ס'ול'ר ת'ה' ב' ה' ר' ד':
ש'נ'ה ה'ח'פ'ה ש'ס'ח ו'ר'כ'ע'ת י'ו'ס':
י'ת'ר'ז'ן ה'ח'פ'ה ע'ר' ש'נ'ה ה'ל'כ'נ'ה
י'כ'א' ר' ד':
מו'ת'ר פ'ח'ו'ר ה'ח'פ'ה ע'ל ח'ל'כ'נ'ה:
ו' א' ת'פ'ר'ה':
מו'ת'ר ת'ה' ש'ל ח'פ'ה י' ב' ב' ר' ד':
מו'ת'ר ח'ר'ש ש'ל ת'ק'ו'ר'ה: כ'א'
ת'ת'כ'ו':

מל'את העבר

לי'ר'ע ס'ול'ר ת'ש'ר'יו:

ק'ה ס'ו'ת'ר פ'ח'ו'ר'ו'ס' ו'ש'נ'י'ס'
ש'ע'ב'רו' ו'ת'ש'ל'ך' פ'ל ס'ג':
ע'ל ס'ול'ר ת'ה' ו'ה'פ'ל נ'ס':
ו'ו' י'ז'א ל'ק' ס'ול'ר ת'ש'ר'יו:
לי'ר'ע ס'ול'ר ח'ר'ש:
ע'ר'ז'ן ס'ול'ר ח'ד'ש א'חר ע'ר'
ח'ר'ש ש'ב'יר'ך' ו'ז'א ל'ק' ס'ול'ר
ש'נ'ו':

SPICILEGIUM COMPVTI

א	1 M ENSIS 29. 12. 793. <i>Hoc est: 29 dierū. 12 horarū. 793 scrupulorum.</i>
ב	2 <i>Annus Lunaris 354. 8. 876. Hoc est: 354 dierum. 8 horarum. 876 scrupulorum.</i>
ג	3 <i>Cyclus Lunae 19 annorum 12 communiam. 7 embolimæorum.</i>
ד	4 <i>Annus embolimæus in cyclo 3, 3, 2. 3, 3, 3, 2. Hoc est, Ter, Ter, Bis. Ter, Ter, Ter, Bis.</i>
ה	5 <i>Excessus Mensis supra septenarios, 1. 12. 793.</i>
ו	6 <i>Excessus Anni communis supra septenarios, 4. 8. 876.</i>
ז	7 <i>Excessus Anni embolimæi supra septenarios, 5. 21. 589.</i>
ח	8 <i>Excessus Cycli Lunaris supra septenarios, 2. 16. 595.</i>
ט	9 <i>Nouilunium Tobu, 2. 5. 204.</i>
ו	10 <i>Annus Solaris 365, et quadrans diei.</i>
יא	11 <i>Excessus Solis supra Annum Lunarem, 10. 21. 204.</i>
יב	12 <i>Excessus Cycli Solaris supra Lunam, 0. 1. 485.</i>
יג	13 <i>Excessus Tobu Solaris, 12. 20. 204.</i>
ך	14 <i>Excessus Mensis Tekuphæ, 0, 21. 827.</i>

METHODVS COMPVTI.

Ad sciendum nouilunium Tisri.

15 *Accipe excessum cyclorum, et annorum, qui præterierunt. Coniice omnem sumnam super nouilunium fictum. Abiice omnia septenaria. Prohibit nouilunium Tisri.*

Ad sciendum nouilunium mensis.

16 *Adiuce nouilunium mensis unius ad nouilunium propositum. Prohibit nouilunium sequens:*

Ad sciend-

A לירע תקופת תשבי:

10 קח לך מותר פחוורים וטנות של
תקופה וטבל סך חעולר חפל
סותר מהו של חפה
וחישך כל הנשאר
על שעורה וחילקו מולד תשבי
ומיוצאת חייא תקופת תשבי
ובן לבם:

לירע בפְּרָה הַן בְּמִחוֹר הַגּוֹל:

קח לך חפרט שאתה עומר בו

וירע מפנוי רותשים עליו ב'
ותפל כל כה והנשאר פחוור
מן בה חייא שנת פחוור הגרול
שאותה עופר בחוכה:

לירע בפְּרָה הַן בְּמִחוֹר חַקְטוֹן
ותשים על פרט קטן ב' חפל כל יט
ויתנווק טקה חייא שנת פחוור
חקטון שאיתה נבנש בחוכה:

לירע שנת חמיטרה:

ב' חפל כל ז' מפנין עולם והנשאר חא
שנת חמיטרה שאיתה נבנש בבה:

C כלים לקביעות:

כ א שניה פטורה הזכש גורה
כ ב שניה מאכברת הכלש הוה

כ ג ארו בכל שניות:

כ ד יה ביעוט בנחות:

כ ה גטרו בפשוטים

כ ו בטו תקפת אחר עברו:

כ ז לעולט לא ברו פסח:

כ ח לעולט לא נהז עצרת:

כ ט לעולט לא אדו ראש השנה:

כ ל לעולט לא זבד פורייס

D ל א לעולט לא הנה יום בפורים:

ל ב לעולט לא בך ולא נהז ולא גש

וליא זך ולא חח בפשוטים:

ל ג לעולט לא הר ולא נחש בעבורו:

ל ד לעולט יום ראשון לחרש ניסן

הייא זום ראשון של פסח:

ל ה לעולט שכבות יום שנין של פסח:

לו לעולט ראש השנה וסכתה
שלישי לפסח:

Ad sciendum Tekupham Tifri.

17 Accipe excessum cyclorum, & annorum
Tekupha. A toto aggregato abiice
excessum fictum Solis:

Residuum coniice
super horas & scrupulos nouilunij Tifri.
Productum est Tekupha Tifri.

Idem in omnibus:

**Ad sciendum quotus numerus
cycli maioris.**

18 Accipe aeram minorem, in qua es.

Abiice ab ea 200. Adiice 20.

Abiice omnia 28. Residuum, quod est infra
28, est annus cycli maioris,
in quo es.

**Ad sciendum quotus numerus
cycli minoris.**

19 Pone supra aeram paruam cycli minoris xiii:
Abiice omnia xix. Productum est annus
cycli minoris, in quo es:

Ad sciendum annum Semita.

Abiice omnia septenaria ab era Mundi.

Residuum est annus Semita, in quo es.

RÈGVLÆ FERIARVM:

21 Annus communis HACHAZ GADA;

22 Annus embolimæus HACHAZ HOZ:

AD V in omnibus annis:

IAH in diebus 2, 3, 5, 7.

GATRAD in communibus.

BATV TAKPHAT post embolismum:

Nunquam BADV Phase.

Nunquam GAHAZ solemnæ Pentecostes:

Nunquam AD V caput anni:

Nunquam ZABAD Phurim:

Nunquam HAGV dies Kippurim:

Nunquam BACH, neque GACH, neq. GASCH,

neque ZACH, neque HACH, in communi:

Nunquam HACH, neque GASCH in embolismo

Semper primus dies Nisan

est primus Phase.

Semper Pentecoste est feria secunda Phase:

Semper Caput Anni, & era eius est

feria tertia Phase.

Ggg. 2 Semper

לעוזם שפטת תורה רביעי לפסח:
לעוזם צום כפור חמישי לפסח:
לעוזם פורים שער ששי לפסח:

כָּלְלִים לַתְּקוּפּוֹת:

לעוזם תשרי ג'ט:
לעוזם טבת דם ים:
לעוזם ניסן תז':
לעוזם תמוז אמ' זט:

מנין שנויות העוזם

סבריאת עוזם:
עד הפובל אלף תרנץ:
עד פלגה אלף תתק צו:
עד לירט אברהם אבינו
עה אלף תתק מת:
עד לירט משה רבנו עת
אלפים ששה:
עד יציאת מצרים אלפיות:
עד כניסה ישראלי לארץ אלפיות תפה:
עד בניית בית ראשון אלפיות תתק כה:
עד חרבן בית ראשון נ אלפיות שלחה:
עד בניית בית שני נ אלפיות תחון:
עד סנין שטרות וחתיות חוץ:
ג אלפיות תמה:
עד מלכות בית חשמונאים ג אלפיות
תר בנים:
עד מלכות הנגידים ג אלפיות תש כ'ו:
עד סנין הנצריים ג אלפיות תש ס'ו:
עד חרבן בית שני ג אלפיות תח כה:
עד רחתימת חמשנה ג אלפיות תתק מ'ו:
עד פטירת רב אשה סוף האמוראים
ר אלפיות קפו:
עד קוסטנטינינו ר אלפיות ל'ו:
עד חתימת תלמוד ירושלמי
ר אלפיות רבעט:
עד חתימת תלמוד בבל ר אלפיות
רשא:
עד מנין חישמעאים מהרש מתרם
ר אלפיות שפב'ו:
עד חתימת היר ל רמבם ר אלפיות
תק נ'ו:
עד גלות צרפתה אלפיות קנה:
עד גלות ספרד ה אלפיות ר'ב'ו:
עד גלות פרגטנאל ה אלפיות ר'ס

תְּבִבּ וּנְשֵׁלֶט

Semper Festivitas Legis est feria quarta Phase: A
Semper ieiunii Kippur est feria quinta Phase.
Semper Phurim præteritum, est feria vi Phase.

CANONES TE-

KVPHARVM.

Semper Tisri GAT:
Semper Tebeth DAM IAM:
Semper Nisan THAV:
Semper Tamuz AM ZAM:

ÆRA ANNO RVM

M V N D I.

A conditu mundi:
Ad Diluvium, 1656. B
Ad Diuisiōnem, 1996.
Ad natalem Abraham progenitoris nostri
sacrae memoriae, 1948.
Ad Natalem Mosis Magistri nostri sacrae
memoriae, 2368.
Ad migratam Ægyptum, 2448.
Ad ingressum Israelis in Terram, 2488.
Ad conditum domus prioris, 2928.
Ad excidium Templi prioris, 3338.
Ad conditum Templi alterius, 3408.
Ad æram contractum, et obsignatam
Visionem, 3448. C
Ad regnum familie Hasmoneorum,
3623.
Ad regnum Hagarenorum, 3726.
Ad æram Christianorum, 3760.
Ad deletionem domus posterioris, 3828.
Ad obsignatam Misna, 3948.
Ad decepsum Magistri ASE clausulae
Amureorum, 4186.
Ad Constantinum, 4033.
Ad obsignatum Talmud Hierosolymitanum;
4229.
Ad obsignatum Talmud Babylonium,
4265. D
Ad æram Ismaelitarum ex mense Mucharam,
4382.
Ad obsignatam MANVM Magistri Mosis
filij Maimonis, 4954.
Ad exilium Francie, 5155.
Ad exilium Hispanie, 5252.
Ad exilium Portugalie, 5260.

EXPLICATVS.

TABVLA

A

TABVLA EXCESSVVM nouilunio- rum.		Fe- Ho- Scrut. ia. rz. pul.							
Numerus annorum expansorum.	Numerus anno- rum intercalatorum.	Numerus annorum.	Numerus anno- rum intercalatorum.	Numerus annorum.	Numerus anno- rum intercalatorum.	Numerus annorum.	Numerus anno- rum intercalatorum.	Numerus anno- rum expansorum.	Fe- Ho- Scrut. ia. rz. pul.
1	4	8	876	1	2	16	595	200	5 22 200
2	1	17	672	2	5	9	110	300	1 21 300
3	7	15	181	3	1	1	705	400	4 20 400
4	4	23	1057	4	3	18	220	500	7 19 500
5	2	8	853	5	6	10	815	600	3 18 600
6	1	6	362	6	2	3	330		
7	5	15	158	7	4	19	925		
8	4	12	747	8	7	12	440		
9	1	21	543	9	3	4	1035		
10	6	6	339	10	5	21	550		
11	5	3	928	20	4	19	20		
12	2	2	724	30	3	16	570		
13	6	21	520	40	2	14	40		
14	5	19	29	50	1	11	590		
15	3	3	905	60	7	9	60		
16	7	12	701	70	6	6	610		
17	6	10	210	80	5	4	80		
18	3	19	6	90	4	1	630		
19	2	16	595	100	2	23	100		

B

TABVLA
TEKUPHA-
RVM.MENSES TEKU-
PHARVM.

Numerus annorum.	Fe- Ho- Scrut. ia. rz. pul.
1	0 21 827
2	1 19 574
3	2 27 321
6	5 10 642
1	10 21 204
2	21 18 408
3	3 2 899
4	14 0 23
5	24 21 227
6	6 5 718
7	17 2 922
8	28 0 46
9	9 8 537
10	20 5 741
11	1 14 151
12	12 11 356
13	23 8 560
14	4 16 1051
15	15 14 175
16	26 11 379
17	7 19 870
18	18 16 1074
19	8 1 489

ANNOTATIONES IN COMPVTVM
IVDAICVM.

C **S**PICILEGIVM Computi) Quod nos Computum, Hebraei Magistri Embolismum vocant, a parte totum. Id enim est יְמֵי. apud illos, hoc est ἔγκυνος. Annum vero embolimæum vocant יְמֵי, ἔγκυμον, prægnantem, translatione elegantissima: quasi Annus intercalatum mensem in se gestet, tanquam mulier prægnans fœtum in vtero. Neque minor est vis Græci verbi έμβολίζειν: quod est tanquam surculum in truncum arboris fissum immittere. Cicero in Bruto dixit IN F I N D E R E : Transitiones a plebe fiunt, cum homines humiliores in alienum eiusdem nominis infunduntur genus. hoc est, έμβολίζονται. & tamen hodie vulgo male in Cicerone INFVN DVNT VR. Mensis ergo έμβολιμός est quasi insitius. Annus, in quem competit intercalatio, έμβολιμός, tanquam truncus surculum excipiens. Actus ipse έμβολισμός. Latini minus proprie INTERCALATIONEM vocant, non tamen male, a carmine succentuo, quod Colis & Strophis absolutis iterabatur. Nostrates Poetæ illam succentionem REFRANVM vocant. Sed omnium idiomatum elegantias superat Hebraicum יְמֵי, quod verbum non reperias in sacris Biblis. Quare non sine errore Ggg ; nostri

T A B V L A
EXCESSVS
enneadecae-
teridis So-
latis.

Numerus cyclorum	Di-	Ho-	Seru-
	ce.	ce.	pul.
1	0	1	485
2	0	2	970
3	0	4	375
4	0	5	860
5	0	7	265
6	0	8	750
7	0	10	155
8	0	11	640
9	0	13	45
10	0	14	530
20	1	4	1060
30	1	19	510
40	2	9	1040
50	3	0	490
60	3	14	1020
70	4	5	470
80	4	19	1000
90	5	10	450
100	6	0	980
200	12	1	880
300	18	2	780
400	24	3	680

nostri homines עֲבוֹר transcensum, & ἡγέρχων ver- A
tunt. Atqui id erat מְעַבֵּר non עֲבוֹר. Tantumque dif-
fert hoc ab illo, quantum ἐμβολισμός, & ἡγέρχη.
Nam, exempli gratia, in anno tertio cycli, men-
sis intercalatur. Hoc dicitur ἐμβολισμός, Hebraice
מְעַבֵּר. Ex illa intercalatione reliquæ fiunt גָּדוֹלָהֶסֶת
וּמְלֹאָה 3.2.899: quæ est vera ἡγέρχη, & Hebraice
dicitur מְעַבֵּר item מְתֻרֵן & מְתֻרָה. Ex triplicato excessu
sive Solis 10. 21. 204 consurgunt dies 32. 15.
612, de quibus mense מְעַבְּרָה נִנְשָׁה deducto, remanet
3.2.899. Multum igitur differunt ἐμβολισμός
ἀπὸ ἡγέρχη, ac proinde עֲבוֹר & מְעַבֵּר. Igitura nobilio- B
re parte cycli Lunaris doctrinam hanc vocant tam
Iudæorum, quam Samaritarum Magistri. Ex quo
apparet & rem & nomen vetustissima esse, cum
communia sint duarum gentium, quæ ante bis mil-
le quingentos annos nullum inter se commercium
habent, & capitali odio sese mutuo prosequuntur. In
capite שְׁבֹונְשָׁאוּן טְחַנְּכִי ita scriptum est: חַנְקָרָה קְרוּתָה וְהַזְּבָחָה
הַזְּבָחָה Computus, quo hodie computa-
mus, is est, quem E M B O L I S M U M vocamus. Qua-
re verbum זְבָחָה, quod proprie est intercalare, ipsis
significat etiam conscribere aliquid de doctrina Computi. Et ma- C
gnus computus, qui est tantum in manibus doctiorum, vocatur
סְמִינָה, μυστήριον ἐμβολισμός. Conditores autem Computi עַבְדּוֹתִים
ἐμβολισμού, quos idiotismus C O M P U T I S T A S vocat.

Mensis) Prima pars Computi Hebraici pertinet ad Lunam, se-
cunda ad Solem, tertia ad temporum vniuersitatem.

Ter, Ter, Bis) vel, Tria, Tria, Duo. Est Canon Magistri Gamalie-
lis, qui scripsit in עֲבוֹר. Sententia Canonis hæc est. Post tres an-
nos embolismus celebratur. Itaque triplicandus est excessus Solis
10. 21. 204: atque e producto abiiciendus mensis embolimus 29.
12. 793. Reliqua fit ἡγέρχη ἀλιαχή 3. 2. 899. Rursus post alios tres
annos ter ducitur excessus Solis, cui iungitur 3. 2. 899. Abiecto D
mense Lunari, relinquitur ἡγέρχη 6. 5. 718. Post octauum annum
bis ducendus excessus, & cum 6. 5. 718 coniungendus. Et confla-
bitur excessus octaui anni 28. 0. 46, minor vtique mense Lunari.
Et propterea nihil potest ex eo deduci. Sic deinceps agendum, vt
secundo libro docuimus. Ideo illa T E R, T E R, D V O declarant quan-
do triplicandus excessus, item quando duplicandus. Quare natura-
lis est embolismus cycli Iudaici, non autem arbitrarius, qualis Ca-
lippicus

A lippicus, & Metonicus, qui embolismos præcipitant ante tempus, ne eorum neomenia epocham Solstiale anteueniant. At in Iudaica ratione non prius intercalatur, quam Solis excessus supra Lunam eo progressus sit, vt mensem, aut amplius, conficiat. Hac ratione anni 3.6.8.11.14.17.19 intercalationi attributi sunt, quod illis interuallis, non alias excessus Solis mensem colligunt.

Excessus mensis) Aufer septenarios dierum vnius mensis 29.12. 793. Relinquuntur excessus vel epactæ vnius nouilunij 1.12.

Excessus anni communis) Annus communis, siue simplex est xii mensium. Itaque epactæ vnius nouilunij 1.12. 793 duodecies multiplicitæ, abiectis septenariis dierum, fiunt 4.8.876. epactæ videlicet vnius anni communis.

Excessus anni embolimæi) Epactæ duodecim mensium 4.8.876. epactæ vnius mensis 1.12. 793. Coniunctæ fiunt epactæ tredecim mensium 5.21. 589. nimurum epactæ anni embolimæi, qui est mensium xiii.

Excessus cycli) In cyclo sunt anni xix. quorum duodecim simplices, septem embolimæi. duodecies epactæ anni simplicis 4.8. 876 fiunt 3.9.792. Septies epactæ anni embolimæi 5.21. 589. fiunt 6.6. 883. Iunctim fiunt 2.16. 595, epactæ annorum xix, duodecim simplicium, septem embolimæorum, qui est modus vnius cycli.

Nouilunium Tohu) θεμέλιον nouilunij Iudaici, siue Radix, vt vulgo vocant, est feria secunda, hora quinta, scrup. ducenti quatuor. Cuius positio hæc est: 2.5. 204. Huius ratio reddita est libro secundo, & infra reddetur amplius. Diei ciuilis Iudaici initium statim a Sole occaso; & propterea computus Lunaris imminutus est horis sex, vt suo loco videbitur. Iudæi inferioris vetustatis vocant hoc θεμέλιον τὸν μόλις, id est, νεομένιαν χάριν. ΤΟΗΝ enim ipsis est, quod veteribus Græcis χάρις. Est itaque περὶ ληπτῆς μαθηματικῆς, vt sunt omnes epochæ motuum. Sed & Iudæis hoc nouilunium περὶ ληπτῶν vocatur ἀπολύτης, neomenia ἐπαπλήξεως. Item dicitur חלכנית נוילון ἐπαπληξίς σελήνης, increpatio Lunæ, ridiculo commento. Fingunt Lunam Solem simulatam apud Deum Opt. Max. expostulasse, quod secum Sol una luceret. Omne enim regnum esse impatiens confortis. Itaque ob id a Deo grauiter correptam, a feria quarta, qua suspensa sunt in cælo luminaria, tenebris obductam non luxisse, donec homo primus creatus. Sic biduum filuisse Lunam, feriam quartam, & quintam continuas. Vnde factum, vt nouilunio complendo biduum desideretur, quod quidem designatur hoc nouilunio Tohu. Quid verbis

Ggg 4 opus

opus est? Nunquam veteres Græci morbo mythologiarum ita insaniuerunt, ac Iudæi. Vbi Rabbinica πειρα defunctum se putat Lector, præter expectationem in ipso articulo opprimunt eum. Si quando enim dignus vindice nodus inciderit, præsto est Θεὸς δῶμα μηχανῆς, scilicet fabula παρολόγος, aut scitum aliquod veteris Rabbini, quo negotium ac lis omnis deciditur. Et quare Luna a mulari potuit Solem, quod secum luceat, quæ sine Sole nullum lumen habet? Nouilunium igitur primum Iudaicum fuit feria secunda, hor. 5. 204, post Solem occasum, vel, quod idem est, feria secunda, hor. 11. 204, post meridiem Hierosolymis, anno periodi Julianæ 953, Octobris vii, in litera G, cyclo Solis primo. Nam cyclus Solis Romanus idem est cum Iudaico.

Annus Solaris) Secunda pars Computi Iudaici ad Solem pertinet, a qua parte pendet Tekupharum doctrina.

Excessus Solis supra annum Lunarem) Aufer modum anni Lunaris 354.8.876 a modo anni Solaris 365.6.0. Remanet ωρογχὴ ἡλιακὴ 10. 21. 204.

Excessus cycli) Ex Canone Gamalielis, quem supra exposuimus, post septies multiplicatum excessum Solis, deductis mensibus Lunaribus, remanet differentia Solis & Lunæ, hor. 1. 485. Quod ita libro secundo demonstrauimus. Abiice septem menses synodicos 206. 17.151, a nouemdecim excessibus Solaribus, 206, 18.636. Relinquitur idem excessus cycli Solis 0.1. 485. Hic est primus Canon C Tekupharum.

Excessus Tohu Solaris) Libro secundo indicauimus caussam huius excessus. Annus Solaris Iudaicus idem fuit, estque hodie, cum veteri Syromacedonico. Nam Hyperberetus tetratericus Macedonum Alexandreus cœpit die viii Octobris. Itaque ultima dies anni erat vii Octobris, vbi quarto quoque anno excunte intercalabatur dies tam a Syromacedonibus, quam ab Hagarenis, & Iudæis, qui periodo Calippica Alexandria vtebantur. Tekupha igitur autumni, quod Macedonibus dicebatur κέντρον μετωπῶν, erat in vii Octobris. Κέντρον χειμερεύοντος, Tekupha hiberna in vi Ianuarij. Tekupha vernalis, κέντρον ἐδρεύοντος in vii Aprilis. Tekupha aestiva, κέντρον θερεύοντος vii Iulij. Eæque Tekupha non est commentum Iudaicum, sed Græcorum, vt alibi diximus, qui eas partes anni ὥρας vocabant. Edito anno Iuliano, primi omnium Antiocheni statim cum typum admiserunt, deinde etiam ipsi Iudæi. Nam & Iosephus tempora belli Iudaici descriptionibus dierum Iulianorum Antiochenium designat: vt iam ab initio eam accepisse videantur, saltem a patrimonio Archelai in fiscum redacto. Neque dubium est, quin aut tunc,

aut

A aut sub Herode eam anni formam acceperint. Tunc cæptæ putari Tekuphæ Julianæ, & Macedonicæ desitæ. A Tekupha igitur veteri, nempe a vii Octobris, ad xxiv Septembris, vbi Sosigenes statuit æquinoctium, dies sunt xiii præcise. Nam æquinoctium Sosigenis sunt xxiv dies a Kalendis Septembris: καίνη αὐτεμ μετωπευον est xxxvii dies ab iisdem Kalendis: in qua die primum nouilunium fuit hora 5. 204, vt dictum est. Tekupha autem Tisri in primo anno est 9 horarum in nocte præcise. Si igitur nouilunium fingitur fuisse in die 37. 5. 204: Tekupha autem in 24. 9. 0 figenda est, quæ olim esset in 37: vt hoc fiat, non aliter potest, quam si de diebus 37. 5. 204, eximantur dies 12. 20. 204. Itaque relinquuntur dies

B 24. 9. 0. Hæc est ratio, cur dies 12. 20. 204 eximendi sunt de veteri Cardine Macedonio. Ita de 13 diebus solidis delibatae sunt horæ 3. 876. Cum constaret iam de medio motu Lunæ etiam inter Iudæos, & tamen, vt fit, non posset extorqueri usus periodi Calippicæ Alexandreæ de manibus vulgi, Magistri Tibériadis illam periodum sustulerunt, & nouum עבד, id est, Computum instituerunt. Pro xiii igitur diebus, quibus prisca Tekupha Cæsarianam excedit, acceperunt cyclos 216, id est, annos 4104: quibus congruunt dies xiii προεμπλόσεως σελωνικῆς, & hora vna præcise. Igitur tempus emendationis incidit in annum Computi Iudaici 4104 absolutum; adeo vt primus annus

C correctionis sit annus Computi iniens 4105, qui congruit anno Christi Dionysiano 344. Nouilunium Septembris ex Tabulis astronomicis erat Hierosolymis nocte xxiiii Septembris feria secunda, hora 10⁴⁶₁₀₈₀ a meridie diei xxiiii, quæ erat feria prima, cy clo Solis 17. vel, quod idem est, hora 4⁴⁶₁₀₈₀ a Sole occaso, ciuitate Iudæi, vt in methodo Tekuphæ nihil relinquerent de scrupulis, pro ⁴⁶₁₀₈₀ acceperunt ²⁰⁴₁₀₈₀, quia scrupula 876, quæ supersunt de modo utrius anni communi, de modo anni solaris detracta relinquunt 204. Quare cum in Tekupha Tisri & Nisan nulla scrupula relinqui debeant, necessario eadem 204 debent esse & in excessu Solis supra Lunam, & in primo nouilunio. Ita factum, vt illa 204 tam

D sint in primo nouilunio, quam in excessu Solis. Excessus Solis 10. 21. 204. Nouilunium primum 0. 5. 204. Differentia nouilunij ciuilis Iudaici, & astronomici, hor. 1. 158. De hoc infra dicetur opportu niore loco. Hæc sane ingeniosissime: sed imperite eundem diem & Tekuphæ & nouilunij statuunt. Tekupha enim est ultimus dies anni Solaris, siue סוף שנה, nouilunium autem primum est prima dies anni. Momentum λόγῳ θεωρητὸν est inter tempus Tekuphæ & tempus primi nouilunij, illius desinentis, huius incuntis. Itaque recte

recte antiquitus Tekupha erat in VII Octobris. Nouilunium autem A
 debebat esse in sequenti, nempe in VIII : quod quidem accidit anno
 mundi 2453 ineunte. Tunc enim statim post æquinoctium confe-
 ctum, quod erat in VII Octobris, iniuit nouilunium Marcheschvvan
 in VIII, feria tertia : & sequens Nisan in ipso die æquinoctij ciuilis,
 feria V, Aprilis secunda, qui est mensis Exodi: quo quidem nihil no-
 tabilius in ratione temporum sacræ historiæ. Quod igitur & Teku-
 pham, & nouilunium primum in eadem die statuerunt, peccant &
 in naturam rei ipsius, & in priscam anni Macedonici consuetudinem:
 quod nimirum Tekupha sit finis anni antecedentis, nouilunium au-
 tem principium sequentis : & præterea Macedones annum ciuilem
 Solis non a VII, sed a sequenti instituebant. Habes caussas anni & com- B
 puti Iudaici, quas penitus ignorant ipsi Iudei. Neque vero dubito,
 quin vetus sit illa opinio inter Iudeos, mundum creatum in VII O-
 ctobris, idque propter ignorationem doctrinæ Olympiadum : de qua
 toties diximus. Quum igitur veris rationibus ducti hanc fuisse caussam
 & principium Computi hodierni Iudaici ostenderimus, tandem in-
 cidimus in Commentarios IOHASIN, in quibus non solum confir-
 matur coniectura nostra, sed etiam nomen auctoris Computi produ-
 tum est. Is fuit Hillel, de quo ita ibi scriptum reperimus :
 הַלְל הַנְשִׁיא בָנו שֶׁל ד' יְהוָה נְשִׁיא תָקֵן הַעֲבוֹר עַל דָרְךָ תְקוֹפַת רְבָאָרָא עַד שִׁיבּוֹא מֶשִׁיחָ בָן דָרָ וְהִיָּה בְּסִפְרָן אַבִי
 וּרְבָתָה וְכֵן כתֵב ר' שְׁמֻעוֹן דָרָאָן בְפִירּוֹשׁ הַאוּהָרוֹת וְחַיָה בָשָׁנָה תָרָע לְשָׁטוֹת C
 Hillel Princeps filius Iuda Principis ordinavit Computum secundum Tekupham
 Rabbi Ada, donec veniat Messias Filius Dauid. Fuit autem saeculo
 Abai & Rabba. Atque ideo ita scripsit Rabbi Simeon Duran in Ex-
 positione Exhortationum. Fuitque anno 670 Contractuum. Haet-
 enus. Hic annus erat 358 Christi, annis 1111 post ordinationem,
 quæ incidit in annum 354. Perpetuum Computum scripsisse ait,
 nempe hodiernum. Præterea ad regulam Ada, quod verissimum Felix
 igitur fuit coniectura nostra In libro ז' ע. pag. 26. מנהג מנין שנים חיצרה.
 אם תשאל לימים ראשוניים יתבادر לך שאיןנו נהוג אצלינו ר' טומן חתימת חנוכה או זמן
 רב אחר חתיכתך.

Excessus mensis Tekupha) Si excessum Solis 10.21.204. per XII D
 diuiseris, habebis 0.21.827 epactas mensis Tekupha. Annus igitur
 Tekupha est proprie excessus ipse Solis. Similiter excessus cycli Te-
 kupha est excessus cycli Solaris supra Lunarem, 0.1.485, epactæ
 videlicet cycli Tekupha.

Ad sciendum nouilunium.) Haetenus Canones Computi Iudaici.
 Subiectum Computi est Annus. Annus Hebraicus est mixtus : quate-
 nus ratione Solis & Lunæ consideratur. Ratione Lunæ, propter
 menses Lunæ, ad cuius sideris motum descripti sunt. Ratione
 Solis,

A Solis, propter duas caussas. Primo propter æquationem temporis, quæ fit remedio embolismorum: deinde propter Tekuphas. Rursus anni duplex diuisio: in duodecim menses, propter nouilunia: in quatuor Tekuphas, propter Solem. Quæ duplex diuisio est summa summarum in Computo Hebraico: qui in genere duo tantum docet: nouilunia, ac Tekuphas. Prior igitur methodus nouiluniorum, quam Tekupharum. Primum nouilunium Computi Iudaici in VII Octobris, vt toties diximus, cyclo Lunæ 111, Solis primo, anno periodi Julianæ 953, annis 189 absolutis, post conditum rerum. Primum,

B ut scias annos Computi Iudaici; abiice 952 annos absolutos de periodo Iudai-
ca. Reliquum est annus currens Iudai-
cus a nouilunio primo autumni. Exem-

plum. Annus iste Christi Dionysianus 1596 erat 6309 periodi Ju-
lianæ. Deductis 952, relinquuntur annus Iudaicus 5357 iniens a
primo nouilunio autumni. Volo nunc scire characterem Tifri eius-
dem anni Iudaici ineuntis. Diuisis 5356 annis præteritis per 19,
habes 281 cyclos absolutos, & 17 annos præterea expansos abso-
lutos. In principio hærum Notarum dedimus tabulas tres chara-
cterum tredecim mensium, hoc est, excessum Lunæ supra Septe-

Cnarios 19 annorum expansorum: cyclorum tam expansorum, quam
per denarios & centenarios collectorum. Rursus habes aliam Tabu-
lam 19 annorum excessus Solis, & præterea Tabulam cyclorum ex-
cessus Solis. Igitur de Tabula cyclorum characteris men-
sium, cyclis 200 competunt 5. 22. 200. cyclis 80, con-
gruunt 5. 4. 80. vni cyclo 2:16. 595. annis 17 absolutis 6.
10. 210. & pro 18 ineunte nouilunium Tohu 2. 5. 204.
Summa 1. 10. 209. Id est, nouilunium Tifri anni 5357 est
feria prima, hor. 10. 209. Volo scire cui diei Julianæ re-
spondet. Condidimus Tabellam primi cycli Iudaici. Ac-

D cipe igitur excessus Solis congruentes totidem cyclis ab-
solutis: qui sunt, vt habes in minore diagrammate dies
16. hor. 23. 201. Illi excessus sunt dies περιστατεως σεληνι-
αιξης, quibus Luna post aliquot cyclos anteuertit priscam
epocham in anno Juliano. Totidem igitur dies abiice a
prisca epocha cycli primi. Et vide quota sit feria, & quæ
litera Dominicalis. Feria indicabit locum nouilunij.
Nam dies illi περιστατεως non possunt constanter
haerere in eadem die propter multas caussas, quas

	EXCESSVS			EXCESSVS		
	L V N A E.		S O L I S.			
	200	5	22	200	12	1
	80	5	4	80	4	19
	12	12	16	595	0	1000
	17	6	10	210	0	481
Tohu	2	5	204		0	0
Nouil.	1	10	209		16	23
Tifri	5357	XIIII	Sept.		281	

T A B U L A
N O V I L Y-
niorum pri-
mi cycli Iu-
daici.

1	7 Octob.
2	26 Sept.
3	17 Sept.
4	5 Octob.
5	23 Sept.
6	11 Sept.
7	1 Octob.
8	22 Sept.
9	9 Octob.
10	28 Sept.
11	17 Sept.
12	6 Octob.
13	24 Sept.
14	14 Sept.
15	3 Octob.
16	22 Sept.
17	17 Sept.
18	29 Sept.
19	19 Sept.

prudentes

prudentes omittimus. Igitur colliguntur dies περιπλάσεως 16. 23. A
201. Et iste annus propositus est 18 cycli. In vetere cyclo nouilu-
nium anni 18 erat in 29 Septembris, ut patet ex Tabula, de qua epo-
cha si deduxeris dies 16. 23. 201, nouilunium hoc anno ascenderit
ad xii Septembris. Est feria prima nouilunij, litera autem dominica-
lis DC. Ergo nouilunium hoc incidit in litera C. Proinde litera C,
quæ proxima est diei xii Septembris ante aut post, ea est epocha no-
uilunij Tifri huius anni propositi 5357. erit igitur in xii, vt etiam
constabat ex diebus περιπλάσεως: quorum ope, aduocato feriæ & li-
teræ dominicalis auxilio, nunquam errabis. Tot enim dies Luna
ascenderit, quot ex cyclis excessus Solis collecti fuerint. Sed obser-
uandum, si nouilunium attigerit horas 18 præcise, aut amplius, B
transferendam esse feriam. Caussa in promptu est. 18 horæ Computi
Iudaici sunt 24 horæ astronomice, hoc est, a meridie. Nam pri-
mum nouilunium, vti diximus, Iudaice est hor. 5.204, ab occasu
Solis, astronomice 11.204, a meridie. Proinde 18 horæ ab occasu
Solis, sunt 24 horæ astronomice a meridie. Sic in hoc nouilunio
proposito horæ 10.209 ab occasu Solis, sunt 16.209 a meri-
die. Hoc ne doctiores quidem Iudæi aduerterunt: cuius rei igno-
ratione illud oraculum sciuerunt: כְּדֵשׁוֹת מִקְרָא שִׁירָת מִחוּתָה וַיְהִי
בְּרִיתָם Viginti quatuor horis Luna latet, id est, sicut. Sex nouella fit,
עַד decem cetero fit vetus. Græce, ἐν ωχθημένῳ ὑπαυγός ἐστιν οὐ σελήνη. C
τετδετημοείων εἰδε. ἐν τοῖσι τετδετημοείοις ἐστιν. Sed hæc ridicula sunt, & pro-
dunt in illis ignorantem caussæ 18 horarum: quas nesciunt esse
24, id est, solidum ωχθημένον. Tunc manifesto non feria proposi-
ta, sed sequens assumenda, propter diem integrum, qui latet sub
18 horis, quæ putata a meridie fiunt 24, id est, dies integer. Po-
terant numerare integras horas a meridie, & quidem tutius; vt nos
fecimus in nostro anno cælesti, in quo nunquam intercalau-
mus, nisi post 24 horas. Quare si a meridie procederet com-
putus, vbi hodie incidit hora 18 absoluta, tunc incideret hora 24,
id est, dies integer. Scito autem vetustissimis Iudæis has horas æqui-
noctiales in vsu non fuisse, sed tantum τὰς καιειδὰς, ut patet ex E-
uangelio, idque a temporibus Romanorum. Omnino enim etiam D
horarum appellatio noua est, vt pote a Græcis in nationes Orienta-
les deriuata. Quare antiquior est appellatio dierum septimanæ sub
nominibus septem Planetarum, quam horarum Planetiarum.
Nam omnis hora est commentum recentius appellatione dierum
sub notis Planetarum. Iudæi antiquitus ὀλογχεῖος diem ipsum in te-
nebras & lucem, vesperam & mane diuidebant, quod tempus
coniunctim עֲרָכָה בְּקָרָב vocabant, vt Daniel. Græcis eadem compo-
sitione

Asitione est ωχθημενον. Totum hoc interuallum quadrifariam diuidebant. Quadrantes ipsos Vigilias vocabant, vt & Romani & Græci. Primus quadrans a Sole occaso, ad medium noctem ערב שְׁמֹרָה dicebatur. Apostoli vertunt ψήφισμα simpliciter. Sequebatur hanc שְׁמֹרָה vigilia media, a media scilicet nocte, ad Solem Orientem, ob id dicta, quod inter duos Soles interiecta esset, inter occasum lucis antecedentis, & ortum lucis sequentis. Deinde sequebatur הַבְּקָר שְׁמֹרָה Vigilia matutina, a Sole orto, ad meridiem. Apostoli πέμπτα. Postremo quarta Vigilia חִצְחָרִים, meridies, a sexta hora, ad duodecimam, & Solem occasum. Prisca hæc Hebræorum partitio fuit. Psalmo L V. 18. Postea in tres partes, siue Vigilias noctem ipsam diuiserunt; more Romanu. Vide Ausonium in Ternario. Proinde τὸ μετέργευσις καὶ τὸ τέταρτον φυλακῆς meminit DOMINVS apud Lucam XII. Sed in Marco XIII, prima pars vocatur ψήφισμα, secunda μεσηνύκπον, tertia αἱλεκτροφωνία. Quare in רְאֵת בְּרֵכֶת in ita scriptum est: כל טשבר קשורה ללילה ועל ריש ברכות in דָמְרִיבָן שלשה קשורות חוי הלילה ועל כל טשבר ברוך הוא אומר אוי שחרבתי את בית-ויליאס noctis, ו singulis vigiliis Deus benedictus dicit: H E V Q V O D D E S O L A V I D O M V M M E A M. Iudaicum quidem oraculum, & ineptum: sed quod verum est de triplici vigilia noctis, idque instituto Romano.

Adiice nouilunium) Qui scit nouilunium præteritum, & vult scire sequens, adiiciat præterito nouilunio epactas mensis unius. **C**Tisri proximus, vt ostendimus, erit I. 10. 209. Adiice I. 12. 793, characterem mensis unius. Habes 2. 22. 1002, characterem nouilunij Marchesvan feria tertia, quia excedit 18 horas ab occasu, vel 24 a meridie. Erit igitur in nocte duodecima Octobris.

Ad sciendum Tekupham Tisri) תְּקֻפָּה est anni conuersio proprie. & nihil aliud significabat tempore Mosis, qui iubet συλωπηγιαν celebri anno vertente, initio Autumni scilicet. Exodi XXXIV. 22. Nam quod ibi vocat תְּקֻפָּה תְּקֻפָּה, id XXIII, 6, dicitur תְּשִׁנְתָּה אֲחַת. Sed postquam Iudæi acceperunt formam anni Alexandre & periodum Calippicam, vna etiam acceperunt annum Lunarem, & qua-
Dtuor κένταρα Macedonica, quæ ipsi uno nomine πιειρη vocarunt, quia annus incipit statim post νέαν τεκουפήν, post conuersionem anni. Hoc inuentum, vt diximus, est plane Græcum, & vetustissimum, qui anni Solaris nullam in menses descriptionem tenebant, sed constabat illis, quadriennium, siue Lustrum Solare, esse dierum 1461: sextam autem decimam partem esse dierum 91 $\frac{1}{16}$. Hoc ipsi ὥραι, & κένταροι, & τεσσαράς vocabant: quorum exemplo & Iudæi πιειρη appellarunt: quod ad verbum est τεσσαράς. Elidenses primo anno Olympiadis

H h h interca-

intercalabant inter VIII. & IX Iulij. quo nihil verius est. Annum incipiebant a Sole occaso. Anni sequentis initium erat a media nocte. tertij ab ortu Solis. quarti a meridie. quinti, eiusdemque primi Olympiadis ab initio noctis. Ita non sentiebant se diem intercalasse, cum tamen intercalassent. Ammianus Marcellinus : *Spatium anni vertentis id esse periti mundani motus & siderum definiunt veteres, inter quos Menon (Meton) & Euclomon & Hipparchus, & Archimedes excellunt, cum sol perenni rerum sublimium lege, polo (poli) percurso signifero, quem Zodiacum sermo Gracis appellat, trecentis & sexaginta quinque diebus mensis, & noctibus, ad eundem redierit cardinem.* Ut verbo tenus, si a secunda particula elatus Arietis, ad eam dimensione redierit terminata. Sed anni interuum verissimum memoratis diebus, & horis sex ad usque meridiem concluditur plenam : annique sequentis erit post horam sextam initium, porrectum ad vesperam. Tertius a prima vigilia sumens exordium, ad horam noctis extenditur sextam. Quartus a media noctis, usque ad claram trahitur lucem. Recte sane & ad mentem nostram, item ad morem vetustum Gracorum accommodatissime. Quemadmodum igitur diligenter notabant r̄egorās ḡeewās, ita etiam r̄egorās iomueewās, & r̄egorās ḡduseewās. Hoc imitati Iudæi diligenter momentum obseruant, quo hæc ḡērēgē conficiuntur, antiqua consuetudine, ut solet, in superstitionem vertente.

Olim, ut diximus, cum anno mero Alexandreo vterrentur, Tekupham primam statuebant in VII Octobris.

Postea eam fixe-

runt in XXIV Septembribus, accepta forma Iuliana. In primo anno lustri Tekupha Tisri est hora 9 noctis, Tekupha Tebeth hora 4. 30' diei. Tekupha Nisan initio noctis. Hoc significant literæ D, & N. in Tabella Tekupharum a nobis subiecta. D enim est dies: N autem nox. De Tekuphis ita scribunt :

D לעוזם ועד יסינטム חוויא פ' שטונח יטיס קִרְמֵשׁ יונְגַר ויהי תקופת טבת : בשעה ימים קום אֶבְרִיל ויהי תPAIR תקופת ניסן : בשעה ימים קום גולו ויהי תPAIR תקופת תפסון : בשעה ימים קום קרם אוטובי ר' ויהי תPAIR תקופת תשורי. Tekuphot singulis annis perpetuo reueluntur, ac redeunt in ordem: quarum signum 8, 7, 6, 7. hoc est: octo diebus ante Ianuarium est regorān Tebeth. Septem diebus ante Aprilē erit semper TROPE Nisan. Sex diebus ante Iulium erit semper TROPE Tamuz. Septem diebus ante Octobrem erit semper TROPE Tisri. De superstitione autem, qua Tekuphas obseruant Iudæi, libro secundo monuimus.

TABELLA TEKUPHARVM.				
TISRI	TEBETH	NISAN	TAMUZ	ANNI
N 9 0	D 4 30	N 0 0	N 7 30	I
D 3 0	D 10 30	N 6 0	D 1 30	II
D 9 0	N 4 30	D 12 0	D 7 30	III
N 3 0	N 10 30	D 18 0	N 1 30	III

Amonuimus. Nam a veteribus illis Macedonibus didicerunt exactissimum ingressum Solis in signa per illud tempus fieri. Per ῥητοράς enim Θεοφάνης nihil aliud, quam viii Iulij, & per ῥητοράς χριστοφάνης, vi Januarij, & Macedones & omnes Græci intelligebant. Neque secus ac veteres illi Græci, vnicuique ῥητορή siue Tekuphæ σωζανον suum attribuunt. Tekuphæ Tebeth brumali A.Q.V.A.M : Tekuphæ Nisan vernali A.E.R.E.M : Tekuphæ Tamuz Solstitiali I.G.N.E.M : Tekuphæ Tisri autumnali T.E.R.R.A.M. atque adeo ex horum quatuor elementorum excessu interitum mundo & hominibus minantur : puta ex Solstitialis Tekuphæ excessu ἐπιπλέων : ex brumalis excessu καταβαλυσμον. ex altera fore, vt fataliter exaqueſcat Mundus ; ex altera exigneſcat. Sic etiam propter easdem rationes periculum εθελον illi imminere, qui in eo momento, quo Tekupha Tebeth committitur, aliquid biberit: aut καύσων, & ardentissimi morbi, qui in Tekupha Tamuz ad ignem accesserit. Propterea superstitionis curiositate articulum ipsum Tekupharum obſeruant, ne forte imprudentes malum immedicable incurant. Vide Commentarium Rabbī Saadīa Gaon in Sepher Ietzira, capite quinto, si modo alicui tantum otij est ab rebus seriis, vt in his nugis tempora perdat. Itaque horum hominum superstitioni acceptum feramus licet, quod Græcorum vetustissima περὶ ῥητορῶν doctrina nobis

Conſeruata sit. Ad methodum igitur veniamus:

Collige epactas excessuum Solis in cyclis & annis præteritis. A summa abiice dies 12. 20. 204. Residuo abiice nouilunium, siue characterem feriæ. vt habes in præfenti diagrammate. Cyclis enim 281, & annis 17 præteritis congruunt epactæ Solares 24.18.1075. de quibus deductis ex perpetua Regula diebus 12. 20. 204, residuo autem 11. 22. 871 adiectis horis nouilunij o. 10. 209, fiunt dies absoluti 12 de Tisri, cum horis 9. o. Ergo Tekupha Tisri committetur nocte, quæ sequitur Solem occasum diei 12 Tisri, hora 9 noctis absoluta. In eo, inquam, momento committetur Tekupha. Quod si essent horæ 21, abiectis 12, reliquæ nouem attribuerentur diei sequenti. Nam horæ infra 12 pertinent ad noctem. quod est reliquum supra duodecim, pertinet ad diem. Sed obſeruandum in hoc negotio, si translatio ciuilis fiat, vna die minus putandum erit. ut hic, habemus dies 12. hor. 9. o. hoc est, Tekupha est post 12 diem Tisri, nimirum hora 9 noctis, xiiii Tisri. Sed si translatio fiat a prima feria, ad secundam (vt sane fiet hoc anno) tunc non xiiii.

200	12	1	880
80	4	19	1000
1		1	485
17	7	19	870
Summa	24	18	1075
Aufer	12	20	204
Residuum	11	22	871
Addē	0	10	209
Tekupha	12	9	0
Tisri.			

Dquetur Solem occasum diei 12 Tisri, hora 9 noctis absoluta. In eo, inquam, momento committetur Tekupha. Quod si essent horæ 21, abiectis 12, reliquæ nouem attribuerentur diei sequenti. Nam horæ infra 12 pertinent ad noctem. quod est reliquum supra duodecim, pertinet ad diem. Sed obſeruandum in hoc negotio, si translatio ciuilis fiat, vna die minus putandum erit. ut hic, habemus dies 12. hor. 9. o. hoc est, Tekupha est post 12 diem Tisri, nimirum hora 9 noctis, xiiii Tisri. Sed si translatio fiat a prima feria, ad secundam (vt sane fiet hoc anno) tunc non xiiii.

Hhh 2 nox,

640

nox, sed XII accipienda erit. De qua translatione infra dicetur. Por- A
ro in anno Embolimæo, qualis fuit iste 5356 ad finem decurrentis,
Tekupha Tisri erit in Marchesvyan, Tekupha autem Tebeth in
Schebat. Collige ergo excessus competentes cyclis 281, annisque ab-
solutis 16. Deduc ex perpetua regula dies 12.20.204. Adiice horas
& momenta nouilunij 2.12.700. Fiunt dies 31, horæ 3.0. Teku-
pha igitur autumnalis fuit post horas tres, nocte, quæ sequuta est
31 diem a neomenia Tisri, id est, nocte secunda Marcheschvyan,
feria quinta ineunte. Adeptus Tekupham Tisri
habebis sequentem, additis ad priorem diebus
91, horis 7. $\frac{1}{2}$. Sic in anno proposito 5356, a
neomenia Tisri erunt dies 122, horæ 10. $\frac{1}{2}$.
Quare Tekupha brumalis erit nocte, quæ se-
quutura est diem 122, a neomenia Tisri. Fuit
annus abundans. Tisri, Marcheschvyan, Casleu
dierum 90. cum quo compositis 29 diebus
Tebet, fiunt omnes dies 119: quibus deductis
122, relinquuntur dies 3, horæ 10. $\frac{1}{2}$ de mense Schebat. Igitur Te-
kupha brumalis contigerit hora 10. $\frac{1}{2}$ noctis, quæ sequutura est 3
diem Schebat: & proinde Tekupha contigerit nocte quarta Schebat,
feria quinta. Hæc sunt ingeniosissima, quorum tamen causæ ab ipsis
artificibus Computi ignorantur. pro quibus caussis fabulas apponunt
nobis, ut cum spectatore Plautino saturi fiamus fabulis. Sed metho- C
dum huius Computi Lunaris argutissimam & elegantissimam esse
nemo harum rerum paulo peritior inficiabitur. Quoties scripta Iu-
dæorum lego, succurrit mirari, quomodo tam perfecta methodus
potuit excidere hominibus, qui quasi consulto videntur ignoratio-
nem omnium bonarum rerum profiteri. Epilogismus tamen eorum
Lunaris progressu temporis paulo longior iusto deprehenditur.
Epilogismus syzygiæ Iudaicæ, dierum 29. horarum 12, mo-
ment. 793. quæ quidem 793 momenta sunt scrupula sexagenaria 44'. 3''. 20''. At verus epilogismus astronomicus hor. 12.
44'. 3''. 11''. Differentia, scrup. 0'. 0''. 9''. quæ quidem ter- D
tia in syzygias vnius cycli solidi ducta fiunt scrup. 0'. 35''. 15''.
Cyclus Iudaicus dies 6939. hor. 16. 595. id est, hor. 16. 33'. 3''.
20''. Deductis scrup. 0'. 35''. 15'', relinquuntur dies 6939. hor.
16. 32'. 28''. 5'', modus cycli astronomici. Cyclus Julianus, dies
6939.18.0. Differentia cycli Juliani, & astronomici, hor. 1. 27'. 31''.
55'', qui excessus maior est Juliano. Minor est enim modus cycli
astronomici modo cycli Iudaici. Quare detracto cyclo astronomico
de cyclo Juliano, maior relinquetur excessus, quam ex cycli
Iudaici

200	12	1	880
80	4	19	1000
1	0	1	485
16	26	11	379
Summa	42	34	584
Aufer	12	20	204
Resid.	30	14	380
Adde no-	0	12	700
Tekupha.	31	3	0

B

C

D

E

F

A Iudaici detractione. Proinde excessus 216 cyclorum astronomicorum sunt dies 13. 2. 6'. 54''. id est, dies 13. horæ 2. momenta 126 fere. At excessus totidem cyclorum Iudaicorum sunt tantum dies 13. hor. 1. 0. Differentia, hor. 1. 126. Quare anno Christi 344 nouilunium Tisri a meridie erat Iudaice horarum 11. 204. astronomicæ autem tantummodo 10. $\frac{46}{100}$. quæ discrepantia nata est ex illo epilogismo Lunari, quo non Iudæi tantum, sed astronomi illorum sæculorum vtebantur.

Ad sciendum quotus numerus cycli maioris) Cyclus maior est cyclus Solis, cyclus minor est cyclus Lunæ. Cyclus Solis incipit a nocte xxvi Nisan, eoque vtuntur ad investigationem seriæ Tekubbpharum.

Accipe æram minorem) Æra minor est illis, quæ est infra millennium. Ut exempli gratia, in anno Computi Iudaici 5356, soli tres ultimi numeri 356 dicuntur **ÆRA MINOR**, ימ"ה ut ipsi loquuntur.

Adiice xx) Hæc xx καθολικα, quæ adiici præcipit Canon; Hebrei Computatores vocant טור שגון onus magnum. Sed hoc locum non habebat ante 5201 annum Iudaicum, neque habebit post 5999. Sed non magnæ subtilitatis est, rem per tot diuerticula quærere, ad quam publica via licet peruenire. Adiectis 16 ad æram minorem, & a summa abiectis omnibus 28, relinquitur annus cycli Solaris Iudaici. Inibit proxime annus 5357. Adiectis 16 ad 357, summa per 28 diuisa, relinquitur annus 9 cycli Iudaici Solaris, qui est idem cum Romano.

Quotus numerus cycli minoris) Quemadmodum superior Canon, ita & hic locum tantum habere cæpit ex anno 5201, in quo erat cyclus Solis xxii, Lunæ xiiii. Hinc semper iubentur apponi xx anni absoluti ad methodum Solis, xiii autem ad methodum Lunæ:

Ad sciendum annum SEMITA) περιστροφή est Σεμίτης, vt alibi dicimus. Ita vocatur & septimus annus hebdomadis, & tota hebdomas vt Sabbatum tam septima dies, quam tota septimana.

Abiice septenaria ab æra mundi) Computus Iudaicus falso deducitur a primordiis rerum, cum sit Computus annorum artificialis, vt periodus nostra Iuliana. Computus igitur Iudaicus minor est mundo annis 189, hoc est, septimanis annorum 27. Et mundanus per 7 diuisus relinquit annum Hebdomadis siue Semita. Ergo & Iudaicus, cum ab eo differat numero septenario, per 7 diuisus cundem annum hebdomadis dabit. Hoc idem facit & periodus nostra Iuliana. Nam per 7 diuisa dabit verum annum Hebdomadis ab autumno. Hoc anno Christi Dionysiano 1596, quo currit annus periodi

Iatianæ 6309, incipiet annus mundi 5546, Iudaicus autem 5357, A
a diebus autumnalibus. Tres hæ Æræ per 7 diuisæ dabunt annum
secundum Semita ab initio autumni.

CANONES FERIARVM) Anni Hebraici caput incertum ac
mobile est, duabus de caussis: propter nouilunia, ac propter serias.
Nam alterum nouilunium ab altero præueritur vndecim diebus fe-
re, nisi alia caussa intercuererit. Feriæ autem quotannis mutantur in
anno Solari propter vnum diem superfluum ultra Septimanæ die-
rum. Quanto magis in anno Lunari propter instabiles sedes noui-
luniorum? Rursus anni capitî duplex caussa: altera φύσις, altera
νοστός est. Physicam mutationem vocamus eam, quam iam diximus,
propter periodum Hebdomadum scilicet, & cyclum Solarem. Nam B
litera B, exempli gratia, quæ illo anno prima feria est, sequente erit
secunda, interdum etiam erit tertia a prima post bisextum. Mutatio
νοστός, siue πολιτικὴ, est obseruatio diei idonei, aut non idonei. Ido-
nei dies capitî anni sunt secunda, tertia, quinta, septima feria. Reli-
quæ feriæ Κενία vocantur, hoc est, αδόκιμος ημέρα. Dies, quæ re-
perta est idonea capitî anni, dicitur γερά κενία, σεισμός, termi-
nus: quod in ea hæreat & figatur caput anni. Quare non omnis feria
nouilunij erit idonea ad κενία. Vnde in sequentem aut tertiam
diem diffunditur: quod dicitur Κενία, & Κενία. Quamob-
rem illæ dies vocantur Κενία Epiphanio, capite κατ' αἰώντων. Illa
vero Κενία, siue, vt Hebræi Computatores loquuntur, ημέρα du- C
plex est: Lunaris siue ασεγνομικὴ, & πολιτικὴ. Ασεγνομικὴ fit propter
nouilunium ἔνος & vetus, quoties nouilunium peruenit ad 18 horas:
quæ quidem putatae a Sole occaso, desinunt in meridiem, a meri-
die putatae desinerent in ortum Solis. Sed hora, quæ astronomis est
septima a meridie, ea est prima ciuilis Iudæis ab occasu. Ideo 18.
horæ desinunt in meridiem. Quocirca siue in ortum Solis, siue in
meridiem desinant, vtrumque alienum est neomeniæ instituendæ il-
lis gentibus, quæ diem incipiunt a nocte. Ciuilis translatio fit pro-
pter duorum Sabbatorum continuationem, quod si eueniat, incom-
modum in Tisri esse docent veteres Magistri. Propter has Κενίας
accidit, vt annus nunc maior sit, nunc minor iusto. Ideo nunc πένθη D
πένθη, nunc αφαιέσθι fit. Annus diuiditur in bina semestria. Sed quia
interuallum semestre a Nisan ad Tisri, habet duo nobilissima so-
lemnia, Pascha & Pentecosten, item proxime σκιλωπήδω, optimum
factu iudicarunt in eo semestri εξαμέστης & πενθήστης facere, vbi ea
solennia non occurrunt. Marcheschvan igitur & Casleu delecti, in
quibus hæc fierent. Marcheschvan est mensis cauus, Casleu plenus.
Cum igitur πένθη πένθη fit, Marcheschvan ex cauo fit plenus, cum
αφαιέσθι,

A ἀφαίρεσις, Casleu ex pleno fit cauus. Hinc nascitur triplex genus anni, ordinarius, cauus, siue defectiuus, plenus, vel abundans. Iustus annus siue ordinarius dicitur כָּסְרִין תַּנֵּשׁ, ἡμέαλος κατ' αἰδίλογον, annus competens, æquabilis, ordinarius. Annus defectiuus, כָּסְרִין תַּנֵּשׁ, ἔτες ἐλπῖς, annus mancus, cauus. Annus plenus כָּסְרִין תַּנֵּשׁ, ἡμέαλος ὀλόχληρος, annus solidus, plenus, abundans. Atque hi primoribus literis singulariis ita notantur: תַּנֵּשׁ שְׁנִי. Hoc est οὐκ habet 1. Annus defectiuus habet tres dies supra 350. εἶ habet 1. ordinarius habet quatuor dies supra 350. ω habet οὐκ. Abundans habet quinque dies supra 350. intellige de anno communi. Nam cædem notæ quoque accidunt anno embolimæo, sed supra 380 dies. Apud Græcos notauiimus fuisse annos ἔξαιρεσιμαίς. Sic primam speciem anni Iudaici Græce vocare possumus ἕτος ἔξαιρεσιμον, siue κοῖλον. secundam ἕτος ὀμαλόν. tertiam ἕτος πέιθον.

B *Annus communis H A C H A S G A D A*) Annus communis diuisus per septem relinquunt tres dies, si sit defectiuus; quatuor, si æquabilis; quinque, si abundans. Iam exposuimus. Sic concipiuntur: 353. 354. 355.

C *H A C H A S H O Z*) Annus embolimæus per septem diuisus dat quinque dies defectiuus, sex æquabilis, septem abundans. Sic concipiuntur: 383. 384. 385. Cum ad qualitatem anni inuestigandam duo desiderentur: prius, vtrum sit communis, an embolimæus: alterum, vtrum defectiuus, an ordinarius, an plenus: priori curæ satisfaciet cyclus Lunæ, alteri differentia neomeniæ propositæ cum sequenti comparatæ. Exemplum: Annus hic est Iudaicus 5356 decurrens prope ad metas. Neomenia Tisri fuit 2.12.700. & est annus XVII cycli, & proinde embolimæus. Neomenia proximi Tisri 1.10.209, quæ transferenda est in secundam feriam, vt postea videbimus. Volo scire qualitatem huius anni 5356 currentis. Comparatæ eius neomeniæ feriam, nempe secundam, cum feria neomeniæ sequentis, nempe cum secunda. Interuallum feriæ ad similem feriam, sunt VII. Proinde per præsentem Canonem hic annus est abundans, dierum utique 385 habens Marcheschvyan σειακονθήμερον siue plenum. Idem fiat in cæteris.

D *Ad v in omnibus annis*) Feriæ I, IIII, VI, vt diximus, sunt סְבִיבָה; hoc est, αδόκιμοι, & reprobæ capiti anni instituendo. Hoc significatur illis singulariis literis וְנִ, prima, quarta, sexta. Quare, si mensis Tisri incipit feria prima, quartadecima mensis erit Sabbatum, & xv, solenne σκιῶπηγια. Erunt igitur duo Sabbata continua. quod est fugiendum. Si mensis incipit feria sexta, quintadecima ergo est σκιῶπηγια. En iterum duo Sabbata continua. Si denique incipit

H h h 4 quarta

quarta feria , decima erit sexta feria : & sequens Sabbatum. Iterum A erunt duo Sabbatha continua , Kippurim , & Sabbatum ordinarium. Duo Sabbatha continua ipsis dicuntur תִּשְׁבַּתִּים סָבָתִים (σαββάται σαββάζη). Cum hoc instituerunt veteres Iudei (instituerunt autem ante tempora Seleucidarum) vnius Tisri rationem habuerunt , qui fere totus solennitatibus exceptus est. Deinde duo Sabbatha continua incommoda erant in tractu Hierosolymitano , propter cibos , quos coctos biduum continuum asseruare tempore autumni feruentissimo in illis regionibus periculose erat. Item corpora mortuorum asseruari non possunt citra putoris & corruptionis periculum. Itaque propter Tisri hoc institutum. Alioquin alias duo Sabbatha continua reperiuntur. Cum neomenia Nisan incipit a feria prima ; xiv Nisan est Sab- B batum , & sequenti die solenne Azymorum. En duo Sabbatha continua. Rursus si neomenia Nisan incipit feria septima , vt hoc anno 5356 , Pentecoste est feria prima. Ita Sabbatum ordinarium & solenne Pentecostes continuantur. Nos translationum vetustatem asseruimus contra quosdam viros doctos nostri saeculi. Vide libro secundo. Igitur anno proximo 5357 ineunte , nouilunium Tisri erit i. 10. 209 , feria prima , xii Septembris. Sed propter ADV transfe- 1 ndum in feriam secundam , hoc est , xiii Septembris.

IAH in diebus) Tralationes alias politicas , alias astronomicas fecimus. ADV fit πολιτικῶς : IAH autem , id est nō ἀσερνομικῶς , cum nouilunium attigit horas xviii. Nam iiii , hoc est , feria secunda, ter- C tia , quinta , septima , sunt idoneæ capiti anni πολιτικῶς : sed & ἀσερνομικῶς illæ transferuntur , si nouilunium attigit horas 18. Fit autem non raro , vt vtraque tralatio politica , & astronomica concurrant: quæ ideo vocetur a nobis μικῆ. Anno 5340 nouilunium Tisri fuit i. 23. 1079. Transferenda prima feria in secundam dupliciter , propter nouilunium vetus , & propter ADV. Sæpe etiam duæ νωρίσθεται flunt. quæ a nobis vocatur νωρίσθεται διπλῆ. Esto nouilunium 3. 21. 542. Propter nouilunium vetus transferenda feria tertia in quartam: item quarta in quintam , propter ADV.

GATRAD in communibus) τέτοι , hoc est , 3. 9. 204. Feriae idoneæ capiti anni transferuntur non solum propter nō proxime præcedentem Canonem , sed etiam infra 18 horas. Sed discriminem ponendum. Quia nō propter se transfertur , vt pote cum in se nouilunium vetus habeat. At ex hoc , & sequente Canone etiam respectu sequentis anni feriae idoneæ fit mutatio. Hoc enim contingit tam anno embolimæo , quam communi. De embolimæo suo loco. In anno communis igitur transfertur feria idonea , siquidem nouilunium fuerit 3. 9. 204 , aut amplius. Pone epactas vnius anni communis 4. 8. 876. supra

A supra nouilunium 3. 9. 204. Prohibit nouilunium sequentis anni 7. 18. o, transferendum propter n^o. Transferetur igitur in primam: sed non potest propter A D V. Comperendinetur igitur. Ergo character erit 2.18. o. At superius nouilunium fuerat 3.9. 204. Distantia feriarum, dies vi. Ergo annus ille communis fuerit dierum 356: quod est absurdum, per Canonem תְּוִי שָׁבֵת. Quare necessario nouilunium 3.9. 204 transfertur in feriam quintam dupli translatione. Tunc annus erit abundans: & differentia feriarum dies v. Quod si nouilunium minus fuerit uno scrupulo 3.9. 203, tunc manet immotum:

B A T V T A K P H A T) Ecce alteram regulam mutandæ feriæ idoneæ respectu sequentis nouilunij, non sui: idque proximo post embolismum anno: quemadmodum illa superior tralatio in anno communis: nempe si nouilunium fuerit 2.15. 589, aut etiam supra 589. Affer epactas anni embolimæi 5. 21. 589 a 2.15. 589. Relinquitur 3.18. o, nouilunium præcedentis anni embolimæi: cuius & sequentis communis differentia 2.15. 589, sunt tantum dies quatuor, contra Canonem תְּוִי שָׁבֵת. Nam si admittamus nouilunium 3.18. o, translatione dupli fungendum est, astronomica in feriam quartam, politica in quintam. Differentia igitur quintæ feriæ, & secundæ; iv dies. Quod si nouilunium minus etiam scrupulo uno, vt 588, non transfertur:

Nunquam B A D V) Annus Lunaris æquabilis, siue ordinarius in C duo semestria diuiditur: in Tifri & Nisan. A Nisan, ad Tifri, semper interuallum est dies 177, αὐτοῖς ἀλλά τως. A Nisan, ad Tifri, totidem, siquidem anni qualitas non mutetur: quæ mutatio fit semper in Marcheschvyan & Casleu. Atqui a Nisan, ad Tifri, interuallum semper est 177 dierum: quod, vt diximus, est immutabile καὶ αὐτοῖς λαχρόν. Itaque neomenia Tifri est semper feria tertia Nisan aut solennis Azymorum. Puta si solenne Azymorum fuerit feria prima, Tifri sequens erit tertia. Si Azyma feria tertia, Tifri quinta. Hoc anno neomenia Nisan, & proinde etiam xv eiusdem mensis fuit feria septima. Ergo Tifri proximus erit secunda, cuius character 1.10. 209. Ideo tralatione fungendum. Duo igitur semper apponenda feriæ Nisan, vt habeas feriam Tifri. Diuide 177 per 7. Remanent duo catholica apponenda feriæ Nisan; ad methodum feriæ Tifri. Contra minue duo de feria Tifri, habebis feriam Nisan proxime antecedentis. Hinc clarum, quare dixerit reiiculas esse ferias 2.4.6 in Nisan, aut in Pascha.

Nunquam G A H A Z) מְרַעֵּם proprie ad verbum est οἰκτή. Notio verbi οἰκεῖον, est septis cohercere, & circumscribere. Idem verbum מְרַעֵּם designat, ynde תְּמִימָה, quod eo tempore ab opere faciendo manus absu-

abstineant, aut se intra septa templi cohibeant, vt ait Dauid Kimhi. A Sed & תְּצִירַת שׁוֹתָנוּמָאָסִיקָה, inquit Kimhi, est octaua Tabernaculorum. In hoc vero Canone est Pentecoste. Et sane veteres Iudæi eo nomine nihil aliud intelligebant, quam Πεντηκοσήν. Iosephus libro III. cap. x: τὴν Πεντηκοσῆν, ἣν Εβραῖοι ΑΣΑΡΤΑ καλοῦσι, σημαίνει δὲ τοῦ Πεντηκοσίου. עזרא ה' vel, vt ipse vult, עזרא ע' est quidem Πεντηκοσήν, sed non ideo etymon eius est Πεντηκοσήν. In libro Germano Dauid 40 Inter Pascha & oblationem Pentecostes, id est, oblationem primitiarum. Etiam in Arabismo Christianorum dicitur نَرْوُلْ رُوح لِلْقَدْسِ cum interpretatione عَصْر عَنْزَر Descensus Spiritus Sancti. Sed in Nomocanone Muhammedico a Kalendis Ianuarij, ad عَصْر عَنْزَر putantur dies 198. Ita Pentecoste incideret semper in 17 Iulij, quæ tamen nunquam eo peruenit, & præterea est solenne mobile. Sed a Muhammedanis de his rebus fides non est exigenda. Igitur nunquam Pentecoste incidit in feriam tertiam, quintam, septimam. Quare? quia Pentecoste est secunda feria Phase, siue solennis Azymorum, siue neomeniæ Nisan. Si xv Nisan, id est, solenne Phase, est feria septima, Pentecoste erit feria prima, vt hoc anno contigit. Si Pascha est prima, Pentecoste est secunda. Omnino Pentecoste est διδύτερης ή Πάρχα. Putatur enim סֶבְרָה טְפֵחָה לְבָנָה τְּשִׁבְרָה ή Πάρχα. Per doctrinam proximi Canonis Pascha nunquam est בָּרָגָן. Ergo Pentecoste nunquam erit nisi. Quomodo Pentecoste fuerit tertia, si Pascha nunquam secunda? Quomodo quinta, si Pascha nunquam quarta? Quomodo denique septima, si Pascha nunquam sexta?

Nunquam ADV caput anni) Expositum est.

Nunquam ZABAD Phurim) PHVR in libro Ester exponitur זָבָד lingua Susiana, vt opinor. Persice & Arabice est عَزْرَه. Phurim itaque est solenne in xiv Adar: quasi dicas κληροτίχεια, ob sortem in vrnas coniectam temporis cædi Iudæorum optando. A xiv Adar, in qua est cultus Phurim, ad xv Nisan, in qua est Pascha, interualium est dies xxx. Diuide per vii. Differentia biduum. Ita Pascha D est semper tertia feria festi Phurim proxime antecedentis. Detrahe duo de feria Paschatis. Habes Phurim antecedens. Contraria vice Pascha est sexta feria Phurim. Si enim Pascha feria prima, ergo Phurim antecedens feria sexta. Si igitur Pascha nunquam est בָּרָגָן, non opus est interprete quare Phurim non sit זָבָד, id est, vii, ii, iv. Si Phurim esset vii, Pascha esset duo, contra Canonem BADV, &c.

Nunquam AGV Kippurim) KIPPVRIM, Græce ιλασμός, est decima

A decima Tisri. Si prima Tisri nunquam est י'וֹן, ergo Kippurim nunquam י'וֹן, nunquam feria prima, tertia, sexta. Si enim prima, nona fuisset septima, & proinde viii fuerit sexta, contra Canonem, &c. Si tertia, nona erit secunda, octaua, prima, contra Canonem, &c.

Nunquam B A C H) ז' Litera ז est feria secunda, litera ג' est גְּרִיגָּרִיר ordinarius. Prius agit de anno communī: deinde de embolimæo. Nunquam ordinarius annus communis incipit a feria secunda. Nam in anno ordinario interuallum a Tisri, ad Nisan, nempe 177 dies, per ג' diuisum relinquit duo καθολικά, quæ ad feriam neomeniæ Tisri apposita dabunt quartam feriam neomeniæ Nisan. quod est contra Canonem.

B **Neque G A C H**) ז' Id est, tertia deficiens. Annus defectiuus communis nunquam incipit a feria tertia. Nam 176 per ג' diuisa dant vnitatem, quæ cum feria tertia Tisri componerent feriam 4 Pascha, aut Nisan, contra Canonem.

Neque G A S C H) ו' id est, tertia abundantis. Neque tertia feria in pleno potest esse. interuallum 178 per ג' diuisum dat 3. quæ cum feria tertia composita conflarent feriam vi in Pascha. quod est Pasul ex Canone B A D V:

Neque Z A C H) Ordinarius annus non potest incipere Sabbato: quia ז de 177 apposita Sabbato darent feriam Paschæ secundam.

C ex 176 addita ad feriam v daret feriam vi Paschatis, contra Canonem.

Nunquam H A C H) Haec terius de anno communī. Nunc de embolimæo. Annus embolimæus ordinarius non incipit feria quinta. Distantia Tisri & Nisan 207 per ג' diuisa relinquit 4. Itaque 4 cum quinta feria Tisri darent secundam feriam Pascha contra Canonem B A D V.

D **Neque G A S C H**) Distantia Tisri & Nisan in anno embolimæo abundanti per ג' diuisa dat v, quæ cum tertia feria Tisri coniuncta dant feriam primam in Pascha. quod nullus Canon vetat. Legendum sine dubio non ו' Hoc est: annus embolimæus defectiuus nunquam incipit feria tertia: quia Pascha incideret in feriam vi.

Semper dies primus Nisan) Pascha, siue solenne Azymorum, hoc est, xv Nisan, est καρνοντμός reliquorum solennium. Contra alia solennia vicissim sunt καρνοντμός ΕΠάγχα. Prima feria Pascha est neomenia Nisan. Patet, quia est xv mensis. Secunda feria Pascha est Pentecoste. Nam Pentecoste putatur Δύση δευτέρας ΕΠάγχα. Tertia feria Pascha est neomenia Tisri. Expositum est. Quarta feria Paschatis est Lætitia Legis. Nam Lætitia Legis est secunda feria Tisri: Tisri autem

autem tertia Paschatis. Ergo Lætitia legis est quarta feria Pascha. A Quinta feria Pascha est Kippurim. Nam Kippurim est feria tertia Tisri: Tisri autem tertia Pascha. Ergo Kippurim quinta Pascha. Sexta feria Pascha PVRIM antecedens. Quod est explicatum.

semper festivitas Legis) תְּרִמְמָשׁ, Lætitia Legis. Alter dicitur בְּרִכַּת, benedictio: quia eo die caput penultimum Deuteronomij legitur in Synagoga. Celebratur autem xxiii Tisri, nona die ὥκμωνης: cuius cultus institutio vetustissima. Nam eius clara extant vestigia Nehemiæ ix, statim initio. Cum enim primo die ὥκμωνης populus fleret ob Moabitidas, quas uxores duxerant, & luctus videretur festiuitatis lætitiam interrumpere: Nehemias cum B Esdra scriba vetuit eos lugere, quandiu rebus diuinis operarentur. Itaque a xv Tisri, in qua celebratur prima ὥκμωνης, ad octauam eiusdem solennitatis, quæ est xxii Tisri, luctu abstinuerunt, item postridie. Die vero xxi Ciliciis operti & cinere inspersi luctui operam dederunt. Nimirum inter xxii, & xxiv Tisri, aliud solenne interiectum est, nempe תְּרִמְמָשׁ. Propterea in xxiiii mensis luctum distulerunt. Ea dies est clausula festiuitatum. Mox proximo Sabbato primum Geneseos caput legitur: quod est initium lectionum synagogicarum. Vide, quam vetusta sint instituta ista: quam multa ignoramus, dum credimus Iudeos ab hinc mille annis multa innouasse. In fine Tisri igitur incipit Lectionarium Iudaicum: quod persuasum veteribus fuerit mundum in Libra conditum. Summa autem diuisio festorum Iudaicorum in Legalia, & Politica. Legalia voco, quæ speciali legis mandato indicta sunt. Politica, quæ consensu Ecclesiæ inducta, & recepta. Sed & Politicorum alia ex lege sunt, alia ex euentu. Rursus quæ ex euentu, alia ante Prophetarum tempora, alia post Prophetas instituta, ut in subiecto Diagrammate habes.

LEGALIA.

CLANGOR TVBÆ, prima Tisri. Leuit. xxiii.

D

KIPPVRIM, αφοσίωσις, Κτελασμόι. decima Tisri. Leuit. xxiii.

Σεκουρή, xv Tisri. Leuit. xxiii.

Εορτὴ, תְּרִמְמָשׁ OCTAVA ὥκμωνης, xxii Tisri. Leuit. xxiii.

PASCHA XIV Nisan. Leuit. xxiii. Exod. XII. Deuter. XVI.

AZYMA, xv Nisan. Leuit. xxiii.

SEPTIMA AZYMORVM, XXI Nisan. Leuit. xxiii.

PENTECOSTE תְּרִמְמָשׁ, VI Sivan. Leuit. xxiii. Joseph. lib. III. cap. x.

Post

A Post institutionem hodierni Computi eandem solennitatem celebrant
biduo, propterea quod mensem incipiunt a medio motu Lunæ. Ita-
que סֶפְתָּא תִּבְנְרִית חַפְאָרִי סֶפְתָּא propter dubium coniunctionis luminarium,
Pascha celebrant xv & xvi Nisan, Pentecosten ii & iii Sivvan,
Xenopegiam xv & xvi Tifri. idque vocant זָהָב שְׁנֵי פָּל גְּלִיאֹת Festum
secundum Exiliorum. quia in exilio nunc sunt, cuerso sanctuario a
Vespasiano.

POLITICA EX LEGE:

η Σαΐοφόρος, SEPTIMA σκλεωπηγας, xxi Tisri. Kiddus.

OCTAVA TABERNACVLORVM, XXII Tifri.

R FESTIVITAS LEGIS, xxiii Tifri. Kiddus.

I E I V N I V M T A M V Z , x v i i T a m u z . Z a c h a r . v i i i . 1 9 . J o s e p h :
K i d d u s :

Ex EVENTV. ANTE ESDRAM.

I E I V N I V M G O D O L I A E , III T i s f i . Z a c h a r . v i i i . 1 9 . H i e -
r o n y . K i d d u s s .

I E I V N I V M T E B E T H , ix Tebeth. Zachar. viii. 19. Kidduss:
P H V R I M , xiv Adar. Ester. ii Macab. cap. x v.

I E I V N I V M A B, IX Ab. Zachar. VII. 5. VIII. 19. Kiddusj.

TEMPORIBVS EZDRAE, ET POST.

C ENCAENIA MACABEI, XXV Castle Macab:

FESTIVITAS IJAR, xxiii Ijar abrogata. i. & ii Macab.

FESTIVITAS ADAR, XIII Adar abrogata. I. & II Macab:

X Y L O P H O R I A, XXII Ab abrogata. Ioseph. II. *αλώσεως*. pag.

748 πάντες ξυλοφορεῖσι ita scribit libro secundo αλαώσεως. τῇ δὲ ἔξι τῶν ξυλοφορεῖσι ἑορτῆς ψάλται, σὺν ἡ πᾶσιν ἐθνοῖς ὑπάλειψαν βαριὰ προσφέρειν, ὅπως μή ποτε προσφέρηται πύρι λείπονται. σιδηρίταις γὰρ αὐτοῖς εἶναι αἰτία. Iohafin. שָׁאכְוַתִּיו הַזֶּה קְרִיכֵין. patres nostri offerebant in eo (festo) oblationem lignorum xxi. Ab. Institutio extat Nehemiæ cap. x. 34. & xiii. 31. Utrobiique vocatur חַעֲזִים קְרֻבָּן & a Græco interprete vertitur ξυλοφορεία, item σύλεον ξυλοφόρων. Eam autem eo anno, de quo sen-

Dicit Iosephus, in xiv Augusti incidisse, patet ex illis, quæ longo interuallo interiicit, scribens τικεντίας fuisse xv Loi mensis, hoc est, xv Augusti. την δὲ ἑξήμηνον πεντεκαιδέκατην δὲ τὴν Λόχια μηνὸς ὥρηντα τικεντίαν. Annus autem ille erat vndecimus Neronis desinens. Ergo erat cyclus Solis xviii. Nam primus annus Neronis cœpit cyclo Solis viii. quod & confirmatur illis, quæ subiicit de cœde cohortis Romanæ Sabbato, septima Gorpiæ, id est, Septembris. Figitur erat litera Dominicalis: & proinde verum est, quod diximus, cyclum

Solis fuisse x viii. Itaque erat annus Alexandreus 376 desinens. Se- A
quens Tisri 377 feria sexta transferenda in vii, Septembris xxii. Proinde neomenia Elul antecedentis feria vi, Augusti xxiii. Ab fe-
ria iv, Iulij xxiv. Itaque xv Augusti erat xxii Ab. Omnino aut
neomenia, aut viii, aut xv, aut xxii, aut xxix die Elul celebrari
חנוך פסחא necesse erat, ne concurrerent in Sabbathum, quo die non
liceret ligna portare. Atqui neomenia & xxix sacræ erant, parasceue
nempe noui anni. viii igitur, aut xv, tantum poterant celebrari.
Sed illæ dies videntur aliis ceremoniis exceptæ. Ergo Xylophoria
celebrabantur xxii Ab. In lib. Orah Haiim Rabbenu Jacob Ben Aser
legimus, in quibus mensibus est solennitas insignis, eos vocari סלכיס:
inter quos Ab. אב מלך שׁבו הַיּוֹצֵא עִזָּת לְקָרְבָּן. *Ab est Rex, quod in eo ce-* B
derent ligna in sacrificium. Vocat ergo **חנוך חנוך**, quam Iosephus **חנ-**
וך פסחא, aut **חנוך פסחא**. Non inuenimus recentiorem auctorem, qui
nobis antiquitatem huius rei aperiret. Habent & alias obseruationes,
sed statas, ut Tekuphoth in anno Juliano. item diem טליתם, id est,
lambda, qui est status in xxii Nouembris Juliani. A vii Octobris,
quod est principium anni Solaris Iudaici, ad xxii Nouembris, in-
clusiue, sunt dies 47: nempe primus mensis diluuij, & xvii secun-
di mensis, in quo diluum cœpit. Eo enim die operantur Litanis
pluuiæ, quod vocant תקון החנוכה, & leguntur ex Genesi, quæ per-
tinent ad Diluum. Quia igitur est dies status, propterea ad inuesti- C
gandum eum eadem methodo vtuntur, qua etiam in Tekupha. An-
no 5357 proxime inituro erit חנוכה in xi Casleu. Cycli 281 fluxe-
runt a capite Computi Iudaici, item anni 17. Colliguntur excessus
Solis 24.18.1075. Addantur horæ & scrup. nouilunij 10, 209. Col-
liguntur dies 25.5.204. quibus ex perpetua regula adiice dies 47.
Colliguntur dies 72.5.204: a capite Tisri ad חנוכה, siue lambda.
Sed translatio facta est a prima, ad secundam. Erunt igitur dunta-
xat dies 71 a capite Tisri, ad litaniam inclusiue. Erit autem annus
abundans. Deductis duobus primis mensibus plenis, nempe diebus
60, remanet undecima Casleu dies lambda. Habuerunt præterea
notabiles dies Angariarum, siue תינען per singulos menses. quorum
etiam mentio fit in libro טרכות.

DIES

A

וַיְמִי תָּעֲגִיות DIES ANGARIARVM.

N I S A N .

- i. Mortui sunt filii Aaron.
 x. Moritur Mariam חֵמָר נָסְתָלָק.
 xxvi. Moritur Ioseph filius Nun.

I I A R .

- x. Moritur Eli Pont. Max. Et ambo filii eius. capitum arca testimoniij.
 xxviii. Moritur Samuel Propheta. Plangitur ab omni populo.

S I V V A N .

- B xxiii. Desistitur a primogenitis Hierosolyma ferendis, tempore Ieroboam filii Nebat.
 xxv. Occiditur Rabban Simeon filius Gamaliel, Rabbi Ismael, Rabbi Hanina סִמְעוֹן הַכֹּהֲנִים πέσων ουργκελλος της αρχιερεως.
 xxvii. Combustus Rabbi Hanina filius Tardion una cum libro legis.

T A M V Z .

- xvii. Franguntur Tabula legis. Ceſat ἀνδελεχισμός. Vrbs fisa. Apostolos cremat librum legis. Ponit statuam in Templo.

A B .

- i. Moritur Aharon sacerdos.
 ix. Decretum contra Patres nostros Iudeos, ne Synagogas cogarent in Iudea, vel, ne ingredierentur in terram Iudeam. Desolatur Templum prius Et posterius.
 xviii. Extincta est lucerna vespertina in diebus Abazar.

E L V L .

- xvii. Moriuntur Exploratores, qui diffamauerant terram.

T I S R I .

- iii. Ceditur Godolias filius Ahikam una cum Iudeis, qui erant cuncti eo in Mazpa.
 v. Moriuntur xx Israelita. Rabbi Akiba filius Joseph coniicitur in vincula, ubi moritur.
 vii. Decretum contra Patres nostros, ut perirent gladio, fame, ac peste, propter vitulum fabricatum.

M A R C H E S V V A N .

- vii. Excacarunt oculos Sedekiae, Et filios eius coram eo iugularunt.

C A S L E V .

- xxviii. Iohakim combusit volumen, quod scripserat Baruch, dictante Ieremias.

T H E B E T H .

- viii. Scripta est lex Graecie, diebus Ptolemai Regis. Tenebrae III dies per uniuersum orbem.

III 2 IX. Non

- ix. Non scriperunt Magistri nostri, quare ea dies notata.
x. Obsidetur Hierusalem a Rege Babylonis.

SCHEBAT.

- v. Mortiuntur Seniores, qui fuerunt aequales Iosua filij Nun.
xxiii. Congregati sunt omnes Israelite contra Beniamin, propter pellitum, & idolum Micha.

ADAR.

- vii. Moritur Moses Magister noster, qui in pace quiescat.
ix. Decretum ieunium, propterea quod schola Sammai & schola Hillel inter se digladiari cepta.

Ha sunt dies, quibus indicuntur angaria ex lege. In illis non estur, non bibitur usque ad vesperam.

Semper Tisri G A T) Ut feriarum, quas תִּסְרִי vocant, Ganones tradidit, ita etiam nunc Tekupharum. Tekupha Tisri est semper tertia, aut nona hora: quod notatur per literas numerarias, ו & י. Vide Laterculum feriarum supra.

Semper Tebeth D A M , I A M) ו est nota quaternarij. ו autem significat semissem. טַבָּע. Semper Tekupha Tisri est quarta & dimidia hora. In primo enim anno Lustri est hora $4\frac{1}{2}$ Diei. In secundo hora $10\frac{1}{2}$ item Diei: hoc est, hora quarta & semisse post meridiem; Anno tertio est hora $4\frac{1}{2}$ Noctis. Anno ultimo hora $10\frac{1}{2}$ Noctis. id est, hora $4\frac{1}{2}$ post medium noctem. Ergo Tekupha Tebeth est semper hora quarta cum semisse. C

Semper Nisan T H A V) ו est טַבָּע principium. ו est sexta hora. Semper Tekupha Nisan est vi hora completa, Noctis aut Diei. aut principium Noctis, aut Diei. Vide Laterculum.

Semper Tamuz A M , Z A M) ז, est hora prima. ז est זָהָב dimidium. Semper Tekupha Tamuz est hora prima cum semisse. Anno primo Lustri Iudaici est hor. $7\frac{1}{2}$ Noctis. Ergo hora prima Noctis cum semisse. Anno secundo hor. $1.\frac{1}{2}$ Diei. Anno tertio $7\frac{1}{2}$ Diei. hoc est, hora prima Dici cum semisse. Anno ultimo hora Noctis $1.\frac{1}{2}$.

Æra annorum Mundi) Tertia pars Computi Iudaici pertinens ad ὥμαδα χερνων. Æram mundi quod periodum artificiale vo- D cent, non magis illis vitio verti debet, quam Græcis, qui idem censem de sua periodo. Desunt Computo Iudaico ad veros annos Mundi, anni 189.

Ad ingressum Israelis) Ingressus Israelis in terram, est primus annus Septimanæ. Anni Iudaici, vt notum est, per 7 diuisi dant verum annum septimanæ. 2488 anni per 7 diuisi dant 3. Ergo tertio anno septimanæ ingressi essent terram. quod est inceptum. Summo Dei beneficio

A

B

C

A beneficio annus Semita a Iudæis custoditus est, quemadmodum Sabbatum dierum. Neque potuerunt eum annum ignorare: quia & in exilio obseruarunt. Ieremias cap. xxix scribens ad deportatos: *Deus, inquit, exercitum, Dens Israëlis ita dicit omnibus deportatis, quos ego Hierosolymis Babyloniam traduci iussi: Edificate domos, et in eis habitate: conserite hortos, et eorum fructibus vescimini, &c.* Sane si colebant hortos, & agriculturæ operam dabant, & requiem igitur septimi anni obseruarunt, quum ita Deus præceperit Exodi xxiii, 10. vnde quem in exilio annum cessationis obseruarunt, is est, quem antea obseruabant, & quem hodie obseruant. vt audiendi non sint imperiti quidam, qui impudentissime aiunt annum Sabbaticum a Iudæis in exilio neglectum fuisse. Sed legibus, quas isti Lycurgi sanciunt, soli fungi & stipites tenentur, non homines, qui vel minimum vident in literis. Quis istis Criticis dixit, annum Sabbaticum in exilio obseruatum non fuisse? Atqui in tot exiliis tam multifariis hodie omnes obseruant. Et in uno exilio non potuerunt? Sed næ ego meo otio abutor, qui harum nugarum rationem habeam.

Ad æram contractuum) Quæ hic interualla digesta sunt, ea semper sunt extra terminum suum. In magno Compte Iudæorum Germanensem, quem dono mihi dedit vir eruditiss. B. Vulcanius, sunt eadem & aliæ epochæ, sed multum tempore discrepantes. Male autem æram contractuum statuunt in anno Computi sui 3449. Erat enim annus 3450; nisi eo referas, quod annus contractuum sex mensibus epocham Alexandream anteuerteret, vt alibi demonstravimus. Sed falsum est. Nam in contractibus omnino incipiebant a Tisri, & computus neomeniarum initur ab eodem Tisri. Mera enim periodo Calippica Alexandria vtebantur. Quare & in Talmud in tractatu *בְּנֵי שָׂרָה* manifesto demonstratur Tisri, fuisse principium contractuum, Nisan autem solennitatum. Iosephus loquens de Diluvio: σωτεῖν ἡ τέταρτη παθός καὶ ἡ ἔξακοσιος ὁράς ἡδὺ Νώχα τὸ δέκατον, οὐ μὲν δύσκολω, Διὸ μὴ τῶν Μακεδόνων λεγομένω, Μαρσυαίον ἡ τῶν Εβραιών. ἐπτάρητος ἀγύπτιοι ήσαν διαίτεροι τετάρτοι. Μωυσῆς ἦτος Νισδός, οὐ ἐτίθικος; *D*ημήτρια πεντάνη ἐπὶ τοῦ ἑορταῖς ὠρεστικῆς τέταρτην οὐδὲν Αἰγύπτια τὰς Εβραιάς πέποιχαν γάρ. ἐπειδὴ αὐτὸς καὶ πέποιχε πατέρας τὰς εἰς τὸν πρώτην ηὔχειν. ἐπειδὴ μὲν Τούγε αἱρεῖται καὶ περισσότες, καὶ τελεῖ αἱλίων διοίκησιν τὸν πεντάνην καθόμον διεφύλαξε. Vetus paraphrastes Chaldaicus primo Regum viii, 2, ita scribit de mense בִּירְחָא דְעַתִּיקָה וְכֹעֵן הוּא יְרַחָא שְׁבִינְעָה. *In mense, quem antiqui vocabant primum; nunc autem est septimus.* A Tisri igitur cum Syromacedonibus, quibus parebant, τῷ ὥντῳ ἐτῷ πεδσεων epochas instituebant. Vnde hæc

• 4

æra dicitur ἡ περιφένησις ἐπιλογήσμὸς τῷ συμβολαῖσιν. Aliter irritus fuissest A
contractus, si alia æra, & alio anni capite incepissent: quod nimirum ita edicto regum Syriæ sancitum esset.

Et obsignatam visionem.) Præpostere interpretantur verba Danielis de IESV vero MESSIA FILIO DEI וְיַהֲוֵה בָּנֵי סִתְרָה. Ac ne ad ipsum IESVM referant, qui fuit clausula visionis & prophetiæ, conferunt illud ad annum primum Seleuci Nicatoris, a cuius posteritate pollutum templum. Nescio, an idem sentiat auctor libri præstantissimi Macabæorum prioris, cap. ix. 27. καὶ ἐγένετο λίθος μεγάλη ἡ
τῆλεσθιλ, ἦν δὲ ἀφ' ἣς ἡμέρας ὅτε ὁ φθον προφήτης ἦν αὐτοῖς: qui locus diligenter notandus, & perpendendus. Quidam veterum retulerunt ad pollutionem templi sub Antiocho, ex verbis Danielis. B Iosephus vero tunc prophetiam cessasse existimat, quando lapilli preciosi summi Pontificis solitum fulgorem, quo præsentiam Dei significabant, mittere desuerunt: quod quidem ccc annis ante tempora sua contigisse prodit. Scribebat autem anno periodi Julianæ 4807. Ergo hoc contigerit anno 4607. qui erat annus 205 Seleucidarum. Itaque hoc contigerit plusquam 56 annis post pollutum templum. Ita non sibi constant. Notius autem est, quam ut probari indigeat, illorum lapillorum alterum V R I M , alterum T H U M M I M vocatos. hoc est, δῆλων, καὶ αἰλινθῖδων, ut vertunt Septuaginta, & Iesus Filius Sirach. Nam Septuaginta quidem Vrim & Thummim vertunt δῆλα
καὶ αἰλινθῖδαν. Iesus autem Sirach cap. xxxiiii, περὶ δύο μηνῶν, οἱ ἔργα τημα C δῆλων. Hoc est, tanquam Vrim & Thummim. Ælianus in libris Variæ historiæ scribit priscos Ægypti Reges, eosdem & sacerdotes fuisse: ex quorum collo aptum Smaragdum eximum & ingentem vocatum fuisse αἰλινθῖδων.

Ad regnum familia Hasmunai) Quamuis quatuor annis plus dicit, tamen satis aperit, se intelligere tunc cœpisse regnum Hircani, cum præsidium de arce depulit. Vide lib. v.

Ad regnum Hagarenorum) Recte olim interpretati sumus regnum Herodis. Nam Herodes Idumæus. Postea suspicio nostra confirmata ex Magno Compte Iudæorum Germanensem. A regno Herodis, ad annum 5317, quo ille Computus scriptus est, numerat annos D 1691, manifesto errore librarij pro 1591. Deductis igitur 1591 de 5317, remanet idem numerus, qui hic 3726. quod perspicue est initium Herodis a captis a Sosio Hierosolymis.

Ad aram Christianorum) Æra Christianorum deest in magno Compte Germanorum, ut & Æra Ismaelitarum. Annus Iudai-cus 3760, est annus 4712 periodi Julianæ, Constantinopolitanus Paschalis 5508, anno integro ante annum natalis Christi secundum Dionysium.

A Dionysium: Natalis Christi secundum Dionysium xxv Decemb: anni 4713. Itaque annus 3761 Iudaicus, est annus, in quo natalis Christi secundum Dionysium. Sic hoc anno 1596 Christi Dionysiano, ineunte anno Iudaico 5357, inibit & secundum illos annus Christianorum 1597.

Ad excidium templi secundi) Si a capite computi, ad annum vastati templi, sunt præcise anni 3828, ergo annus 3829 est, is in quo templum vastatum. Sed uno anno minus dicit. Fuit enim annus 3830, vt alibi ex Iosepho demonstratur.

Ad absolutam Misna) Vel, vt est in Hebraismo, ad obsignatam Misna. Rabbi Iudas Simonis F. scripsit ἡγεμονία, hoc est, διδάσκων. Nam τὰς πατρὸς θεοφόρους εὐλόγους, & cætera scita Rabbinica, Græci patres Ecclesiastici διδάσκων vocant. Epiphanius: διδάσκων, τῷ πεπεντέρῳ πρᾶγματος τέσσαρες, μία εἰς ὄνομα Μωϋσέως Φερουμένη. διδάσκει δὲ καὶ οὐρανούς Πατέρα Αχιβα. τέττατον τῷ μὲν Ἀσαυμανίᾳ. Igitur hic dicitur conscripta anno Iudaico 3949. Ego alibi reperio anno 3951. In magno Compte a composita Misna, ad annum 5317, putantur anni 1368. Ergo a capite Æræ, ad compositionem Misnæ, anni 3957. Ita non constat inter illos. Hoc habuisse in animo Eliam patet, cum in præfatione in Masoreth Hammasoreth dicat, Talmud editum anno 3989: eumque annum fuisse 436 a templo deleto. Vtrumque falsum.

Clausula Amoraorum) Sophistæ τῷ διδάσκων siue Misna vocati sunt αἱρετοί, hoc est, διδάσκων, διδάσκαλοι. etiam διδάσκων vertit Epiphanius: quorum princeps fuit Rabbi Simeon cognomine Iustus. Ultimus fuit Rabbenu Hakkadoṣ. Sophistæ Talmud vocati αἱρετοί, γνωμολόγοι, ita dicti a Chriis, quas pronuntiabant, quæ ποντικοὶ dicuntur, Latine autem scientia. Eorum Sophistarum princeps fuit Rabba. Ultimi Rabena, & Rab Ase. Hi sunt, qui dicti γνωμολόγοι ἀποροῦσθαι. Illis successunt μαγνῖνοι Magnifici: cum tamen in Bibliis ἵνα sit nomen substantiuum. Vide Eliam in suo Tisbi.

D *Ad Constantinum*) Annus Iudaicus 4033 est 273 Christi Dionysianus. Annus autem primus Constantini 307. Differentia, anni 34. Tantum errat.

Talmud Hierosolymitanum) Hic a capite Æræ Iudaicæ, ad editionem Talmud Hierosolymitanū, putantur anni 4229. At in magno Compte Germanensi, a capite Æræ, ad annum 5317, anni 1188. Ergo a capite Æræ, ad editionem Talmud, anni 4229. Quare conuenit illi cum hoc nostro.

Talmud Babylonium) Anno 508 a Christo nato secundum Dionysium,

nysium, Rabbi Ase ex Digestis Rabbi Simonis Iusti, & Rabbi Iohanan, Talmud Babylonum contexuit. Sed morte occupatus inchoatum opus reliquit: quod filij eius Mor, & Maremar absoluerunt. In magno Computo, ab editione Talmud Babylonij, ad annum 5317, putantur anni 1009. Ergo a capite æræ, ad editionem Talmud Babylonij, anni 4308. Hic vero 4265. Multum ergo discrepant. Sed error est in Computo magno auctoris, an librarij, haud temere dixerim.

Manum Magistri Mosis) Opus excellentissimum, Digestorum totius iuris Canonici, & ciuilis Iudæorum instar Talmud. Vocatur id est, manus: quod in xiv tractatus partitum. Nam quoque sunt xiv.

B

Exilium Francie) Recentiorum Iudæorum hic nouitius & nuperus stupor, ḥoc est, Sareptam Syriæ Franciam interpretantium & Hispaniam, & Alemaniam. Hactenus Computus anni Iudaici, quo nihil accuratius, nihil perfectius in eo genere: vt nostris conditoribus cyclorum Paschalium, & epactarum per illos melius hanc artem aut discere liceat, aut tacere.

COMPVA

A COMPVTVS SAMARITARVM.

• ፩፻፭. ፩፻፭. ፩፻፭. ፩፻፭. ፩፻፭. ፩፻፭. ፩፻፭. ፩፻፭. ፩፻፭.

אֶלְעָד. אֶלְעָד. אֶלְעָד. אֶלְעָד. אֶלְעָד.

ԵՎԿԱՆԱԿԱՆ. Ա. ՀԱՅԱՍՏԱՆ. ԵՎՀԱՆԻԿԱՆ. Ա. ՀԱՅԱՍՏԱՆ.

אָבִרְבָּןֶל.בָּנָי.בָּנָי.בָּנָי.בָּנָי.בָּנָי.

•N2.3.94N.39
•N80W1.20.59#42N.NX43

ש. נ. ז. ט. ו. א. נ. ז. ש. ו. ז. א. נ. ז.

IN NOMINE IAH Dei Israel. Non est similis IAH Deo nostro.
IEHOVA vnus, Deus Deorum, & Dominus Dominorum: Deus magnus, fortis, & terribilis. Non est similis Deo IESCHVRVN, Deo Abraham, Isaac, Iacob, Joseph, & Domini nostri Mosis, & Aharon, & Eleazar, & Ithamer, & Phinhas. Sanciat vobis benedictionem Domini nostri Mosis.

I E H O V A Deus Patrum vestrorum adiiciat super vos , quot estis;
D mille vices , & benedicat vobis. C O M P V T V S A N N I C C X .

OBSERVATIONE MENSIVM ANNI SEPTIMI IN SCHEMITAH:

C O N V N C T I O Elhagiath super decem horas & dimidium, & decimam a die secunda, tertia, in sexta Adar. v. x x x i.

C O N V N C T I O Muharram super tres horas, & dimidiam, & decimam a nocte quarta, in Phase quarta Nisan. i. x x x.

C O N I V N C T I O Tzephar super sex horas, trientem, & decimam a
noete sexta, in quarta Ijar. iii. xxi.

C O N V N C T I O Rabie super decem horas & tricesimam decimæ a die septima, prima, in tertia Sebin. vi. xxx.

**בָּשֵׁס יְהִי אֱלֹהִי יִשְׁרָאֵל אַיִן
כִּיְהִי אֱלֹהִינוּ יְחֻזָּה אֶחָד
אֱלֹהִי הָאֱלֹהִים וְאֶרוֹן הָאֲרוֹנִים
הַגָּדוֹל וְהַגָּבוֹר וְהַגָּוֹרָא אֵין בָּאֵל
אֱלֹהִי אֶכְרָתָם וַיַּצְחַק וַיַּעֲקֹב
וַיַּוְסַף וְאֶרוֹגָנוּ מְשָׁח וְאֶחָרֶן
וְאֶלְעֹור וְאֶיתְמָר וְפָנָחָס**

יְקִים לְכֶם בָּרְכַת אֱדוֹנָנוּ מֶשֶׁה
וְחֹזֶק אֶלְתֵּינוּ אֲבוֹתֵיכֶם יְסֻף
עַלְיכֶם כְּכֶם אֶלְף פָּעָמִים וַיָּגֹרֶךָ
אתֶיכֶם : עַמּוֹר שְׁנָרָה אִירֹן

וחתמת חֶדְשֵׁי שָׁנַת זָבְשָׁמָר
צִמּוֹת אַלְחָגָה עַל זָעָוָת
וְפָלָג וְעַשֶּׂר מֵן יוֹם בְּגָלָנוּ זָ
מָן אֲדָר הָלָא

**צמורת אלמחרם ערך ג' שעות
ופלג ועשר טן ליל ד' לגוז פסח
ד' טן ניסן א' ל'**

צמורות צפר עלי ו' שעוות
זטלת ועשר פון ליר ו' לננו ו'
פון איאר ג' לא

צמורות רביע על י' שעורץ
ותלתי עשרמן יוס ז' אלנו
ב' טן סכין ז' ל'

CONIUNCTIO Rabie super xi horas & tricesimam, & tricesimam quintæ a nocte secunda in secunda Tamuz. i. xxxi.

CONIVNC T I O Giumadi super vndecim horas , & dimidium , &
tricesimam quintæ a die tertia quarta in prima Ab. i v. x x x i.

CAPVT NEOMENIARVM ANNIVII. IN SEMITAH.SVCCOTH.

CONIVNC TIO Giumadi super ix horas, & tricesimam a nocte
quinta in trigesima Ab. iv. xxx.

C O N I V N C T I O Regeb super viii horas, & trientem & tricesimam quintæ a die sexta septima in Solenni x x i x Ilul. vii. x x x.

C O N V N C T I O Sahaben super quinque horas, & trientem, & tricesimam decimæ a nocte prima in xxviii Tifri. ii xxxi.

C O N V N C T I O Ramazun super quinque horas & tricesimam decimalia die secunda in x x v i Marschewan. v. x x .

CONVENTIO Schewal super v horas & tricesimam decimæ, a nocte quarta in xxvi Caslim. vii. xxxi.

CONIVNC TIO Elkadathi super tres horas, & tricesimam a die
quinta in xxiii Tibeth. iii. xxxii. ■ 3

א צמות רביע עלייא שער
ותלתין ותלתוי חפס טן ליר
ב' לנו ב' טן חמוץ א לא
צמות גמורי על יא שער
ופלג ותلتוי חפס טן יוס נל
לנו טן אבר לא
ראש חרישי שניה ?
בשפטה חסכורת
צמות גמורי על ט שעורת
ותلتין טן ליר ח' לנו ל.
טן אבר ד ל.
ב' צמות רגב על ח' שעורת
ותلت ותلتוי חפס טן יומ
ז' לנו חג לט טן אילוּת
ה' ל.
צמות שעבאן על ח' שעורת
ותلت ותلتוי עשר טן ליל א
לנו בח טן תשרי ב' לא
צמות רצoon על ח' שעורת
ותلتוי עשר טן יוס ב' לנו
כו טן מרשבן ח' ל
צמות שואל על ח' שעורת
וותلتוי עשר טן ליל ד' לנו
לו טן כסלייס ? לא
צמות אלקעדרה על ג' שעורת
ותلتין טן יוס ח' לנו כר
חו מיבחן ג' לא

& tricesimam, & tricesimam
amuz. i. x x x i.

n horas , & dimidium , &
ma Ab. i v. x x i.

SEMITAH.SVCCOTH.

A פָּשָׁע. תְּמִצָּא. לְסָבָר. אֶלְתָּא
פָּנָא. שְׂמֹךְ. לְמַלְאָכָה. אֶלְפָנָא.

שְׁלָמָן. צְנָעָן. בְּצָנָעָן. פְּנָא.
וְנָבָע. אֲזָבָע. וְנָבָע. נָבָע. צְנָעָן.
וְנָבָע. אֲלָבָע. הַזְּנָעָן. נָבָע. צְנָעָן.
צְנָעָן. צְנָעָן. צְנָעָן. צְנָעָן.
בְּצָנָעָן. דְּלָבָע. נָבָע. צְנָעָן. אֲלָבָע.
צְנָעָן. צְנָעָן. צְנָעָן. צְנָעָן. צְנָעָן.
בְּצָנָעָן. צְנָעָן. צְנָעָן. צְנָעָן. צְנָעָן.

B צְנָעָן. צְנָעָן. צְנָעָן. צְנָעָן.
בְּצָנָעָן. אֲלָבָע. וְנָבָע. אֲלָבָע. וְנָבָע.
אֲלָבָע. אֲלָבָע. אֲלָבָע. אֲלָבָע. אֲלָבָע.
אֲלָבָע. אֲלָבָע. אֲלָבָע. אֲלָבָע. אֲלָבָע.

C אֲלָבָע. אֲלָבָע. אֲלָבָע. אֲלָבָע.

בְּשָׁמֶן. חֹזֶה. גַּעַשְׁתָּה. וְגַזְלִיתָה
רָאוֹת. הַבְּרוֹה. בְּנֵרִית. אַכְ'נִין.
אַדְרָם
מִן. אַדְרָם. אַלְמָתָה. מְתוּחָה. סָמָרָה
שְׁנָה. וְשְׁלָשָׁה. שְׁנָה. שְׁתְּקָה
שְׁנָה. אַנוֹשָׁה. צְ. קִינְן. ע. סְתְּלָלָה
עֲזָה. יְרָדָה. חַנּוֹרָה. מְתֻוּשָׁה. עַזָּה.
לְפָקָה. נְגָה. נְהַשָּׁקָה. אֶל. אַרְפְּכָשָׁה
קְלָה. שְׁלָחָה. קָלָה. פָּלָג
קָלָה. רְעוֹה. קָלָה. שְׁרוֹגָה. קָלָה.
עַט. תְּרָחָה. ע.
מְסִפְרִים. אֶל. אַנְרָהָם. עַלְיוֹ
הַשְׁלָוֹם. שְׁנִים. אַלְפִּים. שְׁנִיה
וּסְמָתִים. שְׁנָה. וְשְׁבָעָה. וְשְׁשִׁים

שְׁנִית:
וְנִשְׁוֹבָה. אֶל. אַבְּרָהָם. עַלְיוֹ
חַשְׁלָוֹם. ק. וְצִחְקָה. ס. וְעַקְבָּה
פָּז. לְיִוָּה. נְבָה. קְחָתָעָה
עַמְּרִים. עַה. מְשָׁרָה. עַלְיוֹ חַשְׁלָוֹם
קָבָה. מְסִפְרִים. חַקְשָׁת
פְּאוֹת. שְׁנָה. וְשְׁשִׁים. וְחַמְסָה
שְׁנִים. וְמִן. מְשָׁרָה. אֶל. אַיְזָר
חַכְּחָנִים. חַאְפָר. אַשְׁר. שְׁפָטוֹ

IN NOMINE DEI FACIAMVS VT FELICITER CEDAT NOBIS.

PRINCIPIVM creationis in creatione patris nostri Adam. Ab Adam, ad mortem eius, centum triginta anni. Seth c v annos: Enos x c. Keinan lxx. Mahelalel lxxv. Jared lxii. Henoch lxv. Methusalach lxxvii. Lamech liii. Noah dce. Ad Arphacsd cxxxv. Salach cxxx. Eber cxxxiv. Phaleg cxxx. Reu cxxxii. Serug cxxx. Nahor lxxix. Thare lxx.

NVMERI ad Abraham, super quem sit pax, anni bismille ducenti sexaginta septem.

REVERTAMVR ad Abraham, super quem sit pax. (Abraham) c.

D Isaac l x. Iacob lxxxvii. Leui lii. Kahath lxi. Amram lxxv. Moses, super quem sit pax, cxx.

NVMERI, quingenti sexaginta quinque anni. A Mose autem, ad succinctionem Ephod Sacerdotum, qui ministrarunt

בְּסֶשֶׁת

בְּשָׁנָה אַחֲרַב תְּעִזֵּז וְאַתְּנָזֵל
וְכָבֵד אַצְּפָאֶז סָמְרָלָאֶז.
הַכְּלָאֶז ۹۴۳ בְּצָבָאֶז אַצְּפָאֶז.
אַבְּלָאֶז Wְכָבֵד Wְפָאֶז אַאְפָאֶז.
Wְכָבֵד תְּאַצְּפָאֶז בְּפָאֶז. בְּאֶז.

אַזְבָּאֶז

Nְאַזְבָּאֶז
צְבָאַז Wְבָאֶז
בְּכָבָאֶז
קְבָאַז מְנָאֶז
Wְבָאֶז
אַזְבָּאֶז
בְּזָבָאֶז
אַזְבָּאֶז
בְּזָבָאֶז
אַזְבָּאֶז
אַזְבָּאֶז
אַזְבָּאֶז Wְבָאֶז

A בְּשָׁנָה אַלְפִים שָׁנָה וּפְאַתִּים
שָׁנָה וּחֲסֵשָׁה עַשֶּׂר שָׁנִים
יְהִיָּה סִיר חַסְפָּר חַסְפָּר
אַלְפִים שָׁנָה שְׁבָעָה וּאַרְבָּעִים
שָׁנָה אַלְיָם תְּנִירָה פְּשָׁגָע

אַילְוָה

תְּפִרְיָה
סְרַחְשָׁבָן
כְּסָלִים
שְׁבִירָה
שְׁבָט
אַדְרָה
נִיסָּן
אַיָּאָר
סְבִין
תָּמָוָה
אַב
אַדְרָה שְׁנִי

B

in Tabernaculo, bis mille, ducenti quindecim anni. Fit series summæ,
quinquies mille quadraginta septem anni, ad diem fanatici impostoris.

Ilul

Tisri
Marcheschban
Caslim
Tebith
Schebat
Adar
Nisan
Ijar
Sebin
Tamuz
Ab
Adar alter.

C

IN SA-

A

IN SAMARITARVM ANNVM NOTÆ.

SAMARITAS, quos Iudæi סָמָרִתָּא vocant, Arabes سامری vocant, conuenarum gentium colluuiem esse, satis constat ex posterioris Regum capite xvii : quod neque ipsi olim negabant. Aduersis enim rebus Iudaorum, neque se Hebræos esse, neque Iudæos vlla sanguinis necessitudine attinere, palam profitebantur, vt auctor est Iosephus. Gens est hodie, supra Iudaicam, totius vetustatis, etiam quæ ad ipsos pertinet, ignarissima. In monte Garizim constitutas sedes & sacrarium religionis habent, vnde ipsi se vocari volunt

B مکان طور لالبرید کی pertinentes ad montem benedictum. neque a temporibus Exodi se inde vñquam expulsos fuisse, aut aliunde quam ex Ægypto cum Mose huc immigrasse, credunt. Reges veteres Samariæ, defectionem x tribuum, impulsore Ieroboamo, nefando quidem acceperunt. Nomina Samsonis, Samuelis, Dauidis, & aliorum obiter perstricta habent in Chronicō, qui liber Iosue ab illis dicitur. In reliqua vetustate omnino peregrini sunt. Vicatim & oppidatim in regione Samaria habitant, cuius præcipuæ vrbes Flauia Cæsarea, & Flauia Neapolis, quæ olim Sichem. Rabbi Saadia in Targum suo Arabico SICHEM vertit Nables, hoc est, Neapolis. Ea Colonia deducta a Romanis Flauia cognominata a Vespasiano,

Cex quibus colonis erat Iustinus Martyr. Nam quod Neapolis a Samaritis habitaretur, propterea populares suos Samaritas vocat Iustinus, non vtique quod ipse fuerit Samarites. Nam & ἀνείτημεν se vocat, & ad Gentes scribens, caussam reddit, quare ab Hellenismo ad Christianismum descuerit. Qui & Gentilis fuerit, & incircuncisus, non potuit esse Samarita. Errat igitur Epiphanius, qui Iustum a Samaritis ad Christianos transiisse scribit, οὐδὲ Σαμαρεῖς εἰς Χριστὸν πεπιστύψανται. Qui enim deduxerunt Coloniam, Samaritas veteres incolas expulerunt. Itaque in eadem Colonia & veteres incolæ erant Samaritæ, & noui coloni Græci, aut Romani, in quibus Iustinus.

D Erudite de Samaritis Gulielmus Postellus in libello duodecim linguarum differit: quæ quia cognitu digna sunt, inde lector hauriat licet, neque operam perdet. Sed longe luculentissima de illis prodidit Biniamin Iudæus Tutelensis in suo Itinerario; de quo hæc ex fide Arriæ Montani viri doctissimi depromsimus: Illinc vnius diei confecta via Sebaste acceſsi, qua eadem Samaria est, in qua Achab Regis Israel palatium adhuc internoscitur. Fuit vero amœnissima

Kkk sima

sima urbs in monte sita, amœna fontibus, & riuis aquarum, & A
hortis, pomariis, vinctis, & oliuetis: nullumque Iudeum habitantem
habet. Ab hac duabus leucis Nables (NEAPOLIS) distat, SICHEM
olim dicta, in monte Ephraim, ubi nulli Iudei sunt: iacetque urbs
in profunda valle inter Garizim & Hebal montes, in qua Cuthai
circiter centum sunt, solius Mosaicae legis tantum obseruatores. Hos,
ut dixi, Samaritanos appellant. Habent vero sacerdotes ex posteri-
tate Aharon sacerdotis in pace quiescentis: qui cum nullis aliis con-
nubia iungunt, nisi cum familia sue feminis aut viris, ut genus
impermixtum conseruent: appellanturque vulgo ibidem Aharonitæ:
veruntamen sunt ministri & sacerdotes illorum Samaritanorum. Fa-
ciunt autem sacrificia, & incendunt holocausta in Synagoga, quam B
habent in monte Garizim, citantes illud, quod scriptum est in lege:
E T D A B I S B E N E D I C T I O N E M S V P E R M O N T E M G A-
R I Z I M. Aiunt vero ipsi illam esse veram domum Sanctuarij (סְנָכֶת) C
Indunt autem holocaustum in die Phasæ & aliis festis diebus super a-
ram constructam in monte Garizim ex lapidibus per filios Israelis ex
Iordane sublatis. Iactant vero se ex Ephraim tribu esse. Apud hos
est sepulchrum Ioseph iusti filij Iacob patris nostri in pace quiescentis,
quemadmodum dictum est: Et ossa Ioseph, que a filiis Israel ex Ä-
gypto asportata, in Sichem sunt condita. Carent autem hi tribus li-
teris vñ. HE ex nomine Abraham, HHETH, ex nomine Itzhabac, AIN
ex nomine Iacob: quarum loco Aleph, hoc est, spiritum tenuem substi- D
tuunt. Hoc signo manifesto arguuntur non esse ex Israelis posteritate
ac semine, cum agnoscant legem Mosis his tribus literis exceptis, quas
ignorant. Obseruant autem se a contaminatione mortui, & osium, &
occisorum, & sepulchri. Moris etiam his est, vestes, quibus quotidie v-
tuntur, exuere, cum in Synagogam eundum sit, & lauare aquis cor-
pus, aliasque vestes induere in hunc duntaxat usum comparatas.
Estque hic quotidianus ritus. Hæc ille. Ex quibus cumulatissime ha-
bes quæcunque præcipue de hac gente scire desideres. Sed de tribus
literis, sycophantia Iudaica est. Totidem enim literis ne vna quidem
minus, aut amplius, Pentateuchum legunt: & quod caput est, literis
non adulterinis, vt Iudæi, sed meritis Mosaicis characteribus, vt plane
a Postello proditum est, & res ipsa loquitur. Quin audeam dicere,
eos, qui olim cum cultu Dei idololatriam miscebant, vt diserte ex-
tat in posterioris Regum capite XVII, 29, 30, 31, 32; eos, inquam,
hodie adeo ab omni idololatria abhorrere, vt in hac parte Iudæos
ipsos superare videantur. Sed Iudæi de ipsis multa impudentissime
mentiuntur, vt sciunt qui Talmud & Commentarios Rabbinicos
legerunt,

A legerunt, quale est illud calidissimum mendacium, quod refert Aben Ezra in principio libri Ester. Vbi initio Geneseos scriptum est a Mo-
se: *In principio creauit Deus*: ait in Pentateucho Samaritano scriptum
esse: *In principio creauit Asima*: quod Asima esset Idolum Emathita-
rum: quasi gens Samaritarum ex solis Emathitis constaret, & non
aliis gentibus. Iudæi enim vocant eos Cuthæos potius quam Ema-
thitas. Speciosius igitur mentiti fuissent, si dixissent in Codice Sama-
ritano fuisse scriptum: *In principio creauit Nergel*. Nam Nergel erat
Idolum Cuthæorum, non autem Asima, vt in x vii cap. posterioris
Regum extat. Quare in hoc plumbeos se plane profitentur, cum tam
prodigioso mendacio Samaritas hostes suos traducunt. Nam tantum

B abest, vt aliquid assuerint Pentateucho, vt totidem literis quot Iu-
dæi, scriptum habeant, quod iam diximus. Ex hac gente colonos
in vrbes Ægypti traduxit Ptolemæus Lagi, quorum hodie reliquiae
sunt ij Samaritæ, qui synagogam in magna vrbe Cairo habent. Io-
sephus lib. XII. 6. ḥ Πτολεμαῖ οὐλές αἰχμαλώτις λαβὼν δόπο τὸν ὄρδ-
ῆντος Ιερούσαλημ, καὶ τὴν πόλιν Τάιτον τόπων ἐπειδὴν Σαμαρείαν οὐ τὴν σὺν
Γαργετίν, κατόκινον αἴπαντος εἰς Αἴγυπτον αἴγαγον. Postea: σάρδις μήριτης
τοῖς ἀκγόνοις αὐτῆς πέρι πέρι τὰς Σαμαρείτας την πάτειον αἴγαγον τῷ μὲν δόπο-
στοῦν πέρι πέρι πέρι τῷ μὲν αἴγαγον τῷ μὲν Ιερούσαλημ τῷ μὲν Γαργετίν
τὸν παρειαν αἴγαγον τῷ μὲν αἴγαγον τῷ μὲν Ιερούσαλημ τῷ μὲν Γαργετίν
τῷ μὲν Σαμαρείτῃ εἰς τὸ Γαργετίν ὅπος κελεύοντων. Ex iisdem Samaritis habi-

Ctari insulam quandam in sinu rubro notat Geographus Arabs, scriptor
eximius, in quinta parte climatis secundi: quam propterea vulgo dici

وَجْنَةُ السَّامِرِيِّ وَسَكَنُوهَا جزيرة السامری وسكنوها

قَوْمٌ يَهُود سَامِرِيَّةٌ وَلَامْتَمُ لَمْ يَقُول أَحَدُهُمْ إِذَا لَقِيَ انسانًا لَا

مَسَاسٌ وَلَا فَرَأَةٌ لِلْمَغَطَّةِ يَعْرَفُ لَنْهُمْ مِنَ الْيَهُودِ الْمُسْنَدُونَ إِلَيْ

السَّامِرِيِّ صَاحِبِ الْعَجْلِ فِي زَمْنِ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ.

Post eam, Insula Samaritarum, quam incolunt quidam Iudai Samarita. Argumento est, quod unusquisque eorum dicat, quoties aliquis applicat se ad eos, Ne attingas. Et hoc quidem sermone cognoscitur, quod ipsi sint

D ex iis Iudeis, qui cognominantur Samarita complices vituli in seculo
Mosis, super quem sit pax. Proverbialis est locutio لا مساس in Al-
corano: Nullius colloquio fruaris. Ex quo intelligitur vere Samaritas
esse, qui illam insulam incolunt, vt qui aduenas colloquio sui ar-
ceant, quod omnes profanos existiment. quæ arrogans superstitionis
etiam hodie in Samaritis remansit, vt relatum ab iis, qui eos conue-
nerunt. Epiphanius 522. de Samaritis, Ταὶ παντεῖς ἔχοντες ἵστανται Ιερούσαλημ

Ἐ δὲ λύτριθ' εἰς τὰ ἔθη καὶ μήτε πειστούμενοι πιῶν. vides πειστούμενοι πιῶν in A- A
rabismo سَمَارِيَّةٌ & Bene ergo Epiphanius hæc interpretatur. Ali-
bi ὃδαπ σω' ἵματοις βαπτίζόμενοι ἐπαὶ αὐτῷ) ἐτέρος τῷ αἱλοεθνῶν. Μιαο-
μὸν γῳ τὸ πιῶν αὐτοῦ οἵτινες αἱλοεθνῶν αἱλοεθνῶν αἱλοεθνῶν αἱλοεθνῶν.
Quod autem idem Epiphanius ait Samaritas Pentecosten & Pascha in
autumno celebrare, falsissimum. Isti igitur Ἀργυριοὶ Samaritæ iam
atemporibus Ptolemæi Lagi eo traducti quotannis a Synagoga & syn-
edrio Garizim accipiunt typum anni, quem sequi debeant, qualis
est iste typus, quem tibi damus, benigne lector, conueniens anno
Christi 1584, inde Cairo ad nos in Galliam missus. Duo autem e-
iusdem anni exempla simul accepimus. Alterum habebat annum
dumtaxat ipsum cum suis mensibus Solaribus, & Lunaribus: con-
ceptum literis pene inexplicabilibus. Itaque (dicam serio) Herculeum
facinus fuit legere, & lecta explicare. Nam diuinandum plane fuit.
& vereor, ne in quibusdam hariolati simus. Etenim rationem & e-
pilogismum neomeniarum non capimus, quod ingenue fatendum
est. In altero exemplo præter annum, inerat computus temporum
ineptissimus quidem ipse, sed tamen quem scire præstet, quam igno-
rare. In fine erant & menes Solares seorsim concepti.

I N N O M I N E I A H) Est πειστούμενος, qua semper vtitur magna
Synagoga Garizim, cum ad alias Samaritanorum Synagogas typum
anni sequentis dirigit. At veteres Episcopi in formatis, aut in li-
teris ad synodos non πειστούμενος, sed πειστούμενος huic πειστούμενος
similem adiiciebant: Ο ΘΕΟΣ ΚΑΙ Ο ΚΤΡΙΟΣ ΗΜΩΝ ΤΗΝ ΑΓΙΑΝ
ΣΥΝΟΔΟΝ ΦΤΛΑΞΑΙ ΟΠΕΡ ΕΤΧΟΜΕΘΑ ΤΙΜΙΩΤΑΤΟΙ ΑΔΕΛΦΟΙ
Porro in hac prographe sunt quædam truncata, quæ integra in Iu-
daicis literis posuimus: ne quis in Samaritano exemplo erratum
putet.

C O M P U T V S A N N I C C X) computus τοῦ. Id est, ἔμβολισμός.
Ita & Iudæi & Samaritani rationem anni vocant, a parte totum, vt
in Iudaico Computo demonstratum est. Apparet igitur hanc do-
ctrinam vetustissimam esse, cum idem verbum commune sit Iudæis
& Samaritis, inter quos iam a bis mille quadringentis annis & am-
plius nullum commercium intercedit.

A N N I C C X) Appellationes mensium Lunarium sunt plane Ha-
garenæ, vt vides. Itaque periodo vetere Hagarenorum 228 anno-
rum aut vtuntur hactenus, aut sane vñi sunt aliquando, idque vt vna
opera soluto anno simul & enneadecaeteride vtantur. Et quidem
pro soluto anno necessario vti debent periodo minore Arabica
30 annorum, quæ nihil reliquatur de ratione Lunæ. deinde maio-
rem

A rem periodum annorum 210 ad methodum Lunæ adhibere necesse est. Quod si verum est, ordiuntur Computum suum ab anno confusionis, a Nisan, cuius neomenia incidit in xiiii Martij, die Veneris, quæ erat Hagarenorum Dea, ut alibi diligenter docuimus. Itaque hic Nisan fuerit ultimus periodi annorum 210. Nam ab anno confusionis, ad hunc annum, qui erat Christi 1584, sunt anni absoluti Iuliani 1629. qui sunt anni Arabici 1679 solidi cum xi diebus superfluis: & hic annus Samaritarum erat annus 1680 Arabicus iniens. Diuisus per 210, relinquit septem periodos absolutas annorum 210, & ultimum annum octauæ periodi. Et quia haec periodus cœpit a die Veneris, in fériis neomeniarum nihil omnino differt a periodo Hegiræ, in qua annus ultimus, nempe 210 debet incipere a feria prima.

B CONIUNCTIO Elhagiathi) Hæc coniunctio hic notatur feria secunda, sequente tertia, quia facta est post decimam horam diei. Itaque pertinet ad noctem sequentem, vnde incipit dies ciuilis Samaritanus. Sed in periodo annorum 210, ultima neomenia debebat incipere feria prima, Kalendis Martij. Quare rationem meliorrem sequuntur. sed numeros ipsos nulla coniectura assequi potuimus. Dicitur autem incipere a vi Adar Solaris scilicet, cuius neomenia xxvi Februarij, feria v. Ideo a nocte cœpit, quæ secuta est diem v ipsius Adar, post secundam Martij Iuliani, cyclo Solis xxv.

v. xxxi) Hoc est, prima Adar Lunaris incipit feria v in xxvi Februarij. Mensis habet xxxi dies. Sic in sequentibus feria neomeniae mensis Lunaris apposita est, cui subiungitur numerus dierum mensis Solaris:

In Phase quarta Nisan.) Mensem Solarem Nisan vocat Phase, ut mensem Solarem Tisri Scenopegiam, vel ἡμέραν. Porro ubi succurrit γῆρας, ego verti tricesimas. Si quis melius diuinauerit, manus dabo. Nam diffido coniecturæ meæ. Et totam horum momentorum, ut alibi dixi, & syzygiarum rationem ignoro, quæ nullo modo congruit cum medio motu Lunæ.

D ANNI VII IN SEMITAH) שְׁבָתָה, ut vel mediocriter Hebraice docti sciunt, quam Solon ad verbum σεπτήμεθα vocat, propriæ est septimus annus Hebdomadis. Sed quemadmodum Sabbathum non solum pro septimo die sumitur, sed etiam pro tota hebdomade: sic etiam Semitah non solum pro septimo anno, sed etiam pro tota annali hebdomade tam Iudæis, quam Samaritis usurpat. Igitur iste annus, qui erat Christi 1584, fuit septimus Hebdomadis Samaritanæ ab Ilul eiusdem anni 1584, quando incipiebat annus

Kkk , Iudai-

Iudaicus 5345, qui diuisus per 7 reliquatur 4, non 7. Itaque annus primus Hebdomadis Samaritanæ incipit ab anno quinto Hebdomadis veræ & legitimæ Iudæorum. Quam rationem sequantur, haud facile dixerim. Fortasse, id quod alibi dicimus, vtuntur anni Nabonassari, a quo ille annus erat 2331 Julianus, qui est numerus septenarius. Sed hoc est hariolari. Franciscus Iunius, vir summa eruditione præditus, putauit posse fieri, vt a templi conditu, quod Sanbelletes in monte Garizim construxit, annos suos deducant. Sane in Chronico Eusebiano, anno secundo Olympiadis cxi, Manasses construit templum in monte Garizim. Erat annus periodi Julianæ 4379, in cuius diebus æstiuis cœpit annus secundus illius Olympiadis. & sequenti anno 4380 cœptum fuerit condi templum Samaritanum. Annus vero 1584 erat 6297. Differentia, anni completi 1917. Quare annus Christi 1584, sine dubio erat 1918 a conditu templi Sanaballatici, qui est ultimus annus 274 septimanæ. Ita vera fuerit coniectura viri longe doctissimi. Sed quia semel diuinare cepimus, longe melius est dicere illos 210 annos, de quibus supra monuimus, non solum esse Julianos, sed etiam de periodo Dionysiana iam inchoata. Nam & ipsi sunt septenarij. Et sane ita hæc coniectura arridet, vt non possim facere, quin veram credam. Sed quot periodos absolutas ante illos 210 annos numerent, haud temere dixerim. Sane duæ periodi cum illis 210 annis compositæ, & retro ab anno 1584 retextæ desinunt in 311 annum Christi. quæ æra fuerit antiquior vno tantum anno prima Indictione Constantiniana. Hæc quidem sunt hariolations, sed tamen non contempnendæ. Quid aliter facias in tanta rerum obscuritate? Hinc videmus eos, quemadmodum non fuerunt vera Ecclesia Dei, ita argumentis veris Ecclesiæ caruisse. Nam Iudæi recte Hebdomadem annalem obseruant. Imperiti autem & κακονθῆτε sunt, qui hoc negant. Porro ipsi Samaritani annum primum primæ Semitah, atque adeo primi lubilei ineunt ab anno 41 Exodi. Verba eorum sunt ex illorum Chronico: *Nubes vero receperit initio mensis primi SEMITAH primi IVBILEI, ab initio ingressus filiorum Israel in fines divisionum (Terra.) Fuerit autem hoc a diebus Mundi stabilitis in lege; ad praesens tempus, bismille septingenti nonaginta quatuor anni. Et quidem hæc Æra sana est, quam docti putant ab Æra diluuij.* Hæc illi in Chronico ex Hebræo prisco in Arabicum conuerso. In quo faciunt Æram mundi 301 annis abso-lutis maiorem iusta, contra epilogismos legis, quos tamen ipsi testes producunt. Tam autem 2794 anni, quos ipsi profitentur a conditu mundi, ad transitum Jordanis, quam 2493, qui sunt veri anni ab Adam, ad transitum Jordanis, per septem diuisi relinquunt primum annum

A annum Semitah. Sed ipsi Samaritani non recte ad suum tempus hæc referunt. Inde fit, vt alieno tempore Semitah obseruetur. Quæ res ostendit, populum hunc esse colluuiem multarum ac diuersarum gentium. Nam si fuisset sempiter vna gens, verum vsum Semitah retinuerint, vt Iudæi: qui vbi cunque terrarum sint, verum annum hebdomadicum obseruant.

S V C C O T H) Quem locum habeat hic hæc vox, fugit me ratio.

In solenni) Ita vocat Tisri Solarem, quemadmodum Phæse vocat Nisan Solarem. Et nisi fallor, uno mense serius, quam Iudæi, tam Pascha, quam ἡλιοπάσχα eo anno celebrarunt. Videtur enim

BTisri in dictus, quod in eo semper Scenopegia celebretur: item Nisan Solaris vocatus Phæse, quod semper Pascha in illum incidat. Sed de his consulendi essent amplius Samaritani ipsi. Nam hoc, quod facimus, plane est micare in tenebris. Hoc vero exploratum est, menses eorum totidem diebus, quot Iulianos, constare, sed alio capite neomeniarum, vt libro secundo & quarto demonstratum est.

IN N O M I N E D E I) Græce id melius, εὐ οὐρανοὶ Θεοὶ ὀνεγγάμψι
εἰ καταδυοδώμεθα.

AB Adam ad mortem eius) Quare minus putent, quam præscribit Mosis epilogismus, non magis mihi constat, quam quare Septuaginta plus putent. Totus vero hic Epilogismus annorum plane iocularis, &c, vt nihil aliud dicam, Samaritanus est.

Anni bismille ducenti sexaginta septem) Sane epilogismus reddit centum annis amplius 2365. Error est in annis Noe 700, pro 600 p̄v̄. pro ēv̄.

Ad succinctionem Ephod) Non dubitamus, quin inter scribendum vnum Aleph calatum effugerit, & pro רְבָנָה, legendum esse רְבָנָה. Cingulum aut succinctum Ephod vocat creationem sacerdotum. Sed quid velit, plane ignoro. Nam quid est illud? a Mose, ad tempus, quo sacerdotes, qui ministrabant in Tabernaculo, succincti sunt Ephod. Hic est supinitas plusquam Samaritana. A Mose igitur, ad illud tempus, computant annos 2215, qui cum annis 2267 ab Adam, ad Abraham, item 565 ab Abraham, ad Mosem, fierent vna, anni 5047. Igitur annos 5047 putant ab Adam, ad עַבְדֵּל הַכְּנִיסָה ad enthousiassten abreptitum, siue fanaticum, qui sine dubio est Muhammedes Pseudopropheta. Itaque computus Samaritarum ab Adam, ad primum annum Christi Dionysianum, ponit annos 4425. Sed hæc ineptissima sunt. Maior est iste Computus Iudaico cyclis 35, hoc est, annis 665, vero autem epilogismo Mundi annis 476, minor periodo Iuliana annis 287. Itaque & cyclo Lunæ conuenit cum Iudaico, &

per 7 diuisus relinquit verum annum Hebdomadis Sabbaticæ. Nam A differentia eius & Iudaici , vt diximus , sunt cycli 35 , qui est numerus septenarius. Itaque si ab hoc computo instituendus esset cyclus Lunaris , primum nouilunium Tifri Samaritani esset in ix Octobris , feria v , cyclo Lunæ 3 , Solis 8 , anno periodi Julianæ 288. Character Tifri , s. i. 979. Sed , quantum videmus , neque sunt tam acuti ; & nouus est iste computus Samaritanus. Nam in libro Iosue (illud est Chronicon ab excessu Mosis , ad tempora Antoninorum) putant ab Adam , ad Alexandrum , annos 3930. At secundum hodiernam æram , annus primus Seleucidarum esset 4114 ab Adam , & 4090 ab initio Alexandri. Rursus idem liber Iosue ab Adam , ad excessum Adriani , putat annos 4513. Secundum computum B hodiernum essent anni 4562. Nam computus hodiernus ab Adam , ad primum annum Christi Dionysianum , putaret annos 4425. A primo autem anno Dionysiano , ad excessum Adriani sunt anni 137. Ita nullam veram rationem annorum mundi inire potuerunt.

Adar alter } Si menses isti sunt Solares , vt patet ex typo anni , quomodo illis apponitur Adar alter ? Nam is est embolimus mensis. Menses Lunares appellationibus Agarenis designantur. Quare solus mensis embolimus appellatione Chaldaica ? Et hic quoque hæreo. Comparauimus autem menses Samaritanos cum Hagarenis anni Hegiræ 992 , qui annus erat Indorum 1679 iniens , & conueniebat in illum Christi 1584 ineuntem. A primis enim Kalendis Ianuarij Iuliani ; ad annum Christi 1584 ineuntem , qui sunt anni Juliani 1628 , præterierunt Indis anni Arabici absoluti 1678. Itaque is annus Hegiræ 992 cœpit a 4 Ianuarij , feria septima , vt habes in subiecta Tabella. In omnibus neomeniæ Samaritanæ cum Hagarenis conueniunt , præterquam in tribus ultimis mensibus. Nam Ramazun Samaritanus erat in xxvi Marschiban. At Dulhagiathi Hagarenus ei respondens in xxvii. Scheval Samaritanus in xxvi Caslim , Muharram 993 Hagarenus ei conueniens in xxvii. Denique Elkadathi Samaritanus xxviii Tibeth. Contra Tzephar 993 Hagarenus in xxvi. Ex his vides eos menses cognominibus Chaldaicis esse Solares , non Lunares : & tamen mensis Embolimus vocatur Adar posterior : qui cum hoc anno non habeatur , fortasse falsum fuerit , eos Pascha in Aprili celebrasse : de quo amplius deliberandum. Nam hæc plane mihi Cimmeriis tenebris sunt obscuriora. Candidi lectores boni consulant , & voluntatis , non ingeniali mei rationem habento. Habemus eorum magnum Chronicon ex Hebraica lingua in Arabicam conuersum , sed chara-

A charactere Samaritano descriptum. In eo sunt multa cognitu digna, quanuis aliquando commentis Samaritanis incrustata. Is liber, ut

	Menses Hegiræ.	Feria nova mensæ.	Menses Juliani.	Menses Samarit. Lunares.	Menses Samarit. Solares.
Anno 1584.	<i>Muharram 992</i>	7	<i>4 Ian.</i>	○ ○	○ ○
	<i>Tzephar</i>	2	<i>3 Febr.</i>	○ ○	○ ○
B	<i>Rabie prior</i>	3	<i>3 Mart.</i>	<i>Elhagiathi</i>	<i>6 Adar</i>
	<i>Rabie posterior</i>	5	<i>2 April.</i>	<i>Muharram</i>	<i>5 Nisan</i>
	<i>Giumadi prior</i>	6	<i>1 Mai.</i>	<i>Tzephar</i>	<i>4 Ijar</i>
	<i>Giumadi poster.</i>	1	<i>31 Mai.</i>	<i>Rabie I</i>	<i>3 Sebin</i>
	<i>Regeb</i>	2	<i>29 Junij</i>	<i>Rabie II</i>	<i>2 Tamuz</i>
	<i>Sahaben</i>	4	<i>29 Iulij</i>	<i>Giumadi I</i>	<i>1 Ab</i>
	<i>Ramadhan</i>	5	<i>28 Aug.</i>	<i>Giumadi II</i>	<i>30 Ab</i>
	<i>Sevväl</i>	7	<i>26 Sept.</i>	<i>Regeb</i>	<i>29 Ilul</i>
	<i>Dulkadathi</i>	1	<i>25 Oct.</i>	<i>Sahaben</i>	<i>28 Tisri</i>
	<i>Dulhagiathi</i>	3	<i>24 Nou.</i>	<i>Ramazun</i>	<i>27 Marseban</i>
	<i>Muharram 993</i>	5	<i>24 Dec.</i>	<i>Schevväl</i>	<i>27 Caslim</i>
Anno 1585	<i>Tzephar 993</i>	7	<i>23 Ian.</i>	<i>Elkadathi</i>	<i>26 Tibeth.</i>

diximus, incipit ab excessu Mosis; definit infra tempora Imperatoris Hadriani. Propterea vocatur Liber Iosue, quia nimirum ab excessu Mosis & ducatu Iosue incipit. Qui in Palæstina peregrinantur, possent & alia & Pentateuchum ab illis adipisci. Nam sane Christianæ pietatis homines paulo hac in re negligentiores hactenus fuerunt: ex cuius rei cognitione uberrimi fructus in sacra historiam redundarent. Spero non defuturos, qui voto nostro satisfaciant, aut exemplo nostro hæc illustraturi sint. Nam huic conatui nostro multa deesse ad perfectionem ut non dubitamus, ita palam profitemur.

COMI

C O M P V T V S
E C C L E S I A E
A E T H I O P I C A E.

A בְּסַם אָב וּוֹלֶר וּמִנְפֵס קְרוּס אֲחָדו אַמְלָקָע
גַּחַן גַּנְגַּרְכָּמו אַכְוַיְן וְאַחֲוַיְן בָּנו יְתַגְּבָר
עַפְתָּת וּלְתָתְתָּסְגְּבָתָה זְגָרְסָתוֹס
חַסְבָּרְתִּיעַ אַנְתַּחַב יְקָרְבָּב בּוֹתְאָמָר
אִם אָרְסָ אָסְדָּ תְּפָצָם עַל־
עַפְתָּת מְזֻרָת תָּאַחוֹ בְּוּלְוָקָחָב
תְּעִירִי בְּבָבָי תְּגַרְגַּרְיָ וְתְּרַפְּךָ אָסְגָּרָה
וְאַתָּה עַפְתָּת וְאַמְנָחוֹ אַתְּתָאָתָר
כָּאָ עַפְתָּת יוֹאָ אַבְקָתִי אַם יְתָ
לְמַסְכָּרָס פְּטָקָע
בָּבָבָעָת כָּבָאַבְקָתִי אַם הָ
לְטַקְמָרָת פְּטָקָע
בָּבָגָעָת גָּאַבְקָתִי אַם כָּ
לְמַסְכָּרָס פְּטָקָע
בָּבָרָעָת יְדָאַבְקָתִי אַם יוֹ
לְמַסְכָּרָס פְּטָקָע
בָּבָהָעָת בָּחָאַבְקָתִי אַם הָ
לְטַקְמָת פְּטָקָע
בָּבָוָעָת וְאַבְקָתִי אַם כָּל
לְמַסְכָּרָס פְּטָקָע
בָּבָוָעָת יוֹאָ אַבְקָתִי אַם יְגָ
לְטַקְמָת פְּטָקָע
בָּבָהָעָת כָּחָאַבְקָתִי אַם בָּ
לְטַקְמָת פְּטָקָע
בָּבָטָעָת טָאַבְקָתִי אַם כָּאָ
לְמַסְכָּרָס פְּטָקָע

IN NONINE PATRIS ET FILII ET SPIRITVS SANCTI
VNIVS DEI. Narrabimus vobis, Patres nostri, & fratres nostri,
quantum fieri potest, annos, & dies, & Sabbata Christi.

COMPVTVS RECTVS PER QVEM PROXIME ACCEDET,
VT SCIAS AB ADAM, VSQVE QVO CONSVMETVR SÆCVLVM.

Domi
Annum gratiæ sume, in quo es (*quatuor equabis*) Nouenadena
abiice. Quod de eo reliquaberis, ipſe eſt annus: & ab eo vnitatem
In i anno xi Epacta. Tunc xix Mascaram Matque. In ii
anno xxii Epacta. Tunc viii Tikmith Matque. In iii anno iii E-
pacta. Tunc xxv Mascaram Matque. In iv anno xiv Epacta.
Tunc xvi Mascaram Matque. In v anno xxv Epacta. Tunc v Tik-
mith Matque. In vi anno vi Epacta. Tunc xxiv Mascaram Mat-
que. In vii anno xvii Epacta. Tunc xiii Tikmith Matque. In viii anno xxviii Epacta. Tunc ii Tikmith Matque. In ix an-
no ix Epacta. Tunc xxii Mascaram Matque.

In x

IN x anno xx Epacta. Tunc x Tikmith Matque. IN xi anno i
Epacta. Tunc xx ix Mascaram Matque. IN xii anno xii Epacta.
Tunc xviii Mascaram Matque. IN xiii anno xxiiii Epacta.
Tunc vii Tikmith Matque. In xiv anno iv Epacta. Tunc
xxvi Mascaram Epacta. IN xv anno xv Epacta. Tunc xv Ma-
scaram Matque. IN xvi anno xxvi Epacta. Tunc in iv Tik-
mith Matque. IN xvii anno vii Epacta. Tunc in xxiii Ma-
scaram Matque. IN xviii anno xviii Epacta. Tunc xii Tik-
mith Matque. IN xix anno non est Epacta. Tunc xxx Masca-
ram Matque.

ATQVE hoc obserua, scito, considera, quod non est Matque ex prima Tikmith. Et hac in re circumspectus esto, ne commiscaris cum refractariis.

Vt SCIAS

Digitized by Google

D E E M E N D A T.

A בְּ תֹאמֶר אָסֵחַ יְוָצֵא אֲבָקַתִּי
עַמְתִּ שְׁחָרַת בְּבָבְ יְשָׁטְתָנְרָפְתִּי
וּוְתְרָפְתִּי תְּעֵשָׂר וְתְמַעַרְתִּי וּבְבָבְ לְ
תְּנָרָפְתִּי וּוְתְרָפְתִּי אָסֵחַ לְוַאֲתָוִי אֲבָקַתִּי
בְּ בְּ תֹאמֶר כְּעֵבֶב אָסֵחַ יְוָצֵא מְטֻקָּעַ
עַמְתִּ שְׁחָרַת בְּבָבְ יְשָׁטְתָנְרָפְתִּי
וְאֲתָהֶת בְּבָבְ יְחִי תְּפָרִי וּבְבָבְ לְתְנָרָפְתִּי
וּוְתְרָפְתִּי אָסֵחַ לְוַאֲתָוִי מְטֻקָּעַ
אָסֵחַ וְטוֹיק אֲבָקַתִּי וְמְטֻקָּעַ
כָּלָא הַזָּמָן אָסֵחַ לְאֵי בְּזָחָז וְאֵי חָרוֹן
אֲבָקַתִּי לְאֵם רַבְבָּקָם בְּמַתְרָכְבָּמְטֻקָּעַ
B לְעַל אֲבָקַתִּי אָסֵחַ חַבְלָנוֹ
וְסַךְ אַסְכַּח יְכִינֵן לְוַאֲתָוִי אֲבָקַתִּי הַזָּהָב
תְּנָרָפְתִּי וְוּסְפֵף לְעַל אֲבָקַתִּי תְּאַחַז
וְאֲתָוִי מְטֻקָּעַ וְאֲתָוִי
וְעַדְיִ בְּ בְּ תֹאמֶר פְּנַתְיוֹן
עַמְתִּ שְׁחָרַת לְדָר אַדְתָכְפָל מְטַן
רְבָעָתוֹתָסְדֵךְ דִּיבְיוֹתִי אָסֵחַ כָּלָאת
וְתְדַמֵּר כּוֹלוֹ אַחֲתָנִי : וְעַדְיִ תְּוֹסֵךְ
דִּיבְיוֹתִי בְּ וְתְנָרָפְתִּי בְּבָבְ וְאֲתָוִי פְּנַתְיוֹן

V T S C I A S V N D E P R O D I T E P A C T A . A N N V M gratiæ
ouemdecies diuide. Vnum abiice. Residuum decies & semel ★
ac. Tricena aufer. Quod reliquatus fueris de x x x , ipsa est Epacta.

V T S C I A S R V R S V S V N D E P R O D I T M A T Q V E . A N N V M
gratiæ nouemdecies diuide. Vnum abiice. Octodecies multiplica.
Tricena abiicc. Quod reliquatus fueris de x x x , ipsum est Matque.
A T T E N D E & considera : Epacta & Matque ambo plusquam x x x
non sunt maiora, neque minora.

EPACTAM SI NACTVS ES, VT INVENIAS MATQVE.
SvPRA Epactam, vnde ei deest, supple, donec fiant xxx. Ipsam
Epactam abiice. Quod adieciſti ſupra Epactam, accipe. Ipsum
D Matque eſt.

RVRVS VT SCIAS PLINTHION. Annum gratiæ in * I V. * V.
partes diuide. Modum quadrantis vtrinque adiice supra illum. Com- per quatuor.
misce omne simul. Insuper adiice supra illum II. Sena abiicito. ipsum
est Plinthion.

I.
*Decies & se-
mel, id est,
vndecies.
AEthiopis-
mus.*

III

וְכֹעַב בּוֹ תָּאמֶר עַלְתִּי יוֹחָנֵס:
A עַמְתִּי מִחְרָתִת תָּאַחֲוּ וַתְּכַפְּלוּ לְרַא אֶרְךָ
 וְפִתְּגַנְּתָה תְּלִסְקָדְךָ יְרִיכְיוֹ אַסְכְּלָאַן
 וְתַרְסָרְכָּר בּוֹלָוּ אַחֲתָן וְתַאֲתָת אַמְנָיוּ
 בְּוַתְּגַרְתִּיבּוּ וְוַתְּרַפְּךָ אַסְכְּוַיְוִי אַסְכְּוַיְוִי
 עַלְתִּי יוֹחָנֵס:
בּוֹ תָּאמֶר אַנְרָקְתִּין:

עַמְתִּי טְחָרָת בּוֹ טְוַתְּגַרְתִּיבּוּ וְטְוַסְּגָה:
B לְעַלְיוֹו וְתַרְפָּךְ תָּאַחֲוּ אַסְכְּוַיְוִי אַסְכְּוַיְוִי
 אַנְרָקְתִּין:
בּוֹ תָּאמֶר פְּנָסְטִין וְתַלְוָקְ:

עַמְתִּי מִחְרָתִת כְּכַפְּלָה לְרַא וְלְאַסְכְּמָה:
C טְנַקְּקָם בְּפָלָא אַמְיָה וְפְגָסְמָן וְלְאַסְכְּמָה
 גּוֹטוֹ וְתַרְפָּךְ אַסְכְּחָבְיָה תְּגַרְתִּינָה:

עַמְתִּי טְחָרָת וְגַלְוִין:
D רְמַעְלָל מְתִיעָס בְּפָעַלְלָא מְרַקְּזָס
 וְגַסְעָלָל לְוָקָם וְלְאַסְכְּמָה בְּזַן כְּפָלָא
 לְרַא אַמְיָה מְעַל יוֹחָנֵס:
בּוֹ תָּאמֶר סְטָקָעְ:

חֲבָבְוָלָקְ יְשָׁוְסָקְ וְיְמַצְּאָה תְּرַכְּבָּה
E הַסְּעָרָה וְבְעַמְרָת תְּרַכְּבָּה:
בּוֹ תָּאמֶר אַבְקָתִי:
 חֲבָבְוָלָקְ יְשָׁוְסָקְ וְיְמַצְּאָה אַבְקָתִי:
C תְּרַכְּבָּה:
בּוֹ מְטָקָעְ יְקָרְמִית סְגִבְתָּה לְאַסְכְּמָה בְּזַן כְּבָבְוָלָקְ
 וְסָעָרָה בְּאַתְּ צָוָס תְּרַכְּבָּה בְּאַחֲרָה כָּא בְּמַנוּי
 בְּבָסְלוּס נְשָׁבְרוּ יְחִינָמָמוּ וְבְאַרְבָּה
 וְוְסָעָרָה בְּאַתְּ צָוָס תְּרַכְּבָּה:

VI. RVR SVS VT SCIAS DIEM IOHANNIS. ANNVM GRATIÆ ACCIPITO. Di-
 * *Aethio-* uidito * per quatuor partes. Mensuram quadrantis apponito supra illum utrinque.
 pismus pro, Commisseto omne simul. Abiice ab eo i*i*. Diuide septies. Quod reliquatus eris de
 per qua- v*vii*, ipsa est dies Iohannis.
 tuor par- tice.

VII. VT SCIAS IN INDICIONE M. ANNVM GRATIÆ QUINDECIES DIUIDITO. *i* adi-
 ce supra illum. Quod reliquum feceris, accipe de *xv*. Ipsa est Indictio.

VIII. VT SCIAS PAGOMEN, IN QVO ES. ANNVM GRATIÆ PARTIRE PER QUATUOR D
 PARTES. QUOD SI ZQUATA FUERIT DIUISIO, TUNC VI PAGOMEN. SIN AUTEM ALIQUID RE-
 LIQUATUS ES, TUNC VI PAGOMEN.

IX. VT SCIAS ANNVM EVANGELISTARVM. ANNVM GRATIÆ PER QUATUOR PARTES DIUIDITO. QUOD SI RELIQUATUS ES *i*, DIES MATTHÆI. SI *ii*, DIES MARCI. SI
iii, DIES LUCÆ. SIN AUTEM ZQUATA FUERIT DIUISIO PER *iii*, TUNC DIES IOHANNIS.

X. VT SCIAS MATQVE. IN QVO ES, ADDE *xix*. FUTURUM (MATQUE) INUE-
 NIENS. *viii* adde. SECUNDI ANNI (MATQUE) INUENIENS.

XI. VT SCIAS EPASTAM. IN QVA ES, *xii* ADIICE. FUTURAM EPASTM INUENIENS.

XII. MATQVE SI PRIORIS SABBATI CONTIGERIT, *xxii* ADIICE. INTROITUM IEUNIJ INUE-
 NIENS. IN PRIMA FERIA *xxi*. IN SECUNDA *x*. IN TERTIA *xix*. IN QUARTA *xvii*. IN TER-
 TIA *xvii*. IN PARASCEUA, *xvi* ADIICE. INTROITUM IEUNIJ INUENIENS.

MATQVE

A מְטֻקָּע בְּקַרְבֵּן לְאַתְּ כֹּזֶן יְהִי וְסַעַד פְּסִיךְ
תְּرַכְּבָב אַחֲרֵי יְהִי בְּסַנְנֵי תְּוּ בְּסַלְוּם יְדֵי
בְּרַכְבּוֹעַ יְגִזְחָמָמָס יְבִזְעָרְבָב יְאַתְּ וְסַעַד
פְּסִיךְ תְּרַכְּבָב :

ԾԱՎՈՒՅԹ: ՈՎԱՐԿ. ՈՂՋԻ: ԵԶ: ՓՈՒՅ: ՀԱԽԵ
ՔԸՆՈՒ: ՈՂՄԱԴ: ԵԶ: ՈՒՏՏԸ: ԵԷ: ՈՒՂԱԿ: ԵՎ:
ՈՉԻՐՎ: ԵՐ: ԱՅՅՈՒ: ԵԲ: ԽՎՃՈՒ: ԵՎ: ՓՈՒՅ:
ԳԵՐԿ: ՔԸՆՈՒ:

מְטֻקָּע לְאַם רֶכֶב יְתִים וְסָדֶן צָוָה
אֵיחָזֶר תְּרֵכֶב הָתִים וְסָדֶן לְעַל בְּרֵד בְּעַל
פְּצָלָת תְּרֵכֶב :
לְאַם רֶכֶב מְטֻקָּע יְתִים וְסָדֶן פְּשָׁחָה
אֲרֵכֶב :

መቻቃና፡ ለኖም፡ ይከበኗ፡ ጥር፡ ወከና፡ ዘመ፡
እርሱ፡ ተርጋ፡ ፍ፡ ወጪ፡ ለነስ፡ በእር፡ በኋላ፡
መግለጽ፡ ተርከብ፡
ለኖም፡ ይከበኗ፡ መቻቃና፡ ጥር፡ ወጪ፡ ፍ፡ ንዑስ፡
ቁጥር፡

לעל פשח נא וסך צום רתנת תרככ
לעל צום רתנת וסך זייריך תרככ
פטקע לאס רבכט וסך זיירות תרככ
ז' וסך לעל מטמא מאלה תרככ

**מעלת גקרטירט לאם כון ח וסך באַרט
אָס תְּרַכֶּב באַחוֹד ? בְּסִנוֹן ? בְּסִלּוֹן ?
ברכְּבוֹעַ ר' בְּחִמּוֹס ג' בְּעֵרֶב ב' וְסִךְ באַרט
אָס תְּרַכֶּב**

באת צום לאס רְכָבֶךָ כֵּו וִיסְקַדְּ רְכָבֶךָ
וַיַּחֲזַק תְּרַכְּבָּה וְסְדַּתְּרַכְּבָּה
וְסְדַּתְּרַכְּבָּה תְּרַכְּבָּה רְכָבֶךָ בְּאַלְפָה
תְּרַכְּבָּה יְרֵד וִיסְקַדְּ בָּאָן תְּרַכְּבָּה
לְעַל בָּאַת צּוֹסָה:

ମୁଖ୍ୟାଃ ପରିପାଦାଃ କଣାଙ୍ଗଃ ଶିରଃ ପରିଶିଳ୍ପିଃ
ନେତ୍ରଃ ତେଜିକଃ ପାତ୍ରଃ ପରିଶିଳ୍ପିଃ କଣାଙ୍ଗଃ ତେଜିକଃ
ରାଜଃ ପରିଶିଳ୍ପିଃ କଣାଙ୍ଗଃ ପାତ୍ରଃ ପରିଶିଳ୍ପିଃ
ତେଜିକଃ କଣାଙ୍ଗଃ ପରିଶିଳ୍ପିଃ ରାଜଃ ପରିଶିଳ୍ପିଃ
କଣାଙ୍ଗଃ ପରିଶିଳ୍ପିଃ ରାଜଃ ପରିଶିଳ୍ପିଃ

C. באת צום לאט רכוב נו וסך
רכבר זית תרקב רכבר זית לאט רכוב
כא וסך חוסאן תרקב כא וסך פסיך תרקב פסיך
לאט רפנק כא ורכוב תרקב
רכב לאט רכוב פטעה אפק צום
קבר קמו צום יהו ובעל מ תרקב

ପଦ୍ମାଶିଥିରେ ପଦ୍ମାଶିରେ ପଦ୍ମାଶିରେ ପଦ୍ମାଶିରେ
ପଦ୍ମାଶିରେ ପଦ୍ମାଶିରେ ପଦ୍ମାଶିରେ ପଦ୍ମାଶିରେ ପଦ୍ମାଶିରେ

MATQVE in priore (Sabbato) si fuerit, **xvii** adiice. Pascha inuenies. In prima feria **xvi**. In secunda **xv**. In tertia **xiv**. In quarta **xiii**. Quinta **xii**. Parasceua **x i.** adiice. Pascha inuenies. **MATQVE** si reperisti, **ix** adiice, Ieiuniūm Iudæorum inuenies. V adiice supra Badri. Solenne Azymorum inuenies. Si inuenisti Matque, **x (xiii.)** adiice. Phase inuenies. Supra Phase **x i** adiice: Ieiunium salutis inuenies. **SUPRA** ieiunium salutis adiice **v ii.** Iodid inuenies. **MATQVE** si inuenisti, **ix** adiice, Judith ihuenies. **D** **x iv** adiice supra Matque. Azyma inuenies. **AZYM A** in priore (Sabbato) si fuerint; **viii** adiice. Introitum ieiunij inuenies. In prima feria **vil**. In secunda **vi**. In tertia **v**. In quarta **iv**. In quinta **iii**. In Parascea **ii** adiice. Introitum ieiunij inuenies. **INTROITVM** ieiunij si reperisti, **xxvii** adiice. Montem Oliueti reperies. **xxv** adiice. Pascha inuenies. **x ix** adiice. Racba inuenies. **iv** adiice. Solenne quadragesimæ inuenies. **xiv** adiice. Solenne Pentecostæ inuenies. Supra introitum ieiunij. **INTROITVM** ieiunij si na&ctus es. **xxvii** adiice. Montem Oliueti inuenies. **MONTEM** Oliueti si na&ctus es, **xx i** adiice. Hosana inuenies. **vii** adiice. Pascha inuenies. **PASCHA** si inuenisti, **xx i** adiice. Racba inuenies. **RACBA** si na&ctus es (*Matque usque ad ieiunium cxliii; cxlv i. ieiunium*) **xv** adiice. Solenne Tesseracostæ inuenies.

文

XIV.

xvi

•VII

卷之三

XIX

בָּעֵל מֶלֶאָס רַכְבָּךְ יְוָעֵל זֶה
תִּרְכֵּב בָּעֵל זֶה אַסְטַּרְכָּךְ נְיַסְךְ
בְּלַבְּעֵל זֶה תִּרְכֵּב
מְטֻקָּע בְּקָרְמִיחַ לְאָסְטַּרְכָּךְ נְיַסְךְ
גְּנִי תִּרְכֵּב בְּאָחֹדָן בְּסֶנוּי זֶה גְּשָׁלוֹס
וְיַסְךְ זֶה בְּרַכְנוּעַ וְרַבְּחַמּוֹס וְגַבְּעֵרְבָּבְנֶזֶם
גְּנִי תִּרְכֵּב
לְעֵל גְּנִי יְרָן וְבָאת צָסְטַרְכֵּב
יאָרְבָּר וִיתְרַכֵּב בְּוּ הַוּסְעָן
תִּרְכֵּב שְׁוֹפְסִיךְ תִּרְכֵּב גַּזְרַבְנָן
תִּרְכֵּב יְהָה וּבְעֵל זֶה תִּרְכֵּב כְּחָן
בָּעֵל זֶה תִּרְכֵּב לְעֵרְבָּנֶזֶם
בָּאת צָסְטַרְכֵּב לְאָסְטַּרְכָּךְ גְּתָתְרַכֵּב
וִיתְרַכֵּב דְּבָרְבָּר וִיתְרַכֵּב לְאָסְטַּרְכָּךְ
בְּתִאתְמַת פְּסִיךְ תִּרְכֵּב
בְּאָסְטַרְכָּךְ וּבְחַולְקָן אַיְוּבָרְבָּן אַיְוּבָרְבָּן
וּתְרַפְּוֹזְוּ סְוּכָּעִי עַמְתָּתְהָ וּכְעָבְבָּבְסְוּכָּעִי
עַמְתָּתְנִי אַקְרָר עַזְוָאָיְיָ וּכְנָגָעָן
וּבְחַולְקָן קְוָלוּ אַקְרָר יְגָן וּבְאַיְוּבָלְנִי
חַולְקָן קְוָלוּ אַקְרָר יְגָן קְפָאָן
אַיְוּבָל וּמְסָלָן אַטְוָאָיְיָ וּכְעָבְבָּבְבְּחַולְקָן
סְוּכָּעִי תְּתִקְפָּחָן וּבְאַקְרָר אַמְתָּתְהָן תְּתִקְפָּחָן
וּכְעָבְבָּבְתְּמָצָא אַיְוּבָלְוָן וְהַסְּוּכָּעִי
וּכְנָגָעָן אַלְפָעָת זְוָאָתְוָו עַמְתָּאָאָיְן אַרְבָּן
וּבְלוּ אַיְוּבָלְוָן אַסְטַרְכָּךְ אַסְטַרְכָּךְ חַלְקָתְהָ עַלְטָן
קְמָבְזְמָלָן וּסְוָאָיְיָ וּסְוָאָיְיָ וּכְנָגָעָן אַלְפָעָת
וּבְלוּ סְוּכָּעִי זֶה אַלְפָעָת עַמְתָּאָיְן אַרְבָּן

SOLLEN Tessaracostæ si inuenisti, x adice. Solenne Pentecostæ inuenies. **SOLLEN** Pentecostæ si inuenisti, iii adde. Ingeniculationem solennis Pentecostæ inuenies.

XX. *M A T Q U E* in ptiore (Sabbato) si fuerit, viii appone, Niniue inuenies. In prima fe-
ria vii. In secunda vi. In tertia adiice v. In quarta adiice iv. In quinta adiice iii.
In Parasceua ii adiice, Niniue inuenies.

XXI. IN Palacea II adiice, Niue inuenies.
SVPRA Niue x iv adiicc. Introitum ieunij reperties. x i adiice. Montem Oliueti inuenies. II adiice. Hosanna reperties. IX adiicc. Pascha inuenies. III adiice. Racba inuenies. III adiice. Racba inuenies. XVIII adiice. Solenne Tesseracostæ inuenies. XXVIII adiice. Solenne Pentecostæ inuenies. Supra Niue.

XXII. INTROITVM ieiunij si nactus es, III reiice. Montem Oliueti inuenies. Montem Oliueti si reperisti, II reiice. Pascha repieres.

XXIII. IN PRIMA cella, & in numero Iobel, x Jubilea. Et supersunt vi Hebdomades annorum. Rursus in Hebdomadibus annorum, vni cellæ lxxvi Hebdomades erunt tibi. Et summa omnium cellarum xiii, Jubilea. Summa omnium cellarum xiii, cellæ cxli Jubilea, cum vna Septimana. Item in numero Septimanarum dcccc lxxxviii tredecim cellarum. Anni autem vi m. dccc. xvi. Item adsciscit Jubileum, & v Hebdomadas. Et prouenient tibi vii m. anni, qui est annus Patri nostri Adam. Omnia autem Jubilea ab Adam, usque ad consummationem sæculi, cxlii cum vi Septimanis. Et prouenient tibi vii m. anni. Omnes vero Hebdomades septem millium annorum sunt m.

A בות אמר סנכת הינוך א-ח ב ויצא
אם זלא' עמת; ותכל בב תש עמת יכונך
סנכת ואותו סנכת הינוך חוליקו באיזבל
זר זקסל * סובע וכאכ בסובע אמתתני
סובע לא איזבל חוליקו מט עמרט
וכסובאיו זקסל: זקסל: זקסל: זקסל:

טַחַקְעַ בִּשְׁרָקְ לִילִית אֶסְ אַיְכֹן:
בְּרַרְ בִּשְׁרָקְ לִילִית אַיְכֹן
וְעַרְ פְּשַׁחְ בִּשְׁרָקְ לִילִית אֶסְ יְדַיְכֹן
וְתַרְ צָסְ רְחַנְתְּ בִּשְׁרָקְ לִילִית בְּנֵחַטְיָ
אַסְ בְּ וְיְכֹונָ אֲסָ. גְּזַפְּזָ. גְּתַחְזָ:

וְכֹעַב בֵּן תָּאִמֶּר חֲסֶבֶת בֵּין
אַיִלִים בְּסָלוֹס לְאַפְּם כֹּזֶן יוֹגֵנְבָּל
סְכִינָתֵנוּ בְּרֻבּוּעַ יְבָחוּמָוֹס אַה
בְּעָרֶב יְבָקְרוּט ט' בְּאַחֲרָה בְּבֶסְנוּי
נְכָר סְכִינָתֵנוּ :

VT SCIAS SABBATVM HENOCH. Vnde prodiit ex vii CENTENARIIS XXIIII.
ANNORVM DIVIDE per DCC. annos: Et prouenient tibi x Sabbata. quod est Sab-
batum Enoch. Vniuscuiusque Sabbati Enoch summa in Iubileis xiiii cum Septima-
nis. Rursus in Septimanis annorum c septimanis: Vniuscuiusque Iubilei summa, XLIX
anni. In Septimanis autem vii (anni.)

M A T R O V E in ortu noctis a prima (nocte) erit. **B A D R I** in ortu noctis decima erit: **XXV.I.2.3.**
T E R M I N Y S Phase in ortu noctis ab yndecima erit. **4**

TERMINVS Phale in ortu noctis ab yndecima erit.
TERMINVS ieiunii salutariſ incunre nocte in Nahase a viceſima ſeptima erit.

TERMINVS *leluij*) laudatis in die nocte in Natale a viceima septima erit.
TERMINVS *Marque* quindecima; *Masaram* non erit *minor*; & *terciadecima*

TERMINVS Matque quindecimna. Mascalam non erit maior; & tertiadecima
Tikmith non erit maior. I E V N I V M I X D E O R V M . vicefima quarta. Mascaram non

erit minor; vicésima secunda Tikmith non erit maior. IN T R O I T Y S ieitunij prima la-

erit minor : *victima secunda* Phasib non erit maior. *IN PROVIS* *tertium*, *prima la-*
chathith non erit minor : *quinta. Magabith* non erit maior. *PHASIB* *vicesima quinta*

Magabith non erit minor: & vicesima tertia Miaziz non erit maior.

PASCHA vice^{ma} sexta Magabith inferius, non descendet: & trice^{ma} Miazix 9

non erit maior.

ITEM VT SCIAS COMPVTVM POENITENTIAE. ELIAS in tertia feria si fuerit, **xxvi**

xiii adiice. Prædicationem pœnitentiaz (inuenies.) In quarta feria, xii. QUINTÆ,

xi. IN Parasceua x. IN priore (Sabbato) ix. IN prima feria, viii. IN secunda, vii.

adiic. Prædicationem Genz (inueniens.)

סִסְכָּרֶם

מִסְכָּרֶת	ጊዢ ቅድሮ::
טַפְמָרָת	ጥቃስች::
תַּרְ	ያኩር::
תִּחְשָׁש	ተሳይሬሽ::
פָּר	ጥር::
יְכִתּוּרָת	የከትር::
פְּנִירָת	ፈገረች::
פִּינָּה	ጠናዕላም::
גִּנְבֹּזָת	ገኘዕች::
סְנִי	ሻኝ::
חֲפָלָה	አጠቃላ::
נְחָזֵקָה	ጽኩኝ::
הַגְּנוּמָן בְּבָבָר עַמְתָּה וְכַיּוֹן	እኔታንኑ:: ለበ:: የመተዳደሪያ ለተወቻቸ::
עַמְתָּה אֶת-תְּסַבְּאָתוֹ לְפִרְתָּנִין	ቂወች:: ገዢ:: ተሳይች:: ለተያጠቃቸ::
כְּהַתְּרַעְפָּה וְכַיּוֹן רַמְוָר אֶת-	ከሻ:: ፖ:: ለወች:: ወተለ:: የሚ:: ወቻ::
אַרְם אַסְמָךְ יָאוֹן אֶלְגָּה עַמְתָּה	እ.የም:: እኔሻ:: ለአሁ:: ይቻ:: ለወች:: ወቻ::

MASCARAM:

TIK MITH.

CHADAR.

THACHSCHASCH.

T I R.

IACHATHITH.

MAGABITH.

MIAZIA:

GINBOTH.

SANE.

HAMLE.

NACHASE.

V. E P A G O M E N E. Quarto quoque anno VI erunt
ANNVS ab incarnatione Saluatoris nostri ibi (millesimus)
quingentesimus septuagesimus septimus. Et
omnis commixtio (annorum) ab Adam, usque nunc,
VII M. D. LXXVIL anni.

FINIS COMPVTI ECCLESIAE ATHIOPICA.

IN COMS

CHRISTIANORVM Æthiopum, quos Abassinos, vel Abissinos vocant, Ecclesiae quædam in Italia fuerunt memoria nostra. Sunt & Hierosolymis, Alexandriæ, & Cairo : vt nobis ignoti esse non possint. Lusitanorum quoque nauigationibus, & luculento libro itinerario Francisci Aluarez sacerdotis Lusitani, qui in intimam Æthiopiam penetrauit, plura de illis, eorumque ritibus cognoscere licuit. Olim tota Africa ab ultimo Nili ostio, ad fretum Gaditanum, item a mari Tyrrheno, ad Austrum ultra æquinoctialem, Ecclesiis & vrbibus Christianorum consita fuit : & tantus terrarum tractus vni Alexandrino Episcopo parebat. Si quæ autem sunt hodie Ecclesiarum in illis partibus reliquiæ, solum illum patriarcham agnoscunt ; vt ij, de quibus nunc agitur, Æthiopes: quos a communi vastitate Africæ sola deserta & difficiles aditus vindicarunt. Nam absque eo foret, aut nullus nunc in illis regionibus Christianismus esset, aut rarus, sub tyrannide Muhammedana. Ante Lusitanorum in Æthiopiam aduentum solum nomen Æthiopum Christianorum nobis vix notum erat, eorumque imperator falso nomine Prestegiani : cum id nomen esset non eius, qui in Æthiopica, sed qui in Asia ante annos ccc longe lateque rerum potiebatur. Id autem est lingua Persica آپسولیکوس. Nam in ea lingua فرسکان sunt آپسولو. فرسکانی فرسکانی آپسولیکوس : quod nomen propriæ conuenit summo sacerdoti, aut ἀρχιερεῖ potius, quam Regi : item فرسکا فرسکا فرسکا Prestigiani, Rex Apostolicus : quod Æthiopice esset فرسکا: حفصه خوارجی شاه. Arabice autem رسولی رسلی R. Falso igitur Prestegiani vocarunt, qui ex itinerario Poli Veneti hariolati sunt eundem esse illum Asianum cum hoc Æthiope : quod uterque Christianus esset. Constat quidem ante ccc annos quodam Æthiopes Reges in Asia, præsertim in Drangiana, finibus Sufianæ, & in India, late imperasse, donec imperatores Tartarorum eos tota Asia depulerunt, viatos prius, vt aiunt, a Cingi Tartarorum Rege, imperfecto Vncam eorum imperatore. Deinde adiiciunt a Cincano filio Cingis, & eius filio Bathino Cam, omnes illos Æthiopas penitus ex Moin & Sinarum regno eiectos, & in Africæ extima usque compulso. Nobis vero permirum videtur, gentem hodie nauticæ rei penitus ignaram adeo terra marique potentem suisse, vt ab Æthiopia, ad Sinas usque imperij fines propagari. Nun-

quam hoc crederet, qui Abissinorum mores, & vitam penitus cognita habuerit. Sed vrgent nos argumentis. Aiunt enim Aethiopum imperij testes adhuc superesse cruces Aethiopicas in Giapan, Sinis, & alibi. Præterea templum Thomæ Apostoli in Regione Malabar situm, structura, crucibus & aliis monumentis mere Aethiopicum esse. Addunt nomen, quod nec Persicum est, neque Indicum, HAVARIA. Hoc plane Aethiopice Apostolum significat ḥωρ: ḥn, quæ vox etiam illis cum Arabibus communis est. Nam & in Arabismo حواریه sunt Apostoli. Polus Venetus perperam interpretatur VIRVM SANCTVM. Scribit etiam Andreas Corsalis, in regione Indiæ, cui nomen Colan, duo sepulcra esse: alterum Thomæ Apostoli, alterum Aethiopis cuiusdam ex regione Prestegiani, qui ipsum Apostolum comitatus sit. Isti igitur Aethiopes, de quibus sermo est, Arabice dicuntur شعبان Elhabaschi. Vnde vulgo Abassi, & Abasseni vocantur. Quod est argumentum, eos non esse Aethiopias αὐτόχθονας, sed ex Arabia illuc traductos. Nam Αβασηνιοι collocantur in Arabia turifera a vetere scriptore Vranio apud Stephanum. In Seueri autem Imperatoris numismate sculptum est ΑΒΑΣΗΝΩΝ. Atqui Seuerus Imp. dictus est Arabicus, non autem Aethiopicus. Quare sine dubio ex Arabia oriundi sunt, & prius Ομηριαι dicebantur, quandiu in Arabia fuerunt. postea Axumitez, à regia, siue metropoli vrbe. Non igitur mirum, si qui apud Pliniū & Ptolemæum vocantur ὡμηρῖται in Arabia felici, iij Procopio Axumite cognominantur. Axuma enim sunt in Aethiopia, non in Arabia felici. Huc accedit lingua, qua sacros libros scriptos habent, quæ a vera Aethiopica tantum discrepat, quantum Italica, & Illyrica: Germanica & Hungarica. Hæc autem Lingua, qua in sacris vtuntur, elegantissima est, si modo cultura adhibetur. Vocatur autem Ἡγε: μι, id est, libertas. quod nimirum ea sola vterentur Arabes illi viatores, qui Aethiopiam insederunt. Hoc scio, non concedent Aethiopis ipsi, qui Regum suorum seriem hactenus a diluvio usque in Chronicis suis ordine descriptam habent. Sed quia illa Chronologia nobis tenebrarum plena visa est, non sine dilectu illi fidem adhibendam censemus. Nobis constat hanc linguam aduentitiam esse. Testes enim ipsos Aethiopas aduoco, qui eam Chaldaicam vocant. Tametsi enim proprius abest ab Hebræa, quam a Chaldaica: tamen hoc argumento ipsimet fidem faciunt non esse ibi natam, ubi nunc colitur, & ex solis libris a solis sacerdotibus discitur. Ipsi sane non alio nomine se se vocant, quam quo nobis noti sunt Αἴθιοποί: አይትዮጵያን Ithiopiavvian. Nam γῆς ΧΥΣΤΗΝ, quod quidam scripsit, etiam ab ipsis

A ab ipsis vocari, non credo: neque tam peritos puto. *Æthiopes* quidem idem dicuntur, qui & חַבְרָא Hebræis. In Lexico Syroarabico ad vocem حَبْرَوْنَ. حَبْرَوْنَ حَبْرَوْنَ حَبْرَوْنَ sed sunt meri ἀγε-
βες οὐκεῖται. De quibus Sidonius in Panegyrico ad Anthemium:

— ubi Tauri claustra coercens

Æthiopasque vagos belli terrore relegans

Gurgite pacato famulum spectaret Orontem.

Procopius Gazensis in i Regum de Sabæis. ἔθνος εἰν αἰθιοπικόν. ἐν δέ
τον ὃ καὶ φασὶν αὐτὸς τὸ θαλάσσης τὸ Ινδικόν, ὄνομαζον ὃ αὐτὸς Ου-
εῖταις. Κατ’ αὐτούρων δέ εἰσι τῷ Αὐξωμεῖτῷ. μέσον δὲ Τούτων κακένων η θαλάσσα.

B Nondum igitur Abyssini in *Æthiopiam* traiecerant tempore Procopij.

Vide etiam Arabicum sinum Ινδικὸν θαλάσσην vocari, Idem Procop.
in i. Reg. εὐ Γαστῶν γαβερ. πλ Ινδικόν, inquit, πελάγει τοῦχον
καλαμφίν. Qui autem Indos vocant, minus imperite faciunt, præ-
fertim cum quidam scriperint etiam ab ipsis hoc nomen agnoscit.
Virgilius enim Nilum ab Indis fluere scribit:

Visque coloratis amnis denexus ab Indis.

Procop. vi περὶ κπομ. Νεῖλος μὴν ο ποταμὸς οὗ Ινδῶν επ' Αἰγύπτιον φερό-
μενος. Idem intellige de Elephanto & Camelo pardalibus Anastasio
principi ex India missis, hoc est, *Æthiopia*, Marcellinus Comes Indict.
Paulo solo cōs. Et Julianus ο τοῦχον in quadam epistola ad
Basilium Σαρακενὸς ή Ινδὸς coniungit. εὐ Ταῦτα δὲ τῷ Ινδῶν αὐταὶ ή

C Σδεακλεῶν εκπορθῆσαν πεισοκιδα. Procopius μετ' εἰς (Σδεακλεῶν) ταὶ
μὲν τῷ Ινδῶν εἰν. Et anteā de sinu Arabico, siue rubro: αὐτὸν δὲ η
θαλάσσα οὗ Ινδῶν αρχομένη εὐταῦτα τελεθῆται τὸ Ρωμαῖον αρχῆς. Sed hic
plane Indos vocat non hos nostros Christianos, sed Τούτους οὐκεῖται. At
clarissimi Panegyristes: *Dent veniam trophya Niliaca, sub quibus Æ-
thiops, οὗ Indus intremuit.* Ælianus quoque lib. x vii de historia a-
nimatum *Æthiopas* videtur Indos vocare. Non mirum igitur, si tum
Chaldæam eam linguam vocant, hoc est, Arabicam, a Scenitis A-
rabibus, Chaldææ finitimus, tum Indicam, quod Indiæ nomine &
Æthiopia intelligitur. Ea lingua sola, quam liberam vocant ipsi, do-
cti utuntur, historiæ scribuntur, sacra celebrantur. Sed pessima fide

D eorum libri traducti sunt, & mendosissime. Malam fidem interpre-
tum agnoscas in Epistolis Pauli, in quibus vix tria commata conti-
nua reperias, in quibus aut verba aut mens Apostoli reddita sint:
Menda autem tota lingua præfert commutatione gutturalium inter-
se. quod arguit, nulla Grammaticæ præcepta inter illos extare: &
quidem nos scimus nulla esse apud illos, posse autem institui, vt a
nobis factum est. Iactant vetustatem Christianismi a Candace regi-
na &

na & Philippo Apostolo. Sed id manifesto falso conuincit Ecclesiastica historia. Anno enim xv Iustiniani Adad Rex Axumitarum vouluit, si vinceret Omeritarum vicinorum Regem, se Christianum factum iri. Victo Rege Omeritarum, missis ad Iustinianum legatis, impetravit ab eo Episcopos, qui primi omnium tunc Christianismum in Æthiopia publicarunt. Et sane Euangeliorum, & Psalmorum tralationes habent omnes varias lectiones, quæ ultimis temporibus in textum sacræ Scripturæ irrepererunt. Quod quidem patefacit nuperam eorum tam translationem sacrorum librorum, quam professionem Christianismi. Acta sane Apostolorum, quæ Romæ edita sunt, ex vulgari Italico in linguam Αἴγυπτον conuersam esse, tametsi is, qui edidit, non testatus esset, tamen ex innumeris locis id & puero colligere haud difficile fuerit. Adad igitur Axumitorum Rex primus in Æthiopia Christianismum prædicari curauit. Axumā autem erat tunc Regia eorum principum. Nunc quamuis deserta ac vastata, tamen ex reliquiis suis veterem Regum illorum opulentiam & gloriam testatur. In quibus etiam tituli extant ignorabilibus literis conscripti, cum crucibus tamen Æthiopicis. Ex quo licet colligere, hanc linguam, quam vocant Αἴγυπτον esse longe posteriorem illis veteribus Regibus Christianis: & vere nos Abasenos posteriores Axumitis pronunciassæ. Αξεματός meminit Stephanus, & Αξεμων ipius Regiae Ptolemaeus. In numismate etiam Alagabali Imp. legimus: ΑΞΟΥΜΕΙΤΩΝ. In vita Aurelianij Imperatoris Exomite perperam legitur, pro, Axumitæ. Quanquam non vitium librarij puto, sed consuetudinis. Epiphanius εἰ σωτόμω λόγω. 493. τὸν μικρὸν Αἰθιοπίαν Αγεθίπην τε καὶ Βλεψίπην, καὶ Εξωμίπην. Procopius meminit Regis Æthiopum nomine Ellestiæi, qui temporibus Iustiniani Christianus fuerit. An idem cum Adad, an filius eius fuerit, cum alterutrum fuerit necesse sit, equidem nescio. Hodie vero οἱ Αξεματοί vocantur ab ipsis Æthiopibus ζητόντες, cum dura aspiratione, quod Arabice esset لوسن. Etiam historia Ecclesiastica Æthiopes Christianos Αξεματούς vocat. Cum autem ex veteri consuetudine circumcidarentur Æthiopes, teste Herodoto, & aliis veteribus scriptoribus, tamen accepto Christianismo præputia ex illa consuetudine, ad hanc usque diem, ponunt. Neque tamen ad id congruuntur vlla lege aut religione. Quare falso in hoc eos ισδαιτούσι quidam hodierni scriptores tradiderunt. Sed cum omnes Æthiopes tam Christiani, quam Muhammedani, & Idololatræ quoque, pueris omnibus a partu statim venas κεραφίδας cauterio inurere soleant, quod eo facto a cerebri distillationibus sese tueantur, quidam inter illos superstitionis

hoc

A hoc in religionem verterunt, & cum puer baptizatur, simul illi venæ temporales inuruntur, & acceptius Deo illud tempus ei rei facienda diligere sese credunt. Sed nulla necessitate coacti hoc faciunt. Imo ne omnes quidem in baptismō hoc faciunt. Quod venæ temporum ab illis gentibus, etiam Idololatris, inurantur, scripsierunt autores itinerariorum. Quod autem Sabbatum æque ac Dominicam ab opere immune habent, id non est argumentum Iudaismi, sed veteris Christianismi. Quot enim Canones sunt, qui vetant Sabbatho opus facere? Canon xxxiii apud illum Clementem, quisquis fuit ille, libro VIII ἐργαζέσθωσκον ὁ δελτιόν πέντε ἡμέρας. σαββατὸν δὲ τὴν κυριακὴν χολαζέτωσαν εἰ τῇ ἑκκλησίᾳ διὰ τὸν διδάσκαλον τὸν Στεφάνον. Et illud quoque præsert vetustissimum ritum, Eucharistiam in vino intinctam porrigere. Quod postea Canones prohibuerunt, ut extat De Consecrat. Distinct. II. C. *Cum omne crimen*: Vbi exprobratur sacerdotibus Ægyptiis, quod intinctam Eucharistiam offerrent, ut simul bibatur & edatur. item exprimi vinum de vuis. quæ omnia etiam hodie Græce concepta extant. Sed de expressione vuarum Odoardus Barbosa ita scribit: *Indi Christiani, qui ad fanum S. Thomas sunt, antequam liturgiam cantent, exprimunt vuas passas aqua maceratas, ἐξ inde conficiunt vinum, idque penuria wini. Nam vna illa passa deferuntur ex Mecha, ἐξ Ormuz.* Hæc Odoardus. Ea vero plane ita fiunt ab Æthiopibus, qui per omnia ritus veteris Ecclesiæ Alexanderinæ sequi se profitentur. Sed nunquam Sabbathoieiunant, quia id semper festum habent, præter Sabbathum ante Pascha. In quo sequuntur veterem Canonem, εἴ τις κληρικὸς δύεται τὸν κυριακὸν ἡμέραν, οὐ σαββατὸν, πλὴν ἐνὸς μόνης, μηδὲν, καθαγεῖτω. Marcionistæ vero Sabbathoieiunabant: cuius rei caussam pete ex Epiphanio. Nullæ Ecclesiæ, præter Romanam, Sabbathoieiunant, aut carnibus abstinent. Sed feria quarta, & sexta. οὐ γένεται Τεττάκῳ. Τῶν Ρωμαίων οὐ τὸ τεσαράκοστον μηδὲν σαββατον, οὐ τῷ Αποστόλῳ περὶ τοῦ σαββατον κορετίω κανεν. Sed Sabbathoieiunare omnium instituit Innocentius primus. Vide Canonem III eius epistolæ Regularis. Rursus neque sanguinem comedunt, neque θηριαλῶν, aut morticinum. In quo falso etiam ιερᾶς ζοὺς insimulantur, cum hoc sit ex vetustissimo ritu. ut in Canone LV eorum, qui dicuntur Apostolici, εἴ τις ἐπίκοπτο, οὐ πεσθύεται, οὐ διάκονος, οὐ λαός εἰ τὸ καταλόγον τὸ ιεραποτήριον, φάγη κρέας εἰ αἷμα πυρῆς αὖτος, οὐ θηριαλῶν, οὐ θηριαδίου, καθαγεῖτω, &c. Denique quotannis, die Epiphaniorum, omnes in piscinas sese immergunt, memoriam baptisimi Christi eo facto instaurare se dicentes. Habent autem priscum morem, quo eam superstitionem tueantur: cuius moris meminit Gregorius Turonensis Miracul. lib. primo, cap. LXXXVIII. *Cum dies*

dies sanctus Epiphaniorum aduenisset, & omnes in Iordanem descendebant, ablueret tam vulnera corporis, quam animæ cicatrices, hæc cum reliquo populo ad litus accessit. Hinc est, quod Leo Papa, epistola quarta, Episcopos Siciliæ reprehendit, quod Epiphaniorum die baptismum numerosiorem celebrarent, quam in Pascha. Itaque vetat omnino ea die baptizare. Epiphan. Sed Zozomenus ait hoc proprium Ægyptiorum. Quod maiore parte anni Liturgiam Sole occaso celebrant, hoc etiam ex vetere instituto. Quod cymbalis, citharis, & symphoniis liturgiam celebrent, id quoque ex ultima antiquitate petunt. In libro Quæstionum falso Iustino attributo caussa redditur quare ἐν ταῖς ἑκκλησίαις μὲν τῷ αὐτοῦ χωρὶς οὐχίαις, νῦν μὲν οὐχίσεως καὶ κερτάλων αἱδεῖ. Fortunatus in Elegia ad Clerum Parisiensem:

B

Hinc puer exquis attemperat organa cannis.

Inde senis largam ruat ab ore tubam.

Cymbalica voces calamis miscentur acutis.

Disparibusque tropis fistula dulce sonat.

Sed & reliquos eorum ritus tangere, nimis longum esset. Omnino imperitia eorum fecit, ut & nihil in ritibus innouarent, & ut multa perperam interpretentur. Innumeros Episcopos, sacerdotes, diaconos, & monachos habent. Episcopos Græco nomine Episcopath vocant, sacerdotes Papasath, ut etiam Græci hodie. Patriarcham Alexandrinum, quem ut summum Pontificem suspiciunt, Lika Papasath. Metropoliten, qui habet imperium in omnes Episcopos Æthiopiæ, qui ab ipso Patriarcha Alexandrino illis dirigitur, vocant καπ: λυγ: caput urbium. Archimandriten autem, aut, ut hic dicitur, Priorem vel Guardianum, Dauid vocant. Et cum aliquem cum systaticis siue formatis mittunt, ipse præfектus monasterij subscribit nomen, Ille Dauid illius loci. Huius prisci moris vestigia habes in Decreto Gratiani de formatis; in quarum fine Dauid ponitur. Longe plura scitu digna & vulgo ignota poteramus depromere tam de illorum ritibus, quam de lingua Νικ: cuius institutiones olim scripsimus. Inciderunt verò in manus nostras ἡλεγα) istæ quædam magni Computi Æthiopici, quas tibi damus nunc, benigne Lector, non solum publicatione, sed & illustratione dignas. Utinam integrum Computum & emendatissimum haberemus. Nam Æthiops, qui hæc excerpta descripsit, imperitissimus homo fuit. In numeris enim saepe aliud agit: &, ut apparet, & κατευθεῖται omisit, quæ multum nos iuuarent, si fidelius relata fuissent. Nemo est vetustatis amans, qui non plurimi faciat hæc scire, & in tantis rerum & linguæ peregrinæ tenebris hæc a nobis potuisse deprehendi non miretur. Sed ad paucos (ut sunt hodierna hominum ingenia) & huius cognitionis amor,

A amor , & tanti laboris sensus perueniet. Antequam vero ad alia pergamus , Kalendarium anni Aethiopici , & alia , quæ facem his nebris allucent , præmittemus.

KALENDARIVM ECCLESIAE ÆTHIOPICÆ.

MASCARAM THOTH.				TIKMITH PAOPHI.				CHADAR ATHYR.				THACHSCHASCH CHOEAC.			
I	3	29		I	5	28		I	7	VIII	28	I	2	VIII	27
II	4	VII	30	II	6	VIII	29	II	1	XVI	29	II	3	XVI	28
III	5	31		III	7	30		III	2	XVI	30	III	4	XV.I	29
IV	6	XVI	1 Sept.	IV	1	XVI	1 Oct.	IV	3	V	31	IV	5	V	30
V	7	V	2	V	2	V	2	V	4		1 Nou.	V	6		1 Dec.
VI	1	3		VI	3	3		VI	5	XIII	2	VI	7	XIII	2
VII	2	XIII	4	VII	4	XIII	4	VII	6	II	3	VII	1	II	3
VIII	3	XI	5	VIII	5	II	5	VIII	7	X	4	VIII	2	X	4
IX	4	6		IX	6	6		IX	1	X	5	IX	3	X	5
X	5	X	7	X	7	X	7	X	2		6	X	4		6
XI	6	8		XI	1	8		XI	3	XVII	7	XI	5	XVII	7
XII	7	XVIII	9	XII	2	XVIII	9	XII	4	VII	8	XII	6	VII	8
XIII	1	VII	10	XIII	3	VII	10	XIII	5	9		XIII	7	9	
XIV	2	II		XIV	4	II		XIV	6	XV	10	XIV	1	XV	10
XV	3	XV	12	XV	5	XV	12	XV	7	IV	11	XV	2	IV	11
XVI	4	IV	13	XVI	6	IV	13	XVI	1	12		XVI	3		12
XVII	5	14		XVII	7	14		XVII	2	XII	13	XVII	4	XII	13
XVIII	6	XII	15	XVIII	1	XII	15	XVIII	3	I	14	XVIII	5	I	14
XIX	7	I	16	XIX	2	I	16	XIX	4	15		XIX	6		15
XX	1	17		XX	3	17		XX	5	IX	16	XX	7	IX	16
XXI	2	IX	18	XXI	4	IX	18	XXI	6	17		XXI	1		17
XXII	3	19		XXII	5	19		XXII	7	XVII	18	XXII	2	XVII	18
XXIII	4	XVII	20	XXIII	6	XVII	20	XXIII	1	VI	19	XXIII	3	VI	19
XXIV	5	VI	21	XXIV	7	VI	21	XXIV	2	20		XXIV	4		20
XXV	6	22		XXV	1	22		XXV	3	XIV	21	XXV	5	XIV	21
XXVI	7	XIV	23	XXVI	2	XIV	23	XXVI	4	III	22	XXVI	6	III	22
XXVII	1	III	24	XXVII	3	III	24	XXVII	5	23		XXVII	7		23
XXVIII	2	25		XXVIII	4	25		XXVIII	6	XI	24	XXVIII	1	XI	24
XXIX	3	XI	26	XXIX	5	XI	26	XXIX	7	XIX	25	XXIX	2	XIX	25
XXX	4	XIX	27	XXX	6	XIX	27	XXX	1	26		XXX	3		26

Mmm TIR

T I R TYBI.			I A C H A T H I T H M E C H I R.			M A G A B I T H P H A M E N O T H.			M I A Z I A. P H A R M V T H I.		
I	4	XVI	27	I	6	26	I	1	XVI	25	I
II	5	XVI	28	II	7	XVI	27	II	2	V	26
III	6	V	29	III	1	V	28	III	3		27
IV	7		30	IV	2		29	IV	4	XIII	28
V	1	XIII	31	V	3	XIII	30	V	5	II	1 Mar.
VI	2	II	1 Jan.	VI	4	II	31	VI	6		2
VII	3			VII	5		1 Feb.	VII	7	X	3
VIII	4	X	3	VIII	6	X	2	VIII	1		4
IX	5		4	IX	7		3	IX	2	XVIII	5
X	6	XVIII	5	X	1	XVIII	4	X	3	VII	6
XI	7	VII	6	XI	2	VII	5	XI	4		7
XII	1		7	XII	3		6	XII	5	XV	8
XIII	2	XV	8	XIII	4	XV	7	XIII	6	I	9
XIV	3	IV	9	XIV	5	IV	8	XIV	7	IV	10
XV	4		10	XV	6		9	XV	1	XII	11
XVI	5	XII	11	XVI	7	XII	10	XVI	2	I	12
XVII	6	1	12	XVII	1	1	11	XVII	3	13	
XVIII	7		13	XVIII	2		12	XVIII	4	IX	13
XIX	1	IX	14	XIX	3	IX	13	XIX	5		14
XX	2		15	XX	4		14	XX	6	XVI	15
XXI	3	XVI	16	XXI	5	XVII	15	XXI	7	VI	16
XXII	4	VI	17	XXII	6	VI	16	XXII	1		17
XXIII	5		18	XXIII	7		17	XXIII	2	XIV	18
XXIV	6	XIV	19	XXIV	1	XIV	18	XXIV	3	III	19
XXV	7	III	20	XXV	2	III	19	XXV	4		20
XXVI	1		21	XXVI	3		20	XXVI	5	XI	21
XXVII	2	XI	22	XXVII	4	XI	21	XXVII	6	XIX	22
XXVIII	3	XIX	23	XXVIII	5	XIX	22	XXVIII	7	VII	23
XIX	4	VIII	24	XXIX	6	VIII	23	XXIX	1		24
XX	5		25	XXX	7		24	XXX	2		25
								XXX	4		

G I N B O T H P A C H O N.			S A N E P A Y N L.			H A M L E E P I P H I.			N A C H A S E M E S O R I.		
I	5	V	26	I	7	V	26	I	2	25	I
II	6		27	II	1		27	II	3	XIII	26
III	7	XII	28	III	2	XII	28	III	4	II	27
IV	1		29	IV	3	II	29	IV	5		28
V	2	XI	30	V	4		30	V	6	X	29
VI	3	X	Mal.	VI	5	X	31	VI	7	30	VI
VII	4		2	VII	6		31	VII	1	XVIII	31
VIII	5	XVIII	3	VIII	7	XVIII	2	VIII	2	VII	1 Aug.
IX	6	VII	4	IX	1	VII	3	IX	3	IX	2
X	7		5	X	2		4	X	4	X	3
XI	1	XV	6	XI	3	XV	5	XI	5	XI	4
XII	2	IV	7	XII	4	IV	6	XII	6	XII	5
XIII	3		8	XIII	5		7	XIII	7	XIII	6
XIV	4	XII	9	XIV	6	XII	8	XIV	1	XIV	7
XV	5	I	10	XV	7	I	9	XV	2	XV	8
XVI	6		11	XVI	1		10	XVI	3	XIX	9
XVII	7	IX	12	XVII	2	IX	11	XVII	4	XVII	10
XVIII	1		13	XVIII	3		12	XVIII	5	XVIII	11
XIX	2	XVII	14	XIX	4	XVII	13	XIX	6	XIX	12
XX	3	VI	15	XX	5	VI	14	XX	7	XX	13
XXI	4		16	XXI	6		15	XXI	1	XIV	14
XXII	5	XIV	17	XXII	7	XIV	16	XXII	2	III	15
XXIII	6	III	18	XXIII	1	III	17	XXIII	3	XXIII	16
XXIV	7		19	XXIV	2		18	XXIV	4	XI	17
XXV	1	XI	20	XXV	3	XI	19	XXV	5	XIX	18
XXVI	2	XIX	21	XXVI	4	XIX	20	XXVI	6	XXVI	19
XXVII	3		22	XXVII	5		21	XXVII	7	XXVII	20
XXVIII	4	X	23	XXVIII	6	X	22	XXVIII	1	XXVIII	21
XXIX	5		24	XXIX	7		23	XXIX	2	XXIX	22
XXX	6	XVI	25	XXX	1	XVI	24	XXX	3	XXX	23

PLIN.

PLINTHION.				auctor. Numeros	EPACTA.	MATQVE.	PAGOMEN EPAGOMENÆ.		
I	Matthæus	3.	F E	1	XI	XIX	I	6	XIII
II	Marcus	4	D	2	XXII	VIII	II	7	II
III	Lucas	5	C	3	III	XXVII	III	1	26
IV	Iohannes	7	B	4	XIV	XVI	IV	2	X
V	Matthæus	1	A G	5	XXV	V	V	3	28
VI	Marcus	2	F	6	VI	XXIV			
VII	Lucas	3	E	7	XVII	XIII			
VIII	Iohannes	5	D	8	XXVIII	II			
IX	Matthæus	6	C B	9	IX	XXI			
X	Marcus	7	A	10	XX	X			
XI	Lucas	1	G	11	I	XXIX			
XII	Iohannes	3	F	12	XII	XVIII			
XIII	Matthæus	4	E D	13	XXII	VII			
XIV	Marcus	5	C	14	IV	XXVI			
XV	Lucas	6	B	15	XV	XV			
XVI	Iohannes	1	A	16	XXVI	IV			
XVII	Matthæus	3	G F	17	VII	XXIII			
XVIII	Marcus	3	E	18	XVII	XII			
XIX	Lucas	4	D	19	*	XXX			
XX	Iohannes	6	C						
XXI	Matthæus	7	B A						
XXII	Marcus	1	G						
XXIII	Lucas	2	F						
XXIV	Iohannes	4	E						
XXV	Matthæus	5	D C						
XXVI	Marcus	6	B						
XXVII	Lucas	7	A						
XXVIII	Iohannes	2	G						

PAGOMEN EPAGOMENÆ.			
I	II	III	IV
6	7	11	24 Aug.
II	7	11	25
III	1		26
III	2	X	27
V	3		28

Kalenda-
rium Æthio-
picæ Eccle-
siæ descriptū
est in men-
ses duodecim
τετακοντημέρες , & quinque
Pagomen, cum appellationi-
bus Æthiopicis & Ægyptia-
cis. Mensibus quaternæ co-
lumnæ datæ sunt. Prima con-
tinet dies mensis, secunda Re-
gularem feriæ, qui cum Plin-
thio compositus dat feriam

diei. Tertia columnā comprehendit Matque, hoc est, residuum de xx·x, abiecta epacta. In quarta columnā sunt dies Iuliani. Sine hoc Kalendario impeditissima est omnis methodus Computi.

Adiectus est cyclus Plinthij cum quatuor Evangelistarum nominibus, & litera cycli Romani. Postremo sequitur cyclus aureus cum epactis & Matque.

CANONES ISAGOGICI.

I. ANNVM gratiae inuenire. Ab annis Christi abiice 283. Reliquum est annus gratiae. Iste annus est 1596 Dionysianus. Abiectis 283, relinquitur annus gratiae, siue Martyrum, 1313, initurus a xxix Augusti ipsius anni 1596.

I I. *Dies Euangelistarum reperire.* Annum gratiæ diuide per
x x v i i i. Reliquum est annus cycli præferens a latere nomen Euan-
gelistæ. Si nihil relinquitur de diuisione x x v i i , is est annus Euau-
gelistarum. Hoc anno 1596 inibit 1313 annus gratiæ , per Cano-
nem antecedentem. Abiectis omnibus 28 , remanet annus x x v cy-
Dcli , cuius Euanglista est Matthæus. Itaque totus hic annus gratiæ
1313 incipiens a 29 Augusti anni Dionysiani 1569 , vocabitur *īp̄ē-
gau Mæthæs* , dies Matthæi. Tres quidem Euanglistæ , Matthæus,
Marcus, Lucas, fistunt neomeniam Thoth siue Mascharam , in x x i x
Augusti. Iohannes autem promouet neomeniam Mascaram , in x x x
eiusdem Augusti , propter bisextum Æthiopicum , id est , sextam Pa-
gomen , quod quidem bisextum antecedit Julianum diebus soli-
dis 180 .

Mmm 2 III. *Plin-*

III. *Plinthion inuenire.* Per antecedentem habeas annum Euangelistæ A , aut cycli Solaris. Itaque annus 1313 , qui est xxv cycli Solaris, habet e regione Matthæi , qui est Euangelista eius anni, pro Plinthio 5 , & literam duplicem Romanam DC . Ergo 5 est Plinthion anni 1313 propositi. Paulus Alexandrinus in Isagoge astronomica docet, quomodo inueniendum sit Plinthion. Annis a Diocletiano quadrantem iubet adiicere cum Catholicis 2 . summam per 7 diuidere. quæ est methodus Computi Æthiopici. Et vocat ἡμέρας Θεοῦ. Scribebat anno Diocletiani 94. Mechir 20 . Hæc est vetustissima mentio Computi annalis.

IV. *Diem Iohannis inuenire.* Caue confundas diem Iohannis cum diebus Iohannis , ἡμέραν Iωάννου & ἡμέραν Iωάννου . Nam dies Iohannis in B numero plurali dicitur annus proximus post bisextum, habens Euan gelistam Iohannem , cuiusmodi est annus nunc currens 1312 , qui post paucos dies desinet. At ἡμέρα Iωάννου est feria neomeniæ Toth siue Mascaram. Per antecedentem igitur Plinthion inuentum cum regulari Mascaram dabit feriam neomeniæ ipsius Mascaram , siue Toth. Itaque 5 cum 3 , abiectis 7 , dant primam feriam neomeniæ Toth aut Mascaram. Quod verum est. Litera enim Dominicalis Romana est C , quæ est character xxix Augusti , vnde incipit Mascaram. Neomenia igitur Mascaram anni gratiæ 1313 erit feria prima. Sic per totum annum Plinthion cum regulari cuiuslibet diei dat feriam diei propositæ. Idem dic de Plinthio anni præteriti. Scribebamus hæc anno Dionysiano 1596 , xiii Augusti , feria sexta. E regione xiii Augusti in Kalendario habes xx Nachase siue Mesori , & currit adhuc annus Iohannis: cuius Plinthion 4 . Igitur 4 cum regulari 2 compositum dat feriam propositam vi in xiii Augusti , id est , xx Nachase. C

V. *Epaëtam, & Matque inuenire.*) De annis gratiæ abiice xix . Reliquum, abiecta vnitate, est annus cycli aurei , præferens a latere Epactam & Matque. Si nihil relinquitur de diuisione ; annus quæsitus est xix ultimus cycli. Ab annis gratiæ 1313 abiice omnia xix . Remanent 2 . Abiice vnitatem. Ergo anno gratiæ 1313 incipit annus primus cycli: e regione cuius habes xi Epactas, xix Matque. Itaque D anno 1313 gratiæ Epacta erit xi , Matque xix .

VI. *Annū periodi gratiæ inuenire.*) Ab annis gratiæ abiice omnia 532 . Reliquum est annus periodi. Ab annis igitur gratiæ 1313 , abiectis omnibus 532 , remanet annus 249 periodi gratiæ iniens ab anno 1313 , Christi autem Dionysiano 1596 .

Hæc in antecessum dedimus rei illustrandæ , & viæ ad reliqua muniendæ .

NOTÆ

A N O T A E I N C O M P V T V M

ÆTHIOPICVM.

SABBATA Christi.) πε̄ς διασολω̄ dictum. Nam Æthiopes diem Dominicam vocant SANBATH ZACHRISTOS, Sabbatum Christi. Feriam vero septimam vocant SANBATH IVDI, Sabbathum Iudaicum.

Annum gratiæ) Prima pars Computi pertinens ad Lunam. Est autem Canon *αιειτύχασθος* culpa librarij. Annum gratiæ vocant Æthiopes Æram Martyrum Diocletianeam, cum potius annus gratiæ intelligatur periodus Dionysiana a natali Christi putata. Notum est enim Dionysium periodos suas ab anno gratiæ putare. Æthiopes vero periodos annorum 532 deducunt ab æra Martyrum Diocletianeæ, & nihilominus vocant annum gratiæ. Æthiopes Ro-

JOSEPHUS CATECHIST

manenses anno Domini Dionysiano 1548 putabant annum gratiae A
200. Erat annus Diocletianus 1264: a quibus abiectis duabus pe-
riodis Dionysianis 1064, remanet annus ducentesimus gratiae, vt
erat propositum. Rursus cognito anno gratiae, deprehenditur annus
Diocletiani. In fine Psalterij, quod penes me est, manu propria Æ-
thiops scribebat: ΗΡΩΖ: ΕΦΕΣΙΟΝΑΛΦ: ΡΖΦΒ: ΑΩΤ: ΡΔΛΤ:: Bazanna
Iohannis Evangelii metha uvatasaa uvaclethu amatha mihrath. In
tempore Iohannis Euangelistæ, centesimo nonagesimo secundo an-
no. Compone annos 1064 cum 192. Fiunt anni a Diocletiano 1256.
Addit differentiam Christi & Diocletiani 283. Fiunt omnes anni
1539 a Christo, qui erat annus, quo hæc scribebat Æthiops. Diui-
de 1256 per 28. Relinquitur annus cycli Solis 24: qui erant dies B
Iohannis; vt est in tabella cycli Solis & Plinthij.

Quatuor aquabis) Hæc irrepserunt ex ix Canone. Itaque abun-
dant. Nam in nono Canone concipitur, si quatuor æquantur, esse
dies Ioannis Euangelistæ. In his eclogis vbique videoas vestigia osci-
tantiæ eclogarij.

Matque) ماتقہ est Tuba Æthiopice. Ita etiam vocant nu-
merum aureum e regione diei mensis notatum, imo diem ipsum
mensis, vt habes in vniuerso contextu Kalendarij. Numerus vero au-
reus notat nouilunium, quod prisci Hebræi tuba indicere solebant:
vt habes Psalmo LXXXI. Fortasse hinc petenda est huius nominis o-
rigo. Ego vero existimo ماتقہ: perperam pro ماتقہ: dictum inuer- C
sis literis. Nam Arabice ماتقہ ماتقہ est residuum. Quod autem
Matque nihil aliud sit, quam residuum, quod epacta abscondit de
xxx, non est pluribus demonstrandum. Itaque hanc veram puta-
mus huius vocis caussam.

Ex prima Tikmith non est Matque) Hoc patet ex Kalendario. Neo-
menia Tikmith non habet Matque: sed illud est in xxx Mascaram.

Ne commiscearis cum refractariis) Nam si neomenia Tikmith ha-
beret Matque, illud esset cyclus aureus xix, quod est in xxviii
Mascaram. Et proinde cum cyclus xix sit in xxvii Magabith, om-
nino xxvii Magabith est nouilunium Paschale, anno decimonono D
cycli: & consequenter xiv Luna est in decima Miazia. Quod si in
Neomenia Tikmith esset notatus xix numerus aureus, idem in
xxviii Magabith notatus quoque esset: & quartadecima Luna esset
in xi Miazia, quæ tamen re vera esset quintadecima Luna. Tunc
inter Christianos oriretur turbatio solennis Paschalis, si xi Miazia
esset Dominica. Orthodoxi enim celebrarent in xi Miazia, at refra-
ctarij in xvii. هارم: vocat quos Arabes عکسی Elcaphar.

Vnum

A *Vnum abiice*) Ad methodum cycli Paschalis iubet post diuisio-
nem annorum gratiæ, vnitatem abiici. Caussa patet. Nam tunc pri-
mus est cyclus, quando epacta est xi. At anno Diocletiani secun-
do ineunte, Christi vero 285, epacta est xi. Ergo anno secundo
Diocletiani erat cyclus primus. Et proinde vnitas de annis Diocle-
tiani abiicienda.

Octodecies multiplica) Imperitiam suam vbiique aperit, qui has ec-
logas descriptis. Legendum enim $\overline{I\theta}$ non autem $\overline{I\Gamma}$, hoc est, xix,
non xviii. Differentia duarum proximarum epactarum xi: duorum
autem continuorum Matque differentia xix. Aufer epactam xi de
xxx. habes Matque xix. Aufer Matque xix de xxx. habes epa-
ctam xi. Reciproca est ratio.

Rursus ut scias Plinthion) Secunda pars Computi pertinens ad
methodum cycli Solaris. In Æthiopica membrana scriptum est **PINTHIION**, siue id solenne est erratum Librarij, aut Eclogarij, siue ita
scribunt Æthiopes ipsi. Cedrenus: *η παρ' Ελληνον διπλὴ πλήνθος ΛΑΤΕΡ-*
ΚΟΥΛΟΜ τῷδε Ρωμαῖοις λέγεται: *ην δὲ πλήνθος δημοσία, εἰφῆς τούτῳ οὐ-*
λαλεῖται ην τούτῳ σερφόδηματων ὄνοματος απεγράφετο, τὸ εγράφετο ἐπὶ ταῖχοις
εἰς τελεγίγωνον χῆμα τόπῳ τούτῳ ηγεαμηνὶ πλήνθος. *ΤΙΤΛΟΥΣ* ἐστὶν τοις
τοις ὄνοματοῖς, οἷς εἰδότες, οἷς Τίτλος κυρίως η περιγέαφη τῷ αξιωματων
λέγεται, & μηδὲ η τετελέγων γεαμηνή. Hinc in Glossario *Laterculum*,
σερφάσιαν. Habet enim nomina militum, qui in numeris Romanis
C stipendia faciebant. Igitur præscriptus ac conceptus certæ rei nu-
merus **LATERCVLVM** vocatur. Isidorus: *Cylcus vocatur, eo quod*
in orbe digestus sit, ut quasi in circulo dispositum ordinem complecta-
tur annorum sine varietate. Hinc est LATERCVLVM dictum, quod
ordinem statum habeat annorum. Ergo secundum hæc status ordo,
& numerus certus vocatur LATERCVLVM. Eiusmodi erat Cata-
logus numerorum & legionum Romanarum. Ita etiam dicta ra-
tio hebdomadis. Recurrunt enim in orbem feriæ. Itaque & Com-
putatores Latini veteres cylcum hebdomadicum **LATERCVLVM**
vocant. Æthiopicus vero Computus non longe ab hoc sensu; imo
ex eadem caussa **PLINTHIION** vocat epactas Solares, quæ regula-
D ribus dierum appositæ, dant characterem siue feriam diei, vt ha-
bes in isagogicis Canonibus, iii & iv. In quibus demonstratum
est, annum gratiæ 1313, proxime initurum feria prima. Periclite-
mur ex hac methodo. Diuisis 1313 in 4, & summa ex diuisione
cum 1313 composita, fiunt omnia 1641. adiectis duobus, & sum-
ma per 7 diuisa, relinquitur quinarius pro Plinthio. Hic quinarius
cum 3, qui est character Mascaram, compositus, adiectis 7, dat
feriam primam, vt erat propositum:

Senā abiūcito) Emenda SEPTENA. Nam in membrana Aethiopica perscripta erat nota senarij, quæ a septenario magnitudine, non forma differt.

Insuper, adiice supra illum ii) Regularis Mascaram cum Plinthio compositus dat feriam neomeniæ Mascaram. Quia vero regularis neomeniæ Mascaram est ternarius: & primus annus Diocletiani incipit feria vi, ideo Plinthion primi anni fuit 3. Itaque in primo anno duo cum unitate composita dant Plinthion. Quod si regularis neomeniæ Mascaram esset unitas, tunc Plinthion primi anni fuisset quinarius. Ideo non duo, ut nunc, sed quatuor adiicienda fuissent post summam quadrantum cum summa annorum compositam. In tua enim potestate situm est, quem regularem volueris constituere. Sed ex eo pendet Plinthion. Et rursus potes Plinthion ex arbitrio constituere: sed eius legem sequetur regularis. Si regularis primi anni Martyrum est unitas, Plinthion debet esse quinarius. & contra.

Diem Iohannis) Diximus in Canonibus Isagogicis, Canone IIII.
Initium anni Actiaci & Martyrum xxix Augusti, quæ dies dicata
est passioni Iohannis Baptistæ, quod & sequitur Romana Ecclesia.
In Syrorum quoque Kalendario Antiocheno e regione xxix AB,
qui est Sextilis Julianus, ita legimus: **سِعْدُو سَعْدُو سَعْدُو سَعْدُو**
سَعْدُو سَعْدُو سَعْدُو سَعْدُو سَعْدُو سَعْدُو سَعْدُو سَعْدُو سَعْدُو Δέκατον Ιωαννίς Βαπτιστής, καὶ τελευτὴν περὶ περιγόνας ἡμέραν Αδάμ, ἐπειδὴν Αἰγυπτίων ἐναυτοῦ.
Tamen idem Kalendarium Antiochenum e regione VII Conum po-
sterioris, id est, VII Ianuarij, annotat: **سِعْدُو سَعْدُو سَعْدُو سَعْدُو**
Δέκατον Ιωαννίς Βαπτιστής. An ibi Δέκατον Ιωαννίς Βαπτιστής ponant, hic
traductiones τῶν λατινών, nescio. In Horologio Constantinopolita-
no, ad xxiv Februarij, ἡ πέμπτη ē δύστερη δύξεσις τῆς πρίμας κεφαλῆς περὶ
δέκατον Ιωαννίς Βαπτιστής. Ibidem ad xxv Maii: ἡ πέμπτη δύξεσις τῆς πρίμας κεφαλῆς περὶ δέκατον Ιωαννίς Βαπτιστής. At in Kalendario Ecclesiæ Elkupti, ad secundam Thoth: **الْمَارْتِنُو**

*Abiice ab eo ii) Neomenia primi anni Martyrum feria vi , ut non D
semel diximus. Ergo in primo anno vel ad viii quinque addenda,
vel duo de viii auferenda. Quia enim nihil potest detrahi de vni-
tate , addenda integra hebdomas. Ita fiunt viii . Atque ut ha-
beas feriam sextam , detrahenda igitur duo. Siue igitur duo de
summa detrahas , siue quinque summæ adiicias , eodem recidit me-
thodus.*

Pagomen) Επαγόμεναι ημέραι corrupte PAGOMEN ab illis vocantur. Id

A tur. Id etiam testatur Franciscus Aluarez Sacerdos inclyti Regis Emmanuelis in suo itinerario Æthiopico. *Eorum*, inquit, *anni initium ex xxix Augusti, die decollationis S. Iohannis. Annus est duodenum mensum : mensis tricenum dierum. Anno exacto superant dies v, quos vocant PAGOMEN; qui anno intercalari fiunt sex reliqui de ratione anni.* Hæc ille. Quidam Italus negotiator Ægyptiensis; qui quædam ex illis regionibus transmittenda mihi curabat, scribebat ad me, anno 1585. Æthiopas quinque dies excurrentes supra rationem anni vocare ABAETE, aut PAGOMEN. ABAETE autem est ad verbum ἑπαγόμενης. סְנָתָה: Hebraice סְנָתָה Sed hoc verbum ego in eorum scriptis hactenus non legi. In fine igitur anni Lucæ, tertio anno lustri Iuliani, intercalant diem unum, & fiunt vi Pagomen. Ut anno præterito 1595, quo cœpit annus gratiæ 1312, fuerunt sex Pagomen, eorumque annus cœpit xxx die Augusti, feria vii. Itaque intercalant 180 diebus ante bisextum Julianum. Intra illos dies non conuenit eis de celebritate solennium cum illis, qui mero anno Iuliano vntutur, Latinis, Græcis, & Antiochenis. Verbi gratia. Anno præterito Iuliano, qui erat Christi 1595, xxv Decembris erat feria quinta, in qua celebratus natalis Dominicus. At Æthiopibus xxix Tahaschasch, in qua idem natalis celebratur, erat feria vi. Hoc est, quod notabat Beda, cum de anno Ægyptiaco loqueretur, mutationem feriarum fieri in Kalendario Ægyptiaco propter intercalationem diuersis temporibus celebratam.

VT SCIAS INDICIONEM ANNVM GRATIÆ) Annum gratiæ, id est, annum Martyrum Diocletianeum aliquando integrum, aliquando per periodos Dionysianas ab illis accipi, supra demonstravimus. Hic vero in methodo indictionis caue annos gratiæ aliter accipias, quam integros. Anno Diocletiani primo, id est, Christi 284, indictio tertia incipiebat a Septembri & a Mascaram. Ideo duo adiicienda annis Diocletiani ad methodum Indictionis. Hoc anno Christi 1596, Diocletiani 1313, a xxix Augusti, inibit Indictio decima. Annis igitur 1313 adiice duo. Abiice omnia xv. Supereft indictio decima.

DANNVM EVANGELISTARVM) De hoc satis in Canonibus Isagogicis, & in filo Plinthij, siue cycli Solaris. Canon nihil obscuritatis habet. Romanenses igitur Æthiopes annum Christi 1548, Diocletiani 1264, vocant dies Iohannis Euangelistæ. Annus enim 1264 per 4 diuisus nihil relinquit. Ideo cœpit ille annus post sextam Pagomen, & totus annus vocatus est ἡμέραι Ιωάννου Ευαγγελίστη. Prima autem Mascaram vocatur ἡμέρα Ιωάννου Βαπτίστη.

Introitum ieunij) Tertia pars Computi de Festis mobilibus. Introitum ieunij etiam Græci vocant τὸν παρεισθανόν τὸν μετεώρον.

Syri

Syri 1500. **Առաջնաժողով** & 1500. **Առաջնաժողով**. Armenij A
ARTZIBVTZIA, hoc est, **πρεσβεία**: quia hoc iejunum præit
illi austerrissimo Quadragesimæ. Sed Græcis, Latinis, Armeniis, Sy-
ris vñus, idemque iejunij introitus est, nempe Quinquagesima, quam
Græci την̄ κυριακην̄ τὸ ὁρθοδοξίας vocant, item την̄ ἑδομάδα περφά-
γον: qua scilicet iejunia sua auspicantur, καὶ τὰς ημέρας διπλωσίμας,
ita tamen ut interea ouis, caseo, & butyro abstineant. vnde Ruteni,
Moscouitæ, atque aliæ nationes, quæ sacra Græco ritu, sed sermo-
ne Slauo obeunt, eadem vi verbi **M A S L N A**, hoc est, **Βετυρεφάγον**
ἑδομάδα vocant. Æthiopica vero Ecclesia, quia neque Dominicæ,
neque Sabbato iejunare solet, a Sexagesima initie ieiunia sua, diebus
decem ante Carnisprivium Romanum, ut Dominicæ, & Sabbathæ B
compenset. Franciscus Aluarez: *Ieiunium religiosissime obseruant, au-
spicantes illud feria secunda proxima post Sexagesimam, hoc est, diebus
x ante Carnisprivium nostrum.*) Vide reliqua. Nam vetus institutum
est, τὰς κυριακὰς αἰνσοῦταις τελεῖν. Epiphanius: τὰς ḥ κυριακὰς απόστολος
τευφερὸς ἡγεῖται ἡ ἀγία αὔτη καθολικὴ ἐκκλησία, καὶ σωμάτεις αὐτῷ ἔωδεν
ἐπιτελεῖ, & τιμᾶται. Item: τὰς ḥ κυριακὰς γδ' ὅλως γδ' εἰ αὐτῇ τεστιράχοσῃ (in-
s&gav.) Hoc apprime obseruant Æthiopes. Nam Synaxes celebrant
matutinis horis, omnibus Dominicis. Sed tempore ieiuniorum, per
totum diem inedia confecti, Sole occaso, ad Synaxes se conferunt,
quibus operati deinde cibum sumunt. Has σωμάτεις δύο ἐντελεῖται
celebrari, testis idem Epiphanius, imitatione scilicet τὸ ἐντελεῖται Iudai-
cæ, a qua πέσσωσθαι, & sacrificium vespertinum incipiebat. INTR O-
ITVS ergo IEIVNI Æthiopibus est Sexagesima. C

In priore (sabbato)] Prius Sabbatum est septima feria, quam etiam Sabbatum Iudeorum vocant. Alterum Sabbatum est feria prima, quæ Sabbatum Christi ipsis dicitur, vel, ut est in eorum idiomate, Sanbathe Christos, vel Sanbath Zachristos.

xii adicito) Hoc anno currit annus gratiæ 1312. Cyclus Paschalis xix, per Canonem primum. Vbicunque igitur in Kalendario occurrit xix, ibi est Matque, per eundem Canonem. Et Plinthion est v. Ad xxviii Iachathith habes xix. Ergo xxviii Iachathith D est Matque Introitus ieunij. Regularis ipsius 5: qui cum Plinthio, abiectis 7, dat feriam tertiam in ipsa xxviii Iachathith. Ait Canon: Si Matque fuerit in tertia feria, vt hoc anno 1312, tunc addenda esse xix. Ergo xxviii Iachathith cum xix composita dat xvii Magabith. Proinde xvii Magabith est introitus ieunij, vt loquitur Ecclesia Æthiopica, vt autem Romana, Sexagesima. Quod si Plinthion fuisset duo, tunc Matque esset in Sabbato: & proinde xii addenda essent. Sic de reliquis.

Parafsema.)

A Parasceue) Parasceuen dicunt **נְשָׁמָה** quod est Hebraicum נֶשֶׁת: Arabice **نَسْمَةٌ**.

M A T Q V E in priore (Sabbato) si fuerit, xvi adiice) Et puerò constare possit de vitio lectionis. Nam xvi, abiectis omnibus vii, relinquunt feriam iii. Itaque si ad Matque Paschale, quod ponitur in Sabbato, adiiciatur feria iii, ergo Pascha continget feria iii. quod est absurdum. Pro xvii ergo legendum xvi. Et cætera corrupta ita corrigenda, vt in laterculo infra subiecimus. Si igitur Matque fuerit n, adde xv. Si o, xiv. Et cætera, vt sunt concepta in Laterculo. Fac periculum. Hoc anno Plinthion est 5. Matque Paschale

n	xv
o	xiv
p	xx
g	xix
q	xviii
y	xvii
?	xvi

B xxvii Magabith, cuius regularis 6 compositus cum Plinthio dat feriam quartam. In laterculo feria quarta, hoc est, ♀ iubet apponi xviii dies. xvi igitur dies cum xxvii compositi dant xv Miazia. Ergo xv Miazia fuit Pascha. Quod verum est. Pascha enim hoc anno fuit x Aprilis Juliani, cui respondet xv Miazia. Distinguunt autem Pascha a Phase: Πάσχα Græci enunciant φασ̄η, Æthiopes Καρῆ: Καρᾶ. Estque quartadecima Nisan; Pascha Iudaicum, siue Terminus Paschalis. Quod autem Hebræis est Πάσχα id Hierosolymitane est Καρᾶ Πάσχα. Sed tamen Græci distinguunt, vt diximus, φασ̄η a Πάσχα. Nam φασ̄η est terminus Paschalis, Πάσχα Dominica resurrectionis: & φασ̄η vocant Πάσχα νομικὸν, alterum autem Πάσχα σωτηρίου: Æthiopes vero Καρῆ: Καρᾶ. Et raro hæc confundunt Æthiopes: quamuis in aliis non admodum sunt accurati. Semel memini me legere Καρῆ: pro Καρῆ: Iohannis xiii. Potest fieri, vt alibi idem abusus extet. Sed rarissimus est.

Ieiunium Iudeorum) Ieiunium Iudæorum est decima Tisri, vt infra videbimus. Hoc habens in animo eclogarius etiam decimam Nisan vocat ieiunium Iudæorum: cum tamen ea dies Badri dicatur, non autem ieiunium Iudæorum.

V. adiice supra Badri) Ergo Badri, non autem ieiunium Iudæorum vocatur. Quare hinc constat errorem illum calami, aut μημονικὸν αμαρτημα fuisse. Badri est x Nisan. Nouem igitur ad Matque, id est, primam Nisan, appositis, habes decimam Nisan, quæ vocatur **B A D R I**: id est, ἡ κλογὴ, ἡ φορμὴ: quod eo die seligeretur agnus Paschalis mandatus quartadecima eiusdem mensis. Exodi xii. 3. **Badar** tam Arabice, quam Æthiopice significat eligere. Sed & **Badr** Arabice significat tempus, quo Luna incipit esse αὐτοφένετος, inter decimum diem & plenilunium. An igitur **Badr** hoc loco dictum sit δόπο τὸ αὐτοφένετος Κελήνης, an ab agni delectu, vt supra tetigimus, quia vtrumque valde probabile est, vtrum Lectori placuerit, per me liberum esto.

Solenne

solenne Azymorum) περὶ τὸν ἀζύμων est quartadecima Nisan. εἰπτὴ Α τὸν ἀζύμων est quintadecima. Leuitici xxiii, 6.

X. *adiice. Phase inuenies*) Error manifestus x, pro xiii. Itaque pro i legendum ī in Æthiopismo:

Ieiunium salutis) Ieiunium salutis est xxvii mensis Ab Niceni, aut Dionysiani, id est, xxvii a Matque mensis Nahase: quare ita dictum, quando & a quo institutum, comminisci non potui. Hoc anno Phase, siue Terminus Paschalis, fuit decima Miazia. Adde xi, vt præcipit Canon. Habebis xxi Miazia. Itaque xxi Nahase erit Ieiunium salutis: quæ est vicesima septima Matque, quod hoc anno fuit in xxvi mensis Sane. Ieiunium ergo salutis siue saluationis, est vicesima septima Ab Niceni.

Iudid inuenies) Iudid, aut Judith haud dubie dictum a lectione B libri Judith ea die, quæ est quarta Elul Niceni, siue Dionysiaci. Nam septem composita cum vicesima septima Ab, desinunt in quarata Elul.

IX. *adiice, Judith inuenies*) Manifesta oscitantia. Nam ex sequentibus patet legendum, Badri inuenies. Sed quid oportebat hæc repetere? Nam supra iam admonuit.

XI. *adiice supra Matque. Azyma inuenies*) Imo xiv, non xi, vt supra admonuit. Quare perperam hic repetitur.

AZ YMA in priore (Sabbato) si fuerint, viii) Adeo solens peccat, vt consulto facere videatur. Si igitur Azyma in Sabbato fuerint, ad-ditis quinque, habebis introitum ieiunij. Hoc anno 1596, qui est 1312 gratiæ; terminus Paschalis, siue Phase, decima Miazia, Azyma vndecima Miazia. Adiectis v, habes xvi Miazia. Ergo xvi Iachathith erit introitus ieiunij. quod verum est. Subiecimus laterculum huius Canonis, quomodo concipi debet, non quomodo ab Eclogario conceptus. Ex eo vides supinitatem hominis in re seria semper prope aliud agentis. Fac periculum.

INTROITVM ieiunij si reperiisti) Hic Canon xviii, vt & cæco appareat, & superfluus, & vitiosus est. Superfluus, quia mox repetitur. Vitiosus, quia aliis numeris in sequentibus concipitur.

X XVII. *adiice. Montem Oliueti reperies*) Hic xix Canon sanus est, & aperte νοθεῖσες superiorem damnat. Pro xxvii autem legendum xxviii. Est enim mons Oliueti dimidium ieiunij. Sed quia introitum ieiunij nunc ipsam Dominicam Sexagesimæ, nunc postridie Septuagesimæ vocat, potest fieri, vt hic legendum sit xxvii, & nihil mutandum, modo intelligamus feriam secundam proxime post Septuagesimam. Igitur ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ: Dabra Zaith Mons Oliueti a lectione

Η	V
Ο	III
Ϛ	XI
Ϛ	X
ϟ	IX
ϗ	VIII
Ϙ	VII

D

A a lectione petita ex eo argumento in Euangilio. Medium tempus quadragesimæ Syris etiam notatur, quod ipsis dicitur Καθημένη Phalge dzaumo, μεγάντεια. A Sexagesima, ad montem Oliueti, dies xxviii. A monte Oliueti, ad Hosanna, xxi. Ab Hosanna, ad Pascha, vii.

B *Racba inuenies*) Racba est απαύρως, occursus. Ita vocatur vicesima secunda dies Paschatis: hoc est, quarta Dominica a Pascha. An a lectione aliqua, vt solet, ita dicta sit, an ab alia causa, equidem nescio. Suspicor esse synodus diocesenos, quæ ex Canonibus iubetur celebrari quotannis tertia septimana post Pascha: vt illa altera, quæ celebratur itidem in Octobri.

C *Matque usque iejunium. cXLIII. cXLVI.*) Hæc omnia vt sua perflua esse nobis constat, ita vnde huc irrepserint, nescimus.

D *SOLENNE Tessaracoste*) Tessaracoste, interuallum a Pascha, ad Ascensionem. Solenne autem Tessaracostæ est ipsa Ascensio. An οὐαληψις: sit eadem cum Ascensione, adhuc delibero. Id autem est αὐαληψις: & ita vocatur Ascensio dominica. Ex hoc suspicamur potius, quam sciscimus οὐαληψις: τοτε esse Ascensionem. vel potius Dominicam septimanæ litaniarum. Nam solenne Ascensionis ipsis dicitur οὐαληψις: οὐαληψις: quinta feria ΣΕΡΗΑΤΗ, ή πέμπτη της αιαληψις, & Syris ad verbum Λαζαρος Αριων, id est αὐαληψις.

E *Ingeniculationem*) Interuallum a Dominica Resurrectionis, ad Pentecosten, omnes veteres Græci & Latini Pentecosten vocant. Criberrima occurunt testimonia. Hieronymus: *Non quo ἐστι per totum annum, excepta Pentecoste, iejunare non liceat.* Æthiopicus igitur clerius per totum fere annum iejunare solet, excepto interuallo a Natali, ad Sexagesimam, item excepta Pentecostes hebdomade: qua hebdomade exacta, secunda feria, quæ excipit Dominicam Trinitatis, instaurant iejunia sua tanta obseruantia, vt per totum diem nihil sumant. Sub initium noctis collectam celebrant, ritu veterrimo Ecclesiarum orientalium, vt est apud Epiphanium. A collecta profecti corpori procurando operam dant. Sic epulis functi somnum ineunt.

F Hoc neque tacuit Aluarez, quem consulas licet. Græci & Moschouitæ, & pleraque omnis Ecclesia Patriarchæ Constantinopolitano subiecta, quatuor solennia iejunia obire solet. Primum est, a quinquagesima, ad Dominicam Resurrectionis; quæ sunt hebdomades septem. Hoc ipsis dicitur ΙΕΙVNIVM MAGNV M. Secundum iejunium, ab octaua Pentecostes, ad Petrum & Paulum. Propterea vocatur iejunium Petri, aut ιεινος της αγίων Δυοσόλων. Hieronym. ad Eustochie custodia virginitatis: A Pentecoste cænæ mutantur in prandia. quo

Nnn & tra-

698

& traditioni Ecclesiasticæ satisfiat, & ventrem cibo non onerent dum A
plicato. Omnino legendum, cæna mutantur prandia. Hoc ieunium
in Paschate remotissimo, quando cyclus Paschalis est viii, litera Do-
minicalis C, est tantum dierum viii. In Paschate autem citimo,
quando cyclus Paschalis est xvi, litera Dominicalis D, est dierum
xlii. Tertium ieunium a Kal. Augusti, ad assumptionem Mariæ.
Quartum ieunium septem septimanis ante Natalem Dominicum:
quod & omnes reliquæ Ecclesiæ admittunt, quanquam Ecclesia Ro-
mana raro ultra tres septimanas. Vocatur IEUNIUM PHILIPPI
Moscouitis, Russis, Iberis, & Georgianis, quia incipit post festum
illius Apostoli, quod secundum Orientales celebratur mense Nouem-
bri. Porro Trinitatis solenne non in octaua Pentecostes a Græcis sta- B
tuitur, ut fit a Latinis, sed in secunda Pentecostes. Octauam vero
Pentecostes vocant τὴν πατέρων ἀγίων. In illo autem interuallo, quod
Pentecoste dicitur, stantes liturgiæ intersunt: qui est vetustissimus mos
Ecclesiæ: post illud tempus de geniculis adorant. Æthiopibus dicitur
θυν: hoc est, γονικλισια. Nam θυν: γονιπετεῖν significat. Id Anthio-
chenæ Ecclesiæ est حَنْكَلَة, γονιθεσια. Arabibus دُخُون πεσκωμοις,
ut est in meis Euangeliis Arabicis. Huius consuetudinis vetustissimæ
pleni sunt veterum libri, de geniculis adorare, præterquam die Do-
minica, & tota quinquagesima. In libro Quæstionum & Responsio-
num ad orthodoxos falso Iustino adscripto, quum sit posterior annis C
200, ut appareat, ita legimus: διὰ τὸν Ιαῦχον κυριακῶν ἡμέρας, καὶ διὰ τὸν
Πάτρα ἔως ἡνὸς Πεντηκοστῆς, γόνιν & κλίνοντι ἐν χόμβοις; In responsione post
caussam redditam, adiicitur: καὶ τῷ Διποσολικῶν ἐπὶ χρόνων ἡ Καιάνη στονί-
θα ἐλατεῖ τὸν αἴρετον, καθὼς φοιν ὁ μακάριος εἰρηναῖος ὁ μαρτύς καὶ ἐπί-
σκοπός Λαγδάνης ἐν τῷ πεζῷ Πάτρα λόγῳ, τὸν ὁ μέριντον τοῦ πεζοῦ ἡνὸς Πεντη-
κοστῆς ἐν ἡ & κλίνομόν γόνιν, επειδὴ ἵσθιντα μετὰ τῇ ἡμέρᾳ ἡνὸς κυριακῆς καὶ τὸν
πεζον πεζον αὐτὸν αἴτιαν. Tertullianus: Die Dominico nefas ducimus vel de
geniculis adorare. Eadem immunitate a die Pasche, ad Pentecosten us-
que gaudemus. Hieronymus: Die Dominico, et per omnem Pentecosten
nec de geniculis adorare sed ieunium soluere, multaque, qua scripta non
sunt, rationabilis sibi obseruatio vindicavit. Ambrosius sermone L XI: D
scire debet sanctitas vestra, Fratres, hanc sanctam Pentecostes diem
qua ratione curemus, vel cur istorum quinquaginta dierum numero sit
nobis igitur continuata festiuitas, ita ut omni hoc tempore neque ad
obseruandum indicamus ieunia, neque ad exorandum Deum genibus
succidamus. sed sicut Dominica solemus facere, erecti et feriati resur-
rectionem Domini feriamus. Concilium Aurelianense: Quoniam sunt
quidam in die Dominico genua flectentes, et in diebus Pentecostes, ut
omnia

A omnia in diuersis locis consonanter obseruentur, placuit sancto Concilio: a Pascha usque in octauas Pentecostes, stantes Domino vota persolvere. Epiphanius Sermone Catholico: οὐ δι' ὁλὺ μὴ τὸ ἔτος ή μεία φύλαξεται τῇ αὐτῇ ἀγίᾳ καθολικῇ σκηλησίᾳ; Φημὶ γὰρ τετέσσοδον, τὸ προσαρθρόν, ἐως ὥρας ἡράτου, διχα μόνις τὸ πεντηκοστὸν ὄλης τῷ πεντηκονταήμερῳ, τὸ διῆς γονικλισθαι γίνονται, γάτε μηδεπέτελλαν. Germanus Episcopus Constantinopolitanus: Τὸ μὴ κλίνειν γόνυ τὴν αιαστόμων ἡμέρᾳ τὸν ἀγίας κυριακῆς, σημαῖνε τοιὲν τὸ κατεπιώσεων ἡμέραν αὐτοῦ θεοτονίαν θυμολύνειν δια τὸ τεμένες τὸ Χειρόναστορεως. Τὸ γάρ μέχει τὸ πεντηκοστὸν μὴ κλίνειν γόνυ ἔστι, τὰς ἐπὶδια ἡμέρας μᾶλι. Τὸ αἴγιον παράχα ἐπισπλαγχνίας κρείτινον τὴν διακανονισμόν. Ex his apparet, olim post solenne Pentecostes, feria

B quarta, statim αιαστόμον adorationem desini, γονικλισθαι autem in reliquum anni tempus repeti solitam. Hodie Aethiopes semper stantes non de geniculis collectæ intersunt. Prolixum vero est eorum Qdase, hoc est, λαζαρεῖα. Ideo patibula, siue adminicula lignea quamplurima in vestibulo ædium sacrarum destitui solita, quibus innitantur, dum στίχοις celebratur, scribit Franciscus Aluarez.

M A T Q V E in priore (Sabbato) si fuerit, VIII appone. **Niniue inuenies**) Pascha est Canon omnium mobilium solennium: quorum primum in Aethiopico Computo est Dominica proxima ante Septuagesimam Romanæ Ecclesiæ: quam Graeca vocat τειώδιον, a tribus cantibus. Eam Dominicam Aethiopes Syri & Elkupti, id est, Aegyptij NINIUE vocant. Nam Syris dicitur Λαζαρεῖον Tzaumo niniuoio, μεία Νινιούτι, vel Λαζαρεῖον Bozvotto, λαζαρεῖον. Id exemplo Niniuitici iustitij introductum. Veteres enim triduum solebant excipere angariis, quas Niniuiticas vocabant. Prudentius:

Referre prisci stemma nunc ieiunij
Libet fidi proditum volumine.

Vide reliqua. Aperte ibi deriuatur id ex eo fonte, nempe ex Niniuitis. Erat igitur, ut ex eodem loco Prudentij colligimus, indictium, siue imperatiuum ieiunium, vide x Sermonem Ambrosij. Aluarez: sed ut plurimum Laici utriusque sexus a Trinitate, ad Aduentum, ieiunant quart a feria, εἰς sabbato omnium hebdomadum. A Natali Dominicano, ad Purificationem, quod solenne SIMEON vocant, nullum ieiunium obseruant. Triduo post, nisi sabbatum, aut Dominica interuererit, Monachi, εἰς sacerdotes incredibiles inedias sibi indicunt. Nam affirmarunt nobis, integro triduo semel tantum cibum sumere. quod tempus ipsi Pœnitentiam Niniue vocant. Hæc ille. Atqui Niniue nostrum aliud est. Est enim dominica ante Septuagesimam, siue introitus ieiunij Aethiopicus. Canon igitur totus probus est, neque cum, ut solet, aliud agendo depravauit Eclogarius. Pascha αιαστόμον

μου hoc anno fuit duodecima Miazia. Introitus iejunij sextadecima A Iachathih. Matque xxviii Tir, feria quarta. Hic præcipitur addere iv, si Matque fuerit feria quarta. Ergo Niniue fuit secunda Iachathih: quæ proculdubio erat Dominica ante Septuagesimam. In reliquis periculum fac.

x adiice. *Montem Oliueti reperies*) Mons Oliueti est xxviiii, vel xxix Sexagesimæ. Nam vtramque video usurpari. Hoc anno Mons Oliueti fuit xiiii Magabith. Niniue secunda Iachathih. xi ergo cum secunda Iachathih composita dant xiiii Iachathih. Ergo xiiii Magabith Mons Oliueti, vt iam diximus. Hic in eundum est Niniue a iii Iachathih. Tunc enim init iejunium Niniues. B

ii adiice. *Hosanna reperies*) Totus hic Canon est Canonismus festorum mobilium per Niniue. Niniue est iii Iachathih, nimirum a die Lunæ, vt iam proxime diximus. Adde ii. Habes quinque. Ergo quinta mensis Hosanna erit. Id est, quinta mensis, in quo Hosanna celebratur, erit ipsum Hosanna. Quod verum est. Quinta enim Miazia hoc anno Hosanna fuit.

i x adiice. *Pascha inuenies*) Eadem doctrina cum superiore. Nam duo ad Niniue dant Hosanna. & septem ad Hosanna, dant Pascha. Duo autem cum septem composita fiunt ix: quæ ad Niniue adiecta dant Pascha.

iii adiice. *Racbe inuenies*) Tria cum tribus composita dant vi Iachathih. Ergo vi mensis, cui competit Racbe: est ipsum Racbe. Proinde hoc anno vi Ginboth fuit Racbe: quæ est xxv a Pascha. Sed supra erat xxii. Vtrunque verum. Nam cum additur xxii ad Pascha, consequimur Dominicam, cuius Hebdomadi competit Racbe. At per hunc Canonem consequimur ipsum Racbe, synom dum dioceses, feria i v.

xviii adiice. *solenne Tessaracosten inuenies*) Vere dicit. Sed negligentiæ culpam a se non amolitur. In proximo Canone Racbe erat non dominica ipsa, sed dies, in qua cogitur synodus. Hic est dominica ipsa, nempe tertia Ginboth. Adde xviii ex Canone. Habes xxii Ginboth, solenne Ascensionis. quod sine dubio hoc anno in eam diem conuenit. D

xxviii adiice) Est eadem doctrina cum superiore. Nam x supra Tessaraçosten addita dant Pentecosten. Itaque xviii cum x faciunt xxviii. &c.

INTROITVM iejunij si inuenisti, iii reiice) Canon xix agebat per adiectiones. Hic contra per detractionem dierum. Introitus iejunij in dominica est xvi Iachathih, in feria secunda, x vii. Detractis

A tractis 111, remanet XIV mensis. Ergo XIV mensis, cui competit mons Oliueti, erit ipse Mons Oliueti: nempe XIV Magabith.

MONT EM Oliueti si reperiisti, in reiice) Mons Oliueti XIV Magabith ex proxima doctrina. Duobus detractis, remanet XIII mensis. Ergo XIII mensis, cui hoc anno Pascha competit, fuit Pascha: nempe XIII Miazia. Quod verum est.

In prima pagina) Quarta pars Computi η ὥμας τῷ χρόνῳ. Æthiopum vetus Ecclesia tempus a creatione & primo Homine, ad σωτέλειαν κόσμος, determinat annorum 7000. Hæc septem millia annorum per septem centurias diuidunt: quas vocant Sabbata, siue Hebdomadas Enoch. Rursus Hebdomadas Enoch in Iubilea diuidunt: quæ sunt Hebdomades hebdomadum annalium. Itaque Hebdomas annalis est minima diuisio: Totum Canonem explicat Tabella, quam subiecimus: in cuius prima columna est filum periodorum Dionysianarum. secunda habet annos periodorum collectos. tercia numerum Septimanarum. quarta Iubilea cum Hebdomadibus appendicibus. Huic Canoni alio interprete opus non est. Tredecim periodi Dionysianæ fiunt anni 6916. quo interuallo, neomeniæ Iudaicæ, cycli Solis & Lunæ in orbem regunt. Nam in 247 annis, qui sunt cycli XIII, feriæ neomeniarum redeunt quidem in orbem, ut libro secundo demonstratum est, sed cyclus Solis nondum restituitur. Itaque quot anni sunt in cyclo Solis (sunt autem 28) toties 247 continet hæc magna periodus annorum 6916. Quare anno periodi Julianæ 7869, completo, periodus Iudaica redit in orbem, cxi annis ante restitutionem ipsius periodi Julianæ, quæ est annorum 7980. Ab annis enim periodi Julianæ 7869 abiice differentiam ipsius periodi & Computi Iudaici, nempe annos 953. Remenant anni 6916, periodus nempe Iudaica absoluta. Sed ei periodo Iudaicæ desunt anni 84 ad septem millia annorum Solarium, ut continetur in hoc Canone. Itaque negari non potest, Æthiopibus hanc periodum Iudaicam notam fuisse, quæ Iudæis hodie penitus ignoratur. obscurissimus erat hic locus, & nulla spes interpretandi, nisi prius de hac periodo Iudaica nobis compertum fuisset.

Vniuersiisque sabbati summa) Superior diuisio pertinebat ad summam periodum Computi Iudaici 6916. Hæc vero ad perfectam annorum Solarium, quæ constat septem millibus annorum: &

Periodi	Anni Collecti	Septi- manæ anno- rum.	Iubi-Septi- lea. manæ.
1	532	76	10 6
2	1064	152	21 5
3	1596	228	32 4
4	2128	304	43 3
5	2660	380	54 2
6	3192	456	61 1
7	3724	532	76 0
8	4256	608	86 6
9	4788	684	97 5
10	5320	760	108 4
11	5852	836	119 3
12	6384	912	130 2
13	6916	988	141 1

cuius septima pars dicitur SABBATVM ENOCH : quia Enoch A
natus anno mundi 700, iuxta Aethiopas : cum potius a conditu
rerum , ad Enoch natum anni tantum putentur 622. Differentia
78. Fortasse Sabbathum Enoch dictum ab eo , quod Enoch septi-
mus ab Adam , qui viuus in cælum sublatus est. Itaque vetus Scho-
la Iudæorum Enoch dicunt esse symbolum Sabbati cælestis, hoc est,
quietis æternæ. Nam Adam, Seth, Enos, Kainan, Malalleel, Jared
mortui sunt. Septimus Enoch mortem non sensit.

· cum * septimanis) Deest numerus II. Sed Tabella omnia lo-
quitur.

MATQVE) Sequuntur Aphorismi Computi Aethiopici. Dies
Aethiopicus , vt & Iudaicus , incipit ineunte nocte: quæ in illis tra- B
ctibus ingruit statim occaso Sole , propter Tropici longissimam ab
orizonte distantiam. Hoc tempus ipsi vocant ψΕΦ: ΛΗΤ:: שְׁמַרְקָלִילִית
Hebraice עֲרֵב. Syriace نَهْرَمْ. Matutinum tempus vocant ψΕΦ:ΛΗΤ::
תְּשִׁירָה vel ئَنْدَم: تَعْزَّ. quod mere Arabicum est صَبَح & proprie
est Hebræorum נָרָק. Hæc duo tempora constituunt ᾧ νωρίμενον,
quod Danieli dicitur עֲרֵב-בָּקָר. Meridiem vocant زَهْفَتْ: كَوْنِي
Neque aliam partitionem diei ciuilis norunt. Nullus enim in illis
partibus horologiorum vsus. Ait igitur Canon Matque incipere a
nocte antecedenti. vt in primo anno cycli Matque est xix Mascaram. C
Incipit igitur a prima nocte ipsius Matque. Id est , a nocte ,
quæ proxima antecedit diem xix Mascaram. quod etiam Iudæi ob-
seruant. Matque igitur est dies nouilunij notatus cyclo; qui anno
proposito currit. vt in hoc anno gratiæ 1312, nonadecima Mascaram
est Matque , idque a nocte antecedente. Matque igitur nihil aliud
est , quam neomenia Dionysiana in omni mense Solari.

Badri in ortu) Badri est mera obseruatio Iudaica. Ab ortu noctis
decimæ igitur incipit. Hoc est, ab ortu noctis decimæ Nisan Dionysiani.

Terminus Phase) Φάσης & Arabice فَرْسَة significat πρόσφατον , ter-
minum, porrectionem. Sed & in vtroque idiomate Wathri significat
Vigiliam, siue πρόσφατον, diem nempe , quæ solenne aliquod ante- D
cedit vel potius noctem , quæ venienti festo imminet , γέγονον , vt loqui-
tur Euangeliū, τῇ ἐστρῆ ἐπιφέσσῃ. In hunc sensum accipitur a Mu-
hammede in Surath Weelphagri. Ibi enim sumitur , αὐτὶς οὗ προεόρθεται Πάσχα Αγαέων : pro vigilia Paschatis Agarenorum, siue Muham-
medianorum. Igitur προεόρθεται φασην est nox , quæ sequitur xiii diem
Nisan Dionysiani. Sic ieinium Salutis init a vicefima septima no-
cte Lunæ Dionysianæ , quæ Luna competit mensi Nahase. Hic est
priscus

A priscus mos Ecclesiaz , vt per uigilia anteirent solennibus , & festis Martyrum.

Terminus Matque) Hæc ex Kalendario patent. Matque non ascendi supra x v Mascaram , non descendit infra x iii Tikmith.

I E I V N I V M Iudeorum) Ieiunium Iudæorum est decima Tisri , au-
sterissimo ieunio non solum a Iudæis , sed & ab Æthiopibus dica-
ta. Iudæis ex lege : Æthiopibus , vel quod in multis i&d a&g;or , vel
propter διαγγελισμὸν Ζαχὴρ. Iudæorum hoc ieunium Hispam
vocant loçinkipul de los Iudios. Nam Cinkipul , corruptum ex כִּנְקָפָע ,
Tzom Kippur. Pendet autem hic Canon ab antecedente. Nam si
citimus Matque est x v Mascaram : ergo citimum ieunium Iuda-
icum erit xxiiii Mascaram. Rutsus si remotissimum Matque
x iii Tikmith : ergo remotissimum ieunium Iudæorum erit xxii
Tikmith.

IN T R O I T V S Ieunij) Neque hæc interprete egent. Citimum
Phase est xxv Magabith: citimum Pascha xxvi eiusdem. Nume-
ra retro L v dies, quot nempe constat ieunium Æthiopicum. Perue-
nies ad neomeniam Iachathith. Ergo citimus introitus ieunij neo-
menia Iachathith. Remotissimum Pascha xxx Miazia. Retro L v
dies retexti desinunt in v Magabith. Reliqua omnia pendent ex hac
demonstratione.

C O M P V T V M Pœnitentia) Pœnitentia in Æthiopismo dicitur
G E N A . 3 4 : item ἀποτίθεται κακά την πενitencia: quo tempore Le-
ctiones ex Euangeliō depromuntur , in quibus agitur de prædicione
Iohannis Baptistæ. Igitur prædicatio pœnitentiæ est introitus ieunij
Aduentus : quod ieunium non minore abstinentia , ac Quadragesi-
mam ipsam obseruant. Nam & ξηροφαγεῖσσων , vt & in illa.

E L I A S) De Elia & ieunio monobiblon reliquit Ambrosius. E-
ius ieunij memoriam celebrant Æthiopes xxvi die monsis C H A-
D A R. Si igitur xxvi C H A D A R , in quo celebratur Elias , fuerit feria
iii , siue 3 , adde xiii : peruenies in nonam Thachschasch , quæ erit
prima dies Gena , siue Aduentus Dominici. Ita de reliquis. Non
indiget monitore.

D *Mascaram*) Mensium nomenclatura , quæ in priore editione dee-
rat, nunc in ista lucidam facem tenebris huius computi alluxit. Nam
profecto diuinandum erat antea , & Mascaram ac Tikmith pro Pa-
schalibus mensibus assumendi. Quid enim aliter facere poterat ho-
mo errabundus in Compito , vbi nemo digitum intendebat ?
Quod si alicui Marrucino , qualium multos & hoc saeculum tulit , &
ego experior quotidie , menses illos ante nos nancisci contigisset , sa-
cis habuisset argumenti ad nouum librum edendum , & nobis

insultandum, quod Oedipi non essemus. Quomodo enim aliter agunt Asini isti? Sed ne illos quidem menses adepti ea diuinassent, quæ nobis multis coniecturis eruenda fuerunt. Ea nunc plana quidem sunt, quia deprehensa. Antea vero vix posse ad illa penetrari videbatur. Scito autem, candide Lector, mensem tertium a sacerdote Æthiope, qui mihi illos misit, ita scriptum fuisse, ut secunda litera plane sit A in quartæ classis ζως: Sed ζετ: legendum esse animaduerti tandem ex epistolio Itali negotiatoris, qui mihi illos menses ex vrbe Cairo Massiliam misit. Itaque in quarto libro pro ζωτ: legendum ζετ: Hadar, ut plane habet epistola hominis Itali. Hoc quoque peperisset nouum librum in nos, si alicui Midæ oboluisset.

Annus ab incarnatione) Æthiopes vtuntur Computo annorum, B qui familiaris est Christianis Orientalibus, quem vocant Computum a casu Adam. Is ab initio rerum ad natalem Christi, determinat annos 5501, vel 5500, ut ipsi Æthiopes notabant in fine Noui Testamenti. Hoc etiam Computo quidam Græci vtuntur, in quibus Landulphus Sagax, qui annales suos ad verbum ex Græcis expressit. Sed & ipse Landulphus, & Græci, & Æthiopes in eo mire hallucinantur. Nam quia is Computus minor est Computo Paschali Constantinopolitano annis viii, propterea annos a Christo Dionysianos septem annis minus putant. Nam anno Christi DCIX, Paschali Græcorum 6117, Heraclius iniuit imperium. Landulfus dicit anno DCII, septem nimirum minus, quam verus Computus Dionysianus. Ita hic anni putantur a Christo 1577, anno Dionysiano 1584: hoc est, a neomenia Thoth siue Mascaram, qui cœpit anno Christi 1584 Dionysiano, diebus Matthæi. Longe vero plura in hunc libellum dici poterant. Sed tu candide Lector, non solum quæ omisi, sed & quæ ignoraui, ignosce. Cogita tecum, quid sit ignotos ritus, inexplicabiles numeros, incognitam linguam publicasse. Si vñquam similem prouinciam suscepseris, non erit, quod meos errores damnes. Et tibi ipse veniam dabis. Erat autem hic libellus in fine Euchologij Æthiopici manu scripti. Nemo negaverit præstantiorem thesaurum antiquitatis Christianæ hodie non extare: & multa hinc nos doceri, quæ alto obliuionis silentio obruta erant.

Nunc similis argumenti breuem Copti siue Ægyptiorum Computum subiiciam: cuius partem ex Arabico hausī, partem ego ipse castigavi. Nam negligenter quædam ibi tractantur, quanquam a sacerdote Æthiope descripta.

Confer ergo te ad Tabulam infra subiectam.

C O M -

A COMPVTVS CHRISTIANORVM
EL KOPTI.

Cyclus Solis.	Plin- thion. Pash. Cyclo- Pasch.	Terminus Paschalis.	MENSES Elkupti.	SOLENNIA.	
1	3	1 29 Parmahath	1 THOTH	البسارة	Annunciatio vi
2	4	2 18 Parmuda	2 PAPA	المولاد	Natalis VII
3	5	3 7 Parmuda	3 HATHVR	الكميم	Baptismus i. Epiphaniæ V
4	7	4 26 Parmuda	4 CHIACH	دخول الرب	Introitus Domini IIII
5	1	5 15 Parmahath	5 TVBA	بطرس وبولاص	Petrus, & Paulus IIII
6	2	6 4 Parmuda	6 AMSCHIR	التجلی	Reuelatio i. Transfiguratio VII
7	3	7 23 Parmuda	7 PAR MAHATH	الانقال	Tranlatio i. Assump. B. Mariae II
8	5	8 12 Parmuda	8 PAR MVDA		
9	6	9 1 Parmuda	9 PASCHVNES	الصلیب	Crux XIV. Sept. IIII
10	7	10 20 Parmuda	10 PEVNI		
11	1	11 9 Parmuda	11 EPIP		
12	3	12 28 Parmahath	12 MVSRI		
13	4	13 17 Parmuda	13 NISI		
14	5	14 6 Parmuda			
15	6	15 25 Parmahath			
16	1	16 14 Parmuda			
17	2	17 3 Parmuda			
18	3	18 22 Parmuda			
19	4	19 10 Parmuda			
20	6	feria mensis.			
21	7	Abiice omnia 28 ex æra Martyrum. Reli-			
22	1	quum est Cyclus Solis Ægyptiacus.			
23	2	Accipe characterem , siue Plinthion e			
24	4	regione cycli Solis. Adde characteri men-			
25	5	sis. Prodit feria mensis.			
26	6	Abiice vnitatem ex annis Martyrum. Abiice rursus			
27	7	omnia 19. Reliquum est cyclus Paschalis.			
28	2	الكميم Est balneatio. Ita vocant diem Epiphaniæ: quod			
D		Ecclesia vetus Ægyptiaca baptismum eo die iteraret , vt su- pera in Computo Æthiopico notauimus. Hodie is mos ob- soleuit in Ecclesia Ægyptiaca , resedit in Æthiopica.			
		De Ægyptiis Christianis , qui hodie KVPTI dicuntur ,			
		alibi satis a nobis dictum. Putauimus aliquando nomen			
		KVPTI aut KOPTI ab vrbe Copto deductum : sed perperam.			
		Nam decurtatum est ex vltima parte vocis ΑΙΓΥΠΤΟΣ. GVPTI			
		igitur pro Ægyptiis dicti. Æthiopes vero eos vocant GIP TV , aut			
		GIBBET V. Muhammedani Ægyptij vocant Christianos ipsos popu- lares suos Elchibth : quod nihil aliud est , quam ELCVPTI. القبط			
		Nam alioquin etiam hodie tota Ægyptus vocatur ab ipsis Arabibus			
		مصر Metzer , vt olim. Verba Ioannis Leonis ex eius eximio opere de			
		Africa			

Abiice omnia 28 ex æra Martyrum. Reli-
quum est Cyclus Solis Ægyptiacus.

Accipe characterem , siue Plinthion e
regione cycli Solis. Adde characteri men-
sis. Prodit feria mensis.

Abiice vnitatem ex annis Martyrum. Abiice rursus
omnia 19. Reliquum est cyclus Paschalis.

الكميم Est balneatio. Ita vocant diem Epiphaniæ: quod
Ecclesia vetus Ægyptiaca baptismum eo die iteraret , vt su-
pera in Computo Æthiopico notauimus. Hodie is mos ob-
soleuit in Ecclesia Ægyptiaca , resedit in Æthiopica.

De Ægyptiis Christianis , qui hodie KVPTI dicuntur ,
alibi satis a nobis dictum. Putauimus aliquando nomen

KVPTI aut KOPTI ab vrbe Copto deductum : sed perperam.
Nam decurtatum est ex vltima parte vocis ΑΙΓΥΠΤΟΣ. GVPTI
igitur pro Ægyptiis dicti. Æthiopes vero eos vocant GIP TV , aut
GIBBET V. Muhammedani Ægyptij vocant Christianos ipsos popu-
lares suos Elchibth : quod nihil aliud est , quam ELCVPTI. القبط
Nam alioquin etiam hodie tota Ægyptus vocatur ab ipsis Arabibus
مصر Metzer , vt olim. Verba Ioannis Leonis ex eius eximio opere de
Africa

*Africa: Ita etiam Arabes vocant totam regionem M E S R E , habitato- A
res autem ipsos E L C H I B T H . Aiunt Chibth primum fuisse, qui ibi pri-
mus ḡ imperauit, ḡ edifica construxit: quod etiam ipsi indigena non
alio nomine appellant. Nulli vero Ægyptij supersunt ibi, præter illos
Christianos, qui nunc ibi sunt. Reliqui omnes ad Muhamedismum de-
sciuerunt.*

Hæc ille. Sed de C H I B T I iam dictum. Utuntur autem illi Chri-
stiani vetustissima Ægyptiaca lingua in sacris, qua tres liturgias con-
scriptas penes nos habemus, Gregorij, Cyrilli, & Ignatij, cum in-
terpretatione Arabica. Nihil habet commune cum reliquis Ori-
entalibus ille sermo, præter characteres, quorum maxima pars Græ-
ci sunt.

Com-

COMPVTVS
ARABICVS
ECCLESIAE
ANTIOCHENAE

Scito hanc lineam. Ea autem est ad cognoscendum characterem **A**nni, qui est infra Titulum, cuius numerus viginti & octo: qui incipit ab anno incarnationis millesimo quingentesimo sexagesimo sexto. Fac ingressum in eam. Accipe literam, quam sub ea inuenies. Ipse est character illius anni. Aggregabis eam cum charactere mensis aut Solennitatis, quam quæris: & scies ingressum illius mensis, & Solennitatis in diebus Septimanarum, siquidem fuerit minor eis (septimanis) Sin autem maior eis, abiice eas ab eo; & residuo attende. Quod si litera, quam inuenisti sub numero, fuerit gemina, prior competit usque ad xxvi Asbat: posterior competit a xxvi usque Asbat, ad finem anni. Secunda linea est ad cognoscendum Pascha Iudaicum. Summa autem eius xix. Initium vero eius est supra titulum ab anno **B** incarnationis 1578. Ingressus in eam accipe quod inuenies sub ea. Numerus ruber est quota (feria) Pascha in mense Romano. Literam autem nigram, quæ est infra eam, adiicies supra characterem anni. Aggregatum erit dies eius de diebus Septimanæ. Numera dies ab eo, ad Dominicam, quæ post eam est. Congrega eas ad numerum Pascha (Iudaici) prodibit numerus Resurrectionis in mense. Quotiescumque autem alterutra ex ipsis lineis absoluta erit, redibit in orbem operatio, & incipit denuo. Exemplum huius. Volumus scire characterem anni 1581 incarnationis. Consideramus lineam, quæ est subter Titulum, cuius Tituli numerus est viginti octo, iniens ab anno 1566, incipientes ab eo (anno) & progredientes in numero lineaæ viginti & octo: & incidit numerus noster in xvi, id est, sexdecim. Infra eum est litera **V**. Cognoscimus vi eum esse characterem. Adiicimus eum supra characterem Kanun posterioris; id est, ii. Aggregatum est octo. Abiicimus septem ab eo. & nobis residuum fit vñitas. Et cognoscimus ingressum Kanun huius anni esse Dominicam. Eodem modo adiicimus supra characterem Solennitatis Epiphaniæ, hoc est, vii. Aggregatum fit xiii. Abiicimus ex eo septem. Residuum fit nobis quinque. Cognoscimus, quod Festum Epiphaniæ huius anni erit feria quinta. Rursus volumus scire diem Pascha Iudaici in hoc anno, & diem Resurrectionis Domini nostri. Ingressi in lineam numeri aurei incipientis ab anno incarnationis 1578 pergitus in ea (linea) usque ad finem **D** anni 1581. Character est vii. Sub eo xxii: hoc est, vigesima secunda Adar. Et cognoscimus Pascha (Iudaicum) huius anni esse vicesimam secundam Adar. Sub ea (die) est litera v. Adiicimus eam supra characterem anni, hoc est, vi. Fiunt xi. Abiicimus septem. Residua fiunt quatuor. Cognoscimus, quod est feria quarta, nempe xxii Adar. Feria quinta xxiii. Feria sexta xxiv. Feria septima xxv. Dominica xxvi. Ergo cognoscimus Dominicam Resurrectionis illius anni esse vicesimam sextam Adar.

اعلم بهذا الجدول وهو معرفة علامة السنة الذي أسفل الصفحة وعدده
ثمانية وعشرين وهو مبتدئ من سنة الف وخمس مائة وستة وستين تجسديه
تلدخل به وتأخذ ما تجد تحته من الأخراف وذاك هو علامة تلك السنة
تجدها مع علامة الشهر أو العيد الذي تطلبها فتعلم يوم دخول ذاك
الشهر أو العيد في أيام الأسبوع إذا كان أقل منها وأن أزيد منها
فاسقطها منه وأعتبر المباقي ولما الحرف الذي وجده في ذلك العدد أن
كان احرفين وأول حكم الي كونه أسباط والآخر حكم من كونه
أسباط الي آخر السنة والجلول الثاني لمعرفة فصح اليهود وحملته يطـ
ـ وهو في أعلى الصفحة مبين له من سنة ١٥٧٨ التجسدية فتلدخل به وتأخذ ما
ـ تجد تحته فالعدد الأحمر هو كمية الفصح في الشهر الروسي والحرف
ـ الأسود الذي تحته تزيل على علامة السنة ويكون الحاصل يومه من أيام
ـ الأسبوع تعد الأيام منه التي الأحد الذي بعده وتجمعها على عدد الفصح
ـ ويكون عدد القيامة في الشهر وكلما انتهى أحد من أول الأربع
ـ يرجع العمل فيه من أوله مثال ذاك فإذا رددنا أن نعرف علامة سنة ١٥٧٨
ـ تجسديه ونظرنا الي الجدول الذي أسفل الصفحة وهو عددة ثمانية وعشرين
ـ وهو مبتدئ من سنة ١٥٧٦ وبدينا منها ومشينا بالعدد في جدول الثمانية
ـ وعشرين وحصل عددنا في اليوم وهو ستة عشر وتحته حرف و أو وعلمنا
ـ أن علامة تلك هي فردها على علامة كانون الثاني وهي ب وكان
ـ الحاصل ثمانية سقطنا منها السبعة وبقي معنا أحد وعلمنا أن دخول
ـ كانون تلك السنة هو يوم الأحد وكذلك زدناها على علامة عيد الاضحى
ـ وهي زéro وكان الحاصل ثلاثة عشر وسقطنا منها السبعة وبقي معنا خمسة
ـ وعشرة أيام عيد دفع تلك السنة تكون يوم الخميس وأيضاً رددنا أن
ـ تعلم يوم فصح اليهود في تلك السنة وعيد قيامة ربنا في جدول
ـ عددة الذهبى وهو مبتدئ من سنة ١٥٧٨ تجسديه فمشينا فيه الي تمام ١٥٧٩
ـ وكانت العلامه د وتحتها كبر وهو اثنين وعشرين من اذار فعلمنا أن
ـ فصح تلك السنة في اثنين وعشرين من اذار وكان تحته حرف ه زنة
ـ على علامة السنة وهي وفا كان ॥ فطرحنا السبعة وبقي لربعه فعلمنا
ـ له ويكون الأربع وهو مبر من اذار والخميس سير والجمعة عربرو السبت
ـ هـ والأحد بـر فيكون قد علمنا أن قيامة تلك السنة هي في ستة

FILVM FESTORVM ET IEIVNIORVM,

VT INVENIATVR RESVRRECTIO IVGITER.

A

Festum Resurrectionis, & mensis eius.	Ieiunium Magnum & mensis eius.	Ascensio & mensis eius.	Pentecoste & mensis eius.	Ieiunium Ninive & mensis eius.
22 Adhar	2 Asbat	30 Nisan	10 Iiar	12 Canun posterioris
23 Adhar	3 Asbat	1 Iiar	11 Iiar	13 Canun posterioris
24 Adhar	4 Asbat	2 Iiar	12 Iiar	14 Canun poster.
25 Adhar	5 Asbat	3 Iiar	13 Iiar	15 Canun poster.
26 Adhar	6 Asbat	4 Iiar	14 Iiar	16 Canun posterioris
27 Adhar	7 Asbat	5 Iiar	15 Iiar	17 Canun poster.
28 Adhar	8 Asbat	6 Iiar	16 Iiar	18 Canun posterioris
29 Adhar	9 Asbat	7 Iiar	17 Iiar	19 Canun poster.
30 Adhar	10 Asbat	8 Iiar	18 Iiar	20 Canun posterioris
31 Adhar	11 Asbat	9 Iiar	19 Iiar	21 Canun posterioris
1 Nisan	12 Asbat	10 Iiar	20 Iiar	22 Canun poster.
2 Nisan	13 Asbat	11 Iiar	21 Iiar	23 Canun poster.
3 Nisan	14 Asbat	12 Iiar	22 Iiar	24 Canun poster.
4 Nisan	15 Asbat	13 Iiar	23 Iiar	25 Canun poster.
5 Nisan	16 Asbat	14 Iiar	24 Iiar	26 Canun poster.
6 Nisan	17 Asbat	15 Iiar	25 Iiar	27 Canun poster.
7 Nisan	18 Asbat	16 Iiar	26 Iiar	28 Canun poster.
8 Nisan	19 Asbat	17 Iiar	27 Iiar	29 Canun posterioris
9 Nisan	20 Asbat	18 Iiar	28 Iiar	30 Canun poster.

B

C

جدول للاعياد والاصولم يوجد للقيامة دائمًا

	عيد القيمة وشهرها	صوم فینووه وشهره	البنطيقو سطي وشهره	الصعود وشهره	صوم الكبير وشهره	صوم الكبير وشهره
B	بر اذار	بر اذار	بر فیсан	بر ایار	بر ایار	بر کانون ثانی
	بر اذار	بر کانون ثانی	بر ایار	بر ایار	بر ایار	بر کانون ثانی
	بر اذار	بر کانون ثانی	بر ایار	بر ایار	بر ایار	بر کانون ثانی
	بر اذار	بر کانون ثانی	بر ایار	بر ایار	بر ایار	بر کانون ثانی
	بر اذار	بر کانون ثانی	بر ایار	بر ایار	بر ایار	بر کانون ثانی
	بر اذار	بر کانون ثانی	بر ایار	بر ایار	بر ایار	بر کانون ثانی
C	بر اذار	بر اذار	بر فیسان	بر ایار	بر ایار	بر کانون ثانی
	بر اذار	بر کانون ثانی	بر فیسان	بر ایار	بر ایار	بر کانون ثانی
	بر اذار	بر کانون ثانی	بر فیسان	بر ایار	بر ایار	بر کانون ثانی
	بر اذار	بر کانون ثانی	بر فیسان	بر ایار	بر ایار	بر کانون ثانی
D	بر اذار	بر اذار	بر فیسان	بر ایار	بر ایار	بر کانون ثانی
	بر اذار	بر کانون ثانی	بر فیسان	بر ایار	بر ایار	بر کانون ثانی
	بر اذار	بر کانون ثانی	بر فیسان	بر ایار	بر ایار	بر کانون ثانی
	بر اذار	بر کانون ثانی	بر فیسان	بر ایار	بر ایار	بر کانون ثانی
	بر اذار	بر کانون ثانی	بر فیسان	بر ایار	بر ایار	بر کانون ثانی

RESIDVVM TABVLÆ.

A

10 Nisan	2 1 Asbat	19 Iiar	29 Iiar	31 Canun posterioris
11 Nisan	2 2 Asbat	20 Iiar	30 Iiar	1 Asbat
12 Nisan	2 3 Asbat	21 Iiar	31 Iiar	2 Asbat
13 Nisan	2 4 Asbat	22 Iiar	1 Haziran	3 Asbat
14 Nisan	2 5 Asbat	23 Iiar	2 Haziran	4 Asbat
15 Nisan	2 6 Asbat	24 Iiar	3 Haziran	5 Asbat
16 Nisan	2 7 Asbat	25 Iiar	4 Haziran	6 Asbat
17 Nisan	2 8 Asbat	26 Iiar	5 Haziran	7 Asbat
18 Nisan	1 Adhar	27 Iiar	6 Haziran	8 Asbat
19 Nisan	2 Adhar	28 Iiar	7 Haziran	9 Asbat
20 Nisan	3 Adhar	29 Iiar	8 Haziran	10 Asbat
21 Nisan	4 Adhar	30 Iiar	9 Haziran	11 Asbat
22 Nisan	5 Adhar	31 Iiar	10 Haziran	12 Asbat
23 Nisan	6 Adhar	1 Haziran	11 Haziran	13 Asbat
24 Nisan	7 Adhar	2 Haziran	12 Haziran	14 Asbat
25 Nisan	8 Adhar	3 Haziran	13 Haziran	15 Asbat

B

C

نیسان

A	افیسان	اپریل	ویر اسپاٹ	وہ ایار	سرکماڈن ثانی
	۱۰ فیسان	بر اسپاٹ	سر ایار	بر ایار	ر اسپاٹ
	برافیسان	سر اسپاٹ	اپر ایار	سر ایار	مر اسپاٹ
	سرافیسان	عیر اسپاٹ	بر ایار	اپر ایار	مر اسپاٹ
	عرا فیسان	عیر اسپاٹ	بر ایار	اپر ایار	عیر اسپاٹ
B	۱۵ فیسان	عیر اسپاٹ	سر ایار	بر حزیران	مر اسپاٹ
	۱۶ فیسان	عیر اسپاٹ	سر ایار	بر حزیران	۵ اسپاٹ
	۱۷ فیسان	۵ اسپاٹ	عیر ایار	بر حزیران	۷ اسپاٹ
	۱۸ فیسان	۷ اسپاٹ	۵ اسپاٹ	۴ بر ایار	۶ اسپاٹ
C	۱۹ فیسان	۷ اسپاٹ	۶ بر ایار	۵ حزیران	۸ اسپاٹ
	۲۰ فیسان	۸ اسپاٹ	۷ بر ایار	۶ حزیران	۹ اسپاٹ
	۲۱ فیسان	۹ اسپاٹ	۸ بر ایار	۷ حزیران	۱۰ اسپاٹ
	۲۲ فیسان	۱۰ اسپاٹ	۹ بر ایار	۸ حزیران	۱۱ اسپاٹ
	۲۳ فیسان	۱۱ اسپاٹ	۱۰ بر ایار	۹ حزیران	۱۲ اسپاٹ
	۲۴ فیسان	۱۲ اسپاٹ	۱۱ بر ایار	۱۰ حزیران	۱۳ اسپاٹ
	۲۵ فیسان	۱۳ اسپاٹ	۱۲ بر ایار	۱۱ حزیران	۱۴ اسپاٹ
	۲۶ فیسان	۱۴ اسپاٹ	۱۳ بر ایار	۱۲ حزیران	۱۵ اسپاٹ
	۲۷ فیسان	۱۵ اسپاٹ	۱۴ بر ایار	۱۳ حزیران	۱۶ اسپاٹ
	۲۸ فیسان	۱۶ اسپاٹ	۱۵ بر ایار	۱۴ حزیران	۱۷ اسپاٹ
	۲۹ فیسان	۱۷ اسپاٹ	۱۶ بر ایار	۱۵ حزیران	۱۸ اسپاٹ
	۳۰ فیسان	۱۸ اسپاٹ	۱۷ بر ایار	۱۶ حزیران	۱۹ اسپاٹ
	۳۱ فیسان	۱۹ اسپاٹ	۱۸ بر ایار	۱۷ حزیران	۲۰ اسپاٹ
	۳۲ فیسان	۲۰ اسپاٹ	۱۹ بر ایار	۱۸ حزیران	۲۱ اسپاٹ
	۳۳ فیسان	۲۱ اسپاٹ	۲۰ بر ایار	۱۹ حزیران	۲۲ اسپاٹ
	۳۴ فیسان	۲۲ اسپاٹ	۲۱ بر ایار	۲۰ حزیران	۲۳ اسپاٹ
	۳۵ فیسان	۲۳ اسپاٹ	۲۲ بر ایار	۲۱ حزیران	۲۴ اسپاٹ
	۳۶ فیسان	۲۴ اسپاٹ	۲۳ بر ایار	۲۲ حزیران	۲۵ اسپاٹ
	۳۷ فیسان	۲۵ اسپاٹ	۲۴ بر ایار	۲۳ حزیران	۲۶ اسپاٹ
	۳۸ فیسان	۲۶ اسپاٹ	۲۵ بر ایار	۲۴ حزیران	۲۷ اسپاٹ
	۳۹ فیسان	۲۷ اسپاٹ	۲۶ بر ایار	۲۵ حزیران	۲۸ اسپاٹ

Character annorum.	Numerus viginti octo ab anno 1566	Ista linea, quæ minimo auxilio indiget, est ad cognoscendam initum diei Solennitatis Resurrectionis Domini nostri. Methodus ingrediendi ad eam est, primum, ut scias quotus est numerus anni, quem queris, de cyclo aureo incipiente ab (anno) 1578 incarnationis. Cognoscas etiam characterem anni. Quod si is annus fuerit bisextilis, accipe characterem, qui est post Asbat. Percurre numeros, donec occurrant in quandam cellam. Et quidem is erit character illius anni, & mensis notatus e regione eius. Exemplum huius rei in anno 1582. Numerauimus in aureo (cyclo) ab anno 1578. Et incidit in v. Character autem vii, & occurrimus xv Nisan. Ea est Resurrectio eius.
I	I	
II	II	
III	III.IV	
IV	V	
V	VI	
VI	VII	
VII	I.II	
VIII	III	
IX	III	
X	V	
XI	VI.VII	T I S R I P R I O R
XII	I	I
XIII	II	A S B A T
XIV	III	
XV	III.V	V
XVI	VI	H A Z I R A N
XVII	VII	T A M V Z
XVIII	I	
XIX	II.III	F E S T V M A N N V N - T I A T I O N I S
XX	III	I
XXI	V	II
XXII	VI	P E T R V S E T P A V L V S
XXIII	VII.I	VI
XXIV	II	
XXV	III	
XXVI	III	
XXVII	V.VI	
XXVIII	VII	

Filium Diagrammatis characterum mensium, & Festorum ex opinione Surianorum.

		Numerus cycli auctei.	Pascha Iudicium in mense Rotomano.	Dies Pascha ex septima- na.
		I	XXV	I
		II	XIII	VI
		III	II	II
		IV	XXII	V
		V	X	III
		VI	XXX	VI
		VII	XVIII	III
		VIII	VII	VII
		IX	XXVII	III
		X	XV	I
		XI	III	III
		XII	XXIV	VII
		XIII	XII	V
		XIV	I	I
		XV	XXI	III
		XVI	IX	H
		XVII	XXIX	V
		XVIII	XXVII	III
		XIX	VI	VI

1578

هذا الجدول الذي عن يسار الملاصر فهو لمعرفة وقوع يوم عيد
قيمة ردها ومعرفة الدخول إليه هي أن تعرف أولكم هو عد
السنة التي تطلبه من الدولاب النهبي المبدل و من ١٥٧٨
تجسدية وتعرف أيضاً علامة السنة وأن كانت تلك السنة
كبيسه فتاخذ لها العلامة التي هي من بعد أسباط وتمشى
العددي إلى أن يتلاقون في فرد بيت فذلك يكون قيادة
ذلك السنة وشهر معين عند لها ومثال ذلك لسنة ١٥٨٠
وعدل هنا في الدفعي من سنة ١٥٧٨ فإذا كان في ذلك علامة السنة
ز فالقيينا في ٢٤ نيسان وهو قيادتها

LINEA COGNOSCENDI QVOTA FERIA
 PASCHA LEGALE IN MENSE ROMANO,
 & diem Resurrectionis, & mensem eius Ro-
 manum, ab anno Incarnationis
 M D L X X V I I I .

*Cyclus aureus incipit ab anno 1888 Alexandro: & quotiescumque
 definit & compleuit circuitum, redit ad
 principium suum.*

Solenne Paschatis Character I.	Solenne Paschatis Character II.	Solenne Paschatis Character III.	Solenne Paschatis Character IIII.	Solenne Paschatis Character V.	Solenne Paschatis Character VI.	Solenne Paschatis Character VII.	Pascha Iudai- cum.	Aureus nume- rus.
1 Adhar	30 Adhar	29 Adhar	28 Adhar	27 Adhar	26 Adhar	1 Nisan	XXV	I
4 Nisan	20 Nisan	19 Nisan	18 Nisan	17 Nisan	16 Nisan	15 Nisan	XIII	II
7 Nisan	6 Nisan	5 Nisan	4 Nisan	3 Nisan	9 Nisan	8 Nisan	II	III
24 Adhar	23 Adhar	29 Adhar	28 Adhar	27 Adhar	26 Adhar	29 Adhar	XXII	III
14 Nisan	13 Nisan	12 Nisan	11 Nisan	17 Nisan	16 Nisan	15 Nisan	X	V
31 Adhar	6 Nisan	5 Nisan	4 Nisan	3 Nisan	2 Nisan	1 Nisan	XXX	VI
21 Nisan	20 Nisan	19 Nisan	25 Nisan	24 Nisan	23 Nisan	22 Nisan	XVIII	VII
14 Nisan	13 Nisan	12 Nisan	11 Nisan	10 Nisan	19 Nisan	8 Nisan	VII	VIII
31 Adhar	30 Adhar	29 Adhar	28 Adhar	3 Nisan	2 Nisan	1 Nisan	XXVII	IX
21 Nisan	20 Nisan	19 Nisan	18 Nisan	17 Nisan	16 Nisan	22 Nisan	XV	X
7 Nisan	6 Nisan	5 Nisan	11 Nisan	10 Nisan	9 Nisan	8 Nisan	IIII	XI
31 Adhar	30 Adhar	29 Adhar	28 Adhar	27 Adhar	26 Adhar	25 Adhar	XXII	XII
14 Nisan	13 Nisan	19 Nisan	18 Nisan	17 Nisan	16 Nisan	15 Nisan	XII	XIII
7 Nisan	6 Nisan	5 Nisan	4 Nisan	3 Nisan	2 Nisan	8 Nisan	I	XIII
24 Adhar	23 Adhar	22 Adhar	28 Nisan	27 Adhar	26 Adhar	25 Adhar	XXI	XV
14 Nisan	13 Nisan	12 Nisan	11 Nisan	10 Nisan	16 Nisan	15 Nisan	IX	XVI
31 Adhar	30 Adhar	5 Nisan	4 Nisan	3 Nisan	2 Nisan	1 Nisan	XXIX	XVII
21 Nisan	20 Nisan	29 Nisan	18 Nisan	24 Nisan	23 Nisan	22 Nisan	XVII	XVIII
7 Nisan	13 Nisan	12 Nisan	11 Nisan	10 Nisan	9 Nisan	8 Nisan	VI	XIX

جدول

س في الشهْر الْرُّومي وِدْوَم الْقِيَامَة
لَهُ ١٥٧٨ تَجْسِيلَيْهِ

۱۵۸۸ لسکندریہ و کلمان

عیل القيامة	عیل القيامة	عیل القيامة	عیل القيامة
العلامة ذ	العلامة و	العلامة ة	العلامة ه
۱۰ ذیسان	۱۱ ذیسان	۱۲ ذیسان	۱۳ ذیسان
۱۴ ذیسان	۱۵ ذیسان	۱۶ ذیسان	۱۷ ذیسان
۱۸ ذیسان	۱۹ ذیسان	۲۰ ذیسان	۲۱ ذیسان
۲۲ ذیسان	۲۳ ذیسان	۲۴ ذیسان	۲۵ ذیسان
۲۶ ذیسان	۲۷ ذیسان	۲۸ ذیسان	۲۹ ذیسان
۳۰ ذیسان	۳۱ ذیسان	۳۲ ذیسان	۳۳ ذیسان
۳۴ ذیسان	۳۵ ذیسان	۳۶ ذیسان	۳۷ ذیسان
۳۹ ذیسان	۴۰ ذیسان	۴۱ ذیسان	۴۲ ذیسان
۴۴ ذیسان	۴۵ ذیسان	۴۶ ذیسان	۴۷ ذیسان
۴۹ ذیسان	۵۰ ذیسان	۵۱ ذیسان	۵۲ ذیسان
۵۴ ذیسان	۵۵ ذیسان	۵۶ ذیسان	۵۷ ذیسان
۵۹ ذیسان	۶۰ ذیسان	۶۱ ذیسان	۶۲ ذیسان
۶۴ ذیسان	۶۵ ذیسان	۶۶ ذیسان	۶۷ ذیسان
۶۹ ذیسان	۷۰ ذیسان	۷۱ ذیسان	۷۲ ذیسان
۷۴ ذیسان	۷۵ ذیسان	۷۶ ذیسان	۷۷ ذیسان
۷۹ ذیسان	۸۰ ذیسان	۸۱ ذیسان	۸۲ ذیسان
۸۴ ذیسان	۸۵ ذیسان	۸۶ ذیسان	۸۷ ذیسان
۸۹ ذیسان	۹۰ ذیسان	۹۱ ذیسان	۹۲ ذیسان
۹۴ ذیسان	۹۵ ذیسان	۹۶ ذیسان	۹۷ ذیسان
۹۹ ذیسان	۱۰۰ ذیسان	۱۰۱ ذیسان	۱۰۲ ذیسان

۱۸ سنه اسكندرية وکلمات وکهّل

LINEA COGNOSCENDI QVOTA FERIA
 PASCHA LEGALE IN MENSE ROMANO,
 & diem Resurrectionis, & mensem eius Ro-
 manum, ab anno Incarnationis
 MDLXXVIII.

*Cyclus aureus incipit ab anno 1888 Alexandro: & quotiescumque
 definit & compleuit circuitum, redit ad
 principium suum.*

Solenne Paschatis Character I.	Solenne Paschatis Character II.	Solenne Paschatis Character III.	Solenne Paschatis Character IIII.	Solenne Paschatis Character V.	Solenne Paschatis Character VI.	Solenne Paschatis Character VII.	Pascha Iudai- cum.	Aureus nume- rus.
31 Adhar	30 Adhar	29 Adhar	28 Adhar	27 Adhar	26 Adhar	1 Nisan	XXV	1
14 Nisan	20 Nisan	19 Nisan	18 Nisan	17 Nisan	16 Nisan	15 Nisan	XIII	II
7 Nisan	6 Nisan	5 Nisan	4 Nisan	3 Nisan	9 Nisan	8 Nisan	II	III
24 Adhar	23 Adhar	29 Adhar	28 Adhar	27 Adhar	26 Adhar	29 Adhar	XXII	III
14 Nisan	13 Nisan	12 Nisan	11 Nisan	17 Nisan	16 Nisan	15 Nisan	X	V
31 Adhar	6 Nisan	5 Nisan	4 Nisan	3 Nisan	2 Nisan	1 Nisan	XXX	VI
21 Nisan	20 Nisan	19 Nisan	25 Nisan	24 Nisan	23 Nisan	22 Nisan	XVIII	VII
14 Nisan	13 Nisan	12 Nisan	11 Nisan	10 Nisan	19 Nisan	8 Nisan	VII	VIII
31 Adhar	30 Adhar	29 Adhar	28 Adhar	3 Nisan	2 Nisan	1 Nisan	XXVII	IX
21 Nisan	20 Nisan	19 Nisan	18 Nisan	17 Nisan	16 Nisan	22 Nisan	XV	X
7 Nisan	6 Nisan	5 Nisan	11 Nisan	10 Nisan	9 Nisan	8 Nisan	III	XI
31 Adhar	30 Adhar	29 Adhar	28 Adhar	27 Adhar	26 Adhar	25 Adhar	XXII	XII
14 Nisan	13 Nisan	19 Nisan	18 Nisan	17 Nisan	16 Nisan	15 Nisan	XII	XIII
7 Nisan	6 Nisan	5 Nisan	4 Nisan	3 Nisan	2 Nisan	8 Nisan	I	XIII
24 Adhar	23 Adhar	22 Adhar	28 Nisan	27 Adhar	26 Adhar	25 Adhar	XXI	XV
14 Nisan	13 Nisan	12 Nisan	11 Nisan	10 Nisan	16 Nisan	15 Nisan	IX	XVI
31 Adhar	30 Adhar	5 Nisan	4 Nisan	3 Nisan	2 Nisan	1 Nisan	XXIX	XVII
21 Nisan	20 Nisan	29 Nisan	18 Nisan	24 Nisan	23 Nisan	22 Nisan	XVII	XVIII
7 Nisan	13 Nisan	12 Nisan	11 Nisan	10 Nisan	9 Nisan	8 Nisan	VI	XIX

شہری

جَدْول مَعْرِفَةِ كَميَّه فَضْحِ الْنَّامُوسِ فِي الشَّهْرِ الرُّومِيِّ وِدُومِ الْقِيَامَةِ
وَشَهْرِهِ الرُّومِيِّ سَنَةٌ ١٥٧٨ تَجْسِيلِيه

دولاب لالنھی یہل من سنه ١٥٨٨ اسکندر په و کلمان
و کتمل الدور یرجع الی لوالہ

هولاب الدهبی یہ ملود من ۸۸۸ سنه اسكندریه وکلماتم وکھل
الدور بر جع الی الاوله

YRORVM quidem hic Computus, sed Arabice scriptus. Hodie enim Arabismus in toto Oriente regnum obtinet. Vnde Syri & Aegyptij non solum sua veteri, sed & Arabica lingua, cyam vulgarem vocant, sacra celebrant. Maluissem Syriace contum edere. Sed frustra hoc tentaui. Sacerdos, qui hæc Arabice scripsit, homo Aethiops in multis errauit. Errores sustulimus, & mendatiorem, quam ille nobis transmisit, edi curauimus. Ideo au-

Solenne Paschatis	Scn Arabica quoque apposuimus, vt & diligentia nostræ, & stu-
Character I.	psorum desiderio satisficeret, qui non inuiti discent, quomodo hæc Arabice enuncientur. Quod enim in reliquis Computis præstitus,
31 Adhar	r idem huic inuidremus? Ingeniosi autem sunt earum nationum computi, & fere omnes, quia carent litera Dominicali, per characterem anni rem transigunt, vt vidisti in Computo Aethiopico. Tres tem partes sunt huius. Prima pertinet ad characterem anni: se-
14 Nisan	unda ad Pascha Iudaicum, siue Terminum Paschalem. Tertia ad
7 Nisan	qua solennia. Quatuor paginis constat. In prima usus est & præ-
24 Adhar	totius methodi. in secunda Solennia: in tertia Tabula utriusque
14 Nisan	cli cum mensibus. in quarta character Dominicae Resurrectionis.
31 Adhar	methodus etiam puero obuia. Nam qui causa nostra curauit ad
14 Nisan	mittendum, accommodauit methodum ritui Latino. quod qui-
31 Adhar	m fit, si ab annis Alexandreis abiicias 311. Tunc habebis annos
21 Nisan	christi Alexandreos incipientes a Kalendis Octobribus Julianis.
7 Nisan	oc anno 1596 inibit annus Surianorum Alexandreus 1908. Abii-
31 Adhar	311. Remanet annus Christi 1597 iniens a Kal. Octobris, quan-
14 Nisan	nos adhuc 1596 putabamus usque ad Natalem, aut Kalendas
7 Nisan	Ianuarias. Hic habes in tertia pagina cyclum Solis ab anno Christi
24 Adhar	2366, Lunarem ab anno 1578 ineuntem. Vtrobique intellige anno
14 Nisan	130 minus, quam nos putamus, usque ad Kal. Ianuarias. Proinde cy-
31 Adhar	clis Solis incipit ab anno Andreo 1877: Lunaris autem ab anno
21 Nisan	2089. Nam omnino annus Alexandreus per 28 diuisus dat verum
7 Nisan	13 num cycli Solaris Antiocheni. Sed ad methodum cycli Paschalis D
	ceni addenda 12. Itaque annus 1889 auctus 12 unitatibus, & per
	diuisus dat primum cyclum Nicenum. Sic annus 1877 per 28 di-
	us dat primum annum cycli Solaris Seleucidarum, aut Antioche-
	m. Esto nobis in exemplum annus Antiochenus 1908 proxime ini-
	us. Volo scire characterem illius anni. Diuisis 1908 per 28, habes
	ium quartum cycli Solaris Antiocheni. In tertia pagina, in linea
	li Solaris, quæ ipsis vocatur Linea numeri viginti octo, habes
	e regione

A e regione quarti anni numerum v. Hic character v cum omnibus regularibus mensium & dierum compositus, dabit feriam neomeniarum, & dierum. In laterculo mensium in eadem pagina tertia, habes unitatem pro Regulari Tisrin prioris. quæ cum vi dabit feriam sextam characterem Tisrin prioris anni 1908 ineuntis. Sic v cum iv charactere Tisrin posterioris composita, abiectis septem, dat feriam secundam Tisrin posterioris, siue Kalendas Nouembris. Rursus volo scire Terminum Paschalem eiusdem anni 1908 congruentem anno Christi 1597. Adiectis 12 ex perpetua regula ad 1908, & toto per 19 diuiso, habeo primum annum cycli. Confero me ad lineam aurei numeri decemnouenalem, quæ in primo anno datur B xxv mensis Romani, hoc est, Adar, quem Arabes Adhar pronunciant. In tertia linea e regione xxv, occurrit unitas charactere vicimæquintæ Adar, quæ cum charactere anni, nempe v composita datur feriam vi. Aio igitur hoc anno proposito 1908 Terminum Paschalem fore feriam sextam. Ergo biduo posterit Dominica Resurrectionis, nempe xxvii Adar. Aliter. Terminus est xxv Adar. Character anni v. Confero me ad Tabulam IIII. E regione primi anni cycli, siue xxv Adar sub charactere v, in quarto versu occurrit xxvii Adar. Ergo xxvii Adar erit Dominica Resurrectionis. Volo nunc scire reliqua solennia Ecclesiæ Antiochenæ. Huic rei dictata est Tabula II. Pascha est Κανονισμὸς omnium Festorum mobilium. Erit autem Pascha αἱαστάσιμον 27 Adar, ut iam demonstratum est. In primo versu paginæ 11 habes 27 Adar, sub Titulo Resurrectionis. In secundo versu 7 Asbat sub Titulo ieunij maioris. Itaque dices introitum ieunij magni fore vii Asbat, siue Februarij. Sic v. Ijar erit Ascensio. xv eiusdem Pentecoste. xvii Canun posterioris Niniue. Adeo plana methodus omnium etiam in Arabico, ut pluribus explicanda non sit.

Quod si litera, quam inuenisti sub numero, fuerit gemina) Ominus serat Æthiops Sacerdos has literas geminas, quas nos reposuimus. Exemplum est in anno superiore, qui erat annus 1907, & tertius cycli. Geminus numerus III, IIII. Prior numerus III obtinet a Dneomenia Tisrin prioris, siue Kalendis Octobris, ad xxvi Asbat, siue Februarij, exclusiue. Hinc ad finem anni vtendum fuit charactere iv. Res patet.

Niniue) Niniue Syriacum idem prorsus cum Niniue Æthiopico, xxi diebus ante Quinquagesimam.

Ingressus Domini in Templum) Ea est ἵστασθαι Græcorum, Purificatio Romanæ Ecclesiæ, secunda Februarij, qui est Asbat Syrorum.

Transfi-

Transfiguratio.) In Arabismo est Reuelatio ﷺ quia in ea Amaiestate ostenderit se discipulis tribus, Petro, Iohanni, Iacobo. celebratur autem vi Augusti, vel Aab.

Asumptio) In Arabismo est Translatio. xv Augusti.

Festum crucis.) In Kalendario Elkupti dicitur وحود الصليب Inuentio crucis, xiv Septemb. Aut me fugit memoria, aut ea est Exaltatio aliis Ecclesiis. At in Kalendario horum nostrorum Surianorum ita legitur ad xiiii Ilul ﻮﺤﺪ ﺪﻳﻦ ﻋﻠﻰ ﻫـ ﻭ ﻓـ ﻭ ﻓـ ﻭ ﻓـ : quemadmodum in Koptitarum etiam Kalendario.

LINEA COGNOSCENDI QVOTA FERIA) ἀνά propric Græce ποσιαῖς: non vtique ποσιαῖς οὐ μέντος, sed τὸ εἰδόμενον. Id enim est feria. Lineam vocant τὸν πίνακα, Tabulam, Indicem.

Boni consule, optime Lector, si plus præstare non potuimus. quod certe facies, si candidum animum non opellam nostram ad examen reuocabis.

HIPPO-

HIPPOLYTUS
EPISCOPI
CANON PASCHALIS.

ΙΟΤΣ ΕΤΟΓΣ. Λ. ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ ΕΓΕ^ν
ΝΕΤΟ. Η. ΔΙ. ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ ΕΙΔΟΙΣ. ΑΠΡΙΛΙΑΙΣ ΣΑΒΒΑΤΩ ΕΜ^ν
ΒΟΛΙΜΟΥ ΜΗΝΟΣ ΓΕΝΟΜΕΝΟΥ ΕΣΤΑΙ ΤΟΙΣ ΕΞΗΣ ΕΤΕΣΙΝ ΚΑΘ^{ως}
ΤΠΟΤΕΤΑΚΤΑΙ ΕΝ ΤΩ ΠΙΝΑΚΙ ΕΓΕΝΕΤΟ ΔΕ ΕΝ ΤΟΙΣ ΠΑΡΗ^χ
ΧΗΚΟΣΙΝ ΚΑΘ^{ως} ΣΕΧΜΕΙΩΤΑΙ ΑΠΟΝΗΣΤΙΖΕΤΟΙ ΔΕ
ΔΕΙ ΟΤ ΑΝ ΕΝΠΕΣΗ ΚΤΡΙΑΚΗ

ΙΤΑΣΤΡΙΜΥΘΟΝ	ΕΙΔΟΙΣ Ζ	Σ ΕΣΔΡΑΚΑΘ ^ο ΤΑ ΔΑΝΙ	Δ	ΓΒΑ
ΑΤΠΕΡ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΙΩ	ΕΜ. ΑΠΡΕΙ	Η ΑΝΩ ΔΑΝΙ ΑΠΡΕΙ Δ	ΓΕΝΕ ^η ΡΗΜΩ	ΖΣΘ
ΑΝΗΝ		ΣΙΣ ΧΙ	Β	
ΕΤΑΓΓΕΙΟΥ ΚΑΙ ΑΠΟ	ΒΙΒΛΙΑ. ΚΑ	ΕΖΕΧΙ Ζ	Σ ΗΩ	ΔΓΒ
ΚΑΛΤΨΕΩΣ	ΣΣ ΑΠΡΕΙ	ΑΣ	ΧΣΘ	
ΠΕΡΙ ΧΑΡΙΣΜΑΤΩΝ	ΕΜ. Η. ΕΙ ΑΠΡΕΙ	ΙΝΣΕΙ Σ	Ε	ΓΒΑ
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟ		ΑΣ	Δ	
ΣΙΣ	Η. Δ. ΚΑ ΑΠΡΕΙ Δ	Γ	Β	ΖΣΘ
ΧΡΟΝΙΚΩΝ	Η. ΙΕ. ΚΑ ΑΠΡΕΙ Α	Ζ ΕΖΕΚΙΑΣ	Θ	ΔΓΒ
ΠΡΟΣ ΕΛΛΗΝΑΣ	ΣΣ ΝΩΝΑΙC Ζ	ΚΑΙΙΩΣΕΙ		
ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΠΑΤΩΝΑ	ΕΜ ΑΠΡΕΙ	Σ ΑΣ Ε	ΔΙΗΣΟΥΣ ΓΒΑ	
Η ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΑΝΤΟΣ	Η. Δ. ΚΑ ΑΠΡΕΙ Δ	Τ	Β	ΖΣΘ
ΠΡΟΤΡΕΠΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣ ΣΕ	ΕΜ. ΕΙΔΟΙΣ ΑΠΡΕΙ Γ	Β	Α	ΣεΔ
ΒΗΡΕΙΝΑΝ				
ΑΠΟΔΕΙΞΙC ΧΡΟΝΩΝ	Η. Δ. ΝΩ ΑΠΡΕΙ Ζ	Σ	Ε	ΓΒΑ ^{εζο} ΔΟΣ
ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ	ΒΙΒΛΙΑ. ΚΑ ΣΣ ΑΠΡΕΙ Δ	Τ	Β	ΖΣΘ
ΚΑΤΑ ΕΝ ΤΩ ΠΙΝΑΚΙ				
ΩΔΑΙΙC ΠΑΣΑΣ ΤΑΣ ΓΡΑ	ΕΜ. Η. ΕΙ ΑΠΡΕΙ Γ	Β	Α	ΣεΔ ^{ενε} ΡΗΜΩ
ΦΑΣ				
ΠΕΡΙ ΘΥ ΚΑΙ ΣΑΡΚΟΣ	Η. Δ. ΚΑ ΑΠΡΕΙ Ζ	Σ	Ε	ΓΒΑ
ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ	Η. ΙΕ. ΚΑ ΑΠΡΕΙ Δ	Γ	Β	ΖΣΘ
ΠΕΡΙ ΤΑΓΑΘΟΥ ΚΑΙ	ΣΣ. ΝΩΝΑΙC ΓΕΖΟΔΟΣ Β	Α	Ζ	ΣεΔ ^{εσαρά}
ΠΟΘΕΝ ΤΟ ΚΑΚΟΝ	ΕΜ. ΑΠΡΕΙ ΚΑΤΑ ΔΑ			
	ΝΙΗΔ			
	Η. Δ. ΚΑ ΑΠΡΕΙ Ζ	Σ ΠΑΘΟΣ Δ ^{χι}	Θ	ΓΒΑ

Ppp ετεί

Ε Τ Ε Ι Α Λ Θ Ξ Α Ν Δ Ρ Ο Υ Α
Κ Α Ι Σ Α Ρ Ο Σ

ΤΩ Ά ΑΡΧΗ

ΑΙ ΚΤΡΙΑΚΑΙ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ ΚΑΤΑ ΕΤΟΣ
ΑΙ ΔΕ ΠΑΡΑΚΕΝΤΗΣΕΙΣ ΔΗΛΩΤΙΣΗΝ ΔΙΣ ΠΡΟ ΕΞ

Α

Γ

Ε

Ζ

ΘΙΑ ΚΑ. ΜΑΙ. ΚΤ ΖΙΣ. ΚΑ. ΜΑΙ. ΚΤ
ΘΗ ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΤ ΖΙΣ. ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΤ
ΘΕ ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΤ ΖΗ ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΤ
ΘΙΕ ΚΑ ΜΑΙ. ΚΤ ΖΗ ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΤ
ΘΔ Ν. ΑΠΡ. ΚΤ ΖΗ ΝΩ. ΑΠΡ. ΚΤ
ΘΗ ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΤ ΖΗΓ ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΤ
ΕΙ ΑΠΡ. ΚΤ ΖΗΣ ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΤ
ΘΔ ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΤ ΖΗΑ ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΤ
ΘΙΔ ΚΑ. ΜΑΙ. ΚΤ ΖΗΒ ΚΑ. ΜΑΙ. ΚΤ
ΘΔ ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΤ ΖΗΩ ΑΠΡ. ΚΤ
ΘΗ ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΤ ΖΗΣ ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΤ
ΘΙΗ ΚΑ. ΜΑΙ. ΚΤ ΖΗΣ ΚΑ. ΜΑΙ. ΚΤ
ΘΗ ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΤ ΖΗΑ ΑΠΡ. ΚΤ
ΘΙΑ ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΤ ΖΗΘ ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΤ
ΘΔ ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΤ ΖΗΑ ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΤ
ΘΔ ΝΩ. ΑΠΡ. ΚΤ ΖΗΕ. ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΤ
ΘΙΖ ΚΑ. ΜΑΙ. ΚΤ ΖΗΕ. ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΤ
ΘΖ ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΤ ΖΗΕ. ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΤ
ΘΔ ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΤ ΖΗΘ. ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΤ
ΘΓ ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΤ ΖΗΙ. ΑΠΡ. ΚΤ
ΘΓ ΝΩ. ΑΠΡ. ΚΤ ΖΗΩ. ΑΠΡ. ΚΤ
ΘΖ ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΤ ΖΗΒ. ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΤ
ΘΖ ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΤ ΖΗΕ. ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΤ
ΘΓ ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΤ ΖΗΑ. ΑΠΡ. ΚΤ
ΘΓ ΚΑ. ΜΑΡ. ΚΤ ΖΗΙΑ ΚΑ. ΜΑΙ. ΚΤ
ΘΗ ΝΩ. ΑΠΡ. ΚΤ ΖΗΗ ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΤ
ΘΖ ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΤ ΖΗΕ. ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΤ
ΘΙΖ ΚΑ. ΜΑΙ. ΚΤ ΖΗΕ. ΚΑ. ΜΑΙ. ΚΤ
ΘΑ ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΤ ΖΗΔ ΝΩ. ΑΠΡ. ΚΤ
ΘΙ ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΤ ΖΗΗ ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΤ
ΘΓ ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΤ ΖΗΙ. ΑΠΡ. ΚΤ
ΘΗΣ ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΤ ΖΗΔ ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΤ

ΘΙΔ. ΚΑ. ΜΑΙ. ΚΤ ΖΗΒ. ΚΑ. ΜΑΙ. ΚΤ
ΘΔ ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΤ ΖΗΩ. ΑΠΡ. ΚΤ
ΘΗ ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΤ ΖΗΣ. ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΤ Β
ΘΙΗ ΚΑ. ΜΑΙ. ΚΤ ΖΗΣ. ΚΑ. ΜΑΙ. ΚΤ
ΘΗ ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΤ ΖΗΑ. ΑΠΡ. ΚΤ
ΘΙΑ ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΤ ΖΗΘ. ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΤ
ΘΔ ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΤ ΖΗΑ. ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΤ
ΘΔ ΝΩ. ΑΠΡ. ΚΤ ΖΗΕ. ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΤ
ΘΙΖ ΚΑ. ΜΑΙ. ΚΤ ΖΗΕ. ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΤ
ΘΖ ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΤ ΖΗΕ. ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΤ
ΘΔ ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΤ ΖΗΘ. ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΤ
ΘΓ ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΤ ΖΗΙ. ΑΠΡ. ΚΤ
ΘΓ ΝΩ. ΑΠΡ. ΚΤ ΖΗΩ. ΑΠΡ. ΚΤ
ΘΖ ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΤ ΖΗΒ. ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΤ
ΘΖ ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΤ ΖΗΕ. ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΤ
ΘΓ ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΤ ΖΗΑ. ΑΠΡ. ΚΤ

Β

Δ

Σ

C

ΘΙΖ ΚΑ. ΜΑΙ. ΚΤ ΖΗΕ ΚΑ. ΜΑΙ. ΚΤ
ΘΖ ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΤ ΖΗΕ ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΤ
ΘΔ ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΤ ΖΗΘ ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΤ
ΘΓ ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΤ ΖΗΙ. ΑΠΡ. ΚΤ
ΘΓ ΝΩ. ΑΠΡ. ΚΤ ΖΗΩ. ΑΠΡ. ΚΤ
ΘΖ ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΤ ΖΗΒ. ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΤ
ΘΖ ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΤ ΖΗΕ. ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΤ
ΘΓ ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΤ ΖΗΑ. ΑΠΡ. ΚΤ
ΘΓ ΚΑ. ΜΑΡ. ΚΤ ΖΗΙΑ ΚΑ. ΜΑΙ. ΚΤ
ΘΗ ΝΩ. ΑΠΡ. ΚΤ ΖΗΗ ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΤ
ΘΖ ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΤ ΖΗΕ. ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΤ
ΘΙΖ ΚΑ. ΜΑΙ. ΚΤ ΖΗΕ. ΚΑ. ΜΑΙ. ΚΤ
ΘΑ ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΤ ΖΗΔ ΝΩ. ΑΠΡ. ΚΤ
ΘΙ ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΤ ΖΗΗ ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΤ
ΘΓ ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΤ ΖΗΙ. ΑΠΡ. ΚΤ
ΘΗΣ ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΤ ΖΗΔ ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΤ

D

IN CAN

CANONEM PASCHA-

LEM HIPPOLYTI EPISCOPI.

NNO Dominico & DLI in ade Laurentiana ad Vrbem effossa est statua marmorea sedens in Cathedra utrinque literis Gracis inscripta. Summa scriptio, Canon Paschalis, cuius latercula duo: Termini Paschalis dextra, Dominicae Resurrectionis sinistra. Nomen auctoris tacitum prodidit tum methodus exaudire ac meminisse, tum lemmata librorum dextro laterculo apposita. Quorum omnium auctorem Eusebius, & post eum Hieronymus Hippolytum Episcopum faciunt. Nobis autem ille Canon dignus visus est, qui non solum Roma, ubi hodie extat, a studiosis legeretur, sed etiam propter reuerentiam prisca Ecclesia a nobis illustraretur, & hoc nostrum antiquitatis studium cum utilitate publica coniungeretur. Scripsit autem Canonem Hippolytus, quo tempore Asiana & Europea Ecclesia de celebratione Paschatis inter se delitabantur. Illae plenilunij verni, haec Dominica secundum plenilunium proxime succedit rationem habebant. Neutra tamen effugere poterant, quin Lunam ducem sequerentur, & cyclum quendam necessario instituerent, unde illic plenilunium, his vero Dominica a plenilunio proxima deprehendetur. Primus & antiquissimus cyclus Paschalis in Europa fuit Octaeteris, qua diu in usu fuit tam Gracis, quam Latinis Ecclesiis, ad tempora filiorum Constantini. Cuius Cycli etiam meminit Africanus apud Hieronymum Commentario in Daniel. Octo anni Iuliani sunt dies bis mille nongenti viginti duo. In his traducuntur neomenia nonaginta nouem, hoc est, anni octo Lunares: quorum quinque sunt communes, tres embolimai: ea quidem lege, ut annus quidem communis sit dierum CCCLIIII praeceps, embolimauis autem totidem, & uno mense tricenario insuper. Hac fini orbem Luna in epocham anni Solaris redire existabant, non utique in eandem feriam: cum hoc non fiat nisi explicitis septem octaeteridibus, qui fiunt anni quinquaginta sex. Itaque hac Hebdomade Octaeteridum contenti hactenus esse poterant, donec Hippolytus Episcopus argutiorem, quam expeditiorem periodum commentus est. Vedit ille post duas Octaeteridas, quanvis non eandem feriam, tamen proxime antecedentem succedere. Itaque, exempli gratia, sineomenia, aut cyclus incipiat feria septima, decimus septimus annus incipiet feria antecedenti, hoc est, sexta: tricesimus tertius feria quinta, & sic deinceps; donec septies sexdecim anni explicitur. Praterea a qua feria

B rum dextro laterculo apposita. Quorum omnium auctorem Eusebius, & post eum Hieronymus Hippolytum Episcopum faciunt. Nobis autem ille Canon dignus visus est, qui non solum Roma, ubi hodie extat, a studiosis legeretur, sed etiam propter reuerentiam prisca Ecclesia a nobis illustraretur, & hoc nostrum antiquitatis studium cum utilitate publica coniungeretur. Scripsit autem Canonem Hippolytus, quo tempore Asiana & Europea Ecclesia de celebratione Paschatis inter se delitabantur. Illae plenilunij verni, haec Dominica secundum plenilunium proxime succedit rationem habebant. Neutra tamen effugere poterant, quin Lunam ducem sequerentur, & cyclum quendam necessario instituerent, unde illic plenilunium, his vero Dominica a plenilunio proxima deprehendetur. Primus & antiquissimus cyclus Paschalis in Europa fuit Octaeteris, qua diu in usu fuit tam Gracis, quam Latinis Ecclesiis, ad tempora filiorum Constantini. Cuius Cycli etiam meminit Africanus apud Hieronymum Commentario in Daniel. Octo anni Iuliani sunt dies bis mille nongenti viginti duo. In his traducuntur neomenia nonaginta nouem, hoc est, anni octo Lunares: quorum quinque sunt communes, tres embolimai: ea quidem lege, ut annus quidem communis sit dierum CCCLIIII praeceps, embolimauis autem totidem, & uno mense tricenario insuper. Hac fini orbem Luna in epocham anni Solaris redire existabant, non utique in eandem feriam: cum hoc non fiat nisi explicitis septem octaeteridibus, qui fiunt anni quinquaginta sex. Itaque hac Hebdomade Octaeteridum contenti hactenus esse poterant, donec Hippolytus Episcopus argutiorem, quam expeditiorem periodum commentus est. Vedit ille post duas Octaeteridas, quanvis non eandem feriam, tamen proxime antecedentem succedere. Itaque, exempli gratia, sineomenia, aut cyclus incipiat feria septima, decimus septimus annus incipiet feria antecedenti, hoc est, sexta: tricesimus tertius feria quinta, & sic deinceps; donec septies sexdecim anni explicitur. Praterea a qua feria

PPP 2 - incipit

incipit *cylcus*, ab eadem etiam incipit ultimus annus. Si primus annus, exempli gratia, habeat septimam feriam, sextus decimus eandem obtinebit. Hoc modo ♂ capite, ♀ calce sibi tota similis est periodus ἐκκαθεκτησκήν. Nam series feriarum capitum Z, S, E, Δ, Γ, Β, Α, eadem occurrit in limbo ultimo. Hac ratio fuit, quare ἐκκαθεκτησκήν potius, quam ὄχις τησκήν institueret. quae omnino puerilis est, ut ♂ me diocriter docto paret.

Ἐτοίς Αβασιλείας Αλεξανδρεών εγίνεται ΔΙ ΣΠΑΧΑ Εἰδοῖς Απειλίας, σαββάτῳ, ἐμβολίμων μέσῳ γνομήν. Εσαι Τοῖς ἔτεσιν καθὼς ωτοτελάκη) ἐν τῷ πνακῃ. Εγίνεται δὲ ἐν Τοῖς παρωχησόν, καθὼς σεσημεῖω). Αποινιζεται δὲ δεῦται αὐτὸν ἐμπέσην Κυελαχήν. B

Ἐτοίς Βασιλείας Αλεξανδρεών εγίνεται ΔΙ ΣΠΑΧΑ.) Is est annus Dominicus vulgaris CCXXII, Cyclo Solis VII, Lunæ XIV. Quædam Chronica, & Fasti Consulares initium Imper. Alexandri in annum CCXVIII perperam coniiciunt, quos hæc epoche arguerit. Nam plane Alexander rerum potiri cœpit anno Christi 222, VI Idūm Martij, XXXVIII diebus ante epocham huius Hecædecaeteridos.

Εγίνεται ΔΙ ΣΠΑΧΑ. Dicimus τεστρεοκαθεκάτην, non autem δεκατέτην. Quia ergo quartarius præsit, ideo Δ nota quartarij C prior est, quam nota denarij. Sic etiam in schedio Samaritano ut plurimum minoris numeri nota præposita est notæ maioris numeri, hoc est, Digitus nota Articuli notæ anteponitur. Minores vero numeros in Græca lingua maioribus præponi ab vndenario, ad vicenarium, nemo dubitat: Latinis autem ab vndenario, ad sedenarium, & hinc ad vicenarium, maiores numeros præire: quod in idiomate Italico, Hispanico, & Gallico retinetur. Raro enim aliter usurpant auctores Latinitatis: quod libentius decem & septem, decem & octo, decem & nouem, quam Septemdecim, Octodecim, Nouemdecim dicant: quanquam non nego utrumque usurpari. Ergo ΔI est τεστρεοκαθεκάτην, quasi IΔ foret δεκατέτην. D

ΔI Quartadecima Luna proprie ea est, quæ proxime antecedit plenilunium, hoc est, parasceue Azymorum. Quartadecima Dominus passus, quæ tunc inciderat in feriam sextam. Sequenti die plenilunium & solenne Azymorum fuit. Atquin auctores Canonum Paschalium per quartadecimam ipsum plenilunium intelligunt, quæ tamen potius quintadecima dicenda erat. De hoc non semel diximus.

Eδοῖς

A Eidois Απελίας.) Plenilunium Paschale medium fuit die xiii Aprilis, horis 5. 45'. 28" post meridiem Romæ, feria septima, anno Christi vulgari ccxxii. Quæ per omnia Canoni congruunt.

Ἐγένετο δὲ τοῖς παρωχημόσιν) Promittit non solum in futurum, sed in præteritum Canonis constantiam. Sed quam aiuum eum a regione veri egerit Canon suus, postea dicetur.

Απομνημόσιος δὲ οὗτος.) Απομνημόσιος est soluere iejunium. Clemens lib. v, Canone xix. διπλοῦ ἐπιστρέψει πέμπτης, μέχεται αὐλεκτυοφωνίας διπομνημόσιος ἐπιφωνής μάθει σαββατων. Et de eadem re in eodem libro, Canone xii. διπομνημόσιος δὲ πεντετελεῖται τῇ ἐνδόμητη ἡμέρᾳ, αὐλέκτυοφωνήσαντος. Canones Arabici ad verbum hæc vertentes τὸ διπομνημόσιον

B dicunt لفطر Hesychius: ΑΠΟΝΗΚΤΙΚΑ ΘΑΙ, τὸ διπομνημόσιον εἰπεὶ πεντετελεῖται. Hoc est, soluto iejunio Paschali ad Dominicam resurrectionis peruenire. Hic autem διπομνημόσιος noua locutione est transferre iejunium in sabbatum sequens. Nam quoties terminus incidit in Dominicam, si in illa Dominicâ celebraretur Pascha, antecedente Sabbato iejunandum fuisset ex Canone: qui vetat vlo sabbato iejunare, præter vnum, id est, sabbatum Paschatis. Sed quia in termino Paschali non licet celebrare Pascha cum Tessarescædecatis; ideo ab illo Sabbato, ad sequens traducendum iejunium, & ab ea Dominicâ in proximam. Vnde vocatur hoc διπομνημόσιος, hoc est, tralatio iejunij. Hic est verus huius loci sensus. Nam hic διπομνημόσιος aliter, ac apud Clementem, accipiendum.

Eidois Απελίας σαββατων.) Epochæ Canonis incidit in Sabbathum, ut iam diximus. Sequens annus communis dierum CCCLIII per septenarium diuisus relinquit feriam iv. Ideo secundo anno Laterculi Terminalis Δ nota feriæ quartæ apposita. Tertius annus habet feriam primam, quia duo anni communes, videlicet dies DCCVIII per septem diuisi relinquunt unitatem. Quarto anno post embolismum dies 80 XCVI relinquunt feriam septimam. & sic deinceps.

D Περὶ Κα. Περὶ Κα. Hic annus est bisextilis. Sed quare duæ dies continuæ appositæ sint, A.D.XII, & A.D.XI Kal. Apr. cum in reliquis annis bisextilibus hoc non fiat, caussam communisci non possum. quod mihi mirum videtur, præsertim cum semper litera C assumatur, & ideo XXI Martij, siue XII Kal. Apr. Nam eo anno Terminus notatur feria prima: & est litera Dominicalis C, cyclo Solis IX. Ergo XXI Martij assumitur, non autem XII. Ita in anno XI inuenies. Ita etiam semper in reliquis Heccædecæteridibus: ubi semper XXI, non XX Martij assumitur.

P p p 3 SS.) Hoc

SS.) Hoc est, Bisextum. Nam S, siue ζ , nota senarij quæ veteribus Græcis obtinebat sextum locum in ordine literarum, & Æolibus nota W Teutonici erat, ac Διγαμμα vocabatur, quod ipsis Æolibus F, non ζ formaretur. Cadmus enim litteras gentiles, hoc est, meras Samaritanas, Græcis publicauit. ζ autem Samaritanum est inuersum digamma. Porro has notulas duplices SS, infra θρησκευτής vocat in Laterculo Dominicali.

ΓΕΝΕCΙC XI.) Siue error is fuit fabri sculptoris, siue obsoleuerunt ductus & apices literarum, I perperam pro Y positum. XY igitur, hoc est, Χειρος. Hæc autem omnia, quæ inclusa sunt in cellulis areæ Laterculi, sunt lectiones ex utroque Testamento, quarum usus erat eo tempore in Ecclesia. Sed quædam earum statæ sunt B ex orbe hebdomadum, & eidem diei hebdomadis hærent, aliquando fortasse eidem diei mensis: quædam vagæ pro ratione Terminii. Ut ecce Γένεσις Χειρος quotannis ex primo Matthæi επιστολαινυκτερεύσει, siue θρησκευτής Natalis Christi legebatur mense Pharmuthi, quo tempore quidam natum Dominum putabant, ut scribit Clemens Alexandrinus, qui & alias non paucas veterum opiniones variasque disceptationes de die natalis Dominici recenset.

ΕΖΕΧΙΑC.) Non est stata lectio, sed ad hebdomada Terminii Paschalis pertinet, ex secundo Paralipomenon petita, cap. xxx, de C celebratione ΣΠΡΧΑ.

ΙΩΣΕΙΑC.) Pro Ιωσίᾳ. Et hæc quoque lectio eiusdem argumenti de eadem celebritate, ex eodem libro, cap. xxxv. Eadem extat secundo Regum, cap. xxii, 21.

ΕΖΟΔΟC.) Pro Εζοδῷ. Eiusdem argumenti, causæ celebrationis Pascha. Exodi xii.

ΚΑΤΑ ΔΑΝΙΗΛ.) Lectio ex Danielis ix, aptissima Termino Paschali. Nam & ibi de ieiunio, & de cæde Messiae.

ΕΣΔΡΑ.) Nempe Εσδρᾶ. Puto Esdræ vi, 19, de celebrando Pascha. nisi mauis Nehemiæ ix, propter orationem Nehemiæ conuenientem temporis ieiunij, ut illam superiorem Danielis. Quod facile concesserim, præsertim cum Ecclesia secundum Esdræ vocet, D quem Iudæi Nehemiæ.

ΚΑΙ Ε..: ΕΡΗΜΩ.) Lege Καὶ ἐν ἔρημῳ, Numerorum ix sine ullo dubio, de celebratione solennis Paschalis in deserto Sinai.

ΠΛΑΘΟC XI.) Et hic quoque I perperam pro Y notatum. Legendum enim Πλάθος xy. id est, Χειρος. Est autem stata lectio. Nam xxv Martij quidam veterum Christum passum putabant, inter quos Augustinus.

IHO

A IH̄O XC. Non dubito, quin autor scripscerit IH̄O XC. In se Xeis̄os. Sed difficile est diuinare, quæ sit illa lectio. Nam non paucæ in Euangeliō illo nomine insignitæ sunt. Neque illud liquet, quare tres Lectiones, aut duæ in eadem cellula: nisi id factum ideo, quod Paschales Lectiones cum statis concurrerent. quod non dubito. Quid enim aliud dicere possumus? Sed neque illud scio, quare in anno septimo quartæ ἐκκαθεαστησιον Lectio καὶ Δαυὶλ feria quarta, quæ anno primo secundæ inciderat in sextam: quare item codem anno septimo Lectio In se in IIII, quæ in tertio tertiaræ in feria VI. Nam hic neque εἰμίς temporis, neque Termini ratio locum habet. Item quare Ev̄ ερήμω in primo secundæ, feria VI, cum eadem

B Lectio sit in IIII, anno XII septimi cycli. Quare denique Εξοδος anno penultimo primi cycli, feria tertia, & eadem feria prima, anno X vltimi. Hæc omnia mihi ignota, nisi dicamus tempus vtrunque concurrere, statæ lectionis, & Paschalis; & statas Lectiones mobiliter usurpari, & mobiles stare.

IHC ORC.) Iohannis XIII, sine dubio. Nam si Christus passus XXV Martij, XXII fuit ἡ πέμπτη, qua Agape celebrabatur, hoc est, Τεκμηρίον δεῖπνον, vt vocatur Canone XXIX Patrum in Trullo, & Canone XLI Patrum Carthaginiensium. Hæc autem lectio vocatur In se a præcipuo verbo initij capit is, vt solet. Περὶ ἡ ἑορτῆς τοῦ Πάτρα ὁ In se, Lectio stata est καὶ εἰμία. Eadem repetitur aliena die anno

C septimo quartæ ἐκκαθεαστησιον propter caussam penitus ignotam mihi, cuiusmodi quædam alia in his cellulis.

...I ORC	}	Puto, ειC T O R C M E T A N O I A C ΨΑΛΜΟ R C.
...N I A C		vt METANIA C sit error fabri, pro METANOIA C.
...A L M O R C		cuiusmodi alia errata hic sunt. appellationes autem Psalmorum ex argumento impositas esse, nouum non est, sed vetus.

In Psalmos Hippolytum scripsisse, Hieronymus & Theodoretus testantur: sed vtrum aliquot selectos, quales sunt ὁ μετενοῖας, an totum Psalterium explicauerit, non meminere. Cum autem sermones scripscerit in Psalmos, vt ex Theodoreto colligimus, equidem non dubito, quin in selectos aliquot scripscerit, quales sunt ὁ μετενοῖας & alij. Porro Hippolytum hunc Episcopum quidem nominat Eusebius libro VI, cap. XXII Historiæ Ecclesiasticae, sed cuius virbis Episcopus esset, non addidit. Hieronymus sese quæsisse quidem, sed non inuenisse. Theodoretus in Polymorpho, cum ex eius libris saepius multa testimonia producat, atque Episcopum nominet, virbum ὁ εἰκονοτῆς reticuit. Gelasius Metropoleos Arabum Episcopum vocat, Nicephorus Portuensem. Mirum Hieronymo prisco scriptori atque accurato ignotum fuisse, quod Nicephorum recentissimum

scriptorem non fugerit. Multa igitur huius Hippolyti scripta ab A Eusebio, Hieronymo, Theodoreto, Gelasio recensentur. ex quibus quædam hic habes.

ITACTPIMTHON.) Omnino scripserat auctor, εΙC ΕΝΓΑΣΤΡΙΜΗΘΟΝ, aut, si mauis, ΕΓΓΑCTPIMTHON. Iste Hippolytus raro suscepit integrum librum Scripturæ interpretandum, sed selectum argumentum. Sic supra diximus peculiare opus eis ψαλμούς μεταροῖας scripsisse. Sic scripsit de Anna & Helcana ex primo Samuelis, non in primum Samuelis. Sic de Pythonissa ex eodem libro. Ita etiam proculdubio scripserat eis ἐγκατέλειψεν illam παιδίοντες ἔχοσαν πνεύμα Πάτερον, Actorum xvi. nisi mauis, quæ auctores Ecclesiastici narrant ab eo scripta de Pythonissa, ad hanc potius, quam ad illam B Samuelis referenda esse. quod non inuitus concederim, & quidem puto verius esse.

Τηρεῖ δὲ καὶ Ιωάννην αὐτοὺς οὐ διπλασιανούσεως.) Apologiam ergo scripsit pro Euangelio secundum Ioannem contra Alogianos, qui Euangeliū illud reiiciebant: vnde nomen illis, propter illud, εὐ αἴρειν λόγον. Item scripsit Apologiam pro Apocalypsi, in quam qui olim, & quid dixerint, & scripserint, vide Eusebium. quæ quia nota sunt, & vulgatissima, producere intempestiuum putauimus. Sane de Apocalypsi eum scripsisse testatur & Hieronymus. quod nihil aliud fuisse suspicio est, quam hunc apologeticum libellum.

Περὶ χαρισμάτων.) Et hoc quoque fuit selectum argumentum ex cap. xii. prioris ad Corinthios. ut verum sit, quod diximus, raro integros illum Scripturæ libros, sed eximia quædam ex illis tractasse.

Αποστολικὴ τρόποσις.) Περὶ διπλολικῆς τρόποσις εως vide Irenæum libro iii. cap. ii, & iii. Nam id ipsum argumentum est, quod in suo opere tractabat Hippolytus. Habet & apud Eusebium, Augustinum & alios.

XΡΟΝΙΚΩΝ.) Erratum sculptoris. Nam est Χεονίκον, per ὄ μικρόν.

Περὶ Ἑλλίων.) Ad Gentes, aut in Gentes, ut Clemens, Athenagoras, Iustinus, Minutius Felix, Arnobius, Firmicus, Lactantius, D Cyrilus, & nouissimus omnium iam adulto Christianismo Augustinus.

KAI ПРОС ПАТВНА.) περὶ Πλατωνα scripserat Hippolytus. Nam τὸ περὶ Πλατωνα, quid tractarit, indicat: & notius, quam ut explicetur. περὶ Πλατωνα sic accipiendum, ut περὶ Ἑλλίων, cum contra eorum ritus, & religionem scripserit. sic scripsit contra τὸ περὶ Πλατωνα, καὶ οὐ Παρμενίδα.

Περὶ ο-

A Περὶ τοῦ πατέρος Σεβηστίου.) Scripsit Epistolam ad quandam Reginam, ut refert Theodoretus. Ego non assero hanc esse Seuerinam, quæ illi regina dicitur, sed neque pertendam, si quis ita existimet.

Απόδεξις χερόνων ἐπὶ Πάτρα, ἐπὶ τῷ ἀντίτυπῳ.) Απόδεξις quidem illa periit. Πίναξ autem supereftis, quem in manibus nunc habemus, quem etiam κανόνα vocat Eusebius, qui & Διοδορίων, & κανόνας ita meminit: Καὶ τὸ πᾶν ἐπὶ Πάτρα πεποίηται σύμφωνα. ἐν τῷ τῷ χερόνων αἰαγρεψίῳ ἀκτέριψθε, καὶ πατέρα κανόνα ἐκκαθεκατεπέμψθε πᾶν ἐπὶ Πάτρα πεποίηται ἐπὶ τῷ πατέρῳ ἐτόπῳ. Αλεξανδρός αὐτηρεψίᾳ τοὺς χερόντας πέμψει.

B ΚΑΤΑ ΕΝ ΤΩ ΠΙΝΑΚΙ.) Maluimus legere καὶ vt iam indicauimus, cum aliud sit Διοδορίς, aliud πίναξ. Alioqui suspicari posses auctorem scripsisse, καθάπέτη τῷ πίνακι. Sed, vt dixi, Διοδορίς, & πίναξ longe diuersa: & Διοδορίων manifeste meminit Eusebius, vt iam monuimus.

ΘΔΑΙΙC ΠΑΣΑC ΤΑC) ΘΔΑΙΙC ΠΑΣΑC ΤΑC ΓΡΑΦΑC. Sic Gregorius Nazianzenus quædam Epigrammatia in omnes libros sacros, quæ sunt quasi πέμπται, &, vt vulgo loquuntur, argumenta librorum. Eiusmodi videntur fuisse hæc φάσαι.

C Περὶ θεοῦ ἐπὶ σαρκὸς αἵαστος.) Non dubito, quin Titulus ab ipso auctore ita conceptus fuerit, Περὶ θεοῦ χρήστος, καὶ σαρκὸς αἵαστος. Intelligendum enim de libro de duabus naturis Christi, quem ab Hippolyto conscriptum fuisse, auctor Theodoretus. Præterea separata sunt argumenta, περὶ Θεοῦ Χειρός, item περὶ σαρκὸς αἵαστος. Ideo & duo diuersa opera. Vide Tertullianum de carne Christi, & de Resurrectione.

Περὶ τοῦ αὐτοῦ, καὶ πόθεν τὸ κακόν.) In Florinum presbyterum æqualem illorum temporum, qui Deum mali auctorem faciebat. Ideo excommunicatus a Victore Romano. Auctor Euseb. lib.v.cap. xv. Histor. Eccles. Origenes in libro in Iob, Deum mali auctorem negat, tangens, vt puto, hanc huius Florini hæresin, & cum Hippolyto nostro sentiens:

D Ετικαὶ Αλεξανδρός Καίσαρε οὐδὲν αἴχνη.

Αἱ κυριακαὶ ἐπὶ Πάτρα καὶ ἐτόποι.

Αἱ δὲ τοῦ χριστοῦ θαύματα πέμπονται.

Ετεικαὶ Αλεξανδρός Καίσαρε οὐδὲν αἴχνη.) Eusebius: καὶ πατέρα κανόνα ἐκκαθεκατεπέμψθε πᾶν ἐπὶ Πάτρα πεποίηται ἐπὶ τῷ πατέρῳ ἐτόπῳ Αλεξανδρός αὐτηρεψίᾳ τοὺς χερόντας πέμψει. Mira locutio. ἐπὶ τῷ πατέρῳ ἐτόπῳ, pro, ἐπὶ τῷ πατέρῳ ἐτόπῳ. Ita etiam loquitur lib. iiiii eiusdem operis, cap. xii. ἐπὶ τούτῳ τῷ ἀντίτυπῳ Ιεροσόλυμοις ἐκκλησίας ἐπίκοπτος, οὐ τοῦτο πολλοῖς εἰσήπει.

τούτην τινὰ Βεβονιδόν ἐγκωμίζεται Νάξιος. Hic ἐπὶ Τοῦτῳ dixit pro ἡμῖν A τέττα, nisi mendoſus est Codex. Quare ignoscendum doctissimo scriptori Hieronymo, qui ex Eusebio ad verbum vertens ita scribit: *Rationem Pascha, τὸν temporum, Canonemque scripsit, usque ad primum annum Alexandri Imper. xvi annorum circulum, quam ἔκκαιδεκατημήδα vocant.* Canon enim non in primum annum Imp. Alexandri definit, sed ab eodem incipit. Nam ridiculum est, Canones astronomicos ad epocham usque temporum scribi, potius quam ab epocha. Sed tam falsus est in ea re Hieronymus, quam in iis, quae in Eusebio sequuntur, vertendis. Scribit Eusebius Hippolytum quædam commentatum εἰς Ἑβραϊκὴν, καὶ εἰς τὸ μὲν τῶν Ἑβραϊκῶν. Hieronymus autem nomine τὸν Ἑβραϊκὸν totum librum Pentateuchi, quem B Genesin vocamus, intelligit. Consequenter nomine τὸν μὲν τῶν Ἑβραϊκῶν librum secundum Mosis, hoc est, Exodum. Atqui Ἑβραϊκοὺς scriptores Ecclesiastici id vocant, quod Iudei תְּבוּנָה בְּרִיאָה hoc est, Acta creationis, quæ primo capite Geneseos traduntur: cuius argumenti extant vi libri Ambrosij titulo Hexaemeri. idque opus magna ex parte ex Græcis verbatim transtulit. Quare τὸ μὲν τῶν Ἑβραϊκῶν intelliguntur de Paradiso, de arbore scientiæ, de lapsu hominis, Capite secundo.

Aἰ κυριακαὶ τὸ Πάσχα καὶ ἔτος.) Quemadmodum in altero Laterculo ratio ἔκκαιδεκατημήδα postulat, ut feriarum successio in Termino Paschali a septima feria ad primam progrediatur, sic eadem ratio C exigit, ut in hoc laterculo literæ Dominicales secundum ordinem Alphabeti sese consequantur. Si primus annus primi cycli est F, secundi erit G, tertij A, quarti B: & sic deinceps. Itaque propter hanc argutiam consequentiæ feriarum, ἔκκαιδεκατημήδα potius, quam ὀκτωτημήδα elegit Hippolytus.

Aἰ δὲ τῆς γενετήσεως.) Verbum Criticorum αὐτοκεντεῖν, ταυτοκεντεῖν, ταῦτα σῖζειν, ταῦτα σῖζειν. Intelligit autem notulas ταῦτα, quas miror hic omissas, cum admoneamur etiam huic laterculo appositas fuisse. Nam utique apponendæ erant.

Tὸν δὲ πέδην ἔτος.) Hoc est, δισεκτόν, Bisextum. τὸν enim, aut ταῦτα sunt sex, & ταῦτα sunt δισεκτόν.

Περὶ ταῦτα. Maii. xv.) Res vetustissima, obseruanda in primis. Quoties terminus Paschalis incidit in Sabbathum, fiebat translatio ab eo Sabbatho, in proximum; quod esset proprio Διανοσισμῷ: id est, translatio iejunij a Sabbatho ad Sabbathum. Quare ut hoc casu proprio usurpatur Διανοσισμός, ita impropre, quando terminus incidit in Dominicam: de quo supra. Quoties igitur in hoc Canone Terminus incurrit in Sabbathum, semper octo diebus differtur Pascha: cuius antiqui-

A antiquitatis ut exempla rara sunt, ita rationem eius rei ex Victorino petere possumus: qui in Prologo suæ magnæ periodi ita scribit: *Sin autem die sabbati plenilunium esse contigerit, et consequenti dominico Luna decimaquinta reperiri, eadem hebdomade transmissa, in alterum diem dominicum, id est, Lunam vicefimam secundam, transferri debere Pascha dixerunt, ne minus eiusdem dominici peragendo mysterio destinarent, quam sextamdecimam, nec amplius, quam vicefimam secundam Lunam aliquando reciperent, eligentes potius in Lunam vicefimam secundam diem festi Paschalis extendi, quam dominicam passionem ante Lunam quintamdecimam ullatenus inchoari.* Tam notable monumentum vetustatis non poterat magis idoneum interpretem Bnancisci. Ergo in illa prisca Ecclesia mos erat, nunquam Pascha in xv Nisan celebrare. At posterior Ecclesia post xiv, ad xxii inclusiue rite celebrari posse sciuit. vt apud illum Clementem lib. v. ξ. ἐπιτελοῦντες ἑως εἰκόνος πέμπτης σελήνης, ὅπως μὴ τὸ ἐτέρῳ εῖδομεν δύπτεσθαι τελεταὶ εκάτη σελήνης. & reliqua. Hoc igitur proprie esset λατονισμός, vt diximus, cum terminus incidit in sabbatum, & illo sabbato non ieunatur, sed sequenti. Nullo enim sabbato ieunabatur, præterquam illo, quod resurrectionis dominicam antecedit. Clemens lib. vi. κβ. cv. Ἡ μόνον σάββατον ώμην φυλακτέον τὸ ὄλωτό δικαιοπότερον τοῦ Σταυροῦ, ὅπερι μηδεν περιστάκειν, αλλ' όχι ἐοταῦτον. & Canon nomine apostolorum: εἴπεις κληρονόμος διερεθεὶς τῇ ἀγίᾳ κυριακῇ μετάδουν, η τῷ σαββατῷ, Κπλῶ Σὲ ἐνός, η μόνη, καταρειδώ. Ergo cognitionem huius vetustæ rei Hippolyto nostro vni acceptam referimus. Quod autem Pascha nunciam xv Luna celebraretur, habemus illustre exemplum in libro Gregorij Turonensis, anno Christi 588, cyclo Solis ix, Lunæ xix, in quo terminus fuit xvii Aprilis, sabbato. Pascha non est celebratum xviii, in xv Luna, sed xxiiii in xxii Luna. Profecto ille locus Gregorij vel doctissimis facessere negotium possit absque huius antiquitatis cognitione, de qua nulli recentiorum ne suboluisse quidem puto. Hoc siebat, ne solennitas Christiana cum Iudaica concurreret.

LATER.

L A T E R C V L V S T E R M I N A L I S.

	A	B	C	D	E	F	G
1	13 A	14 13 A	11 16 A	8 19 A	5 13 M	2 16 M	18 30 M
2	2 A	15 2 A	12 5 A	9 8 A	6 11 A	3 14 A	19 18 A
3	21 M	16 22 M	13 25 M	10 28 M	7 31 M	4 3 A	1 6 A
4	9 A	17 10 A	14 13 A	11 16 A	8 19 A	5 23 M	2 26 M
5	29 M	18 30 M	15 2 A	12 5 A	9 8 A	6 11 A	3 14 A
6	18 M	19 18 A	16 22 M	13 25 M	10 28 M	7 31 M	4 3 A
7	5 A	1 6 A	17 10 A	14 13 A	11 16 A	8 19 A	5 23 M
8	25 M	2 26 M	18 30 M	15 2 A	12 5 A	9 8 A	6 11 A
9	13 A	3 14 A	19 18 A	16 22 M	13 25 M	10 28 M	7 31 M
10	2 A	4 3 A	1 6 A	17 10 A	14 13 A	11 16 A	8 19 A
11	21 M	5 23 M	2 26 M	18 30 M	15 2 A	12 5 A	9 8 A
12	9 A	6 11 A	3 14 A	19 18 A	16 22 M	13 25 M	10 28 M
13	29 M	7 31 M	4 3 A	1 6 A	17 10 A	14 13 A	1 16 A
14	18 M	8 19 A	5 23 M	2 26 M	18 30 M	15 2 A	12 5 A
15	5 A	9 8 A	6 11 A	3 14 A	19 18 A	16 22 M	1 3 25 M
16	25 M	10 28 M	7 31 M	4 3 A	1 6 A	17 10 A	14 13 A
							1 16 A

L A T E R C V L V S D O M I N I C A L I S.

I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.
1 F	21 A 21 A	G 15 A 22 A	A 16 A 23 A	B 17 A 27 M	C 18 A 28 M	D 19 A 5 A
2 E	6 A 6 A	F 7 A 7 A	G 8 A 15 A	A 9 A 16 A	B 10 A 17 A	C 4 A 25 A
3 DC	28 M 28 M	ED 29 M 29 M	FE 23 M 31 M	GF 24 M 7 A	AG 25 M 8 A	BA 26 M 9 A
4 B	17 A 17 A	C 11 A 8 A	D 12 A 23 A	E 13 A 20 A	F 14 A 24 M	G 15 A 1 A
5 A	2 A 2 A	B 3 A 3 A	C 4 A 11 A	D 5 A 12 A	E 6 A 13 A	F 31 M 21 A
6 G	25 M 22 A	A 26 M 26 M	B 20 M 27 M	C 21 M 4 A	D 22 M 5 A	E 23 M 6 A
7 F	E 13 A 13 A	GF 7 A 14 A	AG 8 A 15 A	BA 9 A 23 A	CB 10 A 24 A	DC 11 A 28 M
8 D	29 M 29 M	E 30 M 6 A	F 31 M 7 A	G 1 A 8 A	A 2 A 9 A	B 27 M 17 A
9 C	18 A 18 A	D 19 A 19 A	E 20 A 23 M	F 21 A 31 M	G 15 A 1 A	A 16 A 2 A
10 B	10 A 10 A	C 4 A 11 A	D 5 A 12 A	E 6 A 20 A	F 7 A 21 A	G 8 A 22 A
11 AG	25 M 25 M	BA 26 M 2 A	CB 27 M 3 A	DC 28 M 4 A	ED 29 M 12 A	FE 23 M 13 A
12 F	14 A 14 A	G 15 A 15 A	A 15 A 23 A	B 17 A 27 M	C 11 A 28 M	D 12 A 5 A
13 E	6 A 6 A	F 31 M 7 A	G 1 A 8 A	A 2 A 16 A	B 3 A 17 A	C 4 A 18 A
14 D	22 M 26 A	E 23 M 30 M	F 24 M 31 M	G 25 M 1 A	A 26 M 9 A	B 20 M 10 A
15 CB	10 A 10 A	DC 11 A 18 A	ED 12 A 19 A	FE 13 A 20 A	GF 7 A 24 M	AG 8 A 1 A
16 A	2 A 2 A	B 27 M 3 A	C 28 M 4 A	D 29 M 12 A	E 30 M 13 A	F 31 M 14 A
						G 1 A 22 A

Pulcherrimum igitur est hoc sanctæ vetustatis pignus, in quo operam non lusimus, cum ex illo didicerimus, quæ aliunde non poteramus. Quam vitiosa autem sit ratio octaeteridis, ex iis, quæ subicimus, cognoscere potes. Primum enim posuimus Laterculum Terminalē, cuius octo columnæ : prima continet terminum Paschalē totius Heccædecaeteridos Hippolytæ, quomodo Græce in lapi de concepta est. Reliquæ septem columnæ constant binis versibus. Prior versus continet numerum aureum, alter verum terminum Paschalē illius sæculi vno die seriore, quam Dionysianum. Nam Terminus primi anni ponitur ab ipso Hippolyto **xiiii Aprilis**, recte, qui a Dionysio **xii eiusdem**. In hoc Laterculo Terminali vides vi tium Heccædecaeteridos, ex collatione enneadecaeteridos. Mira enim est discrepantia : quod & puero patet, & Laterculum ipsum loquitur.

Aloquitur. Præterea in sexto anno Terminus ponitur in 18 Martij, quatuor diebus ante æquinoctium illius sæculi, quod erat in xxii Martij, neque tacuit ille, qui nomine Clementis Canones scripsit libro v. Ι. υμεῖς δὲ φυλάσσετε ἀχειρέως τὸν ἰούπερον προπλῶ τὸ εὐρὺν ὥρας, ἦν γίνεται διάλεξαὶ τοῦ εἰκότος διώδειαν μηνὸς, ὃς ἐστὶ Δύσηρος. At sæculo Apostolorum erat τοῖμον τοῦ εἰκότος. Sequitur Laterculus Dominicalis septem Columnarum singulæ trinum versuum. In primo versu litera Dominicalis. In secundo Dominica Paschalis Hippolyti, quod in fronte litera H notat. In tertio Dominica Paschalis recta, quod litera frontalis R indicat. Discrepantia utriusque ut summa, ita manifesta. neque opus est indice. Sed quæ de vitio Octaeteridos dici potuerunt, plene satisfecimus libro secundo. Nam ibi de Octaeteride Christiana agitur ex Epiphanio: quam duplicitam Hippolytus putauit conuenire rectæ rationi. In Laterculo Dominicali Græco fraus est a sculptore, siue quadratario. In secunda Heccædecaeteride anno nono vitiose sculptum ΗΓ. ΚΑ. ΜΑΡ. Legendum ΗΙΓ. ΚΑ.ΜΑΙ.

In ultimo anno tertiaz pro ΗΘ. ΚΑ. Lege: ΗΕ. ΚΑ. Et fortasse ita sculptum est, sed male a legentibus exceptum. Nam Θ cum e magnam affinitatem habet. Anno viii sextæ vitium ab auctore, non a quadratario. ΗΣ.ΕΙ.ΑΠ. Erit hallucinatio. Terminus Paschalis positus est in xxv Martij, ut est in laterculo Terminali. Litera Dominicalis erat B. Ergo xxvii Martij Pascha statuendum. Pro s. ei. Legendum

Cs. ΚΑ. In sequenti anno vitium a quadratario ΗΙ. ΚΑΛ.ΜΑΡ. Legendum enim ΜΑΙ. In penultimo anno eiusdem ΗΓ.ΕΙ.ΑΠ. Lege ΗΣ.ΕΙ. ΑΠ. In hac autem octaeteride non raro Pascha contingit ante æquinoctium: quod vitium postea correctum a Dionysio Episcopo, cuius Epistolæ meminit Eusebius: Καὶ ἡ κανόνας ἀντέθεται ὁ Χαρτελέως, ὅπου μὴ ἀλλού ἡ Χεὶ τὸν ἱερὸν ἰούπερον προστίχον τὸν Πάσχα ἰούπερον ἐπιελέων παρεστήματος, nimirum secundum Canonem: εἴπεις πρεσβύτερος ἡ διάκονος τὸν αγιόν Πάσχα ἡμέραν περὶ τὸ εὐρὺν ἰούπερον μὲν Ιαδαῖον ἐπιελέσθ, καθαγητῶ. Sed cum octaeteridum, & cyclorum & periodorum Paschalium modus non esset, decretū Concilio Carthaginensi, ut Pascha indiceretur a metropolitano. Canon xxxiv, lxxiv.

Didque μὴ Καὶ σενὸς χρόνος διασῆμαν, sed longe ante. Quare & idem sancitur Concilio Braccariensi secundo: ut superuenturi ipsius anni Pascha quo Kalendarum die, vel quora Luna debeat suscipi, a Metropolitano Episcopo intimetur: quod ceteri Episcopi, vel reliquus Clerus breuiculio subnotantes unusquisque in sua Ecclesia, adueniente natalis Domini die, post Evangelicam lectionem populo annuncient. In Concilio Autissiodorensi, Canone ii: Ut omnes presbyteri ante Epiphaniam missos suos dirigant, qui eis de principio quadragesima nuncient, εἰς in ipsa

Qqq Epiph-

Epiphania ad populum indicent. Idem Canone IIII Concilij IIII To- A
letani. Sed cum etiam in prouinciis & Metropolibus oriretur dubi-
tatio de Pascha, ultimum perfugium erat Ecclesia Alexandrina. Leo
Papa LXII Epistola ad Martianum Aug. studuereque sancti Patres
occasionem huius erroris auferre, omnem hanc curam Alexandrino
Episcopo delegantes: quoniam apud Aegyptios huius supputationis an-
tiquitus tradita esse videbatur peritia, per quam qui annis singulis
dies predictæ solennitatis eveniret, sed Apostolica indicaretur: ut hu-
ijs scripti ad longinquiores Ecclesias indicium generaliter percurreret.

Inde Cyrillus Alexandrinæ urbis Episcopus ad Africanam synodum
 ita scribit: Περὶ δὲ τῆς Πάσχας, ὡς ἐγράψατε, αὐτοῖς λογίῳ ὑμῖν τῇ περὶ δέ-
 χα ἐπὶ τὰ λαλῶντα Μαῖων ἡμᾶς ἐπιελέγοντας τῇ ὑπόστασε χορδήν Ἰωάννιν. B

Η ΤΠΟΓΡΑΦΗ. Ο. ΘΕΟC. ΚΑΙ Ο. ΚΤΡΙΟC. ΗΜΩΝ. ΤΗΝ
 ΑΓΙΑΝ. ΣΤΝΟΔΟΝ. ΦΤΛΑΞΑΙ. ΟΠΕΡ. ΕΤΧΟΜΕΘΑ. ΤΙΜΙΩΤΑΤΟΙ.
 ΑΔΕΛΦΟΙ Annus ille, quo scribebat, erat CCCXXII Christi, ut
 hodie putamus. Sequenti anno CCCXXIII Pascha diuinorum ce-
 lebratum xv Aprilis, cyclo Solis XII, Lunæ vi. Sed ad Gallos
 nescio an hæ Octaeterides, & ἐκκαιδεκατημέδες peruererint. Certe
 eos cyclo magno Victoris etiam infra tempora Caroli Magni vsos
 constat. In Concilio IIII Aurelianensi, Canone primo ita decretum
 fuit: Placuit itaque, Deo propitio, ut sanctum Pascha secundum La-
 terculum Victoris (Victoris) ab omnibus Sacerdotibus uno tempore cele-
 bretur. qua festivitas singulis Epiphaniorum diebus in Ecclesia populis C
 denuncetur. Atque ut vno verbo dicam, vereor, ut illa Heccæde-
 caeteris Hippolytea vnquam recepta fuerit, cum tot absurdæ in il-
 la relictæ sint. Nam alioquin octaeterides Paschales fuisse nouimus
 ex Epistola Dionysij Episcopi, de qua supra, & ex Epiphanio, e-
 iusque rationes libro secundo discussimus. Quare vero periodus
 Dionysiana Victorianam in Gallia excludere non potuerit, nescio.
 vt neque causas scimus periodi cuiusdam Paschalis, quam in Pe-
 trocoriis vidimus vna cum C.V.P. Pithœo nostro, anno 1583. Au-
 gustæ Vesunnae Petrocoriorum vetustissimum splendorem testantur
 adhuc eximiæ priscorum monumentorum reliquæ, Inscriptiones,
 Amphitheatrum, Turris admirandi operis, quæ sola retinet nomen D
 Vesunnae. Tam claræ vrbi multum quidem nocuit tempus, sed
 longe magis superiorum bellorum ciuilium licentia deformata fuit.
 Nam & Episcopium, quod amplissimum erat, & Basilica Stephani
 euersa sunt. In ea Basilica, in dextro latere Altaris maioris inscul-
 ptæ erant Dominicæ Paschales litera meliore, quam vt longe in-
 fra tempora Iustiniani descriptæ videantur. Titulus ita conceptus est:
HOC EST PASCHA SINE TERMINO ET NUMERO CVM FINIE-

A FINIERIT A CAPITE REINCIPE MARCIVS XXIIII
 AP: XII| AP: IIII| AP: XXIIII| ... III| MP XXXI| AP. XX| & ita
 deinceps. In fine autem, MR. XXVII. AP. XVI| MP. XXXI| AP. XX.
 Et mediocriter docto paret initium esse a cyclo Paschali Dionysiano
 XVI, Solari XXIIII. Quare incipit aut ab anno Christi XV, aut
 547. Definit autem in anno CV, vel 637. cyclo Paschali XI, So-
 lari secundo. Interuallum, anni XC. Sed videntur deesse aliquot
 Dominicæ, non tamen, ut multo longior concepta periodus fue-
 rit. Quare suspicor fuisse tantum periodum Cyrilli, aut Theophili
 annorum XC V. Quod autem dicit, *Hoc est, Pascha sine Termino &*
 numero, intellige, in eo Laterculo Dominicas tantum Paschales com-
 prehendi, nulla mentione Termini Paschalis, & numeri aurei: quod
 quidem verum est, & res ipsa indicat.

Qqq 2

ΨΗΦΙΣ

**ΤΗΦΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΤΟΥ
ΗΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΕΛΗΝΗΣ ΕΤΩΝ
ΕΚ ΤΩΝ ΜΑΞΙΜΟΥ ΤΟΥ
ΜΟΝΑΧΟΥ.**

Ο Αεθμός ἐτούτῳ δόποι Αδάμ μέχρι τὸν ὀκτώβηστον ἡδὲ ἡδὲ τὸν βασιλεῖας Ηρακλείας δύσεσσατε τὸν βασιλέων, καὶ τοῦ σκηλητοσικλείου τοῦ πυρφόρου σελήνης τὸν γῆραν εἰς τὴν μεριζόμενην ωώσκε) τὸν οὐλίας ἔτος, καὶ πάλιν εἰς τὸν, τοῦ τοῦ σελήνης.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ ΕΠΑΚΤΩΝ.

Ἐπακτιαὶ οὐλίας εἰσὶν οὐδεὶς μίδιν ἐδόμαδικὴ ημέρα τὸν περίπτην τὸν Απριλίαν μενός. αὐτοῦ, φέρεται εἰπεῖν, ότι παρόντι ἐτούτῳ, οὐδεὶς μίδιν ἐδόμαδικὴ ημέρα, αἴφεται οὐδὲ τὸν περίπτην τὸν Απριλίαν μενός, ἐτούτῳ δὲ τὸν ἐδόμαδικὸν, τούτῳ οὐδὲ τὸν περίπτην τὸν Απριλίαν οὐλίας Μαρτίου.

ΠΟΙΑ ΤΩΝ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ ΕΤΩΝ ΑΝΕΠΑΚΤΑ ΤΤΓΧΑΝΕΙ.

Ανέπακτα οὐλίας ἔτη τοῦ τοῦ περίπτην τὸν Απριλίαν μενός δόποι κυριακῆς διχομήνης ἔχοντα.

ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΘΕΤΩΝ ΗΜΕΡΩΝ.

Προθεταὶ ημέραι, αἱ λογιαὶ τοῦ δόποι μενοῦ περίπτην τὸν Δεκεμβρίου, τοῦ ξυμπασῶν (μοδὸν διεθμοὺς ζεῦν, τοῦ εἰς τὸν μεγαλεισμὸν. δόποι δὲ τὸν περίπτην τὸν Δεκεμβρίου τοῦ απασῶν ὅμοιοι ζεῦν).

C

ΤΙΣ Η ΕΝΝΕΑΔΕΚΑΕΤΗΡΙΣ ΤΗΣ ΣΕΛΗΝΗΣ.

Εννεαδεκαεπτηρίς, ἐτούτης κύκλου τοῦ σεληνιαίκης, καὶ μενοῦ τὸν περίπτην τοῦ αὐτοῦ λαμβάνοντας τοῦ τοῦ περίπτην τὸν Μαρτίου μενός εἰκάδη τούτη καὶ τοῦ τελούλαιον, τούτῳ τοῦ σεληνιαίκητον, τέλος δεχόμενος καὶ τοῦ τοῦ αὐτοῦ μενοῦ εἰκάδα διδύλεργην.

ΠΕΡΙ ΤΠΟΤΟΜΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΤΤΕΤΟΥΣΗΣ ΗΜΕΡΑΣ
Οὐδὲποτε τὸ σεληνίνης.

Τυπούρη τοῦ ημέρας, ἐτούτης τοῦ μενοῦ ημέρας περιπλάνηστος τοῦ τελούλαιον ἐτούτῳ τοῦ σεληνιαίκητον τοῦ περίπτην τοῦ τελούλαιον ἔτος γίνεται) σελήνη τοῦ ημερῶν μόνον.

D

ΠΕΡΙ ΕΜΒΟΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΜΒΟΛΙΜΩΝ ΜΗΝΩΝ.

Εμβολισμός, ἐτούτης αὐτοπλήρωσις τὸν σεληνιαίκην ἔτοις οὐτερίσεως τοῦ καὶ τοῦ τοῦ ημερῶν ηλιακήν οὐτερογχήν συμβαντός, διατάξια τοιαχον θημέρων εμβολίμων μενοῦ γνομήρη, οὐτε τοῦ τοῦ σελήνης ἔτη περίπτην τοῦ τοῦ ηλίας αὐτοληπτῶς ἔχειν, καὶ ισαριθμεῖται τοῦ ηλιακῆς αἵναι τὰς ημέρας, τοῦ εἶναι τοῦτος μὴ μόνον σψήστη, αὐτοῦ καὶ σελήνης.

ΠΕΡΙ

A

ΠΕΡΙ ΠΑΣΚΑΛΙΟΥ ΜΗΝΟΣ

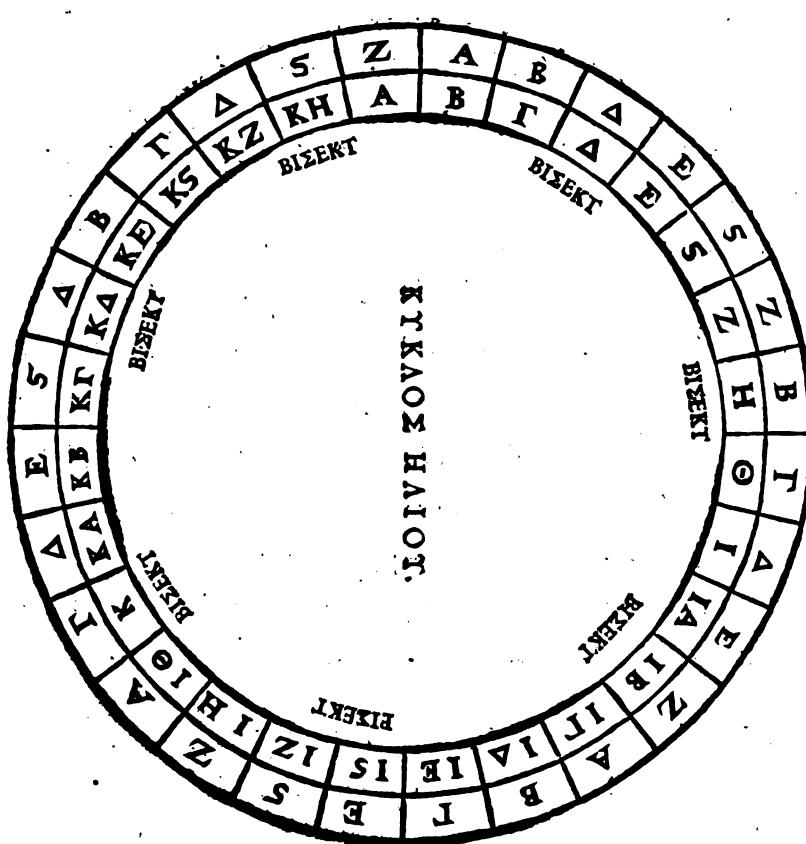
Παραχάλινο^Θ μέσον, ἐστὶν οὐ εἴσω ξανθός ταῖς τῷ οὐλῶν τῷ σελήνης ἐπὶ μὲν νεομηνίας
κεκτημένο^Θ, τὸν δέχεται μὲν ἔχων καὶ τὸν δέχεται Μαρτίς μενὸς οὐδ' οὐδ' αὐτός, τὸ
ἔτελος καὶ τὸν Απριλίου έτοντον τὸν πέρσην καὶ οὐ τῷ τεσσαρεοκαυδένε-
ταινον μέσον καὶ τὸν εἰκάστα περιττόν δέχεται λαμβανόν, τὸ
τέλος ἔχει καὶ τὸν δέχεται Απριλίου ίδιον. Πέρησες καὶ τὸ καλιώρεγόν νεομηνίας τὸ έκκαιοδέ-
κατοντα εἶτας τὸ σύνεστακαυδένεταινο^Θ, τὸ δέ τοι αινιώρεγόν νεομηνίας καὶ τεσσαρεοκαυδέ-
κατοντας τὸ οὐδέσσον.

ΓΕΡΙ ΤΠΕΡΒΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ ΠΑΣΧΑ

Τηρέζος οὐ νομίζει πάχα, ἐστὶν οὐέρθεοις ἐπὶ δὲ οὐμερῶν διὰ τὸν τοῦ κυριακῆς βέβητο τεαγαρεοκαμδεκαλαῖας ὅμοις συνειστον. οὐ θέμις οὐδὲ τὸν τοῦ εἰκόνα πρώτην οὐερδιαβήναι, οὐτε τὸν τοῦ οὐοκατεστίναι.

ΠΕΡΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΑΝΑΣΤΑ-
ΞΙΜΟΤ ΠΑΣΧΑ.

Κανονικὸς τὸ τελεῖν τοῦ αἰαστού μιχάστηρίς πάχα, ἐστὶ δειπνὸς ἡμέρων λέπτο εἰκαστὸς θεοῦ Μαρτίου, μέχρι εἰκαστὸς πέμπτης Απριλίου. ή ὃ συνέμπιντος τοῦ κατὰ Χειρὸν πέποντος θεοῦ Εργασίου διαβαίλλεται πάχα, ὅμοιας καὶ της προέμπιντος.

Qqq 3

HME

A	B	G	Δ	E	Σ	Z	Σ	E	Δ	G	B	A		
Σελήνης έπος	Εποκή	Χριστιαν.	Mήνες φεβρ.	Πεσταις	Πρωθεται.	Προδεται.	Πεσταις	Mήνες φεβρ.	Πρωθεται.	Προδεται.	Μήνες φεβρ.	Σελήνης έπος		
Ημέρας έργων.														
Εμβολ.	I	Θ	K	Z	ΦΕΒΡ	H	Δ		E	ΑΠΡΙΛ	Σ	ΚΕ	ΣΕΠΤ	A
	A	Θ	I	ΑΝΟΤ	ΚΗ	A		Δ	ΚΕ	ΜΑΡΤ	Σ	ΙΔ	ΣΕΠΤ	B
	B	K	ΦΕΒΡ	I	Σ	A		I	Γ	ΑΠΡΙΛ	A	Γ	ΟΚΤΩ	Γ
Εμβολ.	Γ	Α	ΦΕΒΡ	E	Δ			V	ΑΠΡΙΛ		Σ	ΚΒ	ΣΕΠΤ	Δ
	D	I	ΒΙΑΝΟΤ	Κ	Ε	L		Δ	ΚΒ	ΜΑΡΤ	Σ	ΙΛ	ΣΕΠΤ	E
	E	K	ΦΕΒΡ	I	Γ	Δ		I	ΑΠΡΙΛ	Σ	ΙΛ	ΣΕΠΤ	Σ	
Εμβολ.	Σ	Δ	ΦΕΒΡ	V	Δ			Δ	Λ	ΜΑΡΤ	Σ	ΙΘ	ΣΕΠΤ	Z
	Z	I	E	ΦΕΒΡ	Κ	Δ		I	Η	ΑΠΡΙΛ	A	Η	ΟΚΤΩ	Η
Εμβολ.	H	K	Σ	ΦΕΒΡ	I	Δ		Z	ΑΠΡΙΛ	Σ	ΚΖ	ΣΕΠΤ	Θ	
	Θ	Z	IΑΝΟΤ	Λ	Α			Δ	ΚΖ	ΜΑΡΤ	Σ	ΙΣ	ΣΕΠΤ	I
	I	I	Η	ΦΕΒΡ	Ρ	Η	Δ	I	Ε	ΑΠΡΙΛ	A	Ε	ΟΚΤΩ	I
Εμβολ.	I	Α	ΚΘ	ΦΕΒΡ	Z	Δ		Δ	ΑΠΡΙΛ	Σ	ΚΔ	ΣΕΠΤ	I	
	I	B	I	IΑΝΟΤ	K	Z	Δ	Δ	ΚΔ	ΜΑΡΤ	Σ	ΙΓ	ΣΕΠΤ	I
	I	Γ	Κ	Α	ΦΕΒΡ	I	Ε	I	Β	ΑΠΡΙΛ	A	Β	ΟΚΤΩ	I
Εμβολ.	I	Δ	Β	ΦΕΒΡ	Δ	Δ		A	ΑΠΡΙΛ	Σ	ΚΑ	ΣΕΠΤ	I	
	I	E	I	ΓΙΑΝΟΤ	K	Δ	Δ	Δ	ΚΑ	ΜΑΡΤ	Σ	Ι	ΣΕΠΤ	I
	I	Σ	Κ	Δ	ΦΕΒΡ	I	Β	Θ	ΑΠΡΙΛ	Σ	ΚΘ	ΣΕΠΤ	I	
Εμβολ.	I	Z	E	ΦΕΒΡ	A	Δ		Δ	ΚΘ	ΜΑΡΤ	Σ	ΙΗ	ΣΕΠΤ	I
	I	H	I	ΦΕΒΡ	K	Δ		I	Z	ΑΠΡΙΛ	A	IΘ	ΟΚΤΩ	I

ΨΗΦΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙ-
ΜΟΥ ΕΟΡΤΗΣ.

Κορίτσι τὸ ἔτος τὸ σελίνιος, καὶ Τόπος ὁ οὐλίας ἡτοῖς ζητηθεὶς, φέρει εἰπεῖν, ότι πάσοντα δότο Λαζαρίου ἡτοῖς σελίνιος πεντεκαρδέατον, Τόπος ὁ οὐλίας πεντεκαρδέατον. Καὶ ἐν δεξερᾷ κανονίᾳ τῷ πεντεκαρδέατῳ κατ' αὐτὸν οὐλίας τὸ σελίνιος θεωρεῖται τὸν Ρωμαϊκὸν μῆνα, ὃς ὅτι πάντας ἡτοῖς ἐστὶν ἡ ΙΔΑΙΩΝ πεντεκαρδέατος λέγεται σὺν Νισαῖ. Εμβαλλεῖται τῇ ποσιαίᾳ τὰς ἀπαχλαῖς οὐλιακὰς ἔτοις ψυστῶτας, πηγαὶ δὲ πεντεκαρδέατοι δέρματα γάστρας, οἵ κατωφθάσαντας πεντεκαρδέατοι οὐλιακὰς ἔτοις συντάχτηται τὸ πεντεκαρδέατος καταγεγραμμένας. σωμάτιον) οὐμέρου ή. Εργαλεῖται τὸ ζ. Η λασπή γουΐς ἐστὶν ἡ κυριακὴ πεντεκαρδέατη φέδομαδική. Καὶ διὰ τούτων συναίσθιον οὐλίας ΙΔΑΙΩΝ φέντες, καὶ τὸ κυριακῆς, οὐμέρις (4) καὶ χαρεῖν σὺν αἴγαροις εἰλικρινεῖς Τόπος Χειρού τὸν Θεὸν οὐμέριμνος ηξιωμάτων Παράχα τελεῖν, εἰς τὸν αἴγαρον οὐλίας ηξιωμάτων κυριακῆς τούτων ἑστέλεσμον τὸ αἴγαροσεως τελεῖν.

ΨΗΦΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΔΕΚΑΤΗΣ ΤΟΥ
ΕΒΔΟΜΟΥ ΜΗΝΟΥ.

Ἐν διδύλεω δὲ κανονίς μετέπειτα σελιδώφ τούτῳ περιβάν κατ' θύραν δὲ Ρωμαικήν μηνὸς, δὲ Σεπτεμβερίου, τὴν ποσταῖσιν ἀπό τοῦ πατρικοῦ μηνὸς ἐν τοῖς σεληνικοῖς εἰκοστήν πεντήκουντα δέκα τρισάριθμοι. οὐ πάντες δέσποινται αἱ τοῦ πατρὸς

Ecclesiasticus

Α Εβδομάδας όντως στη λεγομένω τη σελήνης εί. Εμβαλλε δὴ τὰς καρδιακές μύριας αὐτῇ στη σπειρικῇ τὰς πένθοσθεῖας σ' τὸν δρειμόν γόστας, καὶ τὰς τέλιακες ἔστις ἐπακτίλας ζ., καὶ διπλὰ σωματομέριών πασῶν λαί ἔκβαλλε ζ. Λοιπὴ ἐστὶν οὐ σ' τῷ ἑδομάδι θηρέου. Φαρμῷ δὲ τῷ δεκάτῳ τέλος ἑδομόρια μίσθια καρδιοκόλπια εἶναι δὲ τῷ παρόντι ἐτό.

ΨΗΦΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΝΗΣΤΕΙΩΝ
ΠΑΡΕΙΣΒΑΣΕΩΣ.

Κατ' αὐτὸν οὐχὶ τὸν δέξιον κανονίῳ περιγράμματι εἴ τοι τὸ σελήνιν σκόπελον τὸν περιγράμματον ιδεῖς ἔτος ἐν τῷ δικανίῳ μωροῦ ποτού γραμμάτων εἴσαις δεῖ ή προτείσθατος τῷ μὲν θερινῷ μηδεὶς τελεῖ^τ). Καὶ τὴν τὸν περιγράμματος Φεβρουαρίου μηνὸς ποταμία^τ; Βλέγω δὴ τῇ φύᾳ, ἐμβαλλε τὰς πλησίον αὐτῷ σὺν σπελαχώ τελαγράμματας φύοντας τὰς ημέρας, καὶ τὰς ηλιακὰς ἐπαντίλας ζῶμε. Αναλυτας τοις ἀπαντούσιοι δέκα τὸν δρεπτιμόν οὐτοῖς ζεῖ^τ, σὺν τῷ δόποιμπλόσιοι μαῖς ημέρας, γκωνίες, οἵπιοι ή κυρεα-κὴ ημέρας ζῶμε τῇ προτείσθατος σκανδιλῇ. Καὶ περέθεσίς γένεται^τ εἰς τὸν ἐπιχόσιον αὐλαν κυριακήν^τ, τὸν τὸν Φεβρουαρίου εὐδικάτην, οὐδὲ οὐ σελήνην εἴτε ή δύο-κυριακήν^τ οὐδὲ τελεῖ^τ).

ΜΕΘΟΔΟΣ ΤΩΝ ΤΗΣ ΣΕΛΗΝΗΣ ΕΠΑΚΤΩΝ.

Δεῖ τὸν ἀντιστρόφον ἔτος τὸν κανελένθατην οὐδὲν πλάσαισαν, ἐπειδὴ τὰς δύο πολλαπλασιασμένα συναγομένα τημέρας ποιῆσαι τοῦτο δύο. οὐ πάντα τὸ σελήνινον ἔτος τὸ μόνας ἔχει τὰς ἐπακίδας. Καὶ τὰς λοιπὰς εἰς λίγο μερίσαν. αἱ δύο δύο μερισμένα διπολιζόσαι καρδιῶν) εἰς ἐπακίδας δύο ἀντιστρόφους τὸ σελήνινον ἔτος.

ΠΕΡΙ ΠΟΣΤΙΑΙΑΣ ΤΗΣ ΣΕΛΙΝΗΣ.

Ταῖς ὅλαις ἡμέραις δύπτ. τὸ πεσθῆντος οὐ Απειλής μέχει τὸ ποσταύεις οὐ ζητημένης μὲν ὅτι σωστὸς θροίζομέναις ἐμέσαλλε τὰς τὸ σελήνης ἐπακήλας. Καὶ τὰς ὅλας εἰς καθὸ ἡμέρου μέρεγε. Τὸ δύπτεμένον ἐστὶν η ποσταύεις τὸ σελήνης.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΓΕΡΙ ΤΩΝ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ
καὶ τῆς σελήνης ἐπάκτων.

Η ποσιαία της σελήνης στην τριάντα πέμπτη η Μαρτίου μεωρός ταύτης διατηρείται στην ουρανοκόσμο καθώς αποτελεί την πρώτη πλανήτη που περιβαλλέται από την έντονη φωτισμό της ήλιου.

ΨΗΦΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΠΟ ΔΙΟΚΛΗΤΙΑΝΟΥ ΕΤΩΝ.

Τα δύο Διοκληπιδιών ἐπι μέχει τὸ παρόντος τεσσαροκαιδεκάτης ἴνδικτιώνθ,
ἔτεις λαὶ Ηρακλείας τῷ θεοτεῖεσάτου ἡμέρᾳ Βασιλέως εἰσὶ τοῦ. Ψηφίζοντο δὲ τοῖν
τὸν τρόπον. εἰς καὶ τὸ ἴνδικτιώνθ πολλαπλασιάζομεν ἐπι. καὶ Τούτοις ἐμ-
βάλλομεν καθολικὰ οὐ καὶ τοῦ ἐπι τὸ ἀνισαρμόνιον ἴνδικτιώνθ. εἰ δὲ οὐ συνεώσα-
πηγρωθῆ πεντεκαιδεκάτης, οὐ εἴκοσι καὶ τοῖν τὸν πολλαπλασισμὸν δέου ποιεῖ.

ζτω ἐν εἴκοσι καὶ τέσσαρος τὸ μετ' ἀκείνην συμπλεγμάτων. Καὶ αὐτῶς καθ' ἑκάστην Α πεντεκαιδέκατην δὲ περιθέτων τὸ πρᾶτον αὐτῆς ως τελελεσμάτων ἂν δημοπρεψεῖται λαοῖς ἔτος χρὴ ποιεῖσθαι τὸν πολλαπλασιασμὸν, ἐν τέλεσι δηλαδὴ πιθείταις Καὶ οὐ καθολικά. δι' ὃν δὲ μέχεται νεῦ δύτο Διοκληπιδεῦ τῷ εἰδότῳ ἐξαριθμοῖς διδιάγνωστος. ἐσαὶ τοῖς ἀντιγράφοις. αὐτοὶ γνώνται τοὺς ἔτη μεριζόντες εἰς τὸν ιθ' Τὸν σάκαρον τὸ σελήνης καὶ τῷ παλιμπανομήνων γενώσκομεν.

ΨΗΦΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΟΣΤΙΑΙΑΣ ΤΗΣ ΣΕΛΗΝΗΣ
σύμποντις Αἰγυπτίοις.

Κροτίσμη τὰς ἐπακήδες τὸ σελήνης, ἐτικὲν δὲ σκεπάζεις Αἰγυπτίων μηνὸς ποταμίου, ἐτικὲν δέ μηνὸς τῷδε λόγῳ Θεῷ, καὶ μίαν καθολικὴν. καὶ εἰ μὴ λί-
ται τὰς δύζηντα μηνάς τὰς λ', θεωρεῖται ἐχθρὸν τικὲν σελήνης ημέρας γε-
νεσκορδή. εἰ δέ τις τὰς λ', σκέπνει πάλιν τὰς μῆτρας τικὲν αἴφαίεσσιν αὐτῷ τῷ
λίται δύπομβράσσας.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑ ΣΑΡΚΑ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ ΤΟΥ
Κυρίου, ἐν τῷ περὶ τῆς πάθους αὐτοῦ.

Ἐν ἔτει τῷ δόπῳ Αδαμὸν εἴη ΦΑ' καὶ τέλος ἡ δέλτωσις οὐρανοφύλαιος ὁ,
τε διαγέλεισμὸς γέγονε τὸ παρθένος, καὶ οὐκ εἶχε αὐτὸν αἴφθιον Κυρίον Θεόν
ημέραν Ιησοῦ Χριστοῦ πανάγιαθεον γένησις. Εἶτα δὲ λεῖψαν οὐλίαν μὴν Τὸν ΓΙ', σελήνην δὲ
Τὸν Ι', ημέραν δὲ τὸν εἰδομονάδα θεον τῷ μὴν Βούρβοναν θεον θεον Δ. γά-
των δὲ τὸν Παριφωτόν αὖτε καὶ τὸν Στέφωναν βαπτίσμα τῷ εἴη ΦΛ' γέγονεν. Εἶτα
δὲ λεῖψαν οὐλίαν μὴν Τὸν ΔΙ', σελήνην δὲ τὸν Α. ημέραν δὲ τῆς εἰδομονάδα θεον Γ. Παλιν
δὲ τὸν σωτήραν αὖτε παθόν, πηγαν οὐ σαμέωσι, τῷ εἴη ΦΛΔ'. Εἶτα δὲ λεῖψαν οὐλίαν
μὴν Τὸν Ηγονταν, σελήνην δὲ τὸν Ε', ημέραν δὲ πενταδέκατης τελεοποιία, ως εἶναι τοι
δόπον τῆς ἀνανθρωπίσεως αὖτε μέχεται τῆς νεοῦ ἀνταρμόνιος Δημητρίου Ιησοῦ
ΛΑ', τῆς βασιλείας Ηρακλείας τοῦ θεοτεούσατον ημέραν βασιλέως, ἐπειδή ΧΛΓ'.
Τοι δὲ δόπον τοῦ σωτῆρος βαπτίσματος, καὶ τοῦ παθεούσατον οὐλα παλιν ἐπειδή τούτων ημέρης
θεοποιήησεν, ως τοι μὴν εἰσὶν, ΧΔ', τοι δὲ ΧΑ.

ΠΕΡΙ ΔΙΑΦΟΡΩΤ ΤΩΝ ΙΝΔΙΚΤΙΩΝΩΝ ΦΗΦΙΣΜΟΥ.

Εφ' ἐκαίσῃ δὲ Τούτων τὸν ἐπιμέμποντιν, ὃν ἵνδικπάνα Ρωμαῖοι πεσσαγορεύσατο,
διάφοροι γένοις σιείσκομβρι, ως διαφόρες Σεύτης Ψηφιζομβρίνις ἔκ τε τῷ δόπῳ
Αδάμι ἐτρόψι, καὶ τῷ αὐτῷ γέγονεν αὐτογέγονος δὲ καὶ Τούτος ισοεισηγραφουμένος, Δ
δόπῳ Αὐγάστῳ Καισαρίῳ τῷ διαιτήσω ἕτερος τῆς βασιλείας αὖτε. Τοῦ δὲ λοιποῦ τῆς κο-
σμογραφίας Τοῦ ευξείνου, αὕτη εἰς Τοῦ εἰς λυόμβρια Τοῦ τέλου τῆς ἵνδικπάνου παρίστησιν,
ἥγεται αὐτῷ Τοῦ εἰς ἔτρις, ἀντὶ τοῦ Σεύτης σκεῦντος καὶ τοῦ δούξαν θέρμηρού τοις διεχει-
πεσθετού τελεσθαῖσιν πεποίκην, ως σύνδοτεν ἐν ἔτρις πεσσοτεχνήν λαμπάν, τοις δόποις
διαιτήσεως ἔτρις τῆς βασιλείας Αὐγάστου Ψηφιζομβρίου ἵνδικπάνα τῆς δόπῳ κτίσεως
κοσμοῦ Ψηφιζομβρίνις καὶ τοις δόπῳ Αδάμι ἐτρόψι εἰς τὸν εἰς γνομβρίου αἰδάλυ-
σιν. οὗτον καὶ Σεύτην μὴν τοις Ψηφον ἔτρις ἵνδικπάνου παρίστησιν λοιποῦ, ἀντὶ τοῦ

Α ή καὶ σάρκα τοῦ Σωτῆρος γέμισι. καὶ ἐκεῖνων δὲ μυοχορδέστατην, διὰ τὸ ἐν περιλαμβανεῖν ἔτος. οὗτοι δὲ καὶ τὸ πανίσχυτον βασιλισμόν, δέκατην καὶ ἑνδέκατην. Καὶ τὸ σωτήριον πάθητο τεσαρεοκαρδέστατην καὶ πεντεκαρδέστατην. τῷ γὰρ μητρὶ τῆς βασιλείας Αὐγύστου τ' εἰς καθημάτις ὡς αὐτορωπότος πέποιτο) γέμισιν δὲ πεζὸν τὴν αἰετῶν ἐκ πατρὸς γέμισθεις ὡς Θεός. Ταῦτην μὲν μεριζόμενα τοῦτο τὸν εἰ, δωδεκάτῳ τῆς ἵδικπανθρώπων ἔτει γεγένηται, καθὼς ἔφεστο, παριστᾶ τοῦ Κυρίου τ' εἰς γέμισιν. ὁπερεὶ δὲν ἐν δέκατῳ πατέλιν τοῦτο εσφάτιον, μεριζόμενα εἰς τὸν αὐτὸν δέρθμον, ἐπιδὲ δι' αἱμοφολεցων τὴν ψήφων δὲ τοῦτον ἀνισαρμόνιον τῆς ἵδικπανθρώπων ἔτος καὶ τὸν ὄμοιον πρόποντον διέρειν, οἷον τοῖς μὲν διπλαῖς Αδαμίτεοιν, διατηνέαντιμάντιμον αἵτιαν καὶ πεζόθεοιν ἐτοις τῆς βασιλείας Αὐγύστου μόνοις διοι τὸν δέρθμον χαράν, καὶ εἰς τὸν αὐτὸν δέρθμον μεριζόμενοις. Εἴδετοι δὲ καὶ ἀλλοι πατέλοις ποιεῖν πεζοστάτες τὸν ἑκάτην τῆς ἵδικπανθρώπων ἔτοις διασκοπεῖν ἐθέλοντες δέρθμον.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΖΑΧΑΡΙΑΝ
ΧΡΗΜΑΤΙΣΜΟΥ.

Περούνιδ οὐ καὶ τὸν πᾶν Ἰωάννην τὸν Βαπτίστην γῆρασκόμην χειριστομον τῷ Ζαχαρίᾳ, ἐπειδὴν ἐμπάθημεν, ἀλλὰ διὰ αἰχεισέας ὑπομνηματισμού, καὶ ποιοῦ
ἔστιν ἡλίου σελήνης γέγονεν ἔτος. καὶ τοῖς μὲν ἐπιστολήσι δῆλον τοῦτο καθέτηκεν,
ἄστε ἐκπέτερον τὸ πέτρον τῆς τοῦ Σωτῆρος ὑπομένει τούτην τοῦτον. οἷον ἡλίου μὲν τὸν εἰδη,
σελήνης δὲ τὸν φέρειν μὲν δὲ καὶ Ρωμαίους Σεπτέμβρειον τελεῖ εἰκάστα εἴδομεν
ἔχων. ἡμέρα δὲ τῆς ἑβδομάδος τούτην τὸ γῆρασκόν τοῦ Ιωάννου γῆρασκόν
τὸ αὐτὸν ἡλίου τοῦ σελήνης ἔτος, ἀλλὰ γέγονεν ἡ τοῦ Σωτῆρος γῆρασκός, εἰ καὶ οὐ
μὲν πέσοδόν τοις Ιάννῳ ὁντεῖ εἰκάστα τελείστενος ἔχων. ἡμέρα δὲ τὸν ἑβδομάδον
μαζεύοντα δὲ αὐτέργε. πάλιν δὲ τὸ τὸ αὐτό τελείστενος, γῆρασκόν τοῦ Ιωάννου, ἡλίου μὲν
τὸν εἰδη, σελήνης δὲ τὸν φέρειν μὲν δὲ Αὐγούστον, εἰκάστα ἀνατένοντας ἔχων. ἡμέρα δὲ
τὸν ἑβδομάδον γέρασκόν τοις μὲν καὶ σάρκα τοῦ Σωτῆρος ἐπι λαγύ. ἡμέραν, πέμπτην
δὲ Ιωάννην τὸν Βαπτίστην ἐπι λαγύ. ἡμέραν δὲ εἰδης ἐπι λαγύς καὶ τούτην τοῦ
τοῦ Σωτῆρος ἡμέραν.

XPO-

ΚΑΙ ΟΜΑΣ.

Αλάμι	επη	Σλ'	Ωοίφ καὶ Ζηφ	ζ	δριδ
Σηθ		σέ	υλε	μ'	δριδ
Ενως		ργ'	χκε	γ'	δριζ
Καρναΐ		ρό	ψγε	χβ'	δροδ
Μελελενή		ρξέ	θξ	χβ'	δοσ
Ιαρέδ		ρξβ'	αρκβ	η'	δοθ
Ειώχ		ρξέ	ασπζ	γ'	δοχε
Μαδουσάλα		ρξζ	αυνδ	ξ'	δολβ
Λάμεχ		ρπη'	αχιδ	ι'	δομη
Ναέ		φ'	βριβ	η'	δον
....			μ'	δολ
Σίκη		ρ		κ'	δτι
Αρφαξάδ		ρλε		μ'	δτν
Καιγιαΐ		ρλ'		ο'	δπο
Σάλαχ		ρλ'		κ'	δτλ
Εβερ		ρλδ'		μ'	δυλ
Φάλεγ		ρλ'		μ'	δυο
Ραγαύ		ρλζ'		η'	μφι
Σερεύχ		ρλ'		ιξ'	δφκζ
Ναχωρ		ρο'		γ'	δφλ
Θάρρα		ο'		μα'	δφρο
Αβραάμ		ρ'		λθ'	δχ
Ιχάκ		ξ'		η'	δχη
Ιακώβ		πε'		α'	δχθ
Λαΐ		μζ'		ξ'	χκδη
Καϊ		ξβ'		μ'	δχξη
Αρχιμ		οε'		χθ'	δχλε
Μύσης		ω'		νζ'	δψημζ
Εν τῇ ἐρήμῳ		μ'		ιζ'	δχξη
Ινοῖς		λβ'		ιζ'	δνοθ
Οἱ αρεοβύτεροι		η'		χθ'	δω
Χρονοθέμη		η'	γθθ	νε'	δωξη
Γοθονίλ		η'	γθνθ	ε'	δωξε
Αιγιλώμη		η'	γθοζ	λε'	δωλη
Αώθ		η'	δκζ	ά'	δωλη
Σεμεγάρη		η'	δμζ	ιά'	δη
Ιεροσαῖοι		η'	δξζ	α'	δθ
Δεσσέρε		μ'	δξζ	ια'	δεκ

Ναζ-

A	Ναύπλιονοστέρ	χδ'	Δέια	Μάρκος Αυτοκίνητος	ιγ'	εχογ
	Οναλαμαδαέχ	έ	δέμθ	Κόμοδος	ιδ'	εχπε
	Βαλτασαρ	γ'	δένθ	Σεγνησ	ιη'	εγνη
	Δαρεῖος καὶ Αστάγης	κβ'	δέξθ	Αυτοκίνητος Καρακαλλάς	ζ'	εψι
	Κύρος ὁ Πέρων	λβ'	ελζ	Αυτοκίνητος αλλος	δ'	εψιδ
	Καρβύντος	η'	εθ	Αλέξανδρος Μαυεάς	ιδ'	εψιχζ
	Δαρεῖος ὁ Μῆδος	κη'	κα'	Μαζκίνος	γ'	εψιλ
	Ξέρξης	κα'	ευη	Γορδύλενος	γ'	εψιλη
	Αρχεξέργης	λγ'	ελα	Φίλιππος	γ'	εψιμβ
	Δαρεῖος	ιθ'	ερι	Δέκιος	α'	εψιμη
	Αρχεξέργης	λδ'	εριδ	Γάλος καὶ Βαλγοσιανός	β'	εψιμε
B	Ωρης	κα'	ερξε	Ονδαλεσιανός καὶ Γαλίνος	ιε'	εψιξ
	Αρσης ωρης	β'	ερξζ	Κλαιδίος	α'	εψιξα
	Δαρεῖος	γ'	ερογ	Ανείλιος	γ'	εψιξζ
	Αλέξανδρος ὁ Μακεδών	ιδ'	ερπε	Περόσος	ζ'	εψοδ
	Πτολεμαῖος ὁ Αιγύπτιος	κδ'	εσθ	Κάρος καὶ Κρένος	ζ'	εψοτ
	Πτολεμαῖος Φιλαδέλφῳ	λ'	εσλθ	Διοκλητιανός	κ'	εψιτζ
	Πτολεμαῖος βασιλέτης	κέ'	εσξδ	Κωνσαντίνος	λδ'	εψωκη
	Πτολεμαῖος Φιλοπάτωρ	ιζ'	εσστα	Κωνσαντίνος	κδ'	εψωγ
	Πτολεμαῖος θεοφανής	κγ'	επα	Ιαλιανός	γ'	εψωγε
	Πτολεμαῖος Φιλομητωρ	λέ'	ετλθ	Ιοβιανός	α'	εψωγη
	Πτολεμαῖος βασιλέτης	κθ'	ετξη	Ονδαλεντινιανός	ι'	εψωξτ
	Πτολεμαῖος Φιόσκανός	ιρ'	ετπδ	Ονδάλης	δ'	ερο
C	Πτολεμαῖος σιδηρέτης	θ'	ετγ	Θεοδόσιος	ιζ'	εψωπη
	Πτολεμαῖος καὶ Αλέξανδρος	γ'	ετγτ	Αρχάδιος	ιδ'	εθ
	Πτολεμαῖος ὁ σωτήρ	η'	ευδ	Θεοδόσιος ὁ νέος	μιδ'	εθιδ
	Διόνυσος ὁ νέος	κη'	ευλβ	Μαρκιανός	γ'	εθηη
	Κλεοπάτρα	κδ'	ευρδ	Λέων	ιη'	εθηη
	Γάιος Ιαίλιος Ρωμαῖον	δ'	ευη	Ζηνων	ιζ'	εθηηγ
	Καιζερ Αιγύπτος	νζ'	εφιε	Αναστάσιος	κζ'	εθε
	Τιβέριος	κδ'	εφλζ	Ιαίλιος	θ'	εθθ
	Γάιος	δ'	εφια	Ιαίλιανός	λη'	εθηζ
	Κλαύδιος	ιδ'	εφιε	Ιαίλιος νέος	ιγ'	εθ
	Νέρων	ιδ'	εφξθ	Τιβέριος	δ'	εθηη
	Ονεσσαστανός	ι'	εφοθ	Μαυείχιος	κ'	εθηη
D	Τίτος	γ'	εφπβ	Φωκᾶς	η'	εθρη
	Δομένιανός	ιε'	εφλζ	Ηερκίλιος	λε'	εθρηγ
	Νέργας	α'	εφη	Κωνσαντίνος	α'	εθρηδ
	Τερειανός	ιη'	εχιδ	Κωνσαντίνος	κζ'	εθρη
	Αδελαρός	κα'	εχλζ	Κωνσαντίνος	ιζ'	εθρηη
	Ελιος Αυτοκίνητος	κι'	εχνζ	Ιαίλιανός	ι'	εθρηη

Δέων

Λέων	γ'	γρια
Τιβεεμο ^θ ὁ καὶ Αψίμαχος	ζ'	ζρη
Ιωσήλιανος πάλιν	ζ'	ζσδ
Φιλιππίνος ὁ καὶ Βαρδάνης	β'	βσσ
Αρτεμίσιο ^θ ὁ καὶ Ανασάσιο ^θ	γ'	γσθ
Θεοδόσιο ^θ ὁ Απξαμυτίνος	δ'	δσι
Λέων ὁ καὶ Κούρων	χέ	χσλε
Αρτανίασδ ^θ	γ'	γσλη
Κωνσταντίνο ^θ υἱος Λέοντο ^θ	λχ	λσξθ
Λέων υἱος Κωνσταντίνου	ε'	εσοδ
Κωνσταντίνος υἱος Λέοντος σων τῆς μητροῦ Εἰρήνης	ιμ"β'	ισπδ
Κωνσταντίνο ^θ μον ^θ	ιμ"θ'	ισολ
Εἰρήνη η μητρὸς αὐτῶν πάλιν	βμ"σ	βσησ
Νικηφόρο ^θ	ημ"θ'	ητα
Σπανεράχιο ^θ ὁ υἱος αὐτῶν	ε'	ετη
Μιχαήλ καὶ Θεοφύλακτο ^θ	ε'	ετε
Λέων ὁ Αρμενίς	ζ'	ζτιβ
Μιχαήλ	θ'	θτκε
Θεοφίλο ^θ ὁ υἱος αὐτῶν	ιε'	ιτλγ
Μιχαήλ ὁ υἱος αὐτῶν σων τῆς μητροῦ Θεοδώρας	ιδ'	
Μιχαήλ μον ^θ	ιδ'	
Μιχαήλ ἐ βασιλεὺς	α'	
Βασιλεὺς ὁ Θεράξ	θ'	
Λέων ἐ Αλεξανδρεὺς υἱὸς αὐτῶν	χζ'	
Αλεξανδρεὺς καὶ Κωνσταντίνο ^θ	α'	
Κωνσταντίνο ^θ μον ^θ	ζ'	
Κωνσταντίνο ^θ καὶ Ρωμαῖος		

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΞ ΧΙΛΙΕΤΗΡΙΔΩΝ	A
ΠΟΤΕ ΤΟΥΤΩΝ ΕΚΑΣΤΗ ΚΑΙ	
·θτὶ πνὸς πεπλήρωται.	
Η α' σὺ τῷ τῷ Ιαρέδ ἔτει	μ'
Η β' σὺ τῷ τῷ Νῶε ἔτει	τη'
Η γ' σὺ τῷ τῷ Παγασᾶ ἔτει	λθ'
Η δ' σὺ τῷ τῷ Αωθ ἔτει	χγ'
Η γ' σὺ τῷ τῷ Κύρου τῷ Γέροντει	λα'
Η σ' σὺ τῷ τῷ βασιλείας τῷ Αναστασίου ἔτει	ιζ'

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΙΑ' ΠΕΡΙΟΔΩΝ ΤΩΝ	B
ΑΠΟ ΦΛΒ' ΕΤΩΝ. ΠΟΤΕ ΚΑΙ ΖΠΙ.	
πνὸς ἐκεῖνη τάτων πεπλήρωται.	
Η α' σὺ τῷ τῷ Ειώς ἔτει	λζ'
Η β' σὺ τῷ τῷ Ιαρέδ ἔτει	ρλ'
Η γ' σὺ τῷ τῷ Λαμέχ ἔτει	ρμβ'
Η δ' σὺ τῷ τῷ Νῶε ἔτει	υπς'
Η ε' σὺ τῷ τῷ Εβερ ἔτει	χγ'
Η σ' σὺ τῷ τῷ Ναχώρ ἔτει	χθ'
Η ζ' σὺ τῷ τῷ Αρεάμ ἔτει	ηη'
Η η' σὺ τῷ τῷ Φιλισταίων ἔτει	ζ'
Η θ' σὺ τῷ τῷ Εζεκία ἔτει	ο'
Η ι' σὺ τῷ τῷ Φιλομήτορες ἔτει	ιη'
Η ια' σὺ τῷ τῷ βασιλείας Κωνσταντίνου ἔτει	κδι'

ΔΗΛΩΣ.

Α ΔΗΛΩΣΙΣ ΤΩΝ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ, ΠΟΤΕ ΚΑΙ ΕΠΙ ΤΙΝΟΣ

αὐτῷ ἔκεισον ἐπληρώθη.

Ἐν ἑτῷ πά Μωσέως ἦτορτὸν Αἰγύπτῳ γέγονεν ἔξοδος ἐπὶ τῷ φράστῃ τῷ ψῷ Ισ-

αφῆλ ξῇ. Τοῦ παρὸς αὖτε τῷ φράστῃ μίνα, λέγει δὲ τὸ Νίσαν, ὡς ἐπὶ τὸν Αδὰμ τὸ γνωκόν:

Ἐν ἑτεῖ τῷ Ινοχῷ τῷ Ναυπὶ εἰσῆλθεν σὺ τῇ γῇ τῆς ἐπαγγελίας εἰς τὰ ἄντα τὸν αγίον ὁ αρχιερεὺς τοῦ πλεύτη τῷ ζῷ μηνὸς, προσειλέθη τῷ Θεῷ. ὡς ἐπὶ τὸν Αδὰμ τὸ γνωκόν.

Ἐν ἑτεῖ καὶ τῷ αὐτῷ Ινοχῷ ὁ Ιησοῦς ἀρχιερεὺς ἤρξατο καθ' Εβραϊκὸς ψιφίζεαθαι, τῷτοῦτον οὐ πεν-

τηκοντατεπεῖσ. ὡς δὲ τὸν Αδὰμ τὸ γνωκόν.

B Εν ἑτεῖ γέ τῆς βασιλείας Ιωακεὶμ τῷ φράστῃ ἔπειτα ψιφίζεται τὸν εἰς Βαβυλῶνα τὸν ψῷντον θρησκείας. ὡς δὲ τὸν Αδὰμ τὸ δυοδιόν.

Ἐν ἑτεῖ γέ τῆς βασιλείας Σολομῶντος ὁ θεοφόρος ἤρξατο οἰκοδομεῖαθαι ναός. ὡς ἐπὶ τὸν Αδὰμ τὸ δυοδιόν.

Ἐν ἑτεῖ γέ τῆς βασιλείας Δαρείου τῷ Μήδῳ οὐαστὸν Ινοχῷ τῷ Ιωσήλεκ τῷ Ζορθέαβελ τῷ Σαλαθὲλ ὁ θεοφόρος αὐτὸς ἀρχοδομῆθη ναός. ὡς ἐπὶ τὸν Αδὰμ τὸ εἴδα.

Ἐν ἑτεῖ β' τῆς βασιλείας Αὐγύστου Καίσαρος ίδιμικοῦ ἤρξατο ψιφίζεαθαι, ὡς οἱ τῷ Ρωμαϊκῷ μηνὶς 8 φρότερον ἡ μετ' ἀκεῖνο χρυρὸς φρότος αὐτῷ ὀπίζοντες. ὡς ἐπὶ τὸν Αδὰμ τὸ εὐξένον.

Ἐν ἑτεῖ μηδὲν αὐτῷ θυντατῷ καθ' ἡμᾶς ὁ οὐαστὸς ημᾶς μονογένης τῷ πατέρος ψὼς Ινοχὸς Χειρὸς, τῷ Φύσῃ γίνεται) δι' ἡμᾶς πέλαθος αἰδεψπος, Φύσης τέλειος δι' ἑαυτὸν οὐαρχαν Θεός. ὡς ἐπὶ τὸν Αδὰμ τὸ εφά.

C Εν ἑτεῖ ιέ τῆς βασιλείας Τιβέριου τῷ Ιορδάνῃ βασιλίζεται), καὶ τοῦτο πνύματι α-

γίνεται τοῖς πικρέψοις ψυχοθεοῖς χάρεται). ὡς ἐπὶ τὸν Αδὰμ τὸ εφά.

Ἐν ἑτεῖ ιθ' τῷ αὐτῷ οὐτί τῷ σωτηρού ιεταὶ πάθος, αἰσθάνατο σύτευθεν τῇ ημετέρᾳ Φύσῃ διωρύκημος. ὡς δὲ τὸν Αδὰμ τὸ εφά.

Ἐν ἑτεῖ καὶ τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου οὐαστὸς Νικαία γέγονε σωμάδος. ὡς ἐπὶ τὸν Αδὰμ τὸν αἰτόν. τὸν Αδὰμ τὸν Χειρόν δὲ τὸ πιστό.

Ἐν ἑτεῖ β' τῆς βασιλείας Θεοδοσίου οὐαστὸς Κωνσταντίνου πόλις γέγονε σωμάδος. ὡς δὲ τὸν αὐτὸν Αδὰμ τὸν ξεωβόν. τὸν δὲ Αδὰμ τὸν Χειρόν τὸ πιστό.

Ἐν ἑτεῖ μηδὲν αὐτῷ θυντατῷ τούτῳ Εφέσω τῷ φρότερον γέγονε σωμάδος. ὡς ἐπὶ τὸν αὐτὸν Αδὰμ τὸν εθμού. τὸν δὲ Αδὰμ τὸν Χειρόν τὸν ιηγόν.

Ἐν ἑτεῖ αὖτε τῆς βασιλείας Μαρκιανοῦ οὐαστὸς Καρχηδόνι γέγονε σωμάδος. ὡς δὲ τὸν αὐτὸν Αδὰμ τὸν εθμού. τὸ δὲ Αδὰμ τὸν Χειρόν ιηγόν.

D Εν ἑτεῖ καὶ τῆς βασιλείας Ιωσηνίας οὐαστὸς οὐαστὸς. ὡς δὲ τὸν αὐτὸν Αδὰμ τὸν σμερόν. τὸ δὲ Αδὰμ τὸν Φιλέ.

Τ Ε Λ Ο Σ.

Rrr N o t a

NOTÆ IN ECLOGAS MAGNI
COMPVTI EX MAXIMO MONACHO.

A

DONATVS sum vetustissimo Computo Græco Maximi Monachi a quodam viro spectatissimæ pietatis & eruditionis. Liber est optimæ notæ scriptus ante DCXXXVI annos. Ex eo ea excepimus, quæ ad rem nostram facere visa. Scribebat librum suum LXXXIIII annis antequam Bedas Anglosaxo Computos suos & libros de Temporibus ederet. iste quidem noster anno Christi Dionysiano 641, ille 725, ambo monachi, & supra captum suorum temporum eruditii. Integrum volumen poterit edi non sine fructu: sed non est huius loci, neque temporis. B

O Δεθμὸς ἡτοῖ) Tres Æræ siue Computi temporum sunt, quibus vtuntur Scriptores Constantinopolitani: duæ quidem propriæ illorum, tertia illis cum reliquis Orientalibus Christianis communis, quam ideo Orientalem vocare placuit, quæ a capite, ad Christum, annos absolutos putat 5500. Eam Antiocheni, & Arabes Christians, vt alibi dœcimus, vocant قاریخ من هبوط لد ἐποχῶν διπλῶν κατεβάσεως, ἦγεν τὸ πλέοντα Adāmu. Reliquarum duarum priorem vocauimus Paschalem, quod Computum Cyli Paschalis doceat vna cum Indictione: alteram autem Lunarem, quod per xix diuisa, det cyclum Lunarem sæculi Iustinianei, & infra illud sæculum. Hærum trium vetustissima, & tritissima est Paschalis annos determinans a capite, ad annum primum Christi Dionysianum, 5508. Omnes enim Ecclesiæ sub Patriarcha Constantinopolitano hodie ea tantum actus suos Legitimos, Fastos, & tempora sua signant, Moschovitæ, Bulgari, Georgiani, Iberi, Circassi, Illyrij, Albani, Græci omnes, Christiani Arabes, vt est in meis peruetustis Euangeliis Arabicis. In literis, quas ad Maximilianum II Imperatorem Germanorum misit czar Iuban Basiliovitz magnus Moschouitarum Imperator, ita scriptum fuisse memini: *Scriptum in aula nostra Dominij urbis Moschoru, anno creationis Mundi 7084, mensē Ianuario, Indictione III, Regni nostri XLIII, Imperij Russie XXX, Castalia XXIII, Ostroconie XXI, &c.* Aufer annos Christi 1576 ab annis 7084. Remanet differentia annorum Computi Græcorum Paschalis, & annorum Christi Dionysianorum. Differentia Computi Lunaris & annorum Dionysianorum 5494. Differentia Computi Orientalis & eorundem annorum Christi, 5500. Tot Computorum temporalium usus magnam perturbationem & historiæ, & animis lectorum adferunt. Remedium huic malo subiecimus Tabulam

A

TABVLA TRIVM ÆRARVM.

Linea annualis vtriusque cycli in Cōputo Lunati.	Linea annualis vtriusque cycli in Cōputo Paschalii.	Linea annualis vtriusque cycli in Cōputo Orientali.	Epactæ Solis.	Litera Romana Dominicalis.	xiv Nisan.	Concurrentes xiv Nifas.	x Tifri.	Concurrentes x Tifri.
I	XVII 17	IX 9	7	B A	v Apr.	6	xxv Sep. 3	
II	XVIII 18	X 10	1	G	xxv Mar.	1	xiv Sep. 6	
III	XIX 19	XI 11	2	F	xiii Apr.	6	iii Oct. 2	
IV	XX 1	XII 12	4	E	ii Apr.	2	xxii Sep. 7	
V	XXI 2	XIII 13	5	D C	xxii Mar.	5	xi Sep. 3	
VI	XXII 3	XIII 14	6	B	x Apr.	1	xxx Sep. 1	
VII	XXIII 4	XV 15	7	A	xxx Mar.	6	xix Sep. 4	
VIII	XXIII 5	XVI 16	2	G	xviii Apr.	1	viii Oct. 7	
IX	XXV 6	XVII 17	3	F E	vii Apr.	7	xxvii Sep. 5	
X	XXVI 7	XVIII 18	4	D	xxvii Mar.	3	xvi Sep. 1	
XI	XXVII 8	XIX 19	5	C	xv Apr.	1	v Oct. 4	
XII	XXVIII 9	XX 1	7	B	iiii Apr.	4	xxiv Sep. 2	
XIII	I 10	XXI 2	1	A G	xxiv Mar.	7	xiii Sep. 5	
XIV	II 11	XXII 3	2	F	xii Apr.	5	ii Oct. 1	
XV	III 12	XXIII 4	3	E	i Apr.	1	xi Sep. 6	
XVI	IV 13	XXIV 5	5	D	xxi Mar.	4	x Sep. 2	
XVII	V 14	XXV 6	6	C B	ix Apr.	2	xxix Sep. 7	
XVIII	VI 15	XXVI 7	7	A	xxix Mar.	5	xviii Sep. 3	
XIX	VII 16	XXVII 8	1	G	xvii Apr.	3	vii Oct. 6	
XX	VIII 17	XXVIII 3		F				
XXI	IX 18	I 4		E D				
XXII	X 19	II 5		C				
XXIII	XI 20	III 6		B				
XXIV	XII 21	IV 1		A				
XXV	XIII 22	V 2		G F				
XXVI	XIV 23	VI 3		E				
XXVII	XV 24	VII 4		D				
XXVIII	XVI 25	VIII 6		C				
	5494	5508	5500					

A D

CHRISTVM: minicalis Romana : quinto, epactæ Solis. Reliqua patent. Methodus hæc est. Primum, scias annos æræ propositæ. Hoc consequens, si differentiam annis Christi addas. Sed memineris putare à

Rrr & Kalend.

bulam trium horum Computerum triplicem. Prima pars continet doctrinam vtriusq; cycli, Lunaris, & Solaris. Secunda, epochas Terminalium Paschalium. Tertia, Epochas decimæ Tifri, cuius in primis rationem habet: non vtique quod eam diem obseruant, sed propter θεον Ζεχαρία. Rursus prima pars quinque veribus constat. Tres primi versus pertinent ad vtrumque cyclum earum ærarum, ad quas pertinent, vt docet titulus frontalis. Nam prior numerus, maiuscula litera, est cyclus Solis. posterior, numerali charactere est cyclus Lunæ. In calce vniuersusque versus additæ sunt differentiæ annorum Christi & æratum. Quarto versu locata est litera Dominicalis Romana : quinto, epactæ Solis.

Kalend. Septembris. Ideo anni Christi vnitate augendi. quia in Kalen- A
dis Septembris ipsi vno anno amplius annos Christi incipiunt putare,
quam Romana Ecclesia. Ideo hoc anno 1596, incipiet annus Chri-
sti 1597 a Kalend. Septembris. Adde igitur 1597 annis 5494,
5508, 5500. Habebis annum 7091 ærae Lunaris, 7105 ærae Pa-
schalis, 7097 ærae Orientalis. Pro perpetua regula minue duo de
æra Lunari. Habebis 7089. quibus & cæteris duobus æris 7105,
7097 per 28, & 19 diuisis, habebis v cyclum Solis pro æra Lunari,
xxi pro æra Paschali, xii pro æra Orientali. Item 2 cyclum Lu-
narem pro æra Lunari, 18 pro Paschali æra, 10 pro æra Orientali.

Tñs ḡ̄eswōns īdūxpiānō) Scribebat hæc, vt initio diximus, anno Chri-
sti 641, indictione xiiii, quę indiction cæpit a Septembri anni 640, B
cum iniret annus 6135 ærae Lunaris, de qua æra ipse ex perpetua
regula minuit duos annos, ad methodum vtriusque cycli. Sed ad
methodum Indictionis minuenda erat vnitatis tantum, vt patet. Quis
tam solido animo, quem non moueant de statu tot ærarum licentias,
deinde minutiores annorum, aut additiones, præsertim vbi eius rei
nulla fit mentio? Nam culpa auctorem nostrum liberare non pos-
sum, quod non monuerit eum esse annum 6135, sed truncatum dua-
bus vnitatibus, propter usum cyclorum.

Περὶ τῷ Σὲπτέμβριον ἐπακτῆμα) Epactas Solis Latinus Computus concur-
rentes, Æthiopicus Græco & vetusto nomine πληνθίων vocat. Eæ na-
scuntur ex cycli Solis progressu, & eadem est doctrina. Eæ epactæ C
cum regularibus compositæ dant feriam diei, ad quem pertinent re-
gulares propositi. Arbitrariæ autem sunt Epactæ, vt & regulares. Sed
hoc differunt, quod regulares semper iidem sunt: epactæ siue concur-
rentes mutantur cum processu cycli Solaris. Quod igitur vtraque
arbitraria sint, ita intellige. Sunto Kalendæ Martij initium anni tui.
(Nam & hoc quoque arbitrarium) Si eius Regulares sunt vnitatis, vt
debet esse, quia hinc principium anni, secundæ Martij Regulares e-
runt duo, tertiae tria. & sic deinceps usque ad septem. Vide unde in-
stituis initium cycli Solaris tui, id est, cycli Epactarum. Incipiat
primus annus cycli Epactarum hoc anno Christi 1596 a Kal. Martij.
Vide quota sit feria Kalendæ Martiæ hoc eodem anno. Est autem D
secunda feria. Itaque epacta Solaris erit vnitatis anno primo, secun-
do binarius, tertio ternarius, quinto propter bisextum senarius. Et
sic deinceps. Hoc & puero planum est. Noster autem Maximus in-
cipit annum Computi a Kalendis Aprilis, more prisco Ecclesiæ. Ideo
regularis Kalendarum est vnitatis. Ergo si in primo anno cycli epa-
ctarum, feria Kalendarum Aprilis est Dominica, patet epactas So-
lis esse septem: & quidem tunc inutiles esse, ac totum annum fore
αιεῖται,

A *αἰέπακτον*, ut ipse loquitur, hoc est, sine Epactis: quia septem Epactæ cum uno regulari compositæ, abiectis septenariis, dant feriam diei propositæ. Ergo Epactæ septenariae non sunt in usu: sed tunc Regulares ipsi sunt characteres feriarum sine ope Epactarum Solarium.

Ἐπακταὶ οὐλίς τοῖν αἱ ἀρχὴ μίση.) Recte. Epactæ Solis cum uno regulari Kalendarum Aprilium conflant feriam ipsarum Kalendarum. Ergo Epactæ Solis sunt feria ipsarum Kalendarum dempta unitate. hoc est, quod vocat *ἀρχὴ μίση*. Necessario igitur Epacta anni est eadem cum feria ultimæ Martij. quod & ipse Maximus non omisit.

B *Αἰέπακτα*) Iam ostendimus ἐτῷ *αἰέπακτον* esse, quando Epacta est septenarius numerus. Tunc enim Regularis Kalendarum, & consequenter omnes Regulares totius anni sunt ipsæ feriae anni.

AΦ' ἡς ἡρξατὸν ἡ περιπτῶσα Ἀπειλίς μίσωσ) Anni Ecclesiastici mensis primus Aprilis. Canon x viii libri v sub nomine illius Clementis *ἡμέρας γένεται* διδοῦσα εἰναὶ διδοῦσα μίσωσ, ὁς ἐστὶ Δύσης. Si Aprilis est primus, ergo Martius, qui & Dystrus, est duodecimus. Sic Anastasius Antiochenus Aprilem mensem primum vocat, & Gregorius Turonensis Nouembrem octauum, Augustum quintum.

Περὶ ἡμέρας) Quos nostri Computatores Regulares, hos Græci περὶ ἡμέρας vocant. Doctrina est mere Græcorum & Orientalium, C non Romanorum. Romanorum enim cyclus Solaris longe melior, & expeditior per literas dominicales. Itaque tunc superflua est doctrina Epactarum Solarium, & regularium. Non tamen omiserunt conditores Computi Romani, magis ne doctrinæ Computi aliquid decesset, quam ut sine illa doctrina methodus Computi Romani imperfecta videretur. Proprie & naturaliter Regulares dierum sunt tot unitatum, quota est litera ab A, qua notati sunt dies. Exemplum: Kalendæ Martij notatae sunt litera D, quæ est quarta ab A. Ergo Regulares Kalendarum Martij sunt quatuor. Sic Regulares Kalendarum Aprilis septem, propter literam G septimam ab A. Qui vero arbitraria res est, possunt quilibet regulares statui, sed ad eorum

D regulam Epactæ Solares statuendæ. Si igitur secundum quantitatem literarum Regulares statuantur, & principium anni ordiendum est, ut debet, a Martio, Epactæ Solis in primo anno cycli Solaris erunt duæ. Sed secundum nostrum auctorem, est unitas, non binarius, quia apud eum Kalendarum Martiarum Regulares sunt quinque, non quatuor. Secundum eum igitur Regulares siue περὶ ἡμέρας nascuntur ex diuisione τὸ ὅμοδος τοῦ ἡμερῶν, hoc est, ex diebus collectis a prima Aprilis, ad primam Decembris. Regularis

Kalendarum Aprilis, vnde principium anni, est vnicus tantum. Di- A
uide dies Aprilis, hoc est, 30, per 7. relinquuntur 2, qui cum re-
gulari Aprilis faciunt tres regulares Mai. Dies Aprilis, & Mai simul
sunt 61. Diuisi per septem relinquunt quinque: qui cum vnitate con-
iuncti, id est, cum vnico regulari Aprilis dant sex regulares Iunij.
Ita de aliis. Breuiter ita. Vide quota est litera vniuscuiusque diei. Is
numerus vnitate auctus dat regulares diei. Quinta Iunij est B. quæ
litera est secunda ab A. duo igitur significat. & cum vnitate fient re-
gulares quintæ Iunij.

Enneadecaeteris) Secundum membrum Computi pertinens ad Lu-
nam: vt illud prius ad Solem. Enneadecaeteris, inquit, sumit ini-
tium a xxiii Martij, desinit in xxii eiusdem. Quod interuallum B
est dierum 69; 9. hor. 18.0'.

Τηοῦμν) In superiori Canone Enneadecaeterida dixit incipere a
xxiii Martij, desinere in xxii eiusdem. Ultimus annus cycli inci-
pit a iii Aprilis. Undecim dies, qui est excessus Solis, deducantur
de quarta Aprilis. Relinquitur caput anni primi Enneadecaeteridis
in xxiv Martij. Atqui diximus annum primum incipere a xxiii
Martij. Abundat igitur unus dies in cyclo. Quare annus ultimus
mutilandus die uno, vt fiat duntaxat dierum 353. Hanc *τετρακοντάμερον*
Computatores nostri vocant saltum Lunæ. Et in quo mense
facienda sit tam illi, quam hic noster in magno Computo docet. Sed
omnia hæc ridicula sunt. In vera enim Enneadecaeteride non est C
necessæ villam *τετρακοντάμερον* facere. neque villus annus Lunaris mutilus
est natura, qualis defectiuus apud Iudeos, quem illi de industria
mutilant, non quod longior iusto videatur, sed quia sæpe transferunt
neomeniam Tisri: vt necessæ sit, aut illum annum, in quo facta est
translatio, aut sequentem, claudicare, aut etiam antecedentem, si
ita res postulat.

Μὴ μόνον τέσσερας) Nouemdecies 354 dies fiunt 6726. Sed nouem-
decies 354. 8. 876, fiunt 6732. 23. 444. Differentia, dies 6. 23.
444. Tantum dispendium fit temporis ex neglectu appendicu-
scrupulorum. Sed quid est hoc, Enneadecaeterida sine mensibus em-
bolimis esse dierum 6726, interueniente Embolismo septem men- D
sium, id est, 210 dierum, fieri dierum 6935? immo 6936 dicen-
dum erat. Neque vero hoc satis. Est enim dierum 6939, præter ho-
ras 16. 595. In Enneadecaeteride sunt menses *τετρακοντάμεροι* 124:
caui iii duntaxat. Sed in hac re omnes Computatores valde ratio fu-
git, ignoratione veræ Enneadecaeteridis & totius Computi Iudaici.

Παρθαλιώ μὲν) Paschalis mensis habet initium in octaua Martij,
finem in v Aprilis. Nam neque citra octauam Martij, neque ultra
quintam

A quintam Aprilis fas fuit fines neomeniarum Paschaliū promouere, quandiu æquinoctium hæsit in xxī Martij, in qua id temporibus Constantini statuebatur. Hodie usque ad 27 Februarij citimum mensēm statuere licet, & pro vetere Nisan, Adar secundum assume-re. Inter citimam, & ultimam neomeniam Paschalem, interiecti sunt dies xxvii. Assumpto utroque termino fiunt dies xxix. Hoc interuallum vocat παχαλιον μῆνα, nimirum quod intra hos fines consistant xix neomeniae Enneadecaeteridos Paschalis.

B Υπέρβασις) Quemadmodum Hebræi ωρεῖδος suas ciuiles habent, διὰ τὸν οὐαίχδου συνηρθέτων: ita etiam cyclus Paschalis habet ωρεῖδας διὰ τὸν οὐαεμπλῶν τὸν κυριακῆς ημέρας καὶ τὸν ιούνιον Πάσχα. Nam si Dominica in terminum Paschalem incurrit, tunc diffunditur dies, & celebratio resurrectionis transfertur in Dominicam proxime sequentem, ita ut διάστομον Πάσχα in xxī die mensis Paschalis celebretur. In xvii Canone libri quinti sub nomine Clementis: μηκέπιον τοῦ θεοτόκου μήτρος Ιωάννων έστελέν. Εἰδέμενον γὰρ κοινωνία ἡμῶν τοῦ πεπόνιος αὐτούς. πεπλασθται γὰρ, ἐπειδὴ τὸν Φῶφον, τὸν νομίζοντον ἐπιτελεῖν, ὅπως παντες Χριστὸν ὡσπερ πεπλασθμένοι, ἐπειδὴ αἱ λατρείας αἱ περιχοισιμότεροι. οὐ μέν ἐπειδὴ φυλάσσεται αἱ ρεῖδας τὸν ιούνιον τροπίου τὸν εἰρηνῆς ὄρεας, οὐδὲ γίνεται διατέρεψη καὶ εἰκασία τὸν θεοτόκον μένος, οὐδὲ ἐπειδὴ Δύνασθαι, ἐπιπρόστετος εἴσασθαι πεπόνιος σελήνης: ὅπως μὴ ἐν ἑτέρᾳ ἐβδομάδι ἐμπέσῃ ή τεσταρεοκαλεσάτη τὸ σελήνης. Καὶ πλαίσιον γνωμένον αἴγνοια δῆς τὸν θεοτόκον ἐπιτελέσωμέν τοι Πάσχα, η̄ ἐν αἱ ληθῇ ημέρᾳ έστελσωμέν τὸν τὸν κυρίον Ιησούν αἱαστομον ημέραν, αἱλίαν ἐν κυρια-

C κη μόνη.

D Κανονισμὸν) Kanonismos neomeniae citimae & remotissimae, sunt dies xxix, ut vidimus proximo Canone. Kanonismos autem citimae & remotissimae Dominicæ resurrectionis sunt dies xxxv, a xxii Martij, ad xxv Aprilis, utroque Termino comprehenso. Peccari autem in hanc regulam dupliciter potest, τὴν πεσεμπλῶν, καὶ τὴν οὐαεμπλῶν, & quidem τὴν πεσεμπλῶν, ut saepe olim occurrebat cyclo viii, & xix, Dominicæ Paschalis celebrabatur xx, & xxii Martij. οὐαεμπλῶν autem siue οὐωαλίσται peccatur, cum Pascha in termino celebratur: ut contigit in Gallia, anno 577. Nam Gregorius Turonensis scribit a Gallis Pascha celebratum xiii Kal. Mai, cum litera Dominicalis efficit C. Atqui eo anno Terminus erat etiam in a. d. xiii Kal. Mai. Sic anno Christi 305 proculdubio Pascha celebratum fuit in termino ipso, anno primo persecutionis Diocletianeæ: & saepe alibi nos tauimus. Etiam μετεμπλῶται peccari potest: ut olim cum obtineret mos transferendi Pascha post octo dies, non post septem, quoties terminus incideret in Sabbathum. Habes non rara exempla in Canone Paschali Hippolyti, & apud Victorinum. Vide, quæ ad ipsius

Canonem Hippolyti notamus, quæ non sunt negligenda.

Kεγιτδ Τέλος τῆς σελίνης.) Post Canones sequitur πρᾶξις & μέθοδος ipsa inuestigandi Pascha, ἡλασμὸν, παροικῶν τῆς οἰκεῖας. Duos Canones ei rei apposuit: alterum pro Termino Paschali, & decima Tisri quem dextrum vocat: alterum pro introitu ieunij, quem sinistrum ideo dicit, quod a sinistra parte Rotæ posuit, vt alterum dextrum, quod in dextra parte Rotæ ab eo locatus est in manu scripto. Sed hic collocari coniunctim necesse fuit, propter angustiam chartæ. Vocabuntur vero duo Canones, vt quidem ab eo vocati sunt, sinister & dexter. Exemplum apponit xv anni cycli Lunaris. Annus enim, quo scribebat, 6133 Computi Lunaris, diuisus per 28, & 19 relinquit annum primum Cyli Solis, quintumdecimum cycli Lunæ. In Tabella, quam supra posuimus, e regione xv anni æræ Lunaris, occurrat in secunda parte i Aprilis Terminus Paschalis, cui e regione est vñitas pro concurrente ipsarum Kalend. April. Erat annus primus Solis, e cuius regione Epactæ Solis 7. ergo annus ille fuit διπάσχοντος. Itaque concurrens pro ipsa feria assumendum. Terminus igitur incidit in Dominicam, & proinde ωρέβασι facienda in octauum diem. Ideo anno proposito Pascha celebratum viii Aprilis. Hoc est, quod vult. neque indiget interpretatione. Eadem enim sunt in Canonio. Considera igitur attente in sinistro Canone in linea annali cyclum incipere ab anno xix, quia adhuc currebat annus xix, usque ad Martium: quo in xix cœpit annus primus, vt habes in ultimo versu Canonij dextri. Igitur linea annalis Canonij sinistri pertinet ad methodum introitus ieunij, linea autem Canonis dextri ad methodum xiiii Nisan, & x Tisri. Has lineas, siue versus ipse vocat σελιδα.

Ψηφισμὸς τῆς δεκάτης) In altera pagella eiusdem dextri Canonij, e regione anni Lunæ xv, habes mensem Romanum Septembrem, & eius ποστικὰ xx sequenti σελιδῶν. In xx igitur Septembris eo anno incidit x Tisri. Si vis scire, quota septimanæ illi congruit, coniicte in illam ποστικὰς Epactas Solis vii & προοδετὰς vi. Aggregatum 34 diuide per vii. Remanet feria vi congruens illi anno xx diei Septembris. Sed πέριπτος est haec methodus. Nam προοδετὰ ipse eo anno fuerunt pro feria: quia fuit διπάσχοντος.

Απὸ σωταιρουμένων παταρῶν λα.) Lege λα.

Hd' εἰν δὲ οὐ δέκατη η ἑβδόμη) Hoc Canonion in Ecclesia Christiana locum habere negat Maximus: sed in studiosorum gratiam se illud apposuisse testatur his verbis: ἦ τοια δέκατη η ἑβδόμη μέντος & τελεῖς μᾶλλον εἰς αὐτὴν θυμῷμην (ἢ γὰρ τελεῖται αὐτοὶ λογοὶ) διεγράψαμεν, η τούτην αὐτοὺν ἐπελόντων χάρεν φημομαθεῖσας. Apparet tempore Maximi

A Maximi non magnam rationem habitam huius diei, sed tamen olim aliqua in obseruatione fuisse, patet ex Menologio Græco. Nam ad xxiij Septembris ponitur ἡ σύλληψις ἢ πρώτη ἡμέρα πεντάκτιου πεντεκόμενος βασιλεὺς Iωάννης. In Kalendario Antiocheno ad eandem diem Ilul, id est, Septembris, ita notatum: Μεταπομπὴ τοῦ προφήτη Ἰωάννης οὐαγγελισμὸς Καχαρίτης ιερέως. Ad xxvii Thoth Elkupti ita scribunt: مشارقة زكريابيوحنا οὐαγγελισμὸς Καχαρίτης προφήτη Iωάννης. At xxvi Thoth est xxix Septembris. Hæc manifesto ostendunt eam diem apud Orientales obseruari. Hæc vero decima Tisri a Iudæis dicitur Kippur, a nostro Maximo iłasmuś. Chrysostomus in Homilia de natali Iohannis Baptistæ, a Iudæis dicit vocari Metellita. Id vero est **B** ηπτηλιθος, id est, οκτωπομηδων. quod falsum est. Nam οκτωπομηδα est quindecima, non decima Tisri. Porro hic decima Tisri ponitur feria vi contra Canonem AD V. Nam si Kippurim feria vi, ergo caput anni feria quarta. quod falsum, ut habes in Computo Iudaico.

Ψηφισμὸς τῆς ἡμέρας της εἰών) Doctrina hæc pertinet ad sinistrum Canonem πέπτης τῆς ἡμέρας της εἰών εἰσεδοσεως; de quadragesima, quæ semper spectatur in fine anni Terminum Paschalem antecedentis. Itaque cum Terminus Paschalis quæsitus sit in anno Lunæ x v, Terminus Quadragesimæ quærendus in proxime antecedente, x i i i i scilicet: e cuius regione Februarium, & i i i i diem eius habes. In quem coniice πέπτης εἰώνς quatuor, & epactas ἡλιακὰς septem. Aggregatum x v diuide per 7. Remanet feria prima. quæ propter οὐαέμπτων referatur in octauam ab ea; hoc est, x i Februarij. Sed adeptus Terminus Paschalem aufer ab eo 6, pro termino Septuagesimæ, aut 56 pro Termino Quadragesimæ.

Δεῖ τὸν ἀναγνώσκοντας) Methodus epactarum Lunæ inuestigandarum. Annum cycli Lunæ propositum in xi ductum minue binario: Reliquum per triginta diuisum dat epactam. Esto propositus annus cycli xiiii. Productum in vndecim deminutum duabus vnitatis, & per xxx diuisum dat duo pro epactis Lunæ.

ποῖσας τῷ δύῳ) Imminuere duabus vnitatibus. Quare? Quia
D ad methodum Lunæ aliis epactis opus est, ac ad methodum Ter-
ni Paschalis. quia a temporibus Christi, ad Maximum Monachum
πέσεμπτωσι σελήναικὴ bidui facta erat.

Η ποσταῖα τῆς σελήνης.) Adeptus epactas Lunæ aggregato dierum a Kalendis Aprilis, ad diem propositam inclusue, adiice epactas. Summam illam diuide per 29 $\frac{1}{2}$ aut 59. Reliquum est ἡ ποσταῖα, τὴ σελήνης, hoc est, ut Computatores nostri loquuntur, Αetas Lunæ. Quia iubet incipere a Kalendis Aprilis, argumentum est id suisse

initium anni Ecclesiastici Constantinopolitanū : cuius Canonismi A
sunt penultima , & vltima Martij. Nam quota Luna fuerit penul-
tima Martij , eæ erunt epactæ Lunæ. Quota feria erit vltima , eæ
erunt epactæ Solis illius anni. Non igitur epactæ Solares , aut Lu-
nares , incipiunt a Septembri antecedente. Hoc satis patet ex Cano-
nio , in quo cycli incipiunt a Pascha. Termini autem Quadragesi-
mæ adhuc sunt in anterioris anni cyclo. Anno igitur 640 Chri-
sti , cæpit annus 641 secundum Græcos , a Kalendis Septembribus ,
item annus æræ Luharis 6335 , qui debet minui duabus vnitati-
bus , & fieri 6133. Diuisus per 19 dat cyclum xv Lunæ. Sed ad-
huc currit cyclus xiiii. Nam xv incipiet Martio sequente. Vo-
lo scire ætatem Lunæ , vel , vt ipse loquitur , τὸν ποιαίδω τῆς σελήνης
in Kalendis Septembribus dicti anni 640 , qui erat iniens 641
secundum Græcos. Secundum ea , quæ proxime annotauimus , Epa-
ctæ Lunæ erant duæ. Dies a Kalend. Martij ad Kalendas Septemb.
inclusive sunt 185. Coniice epactas duas. Aggregatum 187 diui-
de per 29 . Habes x pro ætate Lunæ. Ergo anno Christi 640 , Ka-
lend. Septemb. ætas Lunæ fuit x. Hoc est , Luna erat decima. Lu-
na noua , vt vulgus putat , erat in xxiiii Augusti. quod verum est.
At quia tunc incipiēbat annus 6135 æræ Lunaris , cyclus Lunæ e-
rat xvii. Epactæ Lunæ viii cum vnitate , & prima mensis dant 9
n. n 10 pro ætate Lunæ.

Tὰ δότα Διοκλητιανῶν) Docet annos Diocletiani per Indictiones pu-
tare. Multiplicanda sunt 22 per 15 : quibus adiice Catholica 13 , &
annum præterea Indictionis currentem. Anni xv bis & vicies ducti,
producunt 330. xiii καθολικά , & xiiii anni Indictionis currentis
fiunt 27. Ea ad priorem summam congesta , fiunt anni Diocletiani
357 , a primo eius Imperij anno , ad annum Christi 641 , qui erat
31 Imperij Heraclij. Indictione peracta , pro 22 accipe 23 , & sic
deinceps. Quæ quidem ratio subinepta est. Nam hodie , si volam hoc
facere , quæ via insistenda est mihi , si quot indictiones a Maximo
Monacho fluxerint , nescio ? Quare , non bene Imperatores instituerunt
putare indictiones non apposito , quotus annus quotæ indictionis.
Nos ab annis Christi 311 abiicimus. Reliquum per xv diuisum dat D
nobis indictionem Imperatoriam currentem ex a.d. viii Kal. Octob.
Ab anno hoc igitur Christi 1596 , deductis 311 , reliquum per xv di-
uisum dat 85 indictiones Imperatorias absolutas , & præterea x an-
num indictionis 85 ineuntem a Kal. Septembribus eiusdem anni 1596.
Si hic noster scisset , a prima Panegyri Quinquennalium Constanti-
nianorum , ad annum Heraclij 31 , eum esse annum 14 indictionis
22 : illi per 21 indictiones præteritas multiplicanda essent x v : quibus
adiiciens

A adiiciens 14 labentis indictionis annos, & præterea καθολικὴ xxviii, interuallum videlicet ab initio Diocletiani, ad prima Quinquennalia Constantini: eadem via peruenisset ad annum propositum 357 Diocletiani.

B Κερδίσμεν τὰς ἐπαχνὰς) Hic Canon pars est antecedentis. Nam in annis Diocletiani mensium Ägyptiacorum tantummodo rātio habetur: quia æra Diocletianæ vnius Ägypti & Christianorum Kopti peculiaris est. Supra collegimus ex methodo epactarum, anno, quo hæc scribebat Maximus, Kalendis Septembris Lunam fuisse decimam. Videamus, an ex hac methodo idem proueniat. Accipientæ sunt epactæ Diocletianæ, & vñitas illis adiicienda pro perpetua regula: accipienda præterea ἡ ποσιαῖα Συλλόγος. Denique quot sunt menses Ägyptiaci imparis numeri, tot dies sumendi. Antecedente Canone docuit annos Diocletiani per 19 diuisos dare cyclum Lunæ Paschalem. quod verum est. Sed ille cyclus, vt vidimus, incipit tantum a mense Paschali. Ergo initio annorum Diocletiani adhuc currit vetus epacta, cum noua incipiat a Pascha. Diuisis 357 annis Diocletiani per 19, remanet annus xv cycli Paschalis initurus a vere sequenti. Ergo adhuc currebat xiiii cyclus. Epacta 4. quibus adde vnitatem καθολικῶν ex perpetua regula, item vnitatem pro Thoth, qui est primus imparium mensium. Fiunt simul vi. Kalendas Septembris incident in 4 Thoth. Igitur ἡ ποσιαῖα Thoth, id est, quarta cum sex composita dat Lunam decimam, vt antea.

C Καὶ τὸν ἕτερον τὸν μὲν) Hoc tetigimus libro 111, item in Computo Äthiopico. Cum menses sunt τριακοσθίμεροι omnes, vt in anno Elkupti, & Äthiopico, non quot menses sunt, tot Regulares assumuntur, vt in mensibus Romanis a Martio: sed quot menses imparis numeri: hoc est, dimidium mensium. Hinc est, quod in anno Äthiopico, mensis paris numeri habet Matque in eadem die, in qua impar antecedens. Et sequens impar uno die citius habet Matque. Itaque bini menses cundem situm cycli aurei habent.

D Εν τῇ δότι Αδάμ) Tertia pars Computi pertinens ad Catholica temporum. Sed mire allucinatur noster. Nam qui annum Christi 641 statuerit in 6133 æræ suæ (imo debet esse in 6135) cum idem natalem Christi in 5501 ponat eiusdem æræ, manifesto errore conturbat rationes suas. Nam hoc modo annus xxxi Heraclij fuerit 6141, quem dicit fuisse 6133, aut 6135, si ratio habeatur duorum annorum, propter methodum utriusque cycli. Omnia, quæ in tota hac oīdō explicantur, non sunt nauci.

Eπέργει τὸν εἰδομένῳ) Ait Christum conceptum & natum anno 5501, diem conceptionis xxv Martij fuisse feriam secundam, diem natalis

natalis xxv Decembris feriam quartam. Hoc ut potuerit accidere, A necessario conferendum ad annum periodi Julianæ 4711, cyclo Solis VII, anno Actiaco 29, in quem natalem ipsum conferri oporteat. quæ est opinio fere omnium veterum. Sed hic est mera hallucinatio. Nam vtitur nunc æra Orientali: secundum quam cyclo Solis XIIII, litera Dominicalis fuit DC: vnde sequitur τλω' ιμέρεγεν εσαγελισμός, nempe XXV Martij, fuisse feriam quintam, diem autem natalis feriam septimam: eumque annum fuisse 4713 periodi Julianæ, qui est is, in quem natalem Christi confest Dionysius Abbas. Mira est igitur hallucinatio.

Ημέρες δὲ τὸ εἰδομένῳ γ') Christi baptismus feria III. vt vi Ianuarij sit feria tertia, litera dominicalis fuerit D. Ergo fuit cyclus Solis B aut IIII, aut XIIII, anno periodi Julianæ aut 4735, aut 4746. Sed anno 4735 Christus secundum Dionysij æram, fuisse tantum annorum XXII. quod est absurdum. At annus 4746 est annus Paschionis. Ergo Christus fuisse baptizatus & passus eodem anno. quod & ipsum est absurdum. Sed & illud falsum, cyclum Solis XIIII in Computo Orientali habuisse literam Dominicalem D. Habet enim B a Kal. Sept. literam autem A a Kalen. Ian. Et propterea dies baptismi fuerit feria sexta.

Ετος δὲ ἦν ἡλίας μῆνος Τοῦ Ιανουαρίου, σελήνης δὲ Τοῦ Ε) Inter baptismum & Passionem interuallum interponit annos IIII recte, quamquam imprudens & præter animi sententiam. Cyclus Solis XV æra Orientalis habuit literam D a Septembri, C autem a Ianuario. Cyclus quintus eiusdem æra in Pascha respondet XVI cyclo Dionysiano, quo anno ipse Dionysius & hic noster volunt Christum passum. Sed neuter sensit quadriennium interesse a baptismo, ad passionem.

Ἐπεὶ χλεύεις τῷ οὐδεκαπέντε) Omnia, quæ hic de inductionibus dicit, ægro-

Em χλεύεις Ab incarnatione Dominica, ad annum XXXI Heraclij, inductione XIIII, ponit annos 633. At erat annus Dionysianus 640. Septem annis minus dicit. quod & faciunt Æthiopes, qui annum Christi Dionysianum 1584, putabant 1577, vt suo loco ostendimus: idque ea cauſa, quia 5501 annos putant ab initio rerum, ad Christum. Deinde volunt accommodare æra Paschali. Ideo 7 minus dicunt. Hoc studiosis harum rerum in primis obseruandum, cum legendos annos mundi apud Orientales, vtrum illi anni ab æra Orientali, an ab æra Paschali: & si ab æra Orientali, vtrum integra, an septem annis mutila. Nam cum Æthiopes annum Christi 1584 putarent ab initio rerum 7077, is tamen erat 7084 ab æra Orientali, quam solam agnoscunt Æthiopes, eamque vocant Ἀλεξανδρεῖον ἐπιλογισμὸν σεβόν.

Περὶ διαφύεται τῷ οὐδεκαπέντε) Omnia, quæ hic de inductionibus dicit, ægro-

Acit, ægrorum somnia sunt. Præterea nouam legem Indictionum sancit. Ait quo anno Christus natus sit (natum ait anno 5501, quæ est æra Orientalis) fuisse Indictionem vndecimam secundum epilogismum annorum mundi, quod nimirum 5501 per xv diuisa dant xi, secundum institutum Augusti fuisse Indictionem xii. Cui bono hæc indictio, quæ nunquam fuit in rerum natura? Christo nascente, secundum Dionysium, anno periodi Julianæ 4713, Indictio quarta cœpit a Septembri illius anni, non autem Indictio xi, aut xii. Hæc indigna sunt quæ confutentur. De institutione vero Indictionum sub Augusto non solus nugatur. Nostri quoque Latini hac febricula tentantur, vt licet videre in Computis eorum. Cedrenus vero

Bita scribit de temporibus Theodosij: Εν τάχτις ἡ τε τῷ Ολυμπίᾳ απέσθη πανήγυρες, ἥτις καὶ τετραετῆ χρόνον ἐπετελέσθη. ἔρεξαν δὲ ἡ τιμῶν πανήγυρες, ὅτε Μεναστῆς τῷ Ιαδαῖον ἔστασίλουε, καὶ ἐφυλάττετο μέχει τῆς δέκατης αὐτῷ δὲ μεγάλα Θεοδοσία, καὶ ἔρεξαν δέκατοι αἱ ΙΝΔΙΚΤΟΙ δέκατοι μῆναι δύτις Αυγούστου Καισαροῦ ἐτελέσθησαν δέκατης αὐτῷ. Ab Actiaca victoria igitur cœpisse innuit. Qua in hæresi quoque fuit Constantinus Porphyrogenitus: Απὸ δὲ αὐτωνομίας καλεθεὶς Ακτίου καὶ τὰς καλεθεὶας Ινδικτίωνας ἐκάλετο. γάρ τω γεγονός Ησύχιος Ιλλάτειος. ΙΝΔΙΚΤΙΩΝ, τοῦτον οὖν Ινδικτίων, οὐ περὶ τοῦ Ακτίου νίκην, διὰ τοῦτο δέ εχει μὲν Ινδικτίων δύτις πεντάτης, τὸ κατελόγη μέχει τοῦ ΙΕ, τὸ παλιν τετοσερέφη, καὶ δέ εχει δύτις πεντάτης διὰ τοῦ Αντώνιου συμβαρχοῦσας θύεσας Αυγούστου τῷ Καισαρὶ μέχει τοῦ ΙΕ χρόνου.

C Hoc plane est strenue nugari. Annus Actiacæ victoriæ est 4684 in periodo Julianæ. Diuisus per xv dat quartam Indictionem ineuntem simul cum Thoth primo Actiaco, siquidem verum erat temporibus Augusti Indictionem fuisse. Cedrenus alibi de Augusto τάχτῳ τῷ διετέρῳ ἔτει αἱ Ινδικτίαι ἐπενοίθησαν, καὶ τῷ Βίσεξτῳ. contradicit sibi. Nam supra anno primo Actiaco, hic vero secundo. Sed de Bisexto tolerabilius, quam quod Chrysostomus Homilia de natali Iohannis Baptiste. Primum enim dicit, neminem vñquam ausum fuisse terminare cursum horarum, dierum ac noctium, per quæ Solstitia, & æquinoctia cognoscere possit: quia Iobo dictum sit: Et hoc mihi dic, an scias cursum Solis, &c. Deinde subiicit hoc mysterium Solstitiorum eiusque scientiam Deum distulisse in annum Tiberij nonum. Tunc vero post, nono anno Tiberius Caesar tempus cursumque Luna collegit: Εἰ invenitum est, ipsa die, octauo Kalendaram Octobrium esse æquinoctium, &c. Nam Augusto tolerabiliter potest attribui invenitio Bisexti, quia ipse Bisextum correxit, duabus Caiis Marcio, & Censorino cōs.

Περὶ τοῦ Ζαχαρίου χειματισμῶν) Iohannem Baptistam in æquinoctio autumnali necessario concipi debuisse dicit Chrysostomus

mus, quod dies tunc incipiunt cedere noctibus, & minores fieri, A quemadmodum Iohannem necesse erat minui, Christum vero crescere. Verba integra, quæ huc faciunt, quorum partem supra retulimus, hæc sunt : *Gesta autem sunt hac ante primum annum Tiberij Cæsaris, mense Septembri, octauo Kalendas Octobris, incidente Luna undecima, quando oportebat Iudaos ieiunium scenopegia celebrare. Tunc vero post, nono anno, Tiberius Cæsar tempus cursusque Luna collegit: Ego inuentum est, ipsa die, octauo Kalendarum Octobrium die esse equinoctium: in quo est inchoatio noctis maior, quam lucis. Illum enim oportet crescere, inquit, me autem minui.* Sed & Ambrosius in principio sermonis XII non ab alia caussa repetit necessitatem conceptionis Iohannis hoc tempore, quam ab incrementis Christi, & decrementis Iohannis. In illis verbis Chrysostomus vult nono anno post conceptionem Iohannis annum a Tiberio, non a C.Iulio Cæsare editum. item octauum annum ætatis Iohannis Baptiste incidisse in imperium Tiberij. Quod autem in die Kippurim, siue decima Tisri Iohannem conceptum volunt, caussam adferunt, Zachariam patrem Iohannis fuisse summum Pontificem, & ingressum Sancta Sanctorum incensum Deo fecisse : quod non nisi semel in anno fiebat, idque decima Tisri. Hieronymus quoque ad Rusticum Monachum Iohannem Baptistam Pontificis filium fuisse scribit. At is erat de plebe Leuitarum, ἐν τῇ ἀφημεταστάσει Αἴδης : & cum impleisset suam vicem, rediit ad patriam suam.

M'w ḥ x^o Ρωμαίος Σεπτέμβριο) Si Christus natus est anno 5501, ergo Ioannes conceptus 5500, cyclo Solis 12, Lunæ 9 secundum Orientalis Computi rationem, anno periodi Julianæ 4712, cyclo Solis VIII, Lunæ xix: quæ omnia congruunt anno 5500 æræ Orientalis. Proinde xxvii Septembbris fuit Sabbatum. at hic dicitur quinta. Deinde falsum est, eo anno 27 Septembbris fuisse decimam Tisri, sed anno sequente; qui erat octauus periodi quintæ Alexandreæ, cyclo primo Dionysiano, quo anno vicefimaseptima Septembbris fuit feria secunda, non quinta, vt iste vult. At Christus natus est, secundum Dionysium, xxv Decembris, cyclo Lunæ primo. Ergo inter conceptionem Iohannis, & natalem Christi dies intersunt LXXXIX duntaxat. Vides absurditatem. Sed Chrysostomus non xxvii, sed xxiv Septembbris decimam Tisri fuisse dicit, imo vndecimam ineuntem, qua incipiunt, inquit, Iudei ieiunare. Ergo decima fuit XXIII: ubi Kalendarium Antiochenum, & Græcum statuunt conceptionem Iohannis. Atqui idem ait Iohannem natum plenilunio, nimirum Luna decimaquinta. Si xxiv Septembbris fuit Luna decima, sanc xxiv Lunij fuit Luna decima octaua, non quintadecima.

Tὸν

A Tὸ γὸ τὸ ἀντὸ Σὲ Ιωάννες ψηνότεως) Si xxvii Septembris erat decima Tisri, ergo xxxiii Iunij, in qua statuitur natalis Iohannis, erat xv Luna, vt colligit Chrysostomus: atque inde trahit caussam eius natalis, quod & plena Lunæ lampade natus sit, quia ipse lampas fuit, vt est in Euangilio: & vulgo Solstitium, in quo natus est Iohannes, dicebatur ΛΑΜΠΑΣ. Tangit morem gentilium, qui & adhuc in multis locis obtinet. Verba eius: *Cum dicat initium mensis frumentaria, tunc ergo repertum est, esse primum Solstitium mundi, quando Iohannes natus est, quem diem ΛΑΜΠΑΣ appellant.* Quamuis hæc nihil ad natalem Iohannis, tamen habent cognitionem antiquitatis non negligendam. In descriptione Iunij mensis: Lampas maturas Cereris designat aristas. Ergo mensis Iunius ob eam rem pingebatur cum lampade. Notæ sunt πυραῖαι, quæ vigilia, & die natalis Iohannis hodie accenduntur, vestigia priscae gentilitatis. Mei Aquitani Latino verbo nonnihil detorto FAGAS, id est, faces, siue Lampadas vocant, vt etiam vocabantur tempore Chrysostomi. Exæ Hodieque in Africa a Muhammedanis eodem anni tempore accenduntur, cumque morem a Christianis relictum, testis Iohan. Leo in sua Africa. Sed eiusmodi Lampadas καὶ πυραῖαι vetat Canon lxv in Trullo. τὰς δὲ τὰς νυμφίας ταῦτα πυραῖα τῷ οἰκείῳ ἐπιχειροῦνται, οὐδὲ απολύτας πυραῖαι, αὐτοὶ ταῦτα πυραῖαι εἶθεν ἐπιληπτοῦνται, διὸ Σὲ παρόντες, &c. Quamuis pius & Christianus scriptor nimium sibi indulxit in allegoriis, tamen citat ex vetustate quæ non perire debent. vt in illis: *Circumcisus est igitur Iohannes Kalenda Iuliis, id est, octava die, quando migratio fit: ut ostenderetur, quia is, qui secundum legem, Σὲ prophetiam conceptus erat, de quo dictum est, LEX ET PROPHETÆ, a Iudeis migrabunt.* Quamuis violenta est allegoria, vt alia omnia in hac Homilia, tamen tangit morem inquilinorum migrantium Kal. Quintilibus, vt habemus in iure, & apud Martialem: *O Iularum dedecus Kalendarum.* cui antiquitati germana est illa, vt & allegoria, quam subiicit: *Sed Σὲ tempus est autumni, quando Iohannes concipitur: quo tempore ager sulcis iam proscinditur; Σὲ semini venturo iam preparatur. In quo mense veteres coloni nouis cultoribus cedunt, cessantibus scilicet pristinis tabulis conscriptionis (qua veteris legis fractæ tabula) noua lex nouis cultoribus traditur.* Similis allegoria est, cum dicit, necessario nasci debuisse Christum Κύριον Κυρίον, quia Κύρος erat, qui nascebatur, alludens ad Κύρον & Κυρίον, qui Quirinius erat Romanis. quam rationem non magis admittimus, quam illam de conceptione Domini in Martio mense, propter Proverbiū, inquit, *EXITE PVERI IN CAMPVM MENSE MARTIO.* Atque de his censeat quilibet, vt ei videbitur. Al-

legoriæ quidem accommodatores sunt ad afficiendos animos vul- A
gi. Nos vero tantum ad rationem temporum ea quærimus , quæ a
temporibus pendent , non ab allegoriis , aut interpretationibus, quæ
ad informandam vitam potius pertinent , quam ad opus nostrum de
Emendatione temporum instruendum.

Hμέρης δὲ τὸ ἑξακοδότηρον γ.) Sane xxi cyclo Solis æræ Orientalis
habuit literam Dominicalem Romanam FE a Kal. Septemb. D ve-
ro a Kal. Ian. Itaque verum non est , quod dicit, hoc posito, 29 Au-
gusti fuisse feriam tertiam. Fuit enim feria septima , anno 5533 æræ
Orientalis. Itaque secundum hanc rationem Christus passus anno
ciusdem æræ 5534. quod & ipse tangit supra.

Χεργων Δεκαμονις καὶ οὐρανος) Trecentis annis & amplius posterior est B
Maximo hæc οὐρανος χρονιων , quod quidem constat ex vltimis impera-
toribus Constantinopolitanis , qui hic vltimi ponuntur , Constan-
tino , & Romano : quorum tempora ideo non ponuntur , quia sub
illis hæc Chronologia scripta est , anno Christi plus minus 960 , ali-
quot annis 320 post annum xxxi Heraclij. De litera nos statim
iudicauimus hunc Computum scriptum fuisse ante annos 600 , aut
amplius. Nam optimæ notæ est character. Postquam vero incidi-
mus in hos duos vltimos imperatores , tunc recte de vetustate libri
nos iudicasse sensimus. Itaque Computus Maximi , vnde has eclo-
gas excepimus , scriptus est ante annos plus minus 636. Tota au-
tem hæc Chronologia ne semel quidem verum dicit , nisi fortasse in C
posterioribus imperatoribus. Similem & geminam edidit Fridericus
Sylburgius in fine Zosimi.

Περὶ τῶν ἀποστολῶν) Periodus magna , vt nemo nescit , est , quæ ex
vtroque cyclo in se ducto componitur , vt sit annorum 532. Sed di-
uersa capita diuersas etiam periodos constituunt. Vera periodus est,
quæ a capite utriusque cycli incipit : quales sunt eæ , quas periodus
Iuliana per 532 diuisa relinquit. Nam tota periodus est annorum
7980 constans quindecim his minoribus periodis. Annū hunc
6309 diuide per 532. Supereft annus 457 currens de periodo xii.
Periodus Dionysiana ab ipsis differt , quod non ab vtroque cyclo , sed
a decimo Solari , & secundo Lunari incipit. Sic de periodis , qua- D
rum hic mentio , statuendum. Aliæ enim sunt a veris Julianis.

A

TABVLÀ INGREDIENDI
AD CHARACTERES ANNO-
RVM ARABVM.

Diagramma periochæ characterum annorum Arabum exactissimorum. Id vero est, ut cognoscas, quotus sit annus Arabum ex Tabula Ærarum Gentium. Præterea abiice summam omnium ducentorum & decem. Cum residuo, quod quidem non sit maius ducentis & decem, aut minus quam illa, ingredere in hanc Tabulam. Accipe collectos (annos) a latitudine, expansos autem a longitudine, siquidem residuum fuerit collectorum & expansonum: sin minus, cum expansis. Accipe ea. Quicquid inuentum fuerit in cella, in qua in numeros incidisti, ipse est character illius anni. Aggrega eum cum charactere mensis, quemcunque vis. Quod si fuerit amplius quam septem, abiice ab eo septem. Residuum, siquidem fuerit septem, aut minus, ipsa est feria introitus mensis.

B

TABVLÀ DIAGRAMMATICIS CHA-
RACTERVM MENSIVM ARABVM.

Muharramu	Tzepharu	Rabie prior
*	II.	III.
Rabie poster.	Giumadiju pr.	Giumadiju poste.
v.	VI.	I.
Regebu	Sahabanu	Ramadhanu
II.	III.	V.
Schevvalu	Dhulkaadathi.	Dhulhagiathi
VII.	I.	III.

Nume- ri.	o	XXX	L X	X C	C XX	C L	C LXXX
I	6	4	2	7	5	3	1
II	3	1	6	4	2	7	5
III	1	6	4	2	7	5	3
IV	5	3	1	6	4	2	7
V	2	7	5	3	1	6	4
VI	7	5	3	1	6	4	2
VII	4	2	7	5	3	1	6
VIII	1	6	4	2	7	5	3
IX	6	4	2	7	5	3	1
X	3	1	6	4	2	7	5
XI	7	5	3	1	6	4	2
XII	5	3	1	6	4	2	7
XIII	2	7	5	3	1	6	4
XIV	7	5	3	1	6	4	2
XV	4	2	7	5	3	1	6
XVI	1	6	4	2	7	5	3
XVII	6	4	2	7	5	3	1
XVIII	3	1	6	4	2	7	5
XIX	7	5	3	1	6	4	2
XX	5	3	1	6	4	2	7
XXI	2	7	5	3	1	6	4
XXII	7	5	3	1	6	4	2
XXIII	4	2	7	5	3	1	6
XXIV	1	6	4	2	7	5	3
XXV	6	4	2	7	5	3	1
XXVI	3	1	6	4	2	7	5
XXVII	7	5	3	1	6	4	2
XXVIII	5	3	1	6	4	2	7
XXIX	2	7	5	3	1	6	4
XXX	6	4	2	7	5	3	1

§ff 3

لهم

جدول الدخول الى علمات سنين العرب

صورة انتهاه علمات سنين العرب المكتبة
ذلك هو ان تعرف كمية سنين العرب من
جدول توليخ الطوائف ثم تطرح الجملة
مئتين والعشرة مائتين والعشرة والذي يبقى
وما هو ازيد من مائتين وعشرين او لقد منها
دخل به في هذه الجدول وتأخذ المجموعات
من عرضه والمفردات من طوله ان كان
الفاصل مجموعات ومفردات والابالمفردات
وخدمها فما وجد في البيت الذي لتفقت
العلدين فيه فهو علامة ذلك السنة تجمعه
مع علامة اي شهر اردت فان كان اكثر
من سبعه تسقط منه السبعه والباقي ان
كان سبعه او اقل فهو يوم دخول الشهر

جدول صورة علمات الشهار العربية

ربيع الأول	صفر	شترم
ج	ب	ه
ربيع الآخر	جمادي الأول	جمادي الآخر
أ	و	ه
رمضان	شعبان	رجب
ه	ه	ب
ذوالحججة	ذوالعفدة	سؤال
		ر

العدد	الصف	قمة	قف
ز	و	د	ب
ب	ج	ا	و
ج	ا	و	د
ه	ف	ج	ا
د	ب	ز	ه
و	ز	ه	ج
ز	د	ب	ز
ح	ا	و	د
ط	و	د	ب
ي	ج	ا	و
يَا	ز	ه	ج
يَبْ	ب	ز	ه
يَحْ	ز	ه	ج
يَهْ	د	ب	ز
يُو	ا	و	د
يُزْ	و	د	ب
يَحْ	ج	ا	و
يَطْ	ز	ه	ج
ك	ه	ج	ا
كَابْ	ب	ز	ه
كَبْ	ز	ه	ج
كَحْ	د	ب	ز
كَهْ	ا	و	د
كَوْ	ج	ا	و
كَزْ	ز	ه	ج
كَحْ	ه	ج	ا
كَطْ	ب	ز	ه
ل	و	د	ب

NOTA

NOTÆ IN COMPVTVM HEGIRÆ
MVHAMMEDIS.

DIAGRAMMA periodæ.) Arabismum in præsentia aliter redere non possum: Latine esset: Diagramma continens characteres annorum Arabum.

Quotus sit annus) In Arabismo, *īwā yuās r̄lū' nōsākū t̄m̄ īt̄m̄ t̄m̄* Aegiræ. Id est: *īwā yuās nōsāv̄ īt̄s t̄m̄ Aegiræ īt̄v̄*.

In qua in numeros incidisti) Vel, in qua numeris occurristi.

Expedita est methodus, sine qua nunquam verum diem Muharram deprehendere possis. Anni aut sunt collecti pure, aut expansi pure, aut mixti, collecti & expansi. Collecti pure, ut cLXXXI. Tunc accipe semper numerum proxime minorem. Is est cL. Reliqua xxx in filo numerorum. A cL descendens e regione xxx occurrat angulus communis, & in eo character 3. Expansi pure, ut xxviii. In filo e regione xxviii sub nota o, in angulo communis habes 5. Mixti, puta cLxvi. Accipe in fronte numerum proxime minorem cL. reliquos xv in filo. In angulo communis occurrit 5. Ut igitur Canon hic præcipit, vide, quotus annus sit Hegiræ ex quibusdam Tabulis, Alfonsinis, puta, aut ex Tabula concordiæ annorum ex libro 1111. Esto in exemplum annus hic Christi 1596. Volo scire, quotus Hegiræ anno proposito Christi incipiet, & a qua die Iuliana. Abiice ex perpetua regula

622 ex anno Christi currente. Habes annos Iulianos 974 absolutos ante noctem xvi Iulij: qui quidem anni ex Tabula concordiæ fiunt anni Arabici absoluti 1003. dies 334.6', desinentes in occasu Solis diei xv Iulij. Desunt 30 dies anno Lunari 1004 absoluendo. Ergo annus Hegiræ 1004 desinit in Sole occaso diei xiiii Augusti, feria septima desinente: & incipiet annus 1005 Hegiræ nocte xv, feria prima. Periclitetur ex hoc Canone. Abiice omnia 210 ex 1005. Remanent anni 165. Numerus proxime minor in fronte c1, Residui xv in filo. In angulo communis vñitas, id est, feria prima. Quod erat propositum. Frustræ autem ex Tabulis Alfonsinis indagabitur feria Muharram. Ex illis quotus annus Hegiræ deprehenditur. Ex hoc Canone, quota feria Muharram. Adeptus characterem anni, habebis reliquorum mensium characteres. Adiice vnitatem, quæ est character huius anni, ad regularem Ramadhan, nempe v. Habes sextam feriam, cum qua incipiet neomenia Ramadhan. Idque octaua Aprilis anni 1597. Ita duce hac Tabella, quam nos hebdomaticam vocamus, annorum 210, nun-

912	943.	3	20
62	63.	320	46
974	1003.	334	6

quam errabis. Martinus a Baumgarten in Raitenbach nobilis eques A Germanus scribit in suo Itinerario, Muhammedanos anno Dominico 1508 per Lunam Ianuarij ieiunasse, tertia autem Februarij fuisse eorum Pascha. Ergo neomenia Schevval fuit in 111 Februarij, feria quinta, cyclo Solis v, litera duplici BA. Itaque necessario Mu-harram antecedentis concurrebat cum Luna Mai anni 1507. Abiectis 622, remanent anni Juliani absoluti 885, quibus congruunt anni Hegiræ absoluti 912, dies 64, a xvi Iulij. Ergo illi dies 64 retro a xvi Iulij putati desinunt in xiii Mai dicti anni 1507, feria quinta, cyclo Solis 1111, Lunæ septimo. Et proinde Mu-harram anni 913 cæpit feria v, Mai xiii. Videamus, an idem promittit Canon. Abiectis omnibus 210 de 913, remanet annus 73 periodi hebdomadicæ. Numerus proxime minor in fronte LX : in filo reliqui xiiii. In angulo communi 5. Ergo feria quinta fuit initium Mu-harram anni 913: vt erat propositum. Idem Character cum Charactere Schevval compositus dat feriam quintam: vt narrabat eques ille Germanus, Februarij tertia. Rursus in Tractoriis Mirelmaumenin Regis Maroci & Fessæ anni Christi 1594 ita in fine legimus

بـاخـولـنـي بـاـتـي بـارـدـعـ

In posterioribus Dhikadathi (id est, Dhulkadathi) in secundo (*supra millesimum*) in quarta (feria.) Anno 1594 cæpit annus 1003 Hegiræ, feria quarta, Septembris vi, die secunda Tisri Iudaici 5355. Dhulhagiathi viii Augusti, feria v. Ergo ultima Dhilkadathi feria 1111, vt erat propositum. Ignoratione igitur characteris anni non leuiter peccatur. In primis autem necessaria annorum Arabicorum cognitio illis, qui res Turcicas & Sarracenicæ tractant. quia in re conuertendi illis sunt anni Juliani in Arabicos, quod iam fecimus in superioribus exemplis: & contra Arabici in Julianos. vt in hoc exemplo: Selim Sultan Turcarum obiit die septima Schevval anni 926 Hegiræ, vt relatum est in Annalibus Turcicis. In Tabula concordiæ annorum in annis collectis, vide an præcise inuenias annos Arabicos absolutos 925. Quia non inueniuntur præcise, accipe proxime minores 861. 239. 4'. qui de 925 detracti relinquunt 63. 114. 561. quos non inuenio præcise in annis expansis Tabulæ concordiæ. D Assumo proxime minores 62. 309. 531, qui cum superioribus 861. 239. 4' simul compositi, conficiunt annos Hegiræ 924. 194. 57'. Desunt anno 925 absoluendo dies 159.3'. Aio igitur, a capite Hegiræ, fluxisse annos Arabicos 924. dies 194. 57'. & cum anno 925 complendo desint dies 159, ij a xvi Iulij putati desinent in 22 Decembris. Et 23 Decembris iniuit annus 926, qui est 86 periodi. Proinde cæpit feria vi, vt habes sub numero frontali LX, & xxvi laterali,

Arali. Volo scire , cui anno Christi congruat initium anni Hegiræ
 926. Annis Arabicis 861. 239.4'. e Tabula concordiæ congruunt
 anni Iuliani absoluti 836. Annis autem 62.309.531, anni Iuliani
 61. Summa : anni Iuliani 897. Adiice epocham Julianam Hegiræ,
 621 annos absolutos. Fiunt anni Christi Dionysiani 1518 absoluti, &
 præterea dies, qui supersunt a Kal. Januarij, ad xvi Iulij. Aio igitur an-
 no Christi currente 1519, a capite Hegiræ, ad xvi Iulij, fluxisse annos
 Arabicos 924. dies 194. 57'. & Luna Decembris cœpisse Muharram
 926, feria vi. Cœpit igitur 23 Decembris. Nam ea fuit feria vi, cyclo
 Solis xvi, Lunæ xix. conuenit igitur calculus Tabulæ concordiæ an-
 norum. Schevval autem decimus a Muharram iniuit Luna Septemb.
 B sequentis anni 1520, feria vi. Neomenia igitur Schevval incidit in
 xiv Septembris, cyclo Solis xvii. Proinde Selim obiit anno Christi 1520,
 Septembris xx. In Annalibus Turcicis, a Iohanne Levvnclauio edi-
 tis & illustratis, tempora per annos, menses, & dies Hegiræ notan-
 tur; sed male comparantur a docto viro: qua in re nunquam illi se-
 mel contingit verum dicere. Neque illud possumus concoquere,
 quod in Pandepte suo Turcicæ historiæ notatum reliquit, in fine
 diplomatis Sultani Amurathæ de induciis cum Imperatore Rudol-
 fo II faciendis scriptum fuisset: *Die primo proximi mensis Ianuarij,*
anno Domini Iesu, supra quem sit gratia, & auxilium diuinum,
1584, qui erit annus transmigrationis magni Prophetæ nostri, supra

C *quem sit gratia, salusque diuina, 991, die vicesima septima sacra Lu-*
na Silchidze. Verum est principium anni 1584 incidisse in annum
 Hegiræ 991. Sed Kalendas Ianuarij fuisset xxvii Dhilhagiathi, id ve-
 ro negamus. Fuit enim xxviii, non xxvii. vltima Dhilhagiathi,
 quam Turcæ vocant Silchidze, fuit iii Ianuarij. Muharram 992
 quarta Ianuarij, feria vii, cyclo Solis xxv. Erat annus 152 periodi
 hebdomadicæ. Sub frontali e l, & lateralí i, habes feriam 7. In ta-
 bula annorum concordiæ annis Hegiræ collectis proxime minoribus
 940'. 3. 20', respondent anni Iuliani absoluti 912. item expansis pro-
 xime minoribus 50, 179. 17', anni Iuliani absoluti 49. Summas
 Anni Arabicci 990. 182. 37': anni Iuliani 961, quibus adiecta epos-
 D cha 621, facit annos absolutos Dionysianos 1582, usque ad xvi Iu-
 lij. Ergo anno Christi 1583 currente fluxerant ab Hegira anni 990,
 dies 182. 37'. Desunt anno 991 Arabicco absoluendo dies 171. 23' qui
 a xvi Iulij putati desinunt in die tertia Ianuarij 1584. Et quia annus
 992 cœpit feria vii, proculdubio die quarta Ianuarij cœpit neome-
 nia Muharram 992. Alioquin si cœpisset feria prima, Dhilhagia, vel
 Silchidze habuisset dies 30, & annus fuisset embolimæus, qui ipsis di-
 citur ḥawwāl ḥaww. Sed & reliqua suspecta sunt, *sacra Luna pro*
mense.

mense. Et anni notati a Christo , & omnia , vt vno verbo dicam, A
 ١٩٠٩٨٥. Neque dubium est, quin impositum sit docto viro ab in-
 terprete , quisquis fuit ille. In libro Martini Crusij viri φιλέλλω^ς,
 bonæ frugis pleno, ita legebam nuper : *Inducia nouæ octo annorum*
inter Imp. Rudolphum, & Turcorum Regem Amurathen factæ sunt, in-
cipientes secunda die mensis Schevval, anno Turcici Prophetæ 984: hoc
est, Kal. Ianuarij anni Christi 1576. Sed qui hoc scriptum Constan-
 tinopoli docto viro miserunt , non satis accuratam annorum ratio-
 nem iniuerunt. In Tabula concordiæ annis collectis proxime mino-
 ribus Arabicis ٩٤٠. ٣. ٢٠' congruunt anni Juliani absoluti ٩١٢. Item
 annis Arabicis expansis proxime minoribus ٤٣. ١٥٣. ٦' congruunt
 anni Juliani absoluti ٤٢. & fiunt anni Arabici ٩٨٣. ١٥٦. ٢٦': an- B
 ni Juliani absoluti ٩٥٤. cum epocha Muhammedis Julianæ fiunt an-
 ni Juliani ١٥٧٥. Ergo anno Christi ١٥٧٦ currente a xvi Iulij curre-
 bant dies ١٥٦. ٢٦' de anno ٩٨٤ Hegiræ. Desunt anno ٩٨٤ comple-
 do dies ٢٤٧. ٣٤': qui a xvi Iulij putati desinunt in xix Martij an-
 ni ١٥٧٧. Quare annus Hegiræ ٩٨٥ cæpit in Luna Martij anni Chri-
 sti ١٥٧٧. In Tabula hebdomadica sub cxx frontali , & xxv lateralí
 in cella areali habes feriam quintam Muharram ٩٨٥ ineuntis. Cæpit
 ergo die xxii Martij; cyclo Solis xviii, Lunæ primo. Quare ultimus
 mensis desinit in xx Martij, & fuit dierum triginta, anno ٦٢٥ هـ. C
 Quod si e regione xxv lateralí habes feriam quintam pro Muhar-
 ram ٩٨٥: ergo e regione xxiv habes septimam feriam Muharram
 ٩٨٤. Ideo & Schevval iniuit feria vii, die xxii Decembris anni
 ١٥٧٦, cyclo Solis xvii. Proinde xxiii Decembris fuit secunda
 Schevval. At Kalendæ Ianuarij anni ١٥٧٧ inciderunt in diem xii
 Schevval. Ergo pro ii Schevval legendum xii. pro anno ١٥٧٦, repo-
 nendum ١٥٧٧ Cauent autem studiosi a numeris appositis annis He-
 giræ in annalibus Turcicis. Omnes enim mendosi. Neque dubito
 Levynclauium , si viueret, amicorum monitu correcturum fuisse. Præ-
 terea idem doctus vir scribit anno ١٥٨٣, quo se ait Constantinopoli
 fuisse, Pascha Muhammedicum incidisse in v, vi, vii Octobris. Hoc
 falsum est. Erat annus ٩٩١ Hegiræ, ١٥١ periodi. Sub frontali c l, &
 lateralí i, habes feriam tertiam. Proinde & Schevval fuit feria tertia, O- D.
 ctobris viii, cyclo Solis xxiv, Lunæ vii. Et tunc Behiram , siue Pas-
 cha Muhammedicum cæpit, anno proposito Christi ١٥٨٣. Rursus
 in quodam Diplomate Mirelmumenin Regis Maroci ita legi : في

يُوم الْأَرْبَعَةِ مُوْفِي الْعَشِيرَى مِنْ وِيَعِ الْثَانِي سَبْعَةِ تَسْعِينَ
 ١٩٠٩٨٦. Feria quarta conueniente in vicesimam Rabie posterioris,
 anno noningentesimo nonagesimo septimo. Ex ٩٩٧ abiectis omni-
 bus

A bus 210, remanent anni 157. Sub frontali 150, e regione lateralis 7
in angulo communi habes feriam primam, quæ cum charactere
neomeniæ Rabie posterioris dat vi feriam neomeniæ ipsius Rabie.
Ergo vicesima fuit feria quarta, ut erat propositum. cœpit autem Mu-
charram illius anni x Nouembris, anno 1588, cyclo Solis primo.
Ergo x xvi Februarij anni 1589 conueniebat vicesimæ Rabie poste-
rioris. Quod igitur sine hac Tabula hebdormadica certa ratio anno-
rum Hegiræ iniri non possit, patet ex ipsis exemplis, quæ adduximus.
تاریخ للعرب المسلمين للذی یلی هجری
Æra Arabum orthodoxorum, qua هجری Hegira. Nam se orthodoxos
vocant, Christianos autem & Iudeos للكفر, Refractarios, infi-
ciatores.

MENSES ARMENIORVM.	MENSES IEZDEGIRD.	I	II	III	IV	V	VI	VII
ساهمی sahami	فروردی ماه Phrudin mensis	3	4	5	6	7	1	2
تری Theri	اردپهشت ماه Adarpahascht mensis.	5	6	7	1	2	3	4
کاغوتس Caguts	خرداد ماه Hardad mensis	7	1	2	3	4	5	6
ارتس Arats	ثیر ماه Thir mensis	2	3	4	5	6	7	1
ماھیکی Mahich	مرداد ماه Mardad mensis	4	5	6	7	1	2	3
اریکی Arichi	شہریز ماه Schehariz mensis	6	7	1	2	3	4	5
اهلی Aheli	مهر ماه Mehr mensis	1	2	3	4	5	6	7
ماریری Mariri	ابان ماه Aban mensis	3	4	5	6	7	1	2
مارکاتس Marcats	ادار ماه Adar mensis	5	6	7	1	2	3	4
هروادسیس Haruvatis	دی ماه Di mensis	7	1	2	3	4	5	6
ناوراساری Navrasari	بهمن ماه Behemen mensis	2	3	4	5	6	7	1
هوري Huri	اسفندار ماه Asphendarmens.	4	5	6	7	1	2	3
مسترقہ Musterika	الواحت Elvavahak.	6	7	1	2	3	4	5

In hoc laterculo continentur menses Armeniorum & Persarum.

تاریخ للارمن للذی هو
Æra Armeniorum vocatur ab Arabibus هوجو ائمپریو، هیچ دخوی و خسیدووسیا ایمپریو:

Era

A تاریخ للغرس لالمتاخرين للدی یسمی ائزدگرد A
 Æra autē Iezdegird vocatur, الیزد چردي Æra Persarum recentiorum, quæ vocatur Iezdegir-dica. Habeas annos Armeniacos, vel Iezdegirdicos. Diuide per septem. Si remanserit vñitas, annus ille incipit a feria tertia. Si remanent duo, incipit a feria quarta. Si tria, incipit a feria quinta. Et sic deinceps. Hoc enim notant numeri literales in fronte laterculi i. ii. iii., &c. Exemplum. Esto propositus annus Armeniorum aut Persarum 845. Abiectis septenariis remanet annus quintus. In fronte habes v. Et subtus 7, e regione Sahami, aut Phrurdin. E regione autem Theri, aut Adar pahascht habes feriam secundam eorum mensium. Itaque methodus non indiget B monitore. Hic est annus Christi 1596, dies Septembribus IIII, feria septima. Volo scire quo anno Armeniaco, aut Persico, item quotæ diei quoti mensis conuenit dies proposita. Pro annis Armeniacis abiice ex perpetua regula annos 552, ab anno Christi currente, pro æra Persica abiice item 632. Et remanebunt anni Iuliani completi de Epochæ Armeniaca a die nona Iulij, a die autem 16 Iunij pro annis Iezdegird. Ita 552 de 1596 detraætis, remanent anni Iuliani absoluti 1044, quibus respondent ex Tabula concordiæ totidem anni æquabiles cum diebus 261. Ergo 261 dies de anno Armeniorum 1045 fluxerunt, a ix Iulij. a qua, ad hanc diem 4 Septembribus inclusiue sunt dies 58. qui cum 261, C fiunt omnes 319 dies: hoc est, hic erat dies 19 mensis vñdecimi Armeniorum NAWASARI. Diuisis 1045 per septem, remanet annus secundus Hebdomadis Armeniacæ. In fronte laterculi habes ii. subter descendendo, e regione Navvasari habes feriam tertiam. Ergo xv fuit feria tertia, & proinde decimanona Sabbatum, ut erat propositum. Rursus volo conferre diem propositam, quartam nempe Septembribis, in annos, menses, & dies Iezdegird. Abiectis annis 632 de anno Christi currente 1596, supersunt anni Iuliani absoluti 964, a xvi Iunij anni 632, ad eandem xvi Iunij anni præsentis 1596. Iam annis Iulianis 964 congruunt totidem anni æquabiles, cum diebus 241. A die igitur xvi Iunij D anni 632, ad eandem huius anni 1596, fluxerunt anni æquabiles 964, diesque insuper 641. Rursus a xvi Iunij, ad quartam Septembribus inclusiue, sunt dies 81. Summa, dies 322: hoc est, vicesima secunda mensis vñdecimi Persarum, nempe Behemen anni labentis Iezdegirdici 965. Diuisis 965 per vii, superest sextus annus Hebdomadis. Sub frontali vi, deorsum e regione Behemen, habes feriam vii. Quod si neomenia Behemen fuit feria

vii, ergo & eadem feria xxii eiusdem. Quare IIII Septembri huius anni 1596 competebat diei xxii Behemen anni Iezdegird, 965. Porro, ut diximus, Armenij putant annos suos ab eo tempore, quo Christiani facti sunt: & diu, ut appareat, anno æquabili vñ sunt, mensibusque priscis. Hodie anno Iuliano vtuntur, ex quo se Ecclesiæ Romanæ subiecerunt. Nam hodiernum Armeniorum vulgus hos menses priscos plane ignorat: quod ego expertus sum, cum eos de hac re sciscitaret Massiliæ. Præterea habemus eorum Computum ad menses Iulianos, non ad illos priscos, descriptum, quorum fortasse ne nomina quidem ipsis nota nisi doctioribus, aut Ecclesiasticis.

T A B V L A M A G N Æ P E R I O D I
T R O P I C Æ.

	o	27	54	81	108	135	162	189	216	243	270	297
1	G	1	BA	6	C	5	D	3	E	2	AG	7
2	F	2	G	7	BA	6	C	4	D	2	F	1
3	E	3	F	2	G	7	BA	6	E	3	AG	7
4	DC	4	E	3	F	1	G	7	CB	5	D	4
5	B	5	DC	4	E	3	F	1	D	4	E	2
6	A	7	B	5	DC	4	E	2	F	1	A	6
7	G	1	A	6	B	5	DC	4	E	2	G	7
8	FE	2	G	1	A	6	B	5	DC	3	F	2
9	D	3	FE	2	G	1	A	6	F	2	G	7
10	C	5	D	3	FE	2	G	7	A	6	CB	4
11	B	6	C	4	D	3	FE	2	B	6	D	3
12	AG	7	B	6	C	4	D	3	A	7	FE	2
13	F	1	AG	7	B	5	C	4	ED	3	F	1
14	E	3	F	1	AG	7	B	5	C	4	ED	2
15	D	4	E	2	F	1	AG	7	D	4	G	7
16	CB	5	D	4	E	2	F	1	C	5	D	3
17	A	6	CB	5	D	3	E	2	B	6	CB	4
18	G	1	A	6	CB	5	D	3	E	2	G	7
19	F	2	G	7	A	6	CB	4	B	6	A	6
20	ED	3	F	2	G	7	A	6	CB	4	ED	2
21	C	4	ED	3	F	1	G	7	D	4	F	1
22	B	6	C	4	ED	3	F	1	E	2	G	7
23	A	7	B	5	C	4	ED	2	F	1	A	6
24	GF	1	A	7	B	5	C	4	E	2	CB	5
25	E	2	GF	1	A	6	B	5	D	4	D	3
26	D	4	E	2	GF	1	A	6	C	4	ED	3
27	C	5	D	3	E	2	GF	7	B	6	F	2

NEVRVZ

NEVRVZ GELALÆI.

324	351	378	405	432	459	486	513	540	567	594	621
1 C 4	ED 3	F 1	A 7	B 5	DC 4	E 2	F 1	A 6	CB 5	D 3	E 2
2 B 5	C 4	ED 2	G 1	A 6	B 5	DC 3	E 2	G 1	A 6	CB 5	D 3
3 A 6	B 5	C 4	FE 2	G 1	A 6	B 5	DC 3	F 2	G 7	A 6	CB 4
4 GF 1	A 6	B 5	D 3	FE 2	G 7	A 6	B 5	ED 3	F 2	G 7	A 6
5 E 2	GF 1	A 6	C 5	D 3	FE 2	G 7	A 6	C 4	ED 3	F 1	G 7
6 D 3	E 2	GF 7	B 6	C 4	D 3	FE 1	G 7	B 6	C 4	ED 3	F 1
7 C 4	D 3	E 2	AG 7	B 6	C 4	D 3	FE 1	A 7	B 5	C 4	ED 2
8 BA 6	C 4	D 3	F 1	AG 7	B 5	C 4	D 2	GF 1	A 7	B 5	C 4
9 G 7	BA 5	C 4	E 3	F 1	AG 7	B 5	C 4	E 2	GF 1	A 6	B 5
10 F 1	G 7	BA 5	D 4	E 2	F 1	AG 6	B 5	D 4	E 2	GF 1	A 6
11 E 2	F 1	G 7	CB 5	D 4	E 2	F 1	AG 6	C 5	D 3	E 2	GF 7
12 DC 4	E 2	F 1	A 6	CB 4	D 3	E 2	F 7	BA 6	C 5	D 3	E 2
13 B 5	DC 3	E 2	G 1	A 6	CB 5	D 3	E 2	G 7	BA 6	C 4	D 3
14 A 6	B 5	DC 3	F 2	G 7	A 6	CB 5	D 3	F 1	G 7	BA 6	C 4
15 G 7	A 6	B 4	ED 3	F 2	G 7	A 6	C 4	E 3	F 1	G 7	BA 5
16 FE 2	G 7	A 6	C 4	ED 3	F 1	G 7	B 5	DC 4	E 3	F 1	G 7
17 D 3	FE 1	G 7	B 6	C 4	ED 3	F 1	A 7	B 5	DC 4	E 2	F 1
18 C 4	D 3	F 1	A 7	B 5	C 4	ED 2	G 1	A 6	B 5	DC 4	E 2
19 B 5	C 4	E 2	GF 1	A 7	B 5	C 4	FE 2	G 1	A 6	B 5	DC 3
20 AG 7	B 5	D 4	E 2	GF 1	A 6	B 5	D 3	FE 2	G 7	A 6	B 5
21 F 1	AG 6	C 5	D 3	E 2	GF 1	A 6	C 5	D 3	FE 2	G 7	A 6
22 E 2	F 1	BA 6	C 5	D 3	E 2	GF 7	B 6	C 4	D 3	FE 2	G 7
23 D 3	E 2	G 7	BA 6	C 4	D 3	E 2	AG 7	B 6	C 4	D 3	FE 1
24 B 5	D 3	F 2	G 7	BA 6	C 4	D 3	F 1	AG 7	B 5	C 4	D 3
25 A 6	CB 4	E 3	F 1	G 7	BA 6	C 4	E 3	F 1	AG 7	B 5	C 4
26 G 7	A 6	DC 4	E 3	F 1	G 7	BA 5	D 4	E 2	F 1	AG 6	B 5
27 F 1	G 7	B 5	DC 4	E 2	F 1	G 7	CB 5	D 4	E 2	F 1	A 6

IN TABVLAM
GELALÆAM.

تاریخ للنکین *Æra Gelalæa* hodie ab Arabibus dicitur
للغارس المتأخرین للذی یسمی لیضا فجومیه الجلالیه
Æra Astrologorum Persidis recentiorum, quæ & ipsa no-
minatur etiam Astronomica Augusta Imperatoria. Non audeo affir-
mare, an a Persis periodus ylla ipsius instituta sit. Caussa dubitandi
duplex:

Tt t z tʃ

tij, sæculo Niceno, sed in xx: quod est contra propositum, aut hypothesisim. Fac periculum. Res ipsa loquitur. Nos Tabulam periodi Gelalææ construximus, in qua literam Dominicalem Tropicam apposuimus pro anno Niceno a capite æræ Christi Dionysianæ. A latere notas numerarias adiicimus, quæ cum aliquo regulari quamvis periodum constituere possunt. Verbi gratia: Si annos Gelalæos per 648 diuiseris, quando plures erunt, quam 648, & ingressum in Tabulam a fronte & latere feceris, vbi occurrerit nota ciphrae, ut vulgus loquitur, adiunges semper 4 pro regulari. Habebis feriam Phrurdin Gelali a meridie eius feriæ. Ab annis Christi currentibus pro perpetua regula abiice semper 1078. Cum reliquo ingressum fac in Tabulam. Agitur nunc annus Christi 1596. Detractis 1078, remanet annus Gelalæus 518 iniens a meridie diei æquinoctialis. Accipe numerum proxime minorem in fronte 513. Reliqua quinque a latere. In communi angulo habes notam 6: quæ cum 4 regulari composita, abiectis septem, dat tertiam feriam Phrurdin, a meridie nempe tertiae feriæ, ad meridiem quartæ; hoc est, a meridie nonæ Martij, ad meridiem decimæ. Et hæc methodus certissima est. Potes & alias Epochas ad hanc periodum accommodare. Hipparchus obseruauit æquinoctium feria quarta, ab ortu Solis, anno periodi Iulianæ 4568: hoc est, 18 hora a meridie tertiae feriæ. Et hic est annus 1742 ab illa obseruatione. Abiectis omnibus 648, reliqui 446 a fronte 432, & a latere 14, in communi angulo dant C. 7. quibus adiice 3 pro perpetua regula, abiectis 7, habes feriam tertiam. Hoc est, a meridie feriæ tertiae, ad meridiem quartæ fuit æquinoctium, ut in typo Gelalæo. Sed & melior & tutior methodus per literam Dominicalem ab annis Christi. Vide quota est C a litera Dominicali huius Tabulæ. ea erit feria æquinoctij. Tabula incipit a G. Litera C est quarta a G. Ergo anno primo Christi Dionysiano æquinoctium contigit feria quarta, Martij xxiii. Anno 325 Patres Niceni statuunt æquinoctium in xxii Martij, die Dominica, cum litera Dominicalis esset C. 324 a fronte & vñitas a latere in communi cella dant literam C. Conuenit ergo Tabulæ cum Decreto Patrum. Ab hoc anno 1596 abiice bis 648. Remanent 300. In fronte Tabulæ 297 cum 3 lateralibus dant in communi cella literam duplœ GF. Ergo C cum sit quinta ab F, constituit æquinoctium Nicenum siue Ecclesiasticum in xi Martij, biduo posterius, aut saltem uno die, quam annus ciuilis Gelali. At contra experiamur in periodo annorum 400. Ab annis Christi 1583 abiificantur omnia 400. Cum reliquis 383 ingredere in Tabulam. hoc est, cum 378 a fronte, & quinque a latere. Cella communis habet literam Dominica-

A minicalem A. a qua tertia est C. Ergo æquinoctium fuit feria tertia. Litera Dominicalis Iuliana erat F. Ergo A fuit feria tertia in xii Martij. Quare periodus annorum 400 statuens ex hypothesi æquinoctium in 23 Martij tempore Christi; in xxii autem saeculo Niceno, anno Christi 1583 & deinceps, ad annum 1601, statuet æquinoctium in xii Martij. Hæc periodus Gelalæa, ut non semel diximus, est luculentissima: & multi doctissimi viri eundem anni modum determinant: nempe dierum 365.hor.5.48'.53".20"". Ut differentia Gelalæa & Iuliana sit hor. 0.11'.6".40". qui sane est modus anni Copernici, & aliorum doctorum. Hanc Tabulam nos huc consulto reiecimus, cum tamen ei locus verus esset libro i v, capite de

B anno Gelalæo: idque ut tam anno Niceno, quam Computo Gelalæo accommodaretur. Hodie in Perside omnes Ephemerides & Almenichin, Annales, & reliqua eiusmodi ad hunc annum diriguntur.

Propterea dicitur تَابِعُ الْجُوَيْنِي Æra astronomica. Eodem modo possit quis vti anno nostro cælesti ciuili Solari, cum Judaico Lunari, præsertim conditores Ephemeridum. Neque enim ad Solem vlla ratio melior nostra, neque ad Lunam Judaicam. Quantum autem falsi sint docti illi viri Persidis in deprehendendo æquinoctio, potest ex collatione obseruationum Hipparchi & Neuruz Persici demonstrari. Sed melius demonstrauero ex recenti obseruatione nobilissimi, doctissimique viri Tychonis Brahe Dani, qui anno Christi

C Dionysiano 1584 deprehendit æquinoctium vernum horis 21.30': post meridiem nonæ Martij, feria secunda. Id esset Babylone feria 2.23.990. At Gelalæus epilogismus promittit tantum 2.10.678. ut saltem dimidio diei ratio fugerit illos doctos viros. Sed quid vetat illius summi viri reliquas vtriusque æquinoctij obseruationes apponere, ut illæ cum Hipparcheis, & nostro anno cælesti contendantur? Anno periodi Iulianæ 4568 Hipparch. obseruauit æquinoctium Martij 23.18. qui erat annus ante bisextum, qualis fuit annus Christi 1587. Differentia vtriusque obseruationis, anni Tropici 1732. dies 14. hor. 1.29'. qui dies & horæ in 1732. distributa de uno quoque anno detrahunt hor. 0.11'.41".27".24""". Itaque in 124 annis fiunt ho-

D ræ 23.22'.54".48". in 27 annis fit περίγονος. Annus Christi 1586; erat annus 5536 a conditu rerum, octo periodi maiores Gelalææ præterierant a creatione, & præterea anni 351, quæ sunt periodi minores absolutæ xiii. quæ dant feriam 2.1. quæ aufer ab æquinoctio autumnali Tychonis in anno proposito 1586, nempe ex 3.5.13. remanebunt, 1.4.13. vere igitur æquinoctium confectum fuit quatuor horis, scrup. 13. post merid. diei Dominicæ 26.Octob. & Luna quoque fere eodem tempore Hierosolymis 2.5.243.æquinoct.2.4.13. Luna 2.5.243.

TABELLA ÆQVINOCTII VTRIVSQUE^A
IN DANIA OBSERVATI AB EXIMIO
ARTIFICE NOBILISS. TYCHONE BRAHE.

ÆQVINOCTIVM VERNALE. ÆQVINOCTIVM AVTVMNALE.

ANNI Christi.	IN DANIA. ALEXANDRIÆ.			IN DANIA. ALEXANDRIÆ.		
	Dies Martij.	Hor. Scrup.	Feria. Hor. Scr.	Dies Sept.	Hor. Scrup.	Fe- ria.
BISEX.						
1584	I X	21	30	2	23	5
1585	X	3	19	4	4	54
1586	X	9	8	5	10	43
1587	X	14	56	6	16	31
1588	I X	20	45	7	22	20

Differenz.	Hor.	Scrup.	Differenz.	Hor.	Scrup.
	5	49		5	49
	5	49		5	49
	5	48		5	48
	5	49		5	49

Ex periodo 400. æquinoct. erat 7. 9. 5. Nam 1585 erat iniens anni mundi 5535. Abiectis periodis, superest 334. quibus competit 1. 23. 53. nimirum a meridie septimæ feriæ.

TABELLA ÆQVINO-
CTIORVM AVTVMNI AB
Hipparcho obseruatorum
Alexandriæ.

Anni 3. periodi Calipp.	Periodus Julianæ.	Litera Dominica- lia.	Fe- ria. rz.	Fe- ria. rz.
17	4552	B 16	3	6
20	4555	E 19	6	18
21	4556	D 20	1	0
32	4567	D 3	7	12
33	4568	C 4	1	18
36	4571	F 7	5	6

Subiecimus Tabellam obseruationum Hipparchearum æquinoctij autumnalis, cum annis tertiaræ periodi Calippicæ, periodi Julianæ, litera Dominicali, &c. Si igitur recta est obseruatio anni 17, ergo obseruatio anni 20 debuit esse feria 7.0. vt habes in extremo versu Tabellæ. Atqui obseruatio Hipparchi profittetur tantum 6.18. Anno 21 non recte respondet obseruationi anni 17. At in anno 32 Hipparchus obseruauit feria 7.12. Ex obseruatione anni 17 debebat esse 7.18. Atqui eam vocat ἀρχετεστίων, & ipsem et multis laudibus commendauit, eoque nomine nos eam secuti sumus. Anno 33 obseruatio cadit in feriam 1.18. Ratio postulabat, vt esset 2.0. Denique anno D 36 pro 5.12 ipse tantum deprehendit 5.6. In annis aliquando continuis, aliquando minimo interuallo disiunctis obseruationes claudicant. Quid censemus in aliquot sæculis, vnde postea natæ sunt illæ trepidationes motuum? Confer nunc continuas quinque obseruationes utriusque æquinoctij in Dania. Quæ constantia est in illis? Quam hæc admiratus fuisset Hipparchus ipse? Non potui facere,

quin

A quin eas huc traducerem, cum circiter id tempus eas acceperim, quando hæc scribebam. Ab obseruatione Hipparchi vernali anni 32, ad obseruationem anni 1584, interuallum est, anni 1739. Medium æquinoctium Hipparcheum Alexandriæ esset feria 3. 2. 36. At Danicum in eadem vrbe fuisset 2. 23. 5. Differentia, Horæ 3. 31'. Ita noster annus ciuilis non multum discrepat a vero in æquinoctio verno. In autumnali maior est differentia. Nam obseruatio Danica magis congruit cum Hipparchea anni 36, quam cum aliis. Ab obseruatione igitur autumnali Hipparchea anni 36, ad annum 1584, interuallum est anni absoluti 1726. Quibus competit character ex Tabula anni Tropici 2.15.8. Adiectus character obseruationis Hipparcheæ B 5. 6, componit characterem anni 1584 feriam 7. 21. 8. At Danicus character Alexandriæ fuisset 7. 16. 50. Differentia; hor. 4. 18. Quæ differentia non magni momenti est, ad rationes anni ciuilis euertendas. Igitur ex comparatione obseruationis vernalis Hipparcheæ & Danicæ satis constat recte anni Tropici modum ab Alfonsinis definitum dierum 365. 5. 49.16, & merito nos eum Gelalæo prætulisse.

In Ptolemæo in obseruatione anni 33, error est τῇ γάρ ἐπαγουφίῳ pro τῇ Δ. Mirum vero tam repugnare inter se obseruationes autumnales Hipparchi, cum vernales tres omnes consentiant.

IN COMPUTVM ROMANVM C ANNI IVLIANI.

DE CYCLO SOLIS ET EPACTIS SOLARIBVS SIVE CONCURRENTIBVS.

Quo r Bibliotheçæ veterum cœnobiorum extant, tot auctores Computi Romani, imo & plures inuenias. Omnium antiquissimus Beda, a quo omnes posteriores computi propagati: Quæcunq; vero de eo doceri poterant, ea omnia exhausta nobis sunt doctrina Computi Græci Maximi monachi longe vetustioris Beda: Paucula, quæ in eo a nobis non dicta ad Computi Romani doctrinam faciunt, huc adferemus, addita noua Computi ratione. Esto igitur prima pars Computi Romani cyclus Solis. Eius methodi duas sunt, feriæ, & Epactarum Solis, quos Concurrentes vocant Computi Romani conditores. Feriam vocamus τῷ πεσταιᾳ τῷ εὐδομαδῷ, ut Græci loquuntur, Quotam Septimanæ, primam, secundam, tertiam Hebdomadis, diem Solis, diem Lunæ, diem Martis: a quibus horæ planetariæ dictæ sunt, non autem eæ ab horis. Nam appellatio a planetis longe vetustior horarum vsu apud Græcos paulo ante initia belli Peloponnesiaci nata. Feriæ autem quare dictæ sunt, cum

Ttt 4 in om:

in omnibus hebdomadibus feriandi necessitas nulla incumbat, hæc A ratio est: quod annus Ecclesiasticus incipiat a Pascha. Septimana autem Paschatis erat immunis ab opere faciendo, & feriata, vnde cum sex illi dies post Pascha feriati essent, & ea esset prima anni hebdomas, inde factum, vt omnes dies Septimanæ vocarentur FERIAE. Lex enim est Constantini Magni: τὰς Πάσχας δύο ἑβδομάδας απέσκεψ τελεῖν. τὸν τε πέρι Εὐπάσχα τὸν μετ' αὐτῷ. Non solum hebdomadem post Pascha, sed & antecedentem excipit ab opere faciendo. Sed de posteriore hebdomade usus tantum obtinuit. LXVI Canon Patrum in Trullo: Δύο τὸν αγίας αιασασίμενος Χριστοῦ Θεοῦ ιμέρας, μέχει τὸν καὶ τὸν κυριακὸν τὸν ὀλίγον ἑβδομάδαν τὸν ζεύς αγίους ἐκκλησίας χολαργὸν δεῖ αναζηλεῖσθαι τὸν πεντάτην τὸν ψαλμοῖς τὸν μνοῖς καὶ ὁδοῖς πνευματικοῖς. B Vtriusq; methodi tam feriae, quam Epactarum Solis orbis explicatur annis viginti octo, & in se recurrit semper. Vterque constat ex septem literis singulariis A, B, C, D, E, F, G. Differunt, quod methodus diei hebdomadicæ inuerso ordine currit. Cuius signum esto hic τεχνικὸς versiculus:

Gaudet Flaccus Equo, Dorus Cane, Bosporus Agno.

Contra methodus Epactarum per consequentiam literarum progeditur hoc technico versiculo:

Astra Beata colam, Deus, Effice Fata Gubernans.

Finis cycli hebdomadici, est, characterem primæ feriae, siue literam Dominicalem inuenire: cuius methodus hæc est, vt duæ voces versiculi *Gaudet Flaccus* ponantur in imo nodo digitii indicis: tertia vox *Equo* in imo nodo medij digitii: quarta vox *Dorus* in imo nodo digitii medici: quinta *Cane* in imo nodo digitii auricularis. Rursus duæ voices *Bosporus Agno* in medio nodo indicis. Denique vt in tribus nodis indicis semper geminæ literæ collocentur, in reliquorum digitorum nodis singulæ: & ita percurrendo vicesimus octauus annus desinat in imo nodo digitii auricularis. Duplex litera indicat annum bisextilem, in quo prior litera a capite anni, ad XXVI Februarij, posterior a XXVII Februarij, ad finem anni, usurpanda est. Atque hic est cyclus Solis Romanus, cuius annus primus incipit a duabus literis GF, id est, a duabus vocibus *Gaudet Flaccus*. Annis Christi semper addenda D nouem. Totum per 28 diuisum dabit cyclum Solis Romanum. Itaque hoc modo hic annus Christi 1596 est nonus cycli Solis Romanus. Litera Dominicalis DC. Epactæ, siue concurrentes CD. id est 3. 4. In hunc duplarem laterculum coniecumus literam Dominicalem, & Epactas Solis. Epactæ Solis censemur ex ordine literarum. Nam quota est litera ab A, is erit concurrens, siue Epacta. Ut hoc anno 1596, qui est nonus cycli, concurrentes sunt duplices CD. id

ACD.id est 3. 4.

Nam C est ter-
tia ab A, D au-
tem quarta. Ita-
que priores con-
currentes 3, v-
surpantur a ca-
pite anni, ad 26
Februarij. Reli-
qui 4 a 26 Fe-
bruarij, ad fi-

B neq; anni. usus
eorum infra in-
dicabitur. In v-

traque pagina laterculi apposuimus notas anni Cycli Solaris. Itaque
cum hic annus 1596 sit nonus cycli Solaris, in cella, vbi est nota 9
anni, nempe in supremo nodo Indicis, habes literam Dominica-
lem duplicem DC. in altera autem pagella concurrentes CD, si-
ue 3.4.

LITERA DOMI CONCVRREN-
NICALIS. TES SIVE EPA-
CTÆ SOLIS.

Index	Medius	Medicus	Auricu- laris.	Index	Medius	Medicus	Auricu- laris.
G F	E	D	C	G A	B	C	D
1 2	3	4		1 2	3	4	
B A	G	F	E	E F	G	A	B
5 6	7	8		5 6	7	8	
D C	B	A	G	C D	E	F	G
9 10	11	12		9 10	11	12	
F E	D	C	B	A B	C	D	E
13 14	15	16		13 14	15	16	
A G	F	E	D	F G	A	B	C
17 18	19	20		17 18	19	20	
C B	A	G	F	D E	F	G	A
21 22	23	24		21 22	23	24	
E D	C	B	A	B C	D	E	F
25 26	27	28		25 26	27	28	

DE REGULARIBVS DIERVM.

CINITIALES literæ mensium, id est, quantitas earum, si per nu-
meros exprimantur, vnitate auctæ dant regulares illarum Kalen-
darum, quarum initiales sunt. Verbi gratia : Kalendarum Marti-
arum initialis litera est D, quæ si per numeros exprimatur, sunt qua-
tuor, quia ea est quarta ab A. Addita vnitate, quinque erunt regu-
lares Kalendarum Martiarum. G est initialis Kalendarum Aprilium.
Ea est septima ab A, addita vnitate, abiectis septem, vntas est regu-
laris Kalen. Aprilium. Pro methodo initialium literarum mensium
tene hos technicos versiculos:

Acri Danubium Domuit Geta Barbarus Ense.

Grandevam Cybelen Fugit Attys Dindyma Frangens.

Dam Nam *Acri* est Ianuarius incipiens ab A. *Danubium* est Februarius
incipiens a D. Sic deinceps. Adeptus Regulares Kalendarum, scies
& reliquorum dierum. Nam si Kalendarum Martiarum regulares
sunt quinque, secundæ Martij sunt sex, tertiae septem, & sic deinceps;
nunquam excedentes septenarium. Regulares itaque nunquam mu-
tant. Epactæ solis, vt litera Dominicalis, quotannis variant. Usus
Regularium hic est, vt compositi cum concurrentibus, siue Epaetis
abiectis

abiectis septem, si opus est, dent feriam illius diei. Hoc anno con- A
currentes sunt D, id est, 4, a 26 Februarij. Kalendarum Martiarum
Regulares 5. Igitur quatuor cum quinque composita, abiectis septem,
dant feriam secundam characterem Kalendarum Martiarum hoc an-
no 1596. Quia vero antiquitus annus Ecclesiasticus inibat a Kalen-
dis Aprilibus, ideo Regularis Kal. Aprilium fuit vnitatis. Diuisis 30
diebus Aprilis per septem, relinquuntur duo. quæ cum vnitate Ka-
lendarum Aprilis componunt tres Regulares Kalen. Mai. Rursus a Ka-
lend. April. ad Kalen. lunij exclusive sunt dies 61. Diuisi per septem
relinquent quinque: quæ cum vnitate Kalend. Aprilium componunt
sex regulares Kalendarum Iuniarum. Hæc quidem sunt ex methodo
Græcorum, qui non assumunt literas singularias pro charactere literæ B
Dominicalis, vt Ecclesia Romana. Quare consecutus literam Domi-
nicalem & literam initialem mensis, potes carere doctrina concur-
rentium & regularium. Hoc anno litera posterior Dominicalis est C.
Volo scire quota feria est 29 Mai. In priori versiculo technico litera-
rum initialium *Barbarus* est nota Kalendarum Mai. Ergo Maius inci-
pit a litera B: & proinde 29 quoque erit B: quæ cum sit septima a C, quæ
hoc anno est litera Dominicalis, aio 29 Mai fuisse sabbatum. Noli
curare illos concurrentes: quorum scientiam referua, vsum respue.

METHODVS EPACTARVM LVNARIVM.

Hæc pars secunda Computi Romani. ἐπακτιαὶ ιμέραι natæ sunt C
ex Solis supra Lunam excessu: qui excessus est dierum xi. Quia
vero ad Lunæ defectum supplendum adiiciuntur, propterea
ἐπακτιαὶ dictæ, hoc est, adscititiæ. Annos cycli enneadecaterici duc
vndecies. Abiice 30, vbi numerus excedet 30. Reliquum sunt E-
pactæ Lunares initium capientes semper a Martio, ne si incipient a Ia-
nuario, bisexti interuentu earum usus turbetur. Earum usus ad no-
scendam ætatem Lunæ, vt Computatores nostri loquuntur, vt autem
Græci, ποσιδαιαὶ τὸ σελήνης. Hoc anno 1596 Epactæ sunt xi. Dies, qua
hæc scribebamus, sexta Septembris. Volo scire ætatem Lunæ in die
proposita. Quot sunt menses a Martio, ad mensem propositum inclu-
siue, tot regulares adde. Itaque regulares Septembris erunt septem, quia D
Septembris septimus a Martio. Compone Epactas cum die proposita.
aggregato adde regulares septem. Habes 24. Itaque vi dies Septembris
hoc anno 1596 erat vicesima quarta Luna. Et dies vi desiderantur ad
proximum nouilunium. Itaque XII Septembris proxime erit nouilu-
nium. Abiicienda vero erunt semper 30, quoties aggregatum maius
erit, quam 30. Conuertamus Canonem. Dato die mensis & Lunæ,
volo scire Epactas Lunares. Dies proposita esto vi Septembris,

Luna

A Luna xxiv. Aufer maiorem a minori. Relinquuntur 18. Aufer regulares mensis septem. Remanent xi Epactæ Lunares. Vbi maior numerus non poterit detrahi de minore, addendum 30 minori semper in hac doctrina. Rursum datis Epactis, mense & Luna, volo scire diem mensis. Mensis est September, Luna 24. Epactæ xi. Aggregatum minorum numerorum, nempe regularium mensis, & Epactarum aufer a maiore. Itaque aggregatum xi cum vii, id est, 18 aufer a 24. Relinquitur vi dies Septembri. Hæc tria valde prosunt Chronologo ad indaganda tempora. Et raro contingit, ut aliqua ex tribus his regulis Chronologo necessaria non sit.

B

DE RESIDVO EPACTARVM.

RE S I D V V M Epactarum, quod Æthiopibus dicitur MATQUE, non est negligendum in doctrina Computi Romani, quamvis Computatoribus nostris plane res ignota sit. A residuo aufer regulares Kalendarum. Habebis nouilunium in mense proposito. Hoc anno 1596 Epacta est x i. Residuum est x ix. Regulares mensis Septembri, nempe septem de 19, detracti dant 12 Septembri pro nouilunio, ut supra alia via ostensum est. Anno proximo Epactæ erunt x xi i. Residuum viii. Detractis septem regularibus, Kalendas Septembribus erit noua Luna. Addenda semper 30, ut diximus, quoties maior numerus de minore detrahendus. Ablatis decem de 38, nouilunium erit 28 Decembris anno proximo 1597.

DE METHODO TERMINORVM
PASCHALIVM.

AD residuum Epactarum adiice 17. Abiice autem 31, quoties numerus excedet 31. Reliquum est terminus Paschalis Nicenus. Hoc anno 1596 Residuum est x ix. additis xvii, abiectis 31 diebus mensis Martij, relinquitur quinta Aprilis Terminus Paschalis. Anno proximo Residuum erit viii. Additis 17, vicesima quinta Martij erit Terminus Paschalis. Cur autem 17 regulares adiiciantur pro perpetua methodo, causa hæc est: quod anno ultimo cycli Epacta nulla est: & proinde nullum Residuum. Terminus autem illius anni est 17 Aprilis, qui sunt perpetui Regulares addendi omnibus residuis Epactarum. Hæc methodus luculentissima est, quæ manuали computo docet Terminos Paschales. Anno octauo cycli Epactæ 28, Residuum 2. Additis 17, decimanona Martij ex regula erat Terminus Paschalis. At propter anticipationem vicesimæ secundæ Martij, pro xix Martij assumpta est xviii Aprilis. Alioquin ille annus ex Methodo

Methodo non erat Embolimæus. Nam annus est Embolimæus, quo- A
ties ad antecedentes epactas vndecim adiectis, numerus non perue-
nit ad triginta. Cum igitur Epactis 17 anni septimi additis Epactis
x1, conflatae sint 28 epactæ anni octaui, neque illæ attingunt 30:
ideo ille annus non est Embolimæus Φύσις, sed ἡστὶ; ne scilicet quar-
tadecima Luna anteuerteret Epocham æquinoctij in xx1 Martij.
Quæ vero pertinent ad Termini Paschalis correctionem, pete ex li-
bro quarto. Rursus additis 13 ad Residuum Epaætarum, habebis
terminum Septuagesimæ. Quod si numerus est maior 31, abiectis
31, reliquum est terminus Septuagesimæ in Februario. Nam nume-
rus infra 14 pertinet ad Februarium, supra 16, ad Ianuarium. Hoc
anno residuum Epaætæ est 19. Additis 13, abiectis 31, remanet pri- B
ma Februarij Terminus Septuagesimæ. Quando cyclus est nonus,
residuum est 2. Additis 13, Terminus esset in Ianuario ex naturali
progressu cycli, ut supra diximus. Sed præter naturam factus est Em-
bolimæus ille annus, & pro xv Ianuarij reiectus Terminus in xiiii
Februarij. Nam secundum rectam rationem citimus terminus Se-
ptuagesimæ debuit esse xv Ianuarij, remotissimus xiiii Februarij.
Sed a conditoribus cyclorum Paschalium citimus terminus statuitur
in xvii Ianuarij, remotissimus in xiiii Februarij. Semper autem
eadem est litera Termini Septuagesimæ, quæ Termini Paschalis: &
proinde in Syriaco & Æthiopico computo eadem litera Termini Ni-
niue, quæ Termini Septuagesimæ.

C

CATHOLICA TEMPORVM.

TERTIA hæc pars Computi περὶ ὁμοῦ θεοῦ καὶ ὄντων, vt Græci lo-
quuntur, in quam coniiciunt annos ab Adam, Iubilea, In-
dictiones. Nos veram & indubitatem rationem per articulos
& interualla temporum apponemus.

EPOCHÆ A CONDITV MUNDI.

1656 a conditu rerum, ad Diluuium.

292 a Diluio, ad natum Abraham.

75 a nato Abraham, ad vocationem eius.

430 a vocatione Abraham, ad migratam Ægyptum.

Colliguntur a conditu rerum, ad migratam Ægyptum
anni 2453.

D

A

479 ab Exodo, ad conditum templi Salomonici.

428 ad casum Sedekiæ, & excidium templi.

Colliguntur anni a migrata Ægypto, ad casum Sedekiæ,

907. a conditu mundi 3360:

59 a casu Sedekiæ, ad redditum & solutionem deportationis.

108 ad Edictum Darij Nothi.

259 ad Encænia Iudæ Macabæi.

162 ad natalem verum Regis MESSIAE filij Dei.

Colliguntur anni a casu Sedekiæ ad natalem Regis Messiae

588. a conditu rerum, 3948. ad annum primum Dio-

B

nysij Exigui 3950.

A conditu rerum, ad hunc annum Dionysianum 1596, colliguntur anni 5545, usque ad xiv Septembri.

Hoc eodem anno 1596 Dionysiano incipiet annus a mundi conditū 5546, feria tertja, neomenia Zygōnos: anno a nato Messiae 1599 ineunte: cum tamen 1597 incipiet secundum Dionysium, 1598 autem secundum omnes veteres Ecclesiæ antecessores. Nondum autem Chronologi horum temporum veram rationem annorum mundi inire potuerunt, quia nullum characterem in aliquo interuallo notare potuerunt. Nos autem non semel monuimus tria tempora in

C sacris Bibliis suis characteribus notata esse, Exodum, casum Ioiakim, casum Sedekiæ. Nam Exodus incidit in mensem Lunarem, cuius neomenia fuit feria quinta, cum xvi & xxii secundi mensis fuerit Sabbatum. Exodi xvi. & præterea neomenia illius Nisan concurrebat cum æquinoctio, qui est aliud luculentus character. Casus Ioiakim est annus xxvi. Nabopolassar, Ezekiel primo, 1, 2. Primus annus Sedekiæ est quartus Septimanæ. Ieremias cap. xxviii initio, qui est locus valde illustris. Et alibi apud eundem Ieremiam ultimus annus Sedekiæ, undecimus regni eius est idem Sabbaticus. His tam nobilibus characteribus vel mediocriter peritus veram epocham mundi statuere potest, ut nos fecimus; quo minus excusamus, qui 15, aut

D 18 annis maiorem epocham mundi faciunt: cum Lambertus Schaffnaburgensis, a conditu rerum, ad Christum, annos putet 3948, ut nos: quod equidem miror, in saeculo tam barbaro tantam hominis & in loquendo puritatem, & in temporum putatione solertiam fuisse, ut a Chronologis nostri temporis pudorem aliquem exprimere possit; si aliquem sensum harum rerum habent. Neque multum longe hinc discedit Hermannus Contractus Lamberto antiquior, qui a conditu rerum, ad Christum, annos putat 3952, non autem 3966,

ut cen-

vt censem qui accuratius de temporibus scripsisse videri volunt. Ex-
tat Epigramma Constantinopoli in armamentario, quod vulgo Αγ-
γειαλω vocant, ita conceptum:

ΑΠΟ. ΚΤΙΣΕΟΣ. ΚΟΣΜΟΤ
Δ. Ψ. 4. Β. ΑΠΟ. ΔΕ.
ΧΡΙΣΤΟΤ. ΕΤΟΤΣ. Ω. Λ. Δ
ΒΑΣΙΛΕΤΣ. ΘΕΟΦΙΛΟΣ
ΤΙΟΣ. ΜΙΧΑΗΛΟΤ. ΒΗΓΑ
ΑΡΧΩΝ. ΔΙΚΑΙΟΣ. ΚΑΙ
ΕΤΛΑΒΗΣ. ΚΑΙ. ΠΡΟΣ. ΤΟΤΣ
ΑΤΤΟΤ. ΠΑΡΟΙΚΟΤΣ. ΑΝΗΡ
ΑΓΑΘΟΣ. ΕΚΤΙΣΕΝ. ΠΡΟΣ
ΑΝΑΠΑΤΣΙΝ. ΤΟΤ. ΛΑΟΤ
ΤΟΤΤΟΝ. ΜΕΓΑΛΟΤΑΤΟΝ
ΑΡΣΗΝΑΛΗΝ.

Ait Armamentarium conditum anno Mundi 4792, Christi 834 **B**. Ergo a conditu mundi, ad Christi epocham Dionysianam putantur anni 3958. Maior hic computus vero est annis tantum 8. Quare ille Græculus & proprius abfuit a vero epilogismo annorum mundi, & vulgarem Græcorum computum Paschalem co-damnat, quod eo non vtitur. Omnes autem uno ore putant 430 annos migrationis Hebræorum non a descensu Iacob in Aegyptum, sed a peregrinatione Abraham: vt & tam hodierni Iudæi, quam veteres fecerunt: quod quidem nos docuit Iosephus. Cum igitur consentiant in interuallis omnibus, in eo peccant, quod ad aliquod tempus Græcæ historiæ aut Romanæ illa conferre non potuerunt. Exodi autem tempore deprehenso ad id perueniri poterat. Sin autem, ab annis Nabopolassari. Nam debebant cogitare homines captiuos in Chaldæa sine vlla Ecclesia, sine vlla republica non potuisse alia temporum epocha vti, quam ea, qua tunc viatores vtebantur. An non iidem in patria sua æra contractuum vsi sunt, non sua? Quanto magis cum sui iuris non essent, sed ἀπόλιθοις καὶ διέστοι. Sane a xxvi anno Nabopolassar retro putata illa interualla, de quibus nulla controuersia est, desinunt in annum periodi Julianæ 764: quod a nobis accuratissime alibi disputatum est. Iudæorum nugas de æra, qua vtitur Ezekiel, missas facimus. Quot modis enim confutari possunt? Quid est magis ridiculum, quam putare a libro legis inuento? Cur igitur Hieremias in ipsa vrbe ea epocha non vtitur? Quæ ratio est, vt apud exteris, quorum ne pili quidem intererat, ea epocha locum habeat, in ipsa patria eius ratio non habetur? Ecquis tam refractarius, cui hæc tanti videantur?

D E I V B I L E I S.

AB annis mundi abiice 2499, vel a periodo Iudaica 2310, vel a periodo Julianæ 3252. Reliquum diuide per 49. Quod de diuisione supereft, ij sunt anni Iubilei currentis ἀπὸ ξεπουλῆς εὐχαῖς.

Aρχιας. Ab anno mundi inituro propediem 5547 abiice 2499. Remaneat 3048, anni absoluti a primo anno κληρονομίας. Relinquitur decimus annus sexagesimi tertij Iubilei currentis absolutus. Ergo hoc autumno incipiet annus quartus secundæ hebdomadis sexagesimi tertij Iubilei. Reliqua Iubilea tam veterum, quam recentiorum omnia commentitia sunt.

Ab annis periodi Julianæ abiice 763. Relinquitur annus vetissimus mundi currens ab autumno.

Ab annis periodi Julianæ abiice 953. Reliquum est annus currens Iudaicus ab autumno.

Annis Iudaicis adiice 189. Summa est annus currens mundi ab Æautumno.

DE INDIGATIONIBVS.

Annis Christi abiice 311. Reliqui sunt anni a prima Indictione Constantiniana, idque a xxiv Septembris. Ab anno Christi 1596 currente abiice 311. Supersunt anni 1285 a prima Indictione Constantiniana: hoc est, annus decimus 86 Indictionis Constantinianæ.

Diuide periodum Julianam per 7. Reliquum est annus hebdomadis annalis ab autumno. Itaque hic annus 6309 per vii diuisus regnabit annum secundum hebdomadis ab autumno.

Diuide periodum Julianam per xv. Reliquum est Indictione currens a Kal. Ianuarij.

EXAC-

EXACTVM OPVS DEI OPT. MAXIM.
gratia, feria tertia,

A N N O

Cycli Solaris decimo.

Cycli Lunaris secundo.

Periodi Julianæ 6310.

Æræ Constantinopolitanæ Paschalis 7105

Æræ Constantinopolitanæ Lunaris 7091.

Æræ Orientalis 7098.

Æræ Cæsaris Hispanicæ 1635.

Editionis Julianæ 1642.

Indictionis Constantinianæ LXXXVI decimo

IX KAL. IVN

Alexandreo Syromacedonum { 1908 { IAR & Antiochenorum } ARTEMISII } XXIV

Samaritarum ::::::: IAR XXVII.

Augustorum Actiaco 1626. PACHON

Martyrum Diocletianeo & Elkupti 1313. PASEHNES

Gratiæ Abyssino 249, in diebus Matthæi. GINBOTH

Mundi & conditus rerum 5546 { DIDYMONOS XI.
SIWAN Lunaris XIX

Iudaico 5357 abundante. SIWAN ciuilis XVII.

Hegiræ Muhammedano 1005. SCHEWAL XVII.

Neuruz Gelalæi Persico 519. CHARDAD XVII.

Iezdegird Persico 966. ABAN IX.

Armeniorum Christianismi 1046. MARIRI VI.

Nabonassari Ægyptiaco 2345. EPIPHI IX.

Olympiadis D XC III quarto. ΛΩΟΥ διδύεται ἐπὶ δέκα.

Periodi Atticæ quinquagesimo quarto. ΜΟΝΤΡΙΩΝΟC πέμπτη Δίνορος.

Vicesimæ sextæ periodi Calippicæ πεντακοτά vicesimo sexto
ΘΑΡΓΗΛΙΩΝΟC τεττη ἐπὶ δέκα.

Parapegmatis Attici. TAIYPONOC ΛΑ.

Quartæ periodi magnæ Dionysianæ secundo. Lunationis tertiae xv.

NOMEN-

NOMENCLATOR
AVCTORVM ET SCRIPTO-
RVM, QVORVM AVCTORI-
TAS IN HIS LIBRIS
DE
EMENDATIONE TEMPORVM
vsuperata.

In pr. i. prolegomenis prior numerus paginam, posterior lineam designat.
 In Opere de Emendatione numerus paginam designat, & literæ a, b, c, d, locum paginæ.

In fr. i. fragmentis sola pagina notatur.

A.

BEN Ezra	289. c. notatur
	568. c. impostura de Samaritis.
	662. d. 663. a
<i>Abdalla auctor Alcabicij.</i>	146. c
<i>Abydeni Affyriaca</i>	fr. 4. 7. 13. 19. 41
<i>Acron Horatij scholia festes.</i>	26. pag. pr. lin. 40
<i>Acta Apostolorum.</i>	locus illustratur. 535. d.
	559. c. d. 682. a
<i>Acta martyrij Felicis Africani episcopi & sociorum emendata.</i>	18. pr. 32
<i>R. Adda.</i>	6. pr. 26. fr. 53
<i>Addo Viennenfis.</i>	614. d
<i>Ælianuſ.</i>	74. d. 168. d. 654. c
<i>Æschylus.</i>	586. c. locus insignis 590. a. emendatur.
	591. a
<i>Æthicus.</i>	23. pr. 25. 30
<i>Africanus.</i>	401. d
<i>Agathias. hallucinatio.</i>	491. c. d
<i>Aimoinus monachus</i>	618. d. 621. d
<i>Albateni. error.</i>	146. c. corrigitur 214. b.
	239. d. 424. a
<i>Albumasar.</i>	146. c
<i>Alexander polyhistor</i>	fr. 48.
<i>Alfonſinorum error.</i>	144. b
<i>Alkoran Muhammedis.</i>	425. c. 520. c. d.
	663. d. 702. d
<i>Aloisij Froes epistola.</i>	118. d

Almageſtum Latinum vetus manuscriptum.

394. a	
<i>S. Ambroſius corrigitur.</i>	155. b. 698. d
<i>Ambroſius Moralis Hispanus.</i>	446. b
<i>Ammianus Marcellinus.</i>	399. c. 461. d. error.
	ibid. 511. b. 638. a
<i>Amos Prophetæ.</i>	fr. 30. 39
<i>Anacreon.</i>	31. c
<i>Anastasius Bibliothecarius.</i>	525. b
<i>Anastasius Patriarcha Antiochenus.</i>	544. c
<i>Angariarum liber.</i>	fr. 57
<i>Anianus vetus interpres Chrysostomi.</i>	457. c. 569. c
<i>Annales Constantinopolitani.</i>	442. c
<i>Annales Karoli Magni versibus conscripti.</i>	546. c
<i>Annales Phœnicum.</i>	39. pr. 9. 39
<i>Annales Tircici.</i>	530. b. 764. c. 765. b
<i>Anthologia epigrammatum Græcorum emendatur & illustratur</i>	fr. 32. <i>Vide, Epigrammata Anth. &c.</i>
<i>Ardoſ, historia Græca apud Martinum Crufium.</i>	530. a
<i>Antiochi Eupatoris regis epistolium.</i>	94. d.
	432. a
<i>Antiphanes Comicus.</i>	457. b
<i>Apocha Colliceti Rauennatis.</i>	386. a
<i>Appendix Greg. Turonensis Fredegario attributa.</i>	542. b. 618 d. 621 d
<i>Appianus</i>	30. c. fr. 30
	Vvv
	Apuleius

<i>Apuleius</i>	70.d	725.a.731.b.733.a. 749.b.751.b
<i>Arabs paraphrasles Euangeliorū</i>	240.b.553.d	<i>Canones Eratosthenis</i> 407.a.415.c
<i>Aratus</i>	74.a.82.a	<i>Canones Hebreorum veterum</i> 570.a.b.c
<i>Iсаacius Argyrus</i>	327.a.331.c	571.b.572.a.573.b.638.c.d
<i>Aristophanes</i>	72.c.82.a	<i>Canones Niceni</i> 507.b
<i>Aristoteles</i> 4.pr.22.in <i>Oeconomicis</i> emenda- tur 33.a.b.illustratur 35.c		<i>Iul.Capitolinus</i> 470.b.492.a
<i>Arrianus</i>	fr.30.36	<i>Victor Capuanus</i> 160.c
<i>Aſconius Pedianus</i>	177.c	<i>Carmen Saliare</i> 175.a
<i>Aſitus metaphraſtes librorum Mochi Phœ- nicis</i>	fr.26	<i>Caſtiodori Consulare Chronicon.</i> error. 389
<i>Athenaeus</i>	31.b.457.a.fr.9.18.43	d. 405.b.492.c.error. <i>ibid.</i> d. 508.a.514
<i>Antonius Augustinus</i>	fr.27	d.613.b
<i>S.Augustinus</i>	550.c.569.c.fr.27	<i>Castor Rheginus</i> 32.pr.7
<i>Auſena</i>	242.a	<i>Cato Censor</i> 186.a
<i>Aurelius Victor Andreæ Schotti</i> 390.c.no- tatur 442.d.470.a.467.b.493.a		<i>Cato Iurisconsultus</i> 177.d.461.c
<i>Aur. Victor vulgaris.</i> error	498.a	<i>Catullus</i> 58.d.187.b
<i>Auſonius poeta.</i> error	3.pr.39.53.d. 173.c	<i>Cedrenus.</i> corrigitur 301.c. δῆμοι τεία. 509.a
	174.a.383.a.b.c.485.b.637.b	b.c.510.d.691.b. emendatur 517.b.567.b
		503.c.d
		<i>Censorinus</i> 5.pr.13. error. 28.a. 51.c.77.a.e
		mendatur 68.c.72.a. 100.b. 166.b.d
		189.b.236.b. 358.b. error. 367.b.emenda-
		tur <i>ibid.</i> 388.a.201.d.455.d.456.a.461.b
		481.c. emendatur. 486.a
		<i>Chaldaicus librorum Regum paraphrasles</i>
		653.d
		<i>Chærilius</i> fr.12
		<i>Christmanni epistola Chronologica</i> 47.pr.20
		<i>Chronica Bibliaca</i> , sive <i>Verba dierum</i> 29
		pr.37.30.pr.11.35.pr.24.380.c.frag. 13.25
		47.49.50.54.55.58
		<i>Chronicum vetus Samaritarum nomine libri</i>
		<i>Iosue</i> 666.c.d
		<i>Chronicum Saracenorum</i> 145.d.136.c
		<i>Chronologus apud Clementem Alex.</i> 387.c.d
		405.d. 407.a.454.a. notatur. 467.b.c
		481.d
		<i>Chronologia Aethiopica mēdofissima</i> 680.c.d
		<i>Ioannes Chrysostomus</i> 543.544.de censu Au-
		gusti 551.b.emendatur. <i>ibid.</i> 757.c.d.758
		a.b.d
		<i>Cicero</i> 26.b.177.d.178.a.c. 179.a. 185.a.186
		c.d. 187.a.fr.25. emendatur 187.a.230.b
		235.b.c.247.c.388.a.b.c.395.b.error 420.c
		448.a.587.a. emendatur. 629.c
		<i>Ciceronis Verrina</i> 4.pr.18
		<i>Claudianus poeta</i> illustratur 56.d.390.a.443
		d.emendatur.578.d.579.a.194.d.515.c
		<i>Clemens</i>

B

<i>OD. BARBOSA</i> , vide, <i>Odoardus</i>	
<i>Baroniūs.</i> notatur	7.pr.27.17.pr.18.19
	εγc.18.pr.36.37.ε sequentibus paginis
<i>Beda Anglosaxo</i>	156.a. 158.a.170.b.c.497
	b.542.a.160.a.162.c.622.a.746.b
<i>Vinc. Bellouacensis</i>	519.c
<i>Bellum Africanum Cæſaris</i>	187.b
<i>Bellum Hispanicum Cæſaris</i>	439.b
<i>Beroſus</i>	11.pr.27.13.pr.23.30.14.pr.14
	397.b.575.d.f.3.6.9.13.14. 18.43.48
<i>Biblia Græca</i>	7.pr.16
<i>Biniamin Iudei itinerarium interprete A- ria Montano</i>	661.d
<i>Breniarium Codicis Theodosiani</i>	447.c
<i>P.Burgensis</i>	568.a.28.pr.28.29

C

<i>L. CADAMVSTVS.</i> vide, <i>Ludonicus</i>	
<i>Cælius ad Ciceronem</i>	185.b
<i>Callisthenis epistola ad Aristotelem</i>	frag.
	40.41
<i>Canones nomine Apostolorum</i>	152.c.242.a
	597.d.683.c.d.731.b.c
<i>Canones nomine Clementis</i>	544.a.683.a

Clemens Alexandrinus. error 378. a. emendatur 380.a.400.b.403.d.551. d 554.c 562.c

Auctor τελεόδων Πέπτυς Σινοσόλας apud Clementem 6.pr.38

Nic. Clenardus, vide Nico.

Cleobuli enigma 23.b.c

Codex Iustiniani 597.d

Codex Theodosianus 502.c.504.b.516.c.d

G.Codinus Curopalates, vide Georgius.

Collecti Ravennatis apacha 386.a

Columella 4 pr.26.27

M. Comes, vide Marcellinus.

Computus magnus Iudeorum, qui fuit Bon.

Vulcanij 653.b

CONCILIVM

Arelatense 449.b.corrigitur.ibid.

Arelatense IV. 449.c.d

Aurelianense 698.d

Aurelianense III. 615.a

Aurelianense IV. 734.b

Aurelianense V. 615.a

AutiSiodorense 733.d

Braccarense 541.d.733.d

Carthaginense primum 733.c

Carthaginense secundum 449.a.corrigitur ibid.

Carthaginense quartum 449.b

Carthaginense quintum 449.b.emendatur ibid.c

Ephesinum. 496.c.504.a

Hierosolymitanum 502.c

Lugdunense primum 618.a.emendatur.ib.

Nicenian 507.a.b

Toletanum 446.b

Toletanum IV. 734.a

in Trullo 539.b.759.b.776.a

Valentinum in Gallia 449.c

Valentinum secundum Galliarum 617.d

Constantini Aug. Epistola 124.a.154.c eiusdem lex. 776.a

Constantinus Porphyrogenetes 427.d.757.b

Consultus Chirius Rhetor 483.c

Continuatio Aimoini monachi 542.b

Nic. Contius Venetus, vide Nicolaus

Hermannus Contractus, vide Hermannus

M. Crisius, vide Martinus,

Ctesiae Persica 13. pr. 15. 32. pr.8. 412. b.c 586.b.c.592. b. fr. 18. 40. 41. 42. errores fr. 43.

Q.Curtius 118.a.206. c.419. b.437. b.fr.13 37.emendatur 579.a

I. Cuspinianus 404.c

Cyrillus 734.a

D

NICOL. Damascenus fr.6.8.43.47.107.d

Daniel Propheta 31.pr.26.33.32.pr.18.35.pr.

25.36. pr. per totam paginam 37.pr.10 19.38 pr.1.43 pr.40.41.44.pr.1.2.9.45 pr.5.6.a.578.c.581.a.c.584.b.c.d.585 b.589.c.d.illustratur 593 b.locus insignis de dimidio septimanæ 605. b.c.d.606.b fr.10.11.13.14.15.19.21.22.23.34.51.58

Davidis Psalmi 223.a.fr.35.38

Decretum Gratiani 683. b. locus notandus

684.c

Demosthenes 30.b.d.31.a.52.d.63.a.263.d

Digesti Thalmudici 102.c.103.c.104.c.d

105.a.436.a.572.b.630.b.637.b.653.c

Dio 189.d.error.ibi.190.a.229.b.445.d.451

a.d.453.c.456.d.458.a.460.a.b.c

Diodorus Siculus 11.pr.15.24.b.32.a.33.c

74.b.c.76.c.170.c.d.195.c.378.d.412.a

fr.14.38.40.41.42.44.45

Diogenes Laërtius 23.d.64.b.283 c.emendatur

69.a 413 c

Dionysij Areopagitæ nomine Libri 539 a

Dionysij Alexandrini Epistola 152.c

Dionysius Exiguus 161.b.c.162.b.c.d.er-

rores 16.pr.27.162.d.163.a.547.548

passim.

Dionysius Halicarnassensis 42 a.b.notatur

45.b.378.d.379.a.c.386.c. κατάχρησις

389.b.c.405 b

Dius Phænaciacarū rerū scriptor fr.26.28

E

EDICTVM Augusti pro Iudeis corrigitur

445.a.569 b

Ennius 386.b.error.ibid.

Vvv 2 Epi-

<i>Epigrammata Anthologiae</i>	479.a. correcta	R. Festus V.C.	447.c
ibid.d.480.a 520 a fr 32			
<i>Ephemerides</i> , siue quotidiana actionum Alexandri Magni	416.c	Festus Auenius	68.a.73.b.c.d.76.a.error
<i>Epiphanius</i> 151.d.152 a 513 c.d.546.d.550.d 552.a.554.c.655.b.694.b.c.663.d.664.a 699.a.fr.44		68.b.74.a.77.c.82.a	
<i>Epistola Callisthenis ad Aristotelem</i> fr. 40		Festus Pompeius	177.a
<i>Epistola consistorij Iudaici de intercalatione extra ordinem</i>	104.b	Iul.Firmicus	190.b.c.396.b.c
<i>Epistola Samaritarum.</i>	559.c	Florentius VVigorniensis monachus	159.a
<i>Epistola σολεμνῷ τοπος στόπων</i>	fr.38	Florus	395.b
<i>Epistola Encyclica Vigili Papæ</i> 20.pr. 23	20.pr.	Fortunatus presbyter Rauennas, postea episcop. Pictaviensis	447.d.616.c.618 b.684 b
<i>Epistola Vigili Episcopi Tridentini</i> 19. pr.26		Franciscus Aluares Lusitanus sacerdos regis Emmanuelis	693.a.694.b.699.c
<i>Esdras</i> 35.pr.24.43,44. Et 45.pr. aliquoties 535.b.576.d.591.b.fr.43		Franciscus Gomara Hispanus 225.c.226.d	
<i>Ester</i>	591.d.fr.14.43	A.Froes epistola.	118.d
<i>Euangelia quatuor Arabica</i>	505.d	Frontinus	169.b
<i>Eudoxus in ἀριθμοῖς</i>	284.d		
<i>Eugenius Panegyristes</i>	448.c		
<i>Eupolemus.</i>	fr.11.12.28.48		
<i>Eusebius</i> 152.c.401.b. fr.9.11.24.28.40 41.48. emendatur 416.d. item 493.c 438 a 729.a.729.d. fr.10.αιαχεγνισμός 433.d.error.17.pr.3. Et seq. 21.pr.33.22 pr.15, Et sequentibus paginis saepe 463 d 539 c.d.540.c			
<i>Eustathius</i>	243.a		
<i>Euripides</i> , locus insignis de mysteriis. 58.a. corrigitur.	ibid b 419.c.443.c	GAMALIEL priscus Doctor Hebreus	630.c
<i>Ezekiel propheta</i> II.pr.34. Et c. 46. pr.20 398.a.605.a.fr.10.11.18.19.26.34.37.40 50.51.56.		Theod.Gaza notatur	3.pr.2.4.pr.10.11 23.per totum.
		A.Gellius.	385.a.440.b.emendatur fr.32
		Geminus Mathematicus.	60.b.65.c.70.b.c emendatur.
		Gelafius	71.b.error.78.d.83.b
		Gennadius	727.d
		Geographus Arabs	450.a.622.b.c.d 663.c
		Georgius Codinus Curopalates.	425.d emendatur. ibid.
		Germanus Episcopus Constantinopol.	699.a
		Germanici Cæsaris Aratea	443.b
		Leui Gerſom Iudeus	fr.50.57
		Glaucippus apud Macrobi.	26.d
		Glossæ veteres	177.b.691.b.c
		Glossæ in Iuuenalem	471.c.483.d
		Glossarium Latino-arabicum	7.pr.25.22 pr.4
		Fr. Lopez Gomara	225.c.226.d
		Nicephorus Gregoras	332.a
		Gregorius Papa.	502.d
		Gregorius Episc. Turonensis	46.pr.26.61 <i>i</i> b.612.d.hallucinatio 610.a.b.emendatur 25.pr.16 610 a.616.b. Locus notabilis 617.c.619.d.620.a. mira hallucinatio 618.a.item 619.d.620.c.d.621.b.emen- datur 620.b.621.b. Locus de instan- rando

F

<i>Fasti Capitolini</i>	387.b
<i>Fasti Onufriani corrigendi</i>	488.a.494.a 498.a.502.b.513.d.556 d
<i>Fasti Siculi errorum pleni</i>	488.a.494.a 502.a.504.c.emendantur. ibid.556.d
<i>Faustus Episcop. Reiensis Provinciae II Narbon.</i>	447.b
<i>Fernandus Lopez Castagneda.</i>	206.d

<i>rando quotannis baptismo in Syria</i>	683
<i>d. Locus insignis de Termino Paschali,</i>	
<i>& translatione solennitatis in xxii</i>	
<i>Lunam</i>	731.c
<i>Gulielmi Postelli diatriba de Samaritis e-</i>	
<i>rudita</i>	661.d
<i>H</i>	
<i>Haec & v's Propheta</i>	602.d
<i>Haie Hispanus Rabbinus</i>	279.a
<i>Haiton Armenius</i> 210. d. 211.a. 523.c. fr. 43	
<i>emendatur fr. 210.d</i>	
<i>Harpocratio</i>	26.a.30.d.32.b
<i>Hecatæus Abderites</i>	fr.5.12.24
<i>Hermannus Contractus</i>	781.d
<i>Herodotus</i> 13.pr. 14. 16. pr. 2. 32. pr. 7. 23.a	
<i>b. 59. b. 190. a. 197. d. 575. c. 586. a. 591. d</i>	
<i>fr. 7. 10. 11. 14. 15. 16. 17. 18. 27. 28. 29. 40</i>	
<i>41. 42. 43. 44. 45. 48</i>	
<i>Hesiodus</i> 6. c.54. b.c. <i>locus perpensus</i> 4.b	
<i>Hesychius</i> 29.b.30.b.55.a.b.588. a. fr. 15	
<i>Hieronymus</i> 46.pr. 10.358.a. <i>emendatur.</i> 24	
<i>pr. 16.585. a.600. d.698. c.730. a. b.798. b</i>	
<i>fr.35. 40. 42. 47. 51</i>	
<i>Hieronymi supplementum Chronicu Eusebiani</i>	405.a.510.b
<i>Hilarion monachus Veronensis</i> 28. pr.28	
<i>567.b.c.d</i>	
<i>Hildericus Gallus</i>	447.d
<i>Hipparchus</i> 83.a.109.a.273.c.284.c.d	
<i>Hippolytus Episcopus</i>	491.b
<i>Historia Indica</i>	226.d
<i>Historia patriarchica Barbaro-græca Martini Crufij</i>	529.d
<i>Homerus</i>	173.b. fr.12.28
<i>Horatius</i> 223.c.d.299.d. 451.b. 455.a.b.c	
<i>571.d. fr.27</i>	
<i>Horologium , sive Menologium Ecclesiæ Constantinopolitanæ</i> 508. c. 510.a.692.c	
<i>753. a</i>	
<i>Horus Apollo</i>	194.c.196.a.247.c
<i>I</i>	
<i>IaεοB filius Afer in Via Vitæ.error.125.b</i>	
<i>Locus notabilis</i>	650.a
<i>Jeremias Propheta</i> 11.pr. 8.39. 12.pr. 10.29	
<i>pr. 20. 30. pr. 39. 35. pr. 21. 400. d.653.a</i>	
<i>534.a.78.l.c.fr.11.12.17. 18. 21.22.28.30</i>	
<i>35.36.45.49.50.threni fr.38</i>	
<i>Iefus Sirach</i>	268.a.434.a.654.b
<i>Ignatius Patriarcha Antiochenus</i>	102. a
<i>118.c.211:a.495.d.505.b</i>	
<i>Parua Ilias</i>	378 a
<i>Index rerum gestarū Augusti</i> 444.d.445:a	
<i>Innocentius Papa</i>	165.d
<i>S. Iohannes Euangelista</i> 26.pr.15. 27.pr.13	
<i>335.a.552.c.d.555.a.b.534.c.535.a.b</i>	
<i>Iohannes Cuspinianus</i>	404:c
<i>Iohannes de Saxonie</i>	332.b.335:b
<i>Iohannes Leo Afer.</i> 137.c.d. <i>errores. ibid.</i>	
<i>705.d.706.a.759.b</i>	
<i>Iohannes Leunclavius</i> 765.b. <i>errores in annis</i>	
<i>Hegire cum Christi Dionysianis comparandis per totum contextum annalium</i>	
<i>Turcorum</i>	766.c
<i>Iohannes Lucidus</i>	565.b
<i>Ionathanis Targum</i>	fr.25.39
<i>Ioſe doctoris Hebræi error.</i>	474.d
<i>Ioſephus</i> 5.pr.31.13.pr.38.39. 16.pr.29.17.pr.	
<i>29.30.24.pr. 2.39.pr.9.47.d. 49.d.92.c</i>	
<i>error. 38. pr. 21. 27.c.fr.14.107.a.b.224.a</i>	
<i>373. a: 401.b.450.c.451.b.468.c.d.emen-</i>	
<i>datur. 462.d.463.a.474.a.534.d.tempus</i>	
<i>quando scribebat 475. d. 555: c. 570. d</i>	
<i>emendatur 589. b.592.b.fr. 8. 9. 10. 12.13</i>	
<i>14. 15. 19. 24. 26. 28. 29. 30.33.35.36. 42</i>	
<i>45. 46. 48. 57</i>	
<i>Error librariorum in Ioſepho</i>	39.pr.36.37
<i>Ioſue liber</i> 14.pr.23.15.pr. 21. 375.b.c. <i>frag.</i>	
<i>24. 29</i>	
<i>Isaaci ligatio</i>	27.pr.39
<i>Isaacius Argyrus</i>	327.a. <i>error. 331.c</i>
<i>Isaias Propheta</i> 12.pr.12.fr.11.13.17. 18.20	
<i>21.22.25.30.34.35.36.39.49</i>	
<i>Isidorus Cardinalis</i>	530.b
<i>Isidorus Hispalensis Episcopus</i> 447.c.691.c	
<i>Iudicum liber</i>	553.d.fr.25.29
<i>Iudith</i>	223.c
<i>Iulianus ὁ οὐδεὶς</i>	681.b
<i>Iulianus Pomerius Episcop. Toletan.</i> 446.c	
<i>589.b</i>	
<i>Iulus Capitolinus</i>	470.b.492.a
<i>Iulus Firmicus</i>	190.b. <i>error. ibid. c. 369</i>
<i>b.c</i>	

<i>Iustinus Trogi abbreviator. notatur</i>	412.d	<i>Lucianus</i>	242.c. fr. 27
fr. 31.35.47		<i>I. Lucidus</i>	565.b.
<i>Iuvenalis</i>	223.d. illustratur 457.a. fragm. 25	<i>Lucilius</i>	448.a
emendatur.	471.a b. 479.c	<i>Ludovicus Cadamustus</i>	526.a
		<i>Lysiae praefecti Syriae Epistolium</i>	94. d

K

<i>KALENDARIUM Christianorum Elkuppi</i>	
<i>Arabicum</i>	692.c
<i>Kalendarium Ecclesie Antiochenæ Syria- cum</i>	510.a. 692.b
<i>Kalendarium Iudeorum Germanensium</i>	653.b
<i>Kalendarium Iudeorum Palæstinorum</i>	281 b. 282. a. 374.d
<i>Kalendarium Romanum in Saxo</i>	177.a. 455.b
<i>Kimhi David Doctor Iudeus</i>	538.d frag. 49. 50

L

<i>LACTANTIUS Firmianus</i>	70.d
<i>Lambertus Schafnaburgensis</i>	781.d
<i>Lampridius</i>	395.d
<i>Landulphus Sagax</i>	704.b
<i>P. Langobardus</i>	504.a. 617.a
<i>Laonicus</i>	530.a
<i>Leges Decennariales</i>	4.d
<i>I. Leo Afer.</i>	137.c.d. 705.d. 706.a
<i>Leo Papa</i>	165. d. emendatur. 449.d. 159.c 684.a. 734.a
<i>I. Leunclavius</i>	765.b. 766.c
<i>R. Levi ben Gersom</i>	fr. 50.57
<i>Lex Solonis</i>	4.d
<i>Liber colloquij Christiani cum Muhamme- dano</i>	519.c
<i>Ligatio Isaaci פָּרַע יְהוָה</i>	27 pr. 39
<i>Literæ Czar Iuban Basiliowvitz Moscoui- tarum Imp.</i>	746.c
<i>Literæ Sultan Amuratæ</i>	765.b
<i>Literæ Sultan Mirelmumenin Marocci et Fessæ regis</i>	764.b. 766.d
<i>Liturgiarum liber</i>	frag. 37 55 58
<i>Liuius</i>	181. b. error. ibid. c. 387.a. 415.b
<i>Lucanus poeta</i>	71.d
<i>S. Lucas Euangelista</i>	444.d. 557.b. frag. 54 55.58

M

<i>MACABÆORVM primus liber</i>	375. b. 429
c.d. 436.a. fr. 24. 56. 58	
<i>Macabæorum secundus liber</i>	94.c. 431. 432
585. b. 597.c. fr. 39	
<i>Macabæorium liber tertius</i>	596.d
<i>Macrobius</i>	3.pr. 1.26. d. 33.c. 440. c. fr. 38. 39
44.error. 459.c. 550.b	
<i>Volusius Mecianus</i>	448.a
<i>Mamertinus Panegyristes</i>	458.c
<i>Manilius Poeta. Locus illustris de Metone</i>	57
b. 73.a. 74.d. 247.c. 308.d	
<i>Ammianus Marcellinus</i> , vide <i>Ammianus</i> .	
<i>Marcellinus Comes V.C.</i>	501.a. 504.d. error
505.a. 513.c. 508.c. emendatur.	616.a.b
<i>S. Marcus Euangelista</i>	552.d. 555.b. 571.a
<i>Marcus Ecclesiae Gazensis Diaconus.</i>	8.pr.
34.35	
<i>Marcus Polus Venetus</i>	100 d. 119.b
<i>Marianus Scotus</i>	511.a. error. ibid. 548.d
<i>Martialis illustratus</i>	40.pr. 11.12. fr. 12. 25
<i>Martinus Crisius</i>	530.a. 766.a
<i>Petrus Martyr de nouis Indiis</i> , vide <i>Petrus</i> .	
<i>Martyrologia vetera</i>	495.a
<i>S. Matthæus Euangelista</i>	549.d. 552.d. 555.b
frag. 28.58	
<i>Maximus Monachus</i>	163.c.d
<i>Megasthenes Perfa</i>	36.pr. 14.37.pr. 33.400
c. 578.c. 582.b. c. frag. 19	
<i>Pomp. Mela</i>	fr. 46
<i>Menander Ephesius</i>	38.pr. 4. frag. 5.7. 26. 46
<i>Mix. εγιλιας</i>	378.4
<i>Ambr. Moralis Hispanus</i>	446.b
<i>Moses Geneseos</i>	221.b. c. d. 222.d. 297.c
369. d. 600. a. fragmen.	31.35. 39.40.48
<i>Exodi</i>	27. pr. 26.37.222.c. 223. b. fragm.
49.50. illustratur. ibid. b. c. 297.d. <i>Levi-</i>	
<i>tici</i>	27.pr. 37.28.pr. 6. fragm. 12.26. <i>Nu-</i>
	<i>merorum</i> fragmen. 45.57. <i>Denterono-</i>
	<i>mij fr.</i>

<i>mij fragmen.</i>	24.25.50	<i>Velleius Paterculus</i>	356
<i>R. Moses F. Maimon Iudeorum doctissimus</i>		<i>Patriarchica historia Barbaro-græca apud Martinum Crisium</i>	529.d
104. a.c.123.b			
 N			
<i>NEHEMIAS</i>	12. pr. 31.555.c.588.c.d. <i>locus notabilis</i>	648.a. item 649.c.fr.56	
<i>Nicephorus Gregoras</i>	332.a		
<i>Nicetas, qui de Pascha scripsit</i>	567.c		
<i>Nicolai Clenardi Epistola</i>	145.b		
<i>Nicolaus Contius Venetus</i>	119.c		
<i>Nicolaus Damascenus fragmen.</i>	6.8.43.47		
	107.d		
<i>Nonnus</i>	<i>frag. 40</i>		
<i>Rut. Numatianus Poeta</i>	70.c.d		
 O			
<i>Odoardus Barbosa Lusitanus</i>	683.b		
	353.c		
<i>Onomacritus</i>	5.pr.16.24.fr.8.47.48		
<i>Onufrij interpretatio de loco Claudiani reie- cta</i>	390.c.diatriba tota de <i>Passione Do- minica improbatu</i> r.	564.565.566.diatri- ba de <i>indictionibus notatur</i> .	502.b
<i>Onusrius Paninius pater historie</i>	16.pr.5		
	21.pr.26		
<i>Oraculum</i>	583.a.fr.38		
<i>Origenes primo libro in Celsion</i>	fr.24		
<i>Orosius</i>	387. d.497.a 500.c.511.c.fr.30		
<i>Orphei vel potius Onomacriti versus nota- biles</i>	5. pr. 16.17.C.10.a.fr.8.38.47.48		
<i>Orphei ἐργα Εἰημέραι</i>	47.pr.7		
<i>Orus Apollo</i>	194.c.196.a.247.c		
<i>Ouidius poeta</i>	173.c.266.a.fr.43. error 3 pr.		
	39.53.d. 383.a.395.b.c.442.b.536.a.b.ten- tatur eius locus		
	ibid.c		
 P			
<i>Panegyristes</i>	501.b.506.b.681.c		
<i>Pandectes Digestorum Justiniani</i>	461.c.d		
	547.c		
<i>Statius Papinius, vide Statius.</i>			
<i>Paschale magnum penes Cuspinianum</i>	404 b.c		
<i>Velleius Paterculus</i>			
<i>Patriarchica historia Barbaro-græca apud Martinum Crisium</i>			
<i>S.Paulus Apostolus</i>			
<i>Paulus Langobardus</i>	504.a. error.617.a		
<i>Paulus Burgensis</i>	568.a.28.pr.28.29		
<i>Pausanias</i>	41 a. 52. a. error. 3. pr. 39.54.a		
	479.a		
<i>B. Pererius</i>	40. pr. 23. 42. pr. 28.45.pr:		
	6.26		
<i>Πέτρος Απόστολος των Επιστολών</i>	auctor 6.pr.38		
<i>Petrus Martyr de Novis Indiis</i>	225.b		
<i>Phanius Peripateticus</i>	593.a		
<i>Philelphus</i>	530.b		
<i>Philippi regis Macedonie epistolium</i>	84.a		
<i>Philo Bybliensis</i>	fr.10.26.27.28.30.31 35		
	37.38.39.40.48		
<i>Philo Iudeus</i>	22. pr. 13.14. 27.pr.5.223.c		
	538.a.fr.36.37.48		
<i>Philochorus</i>	75.c		
<i>Philostratus</i>	30.c		
<i>Phlegon</i>	29.pr. 2.561.b		
<i>Phœnicum αἴραγεαφαι</i>	fr.6.29.33		
<i>Photius</i>	fr.43		
<i>Phrynicus Comicus</i>	72.d		
<i>Pindarus. locus notabilis de tempore ludi- cri Olympici</i>	2.pr.36.25.a.52.d		
<i>Piso frugi</i>	387.b.391.a		
<i>Plato</i>	42.a		
<i>Plautus</i>	40. pr. 15. 571. a. <i>fragmen.</i> 30		
	31. 32		
<i>Plinius</i>	23. c. <i>illustratur.</i> 71. a. 196. d. 392		
	c. <i>examinatur.</i> 389.b. 414.c. 420.b <i>frag.</i>		
	9.13.28.44		
<i>Plutarchus</i>	4. pr. 23.8.pr. 15. 24. a. 30. c.31		
	b.c. 34. b.c. 42. d. 45. d. <i>error.</i> 46. b		
	47. a. 50. a.b. 51. d. 52. c. 53. c. 55. a. c.d		
	167.a.172.d.176.c. <i>corrigitur.</i> ibid. d.er- ror. 185. c. 195. a.230.b.237.b.errores ibid.		
	b.c.d. <i>error.</i> 388.b. 414.c.d. 419.d. er- ror.420.c.421.a.b. <i>error.</i> ibid.b		
<i>M.Polus Venetus</i>	100.d.119.b		
<i>Polybius</i>	56.b.59.a.405.b		
<i>Iul. Pomerius Episcop. Toletanus</i>	446.c		
	589.b		
<i>Porphyrius</i>	46.pr.5.9.37. <i>frag.</i> 6.37.48. er- ror. <i>frag.</i> 40.41		

<i>G. Postelli diatriba</i>	661.d	<i>M. Scotus</i> , vide, <i>Marianus</i> .	
<i>Procopius</i>	681.ab	<i>Seneca</i> 395.a	
<i>Propertius</i>	fr. 44	<i>Seneca Tragicus</i> 29.b.c.d.418.c	
<i>Prosperi Aquitani locus</i>	390.b.514.c.d	<i>Sepulueda Hispanus</i> .notatur 447.a	
<i>Prosperi Chronicum a Pithœo editum</i>	610 d.611.b.612.b.d	<i>Seruius</i> 415.c.440.b. emendatur. 366.c.d 378.c.442.d.571.d	
<i>Prosperi Chronicum consulaire</i>	611.c.d.612.a	<i>Seruius F.Modij</i> fr.31	
<i>Prudentius</i>	514.d.699.c	<i>Seuerus Sulpicius Nitobrix</i> 583.b	
<i>Ptolemaeus</i> 4.pr.28.49.b.76.c.87.a.b.88.c fr. 9.22.30.44. emendatur.100.a.b.282 b.c. 284.a.c.285.a.287.c.d.292.d.423.d 433.b. emendatur.100.a. et 219.a	376.c	<i>Sibylla</i> 299.c	
<i>Ptolemai nomine parapégma.</i> 235.d.266.a error. 420.d	53.a	<i>Sibyllina oracula</i> emendantur fr.12	
<i>Psephisma Atheniensium in gratiam Hyrcani Iudeorum Ethnarchæ</i> 47.b.264.b in gratiam Zenonis	376.c	<i>Sidonius Apollinaris</i> 482.c.501.d.emenda- tur.ibid. et 681.a	
<i>Psephisma Timocratis</i>	53.a	<i>Sigebertus monachus Gemblacensis</i> 610.c.d error. 20.pr.10 610.d.611.d.620.d.622 a.mira hallucinatio 623.c. et 159.d	
R		<i>Simplicius philosophus</i> fra. 41.244.b.367.e	
<i>REGVM volumen</i> 36.pr.6.381.b.fr.15.26 29.45.47.49	615.b	<i>Sisenna</i> fr.30	
<i>Remigius</i>	615.b	<i>Socrates historicus Eccles.</i> 507.a.511.a	
<i>Rhenanus notatur</i>	419.a	<i>Solinus</i> 3.pr.1.4.pr.1.229.b.298.b.381.d 387.c.388.d.fr.29.30.32.42.error.frag. 14.31	
<i>Rufinus Iosephi interpres</i> 570.d.fr.9.10.19 24.26.28.33.35 36.45.46	447.c	<i>Solomonis Pronuerbia</i> 223.2	
<i>Rufus Festus V.C.</i>	447.c	<i>Sophonias Prophetæ</i> fr.43	
<i>Rutilius Numatianus Poeta</i>	70.c.d	<i>Sophronius</i> 24.pr.17	
S		<i>Sozomenus</i> 501.c	
<i>SAADIA Gaon doctor Hebraeus</i>	639.b	<i>Spartianus</i> 489.c	
<i>Landulphus Sagax</i>	704.b	<i>Statius Papinius</i> 3.pr.24.478.b.d.483.d 484.485. emendatur.484.c.486.c.536.b 298.d	
<i>R. Salomo doctor Hebraeus</i>		<i>Stele Anconitana Græca</i> , vetus et exi- mum monumentum 384.c.illustratur.ibid. 482.d	
<i>Samuelis volumen</i>	297.d.fr.38.47.50	<i>Stephanus de Vrbibus</i> 58.a.680.b.fragm. 31.45	
<i>Sanchoniathon Berytius</i>	fr. 26.37.40	<i>Stobæi Physica</i> emendantur 168.a.b	
<i>Sanhedrin</i> , siue domus iudicij	103.d	<i>Strabo</i> 85.a.456.c.477.d.592.c.fr.13.14.19 26.28.30.37.44.46.47	
<i>Sarracenica Sylburgij</i> 520.b. errores multi. ibid. d		<i>Suetonius</i> notatur 229.c.444.a.461.a.469 b. 470.a. error. 472.d.473.a.b.475b 479.486.a	
<i>I.de Saxonia</i>	332.b.335.b	<i>Suidas</i> 235.d.266.b.emendatur.419.a.b.508 a.b.fr.15.43	
<i>Lambertus Schafnaburgensis</i>	781.d	<i>Syrus Paraphrases Novi Testamenti</i> 549.b	
ο γονομέτεν της οὐεῖας	fr.24		
<i>Scholiares Aristophanis</i> emendatur error	457.b.c	T	
<i>Scholiares Cæfaris Germanici</i>	296.a	<i>TABVLA παγανιτῶν</i> 454	
<i>Scholiares Pindari</i> 25.a.error.51.c.52.a.b		<i>Tabularia Phœnicum</i> fr.29.33	
		<i>Cor.Ta-</i>	

<i>Cor. Tacitus</i>	169. a. error	459. c.d.	470. d	<i>Velleius Paterculus</i>	356. errores	ibid.
471. d. item	472. a.d	emendatur	ibid.	<i>Veteres epigraphæ & monumenta</i>	ii. d.	182
473.a				d.	476. c.	477. 480. 481. 482. 483. 486
<i>Targum Jonathan</i>		fr.	25	498. error.	516	
<i>Tatianus</i>	392. c.	fr.	9. 26. 47	<i>Victor Capuanus</i>		160. c
<i>Terentius Comicus</i>			41.c	<i>Victorinus cyclorum Paschalium conditor</i>		
<i>Tertullianus</i>	7. pr.	12. 13. 418. c.	d. 441.b	157.a. 731.a		
471.c. 481.b. 698.c. emendatur	38. pr.	30		<i>Vigilij episcopi Tridentini epistola de pas-</i>		
419.a. 561.a.b. fr.	25. 26. 27			<i>sione S. Sisinnij, Martyrij & Alexan-</i>		
<i>Theodoreetus</i>	727. c.d.	729. a.	fr. 38	<i>dri</i>		19. pr. 26
<i>Theocritus</i>		fr.	27	<i>Vigilij Papæ epistola Encyclica</i>	26. pr.	2. 3
<i>Theognis</i>		fr.	48	<i>V incentius Bellouacensis</i>		519.c
<i>Theon Mathematicus</i>	423. c.	496. c		<i>Virgilius non intellectus</i>	54. c.d.	187. b. 262
<i>Theon scholiastes Arati</i>	64. a.	268. c		c. 366. d. 378. b. illustratur	442. a.	fr. 27. 31
<i>Theophylactus</i>	25. pr.	34. 38		<i>Vitruvius</i>		9.d
<i>Theophrastus</i>	4. pr.	22. 31. d.	fr. 28	<i>Vlpianus Rhetor.</i>	62. b.	error. 243.b
<i>Thucydides</i>	29. b. 30. b. illustratur	57. d.	63.c	<i>Vlpianus I.C.</i>	437. c.	fr. 37
406.c				<i>Volsius Mæcianus</i>		448.a
<i>Tibullus</i>	442. b.	443. d				
<i>Timochares</i>		fr.	24			
<i>Transactio inter Lud. Balbum Caroli Cal-</i>						
<i>ui f. & patruellem eius Ludovicum</i>						
502. d						
<i>Trogus</i>		fr.	41			
<i>Tzetzes</i>	5. pr.	22. fr.	44			
<i>Tzetzes in Lycophronem</i>			458.c			

V

<i>V A R X O</i>	23. d.	174. c.	fr. 25. 27. 44. cor-
rectus.	174. d.	177. b.	235. b. 448. a. 477. d
<i>Lud. Vartmannus</i>			fr. 44

X

XENOPHON 31. pr. 40. 32. pr. 5. 418. b
catachresis. 411. c.d

Xiphilinus 470. a. 475. b. 480. b fr. 25. im-
peritia. ibid. c. 487. c

Z

ZACHARIAS Propheta 602. b. fr. 37. 45

Zonaras

509.a

Zofimus 299. d. 390. d. 486. b. 497. c. erro-
res. 497. d

INDEX

INDEX
 R E R V M E T V E R B O R V M
 M E M O R A B I L I V M I N H O C O P E R E
 D E
 E M E N D A T I O N E
 T E M P O R V M.

BALTE,	epagomenz Abissinis.	
	693.a	
Abaziun	factio Muhammedano-	
	rum.	623.b
Abdalonim	expugnatus ab Ale-	
	xandro	fr.30
Aben Rascht	in Hebraicam linguam conuersus	
	143.b	
Abissinorum	lingua ex Arabia.	680.c
Abissini	quare cauterio inurant tempora.	682.d
	683.a	
Sabbatum	nunquam iejunant, præter vnum.	
	683.c	
Virum Eucharistiz	ex viis passis exprimunt.	
	683.b	
Quetannis	instaurant baptismum die Epiph-	
	niaz.	683.d
Liturgiam	post solem occasum celebrant.	684
	a.694.b.697.c	
Hallucinatio	in annis mundi & Christi.	704.b
Abraham	Iſiaci pat.	fr.48
Abraham	Elzarakeel.	289.c.d
Aca opum	& bellī arx Persis	fr.46
Acatl.	III. annus rotæ Mexicanæ.	226
Acatl.	Canna.XIII. dies mensis Mexicanæ	224.d
Achab	gener Ithobali quando cæperit regnare	
	fr.29	
Achilleus	tyrannus	494.d
Achos	sive Ochos.	587.b
Acta Pilati	liber commentitius	564.b:c
Actiaca	victoria	453.c
A.D. IIII. EID.		174.a
Ada vel Adda Rabbinus		6.pr.26.275.b
Adad		fr.39
Adad	nomen commune omnibus regibus Da-	
	mæscenis	fr.47
Adad	Axumitarum rex	682.a
Adadrimon		fr.45
Adærare		448.b
Adan		577.c
Adar		577.c
Adareser	rex Sobz	fr.47
Adarpahachth	III. dies mensis Persici	207.a
Ader, Ador		fr.47
Adhar	aban IX. dies mensis Persici	207.b
Adorare	de geniculis	698.b
Adramut	, Adramyt	fr.31
Adriaticum	mare quatenus intelligitur	536.a
Adu		131.c.d.644.b
Adytes	locus in Ægypto	295.d
Ægyptij	Babylonii vestigales	fr.11
Ægyptij	Elkupt dicti	18.pr.8
Ægyptiorum	reges Ptoletæi dicti	fr.47
Æneas	Didonem antecessit	299.annis 39. pt. 8
Æolum	annus decimetrîs	173.b
Æquinoctia	Autumni inæqualiter ab uno Hip-	
	parcho obseruata	287.a.b
Æquinoctiorum	& Solstitiorum puncta	zætæ
	vocantur	4.pr.25
Æquinoctium	vtrumque per quinque annos con-	
	tinuos a nobilissimo Tycho & Brahe Dano	
	obseruatum	774.a
Æquinoctium	autumnale obseruatum a Mu-	
	hamme Albateni 424. b. ab Hipparcho.	
	309.a. a Ptolemæo	489.d
Æquinoctium	Gelali	304.b.c
Æquinoctium	vernale ex decreto Niceno in XXI	
	Martij	
Æra	numeris	337.2
Æra	Chaldaica vetus	447.b.c.d.448.a
Æra		fr.41
Æra Hispanica		449.c
Æra	temporum quatuor	fr.41
Æra	tres technicæ scriptorum Constantinopoli-	
	tanorum	746.2
Æra	plur. numeri	448.a
Æra	regia, Augusta, Imperatoria	304.d
Æra	martyrum Elkupt.	495.d.496.a.b.c
Æra	nova Cyro-Asiæ triumphatori a Chaldais	
	instituitur	fr.16
Ætas	Lunæ	191.c
Æthera	numero plurali	447.d
Æthiopum	lingua prope abest ab Arabica &	
	Chaldaica	680.c.d
A G O N		
Actiacus	Nicopoli	456.c.478.c
Augustalis	Neapoli	477.c.d
Capitolinus	Domiciani	481.c
Communium	Asiz	476.d.479.2
Chrysanthinus	Sardium	476.d
Hadrianalis	Athenis	480.b
Isthmicus		476.c
Nemeacus		476.c
Neronianus		469.b
Olympicus	Pise	476.c
Smyrnæ.	476. d. Alexandriæ. ibidem. Per-	
	gami.	ibid.
Panathenaicus		478.c
Pialis	Antonini Putcolis	476.c.477.2
Pythius	Delphis	476.c
	Carthagine ab Imp. Seuero institutus	481.b
Solis		481.a
Thematites		476.c
		Agrippa

INDEX.

Agrippa astrologus	475.d	designatus	9.pr.7.8.307
Ahasveros	587.c.fr.20	Cælestis Chaldaeorum cum Parapegmate.	267
Ahnud xxvi. dies mensis Persici	207.d	431	
Akiba doctor Iudeus duos annos continuos intercalauit	104.c.d	Cælestis Muhammedanus	270
Alarici exercitus clades	514.c	Cælestis cum Hemerologio	316
Albateni Ptolemæum in obseruatione æquinoctiorum reprehendit	289.b	Calippicus Pytanias	84
Alboin Langobardorum rex	616.d	Calippicus Tetraetericus	28.c
Alexander Dulkarnaim ; id est , Cyrus dictus 95.b.quare	425.426	Calippicus Solaris	17.b
Alexander imperator Asie salutatus	421.b.natalis eius. 416.b. obitus 416.c. quo anno	Canicularis Ægyptiacus	2 pr.15.16.197.a.b
Darium vicit 420.b.philosophorum Chaldaeorum monitu multa gessit	fr.11	Cautus Iudaicus	105.c.130.c.131.a.b
Alexander martyr.	19.pr.27	Chaldaeorum Alexander	97
Alexandri duplex epocha	10.pr.5.6	Communis Iudaicus	105.c.130.c
Alexandria ab Augusto recepta	455.a	Confusionis Cæsareus	119.d.187.b.228.c
Alexandrinæ Ecclesiæ literæ Romam missæ anno 1593	18.pr.11	Confusionis 444 dierum	187.b.228.c
Alexandrinus Episcopus consulebatur de Paschate celebrando	155.a	Cynicus	197 a.b
Alia flauius per vnicum l.	415.c	Defectiuus Iudaicus	105.c.130.c.131.a.b
Aliensis pugna	413.d	Democriti	17.c
Alilat , επανία	fr.27	Diocletianeus	2.pr.12
Alogiani	728.b	Embolimæus	14.b.3.c.a
Alon Deus lingua Pœnica	fr.30	Emendatus triplicis generis	273.a. μεταμετωπιστος ἀλεκτης. 290. μεταμετωπιστος ἀνεῳδετηνης. 321. αργεμπτωπιστος ἀνεῳδετηνης. 273.b. φεγγάστως ἰονιανεύς. 283.
Altare Hierosolymitanum	fr.24. nec hortus, nec lucus iuxta illud	Gallorum veterum	169.a
Alyates Cyaxari reconciliatur	fr.14	Gazensium mere Actiacus	8.pr.33
Amaleki copiæ deletæ	223.b	Germanorum veterum	169.a
Amasis rex Ægypti regnat 55 annos. 11.pr.5. obit anno 225 Nabonassari	ibid.	Græcorum 2.pr.30.31.3.pr.219.13.2.22.d.ccclxii dierum	25.b.c.61.b
Amastris Pontica vnde dicta	592.c	Gratiae	693.c
Amistris & Ester eadem	40.pr.24.592.c.d	Harpali	17.b
Amischir	240.a	Hebræorum veterum æquabilis	220
Anchialus	40.pr.12	Hegiræ	135
Andalus Hispania Arabice	623.d	Herodoti commentarius	59
Andreæ Malij error	95.a	Hierophanticus siue Julianus	284.b.288.a.b
Andreas miles & socij necati anno 305.	19.pr.20	Hipparchi	17.b.273.c.284.b
Angari	fr.17	Hippanorum Julianus	243
Angariæ Iudaicæ	650.d.651	quo Iesus Christus reuocatus ex Ægypto	fr.54
Aniran xxv. dies mensis Persici	207.d	Iezdegird	210
Annas Pontifex	540.d	Indorum	118.d.119.a.8cc.
ANNVS		Louis	12.c
Abundans Iudaicus	105.c.130.c	Iudeorum hodiernus seu nouitius 121. res artifi-	
Adda doctoris Hebrei 6.pr.26.17.b. eius methodus 278. initium. 276		ciosissima 7.pr.42. illius duplex initium 15.pr.	
Ægyptiacus Actiacus	1.pr.12.236.2.b.&c.	3.4.42.2	
Ægyptiacus Nabonassar	2.pr.11.198.c	Iulianus 2.pr.13.19.20. fundamenitum instituti au-	
Ægyptiacus vagus	2.pr.13.14	ctoris	21.b
Æquabilis maior	15.d.188	Iulianus Ægyptiorum 236. Atheniensium 242	
Æquabilis minor Græcorum	13.a.22.d	Damascenorum priscorum 244. Damasceno-	
Albanorum	10.c	rum recentiorum 245. Hispanorum 245. Iu-	
Aricinorum	10.d	dæorum 245. Sýrogræcorum & Antioche-	
Alexandreus Chaldaeorum	97.fr.41	norum 240. Samaritarum.	243
Alexandreus Syromacedonum	92.d.93.a.b.&c.	Lunæ 4.pr.36.37.8.pr.13.12.c.d. in vsu omnibus	
Armeniorum	214	Indis 119.a.b.ex quo tempore Iudeis in vsu.	
Atricus , quis	284.b	373.d	
Atticus antiquus a bruma intens	41.b.c	Magnus Democriti 167. Hipparchi 108. Me-	
Atticus recentior a Solsticio	42.a.b	tonis 4.pr.42.72. Oenopidae 168. Philolai	
Atticus Julianus	242	166	
Augustorum Ægyptiacis	236	Martis	12.c
Augustorum Romanus	455	Mercurij	12.c
Augustorum & Augustanus idem	456.a	Metonicus Lunatis	72.77.2
Cælestis	261	Mexicanorum xviii mensium	10.c.224
Cælestis nouus emendatissimus ab auctore		Nabonassari	198.
		Nouus i. Paschalis	6.b
		Nouus	385. a.440.a.b
		Oenopidae	17.b
		Orbinarius Iudaicus	105.c.130.c
		Philippicus Metonis	83.
		Philolai	17. b
		Roma	

INDEX.

Romanorum priscorum	172.	c. statim ab initio xii mensium	173.a	Arbela.	fr.45
Sabbaticus		2.pr.7. fr.52		Arca Noe ubi substiterit	fr.44
Sabbaticus Hebræorum primus verus		374		Arcades περιλιανοι	3.pr.10.13
Sabbaticus Samaritarum falsus		376		Arcadij Aug. obitus	383.d
Samaritarum Lunaris		114.d.116.a		Archelai patrimonij descriptio	23.pr.15.16
Saturni		12.c		Archelaus Tetrarcha Vienna Allobrogum relegatus	540.b
Semitah		374.d		Arcticus circulus, non, ut vulgo accipitur, intellegendus	286.b.c
Solis		2.pr.11.12.12.c		Areopagitæ	61.d.62.2
Solaris duplex κατ' εισεργης και' χρη τερας.		284.a.b		Ares	587.c
Solaris Adda Hebræi	fr.53.17.b.	Ægyptiacus 8.pr.12. Alexandreus merus quo vtuntur Iudæi fr.52. Calippi 17.a Democriti 17.c. Harpalii 17.b. Hipparchi 17.a. Oenopidæ 17.b. Philolai Pythagorei 17.b		Aretæ φύλαρχοι Arabum	111.b
Thebanorum veterum		54.b		Ari	587.2
Tricesimus, cuius initio prophetæ sua meminit Ezechiel vnde deducendus	11.pr.33. 34, &c. fr.10.11			Aristarchus Samius	282.b
Tropicus æquabilis		17.d.227.a.b		Aristophanis Nephelæ	82.2
Tropicus Gelali		303.d		Armalcar fluuius	fr.13
Tropicus quid secundum Hipparch. 273.d. 284.b				Arraphoth mons ad Mecham.	144.c
Tropici anni quantitas ab Hipparcho definita non est οργήμοντος τοποστοι, sed οργήμοντος ἐμαστικαστριου. 273.d.274.a.b.c.289.b				Artaxerxes Longimanus	412
Tusculanorum		10.d		Artaxerxes Mnemon	413
Tyriorum		8.pr.31.438.a.b		Artaxerxes & Artoxestes	587.2
Veneris		12.c		Artemisius primus mensis Chaldaicus a diluuio	
Anni duo præcipua genera veteribus	13.b		fr.41.44.	Arth, Artha	587.b
Anni principium naturale & populae	41.c.d			Artzibutzia	694.2
Anni σπουδωσις		4.pr.37.38.40		Asar	577.c
Anni simplices		15.2		Aschnad xxi dies mensis Persici	207.c
Anni Solaris genera		17.		Aschnud xxvii dies mensis Persici	207.d
Anni Lunaris ciuilis nulla recta ratio iniri potest, præter eam qua Iudæi vtuntur	9.pr.5.6			Asima. idolum Emathitarum	663.2
Anni Tropici ciuilis & Astronomici differentia 18. a.b				Asman. xxii. dies mensis Persici	207.c
Anni initium Orientalibus ab Autumno	98.b			Asobarioth	523.c
Annorum xii Schaichun nomina	101			Aspandemad. xxviii dies mensis Persici	207.d
Anobreth		fr.48		Asphandaramaz. v dies mensis Persici	207.a
Ante diem		174.a.b		Affuerus est Xerxes 41.pr.2.17.18.&c.591.c.d	
Anthesterion		30.b.c.d		Affur Nini conditor, primus Assyriæ rex fr.40	
Antiochus Επιφανης		429.a.fr.24		Semiramidis maritus fr.43	
Antiochus Ευπατωρ		375.b		Affyriacum imperium in Græcorum libris antiquissimum fr.40	
Antiochus Στεφανος		392.c		Affyriorum nomina propria 577	
Antiochus Σιδηνος		107.c		Astarte fr.27.28.39	
Antiochus Σωτηρ		392.c		Astibares fr.40	
Antipater Herodisf.		463.c.550.b.c		Astyages fr.42	
Antonia turris Hierosolymis		ft.44		Astyages ultimus Medorum rex interfectus anno quarto Cyri 35.pr.37.38.fr.42	
Antoninus Pius		489.c.d		Astyci ludi 479.b.c	
Antonius vietus ab Augusto 453.c. cædes eius. 454.a.b				Atergata fr.39	
Apices vocales in lingua Hebræa Masoritarum inuentum		fr.35		Atergation fr.39	
Apollo εθνωμον		52.c.53.c		Athenæ nouæ Hadriani 480.d.481.a	
Apollo quando natus		52.c.53.b.c		Atheniensium κύτρων κυρικον in 7 Ianuarij fr.41	
Apotomæ siue Residui Epactarum usus		156.2		Athbasch Rabbinorum 578.b	
Aprias Psammiticho succedit 11.pr.9.10. fr.45. post 25. annos regnum relinquit Amasi fr.45				Atl. Aqua. ix dies mensis Mexicanii 224.c	
Aprilis etymon.		184.c		Attilæ irruptio in Galliam 613.b	
Apseudes archon.		76.a		Atzer 577.c	
Ar		587.a		Augusta Vesunna Petrocoriorum 734.c.d	
Arabum duo genera præcipua		110.d		Augustonemetum Aruernorum 613.d	
Arausio		25.pr.19		Augustus natus Capricorno horoscopante 443.a.b	
Arbaces		fr.40		Catilinario tumultu 443.b. eius genitura nocturna contra sententiam Suetonij 444.a	
				Augusti natalis dupliciter consideratur secundum veteris anni Romani, & Juliani formam 440.d	
				Augusti excessus 464	
				Augustus Cæsar quando primum ita salutatus 456.a.b	
				Augustalium iudiciorum institutio. 476.c	
				Aurasio 477.c	
				Aurunci in gente Cominia 25.pr.19	
				fr.20	
				Ausonij	

INDEX.

A			
Auronij poëta Consulatus	513	Berosus 392.b.c. eius s̄eculum	ibid.c.fr.9
Axurxes	fr.20	Bertrandi Fanum in Conuenis	619.a
Azelus	fr.47	Berytus	fr.40
Azemilkus	fr.30	Bethabara	553.d
		Beth-avven	fr.26
B		Beth-el	fr.26.9
BAAL	578.c.fr.26.27	Beth-femes	fr.44
Baaleser	fr.29	Bisextum	230.d
Babylon a Cyro expugnata 31.pr.18.575.d. diebus	z̄stiuīs fr.18.22.ab	Bisexti correctio	230.d.231.a.4.61.a
Alexandro capta 367.c.fr.40		Boedromion mensis Βοέδρωνιας	4.pr.19.34.b.c
non a Semiramide, sed a Nabuchodonosoro		Bomilcar	fr.38
m̄enibus miro opere circumdata 37.pr.40.41.		Bonzi Japonensium c̄enobitz	21.pr.36.37
fr.14.41. desolationem illi minatur Esaias fr.18.		Bonziōrum Iaponensium periodus	59.d
ιερόθεας appellatur	47.pr.4.fr.38	Bosra	fr.30
Babylonia reges. imperium in euntes mutabant		Bruma initium anni Attici & Romani	75.b
nōmina	580.a	Bruti Consulatus	403
Babylonia reges in Suside nihil poterant sancire,		Bul mensis secundus	222.a.371.c
nisi iure Persico	36.pr.38	Burgus	fr.30
Babylonia & Persidis reges in expeditionem pro-		Busra	fr.30
fecturi filios reges declarabant	13.pr.9.10	Byblus	fr.40
Babylonia imperatorum nōmina & successio post		Byrsa aix	fr.30.31
Nabuchodonosorum	578.579.580		
Babylonia regū initia a Chaldaicis notata in eclipti-		C	
cis observationib. II.pr.25.a Berozo notata II.pr.27		CABVR	fr.13
Bacchi orgia trieterica	3.pr.18.22	Cælestis Karthaginensis	fr.26.27
Bad XVIII dies mensis Persici	207.c	Cælicolæ	22.pr.1.2
Badri	695.c	Cælimontani in gente Virginie	fr.20
Badu	131.d	Cœna dimissoria	571.c
Balandan	fr.47	Cœna pura	7.pr.24.25.&c.569.c
Baleazarus	fr.49	Cæsar's cædes	441
Ballat	577.c	Calecut, & eius ærae	525
Balsasar non est is qui a Cyro denicetus est	fr.17	Calippica periodo Seleucidæ & Seleucidarum e-	
Balsasar seu Laboroarchodus inter epulas in re-		dicto Iudæi vñi	6.pr.23.24.fr.53
gia Babylonis occisus	fr.15.17.21	Calippus	85.b
Baltasar	578.c.579.d	Caligula Cæsar's initium	466
Baptismi iterandi vñs quotannis	683.d	Calli, domus, III dies mensis Mexicanii	224.c
A Baptismo Christi ad resurrectionem Paschata		Calli primus annus rotæ Mexicanæ	225.226
quinq̄ue	fr.54	Catmarine	fr.12
Baptismus Christi anno XV Tiberij	fr.54	Cambysis initium	402
Bar-Cephæ Syri obitus	95.a	Cambysis regnum quo annorum fuerit	13.pr.15
Baris	fr.44	Candelabrum aureum	fr.24
Baris arx munitissima Ecbatanis Mediae	37.pr.12	Candelabra aurea duò a Tiro in triumphum ducta	
Basilæ Elidensium	283.a	fr.24	
Basilidiani hæretici	554.c.fr.38	Canon emendationis Paschatis auctore Nicepho-	
Baturakphat	132.b.645.a	ro Gregora	332.a
Beelzebub	fr.26	Canones Chtonologici Eratosthenis laudatissimi	
Behemen, II dies mensis Persici	207.a	378.d	
Behiram, XVI dies mensis Persici	207.c	Caph Hebraici duplex notio	548.a
Behiram el-kabir, el-zaguer	144.b.c	Capraria vallis Conuenarum	618.c
Behiram Arraphot	144.c	Captiuitates regum Iuda quatuor	575.a
Bel	577.c	Captiuitatis Babylonicae caput vnde sumendum	
Bel, deus Babyloniorum	578.b.c.579.a.fr.18	29.pr.19.30.pr.36.fr.15.16.	
Bel-adan	393.a; 394.b.579.d	Cardines	4.pr.27
Beli templum a Nabuchodonosoro manubiosis		Cardo æstiuus	4.pr.29.
Syriaci triumphi exornatum, solo æquat Xer-		Carmen vetus legitimum apud Iudeos salutandi	
xes, instaurat Alexander	fr.12	φάσιν οὐλήν	102.d
Belti	577.c	Carmen vetus legitimum benedictionis	572.c.d
Beltis non est prius membrum cognominis Da-		Carmen vetust. fractionis Azymorum	572.c.d
nielis	fr.20	Carolus Tudes, siue Martellus princeps Francie	
Beltis Iuno	fr.20.26	621.d	
Belti-schatzar	578.c	Carthada	40.pr.18
Belus Iupiter	fr.20.26	Carthaginensium clades memorabilis	417.a
Belus Tyriorum longe differt a Belo Babylonio-		Ab Ilij excidio ad conditum Carthaginis 299 anni	
rum	578.c.d	39.pr.7	
Benedictus monachorum Occidentis patet obit		Carthago deleta anno ab Urbe cōdita	606.38.pr.32
anno 536.	19.pr.38.39.&c.	vnde dicta	40.pr.18.19
Ben-hadad	fr.47	Casi vel Cazi peregrini Turcice	144.c
Beroë	fr.40	Casilar behiram, Pascha Peregrinorum	144.c

I N D E X.

Castellus sedes Iudaicæ	105.c	c.eius octaeteris Lunaris 13.c.64.b.primus Græcotorum partes octauas signorum notavit 64.c.267.a.283.b
Cælium Sa:maritanorum Solaris	243.c	
Catalaunici campi	613.c	
Catholica temporum	780.c	
Catalani campi	613.c	
Cœlestes æquinoctiales, metropoliæ orbiuersitatis	321.d	
Cœ, primus, lingua Mexicana	226.c	
Cempoalli, vigesimalis	ibid.d	
Censorinus quo tempore scribebat	201.c.382.c	
Census Iudaicus	fr.25	
Chabor	399.b	
Chad	577.d	
Chaila vel Chaiadonai Iudæorum sanctissimum iusurandum	40.pr.10	
Chaldaei annos suos antiquitus computabant ab initio Nini non a Nemrodo	fr.40.41	
Chaldaei philosophi gratia & auctoritate multum potuerunt apud reges & populum	fr.11	
Chaldaice.i.mathesis	fr.12	
Chaldaici imperij finis	35.pr.20	
Chaldaeorum propria nomina	577	
Chaldaorum epocha	97.431.a.b.c.fr.40.41	
Chaldaorum epocha nunquam recepta in usus ciuiles	5.pr.7.8.431.b.c	
per Chaldaeos & per Vr Chaldaorum, non gens, sed sapientes & philosophi Babyloniam sèpe intelliguntur	fr.11	
Character necessarius temporibus notandis	21.a.b	
Characteres anni Ægyptiaci vagi	2.pr.13.14	
Characteres Epocharum alij naturales, alij ciuiles	2.pr.5	
Chardad VI dies mensis Persici	207.a	
Chen	577.c	
Chiala	40.pr.11	
Chicoace, sextus, lingua Mexicanâ	226.c	
Chicome, septimus.	ibid.	
Chiconau, nonus	ibid.	
Chicuei, octauus	ibid.	
Chinas pro Sinis in epopea Hispani	118.c	
Chobar fluvius	399.c	
Chobar præfetus Alexandri	399.c	
Chobar, siue Chabar, Venus Arabum Dea	120.a.138.b.520.b.fr.27	
Choramah X dies mensis Persici	207.b	
Chosroes	523.c	
Christi annos per vrbis annos eruere	16.pr.13	
Christi natalis tempus	22.pr.23.24.&c. 541.542. fr.58.59. ex Ægypto reuocatio fr.54. baptismi tempus fr.59.passionis annus & dies 23.pr.8.28. pr.41.561.a.b	
Christianii a Nerone excruciatu quando	470.471	
Christi prædicationis initium	555.b. quot annos prædicauit	
Christus baptizatus anno 74.Iuliano 23.pr.8.non crucifixus ipsa die solennis Paschatis	28.pr.37	
Chronica Persarum	fr.43	
Chronologo necessaria periodus annorum	7980 Iulianorum 2.pr.24.25.&c.	
Chuschan	577.c	
Ciceronis iocus de anno Iuliano	230.b	
Cinquipul	703.2	
Cipaëli. Xiphias. I dies mensis Mexicanæ	224.b	
Clades ad Charoneam	417.c	
Clades Carthaginensium in Sicilia	417.a	
Clangor tubæ	6.pr.1	
Claudij Cæsaris initium	466	
Cleostratus primus auctor anni Græci Lunaris 13.		
Cœlium		
Coautli Aquila,XV dies mensis Mexicanæ	224.d	
Cobar	fr.13	
Collatini in gente Tarquinia	fr.20	
Columna aurea in templo Iouis Tyrij	fr.28	
Cometes natalem Christi Magis prænuntians	550.2	
Computus	1.pr.24.625.a	
Computus annorum quo vtebantur antiquitus		
Chaldaei, inibat ab anno primo Nini, non a Nemrodo	fr.40.41	
Computus Maximi monachi	736	
Computus Iudaicus	626	
Constantinus Copronymus	525	
Constantini Magni initium	20.pr.15.&c.500 obitus	
Constantini quinquennialia & vicennialia	21.pr.5	
Constantij Chlori obitus	20.pr.22.23.&c.500.a.b. 384.a.b	
Constantij Constantini F. obitus	512	
Constantinopoleos encænia. 508. Thema gene-		
thliacon 509.b.capti a Muhammed Turca 529		
Consules primi Romæ quando creati	386.d	
Consulatum edere quid	390.b	
Consulum ludi & munera	ibid.	
Consularia Chronica	611.b	
Consules per lustra Iuliana in Fastis digesti	383.c 405.2	
Contractuum numerum Iudæi vocant epocham Seleucidarum	653.b.c.d.654.a	
Contradiccio veterum notata super Quirinalib.		
& mense cædis Romuli 395.c.d.396.a.item de tempore cladi CCC Fabiorum	415.b.c	
Contubernia φρεγαλ	570.d	
Cothonæ insula a Didone occupata	fr.30	
Coualt. Coluber, V dies mensis Mexicanæ	224.c	
Couum cælum	171.c	
Couellus non ex vox Latina	174.c	
Cozcaquahuti. Buteo. XVI dies mensis Mexicanæ	224.d	
Creslus captus a Cyro	575.d	
Ctesias quando vixerit	fr.42	
Cuezpali.Lacertus.IV dies mensis Mexicanæ	224.c	
Io.Cuspinianus vir eruditissimus, vide Iohannes.		
Cuthæ Samaritanæ	661.a.b	
Cyaxares Medus	fr.14.40.42	
Cybele	fr.27	
Cyclus Solis 2.pr.6.359.b.c. Luna	2.pr.6.359.b	
Cycli ἀεριμονῶν καὶ μετεμονῶν	322	
Cycli Solaris Romani initium a litera gemina G F quare	359.c.507.c	
Cyclus Lunaris veterum Saxonum	170.b.c	
Cyclus Paschalis Alexandrinorum 154.a. Eusebij 155.d.156.a. Occidentalium siue Latinorum 156. b.Dionysij Exigui	161.c.d	
Cyclus Paschalis falsus	163	
Cycli Solaris Romani initium	359.c	
Cycli Paschalis initium	360.2	
Cyclus Solis emendatus cum vitiolo collatus	231	
Cyclus Nabonassar per cyclos expansos	204	
Cypselus tyrannus	4.pr.2.3	
Cyrenæ in Libya quando conditæ	fr.56	
Cyrenæorum numismata	426	
Cyri magni initium	401.d	
Cyri initia diuersa	10.pr.7	
Cyri pædia	31.pr.41. & seq.pag.	
	Cyrilli	

INDEX.

Cyrilli episcopi homilia dicta in nativitate Ioannis Baptiste	19.pr.34	Dibadar VIII dies mensis Persici	207.b
Cyrus <i>spurio</i>	37.pr.34.fr.20	Dido Carthaginis conditrix	38.pr. 22.fr.30. Co-
Cyrus Persomedes	fr.20	thonem occupat & munit fr. 30. quot annis	
Cyrus quando cæperit imperare	9.pr.29.30.39. pr.21.fr.33.36. vnius Persidos rex aliquot annis	post Aeneam fuerit 39.pr. 8. vnde dicta 40. pr.2.fr.31	
Dario Medo non regnauit	fr. 22. Euphratis	Didrachmum	fr.25
alueo in diuersam partem deriuato Babyloniis nihil tale timentes opprimit fr. 21. Nabonidum vincit 34.pr. 20. 21. Capissam di- ruit 35.pr.1. Susianam debellat 35.pr.3.4.5. obit		Diei diuīsio 5.a. b. c. secundum Hebreos 4.d. 5. a	
35.pr.26.		Diei initium Romanis a media nocte	173.d
Cyrus minor	413.c	Diei ciuilis Iudaici initium. 123.a. diuīsio natura- lis 5.b.637.a.b	
D		Dictum mensis Mexicanis appellations	224.b.c.d
Dæch	577.d	Dierum mensis Persarum cognomina	207
Dæsius secundus mensis Chaldaicus a diluvio iuxta Abydenum	fr.41.44	Dierum appellatio a planetis vetustissima	46 pr.35
Dagon	fr.39	Dies naturalis & ciuilis 6.a. fasti, nefasti, atri, religiōsi ; intercisi & iusti. 6.c. Exæstimi insi- titij	6.c
Dai	587.b	Dies Magni	7.pr.12
Damasci reges Adad appellabantur	fr.47	Dies heroum cognomines	6.b
Daniel 80. anno captiuitatis suæ scripsit caput X 37.pr.22		Dies hebdomadis cur feriæ dictæ	6.c
Daniel Susianæ satrapes	36.pr.30.31.37. pr. 19. fr.22.23	Dies hebdomadis Persice & Turcice	8.a.b.c
Darij Codomanni vltimi regis Persarum clades ad vicum Gaugamela	589.b	Dies omnis intercalationis religiosus & nefastus habebatur	180.a
Darius Hystantis F.	403	Differentia enneadæcaeteridos Iulianæ & Lunaris	
Darius Medus idem cum Nabonido	34.pr.34. 580.581.582.583. fr.15.20.22	18.b	
Darius Medus an idem cum Astyage filio Cyaxaris	31.pr.36.& seq.pag.	Diluuij tempus	371.b.fr.44
Balsasare interfecto in		Diluuij seculo annus Hebreorum non erat Lu- naris	220.c.d
eius locum vocatur 33.pr. 15.16.38.39. fr. 21.22.		Dinarad XX dies mensis Persici	207.c
Rex Mediæ non erat cum Babylonicum im- perium occupauit fr. 22. 23. cum Cyro non		Diocletiani duplex epocha	10.pr.6
regnauit fr.22. prælio victus a Cyro in arcem		Diocletiani edictū de tradēdis codicibus	18.pr.21
Borsippenam fugit 34.pr.35. prouincia Carma- nia a Cyro donatur	34.pr.21.41	Diocletiani initium non est ab æra Martyrum	
Darij Nothi regnum quot annorum fuerit 13.pr.17		18.pr.14.496.b.c.d	
sub Dario Notho prophetat Zacharias 42.pr.17		Diocletianæ æra Martyrum	17.pr.38.136.b.494
Darius Nothus	43.pr.3.4.412.b.c	Dionysia trina Athenis	29.a.b.c
Datha	587.a	Dionysius Exiguus quando suos cyclos scribebat	
Dauid Prior siue Guardianus Monachorum Ab- bissinorum	684.c	161.b.c	
Debidin XIX dies mensis Persici	207.c	Dionysius Mathematicus	268.a.b
Decennalia imperatorum	501.a.b	Dioscoros mensis	94.d
Decimestrem annum priscum Romanorum pu- tare ridiculum	172.c.d	Dodecaeteridas suas Chaldæi vnde exordirentur	
Declinatio Solis decrescit sine villa variantia		fr.41.44	
287.c.d		Dodecaeteridos Genethliacæ anni animalium	
Decretum Atheniensium in gratiam Zenonis		cognomines 5.pr.11.12.&c.100.b.c.d.101	
376.c		Domitianus Cæsar	475.c.d
Decretum Atheniensium in gratiam Hyrcani In- dorum Ethnarchæ	47.b.264.b	Domo additur vrbibus, non regionibus ut domo	
Dehamhar XII dies mensis Persici	207.b	Karthagine,&c:	fr.31
Deioces Medorum tyrannidem inuadit	fr.42	Donatistæ	22.pr.6
Deiuia	174.d	Dosithei Castigationes & commentarius in Eu- doxi oæterida	71.d
Deiuia Iana, quæ post Deiuiana, & Deiana	174.d	Duo Sabbath continua vitantur	643.g
Deiuos Ianos	175.a		
Delubrum Iouis Olympij omnium temporum		E	
Græciæ fastos complexum	355.a.392.b	Ecbatana nunquam Babylonii paruerunt ante	
Demetrius Phalereus tot statuas adeptus est, quot		tempus Cyri	37.pr.16
luces habet annus absolutus	23.d	Eclipsis Lunæ 18.pr.26.&c.49.b.56. b.80. d.81.a. 91.c.d.92.a.b.186.b.323. b.394. c. d.396.c.402.c. 403.a.b.420.b.c.d.428. a.435. a.463. b.c.465.b. 467.c.496.c.561.c.584.a.b	
Derceto	fr.39	Eclipsis Solis 81.b.c.186.b.387.b.388.b.d.389.a.b. 395.a.b.c.407.c.410.d. 411.b. 428.a.466.d.468.b. 492.b.510.c.d.511.a.561.b.579. c.611.d.612.d.613.a. 617.a.620.c	
Desultor mensis	14.b.94.d	Ei tertius, linguâ Mexicanâ	226.c
		Elam, id est, Persis	fr.17
		Elias ieiunium Abissinorum	271.b

I N D E X.

Eliasib pontifex	43.pr.29	Ezekiz annus 13 erat Sabbaricus	10.pr.26.27
Elidensium κατηρων καιρων in 8 ^a Iulij	fr.41	Ezekiz aenius 14 est primus hebdomadis Sab-	
Elisa vnde dicta	40.pr.2.fr.31	baticz	ft.49
Elisz fuga	fr.29.33	Ezekiel Propheta Babylonem abductus	399.b
Elkupt, Agyptij	18.pr.8		F
Eluso, vulgo Lausun	24.pr.33		
Elzarakeel Astrologus	287.d.289.d	FABA refria	184.c
Elzuphi Astrologus	289.d	Fabiani Luperci	396.a
Embolismus. Vide ιμπολισμός		Fara	612.2
Encænia Machabæi	435	Faramundus non Waramund.	612.2
Encænia templi Solomonici	381.b.fr.54	Fastibus pro Fastis	501.d
Encænia Imperatorum muneribus & latgitioni- bus celerabantur	501.b	Fastorum Capitolinorum Palilia sunt Catoniana	
Enneacteridas tres continuas celebrat Delphi	51.d	387.b	
Enneadecaeteris Metonis	72.73.74	Februarius intercalaris semper XXVIII dierum	
Enneadecaeteris Tropica	18.b	14.d	
Enoch quo anno Mundi natus	702.a	Felix Africanus Episcopus & socij eius supplicio	
Enoch Sabbati caelestis Symbolum	702.a	in Campania affecti	18.pr.22
Epaetæ οὐρανού τοῦ μετεπάντοτος	322	Feralia	24.i.2
Epaetæ castigatæ	333.c.334	Feria	6.c.775.d.776.a
Epietæ Nicenæ	341.342	Feria prima aut feria sexta solenne incidens 6.pr.	
Epaetarum usus est nuperus a Christianis exco- gitatus 23.c. earum methodus in Compu- to Romano	778	3.4.&c.	
Epagomenæ Persicæ luxabantur loco suo in en- thronismo nouorum regum	295.b.c	Feria reiculæ anni Iudaici capiti instituendo 131. c.644.b.c	
Epaphus filius Isidis	391.d	Feriarum appellatio a Planetis antiquior horarum	
Ephemeria Abiæ proxime ante conceptionem Iohannis Baptista	fr.54	vsi	135.b.c
Epiphi	391.d	Feria Iudaicæ translatio 5.pr.26.27.131. per totum	
Epistola βασιλεὺς σολομῶν Θεοῦ σύμβουλος commenti- tia	fr.28	Feria transferendæ causâ propter solum Tisri, non autem propter alios menses	5.pr.37.38
Epocha quid	2.pr.2.3.38.b	Ferreolus episcopus Vcetensis	25.pr.17
Epocha qualis esse debeat	12.pr.11	Festum alborum Tartaris	16.c
Epocha æstiuia in usu ciuilis anni 8 ^a dies Iulij 4. pr.32.33		Fiaxius pro Phœbadio	24.pr.22
Epocha Iudeorum artificialis 361.c. Constanti- nopolitana Paschalis 363.c. Lunaris 364.b		Firminus Uticensis	25.pr.13
Retro ab aliqua Epochâ notare tempora lubri- cum est	2.pr.26.27	Florinus Presbyter haeticus	729.c
Epocharum γραμμæ & characteres.	2.pr.4.5	Flumen regium	399.b.c
Eratosthenis sententia de illo capto omnium optima	379.c.d	Fons ad portam Capenam	fr.25
Eratosthenis commentarius in octaeterida Eudo- xi	72.2	Fontinalia	fr.25
Eres	587.c	Fratria	477.d
Etau	fr.28	Fructuosus episcopus & socij passi anno Christi	
Esquilini in gente Hermitia	fr.20	CLX Dionysiano	19.pr.11.&c.c.
Essi seu Esseni duplices 21.pr.40.42. pr. 10.11 12.58.a.b. vnde dicti. ibid. An Christiani fue- rint	22.pr.12		G
Ester	592.c.587.a	Gades insula	fr.30
Ethanim mensis	222.a.369.a	Gadir, οπαγμός, sepes	fr.30
Etzer	577.c	Galba imp. initium & cædes	472.c.d.473.a
Eucherius Scilichionis Vandali filius natus Romæ 33.pr.1.		Garizin	43.pr.18.19
Eudones pro Audonis	fr.32	Gatrad	132.a.644.c.d
Eudoxus 69.a.b eius octaeteris	4.pr.39.69.a.b	Gaugamelæ	421.c.45
Eures festum Agyptiacum	70.c.d	Gaudius Phœbadio in Episcopatu succedit	24.
Eusebij scripta cum delectu legenda 21.pr.33.537 & deinceps		pr.25	
Evvilmerodach Ichoniam e carcere educit anno 37. ineunte captiuitatis ipsius	fr.14	Gaza notatur 22.d.23. per totum	28.d 29.a
Anno primo Exodi, XXII mensis II fuit Sab- batum	fr.49	Gaza vrbs	fr.46
A Conditu rerum ad Exodus quot anni 15.pr.23		Gazensium annus moe Actiacus	8.pr.33
Exordia ὥδοντα	484.b.c	Gazuli gens Libyz	137.c

I N D E X.

Græci veteres annum a bruma ordiebantur	75.b	b.c.d. ab Eupatore	432.a. ab Herode	375.a.450;
Græci vetustissimi omni biennio exacto aliquot dies intercalabant	298.a b	c. a Nabuchodonosoro	400.d. 401.a. a Pompeio	451.a.b.452.a.fr.57. a Tito
Græcis omnibus eadem anni forma, tempore, situ & Cyclo tantum differens	47.2	Hierosolymorum vrbs totius Orientis orname- ntum	fr.24	474
Gratiæ domus	555.c	Hierosolymorum excidium contigit anno Chri- sti LXX Dionysiano	19.pr.7.	
Gratus Tiberij procurator	540.c.d	Hilarius Sardus Episcopus Rœmæ	160.b	
Guntchramnus Aurelianorū rex	24.pr.37.616.c.d	Hildebertus Parisiensium Rex	615.c	
H				
HADDON	577.c	Hilpericus Sueffonum rex	616.c.d	
Hadramuth, Hadramytus	fr.31	Hipparchus primi omnium μετά ταν κύριον γεωμετριῶν animaduertit	284.a	
Hadreanech	fr.32	Hipparchus homo φίλασθης	108.c	
Hadrianus Aug. 488.c. quare Olympius vocatus		Hipparchi liber οὐεὶς εἰναῖς χρήσις	273.c.d	
480.c.		Hippolytus Episcopus	152.d	
Hadrianalia, Agon	478.d	Hiromus ;8.pr.31.fr.29. ab Eupolemo σύγχρονος vocatur	ibid.	
Hagrim, Hagareni	111.a	Epistola Solomonis ad illum com- mentitia	ibid.	
Hæc Hispanus Rabbinus	279.a.587.b	Hlodovin siue Hlodoyveus Rex Francorum	614.d	
Hammilcar	fr.8	612. a. eius obitus	615.c	
Hannibaal	578.d	Hlotarius Sueffonum Rex	616.c	
Haribertus Parisiorum Rex	616.c	Honorij VI. Consulatus	515. VII. Consula- tus	516
Harmageddon	fr.45	Hora	4.c.d	
Harmonia annorum	344.345.346.347.348	Horarum veteribus ysus nullus	4.2135.b	
Harmonia mensium	349	Horæ diuisio apud Computorum conditores	5.c	
Haschnusch XXX dies mensis Persici	207.d	Horologia veterū omnia ἡμέραι νότιαι, Græ- cis quidē solsticialia, Romanis brumalia	410.a	
Hasdrubaal	578.d	Horti in Opisthoniae idolorum	fr.25	
Hasmunitim	436.d.437.a	Horti penitentes Nabuchodonosori	fr.13.14	
Hauarija	680.a	Hortus nullus iuxta altare Dei Hierosolymis	fr.25	
Haudoti	fr.32	Hramnus	616.b	
Hauē, hauo		Hyperberetæus Solstitialis Græcorum Macedo- num	49.c.d.412.a	
Hebdomades Danielis passionem Christi, & Hiero- solymorū euersiōnem cōpleteuntur	44.pr.45	Hyperberetæus Autumnalis Alexandreus Syro- macedonum	49.c.d.412.a.424.d	
Hebdomadū Danielis epilogi smus verus	607.a.b	Hyperberetæus Olympicus, alias ab Alexandeo		
vnde eārum initium	43.pr.36.37.601. per totum	412.a		
Hebdomades Enoch	701.d.702.a	I		
Hebraeorum Exodus	372	IADDVAS Pontifex	43.pr.30.588.c	
Hebraismus apud Daniēlem non animaduersus de- ditidio septimanæ	605.b.c.d 606.a.b	Iah	132.a	
Hebrei η ρχδημεσην in quatuor partes diuidunt		Iana est Luna	174.c.d	
5.a.637.a.b		Ianus Clusius. Ianus Patulcius	135.d.294.a	
Hecatæus Abderites quando vixerit	ft.24	Ianus sol	175.a	
Hecatæus Milesius	ft.24	Iaponenses mensibus lunaribus tempora descri- bunt	118.d	
Hecatæus Aër. II dies mensis Mexicanæ	224.c	Iasonis Cyrenæi historiarum Iudaicarum libri V.		
Hegira quid	136.a	432.b		
Hekkædecaeteris Hippolyti	152.153	Iba Episcopus	437.d	
Heled veterum Hebraeorum	298.a	Iberia duplex	fr.19	
Heliopolis	fr.44	Icosipentaeteris Iezdegird	212	
Heliotropion 5.a. a Metone dedicatum	75.d.76.a	Icosipentaeteris Lunaris	2.pr.14	
289.a		Idus Commodæ	11.d	
Hemerologium cælestē	316	Iechonias	399.a.b	
Hemerobaptistæ	539.c	Ieiunia quatuor solennia Orientalium Ecclesiæ-		
Heptaeris Solaris	2.pr.14	ram	697.d	
Hercules tutelare numen Tyrlorum	fr.28	Ieiunium Elizæ	271.b	
Herculij Aug. cædes	497.d	Ieiunium Godolizæ	6.pr.1	
Herib	577.c	Ieiunium magnum	697.d	
Herodes magnus 450. eius obitus 16.pr.30.& seq.		Ieiuniū Philippi	271.b.698.a	
462.b. pueros infantes occidi iussit	549.d.550.a	Ierombal	fr.40	
Herodis filius Antipater in viriliestate cæsus	550.b.c	Iesus ex Ægypto renocatus	fr.54	
Herodias causa cædis Iohannis	555.b	Iezdegird Regis Persarum cædes	146.d.210.d	
Hevvil	577.c	Iezdegird Icosipentaeteris	212	
Hevvilmerodach	34.pr.1.401.c	Ignatius Patriarcha Antiochenus	95.a.101.a	
Hieronicæ de publico cænabant	457.a			
Hierophantæ Ægyptij	194.b.391.b			
Hierophantæ Athenis	178.d			
Hierophantæ Elidenium Basileæ	39.a			
Hierosolyma capta ab Antiocho Epiphane	584.a			

INDEX.

Iudæi aliquando Pascha bis in anno celebrant 124.a	Iudæi maxima solennia duarum cœnarum com- missione transigebant 571.c
Iij excidium 15.pr.29.34.376. b.c. plenilunio captum 377.d	Iudæi quomodo antiquitus diem diuidebant 123.a.d
Indi Æthiopes 681.b.c	Iudæi merito Christianis obiiciebant se solos re- stam Paschatis obseruandi rationem tenere 154.b.c.326.a.b.362.d
Indi & Muhammedistæ numero tantum anno- rum non tempore differunt 119.a.b. mensi- bus lunaribus vtuntur 118.d	Iudæorum superstitione Tekuphatum obseruatio 638.d.639.a.b.
Indictione 2.pr.7.21.pr.7. & seq. 501.a.b. Constanti- niana. ibidem. Arcadica, Honoriaca, Va- lentiaca 504.b	Iudæorum annus Alexandreus 419
Indictionis initium triplex 503.c. vsus triplex 505.c	Iudæos Herodotus Syros appellat fr.10
Indictionis Pontificia, Imperatoria 503.c.505.c	Iudaicæ captiuitates quatuor 575.a
Indictionum Methodus 783	Iudaici anni Juliani hodierni initium a xxvi Mar- tij 114.c
Initia regum Babyloniz a Chaldaiz in obserua- tionibus Eclipticis notata 11.pr.25.a Berofo notata 27	Iudaicorum solenniam summa diuifio in Lega- lia & Politica 648.c.d.649.a.b.c
Initia tegum diuersa 10.pr.4.5	Iudaicum tributum fr.23
Insula Samaritarum in sinu Arábico 563.c	Iudas Gaulanita 540.a
Interamna Colonia quando deducta 385.c.386.a	Iudas Macabæus fr.14
Intercalatio 629.c.d	Judith solenne Æthiopicum 696.b
Intercalationis tempus apud Græcos 11.a.33.c	Iulianæ primæ kalendæ 438
Intercalationis modus Romæ ex libidine Ponti- ficium fiebat 184.d.185.a	Iuliani Apostatæ initium 512
Intercalationis dies religiosus & priscæ supersti- tionis 185.a	Iulij dies 8 erat epocha æstiuæ in vsu civilis anni 4.pr.32.33.
Intercalaris mensis Romanus semper xxviii die- rum 177.c.d.178.b	Julius Firmicus temporibus Constantini Magni 625.a.b
Inuidus pro Inuidioso 484.b	Iunius Brutus 403.404.405.&c.c.
Iohannis Baptistæ natalis fr.59	Iuno Cælestis fr.26.27
Ioh. Cuspinianus vir eruditiss. 404.c	Iupiter Ammon cornutus 426
Ioiada pronepos Iosue 43.pr.30	Iupiter Heliopolites ferculo vehebatur fr.38
Ioiakim rex Iudeæ quando in vincula coniectus fr.10.11	Iupiter Olympicus fr.26
Ioiakim filius Iosue 43.pr.29	Iurare Tyriis non licuit nisi meritorum opus 40.pr.5. fr.28
Ionathan abnepos Iosue 43.pr.30	Iusurandum solenne Ægyptiorum de anno æ- quabili tuendo, & nunquam intercalando 295. d.196.a
Iosedek 43.pr.6	Izcuintli: Canis. X dies mensis Mexicanæ 224.c
Iosue filius Iosedek 43.pr.19	K
Iphitus Praxonidæ filius 382.c	KACCABA fr.31.32
Irōmbaal fr.20	Kalendæ priores intercalares 177.d
Iromus 38.pr.8.17.26.fr.29.33	Kalendæ omnes sacrae 7.c
Iromus Phœnix fr.26	a Kalendis ad Nonas quot dies superessent Pon- tifex in Curia Calabra significabat 174.b
Isaacus Abrahami filius propostus fr.48	Kalendæ Fabariæ 184.c
Isaacus Argyrus de Emendatione Paschatis 327	Kalendæ primæ Iulianæ 438
Iselastici agones 477.b	Kalendæ Martiæ matronalia Saturnalia 173.a
Isidis nauticum mense Martio 70.d	Kalendarium Ro. in hebdomadas tributum post tempora Theodosij senioris 234.c
Isis fr.27	Kaiaphas Pontifex 540.d.541.a
Israelim 149.b	KALOIANA NOVELLA 174.b
Isthmia ludicra & Nemæa erant trieterica pr.18.19.53.c.d. non quinquennalia, vt ait Solinus 4.pr.1.2	Kana 587.c
Ithobaal 38.pr.18.36.39.pr.10.fr.11.29.33.35.36	Karkasia vrbs 399.c
Iubilea nunquam usurparunt Iudæi 12.pr.8.9. sententia huius retractatio fr.34	Karnia plenilunio celebrata 15.pr.40. eodem an- no quo Olympia 16.pr.1.2
Iubilei mentio nusquam nisi in legi 12.pr.19	Karolus Magnus fr.51
Iubilei inueniendi ratio 782.d	Karraim Iudæi 149.a.d. reliquiæ Sadduceo- rum 150.a
Iudæi non vocantur Ιουδαιοι 31.pr.1	Karraim neomenias a visione Lunæ obseruant 150.a
Iudæi neque verberibus neque minis adigi pos- sunt ad instaurationem templi Belo dicati fr.12	Karthada fr.31
Iudæi sub Alexandro & eius successoribus mili- tant fr.12	Karthago quomodo Poenis dicta 40.pr.18. quan- do condita fr.29.30.33
Iudæi a recentioribus cur Solymi appellati fr.12	Karthago,
Iudæi gens vestigialis fr.25	

INDEX.

Karthago, vrbis noua, usq; nolis fr. 31. ad finem fr. 32. oīēā ibid. Chazdeanech. ibid.	Lunaris anni ciuilis ratio nulla recta iniri potest, præter eam, qua ludi utuntur 9 pr. 5. 6
In Karthaginis numismatis ægyptiū itin. f. 31	Lustrum quadriennium 482.c
Kau 587.c	Lustrum quinquennium 183.184
Kinnuah 572.2	Lustrum Seruianum & Augusti ibid.2
Kis Beniaminita 592.2	Lustrum pro Agone Capitolino 482.c
Korban Tyriorum & Sidoniorum iuramentum 40.pr.6.fr.28	Lustrum Eudoxi 197.2
Ku 587.c	Lustrum Hieronimo & æqualibus illorum tem- porum est Olympias 405.2
Kupti Ægyptij Christiani 239.c.d.705.c.d	Lustra Indictionum 501.c.d

L

Linnum & saxis pro Lusto 384.c.482.d. 501.d.502.2
Labo pro Nabo fr. 15
Laborosardach. 579.b.c.fr.21
Laborosarchodus Neriglissorori filius a Nabonido interficitur 34.pr.3. 4. 5. fr.21. is est Balasat 34.pr.19.20.fr.15.21
Labunitus vel Nabunidus 37.pr.37.578.c.fr.15
Laconibus ante plenilunium, aut nouilunium aliquid incipere religio erat 3.pr.8
Laterculum 691.b
Latercula & Tabulae. vide Tabulae
Lebo 577.b
Lectionarium Iudaicum 368.b.c.d
Legis liber inuentus an esse nomen dare possit 11.pr.35.&c.
Leon cognomento ἵππος 525.b
Leones attributi Libero, Cybele & Cælesti fr.27
Letzar 577.c
Leucæ interualla itinerum Gallis & Hispanis 358.a
Leuctrica pugna 415.c.d
Libri primi de emendatione argumentum 2.pr. 28.29. secundi 4.pr.36. tertii 8.pr.21. quarti 8.pr. 22. quinti 9.pr.15.16. sexti 9.pr.15.16.21. pr.28.19. pr.7. septimi 46.pr.30
Lida 170.b
Liduna vel Leduna 169.b.170.b
Litania Iudaica pro pluvia fr.53
Locoru interualla certis signis distinguuntur. 358.a
Lotio ante cibum Iudeis & gentibus visitata 571.a.b
Lotio duplex in ritu Paschali 571.b.c
Lubar. fr.44
Lucifer fr.27.39
Lucus nullus, hortus nullus iuxta altare Dei Hierosolymis fr.25
Lugdunenses ludi Caligulae 479.c. initium 480.a
Lugdunum Continenarum 618. d. 619. a. Colonia Romanorum 619.a
Lugdunum Segusianorum Colonia Copia Clau- dia Augusta 619.a.b
Luna eadem quæ Astarte fr.27
Luna raro se ostendit, nisi secundo post coitum die 7.pr.2.3
Lunæ corniculatæ insigne in apicibus turrium a Muhammedanis statuendi causa 521.a
Lunæ cum sole æquatio quid 85.c
Lunæ increpatio fabula Iudaica 631.c.d
Lunæ saltus 7.a.15. c.34. d. 162.a. 750.b ibid.
Lunæ quæ illius sanctificandæ gratia in omnibus Neomeniis Iudei obseruabant 6.pr.31.32.&c.
Lunæ quæ expectare non potuerunt Iudei 7.pr.1.2

M

MACABÆORVM nominis abusus 437.2
Macabæi Encænia 435
Macabæorum libri ambo diuersa ratione tempo- rum utuntur 431.c.d
Maçatl. Ceruus. VII dies mensis Mexicanus 224.c
Macedonum κύριον κυεῖν in VII Octobris fra- gment. 41
Macuil, quintus, lingua Mexicanus 226.c
Mæmacterion unde 32.b
Magar 111.2
Magari Italij quibusdam est utram 7.pr.32
Magdolus fr.10.45
Mageddo fr.10.45
Magi Persarum habebant ius transferendi VV- hak siue Epagomenas 523.b
Magni dies 7.pr.12
Magnifici Iudeis 655.c
Maharsusch. X III dies mensis Persici 207.b
Mahgarim 111.2
Malina 169.b
Malinalli. Scopæ. X II dies mensis Mexicanus 224.c
Mamertini in gente Pinaria fr.10
Mamistra vrbis 371.a
Manasses patruus Iaddæ Pontificis 43.pr.33
Manes hærefiarcha 588.b
Mar Apostolos vocant Chaldaei hodierni fr.36
Marasphid. X XIV dies mensis Persici 207.d
Marathonia clades 406.b.c
Maravvanim factio Muhammedanorum 625.b
Marchesvvan sedes ἀρδίστων Iudaicæ 131.b
Marcionistæ Sabbato ieunabant 683.c
Marcellini Comitis V.C. Chronicon absolutissi- mum 513.2
Mardad VII dies mensis Persici 207.b
Mardochæus 592.a. festum Mardochæi XIV A- dar 597.2
Mardokenpad 393.a.c.394.b.c.d.fr.22
Martini Episc. Turon. obitus 20.pr.9.610.b.c
Marius olim princeps mensium 175
Martyrius martyris 19.pr.27
Martyrum epocha iniuit 29.Augusti, anno Chri- sti 284.Dionysiano 18.pr.12
Mas 587.c
Massina 694.a
Massilia in Gallia quando condita fr.50
Massoritarum inuentum apices vocales in linguis Hebreæ fr.35
Matheseos Chaldaicæ vanitas 396.b
Mathesis Chaldaice appellatur fr.12
Matlac, decimus, lingua Mexicanus 226.c
Matlaclioce, &c. vndecimus, &c. ibid.c.d
Matque 690.b
Matrimonia apud Persas non legitima, nisi quæ verno tempore contracta 208.2

I N D E X.

Mauriacus locus	613.c	Mensis primus Exodi caput feria quinta	221.c
Maxentij tyranni interitus	21.pr.26.502.b.506 b.c.d	MENSES GENTIVM SECUNDVM SE- RIEM SVAM.	
Medes & Medus	32.pr.21.&c.583.a.fr.20 22	Ab XI Iudaeorum 105. XI Syromacedonum	
Media regio	ibid.	95. XII Samaritarum Solaris	243
Ex Media oriundus	fr.20.22	Aban VIII Iezdegird	211
An Medi a clade Sardanapali ad obitum Astyagis		Adar VI Iudaeorum 105. IX Iezdegird.	211
Affectionis regnum obtinuerint	fr.43	VII Samaritarum Solaris 243. VI Syro-	
Medorum nomine totum Cyri imperium comprehenditur	fr.7	macedonum	95
Megasthenes	268.b.fr.19	Adarpahascht II Iezdegird	211
Melites duæ	535.d	Egon IV celestis mundanus	313
Melkom	fr.39	Aheli VII Armeniorum	215
Meltzar	577.c	Alalcomenius X I Thebanorum	55
Menander Ephesius	fr.26	Amischir VI Elkupti	238
Menelaus Mathematicus	487.d	Anthesterion VIII Atheniensium	33
Mensa aurea	fr.24	Aormaanet VIII Danorum	169
Mensis naturalis & ciuilis.9.c. Lunaris & Solaris.		Apellæus III Syromacedonum	56
ibid.c.d. ecbolimus. 332. c. embolimus naturalis & ciuilis. 10.d. cauus & plenus.	ibid.	Aphrodisius primus Bithynorum	50
Menses Macædonum Olympici cum Atticis comparati	48. b. Macedonum Alexandri	Aprilis IV Romanorum passim	
cum Atticis.50. a.b. Bithynorum cum Atticis.	ibid.c.d. Metonici Philippecum Atticis. 84. a	Aratz IV Armeniorum	215
b. Syromacedonum cum Graecomacedonicis.	b. Chaldaici cum Syromacedonicis. 99. a.b	Arichi VI Armeniorum	215
Menses		Arius XI Bithynorum	50
Ægyptiorum	198.238	Artemisius VIII Syromacedonum	50
Æthiopum	238	Aschbat, vel, Schebat V Syrorum	95
Antiochenorum	95.c.d	Asphandar XII Iezdegird	211
Arabum Hagarenorum	110	Athyri III Nabonassar	198
Armeniorum	215	Aucà Yuczqui Intiraymi VII Peruanorum	
Atheniensium ciuiles	33	171.d	
Atheniensium celestes	248	Audynæus IV Syromacedonum	50
Bithynorum	50	Augustus VIII Romanorum passim	
Chaldaeorum	99	Ayamara XII Peruanorum	171.d
Chaldaeorum appellationibus Macedonicis,		Behemen XI Iezdegird	211
non Chaldaicis	5.pr.10	Bendictus IX Bithynorum	50
Copti Christianorum	238	Blochmonath III Saxonum	169
Danorum	169	Bludemaanet V Danorum	169
Gazensium appellationibus Macedonicis	8.pr.	Boedromion III Atheniensium	33
33.34		Bucatius I Thebanorum	55
Hegiræ	138	Buzi III celestis Muhammedanorum	270
Iudeorum	105	Cagutz III Armeniorum	215
Macedonum Graecorum	50	Cimay II Peruanorum	171.c
Macedonum Syriensium	91.241	Casleu III Iudæorum	105
Muhammedanorum celestes	270	Caßim IV Samaritarum Solaris	243
Mexicanorum	10.c.224	Chadar III Abissinorum	238
Persarum	211	Chahua Huarqui VIII Peruanorum	171.d
Peruanorum	171	Chardad III Iezdegird	211
Ptolemæi Philadelphi celestes	268.269	Chiac IV Elkupti	238
Romanorum priscorum	175	Choeac IV Nabonassar	198
Samaritarum	114.243	Ghosturmonath VIII Saxonum	169
Saxonum	169	Christmaanet IV Danorum	169
Thebanorum	55	Ciuailhuil XVIII Mexicanorum	224.d
Tyriorum appellationibus Macedonicis diuerso initio a Julianis	8.pr.31.32	Coauitleuac XVIII Mexicanorum	224.d
Mensisbus Lunaribus Sinæ, Indi, Iaponenses &c.		Conum III & IV Syrorum	95
tempora describunt	118.d	Corayme X Peruanorum	171.d
Mensium diuisio	9.c	Dæsius IX Syromacedonum	50
Mensium Graecorum situs	4.pr.11.12	Damatrius X Thebanorum	55
Mensis naturalis embolimus	10.d	December XII Romanorum passim.	
Ex duobus cognominibus Mensibus, is est embolimus, qui prior	461.b.c	Delevi XI celestis Muhammedanorum	270
Menses priscorum Hebraeorum, Sinarum, Indo-		Demetrius II Bithynorum	50
rum, Iaponensem sine vñis appellationibus a numero vocati	11.b	Di X Iezdegird	211

Ecclœus

INDEX.

Eçalcoalitzli V Mexicanorum		Marchatz IX Armeniorum	213
Ekrab VIII celestis Muhammedanorum	270	Marchesban III Samaritarum Solaris	243
Elaphebolion IX Atheniensium	33	Marchesvvan II Iudæorum	105
Elaphius IX Elidenium	41.2	Mardad V Iezdegird	211
Elul XII Iudæorum	105	Mariti VIII Armeniorum	213
Epiphi XI Nabonassar	198	Martius III Romanorum. <i>passim.</i>	
Epipi XI Elkupti	238	Mas	587.c
Efid V celestis Muhammedanorum	270	Mascaram I Abissinorum	238
Faaremaanet VIII Danorum	169	Mehar VII Iezdegird	211
Februarius XI Romanorum <i>passim.</i>		Mechir VI Nabonassar	198
Fischemaanet I Danorum	169	Mesori XII Nabonassar	198
Gamelion VII Atheniensium	33	Metagitnion II Atheniensium	33
Gedi V celestis Muhammedanus	270	Mether	587.2
Ginboth IX Abissinorum	238	Metros V Bithynorum	50
Giuli IV & V Saxonum	169	Miazia VIII Abissinorum	238
Giumadju III & IV Hegiræ	138	Micailhuicintli VIII Mexicanorum	224.c
Glugmaanet V Danorum	169	Muharram I Hegiræ	138
Gorpæus XII Syromacedonum	50	Munychion X Atheniensium	33
Halegmonath I Saxonum	169	Mufsi XII Elkupti	238
Hamal primus celestis Muhammedanorum.	270	Muzan VII celestis Muhammedanorum	270
Hamle XI Abissinorum	238	Nahase XII Abissinorum	238
Harvvatsis X Armeniorum	215	Navvasari XI Armeniorum	215
Hatemuztli X V Mexicanorum	224.d	Nisan VII Iudæorum 105. VIII Samaritarum	
Hathur III Elkupti	238	Solaris 243. VII Syrorum	95
Hatuncuzqui aymoray VI Peruanorum	171.d	Nouember XI Romanorum. <i>passim.</i>	
Hauth XII celestis Muhammedanorum	270	October X Romanorum. <i>passim.</i>	
Hazitan IX Syrotum	95	Ornumaanet XI Danorum	169
Heçoztli XI Mexicanorum	224.d	Pachon IX Nabonassar	198
Hekitombæon I Atheniensium	33	Pachtli XI & XII Mexicanorum	224.d
Heraclæus VII Bithynorum	50	Panemuš X Syromacedonum. 50. VIII The-	
Heræus III Bithynorum	50	banorum	55
Hermæus II Thebanorum	55	Panqueçaliztli XIV Mexicanorum	224.d
Hermius I V Bithynorum	50	Paophi II Nabonassar	198
Hippodromius VII Thebanorum	55	Pape II Elkupti	238
Hoemaanet X Danorum	169	Parmahat VII Elkupti	238
Homarataymi Punchaiquis XI Perianorum	171.d	Parthenon XII celestis mundanus	313
Hooostmaanet XII Danorum	169	Paschunes IX Elkupti	238
Hueipachtli XII Mexicanorum	224.d	Payni X Nabonassar	198
Hueitecuilhuitl VII Mexicanorum	224.c	Periepius XII Bithynorum	50
Hueitozçutzli III Mexicanorum	224.c	Peritus V Syromacedonum	50
Huiti XII Armeniorum	115	Peune X Elkupti	238
Hydron V celestis mundanus	313	Phamenoth VII Nabonassar	198
Hyperberetæus IV Græcorum Macedonum, pri-		Phatmuthi VIII Nabonassar	198
mus Syromacedonum	50	Phurdin I Iezdegird	211
Iachathith VI Abissinorum	238	Posideon VI Atheniensium	33
Ianuarius primus Romanorum. <i>passim.</i>		Pyanepzion IV Atheniensium	33
Ichthyon VI celestis mundanus	313	Quecholli XIII Mexicanorum	224.d
Ijar VIII Iudæorum. 105. IX Samaritarum So-		Quintilis idem Iulius VII Romanorum. <i>passim.</i>	
laris	243	Quus X celestis Muhammedanorum	270
Ijor VIII Syrorum	95	Rabiū III & IV Hegiræ	138
Ilul XII Syrorum. 95. primus Samaritarum So-		Ramadhanu IX Hegiræ	138
laris	243	Rayme primus Peruanorum	171.c
Julius VII Româtorum. <i>passim.</i>		Regiabu VII Hegiræ	138
Iunius VI Romanorum. <i>passim.</i>		Rethmonath VII Saxonum	169
Izcalli XVII Mexicanorum	224.d	Sahabenu VIII Hegiræ	138
Karkinon X celestis mundanus	313	Saharni primus Armeniorum	215
Krion VII celestis mundanus	313	Sane X Abissinotum	238
Lenæon XII Thebanorum	55	Sartan VIII celestis Muhammedanus	270
Leonton XI celestis mundanus	313	Schebat V Iudæorum 105. VI Samaritarum So-	
Lida XI & XII Saxonum	169	laris	243
Lous XI Syromacedonum	50	Scheheriz VI Iezdegird	211
Mæmaæterion V Atheniensium	33	Schevvalu X Hegiræ	138
Magabith VII Abissinorum	238	Scirrhophorion XII Atheniensium	33
Mahic V Armeniorum	215	Scorpion II celestis mundanus	313
Maimaanet IX Danorum	169	Sebin X Samaritarum Solaris	243
Maius V Romanorum. <i>passim.</i>		Seemaanet II Danorum	169
Mani	587.b		

September

I N D E X.

September IX Romanorum. passim.		tantes eam extremam esse Mundi	ibid.
Sextilis , qui & Augustus VIII Romanorum. passim.		Mexicanii die primo Rotæ nouæ in choreas & iudicra dedebant se	ibid.
Sivvan IX Iudæorum	105	Mexicanorum numerus non excedit quinarium	
Slachtmænet III Danorum	169	226.d	
Solomonath V.I Saxonum	169	Migrationes Kal. Iuliis	759.c
Stratius X Bithynorum	50	Milyas	fr.44
Sunbal VI cælestis Muhammedanorum	270	Minyas	fr.44
Tamuz X Iudæorum 105. X Syrorum 95. XI Samæritarum Solaris	243	Miscelli ludi	479.c
Tauron VIII cælestis mundanus	313	Miscellanea ludi	479.c
Tebeth I V Iudæorum 105. V Samæritanum Solaris	243	Misna	655.b
Tecuilhuicintli VI Mexicanorum	224.c	Mispharmutosis	391.d
Tenauatiliztli X Mexicanorum	224.c	Miñra Sol	588.a
Tepupochuicintli IV Mexicanorum	224.c	Mizquintli. Mors VI dies mensis Mexicanæ	
Thargelion XI Atheniensium	33	224.c	
Thaschas I V Abissinorum	238	Mochus Phœnix	fr.26
Thaut II cælestis Muhammedanorum	270	Modranecht	16.c.170.a
Theri II Armeniorum	215	Moses vnde dictus	fr.48
Thir I V Iezdegird	211	Motus trepidationis fabulosus	286.c
Thoth I Nabonassar	198	Muhammedani neomenias ex scripto indicunt	
Thuth I Elkupri	238	6.pr.36.37	
Tikmith II Abissinorum	238	Muhammedis fuga initium annorum Arabicorum	
Tir V Abissinorum	238	136.a.b	
Tistri I Iudæorum 105. II Samæritarum Solaris	243	Muhammedes quando natus 136.c. eius obitus	
Tistin I & II Syrorum	95	ibid.& 137.c	
Ticitl X VI Mexicanorum	224.d	Muhammedes simia Christianorum	136.b
Tlacaxipeualiztli I Mexicanorum	224.b	Muhammedis Pascha duplex	144.b
Toxon III cælestis mundanus	313	Muharram primus	518
Toxcalt I V Mexicanorum	224.c	Mundi conditus 366.a.b. ab æquinoctio autumnali	368.c.d
Tozçutzli II Mexicanorum	224.c	Muse filius Nutzir dux Arabum	622.b
Trimilchi IX Saxonum	169	Musteraka	7.b.188.c.294.c
Tube V Elkupri	238	Mut Poenis est Pluto	fr.31
Tzepharu II Hegira	138	Mysteria Anthesterionis	30.a.b
Tybi V Nabonassar	198	Mysteria trieterica & pentaeterica	29.e
Vchpaniztli X Mexicanorum	224.c	Mysteriorum tempus	418.a.b.c
Weydenmonath XII Saxonum	169		
Veymiccailhuitl IX Mexicanorum	224.c		
Wintirfyllith II Saxonum	169		
Xanthicus VII Syromacedonum	50		
Yapaquis nonus Petuanorum	171.d		
Zygon I cælestis mundanus	313		
Meredin ciuitas	fr.13		
Merkedonius	10.d.11.a.176.c.d.441.b	NABO vel Nebo	392.d.577.b
M E R K. in Fastis	177.a.441.b	Nabonassar idem qui & Baladan	fr.47
Merkedona Dea	177.a	Nabonassar & Nabolassar idem	fr.9
Mero	577.b	Nabonassari initium	391.d.392.a
Merodac	393.a.c.394.b.c.d.fr.18.47	Nabonidus 578.c.579.a.c. fr.15. regnum capessit uit anno 190 Nabonassari fr.15. Medes a Da- niele & Megasthene vocatur fr.16. intra Bor- sippi munimenta sese continens oppugnatur a Cyro fr.16.21. deditio facit fr.16.18. ad- modum senex decedit	fr.19
Merodac Ptolemæo μαρδανοῦ	fr.22	Nabopolassar rex Chaldeorum pater Nabuchodonosori	
Merodaci annus primus in 27 Nabonassari 10 pr. 18.19		9. pr.41.397.a. fr.9.19.23. eius du- plex epocha. 397.a. annos 29 solidos impera- uit 12.pr.41.fr.11. regni sui anno 30. obit 13.pr. 29.30.fr.11.33	
Merovveus rex Francorum	612.c.d	Nabopolassari annus primus est 123 Nabona- sari	13.pr.3.fr.9.23
Meschach	577.c	Nabopolassari epocha vtitur Ezekiel initio Pro- phetia sus	398.a
Mefori	391.d	Nabuchodonosor pro Nabonassar interpreti A- rabi Almagesti 393.d.394.a.b. pro Nabopol- lassar apud Iosephum	13.pr.40
Metonis sæculum	72.d	Nabuchodonosor imperare caput anno patris	
Meton aquilex	ibid.	decimo octavo 140 Nabonassari 13.pr.2.fr.10.	
Metonica anni definitio	6.pr.28.29	33.36.Babylonem mœnibus circumdat 37.pr.40.	
Metonici cycli initium a Solstitio	76.a.b.c	41.fr.13.alienato intellectu in deserta sese abdit	
Metonis obseruatio solstitialis ἐλαχητες 292.d.410.a		37.pr.38.variæ illius victoriae fr.11. bellum per	
Mexicana lingua caret literis B.G.R.S. 226.d		præfectos administrat fr.u. modum agri Iudæis	
Mexicani die ultima Rotæ frangebant omnia fiælia, extinguebant ignem & lumina 226.c		ad flu-	
Mexicanis anno Christi 694 quatuor soles pe- rierant & quintus inibat	226.c		
Mexicani ultimam noctem Rotæ vigilabant pu-			

I N D E X.

ad flumen Cobar assignat fr.12. Tyrum expugnat frag. 36. moritur anno 183. Nabonassari, quum 43. annos regnasset	fr.14	Ninus quot annos regnauerit	fr.41
Nabuchodonosori annus XIII apud Ezekiel fr.23. si.annus II in Chaldaea	fr.51	Ninjas	fr.43
Nabuchodonosori duplex epocha 10. pr. 5. 12. pr. 39.13. pr. 8.19.20.14. pr.1. & seq. fr.10		Nisan feria septima incipiens 6. pr.8.feria prima 6.pr.9.12.feria quinta 6. pr.12	
A Nabuchodonosoro ad Ester reginam , non minus quam tres generationes fluxere	592.a	Nisan anni excidij Hierosolymorum	6.pr.24
Nabulassar pro Nabopolassar apud Iosephum 13. pr.34.35.&c.		Nisan Exodi cœpit feria quinta	10.pr.37
Nabuz irdan	fr.11	Nisan Exodi neomenia conueniebat cum neomenia krionos	14.pr.29
Natali Dominico Pascha sequens indiculis notabatur	541.d	Nisi 7.b. Serpens in Hieroglyphicis	194.c
Naui, quartus, lingua Mexicana	226.c	Nit	57.d
Natalis Dominici celebratio in XXV Decembris a Latinis sero tandem ad Græcos transiuit	543.d.544.a	Nitocris vxor Nabuchodonosori Alyattis filia	
Neapolis Græca vrbs	477.c.d	fr.14.41	
Neapolitanum ludicrum Augustale quo anno Olympiadis celerabatur	478.a.b	Nitocris Babylonem a Semiramide inchoarat	
Nebo	577.b	absoluit	fr.14.41
Necho Satrapes Ægypti cur appelletur	fr.10	inter Nitocrim & Semiramidem quot anni interfuerint	fr.42
Necho tributum Iudæa indicit	fr.10	arca Noe vbi substiterit	fr.44
Necho an imperfectus a Nabuchodonosoro anno 4 Ioiakim	ii. pr.7. fr.10.45	Noe ονοματη appellatus	fr.44
Nego	577.b	Nonæ	173.c.d
Neharmalca	399.c ft.13	Nonæ nulli Deo dicatae	174.c
Nehemias ad tempora Alexandri peruenit maior 120. annorum decessit	588.c 595.c	Nouilunium Tahu	631.c
Nehemias duo	43. pr.11.12. &c.60.4.a	Nouilunia tripliciter considerantur	9.d
Nemeacus agon trietericus	3.pr.18.19.53.c	Nouilunij ac plenilunij tempora Panegyricis ludi deligebant	3.pr.17
Neomenia mensium sacra	223.c	Nous annus, dies brumæ	440.a.b
Neomenia duplex καὶ στιλεῖς & πλησίαι 28. pr. 22. 23		Nox mater astrorum	443.c
Neomenia Tisri nunquam in feriis I, IV, VI. 131. a 131. a		Numerus apud Mexicanos quinarium non excedit	226.d
Neomenia Nisan nunquam in feriis II, IV, V I.		Numerus aureus Kalendario annotatus a temporibus Dionysij Exigu	234.c
Neomeniatum Iudaicarum feriae in XIII cyclis redeunt in orbem	132.c	Numerus pluralis pro singulare Hebraeorum mo	re
Neomeniæ tripliciter a veteribus usurpatæ	9.d	fr.17	
Neomenias ex scripto indicunt Muhammedani 6.pr.36.37		Nundinarum caussa compendinatio festi Romanis prisca	7.2.459.c.d.460.a.b,c d
Nephelæ Aristophanis	82.a	O	
Nergal	577.c	OCEANI enneadecateris	170.c
Nergel Idolum 579. b. fr.15. Idolum Cuthæorum 663.a		Oceloti, Tigris, XIV dies mensis Mexicanæ	224.d
Neriglissororus Hevvilmerodachum interficit 34 pr.1.2. fr.15. se pro tutore filij in regno gerit ibi.		Ochos	587 b.c
Neronis Imp. initium 468. cædes	469.a.b	Ochos oarses	fr.20, 587.c
Neronia agon	469	Ochos axurs	fr.20
Neruæ Imp. initium	487	Ochri	577.c
Neschroch	577.c	Ochsoarses	fr.20
Nesi	188.c.194.c	Octæteris 28. dicta est etiam enneadæteris	68.b
Netzar	577.c	Octæteris Cleostrati 64.b. Harpali 66.a. Eudoxi	4.pr.39.69.a
Neuruz 8.pr.17.16.a. quid 206.d.208.a.b.295.a		Octæteris Elenchus	71.b
Neuruz antiquissimum Chaldaicum	fr.40.41	Octæteris Paschalis	151
Neuruz elsultani Gelali	303.c.d	Octauam sphæram secundo motu moueti primus suspicatus est Hipparchus	284.a.286.a.b
Neuruz harirath, seu Nabonassari	296. a.b. fr.41	Ogdoas Romanorum	9.e
Nicaso Sanballeris filia	43.pr.33	Olin. Temperamentum. XVIII dies mensis Mexicanæ	224.d
Nicenus confessus	507	Olympias	3.pr.27.35.36.24.d
Niceteria	457.b	Olympias dicitur etiam Tetrapentæteris	51.c
Nicopolis ab Aug.condita	456.d	Olympias prima 23 die Julij celebrata	15.pr.39
Nini epocha	fr.41	Olympias pro lustro Juliano, non pro lustro Olympico Elidensium	20.pr.20.38.a.b.c
Niniue primum solemnum mobilium apud Æthiopas, Syros & Ægyptios	699.b.c	Olympiadum primum ludicrum	382.c. quo die obibatur
Ninus vrbs ad Tigium sita	fr.42	Olympiadum mysteria	16.b.179.d.80.a

INDEX.

Iphitus	382.c	Quartum.	558
Olympiades fixæ in anno Iuliano sub Imperatoribus	384.a	Quintum <i>xai seupōnus</i>	26.pr.7.561.ft.54
Olympia Hadrianalia Athenis	480.b	Pascha a Christo anticipatum	567.a
Ome, secundus, lingua Mexicana	226.c	Pascha comedit Christus 13. Nisan ciuilis, 14. Luna. 28.pr.19.20.in die 24. Iun. 28.pr.24.25	14. Lu-
Omer <i>spāyua</i>	557.c	Pascha Muhammedanorum duplex	144.b.c
Omri rex Samariae caput regnare anno 578. ab Exodo 38.pr.35.36.a conditum templi octagesimo octauo	ft.28	in Pascha turbatio facta anno 546	20.pr.7
Onomacriti poësis est, quæ Orphei nomine circumfertur	10.a.ft.47.48	Paschale magnum Victorini	404.a.b
Oportere & Necessarium esse	28.pr.35	Paschales secunda mensa	572.a
Orbis pro periodo	57.b	Paschatis celebrandi ritus	570.&c deinceps
Orgia Bacchi	3.pr.18	Pascha dicitur annus nouus	6.b
Ormida	214.a	Paschunes	240.b
Oromazda, I dies mensis Persici	207.a	Paulinus natus Burdigalæ	24.pr.12
Orosio de annis Vrbis male creditur post tempora Diocletiani	512.d	S. Paulus Gamalielis discipulus	630.c
Ottus stellarum duplex	292.a	Payni	391.d
Ofen vel Osn	577.c	Peloponnesiaci belli initium	410
Ostanes rex Babylonis	47.pr.3	Pentaeteris	382.b.d
Ostenta horaria	5.c	Pentecoste	26.pr.39.27.pr.6
Ostia numero singulare	447.d	Pentecostes solenne VI Sivvan	108.a
Otho Imp.	473.a	Pentecoste etiam vocatur totum interuallum a	
Othmen filius Vsen	210.c.d.295.c.522.d.523.a	Dominica Resurrectionis, ad solenne Pente-	
Oxalla Hispanorum purum putum Arabicum. i. o si velit Deus!	fr.33	costes	697.b.c
Oxyares	32.pr.38.33.pr.8.41.pr.18.587.c.ft.20	Pentecoste prima a Domini Resurrectione inci-	
Ozumatli, simia, XI dies mensis Mexicanani 224.c		dit in diem Dominicam	27. pr.33.28.pr.15
P		Penteris inepte pto Pentacteris	382.d
PACHON	391.d	Periodi Lunares emendatæ	325
Pad	577.d	Periodi eclipticæ, qui & <i>içayu</i> vocabantur 19	
Padusa	370.a	b.288.a	
Pagomen	692.d.693.a	Periodo Calippica Seleucidæ & Seleucidarum ei-	
Pal	577.d	dicto Iudæi vii	6.pr.23.24.&c.ft.53
Palilia, Varroniana Palilibus Catonianis uno anno vetustiora	16.pr.14.386.d.387.a	Periodus Romana annorum XXII	179
Palilitium sidus	184.b	Periodus Calippi 86. a.91.421. Attica 87.b.c.422.d	
Panaretos liber Iesu Sirach	434.a.b.c	Alexandrea	422.b.c.d
Panathenæa Athenis celebrata 408.b.77 <i>Δεκατη</i> <i>παναθηναὶ</i>	51.d.52.a	Arabum hebdomadica XXX annorū 139.a.b	
Panathenaica maiuscula	3.pr.27	Arabum Hagarenorum	119
Paneyricis ludicris nouilunij ac plenilunij tempora deligebant	3.pr.17	Bithynorum	50
Paophi	391.d	Bonziorum	19.d
Paradisi topographia	369.d.370.a.b.c	Chaldæorum ad sola Genethliacorum themata vñrpata	5.pr.7.8
Paradoxi agonistæ, histriones	483.b.c.d	Delphorum Pythica	51
Parapegma		Dionysij Exigu & Victorini	157.300
Atticum Harpali	68.b	Hipparchi	19.a.b.109.b.initium 110.a
Cleostati	65.c.d	Laconum	57
Assyrium	98.d.267	Macedonum Olympia 47. Alexandria	48
Abderitanum Democriti	167.b	Magorum	19.c
Calicutensium	353.525	Mexicanorum	19.c
Hipparchi	110.b	Perſarum Salchodai	19.c
Oenopidæ	168.a	Sinarum	19.d
Parapegma Atticum	248	Samiorum	58
Parapegma Philadelphi Dionysianum	268	Syracusana	56
Parapegma Muhammedanorum Orientalium		Thebana	54
270		Theophili & Cyrilli	157
Parasceue	7.pr.22.23.&c.26.pr.16.27.pr.8.9	Periodus Syromacedonum duplex. Tetraetericas & Lunaris	94.b.428.d
Parasceue Iudaica quatenus definitur	569.c.d	Periodus magna annorum 790 Agyptiacorum	
Paschatum quinque a baptismo Christi		2.pr.17	
Primum	553	Periodus magna Gelalæ 648 annorum	303
Secundum	• 555	Periodus annorum 7980 Iulianorum	2.pr.21.22
Tertium	557	Perſæ momentum veris obſeruabant	304.2
		Perſarum Chronica	ft.43
		Perſarum regum series in Daniele, Esdra, & Nehemia 593.c.in Aſchylo	590.a.b
		Perſarum reges imperium in euntis mutabant nomina	580.2
		Perſecutio Christianorum Diocletianæ	498
		Neroniana	470.471
		Perſice	

I N D E X.

Perfida nomina simplicia	587	Prouerbiūm Sūpēr's Kāpēs, in ēr' Arōshēm	30.B.
Perfidis regum acta in diphtheras relata fr. 42.		Psammis	ft.45
43 Perfidis sapientes octo annum Gelali condiderunt	304.a.b iii.b	Psammiticus regnat post Necho annos sex	11. pr.8.9
Petra Regia Arabum	577.c	Ptolemæus nōmen commune regibus Aegyptiacis	ft.47
Phar	558.d	Ptolemæus Euergetes	268.a.b
Pharisei	591.c.d	Ptolemæus Philadelphus	268.a.b.433.c
Pharnuthi	587.a	Ptolemæus Philometor	435.2
Pharn	587.a	Ptolemæus Philopator	597.2
Pharsam	587.a	Ptolemæus affinis Hyrcani	375.2
Phœles	58.pr.13	Cī.Ptolemæi obseruationes æquinoctiales falsæ propter organa	490.b
Phetima prophetissa	271.a	Puteoli Colonia quando deducta	386.2
Phil	577.d	Pyanepson	31.d.32.2
Philippus Tetrarcha	463.a	Pygmalion	38.pr.5.16.ft.29.30.33
Philippi ieiunium Moschouitis	271.b.	Pytheas Massiliensis	284.d
698.a		Pythia ludi 51.52. ab initio eheæterica	3.pr.33.
Philochorus de Metone	75.c.d	Apollini attributa	ibid.
Philosophi Chaldae	fr.11	Pythias	51.52
Philostratus contra Gazam defendantur	30.c	Pythius agon <i>sparsum</i> quando primum institutus	52.c
Phœbadius Aginni Nitiobrigum episcopus	24. pt.14	Pythodemitus archon	416.2
Phœnices Deos suos ex vetustis Hebraeorum libris mutuantur	fr.27.28.38	Pythodorus archon	76.2
Phraortes	577.c		
Phrurdin. XV dies mensis Persici	207.b		
Phrurdin Gelali primus	526		
Phrurdin Iezdegird primus	521		
Phul	577.c		
Phurim	646.c		
Pilatus	541.a		
Pindarus quando natus	407.d.408.a		
Pindarus solus docet tempus ludicri Olympici 2.pr.36.37.3.pr.7			
Planetarium horarum ratio	8		
Planetas apparere dic suo vulgus apud Veteres credebat	47.pr.5		
Plenilunij ac nouilunij tempora Panegyricis ludi dicris deligebant	3.pr.17		
Plinthion.	691.b.c		
Pluralis pro singulati Hebraico more	fr.17		
Piuto Pœnis Mut dicebatur	fr.31		
Poculum hymneseos	573.b		
Pœni lingua mere Hebraica aut proxima vñ fr.31			
Ptenolus Plauti	40.pr.15		
Pollentia vrbs Ligurie	514.c.d		
Polus mundi diuersus a Polis parallelorum 285. & deinceps			
Pompeiacus, locus ad ciuitatem Aginnensem	618.b		
M.Porcius Cato primus Rom. tempora inuestigavit	355.a.b.486.b.c		
Posideon 31.32. per totum. Mensis embolimus	4.pr.19.20.21.234.a		
Prælium nauale ad Salamina	407.b		
Prælium ad Gaugamela	421.a.422.b		
Prestegianus non est Aethiopum rex	679.b.c		
Primatio, pro, prima Luna	335.a		
Probi Aug. initium	493		
Profatius Iudæus	287.d		
Proseuchæ in nemoribus collocatae	fr.25		
Proseuchæ an differant a synagogis	fr.25		
in Proseuchis serebantur arbores	fr.25		
Prosper Aquitanus episcopus Reiensium in secunda prouincia Narbonensi	25.pr.3.4		
		R	
		R A C B A	697.a
		Ram, XVII dies mensis Persici	207.c
		Ramadhan	549.550
		Ramiad XXIII dies mensis Persici	207.c
		Rasch. XIIII dies mensis Persici	207.b
		Rauenna Colonia quando deducta	386.2
		Reges Babyloniz & Persidis in expeditionem profecturi filios reges declarabant	13.pr.9.10
		Reges Babyloniz imperium incuntes mutabant nomina	580.a
		Regij tempus quomodo collegit Cato	355.b
		Regium flumen	399.b.c
		Regium Lepidi in Aemilia	25.pr.7.8
		Regum Babyloniz initia a Chaldæis notata in obseruationibus eclipticis	11.pr.15. a Berofo notata
		Regum initia diversa	10.pr.4.5
		Regum veterum Macedonum effigies capitis Leonini spolio induitæ	426.c.d
		Regulates dietum	777
		Reiensium episcopatus, Ries	25.pr.4
		Yyy Residuum	

I N D E X.

Refiduum Epactarum	779	Sardanapalus	fr.40.42
Retzar	577.c	Saturnalia matronalia	173.2
Rhodia vitis	571.c.d	Saturni varia cognomina apud Phœnices	fr.39
Roma a Gallis capta. 414.b ab Alarico	517	Saxones & Dani veteres ex affectibus Oceanis annum & menses suos Lunares designabant	
Romæ conditus	386. & deinceps	169.b	
Romani orbis descriptio	23.pr.16	Scenopegia quando celebranda	15.pr.6.&c.fr.34
Romuli excessus	395	Schadran	577.b
Ros	587.c	Schadrach	577.c
Rota Mexicana	226	Schahariuz. IV dies mensis Persici	207.2
Rus	587.c	Schaichun periodus dodecaeterica	101
Rustis veteres Germani itinera notabant, vt Gal-		Schalman	577.b
li Leucis	358.a	Schar	577.d
		Schesch	577.d
		Scheschach	577.c
		Scherzar	577.c
SABBATA duo concurrunt in Pentecoste & alias		Schœnos mensura itinerum	358.a
6.pr.2.3.107.d.108.a.643.d		Scirrhophorion Calippi intercalaris	87.c
Sabbata distinguuntur a magnis diebus	7.pr.19.	Secundæ mensæ	571.c.d.572.a
20.8&c.		Sedekia annus primus quartus hebdomadis	101
Sabbatici septenarij annorum ære Iudaicæ	14.	pr.23.fr.50.	
pr.24		annus Sedekia capti Sabbaticus & 28 Iubilei	
Sabbatici anni 2303 & 2310. ibid.25. & 26		decimi octaui	fr.34.50.400.d
Sabbatici anni hebdomadum initium vnde su-		Sedekias captus anno 158 Nabonassari	11.pr.13
matur	15.pr.19	14.13. pr.5. periodi Julianæ 4124. mense Octo-	
Sabbation siue synagoga an idem cum proseucha		400.d.401.b	
fr.25		Sciani cædes quando	385.c.d
Sabbatum pro quoouis festo	223.c.451.a.b	Seleucidæ	6.pr.23.24
Sabbatum Adipōpator 25.pr.25.26.pr.3.557.b.c.d.		Seleucus	428.c
fr.54		Semiramidis maritus Assur, non Ninus	fr.43
Sabbatum Enoch	702.a	Semiramis quid significet	fr.43
Sabbatum magnum	27.pr.1	Semiramis totam Babylonem non construxit	
Sabbatum an μετάνοια dici possit	27.pr.9	fr.13	
Sabini in gente Sicinia	fr.20	Semiramis Babylonem inchoat, Nitocris absoluic	
Sac Dei apud Babylonios	fr.18	fr.14	
Sacra enneaeterica	3.pr.33	Semiramis mille annis excidium Ilij antecessit	
Sacra terraeterica in idem 2000 Lunæ, non vti-		fr.40.41. quandiu vixerit & imperavit	fr.41
que in idem tempus Solis redibant	3.pr.30	inter Semiramidem & Nitocrim quot anni inter-	
Sacra trieterica	3.pr.18	fuerint	fr.42
Sacrificium quotidianum cessauit 17 Tamuz Hie-		Semita οὐρανοῦ	641.c.665.d
rolymoris a Tito obfessis	fr.57	Sen	577.c
Sacrum Phariae	70.d	Senacherib rex Assyriæ	fr.43.46
Sæculum	182.a.b.299.c	Senatus duo præcipui Athenis	61.c
Sæculi Romanæ series in annis & lustris suis	184.	Sepha	587.c
298. & deinceps		Septenarij annorum computi siue ære Iudaicæ	
Sæculum Gallicum	172.b	Sabbatici	14.pr.24
Sæculares ludi	182.18;	Septuaginta annorum captiuitatis Babylonicæ ca-	
Domitiani	486	put a capro Iechonia sumendum	29.pr.19.30.a
Seueri	491	pr.36	
Philippotum Augg.	492	Septuaginta anni completi cum Cyrus victor Ba-	
Vltimi	390.c.d	bylonem regressus est	fr.16
Sahami Armeniorum	517	Serapis	fr.27.38
Sai	587.a	Serma rex Malabar	526.a
Salchodai	208.b	Seruatio Tungrotum episcopus	24.pr.27.28
Salman	393.a	Sefac vel Seschac Dea apud Babylonios	578.b.
Salmanassar	fr.46.392.d.393.a	fr.18. eius dies festi.	ibid.
Salmanassar alius a Nabonassar.	392.d.393.a	Sethra	587.b
idem rex Ninivæ, non Babylonis	392.d	Seuerus Alexander Aug.	491.b.c.d
Samaria vnde dicta, & quando condita	fr.28	Sidonij Apollinaris Augustonemeti Aruernorum	
Samaritæ Ægyptienses	663.b	Episc. obitus 613. d. Epitaphium	714.a.b
Samaritæ colluuiies gentium	661.a.667.a	Sidonij vnde dicti	fr.35
Sanbellæs	43.pr.16.17.588.c	Sidonii & Tyriis non licuit iurare nisi meritis opibus	
Sanchoniathon quando vixerit	fr.40	40.pr.5	
Saraceni vnde dicti	III.a.b	Sidonomi i.piscatores, venatores	fr.35
Saraceni a Carolo Martello ubi & quando cæsi		Sidoniorum & Tyriorum lingua Hebraica	40.pr.1
622.a		Sidus Palilitium	184.b
Sarapia mense Aprili	71.a	Sigebertus	

INDEX

Sigebertus Metensium & Remensium Rex	616.c
obitus	617.b.c
Siculi in gente Clælia	fr.20
Simeon solenne Æthiopicum	699.d
Simon Hyrcanus 436. a.b.c. a Iudeis Iohannes vocatus	16.pr.21
Sinæ mensibus Lunaribus tempora sua describunt 118.d	
Sinas imperite Chinas Hispani vocant	366.b.c.
fr.29	
Sippara	fr.44
Siris Nilus	370.d
Siroes	523.c
Sisinnius, Martyrius & Alexander passi anno 403. 19.pr.27.28.29	
Sisithrus	fr.44
Socratis mors	413.c
Sol Deus Persarum	588.b
Sol Mithra	588.a
Sol obtenebrascens sine defectu	442. a. b. c. 29.pr.1
Solaris defectio nulla fuit tempore mortis Iulij Cæsar 442.a.b. neque mortis Augusti 465.b neque Neruæ	487.b
Solis extra ordinem caligatio	29.pr.1. 442.a.b.c
Solenne aut feria prima, aut feria sexta incidens 6.pr.3.4.&c.	
Solomon quando cæperit regnare	fr.29
Solomonici templi conditus	380.b.i.c. encænia 381.b
Solomonis epistola σεβος σέπωρα commentitia	fr.28
Solstictum a Metone obseruatum	76.b.c.409. 410.
Solstictum Sosigenis VIII Kal. Iulij	4.pr.28.29
Solstitialibus veterum obseruationibus & suæ dif- fudit Hipparchus	308.d
Solstitiorum & Æquinoctiorum puncta κύρια vo- cantur	4.pr.25
Solstitiorum obseruatio difficilis	308.d
Solymos cur recentiores Iudeos appellariint	fr.12
Solymos non agnoscunt vetustiores præterquam in Lycia	fr.12
Sophi Persa vnde dictus	523.c.d
Sosigenes	4.pr.28.29.266.a.c.d
Spa	587.c
Sportula in Prytaneo quid	457.c
Saintes liturgiæ interesse	698.b.c.d
Statius Papinius vietus commissione Thebaidos 484.a.b	
Stella in cauda Cynosuræ	284.c
Stephani de Bonaire nobilis Aquitani longæua ſene&tus	603.c
Stha Sthe	587.b
Stilicho Vandalus	32.pr.41
Stilichonis Consulatus II	514
Sulpitius episcopus Bituricensis alias a Sulpitio Seuero	24.pr.34.35
Sulpitius Seuerus Aquitanus 24.pr.25.26. Martini discipulus	ibid.36
Susiana sub Astyage imperio Chaldeorum adie- cta	35.pr.10
Synagogæ an a proœchis different	fr.25
Syriæ rex pro Assyriæ & Assyriæ pro Babylonie fr.13	
per Syros Iudei intelliguntur	fr.10

Syzygia secundum Philolæum & Christianos
 quosdam 166.b secundum Democritum 167.b

T

Tautes Phœnicius	fr.27
TABVLÆ ET LATERCVLI	
Æquationis Epactarum	342
Æquinoctij utriusque a nobiliſ. Tychone Brahe in Dania obseruati	774
Angariarum Iudaicarum per totum anni con- textum	651
Annorum Tropici , & Astrici 291. Tropici in annis expansis 311. in annis collectis 312	
Annorum collectorum Rabbi Adda 276.277	
Annorum Iudaicorum per senos cyclos colle- ctorum	129
Appellationum dierum mensis Mexicanii 224	
Appellationum dierum mensis Persici 207	
Canonis Hippolyti Episcopi	721
Canonij Paschalis ex emendatione Nicephori Gregoræ	330
Canonij Paschalis Maximi monachi	738
Characterismi mensium Iudaicorum	105
Characterismi Muhamram a coniunctionibus mediis	147
Characterismi omnium neomeniarum ennea- decaeteridis Metonicæ	79
Characterismi periodorum	79.87.95
Characterismi Tisri & qualitatis anni	132
Characterismi mensium Nabonassar , Arme- niorum, Iezdegird	218
Characteris mentium in annis Nabonassari, per Cyclum Solis Julianum	205
Conuertendi ostenta in sexagesimas	5
Conuertendi sexagesimas in ostenta	ibid.
Conferendi neomeniam Tisri Iudaici cum neo- menia Muhamram	142
Cycli Æthiopici	687
Cycli Epactarum πρεμπτωτικῶν	322
Cycli Gelalzi epactarum Lunarium	307
Cycli Gelalzi μετηπτωτικῶν	307
Cycli Hipparchi, Calippi & Metonis colla- torum	109
Cycli Icosipentacterici	193
Cycli Metonici Philippei	84
Cycli Paschalis Ecclesiarum Occidentis	156
Cycli Paschalis mendosi	164
Cycli Solaris vitiosi cum emendato comparati 231	
Cycli veterum Hebreorum	134
Cyclorum Julianorum & annorum Arabico- rum	121
Dierum hebdomadis Persicæ	8
Dierum hebdomadis Turcicæ	ibid.
Dodecaeteridis genethliacæ quinque idioma- tum	101
Dominicarum Paschalium Hippolyti	732
Duorum primorum mensium Alexandrinorum cum notis Residui Epactarum	154
Elenchi periodi Theophilii	158
Embolismi Neuruz Persici antiqui	210
Epactarum Tisri Iudaici	129
Festorum & ieiuniorum Antiochenorum 705. 710	
Festorum Iudaicorum	648.649
Y y z	Gene-

INDEX.

Generalis nouiluniorum mediorum Thoth Nābonassar, Sahami Armeniorum, Phurdin Iezdegird, Alexandria	218	in mensibus Tetraetericis generatim	27
Harmoniae annorum collectorum	347.348	in mensibus Tetraeteridos Atticæ	34
Harmoniae annorum expansorum	345.346	Paschalium in 76 annis	348
Harmonia mensium	349.350	Samaritatum in anno 1584 Christi	117
Hekkædecaeteridos Hippolyti Episcopi	153	Tisri Iudaici in annis 114 expansis	127.128
Hemerologium cæleste	316. & deinceps	Zygonos mundani in annis expansis	319. in annis collectis
Hemerologion anni Iuliani	232.233.234	Octaeteridos Cleostrati	320
Icosipentaeteridos collectarum	203	Parapegmatis Attici	65
Icosipentaeteridos Armeniacæ	217	P E R I O D I	
Icosipentaeteridos nouiluniorum Thoth Nābonassar	204	Dionysianæ magnæ	302
Icosipentaeteridos Iezdegird	212	Gratiæ & Iubileorum Aethiopicorum	701
Inueniendi Paschatis ex vñ Ecclesiæ Antiochenæ	716	Hagarenorum magnæ	112
Kalendarij Aethiopici	685	Hebdomadicæ magnæ Arabum	761
Literæ Dominicalis & Concurrentium	777	interkalationis Merkedonij Romani	179
M E N S I V M		magnæ seu sæculi Mexicanorum	226
Aetiacorum	238	Neuruz Gelali	305
Ægyptiorum	198.238	per annos expansos	769.770
Æthiopum	238	Syrorum Alexandriae	96
Atheniensium	33.48.50.91	Plinthij Aethiopici	687
Arabicorum	110	Redigendi annos Arabicos in Iulianos, & contra	141
Armeniacorum	215	Sabbatorum Pentecostes	557
Armeniorum & Iezdegird	767	Sæculi Romani	183
Bithyniorum	50	Tekupharum Iudaicarum Iulianarum	246
Cælestium	313	Terminorum Paschalium Dionysij Exigui	162
Cælestium Muhammedanorum	270	Terminorum Paschalium Hippolyti Episcopi	732
Cauorum Harpali	67	Terminorum Tekupha R. Adda in annis cycli Iudaici	280
Chaldaicorum cum Syromacedonicis Alexandris collatorum	99	Traductionis Epagomenarum Iezdegird	521
Diluuij	371	Tricontaeteridos Arabicæ	139
Gelalæorum	305	Trium ærarum	747
Hegiræ	138	Tamuz 17 fatalis Hierosolymis	fr.57
Iezdegird	211	Tark siue Tarik dux Arabum	622.b
Macedonum	48.84.91	L. Tarrutius Firmanus	238.a.388.c
Mexicanorum	224	Taxilli pyramidibus suppositi	fr.13.14
Peruanorum	171	Tebith	291.a
Philippeorum Metonicum	84	Teboch	95.a
Prytanias Macedonum & Atheniensium	91	Tecpatlh. Cochlear. XVIII dies Mexicanorum 224.d. IV annus Rotæ Mexicanæ	226
Romanorum veterum	175	Teglath	577.b
Samaritanorum Solarium	243	Tekupha	246.a.b.c.d.247.a
Saxonum & Danorum	169	Tekupharum doctrina	128.c.d.635.a.b.c
Surianorum	714	Tekupha R. Adda	279.b
Syromacedonum 50.241. Syrorum	95	Tekupha veteranum Iudæorum in 7 Octobris	fr.41
Metonicæ	82	Tempestas	4.d
N E O M E N I A R V M		Templi Solomonici conditus	380
in annis Iezdegird & Armeniorum, per cylclum Solarem Julianum	216	eius encænia 381. excidium	400
mensium Iudaicorum ex qualitate anni	133	ex Templi adytis vox audita HINC MIGRSMVS	
Metonicarum in mensibus Julianis	80	23.pr.36	
Muhartam in Lunationibus Dionysianis	140	Templum in monte Garizin	43.pr.18.19
Octaeteridos Harpaleæ in singulis annis	67	Tempora retro ab aliqua epocha notare lubricum est	2.pr.26.27
Periodi Atticæ in mensibus Julianis	43.44	Tempus quid	625.b
Periodi Calippicæ	89.90	Tempus δελλον, item μαθηταὶ siue ἀριστοὶ	355.a
Primi mensis Elidensis in annis periodi Olympicae	38	Terik dhilkarnain	95.b
Prytanias Calippicæ in mensibus Julianis	260	Terik Aliscandria	95.b
N O M I N V M P R O P R I O R V M		Terminalia	177.b
Dierum in mente Persico veteri	207	Termini Paschales, eorumque methodus	779
Affyriorum	577	Tessareskædecatitæ	150.b.c
Chaldaicorum	577	Eorum cyclus fuit merus Iudaicus	150.d.
Persicorum	587	151.a	
N O V I L V N I O R V M		Tessareskædecaeteris Paschalis	151
annicælestus in annis expâsis & collectis	319.320	Tesseræ, quibus luditur in toto orbe nouo, non habent nisi puncta quinque	226.d
		Tetraete-	

I N D E X.

Tetraeterica sacra eodem Lunæ tempore semper obabantur	3.pr.26.27	Tribus Atticæ decem	25.d.62.2
Tetraeteris Græca	13.b.24.d.27.a	Tributum Iudaicum	ft.25
Tetraeteridos Græcæ commoditas	376.c	Trieterica sacra	3.pr.18
Tetraeteridos Atticæ initium a III anno Tetrateridis Olympicæ	43.a	Trieteris vnde	298.c.d.382.a
Tetrapentaeteris	51.c	Trieteris alternis in nouilunium & plenilunium incurrebat	3.pr.24.25
Thales Milesius primus æquinoctiorum doctrinam aperuit	183.c	Trilida	170.b
Targelia	53.c	Trimilchi	169.d
Theagenes Reginus vetus temporum scriptor	402.c	Triumphus Dacicus Traiani	488.b
Thebach, mensis	95.a	Tuba Neomeniæ indicebantur apud Hebreos	224.a
Thebarum Bœotiarum excidium & deinceps	417.d	Tuba clangor	6.pt.1
Thena	587.b	Tycho Brahe nobilis Danus summus Mathematicus	773.b.c
Theodosij senioris obitus	383.d	Tyri Homerus cur non meminerit	fr.28
Therapeutica vita, ascetica	539.b	Tyri Babylonis stipendiarij inde regem arcessunt fr.36	
Theudas	540.a	Tyrus & Sidoniis non licuit iurare nisi <i>meteles opus</i>	40.pt.5.ft.28
Theudebertus Theuderici Metensium Regis F. 615.d.616.a	615.c.d.616.a	Tyriatum annus	8.pt.31
Theudericus Metensium rex	616.a	Tyriatum epocha	437.b.c
Theudvvaldus Metensium rex	616.a	Tyriorum & Sidoniorum lingua Hebraica 40. pr.1.fr.31.32	
Thir	587.a	Tyro excidium minatur Ezekiel fr.18.34.35.37	
Thirchusch XI dies mensis Persici	207.b	Tyrus vetustissima Romanorum Colonia 437.b.c	
Thiri	587.a	Tyrus quando condi capta fr.28.39.40	
This	587.b	Tyrus bis a Nabuchodonosoro capta 39.pt.28. 34.fr.11.33.34.36.37	
Thomæ Apostoli Fanum in India	680.a	Tzad a Græcis difficulter pronuntiatum in Tau vertitur fr.29	
Tho:h Augustorum Actiacus	454	Tzintzom Rex Sinarum perpetuo longissimo muro Sinas a Tartaris disclusit 366.c	
Thoth Nabonassar	391		
Thoth Philippi	423		
Thoth est Ep̄muñs	391. c.fr.27		
Thra	587.c		
Tiberij Cæsaris initium obitus 466.a	464.465		
Tiglath-Phul-asat rex Assyriæ	fr.43	V.	587.b
Tigris terminus Susidis ab Occidente	37.pr.20	Valens Genethliacus	509.b
Timocharis astrologus	88.a.b	Valentis Aug. interitus	384.b.c
Timoleon Carthaginenses maxima clade afficit 417.a.b		Valentiniani senioris initium	512.c.d
Tinæ pro Sinis	fr.29	Valentiniani iunioris mors	513.c
Tisti feria tertia incipiens	6.pr.4.5	Valentiniani hæretici	fr.38
feria secunda	6.pr.7	Valerius Gratus	540.c.d
feria septima	6.pr.10.11	Varronis diligentia	388.1
Tisti neomenia cur a feria sexta incipere non possit	5.pr.41.42.6.pr.14.15	Vandalorum in Africam traectus	612.b
Tithri	587.c	Valsense Concilium	25.pr.8
Titicei	fr.28	Vasio Vocontiorum, Vaison	25.pr.9.10
Tituli & Indices temporum	358.b	Vcetenses	25.pr.15
Titus Vespasianus	475	Vcetæ episcopus	25.pr.16
Tityi	fr.28	Venciensis episcopatus in secunda Narbonensi 25.pr.20	
Tochtli. Cuniculus. VIII dies Mexicanæ mensis 224.c. II annus Rotæ Mexicanæ	226	Veneralia	184.c
Tohu	631.c.d.fr.27	Veneditis dies veteribus Arabibus sacra	519. c.d
Toletanæ linguæ quarta pars mere Arabica	fr.33	Venus Chobar Arabibus	520.b.c.fr.27
Tona, lingua Mexicanorum Luna	225.b	Vespasianus Imperator	472.c.d
Tonaticus Sol Mexicanis	225.c	Vicennalia Constantini Magni	21.pr.5.507.c.d
Tonelli Sol	225.c	Victorini periodus magna	160.a.b
Traiani Imp. initium	487.c.d	Victor Episcopus Rom.	156.b
Translationes feriarum Iudaicarum	5.pr.26.27	Victor Capuanus Episc.	160.c
6.pr.20.21.&c.25.pr.40.128.d.131.b		Vigilia 5.a quotuplex	ibid.
Translatio Lunaris, politica, & mixta	128.d	Vinalia	184.c
131.b.c		Vincentius Diaconus Aginnensis	618.b
Translationis astronomicæ caussa triplex	132.a	Vinciacus locus	621.d
Triacontaeteris Arabica	139.a.b	Vino sacerdotes Iudæi in templo abstinebant	
Tribonianus error	177.d	fr.26	

Yyy 3 Vintium

I N D E X.

Vintium Nerisiorum in Alpibus Graijs metropolis

25.pr.21.22	
Visere mysteria ἐποττάδεν	419.b
Visitatio Lunæ, φάσις μηλωδής	10.a
Vocales apices in lingua Hebreæ Masoritarum inuentum	fr.25
Vocladum Piætonum	615.b.c
Vocladense prælium	ibid.
Vox audita ex adyta templi Hierosolymitani	
HINC MIGREMVS	23.pr.36
Vr Chaldæorum, id est, philosophi & sacerdotes	
fr.n	
Vr Chaldæorum dicta Camarine	fr.12
Vrbis anni sero a Romanis in Fastis notati	
385.b.c.	
Vrete, quid Horatio, & Statio	484.b
Vrie	fr.12
Vrim & Thummim	654.b
Vticensis episcopatus in prima Narbonensi, Vſerz	
25.pr.14.15	

W

WAHACH	294.c.521.d
Wahascht XXIX dies mensis Persici	207.d
Wai	587.b
Waſt	587.c

X

XERXES idem qui Assuerus	41.pr.17.18.20
Xerxes Medus homo priuatus Darij pater	fr.20
Xerxis initium 406.d. transitus 407.a.b.c. cædes	
408.c	
Xuchitl. Rosa, XX dies mensis Mexicani	224.d
Xylophoria solenne	649.c
Xystus pont. max.	fr.13

Y

YTHALONIM vualonath

fr.30

Z

ZACHARIAS pater Iohannis Baptistæ de plebe	
sacerdotum	544.2
Zacharias Propheta sub Dario Notho	42.pr.17
Zar	577.d
Zata	587.b
Zero	587.2
Zerubabel	43.pr.6.7
Zinsdag Germanice Merkedonius dies	177.b
Ziu mensis	222.a.373.d.374.2
Zoroastres ζερανίδης	fr.20
Zorobabel	43.pr.6.7.595.b

I N D E X

INDEX

G R A E C A R V M
V O C V M.

A

A Βάλε, Utinam
 αἴσασινοὶ αἴσασι
 αἴδησαρτος
 αἴσσαρας
 αἴσσας ιδω
 αἴσηδασαιθ
 αἴσαροι
 αἴσαλος
 αἴσασλεῖν. i. σύ υπαίθρῳ οἰχευκτερβίν fr.59
 αἴσανες ιεροὶ qui
 αἴσανες θεματίται αὐτ θεμαπάνοι
 αἴδανα
 αἴσριανδα αἴσων
 αἴδωδος
 αἴεργει ημέρεσι
 αἴσυμα etiam Pascha vocantur
 ή ωρώτη τῷ αἴσυμων
 εόρτη τῶν αἴσυμων
 αἴγιονδος θεός
 αἴκη
 αἴκη οἰστολλων Nero
 αἴδαλκομένι οἰ μιώ
 αἴλεκ Νοφανία
 αἴεσών μιώ
 αἴλιλατ τῷ φεγγαρίου
 αἴαποδιορὸς αἴκινοεῖτiorum fabulosus 287.c
 αἴδρυοι ημέρεσι 7.c. 13.c. 26.b. fine Posi-
 deonis 42.b.c. 54.d. 421.d. 422.a
 αἴδρωνίτιδες
 αἴεσμοι ημέραι
 αἴδεστήρεια
 αἴσχυμα, αἴσχυται 680.c. 681.a. 682.b.c
 αἴπετυμπδηίαθ. i. αἴηρε. Ιη fr.15
 αἴποργαφαι διαι 540.a.b.c
 αἴποκατασον τῶν συζυγῶν veteres ve-
 ram ηλιακῶν Σύπιν εἶσε putabant
 274.d
 αἴποκρεσοις σελινῶς 9.d

αἴποντιζεαθαι 725.a
 αἴπομη 155.e
 frag.33 αἴποφεχις πέμπτη τῶν ἐπαγμένων 195.b
 680.b αἴποφεχδες ημέραι 6.c
 38.pr.9 αἴπορινς Ophrias fr.28
 399.c αἴρμανι ο Περσις Orcus 588.a
 fr.38 αἴρθυκοις χρόνις 625.c
 244.b αἴρμακάλης ποταμός fr.13
 fr.17 αἴρηταις θλυτέρει τῇ ἐπαγμένων 195.b
 ibid. αἴρητοι fr.11
 αἴρητοις αἴρητοι 7.c.26.b
 αἴρητοις ημέραι 411.a
 456.d αἴρηθαμιθ πόλεμος 646.a
 476.c αἴσαρπα πράγμα 38.pr.12
 516.a.b αἴσερυμος 538.c
 478 d αἴσιδαι Ινδαι
 fr.39 αἴσινειον αἴχημα fr.20.21.582.c.d
 6.c αἴσάρπη fr.39
 αἴσαρπος ο δελαγασάρτη 38.pr.11
 αἴσηρ αἴεργπτης σεη δηπτης fr.26.39
 αἴσεργδης αἴταιας non bene dicitur a Co-
 pernico 290.d
 fr.46 αἴσεργκων 247.b
 470.c αἴσηκός 479.b
 55.b αἴσδονις fr.32
 637.b αἴσομειώσδες Oceanii 170.c
 244.b αἴσηημα αἴσονειον fr.20.21.582.c.d
 fr.27 αἴσηημα αἴγιπτη fr.21.582.c.d
 αἴαποδιορὸς αἴκινοεῖτiorum fabulosus 33.b
 αἴδρυοι ημέρεσι οἴσιειδ οἰ in mente Nouembri
 70.c
 fr.25 αἴρης 412.c.587.b.c
 6.c αἴτιοδης αἴρην 75.d.76.4

B

βαδέζωες 38.pr.15
 ή βαδιοφόες 649.a
 βαγτυλ, βαγτύλια fr.39
 βαγτυλω fr.39
 βαγτηέια ηλία 247.a
 βαλεά-

Βαλεῖζαφθ	38.pr.8.fr.29	δέκανίστιος ἐβδόμας	6.b
βαρῖς castrum, palatum	fr.44	δίδεχμον	fr.25
βαρίδες naues prægrandes	fr.44	ἀλέξας Alexander 425. c.d.426.ετ δεκα	
βασιλαχ	39.a	ceps	
βασιλέως	fr.35	δίμιλας Καρκεῖς	57.c
βαῦ	fr.27	δίον	243a
βεδελυγμα ἐρημώστεως sub Antiocho	584.c	διερύσια κατ' αἰράς 29.δ. κατ' αἴνι ibid.	
d. unde incipit	ibid.	αρχαῖα 30 b τὸ λίμναις ibid.	
βελοσπιλι	fr.26	διστέρασμάρον ἔτος	36.d
βῆλος Deus Babyloniorum, Tyriorum, Sidoniorum, Ammonitarum	578. c.d.frag.	διχόμιλις προτέρα, ὑδερα	377.c
20.26		διώνη	fr.26
βῆλτις Dea	fr.20.26.578.c	διδεκτημένης χαλδαιή	5.pr.14.15
βηράθ	fr.30.40	διδεκτημένης Onomacriti	5.pr.24
βῆτα ετ μῦ in veteribus libris non differunt	fr.35		E
βόρσιππα	fr.19	Εβδομαδηνὸς Apollo	52.c
βορσιππῖοι, βορσιππῖνοι	fr.11.19	έβδομας τυρφάριος	694a
βύκαπθ mensis	55.a	εἰδέναλος	38.pr.14.18, fr.29.33.35
βύλυτς	4.b	εἰκάδες τῷ μυτηρίῳ	419.d
βύλαθ	fr.40	εἰκάδες pro εἰκάς	ibid.
βύρσα. vel βύσερ αρχ	fr.30	εἰκοσιοκατετηρίς	625c
βύσιος μῆν	52.c	εἰκοσιπενταετηρίς	2.pr.14.190.c.d
βώγερ	fr.30	εῖρωμος ὁ αἴβιβάλης	38.pr.7
βώσερ	fr.30	εἰκόλιμος μῆν	323.d.332.c
		εἰκνίβαλος	fr.35
		εἰδέφιος μῆν	414
		εἰλιον	fr.30
Γεράσιμος	39.pr.17.fr.35	εἰλλαισταὶ Ινδαὶ	149.b.c.432.b
γηράτραθ	39.pr.17.fr.36	εἰλωέιμ	fr.38
γνωσιομάτῃ Crepidia.	358.c	εἰμβασις Οσιελδος	247a
γεινθεοία	698.b	εἰμβόλιμος, εἰμβόλιμῆθος, εἰμβολισμός	33d
γεινυκλοία	ibid.	εἰδεκάπλωσις	163.c
		εἰδεκάπτωνα σοιχέον	5.ab
		εἰδεκάπτοις σκία	5.e
		εἰδέσιμα	484.c
		εἰετησιγεπτετηρίς Cyrilli ετ Theophili	
Δαγκῶν	fr.39	158.d. 159. b.	
δαματειθο μῆν	55.b	εἰεργοὶ ιμέραι	6.c.559.d
δασιλαθ	412.c.586.c	ἐν τῇ νέᾳ	6.c
δαρφαν	586.c	σοιανῆς καθ' οὐλον	273.c.d
δεῖπνον ἀπολυτήν	571.c	εἰναιοι μοναχοί	539.c
δεκάδες τρεῖς μῆνος Απριλί	πλ.263.c	σονεατηρίς	51.c
δεκάτη προτέρα, ὑδερα	263.c	εἰκαρέοις. εἰκαρέοιμοι. εἰκαρέομεθο	4.pr.
δερκετω	fr.39	19. 34.b.c	
διπτερωδεστον	25.pr.25.26.pr.3.557.b	εἰκαρέοιμοι ιμέραι	4.pr.17.7.26.b.c
διπτερώδεις	149.a	εἰξάπλωσις	163.c
δίλωσις καὶ σύνθεια	654.b.c	εἰκαρέομεν	

εξαντάσμος	103.a
εξελγυμοί	19.b.288.a
ερπάσμοι ἡμέραι	6.c
ερπή	7.pr.8.9
ἐπαγέλματι	7.b.188.c.194.c.195.b.294.a.c
ἐπακταῖ	155.d
ἐπακταῖ ἥλιαχθεὶ σελωνῆκαι	6.d
ἐπινέμησις	21.pr.15.σ seq.501.b
ἐπιπέλλων	378.4
ἐπιπέλλων μόειον	272.c
ἐπιφωσκὴν	569.d
ἐπόπλα μυστησίων	419.a.b
ἐποπθίδην	419.a.b
ἐποχή	18.a.358.b
ἐπιλαστηρίς	2.pr.14
ἐπιάφθονος	47.pr.4
ἐργάσιμος ἡμέρῃ	559.b
ερμῆς μιώ	55.b
ερμακεῖ	520.a
ερμῆς	fr.27
ερμιάθ, συρριάθαῖος	fr.10
ερξείνς	586.c.d
ερξίς	586.d
εσπεριός	569.a
εσπέρη	568.b
εσπερίοι. εσπονοί	538.a.b.c.d
ΕΤΟΣ	
ἀπέπακτον	749.b
δισεξαρεσιμάχον	36.d
ἥλιαχτον	16.b.195.d
Θεός	ibid.
χειρικόν.	16.b.195.d
ομαλόν	15.c
παρθημερού	385.a
ἔρεις ιεροῦ φρώτας	70.c
βύρεσις Οσιεύδω	477.a
βύσεΐδα ἀγάν	fr.55
ἐφημεσία, ἐφημεσίς	419.a
ἐφοργή μυστησίων	fr.27.39
ἴωσφός αὐτῷ	

Ηλιοβόπτιον	5.a
ἥλιοπτον Pherecydis	75.c. Metonis. 75.d
ἥλιος πόλις	fr.44
ἡμέρῃ μεγάλῃ	7.pr.10.ii. σ. 26.pr.34
καθ' ἡμέρας θύρη	297.c
ἡμεροβαπτίσαι	22.pr.5.571.b
ἡμερῶν πομπεῖς ἔτος καθ' ἥλιον intelligitur	297.c
ἥλιον Κyrus	37. pr. 34.582.d.583.a. fr. 20
ἥρωις	51.d
ἥνκεοι	fr.28

Θ

Θεοδέεριος	624.b
θεραπευταῖ Eſſenī	22.pr.8.538.a
θευδίβαλδος	624.b
θευδίβερτος	ibid.
θεωρὸς λαμπτὰς τῷ μυστησίων	419.d
θύρη χτί τεία quid	36.b

I

Iαῖαί	fr.38
Iau	fr.38
iāw	fr.38
ἰευώ Πίπη	fr.37
ἰθάβαλδος	39.pr.10.fr.29.35
ἰλ, ἱλο-	fr.39
ἱπποδεύματος μιών	55.b
ἵσια	69.d
ἵσις τετάρτη τῷ ἐπαγεμένῳ	195.b
ἵσις σωθίς	247.b.c
ἵσις στοιαῖς	247.c
ἱσηχόλ Saturni cognomen	fr.39
ἱωάς τα Ασουελαχά	400.b

K

Καδμεῖα	fr.32
κάδυπτος	fr.45
κακκάζη	fr.31.32
καπτεώλια	476.c.d
καπτεώλια σεβαστά	481.c
καρνεῖα μιών	56.c.57.c.58.a
	καρχηδόν

Z

Ζεύς ὄλυμπος
Ζήτηος Οσιεύδω
Ζωγράνης

καρχηδών		μεγικτίελα	243.4
καπαχεθίναια θεῶ ὅτεο δί		μαλάχιολός	428.4
κενίσαλος		μανδέτας	539.4
κέντρα	4.pr.25	μέρδοχένπαδος, Merodach	fr.22
κέντρα καρεκλέ quatuor		μαστίχης	fr.35
κέντρα ώρων	16.c.247.a.637.d	μάτγυλος	38.pr.16
κέντρον popularē	4.pr.21	μαχαρύς castrum	558.4
κέντρον τερπόν	4.pr.31.32	μεγάλη ημέρα	7.pr.10.ii.26.pr.34
κέντρον τερπόν εποχή	4.pr.20	μεγίση εορτή σει ημέρα	27.pr.6.CT.
κεφαλίδες diphtherae	fr.43	μελκανθαρες	fr.28
κηπάριος Cypri	fr.46	μέλκαρπος Hercules Tyrius	fr.28
κίτιον Zenonis patria	fr.46	μέρβαλος	fr.36
κληροχίας annus	375.c	μερκεδίνος, μερκεδίνος	176.c.4
κνα Canaan	fr.35	μέταβασις τοπική χρενική	288.d.289.4
κοινά Ασίας ε.	479.a	μετεξέν σαββατών	559.b.4
κοινά Θρηκῶν τεία	ibid.	μετάτοιωσις, quid	272.c.d.duplex ibid.
κοινοῖσις Effeni	21.pr.40.41	μετέμτοιωσις	272.d.322.4
κυροῖν, δῶρον Θεῶ	40.pr.6.fr.28	μέδιος ετ μῆδος, idem	583.4
κύρνια	53.4	κτι μίνας θύρ	297.c
κύροι	fr.14	μονάζοντες Effeni	21.pr.40
κύκλα Μέτεων Araco	410.b	μυνογρήν	fr.48
κυκλικός στιαντός	195.d	μῦ ετ βῆτα in veteribus libris non diffe-	
κυεία στικληνία	61.c	runt	fr.35
κυεία στικληνία τεῖς	63.a	μυεῖαται, instituere Tertulliano	419.4
κυελαρχή τῆς ὄρθοδοξίας	694.a	μύλιτα	fr.27
		μύσται	419.4
		μύτιγρος	38.pr.16.fr.36
		μῶς	fr.48
		μῶν	fr.49
		μουσῆς	fr.49

Λ

Λ. id est, ΛΟΥΣΤΡΟΝ 384.c.482
d.501.d.502.a

λεβενίτος	fr.15.22		
λεκανική σελίνη	3.pr.9		
λευπτᾶ Solsticij dies	759.a		N
λευπάδα τοῖς μυστηρίοις ισαδην	419.d	ναζερίδος, ναζερίνος	fr.15.22
λενίανα	29.b.55.a.b	ναζερίδογες	fr.22
λενίανα	55.a.b	ναζεπολλασταρες	397.a.fr.9
λεξώνις Solis decrescit	285.b.c	ναζεράσταρες	397.a.fr.9
λύσαρ	fr.44	ναζερεμόνοσερες	400.a.578.b
λωζειος	624.b	ναζερεμερέρες	400.b.578.b

M

Μαράσι	fr.33
μαρασιζήν, μαρασιομός	III.a
μάγδωλος	fr.45
μαγικτηριών	32.a.b.242.d
μαγικτης	32.b

μαγικτηριών		νεομένια κτι σελίνης	244.63.c
μάγδωλος		νεομένια τρυπαρείας	262.c
μαγικτηριών		νέον ἔτος	385.a.440.a
μαγικτης		νησεία τῷ αγίων Αποστόλων	697.d
		νηνύν	fr.43
		Ογδοάς	

Θύρας Romanorum

οίνος
ολύμπια Alexandria
ολυμπίος Αδειαρός
ομαλή χώρα
ομάς χρόνος
οχυάρης *C. Aſſuerus idem*
ορμός, ορμάσθης
ορχεῖοι
ορχεῖοι
ορχόν
οφαρῆς Ophrias
ούδινον
οὐρανία
οὐωνός
οὐσίας Eſau
οφθαλκῶν Ωρύ ψυχέθλιον
οὐλία duplex
οὐτισμῶν

Π

Παλαιτύρες
πόμα. θήνατα
πόμα. θήνατα ολύμπια πόμελλεια αδειά
ηδα
πάνερος μίλι
πόμοσέλινος
παύραδόξος
παύρακεντεῖ
παύραλεβεῖ τηλί βασιλεία
παύραπτυγμα quid
παύρασθη 7. pr. 22. *C. sequi.* 26. pr. 15. *C. sequen.*
παύρασκενή ιδαϊκή quatenus definitur 569
c.d
παύρατίδη
παρέβασις σαββάτου
παρέβασις
πάρα ιδαϊκή νομική
πάρα αιαστάσιμον
Ἐ πάρα Φαγεῖν
παραπίδη
πατεῖα
πενταέτης οὐλαῖς

9.c	πενταχόσιοι	62.a.23.d
	πενταπλάσιοι	163.c
fr.32	πεντηχεῖη	26.pr.39.557.d
476.d	πεντηχαλῶς κείρεσθαι	9.d
480.c	πεντηται ἡμέραι	fr.12
188.a	πεπλοὶ κυνοδομεῖς	7.c.39.a
625.c	περιοχία	fr.13
587.c	πελημαύρει	30.d
214.a	πελινθίον	169.b
fr.11	πεδόνιπλεν ante discubitionem	371.a.b
fr.11	πομπᾶ <i>z Feralia</i>	243.a
fr.11	πομπᾶ <i>z Eρμῆς</i>	243.a
fr.28	πόσθιμεν ωρότερος, Λύτερος	14.b
25.pr.21	ποστάτα	775.d
fr.26	ποστάτα τῆς σελήνης	753.d.778.c.d
fr.28	ποπαμὸς Βασιλικός	399.c
fr.28.38	πρασταὶ <i>S. Marco quid</i>	571.a
247.a	πρεσβαλκὴ πύλη	555.c
568.b	πρεσβέτρος	62.c
6.a	πρεσβύτωρις ὀνειδεικεστηρική	273.b
	πρεσβύτωρις 164.a.b.272.d.292.a	
	πρεσβύτωρις <i>ratiociniorum Arabicorum</i>	
	147.d.148.b	
	πρεσβύτωρις στλίναϊκῆς <i>canifæ</i> 321.d. <i>C.</i>	
	deinceps.	
	πρεσβύτης	26.pr.20.21. <i>C.</i>
	πρεπήτης <i>iōp̄epevñ quid</i>	289.d. 290.a
	291.a.292.a	
	πρεπείλινία	223.c
	προσαββατοῦ	36.pr.20. <i>C.</i>
	προσέλινοι	3.pr.13
	προσάφαιρεσις	33.a.b
	προβεβετίς	ibid.
	προθετηὴ ἡμέραι	6.c.749.b
	πρυτάνεις	62.c.63.a
	πρυτανεῖα quid	26.a.62.b
	πρυτανεῖα, σίτησις	457.b
	πρυτανείας εἴσος	4.pr.40
	πτολεμαῖς	fr.46
	πύθιῷ Αἰπόλων Nero	470.c
	Σ	
	Σαββατῖα	fr.25
	σαββάτου Θ λεγέμνου πρώτην	6.pr. 41.7
	pr.6.7	
	σαββατοῦ	

ταῦταιον διπτερόφωνον	25.pr.25.26.pr.	ταῦταιον πέμποντα.
2.3 fr.54		ταῦταιον πέμπει 7.c 26.a
σαββάτου	559.c	ταῦταιον πέμπει 7.a.642.b
σακέας πέμπει	fr.18	ταῦτημερον ἔτος 139.4.b
σαλσίμ	fr.32	ταῦτητοι πέμπει 7.a
σᾶν, σῆγμα	586.b	ταῦτοχή 630.4.b
σαραπίς	fr.38	ταῦτομή στέλνεις 7.a.15.c.34.d.162.1
σείεις Nilus	370.d	
σέλινη λεχανίκη	3.pr.9	Φ
σιππαρίων πόλις	fr.13.44	Φαγεῖν τὸ Πάχα 27.pr.21
σίσφαρα	fr.13.44	Φασῆ 695.b
σίτησις μημονή σὺ τὰ ταῦθαστείον	457 b.c	Φασίσ σελίνης 9.d
σκληρύγια	26.pr.39	Φεγγάρειον 9.d.377.c
σόλυμα ὄρη, montana Lycie	fr.12	Φέλης 38.pr.13
σύρων, Hieromus	fr.28	Φητεῖον pro Φρητεῖον 477.d
συρτύλω	457.c.d	Φλιδός μιώ 58.4
συγχρικὸν ἀετον	593.a	Φοίνιξ Phinees fr.35
συμπόσιον D. Marco quid	571.a	Φρατερική, cotubernia 477.d.570.d
συμέμπισις	164.a	Φρητεία, Φρητεῖος Neapoli 477.d.478.a
συώδης σελίνης	9.d	Φυγμαλίων 38.pr.16.fr.30
συρέελλων 240.c.d.eorum annos	Iulia-	Φυλάρη 25.d
nisi	ibid.	Φωνήντη quid fr.38
συρεύδαχοι	fr.10	Φωτία solenne Encaniorum Macabæi 435.d
σῶτις Canicula	247.b	
σῶπη πήγη τύες	fr.29	X
T		X Greecis bodiernis sonat ut Κλαύς
Τελετὴ Οινομακρίς	5.pr.24	Arabum aut ήτι Iudaicum 240.a
τελαρεσκαδεκτήν αὔρεος	158.b	χαζαρ, Venus 520.b
τεπτόν	196.a	χαζόρρας 399.b.c
πίνακ Sinae	fr.29	χαλδαῖον, id est, mathefis fr.12
πίποι	fr.28	χάθη
ταβίλων Indæi	538.c.d	χασιλάχ 51.d
τεργέδηποι	457.a	χέλβης fr.36
τεράκη Arabica	139.per totum	χελδίβαρπος 624.b
τετετερίδων origo	298.c	χεττεῖμ Gracia fr.46
τευκαδεκάνησες Mexicanorum	9.c.225 a.b	χλωδοῖς 624.a
τείτη ἵσταιεις pro δευτέρᾳ	64.a	χλωτομηρῷ 624.b
Τριταὶ δευταιὶ quænam Græcis	4.pr.32.16 c.283.b.414.d	χοσφης 214.b
Τριταὶ δευταιὶ quænam Græcis	4.pr.32.16 c.283.b.414.d	χευσταγίνα αἰγῶν Sardibus 476.4
Τριταὶ δευταιὶ quænam Græcis	4.pr.32.16 c.283.b.414.d	Ω
Τριταὶ δευταιὶ quænam Græcis	4.pr.32.16 c.283.b.414.d	Ωρα 4.c.d
Τριταὶ δευταιὶ quænam Græcis	4.pr.32.16 c.283.b.414.d	ωρα 247.a.632.d
Τριταὶ δευταιὶ quænam Græcis	4.pr.32.16 c.283.b.414.d	ωρογράφοις 247.d
Τριταὶ δευταιὶ quænam Græcis	4.pr.32.16 c.283.b.414.d	ωχα 412.c
Τριταὶ δευταιὶ quænam Græcis	4.pr.32.16 c.283.b.414.d	ωχα, οάρον, οι οξυάρον idem 587.b.c
Τριταὶ δευταιὶ quænam Græcis	4.pr.32.16 c.283.b.414.d	fr.20

INDEX

INDEX
ORIENTALIVM
VOCVM.

N S I N

אָבִיר הַכְּתוּב	<i>אָבִיר הַכְּתוּב</i>	39.pr.16
אַגְּרָת	<i>Epistola</i>	frag.17
אֹדוֹן	<i>Adu</i>	131.c.d
אָדָן	<i>Adan</i>	577.c
אָדָר	<i>Adar</i>	577.c
לָוֶל רֹזֶן	<i>Primus dies, Perseice</i>	214.b
אַחֲרֵי		frag.39
אַחֲרָה		frag.39
סְמָךְרָם	<i>ועַד אַפְּרִיעַת עַזְבָּת</i>	25.pr.30
אַחֲרִי	<i>Ochri</i>	577.c
אַחֲשָׁה	<i>Ochos, Achos</i>	587.b
אַיְתָנִים	<i>Mensis aequinoctij autum-nalis</i>	369.a
אַלְיָה		fr.39
אַלְיָהָה	<i>Elisa</i>	40.pr.2.fr.31
אַמְּרוֹאִי	<i>וְעַמְּגוּלָה</i>	655.c
אַסְיוֹרָה	<i>Chriae, scira</i>	ibid.
אַנְגָּר		frag.17
אַסְפִּין vel אַסְפִּין	<i>ia. קְרֻבָּה וְעַקְבָּתָה</i>	22.pr. 10.538.b
אַסְפִּיתָה	<i>Medicina</i>	538.b
אַסְפִּן	<i>Ofen vel Ofn.</i>	577.c
אַסְטָר	<i>Ester</i>	587.a
אַפְּיקּוֹן	<i>לְבִיאָה</i>	572.a
لְפָתָב	<i>Sol Perseice</i>	586.c
אַצְּרָה	<i>Etzer vel Atzer</i>	577.c
אַרְיָה אַרְ	<i>Ari, Ar</i>	587.a
قَارِبَخ	<i>Æra</i>	18.pr.9.10
تَارِيْخ ذِي الْقَرْنَيْنِ	<i>ἐποχὴ τῷ μίκρῳ περιόδῳ</i>	241.a 425.c
تَارِيْخ السُّكْنَدِرِيَّة	<i>ἐποχὴ τῷ μεγάλῳ περιόδῳ</i>	241 a. 425.c
تَارِيْخ الْمِفَانِيَّةِ	<i>ἐποχὴ τῷ μέσῳ περιόδῳ</i>	425.c
تَارِيْخ الْعَبْطِ	<i>ἐποχὴ τῷ μέγαρον περιόδῳ</i>	495.d
تَارِيْخ الشَّاهِدِيَّةِ	<i>ἐποχὴ τῷ μέτρον περιόδῳ</i>	18.pr. 9.495.d

אַרְכִּינָה	<i>אַרְךָ</i>	frag.11
אַרְכִּינָה	<i>אַרְךָ</i>	frag.11
אַרְטָה	<i>אַרְטָה יְהוָה</i>	fr.10
אַרְטָה	<i>Ares, Eres</i>	587.c
אַרְטָה	<i>Arth, Artba</i>	587.b
	<i>אַשְׁטוֹרָה</i>	637.a
	<i>אַשְׁכָּנָז</i>	656.b
	<i>אַתְּ-גַּעַלְתָּה</i>	38.pr.14-39.pr.10.fr.29

בְּכָבָד

בְּבִילִים	<i>Iudei Babylonij Ägyptienses</i>	149.b
בְּבִירָעָר		38.pr.15
בְּדָדוּ	<i>Badu</i>	131.c.d
בְּבָאָנוּ נֹחַ	<i>Phænicib.</i> fr. 27	
בְּבָעֵלְעָס		fr.40
בְּכַחְנָסָר	<i>Nabuchodonosor</i>	393.394
	<i>pro Nabonassar</i>	ibid.
כְּתָוּ תְּקִפָּת	<i>Batu takphat</i>	128.a.132.b
בְּיָאָת תְּשִׁבְתָּה	<i>בְּיָאָת תְּשִׁבְתָּה</i>	569.b
מְעַמְּלָעָן מְלָאָן	<i>מְעַמְּלָעָן מְלָאָן</i>	568.b
בִּירָה	<i>Castrum, prætorium, palatium</i>	fr.44
בִּית-אַיָּה		frag.39
בִּית בְּרָה	<i>Loci nomen</i>	553.d
בִּית דָיוּ	<i>Domus Iudicij</i>	103.d
בִּית חֲסָרָה	<i>Domus gratiae</i>	555.c
בִּית טָבִי	<i>Domus secunda, i. posterioris templum</i>	535.c
בְּלָעָס	<i>Belus</i> fragm. 20.578. d	
	<i>Bel</i>	577.c
בְּלָתָה	<i>Bethus</i>	fr.20.578.c
בְּלָטָה	<i>Belti</i>	577.c
בְּלָטִישָׁאצָר		frag. 20.578.c

גָּלְתָּה

א ב ג

בְּלָת	<i>Ballat</i>	597.c
בְּלָת	<i>λατρείαν</i>	699.c
בְּלָל בַּעֲלָה	<i>Baal, Baalos, Beel idolum</i>	39.pr. 14.578.c.d fr.20.26
בְּלָל וּבְלָבָה		fr.26
	<i>Baalatmos</i>	39.pr.18
	<i>בְּלָל עֹטֶר</i>	38.pr.8
	<i>בְּלָל עֵיר</i>	
בְּלָל שִׁמְיָם	<i>בְּלָל שִׁמְיָם</i>	
		fr.26
בְּלָת שִׁמְיָם	<i>Baalat, Baalos, Baalat Shemim</i>	fr.26
	<i>בְּלָת שִׁמְיָם</i>	
בְּלָת שִׁמְיָם	<i>Berytus</i>	fr.40
	<i>בְּלָת שִׁמְיָם</i>	fr.39

בְּלָגִים

בְּלָגִים	<i>Magnifici</i>	655.c
בְּלָגִים	<i>φευγμός sepes</i>	fr.30
בְּלָגִים	<i>Gaugamela locus unde dictus</i>	421.a
בְּלָגִים	<i>Qui dicti</i>	31.pr.1
בְּלָגִים	<i>Meridies</i>	702.b
בְּלָגִים	<i>Gatrad</i>	132.a
בְּלָגִים	<i>Emissarium</i>	370.a
בְּלָגִים	<i>Gebon duo flumina eiusdem cognominis</i>	371.a
בְּלָגִים	<i>Reuelatio, id est Transfiguratio</i>	720.a
בְּלָגִים	<i>Maieblas</i>	304.d
בְּלָגִים	<i>Feria sexta</i>	138.c
בְּלָגִים	<i>οὐαδός οὖν φάρα</i>	
בְּלָגִים		103.a
בְּלָגִים	<i>Poenitentia</i>	703.b.c
בְּלָגִים	<i>ἀποθεωσισμός</i>	fr.46
בְּלָגִים	<i>Libertas. Ita vocatur lingua Abissinorum</i>	680.c
בְּלָגִים	<i>οἶνος τῆς αἰσάρτης, οἶνος αἰσάρτου, γεράσιρατος</i>	39.pr.17.fr.36
בְּלָגִים	<i>Apparatus pluviae</i>	frag.
בְּלָגִים		53.650.b

בְּלָגִים	<i>Mons oliuatum</i>	596.d
	<i>δένον</i>	fr.39
בְּלָגִים	<i>Sæculum</i>	298.a
	<i>דוד</i>	fr.31
בְּלָגִים	<i>δίκαιος. Ita vocatur Alexander Magnus</i>	504
		425.c.d
בְּלָגִים	<i>τύπερβασις μερέας</i>	642.c
	<i>Dai</i>	587.b
בְּלָגִים	<i>τύποντακτονίαν</i>	435.d
	<i>דרוש</i>	
בְּלָגִים	<i>Ερξίς, Θλίψις Persice</i>	
		586.d
בְּלָגִים	<i>δριός</i>	586.d
	<i>Datha</i>	587.a

בְּלָגִים

בְּלָגִים	<i>Hagareni</i>	III.4
	<i>μιωγμός κακή θροκείας</i>	
בְּלָגִים		136.a
בְּלָגִים	<i>Hagareni</i>	III.4
	<i>תְּרוּמָה</i>	frag.47
	<i>μυρρίνη</i>	588.a
בְּלָגִים	<i>וְאַתְּ יְהוָה</i>	fr.38
	<i>vel Adonai κύει</i>	
בְּלָגִים	<i>ελαυγασμός τῆς σελήνης</i>	
	<i>μηλοφόρες φεγγάριον,</i>	
	<i>noctiluca, luna cornuta</i>	
	<i>lata 102.d.103.a.fr.27</i>	
בְּלָגִים	<i>έωσφός ψός τῆς ήλιου</i>	
	<i>frag.39</i>	
בְּלָגִים	<i>ἀπεδίχθη βασιλεύς</i>	
		22

בְּלָגִים

בְּלָגִים	<i>V.</i>	587.b
	<i>Epagomenæ Persice</i>	

וָי	Wai	587.b
וָאַל	Wast	587.c
וְתִרְסָה	Terminus	702.c

א נ ה

כּוֹן שְׁתִּי סֻעוֹזָהָר	Cibaria duarum Cenae-	
	rum	569.b
זָר	Zar	577.d
זֶרוּ	Zero	587.a
זָתָה	Zata	587.b

א נ ה ח מ

خَبُور	Chabor flumen	399.c.d
الْجَبَش	Abasseni, Abissini	680.b
ग़िर	οκ्लोपूर्गिया	7.pr.ii.5.c.
		26.pr.35.116.c
חַנְעָה	Coniunguntur	223. a. d
		224.a
חַנְעָה		26.pr.37
חַהְדּוֹן	Haddon	577.c
מֵנְסִיס	Mensis dierum quid	
		221.c
חַוְדוֹנִי	Haudoni	χάρης κύριος
		frag.32
חַוְרָה	Vine, χαῖρε, νίκαια	
		frag.32
חַוְלָם	μεταξὺ σαββατών	559.b
חַוְוִיל	Heuwil	577.c
חַוְרָה	חַוְרָה	680.a
חַוְרָה	vel חַוְרָה	
		40.pr.10
חַיְמָס	είρωμας	39.pr.20
חַיְמָס בְּנֵי בָּעֵל		38.pr.7
חַיְמָס בְּנֵי בָּעֵל	ιερόμαλος	fr.37.40
חַלְדָּה	Saeculum	298.a
חַלְקָה	Divisio	15.pr.22
חַלְקָה	μετασμός, ἐφυμέσθα	fr.55
חַם	Ham	587.b
חַמְמָה	Balneatio, Epiphania	
		705.c

חַנְכָּרָה	חַנְכָּרָה	433.c
חַנְבָּעֵל	Hannibaal	578.d
חַמָּה	חַמָּה	538.c
	יַלְעָתָּה, ixētās	22.pr.12
	סְוִוָּתָּה	
		538.c
חַסְרָה	חַסְרָה	538.c
חַצְרָה	חַצְרָה	fr.32
חַצְרָה-בָּעֵל	Hadrubaal.	578.d
חַצְרָה-בָּעֵל	אַסְרָעָמָה	38.pr.12
חַצְרָה-סָוִתָּה	חַצְרָה-סָוִתָּה	fr.31
חַסְרָה	Hadramuth	fr. 31.
	אֶπְאָלָיָס πλάτָאָנוֹס ibid.	
חַרְבָּה	Herib	577.c
חַרְבָּה	Res illicita, itent Mecha	
	520.c.d	
חַרְבָּה	Peregrinantes Mecham	
	520.c.d	
חַרְבָּה	Embamma Paschale,	
	572.b	
חַשְׁבּוֹן	Computus	102.c
חַשְׁמָנוֹת	חַשְׁמָנוֹת חַשְׁמָנוֹא	
	Hasmonei Macabæi do-	
	mus & gens 436.d.	
	437.a	
חַשְׁוּמָה	Chaschuma Αὔχμα. Re-	
	gia Aethiopie 680.c.	
	682.c	

א נ ה ט ג נ ט

طَلَوْع	ṭalaw	271.c
טְעַטָּה	Decretum, Edictum	
	601.b	

טְעַטָּה

Residuum Epactæ 690.bis

א נ ה ג

גִּיפְפָּס	Cippus γῆλη	223.b
גִּיפְפָּס	Graci συρεάλληνες	240.e
גִּיפְפָּס	Iah	132.d
גִּיפְפָּס	μετανία χάσι. i. τανίνια	
גִּיפְפָּס	חַלְלָה תְּהִלָּה	631.e
גִּיפְפָּס	מָלֵד נִוְתָּר	
גִּיפְפָּס	νεομηνία ἐπιπλήξεως	
	631.c	
גִּיפְפָּס	Zzz 2	1450

מִלְחָמָה וּמִלְחָמָה	fr. 27	לְכֹדֶרֶתְּנַגְּנָה	fr. 15
יְמִינָה מִנוּזָה	fr. 48		
יְמִינָה Dies, id est, annus So- laris	297.b	מִלְחָמָה	
מִזְרָח מִזְרָח מִזְרָח	7.pr.13.18	מִזְרָח Mensis Persice	213.d
יְהוּדָה יְהוּדָה יְהוּדָה	149.b	מִזְרָח Mensis magnus	208.d
יְהוּדָה יְהוּדָה יְהוּדָה	630.a	סְפִירָה homines Mediae & Persi-	dic.
יְהוּדָה יְהוּדָה יְהוּדָה	ibid.		26 pr. 13

କବିତା ଶ୍ରୀମଦ୍

אַתְּ אֲתָאֵל	εἳτος ἐμβολιμόγον	139.a
כֶּבֶר	Chobar fluminis	399.b
כֶּנוֹשׁ	subiugatio	15.pr.22
כֶּר	Chad	577.d
כֶּסֶם הַלְּלָה	ποτήρεον ὑρυκτόσεως	573.a
כֶּשֶׁיִן	Arabes Scenitæ	681.a
כֶּשֶׁין	Chuschan	577.c
כֶּתֶת יִם	Cuthæi	661.a
חַמְרָאָפָּזָה	heretici , Refractarij	
קָנִינוֹן	690.d	
כֶּלֶב	Divinaculi	353.d
כֶּפֶר יִם	χέλενς	fr.36
כֶּן	Sacerdotes ; philosophi	
כֶּנֶע בָּעֵל בָּן בָּעֵל שְׁלָה	fr.12	
כֶּסֶא כֶּסֶת	Chen	577.c
לְלִקְרָרָה	ɔντιβαλος βασιλεύς	39
לְלִקְרָרָה	pr.15,fr.35	
כֶּרֶשׁ	τετράκοιδες	223.a.b.c
לְלִקְרָרָה	heretici	690.d.767.b
לְלִקְרָרָה	ascensio	697.b
כֶּרֶשׁ	rex	item ἐμαδή
לְלִקְרָרָה	Perfica lingua	
כֶּרֶשׁ	586.c	
כֶּשֶׁד	Sol Persico idiomate	586.c
כֶּתֶת יִם	Cyprij	fr.46

לְדָלֶה

לְאַצֵּר	<i>Letzar</i>	577.c
לְבוֹ	<i>Lebo</i>	577.b
לְנוּגִינֶת		fr.21.15

גָּזְבֵּן

نָצֵר	<i>Netzar</i>	577.c
נֶבוֹ	<i>Nebo</i>	577.b
נֶבוֹ-כְּרִיךְ	<i>na'ebu-kirim</i>	fr.15
נֶבוֹ-נִיטָה	<i>Nabonidus, Labynitus</i>	
	37.pr.36.fr.22	
נֶבוֹ-נִיטָה-ךְ	<i>na'bonyit-ka</i>	fr.22
pro נֶבוֹ-פּוֹלְ-לִצְרָה		
נֶבוֹ-פּוֹלְ-נָצֵר	<i>Denunciatio</i>	fr. 9.15
חִנְרָה		570.c
נוּגָה	<i>Nego</i>	577.b
خَلْصَةِ الْمُؤْمِنَاتِ	ملک حولیاوى	
	βασιλεύς αποστολικός.	
	679.c	
نَسْكَلَاتِ	<i>πολέμος βασιλικός</i>	399.c
فُوروز	<i>Aequinoctium Persice</i>	
	quasi venuscia	209.b
نوروز حرث	<i>Ita vocatur aequinoctium Nabonassar in 28 Martij</i>	271.d.272.a.296.a
فُوروز سَرْجَان	<i>Aequinoctium Autumni</i>	272.a
فُرُول	<i>Occasus stellarum, descensus stellarum</i>	271.c
نَوْيَةِ الْلَّبَنَةِ	<i>πλήκτησις σελήνης, incrementatio lunae</i>	631.c.d
نَطْيَةِ تَشْمِشَ	<i>αλίσις ήλιος</i>	568.b
نَيْت	<i>Nit.</i>	577.d
نَرْغَل	<i>Nergal</i>	577.c
نَرْغَل-لִצְרָה	<i>na'regal-litzra</i>	fr.15
فَسَى	<i>Nesi, Epagomenæ El-kupti</i>	194.c
نَشْرָךְ	<i>Neschroch</i>	577.c

סְמִינָה

سالكودلي	<i>σάλαυτος Θεός</i>	208.b
	293.d	
سامينا	<i>Periodus Lunaris</i>	148.d
	208.b.270.d	

סָבָבָת	<i>Lecti discubitorij</i>	571.a
סָבָבִים	<i>Discubentes</i>	571.a
אַסְטָה	<i>αστούντοις</i>	698.b
סָנָה רַ. מְשֻׁנָה לְפִטְפִּ	<i>secundus a rege</i>	fr.18
סָוד הַעֲבֹרָה	<i>μυστήριον ἐμβολισμῶν, id est, Computus annalis</i>	
	625.a.630.c	
סֵי	<i>Sai</i>	587.a
מַעֲלָה יְכִינָה	<i>ascensio</i>	698.b
אַסְטָה	<i>αστάντις, Ascensio</i>	697.b
סָמָרִי	<i>Samaritæ</i>	661.a
אַסְטָה	<i>αστάς ἐποβολιμένων</i>	14.b.
	139.a	
סָעִירָה פְּפָסְקָרָת	<i>μεῖπον απολυπάχιν</i>	571.c
סֵפָה	<i>Sepha, Spa</i>	587.c
סְפִּידָה	<i>Hispania Iudeis hodie- nis</i>	656.b
סְפִּירָה חָעֵמָר	<i>πεντηκοστὴ Interuallum a Pascha ad Pentecosten</i>	
	557.c	
الْعَرَبُ الْسَّرْقَ	<i>Arabes Saraceni unde di- eti, hoc est Madianitæ & Omeritæ</i>	III.a.b
سَتָּהָ سَتָּהָ	<i>Stba, Sthe</i>	587.b
سَتְּرָה	<i>Sethra</i>	587.b
أَفَغْرَامَة	<i>Epagomenæ</i>	188.c

עַלְעַל

עַבְרָ עַלְיוֹנוֹם	<i>Abdalonim</i>	fr.30
עַבְרָ עַשְׂתָּוֹרָתָ	<i>αέδαστρις</i>	38.pr.9
עַבְרָ עַגְנָוָנָה	<i>γυγάντοις τῷ ἐμβολισμῷ</i>	
	103. c. 123. b. 629. d	
	630.a	
מַעֲבָדָה	<i>μαρτυρίῳ</i>	630.a
עַבְרָוְנוֹיָם	<i>ἐμβολισταὶ, id est, Condi- tores Computorum an-</i>	
	<i>naliūm</i>	630.c
עַגְלָיָה-בִּירָה	<i>Aigalénos Idolan Pal- myrenorum</i>	428.a
עַגְלָה	<i>Gaza urbs</i>	fr.46
الْاعْدَلَ	<i>Aequinoctium</i>	209.b
Zzz		

מִלְּאָמֵן	παρείσθασις τῆς υπερίας
	694.a
מִלְּאָמֵן	παρείσθασις τῆς υπερίας
	694.a
עַלְיוֹן	υψός
את עַלְיוֹנִים	superos superasque
פָּעַם	λάκταργα
סָכָר	sæculum
אַנְגָּרִיָּה	Annus gratiae
תְּעִנּוּנִים	Angariae
תְּעִנּוּנִים אֶסְתֵּר	Angariae Ester
פֵּטְרוֹס	Pentecoste
עַסְרָה	Aṣar
עַצְרוֹת	Pentecoste
	Item octava τὸ σκλη-
	πηγαῖς
עֲקִידָה וְחַדְּרָה	ligatio Isaaci pr.39.ετ seq.
אַלְמָן	עֲרָבָה מִלְּאָמֵן
	695.a
עֲרָבָה	ערוב Ἰουδαῖος
	569
	a. d
עֲרָבָה פְּסָחָה	ערוב פְּסָחָה
	pr.23
עֲרָבָה שְׁבוּעוֹת	ערוב גָּמָם
	גָּמָם
	26.pr.24
עֲרָבָה שְׁבָתָה	ערוב סָבָתָה
	26.pr.21
עֲרָבָה-גָּדָר	עֲרָבָה-גָּדָר
	6.a.702.b
العرب الـجـرـي	Arabes Hagareni III.a
الـغـريـقـيـن	Græci siue Hellenistæ
	Iudei in Aegypto 149.a
مـفـسـدـة بـرـاسـيـرـة	مـفـسـدـة بـرـاسـيـرـة
	730.b
עִשּׂוֹן	χύσωσ
עִשּׂוֹן עַשְׂתָּרָה	Asstarte
עַשְׂתָּרָה רְלִי עַשְׂתָּרָה	Ἄσταρθος μελαινάρτης
	38.pr.11

פְּנִיפְּרִיכְתְּ

פְּנִיפְּרִיכְתְּ	Pad
	577.d
פְּנִיפְּרִיכְתְּ	Padeffa Prestegiani, Rex
	Apostolicus, id est, Christianus, Orthodoxus.
	679.c

לְפָנָיִם	Phid
	577.c
פּוּרִיאַת	פּוּרִיאַת
	646.c.d
לְפָטָר	ἀποντίζεσθαι
	725.a.b
פּוּרָה	Phil.
	577.d
פּוּשָׁה	σλημανέσθαι
	370.a
פּוּלָה	Pal
	577.d
לְפָנָיִם?	μεσονησία
	697.a
פָּלָח	φέλητ
	38.pr.13
פָּנִינָה	φοίνιξ
	fr.35
פָּסָה	φαστή
	695.b.c
פָּנָחָה	πάχα
	695.b.c
פָּסָוֶת	ἀδδίκημονέσθαι
	642.b
פָּעַנְחָה	παύνι
	391.d
פָּרָה	Phar.
	577.c
פָּרָטָה	Aera minor
	448.c
פָּרָן	Pharn
	587.a
פָּרָסָה	αλάσσω, frangere
	36.pr.1
פָּרָסָם	Pharsam
	587.a
פְּרָסָה גָּנָה	ἀποσλικός. Prestegiani, qui inepte putatur esse Negus Abyssinoran
	679.c
פָּרָשָׁת	Caput legis
	368.b
פָּרִישָׁאָה	φαεισαῖοι unde dicti
	538.d
פָּשָׁחָה	Pascha. φαστή
	695.b.c
פָּתְגָּה-עַלְיוֹן	Φυγμαλιών
	38.pr.16
	fr.30
פָּתְחוֹת	αλασματά
	572.e
צָרָעָה צָרָעָה	Matutinum tempus
	702.b
צָרָעָה	meotribela
	637.a
צָרָעָה נִינְגִּילָה	νησία Nivisitikò
	699.c
צָרָעָה סְרָעָה	Tyrus
	fr.29
צָרָעָה הַלְּבָנָה	χῆμα τῆς σελήνης, id est, ψιφοφοείδη τὴν σεωδῶν
	103.c.137.d
צָרָעָה לְטֹורָה	Complices montis benedi- cti, οἱ τὰς ὄρες τὰς ἐ- λαγητὰ, id est, Samari- tae montis Garizim
	661.b
צָרָעָה גָּרִיזִין	girozin

צָרְנוֹת	piscatores, venatores	fr.35
סִנְיָן	Sinæ, Tinæ	fr.29
מַצְלֵה	μαστίχα	fr.35
סְפִּיחַי	Sophi. Sanctus. Electus	523.c
טַרְוָן	Tyrus	fr.29
صَرْفٌ	κέρμα. κόλλας.	448.c
صَارِفٌ	κόλλυρος	448.c
سَرْپَتٌ	Sarepta. Sed Iudæis ho- diernis inepte pro Fran- cia	656.b

ק פ ט

لِلْقَبْطِ	Elkipt, aut Elkipt. Ae- gyptij Christiani	198.c
كَبِيعٌ	οὐεσμός	642.b.652.b
كَهْدَنْ	alio tradente accipere	33
كَبْلَةٌ	pr.31 doctrina quā sola traditio- ne percipimus	33.pr.34
كَرْجَشْ	fr.45 ءُلْعَوْجَنْتُ, ءُلْعَوْجَنْتُ scil. σελύν	102.d
كَوْكَبٌ	διωδίς lingua Persica	587.c. ku, kau ibid.
كَوْفَةٌ	637.c.d.annus ver- tens 297.c.d.	fr.49
مَقْطَعٌ	Residuum	155.d
يُوسُوفَة	Census	fr.25
كَنَّا كَنَّا	Kana	587.c
كَنُونَةٌ	Absterfio	572.a
كَوْرَاءٌ	Textus Biblicus	149.c.d
كَرَائِيمٌ	Textuarij, Iudæi schis- matici	149.d
القرُونِ	Karrain Iudæi	149.d
كَرْبَلَةٌ	donum sacrum	40.pr.7
خَرْفَةٌ	Karthago	40.pr.19.fr.

ر ؛ ر ؛ ح

كَلْمَةٌ	Metropolitanus ad ver- bum ἀρχαιολίτης	684.c
رَأْزَرٌ	Retzar	577.c

רָאשׁ חַנְגוֹן	φρῶτον στάλετον, capit-	
	anni	7.pr.7
רָבָּה	Maior	22.pr.7
רְגָבִיָּה	Rabbinista Iudei	149.d
	Rabbinista Iudei	149.d
רְגִילִיָּה		
	φάσις στάλεων	103.a
רְוִיאָה	μημερύμος, id est, ν.↓-	
	εὐνό, αὐξανεῖν	fr.38
רָוֶשׁ	Ros, Rus	587.c
רְעֵמָה	Vespertinum	tempus
	702.b	
רְכָבָה	Rectus	689.d

ش م س ش

شَيْنٌ	Litera idem sonat quod hodiernis Græcis lite- ra χ ante ε, η, ι, υ, 240.a.b
الشاميين	Iudei Syri in Aegypto
	149.a
شَاهِلَةٌ	λιταρεία
	123. d. 246. d
	650.b.c
شَاءِذْ	Schetzar
	577.c
شَبَّاتْ رَأْشَونْ	σαββατον φρῶτον
	26.pr.4.5
شَرِيعَةٌ	ἀγεύς
	fr.38
شَرِيكٌ	Deus
	fr.38
شَرِدَرْ	Schedrach
	577.c
شَرِيزْ	Schadran
	577.b
شَفَوْرِي فِرْوَح	Menses Zodiaci μῆνες ζωδίων, id est, menses caelestes
	272.b
شَفَوْرِي كَوْبِين	μῆνες ζωδίων
	272.b
شَهْزَادَةٌ	תְּשֻׂכּוֹת הַשְׁנִינָה
	fr.49
شَهْرٌ	Nilus
	370.d
شَهْرٌ	στίγμα
	ibid.
شَادِيكُون	Schaichun quid
	100.c
شَيْشَك	Scheschach
	577.c
شَلَوْخَةٌ	Emissarium
	370.b
شَلְמָן	Schalman
	577.b
Zzz	תְּסִמְחוֹת

תַּחֲנוֹן

FINIS INDICVM.

O P E R A R V M T Y P O G R A P H I C A R V M
Errata ita corrigito.

Prol. pa. II linea 16	leg. attribuit l v &c.
pr. 22	5 <i>יְמֵשָׁבֶת</i>
pr. 35	7 Nam potius Chaldeis ademta , Medis ad- iuncta est &c.
141	6 Addenda sunt ea quæ habentur pag. 353
160	18 Ianuarij
160	20 Cyclo
270	24 <i>גּוֹזִי</i>
272	b Inseratur Parapegma Calicutiænum quod habetur pag. 353
353	3 Hic Laterculus est du- plex, vt &c.
376	15 Distinctio typogra- phica deleatur
416	23 Distinctio typogra- phica deleatur
421	9
442	0 pro 432 repone 442
455	19 Distinctio typogra- phica deleatur
513	24 <i>Αἰγυπτίας</i>
540	0 pro 516 repone 540
551	20 <i>καμένοις</i>
557	39 <i>שְׁבָתִים</i>
613	35 summi
638	35 <i>וּמִסְקָט</i>
Ibid.	תְּמִיד תְּקוֹפַת
Ibid.	קָטָם
641	30 שְׁמַתָּה
642	23 רְחוּרָה
646	20 פְּתֻחָתָה
649	3 מְפַסֵּק חֲתַכְנָסּוֹת חַטָּאִים
Ibid.	Scenopegiam
Ibid.	27 Iohafin pag. 26
Ibid.	28 שְׁאַכְזָתָיו
Ibid.	29 בְּיֹם נִי
Ibid.	29 Patres eius &c.
Ibid.	30 Lignorum X Ab. Idé pag. 28. בְּאֵבָב כְּנוּבָה וּמְבַיאָן קָרְבָּן עַל

Frag.	3	טוֹב
		sed tam puto falli quam quum scribit stante templo IX. Ab non fuisse תענית Institutio &c.
	665	שְׁמַתָּה
	684	6 Sozomenus
	784	o pro NOME N , reponet VETER.
	12	βασιλείας
	12	αἰδηρόδημος
	20	καπέλρεψε
	9	εὐδελφεύς
	16	τύρων
	36	גְּבוֹעָלָץָר
	12	Ad locum qui Carchas mis,&c.
	15	λαφύρων, τε &c.
	6	οργκέων
	16	Filiā Cyaxaris fuisse &c.
	12	longæus ætatis rationē
	13	arcem Borsippennam
	21	distinctio typographica deleatur
Ibid.	33	בְּעֵל sed cum attributo
	23	בְּצָרָה
	34	חַצְרָה-פְּנִירָה
	9	Compositos esse 137. &c.
	18	ינדיקאַיָּס
	16	תְּרֵד
Ibid.	37	וְכָל שִׁיכָּא
	38	וְחוֹלָק
	54	שִׁגְיָע
Ibid.	55	שְׁוֹמְנוֹ I
Ibid.	55	מְעַפְּרוֹת II
Ibid.	15	תְּזִיצָא :
	56	30 πόλιν * מְגַתְּגִיאָוָתָן
	57 23 & 34	tres distinctiones typog- raphicæ delectantur.

In auctorum Nomenclatore ad literam S
 Rabbi Salomo Doctor Hebræus fr. 49. yd:
 In Indice Rerum ad literam A.
 Annus ordinarius Iudaicus:

O P E R I S
D E
E M E N D A T I O N E
T E M P O R V M
Finis.

V E T E R V M
GRÆGORVM
F R A G M E N T A
S E L E C T A.

Quibus loci aliquot obscurissimi Chronologiæ
saeræ & Bibliorum illustrantur.

ΒΗΡΩΣΣΟΣ ΒΑΒΥΛΩΝΙΟΣ.

ΙΕΡΕΥΣ ΒΗΛΟΥ, ΕΝ ΤΗ ΤΡΙΤΗ
ΤΩΝ ΧΑΛΔΑΙΚΩΝ.

ΚΟΥΣΑΣ δὲ ὁ πατὴρ αὐτὸς Ναβοπολλάσσων
εἰσιν, ὅποι τε θεομήτορες Σατράπης ἐντο Αἴγυπτῳ καὶ Τίβῃ
πάσι τινὶ Συείδην τινὶ κοίλην; Καὶ τινὶ Φοινίκην τό-
ποις δύτοσάτης γέγονεν; Καὶ διωρίμητος ἐπι κακοπαθεῖν,
συνῆσας τῷ νῷ Ναβυχοδονοσόρεω ὅππι ἐπὶ τῷ οὐλικίᾳ
μέσην θνάτῳ τῷ διωρίμεως, ἐξέπεμψεν ἐπ' αὐτὸν. συμ-
μίξας δὲ Ναβυχοδονοσόρεω τῷ δύτοσάτῃ, καὶ τοῦτο
τοῦριμητος, αὐτὸς τε ἐκνείσας, καὶ τινὶ χώρῃ εἰς
δέχης τῶν τινὶ αὐτῷ βαλεῖσαν ἐποίησε. τῷτε πατέρι αὐτῷ σωέσθη Ναβοπολλάσσων
καὶ Τίβῃ τὸν κομφρὸν αἵρωστοντοις τῷ τῇ Βαβυλωνίᾳν πόλιν μεταλλάξαι τὸν
βίον ἐπι βεβασιλευκόπιν εἰκοσιεπέδα. αισθόμητος δὲ μετὶ τῷ πολὺ τινὶ τῷ πατέρος τε-
λούτιν Ναβυχοδονοσόρεω, κατεσύγαστος τούτῳ τῷ τινὶ Αἴγυπτον περιγμάτῳ καὶ
τινὶ λατινὲς χώρεν, καὶ σύν αιχμαλώτοις Ιαδαίων τε καὶ Φοινίκων καὶ Σύρων καὶ
τῷ τινὶ Αἴγυπτον ἐθνῶν σωλαίξας θνάτῳ τῷ φίλων μετὶ τῷ διωρίμεως, καὶ τῷ
λαπτῆς ὀφελείας απακομίζειν εἰς τινὶ Βαβυλωνίδην, αὐτὸς σέρμισας ὀλιγοσός
παρεγήνετο διὰ τὸ ἔργον τοῦτο Βαβυλωνίαν. Κατελαβὼν δὲ τούτῳ περιγμάτῳ διοι-
κήματα τῶν Χαλδαίων, Καὶ διατεχνήμεν τινὶ βασιλεῖσαν τῶν οὐρανῶν αὐ-
τῷ, κυρεύσας εἰς ὀλοκλήρῳ τῷ πατέρικῃς δέχης, τοῖς μηδὲ αιχμαλώτοις τοῦρι-
μητος, σωέσθησεν αὐτοῖς δύτοσάτης τῷ Τίβῃ ἐπιπολλόλατοις τῷ Βαβυλωνίας τό-
ποις δύτοσάτης. αὐτὸς δὲ δύτοσάτης τῷ πολέμῳ λαφύρων, τό τε Βήλον
ιερὸν καὶ τούτῳ λατινά κοσμήσας φιλοτίμως, τινὶ τε ιωδέχεσταν εἰς δέχης πόλιν
καὶ ἐτέρον εἴσωθεν περιχαριστήρεως καὶ * αἰαγκάσας πέρι τῷ μηκέπι διωρίμητος
σύν πολιορκεῖσθαις, τὸν ποταμὸν ανατρέψοντας ἐπὶ τινὶ πόλιν καταπονούσειν;
προτερεῖσθαις μὲν τῷ ἐνδόν πόλεως περιβόλῳν, προτερεῖσθαις δὲ τῷ εἴσω Τίβῃν, σύν
μηδὲ εἰς ὄπλης πλίνθεις καὶ σφράγειν, σύν δὲ εἰς αὐτὸς πλίνθεις. καὶ τιχίσας αἰδιο-
λόγως τινὶ πόλιν καὶ σύν πυλῶνας κοσμήσας ιεροπεπτῶς πεσκαλεσκόντας Τίβῃ
πατέρικοις βασιλείοις ἐτερεχ βασιλέας ἐχόμηται σκείνων ιωδερεγνύται αἰδημαται,
καὶ τινὶ ποταμῷ πολυέλεισι. μακρῷ ἵσταται, ἐσάν τις εἴδηται). πλίνθεις
γε ιωδερεολεινοῖς μεγάλαι καὶ ιωδερεφθνα σωνειελέατη ημέρας δεκαπέντε. Καὶ
δὲ Τίβῃ βασιλείοις Τίβῃσι διατελήμαται λίθινα ὑψηλά διοικοδομήσας καὶ τινὶ^{οὐ}
οὐδὲν δύποδάτην Τίβῃ ὅρεσι καταφύλασσας δένθρεσι πανθεδαποῖς ἐξει-
γάσατο. Καὶ καταπονούσας τὸν καλέμητον κρεμασὸν τοῦρικόντοις, διὰ τούτῳ τινὶ^{οὐ}
γυναικαίσι αὐτῷ ἐπιδυμεῖν τῷ οὔρειας διαθέσεως ως τεθραμμήτων οὐ Τίβῃ καὶ Μη-
δίαι Γόποις, μηδὲ τούτῳ περιεργήτων τείχεσ, ἐμπεστῶν εἰς αἱρρωσίδην, με-
ταπλάσατο τὸν βίον, βεβασιλευκῶς ἐπι τεατεράκοντα τείχεις. τῷ δὲ βασιλείας κα-
τεργάθησεν οὗτος αὐτὸς Ευλμαραδάχθος. σύντονος τῷ περιγμάτῳ αὐτό-

μως ή δοσελγώς, ἐπέχλωθες τῶν τοιούτων αὐτοῖς Νηρυλιστούς εἰς αὐτόν, βασιλίσσας ἐπιδύοντο. μή δὲ τὸν αἰσιοδοξίαν τοῦτον, διαδεξαμένῳ τοιούτῳ διρχεῖσθαι ὁ ἐπέχλωθες αὐτῷ Νηρυλιστούς ἐβασίλωσεν ἐπιτέλος. Τούτου γὰς Λαβροφέρας οὐκείσισε μὴ τὸ βασιλεῖα πάσι τῷ μηνας ἀνέστη, ἐπέχλωθες δὲ διὰ τὸ πολλὰ ἐμφαίνει κακόντων, τῶν τοιούτων φίλων αἴτηματον. Διπλούμενός δὲ τούτου, σωελθόντες ἡτοῖς τῷ αὐτῷ ἐπισυστάσεως, ἐπὶ τούτου τοιούτῳ ποτερού τοιούτῳ βασιλιωνίου πόλεως τοιούτης πλήθες καὶ ασφαλῶν κατεκοσμήθη. όποις δὲ τὸ βασιλεῖα αὖτε τὸν ἐπίστακανθεκάτῳ ἔτι, προεξεληλυθός Κλεόπατρας ἐπὶ τὸν Περσιδῶν μήδη μαρτυρεῖσθαι, τὸν καταστεψάμενον τοιούτῳ λαπτεῖσθαι Ασίαν πᾶσδαν, ὥρμησεν ἐπὶ τὸν βασιλιωνίους. αὐτὸί μέντοι δὲ Ναβόννης τοιούτῳ ἐφύσθη αὖτε, αἴτηματος μήδη τὸν μαρτυρεῖσθαι τὸν καταστεψάμενον, τοιούτης τῷ μάχῃ τὸν φυγάν οὐλιγοστὸν, σωεκλείαν εἰς τοιούτῳ βορσοπτώμαν πόλιν. Κλεόπατρας δὲ βασιλώντας καταλαβόμενος καὶ σωτάξας τοιούτῳ πόλεως τοιούτῳ κατακάψας, διὰ τὸν λίαν αἴτημα πραγματικεῖς καὶ μνσάλωτον φανῆναι τοιούτῳ πόλιν, αἰείζουσεν ἐπὶ βορσοπτώμαν, ἐκπολιορκήσων τὸν Ναβόννην. οὐδὲ Ναβόννης τοιούτῳ πόλεμον τοιούτην, αὐλήν ἐγχειρίσαντος αὐτὸν πρότερον, χρησάμενος Κλεόπατρας φύλακαν θρηπτῶν, καὶ διὸς οικητήρεον αὐτῷ Καρπούσιαν, τοιούτην προεπεμψεν τὸν βασιλιωνίους. Ναβόννης μὴ οὐδὲ τὸν λαπτόντα τοιούτῳ προεπεμψεν τὸν βασιλιωνίους τοιούτην χώραν, κατεστρέψει τὸν βίον.

ΑΒΤΔΗΝΟΣ ΕΝ ΤΗ ΑΣΣΥΡΙΩΝ ΓΡΑΦΗ.

Μεγαλέντος δέ φησι Ναβοκοδορούσθερον Ηρεκλέος αἰλυμώτερον γεγονότοιο ἐπὶ τὸν Λιβύην καὶ Ιερείην σεριδόνταν. Ταῦτας δὲ χρεωσάμενον, διπόδασμον αἴτεων εἰς τοιούτῳ πόλιν κατεκίσαντο. μή δὲ λέγετο πρὸς Χαλδαίους, ὃς αἰδεῖται ἐπὶ τοιούτῳ βασιλήσας κατεχεῖν θεῶν ὅτεῳ δῆ. Φθεγχάρμην δὲ εἶπε οὕτως. ἐγὼ Ναβοκοδορούσθερος, ὡς βασιλώντας, τοιούτῳ μέλλοντον προσαγέλλων συμφορέων, τοιούτοις Βηλοῖς ἐμὸς πρόγονος, τοιούτοις βασιλέας Βηλοῖς διποτεῖψαν μοίρας πεῖσαι οὐέντα. οὐδὲ Πέρσης ιμίονος τοιούτῳ μελέρεος διαίμονος χρεωμένος συμμάχοις, ἐπειδὴ δὲ διάλογοντα. οὐδὲ τὸν σωτήρας εἶσαι Μίδης τὸν Ασσύριον οὐέχημα. ὃς εἴθε μην πρόσθεν, οὐδὲνα τοῦ πολιτῶν, χάριεδίν πνοιαν ηθάλασσαν εἰσδεξαμένῳ αἰσώπῳ προσόρριζον, οἷμαν αὖλας οὐδὲς σερφέντα φέρεας διατείχημα, οὐδὲ τοιούτοις, τοιούτοις κάτωπτων, θῆρες δὲ νόμον ἔχοντο, καὶ οὐένθες πλαδίζοντο), έντε πέπησοι καὶ χαρεγέδησοι μάνον αἰλωμάρμηνον, ἐμέτε, πρὸν εἰς νόον βαλέας ταῦτα, τέλεος αἰμείνονος καρπούσαν. οὐ μὴ θεωρίας τοῦτον οὐέχημην οὐφανίσο. οὐ δέ οἱ πάσι Εινημαλάρερχος ἐβασίλωσε. τὸν δὲ οὐκεῖτον διποτεῖτας Νηρυλιστέντος λαῖπε παῖδας Λαβασαροδεσοκον. τούτου δὲ διποτεῖτοντας βασίω μόρω, Ναβαννίδοχον διποτεῖτοντας βασιλέα προστίκοντα (οὐδὲν. τοῦ δὲ Κλεόπατραν βασιλώντα Καρπούσιαν οὐέρεε).

Εἰς γὰρ τὸν Ιερόν τοῦ μὴ πολλὰ ὄχυρά ματέρα καὶ τινὲς χώρας εἰς καμπανήσια δὲ πόλις ὄχυροι πεντίκοντα μαλισσαὶ σαδίων τινὲς πεντηκόντα, τὴν οἰκέτην αρθρώπων πέντε διώδεκα μυριάδες. καλλῆς δὲ αὐτῶν Ιερόσολυμα. ἐνταῦθα δὲ εἰς καὶ μέγιν μαλισσαὶ τὸ πόλεως πεντήκοντα λίθινοι, μῆκος δὲ πενταπλεῖροι, μῆκος δὲ πηγῶν ἑκατὸν, ἔχον διπλᾶς πύλας. ἐνῷ βαρύμος εἰς τετράγωνον τούτον τοῦτον, αὖτε δὲ συλλέκτιων δέργων λίθων ἕτερα συγκείμενοι. πλευραὶ μὲν δικαῖων εἴκοσι πηγῶν, ὑψοῦ δὲ δεκαπτυχοῦ. καὶ παρ' αὐτὸν οἰκηματα μέγατα, καὶ βαρύμος εἰς, καὶ λυχνίους, ἀμφότεροι χρυσοῖ, δύο ταῦλαντα τινὲς ὡλοίν. ἐπὶ Τούτων φως εἰς αἰσθανόσθετον καὶ τὰς νύκτας καὶ τὰς ημέρας. αὐτοὶ γαληναὶ δὲ τούτοις ζεῦς αἰσθητοὶ τοῖς περιπάτοις, οἵτινες φύταιμα ποντικῶν ζεῦς, οἵσιν αἱ λασιθίδες, οἵτινες Τούτοις. διατρέψασθε δὲ τὸν αὐτὸν καὶ τὰς νύκτας καὶ τὰς ημέρας ιερεῖς αἱ γυναῖς τὰς αἱ γυναῖοντες εἰς τοῖς περιπάτοις οἵσιν καὶ πίνοντες ἐν τῷ ιερῷ.

ΜΕΝΑΝΔΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΣ ΠΕΡΙ ΤΩΝ
& Τύρω βεβασίλευχότων.

Τελούστοις δὲ Αἰσθάλης διεδέξατο τὸν βασιλεῖαν ὁ ψὸς αὐτῷ Εἰρώμ^Θ
ὅς βιώσας ἐπὶ πενήκοντα τρία ἔτασίλιθος πεισκονταὶ τὰ τέασαρε. οὗτός ἔχωσε τὸν
διεύχωρον. τόν τε χειρῶν κίονα τὸν ὃν τοῖς Θεοῖς αἰτεῖται. ἐπίτοις ὑλικὴν ξύ-
λων αἴτελθων ἔκοψεν δύο τοῦ λεγομένου ὄρες Λιβανὸς κέδρινα ξύλα εἰς τὰς τρίμ-
πεδων σέγας. καθελώντες τοὺς δέρχαις οὐρανὸς ναὸς ὀκοδόμησε. τότε τοῦ Η-
ρακλέους καὶ Ασάρτης τέμπλον αἰτέρισε. πέσων τε τῷ οὐρανῷ οἱ Ηρακλέους
ἐποιήσατο ἐν τῷ Περιττῷ μὲν, εἶτα τὸν τοῦ Ασάρτης, ὁ πότε Τιτοῦς. ἐπειρρίζε-
σε, μὴ δυσοιδίᾳ τοῦ Φόρετος, τοῦ καὶ τωνδέξας ἐαυτῷ πάλιν αἰτέσθε· ψευ. ἐπὶ τού-
του λιβανοῦ Αεδήμου πάντας κατέτερος, ὃς ἀνίκα τοι πέσθλάματο, αὐτὸν
Σολωμὸν ὁ Ιεροφελύμων βασιλεύς. τελούστοις Ειρώμες διεδέξατο τὸν βα-
σιλεῖαν βαλεαζαρῷ ὁ ψὸς, ὃς βιώσας ἐπὶ τεασαράκοντα τρία, ἔσασίλιθον
ἐπὶ ἐπίδ. μὲν τοῦ Αεδαίρροτος ὁ αὐτὸς ψὸς βιώσας ἐπὶ εἴκοσι κινέας ἔσασίλιθον
ἐπὶ κινέα. τοῦτον τὸν τροφῆς αὐτὸς ψὸς τεασαρες ἐπιτελεῖταις απώλεσθαι. ὡν ὁ
περσέπερθε^Θ ἔσασίλιθον ἐπὶ δέκαδύο. μετ' αὐτὸν οἱ Ασαρτοὶ οἱ Δελαγασαρτοί. ὃς βιώ-
σας ἐπὶ πενήκοντα τεασαρες ἔσασίλιθον ἐπὶ δώδεκα. μὲν τοῦτον οἱ αδελφοὶ αὐτὸς
Ασέρυμ^Θ βιώσας ἐπὶ τεασαρες καὶ πενήκοντα ἔσασίλιθον ἐπὶ κινέα. οὗτός απώλε-
το τοῦτον τὸν αδελφὸν Φέλητος, ὃς λαβὼν τὸν βασιλεῖαν ἦργε μῆνας ὅκτω, βιώ-
σας ἐπὶ πενήκοντα. τοῦτον αἰτεῖται Ειθωσαλος ὁ τοῦ Ασάρτης ιερεὺς, ὃς βασιλεύ-
σας ἐπὶ τεισκονταὶ δύο ἔτειστεν ἐπὶ εἴκοντα ὅκτω. τοῦτον διεδέξατο βασέζωρ,
ὅς βιώσας ἐπὶ τεασαράκοντα πέντε ἔσασίλιθον ἐπὶ ἔξι. τούτου διαδόχῳ γέγο-
νε Ματύλεως ὁ ψὸς, ὃς βιώσας ἐπὶ τεισκονταὶ δύο, ἔσασίλιθον ἐπὶ κινέα. τού-
του διαδόχος γέγονε Φυγυμαλίων. βιώσας δέ, ἐπὶ πενήκοντα ἔξι ἔσασίλιθον
τεασαράκοντα ἐπίδ. ἐν δὲ τῷ ἐπὶ αὐτὸς ἔσδόμῳ ἐτοι αδελφὴ αὐτὸς Διδώ Φυ-
γυγσα ἐν τῇ Λιβύῃ πόλιν ὀκοδόμησε Καργηδόνα.

ΦΟΙΝΙΚΩΝ ΑΝΑΓΡΑΦΑΙ ΠΕΡΙ ΤΩΝ
στην Βενασιλευκότων.

Ἐπὶ Εἰθαβάλῃς οὐδὲν βασιλέως ἐπολιόρκησε Ναβυχοδονόσεῳ τῷ Τύρῳ τὴν πείσαι καὶ δέκα. Μετὰ δὲ τὸν ἔβασιλον βασὶλας ἦτορ δέκα. Μετὰ δὲ τὸν δικαστήν καὶ επιτρόπουν καὶ ἐδίκαστον αὐτῷ, Εκνῖβαλος βασιλάρχος μῆνας δύο, Χέλβης Αβδαίος μῆνας δέκα, Αβδαρός δέκαερος μῆνας τρεῖς, Μύγυοντός καὶ Γερεθροῦ δέκαερος οὐδὲν βασιλίμια δικαστήν ἦτορ δέκα, ὃν μετέβη ἔβασιλον βασιλάρχον τὸν ἔνα. Τούτου τελεθίστηκε, διπλείλαντες μετεπέμψαντο Μέρβαλον σκῆνην βασιλῶν, καὶ ἔβασιλον τὸν τέσσαρα. Τούτου τελεθίστηκε, μετεπέμψαντο τὸν αδελφὸν αὐτῷ Εἰρώμον, ὃς ἔβασιλον τὸν εἶκοσιν. ἐπὶ Τούτου Κύρῳ Περσῶν ἐδικαίωσεν.

ΙΩΣΗΠΟΤ ΕΚ ΤΩΝ ΑΤΤΩΝ ΑΝΑΓΡΑΦΩΝ.

* Οὐκέτι οὐδεποτε γένοντο ἐπι πεντηκοντάετορες καὶ τρεῖς μῆνες πέρος αὐτοῖς, ἐνδόμιῳ μὴν γένοις πέντε τὸν Ναβυχοδονόσορες βασιλεῖας ἡρέσαντο πολιορκεῖν Τύρον, τεαταρεοκανδεκάτῳ δὲ ἐτῷ τὸν Εἰρώμονα Κύρῳ οἱ Πέρσαι τὸν κράτος παρέλαβεν.

ΠΟΡΦΥΡΙΟΣ ΕΝ ΤΕΤΑΡΤΩ ΚΑΤΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ ΛΟΓΩΝ.

Ισορεῖ δὲ τοῦτο πέντε αἰώνες καὶ τοῖς τόποις καὶ τοῖς ὀνόμασιν αὐτῶν συμφωνούσατε Σαγχανιάθων οἱ Βηρυτοί, εἰληφώς τοῦ θεομήτρατοῦ Ιερουμελας οὐδὲν ιερέως θεᾶς τὸν Ιερον, ὃς Αβιελαίων τῷ βασιλεῖ Βηρυτίων τῷ ισορείδιν αἰνεθεῖς οὐτούς σκέπτεται καὶ τῷ αὐτὸν ἐξετεσθεὶς τὸν αἰλιθεῖας παρεδίχθη. ὁ δὲ τούτων γένοντος καὶ πέδη τῷ Τρωικῷ πίπλοις γένοντο, καὶ χρεδὸν τοῖς Μωσέως πλησιάζοντο, ως αἱ τῷ Φοινίκης βασιλέων μίλεύστοι διαδοχαί. Σαγχανιάθων δὲ καὶ τῷ ιερογράφῳ Φοινίκων διδιλεκτού φιλαλήθως τῷ παλαιῷ ισορείδιον σκέπτοντο πόλιν θεομητριατων τὸν ιεροῦς αἰαγραφῶν σωμαγγαγῶν καὶ σύμβολον τοῦ Σεμιράμιδης γέγονε τὸ Ασυρίων βασιλίδος. ἡ πέδη τῷ Ιλιακῷ, καὶ τῷ αὐτούς γε σὺν γένοντος γῆρεστος διαγέρασθαι. Τοῦ δὲ τὸν Σαγχανιάθων εἰς ἐλασσα γλωσσαν οὐρανούσε Φίλων οἱ Βύζαντες.

ΒΗΡΩΣΣΟΣ ΕΝ ΤΗ ΠΡΩΤΗ ΤΩΝ ΧΑΛΔΑΙΚΩΝ.

Λέγετο δὲ καὶ τὸ πλοίον ἐν τῇ Αρμενίᾳ πέρος τῷ ὅρει τῷ Κορδυαίων τὴν μέρον τοῦ εἴναι, τὸ κομίζειν πνεὺς τὸν ασφάλτου αφαιρεσθεῖσαν γένοντος δὲ μάλιστα ὁ ασφρωπος τῷ κομίζομένω πέρος τοῦ διποτεσπασμός.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Ο ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ
στην Βίβλων.

Εστιν ὁτὲρ τῷ Μινωϊκῷ μέγα ὁρέῳ καὶ τῷ Αρμενίᾳ βᾶσις λεγόμενος εἰς ὁ πολλάς συμφυγόντες ἐπὶ τὸν κατακλυσμόν λόγῳ ἔχει πεισθῆναι, καὶ πιστὸν λαίγναντος οὐχίμοντον ἐπὶ τῷ αἰρωρεσιαν ὄκειλαν, τὸν λεψαναντόν τούτον ξύλων ἐπὶ πολὺ

τὸν πολὺ σωθῆναι. Φύριστο δέ αὐτὸν, οὕτω καὶ Μωυσῆς αἰέραψεν ὁ τόμος Ιακώβου νομοθέτης.

ΑΒΥΔΗΝΟΣ ΕΝ ΤΟΙΣ ΑΣΣΥΡΙΑΚΟΙΣ.

Μετὸν δὲ λαοὶ τε θρέξου, Κέσσιονδρῷ, φέδη Κερύνῳ πεσοπομαίριον μήδη ἔσται
οἷς πλῆθος ὄμβρων Δεστίς πέμπτη ἐπὶ δέκα. καλδέα δὲ πᾶν, οὐ, περιφράστων
ιερῶν ἔχόμενον ἐν Ηλίᾳ πόλις τῇ τοις Σιπαρίσιοι διποκεύψαι. Σείσιδρος δὲ Ζαΐζος
τοις επιτελέσι ποιόσας θέσις ἐπὶ Αρμενίας αἰσπλεε, Καρδουτίκα μιν καλελάμι-
ριδινε τεὶς ἐπειδή. Τετρη δὲ ήμέρη ἐπείτε υἱῶν ἀκόποισε, μετὰ τόμον ὀρείθων, πεί-
ρεν ποιδύμηνος, εἴκε γεωργίαν τοις σκοδεσαῖς, αἱ δὲ, σκοδεκομήνια
σφίδες πελάγεος αἰχανέος, διπορέασαι ὡκη κατερμήσονται, τοις τὸν Σείσιδρον
οπίσω κομίζονται, καὶ ἐπὶ αὐτῆσι ἔτεροι, ως δὲ τοις τείτησι ἀντύχεε (ἀπικέατο γὰρ δὴ
πηλῶν καλαπάτεοι σῦν Ζαΐζος) θεοί μιν τοις οὐδιδρόπιον αἴφανίζοται. Τέ δὲ πλοιον τοις
Αρμενίης πεσίαπλα ξύλων αἰλεξιφάρμακον τοῖς ἐπιχωριοῖσι παρείχεται.

ΑΒΥΔΗΝΟΣ. ἐντολὴ οἱ λέγοσι τοῖς πεστοῖς τοις γῆς θιάσιοντος ρώμη
τε Κέμεντος χαυκαθεντος, Κέμη θεῶν καταφρεγνύσαντος αἰμείνοντας εἶναι, πόλε-
ων τούτοις ιλίβατον αἰέρειν, ἵνα νιᾶς η Βαενυλῶν ἐστιν. ήδη τε αἴσιον εἶναι τοις διαφεύγειν:
καὶ τοις αἰέμενος θεοῖσι Βαθέοντος αἰατρέψαι πᾶς αὐτοῖς Τέ μυταίμα. Τοις τοις
ἐρείποις λέγεταις Βαενυλῶνται. τέως δὲ οὐντος ὄμογλώσας τοις θεῶν πολυθρόνοι
φωνεῖς ἐνείκασται. μέτρον δὲ Κερύνων Τιτῆνος ουσίναι πόλεμον. δὲ τόπον, οὐδὲ
πόλην ὠκοδόμησαν, νιᾶς Βαενυλῶν καλεῖται διὰ τῶν σύγχυσιν. Τοις τοις
πεστοῖς διαλεκτοντος θιάσαργος. Εβραῖοι γὰρ τοις σύγχυσιν ΒΑΒΕΛ καλεῖσθαι.

ΗΡΟΔΟΤΟΣ ΕΝ ΤΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Καὶ Σύροις πεζῇ ὁ Νεκρὸς συμβαλὼν τοις Μαγδόλωντος. Μεταξὺ δὲ
τοις μάχῃς Καδυντινοῖς πόλιν τοις Συρίσιοις ἐπέστη μεγάλεις εἶλε. τοις τοις δὲ ἐδῆπε
ἔτυχε Ζαΐζος κατεργαστάριδρῷ, αἰέρικε τοις Απόλλωνι, πέμψας εἰς Βεραγχί-
δας τοις Μιλησίοις. Μεταξὺ δὲ ἐνκαίδεντος ἐτεσί τοις παισὶ αἴξας, τελευτᾷ, τῷ
παιδὶ Ψάριμος τοῦδεστος τοις δίρχει.

ΜΕΝΑΝΔΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΣ ΠΕΡΙ ΤΩΝ τοις Τύρων βεβασιλευκότων.

Καὶ Ελατοῦντος ὁ νομός ἐβασιλύστεν ἐπὶ τειχέοντος ἔξι. τοις διποταντων Κιτι-
ταίων διαπλάνος πεσοπογάγετο αὐτοῖς πόλιν. ἐπὶ Τύρων πέμψας Σαλμα-
ναστὴρ ὁ τόμος Ασυρίων βασιλεὺς ἐπῆλθε Φοινίκεων πολεμόμενος αἴπασδι. οἵτις αἰ-
στάριδρῷ εἰσῆλεν μέτρον παιτῶν αἰεχώρησεν οπίσω. αἴπειν τε Τυρίων Σιδώνης η Αρ-
κη καὶ η Παλαιότερος, καὶ πολλαὶ αἱλαι πόλεις, αἱ τοις τόμος Ασυρίων ἐσενταῖς βα-
σιλεῖς παρέδοσαν. διὸ Τυρίων ἐχει ζωστικότων, πόλιν οἱ βασιλεὺς ἐπ' αὐτοῖς
ιπέρεψε, Φοινίκων συμπληρωσθεῖτων αὐτῷ ναῦς ἐξήκοντος η ἐπικώπτες ὀκτωκοστάς.
αἷς ἐπιπλάνοστοις Τυρεῖοι ναυοῖς διεκαδίνοι, τόμος νεών τοις αἰποπάλων διεσπαρδοῦν;
λαμβανόντων αἰχμαλώτους διοδοῖς εἰς πεντακοσίους. ἐπειδὴ δὲ παιτῶν τοις Τύ-
ριῳ πυρὶ διὰ Ζαΐζος. αἰατρέσσας δέ οἱ τόμος Ασυρίων βασιλεὺς καλέσσονται φύλακας

ἐπὶ τῷ ποταμῷ, καὶ τὸν ὑδραιγωγίων, οὐδικαλύσωσι Τυρίς δέρυσαν. Καὶ τοῦτο
πάντες γλυκόμηνον, ἐκδεξέσθαι πίνοντες ἐκ φρεάτων ὀρυκτῷ.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Ο ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ.
Ἐν τῇ τετάρτῃ τῷ ιστοριῶν.

Μετὰ δὲ ζεῦ πολλῷ χρόνῳ τῷ ἐγχωρίων τῆς Αδαμάτου ὄνομα,
πλεῖστον ἴσχυστας Δαμασκὸς τε καὶ τὸ ἅλις Συρίας, ἔξω Φοινίκης, ἐποιήσας.
πόλεμον δὲ ἡξενέγκας πέδος Δαβίδιον βασιλέα τὸν Ισραήλ καὶ πολλοῖς μά-
χαις κεκενεῖς, ὑπάτη τε καὶ τὸν Ευφράτην, ἃντι τοῦ ἡπλάτου, ἀεισθρῷ ἐδο-
ξεν εἶναι βασιλέων βάσιν. Καὶ αἰδοείστη τελεύτηντο δὲ ἐκεῖνος, διπόγονος ἐπὶ δέ-
κα γηρεᾶς ἐνασίλουν, ἐκάττα καὶ τὸν πατέρος αἷμα τῇ δέρχῃ καὶ Ταῦρον τὸ
ἐκδεχομένον, ὥστε τὸν Πτολεμαῖον τὸν Αιγύπτιον. Μέγιστον δὲ παῖτων δυνθεῖς
οἱ τοῖς αἰαμαχέσσαντες βαλόμηθροι τῷ πεζοπότερος ἦσαν, σρεπτούσας ἐπὶ
Ισραήλ τὸν πόρον τῷ νεῷ Σαραδρεῖτιν καλλυμένῳ.

ΙΟΣΗΠΟΣ ΙΟΤΔΑΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗ ΕΝΑΤΗ.

Μέχρι νεῦ αὐτὸς τε οἱ Αδεροὶ Καὶ Αζάνλος ὁ μετ' αὐτὸν αἴρεταις ως θεοὶ π-
ρῆβαν σιὰ τὰς διεργεσίας καὶ τῷ ναῶν τὰς οἰκοδομίας, οἵτις ἐκόσμησαν τὸν τόπον
Δαμασκίων πόλιν. πέμπτος δὲ αὐτοὶ καθ' ἐκάστην ημέραν ἐπὶ τε θύμῃ τῷ βα-
σιλέων, Καὶ σεμνεών τοῦ τέτταν δέρχαιροι, σάκι εἰδότες, ὅπις νεώτεροί εἰσιν, καὶ
σάκι ἔχοντες αὐτοὶ τὸν βασιλεῖς ἐπιχίλια καὶ ἑκατόν.

Ο ΑΤΤΟΣ ΕΝ ΤΗ ΔΕΚΑΤΗ.

Μημονίας τῷ βασιλείῳ βασιλέως βαλαΐδα Βηρωατός.

ΕΚ ΤΩΝ ΟΡΦΑΙΚΩΝ ΟΝΟΜΑΚΡΙΤΟΥ.

Οὐ γαρ κεν τις ἴδοι θυτῆμα μεράπτων κρεπίνοντες,
Εἰ μὴ μενογχήν της δοτορρέες φύλου αἴσθεν
Χαλδαίων. ιδρὺς γὰρ ἔλευ αἴσθεν πορείας.

ΚΑΙ ΕΤΙ.

Αἴχνει αὐτὸς ἔχων αἷμα Καὶ μέσον, ἵδε τελεύτην,
Ως λόγος δέρχαιρον, ως υδογχήν διέταξεν
Ἐκ θεόθεν γνάμαντος λαβὼν καὶ διπλακος θεσμόν.

IN

9

IN FRAGMENTVM
BEROSI BABYLONII
SACERDOTIS BELI
EX LIBRO III RERVM
CHALDAICARVM.

HÆ veterum scriptorum reliquie, tanquam ex naufragio tabella in unum libellum a nobis coniecta sunt, ne iterum naufragium facerent: quod quidem hactenus illis contigit, dum apud Iosephum & Eusebium disiecta & neglecta nemini fidem utilitatis sua faciebant, præsertim iis, qui in tractatione historie Biblica omne extenorū scriptorum auxilium negligunt. Horum sinistra iudicia satis confutantur istarum reliquiarum fide, ut constare potest ei, qui tam accurate eas cum ipsis Notis leget, quam putide ipsi eas aspernare sunt. Tantum abest, ut eas historiae sacre inutiles dixerit, ut sine illis nullam certam Epocham temporis in sacra Chronologia apprehendi posse indicaturus sit.

BΗΡΩΣΣΟΣ] Tatianus: Βηρωαῖος αἵρετος Βαβυλωνίος ἴερες τῷ πάπᾳ αὐτοῖς Βηλῷ καὶ Αλέξανδρῳ θυρόιδες Αιγύχωται μὲν Σέλευκον τείτῳ τῶν Χαλδαϊκῶν ιστοῖσιν εἰς τοὺς βιβλίους καταπέμπεις, &c. Βαβυλωνίαν̄ non Χαλδαϊκήν̄ vocat Athenaeus libro xiiii. Elogium Berossi paucis verbis vide apud Plinium libro vii.

Ναβοπαλλάσσεις] Ptolemæo dicitur Ναβοπαλλάσσεις qui, teste eodem, ex obseruationibus Chaldaeorum eclipticis, cœpit imperare anno Nabonassari 123: ut de eius tempore error nullus interuenire possit. Apud Iosephum libro priore in Appionem Ναβαλαράεις decuritate legitur: in x autem libro Originum Iudaicarum Ναβαλαράεις inepit: & tamen adeo vetustus est error, ut etiam agnoscatur a Ruffino. Sed recte apud Eusebium Ναβοπαλλάσσεις. Itaque Berossus nobis indicauit patrem Nabuchodonosori, initium autem eius imperij Ptolemæus. Nulla ergo latebra errori super tempore diruti templi a Nabuchodonosoro: qua in re Chronologi excusari non possunt, præsertini ij, qui scriptores vernaculos rerum patriarcharum verum aliquando dicere potuisse diffidunt. Ex hoc barbaro contemptu nati sunt illi portentosi αιαχεονισμοὶ in illorum Chronicis. Nomen huius Regis ita conceptum fuit נָבָעַלְנָאֶס pro נָבָעַלְנָאֶס. Nam Chaldaei Nun cum Lamed commutant: ut Nabonidus, Labonitus. Sed de his vide, quæ in sexto libro disputamus. Itaque differentia nominis Nabopollassari, & filij eius Nabuchodonosori, sunt duo monosyllaba Pul, in Nabopollassaro, & Cad in Nabuchodonosoro. Quamobrem Nabonassar si in medium sui recipiat Pul, erit nomen patris Nabuchodonosori, si autem Cad inseratur, fiet Nabuchodonosor filius. Nam Nabo-nassar, & Nabo-lasbar idem est:

O τεγμένος Σαραγίτης] An vllum Satrapen Nabopollaslar pater Nabu-
chodonosori Syriæ & Ægypto præficerit, id vero neque negare, neque præ-
stare possumus. Satis constat, Necho regem Ægypti tributum Iudææ indi-
xisse, imperfecto Iosia rege. II Reg. xxiii, 33. cuius rei meminit diserte Hero-
dorus lib. III. χ Σύροι πεζοὶ Νεκὼς συμβαλῶν ἐπὶ Μαγδόλων επίχνοτε. Sed locum
Mageddo vocat scripture, non Magdolum. Syros autem intelligit Iudeos, sine
dubio, qui ita vocabantur etiam a vicinis Phœnicibus. Nam Philo Bybliensis
ait eos ἑρμῆνιον vocatos, idque significare Iudeos. Atqui plus significat. Hoc e-
nimi nomine σεργίσθαιοι intelliguntur. nempe σεργίσθαιοι. Magdali autem loci
meminit Ieremias XLVI, 14, XLIIII, 1. Cum autem Necho ingenti exercitu fi-
nes Babylonie inuaderet, tunc Nabuchodonosorum missum a patre, ut ex Be-
roso discimus, cum Necho prælium commisisse, fusoque Necho ad locum
qui Carchamis dicitur, in continenti ad partes Palæstinæ victorem se contu-
lissee, regem Ioiakim in vincula coniecisse, Iudeam regno Babylonie stipen-
diariam fecisse. Ierem. XLVI, 2. II Chron. XXXVI, 6. Hæc acciderunt anno
Nabopolassari XVIII, a Thoth Nabonassari 140 : vnde consurgit annus pri-
mus Nabuchodonosori ab expeditione Syriaca. Ieremias XXV, 1. Daniel 1, 1.
Hæc omnia nō repugnant Berosi historiæ, si modica interpretatione adiuuentur.
Συγνόας τεῦ ιῷ Ναβυψθονοσόρω] Duæ præcipue cauſſæ huius expeditionis,
exercitus Necho Ægyptij in fines Babylonie irruptionem facientis, & de-
fectio Tyri, sub Rege Ithobalo, vt ex censualibus Phœnicum aperiemus.

Συμβίξας δὲ Ναβοχοδονόσορος τῷ ἀποσάτῳ] Proculdubio intelligit prælium a Nabuchodonosoro cum Rege Necho commissum ad Carchamis secundum Euphratem. Satrapen igitur Aegypti vocat : quod Aegyptiis Rex impositus eset a Nabopollassaro , a quo postea defecerit. Sed de hac re Herodotus nihil monet , quod Sacerdotes AEgyptij id non indicarint.

Την τινα αὐτῆς βασιλείαν] Viuo patre Nabopollassaro Regnum filio Nabuchodoneforo attribuit, nimirum quod filius a patre in Syriam missus rex declaratus ab eo, & in societatem regni assumptus. Hinc non solum Iudei, sed & Berosus attribuunt eius regno annos **X L I I I.** cum tamen triginta dumtaxat solus, reliquos tredecim cum patre regnarit. Sed Chaldaei illius annos putauerunt a morte patris, non ab expeditione Syriaca. Daniel **xi, 1.** qui locus male ab interpretibus exponitur.

Υπὸ τοῦ αὐτῷ] αὐτῷ Georg. Syncell.

E' τη βεβασιλεύοτι εἰκοσι καὶ ἑξά.] Recte , non ; vt in x Originum Iudaicarum , εἰκοσι ἑν . qui error non solum agnoscitur a Ruffino auctore futilissimo , sed etiam ab Eusebio. Sed facilis fuit lapsus εἰν pro καὶ ἑξά. Quod si καὶ ἑξά scriptum non fuisset , tamen ex Ezekiele non obscure colligi potuisset. Ait enim sibi oblaram visionem anno tricesimo. qui annus tricesimus in Chaldaea non potest esse , nisi regis Chaldaei. Regnabat igitur cum Nabuchodonosoro. Et proinde erat pater, non aliis. Iam nouimus ex hoc fragmento esse Nabopolassarum. Erat annus xiii ipsius Nabuchodonosori , vel a Ioiakim in vincula coniecto. Ergo annus tertiusdecimus Nabuchodonosori est tricesimus Nabopolassari , id est 152 Nabonassari , ex Ptolemæo. Et proinde cum attigerit in imperio annum tricesimum , non vtique εἰκοσι ἑν , sed εἰκοσι καὶ ἑξά legendum , vt diserte scriptum libro priore in Appionem. Ita ex Ezekiele nullo negotio

negotio hæc menda tolli poterat. Dicit igitur Nabopolassarum annos vi-

ginti nouem solidos imperasse; & consequenter anno tricesimo imperij
obiisse, quo tempore Ezekieli visio ostensa, & paulo post Tyrus a Nabu-

chodonosoro expugnata, tertiodecimo anno postquam oppugnari cœpta,
rege Tyriorum Ithobalo cum Chaldæis bellum gerente. Quis igitur satis
pro dignitate huius fragmenti vtilitates commendare possit? Quam stre-
nue hæc Chronologorum errores confutant! Quam belle cum scriptura
pariant!

Αἰσθάνθετος οὐδὲ μετέπειπον τὸν τύρων ταῖς πατρὶς τελεθτῶν] Accepit nuncium de
morte patris Nabopolassari, cùm in eo esset, vt expugnaret Tyrum, & Regem Ty-
riorum Ithobalum, qui in Chaldæos rebellauerat, deditio[n]em facere cogeret, an-
no Nabonassari 152 ad finem decurrente, pauculis mensibus post Ezekielis vi-
sionem.

Κατεργάσας τὰ τὰ τύρων Αἴγυπτον περιέγνων] Necho Reg[es] fugato in continentia
urbem Tyrum obsidione cinxit; quam vix tandem anno tertiodecimo ver-
tente expugnauit, auctoribus Censualibus Phœnicum: regem Ioiakim in
vincula coniecit; 11 Chron. xxxvi, 6. Ægyptum inuasit, Ieremias xlvi, 13.
quæ fuit vna ex duabus præcipuis caussis huius expeditionis. Sed Herodo-
tus in Ægyptiacis nihil horum meminit.

Καὶ τοὺς αἰχμαλώτους ἰεδάγων τε καὶ Φοινίκων] De Phœnicum captiuis recte.
Hoc enim accidit anno Nabonassari 152: de Iudæis non ita: curi hoc anno
148 antea factum esset, capto Iechonia. Sed quæ temporibus distinguenda
erant, ipse ex auersione in vnum tempus coniicit.

Καὶ τὸν τύρων Αἴγυπτον] Quod prædam & captiuos ex AEgypto egerit;
vt hic notatur, perspicue indicatur Ieremias xlvi, 26. quæ Herodotus igno-
ravit, quia Sacerdotes illi AEgyptij, qui ei sciscitanti de rebus AEgyptiacis
respondebant, ea, quæ ad laudem gentis faciebant, tantum docuerunt,. cœ-
tera, quæ ad illorum ignauiam, seruitutem, & tributa, quæ Chaldæis pen-
debant, tacuerunt. Atqui ex nostro Bero[s]o, & Ieremia constat, illos reges
AEgyptios precario regnasse, & Babylonis vestigales fuisse. Tamen quæ
Ieremias denunciat Apriæ ventura cap. xliiiii, 30, ea omnino fideliter nar-
rat Herodotus, & plane illi cum verbo diuino conuenit.

Τιοὶ τῷ φίλῳ] administravit bellum per præfectos, in quibus Nabuzardan.
Διοικήμενα ὑπὸ Χαλδαίων.] Non gentem intelligit, sed Sapientes & Phi-
losophos Babyloniæ. Daniel 11, 2. Eorum alios ὄρχηνοις, alios Βορσιππεῖοις
dictos monuit Strabo, a locis nempe. Alia terminazione essent ὄρχαιοι, &
Βορσιππαιοι. vt Ναζηρεῖοι, Ναζαραιοι. ὄρχαιοι igitur, siue ὄρχηνοι a loco ἡρά
indubitate. Genes. x, 10. Sed Chaldæis videtur fuisse ἡρά, vnde οὐκέπειροι
non autem ἡρά vnde οὐκέπειροι dicendum fuerit. Quin & ὄρχην, non
պէշէն, dicitur Ptolemaeo.

Τὸν τύρων βῆματα αὐτῶν.] Hoc plane ostendit de Chaldæis Philosophis, non
de gente dictum. Quantum autem gratia & auctoritate possent apud Reges
& populum, habes Isaiae xlvi, 12, 13, 15. Sed & historia Alexandri do-
cet eorum monitu multa Alexandrum gessisse. Sic cum dicitur Vr Chal-
daeorum, intellige non nationem, sed eosdem Philosophos, & sacerdotes.
Eusebius ex Eupolemo prisco scriptore: οὐκέπειροι δὲ θρεῖοι πόλεις τὸν Βασιλεῖας Καπα-

εἰναι, τῷ πνευτοῖς λέγειν πόλιν Οὐεῖν, ἐπὶ δὲ ψηφίσθων μέντοι Χαλδαῖον πόλιν. Manifesto ait Vrien illam, quam Moses Vr Chaldaorum vocat, dictam fuisse Camarinem: idque esse Chaldaorum urbem. Pro Chaldaeis intellige Sacerdotes, aut Philosophos, qui dicebantur כְּמָרִים Camarim. Atque hoc vult. Et idem Eupolemus de Abrahamo: ὃν δὴ καὶ τὸν αὐτορογίαν καὶ τὸν Χαλδαῖκον οἶρον. Mathefin vocat Χαλδαῖκον ut alij. In Sibyllinis ἐξ αὐτοῦ πόλις καὶ χρονὸς ωχάληδον. Lege indubitate: ἐξ αὐτοῦ πόλεως αὐτούχων δρ Χαλδαῖον. De Abrahamo intellige.

Κυριώτας ἐξ ὀλοκλήρου] κυριολογία. Potitus in solidum patrito imperio. Antea enim tantum diuīsum cum patre gerebat.

Συνέταξεν αὐτοῖς ἀποικίας] Et modum agri quoque Iudeis assignauit; quem colerent. Ieremiæ xxix, 5.

Ἐν τοῖς ὑπεριδιδοταῖς] Ad flumen Cobar, teste Ezekiele. Ibi enim assignati fuerunt agri deportatis.

Απὸ τοῦ ἡνὸς τῆς πολέμου ζεφύρων οὐ, περὶ Βηλώνος ιεροῦ] Nam vasā templi cum Iechonia traducta sunt Babylonem. ii Chron. xxxvi, 10: & in templo Beli collocata; ut antea capto Ioiakim. Ibid. 7. Daniel 1, 2.

Τοῦ οὐ Βηλώνος ιεροῦ] Hoc magnificentum Beli templum a Nabuchodonosoro ex manubiis Syriaci triumphi exornatum, & annis cxx post a Xerxe solo æquatum, monitu Chaldaeorum instaurauit Alexander. Auctor, præter alias, Arrianus: ad quod opus frustra Iudeos compulit, neque ullis verberibus, aut minis eo adigere potuit. Iosephus ex Hecataeo: φίσι γένος (Hecataeus) Αλεξανδρεῖ ποτὲ τὸ Βαβυλῶνι θυμούντες, καὶ ταρσελομέντες, οὐ τὸ Βηλώνος ιερόν αἰσχυνθῆσαν. Εἰ πᾶσιν αὖτε τοῖς εραπότας οὐκούσιος Φέρετος τὸ χρυσὸν ταρσαῖσιν. μάντες τοὺς Ιudeos δὲ τοπογράφοις, αἰλαζοῦσι πολλὰς υπομεῖνας πληγὰς καὶ ζημίας διατίσαντες, ἔως αὐτοῖς στρατεύεται τὸ βασιλεῖα Δαύαν τὸν αδέλφαν. Vtrum vero intelligat Iudeos, quos Nabuchodonosor in Babyloniam deportauit, an qui stipendia in eius exercitu faciebant, id vero dubitari potest. Scimus enim ex Hecataeo, Iudeos sub Alexandro, & eius successoribus militasse. quin & sub Xerxe, siquidem Iosepho credimus, qui id conatur probare ex Chœrilo. Sed in versibus Chœrili nihil video; quod extorqueat a lectore, ut eos Iudeos credat, de quibus loquitur Chœrillus, præter illa verbâ, γλωσσὴ μὲν Φοίνιαρις δὲ σοματῶν ἀφίεντες. Nam Σόλυμα ὄρη temporibus Chœrili nulla alia fuerunt, præter montana quædam Lyciae, quorum mentio fiat Iliados vii. Recentiores quidem Solymos Iudeos vocarunt, quod Hierosolyma compositum nomen esse crederent ex templo & gente Solymorum. Mattialis ad Iudeum, — *Solymis quod natus in ipsis*: & idem de Iudeis: *Sed quæ de Solymis venit perustit.* Sed veteri stiores, ut diximus, non videntur alibi Solymos præterquam in Lycia agnoscere. Rursus Chœrillus vocat eam gentem Τρυχαλῶν. Leuitico xix, 27. Quare ut negare non audemus de Iudeis illos versus Chœrili accipiendos, ita merito dubitari potest.

Περγασούμνῳ καὶ *αἰαγκάσας] In decinio Originum Iudaicarum legitur: Καὶ περγασούμνῳ, Καὶ αἰαγκάσας. Vtrobique corruptus locus. Neque hilum hic nos iuuat Ruffinus: nisi quod pro χρηστάμενῳ, legendum χαεστάμενῳ ex ipso appetet. Suspicio αἰαγκάσας pro αἰακανίας positum. Vetustissimum est mendum, ut omnia alia, quæ apud Iosephum. Suspicioni meæ fauet Ruffinus, qui reparauit vertit. Sed libro priore in Appionem vertit cogitans:

περγα-

Περραεισάλμῳ) τούτοις ταχροῖμεν. Georg. Syncell.

Περιεβάλετο τέοις μὲν ἐνδον τὸ πόλεως) Abydenus & ἡ ἑταιρεία & alia opera præterea recenset εἰς τὴν Ασσυριακῶν γραφήν: Ναβυλώδον σορευόντος ἢ ἀγριεζάμενος τὸν αρχικόν, Βαβυλῶνα καὶ τὸν ἔτειχον τετπλῷ πεζούλῳ εἰς πεντεκαὶ δεκαὶ τέσσερην, τόντε Αρμακάλιν ποταμὸν εἰς οὐδέτερον εἶναι οὐδέποτε Εὐφράτεω, τόντε Ακραγαντον. Ταῦτα δέ τι Σιππαρωνῶν πόλιος λάκκον ὄρυξαν αδείμενος θεοὺς μὲν πενταράχοντας τεθεοσαγέων, Καΐδος μὲν οργάνεων εἴκοσι, πέντες επέτηνος τοῖς αὐτοῖς ιεροῖς αρδεσκεῖν τὸ πεδίον. Καλέσοιτε αὐτὸς ἐχετεγνώμονας. ἐπετείχος δέ καὶ τῆς Ερυθρῆς θαλάσσου τὸ βότικλασιν, καὶ Τερρόντα πόλιν ἔκποτε καὶ τὰς Αράβων ἐσβολαῖς, οὐτε βασιλία δέντροιο ποτίστε, κρεμασθεῖς τοῦδε δίστοις ὄνοματάς. Ήταν ad verbum pene interpretantur Berosiana. In his Armaκάλιν ποταμὸς dicitur, qui Arinalcar Plinio: sed utrobique male pro Neharmalca. Neharmalca non est Cobar Ezekielis. Sed Cobar hodie dicitur Cabur: eiusque caput est ad ciuitatem Meredin, cuius aqua, quanquam rubra, potui optima. Præterea in his mentio τὸ Σιππαρωνῶν πόλεως. Scio Σίπφαρα in Melopotamia ponit à Ptolemaeo. Sed hæc sunt in Babylonie.

Αὐτῆς πλίνθης αὐτῆς τῆς πλίνθης. Georg.

Καὶ τέχνας αἰξιοτέρας τὸν πόλιν) Daniel iii, 27. Non ergo illam Semiramis construxit totam. Iosephus de Beroiso: πατέρα μὴν τοῦτον ἴστροντες τοῦτον τοῦ φρεγρημένου βασιλέως καὶ πολλὰ τοῦτον τοῦτον τοῦ Χαλδαϊκῶν, τοῦτον τοῦ μέμφετον ποταμοῖς οὐ γέρεντον αὐτοῖς πομένοις υπὸ Σεμιράμιδος τὸ Ασσυρίας κτισθηταί τὸ Βαβυλῶνα καὶ τὰ διωράσια κατασκευασθῆται.

Επεργετε βασιλία) Meminit Daniel dicto loco iii, 27.

Ταῦτα μέρη) Ταῦτα ἀντίκειται, Georg.

Μακρα) μηδενί. Georg.

Αναλίμηστα λίθινα) Q. Curtius hæc omnia interpretatur: Super arcem vulgatum Grecorum fabulis miraculum, pensiles horti sunt, summam murorum altitudinem equantem, multarumque arborum umbra et proceritate amoeni. Saxeae pilæ, quæ totum onus sustinent, instruetæ sunt. Super pilas lapide quadrato solum stratum est patiens terræ, quam altam inueniunt, et humoris, quo rigant: adeoque validas sustinent arborum moles, ut stipites earum VIII cubicorum spatium crassitudine equent, in L. pedum altitudinem emineant, et frugiferæ eaque sint, ac si terra sua alerentur. Et cum vetustas non opera solum manu facta, sed etiam ipsam naturam paulatim exedendo perimit, hæc moles, quæ tot arborum radicibus premitur, tantique nemoris pondere onerata est, inviolata durat. Quippe xx lati parietes sustinent xi pedū inter se distantes, ut procul visentibus siluae montibus suis imminere videantur. Syriæ Regem Babylonie regnante hoc opus esse molitionem, memoriae proditum est, amore coniugis victimum, que desiderio nemorum siluarumque, in campestribus locis virum compulit Naturæ genium amoenitatem huius operis imitari. Hæc ille. Regem Syriæ pro Assyriæ, & Assyriæ pro Babylonie dixit, ut & ii Chron. xxxiii, ii. & Isaiae xiii, 25. Vide Strabonem initio lib. xvi. Sed & de hortis pensilibus idem Strabo: καὶ οἱ πρεμασθεῖς καὶ ποτε εἴχων εἰς τετραγωνικούς εὔκατες πλανσεῖν τεττάρων πλεύρων. οὐαίτερον) οἱ Φαλιδάμασι οἱ περιβάσις οἵτινες πεττών ιδρυμένοις κυβοδάνην αἴλλης ἐπ' αἴλλῃ. οἱ δὲ πεττών κοῖλοι πλήρεις, ὡς δέξασθαν φυταὶ διαδρῶν τὴν μεγίστων εἰς οπτῆς πλίνθης εἰς αὐτοῖς κατεόκθασμένοι, καὶ αὐτοὶ καὶ αἱ Φαλιδάσι, εἰς ταῦτα κακοῦσι. Vide reliqua: quæ omnino dissimillima sunt Curtianis, imo diuersa omnino. πεττών κυβοδάσι poterant esse taxilli, quos vocat Vitruvius, qui supponebantur pyramidibus pilis, & ingentibus molibus, ut firmius insisterent. Eiusmodi taxilli ingentes ænei substrati erant obelisco illi, quem Xystus Pont. Max. annis superioribus mirabili molitione

b operum

operum in alium locum transtulit. Sed si taxillos suppositos dicimus concameratis fornicibus sustinendis, ut velle videtur Strabo; quare dicit eos plenos terræ & arborum consitarum fuisse? Obscurissimus locus mihi quidem, non fortasse peritis. Similem locum in volumine Ester non capio, capite primo: ἡτὶ καὶ οἱ γένεις τὸ αρχεῖον. Nam cui rei illi καὶ οἱ suppositi sint, non video: & longe aliter habet Hebraicus. Nobis quoque satis constat, doctissimum interpretem Vitruuij non intellexisse, quid essent taxilli apud illum scriptorem. De hortis pensilibus similia Curtio scribit Diodorus.

Διὰ τὸ τίνῳ γυναικεῖον αἴτη) Nitocris hæc dicitur Herodoto, magni animi mulier, quæ videtur clauum tenuisse, & omne regnum administrasse, viro dementato, & inter bestias degente: neque solum ultimis temporibus viri, sed & regnante Euilmerodacho filio, & Balsasaro nepote. Neque vero dubito, quin ea ipsa sit, cuius mentio Danielis v, 10. quod ex commate sequenti clarius demonstratur. Cum autem Berossus dicat eam nutritam fuisse in Mediæ montanis, intelligimus non nutritam solum, sed etiam natam, & filiam Alyattis fuisse, si quis locus coniecturæ. Cuius enim alias, qui quidem posset sacer esse Nabuchodonosori? Nam ipse Nabuchodonosorus Alyatten cum Cyaxare reconciliauit anno secundo Olympiadis quadragesimæ nonæ, periodi autem Julianæ 431, 601 ab Ilij excidio, non 604, ut vult Solinus, qui erat vicesimus septimus Nabuchodonosori ab expeditione Syria-ca, quintusdecimus ab excessu Nabopolassari, Kalendis Octobris, quum Solis defectu dies in noctem vertisset, teste Herodoto. Sane ob affinitatem, quæ Nabuchodonosoro cum Cyaxare Medo intercedebat, videtur Nabuchodonosor sacerum, cum Lydo reconciliasse, non facturus, nisi tam iusta causa intercessisset.

Τῆς ὀπείας ἐγέρθεως) Recte, non τῆς οἰκείας, ut legitur decimo Originum Iudaicarum.

Μετὰ τὸ ἀρχαῖον τὸ μεριμνήστηχον) Inchoatum opus ergo reliquit. Sed absolvit vxor eius Nitocris. Ac propterea totum hoc opus Nitocridi attribuit Herodotus, nimirum quæ absolvit, non autem Nabuchodonosoro, qui inchoauit. Vide Herodotum libro primo: Nam valde huc faciunt, & præterea digna, quæ non negligantur. Illa Heroina non minor fuit Semiramide, ut plane discere potes ex patre historiæ Herodoto, ut possit dici a Semiramide Babylonem inchoatam, a Nitocride absolutam.

Βεβασιλεύος ἐπὶ πενταετίᾳ τείχος) Tredecim annis fere cum patre regnauit in expeditione Syria-ca, reliquos triginta & unum solus in Babylonia. Moritur anno 183 Nabonassari, tricesimo sexto a capto Iechonia: eodemque anno ad finem vergente, nempe duodecimo mense, Evvilmerodach Iechoniam a carcere eductum in amicis suis habuit, anno tricesimo septimo ineunte a captiuitate ipsius Iechonizæ, qui erat 184 iniens a Thoth Nabonassari. Quæ omnia mirifice conueniunt cum sacra scripture, ut de reliquis tuto fides Beroso haberri possit. Cur enim non habeatur, cum ex se nihil, sed ex annalibus Babylonii omnia depropincerit?

Νηεγγλισσός εἰσαστεντι ἐπὶ πενταετεῖ) Cuius initium anno Nabonassari 185. Cæterum in his Regibus plane hallucinatur Iosephus lib. x. Originum Iudaicarum, tam in annis imperij singulorum, quam in eorum genere deducendo.

Δαρειογραφία

Λαβούσσαρχοδος] Nepos Nabuchodonosori ex filia ; ultimus Rex profapiæ Nabopolassari. Et Balsasar Danieli est nepos Nabuchodonosori (Daniel. v , ii.) ultimus Rex profapiæ Nabopolassari. Ergo Laborosoarchodos est Balsasar. Neque vero de eo dubitare potest , nisi cui Sol non lucet in meridie , cuiusmodi multorum hoc sæculum fertile. Istud nomen est inuersum nominis Nabuchodonosori , per metathesin syllabæ Chad נבו-כָרְצָר Naβoχoðos כָּרְצָרְנוּס autem est Λαβούσσאַרְחֹודָס . Nam Labo pro Nabo dicebant . Νְבָעֵלִים autem est נְגָלֶלְאָר . Prius membrum est nomen idoli . ii Regum xvii , 30. Posterius est idem cum נְצָר , per commutationem Nun cum Lamed , ut toties monimus ; quod & posterius est in Nabopolassar . נְנָזָר פְּאַלְלָאָר , & in Nabonassar , quod est idem cum Nabonassar .

Mīnas cōrēa] Sub patre regnauit annos quatuor, solus menses nouem. Itaque a Daniele anni, qui attribuuntur patri a Beroso, imputantur ipsi Balsafaro. Nam ne vllum desiderium Evvilmerodachi relinqueretur propter memoriam Nabuchodonosori, videtur Neriglissares se pro tutore filij in regno gessisse, non pro rege, idque etiam propter reginam Nitocrin, cuius magnam potentiam reuerebatur.

Απετυμπάνισθ] id est, ἀρμέγη. Iustin. ex Daniele v i. ii. Απετυμπάνισθ τὸ Ἰηεῖον, pro quo in hodierna versione ἀρμέγη. Pag. Iust. 191. 52. απετυμπάνισθ, απέθανε βίαιώ μέρω; vt infra ait Abydenus ex Megasthene. Hesych. απετυμπάνισθ, ξύλω αὐγρήσασι. τύμπα, bacula, Suidas, quem vide. vulgo *Mas-sacer*. Interfectus autem fuit nocte in conuiuio, in summa securitate, a conuiuis ipsis, quorum signifer Darius Medes cognominatus postea Nabonidus. Sequentia in Abydeno, præter Danielem, hæc probant.

Ἐπισυστέως] Ita correximus. & ita in Eusebio reperimus. In Iosepho est
Ἐπιστάσεως, quæ menda agnoscitur ab interprete. Nam vertit *gente*. Quare,
nescio. Apparet tamen non legisse **Ἐπισυστέως**. ex eadem coniuratione dicit
fuisse hunc Nabonidum, quem ego non solum signiferum, sed & auctorem
conspiracy dico ex sequentibus, & Abydeno.

Na^βoννίδης בָּרוֹסּוּ Herodoto. De commutatione Nun cum Lamed satis antea dictum. Duos tamen Labynitos facit Herodotus, quorum superior idem cum Nabuchodonosoro Nitocridis marito, non autem filius Nabonidi patre, ut perperam censet Herodotus. Nam iste Nabonidus ex priuato in regnum assumptus a popularibus coniurationis. Non igitur fuit eius filius, imo ne ἀγοράκιοι quidem, ut recte Megasthenes apud Abydenum. Erat enim oriundus a Medis, utpote Xerxis Medi filius, Babylone natus, cognomine Medus vel Medes, ob patrem. Capessiuit regnum anno Nabonassari 190. quo anno Daniel dicit, cum in manibus volumen Ieremijae haberet, inter legendum se incidisse in eum locum, in quo fit mentio septuagesimi anni: vnde incessit ei dolor ex longinquitate deportationis. Adhuc enim 32 supererant ad tempus a Propheta definitum. Hoc enim plane volunt illa verba בִּנְזַתִּי בְּפֶרַי Intellexi inter legendum. Qui inde diuinant eum fuisse annum septuagesimum captiuitatis, eodem modo dixerint eundem fuisse primum hebdromadum. Eadem enim est ratio. Si primus annus Darij Medi ideo est annus soluendæ captiuitatis, quod in eo fiat mentio soluendæ captiuitatis, utique & idem fuerit primus hebdromadum, quod eadem opera

mentio fiat hebdomadum. Ita interpres præ imperitia & odio literarum, quas profanas vocant, scripturam tanquam pilam habent, vt Prophetæ nihil velle videantur, nisi quod istis interpretibus in mentem venerit. Ergo *intellexi inter legendum*, eodem iure potuit dicere Daniel primo anno Iechoniæ capti, quo primo anno Darij Medi, qui erat tricesimus nonus capti Iechoniæ, & proinde ipsorum septuaginta.

Κοινὴν βασιλείας περιέθηκας] Id quoque ad verbum Daniel שָׁרֵךְ חַטְלָק עַל מִלְכֹות עַל מִלְכֹות בְּשָׂרִים וְנָסָרִים περιέθηκας τὸν βασιλεῖαν τὸν Χαλδαῖον, quem constituerunt regem Chaldaeorum. Sed Hebraismus sonat ὁ εἰσασιλύθη ὅπερ τῆς βασιλείας Χαλδαῖον, qui rex factus est super regnum Chaldaeorum. Itaque his conuenienter alibi dicit **וְרַיוֹשׁ מֶרֶד קְרָב לְסִלְכָּתָה**. Et Darius Medus traditum regnum accepit. Nam illud verbum quo utitur Daniel, nunquam aliter usurpatum, nisi in acceptione rei ab alio traditæ, & plus est, quam Græcorum πέρι λαβεῖ τὸν βασιλεῖαν. Nam καθηγεῖται τὸν βασιλεῖαν potest etiam, qui vi regnum inuadit. At non ita de verbo **כָּבֵד** dici potest. Igitur iste Nabonidus creatur rex post stirpen Nabuchodonosori sublatam. Apud Danielem quoque stirpe Nabuchodonosori sublata Darius Medes creatur rex. Rursus Nabonidus vocatur Medes a Megasthene, & is quoque, qui creatus est Rex apud Danielem, cognominatur Medes. Et tamen adhuc pertinaciæ satis non est acceptum, Nabonidum esse Medium. Quare? Quia nollent a nobis dictum. Alius fidem meruisse. A nobis idem exspectari inuidia non finit. quemadmodum illa nunquam credita Teucris τὸ μὲν δύναται θεοπάτερες ἐδωρήθη, τὸ δὲ πατέντες αὐτοὶ γένη.

Ἐπὶ τόπου τῷ περὶ τὸν ποταμὸν τείχη] Atqui Herodotus hoc omne Reginæ Nitocridi attribuit. Vide locum.

Ἐν τῷ ἐπαναθεάτῳ ἔτει] Anno Nabonassari 206, qui erat xix Cyri, annis undecim ante relaxatam captiuitatem: quod contigit anno Nabonassari 217, qui erat septuagesimus a capto Iechonia, & proinde septuagesimus ab Ieremia predictus cap. xxix, 10. Tunc enim omnino septuaginta anni completi fuerunt Babylonii ex vaticinio Ieremiæ. hoc est, imperium erectum est Chaldaicis, & ad Cyrum traductum. Inde enim incipit primus annus imperij Persarum Babylonici. Nam victo Nabonido non statim potum fuisse Babylone testis Herodotus, qui dicit ciues post cladem illam & fugam Labyniti, comportatis in urbem multorum annorum cibariis obsidionem exspectasse. Quare post multum temporis vix tandem Babylone potitus, ad Nabonidum intra Borsippi munimenta sese continentem oppugnandum contendit: quo deditioinem faciente, ad reliqua Babyloniam debellanda non minore temporis spatio, quam labore illi opus fuit. Hæc ex Herodoto, Bero so & aliis collegimus. Itaque vere tunc completi fuerunt septuaginta anni Babylonii, cum victor Cyrus Babylonem regressus est. Ex quo tempore nouam æram illi Chaldaei instituerunt totius Asiæ triumphatori. Vnde merito dicit: *Deus cæli dedit mihi omnia regna terræ*. Hoc non competit anno primo Olympiadis L V, quo tempore vix Persidos totius rex erat, & Medi late imperabant, qui erat trigesimus annus a capto Iechonia. Qui hoc anno finiunt tempus captiuitatis, nihil aliud quam

quam imperiam suam profitentur, qui regem totius Asiae faciunt, qui vix mordicus Persidem λεωπαὶ τὴν τραχίαν retinebat. Sed facile fuit illis Cyrum puncto temporis totius Asiae Dominum constituere, qui Darium Medium hominem priuarum, etiam ipso Daniele teste, & Xerxis Medi hominis priuati filium, regem Medorum & Regis Medorum filium somniant tunc, cum nullus esset Rex in Media, praeter Cyrum.

Καταγρέψαμεν τὸν λογικὸν Ασίαν πᾶσαν) Intellige Lydos, & minorem omnem Asiam. Nam profecto nondum tota Assyria, & reliquo Babyloniam imperio, ad Indum usque flumen, potiebatur. Hoc enim Nabonido victo contigit. Itaque verissime Herodotus: Κύρῳ δὲ ἐπει τε τὰ πάντα τῆς ὑπερώπτηεια ἐποίησε, Ασσυρίαν ἐπεπέθη. Nomine τῆς ὑπερώπτηεια minoreni Asiam manifesto intelligit.

Απειρότες μέσοι τῆς Διωδίους καὶ αὐτοπεξάλου) Herodotus CLX annis plus minus ante Berosum de hac pugna scribit ita, ut a Chaldaeis acceperat, cum esset Babylone: ὅτῳ (Κύρῳ) ἥλαυνε ὅπει τὸν Βασιλέα. οἱ δὲ Βασιλῶνοι σχετικῶν ἔρδον αὐτῷ. ἐπει δὲ ἐθύετο ἐλαύνων αὐγεῖν τῆς πόλιθς, σφετέρα δὲ οἱ Βασιλῶνοι, τοι εἰσερχόμενοι τῇ μάχῃ κατειλήθησαν ἐς τὸν αὐτόν. Plane hæc ad verbū, ut Ieremias L 1, 30. Robusti Babylonis cessarunt prædiari: remanserunt in locis munitis: Obstupefacta est uis eorum. In loca munita regem cum aliquot suorum procerum sese recepisse ait. Et infra, Regem procul ab urbe fuisse dicetur, quando vrbs a Cyro capta. At paulo ante prædictis sibi Cyro hoc venturum, commate 20. *Tu es malleus meus ad dissipandum instrumenta belli.* De Cyro manifuste loquitur. Lege reliqua, & compara cum initio cap. x L V, & fine x L IIII Isaiae. Non enim de Babylonis hæc intelligenda apud Ieremiam, ut stulti Iudei putant: quæ satis refelluntur iis, quæ sequuntur. Cur Iudei putarent hic agi de Babylone a Dario Medo capienda, quæ nugæ sunt metæ, caussa fuit cemma 28. *Expedite in eam reges Mediae.* & comma 11. *Deus suscitauit spiritum Regum Mediae.* Et quidem duos reges innui putant, Cyrum, & Darium Medem. Sed commate 20 de uno rege tantum loquitur. Et hic pluralis numerus ponitur more Hebræorum pro singulari, & Medorum nomine totum imperium Cyri comprehenditur. & ita accipiendum Isaiae xIII, 17. Quod xxI, 2 melius exprimitur, vbi Elam, id est, Persis, & Media simul coniunguntur. Igitur Regē Nabonido intra arcem Borsippenam inclusō, capta est magno labore a Cyro Babylon, ut perspicue Herodotus narrat: & ita verum est, vt pertinacibus indicatur silentium ab Ieremia Commate 31. *Cursus occurret Cursori, nuncius occurret nuncio ad narrandum Regi Babylonis, urbem eius captam esse ab (omni) extremitate.* Curores intelligit τὰς αἴσαρες, de quibus Herodotus. Vox est Persica γράμμα. unde γράμμα pro γράμμα epistola. Inde etiam proculdubio Græcorum ἄγελος. Cum igitur dicat Prophetā Curores & Angaros Regi missos ad nunciandum casum Vrbis captæ, ergo ipse Rex non solum in urbe non erat, sed & longissime ab urbe, utpote in locis munitis Borsipporum, vt dictum est Commate 30. Quomodo ergo potest esse Balsasar, quem constat inter epulas in Regia Babylonis occisum? Quid hic dicent æmuli non nostri tantum, sed veritatis? An dicent Prophetam vana vaticinatum? Quid his potuit clarius dici? Nonne idem Prophetā, per Spiritum Sanctum prædicit, quod historicus præstantissimus ex fide publicorum Tabulariorum retulit?

b 3 Cædem

Cædem & stragem horrendam Babyloniorum, quam tacuit Herodotus, vide ibidem. Sed quid dicam de illis verbis Herodoti? τὸν γὰρ πόλεμον διώρυχε Εῖσαγαγὼν ἐς τὸ λίμνην ἔσται ἐλεῖ, τὸ δέχασθαι ρέεθρον δύξεται τὸν ἐποίησεν πόνον τὸν τοιούτος τῆς ποταμῆς. An non eadem canit Vates, commate 32? τῷ δύξεται κατέληφθι, καὶ εἰλι κατέφλεξε πνεῦ. Quid enim significantius potuit dici, quam stagna, quæ vix exhauriri posse videbantur, ita desiccata, ut igne exusta videri possint? Atqui Babylonij, iis, quibus contra vim hostium egregie munitos sese existimabant, flumine, & stagnis, iis, inquam, capti sunt. Rursus Commatibus 39, 57 mentio fit epularum & festi, quod celebrabant quo tempore Cyrus urbem cœpit, teste Herodoto. quod sane longe differt, re, causa, & tempore ab epulo, quo proceres exceptit Balsasarus nepos Nabuchodonosori. Neque solum Festi illius meminit Propheta, cui operantes capti sunt Babylonij, sed etiam Idoli, cui solenne illud dicatum. Nam Sac, siue Sefac Dea apud Babylonios colebatur, cui quinque dies in omni licentia transigebantur, quæ dies ab ipsa Dea Σακέαγημέρα vocabantur, instar Saturnium Romanorum, quo nullum festum licentiosius. Nam apud utramque nationem seruis in luxum solutis nihil reliquum fiebat dissolutæ lasciuæ. Celebrabantur igitur Σακέαγημέρα à sexta decima Loi Chaldaici, id est, Elul Iudaici, ad finem vicesimæ eiusdem mensis. Athenæus lib. xiiii: Βηρωτὸς δὲ οὐ πρώτῳ Βαβυλωνιῶν, πατέλων, Φοιού, μὲν ἐπικαιρούστη ἀρχαῖ, ἐπότε Σακέας προσταγερνομένων σὺν Βαβλῶνι ὅτι ἡμέρας πέντε, σὺν αἷς ἐθεῶν ἀρχαῖς τὰς δεσπότας ὑπὸ τὴν οἰκεῖην, αὐτογενῆς τε τῆς οἰκίας ἔνα διήνη σύδευκτα σολεῖν οὐδίαν τῇ βασιλικῇ. ὃν καλεῖται Ζωγάνιον. (גנ. 1. ל' פל' ה' secundus a rege, ut in prophetarum scriptis vocantur Iosephus, Daniel, & Mordochai.) Μνημονίῳ τῆς ἐπότης καὶ Κτοίας σὺν δεύτερῳ Περσικῷ. Addit igitur Propheta: *Quomodo capta est Sefac?* nempe captam dicit, quod eius festo urbs capta, dum Σακέαγημέρα celebrantur. Sic cap. 1, 2. *Babylon capta est, Bel confusus, Merodach contritus.* Nam capta urbe, & idola quoque capiuntur Bel, & Merodach. Itaque Babylon capta diebus æstiuis. Sed annus ignoratur à nobis. Quod autem dicitur commate 63, & 64 ita desolatum iri Babylonē, ut nullus in ea habitator supersit, plane nobis ignotum est: cui simile, quod refertur commate 37, & multis annis antea fere totidem verbis ab Isaia prædictum x 111, 21. (Idem de Tyro dictum ab Ezekiele alibi, profitemur nos ignorare.) cum constet etiam temporibus Iuliani integra adhuc mœnia Babylonis superfluisse, quanquam maiori ex parte habitatoribus exhausta, & id quidem non belli vi, sed vicinitate ingentis urbis Seleuciæ. Deus opt. max. & misericors sustinuit vindictam Niniue denunciatam ab Iona, ut saepe necesse non sit accidere, quæ per Prophetas suos intentauit, occulta quadam misericordia suæ inexhaustæ dispensatione. Sed non semper distringit in ultionem gladium suum, quem in terrorem potius nostrum & emendationem, quam in excidium intentat.

Σωεχεῖσθαι εἰς τὸν Βορσιππηνῶν) Ieremias L, 30.

Κύρος δὲ Βαβυλῶνα καταλαβόμενος) Non statim victo Nabonido, cœpit, ut patet ex Herodoto. Nam commeatu multo in urbem importato, obsidionem ciues expectarunt. Victor est Nabonidus anno Nabonassari 206. Verum autem captæ Babylonis tempus ideo nescimus, quia duratio obsidionis nobis incomperta. Quod autem multum temporis durauerit, & ratio docet, & Herodotus: Κύρος δέ, inquit, διπλοῖσι τε οἰκεῖχε, αὖτε χεργύτε εγκινομένης ουχι, &c.

Tā ἔξω τῆς πόλεως τείχη κατασκεψας. Errat ergo Herodotus, qui libro iii scribit
in fine:

in fine: Δαρεῖος δέ ἐπείτε σκυράτησε τὸν Βασιλούν, τῷ πολὺν σφέσιν τὸ τεῖχος κατέβηλε, καὶ τὰς πύλας πάσας ἀπέσπασε. τὸ γότθι τοῦτο οὐκέτι Κύρος τὸν Βασιλῶνα ἔσπιε τὸ ποτόν
ἀλέτερον, &c. Sed ego Berosum sequor.

Ἐπὶ Βόρσιπποι) Straboni τὰ Βόρσιππα. Ταῦτα δέ Βόρσιππα οἱ ερχόμενοι πόλεις οὖσαι Αρτίμιδος καὶ
Απόλλωνος. Vnde Borsippenses Genethliaci: de quibus supra.

Εκ πολιορκήσθων τὸν Ναβονίδον) Aliquod non exiguum interuallum inter præ-
lium commissum cum Nabonido, & eius deditioνem interfuisse, iam su-
pra docuimus ex Herodoto. Quare tempus deditioνis designare non pos-
sumus.

Κατέγρεψε τὸν βίον) Victor fuit a Cyro annos natus LXXIX. Reliquum tem-
pus assequi non possumus. Anno Nabonassari 190 ipse erat annorum LXII, teste
Daniele. Igitur admodum senex deceſſit, ut eius longævæ ætatis rationem
habuisse videatur Cyrus: cui humanitati fortassis locus non fuisset in homine.
iuniore.

ΑΤΟΥΕ ἡε sunt ex Chaldaicis Beroſi reliquiæ beneficio Iosephi nobis con-
seruatæ. Illis debemus, quod Nabopollassarum patrem Nabuchodonosori fuiſ-
ſe scimus, & præterea tertium decimum annum Nabuchodonosori tricesimum
esse Nabopollassari. Neque hoc sat erat, niſi initium Nabopollassari nobis
ex Ptolemaeo compertum esset. Ita Exodi epocham, & tempus excidij Ieroso-
lymorum deprehendimus. Quantum ratio Chronologos nostros fugiat, qui al-
ias epochas commenti sunt, potes ex istis colligere. Nunc ad reliqua Frag-
menta pergamus.

Αἰενδύως) Iste scripsit Assyriaca. In præsentia nihil nobis de eius sæculo
succurrit. Studiosi inuenient.

Μεγαθένς δέ οροι) Nempe εἰ τῇ πεταρτῇ τῷ Ινδικῷ, quorum etiam memine-
runt Cicero, Athenaeus, & Arrianus, quæ scripsit annis circiter quinquaginta
ante Beroſum, sub fini Alexандri Magni, toto Oriente perlustrato. Usus
est familiariter Satrapa Arachosiorum Sibyrtio. Plinius, Arrianus, alij eius
meminere. De hoc loco Megasthenis Iosephus x. Orig. Iudaic. Μεγαθένς δὲ
εἰ τῇ πεταρτῇ τῷ Ινδικῷ μυημονδός αὐτῷ, διῆστοραίνει περιεῖται τὸν τὸν βασιλέα
τῇ αὐδρείᾳ καὶ πᾶσι μεγέθει τῷ πραξέων υπερβεβηκότα τὸν Ηεραλέα. Καταγρέψασδε γότθι
αὐτὸν φοιτ Λιβύης τὴν πόλιν, καὶ Ιενεῖαν. Legendum est πολλών, ut & mediocriter
Græce perito paret: & ita in priore in Appionem legitur. Ruffinus tamen
retinuit miendam. Nam hic πολλών legit, & in priore in Appionem πολλών:
ut ex his videant studiosi miendas etiam vetustissimas in priscis scriptoribus
extare. Neque vero ullus error in his Fragmentis est, qui non a Ruffino ag-
noscatur.

Ἐπὶ τῷ Λιβύῃ καὶ Ιενεῖαν) In AEgyptum expeditionem fecisse diserte constat
ex xxix, 18 Ezekielis. Inde in Libyam transisse non inuiti credimus. Sed de
Iberia dubitamus, niſi sit Iberia ad partes Euxini Ponti. quod quidem sequen-
tia probant, in quibus dicitur deuictarum nationum colonias ad dexteriora
Ponti deportatas.

Ως αὐταῖς ἔτι τὰ βασιλία καταγέδειν θεῶν ὅτεῳ δή) Certe adumbrat historiam
cap. iiiii, 26 Daniel. quam non assequitur siue culpa Chaldæorum, a quibus
acepit, siue sua. Nam & ibi dicitur eum fuisse in Regiâ sua, cum niente alienatus
est, quod hic molliore interpretatione dicitur καταγέθειν θεῶν ὅτεῳ δή. Quare

præclaræ sunt istæ reliquiæ.

Βῆλπς) Si Βῆλος est Iupiter, ergo Βῆλπς erit Juno. Putauimus esse prius membrum cognominis Danielis נָשָׁר אַשְׁר בְּלִבְנָה. Sed ו est radicalis, at ταῦ in Βῆλπς est αὐτόγενη. Itaque Βῆλπς non est prius membrum cognominis Danielis. Rursus Daniel ipse cap. III, 5 dicit esse nomen Dei non Deus. Ergo בְּלִבְנָה fuerit Βῆλος, בְּלִבְנָה Βῆλπς.

Ηέξ Πέρονς ἡμίονος) Perses mulus est Cyrus. Erat enim Περγυνδης, patre Persa Canabyse, matre Meda Mandane genitus. Vnde oraculum:

Αλλ' ὅτῳ ἡμίονῷ βασιλεὺς Μάδδοις γένηται. Sic Suidæ Zoroastres Περσομάδης dicitur.

Ἐπανδρού μαλοσωκίου) Isaías X LVI, 1, 2. Adi locum, ut hæc intelligas.

Οὐδὲ σωματίῳ ἐσται Μήδης) Cyrum, quem nulum, id est, bigenerem hominem vocat, potiturum Babylone vaticinatur, idque culpa cuiusdam, qui Medes vocaretur. Eumque ait Assyriorum siue Babyloniorum animos sibi devinxisse, ut inde eum vocet Ασσυρίον αὐχνα, quod scilicet cum Assyri gestarent in ore. De Dario Medo intelligere haud obscurum est, qui ante Cyrum in regnum vocatus est ab illis, quorum is esset αὐχνα. Legimus itaque apud Danielem, principio IX, Primo anno Darij filij Xerxis, siue Oxyaris, de semine Medorum, qui factus est Rex super regnum Chaldeorum. Iste Xerxes, siue Oxyares (id enim sonat Ochos Oarses siue Axurus, siue Hebraicum nomen שֵׁרֶץ) erat Medus, vel saltem oriundus ex Medis. Nam ex semine Medorum, id plane est, oriundus ex Medis. Illad autem tam potest referri ad Xerxem ipsum, quam ad filium. Saltem filius est de semine Medorum. Qui vero est natus in Media, non dicitur oriundus ex Media, neque qui est Medus, dicitur oriundus ex Medis. Nemo enim, qui quidem aliquid sapiat, contra pertendere audeat. Quod si iste vel Xerxes pater, vel filius Darius, est ex semine Medorum, non erat igitur Medus. Quomodo ergo poterat esse Rex Mediæ? Sed demus Medium fuisse: ergo propterea sequitur regem Mediæ fuisse? Quoties ego Chronologorum commenta lego, nihil magis succurrat mirari, quam eos ex hoc loco Danielis colligere voluisse, istum Darium Regem Mediæ fuisse; quia Medus vocetur: quem tamen ex eo quod Medus esset, si id concedatur, propterea Regem fuisse non sequitur. Scio veterem esse errorem. atqui eo magis miror, quod vetustate auctoritatem acquisuerit, quæ omni vestigationi veri præiudicarit. Si cum veteribus errare non puduit, saltem pœniteat contumaciæ in posterum. Oxyares igitur iste, siue Ochos Oarses, siue Ochsoarses, siue Xerxes, siue Ahsuerus, siue Axurxes, (quomodounque dicas, eodem res redierit) erat Medus, qui Babylonem se contulerit, ibique Darium genuerit, qui propterea & oriundus a Medis a Daniele vocatur, & Medes propter patrem vulgo cognominatus fuerit, non utique quod Medus esset. Non enim utrumque simul esse potest, & Medus, & oriundus ex Medis. Sic Romæ Collatini in gente Tarquinia, Esquilini in gente Herminia, Aurunci in gente Cominia, Cælimontani in gente Virginia, Siculi in gente Clælia, Mamertini in gente Pinaria, Sabini in gente Sycinia, & alij innumeri cognominati ab iis locis, in quibus auctores generis, non autem ipsis, nati.

Ασσυρίον αὐχνα) Vocat Medem gloriationem Assyriorum, quod tantum gratias

gratiæ apud eos factionibus & studiis occultis collegerat, vt in nullo alio spes suas repositas haberent Babylonij. Itaque & Balsafaro eius coniuratione oppresso, ipsi vltro imperium a Babylonis delatum, vt est apud Danielem, & Berosum. Hic dictum Αστούειον αὐχνα, quemadmodum Isaïæ xx, 5, Αἰγύπτῳ αὐχνα.

Πρέσθετον δὲ τὸν πόλιταν] Dedisce, vel potius Cyro diripiendos ciues propinasse dicit, quia illis victori Cyro obiectis, post prælij infelicem euentum ipse in Borsippena munimenta sese receperit, aut tale quid, vnde culpa eius Cyrus Babylone potitus sit. Babylonij enim à Rege suo destituti, compor-tato in urbem aliquot mensium commeatu, obsidenti Cyro restiterunt, do-nec Cyrus obseruato die, quo cultui aut solenni cuidam operabantur, Eu-phratis alueo in diuersam partem deriuato, securos, ac nihil tale timentes op-pressit, Rege eorum intra arcem Borsippenam sese continente.

Εμέτε, πείτε ἐστιν νῦν βαλέας] Dicit pœnitere sese tanti hominem fecisse, vt ni-mia illa gratia, qua valebat, tandem nocitura sit posteris Nabuchodonosori. Tale quid prudens Rex ominatur: cui fidem fecerit euentus. Nam illum iam tum spirare regnum odorabatur. Megasthenes vero, vnde hæc desumpsit A-bydenus, ignorauit, hunc Medem esse eum, qui Nabonidus postea dictus sit. Certe mirum est hoc fragmentum.

Παραχεῖμα ἡφαίστου] οὐ φαίστο, id est, obiit, anno Nabonassari 183, vt non se-mel a nobis indicatum. Non dubito, quin hoc postremum iudicium pruden-tissimi regis fuerit de Dario Medo, cum iam eius præpotentem apud Babylo-nios auctoritatem, & suis liberis formidandam, detestaretur. in quo eum non feffellit coniectura sua. Ab eo enim Laborosordachus cognomine' Balsafar ex-tinctus est, & in eius locum ipse rex a popularibus factionis suæ factus.

Τύπος ὁ Διποθανόντος βασιλοῦ μορφω] Interfectus est Laborosordachus Balsafar ne-pos Nabuchodonosori ex filia, anno quinto ab administratione patris sui Ne-riглиssaris, mense nono, ex quo solus regnauit, factione Darij Medi cognome Nabonidi, inter epulas. Atque in eo desuit posteritas magni Nabopol-lassari, vt plane dictum est Danielis v, 28, & Ieremiæ xxvii, 7. Nam re-gnum a posteris Nabopolassari, ad Nabonidum ex Medis oriundum, & ab eo, ad Cyrum Persarum & Medorum regem traductum. Omnino commate 28 nihil aliud, quam a priscis Regibus, ad externos imperium translatum iri significatur. In Nabonido enim interrupta est successio posteriorum Nabu-chodonosori. Sed in Dario Medo, & Cyro volunt expleri septuaginta annos Babylonij imperij, ex Ieremiæ xxvii, 7. xxix, 10. & propterea Darium Me-dum, ac Cyrum una regnasse: & multa alia deliramenta, quæ inscitia com-minisci potuit. Nam Darium cum Cyro regnasse negatur Danielis xi, 1. vbi Angelus dicit, anno primo Darij Medi, non autem, anno primo Darij Medi, & Cyri. Sed ego nugas ago, qui hæc puerilia confutem. Expletum est tempus Babylonij, cum Persæ regnare ibi cæperunt, hoc est, initio anni pri-mi imperij Babylonici Persarum. Nam Darius Medus erat Babylonius, quan-uis Medis oriundus.

Ναζανίδης] Legendum Nazanīdēs. Herodoto & Berofo est נָזְנִידֵס vel נָזְנִיר, aut Λαζανίτος. Sed hic est נָזְנִיר נָזְנִיר, una syllaba amplius, quam Berofo, & Herodoto: quæ quidem syllaba extat in

נָזְנִיר

22 Merodach. Sic integrius est nomen hic, quam Beroſo, & Herodoto, quemadmodum Μεροδάχνας integrus est nomen Ptolemæo, qui Merodach Isaiæ xxxix. Et hoc modo alia multa mutila enunciantur, quæ ab aliis integra.

Απολύτου βασιλέα] Daniel γένη απεδίχθυντο βασιλεύς, factus aut creatus est Rex. quod contigit anno Nabonassari 190: quo is annos natus erat duos & sexaginta, teste Daniele. Natus est ergo anno Nabonassari 128, Babylone, patre Xerxe Medo, Babylonis inquilino. Non enim Darius Medus ex Medis oriundus diceretur a Daniele, nisi & alibi natus, quam in Media, & Medus ei cognomen esset a patre, non a natali solo. Valde hallucinati sunt ergo, qui ex semine Mediæ pro Medo, & Medium pro Mediæ Rege accipiunt. qua quidem re nihil puerilius vñquam nostris Chronologis excidit.

Περομεναὶ 8δὲ] Nullo iure sanguinis cum Balsasaro coniunctum. Erat enim natus Babylone, ut diximus, patre Medo, aut fortasse ne ipso quidem Medo, sed Medis oriundo. nam ambiguum est apud Danilem. Ideo recte ex semine Mediæ dicitur a Daniele. Itaque ὁρονεύται εἰ 8δὲ, utpote externum. Daniel v, 26, 27, 28. Nam Commate 26, absolutum regnum Balsasari dicit, id est, in eo posteritatem Nabuchodonosori desinere. Commate 27, ipsum leuiorem in statera deprehensum, quod hostis eius & signifer coniurationis in eum initæ Nabonidus præponderauit ei; & prægrauauerit eum, quod Graece est καταρρέπεια, ut in statera. Denique Commate 28, regnum a posteris Nabopollassari ad externos translatum. Sane in hoc Dario Medo multum præteriliter hactenus erratum fuisse, æquiores lectores negare non possunt, pertinaciores magis dolere, quam confiteri: tanquam capital sit, verum ab aliis potius, quam ab ipsis erutum fuisse. Neque enim alia cauſa pertinaciæ, præter liuorem, & odium veritatis, & pudorem pœnitentiæ feræ. Qui hunc Darium faciunt Regem Mediæ, & propterea quod dicitur Medus, & quia dictum est Danielis vi edictum factum ab eo secundum legem Medorum & Persarum, ioculariter falluntur. quod a nobis in Prolegomenis confutatum est. Nam accepto imperio Darius Medes & omnes regiones & præfecturas, quæ regno Babyloniam subiectæ erant, peragravit, & in Susiana, cui præfectus erat Daniel, edictum hoc fecit. Atqui Susiana olim pars Persici & Medorum imperij, Persarum & Medorum legibus temperabatur. Itaque Dario peregrino homini & legum Persicis ignaro opus fuit monitoribus, qui dicerent: Scito Rex, eam Medorum & Persarum esse legem, omne edictum, & constitutionem a Rege factam mutari non posse. Hæc plane ostendunt hominem neque Persam, neque Medium fuisse. Alioqui non monendum fuisse. Nam ipse Darius Commate 12 dicit, Ego quidem Senatus consulo vestro auctor fui cum clausula, VT IMMUTABILE ESSET SECUNDVM PERSARVM MOREM. Quid amplius? Atqui scito, Rex, inquit, ea clausula addita, ne ipsi quidem Regi, nedum alij, fas esse, quod semel decretum sit a senatu procerum Susidis, immutare: quod tamen tu facis, cum hunc Danilem a lege, qua commisisti, vindicare vis. Ergo iste Darius, quem & Medorum Regem, & Medorum Regibus ortum faciunt, homo natus annorum duorum & sexaginta, adeo infelix fuit, ut nunquam edictum ullum fecerit toto regni sui tempore, præter hoc; aut si alia, adeo infans fuerit, ut hactenus & morem Persarum & leges ignorauerit, quas nemini ignorare

ignorare fas erat. Exspecto, quid ad hæc tam certa respondeant. Sed quis non videt, hunc Darium accepto imperio, prouincias lustrasse, ne qua propter nouum hominem nuper ad regnum adscitum seditio oriatur, & provincialium animos in officio contineret: & cum in Susida, cui praefectus erat Daniel a Nabuchodonosoro, peruenisset, proceres regni per inuidiam ei periculum creare voluisse? Danielem praefectum fuisse Susorum, non obscurum est, cum ipse fuerit vnuis ex summis Satrapis imperij. cap. vi, 2. neque illi a sua praefectura abesse liceret, neque in aliena residere. Atqui manebat Susis. cap. viii, 2. Aut igitur semper in praefectura sua fuit, aut in aula regis. Et cum tres socij Danielis coniecti sunt in fornacem, non dubium est, quin & ipse Daniel coniectus fuerit, si adfuisset. Erat autem in praefectura sua. Quæ omnia verissima sunt.

I T A Q V E, candide Lector, ex Ezekiele didicisti, tertiumdecimum annum Nabuchodonosori fuisse tricesimum alicuius Regis, qui eodem tempore in Chaldæa regnaret. Qui aliquo iudicio prædicti sunt, nullum alium Regem cum alio Rege regnare concedent, præter patrem & filium: & cuius tempus regni longius est, eum patrem esse, ratio postulat. Ergo tricesimus ille annus pertinet ad tempus patris Nabuchodonosori. Sed quis nos docebit nomen ipsius patris? Præsto est Berosus, qui Nabopolassarum indicavit. Nabopolassarus igitur tricesimum annum agebat in regno, cum tertiumdecimum iam regnaret filius Nabuchodonosor. Satis est igitur ad locum Ezekielis illustrandum: & inde constat, anno decimo octauo regni patriti filium a patre in societatem regni vocatum. Sed quid tum postea? Quis me docebit quando hæc contigerunt? Huic rei satisfacit Ptolemæus, qui annum primum Nabopolassari dicit iniuisse ab anno Thoth Nabonassari 123. Plene igitur tum historiæ tam ab Ezekiele, quam a Beroſo, tum notationi temporis a Ptolemæo satisfactum. Tota ratio Chronologiæ sacræ hinc pendet: in qua turpiter omnes Chronologos hactenus fugit ratio. Rursus ex eodem Beroſi fragmento habes tempus mortis Nabopolassari, & ideo initium regni Nabuchodonosori, cuius mentio Danielis secundo, quod omnino ignorabatur. Præterea habes successiones filij, & nepotis Nabuchodonosori. Denique scis eum, qui proxime ante Cyrum in Babylonia rerum potitus sit, creatum fuisse regem a proceribus regni, & Nabonidum nuncupatum: quem eundem cum Dario Medo esse ratio vincit, quod & proxime ante Cyrum regnauerit, & in regnum vocatus fuerit, vt ex eo non fuisse ex Nabuchodonosori gente aut familia colligatur. At ex hoc Fragmento nobilissimo Abydeni vel Megasthenis non solum eadem successio regum Babyloniæ continetur, sed etiam cumulus accessit, eum Medem vocatum fuisse, qui ciues Cyro victori cædendos & diripiendos propinauerit. Quare vides, quid pepererit contemptus historiæ peregrinæ, & humaniorum literarum, dum homines in vanis coniecturis suis verum potius, quam in scriptoribus temporum fidelissimis consistere, & ne ipsos quidem scriptores semel verum dicere potuisse credunt. In quo maior imperitia, an confidentia sit, iure dubitare possis. Viderint ergo ipsi, an sibi potius, quam Beroſo & Megastheni credendum esse putent. Nos ad reliqua pergimus.

Erga

Εκατῶν Αβδείτης) τοῦ διγενολέν dictum. Fuit enim & alius Hecataeus Milesius, Herodoto vetustior, qui scripsit sub Dario Hydaspis filio. Iste vero fuit ortu & domo Abderis in Thracia, temporibus Alexandri Magni & Seleuci. Scripsit Ιαδαικῶν librum singularem: ex quo hoc ἀποσαμάνον excerptum est à Iosepho: quod quidem ideo proposuimus, magis ut ea, quæ hic scripta sunt, in conspectu omnium essent, quam quod ullam obscuritatem id in se haberet. Origenes primo libro in Celsum, καὶ Εκατόν δὲ τῆς ισοεικοῦ φέρεται τοῦ Ιαδαικῶν βιβλίον σὺν ὧν προσθεται μᾶλλον τῶν ὡς συφεύτων εἴηντας τοῦτον, ὡς καὶ Ερέννιον φίλωνα τοῦ τοῦ Ιαδαικῶν συγκεχυματικούτων μὴ αὐτοῖς φιβάλλειν εἰ τῆς ισοεικοῦ ὅτι τὸ συγκεχυματικόν εἴη λέγειν, ὅτι εἰσφέρειν μὲν αὐτοῦ εἰκόνας αὐτοῦ συνηρπάσσειν υπὸ τῆς τοῦτο. Ιαδαιοῖς πιθανότερος καὶ συγκατετεθεῖσας αὐτοῖς τῷ λόγῳ.

Πεντήκοντα μάλιστα σαδίων τῶν περιμέτρου) Timocharēs cō τοῖς περὶ Αντιόχης ait μαδίων tantummodo. ὁ χοινομέτερος τῆς Συειας καὶ σαδίων. Si locus est coniecturæ, in loco Timocharis puto legendum μὲν, in loco autem τῆς χοινομέτρου, μὲν. Ita non multum absuerint ambo à sententia Hecataei, qui ambobus veteriorum.

Αντιόχων αἱρεῖ δώδεκα μυριάδας) Ruffinus: *Hominum circa centum et quinquaginta millia.* Hoc sane verum erat, si Hecataeus scripsisset αἱρεῖ πέντε καὶ δέκα μυριάδας. Vides, quanta fuerit Hierosolymorum urbs, quam totius Orientis ornamentum vere vocare poterant sacerculo Hecataei, hoc est, initio Seleucidarum.

Περιβόλου λίθου) Ruffinus videtur legisse αἱρεῖ βόλου λίθου περιβόλου.

Αλλ' σὺν συλλέκτων αρχῶν) Paulo diversius apud Eusebium: σὺν ὥβωμός ἦν τετράγωνος αὐτούτων συλλέκτων αρχῶν λίθου γύναιος συγκείμενος. Iosephus lib. XII. καθηλών δὲ καὶ τὸ θυσιαστήλον καγνὸν σὺν λίθῳ συμμίκτων ὀχροδόμισεν, καὶ λεπτομημένων σὺν σιδηρῷ. lib. IIII. cap. VIII. σὺν λίθῳ μητέρας φαραγγαριένειν, αὖλα λεγάμνης συγκείμενων.

Οὐκ σὺν τηλῷ) Deuteronom. XXVII, 5. Iosephus κατεπονθίσσεις δὲ αὐτὸς σιδήρους, καὶ γένεπτος ἐψαυσεῖται σιδηρος. vide I. Macab. IIII, 45, 46, 47. Nam altare hoc descriptum ab Hecataeo dirutum fuit ab Iuda Macabæo.

Οὐ βωμός ἦν καὶ λυχνίον) Aliis est λυχνία. Nam ita semper in Bibliis Graecis & ab Iosepho vocatur. Hanc autem λυχνίαν, & mensam auream abstulit Antiochus cum alia aurea sacrorum supellectile: vt priore Macab. ἔλαβε τὸ θυσιαστήλον τὸ χρυσοῦν, καὶ τὴν λυχνίαν τὸ φωτός, καὶ πολὺ τὸ σκύπαντόν. Hasmonæi autem rerum potiti nouam mensam & candelabrum eodem auri pondere confecerunt. Sed florentibus Iudeoruna rebus sub ultimis Regibus, maius adhuc candelabrum, maiorque mensa aurea consecuta est: reliqua autem ab Hasmonæis facta in thesauris templi reseruata sunt. Cum autem templum sub Tito conflagrasset, duo candelabra, quæ in thesauris asseruata erant, Tito restituta sunt, quæ ipse duxit in triumphum, eorumque instar in arcu Titi exsculptum. Iosephus lib. VI. cap. VI. ait restituta Tito λυχνίας δύο ταῦς καὶ τὸν ναὸν κειμένας προταπλησίας, &c.

Πλευρῇ μὲν ἐκστῆν εἴχοι πηχῶν] At tempore Iosephi longe amplior. αἱρεῖται δὲ βωμός πέντε καὶ δέκα λόγου πηχῶν, διεργοὶ δὲ καὶ μητροὶ σκειναιστοι πηχῶν.

Ouidē

Οὐδὲ φύτευμα πομπέας θάστην, οὐδὲ ἀλοῦδες] Deuter. xvii, 21. Iudicium vi, 26. 11 Chronie. xxxiii, 3. Neque nullus hortus. Nam & in fine Isaiæ exprobratur Hebræis, quod in Opisthoniae Idolorum horti essent, in quorum medio februabantur. Cæterum in templo quidem interdictæ, sed in Proseuchis serebantur arbores. Philo in legatione: τὸν προσευχὴν τὰς μὲν εἰδεῖσθαι τοὺς δὲ αὐτοῖς θεμελίοις κατίσκεται. Inde in veteri inscriptione: P. C O R F I D I O. S I G N I N O. P O M A R I O. A. P R O S E U C H A. Imo nullæ videntur fuisse Proseuchaæ, nisi arboribus constitæ. Iuuenalis de Iudæa coniectrice:

— *Conducta sub arbore coniux.*

Item :

*Interpres legum Solymarum; & magna Sacerdos
Arboris —*

Item :

*Nunc sacri Fontis nemus, & delubra locantur
Iudæis, quorum cophinus, fœnumque supellex.
Omnis enim populo mercedem pendere iussa est
Arbor, & electis mendicat silua Camænis.*

Qui locus non satis bene vulgo intellectus. Plane enim apparet Iudæos in memoribus proseuchas collocasse, quale erat illud Fontis ad portam Capenam, cuius Fontis tanquam Dei meminit Cicero de Natura Deorum. Et Varro ab eodem Fonte Fontinalia dicta scribit. Arbores proseucharum Iudaicarum iussas pendere mercedem cum dicit Iuuenalis, non obscurum est alludere ad tributum Iudaicum, de quo veteres libri, nummi, & Martialis,

*Sed quæ de Solymis venit perustis
Damnatam modo M. tributis.*

Vnde Tertullianus Iudæos gentem vestigalem dixit. Id autem tributum erat μίμηχμον, vt sciunt omnes, quod exigebantur Iudæi post excidium templi. Stante autem templo tributum Iudaicum dicebatur Census, vt constat ex Euangelio. Didrachmum enim capitatum exigebatur in Iudæa : de quo etiam Iosephus intelligit ἀλώσ. ι. 25. Πρωταῖοι δὲ οὐ συντίθεσθαι αὐτῶν, οὐδὲ οἱ πατέρες οὐδὲ τοῖς σχέιναι πατέροις παρέχον. Targum Ionathan in fine Habakuk. וְיִשְׁתַּחֲוו רֹאשֵׂי וְלֹא יִגְבֹּן קִיסְמָתָם רְוִישָׁלִם Delebuntur Romani, & non exigent censum ex Hierosolymis. Quid sit קִיסְמָת hoc loco ingenuæ fatentur se nescire Iudæi. quæ vox est Latina C E N S U M. Templo eius, pro illo censu prouinciali, Iudæis indicta est capitatio didrachmi, nempe quod solebant pendere sanctuario, vt id Capitolio inferrent. Auctores Iosephus, & Xiphilinus. Huc pertinet inscriptio nummi, C A L V M N I A F I S C I I V D A I C I S V B L A T A. An proseuchaæ differant a Synagogis, (quæ σαββατεῖα etiam & αὐτορωτίδες dicuntur) aut eadem res sit, equidem non affirmo, & magis inclinat animus, vt non fuerit eademes Proseucha, & Sabbathon, siue Synagoga.

Kaj 6

Καὶ τὸ πλεῖστον οἶνον καὶ πίνοντες σὺ πάτιερῷ] Leuit. x, 9. Ezekiel. XLIV, 20. Iosephus
ν ἀλωσ. ὅπις γέ τὸ θυσιατήρεον καὶ τὸν ναὸν αἰεῖσαννον **ⓐ** τὸν ἱερέων ἀλυφοι, βύσου μὲν ἀμ-
πεχόρδην μαλιτα δέποτε ἀκρετέ τηφόντες δέ τῆς θρησκείας, ως μήποτε θύσανεν σὺ τῇ
λαζαργείᾳ. & **iii** αρχαιολογ. εἰσὶ καθαροὶ καὶ τηφάλιοι, πίνειν οἶνον οὐσας τὰ τέλη τολμῶν
χωσι κεκωλυμένοι.

Μένανδρος Εφέσιος] Iosephus de hoc: γέγραφε δέ τοις ταῖς ἐφ' ἑκάτῃ τῷ βασιλέων
τοράξεις τοῦ Ελληνοῦ καὶ βαρβάροις γνωμένας, σὺ τὸν ἄκενοντας γραμμάτων σπουδάσας
τὴν ιστορίαν μάθειν. Et lib. x Origin. Iudaic. Ménandrus ὁ μεταφρετός δέποτε Φοι-
νίκων φραγμένος τῷ Τυείῳ σχέχεια εἰς τὴν Ελληνικὴν φωνὴν. Dignus igitur, cui fi-
des adhibetur, cum ex Tabulariis gentis omnem historiam suam hauserit.
Hunc Menandrum Tatianus Pergamenum facit non Ephesinum.

Εἴρωμος] Is est Σάρων. In Apologetico Tertulliani perperam legi *Hieronymus*
Phœnix Rex Tyri, pro *Iromus Phœnix*, meminimus nos monuisse. Εἴρωμος non εἴρω-
μος dicitur Asito veteri scriptori Metaphraſtæ librorum Moehi Phœnicis.

Βιώσας ἐπι πεντήκοντα τείᾳ] Hæc mutila sunt in priore in Appionem, & er-
ror agnoscitur a Russino: vt omnes errores alij. Itaque antiquitus illæ men-
dæ inoleuerunt.

Οὗτος ἔχωσε] Dius priscus Phœniciacarum rerum scriptor de his ita scribit
σὺ τοῖς Φοινικιανοῖς. Καὶ (Εἴρωμος) τὰ τέλη αἰαργάς μέρη τῆς πόλεως ταπεστώσας, καὶ
μετίζον τὸ αἷνον πεποίκη, καὶ τὸ Ολυμπίον Διὸς τὸ ιερὸν καθ' έαυτὸν ὡν ἐν τοσῷ, ἐγχάρασσας τὸν
μεταξὺ Τύπον, συστήνε τὴν πόλιν, καὶ γενετοῖς αἰαθημασον ἐκόρησεν. αἰαραῖς δὲ εἰς τὸν Λί-
βανὸν ὑλέσθησε ταφεῖς τὴν τὴν ναὸν κατεσκόδησεν.

Τὸν δύρυχων] Instar huius erat & Karthaginē, quæ erat Tyriorum Colo-
nia. Strabo, ὅπερ τοῖς Καρυγγονίοις ἥδη αἱ τὴν ἐλεφαντας σάρις καὶ τὸν δύρυχωντος. Aut
igitur legendum δύρυχων, aut δύρυχων est idem, quod hic, εὐρύχων. Veteres
libri, vt notat eruditissimus Isacius Casaubonus, habent εὐρυχωνα. Pro εὐρύ-
χων legitur εὐρύ χων in x Originum Iudaicarum.

Εὐτείσ τῷ Διὸς] Iouem Tyrij & Sidonij vocabant בָּעֵל, vt alibi diximus:
quem Graeci vertunt Βῆλον — quam Belus, & omnes ΑΒελο soliti — Neque
vero hunc distinguunt a Belo Babylonio. Est autem בָּעֵל commune multo-
rum Deorum Tyriorum, Sidoniorum, & Ammonitarum cognomen. Vn-
de multis בָּעֵל, id est, Baalibus seruisse dicuntur Hebræi. Siquidem om-
nis Deus apud illos vocabatur בָּעֵל, sed cum attributo, vt בָּעֵל שָׁמֶן Dominus
cæli dicebatur illis, qui Græcis Ζεὺς. Philo Bybliensis ex Sanchoniathone
Berytio: τὸν γένον στόμαζον μόνον θεοντας Κύριον ΒΕΕΛΣΑΜΗΝ καλεῖται, οὗ δέ
τολμητοῖς Φοίνιξ, Κύρος θεοντας, Ζεὺς δὲ πατέρα Ελληνο. Sed Hebræi בָּעֵל בְּεל-
זְבּוּב Dominum μυστικῶς vocabant, vt illis mos est Gentium Deos nonquam suo
nomine appellare, sed Abominationem, aut aspernamentum. Sic pro Beth-el,
dicebant Beth-avven. Pro domo Dei, vt vocabatur a Samaritis, dicebant
domum vanitatis. Quare si quis putat Beelzebub vocatum ab ipsis Tyriis &
Sidoniis, non autem per contumeliam ita dictum ab Hebræis, is non leuiter
errauerit. Neque aliter intelligendum i Reg. 1, 2. Is Baal est, quem Διάς
ἀλύμπιον vocat Dius, cuius supra meminimus. Nam בָּעֵל est ad verbum Ζεὺς
οὐλύμπιος, qui colebatur in insula Tyri, vbi & αὐτὸν αεροπετθεῖς. Ut autem Iuppiter
בָּעֵל-שָׁמֶן, καλεοντας θεοντας, sic Iuno בָּעֵל תִּהְיֶה καλεία θραντις dicta. Vnde Philo By-
bliensis Βαδύποδα vocat. Sed eam διώλων interpretatur. Græcis θραντια dicitur,
Pœnis

Pœnis in Africa Cælestis, quæ erat πολυάχος Karthaginienſum.

*Quam Iuno fertur terris magis omnibus unam
Posthabita coluisse Samo. —*

Ea Karthagine pingebatur Leoni insidens, dextra fulmen, sinistra sceptrum gestans: ut plane cufum est in numismate Imperatorum Seueri, & Caracallæ. De fulmine ego cum doctissimo Antonio Augustino vix tandem crotalum esse hariolabar, & Deam ipsam ex Leonis arguento Cybelen esse suspicabar, frustra. Errorem enim mihi eripuit Tertullianus in Apologetico; vbi Leo attribuitur tam Cybele, quam Cælesti Karthaginensi. *Ad bestias*, inquit, *impellimur, certe quas Libero, & Cybele, & Cælesti applicatis.* Nam in vulgatis editionibus male Cereri, pro quo Cælesti habent veteres scripti. In sacris literis Baal & Astarte coniunguntur: & Astarte אֶשְׁתָּךְ dicitur. Sed indigenis תְּהִלָּה dicta videtur: Vnde אֶשְׁתָּךְ Astarta, non Astorta dicta. ut eadem videatur fuisse Astarte cum Cælesti, & proinde cum Iunone, ut & Augustinus quoq; putauit. Alij Lunam, alij Venerem dicunt. Philo Bybliensis: τὸν δὲ Αστρίτων Φοίνικες ὡς Αφεδίτην εἶπον λέγουσι. Herodotus enim τὸν Ὑπαίνων ab Arabibus Alilat dictam scribit. Quod profecto Lunam corniculatam significat. Nam etiam hodie ﷺ Lunula, & ﷺ Noctiluca. Sed & Ὑπαίνων Herodotus & alijs Venerem esse dicunt. Arabibus tamen antiquitus Venus Chobar dicebatur, eamque præcipuo in cultu illis fuisse alibi monemus. Proprie ita illis dicebatur ἔωσθόεσσι αἴτηρ, Lucifer. Sed Chaldæis Venus dicebatur Mûlîtâ, teste Herodoto, quod merum Chaldaicum est מֻלִיטָה, מַלְכָתָה. Astarte igitur Phœnicum eadem & Iuno, & Venus & Luna fuerit. Lucianus οὐδὲ Συεῖνος δέ. Ασάρτην δὲ ἐγώ μοχέω σεληνάριν ἔμιμνα. Varro vero Astarten & Taauten Phœnicios comparat cum Serapi & Iside Ægyptiis. Sed Philo Bybliensis Taauten Phœnicum dicit primum omnium Deorum fuisse, quem Ægyptij vocauerint Thoth, Græci Εὔρητον: quod profecto est Hebræorum טהו, sicut βαῦ ex בָּהו fecerunt, qua voce nōtem a Phœnicibus ait designari. Qui Hebraice sciunt, statim hæc Hebraica mera agnoscent, sine vlla immutatione. De Astarte ita Philo Bybliensis, οὐδὲ Ασάρτη ἐπέθηκε τῇ ιδίᾳ κεφαλῇ βασιλείας τῷ Θεού μονονοματῳ Ταύρῳ. Proculduo quia Lunam corniculatam designabat.

Fronte curvatos imitatus ignes.

Horatius de Tauro.

Theocritus:

Ιστὶ τὸν ἐπὶ μηῆλοισι κέρας αἰνέτελλε καρπὸν
Αντυγενές ήμιτόμου, κεραῖς ὅπε κύκλα σελήνης.

Videmus igitur, quomodo Phœnices Deos suos quos ex vetustis Hebrorēum li-

c 2 bris mu-

bris mutuati erant, perperam sint interpretati. Huc referendum, quod Iosephus scribit: λέγει γάρ (Theophrastus) ὅτι καλύπτον ἡ Τυρίων νόμοι ξενίκοις ὄρχης ὄμνυθι, τὸν οἷς μετά πίνον διγων καὶ τὸν χαλωνίδην ὄρχην ΚΟΡΒΑΝ καππελθμεῖ. Iosephus recte Κορβᾶν interpretatur δῶρον Θεόν. Et iste locus Theophrasti pulcherrime interpretatur illum Matthæi xxiii, 18. Imo sine hoc loco Theophrasti ille Matthæi non intelligetur.

Χρυσοῦ χίονα] Herodotus libro vndecimo duas pilas eximias & ingentes, alteram auream, alteram ex smaragdo in templo Herculis Tyrij, non autem Iouis se vidisse scribit. Et de smaragdina quidem Plinius, quam Pyramidem vocat. De hac columna Eupolemus vetus scriptor, de Solomone: τῷ δὲ Σύρων εἰς Τύρον πέμψας τὸν χρυσοῦ χίονα τὸν τούτῳ Τύρῳ αὐτούρδην τὸν περὶ ερῆ τῷ Διός.

Πρώτου τε τηλεύτηρον τῷ Ηρεκλέας] Prius Herculis templum erexit, posterius Astartæ. Hæc aliter leguntur priore in Appionem, sed tamen eadem lectio, quam hic apposuimus, agnoscitur a Ruffino.

Τῷ Ηρεκλέας] Hercules tutelare numen Tyriorum, cui humanas immolabant hostias Pœni, auctore Plinio lib. xxxvi. cap. v. Μέλιχερτος vocabatur a Tyriis, teste Philone Bibliensi. cuius vestigia extant in nominibus Punicis Hammilcar, Bonilcar. Sed in τελαχοντεικῷ Eusebij legimus: Φοίνικες δὲ Μήλιχερτον καὶ Ουσωερον καὶ πινας ἀλλας ἀπιστέρεος θυτοῖς πάλιν αὐδεῖς θεῖς αἰνιγέρθαι. Μελιχέρταρον pro Μέλιχερτον & Ουσωερον pro Ουσωερον Esau: de quo alibi.

Τίτυος] Ruffinus habet Titiceos. Vtro modo legatur, ego istos non noui. In octauo Originum Iudaicarum legitur: τοῖς τε πούκεοις. Et sic incertior sum, quam dudum.

Ἐπὶ τάχτῃ τοῖς Ασδηνίουσι] Dius in Phœnicum historia: τὸν δὲ τυραννίτα Ιερεσολύμων Σολομῶνα πέμψας φασι τοὺς τὸν Εἰρώμον αὐτίγματα καὶ παρ' αὐτούς λαβεῖν αἴξαν. Τὸν δὲ δυνητέντα λύσας τὰ αἰνίγματα πολλὰ τὴν ζεῦματων εἰς τὸ θητεῖλμαν αὐδεῖσακ. εἰπε δὴ Ασδηνίον πινα Τύρον αὐδεῖσα πατεροποτέντα λύσακ, καὶ αὐτὸν δῆμα τοσφεδεῖν, αἱρεῖ λύσαντα τὸν Σαλωμῶνα πολλὰ τῷ Εἰρώμῳ τοσφεδεῖσα τζεῦματα. Quare vero Eupolemus vetus scriptor, citante Eusebio, Hiromum Σύρων vocet, diuinare non potui. Sed & epistola βασιλέως Σολομῶντος τοὺς Σύρων βασιλέα Τύρον καὶ Σιδῶντος καὶ Φοίνικης commentitia est & ridicula: in qua fit mentio τῆς Σαμαρείτιδος: cum Samaria nominata sit ab Omri rege Israelis, qui eam condidit, & de nomine Seemer, a quo solum emerat, ita vocavit, i. Reg. xvi, 24. Iste coepit regnare anno a conditu templi octagesimo octauo. Tantum abest, ut tempore Solomonis Samaritidis regionis villa mentio fieri potuerit. Sed & ridiculum de epistola γαφρῆ βασιλέως Αἰγυπτίων ad Solomonem. Nam γαφρῆς est, qui Ophrias Ieremiæ, Ασφίνης Herodoto: qui plusquam 420 annis post conditum templi in Aegypto rerum potiebatur.

Οὐ σύνηγε] οὐ δεῖ σύνηγε. Georgio.109.

Τελευτήσαντος δὲ τῷ Εἰρώμῳ] Iosephus nunquam satis laudatus scriptor, ait libro octauo Originum, templum construi coepsum anno a conditu Tyri ducentesimo quadragesimo. Annus a conditu templi in periodo Iuliana 3696. Deductis 240, remanet 3456 annus postquam coeptra condi Tyrus, qui erat septuagesimus sextus tantum ante Ilij excidium. Quare non mirum, si Tyri Homerus non meminerit, quæ eius saeculo adhuc ignobilis erat. Strabo: Οὐδὲν οὖν ποιηταὶ τῷ Σιδῶνα τελευτήσαντο μαλλον. Ομηρος δὲ γένει μέμνηται τῷ Τύρῳ. Imponebant

ponebant Herodoto Sacerdotes Herculis Tyrij; cum ipsi de tempore conditæ Tyri sciscitanti responderunt, annos tunc putari 2300. Inde in libro Iudicum mentio est Deorum Sidonis, non Tyri, nisi forte sit Ḥ̄ de qua Iosue xix, 29. Ḥ̄ יְהוָה מֶכְעֵד עַי פָּלָיִס ὁχεα Σάρ, τῆσσαν Τύρος. Sed est proculdubio παλαιότυρος, non Τύρος. Errat Iustinus Trogi breuiator, qui ait Tyrum conditam anno ante excidium Ilij. Porro quum Tyrus Hebraice Ḥ̄ dicatur, ut etiam Arabice صور. inde factum etiam ut Pœnis diceretur Sar. Ennius quoque dixit Pœnos Africæ Sarra oriundos. Græci autem qui difficile literam Tzad pronuntiabant, eam in Tau verterunt. vt حـ سinas etiam Tūas vocarunt: quos inepte Hispani Chinæ, quia eorum CH propius accedit ad Tzad Arabicum.

Τελθυσσωνος Ειρώμου] Ab Iromi anno duodecimo, vt est in priore in Appionem, vel vndecimo, vt est in octauo Originum, cœptum condit templi. Sed ab eius initio, ad septimum Pygmalionis, Iosephus putat annos 155. Atqui ab initio Baalezer filij eius, ad septimum Pygmalionis, colliguntur duntaxat anni 103. qui compositi cum 34. illis, quos regnauit Iromus, fuerint anni simul 137, non autem 155. Aliter: Deductis 103 de 155, remanebant anni regni Iromi 52, qui tantum vixit annos quinquaginta tres. Quare Iosephus non regni annos, sed vitæ sumpsit, aliud agens. Igitur deductis decem absolutis annis, quos iam regnauerat Iromus initio conditus templi, remanebit annus centesimus vigesimus septimus a conditu templi, ad fugam Elisei. Annus a conditu templi in periodo Iuliana 3696 compositus cum centum viginti sex absolutis dabit annum 3822, quo Karthago fuerit condita, siquidem condita anno, quo profugit Elisa. Sed Solinus vult conditam anno 3830. Differentia anni 8, quibus erratum sit a Solino, si fides vlla archiuis Phœnicum, aut a Phœnicibus, si verum dicit Solinus. Videmus tamen alterutrum proprius ab altero abesse. Secundum Tabularia Phœnicum Solomon cœperit regnare anno octauo Iromi. Nam vndecimo Iromi cœptum templum condi, qui erat quartus Solomonis. Et proinde tricesimo tertio Dauidis Iromus inuit regnum. Itaque primo Chronic. xiiii, i. fit mentio Hirami Regis aliquot annis ante deceſsum Dauidis.

Βαγέαζαρο] βαγέβαζερο. Georg.

Ε'ωλα.] ει. ζ. Georg..

Μεθ' ος] μεθ' ον. Georg.

Ασέρυμος] Ασέρυμος. Georg.

Τοῦτον αἰεῖλεν Ειρώβαγο] Vocatur נַחֲת־בָּעֵז Reg. xvi, 31, item Rex Sidoniorum: cum tamen Hiram non Rex Sidonis vocetur, sed Tyri. Hoc nihil interest. Nam Rex Sidonis idem & Tyri erat. Ab initio Baleazari, ad initium Ithobali colliguntur anni 50. quibus si adiicias annos 23 Hiromi a conditu templi, ad eius obitum, colligentur a conditu templi, ad initium Ithobali, anni 73. Rursus a conditu templi, ad initium impij Achab Regis Israelis, colliguntur anni 99. Differentia, anni 26. Ergo anno 27 currente Ithobali cœpit regnare Achab geher Ithobali Sacerdotis Astartæ, regis Tyriorum, & Sidoniorum, qui obiit anno sexto generi sui Achab. Cum tanta religio

adhibetur in annis vita & regni singulorum regum dinumerandis, non est censendum yllum erratum in ratione temporum interuenisse.

Βαδέζωες, ἴς] Βαδέζεες υὸς. Georg.
Μάτυνθο] Μέπινθο. Georg.
Εννέα] κε. Georg.

Φυγμαλιών] Nomen ita scribitur οὐδὲν πάντα λέγεται οὐδὲν. Nam Ελιοῦ Phœnicibus Deus vocabatur, ut docet Philo Bibliensis. τὸν δὲ οὐρανὸν τὸν Ελιοῦ καὶ λαζαρόν, τὸν θηλεῖα λεγομένον Βηρύθ. Omnino quemuis suorum Cælitum ita vocabant: ut in Pœnulo Υթalonim, υvalonuth, hoc est οὐδὲν οὐδὲν, Superos, Superasque. Et Sisenna ad illum locum notauerat Alon lingua Pœnica esse Deum. Sic Rex Tyri, quem expugnauit Alexander, vocabatur Abdalonim οὐδὲν, quem Arrianus Azemilkum vocat. μυγδαλίων Φυσμαλοῦ Georg.

Εν δὲ τῷ εἰταρτέῳ εἰδόμενῳ ἔτει] Ab hoc anno, qui erat septimus regni Pygmalionis, putat Iosephus annos Karthaginis conditæ. Sed non statim condita fuit. Prius enim capta parua insula Cothonæ in portu Karthaginensi ibi consedit Dido, locumque muniuit, quo uia est arce belli aduersus Afros, qui eam litore prohibebant. Strabo ὑποκειμένη δὲ τῇ ακροπόλει οἵτε λιμένες καὶ Καβαρνοῖς περιφερεῖσι περιεχόμενον ἔχοντι νεωστίνως ἐναπέραντι κύκλῳ. Κτίσμα δὲ Διδοῦς αἴγαλον στοιχεῖον Τύρου λεγον. Hæc igitur insula, ut diximus, fuit prima sedes Pœnæ antequam solum condendæ vrbis ab Afris vel supplices impetrarent, vel viatores extorquerent: donec nono, postquam a Pygmalione pulsi fuissent, anno locum in continente occuparunt, quem Βύρση vocarunt, id est arcem. Nam Τύρος est ὄχυρωμα, idem quod ultimis temporibus imperij Romani ΒΥΡΓΥΣ. Sed Hellenismus non patitur Βύρση dici. Quare Βύρση dictus est locus appellatione in Græcam Euphoniam deflexa, & causa appellationis ad fabulam corij bubuli relata. Paulus Orosius li.iii.cap.xxii. Arx, cui Byrsæ nomen erat, paulo amplius, quam duo millia passuum tenebat. Appianus: Συκιῶν δὲ ιωνίῳ οὔτε τὸν Βύρσην οὐκουδι. τὸ γὰρ ὄχυρωπατον τῆς πόλεως ιων, τὸν οἱ πλειότεροι εἰποῦσι οὐκ επεφθάγοσαν. Sic etiam idem Pœni, cum in insula Gadium aduersus insultus Hispanorum & Numidarum se se muniissent, ab eo locum G A D I R vocarunt, id est, φεγγυμὸν, ut Græci tradunt, vel Sepem, ut Solinus. Hoc enim plane τύρος significat. Βύρση igitur, deinde Βύρση dicta est arx Karthaginis. Strabo: Κατα μέσου δὲ τῶν πόλεων ακροπόλεις, ἣν σκάλοις ΒΥΡΣΑΝ, οφρές ιγανῶς ὄρθια, κύκλῳ αστριοποιημένη. Arx quoque Moabitarum Βύρση vocabatur, Ieremiæ XLVIII, 24. Βώσηες etiam Ptolemæo in Arabia felici est Τύρος. Itaque tam Βώσηες, quam Βύρση, idem est. Nam Hebræi pronuntiant Bosra, Syri & Arabes Bufra. Βώσηες, Βύρση. Sic etiam Idumæorum Byrsæ mentio Isaiae xxxiv, 6: Amos i, 12. Hoc posterior Latinitas Burgum vocavit, ut diximus ad Ausonium. In inscriptione Viennensi mentio fit Burgi a fundamentis excitati tertio Valentis & Valentiniani Augg. consulatu. A Burse igitur munitione, non a fuga Didonis & Cothonæ capto, Solinus putat annos Karthaginis conditæ, Iosephus a fuga Pœnorum. Quare anno periodi Julianæ 3822, qui erat septimus Pygmalionis, Dido profuga Tyro patria ad litus Africanum Cothonem occupauit, & muniuit, anno autem 3830 Byram con-

Iam condidit. Hæc profecto ita se habent. Nam error non potuit incidere in notatione annorum Regum Tyri, cum tanta religione, & vitæ & regni tempus in singulis regibus obseruatum sit. At fabulam taurini tergi, vnde Byrlam dictam nugantur Græci, non magis moramur, quam fabulam de capite bubulo in ea arce inuenio, quod prodidit Iustinus, aut capite equino, quod idem & Virgilius testantur, vnde Καρχηδόνα dictam fuisse scribit Stephanus, eoque lingua Pœnica equinum caput significari. Nos scimus in Numismatis Karthaginis vetustissimis ex vna parte culum esse αροτεμήν ἵππου, ex altera caput Karthaginis.

Διδὼ] Aberat in Græco. Reposuimus ex Ruffino. אַלְיָשָׁה Elissa fuit nomen verum דִּדוֹ Dido est ὑπόστατην. nutricum. Eius masculinum est דָּוִיד Dauid. Seruius F. Modij : *Dido vero nomine Elissa antea dicta est : sed post interitum a Pœnissimis Dido appellata fuit ; id est virago Punica lingua.* Certe Punica lingua tunc penne erat Hebraica. In Hebraismo autem Dido nihil tale significat. Sed Græci & Latini de peregrino sermone satis multa præpostere comminiscuntur.

Kαρχηδόνα] Solinus: *Hadramyto & Karthagini auctor est a Tyro populus. Sed quæ super Karthagine veraces libri prodiderunt, hoc loco reddam.* Vrbem istam, ut Cato in oratione Senatoria autumat, quū Rex Hiarbas rerum in Libya potiretur, Elissa mulier extruxit domo Phœnix, & Karthadam dixit: quod Phœnicum ore exprimit ciuitatem nouam. Mox sermone verso in verbum Punicum, & hæc Elissa, & illa Karthago dicta est: quæ post annos septingentos exciditur, quam fuerat extructa. Hæc ille: in quibus quædam sunt ab auctore, quædam a librariis peccata. Nam quid est, domo Phœnix? Sane dicendum erat, Elissa natione Phœnissa, domo Tyro. Neque enim dicitur, Demosthenes domo Græcus, sed, Demosthenes natione Græcus. Cum autem adiicitur domo, non statim sequitur eum natum ibi. & quidem vox domo additur vrbibus, non regionibus. Sic in veteribus inscriptionibus legimus, domo Arretio, domo Ateste, domo Karthagine, domo Brixia. Ego maluisse, Phœnissa mulier, domo Tyro extruxit.. Atque hæc culpa est Solini: reliqua peccarunt librarij. Nam legendum: *Mox sermone verso Karthago dicta est*, sententia perspicua, deletis reliquis, quæ interiecta sunt perperam a sciolis, quanquam vetustissimus error videtur. Hoc proculdubio ita est. Iam quod dicit de Hadramyto, id origine verbi confirmatur, quæ plane Punica est. ﴿חַרְמָה﴾. Sed Arabice melius حصر موت apice in secunda litera superscripto, vt sit Hadramuth. Ita etiam vocatus filius Ieçtan de posteritate Sem, Genes. x. 26. Est autem Adramyt ἔπωλις Γλάττεω. Nam Mut Poenis erat Pluto. Philo Bibliensis: ρὺ μετ' ὧ πολὺ ἐτερον αὐτὸν παῖδες ἀπὸ Πέας ὄνομα Σύριδος Μεθ ἀποθανόντα ἀφίεσθι. Ἱάνατον δὲ τὸν ρὺ Γλάττεα Φοίνικες ὄνομα ξύσιν. Ergo Adramutum dictum ob pestilentem tractum oræ Africanæ, quo modo apud Plautum dictum est, *Acherontis ostium est in agro nostro.* De Karthada quod dicit, videtur potius Syriacum esse, quam Poenicum. אַתָּה תַּרְפֵּל vel אַתָּה תַּרְפֵּה. Sed ipsi Poeni neque in Syria, neque in Africa Syriace loqui sunt. In Syria mere Hebraica aut proxima vñi sunt: in Africa deprauata quidem ex Hebraismo, sed longe alia a Syriaca: quod plane nos docet Poenulus Plautina. Stephanus tradit καὶ τὸν πόλιν dictam, intelligen-

dum Pœnico. Itaque id plane est Karthada, ut Solinus scribit. Item Καλ-
μεῖνον Eustathius scribit vocatam fuisse. Quod omnino est contrarium priori
appellationi. Nam id significat παλαιόν. Ergo ita intelligendum, quam
primum occupauit Dido, eam παλαιόπολιν, imitatione τῆς παλαιότερης di-
ctam: quam vero posteri amplificarint, eam vocatam νεάπολιν. Sed & οἱ Ἑλλήσαι
Græci scribunt etiam aliquando dictam. Quomodo id Pœnico dici pos-
set, neque temere ego, neque aliis dixerit. De Kaccaba superius dictum.
Et Karthada quidem non negamus dictam. Vnde enim id comminisceretur
Solinus? Sed aliud esse, quam Καρθαγίνη Καρθαγίνη. Nam Græcum Καρχηδῶν
proxime abest a Karthada. Sciant tamen etiam aliud nomen Karthagini
fuisse præter Solini illud. Non enim Karthada, sed Chaedreanech vulgo
vocabatur. Plautus Pœnulo:

- M I. *Hano. ciuates esis? aut quo ex oppido?*
 P. *Hanno Muthumballe be Chaedreanech.*
 A G. *Quid ait? M. Hannonem sese ait Karthagine
Karthaginiensem Muthumballis filium.*

Non dubito esse Hadreanech. Nam prius membrum est γάπη, ut in Hadra-
nyton. Sed & reliqua explicabimus in loco Plautino. *Hano* est salutantis.
Vnde Latini fecerunt suum Haue. pro quo in multis libris legitur ΗΑΒΕ.
Id omnino Pœnicum est ex Hebræo Τόνιν ψινε, χαιρε, υγιαρε. Sed cum per-
sonæ ratio habebatur, adiiciebatur *Doni*. quod & ipsum detruncatum *ex*
Adoni. Haudoni, χαιρε κυρε. ηγίαν θη. Ergo pergit:

- P. *Hano. M. Salutat.* — Item:
 A G. *Saluta hinc rursum Pœnice verbis meis.*
 M I. *Haudoni.* —

In tertio Anthologiæ, epigrammate in Meleagrum Tyrium:

οἱ θεόποις πύλωσε Τύρος, Γαδάρων θ' ιερὴ χεῖν,
 Κῦς δὲ ἐρετὴ μερέπιαν πρέσβεις ἔγνεσθοφει.
 Αλλ' εἰ μὲν Σύρος ἐστι, ΣΑΛΑΜ. εἰ δὲ οὐ σύρε Φοίνιξ,
 ΑΥΔΟΝΙΣ. εἰδὲ Επλιν, ΧΑΙΡΕ. πόλις αὐτὸν φεγγίρι.

In vulgatis codicibus traiectio literarum facta est ναῦδος pro αὐδονίς. Αὐδονίς
autem pro αὐδονὶ scripsit poeta: non quod ita dicent Pœni, sed quia magis
alludit ad desinentiam Græcam. Αὐδονὶ igitur Pœnis idem, quod Σαλαμὶ Syris,
χαιρε Græcis. In xiii lemmate octaui libri A. Gellij legitur vulgo *Qupſones* inepte. In veteri codice Biturigum scripto erat *Eupſones*. Sed profecto
Eudones, pro *Audonis* scribenduna erat. Id Gellius hominum Pœnorū
verbum quidem esse ait, sed etiam usurpari a Græcis. Si propterea Gellius
putauit Græcum, quod a Græcis usurparetur, cur non vicissim videatur
Pœnum, quod Pœnis esset in usu? Nam reciproca causatio est. Sed Græci
quidam potuerunt usurpare, ut quidam Itali *Magari*, pro utinam. Nam idio-
tisini

tisini Græci est μαγάει, corruptum ex μαγάειοι. Sic Hispanorum Oxalla idem quod Magari purum putum Arabicum, quod est, *O si velit Deus*, ut taceam quartam partem linguae Toletanæ mere Arabicam esse. Sic Græcis αλελε utinam purum putum Poenicum, *O Deus.* Λυγη

Subiicit Iosephus huic vetustissimæ Chronologiarum Phœnicum: σχεδιαστη
διπτᾶς ἐχει τὸν Ειρώμου βασιλείας, ἀλλα Καρχηδόνα κτίσεως, ἐπει γένεται
διδοκεῖται ἐτει τῆς Ειρώμου βασιλείας τὸν Ιεροσολύμων ὀκοδομήθη ὁ ναός, γέγονεν διπτὸν
τὸν οἰκουδομήσεως τῷ ναῷ, ἀλλα Καρχηδόνα κτίσεως, ἐπει ἔχει τὸν πεπαρεγένετον τοια, μῆνες ὅκτων.
Sed supra indicauius triginta quatuor annos cum iο3 compositos esse 147 cum
octo mensibus, ab initio Iromi, ad septimum annum Pygmalionis. de quibus
deductis decem solidis, post quos cæptum condi templum, fuerint tantum
anni centum viginti quinque a conditu templi, ad fugam Elisæ. Quare
Iosephus aliud agebat, cum hæc scriberet. Quod vero libro octauo Originum
ait vndecimo anno Iromi, hic vero duodecimo templi fundamenta ia-
cta, non puto erratum esse: cum agnoscatur vtraque lectio a Ruffino, sed
vndecimo anno regni sui Iromum ligna misisse, duodecimo fundamenta
templi iacta.

Φοινίκων αἰδιαραφαὶ] Et hoc quoque præstantissimum ἡπαπεματίον, Iosephi diligentia debemus. quo nihil certius ad epocham initij Nabuchodonosori deprehendendam, vt eius etiam beneficio omnia, quæ a Beroſo didici-
mus, scire licuerit, etiam sine ope Beroſi.

Ἐπὶ Ειρώδῃ] Ita scribendum, non Θάβαλος, vt est in priore in Appio-
nem, qui error agnoscitur a Ruffino, cum tamen recte in libris Originum
scribatur Ειρώδης, non Θάβαλος. Erat igitur iste Rex cognominis il-
lius, qui sacer fuit Achabi Regis Samariæ. Porro a fine Pygmalionis, vbi
desinit Menander, ad initium Ithobali huius, interuallum est, anni du-
centum quadraginta nouem.

Ἐπολιόρκησε Ναβοπολασσος] Nabopolassar anno decimo octauo imperij
sui audita Phœnicum rebellione, filium suum cum regio imperio & ingen-
ti exercitu in Phœniciam misit ad Tyrium rebellem coercendum, vt nos do-
cuit Beroſus. Anno tricesimo Nabopolassari, Nabuchodonosor expugnata
Tyro, & tota Palæstina subacta, profectus est Babylonem, accepto de mor-
te patris nuncio, teste eodem Beroſo. Igitur tredecim anni subigendæ Phœ-
niciæ, & oppugnandæ Tyro impensi: quod & ipsi Censuales Phœnicum
restantur statim in principio. Rursus a regno Baal, qui Ithobalo succeſ-
ſit, ad tertiumdecimum annum Iromi secundi, putantur anni triginta quin-
que, menses tres. Iosephus vero ex iisdem Annalibus, ab initio Ithobali,
ad tertiumdecimum annum Iromi secundi, colligit annos quinquaginta qua-
tuor, menses tres. Ergo Ithobalus regnauit annos nouemdecim solidos. de
quinquaginta quatuor iterum deductis triginta quinque & tredecim, quibus
oppugnata Tyrus, remanebit annus septimus currens Ithobali, quo Tyrus
oppugnari cæpta. Rursus anno decimotertio Iromi cæpit regnare Cyrus,
id est, anno Nabonassari centesimo octagesimo octauo, qui annus est pri-
mus imperij Persici Cyri apud omnes auctores. Deductis quinquaginta
quatuor annis solidis de anno 188. Nabonassari, remanet annus Na-
bonassari centesimus trigesimus quartus, quo cæpit regnare Iromus. Ergo
centesimus

centesimus quadragesimus Nabonassari est septimus currens Iromi , quo cæpta oppugnari Tyrus. Cæpta autem est oppugnari anno primo Nabuchodonosori expeditionis Syriacæ , vt docet Berosus. Ergo annus centesimus quadragesimus Nabonassari est primus expeditionis Syriacæ Nabuchodonosori , vt antea ex Beroſo collegeramus. Mirus ergo consensus Beroſi cum Tabulariis Phœnicum , & vtrorumque cum sacris literis. quo quid acceptius esse debet tam præstantis rei studiosis ? Viderint ergo , qui antiquiores epochas statuunt , & septuaginta annos captiuitatis a capto Sedekia putant , vt Cyrum nouem annis post obitum suum edicta facturum ab inferis excident. Viderint & qui ineptos Iudæos secuti tricesimum annum , cuius mentio est apud Ezekielē initio libri primi , putant a libro legis inuento , aut dicunt esse tricesimum Iubilei , qui erat vicefimus secundus Iubilei. Nam is erat annus Exodi 902. Deductis 47 , remanent anni 855 , hoc est , Iubilea absolute septendecimi , anni viginti duo Iubilei decimi octauii currentis. Quare annus capti Sedekiæ , qui erat Sabbaticus , teste Ieremia , is , inquam , erat vicefimus octauus Iubilei decimi octauii. Itaque legimus apud Ezekielē cap. xxix , 17. *vicefimo septimo anno , in primo (mense) in prima mensis factum est ad me verbum Dei.* Erat annus decimus Sedekiæ , vt est initio eiusdem capitū. Sane si vndecimius annus Sedekiæ erat 28 Iubilei , ergo decimus erat vicefimus septimus. Quare vicefimus septimus annus , cuius hic fit mentio , is est Iubilei decimi octauii , non autem Nabuchodonosori , vt nugantur Iudæi. Quomodo decimus annus Sedekiæ potuit esse vicefimus septimus Nabuchodonosori , qui erat tantum decimus octauus ? vt taceam , quod in Chaldæa , vbi scribebat Ezekiel , post excessum Nabopolassari , non iam ab expeditione Syriaca putabantur anni Nabuchodonosori , sed ab obitu Nabopolassari. Quum enim annum Nabuchodonosori decimum tertium ab expeditione Syriaca Ezekiel dixerit esse tricesimum alicuius Regis , cur annum decimum octauum eiusdem Nabuchodonosori non dixit esse tricesimum quintum eiusdem Regis , nisi quia is rex iam obierat in tricesimo ipso anno? Proinde is erat annus sextus Nabuchodonosori , quintus a somnio ipsius , cuius mentio Daniel. ii , 1. Atque hinc colligimus non solum eum esse 27 annum Iubilei , sed & Iudæos inter exteris nationes Iubilea celebrare solitos , quod haec tenus faciunt ; contra temeritatem imperitorum , qui negant Iudæos in deportatione Sabbaticos annos celebrasse , atque adeo aduersus sententiam doctiorum , qui negant Iudæos unquam Iubilea celebrasse , quia eius nullum in sacris libris extat vestigium. Sed & ij , & nos vna fallabamur , qui non ita pridem in eadem hæresi fuimus. Locus igitur ille Ezekielis nemini haec tenus intellectus vt lucidam facem allucet rationi temporum , ita strenue os obstruit pertinaciæ. Qui negant eos annos Sabbaticos , quos hodie obseruant Iudæi , esse veros Sabbaticos , iidem negent quoque septimios dies , quibus hodie cessant ab opere , esse vera sabbata. Sed nullam latebram inscitiæ suæ reperient. Adeo vndique circumsepti testimoniis tam sacrorum , quam profanorum scriptorum tenentur.

Ἐπολιόρκησε Ναβούχοδονόσορες τὴν Τύρον] Isaiae xxiii , intentatur excidium Tyro , eiusque desolationis spatium definitur septuaginta annis. Quod de hac obsidione intelligi , dubium non est. Sane septuagesimus annus oppugnationis

gnationis Tyri sub Nabuchodonosoro definit paulo post tempora deuicti Nabonidi , de quo non dubito intelligendum esse apud Isaiam. Nam dura servitute oppressa est tota Syria , Phœnice , & Palæstina , sub imperio Babylonico , ut patet ex Jeremijæ vicesimo quinto , vicesimo sexto , vicesimo septimo , vicesimo octauo. Tunc igitur data libertas & Tyriis , & Phœnicibus , cum completi sunt dies septuaginta Babylonii , quod accidit , cum imperium translatum in Cyrum. Hæc proculdubio ita accipienda apud Isaiam. Nulla alia oppugnatio Tyri , & mutatio fortunæ accidit post tempora Isaiæ , præter hanc , quam passa est sub Nabuchodonosoro. Ergo de illa intelligendum.

Ἐτη τεία καὶ δέκα] Hęc suppleuimus ex Ruffino, quem scriptorem raro cum fructu, rarius sine indignatione legas. Regnauit Ithobal annos nouemdecim. Expugnatus est post annum decimum tertium, quam cęptus oppugnari. Proinde septimo anno regni cępit oppugnatio. Sed & Iosephus accuratissimus scriptor, eundem decimum tertium annum notauit ex veteribus, x. Originum Iudaicarum : οὐδὲ Διοκλῆς ἢ οὐ τῇ δευτέρᾳ οὐδὲ Περσικῶν (οὐδὲ ποικιλῶν Ruffino) μητρούσει τούτου τῷ βασιλέως (Ναβυλέδονοσόρεγον) οὐδὲ Φιλόσεργος οὐ τούτῳ Ιερεῦς αὐτῷ Καπονικηῆς ιστορίαις, οὐτὶ οὐδὲ οὐ βασιλής ἐπολιόρκησε Τύρογενεῖ τῇ ίγ., βασιλεύοντος κατ' ἑκεῖνον Τὸν καμένην Εἴδασάλε τῆς Τύρου.

Ex*καλος Βασιλεὺς*] Nomen hoc sine dubio scriptum fuit קְנָעִי Knas
baal: ut *Κενίταλος* legendum sit, non *Εκνίταλος*. קְנָעַ est, qui dici debebat
Canaan קְנָעַ. Philo Byblienfis: ὁν εἰς τὸν Ἰονίον περιπάτων ὑπέτης ἀδελ-
φός Κνᾶς τῷ φύτευμα σέντος Φοίνιχος. Sane Canaan est pater Sidonis, a quo Si-
donij, a Sidoniis Tyrij, & omnes Phœnices. Genesis x, 15. At Iustinus ex Tro-
go Sidonem vocatam ab ubertate piscium, quod, ut ait, Phœnicibus Sidon pis-
cis dicatur. Plane verum est, piscatum eo verbo designari: sed falsum, eam esse
caussam nominis Sidonis. Hinc Philo Byblienfis: χεῖνοις δὲ υπερεψον πολλοῖς ἀπό τῆς
Τυφλοφανίας οὐκέτι Αγρέα καὶ Αλίεα τὰς αλιείας ἐπειδής αὐτές, οὐδὲν αχνθῆναι
Αγρεύεταις καὶ Αλιεῖς. Profecto ita Hebraice esset οὐρανὸς γενετὴ Σίδων οὐρανός οὐρανοίς.
Elion genuit Said et Sidon, unde dicti Sidones, et Sidonij. Nam
Sidonis appellatio & Piscationis & Venationis quoque est. Saidan & Sidon
alterum Syrorum & Arabum, alterum Hebræorum verbum. Alibi tamen di-
cit: ἀπό τοῦ Πόντου γένεται Σιδών, οὐκέτι Σαρδολίνη ἀφενίας τῷ ποτῷ ψυνον ὡδῆς εὑρεται. Ita
non sibi constat. Huc pertinent verba Hieronymi in Ezekiele: In Hebraico
verius positum est, universi Sidonij, quos nos venatores vertimus, iuxta illud, quod scri-
ptum est: Anima mea erecta est, sicut passer, de laqueo venantium. pro quo in Hebraico pos-
itum est Sidoniorum. Sed in Psalmo εχθιζι, 7, quem locum habe-
bat in animo hæc scribens Hieronymus, non legitur s i d o n i m , sed ωρι
Aueps. Videmus tamen Sidonim etiam pro venatoribus sumi, ut apud Phi-
lonem Bybliensem. Sed redeo ad Canaan. Ergo Canaan secundum Sidonio-
rum Censuales cognominatus fuit פְּינַחַס, Φοίνιξ, quomodo nepos Aharo-
nis. Sed tunc ita apices vocales notandi פְּינַחַס, quomodo etiam Septua-
ginta legisse videntur. Nam apices vocales est inuentum nouitium Ma-
loritarum.

*Bασιλέων] Μαστάρχων agnosco in πλεό. Neque dubito verum esse. Nam
in veteribus libris nulla differentia est inter βασιλέων & μοναρχών. Quod nomen cor-
ruptum*

ruptum sit, ostendit lectio Ruffini valde ab hac diuersa.

Χέλενς] Puto, כָּלֵב, vt sit cognominis filio Iephunne.

Μύτιγον] סותְּנָאֹן.

Γεράσαπτός] נַרְעִשָּׁעַתְּרָתְּסָ אֶצְפָּרְטָסְ . ὁ Ζενάσαρπος. Melius Γηεράσαπτός, ut apud Arrianum, vbi Rex Aradi ita vocatur.

Μετεπεινταρτο Μέρεδυον σκ τῆς Βαβυλωνίας] Locus notabilis. Quare arcelfuerunt Regem Babylone? Quia stipendiarij Babylonis erant, & non alium Regem accipere poterant, nisi quem Chaldaei victores & domini imponebant. Vides plane seruitutem Tyri prædictam ab Isaia xxiiii: neque tantum Tyri, sed & totius Syriae. Ieremiæ xxvii, 6, 7.

Μέρεδυον] מֶרֶבְּלָן Nomen compositum ex priore membro Chaldaeo, & posteriore Phœnicio. Priore notat urbem, in qua altus fuit. posteriore, in qua genitus, aut saltem ex qua oriundus. מֶרֶבְּלָן mere Chaldaici idiotismi est. Significat Dominum. Hodie id nomen frequens in ore Chaldaeorum Christianorum, qui sic primores, &, vt ita loquar, primicerios Sanctorum vt Apostolos vocant, Mar Markos, Mar Petros: Dominus Marcus, Dominus Petrus. pro quo nos dicimus Sanctus Marcus, Sanctus Petrus. Nam μὲν εἰσὶ δεσπότης, aut κύρος, corruptum ex μέρε, illud autem deductum ex Hebrewo τύρος. Philo in Flaccum: Κέρχει βόν θεόν οὐρανούς Μάρκον διπολυούστων. γένεσις δὲ φασιν τὸν Κύρον οὐρανούσεαθανάτον Σύνεσις. Inde Μάρκος μὲν μὲν vel μέρε Idolum Gazensium, de quo in historia Ecclesiastica. Id autem est κύρος αὐτούς πατέρων αἰδηρῶν, id est, Iupiter.

Ο σύντας χείρῳ ἐπι πεντήκοντα τρισαρχε] Colliguntur, inquit Iosephus ex Phœniciacis Censualibus, ab initio Ithobali, ad tertiumdecimum Iromi, anni LIIII, menses tres. Annus primus Cyri in epocha Nabonassari 188. Deductis quinquaginta quatuor absolutis, remanet annus Nabonassari 134 primus regni Ithobali. Proinde septimus Ithobali est 140 Nabonassari, qui est & primus Nabuchodonosori: & consequenter 152 Nabonassari est tertiusdecimus & ultimus oppugnatæ Tyri, tricesimus Nabopolassari, quo & ipse Nabuchodonosor patre mortuo triumphans Babylonem ingressus est ad patritum imperium capessendum, pauculis mensibus post oblatam visionem Ezekieli. En quam bene hæc cohærent, & quam auij a vera ratione temporum feruntur, qui alias historiæ sacræ epochas commenti sunt, vt quæ obuium erat ex Gentium Annalibus, Archiis, & historiis petere, ea ipsi inanibus coniecturis aicupati ludibrii posteritati debuerint.

Εἰδόμενον γάρ] Huic loco deprauato nihil succurrit Ruffinus. Veterissimum est mendum. Sed Iosephum ita scripsisse historia ipsa clamat: Εἰδόμενον γάρ ἐτει τῆς Ειθαρέδης βασιλείας Ναζερείδην Κέρχει πολιορκεῖν Τύρον. Τεατρεσκιδεκάτῳ δὲ ἐτει τῆς Ειρώμου Κέρχεις οἱ Πέρσαι καραντηνοὶ πολελάζεται. Quippe non septimo anno regni sui Nabuchodonosor cœpit oppugnare Tyrum. non enim ea res agitur, sed de Ithobalo sermo est. Ex iis, quæ supra attigimus, constat septimo anno Ithobali Tyrum oppugnari cœptam, vicefimo labente expugnatam fuisse. Tyrus igitur capta a Nabuchodonosoro anno periodi Julianæ 418, a conditu autem ipsius Tyri, anno 663, annis vero 264, antequam iterum ab Alexandro debellaretur, quo casu peius accepta fuit, quam sub Nabuchodonosoro.

donosoro. Atque hæc de Tyro, anno decinotertio Nabuchodonosori debellata. Nam anno decimonono Nabuchodonosori, qui erat vndecimus Sedekiae, Ezekiel aliud horrendum excidium Tyro minatur opera eiusdem Nabuchodonosori, ita vt ne vestigium quidem vrbis in illa relinquatur, neque vñquam instauretur. Cap. x x v i, 14, 19. Quod nobis plane ignotum. Nam quando Tyrus deleta, vt nullum in ea relictum sit vestigium? Quomodo nunquam instauranda, quæ nullo vñquam tempore non munitissima, amplissima, populosissima fuerit? Certe sub Dario Notho florentissima erat. Zachariæ ix, 3. Quid loquar tempore Alexandri? Quid sub Romanis, præsertim sub Seuero? Vide Vlpianum de Censibus. Vide etiam Strabonem, Quintum Curtium, alios. Malo fateri me hæc ignorare, quam inanibus coniecturis σκιαμαχεῖν. Hactenus Archiuæ Phœniciaca: ex quibus didicimus, ab initio expeditionis Syriacæ Nabuchodonosori, ad initium monarchiæ Persicæ Cyri, interuallum esse annorum quadraginta octo. Non difficile igitur fuisset, putatis retro ab initio Cyri annis quadraginta octo, ad initium Nabuchodonosori, & quartum annum Ioiakimi Regis Iudæ peruenire, tametsi Berosus eo nos manu non deduxisset. Quare certa est fiducia huius Chronologiæ Phœniciacæ, & mendosa omnis recentiorum de epo-cha Nabuchodonosori assertio.

Πορφύριος] Hoc fragmentum homini Christiano iniquissimi ideo post Phœniciaca apposuimus, quod de vetustissimo Phœniciacarum rerum scriptore Sanchoniathone verba facit. Neque vero sine fructu legetur.

Σαγγεωνίδης] Sanchoniathonis Berytij Origines Phœniciacas ex sermone Phœnicio in Græcum conuertit Philo Bybliensis, scriptor vetustissimus, idque libris nouem.

Πατέρες Ιερού Βασιλεύοντας]

Θεῶν τὸν ΙΕΥΩΝ οὐκέτι Literæ quidem sunt eæ quatuor, vnde dicitur ὄνομα περιεργάματον, sed non apices, quibus proprie insigniri debet. Nam illi apices sunt nominis αρῶν ut mediocriter docti sciunt. Quomodo enim efferendum erat, nemini licebat id concipere, præterquam Pontifici maximo, idque decima Tisri, & quidem εἰς ἀγίοις. Philo de vita Mosis: ξευρεῖν δὲ πέταλον ἀστερὶ τέφενθε ἐδημιουργεῖτο τεττάκες ἔχον γλυφὰς ὄνοματος, οἱ μονοις τοῖς ὀντας καὶ γλαυκαῖς θρίᾳ κεκαθαρισθεῖσι θεῖσι ἀκούειν καὶ λέγειν εἰς ἀγίοις, μῆλω δὲ ψάδεντα τοῦ θεάποντος θάμανος. Itaque οὐκέτι legunt Adonai. & Septuaginta semper Κύριος interpretantur. quod nomen non legitur in primo capite Geneseos, sed Elohim Θεός. At in secundo οὐκέτι κύριος. Itaque hinc argutati sunt Tertullianus, & quidam veterum, Deum non prius Dominum fuisse, quam Adam factus esset. Atqui Elohim commune nomen etiam Diis gentium. Sed οὐκέτι quod Κύριος Græcis interpretibus, est proprium unius Dei viui. Vides, quid peperit ignoratio Hebraismi. Qui rident eos, qui οὐκέτι Adonai legunt, & putant recentem morem inductum ab hodiernis Iudæis, non merentur, quibus respondeatur. οὐκέτι οὐνα τὸ οὐνος interpretatur idem Philo ibidem: & quidem recte. Hodie quoque nomen Dei in die Kippurim in Synagogis ex more exprimitur cum summa demissione. In libro Liturgiarum: בְּקַרְשׁ אָסְטוֹרִיס אֶת חֵיטָבָנָה וּבְמִדְבָּר בְּכָנוֹתָו. In sanctuario pronunciant N O M E N per scripturam eius, in urbe autem per cognomen eius.

d Idem plac.

Idem plane dicit, quod Philo. Scripturam vocat quatuor literas קְנֻן Cognomen Adonai, Elohim. Sed redeo ad Phœnicas nostros de Dei veri appellatio-ne cum Hebræis consentientes. Si Theodoreto credendum, Samaritæ pronun-ciant Iabay, quasi יְהֹוָה vel יְהֹוָה אֱלֹהִים. Ergo nomen tetragrammatum illis no-tum, quod quidem alij idem, ut Orpheus; & Diodorus li. II. Ιερού τοῦ Ιαωνοῦ Θεοῦ. alij iāu, alij aliter enunciabant. Sed & illud se-ptem vocalibus Græcis exprimi existimarunt quidam, ut oraculum:

καὶ σφόδρᾳ καθ' ἔκεστον ἀπὸ Θεὸν ἐπιτάχει φώνῃ.

Item auctor epigrammatij:

Ἐπίδι με φωνήντα Θεὸν μέγαν αὐθίτον αἰνεῖ
Γεζίματα τῷ πομπών ακάματον πατέρα.
Εἰπὲ δὲ ἡγαντῶν χέλευς αὐθίτος, οὐ τὰ λυρώδη
Ηρμοσάμενος δίνεις θρησκείοιο μῆν.

Nam potest septem vocalibus concipi oratio de nomine Dei ΗΟΑΙΕΥΩ, יְהֹוָה, ipse est Deus, & ὁ. Neque aliter Hebræi. Potest & aliter iisdem vocalibus contexi, cuiusmodi vidimus notas in gemmis incisas literis Græcis, sed quæ diuerse ad tetragrammaton nomen alluderent. Ex gemmæ sunt Basilidæ-norum hæreticorum, cum suo Deo ΑΒΡΑΞΑΚ ΙΑΩ, & Valentinianorum, Possunt tamen ἐπίδι φωνήντα non de vocalibus sed de quibusuis literis accipi. Nam Iosephus quatuor literas nominis Dei יְהֹוָה vocat πίτταφων φωνήντα. Sic idem oraculum Magum regem Babylonis vocat τῆς ἐπίδιαφθορᾶς βασιλέα. Nam Βασιλῶν est septem literarum. Sic quum Σαραπις septem literis constet, videndum num potius is ille sit, qui ab auctore epigrammatij per ἐπίδι φωνήντα innuitur. Constat igitur Phœnices non solum sermone populari, sed & quibusdam arcanis nominibus religionis cum Hebræis consenserint. Sic γενίλον οὐκοσ Deus ipsis dicebatur: etiam quidam eorum Deorum μηρεοῦντος, id est, οὐκούρεντος. Πατρότιμος est αἰένατο. Superne. Huius Memrumi fratrem fuisse γενόν dicit Philo Bybliensis, οὐ σκέπων τῷ σώματι φράστος εἰς δερμάτων, ὃν ἵχνος συλλαβεῖν θείειν, εὑρε. Manifesto deprauarunt historiam Esau, qui corpore hirsutus erat. Nam γενός, siue γενόν, est οὗτος, Esau. Præterea & ἐλωεῖν quosdam Philo recenset inter illos Phœnicum Deos. Scribit enim οὐτούσιον μαρτυρίου Ιλιου Κέρας Ελωεῖν ἐπεκλήθη. Addit idem quendam etiam Deum Phœnicum αὐγέον siue αὐγότελον vocatum. Sed fallitur, cum ΠΑΩ vertit αὐγέον aut αὐγότελον. Totidem quidem, iisdemq; literis scribitur nomen Dei, quot & quibus ager: sed puncto tantum & vocali alteruni ab altero distinguitur. οὗτος enim Deus est, aut Dei epitheton. At οὗτος est αὐγέον, quod dictum pro οὐρανῷ vt Threnorum IIII, & Psalmo XCVII. Itaque hunc οὗτον quem ipse perperam αὐγέον, aut αὐγότελον vocat, dicit esse unum ex Diis, quos præcipue colerent Byblienses populares sui. οὗτος γάρ εἶναι μάλιστα σεβασμιον, Εναὸν ζευγηφορεούμενον τῷ Φοινίκῃ, πάλαι δὲ Ευβοίοις οὗτος θεός οὐ μέγιστος ὄνομα ζετεῖ. Quod autem in fano portatili circunferretur, adumbratum est ex arca testamenti, quam malo suo experti sunt ipsi Phœnices, & Gazæi. Manifesta enim apparent vestigia veritatis obscuratae in hi-story vi cap.i.Samuel. Itaque Iosephus οὐ σκέπων συμπαθεούσαντα καὶ μεταφερόμενον ναὸν vocat. Idem ergo & de arca dici potest. Ferculo quoque τῷ Δίᾳ ἡλιοπολίτιον vehi, auctor Macrobius, qui est idem Deus cum hoc. Sed quemadmo-dum in

dum ip̄o οὐ & οὐ deceptus est Philo, ita etiam in Dagon. Scribit enim: οὐχιλεῖνος ἡ οὐρανὸς πάντας σύρχειν, αὔγεται πάντες γάμοι πάντας αδελφεῖς Γλῶς, τῷ πανεῖπεν δέ αὐτὸς πάντας δ', Ιλεν, τὸν τὴν Κέρων, τῷ Βέτυλον, τῷ Δαγών, ὃς ἦστι Σίτων, τῷ Ατλαντα. Nam aliud est τὸν Δαγών, aliud τὸν στόπος frumentum. Dagon enim, ut Iudei etiam narrant, sculpebatur forma piscis, (τὸν pīscem significante) nos autem scimus τὸν Δερκετῶν Syrorum Deam (quae Syris Atergata, unde locus in Syria Atergation, 11 Macab. xii, 26) sculpi solitam, superne mulierem, inferne pīscem. Melius igitur τὸν Δαγώνα, Ιχθύωνa quam στόπωνa vertisset. Ιλ autem est Λα. βέτυλ vero Λα-Πήτη. Et melius scribitur βέτυλ. Ita vocabant Deos, quos specie lapidis adorabant. Philo Bybliensis: Επὶ δὲ ἐπενόμετος θεὸς Οὐρανὸς Βαρτύλια, λίθοις ἐμψύχοις μηχανούμενοι. Quae omnia aperte deprauata sunt ex historia lapidis, quem Iacob vnxit, & posuit in loco, qui dictus Bethel. Genes. xxviii, 18, 19. Hebrei super illo loco: בְּנֵי שְׁתִּיתָה תַּצְבָּח אֶחָדָה לְפָנֵי חֲפֹקָה בְּנֵי חֲפֹקָה: Afteri בְּנֵי שְׁנָאתָה טְפִנִּי שְׁעַשְׂרָה בְּנֵי לְעַכְדָּה וְרָה omnino interpretantur hæc. Cananæi sunt qui lingua Hebraica pura vtebantur ab initio. Hinc nugaces Poetæ βέτυλοι vocant lapidem, quem fasciis obuolutum pro filio Saturnus deuorauerit. Vnde prouerbium, τῷ βέτυλον αὐτὸν κατέπινοι. Sed & summum omnium Deorum Adad vocabant, qui Macrobius est Adad. Philo Bybliensis: Ασάρτη δὲ οὐ μεγίστη τῷ Ζεὺς Δημαρχοῦ τῷ Αδαδος βασιλεὺς θεῖος εἰσασίλευος χαρεῖς. Macrobius: Deo enim, quem summum maximumque venerantur, Adad nomen dederunt. Eius nominis interpretatio significat νννις. Hunc ergo ut potentissimum adorant Deum. Id quoque adumbratum ex veritate: quum toties toties que Deus dicat se esse νννις. quod Hebraice est Ahad. Isaías Lxv 1, 17: Qui purificantur & lustrantur ad hortos pone νννις in medio. Iudei interpres longe aliter accipiunt, & ρητόν, quod est νννις, temerario conatu deprauant in τηνα, dicentes esse ex illis, quæ aliter scribuntur, & aliter leguntur. Itaque piscinam nescio quam hic somniant. Sensus est apertissimus: februationes & lustrationes Deo illi siue Idolo fieri, quem Deum ipsi vocarent ΑΗΑΔ, id est, νννις, idque in medio hortorum, qui illi idolo dicati in opisthodomō templi: subintelligendum enim Templum, pone templum Ahad. Nam præpositio ρητόν, qua vtitur Propheta, est localis, ut etiam hic accipitur ab omnibus Iudeis, & Jonathan vertit ρητόν, σπιθε. vel simplicius Idolum pro ipso Idoli templo accipiendum, vt Græcis & Latinis mos est. Neque dubium est, hanc veram esse illius loci interpretationem. Sed quia Saturno pueros immolabant, sciendum est ipsum Saturnum non uno cognomine apud Phœnicas notum fuisse. In quibusdam vrbibus dicebatur Ιλ. in aliis Ισερηνα. in aliis Melkom, vt est paſsim in sacris literis. Omnino autem Tyrij eius stellam colebant; de qua locus notabilis Ammos v, 26. Sed & aliam stellam consecrauerunt in arce, quem διώπετη siue αεροπετη αἴρεσσι vocabant. Philo Bybliensis: ή δὲ Ασάρτη ἐπεδηκε τῇ ιδίᾳ κεφαλῇ βασιλίας παράσκον κεφαλίν Ταύρου. περινοσύνη δὲ τὸν οἰκουμένην εὑρει αεροπετη αἴρεσσι, οὐν αἰελούμην τῷ Τύρῳ τῇ ἀγίᾳ τόσῳ αἴφιέρωσεν. Est autem, quem Græci ἐωσφόρον, Latini Luciferum vocant, Isaiae decimoquarto, 12 dicitur ρητόν τὸν Λαληπόν ἐωσφόρον ψός τῆς Ηγετού, & in eodem capite Isaiae usurpatur αεροπετης αἴρεσσι prouerbialiter.

O' Βηρύπο] Quomodo vocetur in sacris literis Berytus , nondum diuinare potui. Est tamen purum putum Phoenicum , id est, Hebraicum , בָּרְזַתְהָם quomodo vocatur locus quidam Ezekieli XLVII,16. quod nomen extabat in sanctuariis Phoenicum. Id enim est βηρύπο. Philo Bybliensis : καὶ πότες γίνεται οὐειλή, καλλιθέας ὑψίστος ἐπίλαβα λεγομένην Βηρυθ. Nonnus Beroen a Romanis Beryton dici nugatur. Sed neque Byblum suo veteri nomini in sacris libris reddere possumus. Hieronymus dicit Gobel ab Hebræis vocari. quo argumento? Ergo Gyblos non Byblos dicenda. Atqui εἰδί esset potius nomen verum, vnde βυζάντιο deriuatum. Neque aliud potest esse. Sed quare ita dicta , a quo & quando , non possumus dicere.

Oι δὲ τοις χεροῖς καὶ πρότινῳ Τρωικῷ] Ierombal iste, siue Irombaal antiquior est Sanchoniathone. Sanchoniathon enim ab eo accepit, ut hic traditur. Sed iste Irombaal dicitur hic vixisse inter s̄eculum Mosis, & Troicum. Ergo Sanchoniathon recentior Mosaico s̄eculo.

H[ab]it[u]m I[de]a[n]t[er]n[um], n[on] c[on]tra[m] a[ct]u[m] p[ro]p[ri]e[t]at[em].] Ut Sanchoniathonem antiquissimum probet, ait æqualem seculo Semiramidis, Semiramidem autem antiquorem seculo Troiano, aut saltem æqualem: Ergo Sanchoniathon est antiquior, aut æqualis seculo Troiano, & proinde antiquissimus, quia Troica antiquissima. Sed ipse Sanchoniathon apud Philonem Bybliensem conditum Tyri, tanquam rem antiquissimam memorat. Tyrus vero condita anno 76 ante Ilij excidium. Quanto igitur Sanchoniathon inferior seculo Troiano, cui 76 annus ante Ilij excidium res antiquissima est? Verba Philonis: εἰπε φησί (Σαγχωνιάθων) οἰκίσας Τύρον, καλύπτει τὸ πεπονόσα γέποντα καλάμων καὶ θρύσων. Sed quod seculum Semiramidis cum Troicis temporibus comparat, longe absurdius, & Porphyrio indignissimum. Ipsa enim saltem annis mille excidium Ilij antecessit. Hæc vero demonstranda. In Græcorum libris omnium imperiorum antiquissimum est Assyriacum, cuius sedes vrbs ingens Ninus. Nini conditor secundum Hebræos, Assur. Geneseos x, ii. Sed Græci, Chaldei & Persæ conditorem Nini cognominem vrbi suę fuisse scribunt. Itaque siue Ninus secundum Chaldeos, siue Assur secundum Hebreos, is primus fuit Rex Assyriæ, qui ab Indo flumine, ad Libyę fines, rerum late potitus sit: ab eoq; regnatum, usque ad Sardanapalum, quem tricesimum a Nino fuisse scribit Ctesias, & post Ctesiam Diodorus. Ambo ab initio Nini, ad exitium Sardanapali, 1360 annos putant. Deinceps Medi ab initio Arbacis, ad initium Cyaxaris, quem Ctesias Astibarem nominat, res Assyriorum obtinuerunt 242 annis. Ergo ab initio Nini, ad initium Cyaxaris, anni sunt præcise 1602. Cyaxares iniuit imperium Medorum anno secundo Olympiadis 37. quod colligitur ex dinumeratione temporum apud Herodotum, & diserte extat apud Eusebium. Ergo initium Cyaxaris consurgit ex anno periodi Julianæ 4083; de quibus deductis 1602 solidis ab initio Nini, ad initium Cyaxaris, remanet annus primus Nini respondens anno 2481 in periodo Julianæ. Rursus Callisthenes rescribens Aristotelii de ultima antiquitate rerum Chaldaicarum dixit annum captæ ab Alexandro Babylonis fuisse millesimum noningentesimum tertium Comuti temporum Chaldaicorum. Capta est Babylon anno periodi Julianæ 4383. Deductis 1902 absolutis, remanet annus periodi Julianæ 2481, quem iam diximus fuisse primum ab initio Nini. Ergo Computus annorum, quo vtebantur Chaldei, inibat ab anno primo Nini, non a Nemrodo, quod aliquando putauimus. Et sane Chaldei,

Chaldaei, quia antiquius imperium Assyriaco, aut vetustiorem regem Nini memorare non poterant, iure ab eo annos suos putabant, quo alium antiquorem non norant. Et fieri non potest, vt sine vlla caussa a tam longinqua antiquitate epocham temporum suorum repeterent. Erat annus mundi 1717. Neomenia Zygono 5.7.28, Octobris xx. Neomenia Krionos viii Aprilis. Ergo viii Aprilis est antiquissimum Neuruz Chaldaicum. Atque ita quatuor ~~κατά την ημέραν~~ habemus χιλιετίων, Atheniensium in vii, Ianuarij, επειδή Chaldaeorum in viii Aprilis, θεοῖς Elidensium in viii Iulij, μεταπομενού Mace-donum in viii Octobris, quæ & veterum Iudaorum Tekupha est, & quidem omnia in litera G. Ab initio Nini, ad initium Nabonassari, anni sunt 1486, quæ fiunt Neuruz duodecim, & præterea anni 46 de tertio decimo Neuruz Chaldaico, quibus competit dies vndecim κατά την ημέραν in annis æquabilibus Ægyptiacis: quibus deductis de octaua Aprilis, relinquitur viceima octaua Martij Neuruz Nabonassari. quo postea semper Chaldaei & Orientales vñi sunt sub nomine Neuruz Harirathi. Neomenia Paophi anno primo Nabonassar conueniebat cum 28 Martij, hoc est, cum ipso Neuruz ciuili, vbi quoque erat neomenia Neuruz Chaldaici. & proculdubio etiam inde suas Dodecaeteridas exordiebantur. Ab Ariete enim earum principium, & Artemisio Chaldaico. Nam & Abydenus Dæsiū secundum mensē Chaldaicum facit a diluuiō. Ergo Artemisius erat primus. Propterea annus Chaldaeorum Alexandreus non est ineundus ab Hyperberetæo, sed ab Artemisio. Et proinde senior est Alexandreo sex mensib⁹, vt Iudaicus citior. Hæc est ratio, quare non ab eodem anno Juliano videtur inire Epochā Chaldaicā. Nam sane init a septimo mense Alexandreo, sed non ab eodem anno Juliano. Hæc monemus: quia nondum de his nobis liquido compertum erat, cum de anno Chaldaico libro secundo & quinto disputaremus. Huius quoque pulcherrimæ rei obseruatio pertinebat ad librum quintum post epocham diluuij. Itaque monemus æquum Lectorem, vt epocham Nini Chaldaicam eo conferrat. Eruimus igitur caussam veteris æræ Chaldaicæ, cuius meminit Callisthenes apud Simplicium, ac postea desita est, vt appareat, propter institutio-nem noui Neuruz in gratiam Nabonassari, qui videtur primus iugum Medorum, qui in Assyria regnabant, excusisse. Huius Nini vxor fuit Semiramis, vt Ctesias, & ab eo Diodorus, & Trogus scripsierunt, & omnes fatentur, quam duobus & sexaginta annis vixisse, duobus & quadraginta imperasse, idem Ctesias apud Diodorum refert. Sed tempus, quod Ninus imperavit, omissum est ab vtroque. Eusebius attribuit annos quinquaginta duos. Sed mendosissima eius est computatio, vt qui ab initio Nini, ad finem Sardanapali, tantum annos putet 1218. Cum igitur dicat Porphyrius, Semiramidem æqualem fuisse temporum Troicorum, quam eum fugiat ratio, hinc colligere licet, cum ab initio Nini, ad excidium Troicum, interuallum sit, anni 1650. vt omnino mille annos interesse oporteat ab initio Nini, ad Troica. Sed Herodotus dicit πέντε χρόνους interfuisse inter Semiramidem, & Nitocrim vxorem Nabuchodonosori, siue Laboniti: quæ cum clavum imperij tenuerit, viro inter feras degente, & pulcherrimis operibus Babylonem excoluerit, omnia quæ illi Herodotus recte attribuit, perperam Semiramidi a Diodoro adscri-buntur. Sed de quinque s̄eculis, quæ inter Semiramidem & Nitocrin inter-

iicit Herodotus, non possumus concoquere: præsertim cum centum annis tres
 ἡμέρας definiat. Itaque hoc modo non integri 167 anni interfuerint inter Seini-
 ramidem & Nitocrin: quod sane non solum cum veritate, sed cum mente Hero-
 doti pugnat, qui ex antecedentibus, quæ præmisit de rebus Assyriacis, fidem
 facit, se longe maiorem numerum sæculorum designasse. Scribit enim, post-
 quam Assyrij quingentos viginti annos rerum in superiore Asia potiti essent,
 tandem Medos ab illis defecisse, & cum αὐτοις μηδενι per aliquot sæcula vixi-
 sent, tandem incidisse in laqueos Deiocis viri vaferimi, qui primus tyrannidem
 Medorum inuasit. Huius pronepos Cyaxaris filius Astyages eodem tempore
 Medis imperabat, quo Nitocris Chaldæis. En 520 annos Assyriorum, &
 longum tempus αὐτοῖς Medorum, & præterea tempus tyrannidis Deio-
 cis, Phraortis, Cyaxaris, & Astyagis. Hoc tempus excedit πέντε ἡμέρας, id
 est, annos 170. Profecto non error est Herodoti, sed vetustissimus, & longa
 temporis præscriptione admissus, πέντε ἡμέρας pro πεντήκοντα, qui sunt anni plus
 quam 1666, siquidem centum annis tres ἡμέραι continentur: qui quidem
 anni ab ultimis temporibus Nabuchodonosori retro putati desinunt in tem-
 pus ipsius Nini. Quare minime dubitandum est, πεντήκοντα pro πέντε Hero-
 dotum scripsisse. Sunt enim vetustissimæ mendæ librariorum; cuiusmodi non
 paucis totus Iosephus scatet, non multum post sæculum Iosephi subortis. Ec-
 ce simile erratum in Diodoro, qui ait Cyaxareni cœpisse imperare anno se-
 cundo Olympiadis decimæ septimæ: quæ tamen erat tricesima septima. xv
 οὐ τὸ δύτερον ἔτος τῆς ἑωλακούσιας Ολυμπιάδος ἤρθη βασιλεὺς τῶν Μήδων
 Κυαξάρης καθ' Ηρόδοτον. Non sentit Herodotum definiuisse ullam Olympia-
 da, aut annum viii certæ Olympiadis; sed hoc colligi ex scriptis Herodoti,
 qui attribuit Astyagi 35 annos, quem constat captum a Cyro anno primo O-
 lympiadis quinquagesimæ sextæ, hoc est, anno 221 Iphiti: de quibus dedu-
 citis 35 Astyagis, & 40 Cyaxaris, relinquitur annus 146 Iphiti, id est, pri-
 mus Cyaxaris. Error non est Diodori, sed librariorum, quanquam vetustif-
 simus. Legendum enim εἰδόμενος καὶ τελεοῦσσος. Error natus ex compendiis nu-
 merorum ΙΖ, pro ΛΖ. Sed quod sequitur apud eundem, non ita possumus
 excusare. Κτησίας δὲ Κυίδης τοῖς καθ' Ηρόδοτον λόγῳ χρησόμενος, &c. Nam
 falsum, Ctesiam sæculo Herodoti vixisse. Rursus falsum, Ninum urbem ad
 Euphraten sitam esse, quod ait idem Diodorus, cum sita fuerit ad Tigrim.
 Imperite faciunt, qui anno primo Cyri, hoc est, anno primo Olympiadis
 LV, Astyagem a Cyro victum scribunt, cum Cyrus a Persis Rex electus ante
 Astyagis cladem aliquot annos regnaret: & in his turbat Eusebius. Sed &
 mendose refert Herodotus, sub Cyaxare pugnantibus Medis cum Lydis diem
 in noctem vertisse, cum is fuerit Astyages, non Cyaxares, ut recte habet Soli-
 nus, quanquam supra idem nobis visum fuerit. Præterea eodem referendum, quod
 Hieronymus dixit Prologo in Ionam, Astyagen tempore Iosiae regnasse. A Ni-
 no, ad casum Sardanapali, ita regnum scribit Diodorus ex Ctesia per 1360
 annos; ut non solum Sardanapalus tricesimus rex a Nino, sed etiam tricesi-
 mus eius sanguinis fuerit: quam seriem successionis interruptam fuisse ab Ar-
 bace Medo, a quo imperium Assyriorum a Medis, ad Cyrum, per 282 annos
 obtentum fuisse: idque Ctesiam haufisse ἐν τῷ βασιλικῷ θρόνῳ, σὺν αἷς οἱ Γέροι,
 ζαὶ παλαιὰς ωραῖς καὶ πνανόμοις εἴχεν σωτεῖαγμένας. Sane verum est, omnia Acta

Regum

Regum Persicis in diphtheras, quas etiam κεφαλίδας vocant Græci, relata fuisse: ut manifesto exstat Esdræ vi, 2. ex quibus constabant Chronica Persarum: Ester ii, 22: vi, 1: x, 2. Sed quum dicat Medos a clade Sardanapali, ad obitum Astyagis, Assyriorum regnum obtinuisse, merito ut dubitetur, facit sacra pagina, quæ Tiglath-Phul-Asar, & Senacherib regum Assyriæ meminit. Sed neque verum est, Ninum a Medis solo æquatam, ut refert idem Ctesias, cum ei & diuinorum literarum auctoritas, & Herodotus refragetur, qui in hac parte longe certior Ctesia a nobis deprehenditur. Is scribit ab exercitu Cyaxaris Regis Ninum obsessam: eamque tempore Nitocridis uxoris Nabuchodonosori deletam fuisse. Deleta igitur sub Nabuchodonosoro. Sophonias etiam Propheta temporibus Iosiac minatur exitium Nino. Herodotus autem scribit Phraortem Medium tempore Manassis Regis Iudeæ expeditionem fecisse in Medos, qui Ninum regiam obtinebant. Sed nulla ratione nititur, quod idem Ctesias scribebat tertio Περικῶν de Sardanapalo: τόν γέ τεῖς υἱὸς καὶ δύο θυγατέρες, ὥρων ταῦτα πάγματα κακά μηδα, ταπεπόμψεις Νίνος πατέρος οὐδὲ Σαονέα. Vult enim Sardanapalum alibi, quam in urbe Nino fuisse, cum se concremavit, & præterea alium regem Nini fuisse præter ipsum Sardanapalum eodem tempore. quod est ridiculum. Ineptus Græculus, modo Herodoto aduersetur, quid dicat pensi nihil habet. Hanc tamen illius sententiam sequitur Athenæus. At Herodotus recte de Assyriorum imperio retulit, & Ninum urbem adhuc sub temporibus Cyaxaris Medi stetisse. Multa a Ctesia & humanius peccata & consulo per ζηλοτυπίαν in Herodotum maligne mentita etiam ex iis, quas Photius nobis reliquit, parietinis, manifesto odorari possumus. Sciendum vero Semiramidis filium Niruw, qui tertius a Nino patre regnauit, vocatum fuisse eodem nomine, quo urbs ipsa Ninus ab Hebreis dicitur, nempe נינּוֹ Nirūn. Quare quomodo distinguendum sit nomen Nini a Ninja, viderint Græculi. Nam vir Semiramidis proprie Assur vocatus fuit, non Ninus, ut nugantur Græci. Secundum hæc, a Diluuio, ad initium Assur, quem Ninum vocant Græci, fuerint tantum anni sexaginta unus: recte. Assur enim nepos Noæ ex Sem. Hic igitur mirus consensus profanorum censualium cum sacris: ex quibus arguitur vanitas eorum, qui immanein numerum annorum a Diluuio, ad Exodum deducunt.

H τῷ τῷ Ιλιακῷ.] Semiramidem filiam Dercetidos scribit Diodorus, lingua Syriaca παρωνομασθέντι τῷ τῷ τοῦ Ιλιακοῦ. Sed nulla dialectus Syriaca ita columbam vocat. Si enim ἐπυμολογίζει licet, id Syriace potius sonat γῆρασία. At in columbam versam fabulantur poetæ. Ouidius Metamorph. iv.

—Et dubia est, de te, Babylonia, narret
Derceti; quam versa squamis velantibus artus,
Stagna Palestini credunt coluisse figura?
An magis ut sumptis illius filia pennis
Extremos altis in turribus egerit annos?

Λέγεται δὲ μέρος π.] Hoc fragmentum Berosi de diluuio comparent studiosi cum iis, quæ Haiton, & alij recentiores de loco, ubi Arca Noe requieuit, prodiderunt, cum ille locus hodièque tam Christianis, quam Muslimanis celeberrimus sit.

Nικόλαος ο Δαμασκηνός] De hoc Suidas multa, & alij. Hoc autem fragmentum

tum cognatio materiæ cum superiore coniunxit.

Esī τοῦ τινὸς Μίλυαδα] Strabo habet Μίλυαδα: item Plinius libro quinto, xxxi. Attingit Galatia & Pamphylia Cabalam, & Milyas, qui circa Barin sunt, & Cyllanicum, & Oroandicum Pifidiæ tractum.

Βᾶεις λεγόμενοι] Ego βᾶεις circunflexo accentu scribo, cum sit longa. Omnes tamen libri cum acuto. Est autem βᾶεις castrum ab Hebræo בָּאֵס. Et ita vertitur a Græcis. quanquam Chaldaicum aut Persicum potius videtur בָּאֵס quam Hebraicum. sic & Castrum, vel Prætorium, vel Palatum, super cuius fundamentis instaurata est Hierosolymorum turris Antonia, vocatum fuit βᾶεις. Hic vero montem Armeniæ, cuius meminit & Plinius loco iam a nobis producto, dictum putem: non quod ibi vllum castrum, aut Prætorium fuerit, sed quia & prægrandes naues, & in sublime eductæ vocantur βᾶεις. Propertius: *Baridos & contis rostra Liburna sequi*. De Baride Aegyptia naui multi meminerunt, Herodotus, Diodorus, alij. Ab Arca igitur, seu Nave Noe ita dictus. Sed Epiphanius Λεβαρά dictum tradit: quod aliud agens Tzetzes in versibus Politicis sequius interpretatur. Non enim locum, ubi requieuit Arca, Lubar vocatum scribit, sed ubi primum Noe vitam coluerit.

Καὶ Σεισθός] Hoc fragmentum de Diluuio recte cum superioribus coniunctum: quia non solum cum eis consentit, sed & non raro cum Scriptura, mutatis tamen nominibus. Nam Κέρω hic pro Deo, & Σείσθος pro Noa.

Δεσις πέμπτη ἐπὶ δέκα] Sequitur Chaldæos, qui Dodecaeteridum suarum initium ab Ariete instituebant, & proinde omnium ciuilium temporum principium inibatur a mense Artemisio, a quo Desius est secundus: vt Desius sit is, quem Moses secundum mensem vocat, cuius decima septima, quæ hic est quintadecima, diluum cæperit. Sed eum errorem, quem multi Iudæorum de initio mensium diluuij a vere capiendo, & nos aliquando post multos seculi sumus, tam damnamus, quam sententias eorum qui mensis diluuij aliunde, quam ab autumno putant, contra veterem consuetudinem Hebræorum. Nam Hebræi septimo mense veteri migrarunt Aegyptum, quem septimum mensem tunc principem mensium haberi Deus præcepit. Scio tamen non paucos esse, quibus Sol non lucet in meridie.

Εν Ηλίᾳ πόλει τῇ τοι Σιππαρεῖσι] Sippara hic est nomen tractus, aut regionis, cum tamen apud eundem Abydenum Σιππαρεῖν πόλις quædam dicatur, quæ proculdubio est Σιπφαρεξ Ptolemæi. Ηλίᾳ πόλις autem ea est, quam Ludouicus Vartomannus in eodem tractu Bersemes vocatam dicit, id est, domum Solis, vt idem monet, & verum est. Rursus de hac Heliopoli vide Macrobius Saturnaliorum primo, cap. xxi.

Μετέστη ὁριζών] Hellenismus: id est, μετέστη πίνας τοῦ ὁριζών. Simile genus loquendi in Varronis libris Rerum rusticarum olim notauimus. De auibus, quas dicit emissas a Sisithro, ea faciunt cum columba & coruo a Noa dimissis. Quod non omnia ἀπόστασις cum sacra historia conueniunt, condonanda potius sunt hominibus veris instrumentis veritatis destitutis, quam propter illos nævulos ea reiicienda, in quibus etiam veritatem suam testatam esse Deus voluit. Nos quidem non possumus negare nos ex illis voluptatem summam capere, neque satis mirari odium bonarum literarum in quibusdam,

qui

qui Græcos & Latinos scriptores nunquam desuisse mentiri dicunt.

Θεοί μν ἐξ ἀνθρώπων ἀφανίζοται] Hoc aduersus historiæ veritatem. Nam diluio superuixit Noe tria saecula cum dimidio.

Περιάπτα ξύλων αλεξιφαρικα] Berofus τοις τοις πατέρων.

Καὶ Σύροι περὶ] Quod de prælio cum Iosia commisso agat, nullum dubium est, & iam supra alibi attigimus. Sed locum vocat Magdolum, non Mageddo, ut Scriptura. quod, ut credo, vicina erant, Magdolum, & Mageddo: sed quia Magdolum celebrius, ob id pugna ibi commissa esse videtur, ut ea, quæ ad Gaugamela pugnata est, refertur ad Arbela, propter obscuritatem Gaugamelorum.

Ἐν Μαγδόλῳ] Est in finibus Ægypti, via quæ Palæstinam dicit. Ieremiæ xlvii, 14. Stephanus. Μάγδωλος, πόλις Αἰγυπτίων. Εκαταῦρος φεγγός. Mageddo autem meminit, & pugnæ ad eum locum infeliciter ab Iosia commissa, Zacharias xii, 11. vbi dicitur planities Mageddo, & locus, vbi pugna commissa, Adadrimon. In Apocalypsi vocatur Harmageddon.

Καὶ δύο] Non dubium est, quin στρατός fuerit dicta; eamque esse, cuius mentione Numerorum xx, 16.

Μετὰ δὲ ἐκχειδεῖσθαι τὰ πάντα] Volunt Necho interfectum fuisse in prælio ad Carcamis iuxta Euphratem. Sed falsum est. Fusus tantum fuit eius exercitus, & ipse fugatus. Nam post id prælrium dicitur non ausus fuisse egredi finibus Ægypti, quod Nabuchodonosor omnia imperio suo subiecisset, a Nilo, ad Euphratēm. 11 Reg. xxxiv, 7. Sed lege cap. xlvi Ieremiæ. Percussit, quod dictum est, non raro de fugato, non autem cælo toto exercitu dicitur.

Τῷ πατέρι Φαίμῳ τὸ θαύμα τὸν αρχιλό] Necho regnauit annis xvi, Psammis eius filius vi, Aprias xxv. Summa 47 deducta de anno 168 Nabonassari, quo Amasis cæpisse regnare scribit Diodorus, relinquitur annus 121 Nabonassari, primus Necho. Ergo obierit anno 137 Nabonassari circa initium Ioiakim Regis Iudæ. Atqui fusus est a Nabuchodonosoro in loco Carcamis, anno quarto Ioiakim. Videndum igitur, vtrius culpa sit, Herodoti, an Diodori. Nam certe alterutrius culpa est. Meminimus nos aliter in Prolegomenis rationem horum temporum iniisse. Sed hæc verissima est. Ibi enim ab exacta Olympiade lv initium Amasis sumpsimus, cum deberemus ab ineunte. Poterat & hic adiici locus de Sennacheribo apud Herodotum. cuius historiam Sacerdotes Ægyptij multis partibus obscuratam Herodoto tradiderunt. Sed adeundus est Iosephus fidissimus, diligentissimus, & eruditissimus scriptor, libro decimo, capite primo. Quia vero mutilus est locus iam antiquitus, vt ne Ruffinus quidem nactus sit integrum, proponam primum interpretationem vulgaram, quam secutus est Ruffinus, deinde locum supplebo. Τερεχθεὶς δὲ ὑπὸ τοῖς οὐ βασιλεὺς, ἥπι τὸ ιερέα τὸ Ηφαῖτον σεραπεῖον ἐλεγμόν, ὡς δέ τοι οὐ βασιλεὺς ἥπι τὸ Αἴγυπτον βασιλέα ἐλθὼν ιερέα ὄντα τὸ Ηφαῖτον. πολιορκῶν δὲ τὸ Γηλάπον, &c. Locus mutilus, vt & mediocriter docto appetet. Adferrem huc interpretationem Ruffini, vt lector videat, quam vetustæ sint mendæ, quæ huic præstantissimo scriptori inoleuerunt; si sine stomacho imperitissimum illum interpretem legere possem: cuius tamen tanta impudentia fuit, vt cum summo viro Hieronymino manum conferere non dubitarit. Sed vt paucos Hieronymos hæc

hæc ætas habeat; non desunt tamen hodie Ruffini multi. Verum ad Iosephum. Totus locus ita a Iosepho conceptus fuit: Σεναχθέσθι τον τάτων οὐ βασιλίς Σεναχθέσθι λύδ την πολυρκίαν. Ηρόδοτος δὲ γρεφεῖ Σεναχθέσθι τον τάτων ιερέα τὸν Ηφαίστη σερπεύσας, λέγων αὐτῷ οὐ βασιλίς θέτι τον τάτων Αἰγυπτίων βασιλέα πλήντεν ιερέα οὐτα τὸν Ηφαίστη πολυρκίαν δὲ τὸν Πιλάτου, ἐλυσε την πολυρκίαν εἰς αὐτίας τοιαύτης. πολύτελον οὐτα τὸν Αἰγυπτίων τῷ θεῷ. ωὐ θυμόδημον υπῆκερον οὐ θεός, πληγὴν σύσκηπτε τῷ Αρεῖ. πλανᾶται γὰρ ἐπὶ τῷ Ηρόδοτῷ, γὰρ Ασσυείων λέγων τὸν Βασιλέα, αὖτε Αρεβών. Manifesta sententia. Non raro miratus sum, τοι
menda, quibus optimus ille scriptor oblitus est, non solum omnia Ruffini, sed & quædam iam Eusebij saeculo extitisse. Sed & illud agnoscitur a Ruffino, quod dicam. In fine eiusdem capituli ita scribit: Βηρωσσὸς δὲ οὐτα Χαλδαῖον συγγενέσθι μυημονεύει τὸν Βασιλέων τὸν Σεναχθέσθι, εἰ δὲ τὸν Ασσυείων ἐπηρχε, καὶ δὲ πάσην ἐπεισοδεύσατο τὴν Ασσαὶ τὴν Αἰγυπτίων, λέγων τὸν τάτων. Nam duo ultima verba λέγων τὸν τάτων agnoscuntur a Ruffino: quæ tamen infulta sunt a sciolis, qui putarunt sequentia esse Berosi, non Iosephi: quæ tamen Iosephi esse pluribus probare non oportet, cum id & tironibus perspicuum esse possit. Deleantur igitur illa λέγων τὸν τάτων.

Μένανδρος Εφέσιος] Huius Menandri aliud Fragmentum supra exposuimus. Hoc vero est ex eodem libro, nempe εἰς τὸν εἰς Τύρῳ βεβασιλεύσατο αἰαχθανόν, in quo agitur de expeditione Salmanassari Assyriorum Regis in Phœniciam, & Tyro ab eo frustra oppugnata. Sacrae literæ de eodem, & decem tribubus Israelis ab eo in Assyriam & Mediā deportatis loquuntur. Non igitur omittendum erat tantæ rei tam præclarum monumentum.

Κίτταίων] Cypriorum, apud quos Κίτιον Zenonis Patria. Hebræis קִטְרָא Neque habes auctorem profanum, ut vocant, qui signatius Κίτταίων Cyprus vocauerit, quam istum Menandrum. i Machab. i dicitur Χεττεῖμ pro tota Græcia.

Ελυσθεῖς] Lectio Ruffini suspectum facit nomen. In eo enim est Hylyseus. Itaque quomodo Phœnicie scriberetur non possumus diuinare. Videtur esse Eliæus.

Πέμψας Σαλμανασάρ] Nomen Salmanassari, quod a Græco aberat, huc ex fuga retraximus, indice Ruffino.

Σιδῶν ἡ Αρκη] Omnino legendum Aχη. Strabo, & alij non pauci meminerunt. Non enim est ἀρκη in tribu Aser, cuius Iosephus meminit. Accen vero Ptolemaida postea vocatam prodit Strabo. atque ita vocat Ptolemæus. & ut hic continuantur Aχη ἡ Παλαιότερη, sic apud Strabonem Πτολεμαῖς ἡ Παλαιότερη. Εἶτα, inquit, οὐ Πτολεμαῖς οὐδεὶς μεγάλη πόλις, οὐ Αχειονούσιον πατέρεσσι. οὐ δέρωντες ὄρμηται πρεστοὶ την Αἴγυπτον οἱ Γέροι. Quod Strabo Aχη, id Pomponius Mela Gazæ tribuit. Ceterum, inquit, in Palæstina est ingens & manita admodum Gaza. Sic Persæ ærarium vocant: & inde nomen est, quod cum Cambyses armis Ægyptum peteret, huc belli & opes & pecuniam intulerat. Sed hoc ridiculum est. Nam non Gaza, sed Aca fuit opum, & belli arx Persis, & id nomen non significat ærarium Persis. ηγίγνεται enim est Gaza vrbs, ηγίγνεται autem est Gaza, ηγίγνεται οὐρανοειδές. quod Syriacum aut Persicum fuerit potius, quam Hebrewicum.

Συριπληρωσάντων] Ruffinus exhibentibus. Aliter videtur leguisse.

Nauis

Ναῦς ἔξικνται] Ruffinus *έξικνται*.

Κατέργησε φύλακας ὅπι τὸ ποταμό] Fluum hunc neque iste Menander, neque Strabo nominat, cum tamen eius meminisset libro xvii. *Μέχει δὲ τὸ Σιδωνὸν τὸ Τύρος καὶ πλείον τὸ θάλασσιον γαστιν.* εἰ δὲ ποταμὸν πολίχνιον ὄρυζαν πόλις λεγομένην. εἴτε αὐτὸς Τύρω ποταμὸς εἶτιν.

Νικόλαος ὁ Δαμασκῖνος] Et hoc quoque præclarum de Regibus Damascenis fragmentum præterire, piaculum erat. Hic mentio fit prælii, quod David cum Rege Damasci conseruit, quem scriptura sacra in Samuelis viii, 5 non nominat, Nicolaus vero Adad vocat, nomine omnibus Damascenis Regibus, ut Ptolemaeo omnibus Ägyptiacis, communi, ut postea dicetur.

Ἐν τῇ τετάρτῃ] Ruffinus εἰ τῇ πέμπτῃ.

Ἄδαδος ὄνομα] Omnes Reges Damasci ita vocabantur, ut illis mox significatur: ἐνδέκτης τοῦ πατρὸς αἵμα τῷ αρχῇ καὶ πούνομα τῷ σκυδεγμένῳ. Hinc accepit Hieronymus id, quod de Regibus Damasci scribit: *Hazaeli in regnum succedit filius suus Ben-hadad, a quo omnes posiea reges Aram, id est, Syriae, et Damasci Ben-hadad vocabulum possederunt.* Hoc nomen scribendum γὰρ quomodo vocabatur aduersarius Solomonis homo regiae stirpis Idumæorum. i Reg. xi, 14. Hinc etiam Benadad Rex Syriae dictus fuit, filius Tabremon, nepos Hezion, i. Reg. xv, 18. ut hinc sciamus nomina quidem propria illis Damascenis Regibus fuisse, sed communi cognomine Adadi. Nam cui melius de hac re credetur, quam Nicolao, qui Damascenus erat, & ex Damascenorum Tabularijs ista depromperat?

Πόλεμον δὲ ἔξεργνας αὐτὸς Δαβίδης] ii Samuelis, viiiii, 5. i Chronicorum xviii.

Παρεὶ τὸν Ευφράτην] Coniunctis enim viribus cum Adarezer Rege Sobæ, & ad Euphraten cum Dauid congressus fortiter pugnando occubuit. De loco pugnae ad Euphraten habes dicto capite Samuelis viii, 3.

Ἐπόρθησε τὸν νῦν Σαμαρεῖτην] i Reg. xx. Iosephus ad hæc verba: δέ τῆς δύντειας (ὁ Νικόλαος) ἐστὶ γαρ δένι Αδάδης, ὁ ερατευσάρχης ὅπι Σαμαρείας, Αχαίας βασιλεὺς τὸν Ισραηλίτην. Scriptura vocat Ben Adad. Iosephus Ader, Iustinus Ador, quem facit regnantem post Azelum, aduersus auctoritatem i Reg. viii, 15. Verba Iustini ex xxxv epitoma: *Post Damascum Azelus, mox Adores, et Abraham, et Israel Reges fuere.* Quæ omnia sunt nugatoria, neque ordine, neque tempore, neque narratione veritati rei conuenientia. Vides quanti facienda sint hæ veterum scriptorum reliquiae, & quantum eos fugiat ratio, qui scriptores profanos, quos vocant, ullum sensum veræ historiae habuisse negant.

Μέχει νῦν] Vide ii Regum, viiiii.

Αδερ] Semper Ruffino Adezer.

Τὸν τὸν Βασιλεὺς βασιλέως Βαλαδά] Baladan dicitur Isaïæ, qui & Merodach, filius Baladan, qui & Nabonassar, ut alibi a nobis demonstratum est.

Ἐκ τὸν Ορφαῖκῶν] Multi Orphaica scripsierunt, id est, multorum poemata extabant olim, quorum materia ex doctrina Orphei: de quibus vide apud Suidam. Sed maior pars poematum Orphaicorum scripta est ab Onomacrito, de quo ita Tatianus: *Ορφεὺς δὲ τὸν αὐτὸν χερόν Ηερακλεῖ γέγενεν. ἄλλος τε καὶ ταῖς αὐτὸν ἐπιφερεῖται (ἐπη φερεῖται) φασὶν οὐτοῦ Ονομακρίτης τὸν Αθηναῖς*

οντατεταχθεῖ

οντεπαχθαι, θυμοινες την Πειστρατειδων αρχαι, τωι τη πεντηκοσιων Ολυμπιαδα. Est ergo idem, ad quem scribit Theognis,

Oινοβαραλ κεφαλιν Ονομακεπτε ραι με βιαται Οινο-

Nam temporibus Xerxis illa gnomica scribebat, aut certe circiter aduentum Medorum & Mardonij sub Dario Hystraspis, ut ipse ostendit, cum ait: Μηδενι η Μηδων δειδότες πόλεμον. De Onomacrito vide Herodotum vi. Extat præstantissimum fragmentum Orphei de vero Deo Hebræorum, ex quo hos pauculos versiculos excerptimus, qui ad antiquitatem historiæ sacræ pertinent. Totum fragmentum qui legere volet, & cum voluptate, & cum frustu id fecerit.

Ει μη μυνογρηνης της] Ait verum Deum cognitum fuisse cuidam μονογρηνη, qui genus duceret a Chaldæis, peritissimusque fuerit astrologia, Abrahamum intelligens genere Chaldæum, quem omnis vetustas Orientis summum astrologum fuisse crediderit, vt inter alios Berosus: μηδέ την κατακλυσμον λεκατην θυει τον Χαλδαιον την δίκαιον αντη, μέγας, ραι την θρηνια εμπλεγεις. Eusebius ex Eupolemo: ον δη (Abrahamum) κη την αστρολογιαν κη Χαλδαιικην ενηρει. Sed καπετηγενικων vocatur μονογρηνη, cum eius filius, non autem ille, potius ita vocatus fuerit, nempe ΙΕΗΙΔ, hoc est, μονογρηνη. Genesis xxii, 2. Hanc appellationem vna cum sacrificij historia ioculariter deprauarunt. Porphyrius ex veteribus Phœnicum Archiuis: εθελειν την παλαιοις στην μεγάλεις συμφοραις την κακηνων, αντη της πεντων Φθορης, ον ηγαπημένον την τέκνων της κρατεύντας η πολεως, η εθνος εις σφαγιαν διπλοδόνα λύτρην της πυροφορης δαιμονος. Καπεσφάτποντο δ' οι διδούμενοι μυστικων. Κερνη τοινω, ον οι Φοίνικες Ισραήλ περιστερευεσθοι, βασιλεύων της χώρας; ραι υπερεν μηδέ τη βίσι τελετην εις τον την Κερνη αστέρει καθηρευθεις, ον διπλοχειριας νύμφης Ανωβρετ λεγεμένης, υπο έχων μονογρηνη, ον διχειραν ΙΕΟΥΔ εκελλην, τη μονογρηνης ψτως επι κη την παλαιγμένη τον Φοίνιξι. κακδιων στην πολέμη μεγίστη κατειληφότων την χώραν, βασιλικη καρμηνος σχήματι Την υπον, βαριό τε καπεσκευασάμενο κατέθυσεν. Hic vides primum Isacum, non autem Abrahamum μονογρηνη, siue γηρι δictum: deinde adumbratani, vel potius deprauatam immolandi Isaci historiam, & caussam penitus dissimulatam, immolationem ementitam. Sed & nomen Saræ in Anobreth mutatum. Philo quoque Bybliensis eandem historiam tangebat: λειμης η θυμοινες κη Φθορης, ον αντη μονογρηνη υπον Κερνη Ουρανη πατησι ολεκαρποι. Idem prorsus dicit, quod Porphyrius. Ait igitur Onomacritus ex Orpheo, neminem unquam Deum vidisse, præter Abrahamum, quem vocat μονογρηνη, cum potius fuerit πατηρ μυνογρηνης. Sed Polyhistor Alexander filium Abrahami στην υδρετης αντη ελλωνιζει Γέλωπε vocatum scribit, ita πειφεζων πηγη quod Graece est γελως.

Ως υδρηνης διέταξεν] Ita olim correxi mus in Fragmentis Orphei, quæ vis eruditissimus amicus noster Henricus Stephanus edidit anno 1573. Et ita emendate rursus excusum undecim annis post in editione Theognidis & versuum Pythagoræ. Antea inepte legebatur υλογρηνη. Est igitur υδρηνη Aquigena, hoc est, Moses ex aquis tanquam natalibus extractus. Nam verbum ιτησθι est extrahere, αιασσασα. ιτησθι αιασσασα: non autem quod Moes a quaquam Ægyptiis sonaret, ut nugatur Philo Iudæus ελλωνιζης, & Hebraismi penitus imperitus. Iosephus vero amplius largitur. Compositum enim ex Moë aqua, & υσης extractus ex aqua: unde coaluerit nomen solidum Μωυσης.

Alij

Alij dicunt Mōū Syriace esse aquam. Denique hinc fluxit dici Mōū, potius quam Mōū, quod rectum erat. Ezekiel Tragicus:

Ονομα ḥ̄ Μωσῆν ἀνόμαζε, τῇ χάρει
Τρέψεις αἰτίει ποταμίας ἀπὸ ηὐονοῦ.

Videtur simpliciter a verbo deriuare, vt ratio postulat, non ab aquis. Recte igitur olim ὑδάθην pro ὑδερήν. Sed mirum, vnde horum notitia Orpheo, aut Onomacrito. Vetusissimum autem mendum hoc esse non dubito, vt ὑδάθην pro ὑδερήν legeretur.

Ἐκ θόνου γνώμαγοι λαβῶν κατὰ δίπλανα θεούν] παπαλαβῶν γνώμαγοι θεούν δίπλα-
να τῷ Θεῷ. Vocat δίπλανα θεούν, innuens δίπλανα δέλτα θεούν: Duplices
Decalogi tabulas. Vnde Græcus homo hæc sciuit?

EPOCHÆ
IN VETERE INSTRUMENTO
QVÆ
CERTVM CHARACTEREM
HABENT.

VICESIMA secunda mensis secundi fuit sabbatum anno primo Exodi.

Exodi cap. xvii Israelitæ deuenerunt desertum Sin, quintadecima mensis. Sexta die post fuit parasceue, siue feria sexta. Commatibus 5, 22, 23. Ergo dies xxii, & neomenia fuit sabbatum, ac consequenter neomenia primi mensis fuit feria quinta.

Quartusdecimus annus Ezekiae Regis est primus Hebdomadis Sabbatica.

Isaiæ xxxvii, 30, & ii Reg. xix, 29: *Hoc anno tu comedes sponte deci-
dua: secundo sponte nascentia: tertio seres.* Iudæi aliter intelligunt. Sed fal-
luntur. Nam proculdubio quartusdecimus Ezekiae fuit primus hebdoma-
dis. Dicit, primus, secundus, tertius, id est, hebdomadis.

Primus annus Sedekiae est quartus Hebdomadis Sabbatica.

Ieremiæ xxviii, 1. *Et accidit hoc anno, principi regni Sedekiae Regis Iuda,
quarto anno, quinto mense.* Hic nūgatur R. Salomo. Vix tandem Dauid Kimhi diuinat fuisse annum iv. hebdomadis Sabbaticæ. Aureo nume-
ro x, epacta tam æquabili, quam æquata xiiii, cyclo Solis 26, Ni-
san 4. i. 414. Martij decimaseptima, proinde v. mensis, decima ter-
tia Iulij. Atqui Iechonias abdicatus regno נְשִׁׁבְתָּה בְּנֵי חֶרְמָן secundo Chro-
nicorum cap. tricesimosexto, v. decimo. nimirum in viii Iulij anno Iudai-
co hodierno 361. qui profecto erat quartus annus currens: τρισσαρίσιον. Se-
cundo Sa-

cundo Samuel, cap. ii, v. primo חַנְחָתִ לְעֵת תְּשׁוֹבֶת הַשְׁנִית וְאֶת־
 Ἐπολινόν οὐαυτόν, ὅτε ὁ βασιλεὺς Κέργεντα, id est, συγραπτεύοντα. In mutatio-
 ne anni, quando reges expeditiones faciunt. Græcè, καὶ ὥρα ἔτος, id est,
 auspicij, συγραπτίας. Non solum in Syria, sed in Galliæ meridionalibus
 partibus, contingit in vere ἀρμάζοντος ὥρου, vt loquitur Thucydides. Sic
 etiam Iudæi hunc locum interpretantur, Leui Gersom, & Dauid Kimhi,
 frugibus adultis, & lato gramine, vt sit equis pabulum. Eadem senten-
 tia totidem verbis primo Chron. cap. xx, i. vbi Glossa R. Selomo, quan-
 do herbae sunt in campo, ad pascendos equos: nimirum, vt Dauid Kimhi in Sa-
 muelis loco ait, **וְ** in בָּעֵת tempore Veris. Ex his colligitur, Hebræos **מִ** **חַנְחָתִ**
וְ **אֶת־** **שְׁנִית** vocasse quæ hodie תְּשׁוֹבֶת simpliciter vocantur a Iudæis:
 quum tamen חַנְחָתִ תְּהִקְתִּי veteribus esset finis anni ciuilis, quem alibi Mo-
 ses vocat חַנְחָתִ תְּהִקְתִּי אֶצְבָּדָה οὐαυτόν, in quo vult οὐωστηγίας celebrari.
חַנְחָתִ **אֲמַמְּתָא** significat annum completum: **שְׁנִית** autem **וְ** **חַנְחָתִ**,
 partem anni, quando Sol ab incrementis anni ad decrementa conuertitur,
 vt in κέντρῳ θεοῦ, aut contra, vt in κέντρῳ χειμεριῶ. Certe nullus ex illis
 quadrantibus vocari potest **חַנְחָתִ תְּהִקְתִּי אֶצְבָּדָה**, sed περὶ & conuersio-
 nis Solis, non anni: ὥρα ἔτος Græcis: tempus anni: **חַנְחָתִ** quasi dicas mu-
 tationes. Nobis statim in illum locum oculos coniicientibus non aliter
 visum est. Iste annus memorabilis est initio Sedekiæ & conditu duarum
 illustrissimarum, & vetustissimarum vrbiū, Massiliæ in Gallia, Cyrena-
 rum in Libya.

*Decimus Sedekiæ est vicesimus septimus Iubilei. Et undecimus Sedekiæ
 septimus Hebdomadis, Ier. xxxi v. 9. **וְ** deinceps.*

Ezekiel xxix, 27. *Vicesimo septimo anno, in primo (mense) prima mensis, accidit
 ut verbum Domini mihi factum sit. Erat annus decimus Sedekiæ. Ibidem, com-
 mate primo. Proinde erat annus currens 907. ab Exodo. Deductis quadraginta
 mansionis in deserto, & septem subiugatæ terræ, quos annos Hebrei vocant
 שְׁבָע שָׁנּוֹת **שְׁבָעַ** **שָׁנּוֹת** septem annos subiugationis terræ; remanent anni γεωργίας
 860, quæ sunt iubilea xvii, anni 27 Iubilei xviii currentis, cuius initium
 a xxvi anno Iosiac Regis, non a xviii, vt Iudæi quidam & eos alij sequun-
 ti. Vbi sunt ergo, qui a quadragesimo primo anno Exodi Iubilea or-
 diuntur? item qui negant in Chaldaea Sabbaticos annos obseruatos? Sed
 nemo haecenus illum locum Ezekielis capiebat, qui est insignis. Hic nul-
 lus liber legis inuentus locum habet, vt nugati sunt de tricesimo anno a
 libro legis inuento.*

Vltimus Sedekiæ est sabbaticus.

Satis demonstratur ex antecedenti. Nam si decimus, qui erat penulti-
 mus, fuit vicesimus septimus Iubilei: sequitur, vt undecimus, idemque vlti-
 mus sit vicesimus octauus Iubilei, ac proinde vltimus hebdomadis. Sed &
 Ieremiæ xxi v. 9, 10, 11, 12, 13, 14, manifesto ostenditur, vlti-
 mum tempus obsidionis conuenisse cum tempore, quo Hebrei apud po-
 pulares suos seruientes, manumitti debebant, Exodi xxi, 2. Deuteronomi. xv,
 12. Iste annus vt excidio Ierosolymorum, & casu Sedekiæ, ita initio
 Astyagis.

Astyagis; nobilis est. Hoc enim anno consurgit initium Astyagis, in cuius morte defecit imperium Medorum, ut in casu Sedekiae regnum Iuda.

Tertiusdecimus annus Nabuchodonosori erat tricesimus Nabopollassari Regis Babylonie patris Nabuchodonosori.

Quintus annus capti Iechoniae est tertiusdecimus Nabuchodonosori. Quartus enim Ioiakim est primus Nabuchodonosori. Ieremiæ xxv, 1. A quarto autem Ioiakim, ad quintum captiuitatis Iechoniae inclusive, sunt anni duodecim absoluti. Et proinde quintus annus capti Iechoniae est annus tertiusdecimus currens ab initio Nabuchodonosori. Sed & quintus annus captiuitatis Iechoniae erat tricesimus illius regis, qui tunc Babylone imperabat, id est, Nabopollassari. Proinde tricesimus Nabopollassari, est tertiusdecimus Nabuchodonosori. Locus iste est satis supra a nobis in Prolegomenis, & in libro quinto vexatus, si qua possimus hoc animis parum æquis veritati inculcare. Hieronymus nihil consultius dixit tricesimum hunc annum, cuius meminit Ezekiel, fuisse tricesimum ætatis Ezekielis, quam Iudæi fuisse tricesimum a libro legis inuento.

Secundus annus Nabuchodonosori in Chaldaea putatur ab obitu Nabopollassari.

Danielis ii, 1. Qui & ipse quoque est locus maxime notabilis. Nam Chaldaei in Babylonie, viuente Nabopollassaro, nullam rationem habuerunt regni Nabuchodonosori, quod in Syria tantum locum habebat. Sic & Persæ annum Cyri vicesimum nonum putabant, cum Babylonij primum annum imperij Cyri putarent. Sic Itali primum annum Karoli Magni putabant, quum Galli longe maiorem numerum annorum usurparerent. quod nempe regnum Karoli in Italia est posterius regno eiusdem in Gallia. Quod locus ille Danielis ii ab Hieronymo perperam acceptus sit, alibi demonstrauimus. Incidit vero in idem tempus tam caput viii Ezekielis, quam caput ii Danielis. quo tempore iam magnum nomen Danielis. Ezekielis xiv, 14.

C H A R A C T E R E S
V E T V S T A T I S,
Q VI H O D I E A P V D I V D A E O S.

Verus annus Sabbaticus.

Omnis annus septenarius in computo Iudaico est Sabbaticus, ut alibi a nobis dictum est. Sic omnis annus septenarius in computo mundi vero a nobis instituto & ipse Sabbaticus est, ut & in periodo Iuliana, ab autumno eiusdem anni.

Annus Solaris Alexandreus merus, quo utuntur Iudei.

Finis anni Solaris Calippici Seleucidarum erat in septima Octobris Iulianis in litera G. Sed Iudæi hinc ordiuntur hodie computum anni prisci Solaris, cum debuissent ab octaua eiusdem mensis, a qua octaua cœpit neomenia anni prisci Hebræi lunaris, in quem incidit Nisan Exodi. Isque annus sex tantum mensium fuit, cum ex Mosis præcepto Hebræi a neomenia Nisan anni initium instituerint in posterum. A septima igitur Octobris incipit annus Solaris Iudaicus, ubi olim Tekupha erat Macedonica recte. Erat enim ultimus dies anni Solaris. Quare cum Tekupham reformarunt translatam in xxiv Septembris, tredecim dies recte auferrunt. Tot enim dies ad xxiv Septembris appositi desinunt in septima Octobris, in qua definit annus Solaris. Inepte igitur ab eadem septima neomeniam primam Computi sui ineunt, feria secunda, cyclo Solis primo, Lunæ tertio, anno periodi Julianæ 953. Nam, ut dixi, neomenia quidem illa recte septimæ Octobris competit, secundum medium motum Lunæ, sed non conuenit hypothesi. Hoc enim modo aliud initium anni Solaris a prisco instituunt, eum Tekupham, id est, ultimum diem anni, pro primo sequentis accipiunt. Sed quia tempore reformationis nouilunium quærebant in xxiv Septembris, propterea necesse fuit, ut ante 216 cyclos nouilunium fuerit in viii Octobris. Atqui non in xxiv Septembris instituendum erat nouilunium, sed in xxv: quia xxiv Septembris est principium quidem anni Solaris Constantiniani, finis vero illius, quem captabant Iudæi tempore reformationis. Igitur in xxv Septembris nouilunium fuit feria tertia, cuius character 3. 6. 734, anno Christi 154, qui erat mundi verus 4104. Itaque 216 cycli, id est, anni 4104 absoluti, ab viii, non a viii Octobris, statuissent nouilunium in xxv Septembris: & computus Iudaicus uno anno maior tantum vero mundano fuisset, qui hodie eodem est minor annis 189. Sed qui veram rationem annorum mundi ignorarunt, non habebant hæc in animo. Hoc unum captabant, ut tempore reformationis post tredecim dies ἡρεμήσεως, qui sunt cycli 216, nouilunium in vicesima quarta Septembris statueretur, cum statuendum fuisset in xxv, secundum veterem annum Macedonicum, a cuius initio retro tredecimi dies putati desinunt in xxv,

non

non in vicefima quarta Septembris. Reliqua præclara huius doctrinæ, quæ ad institutionem hodierni computi Iudaici pertinent, pere ex librís nostris. Nam & nostris hominibus & Iudeis incognita sunt. Habemus igitur præclarum monumentum vetustatis Iudaicæ annum priscum Macedonicum.

Iudei usi sunt periodo Calippi Alexandria.

Reformatio anni Iudaici elegantissima, quæ hodie Iudeis in usu est, competit anno Christi 344. A Tekupha enim antiqua septimæ Octobris, ad Tekupham Sosigenis vicesimæquartæ Septembris, dies sunt tredecim: quibus congruunt ἡροεντιώσεως σεληνικῆς cycli 216, qui sunt anni Juliani 4104. Itaque anno 4105 computi hodierni Iudaici competit reformatio. Cum igitur translatio Tekuphæ, & nouilunium septimæ Octobris, præferat vestigia reformationis: ergo alio anno vtebantur, & quidem alio, quam ex epilogismo medijs motus Lunaris. Ea enim est hodierna methodus. Vtebantur igitur aliqua periodo annorum ecquanam alia, quam Calippica? Rabbi igitur Adda priscus antecessor doctrinæ Iudaicæ definiuit annum dierum trecentorum sexaginta quinque, hor. 5. ostendorum 997, momentorum ፩. Ergo periodus illorum erat annorum 76. Præterea exempla quædam veteris anni Iudaici sub Seleucidis, & tempore Christi, & usque ad excidium templi, id confirmant, præsertim anno ipso excidijs templi: quo neomenia Nisan fuit feria prima, Kalendis Aprilis. Id non poterat ex calculo hodierno, sed ex periodo Syria Calippi. Stulti Iudei putant mundum conditum in septima Octobris, & propterea xxii Novembris fuisse xvii secundi mensis, in qua cæperit Diluvium. Eam hodie celebrant, & vocant λατεῖα, qua pluuiam a Deo exposcunt, & contra, ne nimia ἐπομέσια orbem inundet, numen deprecantur. Institutum vetus est litania Iudaica pro pluuiia. Nam ad eam manifesto allusit Zacharia x, i. Itaque ritus & ceremonia, quæ impenduntur huic cultui, dicitur دعاء المطر. Apparatus pluiae: quod eleganter uno verbo Arabibus est سُقَاق.

C H A R A C T E R E S
T E M P O R V M
I N
N O V O T E S T A M E N T O.

Annus baptismi, xv Tiberij.

Paschata quinque a baptismo ad resurrectionem. Vide lib. vi.

Σελητεροπέρων. Vide lib. vi.

Encania, Εγκανία. Vide ibid.

Pentecoste ultimi anni Christi post resurrectionem xxviii Mai.

Annus, quo Iesus puer revocatus ex Aegypto.

Post mortem Herodis statim ineunte regno Archelai, Ioseph somnio monitus Mariam cum puero Iesu reducir in Palæstinam, anno periodi Iulianæ 4713 post Pascha, quo anno eclipsis Lunaris contigit nona Ianuarij. Ita reponendum, non viii, ut aliud agentes scripsimus. Quod monemus, ne calumniæ fenestram aperiamus. Ex filo historiæ, aduentu Magorum, & migratione Mariæ in Aegyptum, satis constat, Iesum maiorem fuisse annotino, aut proximum bimulo: quod & non solum recentiores quidam, sed etiam & veteres odorati sunt. Et tamen euocatus est ex Aegypto post Pascha, quod epocham Dionysianam antecelsit mensibus nouem. In quo Dionysij illius supinitas satis arguitur. Sed de hoc non semel alibi.

Ephemeria Abiæ proxime ante conceptionem Iohannis Baptiste. Luca i.

Res præclara & cognitu digna, quæ paucis explicari non potest. Posteritas Aharonis in xxiv familias, sedecim ab Eleazaro, octo ab Ithamaro propagata est. Ex familiæ vicem suam rei diuinæ operabantur in templo, ministerio singularum in orbem redeunte. Institutum vetus est Dauidis Regis, ultimis diebus vitæ eius. 1 Chron. xxii, 27. qui primus eas familias ita distinxit, ut eius prærogativa esset, cuius prima sors exiisset. 1 Chron. xxiv, 7. Ioiaribi prima sors exiit, & proinde princeps familiarum fuit: secunda Iedei: & sic aliæ, ut extat in eodem capite xxiv. Nunquam in ministerio alia aliam anteuertebat, aut liturgiæ tempus præripiebat, sed singulæ ordine sibi succedebant. Poterant tamen Sacerdotes ministrare ter in anno in aliena functione, in Pascha, Pentecoste, Scenopegia. quia omnes patresfamilias illis tribus solennibus sistebant se Deo. quod quum facere etiam Sacerdotes tenerentur, quum sint & ipsi quoque patresfamilias, sistebant & ipsi quoque sese Deo. Et ne otiosi essent, licebat illis ministrare, & participes tam partium, quam ministerij esse. In iure Iudaico: כל המשמרות שות ברגליך ונלויתיכא מן הכהנים ברגל ורזה לעבור עובד Locus insignis concedebatur: חולק עביהן ואין אוכרין לו לך עד שנגיד משמרך illis, non autem ipsi inuadebant. Sed tamen non illis licebat offerre sacrificia votiva aut spontanea, aut ἀμελεγουσας. Hoc enim faciebant illi, quorum erat ἐφημερία. אבל נורם ונרגות ותמים אין מקריבין אותו אפילו ברגל אלא בשבר.

מִשְׁמֶר שַׂוְכָּנוּ קְבֻּעַ. Quod si quis meminisset temporis, in quo vna ex illis familiis ministrasset ante multos annos, ex dinumeratione orbium, poterat tu-to sine indice diuinare, cuius familiæ functio esset in templo. Eum ordinem constantissimum ad sua usque tempora durasse scribit Iosephus. ἐπέμενεν δέ οἱ μετοικοῦσις ἀγρεῖς σύμερον ἡμέρας. qui & se primæ familiæ popularem fuisse scribit, idque præcipuæ nobilitatis loco habitum apud gentem suam. ἐμοὶ γάρ τοι μόνον τοξικέων δέσποτος ἦν οὐδέποτε, αὐτὸν καὶ τὸ πρώτης ἑφημερεῖδος τὴν εἰσώσιταίρων πολλὴν τὴν τούτην φέρει. Unaquæque familia πατεῖαι dicitur ipsi Iosepho, sacris Bibliis πατεῖαι, μετοικοῦσι. Iosepho etiam ἑφημερεῖαι, & Lucæ ἑφημερεῖαι. Sed functionis tempus ita etiam appellari potest, quod & dicitur πατεῖαι φυλαχτί, item πάτερ hoc est λειτουργία. Vnde τοι διάφορος liber Liturgiarum, distinctus in septem dies hebdomadis ciuilis, quot scilicet dies singulæ ephemeriae operabantur: nempe a matutino sacrificio Sabbati, ad matutinum sacrificium sequentis Sabbati. Nam liber Liturgiarum ita habet: וְבִשְׁבָת מִסְפֵּין בְּרִכָּה אֲחַת נַעֲמָן לְמִשְׁמֶר Sabbatho autem adiiciebat Benedictionem unam ephemeriae illi, quæ exhibebat ex ministerio. Ergo die Sabbati exhibant ex ministerio, nempe ante matutinum suffitum, in instauratione panuni propositionis. Iosephus de Dauide: διέταξεν γάρ μίαν πατεῖαιν διακονεῖαν τῷ Θεῷ τοῦ ἡμέρας ὥκτω, δύο σαββάσιν, τρία σαββάσιαν. Dixit octo dies idiotikῶς, cum essent tantum septem solidi. Lucas ἐπλήθυνεν ἡμέρας ὥκτω τὴν προτεμεῖν τὸ παύσιον. Atqui ἐπλήθυνεν ἐποίησε duntaxat. Sic πεντετηνεῖs dicitur, quæ quatuor tantum annis solidis constaret. Ergo dies functionis vnius ephemeriae erant septem, omnium 168. qui dicetur a nobis orbis hieraticus. qui quidem orbis hieraticus nunquam ad eandem diem Iulianam redit, nisi post 224 annos Iulianos: qui fiunt orbes hieratici 487. & tunc ephemeria ab eadem die Iuliana incipiet ministrare, a qua cæperat ante annos Iulianos 224. Nam verum quidem est, 23 annis Iulianis expleri 50 orbes hieraticos, sed desunt 18 horæ. & propterea cum in 247 annis feriæ non-meniarum redeant in orbem, in illo interuallo, qui sunt cycli 13, explentur quoque 537 orbes hieratici. Sed, vt dixi, desunt 18 horæ. Vera igitur horum orbiū Periodus est annorum 224 Julianorum. Iste vero orbis hieraticus tanta religione obseruatus est in posteriore templo, vt, quod supra diximus, nulla familia alienæ functionis partes aut ζεχεῖ inuaderet, adeo vt anno excidi templi solenne ieiunium, quod competit decimæseptimæ Tamuz, interpellatum sit penuria familiæ, quam tunc ordo ad ministerium illius solennis vocabat, cum tamen ea familia, quæ proxime functa erat ministerio, prius substitui debuerit, quam sacrum solenne per hominum penuriam omitti. Sed tamen omissum est penuria illius ephemeriae, ad quam ex ordine illa hebdomas pertinebat. Tanta religio erat ordinem a Dauide præscriptum obseruandi. Priore templo stante dubitari potest continuatum ne sit iuge sacrificium, qui σύνδελεχισμὸς dicitur. Quod si non continuatum, ideo neque hebdomades hieraticæ continuatæ, populo & sacerdotibus ipsis in horrendam indolomaniam solutis. Nam ordinem a Dauide institutum Ezekias restituit antequam Pascha celebraret. 11 Chronic. xxix, 25. Si continuatum fuisset quotidianum sacrificium, vtique & functio familiarum continuata fuisset. Non igitur opus fuisset Ezekiæ illum ordinem restituere. Idem fecit & Iosias Pascha suum celebraturus. 11 Chronic. xxxv, 4. Sed neque Ephemeriae

recte obseruatæ sunt : quod Ezekiel exprobrat Iudeis xxiv, 7, 8. Contra vi-
deri potest non omissum , ex eiusdem Ezekielis xlii, 15. Præterea Iudei
quasi per manus traditum habent, Templum captum & incensum a Chaldaeis
nona Ab , Ephemeria Ioiaribi. In lugubri enim carmine , quod canitur no-
na Ab ex persona presbyterij , hos versiculos rhythmos legimus.

בְּתִשְׁעָה לְחֹדֶשׁ בְּשַׁעַת הַמְּעֵרֶב
אֲנִי עַל סְפִּירָתִי מִשְׁפָּרָת יְחִזְׁרֵב
וּכְנַסְתָּה אֶחָזִיב וְאֶת זְבַחְיוֹ הַקְּרִיב
בָּאָרֶל סְקָרֵשׁ וְלֹא צָוָה יְהֹוָה

*Die nona mensis, hora vespertini temporis,
Quum essem in vigilia mea, vigilia Ioiarib,
Introit hostis, et sacrificia sua obtulit.
Ingressus est in sanctuarium iniussu Domini.*

At neque interuallum a Pascha Ezechiæ , ad excidium templi conuenit , neque
a Pascha Iosiaæ . sed & Ioiakim Idola coluit , & Sedekias . & propterea ἡμέλε-
χτυνον neglectum , aut non iugiter continuatum fuisse , necesse est. Alioquin si
ab initio anni , quo Encænia templi Solomon celebravit , ad excidium templi ,
inge sacrificium obseruatum fuisset , hoc est , a 29 Adar anni periodi Julianæ
3703 ; quæ fuit 30 Martij , feria septima ; sane ab eo tempore , ad feriam sepi-
mam xxvi Iulij anni 4124 , quo iniuit hebdomas hieratica , in qua templum
incensum fuit , intra illud spatium anni 421 , dies 118 fluxisse deprehendentur ,
qui sunt orbes hieratici absoluti 916. Tantum possumus proferre de obser-
vatione huius ordinis sub priore templo. Sub posteriore nulla omnino in-
terpellatio iugis sacrificij interuenit , præter pollutionem templi sub Antio-
cho. Nam a fundamentis templi a Zorobabele iactis , ad pollutionem , tan-
tum abest , vt interpellatum fuerit sacrificium , vt Iudei sacris intenti Sabba-
to quodam urbem Ptolemæo Lagi filio irrumpendam obiicere maluerint , quam
ab operatione sacri desistere. De quo hic insignis locus Agatharchidæ prisci
scriptoris extat apud Josephum : ④ καλούμενοι Ισραῖλ πόλιν οἰκοδύτες ὀχυρωπάτεις
ταῦτα , ἦν καλεῖν Ιεροσόλυμα συμβαίνει τὸν ἐγχωρίον , δέχεται εἰδομένοι δι' ἑδόμενος ή-
μέρας , τὸ μηδὲ τὸ ὄπλα βασάνῳ τοῖς εἰρημένοις χρόνοις , μήτε γεωργίας ἀπόστασις , μή-
τε θύμης ἀπίμελειας λατυργίας μηδεμίας , ἀλλ' εἰς τοῖς ιεροῖς σκηναῖς τοῖς χεῖρας ἀ-
γαθὰς μέχεται τῆς ἐσπέρας , εἰσιόντος εἰς τὴν Γέλεμάριαν Λαζαρού , μηδὲ τῆς διωμέως ,
εἰς τὸ αὐθωντὸν αὐτῶν φυλακτὴν τὴν πόλιν δρεπερεύντων τὴν αὐλαν , οὐ μη πάτεται εἰληφθεῖ-
ναστίτην πικρὴν , οὐ δὲ νόμοθετεύχει φαῦλον ἔχον ἐθισμὸν . Τοῦτο συμβαίνει πάλιν σκεί-
νεται τὸν τοῖς ταῖς μεταδιαχει τηνικαῖτα φυγεῖν εἰς σύντητην τὴν τοῦτον τὸν τόπον τοῖς δεδο-
μένοις ἕπονται , οὐδὲν δὲ τοῖς αὐθωντίνοις λογισμοῖς μετὰ τὴν ἀποεγκλήσιν ἐξαθενάσονται .
Maximus numerus harum xxiv familiarum habitabat Ierosolymis. Nehemias
xi, 12. Hinc fiebat , vt ne obsessa quidem vrbe quotidianum sacrificium cessa-
ret penuria sacerdotum. Reliqua plebs sacerdotum in agris , villis , & vicis há-
bitabat. Porro templo ab Antiocho profanato , perinde res erat , ac si nullum
templum , nullum sacrificium antea fuisset. Itaque necesse fuit Iudei Maca-
bæo nouum institutum inducere , familias recensere , sacerdotes , qui se a con-
taminatione Syrorum integros conseruauerant , feligere. Quod diferte traditur
i Macabæorum iv, 42. Ab eo tempore , ad excidium templi sub Vespasia-
no , endelechismo nullum interuenit vitium , proinde nullum etiam orbi hie-
ratico. Neque enim idolomania , quæ sub regibus Iudei iuge sacrificium in-
terruperat , ullum extitit vestigium sub posteriore templo : neque villa vis bel-
li potuit facere , vt quotidianum sacrificium interpellaretur saltem ab Encæ-
niis Ma-

niis Macabæi, ad belli Iudaici ultima tempora. Quater enim obsessa sunt Ierosolyma, in quibus bis capta. Obsessa enim sunt ab Antiocho Eupatore, item Antiocho Sidete, capta a Pompeio, & xxv annis post a Sofio & Herode. In his quatuor casibus Iosephus ostendit, nunquam cessasse sacrificium quotidianum. Cessavit autem xvii die Tamuz, Ierosolymis a Tito obsessis, penuria sacerdotum. Verba Iosephi lib. 1. de obsessis a Sofio Ierosolymis: δείσαντες τε μὴ εὔχολωσιν αὐτοὺς οἱ Ρωμαῖοι τὰς καθημερεῖνς θυσίας ὑπῆτελεῖν τὰς Θεᾶς, ἀρεσθένται ὑπῆρχενται τῷ πάκελοντες θύματα αὐτοῖς μόνον εἰσοχοῦσεσθαι. Dion libro quadragesimonono, ότι ποσοῦ τον γε τῆς θρησκείας αὐτοῖς περίην, ὡς τοῦ προτέρους στὸν μὲν τὸν εἰρηνήν χαρωθέντας ποταμοῖς Καδού τε Τόν Σαρτού, ἐπειδὴ ημέρᾳ αὐτοῖς ή τὸ Κερίς τὸν δέ τον αὐλαθόντας εἴη αὐτὸς πάντα μὲν τὸν λοιπὸν τὰ νομιζόμενα ποιῶσα: sed & in I. αἰλώσεως cap. v. ἐνταῦθα δὴ τὸν Ρωμαῖον πολλὰ κακοπαθοῦτων οἱ Γομπήσιοι τὰ διγὰ τῆς καρπείας στὸν Ιεδαίας ἀπετάμασε, τῷ μαλιστῇ μιδέν τῷ πάκελοντες τῆς θρησκείας σύμμεσοις τοῖς βίβλοιν αἰειλουρόμενοι. ὡσαφὶ γὰρ εἰρηνῶν βαθείας κατεργάσουσι τὸν πόλιν, αὗτε θυσίαν καθ' ημέραν, ότι οἱ σταυλομοί, ότι πᾶσα θεραπεία καὶ τὰκελεῖς ἀπέτελεντο τῷ Θεῷ, ότι στὸν κατ' αὐτὸν τὸν ἄλωσιν ποτὶ πᾶν βωμῷ φονδυοῦντο τὸν καθ' ημέραν νομίμων εἰς τὸ θρησκείαν ἀπέσησαν. Ecquod exemplum illustrius adduci potuit? Rursus de Ierosolymis a Pompeio obsessis, μάθοι δὲ αὐτὸς τὸν σύρτην τὸν τῷ πάκελοντι ήτο ἔχοντι τὸν Θεὸν βύσεσθαις, ότι τὸν Φυλακῶν τὸν νόμον, μιδέν τῶν τῆς πολιορκίας σύγχρονον ἐμποδίζομένων τοὺς τὰς ιερουργίας, διγὰς δὲ τῆς ημέρας πρώτες τῷ περὶ στάτιον ὥραν ιερεργεῶτων ὑπὲν τῷ βωμῷ. Quid clarius hoc testimonio de quotidiano sacrificio nunquam, ne in bellis quidem, intermisso? Sed disertius postea: οἱ πολέμοι μὴν εἰσπεσόντες ἐσφαῖτον στὸν ταῦθι ιερῷ, οἱ δὲ τοὺς τὰς θυσίας ψάδεντες ηττον ιερουργεῖτες διετέλουσσι. De intermisso sacrificio idem lib. 2. διώσ. n. ἐπέπιστο γὰρ ἐπὶ σχείνεις τῆς ημέρας (Πατέμου δὲ ήτο ἐσταχθεῖσθαι) τὸν σύρτην τούτον κατέβαντον στάσια σύγχρονην πεντετέλειαν τῷ Θεῷ, ότι τὸν δῆμον ὑπὲν πούτῳ δεινῶς ἀζυμεῖν. Intellige Πατέμου καὶ σελινῶν, id est, Tamuz Iudaicum, non autem Panemum Syromacedonum Iulianum. Solenne enim ieiunium intelligitur, quod decimaseptima Tamuz quotannis instauratur a Iudeis ad hanc usque diem: idque eo anno inciderat in xv Iulij, feria prima. Neque vero ignorant Iudei hac die σταυλοχομού defecisse. In libro enim Angariarum ad xvii Tamuz notant: *Franguntur Tabulae legis: cessat σταυλοχομος. urbs fissa, &c.* Hæc enim dies, hoc est, νησία xvii Tamuz, fatalis fuit Ierosolymis, quæ eadem die bis capta, & in ea endecheinismus defecit. Et rursus in liturgia ieiunij Tamuz ita canunt: בְּנֵי כֶּבֶל בְּנֵי חֲתִמָּה יְסֻדְּהוּ זְמָרָה. *Quia abolitus est in ea die endecheinismus: endecheinismus hoc die sublatius.* Ergo hebdomas hieratica defecerat sabbato antecedente, sacerdotibus fame & ferro sublati. Et cur ephemera, quæ proxime abierat ministerio suo, non continuata est, vt illa potius quatuordecim dies ministraret, quam vt per penuriam hominum, iuge sacrificium, &, quod caput est, solenne Tamuz cessaret? *Quia nimis nefas existimabant ephemeraliam in locum alienum succedere, ne πατεῖα confunderentur: quod egregie describitur a Iosepho, posteriore in Appionem.* Omnino hic Canon notus est כל כחן מתייד בחתמו יוסט הופר. *Omnis siue Sacerdos siue Leuita, qui se se immiscuerit functioni alterius, capite punitur.* Adeo, vt neque Sacerdos Leuitam, neque Leuita Sacerdotem in societatem muneric accipere posset, quod eruditissime vt omnia Leui Ben Gersom exponit Numerorum xviii. Vide-

mus, quæ

mus, quæ familia defecit, quo casu factum, ut cessauerit endelechismus, quod Hebræi vocant יְמִינָה. Iudas Macabæus tunc admouit ministerio principem familiam Ioiarib, cum encænia celebrauit. Imo ipsem Iudas erat ex principe familia Ioiarib, quam Græci nunc ἵωαριμ, nunc ἵωαρις vocant. primo Macab. II, 1. An dubitamus primam familiam ministrasse tempore Encæniorum? Adhibuit ergo populares suos hieraticæ functioni Iudas, non alios. Hæc enim prima immolatio fuit, primumque iuge sacrificium matutinum, ut perspicue expressum est i Macabæorum IV, 52. Celebrata autem sunt Encænia xxiv Nouembris, feria secunda, anno periodi Julianæ 4549. Ergo erat tertia dies ephemeriæ Ioiarib, quæ biduo antea incensum obtulerat Deo. Eodem capite, Commate quinquagesimo. Ut enim templi, sic & iegareias ἐγκαυσμός a Iuda introductus est: & proinde non ab alia familia, quam a principe incepit. quod nemo negare potest. A vicesima secunda die Nouembris, anni 4549, quæ erat Sabbathum, & prima dies ephemeriæ Ioiarib, ad decimamquartam Iulij anni 4783 periodi Julianæ, quando defecit ephemera, anni sunt 233, dies 234. qui sunt orbes hieratici 507, dies 161. ergo viginti tres ephemeriæ defunctæ erant ministerio in decimaquarta Iulij, & eadem decimaquarta Iulij, inire debebat munus suum familia vltima Maa-ziau. In vltima igitur ephemera defecit endelechismus, de quo Danielis cap. IX, verl. XXVII. Matthæi cap. XXIIII, verl. XV. Atque hæc de instituto, vetustate, tempore, continuatione ephemericarum hieraticarum. Siquis plura de illis desiderat, adeat libellum, qui inscribitur סְפַר פְּעַמּוֹת, hoc est, liber Liturgiarum. Ibi enim videbit, quomodo inter se populares unius ephemeriæ functiones suas partiebantur. Alius enim incensum sortiebatur; alias concinnationem lampadum & lychnorum; alias lignorum constructionem super altari; & sic de aliis, ut extat primo Chronicorum, cap. vicesimo tertio, verl. vicesimo octauo, vicesimo nono, tricesimo, tricesimo primo, tricesimo secundo. Sic videmus Zachariam patrem Ioannis Baptiste popularem ephemeriæ Abiæ incensi curam sortitum fuisse. Itaque nemo poterat incensum offerre, præter Zachariam. Sic igitur legimus in libro Liturgiarum. אָמַר לְהָס הַפְּנִים כִּזְאוֹ וְחַפִּיסוֹ טַי שׁוֹחֵט טַי וּרְק טַי מְרַשֵּׁן אֶת חַפְּנִיכָה הַפְּנִיכָה Dicit illis præfectus, Ingredimini, & sortiebantur quis immolaret, quis spargeret, quis cincere leuaret altare interius, &c. Dicit, Ingredimini, nempe in Templum. Ibi enim sortiebantur. Sic etiam Lucas de Zacharia: οὐτοὶ δὲ τὸν εἰπεῖν εἰς τὸν ναὸν τῷ Θεῷ. Scio aliter aliis hoc comma explicari. Sed de suffitu ibidem scriptum extat: οὐκέτι οὐδὲ τὸν ναὸν τῷ Θεῷ. Dicebat illis: Neoterici ad suffitum ingredimini, & sortimini: sortiebantur. & eum contingebat fors, cui fors competebat. Quo tempore autem fungi cæperit ministerio ephemera Abiæ, leuioris operæ est inuenire, quam quo die Angelus Zachariæ sese ostenderit, cum per septem dies familia Abiæ ministrauerit. Iam diximus ephemeraliam Ioiarib iniuisse munus suum vicesima secunda die Nouembris anni 4549 periodi Julianæ. Ephemeria autem Abiæ est octaua ordine. Inibat igitur liturgiam suam quinquagesimo die orbis hieratici. Proinde iniuit decima die Ianuarij anni 4550. Iam Christus accessit ad baptismum anno Actiaco 58, quintodecimo Tiberij, cum recenter iniret annum tricesimum primum. Ergo natus est anno 28 Actiaco, quod & pleraque omnis

omnis vetustissima Ecclesia credidit iure merito, biennio ante epocham hodiernam Dionysianam, anno & amplius ante obitum Herodis. xiv autem mensibus antea Euangelismus Zachariæ contigit, vt constat ex filo historiæ. Secundum hanc firmam & constantem hypothesim, cum Christus natus sit in ultimis mensibus anni periodi Julianæ 4711, euangelismus Zachariæ contigerit anno 4710, quo ephemeria Abiæ iniuit ministerium die xxii Iulij. A 10 Ianuarij anni 4550, quo eadem ephemeria iniuit ministerium post Enceniam Macabæi, ad Sabbathum 21 Iulij anni 4710, fluxerunt anni 160, dies 192: qui sunt orbes hieratici Abiæ 349 præcise. Ergo xxviii Iulij ἐπλήθησεν αἱ ημέραι τῆς λειτουργίας Zachariæ. Quare post 28 Iulij conceptus est Iohannes, & inter 21, & 28 diem euangelismus incidit. Post 28 Iulij defunctus munere & liturgia sua Zacharias domum sese recepit: Lucæ 1, 23. Habitabat vero in montanis Iudææ: Eodem, 39. Quoto autem die septimanæ euangelismus contigerit, non magis affirmare possumus, quam quoto die septimanæ sequentis conceptus Iohannes. In hoc nullæ sunt coniecturæ vanæ; sed niteræ demonstrationes ex ratione temporum: quibus contradici non potest. Itaque constat, Elizabetham statim post redditum viri concepisse. ē εὐχεῖτο, ὡς ἐπλήθησεν αἱ ημέραι τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸ οἶκον αὐτοῦ: μή δὲ ταύτας τὰς ημέρας συνέλαβεν Ελισάβετ ή γυνὴ αὐτοῦ, ἢ τριήκοντα έαυτοὺς μῆνας πέντε. Impletæ sunt dies liturgiæ ipsius matutino sacrificio xxviii Iulij. Tunc itaque rediit. Conceptio igitur Iohannis incidit in finem Iulij anni 4710. Et quia 5 mensis integros occultauit se Elizabeth, & vi ineunte Gabriel Angelus missus ad Mariam: hæc omnia inciderint circiter finem Decembris: quo tempore post Euangelismum Gabrielis Maria cognatam suam inuiserit, cui mensis inibat vi, quæ vulgo haec tenus ut sterilis dígito notabatur. Quare natalis Christi competenter circiter finem Septembris, diebus συννοπηγίας, cyclo Lunæ xviii, æstibus anni, quando & in tabernaculis sub dio, & pastoribus quoque ἀγραυλεῦ tempus anni sinit. Nam scribit Lucas, nascente Domino pastores ἀγραυλεῦ fuisse, hoc est, sub dio in agris cubasse. Hoc tempus plane initio autumni conuenit, quo in Iudæa adhuc æstus ardentissimi, præsertim eo anno, quo συννοπηγία fere in ipsum tēpus æquinoctij incidit, 28 anno Actiaco. τὸ ἀγραυλεῦ, id est, τὸ ὑπαίθριον οἰκεῖον τερπόν, non cōuenit brumalibus diebus, quibus potius pecus noctu in caulas cogitur, præsertim in montanis Bethlehem. Atque ut tempus natalis Domini designari potest, ita dies non potest. Iohannes autem natus est ultima Ephemeria in templo ministrante. Nam vnaquæque ephemeria post 161 dies redibat ad functionem suam. 168 dierum est orbis hieraticus. ex quibus septenos singulæ ephemeriae funguntur. Supersunt 161 dies, quibus vacabant singulæ familiæ. qui si ex 273 diebus deducantur, quod est tempus, quo mulier gestat in utero, supersunt 112 dies absoluti: de quibus deductis rursus 7, quibus ministravit familia Abiæ, supersunt 105, hoc est, xv familiæ, quæ post familiam Abiæ ministrarunt ad tempus partitudinis. Ergo xxiii familiis defunctis, supererat ultima, qua natus Iohannes. Cæterum constat, eodem fere tempore anni Christum & natum, & baptizatum. Nam tempore baptismi incipiebat esse 30 annorum absolutorum. Inde veteres tempus baptismi & Natalis eadem die celebrabant. Vetustissima opinio de baptismo eorum est, qui baptizatum dicunt vi Id. Nouem. mense Marchesvan. At Natalis incidit in dies Scenopegiæ. Non multum igitur absuit tempus baptismi a tempore Natalis. De veteri opinione Natalis Christi in vi Iduum Nouembrium, habes apud Epiphanius,

F I N I S.

